

barne arabe istorisite de
eusebiu câmpilar

1001 de nopți

Basme arabe istorisite de
EUSEBIU CAMILAR

Ilustrații de ANGI PETRESCU-TIPĂRESCU

EDITURA TINERETULUI

CUPRINS

Volumul I

CUVÂNTUL POVESTITORULUI LA ÎNCEPUTUL NOPTILOR

UNDE SE VEDE FRĂȚEASCA DRAGOSTE DINTRE DOI FECIORI DE ȘAH DE LA INDIA; ȘI O CĂLĂTORIE LA SAMARCAND; ȘI DOUĂ ȘAHIȚE.

UNDE SE VEDE CĂ UNEORI ȘI LA DUHURILE CELE ÎNFRICOȘATE SE CALCĂ PRAGUL NECREDINȚEI; ȘI UNDE CEI DOI FRAȚI SE ÎNTORC ACASĂ; RIAR-ȘAH HOTĂRĂȘTE MOARTEA FETELOR...

SE ARATĂ CUM ȘEHERAZADA SE HOTĂRĂȘTE SĂ SCAPE FETELE DE PALOȘ

UNDE POVEȘTEȘTE VIZIRUL FABULA ASINULUI CARE ȘI-A STRICAT SINGUR SOARTA, REGÂNDIND LA SFÂRȘITUL LUCRURILOR; CUM ȘI-A TĂMĂDUIT UN NEGUȚĂTOR NEVASTA DE ÎNCĂPĂȚANARE, ÎN URMA UNEI PILDE LUATE DE LA UN COCOȘ; ȘEHERAZADA ESTE DUSĂ LA RIAR-ȘAH...

UN NEGUȚĂTOR ȘI UN DUH ÎNFRICOȘAT, LA UN IZVOR DIN PUSTIE; VIN TREI ȘEICI, CU ÎNTÂMPLĂRILE LOR...

UNDE BĂTRÂNUL CEL CU GAZELA ÎȘI POVEȘTEȘTE CĂTRE DUHUL ÎNFRICOȘAT ÎNTÂMPLĂRILE; PÂNĂ UNDE MERGE ZAVISTNICIA UNOR FEMEI; ȘI ALTE ÎNFRICOȘATE LUCRURI...

BASMUL ÎȘI URMEAZĂ CURGEREA; IZBĂVIREA FIULUI ȘI
PRIBEGIREA LUI; SE VEDE FATA VĂCARULUI, ȘI EA CU MEȘTEȘUG
VRĂJITORESC; ÎNCEPE BĂTRÂNUL CU CEI DOI CÂINI NEGRI.

UNDE AL DOILEA BĂTRÂN ARATĂ CUM CEI DOI FRAȚI AI LUI AU
FOST PREFĂCUȚI ÎN CÂINI, PENTRU NELEGIUIREA LOR; ȘI UNDE
ÎNCEPE A POVESTI BĂTRÂNUL AL TREILEA, CEL CU MĂGARIȚA...

UNDE ARATĂ BĂTRÂNUL AL TREILEA CUM A FOST PREFĂCUT ÎN
CÂINE; ȘI CUM, SCOS DIN STAREA ACEASTA, ȘI-A PEDEPSIT SOAȚA,
DUPĂ SFATUL UNEI FETE DE CASAP...

ȘEHERAZADA ÎNCEPE ALT BASM, CEL AL PESCARULUI SĂRAC ȘI AL
UNUI DUH PECETLUIT ÎN VAS DE ARAMA, DE CĂTRE SOLOMON
PROOROC...

UNDE PESCARUL ISTORISEȘTE DUHULUI ÎNCHIS ÎN VAS POVEȘTEA
UNUI SULTAN DIN VECHIMI; CUM ACESTA A FOST MÂNTUIT DE
LEPRĂ, DE CĂTRE UN ISCUSIT VRACI; CÂT ȘI ALTE NEASEMUIE
ÎNTÂMLĂRI...

UNDE SULTANUL PRINDE A ISTORISI, CĂTRE VIZIRUL PIZMĂTĂREȚ,
ISTORIA LUI SINDBAD-ȘAH; CUM ACESTA AVEA UN FIU ÎNȚELEPT;
ȘI PĂȚANIILE ACELUI FIU.

CUM HANSADI, PRIN MINCIUNA EI, ÎL HOTĂRĂȘTE PE SINDBAD-ȘAH
SĂ-ȘI UCIDĂ FIUL... UNDE CEI PATRUZECI DE SFETNICI AI LUI
SINDBAD S-AMESTECA; ȘI UNDE ÎNCEP A SE BATE DIN PILDE CEI
PATRUZECI DE SFETNICI CU HANSADI: ÎNCEPE ISTORIA PRIMULUI
SFETNIC, CU ȘAHABEDDIN-ȘEIC...

CUM A TRĂIT SULTANUL NILULUI, ÎNTR-O CLIPITĂ, CÂT A ȚINUT
CAPUL SUB APĂ, ȘAPTE ANI VIAȚA; CUM ȘI TOATE PĂȚANIILE LUI...

ȘEIC-ȘAHABEDDIN SE FACE NEVĂZUT, ZBURÂND LA DAMASC;
SCRIE SULTANULUI, ARĂTÂNDU-I CA TOATE SUNT CU PUTINȚĂ LA
ALLAH; ȘI CE A MAI PĂȚIT ȘEIC-ȘAHABEDDIN...

UNDE HANSADI ÎNCEPE ȘI EA BĂTĂLIA PRIN PILDE ÎMPOTRIVA
CELOR PATRUZECI DE ÎNȚELEPȚI; PILDA CU GRĂDINARUL; ȘI O
ISTORIE A UNUI SULTAN DIN VECHIMI, PE NUME MAHMUD...

SE ARATĂ CE AU GRĂIT ÎNTRE ELE DOUĂ BUFNIȚE; DE UNDE SE
VEDE CĂ ȘI CELE MAI PROASTE DINTRE NECUVÂNTĂTOARE NE

ȘTIU FAPTELE; DE ACEEA, TREBUIE SĂ BĂGĂM BINE DE SEAMĂ LA TOT CE SĂVÂRȘIM; ÎNCEPE AL DOILEA SFETNIC...

UNDE AL DOILEA ÎNȚELEPT ISTORISEȘTE NEMAIPOMENITA ÎNTÂMPLARE A LUI PADMANAVA-BRAHMAN ȘI A LUI FIKAI; ȘI UNDE SE ÎNVEDEREAZĂ CĂ UNELE FEMEI AU SCORPIE LA INIMĂ; ȘI CUM SUNT OSÂNDIȚI CEI CE SE IAU DUPĂ GURA LOR...

SE VEDE CUM HANSADI NU SE LASĂ MAI PREJOS ȘI SPUNE ȘI EA O PILDĂ, CU AKȘID!

SE ARATĂ CUM ÎNȚELEPTUL CADIU DESCOPERĂ VINOVAȚUL PRIN ISTORISIREA UNEI PILDE; CUM VOINȚA LUI SINDBAD-ȘAH SE CLATINĂ IAR, CA O FRUNZĂ; ȘI O VESTE DE LA ÎNȚELEPTUL ABUȘAMAR...

AL TREILEA ÎNȚELEPT SE RIDICĂ ȘI SPUNE ISTORIA EMIRULUI DE LA KARIZMEIA ȘI A EMIRESEI DILARAM...

ÎNTÂMPLĂRILE CIUBOTARULUI ASSAN, CARE LA URMĂ IA DE NEVASTĂ O FATĂ DE SULTAN...

...CUM ȘI DUHURILE NECURATE FUG DE FEMEILE CICĂLITOARE; UN SĂRMAN TĂIETOR DE LEMNE AJUNGE SULTAN LA INDIA...

O PILDĂ ÎNFRICOȘATĂ CU UN SULTAN PREFĂCUT ÎN PAPAGAL...

...ȘI HANSADI MAI SPUNE ÎNCĂ O ÎNFRICOȘATĂ PILDĂ, ARĂTÂND CĂ ȘI UNII BĂRBAȚI SUNT VICLENI; ABUȘAMAR IESE CA DIN PĂMÂNT...

CE SPUNE MAI DEPARTE PESCARUL DIN ȚĂRMURII MĂRII CĂTRE DUHUL DIN VASUL DE ARAMĂ, DESPRE SULTANUL ELINESC ȘI DESPRE DUBAN-VRACIUL... O PILDĂ A VIZIRULUI; ȘI DESPRE O CARTE CIUDATĂ...

ISTORIA PESCARULUI ÎȘI URMEAZĂ CURGEREA; NOPȚI DUPĂ NOPȚI TRECEAU, ȘI RIAR-ȘAH SE ÎNDRĂGEA TOT MAI AVAN DE POVESTITOARE ȘI DE BASMELE EI, AMÂNÂNDU-I MEREU OSÂNDA; CE ISTORII MAI SPUNE PESCARUL...

UNDE SE VEDE SULTANUL PREFĂCUT ÎN MARMURĂ; ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI NEMAIPOMENITE...

ÎNCEPE NEMAIPOMENITA ISTORIE A CELOR CINCI FEMEI DIN BAGDAD; CUM UN SĂRMAN HAMAL PETRECE O NOAPTE DE AUR,

ÎNTR-O CASĂ CIUDATĂ: VIN TREI DERVIȘI CHIORI DE OCHIUL DREPT; VINE ȘI HARUN AL RAȘID, CALIFUL-CALIFILOR, ÎMPREUNĂ CU GIAFAR-VIZIR ȘI MESRURHADÂMB; TAINA ÎNFRICOȘATĂ A CĂȚELELOR NEGRE; CUM ȘI UN CALIF TREBUIE SĂ TACĂ DE FRICĂ...

ÎNTÂIUL DERVIȘ ÎȘI POVESTEȘTE ISTORIA...

ISTORIA DERVIȘULUI AL DOILEA... ÎL CUNOAȘTEM ȘI PE MAIMUN, FIUL LUI DIMDIM.

ISTORIA LUI AGIB, FIUL LUI KASSIB; MUNTELE MAGNETIC ȘI CĂLĂREȚUL DE FIER.

UNDE ȘEHERAZADA POVESTEȘTE CUM HARUN AL RAȘID, GIAFAR ȘI MESRUR AU SPUS CA LA ÎNCEPUT CĂ SUNT TREI NEGUȚĂTORI DE LA MOSSUL; ȘI UNDE SE PETREC ALTE LUCRURI, LA CALIF ACASĂ...

UNDE SOVAIDA DEZVĂLUIE TAINA DIAVOLEASCĂ A CĂȚELELOR NEGRE; CETATEA ÎNMĂRMURITĂ; PÂNĂ UNDE MERGE RĂUTATEA UNOR FEMEI; ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI ÎNFRICOȘATE, NEPOTRIVITE LA CETIT ÎN VREMEA NOPTII...

ÎNFRICOȘĂTORUL CUVÂNT AL SAFIEI; SE ARATĂ ȘI CRUZIMEA UNOR BĂRBAȚI; ȘI ALTE SCORNIRI PENTRU CHINUIREA FEMEILOR; ȘI CUM NU TREBUIE SĂ DĂM CREZĂMÂNT BABELOR VRĂJITOARE...

UNDE ȘEHERAZADA ÎNCHEIE BASMUL HAMALULUI ȘI AL CELOR TREI FETE; URMEAZĂ MINUNI NEMAIVĂZUTE, CUM E ACEEA CÂND SE ARATĂ PENTRU A DOUA OARĂ IFRIT-DIAVOLIȚA; ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI, CARE VOR BUCURA CETITORUL, SPRE LAUDA LUI ALLAH ÎN VECII-VECILOR...

SE ARATĂ IAR HARUN AL RAȘID-CALIF, GIAFAR-VIZIR ȘI MESRURHADÂMB; O ÎNTÂMPLARE CU TREI MERE; ȘI ALTELE...

NUREDIN ȘI SIMȘEDIN, VIZIRI MARI ÎN PĂMÂNTUL NILULUI, CEI MAI FRUMOȘI BĂRBAȚI AI RĂSĂRITULUI; CUM OAMENI DIN AMARA DEPĂRTARE VENEAU SĂ SE BUCURE VĂZÂNDU-I; PĂTIMIRILE STRAȘNICE ALE ODRASLELOR CELOR DOI VIZIRI.

CĂINȚA LUI NUREDIN, DUPĂ ÎNTOARCEREA LUI DIN PREUMBLAREA
CU SULTANUL: CUM ȘTAFETELE UMBLAU DEGEABA, CALE DE
DOUĂZECI DE ZILE, ÎN CĂUTAREA LUI SIMȘEDIN.

UNDE NE-OM BUCURA MAI DEPARTE DE FAPTELE DIAVOLITEI
IFRIT, URMEAZĂ PĂȚANIILE COCOȘATULUI ȘI BUCURAREA
MIRESEI; HASSAN, ADORMIT ÎN ÎMBRĂȚIȘARE, SE TREZEȘTE ÎN
DAMASC...

NE ÎNTOARCEM IARĂȘI LA NIL; ȘI VEDEM MAI PE URMĂ, PRIN CE
ÎNTÂMPLĂRI MAI TRECE HASSAN...

CE A MAI PĂȚIT HASSAN – ȘI... ÎMPLINIREA CUVÂNTULUI...

UNDE GIAFAR-VIZIR SE ARATĂ MAI DEPARTE MARE CUNOSCĂTOR
DE ISTORII STRAȘNICE; PĂȚANIA DE RÂS ȘI DE PLÂNS A UNUI
GHEBOS CHINEZ. VIN LA RÂND UN CROITOR, UN HACÂM EVREU,
UN BUCĂTAR ȘI UN NEGUȚĂTOR CREȘTIN...

ISTORIA CREȘTINULUI...

SE ÎNADEVEREAZĂ UNDE DUCE RISIPA; CUM ȘI-A PIERDUT
DEGETELE MĂINII DREPTE FECIORUL CEL PREAMFRUMOS...

SE DOVEDEȘTE CĂ NICI MEȘTERUL BUCĂTAR NU E MAI BREAZ;
CUM O MÂNCARE CU USTUROI TE POATE COSTA VIAȚA...

SE ARATĂ CUM PÂNĂ ȘI UN CALIF CA HARUN AL RAȘID POATE FI
DUS DE PREASFÂNTUL NAS...

ASCULTĂM STRAȘNICA ISTORIE CU UN FECIOR ÎNDRĂGOSTIT ȘI CU
UN BĂRBIER...

ISTORIA ÎȘI URMEAZĂ CURGEREA; AFLĂM DE CE NU-I BUNĂ
ÎNTÂRZIAREA; ȘI CUM BINELE FĂCUT CU SILA DEVINE PACOSTE...
AFLĂM ȘI CE A PĂȚIT ODATĂ BĂRBIERUL...

ÎL CUNOAȘTEM PE ÎNTĂIUL FRATE...

BAKBAK-ȘTIRBUL...

AL TREILEA...

AL PATRULEA...

AL CINCILEA ȘI ULTIMUL...

SFÂRȘIM ISTORIA GHEBOSULUI...

URMĂRIM STRAȘNICE CĂLĂTORII PE MĂRI...

VEDEM PASĂREA ROCH; ȘI UN OU CÂT UN DEAL; ȘI O CULEGERE DE DIAMANTE...

OSTROVUL MAIMUȚELOR...

OSTROVUL NEBUNILOR; ȘI ÎNVĂȚĂM DE CE-I BINE SĂ ȘTIM DE TOATE...

ÎNGROPAREA DE VIU...

LUPTA CU PĂSĂRILE PUSTIEI; TRÂNTORUL DIN OSTROV ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI. ÎN PĂDURILE DE COCOTIERI...

ÎN INDIA...

PĂMÂNTUL CINSTEI; OAMENII ZBURĂTORI...

ALADIN ȘI LAMPA FERMECATĂ.

ÎNSĂ, SE ARATĂ IAR VRĂJITORUL DIN AFRICA...

ALI-BABA...

ISTORIA LUI KALAAD, SULTAN ÎN TĂRĂMUL SINDULUI; ÎL CUNOAȘTEM ȘI PE VIZIRUL SIMAZ, ȘI PE ALȚII, ÎN JURUL UNEI ÎNTÂMPLĂRI...

ISTORIA PISICII ȘI A ȘOARECELUI; DIN CARE SE VEDE LIPSA DE MĂSURĂ, MINCIUNA ȘI NERECUNOȘȚINȚA; ȘI CUM TUSTRELE DUC LA PIERZANIE...

ISTORIA CU VECINUL ȘI CU UNTDELEMNUL... VEDEM CE PĂȚESC CEI CE-ȘI FAC PLANURI MARI, BIZUITE PE PULBERE ȘI UMBRĂ!

ISTORIA ASINULUI SĂLBATIC ȘI A VULPII NECUMPĂTATE.

ISTORIA SULTANULUI ȘI A PRIBEAGULUI; VEDEM CUM SILNICIA NU RĂMÂNE NICIODATĂ NEPEDEPSITĂ, CHIAI CÂND O SĂVÂRȘESC SULTANII...

DESPRE VARDAN ȘI CHEMAREA ÎNȚELEPȚILOR SĂ-L ÎNVEȚE; ȘI ALTELE, SPRE STRAȘNICA MIRARE A ASCULTĂTORILOR...

VARDAAN SE DOVEDEȘTE! MAI DEPARTE ADÂNC CUNOSCĂTOR AL LUMII, SPRE UIMIREA LUI SIMAZ-VIZIR; PILDA CU CEI DOI SULTANI; ȘI ALTE ÎNTÂMLĂRI VREDNICE DE ȚINUT MINTE; ISTORIA ORBULUI ȘI A OLOGULUI; APOI O ISTORIE CU UN CORB, ÎN CARE SE ÎNVEDEREAZĂ PEDEPSELE CE NE PÂNDESC DACA NU NE ÎNFRÂNĂM POFTELE... SFATURI DESPRE BUNA PURTARE A VIZIRILOR; ÎMBLÂNZIREA LEULUI ȘI SFÂȘIEREA VÂNĂTORULUI VICLEAN, PROST ȘI LĂUDĂROS; ADORMIREA LUI KALAAD ȘI SFATURILE LUI ÎNAINTE DE A-ȘI DA OCHII PESTE CAP...

VARDAAN ASCULTĂ O ISTORIE CU UN FECIOR ȘI UN HOȚ, SPRE ȘI MAI ADÂNCA LUNECARE ÎN PIERZARE, ȘI SPRE MAI STRAȘNICA ÎNGRIJORARE A LUI SIMAZ; ÎNSĂ NICI SIMAZ NU NE LASĂ, ȘI SPUNE ȘI EL O PILDĂ...

UN NEGUȚĂTOR ȘI UN HOȚ; PÂNĂ UNDE AJUNGE PREFĂCĂTORIA UNOR NECINSTIȚI; CE FACE LUPUL PUS SA ÎMPARTĂ PRADA

CIOBANUL ȘI HOȚUL; RĂSCOALA NORODULUI DIN SIND; UCIDERA ÎNȚELEPTILOR; O EPISTOLA DE LA HANUL INDIEI

POTÂRNICHEA ȘI BROASCA ȚESTOASĂ; ISTORIA ÎȘI URMEAZĂ CURGEREA; VEDEM CE SE ÎNTÂMLĂ ÎNTR-O ȚARĂ FĂRĂ BĂTRÂNI; CĂINȚA PEA TÂRZIE A LUI VARDAAN; EPISTOLA DE RĂSPUNS CĂTRE HANUL INDIEI...

FEMEIA OSÂNDITĂ LA TĂIEREA BRAȚELOR; ȘI CUM ALLAH SE ÎNDURĂ DE EA ȘI O IZBĂVEȘTE, PENTRU CUVIOȘIA EI...

SE ARATĂ MĂRINIMIA UNUI PRIETEN, CARE NE POATE FI PILDĂ TUTUROR...

CUM UN NEGUȚĂTOR DIN BAGDAD ÎȘI PIERDE AVEREA, ȘI LUÂNDU-SE DUPĂ UN VIS AJUNGE TOCMAI LA CAIRO; CE PĂTEȘTE EL ACOLO, CU NIȘTE DREPTCREDINCIOȘI FURI... DOJANA DREAPTĂ A CADIULUI ȘI ÎNTOARCEREA RĂTĂCITORULUI LA BAGDAD... AFLAREA COMORII DIN VISUL CADIULUI!

UN OM DIN SEMINȚIA UZRA ADEVEREȘTE PRIN MOARTEA SA CĂ SE POATE MURI DIN DRAGOSTE; ȘI OMUL DIN UZRA, ȘI IUBITA LUI ÎȘI TRIMIT STIHURI BINE ALCĂTUITE...

NEFERICIRILE LUI MATULAMUS STIHUITORUL ȘI A PREAIUBITEI SALE UMCINA; MATULAMUS SE PRIBEGEȘTE, ÎNSĂ PÂNĂ LA URMĂ TOATE SE SFÂRȘESC DUPĂ PLACUL INIMII NOASTRE...

ALI PERSIANUL SPUNE O ISTORIE, SPRE BUNA ÎNDREPTARE A INIMII LUI HARUN... CÂTE MINCIUNI POT ÎNCĂPEA ÎNTR-UN SAC! LA URMĂ PRICINAȘII SUNT POFTIȚI AFARĂ CU CĂLCĂIELE ÎNAINTE, PIERZÂNDU-ȘI FESURILE ȘI PAPUCII...

DJAFAR, FIUL BARMEKIZILOR, E RIDICAT ÎN FURCI; UN POET DIN DEȘERT ÎNFRUNTĂ PORUNCA LUI HARUN AL RAȘID ȘI VINE LA BINEFĂCĂTORUL SĂU...

RIDICAREA DIN TICĂLOȘIE ȘI ALTE ÎNTÂMLĂRI CU TÂLC, DIN VREMURI STINSE.

UN PUNGAȘ NESPUS DE ISCUSIT; PRĂDAREA UNUI OȘTEAN; PĂCĂLIREA EMIRULUI ALEXANDRIEI...

ISTORIILE EMIRILOR DIN CAIRO ȘI DIN BALAK SPUSE ÎN FAȚA SULTANULUI NASIR...

ISTORIA EMIRILOR URMEAZĂ.

UN DREPTCREDINCIOS PUNGAȘ ÎȘI ARATĂ DIBĂCIA; PROSTIA UNUI ZARAF; SCĂPAREA ROABEI LUI DE LA MILUIREA CU TOIAGUL...

CUM CĂRTURARUL ABU HASSAN E SCĂPAT DE LA MARE STRĂMTOARE, PRINTR-UN VIS AL CALIFULUI MAMUN; APOI ABU HASSAN AJUNGE CADIU LA MEDINA.

RĂSĂRITEANUL MUTTAWAKEL SE ÎNDRĂGOSTEȘTE DE FRUMOASA MAHBUBAH; UN CÂNTEC DE DRAGOSTE ȘI BUNUL SFÂRȘIT AL TUTUROR LUCRURILOR...

ÎNTÂMLAREA CASAPULUI VARDAAN; PEDEPSIREA UNEI VRĂJITOARE CARE ȘI-A PREFĂCUT SOȚUL ÎN URS...

ÎNVĂȚĂCELUL ÎNDRĂGOSTIT; CUM ÎȘI SCRIE PE TĂBLIȚĂ STIHUL DE MĂRTURISIRE; FATA RĂSPUNDE PRIN ALT STIH, SCRIS TOT PE TĂBLIȚA ACEEA; SCRIE ȘI DASCĂLUL LOR UN STIH; SCRIE UN STIH ȘI STĂPÂNUL FETEI, SPRE BUCURAREA ÎNDRĂGOSTIȚII LOR ȘI A NOASTRĂ...

PROSTUL DIN BASSORA; PĂCĂLIREA LUI DE CĂTRE UN DREPTCREDINCIOS HOȚ; O VEDEM ȘI PE PROASTA DIN BASSORA, ADICĂ PE SOAȚA PROSTULUI...

O PRIMIRE DE OASPEȚI DESTUL DE CIUDATĂ; CALIFUL HAKEM BIAMR ILLAH ÎȘI BOLDEȘTE OCHII ȘI SE MIRA; APOI ÎȘI ÎNFIGE MÂNA PÂN' LA COT ÎN HAZNAUA CU BANI...

SLĂVITUL ȘAH NUȘIRVAN SE MIRĂ DE ÎNȚELEPCIUNEA UNEI FETE; ÎNSĂ DREPT RĂSPLATĂ A BUNEI PRIMIRI, EL CREȘTE BIRURILE; SE ÎNTĂLNEȘTE A DOUA OARĂ CU ÎNȚELEAPTĂ; BIRURILE SCAD LA LOC, URMARE A UNEI DOJENI...

HARUN AL RAȘID FACE O GLUMĂ PROASTĂ CU UN MOȘNEAG BETEAG DE OCHI; CE SPUNE DJAFAR ȘI CE RĂSPUNDE MOȘNEAGUL...

AJUNGEM LA ISTORIA PIRAMIDELOR; MAMUN, FECIORUL LUI HARUN AL RAȘID, CAUTĂ ÎN ZADAR COMORI ÎN MĂRUNTAIELE LOR; CE CUPRIND PIRAMIDELE; APOI CÂTEVA CÂNTĂRI, ARĂTÂND ETERNITATEA LOR ȘI VREMELNICIA NOASTRĂ...

HOȚUL POCĂIT; PRĂDAREA LUI DE CĂTRE ALT HOȚ; LA URMĂ POCĂITUL ÎȘI GĂSEȘTE MARFA, PRINTR-O VICLENIE; ÎL IARTĂ PE HOȚ, SPRE LAUDA LUI ALLAH...

ÎNTRISTAREA CALIFULUI HARUN AL RAȘID; E ADUS IBN AL ZAREBI, DEOSEBIT MEȘTER ÎN GLUME; O ÎNVOIALĂ ÎNTRE EL ȘI HADÂMB MESRUR; MILUIREA AMÂNDURORA PRIN LOVITURI DATE CU SACUL PLIN CU BOLOVANI; APOI, CALIFUL ÎȘI DESCREȚEȘTE FRUNTEA ȘI-I MILUIEȘTE CU MILĂ ADEVĂRATĂ, CU BANI ADICĂ...

EVLAVIOSUL FIU AL LUI HARUN AL RAȘID; CUM I SE SUPUN ȘI I SE AȘAZĂ PE UMĂR ZBURĂTOARELE. AJUNGE ZIDAR, ÎNTR-O CETATE; APOI MOARE CA ORICE OM SĂRMAN; CĂINȚA CALIFULUI ȘI TÂRZIA LUI JALE...

ÎNCEPE ISTORIA ISCUSITEI DALILA; CUM SE RĂZBUNĂ EA CĂ NU A FOST LUATĂ ÎN SEAMĂ! O CUNOAȘTEM ȘI PE SEINAB, FATA EI; DALILA ÎȘI ÎNCEPE STRAȘNICELE FAPTE, SPRE UIMIREA CALIFULUI ȘI EMIRILOR, ȘI SPRE UIMIREA NOASTRĂ; VOM DA SLAVĂ ISCUSINȚEI FEMEIEȘTI, CHIAR DACĂ NU NE-AR CONVENI ȘI AM STRĂMBA DIN NAS, DUPĂ NĂRAVUL UNORA DINTRE NOI; VOM VEDEA, PÂNĂ LA CAPĂTUL ISTORIEI, CĂ ISCUSINȚA NU E NUMAI

VIRTUTE A BĂRBAȚILOR!!! ÎN SFÂRȘIT, VORBA LUNGĂ E SĂRĂCIA OMULUI! ȘI NUMAI DESPRE FEMEI SE SPUNE CĂ SUNT VORBĂ LUNGĂ, ÎNSĂ CU TOTUL PE NEDREPT, DUPĂ CUM BINE SE ȘTIE...

CE SE ÎNTÂMPLĂ MAI DEPARTE CU STĂPÂNUL CATĂRULUI ȘI CU BOIANGIUL, ȘI CU ALȚI DREPTCREDINCIOȘI; STĂPÂNUL CATĂRULUI PIERDE DOUĂ MĂSELE...

PĂGUBAȘII SUNT VÂNDUȚI CA SCLAVI... INTRĂ ÎN ÎNCURCĂTURĂ ȘI UN BEDUIN, STRAȘNIC POFTITOR DE TURTĂ DULCE DE LA BAGDAD; RIDICAREA LUI ÎN FURCĂ, ÎN LOCUL DALILEI...

CAD, LA RÂND, ÎN MÂNA DALILEI ȘI AHMED DEUF ȘI HASAN ȘUMAN...

ÎNCEP ÎNTÂMPLĂRI NEMAIPOMENITE; ÎNTĂI VOM AFLA DE ÎNȚELEPTUL DANIIL-ELINUL ȘI DE FIUL SĂU HASEB KERIM EDDIN...

AICI INTRĂ ÎN ISTORIE ALT OM, UNUL DIN TĂRĂMUL EGIPTULUI, CARE AVEA UN FIU CU NUMELE BULUKIA...

AICI INTRĂ ÎN ISTORIE UN IERUSALEMIT CU NUMELE AFAN, ISRAELITEAN ȘI EL...

INTRĂ ÎN ISTORIE SACHR-SULTAN; BULUKIA E OSPĂTAT CU CĂMILE FIERTE...

BULUKIA SE ÎNTĂLNEȘTE CU ÎNGERUL MIHAIL, PE MUNTELE KAF; I SE ARATĂ CE CUPRIND MĂRILE ȘI OCEANELE... APOI, DUPĂ CE NIMEREȘTE DREPT SUB JILȚUL LUI ALLAH, PORNEȘTE MAI DEPARTE...

VIN LA RÂND SULTANUL TIG, CU FECIORUL SĂU DJAN...

NAVALA MAIMUȚELOR; DJAN E ALES SULTAN AL MAIMUȚELOR; RĂZBOIUL CU VÂRCOLACII...

FUGA LUI DJAN ȘI A ÎNSOȚITORILOR; ÎNTÂMPLĂRI NEMAIPOMENITE, PRIN VALEA FURNICILOR... ȘUVOIUL DIN ZIUA SABATULUI; AFLAREA CETĂȚII ISRAELITENE; DJAN E ÎNȘELAT DE UN CĂUTĂTOR DE PIETRE PREȚIOASE, DUPĂ CE A FOST CUSUT ÎN PÂNTECUL UNUI CATĂR; ZBORUL LUI LA CER, ÎN PLISCU LUI PĂSĂRII ROCH...

INTRĂ ÎN ISTORIE ȘEIC NASSR; ȘI CE S-A MAI ÎNTÂMPLAT; UȘA
OPRITĂ ȘI CELE TREI FETE ZBURĂTOARE...

FUGA FETEI SEMSIAH ȘI NEFERICIREA LUI DJAN; RĂZBOIUL CU
INDIENII LUI HAN KEFID...

FUGA LUI DJAN; INDIENII ÎMPRESOARĂ CETATEA KABUL...

LA SULTANUL SAHLAN; ÎNTÂLNIREA CU SEMSIAH; ȘI ALTE
ÎNTÂMPLĂRI...

REVENIM LA TAMLIHA, SULTĂNIȚA ȘERPILOR; CE MAI ISTORISEȘTE
EA LUI HASEB KERIM EDDIN... CE I SE MAI ÎNTÂMPLĂ LUI
BULUKIA... MIEREA, MOSCUL ȘI TĂMĂIA SUNT TOCMAI DE LA
ALUNGAREA DIN PARADIS! ȘI, ÎN SFÂRȘIT, CĂLCAREA
JURĂMÂNTULUI...

ISTORIA EGIPTIANULUI ALI; AFLĂM DIN EA UNDE DUCE VINUL
PREA MULT ȘI ÎNSOȚIREA CU OAMENI DE NIMIC; VEDEM CUM
MULȚI DIN CEI CE NI SE ARATĂ PRIETENI LA GREU NE ÎNTORC
SPATELE... ALI SE CĂLĂTOREȘTE PRIN SIRIA, LA BAGDAD;
NIMEREȘTE ÎN GAZDA LA UN OM BUN, DAR CARE-L AVEA ÎN CASĂ
PE DUCĂ-SE PE PUSTII; NIȘTE GLASURI CIUDATE; SE ARATĂ UN
SPIRIT, ȘI DUPĂ ACEEA, BANII CURG GĂRLĂ...

ÎNTOARCEREA SPIRITULUI ȘI O CIUDATĂ PRIMIRE DE OASPEȚI...

ÎNTÂLNIM UN BOIANGIU CU NUMELE ABUKIR; ȘI UN BĂRBIER,
IUBITOR DE STIHURI, CU NUMELE ABUSIR... CUM SUNT EI, LA
ÎNCEPUT, PRIETENI LA BINE ȘI LA RĂU; CE ÎNVĂȚĂM DIN ISTORIA
ACEASTA; DESEORI ÎNCĂLZIM LA SÂN CHIAR ȘARPELE, FĂRĂ SĂ NE
DĂM SEAMA; DE ASTA-I BINE SĂ FIM CU OCHII ÎN PATRU CÂND NE
ALEGEM PRIETENII; DAR S-O LĂSĂM PE ȘEHERAZADA SĂ SPUNĂ EA
ACESTE ADEVĂRURI, MAI FRUMOS CA NOI...

VEDEM CUM BANUL, NUMIT ȘI OCHIUL NECURATULUI, ÎNTOARCE
INIMILE DE LA PRIETENI; CÂTEODATĂ CHIAR ȘI PRIETENUL CEL
MAI BUN SE ÎNCRUNTA ȘI SE TRAGE ÎN SINGURĂTATE, SĂ SE
BUCURE SINGUR DE BOGĂȚIE, CA NECURATUL DE PE COMOARĂ...
ÎL AFLĂM PE ABUSIR CHINUINDU-SE PE PATUL DE SUFERINȚĂ;
ABUKIR ÎL GONEȘTE DE LA UȘA SA! APOI VEDEM CĂ ȘI ABUSIR SE
ȘTIE DESCURCA; ÎNTEMEIAZĂ O BAIE, SPRE MIRAREA OAMENILOR
CARE PÂNĂ ATUNCI SE SPĂLAU LA RĂU...

ABUKIR AFLA DE BUNĂSTAREA PRIETENULUI, ȘI SE DOVEDEȘTE PORC ȘI MAI MARE; O ALIFIE BUNĂ PENTRU CĂDEREA PĂRULUI, DAR CARE-L ADUCE PE SCORNITORUL EI PÂNĂ LA PRAGUL MORTII; ÎNSĂ ADEVĂRUL IESE LA IVEALA, PRECUM UNTDELEMNUL DEASUPRA APELOR; ABUSIR E ÎNCHIS ÎNTR-UN SAC CU VAR NESTINS, GATA SĂ FIE ÎNECAT, ÎNSĂ SE ARATĂ MÂNTUITORUL SĂU, UN PESCAR MILOSTIV...

ÎNCEP ÎNTÂMPLĂRILE NEMAIPOMENITE ALE UNUI SACAGIU; CUM SE ÎNTĂLNEȘTE ACESTA CU ALI ARGINT VIU; O EPISTOLA A LUI AHMED DEUF ȘI O POFTIRE LA BAGDAD...

SE ARATĂ IAR ISTEATA ȘI ISCUSITA DALILA, PRIETENA NOASTRĂ; VEDEM NEÎNCHIPUITE ÎNTRECERI DE ISCUSINȚĂ; NE BUCURAM ȘI DE ISCUSINȚA FETEI SEINAB; ÎN SFÂRȘIT, ALI ARGINT VIU E BĂGAT ÎNTR-O FĂNTÂNĂ, ÎN PIELEA GOALĂ...

SOREIC ARE O PUNGĂ CU CLOPOTEI... ÎNCERCĂRILE LUI ALI DE A I-O ȘTERPELI; ÎNSĂ CLOPOTEII SUNĂ, ȘI ÎNCERCĂRILE LUI DAU GREȘ, ȘI SE ÎNTOARCE COTONOGIT, ÎN FUGA CATĂRULUI, LA MEȘTERUL ȘI ÎNVĂȚĂTORUL SĂU ÎNTRU ISCUSINȚĂ; APOI, SOREIC E SPERIAT CU NIȘTE ȘERPI!!!

VRĂJITORUL DIN UZRA; CUTEZĂTORUL ALI NU SE ASTÂMPĂRĂ; E PREFĂCUT ÎN MĂGAR; PE URMA, ÎN URS; PE URMĂ, ÎN CÂINE – DAR TOT NU SE ASTÂMPĂRĂ...

URMEAZĂ O ISTORIE CU ABD A BRAHMAN, BARBĂ CINSTITĂ ÎN CETATEA LUI; EL AVEA O FATĂ ȘI UN FECIOR; DAR... SĂ-I URMĂRIM ISTORIA...

ABID SE ÎNFĂȚIȘEAZĂ ȘI EL PRINTRE NEVOIAȘI...

ISTORIA UNEI IUBIRI ÎNFLĂCĂRATE; CUM ÎNDRĂGOSTITUL E NEVOIT SĂ-ȘI VÂNDĂ IUBITA; DEZNĂDEJDEA LUI ȘI REVEDEREA PE O CORABIE; AUZIM STIHURI TÂNGUITOARE, CA TOATE STIHURILE IUBIRII, APOI, CU VOIA LUI ALLAH, TOATE SE SFÂRȘESC CU BINE, CĂCI IUBIREA TREBUIE TOTDEAUNA SĂ BIRUIASCĂ...

ISTORIA LUI MARUF, DREPTCREDINCIOS CÂRPACI DIN CAIRO: O CUNOAȘTEM ȘI PE SOȚIA LUI, FATMA CEA REA DE GURA.

MARUF INTRA ÎN CETATE; O REVEDERE NEAȘTEPTATĂ, DAR NU CU FATMA...

ABU SAADAT DESCOPERIT SUB BRAZDE; ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI DE MINUNE...

NEMAIPOMENITELE ÎNTÂMPLĂRI ALE PESCARULUI DJAUDAR; ÎNSĂ ÎNTÂI VEDEM CINCI DREPTCREDINCIOȘI MOȘNEGI, ÎNFĂȚIȘÂNDU-SE LA SULTANUL BEIBARS...

DJAUDAR ÎȘI SPUNE ISTORIA; SE ARATĂ HAGIII DE LA APUS...

MAHMUD, HAGIUL DE LA APUS; ȘI CUTREMURĂTOAREA SA ISTORIE; DESPRE O CARTE SFÂNTA A UNUI HOGE DIN TUNIS... CINE SUNT CEILALȚI DOI HAGII: O CĂLĂTORIE ÎNTRE CER ȘI PĂMÂNT, PÂNĂ ÎN VALEA GAZELELOR; APAR NIȘTE PEȘTI; ÎNTRUPAREA LOR ÎN FETE; FURTUL CĂRȚII...

O ASCULTĂM PE HEIFA, FIICA SULTANULUI SUSAN... ÎL ÎNTÂLNIM ÎNTR-UN SOBOR DE SULTANI PE ALEXANDRU AL MACHEDONIEI...

PISICA DE PE COLOANA ALBĂ; ISTORIA LUI ABD ALLAH...

PE MUNTELE NEGRU... O ÎNTÂLNIM ȘI PE DARUMA!

DJAUDAR PORNEȘTE, ÎN SFÂRȘIT, SĂ-L PEDEPSEASCĂ PE HINDMAR...

COPACUL MAGNETIC ȘI PRĂBUȘIREA LUI... ÎN SFÂRȘIT, CU VOIA LUI ALLAH, AJUNGEM ȘI LA CAPĂTUL ISTORIEI...

Volumul II

ȘEHERAZADA POVEȘTEȘTE LUI RIAR-ȘAH DESPRE O CĂLĂTORIE LA SALOM-SULTAN; VEDEM DOUA ȘERPOAICE CU LANȚ DE AUR... ÎNTÂMPLĂRILE SULTANULUI SEIF ALMULUK, FECIORUL SULTANULUI ASSEM...

ÎN CHINA, LA HANUL FAGFUR... APOI ÎNCEP PĂTIMIRILE ADEVĂRATE, SEIF ALMULUK ȘI HADÂMBII ERAU SA FIE FĂCUȚI MĂGARI... AJUNG ÎN INSULA VÂRCOLACILOR CARE DORM CU O URECHE SUB CAP ȘI CU UNA SE ÎNVELESC... SUNT PRINȘI DE

SULTANUL NEGRILOR ȘI PUȘI ÎN COLIVII, CA PĂSĂRI
CÂNTĂTOARE... ELIBERAREA PE PLUTĂ ȘI LUPTA CU CROCODILII...

ÎN INSULA MAIMUȚELOR... FATA RAJAHULUI INDIAN ȘI
ÎNTÂMLĂRILE CU FECIORUL SPIRITULUI ALBASTRU; DUPĂ UN
POPAS ÎN INDIA, SEIF ALMULUK MERGE ÎNAINTE, SPRE ȚINTĂ...

SAID AJUNGE MĂGAR; DUPĂ CARE URMEAZĂ PĂTIMIREA DE PE
INSULA CIOBANULUI...

CU ÎNDURAREA LUI ALAH, AVENTURILE LUI SEIF ALMULUK
CONTINUĂ... ÎN SFÂRȘIT, O VEDEM ȘI PE SPIRITUȚA BADIALA
DJAMAL...

RĂPIREA LUI SEIF ALMULUK! APOI, BUNA ÎMPLINIRE, CU VOIA
CELUI CE ÎNTINDE ȘI STRÂNGE TOATE MESELE...

ȘEHERAZADA ÎNCEPE BASMUL CU PESCARUL SĂRAC ȘI CU HARUN-
AL-RAȘID, CALIFUL DIN BAGDAD... ÎNTÂI VEDEM O MAIMUȚĂ
ȘCHIOAPĂ ȘI CHIOARĂ; APOI ALTA, CU CERCEL LA URECHE ȘI
ÎNCINSĂ CU BRĂU ALBASTRU...

ISTORIA LUI GHANEM; ÎNTÂMLĂRILE ȘI PĂTIMIRILE LUI...

AGĂȚAT ÎN CURMAL, GHANEM ASCULTĂ ISTORIA LUI KAFUR,
ROBUL CU BETEȘUG...

CE A MAI PĂȚIT GHANEM. FATA DIN LADĂ ȘI ALTE ÎNTÂMLĂRI
NEMAIPOMENITE...

ȘEHERAZADA ÎNCEPE ALT BASM, AL FETEI DE VIZIR, POETA VARDA
FIL ACMAM, ADICĂ TRANDAFIRUL ÎMBOBOCIT, ȘI A LUI VUS
ALVUDJUD, FECIORUL SULTANULUI SAMEH...

POETA VARDA FIL ACMAM E DUSĂ ȘI ASCUNSĂ ÎN SERAI. SE
DOVEDEȘTE ÎNSĂ CĂ IUBIREA MACINĂ MUNȚII ȘI USUCĂ MĂRILE...
ÎNTÂLNIREA LUI VUS ALVUDJUD CU LEUL; FECIORUL ÎI SPUNE
VERSURI, ȘI OCHII FIAREI DEȘERTULUI LĂCRĂMEAZĂ DE
DUIOȘIE... APOI, AJUNGEM LA PEȘTERA SIHASTRULUI DIN MUNTE,
ȘI LĂCRĂMĂM CU EL. CUM INTRĂM ÎN CURTEA SERAIULUI,
ASCULTĂM VERSURI, SUB ȘAPTE COLIVII DE AUR, ȘI ÎNȚELEM
MAI BINE CĂ IUBIREA TRĂIEȘTE ÎN INIMILE TUTUROR
FĂPTURILOR...

ÎNSA VARDA FIL ACMAM DISPARE CA NĂLUCA...

ȘEHERAZADA ISTORISEȘTE, MAI DEPARTE, ÎNTÂMPLĂRILE LUI ABU-HASAN... VEDEM IAR FEȚE CUNOSCUTE: HARUN-AL-RAȘID, MESRUR ȘI DJAFAR: ȘI CUNOAȘTEM ȘI ALTE FEȚE...

ISTORIA FECIORULUI CU FAȚA GALBENĂ. SE ARATĂ UNDE DUCE NECUMPĂTAREA ȘI MAI CU SEAMA DARUL BEȚIEI...

O FATĂ CUPRINSĂ DE BOALA-REA, ȘI UN MOȘNEAG, ABD ALAH, DIN BABILON... APOI, TOATE SFÂRȘESC CU BINE!

ȘEHERAZADA ÎNCEPE STRAȘNICA ISTORIE A LUI ARDȘIR; O CUNOAȘTEM ÎNDATĂ ȘI PE HAIATA ALNUTUS... DAR ISTORIA ÎNCEPE DE LA UN CĂMILAR...

DE CE NU CREDEA HAIATA ALNUTUS ÎN IUBIRE. ARDȘIR NU SE LASĂ BIRUIT. ALTE ÎNTÂMPLĂRI, ȘI TOATE NEMAIPOMENITE!

SE ARATĂ, CA DIN PĂMÂNT, KAFUR CEL CU DINȚII SCOȘI...

ISTORIA LUI HASAN DIN BASSORA ȘI A FETEI- ZBURĂTOARE DIN INSULELE WAC-WAC... ÎNSĂ, ÎNTÂI APARE BAHRAM-VRAJITORUL...

PRIN ARȘIȚA PUSTIULUI, AJUNG LA MUNTELE NEGURILOR; VEDEM IAR PASĂREA ROC, CARE ÎNȘFACĂ ELEFANTUL DE GÂT ȘI-L URCA LA NOURI; HASAN ÎȘI DĂ SEAMA PEA TÂRZIU DE NECREDINȚA LUI BAHRAM ȘI PĂTIMEȘTE GREU, DAR MAI ÎNTÂI SĂ ASCULTAM CUM BAT DARABANELE DEȘERTULUI...

ISTORIA CELOR ȘAPTE FETE. CUNOAȘTEM ȘI NIȘTE FETE ZBURĂTOARE; SE ARATĂ ȘI VRĂJITORUL BAHRAM. HASAN SE ÎNCUMETĂ SĂ SE RĂZBUNE; ÎL UCIDE ȘI SALVEAZĂ ALT FECIOR, TOCMAI CÂND SA FIE CUSUT ÎN PIELEA DE CĂMILĂ!

DAR FATA-ZBURĂTOARE A ASCULTAT LA UȘĂ... FUGA EI DIN BAGDAD LA INSULELE WAC-WAC...

ÎNTOARCEREA LUI HASAN SAU SCHIMBAREA BUCURIEI ÎN ÎNTRISTARE. S-AUDE DIN NOU DARABANA DEȘERTULUI, SE RIDICĂ PULBERILE ȘI SE ARATĂ CĂMILELE. DIN NOU LA MUNTELE NEGURILOR. SE ARATĂ ȘI MOȘNEAGUL PE ELEFANT! PREGĂTIRILE PENTRU ÎNFRUNTAREA PERICOLELOR. PLECAREA SPRE INSULELE WAC-WAC...

SFATURILE MOȘNEAGULUI PE ELEFANT. HASAN E HOTĂRÂT SĂ ÎNFRUNTE TOATE PERICOLELE, SPRE MIRAREA ȘI BUCURIA

MOȘNEAGULUI... SPUNE MAI DEPARTE ȘI VERSURI, LA BINE ȘI LA RĂU, SPRE LAUDA CELOR CE CREEAZĂ POEZII, ADICĂ SAPĂ FĂNTĂNI RĂCORITOARE ÎN PUSTIE... TOTODATĂ, CITITORII AFLĂ ȘI ÎNVAȚĂ PÂNĂ LA CE PREȚ TREBUIEȘTE RIDICATĂ IUBIREA...

PRIN CĂTE MAI TRECE HASAN; ÎN SFÂRȘIT, ȚINTA ZBUCIUMULUI E APROAPE, DAR ÎNTĂI HASAN LEȘINĂ DE TREI ORI...

HASAN SE APROPIE DE-A BINELEA DE ȚINTĂ, DATORITĂ STĂRUINȚEI LUI ȘI ÎNDRĂZNELII; VISUL CU CELE ȘAPTE PERLE; CUNOAȘTEREA CELOR DOI COPII; APOI, CUNOAȘTEREA SOATEI; ȘI ALTE LUCRURI CE VOR MIRA NESPUS CITITORII...

ÎNCEP ȘI PĂTIMIRILE MANAREI ALNISA; DAR, DUPĂ CE SE DOVEDEȘTE ȘI AICI CĂ ATUNCI CÂND DOI SE BAT AL TREILEA CÂȘTIGĂ, APARE FESUL SALVATOR...

BABA SAVAHIA CĂLARE PE-UN LEU ROȘCAT... APAR ȘI CELE ZECE SPIRITE! APAR ȘI NIȘTE CAI NĂZDRĂVANI; APOI, TOATE SE SFĂRȘESC CU BINE, CU MESE ÎNTINSE ȘI CU VERSURI...

HARUN-AL-RAȘID ȘI POEȚII

VEDEM ALTĂ PERINDARE DE POEȚI; CALIFUL OMAR SE DOVEDEȘTE ȘI ZGÂRCIT, ȘI PRICEPUT LA POEZIE CA UN CÂRPACI...

ÎN SFÂRȘIT, DUPĂ ACEASTĂ SCURTĂ PERINDARE DE POEȚI, ȘEHERAZADA ÎNCEPE ISTORIA CU CEI ZECE VIZIRI... TOATE ÎNTÂMPLĂRILE PORNESC DE LA UN CORT ÎMPODOBIT CU PERLE!

ÎN TIMP CE GÂDELE STA SPRIJINIT ÎN IATAGAN, ȘI SULTANUL PE GÂNDURI, OSÂNDITUL ISTORISEȘTE PĂTIMIRILE NEGUȚĂTORULUI; ÎNSĂ PILDA ASTA NU E DE AJUNS...

SPRE NEMULȚUMIREA VIZIRILOR, FECIORUL E ÎNGĂDUIT SĂ-ȘI SPUNA ISTORIA A DOUA – ȘI O ASCULTĂM ȘI NOI!

ISTORIA LUI ABU-SABER SAU CE POATE CÂȘTIGA OMUL PRIN CHIBZUINȚĂ...

CU TOATE CĂ PĂRĂTORII ASUDĂ DE CIUDĂ, ÎNVINUITUL ESTE LĂSAT SĂ SPUNĂ ALTĂ ISTORIE... CINE A FOST BAH SAD ȘI CE I S-A ÎNTÂMPLAT; SE DOVEDEȘTE CĂ UNEORI „GRABA STRICA TREABA”...

ISTORIA ȘAHULUI DADBIN. CUNOAȘTEM O FEMEIE VREDNICĂ, NUMITĂ ARVA; ȘI UN VIZIR TICĂLOS, NUMIT CARDAN... APOI ÎL CUNOAȘTEM ȘI PE VESTITUL ȘAH COSRU, POMENIT ÎN CÂNTECELE EROICE PERSANE...

VIZIRII PLESNESC DE CIUDĂ ȘI MAI RĂU. ÎNSĂ OSÂNDITUL ÎȘI SPUNE ISTORIA. CE A PĂȚIT BAHT SAMAN, CEL CE NU SOCOTEA NICIODATĂ PUTEREA VRĂJMAȘILOR SĂI...

A ȘAPTEA ISTORIE A OSÂNDITULUI. AFLĂM CE S-A ÎNTÂMPLAT CU BIKEHERD.

ISTORIA LUI ILAN-ȘAH ȘI A LUI ABU TAMAN... ȘI AICI E VORBA TOT DE LUCRĂTURILE RĂILOR ȘI NEPUTINCIOȘILOR, CĂCI ÎNCĂ DIN VEACUL-VEACULUI, NUMAI RĂII ȘI NEPUTINCIOȘII UMBLĂ CU LUCRĂTURI...

ISTORIA SULTANULUI IBRAHIM ȘI A FIULUI SĂU, AJUNS VÂNĂTOR ISCUSIT ȘI TĂLHAR LA DRUMUL MARE...

ÎN SFÂRȘIT, SPRE GROAZA VIZIRILOR ASCULTĂTORI, OSÂNDITUL SPUNE ISTORIA CU SULEIMAN-ȘAH...

SE ARATĂ CUM CEL CE ARE ÎNCREDERE ÎN BIRUINȚA BINELUI ȘI ADEVĂRULUI SCAPĂ ȘI DE SUB LABA LEULUI...

ȘEHERAZADA ÎNCEPE BASMUL CETĂȚII DE ALAMĂ; S-O ASCULTAM ȘI NOI, SPRE BUCURAREA ȘI ÎNVESELIREA INIMILOR NOASTRE, DAR MAI ÎNAINTE SĂ ASCULTAM O LAUDĂ ADUSĂ LUI SALOM-SULTAN, DE CĂTRE CĂȚIVA VIZIRI, DUPĂ CARE VOM ASCULTA DE-A BINELEA PĂTIMIRILE ȘI AVENTURILE NEMAIPOMENITE ALE EMIRULUI MUSA ȘI ALE MARELUI CĂLĂTOR ABDUL KADUS...

CĂLĂREȚUL DE ALAMĂ ȘI MONUMENTUL FIAREI CU CHIP DE OM ȘI CU LABE DE LEU... MUSA ȘI ABDUL KADUS MERG ÎNAINTE, SPRE CETATEA DE ALAMĂ...

ȘEHERAZADA ÎNCEPE ALT BASM, AL UNOR OAMENI TINERI, ÎNDRĂGOSTIȚI, NIAMA ȘI NUAMA, PACEA FIE CU EI ÎN VECII-VECILOR... NE APROPIEM DE SFÂRȘITUL CĂRȚII, SPRE BUCURIA NOASTRĂ, ȘI SPRE PĂREREA DE RĂU A VOASTRĂ...

NIAMA PĂTRUNDE ÎN SERAI, DAR RĂTĂCEȘTE DRUMUL. ÎNSĂ IUBIREA SE DOVEDEȘTE MAI TARE CA STÂNCILE ȘI MAI FIERBINTE CA FOCUL...

ALEXANDRU CEL MARE ȘI SULTANUL CEL BINE CHIBZUIT. DESPRE MODESTIE ȘI FOLOASELE EI...

CREDINȚA ȘI CINSTEA CELOR DOI SOȚI DIN IZRA. CUM BUNUL SOȚ BIRUIE ÎNCERCĂRILE VRĂJMAȘULUI...

ȘEHERAZADA SPUNE ISTORIA CADIULUI DIN IZRA ȘI A SOATEI SALE ÎNVINOVĂȚITĂ DE NECREDINȚĂ...

ISTORIA CELOR DOI SULTANI TRUFAȘI. AFLĂM LA CE AR FI TREBUIȚ SĂ AJUTE AVERILE. ȘI ALTE FAPTE, DE ADÂNCĂ ÎNVĂȚĂTURĂ...

NEMAIPOMENITA ISTORIE A PITĂRIȚEI, SAU PUTEREA DRAGOSTEI...

POTCOVARUL ȘI FATA

ÎNTÂMPLAREA UNUI SULTAN; PILDA CU OGORUL ȘI LEUL...

ISTORIA ÎNVĂȚĂTORULUI

ISTORIA LUI IUNUS-SCRIITORUL. VOM CUNOAȘTE ȘI O ROABĂ; ȘI PE VALID, RAJAHUL INDIEI...

IKIRMA ȘI HUSEIMA

CUM NIȘTE OAMENI SE REGĂSESC, CA STROPII MĂRILOR...

FATA CRUCIATULUI

ISTORIA UNUI OM MILOSTIV

ÎNCEP AMINTIRILE LUI ZAHER DIN DAMASC! SULTĂNIȚA DIN VIS. PLECAREA LUI ZAHER ÎN CĂUTAREA EI! ÎNTÂLNIREA CU SULTANUL MUTAA ȘI PE FARHA, FATA DIN VIS, O CUNOAȘTEM. APOI, ÎMPREUNĂ CU ZAHER, NE TREZIM ÎNTR-O PUSTIE ÎNFRICOȘATĂ...

RĂZBOIUL SPIRITELOR. VEDEM LUMINI ZBURĂTOARE, ÎNGHIȚINDU-SE UNELE PE ALTELE! ÎL CUNOAȘTEM PE ÎNȚELEPTUL ABU TAVAIF. APOI PE SULAHEC ȘI TUD ȘI PE SEISAM ȘI URMĂRIM MAI DEPARTE PĂTIMIRILE LUI ZAHER...

DE AICI ÎNAINTE GRĂIEȘTE IAR ALI, FIUL LUI ZAHER... CUM
PORNEȘTE ALI SĂ-ȘI CAUTE TATĂL! FUGA PE MARE ȘI DIHĂNIILE
ÎNTUNERICULUI...

ÎNCEP ALTE ISTORII ȘI ALTE PĂTIMIRI, ÎNCÂT ASCULTĂTORII SĂ SE
PREGĂTEASCĂ BINE DE ASCULTARE, DĂND ÎNALTĂ LAUDA
ȘEHERAZADEI...

CUM ALI DEVINE CÂINE ȘTIRB, ȘI CE MAI PĂTIMEȘTE...

ALI PĂTIMEȘTE ÎNAINTE, DOVEDIND CĂ OMUL E MAI TARE CA
FIERUL... ÎL VOM VEDEA CUM ÎNCREMENEȘTE, PREFĂCUT ÎN
STATUIE DE PIATRĂ...

ISTORIA LUI MAAN

MAAN ȘI BEDUINUL

ISTORIA LUI HIRAM, FIUL LUI ABDUL MELIC

...ISTORIA LUI IBRAHIM, FECIORUL LUI MAHDI

...ISTORIA LUI SADDAD ȘI A CETĂȚII IREM, CEA BOGATĂ ÎN
PILAȘTRI

ISTORIA LUI ISHAK ALMOSULI

HALID, EMIRUL DIN BASORA, SAU PUTEREA INIMII
ÎNDRĂGOSTITE... ÎNCĂ O DATĂ DEOSEBIM CĂ IUBIREA CURATA ȘI
PRIN FOC TRECE...

ISTORIA LUI ABU MAHOMED CEL TRÂNDAV

ISTORIA LUI DJAFAR

ISTORIA UNEI EPISTOLE

INELUL LUI HARUN

ISTORIA LUI ALI ȘIR. ASCULTĂM O ÎNTÂMPLARE CU NIȘTE GHIUJI
ȘI CUNOAȘTEM O ROABĂ ȘTIUTOARE DE VERSURI...

CLIPA DESPĂRȚIRII SE APROPIE! HAGIUL STRĂIN E MAI STĂRUITOR
CA MUSCA! ALI ȘIR, SPRE NENOROCIREA LUI, ÎI DĂ APĂ... JALEA
ÎNGROZITOARE A ROABEI. ȘI CE I SE MAI ÎNTÂMPLĂ LUI ALI ȘIR...

ABIA ACUM ÎNCEP GROZAVELE ÎNTÂMPLĂRI ALE SUMURDEI...
AJUNGE ÎNTR-O CETATE A DEȘERTULUI, ȘI E ALEASĂ SULTAN!

VINE LA RÂND CURDUL...

ISTORIA LUI IBN MANSUR ȘI A FEMEII BEDUR

ISTORIA CELOR ȘASE FETE

ISTORIA LUI DJAUDAR

DJAUDAR AJUNGE LA FEZ. O CUNOAȘTEM PE RAMA, FATA LUI ABD
ASAMD, ȘI ÎNCEP ÎNTÂMPLĂRILE NEMAIPOMENITE...

AVENTURILE LUI DJAUDAR CONTINUĂ... SE ARATA CĂ FLĂMÂNDUL
SE GÂNDEȘTE LA MÂNCARE ÎNTÂI ȘI-NTÂI; ÎNSĂ, ABD ASAMD SE
DOVEDEȘTE OM DE OMENIE. ÎNTOARCEREA LUI DJAUDAR ÎN ȚARA
EGIPTULUI

SE VEDE ÎNSĂ CĂ BINELE DEPLIN E PASĂRE CĂLĂTOARE...
NUMAIDECÂT SE STĂRNESC ALTE VRĂJMĂȘII, TOT AȘA DE
ÎNTUNECATE; DAR, PRIN RĂBDARE ȘI VOINȚĂ, TOTDEAUNA ÎNVING
NUMAI CEI VREDNICI...

ISTORIA PĂUNULUI

ISTORIA FECIORULUI CE SE DA DREPT CALIF, DAR HARUN,
CALIFUL CEL ADEVĂRAT, NU SE LASĂ...

HARUN AL RAȘID ASCULTĂ TREI ISTORII...

ORBUL BABA ABDALLAH ÎȘI SPUNE ISTORIA. ȘI AFLĂM LUCRURI DE
MINUNE...

ASCULTĂM ISTORIA FECIORULUI... DE CE-ȘI BĂTEA IAPA ȘI DE CE
ERA VREDNIC DE MILĂ TOT EL...

HOGEA HASAN ÎȘI SPUNE ISTORIA...

ISTORIA LUI ALI HOGEA, NEGUȚĂTOR DIN BAGDAD

ÎN ALTĂ NOAPTE, ȘEHERAZADA ISTORISEȘTE NEMAIPOMENITELE
ÎNTÂMPLĂRI ALE LUI ALASMAN ZEYN...

ISTORIA LUI HADADAD ȘI A FRAȚILOR SĂI

ASCULTĂM ISTORIA SULTĂNIȚEI DIN DERIABAR...

ASCULTĂM STRAȘNICA ISTORIE A CELOR DOUĂ SURORI PIZMAȘE!
UNDE POATE DUCE URA, ȘI CÂT E DE GROZAV ACEST SIMȚĂMÂNT,
CARE ÎNTUNECĂ BUNA JUDECATĂ! SE ARATĂ ȘI CĂ CEL TARE ÎN
NENOROCIRE, PÂNĂ LA URMĂ IESE BIRUITOR...

BAMAN PORNEȘTE ȘI STRĂBATE PERSIA. ÎN ZIUA A DOUĂZECI ȘI
UNA, AJUNGE LA HÔTARUL INDIEI ȘI TUNDE UN DERVIȘ...

PERVIS NU SE LASĂ MAI PREJOS! URCĂ ȘI EL, ȘI-N VREMEA ASTA
PERISADA, UITÂNDU-SE LA COLIER, A VĂZUT PERLELE PICURÂND
CA LACRIMILE...

ÎNCHEIERE

Volumul I

CUVÂNTUL POVESTITORULUI LA ÎNCEPUTUL NOPTILOR

Mulți vrednici înaintași s-au străduit să traducă sau să povestească nepieritoarele „O mie și una de nopți”...

Astfel, pe la 1806, Ion Barac scotea într-o tiparniță chirilică din Brașov o „*Halima sau povești arabicești, din limba nemțească tălmăcite*”.

Lui Barac, care a scos în opt volume câteva cicluri din aceste basme, i-au urmat alții.

Mi-am luat truda de a povesti cu puținele mele puteri cele „O mie și una de nopți”, în câteva volume.

Găsesc cu totul lipsit de folos să mă opresc în acest cuvânt asupra frumuseții fără seamăn a acestor basme! În ele se înlănțuiesc, scânteind, ceruri și imaginații din veacuri de mult stinse; generații noi și-au pus adausul la ceea ce au creat generații vremuite. De la Arabia la Samarcand, de la Damasc la India, pe marile drumuri ale caravanelor și generațiilor, basmele Șeherazadei s-au rostit la seraiuri de mari sultani și-n pustie, la focuri de popas vremelnice.

Faima lor a umplut lumea. Izvorul lor se află foarte departe, în noaptea timpurilor, și-i foarte greu și fără de folos să căutăm când a strălucit el întâi. De la început, până la capăt, basmele preafrumoasei și preaînțeleptei fete Șeherazada sunt străbătute de adâncă morală și de o și mai adâncă înțelepciune.

Ca repovestitor, mi-am îngăduit să omit și să adaug din săraca mea comoară, pe ici pe colo; îndeosebi am stăruit asupra uriașei figuri a lui Harun al Rashid, califul-califilor, care urmărea, prefăcut în cerșetor, sau în neguțător, sau în drumeț, cum i se îndeplinesc poruncile ce le da pentru binele

supușilor.

Și am stărui în mod deosebit, mai ales asupra cutezanței și curajului unor eroi, după cum vor binevoi să observe cititorii, mai ales în volumul al doilea...

Nemaiopomenitele întâmplări din cartea asta s-au desfășurat în veacuri stăpânite de adâncă superstiție, în veacuri când grele erau condițiile sociale ale tuturor oamenilor și ale femeilor îndeosebi; prin prisma asta și prin poezia culorii locurilor și vremilor, trebuiesc văzute. În decursul acestor istorisiri, unele lucruri, cum ar fi atotputernicia vrăjilor și îndeobște mai tot ce se leagă de mentalitatea, moravurile, datinile și raporturile între clase din acele timpuri.

Și acum, după cuvântul acesta, să dăm cuvânt poezilor răsăriteni, vii în veac și demult risipiți în pulbere...

UNDE SE VEDE FRĂȚEASCA DRAGOSTE DINTRE DOI FECIORI DE ȘAH DE LA INDIA; ȘI O CĂLĂTORIE LA SAMARCAND; ȘI DOUĂ ȘAHIȚE.

Cărțile acestea sunt istoriile străvechilor șahi persieni, ale măriților șahi care și-au întins moștenirea până peste țărnișii Indului, în toată India, și peste deltele și ostroavele Indiei; și mai departe, peste Gange.

Cum arată cărțile, trăia pe-atunci un slăvit șah, un șah cum altul nu a mai fost.

Prin înțelepciunea sa, iubit era de către supuși și înfricoșat către vecini prin vitejia brațului și a oștilor bine întocmite.

Și avea șahul doi feciori; cel mai mare, pe nume Riar, cel mai mic, pe nume Senan.

După o stăpânire lungă și strălucită de fală, bătrânul șah a murit, iar Riar i s-a rânduie în scaun după legile vechi.

Rămas fără stăpânire, Senan nu era pizmaș, nu se uita rău la fratele său mai mare; ci, dimpotrivă, se muncea să-i slujească tot alte și alte temeieri de dragoste.

Riar-Șah se bucura din toată inima de dragostea frățească și-și iubea și el fratele la rânduri, cu toată cuviința și lauda; și așa de mare era iubirea între ei, încât Riar a împărțit cu Senan stăpânirea pe din două, dându-i partea depărtată, dinspre Miezul-noptii, adică Marea Tartarie.

Senan-Șah a pornit deci către Marca Tartarie, cu grabă, alegându-și scaun vestita cetate Samarcand.

Au trecut ani de la plecare, și Riar-Șah, nemaiputând de dorul fratelui său preaiubit, într-o bună zi i-a trimis în poruncă pe însuși vizirul său cel mare, să grăbească la Samarcand.

— Poftește pe iubitul meu frate, să vie numaidecât să mă vadă, căci de dorul lui, inima mea sângerează și se usucă...

Și a pornit marele vizir în strălucire și putere de oști, către hotarele Miezului-noptii, la Samarcand.

Aflând Senan-Șah de apropierea soliei, i-a ieșit întru întâmpinare, cu fală de flamuri, și cu glas de bucurie a întrebat:

— Ce face fratele meu, după care sângerează inima mea de mai bine de zece ani?

— O, slăvit șah al Tartariei, i-a răspuns vizirul, îngenunchind la picioarele lui, după rânduială, o, slăvit șah! Inima viteazului tău frate nu mai poate, dorindu-te! Și te poftește, de aceea, să vii cât mai neîntârziat să-i vezi, ca să-ți deie frățească îmbrățișare...

— Înălțate vizir! a răspuns Senan-Șah, nemaiputând de bucurie; anii despărțirii de fratele meu nu numai că nu mi-au scăzut dragostea și dorul, ci mi le-au îmbogățit zi cu zi, așa că nici sufletul meu nu mai poate. Numai eu știu de câte ori am oftat, privind cum răsare soarele peste depărtata Persie! Și numai eu știu de câte ori am vrut în acești zece ani

să pornesc, să-mi văd fratele prea iubit... De aceea, cu grabă mă voi pregăti de drum. Iar pentru că pregătirea mea va dura prea puțin, nici nu-i nevoie să-ți deschid porțile să vii înăuntrul cetății; rămâi unde ești, pe locul întâmpinării, și așteaptă-mă, căci laolaltă vom purcede...

Astfel zicând, Senan-Șah a intrat în cetate, să se pregătească de lungă călătorie; iar vizirul și-a desfășurat corturile în afara cetății, pe locul întâmpinării.

Și i-a trimis Senan-Șah bunătăți și desfătări, ca să nu-l apuce plictisul; i-a trimis rânduri de bucate alese, cântăreți din alăute și dănțuitoare.

În vremea asta, Senan-Șah își punea treburile în rânduială; a încredințat grijile celui mai ales dintre sfetnici și în ziua a zecea, odată cu seara, și-a luat rămas bun de la șahiță, a părăsit Samarcand și a intrat în cortul său, făcut, după poruncă, lângă cel al marelui vizir. A petrecut împreună cu oaspeții și cu oamenii lui de călătorie, până către miezul nopții.

Și iată că pe la cântatul cocoșilor, l-a apucat dorul să-și mai îmbrățișeze șahița încă o dată.

A intrat, deci, în cetate, singur, necunoscut de nimeni, și s-a strecurat între zidurile seraiului.

S-a furișat în locuința șahiței, dar ea, știindu-l dus, și nici prin cuget trecându-i că se va întoarce, trecuse pragul necredinței.

Senan-Șah nu-și putea crede ochilor.

— O, Allah și Mahomed-prooroc! și-a zis el, nici nu mi-am desprins corturile și umbra de zidul casei, și ea, necredincioasa, m-a și făcut de răs!

Și nenorocitul Senan a scos paloșul și a ucis șahița. A aruncat stârvul pe fereastră, în șanțul ce înconjură zidurile.

A părăsit apoi seraiul, tot în ascuns; a ieșit din Samarcand și ajungând la cortul său a dat poruncă să se desfacă sălașul și să pornească la drum, căci se zăreau fulgerările zorilor;

corturile s-au strâns în grabă; fala de oști a pornit în strălucirea răsăritului și-n răsunetul trâmbițelor, veselie mare îi cuprinsese pe toți pornind; numai șahul mergea măhnit și închis la chip.

Și pentru toți era calea călătoriei lungi o desfătare și o încântare, numai Senan-Șah se chinuia, căzut în cele mai adânci mâhniri.

Gândea mereu la lipsa de credință a șahiței, și degeaba sunau și răsunau trâmbițele și timpanele oștilor; degeaba străluceau în zări cetățile mărețe; apele, și câmpiile, și pustiile ce le străbăteau n-aveau nicio bucurie pentru el.

*
* *

Dar iată că ajungând Senan la vestita cetate din inima Indiei, Riar-Șah i-a ieșit în întâmpinare, cu toată mândrețea și strălucirea; în cântecele și-n strigătele de bucurie ale supușilor, cei doi frați s-au îmbrățișat cu frățească dragoste, și-au arătat semne peste semne de adâncă bucurie, în sunetul flautelor; și încalcând apoi, au intrat în cetate, în strigătele mulțimilor.

Riar-Șah l-a poftit pe fratele său într-un serai anume gătit și anume împodobit cu toate frumusețile, aflat într-o minunată grădină cu umbră.

Mai târziu, cei doi frați au început a grăi despre câte au pățit din anul de despărțire. Și au grăit vreme lungă, numai ei amândoi, fiind față-n față.

Coborând seara, slăviții frați s-au așezat la cină. Au ospătat cu poftă și cu belșug, și iarăși s-au dat la sfat.

Când s-a făcut târziu, la vremea culcatului, Riar-Șah s-a dus întru ale sale. Senan-Șah s-a orânduit în așternuturile moi, așteptând somnul, dar abia și-a lipit de fața pernei slăvita-i tâmplă, că gândurile negre au năvălit la loc. Se

întorcea pe o parte și pe alta și parcă ardea în flacără.

Au venit zorile peste slăvită țară a Indiei și peste cetatea de scaun; și Senan-Șah s-a ridicat din așternut mai trudit de cum se culcase, și cu o mai mare amărăciune pe față. Vegherea își lăsase toate semnele pe chipul lui, împodobindu-i-l ca într-o cunună galbenă.

Riar-Șah, văzându-l și înțelegând că-n fundul inimii lui îl roade un vierme neadormit, l-a întrebat:

— Care-i pricina amărăciunii tale? Frate preaiubit! Au nu ești mulțumit, poate, de felul primirii? N-a strălucit în destulă fală întâmpinarea ce ți-am făcut-o? Fratele meu! Eu sunt mulțumit în gându-mi, căci toată inima și toată slava mi-am pus-o întru a te primi frumos... Dar atunci ce-ți lipsește? Poate te-a pălit dorul de mândra cetate Samarcand? Sau poate dorul de șahița ta îți roade sufletul?...

Și cercetându-i cu mare grijă chipul peste măsură de întristat, a grăit mai departe Riar-Șah:

— Dacă dorul de Tartaria și dorul de soața ta slăvită te chinuiesc, iată, eu dau în grabă poruncă să ți se gătească darurile și să fie gata de drum oastea ta, să pleci tot acum acasă la Samarcand...

Și drept urmare a celor grăite, Riar-Șah i-a și trimis o parte din daruri, lucrurile cele mai rare, cele mai scumpe și cele mai frumoase din tărâmul Indiei. Au urmat ospățuri nemaivăzute în cinstea oaspetelui; muzicile cele mai de seamă cântau, dănțuitoarele cele mai mlădioase dănțuiau, însă Senan-Șah tot mai tare se întrista.

*
* *

Nu peste mult timp a orânduit Riar-Șah o vânătoare, într-un loc bogat în cerbi, aflat la două zile depărtare.

A pornit cu mare pregătire de sulițași și arcași, și cu

îndestulare de șoimi. A pornit Riar-Șah, dar fratele său n-a voit să meargă, rămânând în amărăciunea lui. Degeaba a încercat să-l îndoiască la inimă; Senan-Șah a rămas singur, în seraiul din grădina cu umbră. A ieșit la fereastră; și degeaba luceau și străluceau florile crângurilor, degeaba cântau păsările în arbori; Senan-Șah nu vedea florile și nu auzea cântecul păsărilor, ci, stând cu ochii înălțați la cer, tot întreba:

— Pentru ce, Allah? De ce să mă fi lovit pe mine durerea aceasta?

Și se văieta în gându-i:

„Vai mie! Pentru ce? Niciun bărbat de pe lume nu-i mai lovit decât mine cu nefericirea!”

Dar pe când se jeluia el așa, o ușă tainică s-a deschis în seraiul fratelui său și Senan s-a îngălbenit, văzând cum și soața fratelui său calcă pragul necredinței. Senan-Șah a cunoscut-o după frumusețea ei, și și-a dat seama că fratele lui e mai de plâns decât dânsul și o amărăciune și mai mare l-a cuprins. A trecut ziua și seara. Și s-a gândit în sinea lui Senan-Șah: „Ce drept am eu să mă vaiet și să mă cred cel mai nefericit dintre oameni, dacă însuși fratele meu, cel mai înălțat dintre șahi, n-a putut ocoli nenorocirea asta? Ce drept am eu s-o duc tot într-o întristare? De ce să-mi irosesc viața sub cununa mâhnirilor?” Și a poruncit să i se pună masa și a ospătat cu poftă rară. A poruncit să-i cânte lăutele și el le-a ascultat cu patimă, până la sfârșit, și parcă nu se mai sătura.

Au trecut zilele, și întorcându-se Riar-Șah de la vânătoare, nu i-a băgat de seamă numaidecât schimbarea firii. I-a povestit pe larg isprăvile vânătorești și i-a arătat mulțimea cerbilor prinși și a altor sălbăticiuni prinse. După care, Senan-Șah, ieșit din pâcla mâhnirilor, a început a zâmbi și a glumi, spre marea mulțumire a fratelui său.

— Preaiubit frate! i-a grăit acesta. Nu-ți pot spune cât mă

bucur de schimbarea din firea ta! Trist te-am lăsat la plecare, și vesel te-am găsit la întors. Trist m-am dus în cugetul meu într-ale vânatului, gândind: „Preaiubitul meu frate e trist din pricina depărtării de Samarcand și de aleasa lui soață. Nu-i voi pomeni, deci, nici de Samarcand, nici de soața lui, spre a nu-i mări mâhnirea și mai tare”... Și iată: m-am întors și te-am aflat vesel. Și cu inimă de frate te rog acum să-mi spui: de ce ai stat la început sub umbra mâhnirilor? Și de ce acum umbra aceea s-a dus?

Senan-Șah a rămas mult pe gânduri la vorbele acestea.

— Fratele și șahul meu! a grăit el, în sfârșit; îmi ești stăpân, și rob îți sunt, dar mă iartă că nu-ți pot spune!

— Ba, a răspuns Riar-Șah; îmi vei spune numaidecât, ca un bun frate ce-mi ești...

Și nemaiavând încotro, Senan-Șah i-a povestit necredința sahiței de la Samarcand.

— Frate... s-a cutremurat Riar-Șah; fratele meu! Înțeleg acum pricina amărăciunii tale, și-ți zic: cu drept ai săvârșit fapta ta și nimeni n-o să-ți găsească vină! Nu-i pe pământ șah mai nenorocit ca tine, o, fratele meu! Întrucât mă privește, dacă una ca aceasta mi s-ar întâmpla, cu adevărat grăiesc că nu m-aș îndestula a ucide numai femeia vinovată, ci o mie de femei ar cădea pradă mâniei mele! Fie lăudat cerul, că ți-a dat mâhnirii mângâiere! Dar ian spune-mi: cum ți-a trecut mâhnirea așa dintr-odată?

Senan-Șah a căzut pe gânduri și mai tare.

— Cruță-mă, fratele meu! Căci spunându-ți și pricina aceasta, mă tem că te vei întrista mai tare de cum m-am întristat eu! Dar dacă mă silești numaidecât, iată, tu ești de vină, căci eu aș fi vrut să intru în mormânt cu taina aceasta!

— O, nu! a răspuns Riar-Șah; abia acum aș vrea să aflu numaidecât! Orice-ar fi, spune-mi!

— Tu ai voit aceasta! a zis Senan-Șah și a prins a istorisi ce a văzut.

— O, Allah, a dat strigare Riar-Şah. Şahiţa Indiei să se poarte ca o pierdută? Nu! Asta nu se poate, fratele meu! Poate ai fost pradă unei vrăji! Şi nu voi crede una ca asta, până nu voi vedea cu ochii mei!...

— Prea bine! a răspuns atunci Senan-Şah. Vei vedea cu luminaţii tăi ochi! Porunceşte o vânătoare nouă, la care voi purcede şi eu, împreună cu oamenii mei; vom desfăşura corturile în afara cetăţii, iar către ziuă amândoi ne-om întoarce în ascuns.

*
* *

Şi făcând astfel, Riar-Şah a ieşit în afara cetăţii, către o vânătoare nouă, aşezându-şi corturile lângă porţi, împreună cu fratele său. Şi chemând la dânsul, în ascuns, pe marele vizir, i-a poruncit:

— Ai grijă de toată rânduiala şi niciun om să nu laşi să iasă dintre corturi!...

Iar odată cu noaptea, amândoi şahii au intrat în cetate şi s-au strecurat cu mare taină în seraiul lui Senan.

S-au minunat de frumuseţea zorilor, pândind cum se deschid cerurile şi cum s-arată soarele într-o glorie, şi pe când se minunau ei astfel, uşa tainică s-a deschis dintr-odată şi a văzut Riar cu ochii lui cum şahiţa a trecut pragul necredinţei.

— O, înălţimi cereşti! a strigat. Soaţa unui şah ca mine să fie aşa de uşoară la minte? Atunci care şah s-ar putea lăuda cu fericirea lui?

Şi căzând la pieptul fratelui său, a rostit în adaus:

— Vai, fratele meu! Haidem să fugim din lumea asta prefăcută, unde pe o parte eşti lăudat, iar pe cealaltă blestemat! Haidem, fratele meu, să ne părăsim stăpânirile, cu toată deşarta lor strălucire şi prin ţări străine să rătăcim... În

locuri necunoscute măhnirea să ne-o tânguim!

— Așa să fie! a răspuns Senan, eu altă poruncă nu am, decât porunca ta; și nici altă voie, decât voia ta. Să mergem deci. Preaiubit frate! Dar un lucru îți cer: dacă în calea rătăcirii vom întâlni o nefericire mai mare decât a noastră, să ne întoarcem înapoi!

— Voia ta! a dat Riar-Șah răspuns, dar eu cred că o nefericire mai mare ca a noastră nu se mai află...

— Ba, să nu crezi... a adăugat Senan, ci eu spun că pentru a afla o nenorocire și mai mare, nu-i nevoie să mergem prea departe...

**UNDE SE VEDE CĂ UNEORI ȘI LA DUHURILE CELE
ÎNFRICOȘATE SE CALCĂ PRAGUL NECREDINȚEI; ȘI
UNDE CEI DOI FRAȚI SE ÎNTORC ACASĂ; RIAR-ȘAH
HOTĂRĂȘTE MOARTEA FETELOR...**

Și grăind astfel, cei doi șahi au părăsit seraiul și cetatea în ascuns, și apucând pe alt drum, au mers toată ziua până seara, când au poposit sub un arbore singuratic.

În dimineața zilei a doua au mers și mai departe, până au ajuns către seară la o minunată dumbravă din țărmurii mării. Și așezându-se în dumbrava aceea, grăiau tânguindu-și nenorocirea.

Dar n-au stat mult așa, când, deodată, din apele mării s-a stârnit un vuiet grozav, și un sul de apă s-a ridicat, înălțându-se până la cer. Înfricoșați, cei doi frați s-au urcat cu grabă într-un arbore. Și privind de acolo de sus, au văzut cum sulul cel negru se apropie de țărm și ia înfățișare de duh necurat, unul dintre cele mai înfricoșate duhuri.

Negru la chip și uriaș la statură, purta pe cap o raclă de cristal, încuiată cu patru lacăte grele. După ce a intrat în

dumbravă, duhul a venit cu racla lui până sub arborele în care se urcaseră cei doi frați; și stând, duhul și-a luat o cheie de la brâu, și descuind cele patru lacăte, a scos din raclă o femeie prea frumoasă și împodobită cu alese veșminte.

— Preafrumoasa mea, i-a zis duhul, așezând-o lângă dânsul; tu, pe care te-am iubit și te-am răpit, din dragoste, în noaptea nunții tale, lasă-mă să-mi odihnesc capul în poala ta...

Și, punându-și capul în poala ei, duhul și-a întins picioarele până la țărnul mării, și a adormit numaidecât, și de sforăitul lui răsunau țărnișii...

Și stând femeia sub arbore, și ridicându-și din întâmplare ochii în sus, i-a văzut pe cei doi frați înghețați de spaimă.

— Dați-vă jos... le-a spus ea.

— În mâinile duhului? au întrebat ei.

— Dați-vă jos... a poruncit ea atunci, punând capul duhului pe iarbă și sculându-se. Că de nu, va fi vai de voi!

Și s-au coborât cei doi șahi, iar ea a prins a-i săruta, apoi, așezându-se la loc sub arbore, și luând din nou capul duhului adormit în poala ei, a făcut semn șahilor să se depărteze. Și după ce s-au depărtat mult de locul acela, și nici femeia cu duhul nu se mai zăreau, și nici glasul mării nu se mai auzea, a grăit Riar-Șah către fratele său:

— O, preaiubit frate! Adevăr îți spun că duhul acesta e mai nefericit ca noi!

— Cu dreptate grăit-ai... i-a răspuns Senan Șah, și de vreme ce cunoști că nefericirea duhului e mai strașnică decât a noastră, bine vom face să ne întoarcem la îndeletnicirea stăpânirilor noastre!

— Fie precum grăiești... a zis Riar-Șah; dar cum te văd și cum mă vezi, îți jur pe înaltul cerului că am găsit un leac împotriva femeilor rele de credință. Deocamdată nu-ți pot spune mai mult, dar ai să auzi și tu de vestea leacului.

Și au pornit amândoi șahii pe cale mai departe, înapoi,

către sălașul corturilor, și ajungând a treia zi, au chemat toți sfetnicii și le-au împărțit daruri scumpe și bunătatea lui Riar-Șah a crescut și mai mult din ceasul acela, spre bucuria supușilor.

Spunând că nu are poftă de vânătoare, a poruncit să se ridice corturile și au intrat cu toții în cetatea de scaun.

Cum a ajuns acasă, a înconjurat cu oaste seraiul șahiței, și, punând mâna pe ea, a legat-o în legători strașnice, după aceea l-a chemat pe vizirul cel mare, și poruncindu-i i-a zis:

— Ia-o și pedepsește-o cu moartea!...

Vizirul cel mare a ieșit din fața lui și a împlinit porunca numaidecât, dar mânia lui Riar-Șah nu s-a vărsat numai asupra șahiței; ci, punând mâna pe toate femeile cămărilor ei, le-a omorât cu paloșul.

Crezând în prostia și în mânia lui că toate femeile de pe pământ sunt necredincioase, a hotărât Riar-Șah legea aceasta pentru sine: își va lua de-acum înainte câte o mireasă pe noapte. Le va lua odată cu seara și le va ucide în zori, ca să nu aibă vreme să-i mârșăvească fală.

Iar în vremea asta, gătindu-se Senan-Șah de plecare, l-a încărcat cu daruri, i-a poftit drum bun, l-a pornit și l-a petrecut către Marea Tartarie, ca pe un frate iubit.

În ziua următoare, Riar-Șah a chemat vizirul și i-a poruncit să-i aducă o fată a unui dregător mai mic, pe care a ucis-o în zori. Și așa, nopți peste nopți, Riar-Șah petrecea cu fecioarele sfetnicilor și în zori le da satârului.

Vizirul îi asculta porunca sub mare cutremur.

Au venit la rând fetele dregătorilor celor mari și au murit și acestea.

Cetatea s-a umplut de cutremur. Gemeau tații fecioarele și țipau mamele, smulgându-și părul de spaimă și deznădejde.

Fiecare fată a cetății aștepta să-i vină rândul la paloș.

În loc de laudele de altădată, Riar-Șah primea din gura cetății ocară și blestem.

SE ARATĂ CUM ȘEHERAZADA SE HOTĂRĂȘTE SĂ SCAPE FETELE DE PALOȘ

Marele vizir, care împlinea porunca omorârii, avea două fete.

Cea mai mare se numea Șeherazada, cea mică, Dinarsada.

Vrednice erau amândouă, dar ca Șeherazada altă fată nu se mai afla.

Era înzestrată cu îndrăzneală mare și cunoștea toate istoriile cele bătrâne. De la sultanii și hanii cei bătrâni. Nimeni n-o întrecea în tinere de minte și lucra stihuri mai frumoase decât ale tuturor poezilor. Avea glas dulce, de aur, și râsul îi era ca sunetul argintului. Când povestea sau rostea ea stihuri, se opreau răsufletele și amuțeau gurile ascultătorilor.

Și era Șeherazada frumoasă fără seamăn, iar din cinstea ei statornică nimic n-o clintea.

Mult își iubea vizirul amândouă fetele, dar pe Șeherazada o iubea mai tare.

Într-o zi, aceasta i-a grăit așa:

— Preaiubitul meu tată! Eu, fiica ta, am ați face o mare rugămintel!...

— Grăiește, fata mea... a îndemnat-o vizirul, căci orice va fi, dacă va fi cu puțință, și se va împlini...

— Preaiubitul meu tată... M-am hotărât să curm jalea și lacrimile cetății! Vreau, preaiubitul meu tată, să dau mamelor și taților liniște, iar fetelor din India viață...

— Prea bine, fata mea... i-a răspuns vizirul, fericit, dacă crezi că răul acesta are leac, unde crezi tu că stă el?

— Preaiubitul meu tată... a grăit Șeherazada mai departe; fiindcă șahul nostru se cunună în fiecare noapte cu câte o fecioară, învrednicește-mă și pe mine și du-mă să-i fiu mireasă...

— Oh, Allah! a strigat vizirul, îngrozit; cum ceri tu să te dau de bună voie satirului? Nu știi oare că miresele șahului sunt ucise în zori? Că șahul s-a jurat pe sufletul lui să-și țină hotărârea?

— Ba știi! Dacă voi muri, voi fi pomenită cu evlavie, iar dacă voi izbândi, voi scăpa Răsăritul de-o astfel de pierzanie...

— Nu! a strigat vizirul. Cum îmi ceri tu, fiica mea, o astfel de nelegiuire? Dacă însuși șahul mi-ar porunci să i te jertfesc, aș face-o, îndeplinindu-i porunca... Dar cum îmi ceri tu să-mi pătez mâinile, de bună voie, în sângele tău? Vai mie!

— Te rog înc-o dată! Ascultă-mi dorința...

— Vai mie! a strigat vizirul iarăși. Cum nu te gândești la sfârșitul lucrurilor, ci numai la începutul lor... Vei păți ca asinul care nu și-a știut păstra norocul...

— Și ce a pățit acel asin?

— Ascultă și-ți voi istorisi... i-a răspuns vizirul.

UNDE POVEȘTEȘTE VIZIRUL FABULA ASINULUI CARE ȘI-A STRICAT SINGUR SOARTA, REGÂNDIND LA SFÂRȘITUL LUCRURILOR; CUM ȘI-A TĂMĂDUIT UN NEGUȚĂTOR NEVASTA DE ÎNCĂPĂȚĂNARE, ÎN URMA UNEI PILDE LUATE DE LA UN COCOȘ; ȘEHERAZADA ESTE DUSĂ LA RIAR-ȘAH...

A istorisit vizirul următoarea întâmplare:

„Trăia odată un neguțător bogat, care a mers într-o zi cu nevasta și cu pruncii lui la unul dintre pământuri, să vadă cum stau rânduielele.

Neguțătorul avea darul de a pricepe limba dobitoacelor, dar n-avea drept să spună nimănui ce auzea de la ele, sub osândă de moarte.

Stând el în pragul grajdului și uitându-se cum i se joacă pruncii, a auzit cum grăiau asinul și cu boul, legați la aceeași iesle.

— Tu, care când razi vestești ceasurile în curgerea nopții, asemeni cocoșului, a zis boul către asin, cât de fericit ești tu! Te îndestulezi cu făină de orz bine cernută și un om anume năimit te îngrijește, țesălându-te... Și cât de ușor e lucrul tău! Doar din când în când duci stăpânul de ici-colo, în preumblări scurte. Vai, cât de ușoară și dulce e viața ta... Și oftând greu, a grăit boul mai departe: Și cât de chinuită mi-i mie viața! Abia cântă cocoșii de miezul nopții, abia se luminează de ziuă, și vin slugile de mă scoală în bâte, înjugându-mă; din zori până-n noapte trag la plug, până pic pe brazdă! Vai de viața mea! Și vine plugarul în urma mea și nu mă slăbește din bătă, pân la căderea nopții. Și întors ostenit în grajd, mi se aruncă dinainte o mână de paie uscate și netrebnice! Mă culc în gunoi și abia îmi întind ciolanele, abia adorm, și vin iarăși argații, de mă scoală să mă înjuge și să mă bată... Spune-mi: n-am drept să mă uit la viața ta cu pizmă?

— Ești prost... i-a răspuns asinul. Ce folos ai că rabzi toate umilințele oamenilor? De ce nu te folosești de puterea ce ți-a dat firea? De ce, când îți aruncă în iesle acele paie netrebnice, nu-i împungi cu coarnele, și de ce nu-i înspăimânți cu mugetul? De-mi vei asculta sfaturile, vei fi pus la treabă mai ușoară și mai bine vei duce-o...

Luând aminte boul la toate sfaturile asinului, i-a răspuns:

— Îți mulțumesc, tu care vestești prin glasul tău curgerea ceasurilor! Îți voi asculta spusele întocmai!

Auzind neguțătorul vorba dintre ei până la capăt, a părăsit ușa grajdului, fără a spune niciun cuvânt din cele auzite.

A doua zi. Către ziuă, a venit plugarul la grajd, și dezlegând boul l-a înjugat la jug și a pornit să are, ca de obicei, până la pogorârea nopții.

Amintindu-și de sfaturile prietenului său, a început boul să se repeadă asupra plugarului cu coarnele și să-l lovească cu picioarele.

Seara, în grajd, la fel s-a purtat cu gospodarul, când acesta a vrut să-l lege la iesle.

În dimineața următoare, venind plugarul, ca de obicei, a găsit paiele din iesle neatînse, iar boul zăcea lungit pe o coastă și gemea.

Crezându-l bolnav, i s-a făcut milă și nu l-a pus la jug în ziua aceea. S-a dus să spună întâmplarea neguțătorului.

— Lasă boul să zacă și înjugă asinul în locul lui... a zis neguțătorul.

Și iată că trezindu-l plugarul pe asin la acel ceas, prea de dimineață, ceasul de sculare al boului, și când somnul asinului era mai dulce și mai adânc, l-a înhămat la plug și l-a mînat și l-a chinuit ziua-întreagă și până după căderea întunericului, încât bietul asin abia își mai ținea sufletul... Întorcându-se după aceea la așezări, a căzut aproape mort de trudă. Nu i-a mai trebuit nici mîncare, nici prietenie de sfat cu boul, care, trîndăvind toată ziua în grajd, mîncase totul din iesle, până la cel din urmă pai...

„Așa-mi trebuie – și-a zis supărat din cale-afară asinul – că n-am știut să-mi țin și să-mi păstrez starea bună pe care o aveam înainte de sfatul meu cu boul”...

Și adormind într-un somn chinuit, gemea prin somn...

— Iată, fata mea, a spus vizirul, oprindu-se din basm: tu vrei să faci asemeni acestui asin, căci vrei să te bagi singură în sorocul primejdiei...

— Ba, tată! Povestea ta nu mă poate opri din hotărâre! Orice s-ar întâmpla, vreau să scap de moarte fetele din cetate!

Văzând vizirul că n-o poate scoate dintr-ale ei, i-a vorbit așa:

— Fata mea înțeleaptă! De vreme ce te încăpățânezi, sunt

silit să mă port cu tine cum s-a purtat neguțătorul din poveste cu soața lui... Ascultă numai: Vrând neguțătorul să afle ce vor mai grăi asinul și cu boul, după întâmplarea știută, a ieșit după răsăritul lunei în ogrăzile sale, împreună cu soața și oprindu-se în ușa grajdului, a auzit glasul asinului către bou:

— Acum, după ziua asta de încercare, spune-mi ce vei face mâine dimineață, când va veni plugarul să te ia la plug?

— A... a răspuns boul, vesel, voi face cum m-ai învățat tu... Voi zvârli cu picioarele, îl voi împunge și-l voi înspăimânta cu mugetul... Seara, în grajd, mă voi preface bolnav, și nici n-am să-mi ating botul de netrebnicele lui paie...

— Ba, eu nu te sfătuiesc să mai faci așa... i-a zis asinul, căci lungindu-mi urechea, l-am auzit pe neguțător grăind către plugar astfel: „De vreme ce boul a căzut pe boală, cheamă un casap, să-l taie. Carnea lui o vom da de pomană, iar pielea o vom dubi-o...” Așa a grăit neguțătorul, iar plugarul a răspuns: „Prea bine, stăpâne...” Așa că te sfătuiesc, pentru a scăpa de pieire, ca mâine dimineață, când va veni plugarul la grajd, să te scoli și să ieși la plug, după cuviință! Să tragi plugul cu mai multă dârzenie, iar seara, la întoarcere, să înfuleci, până la cel din urmă pai, căci altfel pieirea ți-i aproape...

Așa i-a grăit asinul, iar boul, văzând că i s-a dus binele pe copcă, a scos, de necaz, un muget scurt...

După ce sfatul a încetat, neguțătorul a început să râdă așa de tare, încât nevasta l-a întrebat mirată din cale-afară:

— De ce râzi, omule? Ce te-a apucat?

I-a răspuns neguțătorul râzând și mai tare:

— Asta n-am să pot niciodată să ți-o spun!

— Na-ți-o bună! i-a zis femeia, începând a se supăra. Ce, nu-s eu femeia ta? De ce-mi ascunzi?

— Femeia și soața mea! i-a grăit el, oprindu-și râsul și

speriindu-se; dacă vrei să afli numaidecât, numai atât îți pot spune: râd de cele ce le-am auzit grăindu-le la iesle... asinul cu boul...

— Și ce au grăit ei? a întrebat cuprinsă de nerăbdare.

— Nu-ți pot spune, căci dacă-ți spun, te paște primejdia morții...

— Așa? s-a mâniat femeia: dacă nu-mi spui, află că eu pâine și sare într-un blid cu tine n-oi mai mânca...

Și a intrat în locuință supărată foc și ghemuindu-se într-un ungher, a început a plânge cu amar.

Bărbatul s-a culcat singur și a adormit, iar a doua zi dimineața, trezindu-se, i-a zis femeii care sta umflată de plâns:

— Pricepe, femeie, că pentru tine taina aceasta e un nimic. De ce vrei să te prăpădești, pentru un lucru de nimic?

— Fie ce-o fi... a răspuns ea; chiar și cu prețul morții, vreau să aflu! Și să știi că nu mă las!

Și văzând neguțătorul că n-o poate scoate la capăt, se pregătea cu mare jale. A chemat pruncii, să-și vadă mama pentru cea din urmă dată și a trimis vorbă părinților ei să vină... S-au strâns pruncii și au plâns. Iar părinții ei, aflând cum stau lucrurile, au căutat în toate chipurile s-o abată de la gându-i nebun, dar zadarnice au fost toate cuvintele și toate lacrimile! Căci ea voia să afle numaidecât ce au grăit animalele între ele!

— Vai mie! și-a zis neguțătorul, stând singur, afară, pe pragul casei, cu capul în mâini. Ce să fac? se tânguia, și s-a hotărât ca mai bine să moară el, decât preaiubita lui soață...

Vizirul s-a întrerupt din basm, și după ce a răsuflet cu greu, a povestit după cum urmează:

— Avea neguțătorul acela în așezarea lui cincizeci de găini alese și un câine foarte credincios. Cum sta neguțătorul așa, în gândurile lui, pe prag, a văzut cocoșul repezindu-se la o găină și călcând-o cu mare semetie și după ce s-a învărtit

împrejurul ei și s-a depărtat, câinele l-a oprit și i-a zis:

— Nu ți-i rușine? Tocmai într-o zi ca asta?

Iar cocoșul, ridicat într-un pinten, cu creasta semețită, l-a întrebat:

— Dar cu ce-i mai deosebită ziua de azi de cea de ieri și de celelalte zile?

— Află, i-a răspuns câinele, că stăpânul nostru se află într-o mare cumpănă! Femeia lui vrea să-i smulgă o taină, care ar costa-o viața, și bietul nostru stăpân se chinuiește cum s-o scoată din primejdia încăpățânării...

— Ce om prost! a răs cocoșul. Eu am cincizeci de neveste și pe toate le stăpânesc, pe când el are una singură și n-o poate stăpâni...

— Și ce ar trebui oare să facă? a mai întrebat credinciosul câine.

— Prea ușor! a cotcodăcit cocoșul; să ia un toiag, să intre la dânsa și s-o mângâie bine cu toiagul, căci așa li se cuvine celor ce-și dau viața pentru lucruri de nimic!

Auzind neguțătorul răspunsul cocoșului, a sărit numaidecât din prag și apucând un toiag gros, a intrat în locuință, unde femeia lui mai plângea. Și a mângâiat-o el până ce femeia a început să strige:

— Lasă-mă, o, bărbate, lasă-mă, că niciodată n-am să mai vreau să-ți aflu tainele...

Auzind-o, bărbatul a oprit mângâierea și, deschizând ușa, și-a strigat neamurile de prin alte încăperi, zicându-le:

— Am găsit leacul, și iată că soața mea s-a răzgândit și nu mai vrea să afle nimic...

Și mult au fost fericiți după aceea copiii și părinții femeii, că și-a venit din nou la calea cea dreaptă...

Sfârșindu-și istorisirea, vizirul a spus în adaos:

— Așa ți s-ar cuveni și ție, fata mea, ca femeii din pildă...

— Orice ai zice, preaiubit tată, pe mine nu mă scoți din hotărâre! Ți-aș putea istorisi și eu o mulțime de basme, în

sprijinul hotărârii mele! Și află că dacă nu te învoiești să mă dai șahului, mă duc eu singură la dânsul...

Văzând marele vizir că nu mai arc nimic de făcut în a o îndoi, s-a dus a doua zi la Riar-Șah:

— Înălțate șah! i-a zis. Îngăduit fie-mi ca în noaptea ce urmează să ți-o aduc mireasă pe fata mea Șeherazada...

Mirat peste măsură, l-a întrebat Riar-Șah:

— Cum ai ajuns la hotărârea aceasta?

— Nu eu, înălțate, ci fata mea singură voiește!

— Știi ce o așteaptă! a adăugat Riar-Șah: ție însuți ți-o voi da s-o ucizi și jur că dacă nu-mi vei îndeplini porunca, vei plăti cu viața ta...

— Știu, o, prea înălțate! a răspuns nefericitul tată. De bună seamă că sângera-va inima mea de jalea fetei mele, dar voi fi fericit, îndeplinindu-ți întocmai porunca și-n prilejul acesta...

Primind Riar-Șah hotărârea, i-a spus vizirului să i-o aducă pe Șeherazada oricând ar voi el, căci credea și Riar-Șah într-o întoarcere a hotărârii ei.

Iar Șeherazada, aflând că Riar-Șah se învoiește s-o ia, nu mai putea de bucurie, parcă ar fi căpătat toate avuțiile din lume.

— O, preaiubit tată, a strigat. Nu numai că n-ai să te căiești că m-ai dus la șah, dar ai să te bucuri în toată curgerea zilelor...

Și înainte de a merge la seraiurile șahului, Șeherazada a chemat-o pe soră-sa, Dinarsada, și în taină i-a grăit așa:

— Sora mea preaiubită! Iată, eu mă duc să mă cunun cu șahul. Dar înainte de aceasta, o rugăminte am să-ți fac! Aflându-mă în cămări, îl voi ruga pe șah să îngăduie să fii și tu cu mine în cămara de nuntă, căci îi voi spune așa: „Preamărit soț! Îngăduie-mi ca în cea din urmă noapte a zilelor mele s-o am lângă mine pe sora mea, Dinarsada, să-mi pară mai ușoară moartea!” Și astfel, înduplecându-l, el te va

îngădui în aceeași cămară, iară tu, cu un ceas mai înainte de ziuă, să mă chemi pe nume și să-mi spui așa: „Șeherezadă, Șeherezadă! Dacă nu dormi, istorisește-mi înainte de a se face ziuă una din preafrumoasele istorii”...

Iar eu voi începe ați istorisi... și nădăjduiesc o, Dinarsada, ca în chipul acesta să scap fetele de pierzanie...

Sosind ceasul, marele vizir și-a dus fata la seraiurile șahului și s-a tras înapoi, amărât de moarte.

Și întâmpinând-o pe Șeherezada. Riar-Șah i-a ridicat vălul de pe obraz și a găsit-o așa de frumoasă, că a rămas vrăjit, dar văzând-o înlăcrimată a întrebat-o:

— Ce ai? Ce ți-i de lipsă, frumoasa mea?

— Înălțate Riar! i-a răspuns fata; eu am o soră; și așa de tare o iubesc, și așa de tare mă iubește și ea, încât aș vrea s-o am aproape de mine, în noaptea cea din urmă a mea! Îngăduie, deci, înălțate Riar, ca sora-mea să se afle și ea în cămara de nuntă, s-o mai pot vedea o dată înaintea zorilor...

Ca urmare, a poruncit Riar-Șah ca Dinarsada să fie adusă îndată.

Și mai apoi Dinarsada dormea jos, pe-un așternut anume gătit, în timp ce Riar-Șah cu mireasa dormeau într-un pat așezat sus, după obiceiul șahilor răsăriteni.

— Șeherezadă! Șeherezadă! a grăit Dinarsada, chemând-o pe sora ei, cu un ceas înainte de ziuă; dacă nu dormi, spune-mi, rogu-te, una din istorisirile tale preafrumoase, ca atâta mângâiere să am, înainte de a muri tu...

Iar Șeherezada, întorcându-se către Riar-Șah, i-a vorbit așa:

— Înălțate stăpâne! Îngăduie-mi ca înainte de a răsări soarele să îndeplinesc dorința surorii mele, și să-i spun o poveste...

— Prea bucuros... a răspuns Riar-Șah.

Atunci, Șeherezada, pregătindu-se, s-a întors către șah și a început basmul, care s-a înlănțuit tot cu alte și alte basme,

nopti după nopti, Riar-Şah amânându-i mereu osânda, până la nopti o mie şi una...

UN NEGUŢĂTOR ŞI UN DUH ÎNFRICOŞAT, LA UN IZVOR DIN PUSTIE; VIN TREI ŞEICI, CU ÎNTÂMPLĂRILE LOR...

Înălţate Riar! A fost odată un neguţător foarte bogat în acareturi, în mărfuri, în robi fără număr şi-n bani gata.

Întru înmulţirea şi creşterea neguţătoriei lui, era nevoit să călătorească mereu, către locuri mai apropiate şi mai depărtate, după cum era starea.

Şi iată că odată a trebuit să facă o călătorie mai lungă ca de obicei – şi drept aceea s-a pregătit bine de drum.

Şi-a potrivit în desagii de pe cal burdufuri cu apă, pesmeţi şi multe curmale, având a străbate o pustie înfricoşată.

Şi a călătorit în drumul depărtat. Şi-a împlinit treburile şi-a pornit înapoi, cu grabă, către aşezarea lui, dar l-a sfârşit osteneala, căci soarele îl ardea în creştet şi pământul sufla numai arşiţă.

S-a abătut deci neguţătorul acela către nişte copaci dintr-o pustie, şi ajungând a văzut un izvor cu val răcoritor, sub un nuc mare, cu umbră. A descălecat şi, scoţându-şi merindea, a început să ospăteze pesmeţi şi curmale, aruncând sâmburii în dreapta şi-n stânga sa.

Şi sfârşindu-şi masa, şi-a răcorit obrazul în valul izvorului, şi-a spălat mâinile şi picioarele – şi ca un dreptcredincios închinător al Profetului, a scos Koranul şi a început a se ruga...

Dar abia a început, când iată că s-a ivit în faţa lui, cu paloşul în mână, un duh puternic şi înfricoşat, care i-a spus cu mânie grozavă:

— Ridică-te, ticălosule, să te ucid, aşa cum l-ai ucis şi tu

pe fiul meu!

— Oh, Allah... a gemut neguțătorul; cum puteam să ți-lucid, dacă nici nu l-am văzut?

— E adevărat, l-a întrebat atunci duhul, că oprindu-te sub acest nuc la izvor, ți-ai scos din desagă merindea și ai început să ospătezi?

— Adevărat este...

— E adevărat că mâncând curmalele, aruncai sâmburii în toate părțile?

— Cu drept, așa este...

— Ei, bine! a rostit duhul înfricoșat; în timp ce tu ospătai și aruncai astfel sâmburii, fiul meu trecea prin bătaia lor! L-ai lovit în ochi și din asta i s-a tras moartea...

— Iertare, sultan ai duhurilor! s-a rugat neguțătorul...

— Moarte pentru moarte, după rânduială! a răspuns duhul. Iertare nu se află!

— Din greșeală am săvârșit fapta aceasta! Rogu-te să mă miluiești!

— Nu! s-a mâniat și mai tare duhul. Să plătești prin moarte greșeala ta, așa cum mi-ai ucis fiul...

Și apucându-l de braț, l-a trântit cu fața la pământ, gata să-i taie capul.

— Sultan al duhurilor! se jeluia neguțătorul, dă-mi iertarea ta...

— Ca furtuna dac-ai boci și lacrimi de sânge dac-ai vărsa, tot nu te iert...

Așa a spus duhul, gata să-și repeedă paloșul, iar neguțătorul, în deznădejdea lui, a prins să rostească stihuri tânguitoare, din cartea lui Mahomed-prooroc...

...Văzând neguțătorul că duhul vrea numaidecât să-l piardă, a început să-l roage iar:

— Stăpân al duhurilor temute! Văd că vrei numaidecât să mă omori; ci eu îndrăznesc a te ruga să-mi dai un soroc, să am vreme să-mi iau rămas bun de la prunci și de la nevestă.

Și încă te mai rog pentru sorocul acesta, ca să am când îmi întocmi așezământul rânduielilor, să-mi scriu diata și să-mi împart avuțiile, să nu fie în urma mea crâșcare...

— Dar dacă te las, a zis duhul, ce temei am că te vei întoarce la soroc?

— O, sultan al duhurilor... iată: dacă ai credință în puterile jurământului, eu mă jur pe Allah, stăpânul cerului și al pământului, că la curgerea sorocului mă voi întoarce aici să mă ucizi...

— Și cât soroc ceri?

— Cer timp de-un an, căci multe am de pus la rânduială... Iar de azi într-un an, voi fi sub acest pom...

— Chemi tu drept mărturie la jurământ numele lui Allah încă o dată?

— Și de mii de ori îl chem! a răspuns neguțătorul. Jur pe numele lui că-mi voi ține făgăduiala...

La aceste cuvinte, duhul s-a făcut nevăzut, iar neguțătorul a rămas singur sub nucul din pustie.

Și-a venit în fire, a încălecat în grabă și a pornit către cetatea lui de obârșie.

L-au întâmpinat ai lui cu dragoste mare, dar neguțătorul plângea și se tânguia întruna.

— Ce nenoroc te-a pălit, părinte al nostru? îl întrebau copiii. De ce plângi?

— Cum să nu plâng și cum să nu mă tângui, preaiubiții mei, dacă mai am de trăit numai un an?

Și stând în mijlocul lor, a început să le povestească tot ce a pătit, fiind sub nucul din pustie.

— Iată, și-a sfârșit el cuvântul: la curgerea anului, trebuie să mă înfățișez sub copacul amintit, spre a primi pălitura morții...

La auzul vestei, nevasta a început a boci smulgându-și părul și-și zgâria fața cu unghiile. Copiii au început a țipa. Și amestecându-și neguțătorul gemetele cu gemetele lor, a

coborât asupra locuinței lui jalea cea neagră.

Chiar de a doua zi, a început să-și pună trebile în rânduială; a plătit mai întâi datoriile, și-a dăruit prietenii cu foarte bogate daruri; a dat robilor libertatea, a miluit săracii, a pus epitropi peste fiii lui cei nevârstnici.

Și astfel și-a împlinit pravila cu toată cuviința.

Anul de soroc a trecut repede, și pregătindu-și calul de drum, și-a pus în desagă pânză anume, ca să-i fie învelit trupul după moarte.

Fiind gata de drum, a cerut alor săi îmbrățișarea din urmă.

Dar câtă tânguire s-a stârnit iar! Pruncii și soața s-au prins de dânsul, gata să-l urmeze în pustia înfricoșată, spre a muri împreună...

— Dragii și preaiubiții mei... le-a grăit neguțătorul, ținându-și plânsul; facă-se voia lui Allah! Mergând să mor, împlinesc voia lui! Fiți înțelepți și gândiți-vă că moartea e sfârșitul tuturor oamenilor...

Și smulgându-se din mâinile tânguitorilor, a încălecat repede. Ajuns în pustie, și descălecând sub pom, lângă izvor, s-a așezat jos, în așteptarea înfricoșatului.

Stând astfel, iată că a sosit la locul acela un șeic bătrân, cu o gazelă, și l-a întrebat cu glas blând și cu vorbă bună:

— Frate, ce cauți tu în pustie? N-ai aflat că umblă pe aici duhuri rele?

Și făcând semn spre arborii minunați sub care se aflau, a adăugat:

— Văzând cineva dumbrava asta, ar crede că se află în loc omenesc, dar vai de cel ce s-abate pe aici!...

— Om bun... i-a răspuns neguțătorul; iată ce m-a adus în acest loc de primejdie...

Și i-a istorisit toată strașnica lui întâmplare.

— Cu adevărat... a suspinat bătrânul șeic; te-ai legat cu cel mai grozav jurământ... Dar îngăduie-mi să mă aflu și eu

de față când va veni duhul...

Și, așezându-se lângă neguțător, au prins a grăi despre nemaiauzita pățanie...

*
* *

Cum ședeau acolo, sub pom, la izvor, neguțătorul și bătrânul șeic cu gazela, a venit spre ei un alt șeic bătrân, având după sine doi câini negri.

După cuvenita urare, i-a întrebat al doilea șeic bătrân:

— Ce osebită întâmplare v-a abătut în pustia asta?

Drept care, bătrânul șeic cu gazela a răspuns:

— Mare și însemnată e întâmplarea mea, dar a acestui dreptcredincios neguțător e și mai grozavă...

După ce i-a arătat crâncenul jurământ cu care s-a legat neguțătorul de duhul înfricoșat, a povestit mai departe:

— Iar acum, dreptcredincios călător, urmat de acești doi câini negri, îți spun: vreau să fiu de față și eu la înfățișarea duhului, drept care m-am oprit sub acest arbore...

Deodată s-a arătat în fața lor un al treilea șeic bătrân, ducând după sine o măgăriță.

— Slavă celui din cer și de pe pământ! a început el, urându-le bună odihnă. Dar ce nemaivăzut lucru v-a adus în pustie? Și de ce-i așa mâhnit acest dreptcredincios neguțător?

— Cum să nu fie astfel? i-a răspuns bătrânul cel de-al doilea, dacă iată ce i s-a întâmplat...

Auzind întâmplarea neguțătorului, a poftit și bătrânul al treilea să fie de față la arătarea duhului, și s-a așezat lângă ei, amestecându-se în vorba lor.

Pustia s-a zbătut deodată și s-a involburat! Ca un glas de spaimă s-a auzit. Un val negru de pulbere s-a ridicat în văzduhuri. Și alinându-se pulberea, s-a arătat duhul cel

înfricoșat, cu paloșul în mână.

— Ridică-te, să te ucid, așa cum mi-ai ucis și tu fiul... a strigat el către neguțător, apucându-l de braț.

Și fiind gata să-și repeadă paloșul, au prins cei trei bătrâni șeici și cu neguțătorul a plânge și a răcni de spaimă...

— O, duhule preaputernic! i-a grăit atunci bătrânul cei cu gazela, căzând la picioarele duhului și sărutându-i-le. Ai alinare o clipă și ascultă-mă: vreau să aflu istoria mea, și dacă va fi mai înfricoșată decât a acestui osândit neguțător, putea-vei să-i ierți o pătrime din vinovăție?

— Așa să fie... a răspuns duhul, plecându-și paloșul.

UNDE BĂTRÂNUL CEL CU GAZELA ÎȘI POVEȘTEȘTE CĂTRE DUHUL ÎNFRICOȘAT ÎNTÂMLĂRILE; PÂNĂ UNDE MERGE ZAVISTNICIA UNOR FEMEI; ȘI ALTE ÎNFRICOȘATE LUCRURI...

Ascultați deci, tu, duhule, și voi, călători: gazela de față, pe care o port legată după mine, e soața mea. Aflați cum că mai-nainte era femeia aleasă, pe care am iubit-o; am luat-o să-mi fie soață, pe când era doar o copilă de doisprezece ani; soț și tată i-am fost vreme lungă; dorind însă să am un copil, ea n-a fost în stare de lucrul acesta; însă stârpiciunea ei nu ne-a supărat, ci ne-a făcut să ne fim dragi tot așa de tare.

Ca să am totuși un prunc, mi-am cumpărat o roabă; mi-a născut un fecior mândru, fala și bucuria casei mele.

Dar nu știam că lucrul acesta va stârni dușmănie și pizmă în cugetul acestei femei.

Ea umbla tot cu osânda, în ascuns, atât împotriva fiului meu, cât și a mamei lui.

O, preacredincioși ascultători! Prea târziu am aflat lucrul acesta și iată ce mi s-a întâmplat:

Trebuind să fac o călătorie lungă, am purces la drum, lipsind de acasă un an.

Ticăloasa mea soață a avut tot timpul, în vremea asta, să-și izbândească gândul ascuns împotriva fiului meu și a sărmanei lui mame.

Deci, învățând ea meșteșugul vrăjitoriei, l-a luat pe fiul meu, și ducându-l într-un loc ferit, l-a prefăcut în vițel, și dându-l în primire văcarului, i-a spus:

— Iată, am cumpărat un vițel. Ia-l și paște-l la un loc cu ceilalți.

Dar ticăloasa nu s-a mulțumit numai cu atât, ci, săvârșindu-și drăcescul meșteșug, a prefăcut-o și pe biata roabă într-o vacă.

— Iată, și o vacă am cumpărat... a grăit ea către văcar, dându-i-o în primire și adăugând: Să pască la un loc cu celelalte vaci...

Sosind eu din călătorie, la împlinirea anului, mare mâhnire am întâmpinat!

— Unde-i fiul meu și cu maică-sa, roaba? am întrebat pe soața mea, și ea mi-a răspuns:

— Roaba ta a murit, iar pe fiul tău nu l-am văzut de două luni, când s-a pribegit de-acasă...

Mi-am plâns moartea roabei și pribegirea fiului, cu mult amar, nădăjduind totuși în cugetul meu, că pe fiu îl voi regăsi.

Opt luni au trecut și iată că au venit cuvioasele zile de Bairam, ale jertfelor către Allah... Am chemat la mine văcarul:

— Să-mi aduci cea mai grasă vacă din cârd! El a făcut întocmai, aducându-mi vita poruncită, dar, duhule preaputernic și voi ceilalți ascultători, auziți-mă: suflecându-mi mânecele în pregătirea de jertfă, am poruncit să lege vita, pentru a o înjunghia! Eram gata să-i străpung inima, când ea a început să se zbată în funie și să mugească cu atâta jale,

încât m-am oprit, mai cu seamă când i-am văzut ochii scâlțați în lacrimi... Și nu mai înceta cu mugetul jalnic și cu zbatutul în funie! Spunându-mi inima mea că la mijloc se află un lucru peste fire, am spus văcarului:

— Ia-o, și să-mi aduci alta...

— Ce? a sărit atunci cu gura soața mea; altă vită grasă ca asta nu mai ai! De ce stai la cumpene și n-o ucizi?

La glasul ei, mi-am suflecat din nou mânecile și am cumpănit cuțitul... dar mugetul vitei și lacrimile ei mi-au îndoit din nou inima!

— Ucide-o tu... am spus văcarului, iar el a ucis-o numaidecât!

Puternice duh și voi, călătorilor! Când am tras pielea de pe vita aceea, am găsit înăuntru în loc de grăsime numai ciolane, așa de slabă era, cu toată frumuseța-i de pe dinafară, încât am dat-o să fie împărțită săracilor... și am poruncit văcarului din nou:

— Să-mi aduci să jertfim în locul ei un vițel gras...

Zis și făcut. Vițelul adus era cel mai gras și cel mai frumos din cârd! Dar, cerurilor, cum m-a văzut vițelul acela, s-a zbatut până a rupt funia și prăbușindu-se la picioarele mele parcă-mi cerșea îndurare, mugind. O mare tulburare m-a cuprins.

— Du-l înapoi! am poruncit văcarului. Dă-i mâncare bună și ai grijă de dânsul. Să-mi aduci alt vițel pentru jertfă...

— Ba! a strigat cu mânie soața mea. Vițel gras și potrivit de jertfă ca acesta nu se mai află! De ce stai în cumpene?

Și a prins să mă sfădească, pentru lipsa tăriei de inimă.

— Numai pe acesta jertfește-l și nu pe altul... țipa ea, și așa m-a adus cu încăpățânarea ei, încât fără să știu ce fac, am apucat deodată cuțitul...

BASMUL ÎȘI URMEAZĂ CURGEREA; IZBĂVIREA FIULUI ȘI

PRIBEGIREA LUI; SE VEDE FATA VĂCARULUI, ȘI EA CU MEȘTEȘUG VRĂJITORESC; ÎNCEPE BĂTRÂNUL CU CEI DOI CĂINI NEGRI.

Și și-a spus mai departe bătrânul cel cu gazela nemaiauzita pățanie, în fața duhului, a neguțătorului și a celorlalți doi bătrâni șeici. Și a istorisit după cum urmează:

— Gata eram, înțelepți ascultători, să reped cuțitul și să tai gâtul fiului meu; dar, văzându-i lacrimile, am scăpat cuțitul din mână.

— Ucide-l! mă tot silea soața, dar eu, nemaivând putere, m-am îndepărtat de locul acela și spre a scăpa de gura ei, i-am fâgăduit că-l voi jertfi la Bairamul următor...

Iată însă că a doua zi dimineață, vine la mine văcarul și-mi spune în taină:

— Domnul și stăpânul meu... Am ați încredința un lucru mare. Iată: am o fată care se pricepe în meșteșugul vrăjitoriei. Ieri, pe când duceam vițelul înapoi la staule, văzându-l, ea a început întâi a râde și apoi a plânge, cu nespusă durere.

— Ce-i cu tine? am întrebat-o. De ce ai râs și-ndată după aceea ai început a plânge?

— Tată... mi-a răspuns ea: am râs de bucurie, văzând vițelul întorcându-se viu, și am plâns, amintindu-mi cum a fost ucisă ieri mama lui, căci acest vițel e fiul stăpânului! Stăpâna noastră, din pizmă, i-a prefăcut pe amândoi în vite...

Asta mi-a spus fiica mea, și am căutat să te pun numaidecât în cunoștință...

Bătrânul a istorisit mai departe oftând greu:

— Acum mă întorc către tine, duhule, și te întreb: înțelegi cât de mari mi-au fost mirarea, mânia și spaima?

M-am dus în grabă la staule și găsindu-mi feciorul, m-am repezit la el să-l îmbrățișez. Strigam:

— Fiul meu, tu ești?

Nu mi-a putut răspunde prin glas, dar am înțeles totul, din semnele lui.

Mai apoi, aflând-o pe fata văcarului, am întrebat-o:

— Vei putea oare, fiica mea, să-mi schimbi fiul înapoi în om? Căci adevăr îți spun: de vei face aceasta, îți voi da toate avuțiile ce le am...

— Stăpâne... mi-a răspuns fata văcarului: voia ta este și voia mea. Îți pot aduce fiul în starea de mai-nainte, cu două adausuri, fără de care nu se poate nimic...

— Orice-ar fi... i-am răspuns.

— Stăpâne, a grăit ea mai departe. Îndată ce-ți voi preface fiul în om, mi-l vei da numaidecât de soț...

— Voia ta... am strigat. Ba, te voi înzestra și cu zestre aleasă...

— Iar al doilea, a urmat fata, să mi-o dai pe soața ta pe seamă, să fac cu dânsa ce-oi ști eu!

— Preabucuros și la asta... am strigat iar. Ți-o dau pe mână, numai să n-o ucizi...

— Nicidecum, stăpâne!

Și luând ea un vas, după ce l-a umplut cu apă, a rostit asupra lui niște cuvinte neînțelese. Și îndreptându-se către vițel, a grăit așa:

— De ești vită zidit, de Allah-Făcătorul cel fără cuprins, să rămâi în starea în care te-a zidit Ziditorul! Iar de ești ființă de om schimbată în vită, de lucrul farmecului, în numele Ziditorului îți poruncesc: prefă-te la loc în om!

Și fiul meu și-a luat îndată înfățișarea de om.

— Fiul meu! am strigat, îmbrățișându-l. Acum că fata aceasta te-a scos din drăceasca vrajă, nădăjduiesc că n-ai să fii împotrivă a o lua de nevastă, după făgăduința dată...

— Cu multă bucurie, a răspuns fiul meu.

Iar înainte de nuntă, fata văcarului a prefăcut-o pe soața mea în gazela pe care-o vedeți. Aș vrea s-o am iarăși în

făptură de om, căci mi-i greu s-o văd mereu în casa mea în starea aceasta, dar fata văcarului, care ar putea-o schimba, a murit. Rămânând fiul meu văduv, a plecat într-o călătorie de alinare a mâhnirii. Ani au trecut de când s-a dus, și nu s-a mai întors, de aceea, cinstiți ascultători, umblu prin lume, căutându-l, iar pe soața mea o port după mine, căci n-am în grija cui s-o las... Cunoști că întâmplarea mea e mai grozavă decât a ta și a acestui neguțător?

— De bună seamă... a răspuns duhul: drept care îi iert o pătrime din vină...

*
* *

— Și iată, a istorisit mai departe Șeherazada, sfârșindu-și bătrânul cel dintâi cuvântul, a urmat la rând bătrânul cu cei doi câini negri.

— Sultan al duhurilor... a început el; mare și nemaipomenită a fost istorisirea acestui om, dar ca a mea nu se mai află... Îmi îngăduiești să ți-o spun?

— Voia ta... a răspuns duhul.

— Dar dacă-mi vei găsi întâmplarea mai nemaipomenită decât cea ascultată până acum, ierta-vei omului acestuia jumătate din vină?

— Mă leg cu jurământ... a răspuns duhul și toți cei de față s-au pregătit s-asculte basmul bătrânului cu cei doi câini.

**UNDE AL DOILEA BĂTRÂN ARATĂ CUM CEI DOI FRAȚI AI
LUI AU FOST PREFĂCUȚI ÎN CÂINI, PENTRU
NELEGIUIREA LOR; ȘI UNDE ÎNCEPE A POVESTI
BĂTRÂNUL AL TREILEA, CEL CU MĂGĂRIȚA...**

Și, întorcându-și fața către duh, bătrânul al doilea a prins a istorisi după cum se arată:

— Sultan al duhurilor, și voi, ascultătorilor slăviți! Noi am fost la părinți trei frați: eu și cu aceștia doi, prefăcuți în câini. Murind tatăl nostru, ne-a lăsat fiecăruia dintre noi câte o mie de țechine! Ne-am deschis case de negoț, și ne mergea bine, dar fratele cel mai mare, unul dintre câinii aceștia, a hotărât să se ducă în țări străine. Și-a băgat mia de țechine în mărfuri și, încărcându-le, a pornit la drum.

A trecut un an și el nu s-a mai întors. Într-o zi, după curgerea anului, a intrat în casa mea de negoț un cerșetor.

— Slavă lui Allah în vecii vecilor! i-am întâmpinat eu, gata să-l miluiesc.

— Allah fie cu tine... mi-a răspuns omul. Dar ce, nu mă cunoști?

Cercetându-l mai bine, am văzut că era fratele meu cel dus în lume și am strigat, îmbrățișându-l:

— Frate! Bine-ai venit, fratele meu!

Ducându-l după aceea în locuința mea, l-am ospătat și l-am primenit, rugându-l să-mi spună nenorocirile.

— O, nu-mi mai reînnoi durerile! mi-a răspuns el. Uită-te la mine și ți-i de ajuns ca să știi ce am pățimit!

Mi-am cercetat atunci catastifurile, și găsind că dobânda mea în negoț era îndoită, am dat fratelui meu jumătate, zicându-i:

— Cu banii aceștia ai putea trăi și ți-ar putea aduce dobândă... Ia-i, și cerul fie lăudat...

Astfel a rămas el la casa mea, viețuind împreună, ca înainte de a călători.

Iată însă că într-o bună zi i-a venit și celui de al doilea frate, unul dintre câinii aceștia, dorul de ducă. Degeaba l-am sfătuit noi. El și-a vândut partea de avuție, și luând banii și i-a băgat în mărfuri pentru țări străine. A plecat, alipindu-se unei caravane.

A trecut anul – și s-a întors, tot așa de lipsit, ca și fratele celălalt. Mi-am socotit iarăși catastifurile. Și găsind dobândă bună, am împărțit-o cu dânsul, zicându-i:

— Ia banii aceștia și trăiește bine lângă noi, ca mai-nainte.

A trecut vremea și într-o zi au venit la mine amândoi frații:

— N-ai vrea, m-au întrebat ei, să-ți încerci și tu norocul, ducându-te în lume? Să vindem ce avem și să ne ducem tustrei...

— Cine-mi poate chezășui, am răspuns eu, că nu voi pierde averea, așa cum ați pățit voi?

Și nu m-am dat dus, cu toată încurajarea lor.

Au trecut cinci ani și ei nu m-au slăbit de fel, mereu ispitindu-mă cu încercarea norocului. La urmă, n-am avut încotro și am primit. Mi-am vândut tot ce aveam, pe șase mii de țechine. Frații mei n-aveau niciun ban, căci pierduseră totul în negoț.

— Iată, le-am spus: am șase mii de țechine! Le-om împărți drept în două. Cu trei mii ne-om încerca norocul, iar celelalte trei să le îngropăm într-un loc știut de tustrei. La întâmplare că ne merge rău prin străini, ne-om întoarce acasă, și cu banii ascunși ne-om reîncepe negoțul...

Le-am dat câte o mie de țechine și mi-am oprit și mie o mie.

Celelalte trei mii le-am îngropat într-un ungher al casei mele.

Am cumpărat mărfuri și încărcându-le pe o corabie, am pornit pe mare, duși de un vânt bun.

Și am plutit noi o lună pe ape...

*
* *

— Și astfel, a povestit mai departe bătrânul șeic cu cei doi câini negri, luând alte și felurite mărfuri de lipsă în țara

noastră, le-am încărcat, gata de drum. Înainte de a mă sui în corabie, mi-a ieșit înainte o femeie frumoasă la chip, dar îmbrăcată rău, ca o cerșetoare, și legându-se de mine, m-a rugat așa:

— Fii bun, călător pe ape, și ia-mă să-ți fiu soață, căci știu multe lucruri ce ți-or prinde bine...

Eu m-am lepădat de ea, gata să urc în corabie, dar ea s-a ținut de mine cu atâta hotărâre, încât am luat-o de soață. Am îmbrăcat-o în veșminte alese. Cu un vânt bun bătând în pânze, am pornit spre cetatea noastră, cu toți împreună, pe calea apelor.

Și nu mi-a părut rău că am luat femeia aceea, căci multe lucruri minunate am aflat de la ea în cursul călătoriei! O iubeam din ce în ce mai mult și lăudam cerul de bucurie. Frații mei însă au început a mă pizmui. Ei nu câștigaseră cât mine și răutatea le rodea inima, drept aceea, căutau în tot felul să mă piardă. Într-o noapte, cum dormeam cu soața mea, ne-au luat pe amândoi și ne-au aruncat în mare, dar abia am căzut în ape, că soața mea m-a apucat în brațe și, ducându-mă așa, am ajuns la un ostrov.

— Află, bărbate, mi-a spus ea, că eu sunt un duh bun și ți-am ieșit înainte ca să-ți încerc inima... Săracă m-ai văzut și ți-a fost milă și m-ai luat. Bucuroasă te răsplătesc deci, pentru bunătate... În ce-i privește pe frații tăi n-am să am odihnă până nu i-oi pedepsi cum trebuie...

Strașnic m-am mai mirat, o, voi, ascultătorilor... și mult i-am mai mulțumit pentru scăparea de la înec!

— Dar, i-am spus eu, te rog să-i ierți pe frații mei! Mare pedeapsă li se cuvine, dar treci peste asta...

— Nerecunoscătorii! a răspuns ea. Trebuie să mă reped tot acum pe drumul mărilor și să le răstorn corabia în adâncuri...

— O, draga mea! am rugat-o eu. În numele lui Mahomed-prooroc, te rog să-i ierți...

Liniștindu-se ea la vorbele acestea, m-a luat pe sus ca-ntr-un vânt – și într-o clipă m-am trezit la mine acasă. Ea mi-a pierit tot atunci din față... Mi-am dezgropat banii din locul știut și m-am dus la casa mea de negoț.

Au venit vecinii să mă întâmpine, bucurându-se că m-am întors.

La vremea serii, ducându-mă acasă, m-au întâmpinat la poartă acești doi câini negri, gudurându-mi-se la picioare cu supusă umilință. N-am priceput ce va să zică asta, dar s-a arătat iar femeia aceea și mi-a spus:

— Iubite bărbate, află că acești doi câini sunt frații tăi! O soră a mea i-a prefăcut în starea asta, drept pedeapsă, și vor sta așa vreme de zece ani. Corabia am înecat-o în mare. Tu n-ai pierdut decât niște mărfuri, pentru care te voi răsplăti din plin...

Și zicând ea astfel, a pierit iar din fața ochilor mei.

Acum, împlinindu-se cei zece ani de pedeapsă, umblu și o caut. Trecând prin pustia asta, l-am văzut pe acest neguțător și pe acești bătrâni șeici și m-am abătut lângă dânșii. Spune-mi acum, sultan al duhurilor, drept este că întâmplarea mea e mai grozavă?

— Drept este... a răspuns duhul. Deci, fie iertat neguțătorul de încă o parte a vinei...

Venind rândul celui de-al treilea bătrân șeic să-și povestească întâmplările, s-a îndreptat către duh și a început astfel:

— Îngăduie-mi să-ți spun și istoria mea, și dacă va fi mai minunată decât cele spuse, ierta-vei pe neguțător și de vina rămasă?

— Precum grăiești... i-a răspuns duhul.

— Ascultați, deci...

UNDE ARATĂ BĂTRÂNUL AL TREILEA CUM A FOST

PREFĂCUT ÎN CÂINE; ȘI CUM, SCOS DIN STAREA ACEASTA, ȘI-A PEDEPSIT SOAȚA, DUPĂ SFATUL UNEI FETE DE CASAP...

Duh milostiv și voi, călătorilor! Aflați că măgărița aici de față e soața mea! Într-una din zile, călătorindu-mă, am lipsit de acasă un an întreg, și, întorcându-ma, am aflat că nu și-a păzit cum trebuie cinstea casei, ba cum m-a văzut, s-a repezit la mine și luând un ulcior cu apă, a spus asupra lui niște vorbe, după aceea, aruncând spre mine câțiva stropi, m-a blestemat așa: Părăsește-ți făptura de om și te prefă în câine...” Și în câine m-am prefăcut! Ea m-a lovit cu piciorul și m-a alungat afară. Eu am fugit până ce am ajuns la o căsăpie, și din milă, casapul m-a luat pe lângă casa lui. Dar cum am intrat în casa casapului, fata acestuia și-a acoperit fața, speriată.

— De ce ai adus în casa noastră bărbat străin? și-a întrebat ea tatăl.

— Unde vezi bărbat străin? s-a mirat el.

— Tată... a grăit ea. Câinele acesta e un bărbat fermecat cu farmece, de către soața lui. Dar eu pot să-l scot din starea asta ticăloasă și să-i dau la loc înfățișarea în care a fost zidit.

— Fă-ți milă și pomană! a rugat-o tatăl. Mântuiește-l, ca să-ți fie de sănătate...

Fata a luat numaidecât un vas cu apă, și după ce l-a descântat cu niște vorbe, în timp ce mă stropea, a poruncit:

— Ieși din făptura asta străină și du-te la locul tău, în îmbrăcământul dintâi...

Drept care m-am făcut iarăși om. Îndată m-am repezit la mâinile fetei și sărutându-i-le, am rugat-o:

— Farmec-o și schimb-o pe soața mea, cum m-a fermecat și m-a schimbat ea...

Drept urmare, ea mi-a dat vasul cu apă fermecată și mi-a

spus:

— Ia apa asta, și de-ți vei găsi soața dormind în somn adânc, stropește-o cu câțiva stropi și rostește numele fiarei care vrei, și ea se va muta numaidecât în fiară.

Luând apa, m-am dus cu grabă spre casa mea, am intrat, și cum mi-am găsit soața adormită adânc, am stropit-o cu apă. Poruncindu-i:

— Schimbă-ți ființa de om și prefă-te în măgăriță...

Și soața mea s-a schimbat atunci în măgăriță.

— Așa este? a întrebat povestitorul, apropiindu-se de vită.

— Da! Așa este... a răspuns ea, printr-un semn.

— Și iată, stăpân al tuturor duhurilor văzute și nevăzute, de pe pământ și din pustia apelor! Această măgăriță e femeia mea... Asta mi-a fost pățania, și spune-mi acum, nu-i așa că istoria mea e cea mai înspăimântătoare?

— Drept așa este, a cunoscut duhul. Deci, iertat fie neguțătorul de toată vina...

— Ți mulțumesc, în numele celui pururea viu... a strigat neguțătorul.

— Nu mie să-mi mulțumești, i-a răspuns duhul, ci acestor trei dreptcredincioși călători, căci dacă n-ar fi fost ei cu basmele, de mult ai fi fost ucis și suflat în pulbere...

Acestea au fost cele din urmă vorbe ale duhului, care s-a făcut nevăzut, și multă bucurie a fost atunci în sufletele călătorilor, sub pomul pustiei!

Și multe au fost cuvintele de mulțumire către cei trei bătrâni șeici călători, fiecare cu istoria lui, după cum mai înainte s-a arătat...

Neguțătorul s-a întors acasă la copii și la soția lui și a trăit ani adânci și bătrâni, bucurându-se de lumina soarelui și de bunătățile acestei lumi.

ȘEHERAZADA ÎNCEPE ALT BASM, CEL AL PESCARULUI

SĂRAC ȘI AL UNUI DUH PECETLUIT ÎN VAS DE ARAMA, DE CĂTRE SOLOMON PROOROC...

Trăia demult, într-un țărmure, un pescar bătrân, și așa de sărac era, că abia își ținea zilele. Avea femeie și trei copii.

Când se arăta geana zorilor, el își lua năvodul și pornea la apele mării, dar își făcuse în sine un legământ, să nu arunce năvodul decât de patru ori pe zi. Și iată că odată, aruncând năvodul, a simțit că a prins în el ceva greu și inima i-a tresărit de nădejde. A tras deci cu putere: – și iată că în loc de pește a scos doar un stârv de măgar, care îi rupsese ochiurile năvodului. Văzând aceasta, pescarul a început să se tânguie cu mare durere, către pustietatea apelor, și se tânguia așa:

— De ce eu, care abia-mi duc zilele, sunt lovit astfel? De ce toate mâhnirile să s-abată numai asupra celui sărman?

Astfel striga el, întrebând apele, iar marea, aprinzându-se în focul zorilor, i se zbătea la picioare, nepăsătoare. Negurile se luminau tot mai mult, trăgându-se în adâncul pustietăților.

— De ce, Allah? întreba pescarul apele, și-i răspundeau depărtările în adânci oftări...

Și a aruncat acel pescar năvodul a doua oară, și s-a minunat și de data asta de greutatea lucrului prins. A tras cu nădejde, dar în loc de peștele nădăjduit, a scos un coș plin cu nisip și pietre.

— Vai de sufletul meu... se căina el apelor. Soartă blestemată, ce ai cu mine? De ce mă paști pe mine, nenorocitul? Nu-i plin pământul de oameni? De ce numai de mine te ții, nenoroc crud? N-am făcut nimănui rău nici cât negru sub unghie, și numai rău întâlnesc, oriunde mă duc, din începutul zilelor mele! Copiii mei, ce vă voi da azi să ospătați?...

Marea ofta în adâncul depărtărilor, și aducea, din nesfârșiturile ei valuri după valuri – și toate se topeau în spumă, la picioarele pescarului. Iar acesta, dregându-și năvodul, l-a aruncat pentru a treia oară.

L-a ținut vreme lungă în ascunsul adâncurilor, iar când l-a tras afară, o deznădejde și mai mare l-a cuprins, căci a scos numai nisip, mâl și pietre, și iar s-a tânguit către volbură.

După ce și-a dres năvodul, și-a împreunat mâinile și a căzut în genunchi în fața apelor și a început să se roage, plângând în hohote:

— Mare nemăsurată! Veșniciile trec ca umbrele pe ariile tale; și tu rămâi pururea tânără și neschimbată! Mare fără hotare! Îndură-te de mine, căci dacă nici a patra oară nu-mi dai nimic din avuțiile tale nevăzute, mă voi chinui cu foamea.

Mare nemăsurată! Fă o minune! Și aruncând năvodul, l-a ținut la fund vreme mai lungă și gândea: „Dacă nici a patra oară nu prind nimic, vai de sufletul meu!” A încercat funiile, și a simțit că are în mreaja scufundată o greutate fără seamăn. A tras deci din rășputerile sale și inima a început să-i cânte de nădejde. A tras și a tot tras, până ce deodată, prin ochiurile mrejei, a sclipit la fața apelor un vas mare de aramă. L-a scos la țarm, cercetându-l pe toate părțile, și l-a scuturat să-i audă sunetul cuprinsului. Dar vasul era mut și n-a dat niciun sunet.

„La urma urmei, a gândit pescarul, dacă n-are nimic într-însul, îl voi vinde aramierului și pe prețul lui voi cumpăra fiilor mei hrana pentru azi.”

Dar cercetându-l iar, a văzut că era astupat cu capac de plumb bătut în peceti. Și-a scos hangerul și a început să dezbată capacul, cu mare râvnă. A muncit mult, până ce capacul s-a desprins; și mare i-a fost scârba, când a văzut că vasul era gol cu totul. S-a întunecat pescarul de mâhnire; când, deodată, a început să iasă dinlăuntrul vasului un fum gros și negru, răspândindu-se cu repeziciune în toată

preajma, înălțându-se în suluri puternice, către slava cerului, acoperind marea până departe. O duhoare grea se răspundea, încât pescarul s-a tras la o parte, privind îngrozit cum marea se acoperă ca-n niște nouri de furtună, și fumul acela nu se mai sfârșea ieșind din vas.

Și astfel, deodată, sulurile negre s-au și întors din înaltul cerului și din aria mării, ca nourii se îngrămădeau, zbatându-se și amestecându-se în fața pescarului. Marea s-a luminat iar și cerul s-a văzut sus, albastru.

Și iată că fumul negru s-a prefăcut într-un duh uriaș, înspăimântător, în fața pescarului. A vrut bietul om să fugă, dar picioarele nu-l mai slujeau... Și duhul a prins a se căina cu glas așa de puternic, încât, răspunzându-i, gemeau singurătățile mării și-i răspundeau alte gemete din munți nevăzuți și din alte pustietăți.

— Solomoane, fiu al lui David-prooroc! spunea duhul. Prooroc al lui Allah, iartă-mă! Căci dacă mă ierți, mă voi supune stăpânirii tale!...

*
* *

...Cum și-a venit în fire, pescarul s-a minunat de glasul duhului, către Solomon-prooroc; l-a întrebat:

— Nu știi, duh înfricoșat, că Solomon-prooroc de optsprezece sute de ani doarme în somnul morții? Optsprezece sute de ani s-au vânturat de atunci, ca pulberea și ca pleava grâului...

— De ce-mi grăiești cu atâta îndrăzneală? a răspuns duhul mânios din cale-afară. Nu te temi de pedeapsa mea?

— De ce să mă tem? a răspuns omul; nu sunt eu mântuitorul tău? Cum ai să-mi plătești binele cu răul? Nu te-am despecetluit eu din închisoarea vasului?

— Teme-te! a răspuns duhul, gemând înfricoșat, căci

adevăr îți spun că am să teucid! Singura milă ce ți-o dau e să-ți alegi singur moartea de care vrei să mori...

— Se poate, duhule? Eu ți-am făcut bine și te-am scos la raza soarelui, din fundul apelor și din sânul acestui vas! Te întreb: cum, ai să-mi plătești cu răul?

— Am hotărât! a gemut duhul – și mările au gemut până-n nevăzături, răspunzând glasului lui. Iar ca să vezi cine sunt, ascultă-mi istoria: Toate duhurile, câte sunt, s-au supus domniei lui Solomon-prooroc, în afară de mine și de duhul Sakar. Am rămas răzvrățiți călcându-i poruncile în picioare... Și atunci a hotărât Solomon, fiul lui David, să mă prindă și să mă pedepsească, și drept aceea l-a trimis pe Assaf, fiul sfetnicului său Varahia, care m-a luat prins și m-a dus la tronul de judecată a lui Solomon-prooroc. Și mi-a poruncit Solomon-prooroc așa: „Alină-te și rânduiește-te lângă duhurile cele ascultătoare! Jură aici, pe această pecete, care poartă numele lui Allah, că mi te supui mie...” „Prooroace Solomon! i-am zis eu, nicicând n-am să-ți jur supunere!”

Și m-am zbătut din funii, căci mă adusese Assaf legat și înconjurat de temeiul oștilor.

La răspunsul meu, Solomon-prooroc a poruncit să fiu închis în acest vas și cu capac de plumb să mă acopere, și după aceea a pecetluit vasul cu mâna lui, bătând de nouă ori pecetea care poartă scris pe ea numele lui Allah... Luând vasul, sfetnicii lui Solomon-prooroc m-au aruncat în mare. Trei veacuri ara petrecut în afund. În lungul celui dintâi veac, îmi spuneam așa: „Ferice de cine mă va scoate, căci mari bogății îi voi dărui, și va fi bogat, cum n-a mai fost om pe pământ...” Dar a curs veacul și nu m-a scos nimeni. „Ferice de cine mă va scoate... Îmi spuneam în veacul al doilea, căci îi voi deschide toate vistieriile pământului, ale sultanatelor câte sunt și câte au fost...” Și nici în veacul al doilea nu m-a scos nimeni.

„Iată... am jurat în al treilea veac. Pe cel ce mă va scoate, îl

voi face sultan, așa cum nu s-a mai pomenit pe pământ! Îl voi pune în jilț, iar eu, stând nevăzut asupra lui, îl voi sfătui, și toate plăcerile din lume i le voi aduce la picioare...”

Dar nu m-a scos nimeni, nici în veacul al treilea.

Drept aceea m-am jurat cu scrâșnirea dinților că oricine mă va scoate în veacul al patrulea, să-lucid; și singura îngăduință să-i fie numai alegerea morții... Acum, că m-ai scos, pregătește-te, pescarule, să te omor! Prin ce moarte vrei să mori?

— Duhule, duhule! a plâns pescarul. Iartă-mă și Allah te va ierta și el, pentru toate relele tale... Am copii... Ce se vor face fără mine?

— Trebuie să-mi țin legământul... a răspuns duhul. Grăbește-te și alege-ți moartea!

— Adevărat au grăit bătrânii când au spus: „Nu mă lăsa să mor, ca să nu te las să trăiești...” Credeam că vorbele astea sunt deșarte, dar tu, cu purtarea ta, le adeverești cuprinsul.

— Destul! s-a repezit duhul asupra pescarului. Orice mi-ai spune e în zadar! Alege-ți moartea mai repede...

— Bine! i-a răspuns pescarul, luminat în sinea lui de-un gând. Dar înainte de a-mi alege moartea, te blestem și te leg pe Allah, cel al cărui nume stă săpat pe pecetea lui Solomon, să-mi răspunzi la o întrebare...

— S-aud întrebarea... i-a răspuns duhul legat de blestemul pescarului...

— Deci, ascultă, duhule înfricoșat! Îmi poți tu mărturisi și dovedi, cum că așa mare cum ești ai încăput în acest vas de aramă?

— Cum să nu? a răspuns duhul. Tot acum îți voi arăta...

Și deșirându-și trupul uriaș în suluri groase de fum, s-a ridicat până-n țaria cerului și s-a întins negru ca o furtună, până pe aria mării. A acoperit tot pământul pe-o mare întindere, apoi s-a adunat din cer și din fața apelor, curgând repede înapoi în cuprinsul vasului. Și vasul parcă-l sorbea

lacom, cu grabă, până ce n-a mai rămas afară nicio pală.

— Ei, necredinciosule! Ai văzut că încap? a vorbit duhul dinlăuntru.

— Am văzut! a răspuns pescarul, apucând capacul greu de plumb și trântindu-l pe gura vasului. Iar acum, a urmat el, te voi arunca la loc în fundul adâncurilor, ca pe un nerecunoscător ce ești... Ți-am făcut bine, și tu voiai să mă ucizi... Șezi deci acolo unde ți se cuvine! Îmi voi întocmi colibă aici, pe țărmul mării, ca să fiu pururea de veghe, și orice pescar te va mai scoate, să-i spun: „Nu-l izbăvi, lasă-l în adâncul apelor, căci dacă-l scoți, te ucide!”

Duhul s-a zbătut în vas cu mare mânie; și-a încordat toate puterile, dar pecețile proorocului Solomon, cele cu numele lui Allah pe dânsule, nu-l lăsau să iasă... Văzând el aceasta, și-a muiat glasul și a început să se tânguie:

— Îndură-te, pescarule frate! Atâtea veacuri am stat închis în fundul mării! Ce, nu ți-ai dat seama că am glumit? Pentru ce te-aș fi ucis?

— Prefăcutule! i-a răspuns pescarul; în numele celui viu în vecii-vecilor, stai acolo, până la sfârșitul timpurilor, până la a doua venire, căci dac-aș fi așa de nătâng să-ți dau drumul, ai face cu mine ce a făcut un sultan elin cu vraciul său Duban!

Știi pilda?

UNDE PESCARUL ISTORISEȘTE DUHULUI ÎNCHIS ÎN VAS POVESTEA UNUI SULTAN DIN VECHIMI; CUM ACESTA A FOST MÂNTUIT DE LEPRĂ, DE CĂTRE UN ISCUSIT VRACI; CÂT ȘI ALTE NEASEMUIE ÎNTÂMPLĂRI...

Trăia de mult în pământul Somania un sultan plin de lepră, și a chemat la patul său vraci vestiți, din toate laturile, și niciunul nu l-a putut vindeca, lată însă că într-o zi s-a

arătat la seraiul lui un vestit vraci, pe nume Duban, și după ce a îngenuncheat, atingând pământul cu fața, de trei ori, după obiceiul țării aceleia, a grăit:

— Sultan vestit și bun! Mă cheamă Duban și mă pricep în meșteșugul tămăduirii! Cunosc toată știința doctoricească! Am citit cărțile elinești, persienești, turcești, arabicești și latinești! Cunosc taina tuturor buruienilor: a celor de leac și a celor otrăvitoare... Aflând de suferința ta și aflând că toți vracii câți te-au cercetat și-au bătut degeaba tălpile, până aici am venit și-ți zic: te voi tămădui eu, fără ați da să bei leacuri și fără a te chinui cu oblojeli... Deci, rogu-te, lasă-mă să fiu servul tău și să te vindec...

— Dacă va fi precum spui, i-a răspuns sultanul, te voi îmbogăți până la capătul zilelor tale, pe tine și pe toate rudele ce le ai... Afară de asta, vei fi întâiul ales din pământul meu!... Îmi vei sta la dreapta, ca un bun și credincios prieten și sfătuitor...

— Prea bine, Doamne... a grăit Duban. Cu ajutorul lui Allah, chiar mâine îmi voi încerca meșteșugul...

Zicând acestea, s-a întors Duban-vraciul la gazda lui și a făcut un buzdugan cu coada goală pe dinlăuntru, și găurită în mai multe locuri, căci era obiceiul în ținutul Somaniei, ca sultanii să se joace cu curtenii, în ceasuri de desfătare, aruncând păpuși de la unul la altul, în bătaia buzduganelor.

Deci, a doua zi dimineața, a turnat Duban-vraciul în coada buzduganului zeama buruienii de leac și s-a înfățișat.

După ce a căzut la picioarele sultanului, atingând pământul cu obrazul, de trei ori, după obiceiul țării, a grăit după cum urmează:

— Preamărit sultan! Du-te azi la jocul de păpuși! Ia buzduganul acesta și să nu încetezi jocul și să nu-l zvârli din mână, până ce nu vei asuda în palme, pe brațe și pe tot trupul; iar după ce vei asuda bine, întoarce-te repede la serai, intră în baie și pune băieșii să te spele și să te frece!

Vei ieși după aceea la soare, cu pielea curată și proaspătă, ca pruncul nou-născut...

Și așa a făcut sultanul. A luat buzduganul, a încălecat și s-a dus la jocul de păpuși. A jucat el cu sfetnicii, până ce sudoarea i-a răsărit în palme, pe brațe și pe tot trupul și atunci, zeama buruienei de leac ieșind din coada buzduganului, i s-a răspândit pe tot trupul, fără să știe el nimic. S-a întors la serai în fuga calului.

A intrat în baie și l-au spălat băieții și l-au frecat bine, l-au învelit în pânze moi și l-au culcat în pat, și după un somn adânc, s-a trezit a doua zi dimineața, cu trupul curățit de lepră și cu pielea curată și albă, ca a unui prunc nou-născut...

De bucurie, l-a chemat în grabă, pe Duban, și răsplata nu s-a mărginit numai la vorbe... L-a îmbrăcat în veșminte bătute în aur și pietre scumpe. Și cum a intrat în camera dregătoriei sale, și l-a luat pe Duban de-a dreapta lui după cum i-a făgăduit; și îl lăuda fără încetare, în fața sfetnicilor vestiți în grabă despre vindecare.

— Iată, le-a grăit sultanul, arătându-l pe Duban; acesta este fratele și prietenul meu, până la capătul zilelor. Nicio masă de ospăț nu voi întinde, fără să-l poftesc să-mi stea de-a dreapta...

Apoi, l-a luat pe Duban în camera ospăturilor și a prânzit numai cu dânsul...

*
* *

Dar avea acel sultan un vizir peste măsură de pizmaș, și nu mai putea de ciudă, și văzând cum Duban urcă în fală și-n ranguri, s-a hotărât să-l piardă cu orice chip. S-a înfățișat sultanului în taină și i-a spus:

— Măritul meu sultan! Iertat să-mi fie că am să-ți spun

lucruri neplăcute, dar o fac numai din grijă pentru viața ta. Știi că nu-i bine ca un stăpânitor să se încredințeze unui singur om, așa cum face luminăția ta cu Duban...

— Ce vrei să spui? l-a întrebat sultanul.

— Doamne! a grăit mai departe vizirul, prin mijloacele mele am aflat că acest vraci e trimis anume din țara lui, ca să te ucidă... Drept care, pentru fericirea supușilor tăi și a lumii întregi, te rog: îndepărtează-l și nu te mai încrede într-însul...

— Dacă ar avea de gând să mă ucidă, i-a răspuns sultanul, mi-ar fi putut da o buruiană rea și mă ucidea fără nicio greutate... Și a început sultanul a se mânia: în tine vorbește pizma și răutatea! Cum să-l îndepărtez pe omul care mi-a dat izbăvirea din lepră? Află că omul acesta este cel mai credincios și mai înțelept dintre toți oamenii... Dacă ar fi avut de gând să-mi ia viața, de ce mi-ar fi dat-o mai întâi? Află deci că sunt hotărât nu numai să nu-l îndepărtez sau să-i fac vreun rău, dar îl voi pune în leafă de câte o mie galbeni pe lună, și de-ar fi să-mi risipesc toate avuțiile pentru el, încă n-ar fi destul pentru binele ce mi l-a făcut... Dar, a vorbit mai departe sultanul, asta mi-a amintit de sfatul celor patruzeci de înțelepți către Sindbad-Șah...

UNDE SULTANUL PRINDE A ISTORISI, CĂTRE VIZIRUL PIZMĂTĂREȚ, ISTORIA LUI SINDBAD-ȘAH; CUM ACESTA AVEA UN FIU ÎNȚELEPT; ȘI PĂȚANIILE ACELUI FIU.

Stăpânea de mult în Persia un șah pe nume Sindbad și era cel mai vestit în vremea lui, în toate împărățiile Răsăritului, și era socotit drept cel mai bogat om de pe pământ. Puternic la trup și la minte, și puternic în temeiul oștilor nenumărate, dacă ar fi fost lacom ar fi putut supune toate hanatele, dar șah Sindbad era un om bun și drept, trăia în cea mai adâncă

pace cu vecinii lui; erau hanate care ar fi voit să i se supună din voia lor, spre a se bucura de fericirea de a fi cărmuite de el.

Avea acest şah un fecior, pe nume Nugre, așa de frumos, că toți ochii se uitau după dânsul, bărbații de seama lui îi purtau ciudă, iar femeile îl vedeau noaptea în vis. Rar se afla pe vremea aceea tânăr cu atâta știință de carte, căci cetea în toate limbile hanatelor și înflorea cu alese cerneluri slove așa de frumoase, încât se minunau de mâna lui caligrafii cei mai iscusiți.

Știa tainele științelor și vorbele trecuților înțelepți; cunoștea istoriile tuturor șahilor vremuiți. Noaptea, din foișorul lui, privea, prin sticle anume, depărtările constelațiilor, și cetea în adâncimea cerurilor verzi, ca-n palmă, ghicind sorții omenești și ai hanilor, după mersul astrelor pe căile nevăzutului. Când se arăta steaua Astarteia, înainte de răsăritul lunii, pomii și turnurile căpătau o ușoară umbră. Așa părea steaua aceea: ca un foc de noapte în înălțimea unui turn, așa de aproape de pământ era cerul în împărăția lui Sindbad. Sus, în văzduh, una erau turnuri și stele, și s-amestecau printre constelații focurile de pe munți ale păstorilor.

Fața aleasă a lui Nugre purta semnele înțelepciunii. Ochii lui negri erau mari și limpezi, așa cum îi au numai cei ce știu adânci cărțile și adâncul scânteietor al văzduhului. Semăna cu maică-sa, frumoasa sultăniță de la Kașmiria. Și mult o iubea Sindbad-Șah pe mama lui Nugre, dar aceasta a zăcut de o boală lungă și când a murit, o lume și-a arătat jalea, supușii au îmbrăcat sac, și turnându-și cenușă pe cap, o târguiau ca pe o ocrotitoare cum nu s-a mai văzut.

Șahul s-a măhnit adânc, a închis cămările de ospăț și au încetat muzicile. Dănțuitoarele petreceau singure în cămări, așteptând să vină peste inima șahului vremea cu alinarea, și vremea a venit. Sindbad și-a găsit altă șahiță, tânără și

nespus de frumoasă, fata unui sultan vecin. O chema Hansadi.

Deci, a venit Hansadi cu mare alai și din cele dintâi zile chiar, ochii ei l-au plăcut pe Nugre.

În vremea asta, Nugre se adâncea tot mai mult în învățături, petrecea nopțile în foișorul apropiat de cer, împreună cu dascălul său Abușamar, cel mai vestit cunoscător în stele din toată Asia.

Și iată că într-o zi a venit Abușamar și i-a grăit așa:

— Preaiubite bei! Mi se sfâșie inima de vestea ce am să ți-o spun! Iată: ți-am citit horoscopul, și grele semne ți s-au arătat! Te așteaptă o primejdie de moarte...

Nugre s-a îngălbenit.

— Dar, a vorbit mai departe înțeleptul, știința mea nu-i neputincioasă față de aceste semne. Ascultă deci: pentru a ocoli nenorocirea, trebuie să stai mut patruzeci de zile și patruzeci de nopți. Să nu vorbești eu niciun preț, orice ți s-ar întâmpla, orice ai vedea...

Și punând la grumazul beiului cele 99 de nume ce se adaugă numelui lui Allah, Abușamar s-a ascuns într-o peșteră, pentru a nu fi nevoit să descopere taina șahului.

Sindbad nu putea petrece mult timp fără să-și desfăteze ochii privind-și fiul. Deci, la câteva zile după ce gura beiului a amuțit și Abușamar s-a tras în peșteră, și-a chemat fiul la dânsul. L-a întrebat multe lucruri, l-a încercat asupra adâncimii învățăturilor lui, dar Nugre a stat mut, cu fața prinsă în amărăciune, cu ochii în pământ.

— Ce ai, fiul meu? s-a speriat șahul. Ți s-a întâmplat vreo nenorocire? Ți-a făcut cineva vreun rău? Grăiește, lumina ochilor mei!

Nugre l-a privit din cale-afară de trist și n-a scos niciun cuvânt. Văzând aceasta, șahul a gândit așa:

„Îl voi trimite în cămara mamei sale vitrege, căci ea, cu inima ei femeiască, are să-l facă să dea glas...”

Și chemându-l pe slujitorul credincios lui Nugre, i-a zis:

— Du-l pe fiul meu în încăperile șahiței, căci o tristețe mare îl ține – și ea îi va afla pricina...

Astfel a pășit Nugre spre încăperile șahiței și văzându-venind, a strălucit mintea ei într-un gând: „Acum am să-i pot mărturisi cât mi-e de drag!”

— Frumosul și dulcele meu... i-a șoptit ea. Care-i pricina tristeții tale? Nu-i așa că dragostea ce-mi păstrezi în ascuns te face să suferi? Și eu sufăr de dorul tău, de când te-am văzut...

Și gândea Hansadi: „De mă va pârî șahului, voi spune că m-am purtat așa, pentru a-l face să vorbească...”

Nugre tăcea și numai cu ochii grăia, ca să-i dea pace, că e destul de amărât în suflet...

Iar ea înțelegea semnele lui așa: „Și mie îmi ești dragă... Dar nu îndrăznesc a ți-o spune... Cum să batjocoresc cinstea șahului, tatăl meu?”

— Frumosul meu șah... i-a șoptit ea, ești tânăr ca tinerețea însăși și eu sunt tânără, iar șahul e în amurgul anilor. Jură-mi, Preafrumosule bei, că mă vei lua de nevastă, iar eu te voi așeza în jilțul tatălui tău. Chem aici martor pe Mahomed-prooroc, că îmi voi ține cuvântul!

Nugre tremura ascultând-o. Era galben la față.

— Văd că nu ai încredere... i-a spus Hansadi... Deci, iată cum voi face: cunosc leacurile și otrava din buruieni și voi da tatălui tău otravă în băutură și el va muri, dar nu îndată, căci buruienile otrăvitoare sunt așa: uneleucid într-o lună, alteleucid mai încet, în două luni. Otrava cu moartea în două luni i-o voi da, și el se va topi pe nesimțite și atunci tu te vei sui în scaunul șahilor...

Abia se stăpânea de mânie Nugre! Și chiar de i-ar fi fost îngăduit să grăiască, n-ar fi găsit cuvintele potrivite să-i răspundă pentru fărădelegea ei.

— Taci? i-a întrebat ea. Iată: după moartea tatălui tău, o

să mă trimiți înapoi spre țara mea, înconjurată de oști, însă în ascuns ai să trimiți un pâlcc de călărime, să lovească oastea și să mă fure din drum. Ai să mă ții ascunsă și într-un târziu ai să te prefaci a mă cumpăra de la târgul robilor... Și așa vom trăi împreună, frumosule bei...

Dar Nugre, fără a scoate un cuvânt, și-a strâns pumnul, și a lovit-o cu atâta putere peste gură, încât a bucșit-o sângele...

Atunci, toată dragostea ei s-a prefăcut într-o ură grozavă.

— Aha, ticălosule... a șuierat ea ca șarpele. Eu voiam șah să te pun, și tu m-ai lovit? N-ai să scapi de mânia mea, oriunde ai fugi...

Și rupând-și veșmintele și zgârâindu-și obrajii, s-a trântit pe divan, și țipa și se văieta, încât tot seraiul s-a trezit până-n adânc...

CUM HANSADI, PRIN MINCIUNA EI, ÎL HOTĂRĂȘTE PE SINDBAD-ȘAH SĂ-ȘI UCIDĂ FIUL... UNDE CEI PATRUZECI DE SFETNICI AI LUI SINDBAD S-AMESTECA; ȘI UNDE ÎNCEP A SE BATE DIN PILDE CEI PATRUZECI DE SFETNICI CU HANSADI: ÎNCEPE ISTORIA PRIMULUI SFETNIC, CU ȘAHABEDDIN-ȘEIC...

Nugre fugise. Șahul a venit în grabă, și văzând-o pe Hansadi astfel, cu veșmintele sfâșiate și plină de sânge, a întrebat-o din cale-afară de tulburat:

— Ce s-a întâmplat, dragostea mea? Cine a îndrăznit să se poarte cu tine astfel? Jur pe numele lui Allah că oricine va fi el, nu va scăpa de paloș...

Ea i-a răspuns plângând cu amar:

— Mult te miri Văzându-mă astfel, dar mai mult te vei mira aflând cine m-a lovit! Iată: I-ai trimis la mine pe Nugre,

fiul tău, să-l mângâi și să-i scot taina muțeniei, și, o, șahule, cum a pătruns aici, după ce mi-am îndepărtat slujnicele, s-a repezit asupra mea, zicându-mi: „De câtă vreme nu mai pot de dorul tău! Îmi ești dragă și jur pe stăpânul cerului și al pământului că te voi face șahiță!... Căci, a vorbit mai departe blestematul, am să-l dobor pe tatăl meu din jilț, ucigându-l; căci atât eu, cât și o lume toată ne-am săturat de domnia lui lungă...” Eu, înălțate stăpâne, am amuțit auzindu-l și mă feream de el. „Jur pe Allah... a spus el mai departe. Anume m-am prefăcut mut, pentru ca prin mijlocul acesta să pot ajunge până la tine!” Eu am început să țip, o, luminate stăpâne, și el a fugit...

Sindbad-Șah a dat tot atunci poruncă gealatului să fie gata de uciderea lui Nugre...

Aflând însă de osândă, cei patruzeci de sfetnici s-au mirat că șahul nu i-a întrebat și pe ei, înainte de a lua hotărârea, deci, au venit cei patruzeci de sfetnici la Sindbad:

— Stăpân al lumii... a grăit unul. Te rog, în numele cerului și al pământului, să cruți numai astăzi viața fiului tău, ca să ne arăți și nouă, sfetnicilor tăi, care-i vina lui, căci niciodată nu trebuie să se pripească părintele în a-și osândi fiul...

Sindbad le-a povestit toate spusele șahiței, dar cel mai bătrân dintre sfetnici a făcut un pas înainte, și, închinându-se, a grăit așa:

— Stăpân al lumii! Stăpânește-ți mânia și nu te lua după vorbele acestei femei! Nu te pripil!... Stăpân al lumii!... Mai bine ascultă întâmplarea vestitului Șeic-Șahabeddin...

*
* * *

Șahul a vrut să audă întâmplarea Șeicului din vechimi numaidecât și deci s-au rânduie toți pentru ascultare. Cele patruzeci de bărbi albe s-au mișcat una către alta.

Atingându-se cu vârfurile, cele patruzeci de turbane cu stea de smarald s-au înclinat în semn scurt de încuviințare, apoi, toți cei patruzeci de bătrâni și-au făcut semn cu ochiul, că voia lor are să biruiască.

Cel mai cărunt dintre ei și-a mângâiat o clipă vârful bărbii, și-a smuls ochii din depărtările altor veacuri:

— Stăpân al tuturor hanatelor și hoardelor, și voi, treizeci și nouă de sfetnici!

Trăia odinioară la Nil un sultan tânăr și înțelept, așa ca tine, o, Sindbade! Și cu toate că era atât de înțelept, totuși a fost și el păcălit de către un vestit șeic, numit Șahabeddin. Iată cum...

Într-o zi, pe un zăduf grozav, Șeic-Șahabeddin a bătut la poarta sultanului, și acesta i-a ieșit în întâmpinare, l-a poftit într-un serai frumos, l-a așezat după cuviință și i-a zis:

— Înțelept Șeic-Șahabeddin! Nu trebuia să te ostenești venind pe căldura asta!...

— Luminate sultan! i-a răspuns Șeic-Șahabeddin. În multe prilejuri n-ai avut încredere în puterea mea, și rău ai făcut! Acum am venit să-ți arăt ce pot...

*
* *

Încăperea unde se aflau sultanul Nilului și cu Șahabeddin-Șeic avea patru ferestre: către fiecare zare a lumii câte una. După o vreme l-a rugat Șahabeddin-Șeic pe sultanul de la Nil să închidă tuspatri ferestrele, ceea ce sultanul a făcut îndată. Au mai vorbit apoi. Și iată că s-a ridicat Șeic-Șahabeddin de la locul lui și a deschis fereastra dinspre dealurile Răsăritului.

L-a poftit pe sultan lângă dânsul și a rostit, arătând cu mâna afară:

— Luminăția Ta, privește!

Lumină fără început și fără sfârșit, și voi treizeci și nouă de înțelepți! Sultanul de la Nil s-a cutremurat și și-a acoperit ochii de spaimă: căci toate dealurile Răsăritului, toate văile și toate șesurile erau pline de oști în coifuri și-n cămăși de zale, venind în goana cailor către serai...

— Vai mie! a strigat sultanul, ce oști înfricoșate sunt acelea?

— Nu te teme, Luminăția Ta... i-a răspuns Șeic-Șahabeddin, și închizând fereastra, pentru o clipă, a deschis-o iar.

— Privește acum... a rostit el, iar când s-a uitat sultanul, n-a mai văzut nimic; oștile dispăruseră, dealurile, văile și șesurile dinspre Răsărit erau goale ca de obicei.

— Privește... a zis Șeic-Șahabeddin, deschizând fereastra a doua, care da către cetatea vechilor faraoni.

Și uitându-se sultanul afară, a văzut mândra cetate cuprinsă într-un foc năprasnic, fumul și flăcările se înălțau trosnind până la cer, s-auzea cum vuiesc zidurile în prăbușire.

— Vai mie... s-a tânguit sultanul, cuprins de deznădejde, mândră cetate de leagăn a faraonilor, iată, scrum s-alege din măreția ta.

— Nu te speria, Doamne, i-a spus Șeic-Șahabeddin, și a închis fereastra și a deschis-o iar, și când s-a uitat sultanul afară, a văzut cetatea lui întregă și mândră, cu toate flamurile fâlfâind în turnuri...

— Privește... i-a zis iar Șeicul, deschizând fereastra dinspre Nil.

Sultanul nu și-a putut ține un geamăt de groază, văzând fluviul revărsându-se în puhoai, și năvălind sălbatic asupra cetății și câmpiei...

— Noroadele mele! a strigat sultanul, iată, vin apele să vă măture de pe fața pământului...

Iar Șeic-Șahabeddin închizând fereastra și deschizând-o ca

mai-nainte, n-a mai văzut sultanul nicio revărsare de ape, ci Nilul curgea în liniștea și-n tihna lui...

Fereastra a patra da către o pustietate înfricoșată, unde ochii sultanului se obișnuiseră a vedea numai nisipuri galbene.

Și privind prin cea de-a patra fereastră, a văzut sultanul în locul pustiei o grădină verde, foșnitoare, unde gungureau râuri și păsări. Crengile pomilor se plecau către pământ sub greutatea rodului... Sclipeau ape de argint. Cerbi și căprioare se iveau în poieni, păsând. Fâlfâiau păsările.

— Ah! a strigat sultanul de bucurie; iată, a coborât grădina Eramului pe pământ! Cu câtă plăcere mă voi preumbla pe sub pomii ei!

— Nu te bucura, Doamne... i-a răspuns Șeic-Șahabeddin. Și închizând fereastra și deschizând-o iar, a văzut sultanul de la Nil numai pustia goală.

— Doamne... i-a grăit după aceea Șeic-Șahabeddin. Ți-am arătat patru minuni destul de mari, pot însă să-ți arăt altele și mai mari, dacă vei da poruncă să se aducă aici o cadă cu apă...

CUM A TRĂIT SULTANUL NILULUI, ÎNTR-O CLIPITĂ, CÂT A ȚINUT CAPUL SUB APĂ, ȘAPTE ANI VIAȚA; CUM ȘI TOATE PĂȚANIILE LUI...

Aducându-se îndată cada cu apă, Șeic-Șahabeddin a spus:

— Acum, binevoiește, Doamne, și te dezbracă în pielea goală...

Sultanul s-a și dezbrăcat.

— Încinge-te acum cu pânza asta și intră în apă... i-a mai spus Șeicul.

Sultanul a intrat în cadă.

— Doamne... I-a rugat iar Șeic-Șahabeddin; acum bagă capul în apă și scoate-l repede...

Mărite stăpân al Asiei și al întregii lumi! Băgând sultanul de la Nil capul în apă, s-a trezit deodată într-o țară necunoscută, pe țărmurii unei mări... Mult s-a mirat el de minunea aceasta; dar deodată l-a cuprins spaima.” Așteaptă, vrăjitor blestemat, că-ți voi plăti eu, când m-oi întoarce înapoi la Nil! Ai folosit fermecătoria neagră, ca să mă înșeli!” S-a liniștit însă în inima lui, zicându-și că deocamdată mânia nu-i ajută la nimic...

Văzând într-o pădure niște oameni tăind lemne, s-a îndreptat spre ei. Hotărând să nu le spună cum că e sultan la Nil, căci spunându-le una ca asta, de bună seamă că au să-l socotească nebun. Deci, s-a apropiat de oamenii aceia, și văzându-l ei, l-au întrebat cine este și de unde vine așa, încins numai cu o bucată de pânză, iar el le-a răspuns:

— Sunt om bun și călătoream pe ape. Furtuna mi-a înghițit corabia de negoț, iar eu am scăpat pe o scândură, pân' la țărmurii voștri, și am venit la voi, oameni buni, rugându-vă să vă fie milă de mine!

Oamenii aceia erau săraci din cale-afară, dar tot nu i-a lăsat inima să nu sară în ajutor unui om mai sărac ca ei, deci unul i-a dat straiul rupt din spate, altul, descălțându-se, i-a dat încălțăminte și astfel l-au dus la ei în cetate, lăsându-l în uliță.

Gândind sultanul de ce să se apuce, umbla în sus și-n jos, ostenit. A căutat un loc să se așeze să se odihnească, și a nimerit la pragul unui meșteșugar bătrân.

— Slavă lui Allah!... I-a salutat bătrânul, poftindu-l în casa lui. Oricine ai fi, străinule, vino și te odihnește...

Sultanul a intrat și s-a așezat pe o laiță lângă ușă.

— Sunt neguțător și călătoream pe ape... a spus el. Furtuna mi-a înghițit corabia și mi-am scăpat zilele plutind pe o scândură, pân' la țărmurii voștri.

— Tănăr ești și zile multe ai înaintea ta... i-a răspuns bătrânul. Marfa pierdută în apele mării ai timp să ți-o câștigi la loc, însutit și înmiit... Dar, a mai spus el, ce ai de gând să faci? Dacă rămâi la noi în cetate, află că n-ai să piei de foame pentru că legea noastră spune: „Primiți străinii cei necăjiți ca pe niște frați...”

Și a zis sultanul:

— Am de gând să mă statornicesc la voi în cetate...

— Atunci, a vorbit bătrânul mai departe, dacă ai gândul acesta, du-te tot acum la baia femeilor! Stai și așteaptă acolo, într-un colț, la poartă, și pe fiecare femeie ce va ieși, tu s-o întrebi: „Femeie vrednică, măritată ești?” Și dintre toate câte vor ieși și le vei întreba, aceea care-ți va răspunde că-i nemăritată, va fi a ta, după legile cetății...

Lumină din lumină, și voi treizeci și nouă de înțelepți!

Mulțumind bătrânului pentru odihnă și sfat, s-a dus sultanul la locul numit, s-a așezat la poartă și n-a trebuit s-aștepte prea mult, căci a ieșit îndată pe poarta băii o femeie nespus de frumoasă...

„Dea Allah să fie nemăritată! și-a spus sultanul, văzând-o și plâcând-o. Cu o astfel de femeie m-aș mângâia pentru toate nenorocirile întâmplare...”

A întrebat-o:

— Măritată ești, vrednică femeie?

— Măritată sunt... i-a răspuns ea, din mers.

Și s-a depărtat în drumul ei.

S-a arătat curând femeia a doua, dar de-o urâțenie înspăimântătoare.

„Dea Allah să fie măritată... s-a rugat sultanul! Cu astfel de femeie să nu înserezi sub același acoperiș...”

Și când a ajuns în dreptul lui, a întrebat-o cu jumătate gură:

— Vrednică femeie, măritată ești?

— Măritată sunt... i-a răspuns ea și iată că a ieșit a treia

femeie, de o urâţenie neînchipuită.

„Vai de sufletul meu... s-a speriat sultanul. Decât să trăiesc cu o astfel de ciură a lumii, mai bine înghit foc... Nenorocit bărbatul care a luat-o sau care o va lua...”

Şi a întrebat-o după datină:

— Frumoasă şi vrednică femeie, măritată eşti?

— Măritată... i-a răspuns ea, fără a-l privi, şi a trecut înainte...

„Slavă Celui-de-sus... a oftat sultanul cu uşurare, dar, a gândit el, încă n-au ieşit toate femeile şi cine ştie dacă nu-mi va fi sortită una şi mai urâtă”...

Şi iată că a ieşit femeia a patra, iar inima sultanului s-a oprit, glasul i-a pierit, căci o femeie mai frumoasă nu mai văzuse...

Când a ajuns în dreptul lui, el a făcut un pas înainte:

— Preafrumoasă cunună a tuturor fericirilor, măritată eşti?

Ea i-a răspuns scurt, privindu-l din cap până-n picioare, cu minunaţii ei ochi cum nu s-au mai văzut:

— Nu sunt măritată...

Şi şi-a văzut de drumul ei, iar sultanul de la Nil a rămas năuc, uitându-i-se în urmă.

„Ce să fac acum? se gândea el. După legile cetăţii, aşa cum mi-a spus bătrânul, femeia aceasta ar fi trebuit să fie soaţa mea, dar m-a privit cu atâta asprime încât mi s-a răcit inima...”

Dar, nu are ea dreptul să mă privească astfel, Văzându-mă aşa de zdrenţaros? Nici din milă nu trebuie să-şi îndrepte ochii asupra mea... Cu frumuseţea ei, i se cade un bărbat mai puţin rupt...”

Stăpân al lumii! Pe când se socotea sultanul astfel, încremenit acolo în poarta ferezeului, a venit la dânsul, în mare grabă, un rob:

— Caut un străin zdrenţaros... Sunt trimis să-i găsesc şi

să-l duc acolo unde-i așteptat cu multă dragoste și nerăbdare... După îmbrăcăminte, văd că tu ești străinul acela! Urmează-mă!

Astfel, stăpân al Asiei, al tuturor munților și mărilor din Asia, urmând sultanul de la Nil pe robul acela, a fost dus într-o casă frumoasă pe dinafară, și ca un basm pe dinlăuntru... A fost rugat s-aștepte. El s-a așezat pe așteptare. Nimeni nu era în camera aceea, decât doar robul intra din când în când, aducând vorbă de undeva, din alte încăperi, ca să nu se supere că e nevoit să aștepte...

Cam după două ceasuri, iată că au intrat patru femei frumoase și îmbrăcate strălucitor, apoi a intrat a cincea, mai frumoasă și mai bogat înveșmântată ca toate. Pietrele scumpe luceau și străluceau în veșmântul și-n părul ei...

— Iartă-mă că te-am făcut s-aștepți... I-a rugat ea, apropiindu-se de sultan. Dar nu puteam veni în fața ta, îmbrăcată rău. Domnul și stăpânul meu! Tot ce vezi aici, împreună cu mine, este al tău! Casa asta, robii, podoabele, toate sunt ale tale, soțul meu!

Sultanul de la Nil a făcut ochii mari, a recunoscut-o și i-a zis:

— Minune a frumuseților! Dacă puterea cea de sus ți-a hărăzit să te aleg eu de soață, pentru ce te-ai uitat la mine așa de aspru?

— Stăpânul meu... i-a răspuns ea, așa sunt alcătuite femeile cetății acesteia, să fie mândre...

— Dacă eu sunt stăpân aici, o, frumusețe aleasă! atunci poruncesc: să fie adus îndată un croitor să-mi croiască veșminte noi, și un cizmar să-mi ia măsură încălțărilor...

— Stăpâne... i-a răspuns ea, cu cea mai caldă dulceață, porunca asta am dat-o eu, înaintea ta... Îndată se va și arăta croitorul meu, care îți va aduce îmbrăcăminte după plac... Până atunci, îngăduie-mi, ca un stăpân ce-mi ești, să trecem în camera de ospăț...

Și luându-l de mână, l-a dus într-o încăpere tainică, unde sclipeau pe masă vase de aur și argint, pline cu cele mai alese roduri ale grădinilor din Răsărit... Bucatele cele mai alese răsându-se îmbietoare miresme... și-n vreme ce ei doi ospătau, cele patru femei cântau cu glasuri dulci, molcome, stihuri din poetul poezilor, Badda Saadi.

La urmă, stăpâna casei a luat alăuta, și strunele râdeau și suspinau adânc și între timp a sosit și croitorul, urmat de câteva slugi, aducându-i veșminte scumpe...

— Ce bărbat mândru... s-a minunat femeia, după ce el și-a schimbat veșmintele cele netrebnece, în altele, cusute în fir de aur și argint.

Au curs așa tot în desfătare șapte ani, și au avut șapte feciori și șapte fete. Dar risipind avuțiile ce le aveau, fără a pune nimic în loc, au ajuns foarte repede la cea mai neagră sărăcie și au dat drumul robilor și slugilor; și-au vândut tot ce aveau de preț.

— Vezi, bărbate... i-a spus ea, cât am avut eu avere, ai trăit în dulce trândăvie! Acum, că murim de foame, trebuie să te apuci de muncă, să-ți hrănești copiii...

Supărat s-a dus sultanul la meșteșugarul cel bătrân și i s-a tânguit:

— Acum, sunt și mai nenorocit decât în ziua când am sosit în cetatea asta, căci acum am femeie și patrusprezece copii și trebuie să-i hrănesc...

— În ce meșteșug te pricepi? i-a întrebat bătrânul.

— În niciunul...

— Atunci, vai de zilele tale... Dar nu deznădăjdui. Na-ți de pomană un ban și du-te și-ți cumpără cu el o funie, după aceea du-te în maidanele cărătorilor cu umerii...

Cumpărându-și funia, s-a amestecat sultanul printre nenorociții cărători cu umerii și nu a așteptat mult, căci îndată a fost luat să care o povară... Drumul fiind lung, funia îi tăia mâinile și umerii. S-a întors seara acasă, mort de

trudă și cu un singur ban câștigat, iar femeia i-a poruncit așa:

— Dacă nu vei câștiga mâine și în fiecare zi, de zece ori pe-atât, să știi că murim de foame...

A doua zi în zori, s-a dus sultanul la țărmurii mării, căutând locul unde se trezise înainte cu șapte ani, și umblând pe țărmure, plângea în hohote.

Stăpân al lumii și voi treizeci și nouă de înțelepți! Găsind el locul unde-i aruncase vrăjitoria lui Șeic-Șahabeddin, a intrat în mare, să-și răcorească obrazul... dar bângâind capul sub apă, să-l răcorească în întregime, când l-a scos afară, s-a trezit, spre mirarea lui fără margini, în seraiul de la Nil, stând în cada înconjurată de toți sfetnicii.

Șeic-Șahabeddin ședea în locul unde-i lăsase...

— Ticălosule! a răcnit sultanul, nu ți-i teamă de pedeapsa Celui-de-sus, că ți-ai bătut joc de sultanul tău?

— De ce așa? i-a întrebat Șeic-Șahabeddin domol, căci abia ți-ai băgat capul sub apă și-ndată ți l-ai și scos. Lată, toți sfetnicii tăi sunt martori!

Sfetnicii au înclinat turbanele în semn că e așa...

— Minți, vrăjitor afurisit! Și voi toți mințiți fără rușine... Cum am băgat capul sub apă, m-am trezit într-o țară străină, pe țărmurii mării... Am trăit șapte ani, într-o cetate, unde m-am însurat, făcând femeii mele șapte feciori și șapte fete. Dar n-am avut a mă plânge, până ce n-am ajuns să car poveri cu umerii...

Și îndreptându-se spre Șeic-Șahabeddin, a adăugat turbat de mânie:

— Am să te pedepsesc, să mă pomenească neam de neamul tău! M-ai făcut să duc poveri cu umerii...

ȘEIC-ȘAHABEDDIN SE FACE NEVĂZUT, ZBURÂND LA DAMASC; SCRIE SULTANULUI, ARĂTÂNDU-I CA TOATE

SUNT CU PUTINȚĂ LA ALLAH; ȘI CE A MAI PĂȚIT ȘEIC-ȘAHABEDDIN...

Înălțate stăpân... i-a răspuns Șeic-Șahabeddin, liniștit. Așa s-au întâmplat lucrurile, precum, ți-am spus... Iar ca dovadă, iată...

Și dezbrăcându-se, s-a încins cu pânza și a intrat în cada cu apă, scufundându-se cu totul...

Sultanul și-a scos paloșul, stând gata să-i taie capul când și-l va scoate afară... dar Șeic-Șahabeddin știa lucrul acesta și făcându-se nevăzut, a zburat la cetatea Damascului, de unde a trimis sultanului de la Nil o scrisoare cu acest cuprins:

„De la robul tău Șeic-Șahabeddin, din cetatea Damascului.

Prea înălțate sultan al Nilului!

Află glas de la robul tău, Șeic-Șahabeddin!

Căci, după cum singur te-ai încredințat, ți-a fost destul să-ți ții capul în apă numai o pătrime de clipă, pentru ca în vremea asta să ajungi în depărtată străinătate, să trăiești timp de șapte ani viață, într-o cetate străină, să ai cu femeia ce ți-ai luat-o din poarta băilor șapte feciori și șapte fete, să ajungi sărac apoi, și să cari cu funia poverile altora...

Ei, bine! Eu, Șeic-Șahabeddin, îți spun: ai văzut ce pot, deci înfricoșează-te, sultan al Nilului!”

Cetind scrisoarea în ascuns, sultanul de la Nil a trimis sultanului de la Damasc scrisoarea ce urmează:

„Sultanul Nilului, cel mai puternic dintre sultanii Răsăritului, către sultanul de la Damasc, cel mai puternic

dintre sultani...

Prea înălțat frate!

Află că se găsește în cetatea ta un vrăjitor blestemat, mai spurcat decât șacalii...

Vrăjitorul acesta a adus mare batjocură feței mele, drept care s-a făcut vrednic de osândă deplină.

Am pândit clipa să-i retez blestematul grumaz, dar el, cu vrăjitoriile lui negre, s-a făcut deodată nevăzut... pentru ca să-mi trimită după aceea scrisoare...

Vrednic este de moarte, drept care te rog: prinde-l și taie-i capul și trimite-mi-l mie, ca să-mi desfățez ochii, văzându-l mort pe cel mai afurisit dintre vrăjitorii câți sunt! Îl cheamă Șahabeddin..."

Dând urmare scrisorii, sultanul Damascului a trimis pe urmele lui Șeic-Șahabeddin cei mai iscusiți oșteni și au aflat că se găsește ascuns într-o peșteră.

Dar mergând către peșteră, li s-au arătat deodată în față o mulțime de oști bine întemeiate, îmbrăcate în cămăși de zale, cu lăncile și paloșele gata de luptă...

Înfricoșați, oștenii s-au întors la cetate...

— Mărit sultan! Șeic-Șahabeddin se află într-o peșteră, dar cum am ajuns noi aproape, ca din pământ au ieșit întru apărarea lui oști în mare număr.

Mânios, sultanul a dat semn din trâmbițe, să se strângă tot temeiul puterii lui... și îndată oștile i s-au întemeiat, pornind cu mare mânie către peștera șeicului.

Dar văzând oștile netremurate care înconjurau peștera, damaschinii au fugit cu mare spaimă, aruncându-și uneltele de luptă...

Sultanul de la Damasc fierbea de mânie, drept care, cum se obișnuiește în asemenea împrejurări, a strâns Divanul în grabă.

— Doamne... i-a spus sfetnicul său cel mai adânc în ani. Poți trimite asupra acestui om oștile de pe tot pământul și cele mai încercate oști – și nimic nu-i poți face. Eu cred, mărite sultan, că-i vom veni de hac! Să dăm șeicului semne de pace. Iar semnele păcii noastre să-i fie trimise prin cele mai frumoase roabe, și dacă nu se va prinde șeicul în vicleșug, atunci, mărite sultan și podoabă a universului, să dai poruncă iscusitului înălțimii tale bărbier, să-mi tundă barba asta căruntă, al cărei cel dintâi fir a răsărit acum optzeci de ani...

Sultanul Damascului a zâmbit, arătând sfetnicilor cutremurați un dinte lung, galben, pe care-l avea sus, în față.

Și a doua zi chiar, porțile vechei cetăți s-au deschis, lăsând să iasă un alai de roabe...

Șeic-Șahabeddin a primit semnele păcii cu toată inima lui și – după cum cetise în cărțile firii omenești sfetnicul cel mai adânc în ani – Șeic-Șahabeddin s-a prins în vicleșug.

Vicleșugul era o roabă tânără, stăpân al lumii și voi, treizeci și nouă de înțelepți! Și l-a întrebat ea pe Șeic-Șahabeddin:

— Iubitul și preaiubitul meu! Dacă ți-s dragă cu adevărat, așa cum îmi spui, vreau să-mi dai o dovadă despre asta. Spune-mi: este în vreme de zi sau noapte vreo clipă când să nu poți face minuni? Care-i clipa aceea?

Și l-a tot întrebat, până ce el i-a spus, dezvăluindu-și taina:

— Clipa aceea, iubito, e îndată după trezirea mea din somn. Dacă nu beau îndată un gât de apă, nu mai am putere...

Și astfel, roaba a trimis sultanului vorbă, să vină străji anume la uși.

În seara ce a urmat, femeia a vărsat în ascuns apa din vas, și la timpul cerut, s-a sculat șeicul și, găsind vasul gol, i-a spus femeii:

— Iată, vasul e gol. Mă duc să aduc apă...

Și când a deschis ea ușa, oștenii au dat năvală asupra lui...

UNDE HANSADI ÎNCEPE ȘI EA BĂTĂLIA PRIN PILDE ÎMPOTRIVA CELOR PATRUZECI DE ÎNȚELEPȚI; PILDA CU GRĂDINARUL; ȘI O ISTORIE A UNUI SULTAN DIN VECHIMI, PE NUME MAHMUD...

A tăcut cel mai bătrân dintre înțelepți.

Turbanele s-au plecat în fulgerarea smaradelor. Bărbile albe au căzut în piepturi.

Sindbad-Șah tăcea.

— Astfel a fost... a adăugat bătrânul, neclintindu-și barba ghemuită în piept.

— Drept care te rugăm, a spus către șah al doilea bătrân, drept care te rugăm să amâni moartea lui Nugre cu încă o zi, pentru a-l cerceta noi, în temniță...

Sindbad-Șah s-a învoit și a părăsit sfatul.

Cei patruzeci de sfetnici și-au scânteiat smaraldele din turbane, ridicându-se unul după altul. S-au dus cu cel mai bătrân dintre ei în frunte, la temnița unde Nugre zăcea legat în fier.

Seara, întorcându-se șahul din vânătorile lui, s-a închis în cămară cu Hansadi și-n timp ce ospătau, ea i-a grăit așa:

— Nu-i bine ce faci! De ce te potrivești la cei milostivi la inimă? Adu-ți aminte ce spun cărțile înțelepte: „Doi dușmani are un părinte: copilul și averea!” Fiul tău și-a dovedit din plin dușmănia! De ce-l mai cruți? De ce amâni mereu moartea lui, ascultând sfaturile unora și ale altora? Ori vrei, luminate Doamne, să pățești asemeni grădinarului care mergea odată către grădinile lui cu fiul său...

Ascultă:

„Un grădinar, odată, mergea către grădinile lui, cu fiul său. Grădinarul mergea pe jos, iar fiul său călare pe-un asin.

— Ce om prost... au spus niște drumeți, cu glas tare: fiul merge călare, iar el, tatăl, pe jos...

Îndată, grădinarul s-a urcat el pe asin și fiul mergea în urmă, pe jos...

— Ce om prost... au zis alți drumeți: ce părinte e acesta, că-și lasă fiul să meargă pe jos?

Drept care grădinarul și-a urcat fiul dinapoia lui, pe asin...

— Ce om prost... au zis alții; ce părinte e acesta, că-și lasă fiul să călătorească dinapoia lui?

Și grădinarul și-a mutat fiul dinainte...

— Ce om prost... au mai zis alții; unde s-a mai pomenit ca fiul să fie așezat pe asin dinaintea tatălui?”

Așadar, vezi, stăpânul meu, că oricât a încercat grădinarul să intre în voia lumii, n-a izbutit. Deci, nu te potrivești sfaturilor tuturor, ci osândește-l pe Nugre mai repede! Altfel, ai să ai a te căina... În sprijinul sfatului ce ți-l dau, iată ce a făcut un sultan din vechimi, pe nume Mahmud...

SE ARATĂ CE AU GRĂIT ÎNTRE ELE DOUĂ BUFNIȚE; DE UNDE SE VEDE CĂ ȘI CELE MAI PROASTE DINTRE NECUVÂNTĂTOARE NE ȘTIU FAPTELE; DE ACEEA, TREBUIE SĂ BĂGĂM BINE DE SEAMĂ LA TOT CE SĂVÂRȘIM; ÎNCEPE AL DOILEA SFETNIC...

Pe vremea sultanului Mahmud, cel ce a fost pavăza poezilor și cărturarilor, pe vremea aceea, trăia un derviş, numit Has-Vas, vestit prin puterea lui de a învăța semenii să înțeleagă limba păsărilor.

Într-o zi s-a dus Has-Vas la vizirul sultanului și l-a rugat

să pună o vorbă pentru dânsul, pentru a fi miluit cu leafă.

— Pun vorba asta... i-a răspuns vizirul, dar în schimb, sa mă înveți meșteșugul de a înțelege graiul păsărilor câte se află...

Dervișul a intrat în leafă, iar vizirul a primit învățătura.

După câtăva vreme, vizirul aflându-se la vânătoare cu slăvitul stăpân, acesta i-a zis:

— Ei, vizire, cum stai cu învățătura? Ca să-mi arăți cât ai adâncit-o, spune-mi ce grăiesc între ele, acum, cele două bufnițe din copacul acela...

Vizirul s-a apropiat de arborele arătat și și-a ațintit auzul...

— Ei?... a stăruit sultanul.

— Mărite Doamne... i-a răspuns el. Am ascultat, și am priceput, dar mă închin Luminăției-tale, rugându-te a-mi îngădui să nu-ți spun ce am auzit...

— De ce? s-a mirat Mahmud-sultan.

— Pentru că cele două bufnițe grăiau despre strălucirea ta...

— Cu atât mai mult, vizire! Chiar îți poruncesc să-mi spui...

— Dacă-i la poruncă, a răspuns vizirul, atunci mă închin! a zis o bufniță către cealaltă: „Eu am un fecior și tu ai o fată... Ce bine-ar fi să-i cununăm și să ne înnemurim...” „Prea bine”, a răspuns bufnița care avea o fată.

„Atunci, a reluat cea dintâi, eu cer să dai zestre fetei tale cinci sute de sate pustii...”

„Și o mie îți dau... a grăit a doua... Să ne rugăm de Allah, să lungească pân-la bătrânețe adânci domnia lui Mahmud-sultan! Căci, atâta vreme cât va domni el, nu vom duce lipsă de astfel de sate...”

Punându-și Mahmud-sultan întâmplarea asta la inimă, a început să rezidească satele și cetățile. O vreme de aur a coborât peste noroadele persiene și toate gurile îl lăudau și-l slăveau. De-atunci s-a însemnat el ca un sultan de seamă în

istoria noroadelor răsăritene...

Sfârșind cuvântul, Hansadi a început iar cu vorbele otrăvite:

— Sindbad-Șah! Cât ai să te mai uiți în gurile știrbe ale sfetnicilor?

— Draga mea... i-a răspuns el, mâine dimineață dau porunca dorită...

Și a doua zi dimineață s-a suit în jilț, și a poruncit gealatului cu mare cutremur:

— Taie-l pe Nugre tot acum...

Și iar au sunt trâmbițele pedepsei.

Nugre și-a pus gâtul pe butuc. Barda a fulgerat o dată, în sus...

— Șah al șahilor câți au fost... a strigat atunci sfetnicul al doilea căzând la picioarele lui Sindbad. În numele sfetnicilor și al tuturor noroadelor Răsăritului, te rog: nu-l ucide pe Nugre, pân'ce nu-ți voi istorisi strașnica întâmplare a lui Padmanava-brahman și a lui Fikai...

— Te ascult... i-a răspuns Sindbad. După aceea, Nugre va pieri...

**UNDE AL DOILEA ÎNȚELEPT ISTORISEȘTE
NEMAIPOMENITA ÎNTÂMPLARE A LUI PADMANAVA-
BRAHMAN ȘI A LUI FIKAI; ȘI UNDE SE ÎNVEDEREAZĂ CĂ
UNELE FEMEI AU SCORPIE LA INIMĂ; ȘI CUM SUNT
OSÂNDIȚI CEI CE SE IAU DUPĂ GURA LOR...**

Înălțate Doamne... trăia demult la Damasc un neguțător de băuturi, care vindea în casa lui de negoț o băutură făcută din orz, din apă și din stafide dulci... îl chema Fikai. Avea un fiu ca de cincisprezece ani, căruia i se spunea de către toți Fikai-feciorul, după numele tatălui. Era frumos la chip, ca

lumina lunii. Voinicia trupului său întrecea voinicia chiprului, iar mintea îi era vie, ca para focului... Când cânta Fikai din glas, se opreau răsuflările, când lua în mâini alăuta, înviau morții din morminte. Darurile lui aduceau casei venit mult și bun, căci se-ngrămădeau mușteriii să-l asculte cum cântă. Astfel, prețul băuturii a crescut de la un ban la doi bani. Veneau acolo mai cu seamă bătrânii, să-și mai încălzească inimile și să-și umezească privirile, la dulci cântări.

Drept care, ei au pus casei numele de „Izvorul cel viu al tinerețelor”.

Într-o zi, pe când Fikai-feciorul cânta, și ceilalți se îndeletniceau cu ulcioarele, a pogorât la ei vestitul brahman Padmanava, venit tocmai din India, de la Gange. Ulcioarele au încremenit la guri. Fikai cel tânăr și-a pus alăuta pe genunchi... Mult s-a minunat Padmanava-brahman de frumusețea feciorului și de dulceața ce-o avea în glas, dar intrând cu dânsul în vorbă, s-a minunat și mai mult văzându-i mintea scăpărând ca argintul...

După ce s-a desfătat îndeajuns de vorba tânărului și s-a răcorit cu băutura, Padmanava-brahman, gata de ducă, n-a plătit cu banii deobște, ci a pus în mâna cântărețului Fikai un ban de aur.

Și de atunci venea în fiecare zi, desfătându-se mai cu seamă de spiritul cel viu al lui Fikai și lăsând totdeauna banul de aur la plecare.

Feciorul s-a arătat într-o zi tatălui său și i-a spus așa: – Tată... În fiecare zi vine la mine vestitul Padmanava-brahman. E un cucernic cum nu s-a mai aflat. Bând băutura noastră, mă cercetează cu vorbe înțelepte și-mi întoarce alte vorbe din înțelepciuni. La plecare, îmi pune totdeauna în palmă un ban de aur...

— O-ho... s-a mirat tatăl: prețul e prea mare! Acest Padmanava-brahman are, de bună seamă, gânduri ascunse.

Află, fiul meu: acești evlavioși călători de seama lui Padmanava aduc câteodată rău asupra oamenilor și cetăților.

Și a grăit mai departe Fikai-tatăl:

— Când va mai veni, poștește-l la mine, sus, să stau de vorbă cu ei. Să văd ce fel de înțelept este...

Și acum s-a arătat Padmanava-brahman, Fikai-feciorul l-a poftit sus, la tatăl său. Acesta pregătise anume o masă mare, bogată, și stând de vorbă cu străinul, l-a găsit om bun, cinstit și cucernic.

— Din ce tărâmurii vii?

— De unde arde Gangele ca zorile... i-a răspuns Padmanava. Umblu și bat lumea, în căutarea izvoarelor înțelepciunii...

Și l-a rugat Fikai-tatăl:

— Dacă binevoiești, cinstește-ne casa, rămânându-ne oaspete, cât vei avea trebuință...

Și astfel, Padmanava-brahman a rămas în ospeția lor, negăsind cuvinte în a lăuda tot mai mult deșteptăciunea tânărului.

Într-o zi, pe când se găseau față numai ei amândoi, a grăit Padmanava-brahman:

— Fiul sufletului meu! Am găsit în tine un adânc izvor de înțelepciune, dar trebuie ca acest izvor să fie deschis, drept care te voi învăța tainele mele, căci am puterea de a aduce în supunerea mea lucrurile cele de peste fire... Chiar astăzi îți voi arăta lucruri minunate, și, dacă vrei, în scopul acesta, vino cu mine în afara Damascului, într-un anumit loc, de unde te vei întoarce cu bogății...

— Doamne... i-a răspuns Fikai, eu aș veni bucuros, dar atârn de voința tatălui meu...

— Prea bine... i-a zis brahmanul.

Și s-a dus la Fikai-tatăl, luând îngăduința pentru ieșirea din cetate a fiului său.

Astfel, părăsind amândoi cetatea, au mers pe o câmpie

pustie, până au ajuns la niște ziduri străvechi, măcinate în ruină. Intre ziduri au văzut o fântână plină cu apă până la gură.

— Ia bine seama... a grăit Padmanava. Bogățiile făgăduite se află în fântână aceasta...

— Și cum le vom scoate, dacă se află într-o fântână? a zâmbit Fikai cu neîncredere.

— Vezi, i-a răspuns brahmanul, nu mă mir de neîncrederea ta, întrucât ești tânăr și nu știi ce minuni poate face un om înzestrat de către Allah cu darul acesta... Privește...

Și scoțându-și Padmanava-brahman condeiele, a scris pe un sul niște cuvinte, în limba tainică a preoților de la India, de la Siam și din toată China, și aruncând sulul în fântână, apa s-a tras deodată la fund, secând până la strop...

Au pogorât după aceea amândoi, pe niște trepte, până-n fundul fântânii, unde s-au oprit în fața unei uși de aramă, încuiată cu lacăt greu de oțel.

Și iarăși și-a scos Padmanava cele de trebuință, și scriind altă rugăciune, a atins lacătul, și lacătul s-a deschis deodată. Au împins ușa și s-au pomenit sub boltă unde sta un harap uriaș, lângă o stâncă de marmură, pe care era gata s-o apuce...

— Ne va ucide... a zis Fikai, speriat.

— Stai în liniște... i-a răspuns brahmanul, și după ce a rostit asupra harapului o rugăciune scurtă, și după ce a suflat cu putere asupra lui, harapul a căzut la pământ, pe spate.

Au intrat apoi într-o curte rotundă, unde se afla un turn cu porți de cristal, păzit la intrări de doi șerpi uriași, vărsând pară de foc pe gură...

— Ne vor arde de vii... s-a cutremurat Fikai.

— Nu tremura... i-a răspuns brahmanul. Fii tare la inimă, căci de vrei să te poți împărtăși din înțelepciunea mea,

trebuie să ai inimă tare! Iată: balaurii aceștia înfricoșați se vor potoli la graiul meu, căci am puterea aceasta, să dezleg farmecele și să stăpânesc puterile cele de peste fire...

Și rostind niște vorbe ascunse, șerprii s-au tras supuși în ascunzișuri, poarta s-a deschis și ei au intrat în altă curte, unde au văzut o altă poartă, toată de rubin, având în vârful turnului o nestemată care lumina ca soarele toate locurile acelea tainice de sub pământ.

Șase chipuri cioplite, durate din șase diamante uriașe, se aflau la poarta aceasta, iar șase femei frumoase cântau lin din alăute.

Padmanava și Fikai au văzut o sală înaltă, așa de frumos împodobită, încât feciorului i-a pierit graiul de mirare.

Și au intrat apoi în sala pardosită numai cu aur, acoperită numai cu porfiră și bătută numai în mărgăritare. Toate frumusețile de pe pământ se aflau strânse acolo, încât Fikai a rămas orbit de strălucire. Au străbătut sala. Au intrat într-o încăpere în patru unghiuri; în unghiul cel dintâi se afla o movilă de aur; în al doilea, o movilă din cele mai frumoase rubinuri; în al treilea, strălucea un vas de argint; iar în cel de-al patrulea unghi era o movilă de pământ negru...

În mijlocul încăperii se afla un jilț cu un sicriu de argint, în care dormea în vechi somn un sultan cu diademă de aur. La picioarele sicriului era o tablă de aur, pe care se aflau scrise în hieroglife cuvintele ce urmează:

„O, muritorilor!

Ce mi-au fost folositoare mie vistierile și stăpânirea lumii?

Nimic nu durează mai puțin ca fericirea!

Muritorule, nebunule! Adu-ți aminte de fala faraonilor! Ce a rămas din fala și mândria lor? Ei dorm și toată fala pulbere s-a făcut!

Adu-ți aminte, omule! Curând nici tu nu vei mai fi!

Cui îi pasă de scânteia ta în eternități? Curând tu vei fi pace

și pulbere...”

Când glasul tânguitor al brahmanului a tăcut, l-a întrebat Fikai:

— Cine-i sultanul care doarme?

— Fiule... i-a răspuns brahmanul, acesta este un străvechi faraon de la Egipt, unul dintre cei mai glorioși faraoni...

— Mult mă mir! a vorbit feciorul mai departe. Ce nebunie l-a cuprins, că a îngrămădit aici sub pământ toate avuțiile lumii, căci toți sultanii adormiți, tot ce au lăsat urmașilor, au lăsat la lumină și la vedere...

— Ai dreptate, Fikai... i-a răspuns Padmanava-brahman; dar faraonul acesta era un om deosebit, cunoștea toate tainele firii! În ascuns părăsea țărâmul Nilului, și venind în locul acesta se adâncea în cercetările lui. Vezi aurul, rubinul și argintul? Toate le-a scos el din movila aceasta de pământ negru...

Și pentru că Fikai se uita la el mirat, a grăit mai departe Padmanava-brahman:

— Fiul meu! Iată: firea s-a născut din umezeală și din căldura soarelui... În vasul de argint, aflat în al treilea unghi, se află apa care a slujit la nașterea firii. De vei lua o mână de pământ din movila aceasta și o vei muia în apa din vas, adevăr îți spun: vei preface în aur, sau în ce vei voi, toată arama Egiptului. Toate pietrele zidurilor le vei preface în aur, în rubinuri și în diamante, numai atingându-le cu pământul muiat în această apă...

— Peste fire! s-a înfiorat Fikai.

— Dar, l-a întrerupt Padmanava, pământul de față nu are numai această putere... El tămăduiește toate boalele. Omul aflat pe moarte, dacă înghite din el numai cât un grăunte, își capătă din nou viața. Dar cea mai mare dintre puterile lui, e aceasta: cine se atinge cu el pe la ochi, capătă puterea să vadă toate duhurile văzduhului cele nevăzute – și să le

stăpânească... Înțelegeți acum, Fikai, ce bogății îi voi da?

— Prea bine... a răspuns feciorul, dar până atunci, îngăduiește-mi să iau ceva din avuțiile acestea, ca să arăt tatălui meu ce fel de prieten ne ești...

— Ia orice... i-a răspuns Padmanava-brahman. Toate-ți stau la îndemână...

Astfel s-a încărcat feciorul de aur și diamante, ieșind din încăperea aceea, în urma brahmanului.

Au străbătut iar sala și cele două curți. Au trecut pe lângă harapul prăbușit pe spate, au tras după dâșii ușa de aramă, încuind-o cu lacătul de oțel. Au urcat în grabă treptele – și cum au ajuns afară, fântâna s-a umplut cu apă în urma lor, până la gură...

Mult s-a minunat Fikai, de graba cu care s-a umplut fântâna! Și i-a vorbit Padmanava:

— Fiul meu! Încă nu cunoști taina talismanelor, dar ți-o voi arăta într-o zi. Eu săvârșesc minuni prin puterea lui Vișnu, zeul tuturor pagodelor indienești... Mai târziu îți voi arăta toate acestea...

S-au întors la Damasc, și mult s-a minunat Fikai-tatăl de bogățiile aduse de fiul său!

Îndată s-a lăsat de neaguțatorie, trăind în pace și desfătare, din aurul și rubinurile aduse.

Avea Fikai mamă vitregă, și-i spunea aceasta deseori:

— Cum vom trăi așa? Cât va mai dura bogăția asta?

— N-ai grijă, mamă... îi răspundea Fikai. Bogățiile pe care le știu sunt fără fund...

— Dacă Padmanava-brahman moare într-o zi, ce ne vom face? îl întreba ea. De ce nu-i spui să te învețe toate tainele lui, spre a te putea coborî și singur în mormântul faraonului?

— Mamă... o mângâia el, ocolind vorba; îți voi aduce un minunat pământ, care-ți va lungi viața...

— Ba... îi răspundea ea, mie să-mi aduci aur și diamante... Dar, mai presus, spune brahmanului să te învețe taina, căci

dacă i se urăște a mai sta la noi? Dacă se duce să locuiască la alții – și le spune lor taina? Roagă-l numaidecât să te învețe rugăciunile deschizătoare de uși – și după aceea să-l omorâm, ca să nu descopere și altora taina fântânii...

— Mamă... a strigat Fikai, cum să ridic mâna asupra lui? Cum să-lucid pe omul care mi-a dat avuții mai mari decât ale tuturor sultanilor?

— Ești slab de minte... i-a răspuns maică-sa. Acum, că am pus mâna pe un astfel de noroc, nu trebuie să-l lăsăm să ne scape... Tatăl tău, care e mai priceput decât noi amândoi, tot așa spune...

Mult s-a luptat Fikai-feciorul cu gândurile acestea, până ce într-o zi ele l-au biruit. Deci, suindu-se la Padmanava-brahman, l-a rugat să-l învețe rugăciunile și toate tainele...

Acesta, iubindu-l din toată puterea inimii, i-a scris rugăciunile și l-a învățat toate semnele, care și unde trebuie rostite...

Astfel, după ce a învățat Fikai toate cele de trebuință, s-a înfățișat la părinții lui. Aceștia au hotărât să meargă tustrei la fântâna vrăjită, să intre în tărâmul subpământean, iar la întoarcere să ia brahmanului viața.

La ziua aleasă, au părăsit tustrei cetatea Damascului, către fântâna dintre ziduri.

Fikai-feciorul a aruncat în apă rugăciunea întâi, și fântâna a secat îndată, până la strop. A atins lacătul de oțel de la ușa de aramă, cu rugăciunea a doua – și lacătul s-a deschis. Harapul cel cu bolovanul de marmură a căzut la pământ, la rostirea rugăciunii a treia și la suflarea lui. Poarta de cristal le-a lucit în față. Șerpii uriași s-au tras în ascunzători. Au intrat în curtea a doua, au străbătut sala înaltă. Și iată-i în încăperea cea în patru unghiuri, având în unghiul întâi aur, în al doilea rubinuri, în al treilea vasul de argint, iar în al patrulea movila de pământ negru...

N-a citit muierea scrierea faraonului de pe tabla de aur,

nici n-a luat seama la pământul din unghiul al patrulea; nici ea, nici bărbatul ei; ci, repezindu-se amândoi asupra comorilor, s-au încărcat cu aur și cu rubinuri, că abia se mai puteau mișca...

Fikai-feciorul a luat într-un săculeț pământ de cel negru, gândind să săvârșească cu ajutorul lui minunile știute.

Astfel au părăsit încăperea aceea și au trecut prin sala înaltă, dar când a pășit în curtea întâia, s-au repezit la dânșii trei șerpi înfricoșați...

— Vai nouă... au strigat Fikai-tatăl și muierea lui, trăgându-se lângă fiul lor.

Dar acesta s-a înspăimântat și mai tare, căci Padmanava-brahman nu-l învățase nicio taină pentru o împrejurare ca aceea.

Și deodată, glasul brahmanului s-a auzit adânc, din nevăzutul zidurilor:

— O, voi, ticăloșilor! Vă veți lua plata după cuviință! M-a vestit stăpânul meu, Vișnu, zeul tuturor pagodelor de la India, despre ticăloșia voastră! Tu, muiere nevrednică, îți vei lua plata cuvenită, pentru că i-ai îndemnat pe ticăloșii aceștia! Iar voi, ticăloșilor, vă veți lua plata, pentru că i-ați dat ascultare!

Glasul brahmanului a încetat, iar cei trei șerpi s-au repezit la cei trei ticăloși și i-au înghițit...

*
* *

Sfârșindu-și istorisirea, sfetnicul al doilea a tăcut o clipă și a reluat, înălțându-și glasul:

— Astfel vei fi pedepsit și tu, șahule, dacă vei da ascultare șahiței!

Drept care șahul, speriat, a amânat osânda lui Nugre, ducându-se în vânătorile lui.

Seara, ca de obicei, Hansadi a început întâi cu dojenile:

— Iar dai ascultare gurilor știrbe... Ce dovadă mai vrei, decât fuga lui Abușamar, dascălul lui Nugre? A fugit, de teamă să nu-l pedepsești pentru că astfel ți-a învățat fiul... Eu îți spun, șahule, să nu întârzii osânda, și în sprijinul meu, îți voi spune istoria unui vestit sultan din vechimi, anume Akșid...

SE VEDE CUM HANSADI NU SE LASĂ MAI PREJOS ȘI SPUNE ȘI EA O PILDĂ, CU AKȘID!

Ajuns în ani adânci, vestitul Akșid, sultan în tot Răsăritul, a chemat într-o zi pe cei trei feciori ai săi, zicându-le:

— Fiii mei! Mă aflu în ani adânci și simt că într-o noapte ce se află aproape, are să mă cerceteze îngerul morții... Drept care, v-aș ruga un lucru: ca buni fii ce-mi sunteți, orându-iți toate pentru înmormântare! Vreau să văd cu ochii mei fala cu care o să mă duceți la locuința bunilor și străbunilor! Faceți așa fel, ca și cum aș fi mort! Dați veste să vină noroadele și neamurile câte le stăpânesc, cu beii lor, cu hanii și cu toți cârmuitorii din vecini care-mi plătesc haraci; într-un cuvânt, faceți așa fel, ca și cum aș fi murit!

Cei trei feciori au început să se tângue și au dat veste către toate depărtările Răsăritului, prin ștafete în cai de olac. Pe zidurile cetății au sunat trâmbițele și au prins a fâlfâi flamura de jale.

La ziua hotărâtă, au sosit în tânguire mare bei și hani, emiri și șahi supuși, din toate depărtările.

Seraiul se afla înconjurat de covoare persienești în culoare de moarte. Cincizeci de mii oșteni, cărora li s-a plătit leafa în pungi de aur, străduiau cu sulitele plecate.

Beii, vizirii și alți oameni de sfat au intrat la Akșid. L-au

ridicat din patul unde zăcea și așezându-l în jilț, i-au spus:

— Mărite Doamne, iată, așa va fi înmormântarea ta...

Sultanul, înclinându-și tâmpla în mâna sprijinită de jilț, a făcut semn că-i gata să privească...

Patru viziri vestiți au adus atunci un sicriu greu și l-au pus sub un cer semănat cu diamante, susținut de patru feciori de hani; șase oșteni viteji au presărat pe jos pământ amestecat cu pietre strălucitoare. Cei trei fii, cu fețele plânse, au venit după aceea și i-au împodobit sicriul cu șiraguri de pietre scumpe, i-au potrivit coroana luminând în diamante. Patru hani de la Samarcand au ridicat sicriul, și alaiul a pornit...

Înțelepți și derviși, sosiți din peșterile pustiei, urmau după sicriu, tânguindu-se în psalmi. După ei urma un vestit pustnic, călare pe o cămilă, ducând în mâini cartea înfricoșată a Koranului; feciorii de hani, șahii cei mari și toți cei mai aleși mergeau în laturi, iar în urma dervișilor și hanilor veneau două sute de tamburași, cu tamburele, sunându-le fără încetare, cântând laude și tânguirii:

„Zi pustie și neagră! Soare, zadarnic ai răsărit, dacă Akșid, cel mai bun și mai vestit dintre sultani, a închis ochii...”

El, cel mai drept dintre oameni, el, biruitorul hanilor, el, ocrotitorul nevoiașilor, nu mai este...”

După tamburași veneau cincizeci de viziri încruntați în sprâncene, îmbrăcați în veșminte lungi, negre și vinete. Urmau războinicii de seamă, purtând în mâini arcuri rupte. După ei, în amestec, tropoteau zece mii de cai cu șeile și frâiele de aur, duși de zece mii de robi negri, îmbrăcați în strai vânăt. Toate femeile și fecioarele haremurilor veneau la urmă, cu fețele spoite în vânăt, despletite, și se tânguiau cu durere sfâșietoare...

— „Iată... a zis sultan Akșid, după ce s-a sfârșit alaiul. Mi-

am văzut înmormântarea cu ochii...”

Și plecându-se, a luat de pe jos o mână din pământul presărat de către bei, și-a frecat cu el barba și capul și a adăugat:

— Pământ bun și străbun! Ce fapte mari am făcut eu, ca să mi se cuvină a mă acoperi tu? Lungă mi-a fost viața și nimic n-am săvârșit, spre slăvirea urmașilor... Și întorcându-se către vizir, a poruncit: Să vie caligrafii... Am a orândui lucruri noi...

— Luați însemnare... a poruncit mai apoi către caligrafi:

„Eu, Akșid, sultanul Răsăritului!

Las rândurilor de oameni ce după mine vor urma:

— *Un milion două sute douăzeci mii aspri, zidirii și orânduirii unui spital, pentru alinarea și tămăduirea mahomedanilor bolnavi, întru slava lui Mahomed-prooroc:*

— *Las zidirii și orânduirii unui serai pentru arcași un milion două sute douăzeci mii aspri, întru slavă lui Mahomed-prooroc:*

— *Să se dureze un caravanserai nou și încăpător; să fie pentru călătorii cei albi – și să fie sluiți de roabe negre; iar pentru întreținerea roabelor să se dea din vistierie câte cinci sute dinari, la fiecare lună; și aceasta întru slava lui Mahomed-prooroc!*

— *Și mai poruncesc eu, Akșid-sultan, să se facă o casă de azil pentru femeile cele oropsite, fugărite de la căminele lor; să stea acolo până-și vor găsi bărbați pe seamă; și pentru asta să se ia din vistierie nouă sute de mii aspri...”*

— Să vie cuviosul cetitor în Koran, a poruncit după aceea Akșid-sultan.

A ascultat înfricoșatele stihuri, și când cititorul a făcut semn că a sfârșit, Akșid i-a pus în palmă o mie dinari. A poruncit masă mare cu cele mai rare bucate, iar toți mesenii

să fie slujiți numai în vase și tacâmuri de aur. La săvârșirea mesei, a dăruit oaspeților vasele și tacâmurile de aur, a slobozit apoi toate roabele...

Astfel a fost pomana și masa praznic.

Dar chiar în ziua a doua, Akșid-sultan și-a simțit sfârșitul.

Și-a chemat fiii în grabă:

— Eu mor, fiii mei! Iată: duceți-vă în cămara mea, în unghiul din stânga, căci am acolo ascunsă o lădiță cu nestematele cele mai rare! Luați-le, și după îngropăciune împărțiți-le între voi...

Și Akșid-sultan a murit.

Fiul său cel mai tânăr, neputându-se răbda să vadă pietrele rare mai repede, a intrat în cămară, a luat lădița și a ascuns-o, să păstreze avuția numai pentru el.

Îndată după înmormântarea lui Akșid, au intrat în cămară și ceilalți doi frați, dar căutând în unghiul arătat, n-au găsit nimic.

S-au dus la fratele mai mic...

— Frumose-s acele nestemate? i-a întrebat fratele mijlociu.

— Tu le-ai luat... i-a spus fratele cel mai mare. Că niciun străin n-ar fi putut intra în cămara aceea, în unghiul acela...

Fratele cel mai mic s-a prefăcut mânios foc:

— Cum nu vi-i frică de umbra tatălui nostru, să mă învinovați? Poate le-a luat unul dintre voi...

Și pentru a afla care din ei e vinovatul, au hotărât să-l cheme pe cel mai vestit cadiu al Răsăritului! Acesta a venit repede, dar înainte de a începe a cerceta, a cerut celor trei fii îngăduința de a le istorisi o întâmplare...

**SE ARATĂ CUM ÎNTELEPTUL CADIU DESCOPERĂ
VINOVATUL PRIN ISTORISIREA UNEI PILDE; CUM
VOINȚA LUI SINDBAD-ȘAH SE CLATINĂ IAR, CA O**

FRUNZĂ; ȘI O VESTE DE LA ÎNȚELEPTUL ABUȘAMAR...

Și a început cadiul cel mai înțelept din Răsărit:

— Iubiți emiri! Era odată un fecior care iubea o fată. Și fata îl iubea pe dânsul cu atâta inimă, că ar fi fost gata să moară... Dorul lor era să se ia unul pe altul și să fie soți fericiți în tărâmul unde trăiau. Iată însă că părinții fetei nu-l voiau pe feciorul acela de ginere, ci au ales pentru fata lor un alt bărbat, pe care ea nici nu-l cunoștea la față...

Au hotărât ziua de nuntă, pregătind cele de cuviință.

Luată de deznădejde, fata a fugit la iubitul ei și i-a spus:

— Suflet din sufletul meu! Iată: părinții mei au hotărât să mă dea cu sila unui bărbat pe care nici nu-l cunosc... Ce să fac, suflet din sufletul meu?

Deznădejdea iubitului n-a mai cunoscut margini! În îmbrățișări sfâșietoare se jeluiau unul pe altul, ca și cum s-ar fi dus la moarte.

La urmă, după ce și-au plâns toată mâhnirea, fata a spus așa:

— Știi ce, suflet din sufletul meu? Eu peste voia părinților nu pot să sar, dar îți făgăduiesc, pe toate stelele scânteietoare, ca în noaptea de nuntă să trec întâi pe la tine...

Și astfel s-au despărțit, cu lacrimile uscate în gene. El s-a dus în rosturile lui, ea s-a întors în pragul părinților.

Pentru ziua aleasă, au pregătit vin în burdufuri, au junghiat vite îngrășate anume în staule, iar surorile și neamurile miresei i-au pregătit pânzele așternutului.

A venit ziua și apoi seara de nuntă.

Au chefuit nuntașii până la cântatul cocoșilor. Mirii s-au tras în umbra acoperișului, către camera lor.

— Aleasa mea... își alinta mirele mireasa, dar obrazul lui a simțit pe obraji ei lacrimi, i-a auzit suspinul în grumaz maz

și a întrebat-o: Plângi, mireasa mea? De fericire, sau ai vreo supărare?

— Bărbatul meu! i-a răspuns ea; înainte de a mă cununa cu tine am avut un iubit.

— Și ai fost dată mie fără voia ta? a întrebat-o el, speriat. Cum se poate astfel?

— O, nu! a grăit ea, mai departe. Dar ca să-l mângâi de pierdere pe bărbatul acela, i-am făgăduit ca în noaptea nunții să mă duc la dânsul...

Bărbatul ei, om cucernic, adânc cunoscător al sufletului omenesc și cu o minte deplină, i-a răspuns liniștit:

— Iată: ești slobodă să te ții de făgăduință! Du-te la el, dar jură-mi că-n toate zilele tale n-ai să mai faci nici unui bărbat astfel de făgăduieli...

Ea l-a întrebat, trăsniță de mirare:

— Cum asta? Mă lași să mă duc?

— De bună seamă... a răspuns el. Du-te, dar să-mi vii numai decît sub acoperiș, înainte de ziuă... Și nu uita: niciodată să nu te mai juruiești așa...

— Niciodată! Îți jur! a răspuns ea. E pentru cea din urmă dată când mai grăiesc cu bărbatul acesta...

Și el i-a deschis ușa în taină, să n-o vadă nuntașii. Era îmbrăcată în voalurile și mătăsurile de nuntă, sclipind în diamante.

Dar cum a ieșit, așa, sclipind în diamante, după puțină cale i-a ieșit înainte un tâlhar.

„Ce noroc pe capul meu! s-a minunat tâlharul, apucând-o de braț, gata s-o jefuiască; ce noroc, să mă îmbogățesc dintr-odată cu diamantele acestea.”

Însă văzând-o cât e de frumoasă, a rămas locului.

— Minunată femeie... unde te duci tu, în puterea nopții, gătită cu toate avuțiile?

Ea i-a povestit întâmplarea.

— Cum? s-a minunat tâlharul. Și ți-a îngăduit bărbatul să

faci lucrul acesta? Ce fel de om e, că ți-a îngăduit una ca asta? Iată, a grăit tâlharul mai departe, mă voi arăta a fi și eu om deosebit de data aceasta, ca și bărbatul tău, neluându-ți diamantele... Și îngăduie-mi să te petrec pân' la pragul iubitului, pentru a te păzi de alți tâlhari...

Și astfel, a petrecut-o el pân' la pragul iubitului. Ea a bătut în ușa și a urcat spre cămărilor lui.

— Pe Allah!... s-a minunat el. Ce cauți la mine în puterea nopții, gătită astfel?

— Dragul meu, i-a răspuns ea; ți-am făgăduit sau nu să vin la tine în noaptea nunții mele? Iată: m-am ținut de cuvântul dat...

Și i-a povestit că a venit la el, cu îngăduința bărbatului.

— Doamne... s-a minunat el, din nou, ce fel de om e bărbatul acesta?

— Ba, mai mult... i-a răspuns ea. Pe drum m-a întâmpinat un tâlhar, și spunându-i că mă duc la iubitul meu, cu îngăduința mirelui, tâlharul, în semn de cinste pentru un asemenea om, mi-a lăsat diamantele și m-a petrecut pân' la ușa ta, să mă ferească de alți tâlhari...

Atunci iubitul i-a spus:

— Întâmplarea asta e așa de strașnică, încât face să fie săpată pentru de-a pururea în cuvânt scris, pentru a fi cunoscută tuturor timpurilor... Căci, unde s-a mai pomenit mire să-și dea de bună voie mireasa, și un tâlhar, aflând întâmplarea, să n-o prade de diamante? Drept care, iată: nici eu nu pot fi mai prejos decât bărbatul acela și decât hoțul...

Și luând-o de mână, a petrecut-o înapoi până la pragul bărbatului, despărțindu-se cu vorbe de prietenie.

Lucru despre care aflând bărbatul, s-a bucurat mult în inima lui...

*

* *

Sfârșind cuvântul, a întrebat cadiul pe cei trei emiri:

— Ce credeți, emiri? După socoteala voastră, cine-i mai vrednic de laudă: bărbatul, iubitul, sau tâlharul?

— Bărbatul... a răspuns cel mai mare.

— Iubitul... a răspuns mijlociul.

— Ba, să nu vă fie cu supărare... s-a răstit cel mic; eu cred că tâlharul e cel mai vrednic de laudă, căci, cum s-a putut stăpâni în inima lui să nu prade femeia de diamante?

Aici, ochii cadiului s-au aprins dintr-odată sub sprâncene! După ce s-au aprins, s-au ascuțit ca tăișurile, și privindu-l pe emirul cel mic, drept în luminile ochilor, l-a arătat cu degetul:

— Tu ai furat lădița...

Emirul cel mic s-a roșit. După aceea și-a mărturisit vina...

*

* *

Sfârșind, Hansadi și-a înclinat fruntea, uitându-se cu mânie în jos. Și iar a început:

— La fel cu Akșid-sultan ești și Luminăția Ta, bărbate... Ți s-au adâncit anii și mâine-poimâine te duci la strămoși! Iar fiul tău ticălos, dacă te iei după știrbăturile de sftnici, are să scape și are să-ți bage paloșul-n inimă... Vai, șahule! Ce mă voi face eu, aleasa inimii talc, rămânând singură, în izbeliștea vânturilor?... Dar nu de mine mă doare, ci de viața ta, o, lumină a ochilor... Nu mai întârzia, ucide-l...

Și i-a răspuns șahul:

— Șahiță Hansadi!... Când va scânteia luceafărul de ziuă. Voi da poruncă! Iar când s-or arăta în câmpia cerului caii albi ai zorilor, capul lui Nugre va sta lângă butuc!

*

Pe când scânteia luceafărul de ziuă, Sindbad s-a așezat mâniaș în jilț. Nugre a fost adus din temniță, și gealatul rânjea, pândindu-i ceafa albă...

Atunci, a căzut la picioarele șahului sfetnicul al treilea.

— Luminate șah!... a strigat el, dar Sindbad i-a curmat vorba:

— Taci! În zadar vă bateți gurile, căci hotărârea e luată: Nugre va pieri azi...

— Atunci îngăduie, Doamne, să ți se citească în taină scrisoarea asta...

„De la Abușamar-dascălul, robul lui Sindbad, cel mai mare șah al perșilor:

Înălțate șah!

Ai trebuință de o deslușire! Fiului tău i s-a arătat în horoscop o primejdie de moarte, pe timp de patruzeci de zile.

Pentru a ocoli valul, eu i-am poruncit să nu vorbească nimic în timpul acesta de primejdie. Deci, mă arunc la picioarele tale și te rog: nu-i lua viața în răstimpul acestor patruzeci de zile! După aceea va vorbi și-ți va spune!...”

Sindbad a căscat ochii mari către luceafărul de ziuă. Sfetnicii au clătinat din bărbi, întrebând în gând: „Vezi, șahule Sindbad? Iată ce fărădelege era să faci...”

Iar când Sindbad și-a întors ochii din căile luceafărului, toți cei patruzeci de sfetnici au început să-l roage:

— Îngăduie, Doamne, până vor trece patruzeci de zile...

— Căci iată... a strigat mai tare decât toți al treilea sfetnic. Ca să vezi mai adânc nevinovăția fiului tău, îți voi arăta o istorie care se aseamănă ca două lacrimi cu întâmplarea lui Nugre!

Ascultă, Sindbad-Șah, și voi, treizeci și nouă de sfetnici, ascultați!...

Și sfetnicul a ridicat până la ochii șahului o scrisoare care spunea așa:

AL TREILEA ÎNȚELEPT SE RIDICĂ ȘI SPUNE ISTORIA EMIRULUI DE LA KARIZMEIA ȘI A EMIRESEI DILARAM...

Domnea la Karizmeia un vestit sultan, și în zadar jertfea lacrimi și din rodul pământului stelelor din cer, pentru a avea un fiu: stelele rămâneau mute și tot așa de strălucitoare, cu toate jertfele lui.

Seraiurile din Karizmeia păreau din ce în ce mai goale, fără bucuria unui glas de prunc, dar, iată însă că într-o bună zi cerul și-a arătat mila. Sultăniță a născut un băiat așa de mândru, cum nu s-a mai aflat prunc din tot Răsăritul.

De bucurie, sultanul a trimis vestitori iuți ca fulgerul, să ducă semn supușilor că a pogorât bucuria la seraiurile din Karizmeia.

Și s-a întemeiat acolo un ospăț strașnic, cum nu se mai văzuse! Multora le-a dăruit sultanul slujbe înalte, multora le-a orânduit lefuri puternice, și veselia în danțuri și cântece a ținut lungă vreme.

Tot cu acest prilej a strâns sultanul pe cei mai cu faimă cetitori în stele, și i-a rugat să caute cu sticlele lor vrăjite, sus, către astre, și să-i spună ce noroc va avea pruncul, în viața lui.

A venit seara, și astrologii s-au ridicat în turnurile de veghe, mai aproape de pălpăirile cerului. Și-au îndreptat lunetele, toți deodată, către căile văzduhului, și au prins a socoti...

Apoi, s-au coborât la masa ospățului, supărați la față și cu gurile amuțite.

— Ce-i? i-a întrebat speriat sultanul din Karizmeia.

— Doamne... i-au răspuns astrologii... Semnele nu sunt bune! Acest prunc va avea greu de pătit, până la vârsta lui de treizeci de ani! După aceea, dacă va scăpa teafăr, nu-l mai paște nicio pierzanie...

Din ziua aceea, pruncul a fost păzit cu strașnică grijă, ajungând teafăr până la vârsta de cincisprezece ani. Crescuse mândru, asemeni chiprului.

Iată însă că împlinind anii aceștia, i-a venit pofta să iasă pe ape... Și a orânduit o corabie, și împreună cu patruzeci de corăbieri tineri a pus pânzele în vânt.

Corabia a pornit.

Dar abia s-au adâncit ei în negura apelor, și iată că i-au înconjurat din toate părțile niște corăbii iuți, cu capete de mort la catarg! Erau pirați din mările negre europenești.

I-au luat robi pe toți, ducându-i în pământul caprinilor, să-i arate sultanului lor.

Locuitorii din pământul acela aveau trup omenesc și capete de câini. Mâncau carne de om.

Deci, emirul din Karizmeia, cu cei patruzeci de corăbieri ai lui, au fost zăvoriți într-o închisoare și puși ia îngrășat, pentru a fi mai plini și mai gustoși, când le-o veni rândul să fie jertfiți.

N-a trecut mult și rândul a început. Unul câte unul, cei patruzeci au fost fripți în frigări, tăvăliți în grăsimi și trecuți cum se cuvine la masa de prânz a hoților mării.

Rămas singur în închisoare, emirul din Karizmeia a hotărât să-și vândă viața scump. Deci, când a venit și rândul lui, s-a smucit din răputeri, a rupt funiile, și apucând un cosor, a tăiat în capcâni până la mare număr...

Și era gata să-i mai ucidă și pe alții, dar s-a arătat atunci sultanul lor și i-a grăit, mirat de vitejia lui:

— Te iert, tinere, și-ți dăruiesc viața pentru vitejia ta. Din ce neam ești?

— Doamne... i-a răspuns emirul, sunt fiul sultanului din Karizmeia...

Sultanul capcân a clămpănit din bot a mulțumire.

— Dacă-i așa, te voi da fiicei mele de soț...

— Doamne... s-a speriat emirul, cred că mărita fiică a ta are drept la un altfel de bărbat, mai chipeș decât mine...

— Am hotărât! a clămpănit din bot sultanul capcân, și așa s-a însurat emirul din Karizmeia cu dihania de la capcâni...

„Allah... tu care ești stăpân al puterilor! Scapă-mă! Cum voi îmbrățișa o femeie cu cap de cățea?” Așa se tânguia feciorul, și Allah și-a arătat mila, luând viața capcânei.

Dar în țara aceea era un obicei crud, adus tocmai din Ceylon; soțul rămas în viață trebuia să fie îngropat de viu, împreună cu moarta, și dacă soțul murea întâi, îl urma soața vie în mormânt.

Lucrul acesta era prilej de bucurie mare, se strângeau neamurile în haine de sărbătoare și-i petreceau numai în chiot și danț până la groapă...

Văzând ce-l așteaptă, emirul din Karizmeia a căzut în mâhnire, după aceea și-a închis glasul și inima, așteptându-și sfârșitul.

În ziua anumită, capcâna a fost așezată după cum se cuvine, cu toată fala, în sicriu. Alături era sicriul al doilea, pentru emir. S-a lungit și el în sicriu. Alaiul a pornit în mari strigăte de veselie. A ieșit din cetate către niște stânci, la gropnița sultanilor capcâni...

Sicriul capcânei a fost slobozit în funii, într-o peșteră fără fund. După ce au pus pe sicriul emirului o pâine și un ulcior cu apă, l-au slobozit și pe acesta în negru întuneric, apoi au prăbușit pe gura peșterii o stâncă uriașă.

— Allah! a strigat emirul, sculându-se din sicriu, pentru ce m-ai pedepsit astfel, tu, Allah? Ce ți-am greșit, că m-ai îngropat de viu în întunericul morții?

Și umblând prin întuneric, după câteva sute de pași a

pipăit un zid, și a zărit o femeie cu o lumânare aprinsă.

A mai făcut câțiva pași, dar femeia, simțindu-l, a stins lumânarea și întunericul s-a împlinit la loc.

— Joc al nălucilor! a strigat emirul deznădăjduit. A fost lumină aieva, sau mintea mea bolnavă e vinovată? Sultan nenorocit din Karizmeia, pentru ce mi-ai făcut asta? Dacă nu voi putea ieși din mormântul acesta, ia-ți rămas bun, părinte din Karizmeia, de la alintările mele când vei fi bătrân...

Atunci, din fundul întunericului, i-a grăit un glas:

— Dacă ești cu adevărat emirul din Karizmeia, bucură-te, căci eu te voi scoate de aici, dar pentru asta, trebuie să te însori cu mine...

— Ascultă-mă, glas dulce, i-a răspuns emirul. Greu îmi vine să mor îngropat de viu la vârsta mea de cincisprezece ani, dar decât să mai fiu încă o dată bărbatul unei femei cu cap de câine, mai bine putrezesc aici!

— Emir din Karizmeia! i-a întors cuvânt glasul. Eu nu sunt față de capcân, și cred că văzându-mi fața nu te vei înspăimânta...

Iată...

Lumânarea a clipit din nou și emirul a văzut un obraz de o frumusețe ca a lunii pline...

— Cine ești, atunci, față luminată de frumusețe? s-a mirat emirul din Karizmeia. Un duh ești, poate, de spui că o să mă scoți din închisoarea morții?

— Ba nu sunt duh, emir din Karizmeia, sunt fata sultanului din Georgia, tărâmul trandafirilor! Mă cheamă Dilaram...

Dar să lăsăm acum vorbele! Deocamdată află că am fost zvârlită în ostrovul capcânilor, de o furtună a mării! Am fost luată de nevastă de către un capcân, care-n scurt timp a murit, iar eu, după obiceiul locului, l-am urmat de vie în groapă... Știind ce mă așteaptă, mi-am pregătit din vreme scăpărători și amnare și această lumânare de ceară, îndată

după ce au pus bolovanul pe gura peșterii, m-am ridicat din sicriu, ca să mă depărtez dintre morți și să caut, poate voi găsi calea de scăpare...

Am aprins lumânarea și am pornit. N-am făcut nicio sută de pași și am ajuns la o stâncă albă de marmură, pe care stă scris și numele meu... Vino să-ți arăt, și n-o să te miri mai puțin, cetind cele scrise...

Ea a pășit înainte. S-au oprit amândoi lângă marmura uriașă, și au cetit cele ce urmează:

„Dacă se vor întâlni aci emireasa din Georgia și emirul din Karizmeia, vor putea urni stânca aceasta și vor scăpa din această gropniță, coborând pe trepte în jos...”

— Vai... a zis emirul, cum să urnim noi o stâncă pe care n-ar putea-o ridica nicio sută de oameni?

— Să încercăm... i-a răspuns Dilaram, căci la mijloc se află un lucru peste fire...

Emirul și-a adunat puterile, dar uriașa stâncă s-a ferit la o parte abia atinsă cu mâna, și iată că li, s-au arătat treptele, coborând într-o altă peșteră, și de acolo o potecă strâmtă ducea către un mal luminat de o apă repede.

Amândoi s-au prăbușit la pământ, aducând mulțumiri adânci lui Allah, ca niște buni moslemeni.

— Doamne al îndurărilor... murmurau ei, atingând țărâna cu frunțile și, uitându-se către apa curgătoare, au văzut o corăbioară ieșită ca din pământ. Au urcat repede. Vântul bătea în pânze. Corăbioară a pornit.

Au trecut prin pustietăți arse, prin câmpii verzi, prin păduri uriașe și prin dumbrăvi. Deodată, râul s-a îngustat, către doi munți negri care-și împreunau vârfulurile. Întuneric înfricoșat se afla între cei doi munți. Apele vuiau și corabia a intrat în gura întunericului, ca trasă de un duh necurat.

— Allah!... au strigat ei, tu, care cu îndurarea ta ne-ai scos din peștera morților, îndură-te...

Și iată că li s-au arătat îndată țărături luminoase, parc-ar

fi intrat în grădina lui Eden! Vânturile au golit pânzele. Corăbioară s-a oprit în țărături dulci. Astfel, emirul din Karizmeia și Dilaram, emireasa din Georgia, au coborât în ierburi clătinate, și locurile erau așa de frumoase, că ochii lor nu se mai săturau uitându-se. Tinerețea li s-a aprins ca focul cel nestins.

Iată însă că au văzut în zare, după niște stânci uriașe porțile unui serai și au pornit într-acolo.

Scria pe porțile seraiului:

„Trecătorule, tu care ai vrea să intri aici! Degeaba va fi osteneala ta; căci niciun lacăt și niciun zăvor nu se vor deschide, până nu vei ucide jivina cu opt picioare.”

— Păcat... a oftat Dilaram, credeam că vom putea intra să vedem cuprinsul seraiului...

— Preaiubită emireasă! i-a răspuns el, nu te mâhni, căci se vede că stă la mijloc un lucru ascuns! mai bine să ne odihnim în iarba aceasta foșnitoare, să ne odihnim și tu să-mi spui întâmplările tale, căci nu mai am răbdare...

— Cu multă bucurie... i-a răspuns Dilaram, și uitându-se întâi către cerurile depărtării, a oftat adânc, și luându-și ochii din depărtări și i-a odihnit plini de luminos zâmbet în ochii emirului. Și a început: Eram singura fată la tatăl meu, sultanul din Georgia! Eram păzită strașnic. Nu m-a văzut niciun ochi de bărbat, până la paisprezece ani, când tatăl meu a îngăduit să vină să mă vadă un emir. În amândoi s-a aprins focul dragostei, și ne iubeam cum nu se mai află! Dar într-o zi a venit un bei dintr-o țară vecină, în ospeție de nuntă. Mă cerea pentru sultanul său. Cu sfâșiere m-am despărțit de iubitul meu, după hotărârea tatei. Astfel, într-o zi, s-au înarmat la liman corăbiile. Am fost luată de beiful străin, către patria lui. Călătoream pe ape, cu vânt bun în pânze, când deodată s-a stârnit o furtună grozavă. Valuri cât

munții ne-au aruncat corabia în limanul hoților de mare, la capcâni. Toți oștenii și corăbierii au fost mâncați de nelegiuți. Și beiul așijderea. Eu am scăpat, căci m-a luat la sine o căpetenie capcână, spunându-mi:

— Dacă ții la zilele tale, ia-mă de bărbat...

Nu voiam să-mi pierd viața, și m-am arătat gata, cu multă dragoste. Am făcut nuntă, cu toată scârba ce o aveam. Dar peste puțină vreme, el a căzut pe boală. S-a chinuit și a murit. Știam ce mă așteaptă, de aceea mi-am pregătit din vreme lumânarea asta și scăpărătorile... Când m-au slobozit de vie în peșteră și au pus stânca la gură, m-am ridicat din sicriu, cu nădejdea că-mi voi găsi scăparea...

Mai departe știi...

Dar nu și-a sfârșit ea cuvântul, când i s-a urcat pe veșmânt o târătoare urâtă, foșgăluind dintr-o mulțime de picioare.

Emirul s-a făcut alb la față, știind că jivina era dătătoare de otravă...

— Ah... a strigat el, sărind la o parte, Dilaram, păzește-te!

Ea și-a scuturat veșmântul și târătoarea a căzut în iarbă. Emirul a zdrobit-o cu călcâiul lui și atunci, ca prin farmec, porțile seraiului s-au ferit în lături, arătându-le o grădină adâncă. Înainte de a porni, prinși de mână, au numărat picioarele jivinei, și au văzut că erau în număr de opt.

Au trecut pragul porților, intrând în grădina grea de rod. Se aflau sădiți aici pomii cei mai frumoși și mai rodnici de pe pământ. Peste tot stăpânea tăcerea adâncă a pustiei.

Emirul din Karizmeia voia să-și potolească foamea și setea cu un măr, și s-a oprit sub pomi și a rupt unul, dar încercând să muște, a văzut că fructul era de aur greu. Și la fel erau toate fructele din grădină.

Au nimerit apoi în fața unor seraiuri uriașe, tăiate într-un munte de cristal. Au străbătut ganguri, încăperi și chilii, împodobite în aur și arzând în mulțimea nestematelor. Toate

erau pustii. Pașii lor răsunau îndelung sub bolți.

Deodată, intrând într-o chilie mai minunat împodobită, au văzut un bătrân, stând în jilț, cu diademă de aur pe frunte, și cetind cartea Koranului.

— Cine sunteți, că-mi tulburați liniștea? i-a întrebat el.

— Doamne... a răspuns emirul, eu sunt emir din Karizmeia, iar fata asta este emireasa din Georgia.

— Dacă-i așa, a răspuns bătrânul, fiți bine veniți în liniștea mea, copii de sultani! Dacă voiți să-mi fiți oaspeți, eu vă primesc bucuros, căci au trecut o mie de ani de când n-am văzut ființă pământeană. Iată: eu sunt un străvechi han chinez. Cunoscând piatra înțelepciunii, m-am tras în locul acesta și mi-am zidit așezarea aceasta, pentru a trăi aici, în viață veșnică. Știu taina care biruiește moartea! Mi-aș pierde viața, dac-aș fi lovit de hoți și de alți necinstiți. Aflați însă că scrisul de pe porți oprește orice ființă pământeană, care nu vine la mine cu gânduri bune! Cei mișei și hoți nu vor afla niciodată jivina cu opt picioare...

Și vorbind, bătrânul își mângâia barba, alcătuită numai din șase fire cărunte, lungi până-n pământ.

— Priviți-mi unghiile... a vorbit el mai departe, arătându-și unghiile lungi de trei coți, căci ele îmi arată vârsta... Seraiurile și tot ce se vede au fost zidite cu lucrul duhurilor nevăzute, căroră le sunt stăpân...

Au ieșit din chilie tustrei, și intrând într-o cămară de aur, cu masă și tacâmuri de aur, s-au așezat să ospăteze.

— Vedeți... a vorbit iar bătrânul. Aici curg două șipote: unul cu lapte, altul cu cel mai scump vin. Vă poftesc să ospătăm...

La porunca lui, au venit trei duhuri, aducându-le lapte în farfurii de aur, apoi le-au adus vin, în cupe străvezii de cristal.

Bătrânul nu se putea ospăta singur, din pricina lungimii unghiilor, de aceea căsca gura și duhurile îi puneau

mâncarea în gură, ca unui prunc.

Apoi, cei doi tineri și-au istorisit pățaniile și bătrânul i-a întrebat în încheiere:

— N-ați vrea să rămâneți aici? Tot ce am vă stă la îndemână, și vă dau și viața veșnică...

— Cu bucurie... a răspuns emirul din Karizmeia, numai dacă vrea lucrul acesta și Dilaram.

Ea a făcut semn că rămâne și atunci bătrânul le-a dat binecuvântarea cununiei.

— Trăiți și veseliți-vă... a rostit el, cu glas înfiorat. În timp ce generațiile de pe pământ se trec în spulber, voi veți trăi viața fără sfârșit...

Astfel au trecut ani mulți, zece la număr. Dilaram, emireasa Georgiei, a avut fii și fiice.

Viața lor curgea într-o desfătare. Ea își alăpta pruncii, și duhurile cele blânde se jucau cu dâșii, și pruncii creșteau frumoși, peste închipuire, dar după curgerea celor zece ani, a venit Dilaram la soțul ei și i-a zis:

— Mi s-a făcut dor de părinți... Să ne luăm pruncii și să fugim în ascuns. Ne vom duce acolo unde am lăsat corabia pe apă! Vom pluti la întâmplare, pân' la vreun alt liman, unde-om afla drumul spre Georgia...

— Preaiubita mea... i-a răspuns emirul, vrei tu să ne lepădăm de viața veșnică?

— Nu-mi trebuie viața veșnică... a grăit Dilaram. Mi-i dor de părinți și de lume...

— Bine, preaiubita mea... Dar gândește-te cum se va măhni bătrânul han, aflând fuga noastră... Eu cred ca să ne ducem la dânsul și să-i spunem dorința ce ne usucă! Draga mea, adevăr îți spun: numai eu știu cât sufăr, în ascuns, de dorul părinților... Să mergem la bătrân și să-i spunem că ne ducem în țările noastre, dar peste un an venim înapoi... Și nu vom mai veni!

Și s-au dus la bătrân. I-au arătat cum nu mai pot de dorul

părinților, jurându-i că la curgerea anului vor fi din nou la dânsul, în viață veșnică...

— Fiii mei! le-a răspuns bătrânul, cu mâhnire. Am puterea de a umbla în fundul inimii oamenilor, acolo unde stau gândurile și dorințele nerostite! Știu că n-o să mai veniți înapoi... Duceți-vă...

Și s-a întunecat de mâhnire.

Din clipa aceea hanul și-a scârbit viața. A slobozit din robia lui duhurile și a strigat cu glas tare să vină îngerul morții, pe care mai bine de o mie de ani îl tot biruise. Îngerul morții a venit, iar străvechiul han chinez a închis ochii pentru de-a pururea.

Atunci, grădina și palatele s-au făcut nevăzute. Emirul din Karizmeia s-a trezit, împreună cu emireasa și cu pruncii, în mijlocul unei pustii înfricoșate... Au ajuns cu multă caznă la țârmurii apei, rozând rădăcinile pustiei.

Au dezlegat funia corăbiei și au pornit cu apa la vale, cu un vânt bun în pânze. Nu departe se întindeau ariile mării și corabia a plutit pe arii. Iată însă că le-a ieșit înaintea corabia unor pirați.

Neputincios față de armele lor, emirul din Karizmeia a ridicat mâinile, el cu emireasa și cu pruncii lor trecând pe corabia hoților.

Au plutit zile lungi, și ajungând la un ostrov, mai-marele hoților a dat poruncă să se sloboadă ancora. Și l-au luat hoții mării pe emir și l-au dus în ostrovul pustiu, și l-au lăsat acolo. Dilaram și pruncii au plutit mai departe, în corabia piraților.

— Ticălos hoț de mare! striga emirul. Oriunde te-ai ascunde cu prada ta, răzbunarea mea dreaptă tot are să te afle – și va fi vai și amar!

Și îndreptându-și după aceea ochii către ceruri, emirul din Karizmeia a început să-i sfădească pe Allah și pe Mahomed-prooroc:

„De ce m-ai scos, Allah, din seraiurile hanului chinez, pentru a-mi da în schimb nenorocirea aceasta? Pruncii mei, soața mea, unde sunteți? Nu ți-a fost milă, Allah, de lacrimile lor?”

Dar pe când se tânguia el așa, s-au arătat din fundul ostrovului niște oameni ciudați. N-aveau capete! Gura largă, cu colți lungi, o aveau în piept! Ochii le ardeau în umere! Când vorbeau, uruiaua ea tunetele!

Deci, au venit oamenii aceia și l-au prins, legându-l în funii, și l-au dus înaintea căpeteniei, ca fiind iscoadă de-a vrăjmașilor lor.

— Cine ești și care ți-i țara? i-a întrebat căpetenia, tunând și strâmbându-se strașnic asupra lui.

Și după ce emirul i-a istorisit toate pătimirile, i-a zis sultanul pocitaniilor:

— Te iert și-ți dau viața, cunoscând că ne vei fi de mult folos în războaiele ce le bat cu ostrovul vecin... Sunt acolo niște făpturi cu capete fioroase de păsări! Deci, cum le prindem, noi le mâncăm, după cuviință. Când ne prind pe noi, ne mănâncă și ei, după aceeași cuviință! De aici, războaiele între ostroavele noastre nu mai au sfârșit... Eu te pun în cinste – și-ți dau cârmuirea tuturor oștilor mele...

Astfel a ajuns emirul din Karizmeia vestit războinic în ostrovul aceia. A învins dușmanii cu cap de păsări și le-a pustiit insula. Le-a dărâmat cetățile până în pământ. A luat rob tot norodul acela și pe însuși sultanul cu cap de pasăre. Și toți au fost împărțiți ostrovenilor cu ochi la umeri, spre ospăț. Pe sultanul prins l-a mâncat sultanul cu gura-n piept, împreună cu familia și neamurile.

A trăit emirul în acel negru ostrov vreme de nouă ani, stând pururi la inima sultanului. Și îmbătrânind acesta, i-a spus într-o bună zi:

— Te-ai dovedit vrednic a cârmui oștile și noroadele, drept care, neavând moștenitor în parte bărbătească, te pun pe

tine în jilțul meu! Pentru asta trebuie s-o iei de nevastă pe fata mea...

„Oh, cerule! s-a speriat emirul, am avut soață cu cap de câine, și am scăpat! Acum, ce nenorocire mă mai paște?”

Și a răspuns sultanului:

— Pentru aleasa ta fiică ar trebui un bărbat mai vrednic...

Iar sultanul i-a tăiat vorba:

— Nu târăgăna lucrurile! Am hotărât nunta pentru mâine! Dacă te îndărătnicești, află, emire din Karizmeia, că nu mă uit nici la rangul tău, nici la slujbele ce mi le-ai adus, dându-mi-l pe sultanul cu cap de pasăre! Ce te tot fălești atât cu bulgărele acesta cu ochi, ce-l ai pe umeri? îl pot face să cunoască gustul paloșului!

Astfel s-a însurat emirul cu fata cu gură-n piept, însă în noaptea nunții ea i-a spus așa:

— Văd că nu mă placii, și nici eu nu te plac, de aceea îți voi face un bine i pe mine mă are dragă un duh dintr-un tărâm îndepărtat. Noaptea asta, el va veni să mă răpească. Îl voi ruga să te ducă și pe tine la Karizmeia...

Zicând astfel, s-a întors cu spatele la dânsul și i-a toropit somnul pe amândoi.

A venit duhul și i-a luat pe amândoi la subțioară, înălțându-se în văzduh, și iată că s-a trezit emirul pe un alt ostrov și ieșind la apele mării, a început a se tângui:

— De ce mă mai osândești, Allah! Ce păcate străbune port în sângele meu?

Și marea vuia, punându-și valurile spre negurile depărtării.

Atunci s-a apropiat de emir un bătrân și l-a întrebat:

— Om nenorocit, de ce te tângui așa? Care sunt pătimirile tale?

— Lasă-mă, străine... a oftat emirul. De ani amari, numai prin nenorociri trec! Ascultă: sunt feciorul sultanului de la Karizmeia, și nenorocirile mele nu mai au margini...

Și și-a istorisit toată viața.

— Slavă cerului celui necuprins... a strigat bătrânul, înseninându-se la față, și i-a căzut la picioare... Emirul meu... a strigat el, iarăși. Tu nu ții minte: la nașterea ta s-au ridicat în turnuri de veghe toți astrologii și ți-au făcut horoscopul și ți l-au găsit semănat cu nenorociri, până la treizeci de ani... Împlinind cincisprezece ani vârstă, te-ai pierdut pe ape. Tatăl tău a murit de mâhnire. I-a urmat în jilț un bei străin care, cerându-ne nouă, înțelepților Karizmeiei, să-i arătăm soarta, i-am găsit-o nespus de neagră. Drept care el a dat poruncă să neucidă pe toți.

Am umplut lumea. Eu m-am statornicit în ostrovul acesta, cu voia sultăniței care-l stăpânește... Emirul meu, auzi-mă: nenorocirile tale au luat capăt, căci ai împlinit vârsta...

Apoi, emirul din Karizmeia a fost poftit la seraiul sultăniței aceluși ostrov, și mare și nemăsurată a fost bucuria lui, găsind-o în jilț pe frumoasa Dilaram, soața lui!

Iar copiii lor trăiau toți și erau voinici și rumeni.

Ea i-a povestit întâmplările ei, pe care el nu le știa; cum corabia hoțului de mare s-a scufundat în furtună, și cum ea, împreună cu copiii, a fost scoasă la țarmuri de către luntrașii aceluși ostrov; cum a luat-o, în seraiul lui, bătrânul sultan al locului; și cum murind sultanul, i-a urmat în jilț, cu voia noroadelor...

— Și iată... a continuat ea, pătimirile noastre au luat sfârșit...

Afară venise tot norodul ostrovului, aflând de fericirea ei.

*
* *

— Astfel, luminate Doamne, ți-am spus istoria emirului din Karizmeia, pentru ați arăta că osul sultanilor este supus aceleiași putreziciuni, că atât cei din os vestit, cât și cei din

os de rând sunt supuși pulberii... Pe toți aceleași vânturi ne bat, în vecii-vecilor...

A tăcut sfetnicul și a bătut supărat din picior.

Luceafărul își stinsese demult scânteia în apa depărtărilor. Nugre a coborât iar în temniță.

Răsărea soarele.

*
* *

Iar seara, Hansadi era umflată la față de supărare.

— Iar ai căutat în gurile știrbe... și-a început sfada ca de obicei, către Sindbad-Șah. Înălțate șah! ai să te căiești... Ca să cunoști zburdăciunea tinerilor, ascultă întâmplarea din vechi a unui ciubotar și a unei fete de sultan...

ÎNTÂMPLĂRILE CIUBOTARULUI ASSAN, CARE LA URMĂ IA DE NEVASTĂ O FATĂ DE SULTAN...

Trăia mai demult, la Kasvinia, un ciubotar tânăr și sărac. Îl chema Assan. Într-o zi, cum sta el pe scăunașul de lucru, privind afară, a văzut un derviș cu încălțări rupte.

— Îngăduie, înțeleptule, l-a strigat Assan. Te poftesc să-mi cinstești pragul!

Și cum dervișul i-a trecut pragul, Assan l-a așezat la locul de cinste, convenit oaspeților; i-a luat încălțările și i le-a cârpit. După aceea l-a poftit să se ospăteze din blidul lui sărman.

— Plată în bani nu-ți cer, nici pentru cârpeală, nici pentru fiertură, dar te rog, dreptcredinciosule, să mă răsplătești din înțelepciunea ta. Iată: mă gătesc pentru o călătorie, și aș vrea să știu ce să fac, ca să-mi isprăvesc drumul cu bine...

— Să urmezi trei sfaturi... i-a răspuns dervișul; întâi și-ntâi, să nu faci calea singur; al doilea, să ocolești pustiurile fără apă; și al treilea, să nu intri în nicio cetate după asfințitul soarelui...

Astfel, dervișul s-a dus în drumul lui. Assan s-a alăturat unei caravane, către cetatea unde avea treburi.

A trecut timpul, și iată că s-au arătat minaretele unei cetăți bătând în purpura amurgului. Strigau numele lui Allah muezinii. Prin porțile gata să se închidă, s-a văzut viermuirea bazarelor îngenunchind deodată. Bărbile și turbanele s-au plecat la țărână, și numai glasurile înfiorate de sus vesteau vremelnicia pulberii.

A trecut și ceasul acela. Caravana s-a scurs prin porți în cetate.

Assan, după sfatul știut, a rămas în afara zidurilor, căutându-și loc de petrecere pe timpul nopții, într-o grădină a morților... Și-a potrivit o piatră căpătâi și s-a întins, în așteptarea somnului.

Venea întunericul. Cerul căpăta adâncimi verzi. Întâi a scânteiat prima stea, ca o lacrimă, apoi mantia eternității s-a împodobit toată în mărgăritare. S-a arătat semiluna.

Viața dinlăuntrul zidurilor înceta, depărtându-se tot mai adânc în tărâmul somnului.

Și deodată, cum sta Assan culcat în grădina morților, a văzut niște oameni slobozind în funii peste zid o povară grea.

După aceea, sărind jos, au luat povara pe umeri și au îngropat-o repede, apoi s-au depărtat în fugă, sărind înapoi zidurile în cetate.

Assan s-a apropiat de mormânt, și dând lumină cu scăpărătoarele, a văzut un sicriu în care sta învelită în giulгии pline de sânge o femeie de o frumusețe rară.

A sărit în groapă și-a început să cerceteze moarta.

— Nu mă jefui... a strigat deodată femeia. Oricine ai fi, necunoscutule, ajută-mă, și vei afla mai târziu toată istoria

mea!

Assan a scos-o din raclă, și odată cu zorile, a dus-o la un caravanserai, luând acolo o încăpere de locuință.

Au trecut zile și săptămâni. Necunoscuta începea să se tămăduiască. Assan o îngrijea ca pe o soră, cumpărându-i doftorii din banii sârmani ai pungii lui, și tuturor le spunea că femeia aceea îi este soră.

Într-o zi, ea i-a grăit așa:

— Om bun la suflet! Ia scrisoarea asta a mea și intră în cetate. Du-te în partea bazarelor și întreabă unde stă Iacov-zaraf... Dă-i scrisoarea și așteaptă răspuns...

Assan a pornit tot într-o fugă. A nimerit bazarele, și ajungând la Iacov-zaraf, i-a dat scrisoarea.

— Allah... a strigat Iacov, văzând-o, și a sărutat hârtia de trei ori, ducându-și-o la inimă și la frunte, cu mare sfială.

A umblat în sipete, și scoțând o pungă de cinci sute galbeni, a dat-o lui Assan, fără a-i spune vreun cuvânt.

Assan a făcut ochii mari de mirare, căci nu mai văzuse în zilele lui atâția bani, și abia atunci a priceput că femeia pe care o are în grijă era de neam înalt.

— Iată... i-a spus ea, după ce Assan i-a dat punga, încă nu te pot răsplăti după cuviință, pentru binele ce mi l-ai făcut. Ia deocamdată acești cinci sute de galbeni! Du-te la bazar și alege-ți veșmintele cele mai scumpe, îmbracă-te și cutreieră cetatea, uită-te în stânga și-n dreapta, și care locuință îți va plăcea mai tare, pe aceea cumpără-ți-o...

Astfel, Assan s-a înveșmântat ca un om avut, și-a cumpărat locuință, și-a ales, din târgul robilor, roabe și robi.

Când sfârșea banii, se ducea la Iacov-zaraf, spre a-și înnoi pungile. Și-a gătit o locuință bogată, mutând-o acolo în taină și pe femeia necunoscută.

— Ascultă-mă, i-a spus ea într-o zi. Acum, după ce toate acestea s-au săvârșit, te rog să-mi faci un mare bine: du-te în târgul de mătasă, la Abdalah-mătăsar, și să-i spui așa:

„Poftesc o bucată de atlas roșu, din cel mai scump”... Nu te negoța – și plătește-i oricât, ca un om peste măsură de bogat.

Assan s-a dus în târgul de mătasă și a făcut întocmai.

— Acum, i-a grăit femeia, du-te în fiecare zi la Abdalah-mătăsar și împrietenește-te cu dânsul...

Astfel, după o vreme, între Assan și Abdalah s-a întocmit o prietenie puternică.

— Poftește-l pentru deseară la masă... l-a sfătuit într-o zi femeia.

Assan a făcut poftirea și Abdalah a primit cu bucurie.

Seara, el a sosit la casa lui Assan, tânăr și mândru, înveșmântat în cele mai frumoase mătăsuri.

Au început și au sfârșit cina, în băuturi și zâmbete.

Au stat de vorbă până târziu. Iar când Abdalah s-a arătat gata de ducă, Assan, după sfatul femeii, care nici nu se arătase la cină, l-a întrebat:

— Cum ai să te duci acasă așa de târziu? Rămâi sub acoperișul meu! Voi da în grijă roabelor să te culce ca pe-un sultan...

Abdalah a primit, s-a tras în camera de somn, târziu, după miezul nopții. S-au stins luminile. Dar nu târziu după aceea, Assan a auzit un răcnet de către odaia oaspetelui; întâi un răcnet și apoi altele, mai încete.

Alergând acolo, a rămas împietrit de spaimă: Abdalah era mort în pat, cu un iatagan înfipt în inimă. Femeia necunoscută, stând plecată asupra lui, spunea:

— S-a îndurat Allah, și ți-a venit rândul...

— Ticăloaso! răcni Assan. Ce ai făcut, ticăloaso? M-ai făcut și pe mine părtaș faptei tale... Căci abia acum văd că anume m-ai sfătuit să-l poftesc...

— Liniștește-te, Assan, suflet curat! i-a răspuns ea. Căci a venit rândul să afli că sunt fata sultanului acestei cetăți... Omul care zace în pat, ucis de mine, e un ticălos! L-am iubit și l-am îmbogățit! M-a părăsit însă, sfâșiindu-mi inima de

durere. Întâlnindu-l, s-a repezit asupra mea! A chemat doi ucigași! M-au lovit cu hangerele și m-au închis într-o raclă, slobozindu-mă peste zid și îngropându-mă, căci mă credeau moartă... Mai departe știi, Assam, suflet curat! Iar acum, m-am răzbunat. Dă fuga la tatăl meu, sultanul, să afle că fata lui trăiește...

*
* *

Mare bucurie a fost în cetate și-n inima sultanului!

Fata a fost dusă la seraiuri, în alai mare, și tot atunci a fost dată de soață binefăcătorului său, Assan, ciubotarul din Kasvinia...

*
* *

Sfârșind de istorisit, Hasandi a adăugat:

— Ți-am spus, Doamne, această istorie, pentru a vedea unde poate duce zburdăciunea tinerilor... Dacă nu-l ucizi nici acum pe Nugre, ai să-ți muști pumnii...

— La răsăritul soarelui... a răspuns Sindbad-Șah, și iar au răsunat trâmbițele cele înfricoșate.

Atunci, alt sfetnic s-a desprins din rândul celor patruzeci, și venind la jilțul șahului, a ridicat mâna. Și glasul lui bubuia ca tunetul.

— Înălțate! spune să înceteze trâmbițele și iartă-ți fiul! Nu te potrivești! Încredințează-te înțelepciunii celor vechi! Îți voi povesti o istorie care-ți va vădi cum unele muieri sunt mai rele decât duhurile necurate!

Ascultă...

...CUM ȘI DUHURILE NECURATE FUG DE FEMEILE CICĂLITOARE; UN SĂRMAN TĂIETOR DE LEMNE AJUNGE SULTAN LA INDIA...

Trăia la Bagdad un biet tăietor de lemne, pe nume Aluneci, și avea o nevastă așa de îndărătnică, pizmașă și rea de gură, încât l-ar fi scos din răbdări pe însuși Mahomed-prooroc, slăvit fie-i numele!

Era lacomă de bani, din cale-afară, și cum câștiga bietul om un ban, ea i-l și lua cu sila.

Iată că într-o zi l-a ispitit Cel Negru pe bietul Ahmed să ascundă de ea un ban, spre a-și cumpăra o funie, de trebuință îndeletnicirii lui.

Cum a aflat de lucrul acesta, ea i s-a încleștat de cap:

— Nenorocire mie! De mii de ori nenorocire! Așa sunteți voi, bărbații! Lucrați totdeauna în ascuns, ferindu-vă de noi, femeile! Ticălosule! Să-mi dai banul! Iar de azi înainte mă voi ține de tine și-n pădure, ca să văd ce faci! Și nicio clipă n-ai să-mi scapi din paza ochilor!

Ahmed i-a dat banul și ea l-a urmat în pădure, cicăindu-l întruna...

Atunci lui i-a venit un gând.

— Ascultă... i-a spus ei. Fiindc-ai venit aici, am să-ți spun o taină. Este în pădurea asta o fântână care are în fund o comoară... Ca să-mi fii de ajutor, iată, eu mă leg cu funia de mijloc și tu sloboade-mă în fântână, s-o caut...

— Așa proastă mă crezi! i-a răspuns ea, mânioasă. Nu cumva vrei să te las să intri acolo singur și să ascunzi parte din bani? Dar ce, eu nu pot intra în locul tău? Hai, leagă-mă de mijloc!

Și omul a legat-o de mijloc, a slobozit-o în fântână, și scoțând funia afară, a răsuflat ușurat, ducându-se în liniște la treburile lui.

A lucrat în tihnă mai bine de un ceas, apoi a venit iar la fântână și a slobozit funia, a tras cu putere, dar greutatea ce o scotea era mult mai mare decât a femeii lui.

Și a tot tras, când deodată i s-a arătat la gura fântânii un diavol fioros, care i-a spus:

— Binefăcătorule! Cum să te răsplătesc? Nu pentru că m-ai scos din fântână, fiindcă mă simțeam bine acolo, ci pentru că se coborâse peste mine la fund o femeie, care, cum m-a văzut, a și început cu ocară... M-a cuprins groaza! Așa rea de gură era, încât, când a ajuns la noi capătul funiei, m-am și înșfăcat de dânsul, ca să scap! Află, omule, că eu sunt unul dintre diavolii cei ne înaripați, și nu pot fulgera, zburând, văzduhurile; sunt unul dintre diavolii cei mai ticăloși, dar pentru că m-ai scăpat de gura femeii din fântână, vreau să-ți fac un bine... Mă voi duce la India, la seraiurile sultanului, și voi intra în trupul fetei sultanului... Ea se va îndrăci așa de tare, că n-ar putea-o potoli nici apele mărilor...

Și zicând astfel, a scos diavolul niște frunze de buruiană, grăind mai departe:

— Ia frunzele acestea. Cum vei auzi despre aprinderea indiencei, ia-ți toiagul și pornește. Bate în porțile sultanului și spune așa: „Am venit s-aduc fetei tămăduirea”, și cum vei atinge cu frunzele acestea obrajii fetei, are să se potolească dintr-odată, și ai să fii după aceea bărbatul ei și sultan la India...

*
* *

A pierit diavolul din ochii lui.

Și nu târziu după aceea, tot Răsăritul a aflat că indianca îl are pe diavolul în trup...

Ahmed a pornit la drum. A ajuns curând și și-a vestit sosirea. Cu mare bucurie l-a primit sultanul, căci plecaseră

de la fata lui tămăduitori vestiţi, cu frunţile plecate şi cu obrajii aprinşi de ruşine.

— Dacă o scapi, a strigat sultanul,  i-o dau de nevastă şi-mi urmezi în jilţ...

Ahmed a cerut să fie dus îndată la cămara unde stătea indianca în pază. A udat frunzele, şi cînd a pălit-o cu ele peste obraji, s-a liniştit dintr-odată... De bucurie, a sunat în tr mbiţe toată partea aceea a Răsăritului. Ahmed i-a fost dat soţ şi trăia în cântece şi-n osp turi... Faima de tămăduitor i s-a răspândit în toată Asia, în toate cetăţile şi ostroavele.

Iată însă c-a venit o veste rea, de la  mp r ţia Chinei: se spunea că fetei sultanului Chinei i-a intrat şi ei diavolul în trup.

Gonaşi iuţi au sosit la seraiurile Indiei, cu caii în spume, căutându-l pe Ahmed – tămăduitorul... Acesta şi-a căutat frunzele ştiute şi a plecat. S-a înfăţişat la chinezoaică şi cînd s-o pălească cu frunzele peste faţă, iată că a auzit din trupul ei glasul diavolului scos din fântână:

— De ce nu-mi dai pace, Ahmed? Bei te-am făcut şi sultan ai să fii! De ce nu mă laşi în sălaşul acesta, unde mi-i aşa de bine? Dacă nu-mi dai pace, află că tot acum mă duc la India şi întru în trupul femeii tale, şi nimeni n-o mai poate scăpa...

Auzind primejdia, Ahmed i-a răspuns cu viclesug:

— Frate diavol! Cum să fiu aşa gros de obraz, după ce mi-ai făcut atâta bine? Află, frate diavol, că n-am venit să t m duiesc fata, ci am venit să te caut şi să-ţi cer un sfat!  n numele puterii tuturor duhurilor necurate, ascultă-mă şi sfătuieşte-mă! Află că femeia care te-a fugărit din fântână era soaţa mea, şi eu o slobozisem acolo... Acum, ea a scăpat din ad nc şi umblă prin lume şi mă caută... Mă urmăreşte peste tot locul, şi-ndată are s-ajungă aici... Ce să fac, frate diavol?

— Dacă-i aşa, a răspuns diavolul cuprins de spaimă, eu nu mai vreau să dau ochii cu dânsa! Rămâi, frate Ahmed, şi descurcă-te cum ştii!

Și ieșind din trupul fetei, a fugit diavolul mâncând pământul, în pustiile lui...

Ahmed s-a întors la seraiurile Indiei, încărcat de daruri...

*
* *

— Iată, înălțate șah. Cum până și diavolii fug de răutatea unei asemenea femei! Și apoi, ai văzut și Luminăția Ta, cu ochii, cum o singură femeie a adus atâta zbucium, luptându-se dintr-odată cu tine, șahul nostru, și cu noi, cei patruzeci de sfetnici! Pleacă-ți sila și lungește zilele lui Nugre...

Simțind usturimea fabulei, Sindbad a dat poruncă, și Nugre a fost scoborât iar în temniță.

— Te încrezi în sfetnici, stăpân al Persiei? i-a spus Hansadi, seara. Nu s-au văzut pe pământ oameni mai prefăcuți! Ai auzit pățania sultanului prefăcut în papagal?

Ascult-o și ia aminte!

O PILDĂ ÎNFRICOȘATĂ CU UN SULTAN PREFĂCUT ÎN PAPAGAL...

Stăpânea demult un vestit sultan în țara Indiei. Cunoștea multe lucruri ascunse, dar mai presus de toate știa să-și mute sufletul, din trupul lui, în trupul oricărei fiare sau dobitoc, spunând niște vorbe tainice.

Într-o zi, fiind la vânătoare cu cel mai credincios vizir al său, au ucis un căprior sălbatic, și vrând să-și arate măiestria, a rostit sultanul vorbele tainice și sufletul i s-a mutat în căprior. Trupul lui a rămas întins în iarbă, lipsit de viață, iar căpriorul a prins deodată să sară prin dumbrăvile unde se aflau.

Vizirul a rămas încremenit.

— Doamne... a grăit el către sultan, când acesta a venit iar cu sufletul la loc în trupul lui, am văzut și nu-mi pot crede ochilor! Te-aș ruga să mă înveți și pe mine vorbele de taină...

Negândindu-se la ce i s-ar putea întâmpla, sultanul l-a învățat vorbele acelea îndată, iar într-o zi, fiind iar la vânat împreună, a găsit vizirul sub un arbore un papagal mort.

— Doamne! a grăit el către sultan. Te-am văzut mutându-te în ființă săritoare; dar în pasăre ai avea putere să te muți?

— De ce nu? a răspuns sultanul, și spunând vorbele, sufletul lui a intrat în papagalul mort, care îndată și-a luat zborul din ramură în ramură.

Atunci, vizirul a rostit și el vorbele, și a intrat deodată în trupul sultanului, dând trupul său fără viață în seama unui rob.

Bietul sultan nu mai știa alte vorbe tainice, care să-l mântuie. S-a uitat lung în urma trupului său, cum se depărta. Plin de amărăciune, a zburat în lumea lui, osândit să fie toată viața un ticălos papagal...

Iar în vremea asta, sfetnicul i-a luat și jilțul, și sultănița!

A zburat papagalul prin codri, iar la o vreme s-a hotărât să intre într-o grădină și să se dea prins. Drept care, a venit grădinarul, l-a prins și l-a închis în cușcă, ducându-l la târg de vânzare. Și toți neguțătorii de păsări rare se minunau de graiul lui curat și de răspunsurile ce știa a le da la anumite vorbe cu două înțelesuri.

Așa încât prețul lui a crescut așa de mult, că numai sultănița a putut să-l cumpere.

Deci, l-a cumpărat sultănița și l-a dus în camera ei de somn.

*
* *

Către ziuă, a grăit sfetnicul ajuns sultan prin vicleșug către sultăniță:

— Știi, prea iubito, că eu am darul de a-mi muta sufletul în orice ființă moartă, căreia îi dau numaidecât viață?

— Aș vrea să văd minunea... a răspuns ea, mirată. Drept care, sfetnicul a dat poruncă să i se aducă o găscă moartă.

A rostit cuvintele – și în clipa când găscă a început să-și frământa aripile, sultanul a rostit și el cuvintele, a intrat repede la loc în trupul lui, și apucând găscă de gât, a izbit-o de perete, omorând-o pe loc...

Și mult s-a minunat sultănița, ascultând apoi toate pătimirile soțului eil...

*
* *

— Vezi, dar, Sindbade, cât e de tare credința sfetnicilor! Cred că pățania asta te-a hotărât să nu-l mai cruți pe Nugre...

— Facă-se voia ta! a răspuns șahul, biruit de pilda înfricoșată...

Și Hansadi, mânioasă din cale-afară asupra celor patruzeci de sfetnici, a luat o cupă cu otravă cumplită, și venind înaintea lui Sindbad, a grăit așa:

— Dacă nu-mi dai ascultare, și dacă nu-l ucizi pe Nugre, să știi că sorb până la strop otrava aceasta – și au să te bată cumpenele! Te potrivești istoriilor spuse împotriva femeilor, dar cunosc și eu destule istorii care vădesc vicleșugul și răutatea bărbaților!

Cunoști întâmplarea zugravului de la Ispahan?

**...ȘI HANSADI MAI SPUNE ÎNCĂ O ÎNFRICOȘATĂ PILDĂ,
ARĂTÂND CĂ ȘI UNII BĂRBAȚI SUNT VICLENI;**

ABUŞAMAR IESE CA DIN PĂMÂNT...

Trăia odată la Korasan un vestit zugrav, pe nume Mahmud, și văzând el într-o zi la un prieten al său chipul unei femei din cale-afară de frumoasă, s-a îndrăgostit așa de cumplit, încât nu mai avea odihnă.

După multe rugăminți, prietenul i-a spus cum că femeia aceea trăiește tocmai la Persia, fiind cântăreața unui mare vizir.

Mahmud și-a pregătit cele convenite la drum lung și a pornit către cetatea Ispahan.

A bătut multe săptămâni și luni căile Răsăritului, și ajungând la cetatea dorită, a mers în gazdă la un spițer.

A luat multe știri de la gazdă, a aflat întâi că Persia toată se află în fierbere, deoarece șahul poruncise omorârea tuturor vrăjitorilor și vrăjitoarelor. Întrebând despre femeia pe care o căuta, a aflat că stătea păzită bine între ziduri, la seraiul marelui vizir.

S-a pregătit Mahmud cu scule de hoț și noaptea a sărit zidurile.

S-a pomenit într-o grădină frumoasă, cum se află numai în basme. Rodii de aur luceau. Era într-un ceas când nici păsările nu zburau, nici vântul cel mai tăcut nu umbla. Doar ici-colo clipoteau havuzurile în stânci de marmură. Sus, împărățiile cerului luceau din toate stelele. Era înainte de răsăritul lunii și zarea se poleia în roșu. Mahmud-zugravul a stat o clipă încremenit în fața frumuseților.

După aceea a pășit furișându-se către o casă adâncită în umbră, din mijlocul grădinii. A folosit sculele de hoț cu mult meșteșug și într-o clipă s-a aburcat printr-o fereastră deschisă și a nimerit într-o încăpere unde dormea pe un pat de aur femeia pentru care bătuse drumurile Răsăritului, îndelung.

Aurul patului lucea și strălucea, împodobind trupul femeii în lumină de aureolă.

El, abia și-a stăpânit bătăile inimii. A apucat-o de mână, după planul ce și-l făcuse, și fără a sta la gânduri, și-a scos pumnalul și i-a făcut semn pe braț zgâriindu-i-l adânc.

— Nu mă ucide! l-a rugat femeia, albă de spaimă. Dacă ai venit să mă jefuiești, iată, îți dau vâlul acesta scump, pe care abia azi mi l-a dăruit stăpânul meu, vizirul...

Și ea i-a desfăcut în fața ochilor un vâl din cale-afară de scump, care lucea și strălucea din toate mărgăritarele.

Mahmud-zugravul și l-a pus subțioară și a părăsit casa, tot pe cale de hoț.

A doua zi dimineața, îndată după răsăritul soarelui, la vremea când șahul persienilor își sfârșea rugăciunile, Mahmud-zugravul s-a înveșmântat în mantii de derviș pelerin, și-a pus vâlul subțioară și a pornit la seraiurile șahului.

— Vestit șah al persienilor... și-a început Mahmud-zugravul cuvântul. Vin din depărtări mari, tocmai de la Korasan, aflând despre faima Luminăției-tale... Ca slujitor al proorocului – lăudat în vecii-vecilor fie-i numele! — am venit să-mi bucur ochii, văzându-mi stăpânul... Șah al persienilor! Sosind în preajma slăvitei tale cetăți, după asfințitul soarelui, am rămas dincolo de porți, cu gândul să-mi petrec noaptea în cuvioșia rugăciunilor, în vreun caravanserai oarecare, și să dau tâmplei mele spre odihnă o piatră... Dar, mare mi-a fost mirarea, când deodată mi-au ieșit înaintea, venind prin porți, patru femei din cetate; patru femei călări pe patru fiare; una călărea pe-o capră; a doua călărea pe un țap; a treia călărea pe-o cățea; a patra, pe-un leopard... Pricepând îndată că am înaintea mea patru strigoaice, am început a chema cu cutremur numele celui pururi viu!

Trei dintre strigoaice s-au îndepărtat, sperându-se, dar a patra s-a repezit la mine, căutând să mă plesnească cu biciul

de flacără ce-l avea în mână... Eu am apucat atunci un jungher și am pălit-o în braț. Din fugă mi-a lăsat vâlul acesta bătut în lumină de mărgăritare. Însă mie, ca om cucernic, acest vâl nu-mi face trebuință...

Și a scos Mahmud-zugravul vâlul, l-a desfășurat și a fulgerat ochii șahului persian cu lucirea mărgăritarelor... Îndată după ce Mahmud-zugravul a ieșit cu plecăciuni adânci, șahul l-a chemat cu mare cutremur pe vizir. I-a arătat vâlul:

— Adevărat este că acesta-i vâlul dăruit ție?

— Adevărat, Doamne...

— Pot afla cui i l-ai dat?

— Poți, Luminate... L-am dăruit roabei mele celei mai frumoase...

Și după ce șahul i-a istorisit toată întâmplarea cu dervișul de la Korasan, i-a poruncit, izbînd cu slăvitele-i tălpi în lemnul sfânt al jilțului:

— Tot acum, roaba să fie adusă aici, între iatagane...

— Voia măriei tale... a bolborosit vizirul, și s-a tras afară, alb de groază.

*
* *

— Sindbad-Șahule! Ascultă și desfundă-ți bine urechile, până nu-i prea târziu! Șahul cel din vechimi a găsit pe mâna roabei semnul jungherului, așa cum i-a arătat dervișul.

Divanul s-a strâns în grabă.

Femeia a fost îndată osândită să fie închisă de vie într-o peșteră înfricoșată...

Și aflând Mahmud-zugravul de locul osândeii ei, a împărțit multe pungi de aur, cumpărând străjile.

Într-o noapte, peștera s-a deschis și el a apucat femeia în brațe. Tocmise anume cai iuți; și au călărit în fugă, zi și

noapte, tot către depărtatul și slăvitul Korasan...

*
* *

— Acum, după ce ai auzit și întâmplarea asta, șahule Sindbad, cred că te-ai încredințat pe deplin de cât vicleșug au bărbații în fire...

Trecuseră patruzeci de zile de chin pentru Sindbad-Șah.

Hansadi l-a sucit într-o parte, cei patruzeci de sfetnici în alta, fiecare cu istoriile lor, și acum răbdarea lui a plesnit în tunete de mânie.

La răsăritul soarelui, a poruncit gealatul ui să-și ascută bine unealta. Nugre a fost scos din temniță și dus la butuc.

Cei patruzeci de sfetnici au fost prinși și legați în funii, tot câte zece la un loc, și aduși în fața jilțului...

Gealatul a legat ochii osânditului, după aceea a întrebat către Sindbad:

— Doamne, te mai întreb o dată: să-lucid?

— Ucide-l... a răcnit Sindbad.

— Doamne, înc-o dată te mai întreb, a rostit iar gealatul; căci orice căință e prea târzie după aceea...

— Ucide-l... a tunat glasul șahului, și gealatul a fulgerat securea în sus, dar atunci s-a petrecut un lucru neașteptat: Abușamar-dascălul a ieșit ca din pământ!

Străjile l-au apucat pe sus, aruncându-l la picioarele șahului.

— Ticălosule! a răcnit la el Sindbad. Vei plăti cu capul tău, pentru învățăturile ce i le-ai dat lui Nugre! N-a tăcut el în urma sfaturilor tale?

— Așa este... a încuviințat Abușamar.

Și ridicându-și fruntea din țărână, a vorbit cu mult curaj, după cum urmează:

— Așa este, slăvite șah Sindbad! Eu l-am sfătuit pe

învățăcel să tacă, și iată de ce: cetind într-o noapte astrele, și alcătuiind horoscopul fiului tău, am aflat lucru groaznic, că timp de patruzeci de zile, începând din ziua aceea, îl va paște o primejdie de moarte! Dar tot eu, prin citirea constelațiilor, am aflat că dacă va tăcea în timpul acestor patruzeci de zile, și nu va vorbi niciun cuvânt, orice i s-ar întâmpla, primejdia morții va fi ocolită... Deci, Nugre și-a pus lacăt gurii – și a tăcut cele patruzeci de zile...

— Nugre! a strigat Abușamar, ridicându-se drept și întorcându-se către învățăcelul său: acum poți vorbi, Nugre!

Căci zilele primejdiei au trecut! Povestește toată isprava șahiței Hansadi, așa cum s-a întâmplat! Să afle tot Răsăritul și să se cutremure...

Gealatul a descoperit ochii osânditului, la un semn al șahului.

Și a povestit Nugre toată istoria, așa cum s-a petrecut în adevăr, în cămărilor șahiței.

— Iată... i-a tăiat Abușamar cuvântul; iată martorele, șah Sindbad! Toate slujnicele șahiței, care au ascultat vorbele de după un perete subțire, sunt față și pot pune mărturie...

Slujnicele au căzut lângă jilț, la un semn, mărturisind lucrurile așa cum au fost.

Hansadi a fost adusă între iatagane. Capul ei a căzut dintr-un fulger.

Și a trăit apoi Nugre ani mulți și luminați, urmărind căile astrelor, în nopțile verzi, împreună cu Abușamar, în foișoarele de veghe...

*
* *

...Și a mai povestit pescarul cel sărac, duhului închis în vasul de aramă, pecetluit cu pecețile lui Solomon-prooroc, cum că sultanul cel vindecat de lepră, sfârșindu-și de

povestit întâmplările șahului Sindbad, a adăugat:

— Astfel, vizirule, mă tem să nu pățesc și eu ca sultanul cel vechi, potrivit-mă ție... Căci, ce temei am că sunt drepte cele ce mi le spui împotriva lui Duban-vraciul? Eu, ca de foc mă voi păzi să nu-mi nedreptățesc mântuitorul...

— Doamne... i-a răspuns vizirul; de mă vei găsi vinovat, sunt gata să primesc osânda, cum s-a întâmplat cu un vizir de demult...

Iată...

CE SPUNE MAI DEPARTE PESCARUL DIN ȚĂRMURII MĂRII CĂTRE DUHUL DIN VASUL DE ARAMĂ, DESPRE SULTANUL ELINESC ȘI DESPRE DUBAN-VRACIUL... O PILDĂ A VIZIRULUI; ȘI DESPRE O CARTE CIUDATĂ...

Un sultan avea un fiu pe care-l iubea ca pe ochii din cap.

Nu-l lăsa niciodată, nicăieri, singur, ci numai în paza vizirului.

Avea fiul acesta patima vânătorilor.

Într-o zi, aflându-se într-un codru adânc, împreună cu vizirul, la vânătoare, au săgetat un căprior, dar l-au săgetat fără a-l istovi de viață, și căpriorul a prins să fugă mai departe prin codru, cu săgeata în trup.

Fiul sultanului și-a strâns roibul în pinteni și a pornit pe urma vânatului, l-a gonit vreme lungă, fără să-și dea seama că paznicul lui, vizirul, nu-l urmează.

Și s-a adâncit în codri tot mai mult.

Căpriorul i s-a zărit din față, în tăurile lui, iar fiul sultanului, speriat de singurătate, a început să caute calea de întoarcere. A gonit calul în toate părțile codrului, rătăcindu-se.

Cum umbla așa, după vreme lungă a ieșit la un drum,

unde a găsit o femeie stând jos și tânguindu-se.

— Cine ești și de ce te tânguiești? a întrebat-o, și ea a răspuns:

— Sunt fiică de sultan de la India... Eram călătoare prin părțile acestea, și umblând călare, am adormit deodată în șa, am căzut jos și calul s-a dus în lumea lui...

— Încălecă dinapoia mea... a poftit-o fiul sultanului, cuprins de milă.

Ea a încălecat și au pornit mai departe prin codru, pân-au ajuns în fața unei colibe.

— Îngăduie o clipă, l-a rugat femeia, să mă dau jos, că am puțină treabă...

El a oprit calul. Femeia a descălecat și a intrat în colibă. Fiul sultanului a descălecat și el, ținând calul de frâu și așteptând-o, dar deodată i-a înghețat inima de spaimă, auzind în colibă glasul femeii spunând:

— Fiii mei! Bucurați-vă și fiți fericiți, căci v-am adus hrană pentru azi, carne de fecior de sultan!

— Unde-i? Unde-i? au întrebat mai multe glasuri. Să ieșim să-l mâncăm!

Fiul sultanului a sărit în șa; calul a pornit galop, lovit cu pintenii.

*
* *

Femeia aceea era una din cele mai ticăloase vrăjitoare, care-și hrănea pruncii cu carne de om...

Deci, fugind fiul sultanului, și-a ridicat ochii la cer și s-a rugat așa de fierbinte către Allah, încât drumul adevărat i s-a ivit deodată în față...

Ajungând la seraiurile tătâne-su, a povestit toată întâmplarea; cum l-a lăsat vizirul să urmărească singur căpriorul; cum s-a rătăcit și cum vrăjitoarea era să-l ucidă,

spre a-l da hrană fiilor ei...

Atunci, sultanul a chemat gealatul cu paloșul și capul vizirului a zburat în pulbere...

*
* *

Deci, sultanul vindecat de lepră a dat îndată poruncă gealatului să-și gătească paloșul.

Vizirul cel pizmaș a zâmbit în ascuns, de bucurie că lucrătura lui a prins.

Oșteni cu lănci au bătut în poarta lui Duban-vraci, aducându-l la serai.

— Știi pentru ce te-am chemat? i-a întrebat sultanul.

— Nu știu, Doamne... a răspuns Duban. Dar rămân, până la capătul zilelor, sluga ta.

— Iată pentru ce te-am chemat... a spus sultanul, arătând către gealatul care aștepta în prag, cu paloșul gata. Ticălosule! Ai venit să mă ucizi...

— Doamne... a strigat Duban. Pun martor pe Allah, pentru limpezimea gândurilor mele! Am venit la seraiul tău numai spre a te mântui de boala grozavă, și să-ți rămân slugă de credință toată viața...

— Minți! a strigat sultanul și a făcut semn gealatului care a venit și i-a legat mâinile la spate!...

— Sultanul meu... se tânguia Duban. Omori suflet nevinovat, dar dacă mi-i scris să mor ucis de tine, rogu-te să mă îngădui să mă duc acasă, să-mi pun lucrurile în rânduială, să-mi împart averea săracilor și mai ales să pun rânduială în cărți... căci, Doamne, am o carte minunată, cum nu s-a mai văzut, și aș vrea să ți-o dăruiesc ție, să-ți stea între odoarele vistieriilor.

— Ce carte poate fi aceasta? s-a mirat sultanul.

— Doamne, a continuat Duban, mâine, după ce-mi vei tăia

capul, să mi-l iei și să mi-l pui pe o tipsisie ce-ți voi aduce-o odată cu cartea. Tu, cu slăvita-ți mână, să deschizi cartea până la fila a șasea; la fila aceea să te oprești; numără în jos șase rânduri, și ce vei găsi scris în rândul al șaselea, să-mi cetești... Capul meu, stând pe tipsisie, are să deschidă gura și are să-ți răspundă... Și tot așa, mai departe...

Strașnic s-a minunat sultanul! Drept care l-a slobozit pe Duban-vraci din funii, lăsându-l să se ducă acasă, până a doua zi. Vestea despre carte a cutreierat ca fulgerul toată cetatea; emiri și hani și viziri vestiți, și tot ce are mai ales o țară a Răsăritului, s-au strâns a doua zi la seraiul sultanului, și au venit buluc și noroadele.

Iar sultanul, stând în jilț, aștepta crunt sub turban. Noroadele s-au bulucit la o parte și Duban a sosit, aducând o carte groasă pe o tipsisie de aur. A dat tipsisia în mâna sultanului și înainte de a-și pune gâtul pe butuc, s-a mai rugat o dată:

— Doamne, nu mă omorî, că nu ți-am greșit...

Și i-a răspuns sultanul:

— Acum, orice-ar fi, tot trebuie să te omor, spre a vedea puterea cărții...

Duban și-a pus gâtul pe butuc și paloșul a dat un fulger în sus și unul în jos...

După aceea a pus sultanul capul lui Duban pe tipsisie și sângele a încetat. A deschis cartea. Dar când să miște cea dintâi filă, a găsit-o lipită.

Capul lui Duban a deschis deodată ochii mari, îndemnându-l s-o deschidă numaidecât.

Sultanul și-a îmbăiat degetele în gură și a dezlipit cea dintâi filă și tot așa, până la fila a șasea, dar fila aceasta era goală, cu niciun rând scris, ca și celelalte.

Sultanul s-a întors mirat către capul de pe tipsisie, întrebându-l:

— Unde-s rândurile scrise?

Dar nu și-a sfârșit bine cuvântul, căci niște cuțite groaznice au început să-i taie măruntaiele.

Capul lui Duban a deschis atunci gura și a vorbit, rotindu-și ochii asupra mulțimii încremenite:

— Fețe alese și norod de rând! Așa pătesc sultanii și hani care dau altora moarte pe nedreptate! Aflați toți că filele acestei cărți sunt otrăvite; îmbălându-și degetele în gură, sultanul a înghițit cea mai grozavă otravă...

Sfârșind, gura lui Duban s-a strâmbat în moarte, pleoapele i-au căzut pe ochi, apoi capul a căzut de pe tipsisie, alături de sultanul care se prăbușise de pe jilț, trăsnet de otravă...

**ISTORIA PESCARULUI ÎȘI URMEAZĂ CURGEREA; NOPTI
DUPĂ NOPTI TRECEAU, ȘI RIAR-ȘAH SE ÎNDRĂGEA TOT
MAI AVAN DE POVESTITOARE ȘI DE BASMELE EI,
AMÂNÂNDU-I MEREU OSÂNDA; CE ISTORII MAI SPUNE
PESCARUL...**

Iată, duhule nerecunoscător... a grăit mai departe pescarul, plecându-se asupra vasului, spre a fi auzit mai bine; dacă l-ar fi cruțat sultanul pe Duban, l-ar fi cruțat și pe dânsul Allah! Și n-ar fi pierit așa! Tot astfel vei păți și tu, căci, auzi-mă bine... am să te arunc în fundul mării, să stai acolo până la istovirea timpurilor...

— Frate... s-a tângui duhul. Ai uitat cum arată cărțile? „Să nu plătești niciodată răul prin alt rău”... Afară de asta. A grăit el mai departe, cu glas scăzut, dacă despecetluiești vasul, află că am să-ți împărtășesc taina îmbogățirii...

Auzind lucrul acesta, pescarul a stat o clipă pe gânduri și a întrebat:

— Dar îmi juri pe puterea lui Allah că dacă îți dau drumul n-o să mă ucizi?

— Frate! a gemut duhul, jur pe mantia lui Mahomed-prooroc, să mă vântur ca pulberile și să nu mai am liniște în vecii-vecilor... Deschide vasul și te voi face om bogat...

Atunci, pescarul și-a scos jungherul, și desprinzând capacul cel ferecat în peceti, a ieșit duhul afară în chip de fum! S-a înălțat până în puterea văzduhului – și s-a întins până departe, în aria mării, întunecând-o; și s-a strâns apoi ca un sul gros înaintea pescarului, luându-și chip de duh. Și cum și-a luat acest chip, a lovit vasul cu copita, lui, rostogolindu-l în mare.

— Vai mie! a strigat pescarul, înspăimântat, dar duhul a râs, întinzându-și mădulele și căscând o gură de iad:

— Frate pescar! Am jurat să mă vântur ca pulberile, altfel te-aș fi omorât îndată... Acum însă vino cu mine, să. Te scap de sărăcie...

Și a pornit, urmat de pescar, către răsărit, unde le-a ieșit, în față, ca din pământ, un iac cu ape verzi, între patru coline.

— Ascultă-mă bine, a grăit duhul, n-ai voie să-ți arunci, mreaja în apa aceasta, decât o dată pe zi... Iar acum, ca să. Vezi că mi-am ținut cuvântul, aruncă mreaja...

Pescarul și-a gătit cu grabă sculele meșteșugului și. Mreaja a căzut la adânc. N-a ținut-o acolo mult. Când a scos-o, luceau în ea patru pești în patru culori; unul era verde, altul roșu, altul albastru, iar al patrulea avea culoarea aurului.

— Du-i acum la cuhniile sultanului, i-a grăit duhul, lovind cu piciorul în pământul care l-a înghițit deodată.

Și astfel, rămas singur, pescarul a luat cei patru pești „ducându-i de-a dreptul la porțile sultanului.

Și văzându-i cât de minunați sunt, sultanul i-a cumpărat numaidecât, dându-i patru pungi cu câte o sută de galbeni...

*

* *

Avea acel sultan, la cuhnii, o femeie din pământul elinesc, meșteră mare în gătirea bucatelor, și a chemat-o în grabă și i-a spus, arătându-i cei patru pești:

— Sunt vietăți rare, prin culorile lor, și trebuie să aibă gust tot așa de bun, precât de minunate le sunt culorile... ia-i și pregătește-mi-i...

Și slujnica i-a dus cu mare grijă la cuhnii, a dat vetrei flacăra, a turnat untdelemn în tingire și a rânduie peștii unul lângă altul în untdelemn încins. S-au prăjit pe-o parte, și când să-i întoarcă pe partea cealaltă, a încremenit de groază, căci peretele din fața ei s-a deschis și s-a ivit o fată gătită ca faraoancele de la Nil, și avea în mână un toiag subțirel de trestie.

— Ascultați, patru pești, a grăit faraoanca, lovind peștii cu toiagul: gata sunteți?

Cei patru pești și-au ridicat capetele, și privind-o au răspuns într-un glas:

— Gata suntem!

Și zicând acestea, au sărit jos din tingire, prefăcându-se scrum, și faraoanca a intrat la loc, în peretele care s-a închis la loc...

Slujnica a alergat înspăimântată la vizirul cel mare și i-a spus toată întâmplarea.

— De necrezut! a răspuns vizirul; ce va spune sultanul? Nu cred până n-oi vedea cu ochii mei...

Au chemat în grabă pescarul.

— Să-mi aduci alți patru pești, tot în culorile acestea, căci iată ce s-a întâmplat...

— Stăpâne, a răspuns pescarul, lacul unde-i prind e prea departe, ca să-i pot aduce azi. Îngăduie până mâine dimineață... (Căci nu voia s-arunce mreaja de două ori într-o zi, după sfatul duhului).

Deci, a doua zi dimineața, aruncând iarăși mreaja, a scos

alți patru pești, tot în culorile celor ele mai înainte, și i-a dus la cuhniile sultanului, de față fiind și vizirul, și iar s-a întâmplat ca și în ziua trecută; când s-au prăjit pe-o parte și era să-i întoarcă slujnica pe partea cealaltă, peretele s-a deschis. — și arătându-se faraoanca, a pălit peștii eu toiagul, întrebându-i:

— Patru pești, ascultați! Gata sunteți?

Peștii au ridicat capetele:

— Gata suntem! Și sărind din tigaie, s-au făcut scrum...

Faraoanca a intrat la loc în perete, și peretele s-a închis.

*

* *

Văzând vizirul minunea cu ochii lui, s-a dus speriat la sultan. Neîncrezător din fire, sultanul a cerut și el să vadă lucrul cu ochii lui.

Au chemat pescarul.

— Doamne, a spus acesta, lacul unde-mi fac meșteșugul e prea departe și nu-i timp s-ajung și să mă întorc până înspre seară... Îngăduie până mâine în zori...

Astfel, a doua zi, a adus pescarul alți patru pești, tot în culorile știute, dar de data aceasta a coborât și sultanul la cuhnii, împreună cu vizirul.

Slujnica a dat vetrei flacăra, a potrivit tingirea, a turnat untdelemnul și a rânduit cei patru pești, unul lângă altul, după cuviință. S-au prăjit peștii pe-o parte, și când să-i întoarcă, peretele s-a deschis și s-a ivit un harap negru ca întunericul, rânjind fioros, și apropiindu-se de pești, i-a atins cu vârful ciomagului ce-l avea în mână:

— Gata sunteți, patru pești?

— Gata suntem... au răspuns ei într-un glas, și sărind din tingire, scrum s-au făcut!

Harapul a intrat la loc, în perete.

*
* *

Sultanul a dat repede poruncă înfricoșată, să se adune divanul.

— Unde-i lacul cu astfel de pești? a întrebat el, galben la față. L-a văzut careva din voi?

— Doamne, s-a ridicat vizirul cel mare, eu toate locurile din jurul cetății le bat de peste patruzeci de ani, și n-am văzut niciun lac... Nici cele patru coline nu se află, tot locul fiind șes ca-n palmă...

Iar ceilalți sfetnici, înclinând bărbile, au răspuns la fel.

Sultanul s-a întors către pescar:

— Ca pe vierme te sfărâm în unghii... Să vii tot acum cu noi, să ne arăți lacul...

— Pulbere-ți sunt la picioare... s-a milogit pescarul, gata de drum.

Au sunat trâmbițele. Oștile au îmbrăcat zaua. Au apucat arcurile, cucurile, lăncile și scuturile. Sultanul și toate puterile oștilor au sărit pe cai, ieșind prin porți ca vântul, spre a ajunge la malul lacului înainte de asfințitul soarelui. Și n-au trudit caii prea mult, căci spre mirarea tuturor, li s-a arătat îndată înainte un lac verde, între patru coline...

— Iată, Doamne, aici îmi fac meșteșugul... a grăit pescarul.

S-a oprit sultanul la țarm, uitându-se multă vreme în adânc. După aceea s-a întors către căpetenii și viziri:

— Și n-ați știut de lacul acesta, aflat la o bătaie de săgeată?

— N-am știut, Doamne... au răspuns toți; nu știm cum și de unde a răsărit...

— Atunci, a grăit mai departe sultanul, fiind la mijloc un lucru peste fire, am hotărât să nu mă întorc în cetate, până nu voi găsi dezlegarea tainei, căci la vrăjitorii mă pricep și eu!

*
* *

Oșteni și curteni au înserat pe țärm. Clipeau în lac focurile taberei. A pogorât apoi întunericul deplin.

Sultanul l-a chemat la sine pe vizirul cel mare, spunându-i încet, între patru ochi:

— M-am hotărât să ies pe furiș din cort. Mă duc să cercetez colinele, și nu mă întorc, pân' nu aflu dezlegarea! Spune tuturor care te întreabă, că am căzut bolnav...

— Doamne... i-a răspuns vizirul; cum ai să umbli singur?

— Taci și ascultă... i-a rupt vorba sultanul, și lepădându-și veșmintele, s-a îmbrăcat în strai sărman de oștean, a încins paloșul, și așa a părăsit cortul și a intrat în întuneric, ocolind focurile...

A mers ceasuri lungi, și către răsăritul soarelui a trecut colina întâia. A zărit ziduri de cetate și s-a bucurat în sufletul lui. A desfăcut mai larg pasul...

Ajungând la zidurile văzute, a aflat o cetate cu porțile ferite în lături, și nu a intrat, ci s-a uitat îndelung înăuntru. Cetatea era toată din marmură neagră. Acoperișul era din cel mai curat oțel, încât sclipea ca oglinda...

A bătut în poartă o dată. A bătut a doua oară. Și a treia oară a bătut, și nu i-a venit niciun răspuns.

A intrat într-o încăpere largă. A privit în toate părțile, și nici țipenie de om nu a aflat. Intrând în încăperea a doua, s-a oprit la mijloc și cu glas răsunător a strigat:

— Oameni buni! Locuitori ai cetății! Veniți în ajutorul unui drumeț ostenit!

Și a strigat așa de trei ori, dar numai răsunetul glasului i se întorcea din ungherele depărtate.

UNDE SE VEDE SULTANUL PREFĂCUT ÎN MARMURĂ; ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI NEMAIPOMENITE...

A intrat sultanul după aceea în niște seraiuri mărețe, așternute pe jos numai cu adânci covoare persiene. Perdelele ușilor erau numai din pânze grele, țesute la Mecca preafericită; și atât covoarele, cât și perdelele sclipeau în fire de argint și diamante.

Într-o sală înaltă a văzut un vas larg de aur, având patru lei de aur în cele patru unghiuri; perle și rubine izvorau din gurile fiarelor, curgând în patru valuri în vasul adânc și înălțându-se în curcubee de pulberi, până-n înaltul bolților.

O grădină fără margini se vedea, meri și peri își plecau crengile sub rod; eleștee luceau în dumbrăvi; păsările cântau în înalți arbori; florile împrăștiu miresme adormitoare; în văi se vedeau sclipind râurile: luntrile stăteau legănate la maluri, așteptând... Și a umblat sultanul din încăpere în încăpere, minunându-se de frumusețea podoabelor. Ostenit, s-a așezat la o fereastră, privind grădina, când deodată a auzit un glas depărtat, venind din străfundul zidurilor, ca o tânguire.

„Allah, se tânguia glasul, ia-mi viața, căci nu-mi mai este de niciun folos! Soartă, ai milă de un om căzut în cea mai neagră nenorocire... Nu mai pot suferi durerile, Allah!...”

A pornit sultanul după glas și ajungând la o ușă a ferit perdeaua! Într-o sală înaltă a văzut un jilț, pe care ședea un fecior de o frumusețe rară pe fața-i scufundată în tristețe. Era îmbrăcat în straie de sultan...

I s-a închinat sultanul:

— Iartă-mă! i-a răspuns feciorul, abia înclinând capul. Știu că ar fi trebuit să mă închin eu în fața ta, dar un mare blestem mă ține încremenit...

— Doamne... i-a răspuns sultanul; oricare ar fi suferințele tale, mă leg să ți le alin, cheltuindu-mi avuțiile până la cea

din urmă para... Nădăjduiesc că nu voi întârzia și-ți vei istorisi nenorocirile, și-mi vei spune de unde au răsărit aici cele patru coline cu lacul cel verde, și-mi vei arăta de unde au răsărit cetățile acestea, și de ce te afli aici, singur, fără nicio altă ființă omenească.

Și s-a tânguit feciorul în loc de răspuns:

— Ce om se poate lăuda că a spus norocului „oprește-te”, și s-a oprit norocul? Ce om s-a urcat sus pe culmi și n-a căzut în adâncul nenorocirii? Arată-mi omul care se poate lăuda: „Zilele mele vor rămâne line și luminate.

Și a prins a plânge în hohote.

— Omule... l-a rugat sultanul, spune-ți durerile, ca să mă împărtășesc și eu din ele, și mi-i martor cerul că voi căuta să te ajut...

— Sunt fecior de sultan... a început feciorul, și cum să-mi înceteze izvoarele plânsului, când iată...

Și dându-și veșmântul la o parte, și-a arătat trupul, și sultanul a văzut că nenorocitul are trup de om numai până la brâu; de la brâu în jos, trupul lui era de marmură neagră...

— Povestește-ți istoria nenorocirilor... i-a rugat sultanul, căci o nenorocire împărtășită e ușurată pe jumătate...

Și feciorul înmărmurit a început:

— Cele patru coline care se văd au fost mai-nainte Insulele Negre, unde domnea Mahmud, tatăl meu. Acolo unde clipește lacul verde, a fost cetatea cea mare de scaun... Vrei, străine, să afli cum s-au schimbat astfel? Ascultă... Schimbarea lor e în legătură cu nenorocirea mea, cum bine ai bănuț. Murind tatăl meu în adâncă bătrânețe, m-am rânduț în jilțul său, împreună cu o cumnată a mea pe care mi-am luat-o de soață. Am trăit bine și ne-am iubit vreme de cinci ani. După anii aceștia, am aflat că ea era o strașnică vrăjitoare, o dușmancă a oamenilor, și cum și-a dat seama că i-am aflat taina, s-a răzbunat îngrozitor, pe mine m-a

înmărmurit, iar cetatea a scufundat-o... M-a așezat în jilțul acesta și în seraiurile acestea! Mi-a risipit toată stăpânirea! Mi-a năruit cetatea care viermuia de noroade și strălucea în fală! A năruit casele, ulițele și târgurile, iar în locul lor a răsărit lacul verde și pustia arsă pe care ai străbătut-o...

Peștii cei de patru culori, din lac, sunt cele patru neamuri din cetate, orânduite după proorocii lor: cei verzi sunt supușii lui Mahomed-prooroc; cei roșii, persienii, închinători focului; cei albaștri, creștinii; iar cei galbeni, închinătorii lui Moisi-prooroc. Cele patru coline au fost cele patru insule unde stăpâneam. Le știu toate acestea, de la vrăjitoarea ticăloasă, care, spre a mă chinui și mai mult, a venit și mi le-a povestit. Dar, duhuri din cer și de pe pământ! Dacă suferința mea ar fi numai asta, ar fi ușoară ca bucla și mai trecătoare ca pulberea... Însă, în fiecare zi, când răsare soarele, ea vine la mine cu o vină de bou și descoperindu-mi spatele, îmi dă o sută de lovituri, până ce sângele meu acoperă lespezile! Răcnesc de durere și mă vaiet, și ea râde, și după aceea îmi pune pe spate, pe rănile proaspete, o pânză aspră din păr de capră; deasupra, nu ca să mă preamărească, ci ca să-și râdă de mine, îmi pune mantia asta de brocard, pe care-o vezi. Astfel pătimesc eu, străine, în fiecare zi, la răsăritul soarelui.

Și sfârșind, feciorul a început să plângă în hohote.

Sultanul a tăcut îndelung, după aceea l-a întrebat:

— Dar unde se află ea acum?

— Într-un serai numit Casa Lacrimilor... Casa aceea se află lipită de zidirea în care stăm, în partea de răsărit...

Sultanul i-a spus cine este el și ce l-a adus la cele patru coline, și i-a spus și ce are de gând să facă pentru izbăvirea feciorului:

— Află, frate, că și eu am putere vrăjitoarească! N-ai grijă, deci, că te voi scăpa din nenorocirea ta!

În starea în care se afla. Feciorul, nu putea închide ochii,

în tot lungul timpului. Sta pe jilțul lui blestemat, jeluindu-se și chemând moartea.

Și a venit vrăjitoarea și i-a tras cele o sută de lovituri, iuți ca focul, iar seraiurile s-au umplut de vaietele feciorului. Venind apoi sultanul, a chemat-o în poruncă și ascultare, ca un vrăjitor mai mare ce era, și i-a poruncit:

— Să te duci tot acum la fecior, să-l dezlegi din blestem...

Ea a alergat la feciorul înmărmurit și i-a spus mai întunecoasă decât moartea:

— Te dezleg din blestem, ticălosule, dar să nu te mai văd înaintea ochilor...

Și luând un vas cu apă, a suflat într-însul, și apa fierbea și clocotea la răsufletul ei. Apropiindu-se de fecior, i-a poruncit:

— Dacă Allah, atoatecreatorul, te-a hărăzit să rămâi așa jumătate om și jumătate marmură, așa să rămâi! Iar dacă te-a hărăzit să-ți sfârșești zilele ca fiecare om, îți poruncesc: marmură să nu mai fie în jumătatea trupului tău... Ridică-te și umblă...

Și feciorul s-a ridicat din jilțul chinurilor, a părăsit seraiurile, fără s-o privească, fără să spună vreun cuvânt...

— Nu-i de ajuns... a poruncit sultanul către vrăjitoare. Trebuie să faci semn să vină la loc cetatea din fundul lacului! Să fie la locul ei, cu ulițele și târgurile, și să viermuiască noroadele...

Ea a fugit afară, și la niște cuvinte spuse, cele patra coline s-au tras la loc. Fiind insule, cetatea a ieșit din fundul lacului, cu ulițele, piețele și târgurile, peștii s-au prefăcut la loc în oameni. Cei verzi, în supuși ai lui Mahomed, cei roșii, în persieni, închinătorii flăcărilor, cei albaștri, în robi ai lui Iisus Cristos, cei galbeni, în evrei, urmași ai lui Moise.

Să ne minunăm, închipuindu-ne mirarea taberei, lăsată pe malul lacului, când s-a pomenit deodată într-o cetate, furnicând de oameni, cu bazarele pline, cu turnurile fâlfâind în flamuri, cu strigătele neguțătorilor, cu vuietul tarabelor,

cu mugetele animalelor de povară...

Și întorcând vrăjitoarea toate lucrurile în starea lor firească, a alergat să dea seamă sultanului. Atunci, acesta a scos paloșul și a tăiat-o drept în două...

— Acum, a spus sultanul către fecior, să ne ducem la tabăra mea, unde m-așteaptă sfetnicii și oștenii, și vei binevoi a mă petrece până în cetatea mea, aflată de aici la o bătaie de săgeată...

Și a răspuns feciorul:

— De petrecut, te-oi petrece cu toată fala cuvenită! Privește: cetatea flutură toată în flamuri! Zidurile s-au gătit cu covoare persiene; ulițele și-au acoperit colbul cu ramuri verzi; oștile mele, înviate în fundul iazului, abia-și țin roibii în frâuri; în toate altarele: ale mahomedanilor, ale persienilor, și ale creștinilor, arde smirnă și tămâie; ascultă noroadele: toate au venit să strige și să cânte... Tâmpinile sună; sună trâmbițele și cornurile; cântă cocoșii; și toate păsările înviate cântă; cuhniile fumează; vițeei rag la staule, sub cuțit, în pregătirea ospăturilor pentru tot norodul; vinuri tari ca focul, dulci ca dragostea, și amărui ca dezamăgirile au sosit în burdufuri, din Caucaz și Smyrna; așa de iuți au fost gonacii care le-au adus, încât nici n-au avut când se încălzi, cu toate că au trecut de treizeci și trei de ori prin arșița pustietăților... Vom petrece și te voi petrece, binefăcătorul meu; dar află că de aici până la țara ta se află cale lungă de un an... Drumul de o bătaie de săgeată a fost numai o vrajă...

Și a pornit sultanul la drum...

Feciorul, pregătind în caravană, o sută nouăzeci de cămile, încărcându-le cu cele mai mari bogății, și-a luat rămas bun de la norodul lui, și l-a petrecut pe sultan în calea lungă de un an și nu s-a mai întors la Insulele Negre, ci, înfiat de către sultan, i-a urmat în jilț...

Pescarul a fost îmbogățit cu seraiuri și pământuri grase, trăind în fericire până la ani adânci.

*
* *

Astfel se sfârșește, o, Riar-Șah și soră Dinarsado, istoria beiului înmărmurit, dar fiindcă până la ziuă mai este, vă voi povesti nemaipomenita întâmplare a celor trei derviși și a celor cinci femei de la Bagdad, în vremea slăvitului și gloriosului calif Harun al Rașid, care a domnit pământul până-n margini, stăpânind peste Asia, țările Europei pân' la Hispania, și de acolo până la Ind, în adâncul Răsăritului.

**ÎNCEPE NEMAIPOMENITA ISTORIE A CELOR CINCI
FEMEI DIN BAGDAD; CUM UN SĂRMAN HAMAL PETRECE
O NOAPTE DE AUR, ÎNTR-O CASĂ CIUDATĂ: VIN TREI
DERVIȘI CHIORI DE OCHIUL DREPT; VINE ȘI HARUN AL
RAȘID, CALIFUL-CALIFILOR, ÎMPREUNĂ CU GIAFAR-
VIZIR ȘI MESRURHADÂMB; TAINA ÎNFRICOȘATĂ A
CĂȚELELOR NEGRE; CUM ȘI UN CALIF TREBUIE SĂ
TACĂ DE FRICĂ...**

Trăia la Bagdad, în vremea aceea, un hamal, tânăr, voinic, frumos și glumeț din fire, și cum sta el într-o zi la un colț de uliță, așteptând, s-a oprit deodată în fața lui o femeie mlădioasă la trup, cu fața acoperită cu un vâl scump de muslin.

— Ia-ți coșul și urmează-mă... i-a spus ea.

— Fericită zi... și-a zis în sinea lui hamalul, pornind. N-au mers mult și ea s-a oprit, a bătut la o ușă, și s-a arătat un neguțător creștin cu barbă albă. Ea i-a pus în palmă un ban de aur și creștinul părăsind ușa pentru o clipă, s-a întors cu un burduf cu cel mai bun vin.

— Pune burduful în coș și urmează-mă... a spus femeia către hamal.

S-au oprit apoi la o neguțătoare de roduri și flori și a ales multe pere, piersici, migdale, mere ale raiului, alămâi, basilice, iasmine, crini și năramze, punându-le toate în coșul hamalului.

După aceea, oprindu-se la o căsăpie, a ales cele mai fragede cărnuri. Din alte părți a luat nucșoare și alune, cât și alte scumpătăți și dulcețuri, punându-le hamalului în coș pe toate.

— Dacă știam că ai să târguiești așa de mult, i-a spus ei la o vreme, tocmeam un cal sau o cămilă...

— Taci și urmează-mă... a râs ea, și oprindu-se la un neguțator de parfumuri, a mai cumpărat multe ape mirositoare, frunzișoară și cuișoare, piper și cimbru, multă ambră și alte dresuri de India...

S-au întors apoi, oprindu-se în fața unei case cu stâlpi albi și foișoare și cu ușă de fildeș.

A bătut femeia. Încet, în ușa aceea... Și iată că ușa s-a ferit într-o latură și i-a întâmpinat o femeie îmbrăcată în alb și bogat veșmânt, și hamalul era să scape din mâini coșul, când s-a arătat ea, fiind așa de frumoasă, cum spune poetul:

*„Când se arată, răsare soarele;
când râde, lucesc mărgăritarele;
o floare pare când stă pe tăcutele;
când grăiește, cântă alăutele.”*

Văzându-i zăpăceala, femeia care-l purtase prin bazare a început să râdă cu multă prietenie.

— Intră odată, i-a zis aceea care le-a deschis. Nu vezi că bietul om abia se ține sub greutatea coșului?

Și încuind la loc ușa, au trecut tustrei printr-un pridvor, într-o curte înconjurată de galerii, au străbătut o grădină.

Apoi au intrat într-o încăpere, în mijlocul căreia s-a văzut un jilț de ambră pe patru stâlpi de abanos, împodobiți cu mărgăritare și diamante, acoperit cu un baldachin de atlas roșu de India, cusut în fir de aur.

Un leu de aramă cernea din gura-i aurită, într-un havuz larg, de marmură, o apă de limpezimea cristalelor.

Oricât era hamalul chinuit sub coșul lui, întorcea capul când într-o parte, când în alta, nemaisăturându-se a privi, minunându-se de frumusețea și ciudățenia casei.

Dar ceea ce l-a mirat mai mult era femeia a treia, care ședea în jilț – și mult mai frumoasă decât întâia și a doua.

Văzându-i intrând, aceasta s-a ridicat și le-a ieșit înainte.

„Asta-i sora lor cea mai mare”... a gândit hamalul, văzând câtă cinste îi dau celelalte două.

Și așa era! Sovaida se numea ea. Safia se numea aceea care le-a deschis ușa, iar aceea care târguise se numea Amina.

— Nu vedeți, a întrebat Sovaida către surorile ei, că bietul om cade sub povară? De ce nu-l ajutați?

Și punând tustrele mâinile, l-au ajutat să așeze coșul jos, apoi l-au deșertat tustrele.

Și scoțând Amina o pungă, a plătit hamalului din plin, dându-i bani mulți, fără să-i numere, dar hamalul nu se da dus, mirându-se de frumusețea lor.

— Nu ești mulțumit cu plata? l-a întrebat Sovaida. Soră Amina, mai dă-i niște bani, să nu iasă nemulțumit din casa noastră...

Atunci, hamalul a răspuns așa:

— Preafrumoase surori! Cu plata sunt mulțumit peste măsură! Nu fiți mânioase că am mai întârziat un pic, dar stau și mă mir de ce nu se vede în casa asta nicio față de bărbat? Cunoașteți zicala, îndeobște știută la Bagdad: „Bucatele fără băutură, degeaba le pui la masă...” Bucatele din pildă sunteți voi, iar băutura de lipsă e bărbatul...

Și a adăugat spuselor lui, stihurile:

*„Alăuta suspină dulce;
blând sună coardele harpei;
zumzăie cobza însoțindu-le;
dar în pustie sună și răsună,
dacă nu le răspunde, adânc, flautul...”*

Au răs cele trei femei, iar Sovaida i-a zis:

— Mergi cam departe cu gluma... Cu toate că n-ar trebui să pierdem prea multă vreme cu tine, ascultându-ți vorbele cu tâlc, totuși, află: suntem trei surori vitrege. Nimeni nu ne știe viața, și suntem încredințate că nimeni nu ne cunoaște nici taina casei...

— Cinstite fecioare, a răspuns hamalul, mă vedeți în starea asta de cărător cu coșul, și cu toate că împrejurările nu m-au ajutat să ajung în lumea asta la ranguri, totuși, în timpul meu liber, am cercetat cărțile înțelepților, m-am adăpat din plin la fântâna vegherilor. Și înțelepții spun: „Ascunde-ți taina numai de oamenii cei fără cinste...” Eu am rămas curat în cuget și drept ca trestia, așa că nu vă feriți de mine...

Atunci, Sovaida i-a răspuns:

— De vreme ce tu ai cărat pe umeri toate bucatele ce le vezi pe masă, rămâi și ospătează cu noi...

— Rămâi... i-a zis și Safia.

— Trebuie să ospătezi cu noi... a încheiat Amina. Căci tot drumul cât am târguit împreună, am văzut că ești om cinstit...

Hamalul a căzut în genunchi, și, ridicându-se, a zis:

— Surori preafrumoase! Ziua asta a fost cea mai luminată zi a vieții mele... Și iată: ca să vă arăt cinstea cugetului meu, vă rog să primiți înapoi banii...

— Ține-ți banii, care sunt dreptul muncii tale, și să ne

așezăm la masă, i-a răspuns Sovaida.

Și astfel s-au așezat fiecare la locul său, în jurul mesei încărcate cu bucatele cele mai scumpe, cu blide și tacâmuri de aur. Vinul lucea în vasele străvezii. Rodurile și dresurile își împrăștiau miroznela. Lumânările de ceară curată pâlăiau lin în sfeșnice și policandre.

Hamalul credea că l-a cuprins un farmec. Au îmbucac până la îndestulare, după aceea a luat Amina un vas cu vin și o cupă, și, umplând-o cu vin, a băut ea întâi, după slăvitul obicei al musulmanilor, apoi a trecut pe rând cupa, de la o soră la alta. Venind rândul hamalului, acesta, înainte de a lua cupa din mâna Aminei, i-a sărutat-o întâi. A băut și a început să cânte:

„Dulce și minunat e vinul, din firea lui, dar mâna care mi l-a dat, l-a îndulcit și mai mult...”

Cele trei surori au prins să cânte și ele, însoțindu-l.

Și sfârșindu-și masa, s-a ridicat Safia, spunând hamalului:

— E târziu și e vremea să te duci...

— Unde să mă duc acum, după ce s-a făcut târziu? a răspuns el. Dulci v-au fost fețele și glasurile; dulce a fost vinul, care m-a îmbătat, că abia-mi țin picioarele! Gândiți-vă: cum voi nimeri locuința mea pe întuneric, fiind beat? Vă rog să-mi dați orice colț al casei voastre, și voi dormi acolo fericit...

Atunci s-a ridicat Amina:

— Are dreptate omul acesta... Să-l lăsăm să rămână! Bizuiți-vă pe cuvântul meu...

— Fie precum zici... a încheiat Sovaida, sculându-se, dar, ascultă, hamalule! Rămânând aici peste noapte, trebuie să te legi că orice vei vedea, n-ai voie să scoți niciun cuvânt, n-ai voie să întrebă nimic... Altfel, dacă ne vei întreba vreun

cuvânt la faptele ce le vei vedea, vei păți lucruri neplăcute...

— Prea bine... a răspuns hamalul, vă făgăduiesc că gura mea va fi pecetluită, ochii mei vor fi asemeni oglinzii care vede totul și nu-și dă seama de ce cuprinde în sine...

La care Sovaida i-a zâmbit plăcut, spunându-i:

— Scoală-te și citește ce scrie deasupra acestei uși!

„Nu întreba nimic din ce vei vedea; altfel, te pasc primejdii”... a citit hamalul, adăugând:

— Niciun cuvânt nu voi scoate, surorilor preafrumoase...

Atunci, Amina a înnoit făcliile de noapte. Și pâl pâiau flăcările strălucind. Mirosea plăcut lemnul de aloe și ambra. Luceau arama și aurul. Scânteiau mărgăritarele. Havuzul susura lin, fără sfârșit, împrăștiind pulberi de diamante.

Și trecând vreme, au înnoit vinul în vase. Au adus alte cupe. Au pornit a cânta stihuri din poezii cei vechi. Bucuria și liniștea li se tipărise pe față.

Când deodată, s-au auzit trei bătăi în ușă... Surorile s-au ridicat tustrele să deschidă, însă Safia le-a luat-o înainte. A stat la ușă câteva clipe. A spus, întorcându-se:

— Au sosit la noi trei drumeți, după veșminte semănând a fi derviși. Toți trei sunt chiori de ochiul drept! Sunt rași pe cap, pe față și pe sprâncene! Spun că au ajuns la Bagdad după lăsarea întunericii! Au bătut la ușa noastră din întâmplare! Cer găzduire până-n zori, când vor porni mai departe, în drumul lor...

S-au veselit cele două surori de spusele Safiei, s-a veselit și ea, și hamalul care sta aproape adormit în jilț.

Sovaida și Amina au răspuns că să nu-i primească, dar Safia s-a pus atât pentru ei, încât la urmă au hotărât să-i poftescă înăuntru.

Cei trei derviși au intrat, făcând adânci temenele. Surorile s-au ridicat din jilțuri – și Sovaida le-a urat bun sosit astfel:

— Bine ați venit la noi, trei derviși călători! Luați loc în jilțuri și ospătați-vă din masa noastră... Dar ascultați: oricine

intră aici n-are voie să ceară lămuriri asupra lucrurilor ce se vor vedea...

— Așa va fi... a răspuns un derviș. Ne-am pus pecetea pe gură; ochii ne vor fi asemeni fântânilor care cuprind în ele chipuri, fără să-și dea seama despre aceasta...

Și tustrei căutau mirați la podoabele încăperii, și ochii vii le scăpărau ele mirare.

Văzându-l pe hamal, l-au crezut a fi derviș din pustia Arabiei, și unul dintre ei i-a spus:

— Suntem fericiți că ne întâlnim aici cu un frate în învățăturile prorocului...

La care, hamalul a răspuns supărat, ridicându-se:

— Așezați-vă în jilțuri, și nu vă amestecați unde nu aveți treabă... N-ați cetit ce scrie deasupra ușii?

— Frate... i-a răspuns dervișul, n-am vrut să-ți fac cu vorba mea nicio supărare...

Și s-ar mai fi luat ei la clanță, dacă nu i-ar fi liniștit cele trei surori.

Astfel, umplându-se iarăși masa cu bucate și cu vin, cei trei derviși au prins a se ospăta și a se cinsti bine, trecându-și des cupa de la unul la altul, după slăvitul obicei răsăritean.

Și sfârșind, și-au trecut pe la guri largile mâneci. Au mulțumit gazdelor. Apoi unul dintre ei a grăit:

— Cinstite gazde! Suntem săraci între ale lumii, ca pulberea de pe tălpi, dar avem bogăția vegherilor asupra adâncimilor înțelepciunii... Pe lângă aceasta, avem și alt dar, al muzicii, prietenă a celor din singurătăți. Ea ne alină vegherile și ne urcă spre Allah! Iar acum, dacă sub acoperișul vostru se află talanturi, fiți bune și ni le dați, spre a vă desfăta, astfel mulțumindu-vă pentru găzduire...

Au dus surorile o tamburină, un flaut arăbesc și un flaut persian. Și luându-le cei trei derviși, fiecare după darul lui, au început să cânte. Surorile au început să cânte cu dânsii,

adăugând melodiilor vorbele...

Casa s-a umplut de o veselie tihnită. Ochii fetelor sclipeau în visuri. Gurile lor se încununaseră în zâmbete. Dulce și adânc sunau flautele. Tamburina vuia depărtat...

Dar s-au întrerupt deodată, auzind trei bătăi în ușă...

*
* *

— Riar-Şah și soră Dinarsada! Fie-mi îngăduit să fac un înconjur istorisirii și să arăt cele ce urmează:

Slăvitul calif Harun al Raşid, fiind un cârmuitor drept, cum m-au mai cunoscut neamurile, avea obicei că părăsea noaptea seraiurile și cu îmbrăcăminte schimbată cutreiera cetatea Bagdadului, să vadă cu ochii lui cum o duc supușii și dacă poruncile îi sunt împlinite cu sfințenie...

Astfel, în noaptea aceea, califul, cu Giafar-vizir și cu Mesrur-hadâmb iscodeau cetatea, prefăcuți în trei neguțători.

Trecând pe o uliță și auzind dintr-o casă glas de muzică, a poruncit Harun al Raşid vizirului să bată.

— Doamne... a răspuns Giafar-vizir. Cele ce cântă sunt niște femei care petrec... Nu cred că-i bine să intrăm, căci ne putem alege cu ocară...

Și a răspuns Harun al Raşid:

— Nu-i nimic! Poruncesc să bateți în ușă...

Astfel, vizirul a bătut, iar Safia a venit repede să deschidă.

Văzând Giafar-vizir frumusețea ei și bogăția veșmântului, i s-a închinat, grăindu-i așa:

— Preacinstită femeie din Bagdad! Suntem trei neguțători din pământul Mossul, cetatea muslinului, acolo unde odinioară se înălța Ninivia... Ne aflăm de zece zile la Bagdad, cu mărfuri scumpe. Am tras în gazdă la un caravanserai. Poftindu-ne la prânz niște frați de-ai noștri întru negoț, ne-

am întrecut cu cântecul și cu vinul. Astfel, pe la începutul nopții, ne-am luat la gâlceava. Au venit străjile. Pe câțiva i-au prins. Noi trei am scăpat sărind peste un zid... Trecând pe la ușa aceasta, și auzind înăuntru glas de cântec, ne-am oprit, rugându-vă să ne primiți dacă nu spre a vă ține tovărășie veseliei, cel puțin spre a ne odihni capetele sub un acoperiș...

— Îngăduiți-mă o clipă... i-a răspuns fata. Îndată vă aduc răspunsul...

Și a spus surorilor:

— Sunt trei neguțatori de la Mossul...

Fiind ele bune la inimă, și fiindcă-i primiseră și pe cei trei derviși, au deschis ușa, poftindu-i să intre...

S-au înclinat tustrei surorilor și dervișilor. Apoi Sovaida a început a cuvânta:

— Cinstiți neguțatori de la Mossul! V-am primit cu multă bucurie sub acoperișul nostru, dar aflați că oricine petrece noaptea în casa aceasta, trebuie să aibă numai ochi, limbă nu. Să nu ceară nicio lămurire asupra celor ce le vor vedea întâmplându-se, căci altfel e primejdie...

— Prea bine... a răspuns Giafar-vizir. Ne legăm să ne pecetluim gurile, iar ochii noștri vor fi asemeni iazurilor care cuprind în oglinda lor cerul, luna și soarele, fără să știe nimic despre aceasta...

S-au rânduie astfel și ei la ospăț. S-au înnoit bucatele și vinul. Cupa trecea des de la unul la altul, cu închinările cuvenite.

S-a mirat mult Harun al Rașid de cei trei derviși rași pe cap, pe față și pe sprâncene. Și s-a mirat mai mult că tustrei sunt chiori de ochiul drept. Își ghiontea vizirul să ceară lămuriri, dar acesta tăcea, păzind legământul făcut. Și se mai mira califul de frumusețea femeilor, de bogăția casei, și iar își ghiontea vizirul, dar acesta îi făcea semn cu ochiul să tacă...

S-au sculat dervișii, și cu voia gazdelor au încheiat ospățul cu un danț. Cânta flautul arab și cel persian. Tamburina

vuia, amintind depărtările deșertului.

Apoi s-a sculat Sovaida. Și a grăit surorilor ei:

— Haidem să ne facem lucrul nostru de fiecare seară. Străinii de față nu ne pot opri de la aceasta...

S-a ridicat și Amina. A strâns masa. A rânduie la locul lor jilțurile, a măturat lespezile. A înnoit fadele, iar lemnul de aloe și ambra au căpătat miresme proaspete.

Fiind toate aceste rânduite, a poftit oaspeții pe o sofa largă: pe cei trei derviși la un capăt, pe cei trei neguțători la celălalt.

Și l-a chemat pe hamal:

— Tu, ca om al casei, hai de ne ajută...

— Aici sunt... a răspuns hamalul, trezit din beție.

Și aducând Amina un scaun, l-a așezat în mijlocul încăperii, apoi, deschizând ușa unei cămări, l-a chemat pe hamal să intre. Mai apoi, au adus două cățele negre, legate cu lanțuri de grumaji, cu trupul plin de răni. Le-au așezat în mijlocul încăperii. Și sculându-se Sovaida de pe sofa, unde ședea între derviși și neguțători, și-a suflecat mânecile, și luând biciul din mâna Aminii, a poruncit hamalului, care ținea o cățea de lanț:

— Ține-o cu putere...

Văzând-o, cățeaua s-a ridicat spre ea, scoțând ca un plânset, dar Sovaida a început s-o ardă eu biciul, din toate puterile. Încăperile s-au umplut de urlete sfâșietoare.

Cei trei derviși și cei trei neguțători priveau holbați, albi la față.

Și izbea Sovaida înainte, icnind, până ce a ostenit și cățeaua a rămas lungită pe lespezi.

După aceea a început Sovaida să plângă. S-a plecat asupra cățelei și i-a șters ochii cu mahrama. Cățeaua s-a ridicat, și întinzând botul asupra ei scotea niște gemete scurte.

Și femeia îi ștergea întruna ochii cu mahrama ei, și o săruta întruna pe bot și pe ochi, tânguindu-se... A dat-o apoi hamalului, poruncindu-i:

— Du-o în camera de unde-ai scos-o...

Tot astfel a bătut și cățeaua cealaltă, pe care o ținea Amina. La urmă i-a șters și acesteia ochii cu mahrama; a sărutat-o pe ochi și pe bot, plângând în hohote.

S-au mirat oaspeții și s-au înspăimântat! Dervișii își țineau cei trei ochi înghețați, Harun al Rașid privea cu barba ghemuită în piept, Giafar și Mesrur priveau holbați. Le-a fost milă de cățelele negre, și se întrebau în gând asupra tainei ce o ascund, dar se mirau mai tare cum de femeia aceasta, ca o bună musulmană, a șters ochii și a sărutat în bot niște animale spurcate în tot Islamul...

Drept aceea, dervișii au început să murmure. A început să murmure și Harun al Rașid, care voia să afle numaidecât înțelesul tainei. Era gata să se ridice, să pună întrebarea, dar Giafar-vizir și Mesrur-hadâmb i-au făcut semn cu ochiul că încă n-a sosit vremea...

Sovaida sta în mijlocul încăperii, răsuflând greu.

— Soră Sovaida, a chemat-o Amina. Așază-te și te odihnește...

După ce s-a așezat Sovaida la locul ei, între derviși și neguțători, Safia a spus:

— Amina, acum vin eu la rând! Adu-mi cele de trebuință...

Iar Amina, intrând în camera de unde au fost scoase cățelele negre, s-a întors cu o cutie îmbrăcată în atlas galben, înflorit în mătasă verde și-n fir gros de aur. A dat cutia Safiei, și aceasta a scos din ea o alăută.

Și a început să cânte. Adânc sunau strunele. Sfâșietor de trist era glasul fetei, însoțindu-le...

Oaspeții o ascultau înmărmuriți...

*„Părăsită sunt, asemeni stâncii din pustiiile mărilor
asemeni păsărilor rătăcite în pustiiile mărilor, așa e
sufletul meu...*

Te-am urmat, albă corabie, până în pustiiile mărilor!

*Unde te-ai zărit, deodată, corabie albă?
Singură sunt acum, ca pasărea în pustiiile mărilor...”*

Gemeau streinele. Glasul Safiei tremura în plâns. Urca în rugă de deznădejde, cobora în tristeți negre...

Din ochi îi picurau lacrimile. Măinile ei, mângâind strunele alăutei, i-au căzut, la urmă, amândouă, în poală, alături, ca două păsări moarte.

Și a zis Safia către Amina:

— Ia tu alăuta și cântă-mi mai departe cântecul! Eu am ostenit...

A potrivit Amina în glasuri strunele alăutei. Și așezându-se la locu-i, a continuat cântecul:

*„Părăsită sunt, pe pustiiile mărilor...
Strig. Și nimeni nu mă aude...”*

A cântat cu tulburare mai mare ca Safia. Alăuta vuia mai adânc. Mai fierbinte picurau suspinele.

Sfârșind ea, s-a sculat Sovaida și i-a spus:

— Să-ți dea Allah noroc, soră Amina, că frumos ai cântat...

S-a așezat Amina la locul ei, și vrând să-și răcorească sânul, și-a dat vâlurile puțin la o parte – și atunci cei trei ochi ai dervișilor au prins în adâncuri o culoare de gheață, Harun al Rașid, Giafar și Mesrur și-au zvrălit bărbile înainte, stând după aceea încremeniți, căci sânul Aminei era plin de bube uscate. O cuprinsese un tremur. Și-a lăsat capul pe spate și a căzut în leșin... Au sărit celelalte două surori în ajutorul ei, iar un derviș, nemaiputându-se stăpâni, a strigat:

— Mai bine să fi dormit sub cerul gol!

— Cum? a sărit Harun al Rașid spre dânsul. Spune-mi ce înseamnă toate întâmplările acestea...

— De unde să știm noi? a răspuns dervișul. Știm tot atât cât și voi...

— Dar nu sunteți de casă? s-a mirat Harun al Rașid. Și nu ne puteți spune nimic despre cele două cățele negre și despre femeia aceasta cu sânul mâncat de bube?

— În zilele noastre n-am mai fost pe aici... a răspuns dervișul. Suntem tocmai din adâncul Răsăritului! Am intrat aici cu puțin înaintea voastră...

— Nici tu nu știi? a ridicat Harun al Rașid glasul către hamal. Ce înseamnă bătaia celor două cățele negre? Cine-i femeia cu sânul mâncat de bube?

— Nimic nu știu... a răspuns hamalul. Căci și eu, deși sunt fericit locuitor al Bagdadului, n-am mai fost niciodată pe aici... Și eu m-am mirat, intrând, de ce lipsește de aici ființa bărbatului...

— Suntem la un loc șapte... a hotărât califul. Ele sunt numai trei femei. Să le cerem să-și dea tainele pe față? Altfel, le putem sili...

— Nu-i bine așa, a răspuns Giafar-vizir. Aduceți-vă aminte de legământul făcut când am intrat! Dacă ni se va întâmpla vreo nenorocire, ni se va întâmpla din pricină că nu ne-am ținut legământul... Eu spun să stăm și să așteptăm ziua în liniște...

Și i-a spus califului încet, chemându-l la o parte:

— Fii îngăduitor, căci noaptea se sfârșește îndată. Iar în zori, voi trimite hadâmbi să le prindă și să le aducă la judecată, înaintea ta, și le vei face să-și spună toate tainele...

Dar califul nu mai putea de nerăbdare. I-a îmbiat pe cei trei derviși să întrebe ei, însă aceștia s-au tras la o parte. Hamalul s-a învoit el să le întrebe și în timp ce-și căuta cuvintele potrivite, s-a-ntors deodată spre dâșii Sovaida. Amina s-a trezit și ea din leșin.

— Despre ce vorbiți? i-a întrebat Sovaida, cu mânie.

— Ascultă... a întrerupt-o hamalul, făcând un pas înainte. Noi, acești șapte bărbați, trei derviși, trei neguțători, și cu cel ce întreabă, vrem să aflăm: de ce ai bătut cele două cățele

negre? De ce le-ai șters după aceea ochii cu mahrama ta, și ai plâns eu ele? Și să ne mai spui: ce-i cu femeia aceasta cu sânul mâncat de bube? Astea vrem să le știm, noi, acești șapte bărbați: trei derviși din adâncul Răsăritului, trei neguțători de la Mossul și eu care-ți stau în față...

— Așa este? a întrebat Sovaida către cei trei derviși și cei trei neguțători.

— Așa este... au răspuns toți, afară de Giafar-vizir.

— Bine... a spus ea, și-i tremurau buzele. Dar ați uitat ce v-am spus aseară, că orice veți vedea, n-aveți voie să cereți lămuriri, că dacă veți întreba, vi se vor întâmpla lucruri neplăcute? După ce v-am primit sub acoperișul nostru și v-am ospătat din masa noastră, nici atâta obraz n-ați avut, măcar să vă țineți cuvântul?

Și bătând cu piciorul în dușumea, a strigat deodată:

— Veniți! Unde sunteți?

Șapte harapi cât munții au ieșit din cămara știută, cu iataganele gata...

Cei șapte oaspeți au fost trântiți jos, cât ai întoarce palma, și le umblau paloșele la un deget de gât...

— Să-i ucidem, stăpână? a întrebat unul.

— Încă nu... a răspuns Sovaida, și s-a uitat la cei trei derviși, la cei trei neguțători din pământul Mossul, și la hamal, cum se zvârcolesc gemând sub genunchii negrilor uriași. Mai tare decât toți gema și se tânguia hamalul.

— Allah... striga el, de ce să fiu pedepsit, când vinovați sunt numai dervișii tăi, care nu pot trece printr-o cetate, fără să facă zurbave...

Și întorcând capul spre Sovaida, o ruga:

— De ce să fiu pedepsit, eu, păcătosul și nevinovatul? Așa de frumos am petrecut, pân' a nu bate în ușă hogii aceștia hoinari, rași și chiori, și acești neguțători de muslin, urmăriți de paznici. Îndură-te...

Fața Sovaidei s-a îndulcit deodată.

— Bine... a hotărât ea. Pe tine te iert! Și fața i s-a întunecat la loc. Dar să-mi spuneți, voi, cei trei derviși chiori, și voi, trei neguțători de muslin, cine sunteți? Căci cu toate că v-ați luat înfățișările ce le aveți, eu cred că nu sunteți nici derviși, nici neguțători, ci oameni de rând... Istorisiți-vă întâmplările; și de veți fi oameni de rang, vă iert...

Cel dintâi a vrut să înceapă Harun al Rașid, să scape mai repede... A făcut, deci, semn, către Giafar-vizir...

— Încă nu... i-a răspuns acesta.

— Să-mi spuneți... s-a întors Sovaïda către derviși: sunteți frați gemeni, de sunteți chiori tustrei de ochiul drept?

— Ba nu... a răspuns un derviș. Frați suntem numai în îndeletnicirea legii celei eterne...

— Și sunteți orbi din naștere?

— Stăpână... a răspuns dervișul. Eu mi-am pierdut ochiul într-o întâmplare – care dacă s-ar găsi un înțelept s-o însemneze în cărți, ar sluji tuturor ca pildă, în vecii-vecilor... După întâmplarea aceasta, mi-am ras părul capului, sprâncenele și barba, m-am făcut derviș și bat cu tălpile mele pulberea...

— Dar voi? a mai întrebat femeia către ceilalți doi...

— Stăpână... a zis unul. Ca să știi dintru început că nu suntem oameni de rând, află că noi trei suntem feciori de sultani. Nu ne-am văzut la față unul pe altul până în seara asta. Ne-am cunoscut cu puțin înainte de a vă bate în ușă, dar ne-a fost de ajuns pentru a ne cunoaște întreolaltă...

Auzindu-i, mânia Sovaïdei a trecut. A poruncit harapilor să-i sloboadă pe toți de sub genunchi.

— Ascultați... le-a grăit ea. Începeți a vă spune istoriile... Arătați ce vânturi v-au mânat, către cetatea Bagdad. Care cum va sfârși de spus, poate ieși și pleca unde vrea, iar cel a cărui istorie va fi neîndestulătoare, va fi fulgerat de paloș...

ÎNTÂIUL DERVIȘ ÎȘI POVEȘTEȘTE ISTORIA...

Pălăpăiau lumânările pe sfârșite. Și iar le-au înnoit surorile. Lemnul de aloe și ambra își răspândeau miresmele. Luceau în colțurile încăperii pietrele scumpe. Leul de aramă vărsa din gura-i aurită pulberi de mărgăritare în havuz.

Cei trei derviși, Harun al Rașid-calif, Giafar-vizir, Mesruh-adâmb și hamalul s-au așezat pe-un covor persan. În mijlocul încăperii, orânduindu-se în semicerc, cu fețele către cele trei surori.

Cei șapte robi negri s-au tras deoparte, stând sprijiniți în paloș...

La un semn al Sovaidei, hamalul a început:

— Preafrumoase surori, voi, trei derviși, feciori de sultani și voi, trei neguțători de la Mossul! Istoria mea e scurtă cât un răsuflet. Sunt un biet hamal din Bagdad; stând azi, pe la capătul zilei, într-un colț de uliță, s-a oprit în fața mea una din aceste femei. Am urmat-o cu coșul meu. A cumpărat roduri și parfumuri, flori și cărnuri, cât și un burduf de minunat vin, din care cu toții ne-am cinstit, trecându-ne des unul altuia cupa, după obiceiul slăvit... Am adus coșul pe cap, cu mare caznă. Am fost îngăduit sub acest acoperiș la ospăț, trăind azi cea mai frumoasă zi din viața mea... Asta mi-a fost istoria!

— Ești iertat. Du-te... i-a zis Sovaida.

— Cum să mă duc? i-a răspuns hamalul. Fie-mi îngăduit să rămân, s-ascult istoriile celor ce au aflat istoria mea...

Și așezându-se pe colțul unei sofale, hamalul a făcut ochii mari, când unul dintre cei trei derviși, la semnul femeii, a început:

— Multe și negre sunt vânturile care m-au adus la pierderea ochiului drept și la veșmânt de sărman derviș... Amărăciunea mă cuprinde și limba mea e gata de tânguire,

dar care-i omul care, punând pieptul lui de lut pavăză vânturilor, poate să le oprească? Își urmează cursul fluviile tot către mări, și cine le poate întoarce înapoi, spre munți? Se frământă în veci mările, și omul nu le poate alina cu semnul lui...

Tatăl meu, sultanul, avea un frate, sultan într-un pământ vecin. Avea acest slăvit uncheș un fecior de seama mea.

Crescând eu în ani, îmi pregăteam deseori apă în burdufuri și azimă, îmi puneam săgeți multe în cucură, îmi cercetam coarda arcului, și ea vuia ca un vânt depărtat, în cămara cu arcuri. Încălecam, și urmat de oșteni în zale, călătoream către pământul unde era sultan uncheșul. Petreceam luni întregi împreună cu vărul meu. Știa el dumbrăvi largi, în codri uitați. Acolo ieșeau la păscut, pe lună, cerbi mândri în ramul coamelor, zburau păsări albastre. Vulturi suri vâsleau înălțimile. Astfel, în acele locuri de taină, mi-am lipit sufletul de sufletul vărului meu. Nu ne mai despărțeam nici zi, nici noapte. Mă întorceam acasă la tatăl meu, după aceea, și-mi era urât, și iar mă pregăteam de drum – către pământul vărului.

Odată, după un prânz, la o sărbătoare, cum stam numai amândoi la masă, vărul mi-a spus:

— Dragă vărule... Înainte de ați descoperi un lucru de mare taină, îți cer să-mi făgăduiești dragoste și credință...

— Îți făgăduiesc dragoste și-ți jur credință... i-am răspuns eu, mirat. Dar te-ai îndoit vreodată de dragostea și de credința mea?

— Taci, mi-a vorbit el. Am să te duc să-ți arăt ce am lucrat eu în lipsa ta... Am făcut niște ziduri, după un gând al meu, și nu știe despre ele nimeni, nici cum arată, nici unde sunt...

Zicând acestea, vărul a ieșit. După un timp scurt, s-a întors de mână cu o femeie tânără și frumoasă. N-am întrebat cine e și cum o cheamă. Ne-am așezat din nou la masă, de data asta tustrei – bând și ospătând, până în

miezul nopții, la cântatul cocoșilor.

Atunci s-a ridicat vărul meu și mi-a spus:

— Ia femeia asta de mână și du-o până la o peșteră a morților. Ții drumul drept înainte și vei găsi ușor peștera, căci are la gură o candelă aprinsă... Eu vă ajung din urmă!

Am luat femeia de mână. Am părăsit cetatea. Pe câmp era lumină albă de lună. Am ținut calea drept către munții cu peșteri ale morților. Am cunoscut ușor peștera, după candelă.

Cum am ajuns noi acolo, ne-a ajuns din urmă și vărul meu. Aducea o sapă, un vas cu apă, o cupă și un săculeț cu ghips.

Am coborât în peșteră tustrei. Vărul meu a început îndată să sape în piatra unui mormânt.

A deschis astfel o gaură largă, a luat bucățile de piatră, și punându-le movilă într-un colț al peșterei, le-a acoperit cu țărână.

După aceea a zis femeii:

— Locul e aici...

Și i-a arătat cu mâna fundul mormântului, unde se vedeau niște trepte ducând către o ușă.

Și luând vasul cu apă, au coborât amândoi treptele, femeia înainte și el în urmă.

— Scump verișorule... mi-a spus el, coborând. Nu uita că mi-ai jurat dragoste și credință. Nu spune nimănui ce ai văzut. Întoarce-te în cetate sănătos...

Candela s-a stins. A pornit vântul. Cucuvaia țipa...

*
* *

Și dervișul a povestit mai departe cu înfiorare mare în glas:

— M-am întors în cetate. M-a ajuns băutura de la ospăț, și îngreunându-mi-se tâmpla, m-am culcat.

A doua zi dimineața m-am deșteptat ca dintr-un vis înspăimântător.

— Nu-mi venea să cred cele petrecute.

M-am dus să întreb de vărul meu.

Mi s-a spus că n-a dormit în camera lui ca de obicei. Poate l-o fi prins târziul în altă parte...

Atunci mi-am dat seama că întâmplarea din miezul nopții n-a fost vis.

Am ieșit în taină către peșterile morților.

Am cercetat patru zile la rând, dar toate mormintele erau la fel.

N-am mai putut găsi treptele și ușa...

Uncheșul meu, sultanul, era în codri la vânătoare.

Zdrobit cum eram, nu i-am mai așteptat întoarcerea, ci, lăsând cuvânt unui sfetnic, m-am întors în pământul tatălui meu.

Astfel, călătorind și ajungând în țara mea, am aflat porțile seraiului împânzite de oști străine. Cum m-au văzut sosind, m-au înconjurat și m-au prins.

Gândiți-vă, voi, surori, și voi, neguțători, ce spaimă m-a cuprins, aflând că tatăl meu a fost omorât și că vizirul s-a rânduie în jilțul său!

Cum m-au prins, m-au dus înaintea marelui vizir, care-mi purta o mare urgie, încă de pe când eram prunc, și iată de ce:

Mic fiind, mă îndeletniceam cu săgețile și cu arcul; săgetam șoimi din văzduh și hulubi de sub streșini.

Într-o zi, vrând să săgetez o pasăre de pe un acoperiș, am greșit ținta, și l-am săgetat în ochiul drept pe marele vizir, care sta la aer bun de amurg, în foișoarele lui.

De atunci mi-a purtat neagră urgie.

Văzându-mă acum în puterea lui, răcnind ca turbat m-a apucat de gât, și mi-a scos ochiul drept, cu unghia...

A tăcut dervișul, a privit cu ochiul undeva, țintă,

ascultând.

— Iată! a reînceput el; v-am istorisit până-aci, spre a vă arăta cum mi-am pierdut ochiul drept... Dar vânturile cele mari, care mi s-au pus împotriva, abia de-aici înainte încep, după cum voi arăta.

Nu s-a îndestulat, câinele, numai cu atât, ci m-a închis într-o ladă și m-a dat călăului să mă ducă afară la câmp, să-mi taie capul.

Astfel, au pus lada pe un cal, și am fost dus într-o pustie de piatră, cu șerpi și corbi.

Plângeam și mă rugam de călău să nu mă omoare.

El, după ce m-a scos din ladă, s-a uitat speriat la șerpii încolăciți de stânci și la corbi care se și lăsau din văzduh spre noi...

— Du-te în lumea lui Allah... mi-a spus el, dar să nu te mai întorci pe-aici, căci îmi pui și mie viața în primejdie...

S-a întors călăul în cetate.

Eu am stat ascuns în câmpul acela, până la pogorârea nopții.

Atunci, am început fuga către pământul unchiului. Ziua stăteam ascuns, noaptea călătoream.

Într-o zi, în zori, am ajuns în pământul și la cetatea lui.

Povestindu-i toate cele până aici arătate, el a căzut într-o adâncă mâhnire: își pierduse fiul și fratele, iar eu mă înfățișasem nenorocit, chior de ochiul drept.

Mult umblase el și cercetase urmele fiului.

Albise și îmbătrânise. Plângea zi și noapte. Și eu n-am mai putut răbda.

Mi-am călcat jurământul făcut vărului meu și i-am istorisit întâmplarea din peștera morților...

— A intrat cu el o femeie tânără și frumoasă... mi-am sfârșit eu istorisirea.

Auzind asta, sultanul s-a-ntunecat și mai tare. Am ieșit amândoi în taină către gropnițe. Și spre mirarea mea, am

găsit îndată mormântul.

Am găsit și ușa. Am tras amândoi cu putere, căci vărul meu o zidise pe dinlăuntru. Am coborât peste cincizeci de trepte.

Am ajuns într-o încăpere plină de duhoare grea.

Ardeau sfeșnicele. Un fum gros le întuneca pâlپăirile.

Am trecut apoi într-o altă încăpere, înaltă, zidită în stâlpi de piatră. Ardeau acolo policandrele.

Lângă ușă, sus, se afla un pat acoperit cu o perdea. Sultanul a urcat treptele până la pat, și dând perdeaua la o parte, l-am văzut pe vărul meu și pe femeia aceea morți amândoi, negri, prefăcuți în cărbune...

— Ticălosule... a zis sultanul, stupindu-și fiul. Așa ți se cuvine pentru nelegiuirea ta...

Apoi a scos un papuc și l-a lovit cu el peste obrazul negru, de cărbune, blestemându-l iar:

— Ticălosule...

Nu m-am putut răbda și l-am întrebat pentru ce-și lovește așa feciorul.

— Ticălosul... mi-a răspuns el. A primit pedeapsa care i s-a cuvenit, fulgerându-l Allah, căci ascultă-mă bine, femeia aceasta, prefăcută și ea în cărbune, era o vrăjitoare... Anume s-au ascuns aici, spre a se deda vrăjilor, pentru a aduce răul asupra oamenilor și cetăților!

Dar Allah i-a lovit cu fulgerul...

După aceea am urcat treptele, am închis la loc ușa. Acoperind-o cu țărână...

Ascultați, surori din Bagdad, și voi, neguțători din pământul Mossul!

Apropiindu-ne iar de serai, am văzut deodată dinspre pustie ca o furtună; mări de fum și de pulbere se ridicau. Răsunau trâmbițele. Noroadale fugeau înspăimântate. Urlau câinii. S-auzeau mii de cai în tropote, nechezând. Limbi uriașe de flăcări cercetau cerul. Venea, asupra cetății

unchiului meu, vizirul care-l omorâse pe tata și care-mi scosese mie ochiul...

Venea cu mii și răsmii de oști. Unchiul meu n-avea oaste strânsă, decât străjile cetății.

Cetatea a căzut după un ceas. Unchiul meu a fost ucis.

Eu m-am furișat, să nu mă prindă.

M-a văzut un oștean credincios și m-a scos din serai.

Urmărit de vizir zi și noapte prin cetate, m-am gândit la un vicleșug: mi-am ras părul capului, fața și sprâncenele, și îmbrăcând veșmânt sărman de derviș, am scăpat, astfel de urmăritori...

Ocolind drumurile bătute, am tot umblat zi și noapte către hotarul vestitului și dreptcredinciosului calif Harun al Rașid al Bagdadului. Intrând în hotarele lui, mi-a pierit frica și m-am socotit să vin la Bagdad, să mă arunc la picioarele dreptului și bunului calif, despre a cărui bunătate și lege dreaptă vorbesc toate neamurile, și să-l rog să mă ajute, ca pe un nefericit fiu de sultan ce sunt... Ajungând deci după rătăcire de luni de zile în Bagdad, aseară am intrat în cetate și nu știam încotro să apuc.

Deodată mi s-a arătat în față dervișul din dreapta mea, și-n puține vorbe am înțeles că e străin ca și mine. Ne-am însoțit deci și cutreieram cetatea, când deodată ne-a întâmpinat dervișul ce-mi stă în stânga... Înțelegând că și el e străin la Bagdad, ca și noi, ne-am însoțit tustrei, și iată, umblând după un loc de odihnă, am auzit cântare la casa voastră. Am bătut – și v-ați îndurat să deschideți, primindu-ne la bogăția bucatelor și la cinstea vinului, pentru care vă ridicăm mulțumiri și slavă...

Astfel, iată istoria mea! Iată pentru ce mi-am ras capul, barba și sprâncenele, și iată cum mi-am pierdut ochiul drept... Destul este?

— Prea destul... a răspuns Sovaida. Ieși și du-te sănătos!

Însă dervișul a rugat-o să-i îngăduie să rămână, s-asculte

și el istoriile celorlalți doi derviși și istoriile neguțătorilor.

ISTORIA DERVIȘULUI AL DOILEA... ÎL CUNOAȘTEM ȘI PE MAIMUN, FIUL LUI DIMDIM.

Au tăcut îndelung toți ascultătorii, stând nemișcați pe covorul persian.

Și se minunau toți, numai în gând, de frica robilor cu paloșe, dar Harun al Rașid nu s-a putut stăpâni mai mult și a șoptit la urechea vizirului:

— N-am auzit istorie mai înfricoșată...

Vizirul i-a dat un ghiont, pentru că la semnul Sovaidei își începuse istorisirea cel de-al doilea derviș:

— Slavă lui Allah și închinare lui în vecii-vecilor! Mi-ai poruncit, fiică a Bagdadului, fericită supusă a slăvitului calif Harun al Rașid, să-ți istorisesc cum mi-am pierdut ochiul drept...

Pentru a ajunge la aceasta, trebuie să-mi întorc gândul către luminatul tărâm al copilăriei, la seraiurile tatei, și să-ți spun cum eram cel mai fericit dintre beii răsăriteni.

Întâi, învățații mi-au pus pe genunchi cartea cu verb de foc a Koranului, temelia lumii! Am învățat pe de rost legile ferecate, din scoarță-n scoarță, dar nu m-am mulțumit numai cu atât, ci am citit toți înțelepții care dezlegau înțelesurile Koranului! Și nu m-am oprit aici, ci cu sfială, și cu umilită evlavie am citit istoria sultanilor noștri din bătrâne vremuri! Mult mi-au vegheat ochii și au lăcrimat asupra povestirilor acestor bătrâni sultani care acum sunt pulberi și amintiri...

Am văzut pustiile cele mari deodată mișcându-se și trezind generații de vifor, pornind să târască Universul în juvăț...

Ca soarele străluceau hanii cei mari, și ca luceferii emirii.

Multe, cât nisipurile, erau oștile. Cât stelele de multe fulgerau iataganele. Răcnea de spaima lor Asia. Și băteau clopotele în Europa...

Cu sorți buni mi-am încununat vegherile asupra istoriilor celor bătrâne, și nici aici nu m-am oprit, ci am deschis cartea stihurilor, acolo unde odihnesc în eternități vechii poeți. Le-am rostit versurile, însoțindu-le cu alăuta, și-mi spuneau la ureche poezii cei vechi gloria și suspinul lor...

Și am închis cartea stihurilor, învățând din gura călătorilor vestiți știința geograficească. Am aflat mările, oceanele și fluviile. Am aflat șesurile și munții lumii, și câte hanate și sultanate sunt.

Sus, în foișorul de noapte, am cetit astrele în semnul lor. Și limba grăită de străbuni am cercetat-o, învățând că toate câte sunt, sunt supuse prefacerii, că și limba scade și se adaugă, se urâtește și lucește-n podoabă...

Dar ceea ce mi-a adus fală până-n adâncurile lumii, a fost măiestria scrierii celei arabicești. Câmpii și grădini îmi înfloreau sub pană: și privitorii își opreau de mirare răsufletul, căci fiecare slovă era o podoabă, fiecare cuvânt, un cântec.

Dascălii mei și-au pus cu umilință penele după urechi.

Astfel, vestea despre mine a ajuns către depărtările din miazănoapte, la Samarcand; către adâncurile Europei, la Hispania; către miazăzi, la Nilul pustiei; către adâncul răsăritului, la Ind.

Și a trimis sultanul Indului vestitori în cai de olac. În urma lor a trimis ceată de învățați, urmați de caravane. Cu umilință au pus la picioarele tatălui meu coșuri cu daruri: pietre scumpe care-i ardeau ochii; țesături amintind cerurile înstelate, dromaderi albi ca bumbacul, împodobiți cu aur și râsete de zurgălăi.

„Ai la tâmpla ta dreaptă o podoabă... scria sultanul

Indului, o podoabă care întrece în lucire toate minunățiile de pe pământ...

Cât de fericit ești, frate sultane, respirând același aer cu fiul tău, podoaba pământului...

Dacă te poți lipsi de zâmbetul lui, măcar o clipită, cât ar răsări și ar luci în asfințitul lui luceafărul, trimite-mi-l.

Ca să-mi țin și eu podoaba asta la tâmpla, măcar cât aș răsufila o dată..."

Tatăl meu a zâmbit bucuros, căci demult dorea el să mă trimită, să cunosc lumea, călătorind, și să văd cetățile străine.

Și voia mai cu seamă să lege prietenie cu sultanul Indului – și acum prilejul se arătase.

Deci, am pornit către India. Lungă era călătoria și treceam prin pustii însetate și prin munți pustii.

Luasem cu mine însoțitori puțini.

Și iată că după o lună de drum, într-o zi s-a involburat o pustie! Nourii de nisip urcau la cer, stârniți de niște călăreți, care veneau galop împotriva noastră.

Erau cincizeci de hoți... Voi, înțelepți ascultători! a vorbit mai departe al doilea derviș. Tâlharii pustiei, mulți la număr, ne-au înconjurat îndată.

— Stați... am strigat eu. Suntem solia sultanului de la Ind! Cred că nu vă veți spurca armele și nu vă veți osândi în fața sultanului, vătămându-ne! Lăsați-ne să ne urmăm calea!

Și tâlharii au răspuns:

— Ce avem noi cu sultanul Indului și cu toți sultanii? Cunoaștem o singură împărăție – pustia; un singur sultan – paloșul...

Și ne-am izbit unii împotriva altora.

Însoțitorii mei au căzut toți, uciși. Eu mi-am strâns calul în pînteni, și fugea ca vântul. M-am îndepărtat. Goneam fără încetare. Calul a căzut deodată sub mine, crăpând.

Atunci m-am ridicat, și uitându-mă în jur m-am văzut deodată singur, rănit, într-un pământ necunoscut.

Mi-am legat rănile, și fugind m-am ascuns într-o peșteră petrecându-mi acolo noaptea.

Foamea mi-am alinat-o cu roduri ale pustiei.

A doua zi, am pornit înainte.

Am mers zi și noapte, iar după o lună de drum, am zărit deodată înaintea mea o cetate cu turnuri luminate. Grădini brăzdate de râuri, câmpii rodnice înconjurau cetatea, ca un sân al paradisului.

O apă albastră înconjura zidurile.

Eram negru la față, de arșiță. Veșmintele și încălțăminte mi s-au rupt. Gol, desculț și flămând, am strigat de bucurie...

Și am intrat în cetate.

Vrând să afla în ce țară mă găsesc, am bătut în ușa unui croitor. Acesta, înduioșat de înfățișarea și de rănile mele, m-a chemat înăuntru.

M-a cercetat din ce țară sunt, care-mi sunt părinții, ce vânturi m-au bătut...

După ce i-am istorisit cine sunt, cum călătoream către India și cum m-au pălit hoții deșertului, el mi-a spus așa:

— Păzește-te, căci sultanul cetății acesteia se află în crâncenă dușmănie cu tatăl tău! Stai ascuns! Nu spune nimănui cine ești... În ce mă privește, voi fi tăcut ca mormântul...

Și m-a primit sub acoperișul lui, ospătându-mă și tămăduindu-mi rănile.

— Iată... m-a întrebat el, după tămăduirea rănilor. Știu că toți fiii de sultani și feciorii de șahi învață pentru trebuințele vieții câte-un meșteșug. Te-ai însănătoșit și trebuie să ieși să-ți câștigi pâinea! Ce meșteșug cunoști?

— Frate... i-am răspuns eu, cunosc toată știința pământului, știu înflori slovele, ca nimeni altul, știu pe de

rost Koranul și stihurile poezilor vechi... Și calea astrelor o cunosc, iar când ai auzi ce știu despre mările și fluviile pământului, despre munții și cetățile din toate țările, ai înmărmuri...

— Păcat... mi-a răspuns el. Cu meșteșugul acesta, mori de foame... Mai bine, iată: îți voi da eu un ban să-ți cumperi topor și funie. Du-te în pădure și taie lemne. Vinde-le după aceea în cetate, cărându-le cu brațul. Astfel vei trăi de azi pe mâine...

A doua zi dimineată mi-a dat o haină scurtă, cum au tăietorii de lemne. Mi-am luat funia și toporul și am urcat la codru, împreună cu alți sărmani.

Am muncit greu, până spre seară. Am coborât la cetate și am vândut lemnele, trăind astfel timp îndelungat din munca aceasta. S-a scurs astfel un an... Și scurgându-se anul, am urcat în pădurea aceea mai sus. Erau singurătăți înfricoșate. Am ales un arbore și l-am doborât. Și pe când îi tăiam rădăcinile, toporul a scrâșnit deodată într-un fier!

Am dat repede țărâna la o parte și am dat de o ușă. Am tras cu toată puterea și am deschis-o.

Ascultători preaslăviți și voi, trei surori din Bagdad!

M-am pomenit în fața unor trepte care coborau în pământ. Am coborât cu toporul în mână. La treptele cele mai dedesubt, m-am văzut deodată într-o încăpere largă, înaltă, unde o lumină puternică lumina ca soarele. Am înaintat printre coloanele de Iaspis, îmbrăcate numai în aur...

Deodată mi-a ieșit înainte o fată de o frumusețe cum rar crește pământul... Am uitat dintr-odată starea nenorocită! Mintea mi s-a copleșit de toate stihurile poezilor vechi, unde-i cântată și suspinată femeia... Mi-a lucit în față splendoarea seraiurilor de sultani...

Am căzut în genunchi...

— Duh sau om pământean? m-a întrebat ea.

— Om pământean! am strigat eu.

— Dar cum ai nimerit aici? Căci douăzeci și cinci de ani sunt de când n-am văzut față de om...

— Frumoaso!... i-am răspuns eu. Au trecut zile multe de când nicio bucurie n-am avut. Sunt bei persian. Călătorind către Ind, am fost pălit de hoți, în deșert. Locuiesc acum în cetatea acestui pământ, nenorocit, tăietor de lemne fiind... Și fericit sunt azi, că te-am găsit... Sunt gata să-ți vin în ajutor...

— Bei persian... mi-a grăit ea. Vei fi auzit de vestitul Epiteimar, șahul Abanosului. Acela e tatăl meu. Au trecut ani douăzeci și cinci din noaptea mea de nuntă. Înainte de a mă furișa în camera de somn, împreună cu mirele, cerul și pământul s-au cutremurat. S-au stins faclele. Un duh nevăzut m-a răpit, aducându-mă în acest tărâm subpământean. De câte ori am nevoie de dansul, mi-i destul să ating cu degetul acest talisman – și el s-arată numaidecât... Mai sunt, până vine, șapte nopți. Dacă vrei, poți întârzia cu mine cinci zile, căci de mult n-am văzut față de om...

Îndată mi-a arătat o baie de fildeș, în care suspinau havuzurile.

După ce mi-am curățit trupul, m-am îmbrăcat în veșmânt moale, scump.

O masă cu cele mai alese bucate și băuturi ni s-a înfățișat lângă divan.

Am ospătat, am băut și am cântat stihuri.

A trecut o noapte și o zi, venind altă noapte. Și apoi altă zi.

Spre a-mi face petrecerea mai plăcută, ea a scos vinuri rare, și am băut împreună.

Dar ajungându-mă vinul, am spus femeii așa:

— Vino cu mine, afară, la lumina soarelui celui adevărat! De ce stai în acest tărâm?

— Cu ce-i mai bună lumina cea de sus? mi-a răspuns ea.

— Îmi grăiești astfel, din frica de duh... Vreau să vină

duhul aici numaidecât, să-l fărâm cu puterea brațelor mele...

Și fără să-mi dau seama ce fac, am izbit cu piciorul în talisman, și l-am zdrobit.

Atunci, frați ascultători! s-a auzit întâi ca un vuiet de vânt depărtat, și-ndată, pământul a prins a se cutremura și a bubui în tunete...

S-auzea ca un geamăt fără sfârșit, din măruntaiele pământului...

— Vai mie! am strigat, trezindu-mă din vin.

— Prea târziu! mi-a răspuns femeia, albă la față. Schimbă-ți veșmântul, nenorocitul, și fugi...

Mi-am schimbat în grabă veșmântul, în cel de tăietor de lemne. M-am repezit în sus pe trepte. Un glas fioros am auzit în urma mea, întrebând:

— Să-mi spui pentru ce m-ai chemat...

— Am călcat pe talisman din greșeală... a răspuns femeia.

— Dar toporul și funia asta ale cui sunt? a mai întrebat duhul.

— Poate le-ai apucat tu din greșeală, venind cu atâta cutremur!

— Minți, ticăloaso! lătra duhul, și femeia a început să se vaiete de durere.

O chinuia groaznic, apăsând-o sub genunchii lui înfricoșați.

Vai mie, nenorocitul! Dacă nu mi-aș fi uitat de spaimă toporul și funia, minciuna ei ar fi avut crezare!

Și o bătea acum cu toată mânia lui, izbind-o cu pumnii de fier.

Și ea răcnea... Am urcat în fugă treptele. Am închis repede ușa la loc, astupând-o cu țărână.

Astfel, m-am întors în cetate, la gazda mea, care mă aștepta cu neliniște, crezând că m-au prins străjile sultanului.

Nu m-a întrebat nimic despre lipsa funiei și a toporului,

fericit că mă vede.

Însă a treia zi, pe când dormeam în patul meu, m-a trezit gazda și mi-a spus:

— La ușa noastră a bătut un moșneag. Întreabă de tine. Ți-a adus toporul și funia...

Răsuflau greu, de spaimă, ascultătorii. Numai Harun al Rașid nu-și găsea astâmpăr, înhiontindu-l întruna pe Giafar-vizir.

— Ai răbdare... îi făcea semn acesta, înapoindu-i ghionturile, cu dobândă.

Cei șapte robi aproape că dormeau pe paloșe. Sovaida se făcuse străvezie la față, în pâlparea târzie a lumânărilor.

— Închipuți-vă spaima ce m-a cuprins, a reînceput dervișul al doilea. Afară, moșneagul bătea în ușă cu nerăbdare... Deodată, am auzit un vuiet pe casă și apoi în podul casei. Până să ne venim în fire, moșneagul pogorâse înaintea noastră, cu toporul și funia...

— Ți le-am adus... a grăit el, și ochii îi ardeau în focuri înfricoșate.

— Îți mulțumesc... abia am răspuns eu. Le uitasem la niște prieteni sârmani...

— Minți... a răcnit atunci moșneagul, și prefăcându-se în duh, m-a apucat sub aripa lui. Acoperișul s-a deschis și într-o clipită de vreme a zburat cu mine în înaltul văzduhului. În secunda a doua, eram în tărâmul subpământean, în fața femeii care sta într-o baltă de sânge, în mijlocul încăperii.

— Iată, și l-am adus... a gemut duhul.

— Nu-l cunosc și nu l-am văzut niciodată la față... a răspuns ea.

— Dacă-i așa... a rânjit duhul, ia paloșul și taie-i capul!

— Cum să ucid un nevinovat, pe care nu l-am văzut în zilele mele?

Atunci a început s-o bată iar, cuprins de turbare.

— Ticălosule... s-a-ntors el spre mine. O cunoști?

— N-am văzut-o niciodată... am răspuns eu.

— Bine... a rânjit duhul, dacă n-o cunoști, na-ți paloșul și retează-i grumazul... Astfel, vei scăpa de grozăvia pedepsei mele și te vei putea duce în pace, unde vrei...

Eu am luat paloșul și m-am apropiat de ea, dar nu spre a o ucide, ci spre a-i face semn că sunt gata să mor odată cu dânsa, așa cum spunea un vechi poet:

*„Suntem două lacrimi, împreunate în una singură;
nimeni nu ne va putea despărți din nou, în ce-am fost,
ci, lasă vântul să ne usuce...”*

Apoi, zvârlind paloșul, m-am întors spre duh:

— M-ar blestema toată suflarea omenească, dacă aș omori o femeie pe care nici n-o cunosc și care se zbate în chinuri... Sunt gata să mor. Ucide-mă...

— Muritori netrebnici! a răcnit duhul. Țineți unul cu altul, spre batjocura mea!

Și luând paloșul, a retezat dintr-o pălitură brațul drept al fetei lui Epitimar. Ea abia a putut să-mi facă un semn – și a murit.

— Ce mai aștepți? am strigat către duh. De ce nu mă ucizi mai repede? Ai milă, ucide-mă...

— Iată... mi-a răspuns el. Știu de bună seamă că ai fost aici în lipsa mea. De moarte te cruț, dar alege-ți singur în ce să te prefac: în câine, în leu, în asin sau în pasăre zburătoare... Gândește-te...

Vorbele acestea m-au umplut de nădejde. I-am răspuns:

— Ai milă, duhule înțelept! Căci de mă vei ierta, te voi pomeni în veci, neam de neamul meu... Iartă-mă, așa cum odinioară un om și-a iertat vecinul zavistnic...

Atunci duhul s-a sprijinit în paloș, gata s-asculte istoria celor doi vecini.

Și socotesc, înțelepți din Bagdad, că-mi veți da iertare,

dacă voi da istoriei mele un ocol, spunându-vă pilda aceea:

Trăiau de mult, într-o cetate, doi vecini cu locuințele ușă-n ușă.

Unul dintre ei era așa de zavistnic, încât vecinul lui, scârbit, a hotărât să-și vândă avutul și să se mute în altă cetate.

Și-a slobozit robii, și-a vândut ogrăzile, staulele și cele cuprinse în ele; și s-a îndepărtat către altă cetate, hotărât să-și ducă traiul în vegherile schivniciei. A cumpărat în apropierea acelei cetăți străine un pământ larg, unde și-a zidit casă și nenumărate chilii. A aprins candelă proorocului și și-a deschis Koranul. Curând, vestea cuvioșiei lui a umplut cetățile răsăritene și veneau la el, din depărtate pământuri, fel de fel de oameni: bolnavi fără leac, ologi, leproși! La rugăciunile lui, Allah trimitea peste toți vindecare și alin...

Cuvioșii schivnici ai pustiilor părăseau vecinătatea corbilor și hienelor, venind să slujească cu umilință la chiliile lui, și erau fericiți dacă li se îngăduia măcar să-i înnoiască untdelemnul din candelă...

Dar iată că a aflat despre aceasta vecinul lui cel vechi, zavistnicul.

Și-a vândut și el olaturile, venind în cetatea străină, unde și-a cumpărat casă.

Și s-a dus la schivnic și i-a vorbit așa:

— Vecine, am să-ți spun lucru mare. Vreau deci să vorbim numai între patru ochi. Fii bun și fă semn schivnicilor să se tragă la ei în chilii și să închidă ușile...

— Bine... i-a zis schivnicul, și la semnul lui, toți cei ce se aflau prin curți s-au tras cu evlavie în chilii.

S-au preumblat ei pe sub pomii grădinii, dar zavistnicul se tot trăgea către iazul adânc, aflat în acel pământ.

Și ajungând la iaz, l-a apucat pe schivnic de grumaz, aruncându-l în apă. După aceea s-a îndepărtat repede...

Fericiți neguțători din Mossul, și voi, fii de sultani, chiori

de ochiul drept... Ascultați și minunați-vă:

Cum l-a aruncat zavistnicul în apă, iată că din străfunduri s-au trezit duhurile iazului, și apucându-l pe schivnic, l-au scos pe mal, înainte de a-și pierde măcar răsufletul...

Și au grăit apoi două duhuri între ele:

— De ce l-ai scăpat? a întrebat cel dintâi. Ce muritor deosebit e el?

— N-ai aflat? a întrebat duhul al doilea. Omul acesta e un fericit ales al lui Mahomed-prooroc. Faima cuvioșiei lui a umplut Răsăritul. A tămăduit de boli număr mare de nefericiți. I-au bătut pragul drumeți din toate laturile pământului... Iar cel ce l-a aruncat aici e un fost vecin al lui, care n-a mai putut de zavistie, văzând ce om cuvios a ajuns...

*
* *

— Află, a grăit mai departe al doilea duh, că mâine va ieși din cetate sultanul și va veni la schivnic, cu fata lui, căreia i-a intrat în trup duhul Maimun, fiul lui Dimdim. Însă de-ar ști schivnicul, ar face așa: când va veni mâine sultanul cu fata cuprinsă de Maimun, ar prinde mâța neagră, ce-i umblă prin chilie, și i-ar smulge șapte peri din ținta albă din coadă... I-ar pune pe jar și ar afuma fata cu perii aceia, și Maimun, fiul lui Dimdim, ar ieși din inima ei, fugind în pustie...

Și s-a întors schivnicul la chiliile lui, la schivnicii care toată noaptea l-au căutat cu faclele. A smuls din coada mâței șapte peri albi și i-a pus să-i aibă la îndemnă, după cum auzise din sfatul duhurilor.

Și abia se luminează de ziuă, când străjile au sosit în fuga cailor, vestind apropierea sultanului.

A venit sultanul cu mare număr de viziri și sfetnici, lăsându-i pe toți la poartă, iar el a intrat singur în chilia

schivnicului.

— Dureri mari m-au adus... a oftat sultanul.

— Luminăția-ta, le cunosc. Adă-ți fata. Și cu ajutorul lui Allah, ți-o voi tămădui...

Nebun de bucurie, sultanul a trimis să-i aducă fata.

Roabe fără număr și oști de hadâmbi au însoțit-o până la ușa chilei.

Era cu toată fața acoperită.

Și intrând la schivnic, acesta a luat tămâielnicul. Și aprinzându-l, a pus pe cărbuni cei șapte peri.

Un răcnet fioros a scos Maimun, fiul lui Dimdim, smulgându-se din trupul fetei și fugind către pustie.

Astfel, ea și-a descoperit repede obrazul și a întrebat, ca venită de pe altă lume:

— Unde mă aflu, și cine m-a tămăduit?

Sultanul a apucat mâna schivnicului, și sărutând-i-o și-a întrebat înțelepții și vizirii:

— Socotiți și spuneți-mi, ce răsplată i se cuvine acestui om, că mi-a mântuit fiica?

Și toți înțelepții și vizirii au răspuns într-un glas:

— Să-i fie dată de soață...

— Așa va fi... a hotărât sultanul.

Astfel, a ajuns schivnicul ginere de sultan. Și murind vizirul cel mare, el i-a luat locul. Și murind mai apoi și sultanul, s-au strâns sfetnicii și toate puterile ostășești, sultan înălțându-l...

*

* *

Astfel, cum stătea el într-o zi în foișoare, l-a văzut pe omul zavistnic trecând pe la poartă.

A trimis un vizir să-l cheme la dânsul, și venind zavistnicul, el i-a grăit cu blândețe:

— Ce mai faci, vechi prieten? Aibă-te Allah în seama lui, și numai cu fericiri să te încunune...

I-a dăruit pungi de galbeni și mărfuri scumpe din cămări, spre a-i bate obrazul pentru faptele lui mârșave.

Astfel l-a răsplătit el pe zavistnic...

*
* *

Sfârșind, am grăit duhului:

— Ia pildă, sultane subpământean! Iată cum schivnicul a plătit răul cu binele... Ascultă înțelepciunea celor vechi – și nu mă omorî! Astfel, rânduri de oameni, multe ca pulberile, te vor pomeni în vecii-vecilor, așa cum l-am pomenit și eu acum pe schivnicul cel drept!...

Dar duhul voia să-și arate numaidecât puterile față de mine și m-a luat sub aripa lui, și într-o părere de clipă m-a înălțat așa de sus în văzduh, încât se vedea pământul cât un fir ticălos de pulbere.

Și ca un fulger m-a coborât apoi, într-o pustie necunoscută, pe un pisc de munte.

A luat de jos o mână de țărână, și boscorodind asupra ei niște vorbe, a aruncat-o asupra-mi, poruncind:

— Maimuță să te faci...

Nenorocitul de mine! Câte furtuni am avut în cale, eu, netrebnicul și nefericitul!

Duhul s-a făcut nevăzut, iar eu, prefăcut în maimuță, într-un pământ necunoscut, am început să plâng cu amar. Mă ascultau numai șerpii și corbii. Și am pornit încotro m-au dus ochii, în căutarea unei așezări omenești, să aflu în ce parte a pământului sunt.

Am mers fără încetare, zile și nopți. Mă odihneam sub pietrele pustiei, mergând fără încetare, alte zile și alte nopți.

Deodată, la zare am văzut ca o pâclă. Cât un vârful de ac se

zărea în pâcla aceea o corabie.

Am început să fug din toate puterile către marea ce se zărea.

O corabie cu pânzele întinse de plecare se afla lângă țärm.

Era o corabie cu neguțători și călători fără număr.

Rupând o creangă dintr-un arbore, m-am aruncat în val, plutind pe creangă și vâslind cu brațele mele de maimuța.

Mirați, s-au strâns pe puntea corăbiei călătorii și neguțătorii, uitându-se la mine cum mă lupt cu apele.

După aceea m-am agățat de corabie și am sărit pe punte.

Corăbierii s-au repezit la mine, crezându-mă semn rău, duh necurat.

Răcneau unii către alții, să mă arunce în mare.

Atunci, eu m-am aruncat la picioarele mai-marelui corăbierilor, începând să gem, și lacrimi mari îmi curgeau.

— Iau maimuța asta pe seama mea... a poruncit mai-marele corăbierilor. Oricine o va necăji va lua pedeapsă...

Nu puteam grăi, dar prin semnele mele i-am arătat mai-marelui corăbierilor ce bine mi-a făcut și cât îi mulțumesc din tot cugetul...

Vântul bun vuia în pânze, marea era lină și odihnită.

Astfel, după cincizeci de zile de călătorie, s-au arătat în fundul zării minaretele. S-au văzut mai apoi flamuri fâlfâind și o cetate mare ni s-a arătat înaintea ochilor. Ajungeam în tărâmul unui sultan puternic.

Corabia și-a slobozit ancora la schelă.

Țärmurile era împânzit de oameni mulți, veniți să-și întâmpine prietenii întorși din călătorii, sau să audă istorisirii de la oamenii mărilor. Nu mai avea sfârșit larma glasurilor. Cântau flautele, țipau cimpoaiele, vuiiau tamburinele, ca grindina.

Parcă se-ngrămădiseră în țärmure toți oamenii de pe pământ.

Deodată, prin mulțime și-a făcut loc o solie a sultanului.

Plecăciuni și urări slăvite au urmat. Și a vorbit solia către mai-marele corăbierilor:

— Sultanul acestui tărâm ne-a trimis să vă aducem salut în numele lui, o, voi, corăbieri, care purtați pe întinsul apelor rodul tărâmurilor și duceți vești de la un tărâm la altul. Și să vă dăm salut în numele sultanului, vouă, neguțătorilor, care aduceți cu voi rod de la India, Ofir și Ceylon. Căci fără îndrăzneala voastră, neguțătorilor, bucatele sultanilor ar fi la fel ca ale sârmanului...

Voi aduceți sarea și piperul bucatelor, voi aduceți și dulceața cafelei, de o faceți dulce ca dragostea, neagră ca moartea, fierbinte ca iadul și amară ca remușcarea...

Clătinau din bărbi și turbane neguțătorii, zâmbind depărtat, în semn că așa e cum grăia solia...

A răspuns mai-marele corăbierilor, punând la picioarele soliei cununi de laude și o altă cunună, a istorisirilor văzute și trăite în apele depărtărilor...

Și solia a grăit iar:

— În cetatea noastră, aici unde voi sunteți îmbrățișați ca frații, s-a întâmplat o nenorocire, și abia am scoborât din turnuri flamurile plânsului. Marele vizir al acestei cetăți s-a rânduiește morților, așa cum toți ne-om rânduiește, căci pulbere suntem... Și avea marele vizir un dar al scrierii, cum nu se nasc oamenii dăruiește decât la o mie de ani unul... Și mâhnit mult în inima lui, sultanul nostru caută caligraf! Întreabă drumetii cei ce se încrucișează în caravane, pe toate întinderile Răsăritului, întreabă neguțătorii și corăbierii cei ce vâslesc apele...

Și vă roagă sultanul: să fiți buni și să scrieți pe sulul acesta, toți câți sunteți, ce veți voi voi, poate se va fi aflând în această corabie iscusitul caligraf așa de mult căutat, să ia locul vizirului...

Mie mi-a sărit inima de bucurie...

S-au îngrămădit în jurul soliei corăbierii, călătorii și

neguțătorii.

Scârțâiau penele: unele repede, altele dulce, lin, ca un
șuier din depărtări...

*
* *

Cei șapte robi negri ascultau, cu fețele lungite de nesomn.
Se clătinau în paloșe, abia ținându-se pe picioare.

Cei doi ochi ai celorlalți doi derviși păreau două flăcări albe
de lumânare.

Hamalul, de mirare, își tot bătea genunchii cu amândouă
palmele.

Harun al Rașid, Giafar și Mesrur, cu tâmplele în mâini, se
uitau ținând în gura dervișului povestitor care, după ce a tușit,
a reluat după cum urmează:

— Mâini cu degete lungi și subțiri înfloreau scrierea
elinilor! Alte mâini, cu degete scurte, zideau șiruri aspre de
cetățui, de la stânga la dreapta, aceștia fiind neguțătorii
evrei! Mâini albe, mici ca de copil, cu unghii lungi, înfloreau,
tot unul sub altul, semne ciudate: scrierea Chinei de la
Soare-Răsare! Alte mâini au însemnat scrierea cu slove
limpezi a Râmului. Și care cum scria, își însemna dedesubt
numele lui și al țărâmului de unde vine.

La urmă, prin semne deznădăjduite, am cerut să fiu lăsat
și eu să scriu. Unii au răs. Mai tare ca toți au răs solii
sultanului.

M-am apropiat de călimări și am apucat pana. Și crezând
toți că le voi păta scrierile, au încercat să mă fugărească.

La urmă, a zis mai-marele corăbierilor:

— E un animal care nu se mai află... Să-l lăsăm să-
ncerce...

Astfel, așezându-mă la masă, au început a înflori din pana
mea slovele ca niște grădini. Toți stăteau plecați peste

umărul meu și se mirau și se minunau, întâi în șopot, după aceea cu glas tare... Și am scris sultanului aceste rânduri, în slove arabicești, Nasah:

„Dacă-n lume nu mai este virtute, e din pricină că toată virtutea s-a-ntrupat în tine, sultanule!...”

Și am mai scris apoi în slova Tomar:

„Știu un fericit sultan care a unit înțelepciunea cu vitejia, pana cu paloșul.

Sultanul acela tu ești...”

Au rămas scrierile corăbierilor, neguțătorilor și călătorilor ca niște grădini pustii...

Scriere ca a mea nu mai văzuseră sultanii Răsăritului!

Dregătorii veniți în solie au rămas încremeniți...

Luând ei fila cu scrierile, s-au întors în cetate.

Mai-marele corăbierilor m-a sărutat.

*
* *

Ajungând solia înapoi în cetate, și văzând sultanul scrisoarea mea, a strigat:

— Scoateți în grabă calul meu cel mai mândru: înșeuăți-l cu șaua mea cea mai scumpă, în care au călărit moșii mei, sultanii cei din vechimi! Puneți calului frâiele mele de aur și porniți în grabă la țarmurii mării! Și să-mi fie adus pe calul meu cel ce a scris așa de minunat!

Și au răspuns dregătorii, râzând în caietul alb al bărbilor:

— Cum să ți-l aducem, măria ta, cum poruncești, dacă cel ce a scris e o biată maimuță?...

S-a încruntat sultanul:

— Râdeți de mine...

— Precum am spus, măria ta... Pe corabia sosită în țarmuri se găsește o minunată maimuță. Am văzut-o cu ochii noștri scriind...

— Dacă-i așa... a răspuns sultanul, să-mi fie adusă aici, cu glorie, cum am poruncit...

Și au venit dregătorii din nou la corabie, cu calul cel alb, cu șa de aur și cu frâu de aur.

M-au îmbrăcat îndată într-un veșmânt scump. Am coborât pe țarmure. Și m-am suit pe cal, pornind spre cetate înconjurat în fală mare de oști...

Vestea că sultanul și-a ales drept vizir-caligraf o maimuță a tăiat ca fulgerul toată suflarea cetății.

Erau ticsite de mulțime ulițele, podurile, acoperișurile caselor. În ferești se îngrămădeau mulțimi de capete, privindu-mă...

Și se uitau toți, muți de mirare...

Ajungând la seraiuri, am descălecat, plecându-mă după cuviință la picioarele sultanului, sărutând țărâna...

Toată fala seraiurilor a rămas înmărmurită de priceperea mea, când m-am închinat așa.

Erau de față toți sfetnicii și toate puterile ostășești...

Și a făcut sultanul semn tuturor să iasă. În afară de un negru pitic și de mai-marele hadâmbilor.

A bătut din palme, și îndată s-a pus masa.

Și așezându-se sultanul, cu piticul și cu mai-marele hadâmbilor, mi-a făcut și mic semn să mă așez... Am sărutat pământul după cuviință, după aceea m-am așezat la masă, mâncând cu poftă...

Și sfârșind bucatele, au fost aduse rodurile.

Văzând în încăpere călimări, le-am cerut prin semne, și luând o piersică frumoasă ca un obraz de fată, am scris pe ea sultanului toată mulțumirea inimii mele.

A zâmbit sultanul, înclinând barba.

La vremea vinurilor, am băut o cupă, după aceea am scris pe cupă așa:

„Cupă sunt acum.

Și nimeni nu știe cât m-au chinuit olarii!

În mâini m-au frământat, în foc m-au ars...

Și am fost odinioară o fată.

De dorul meu au ars inimi, au cântat buze, și ochi au plâns...

Eu, care acum sunt cupa aceasta, ieri am fost o fată frumoasă...

Am iubit și am plâns;

Oameni, duceți-mă la buzele voastre...”

Cetind sultanul, s-a minunat din cale-afară, zicând:

— Dacă cel ce a scris rândurile acestea ar fi om, i s-ar cuveni să fie mai mare peste tot pământul...

Luând o măsuță pentru jocul șahilor celor vechi, m-a întrebat din ochi de cunosc jocul, și răspunzându-i prin semne că-l cunosc, m-a chemat la măsuță. A câștigat sultanul jocul întâi, după aceea am câștigat eu, în rând, jocul al doilea și al treilea.

Și pentru că dădea sultanul semne de supărare, eu am luat pana, scriindu-i pe măsuță aceste stihuri:

„Două oștiri înfricoșate s-au luptat ziua întreagă;

au ostenit spre seară;

iar noaptea au adormit una lângă alta...”

Mult se miră sultanul, și vrând să-și mai împărtășească bucuria și mirarea și cu altcineva, a zis către mai-marele hadâmbilor:

— Du-te și ad-o pe fata mea, să ne bucurăm împreună...

Astfel, ieșind, fata sultanului s-a arătat îndată, dar venind

cu obrazul descoperit, s-a oprit speriată în prag, acoperindu-și fața și întrebând:

— Tată scump! De ce mă chemi cu obrazul descoperit, fiind de față bărbat străin?

— Unde vezi bărbat străin? s-a mirat sultanul.

— Tată... a grăit ea atunci. Află că maimuța aceasta n-a fost totdeauna așa în zidirea ei, ci a fost mai-nainte fecior de sultan vestit, prefăcut în maimuță de către Evlis-duhul, fiul Satanei, cel ce a ucis mai întâi pe fiica lui Epitimar, șahul Abanosului...

Sultanul s-a întors spre mine, întrebându-mă prin semne:

— Adevărat este?

— Adevărat... i-am răspuns eu tot prin semne.

— Dar de unde ai aflat tu aceasta? și-a întrebat el fata.

— Doamne... a răspuns ea, îți aduci aminte că în pruncie mă avea în seamă o femeie bătrână? Aceasta era o vrăjitoare iscusită, care cunoștea lumea duhurilor și o putea stăpâni. M-a învățat toată taina ei, și dac-ai vrea, la un semn aș putea arunca toată cetatea aceasta tocmai peste muntele Caucaz, în mare, la Caspia... Având știința farmecului, știu și cunosc pe cei loviți de vrăjitorie...

— Nu știam că ai cunoștința asta, i-a zis sultanul cu mirare mare. Dar dacă-i așa, spune-mi: ai putea preface maimuța asta în zidirea-i dintâi?

— Pot... a răspuns fata.

— Mare bucurie mi-ai face... a zis sultanul. Căci vreau să-l înalț pe acest nefericit fiu de sultan în rang de vizir și să ți-l dau de bărbat...

S-a dus fata sultanului în cămărilor ei și s-a întors cu un jungher însemnat cu multe semne ebraicești.

Ne-a făcut semn s-o urmăm într-o curte rotundă, tainică, iar noi, adică sultanul, mai-marele hadâmbilor, piticul cel negru și cu mine, netrebnicul rob al lui Allah, ne-am coborât acolo, stând sub niște foișoare.

Ea a făcut o roată largă în nisip, cu jungherul, și a scris cu vârful lui, în mijlocul roții, stihuri multe, din scrieri vechi, în slovă arabicească.

Și a scris și alte semne, câte se cer, din taina Cleopatrei, faraoancă a Nilului.

Stând apoi în mijlocul scrierilor, a început a rosti în șoaptă stihuri din Alcoran.

Cerul s-a întunecat deodată și pământul a prins a se cutremura.

Se clătinau zidurile și s-auzeau glasuri și vuiete subpământene.

Întuneric deplin a coborât. Când deodată s-a arătat în fața ei Evlis, fiul Satanei, în înfățișare de leu crunt...

— Cum îndrăznești, câine, să te arăți înaintea mea în făptură de leu înfricoșat, când ar trebui să mi te târăști la picioare?...

Așa l-a întrebat fata, iar leul a răspuns:

— Tu ar trebui să te târăști la picioarele mele, nevrednico, căci ai călcat legământul dintre noi...

Și i-a răspuns fata:

— Tu ai spurcat legământul, câine...

— Ai să mi-o plătești scump, că m-ai adus aici... i-a răspuns Evlis-duhul, și deschizându-și botul înfricoșat, s-a repezit asupra ei, dar fata s-a tras la o parte, și-a smuls un fir lung de păr, a spus în grabă niște vorbe, firul de păr s-a prefăcut într-un paloș ascuțit și a izbit cu putere, tăind trupul fiarei drept din mijloc...

Au pierit amândouă părțile trupului, dar capul fiarei, rămânând viu, s-a prefăcut în scorpion și s-a repezit asupra fetei, care s-a prefăcut repede într-un șarpe.

S-a încins luptă de spaimă între șarpe și scorpion.

Și văzând scorpionul că nu poate birui șarpele, a prins aripi vinete și s-a prefăcut în vultur, săgetând în văzduh. Șarpele a prins aripi negre, largi și înfricoșate, prefăcut într-

un vultur mai mare, și a săgetat în urma lui...

S-a luptat în seninătăți și-n nouri, repezindu-se unul asupra altuia, apucându-se strâns cu ghearele, desfăcându-se, înălțându-se tot mai sus, până nu s-au mai văzut...

Nu după multă vreme, pământul în fața noastră s-a deschis deodată și a ieșit la iveală o mătă neagră, zburlită, mieunând strașnic. În urma ei a ieșit un lup groaznic și s-a repezit la dânsa, dar mătă s-a prefăcut în vierme, intrând repede într-un măr căzut atunci dintr-un pom aflat pe malul pârâului repede și adânc ce trecea pe-acolo...

S-a umflat mărul și a crescut pân' s-a făcut cât un pepene și s-a săltat pe acoperișul seraiului, sărind încoace și încolo...

În scurt timp a căzut jos, desfăcându-se. Atunci, lupul s-a prefăcut în cocoș, și după ce a înghițit toți sâmburii mărului, s-a îndreptat asupra noastră...

*
* *

— Spune-mi mai departe... a rostit Sovaida. Istoria asta m-a înmărmurit...

— Ascultători vrednici, în acest târziu ceas! a început iar dervișul al doilea.

Mai rămăsese un sâmbure de măr, pe malul pârâului. Văzându-l, cocoșul s-a repezit asupra-i cu clonțul, dar sâmburele a sărit în apă, prefăcându-se în pește.

Cocoșul s-a prefăcut atunci în știucă, luptându-se amândoi pe sub apă, vreme de două ceasuri.

Liniște mare se făcuse sub foișoare, când deodată am auzit două răcnete, și din pământ au ieșit două volburi de foc, învârtejindu-se. S-au luptat volburile într-un fum negru, până în tăria văzduhului...

Ne-a înghețat spaima, când volbura în care era Evlis, fiul

Satanei, s-a repezit la noi, suflând asupra noastră puhoi de foc.

A sărit dintr-odată asupra lui cealaltă volbură, și duhul s-a ferit la o parte, luptându-se iar, cu deznădejde.

Ne-a atins însă focul lui Evlis-duhul. Sultanului i-a ars obrazul și barba, hadâmbul s-a aprins și a ars, prefăcându-se cărbune, iar mie mi-a ars o scânteie ochiul drept...

Așteptam să fim omorâți de Evlis, când, deodată, am auzit strigătul fetei:

— Am biruit! Bucurați-vă...

Și ea s-a făcut la loc în făptura-i omenească. Din Evlis-duhul a rămas un pumn de cenușă...

— Aduceți-mi repede un vas cu apă... a grăit fata.

Și robul cel negru aducându-l vasul, a spus ea asupra apei câteva vorbe, și stropindu-mă, mi-a poruncit:

— Dacă ai fost întâi zidit om, ieși din făptura ce o ai, și fă-te om la loc...

Și tot atunci m-am prefăcut la loc în om, însă chior de ochiul drept...

Fata s-a întors spre sultan și i-a grăit repede:

— Scump plătesc eu această biruință, căci iată: focul lui Evlis, fiul Satanei, mă mistuie, și mai am de trăit numai câteva clipe. Nicio bucurie n-aș avea, cununându-mă cu tine, nefericit fiu de sultan! Dacă-aș fi văzut mai curând sâmburele de măr căzut pe malul pârâului, l-aș fi înghițit repede, biruindu-l pe Evlis, care se afla în acel sâmbure... Greșeala asta m-a hotărât să iau volbura focului. M-am luptat cu Evlis între cer și pământ, în fum înfricoșat, și l-am biruit, dar acum trebuie să mor și eu...

Cu ce vorbe să vă istorisesc jalea sultanului și jalea mea?

În clipa următoare, fata a scos un țipăt și s-a lungit la pământ, prefăcându-se într-o grămăjoară de cenușă, lângă cenușa lui Evlis, fiul Satanei...

Cenușa spurcatului a fost suflată în patru vânturi. Cea a

fetei a fost pusă într-un vas scump și îngropată în cuviință într-un mormânt de marmură și aur, zidit pe locul acela...

Sultanul a căzut pe boală.

Nu se mai putea ridica din pat.

Într-o zi m-a chemat la dânsul:

— Să ieși tot acum din casa mea, din cetatea mea și din pământurile stăpânirii mele, căci numai de când te-ai arătat tu aici, m-a copleșit nenorocirea. Mi-a murit fata, mi-a murit credinciosul hadâmb, și sunt pe patul morții și eu, tot din pricina ta... Du-te, să nu te mai văd! Iar de nu-mi vei asculta porunca și nu-mi vei părăsi pământurile, ai să te căiești amar...

Astfel, izgonit, m-am dus de mi-am ras părul capului, sprâncenele și barba, îmbrăcând straiul umilit al dervișilor. Mult am umblat, flămând și gol, prin tot Răsăritul, și am venit la Bagdad, auzind de mila, cuviința și de dreptatea slăvitului Harun al Rașid, calif, să-i cad la picioare, și spunându-i istoria întâmplărilor mele, să-i cerșesc mila și ocrotirea...

— Aceasta mi-i istoria... a încheiat al doilea derviș.

— Te poți duce unde poțezi... i-a răspuns Sovaida.

Însă el s-a rânduie pe sofa, lângă hamal și dervișul dintâi, s-asculte întâmplările celorlalți...

ISTORIA LUI AGIB, FIUL LUI KASSIB; MUNTELE MAGNETIC ȘI CĂLĂREȚUL DE FIER.

Dervișul al treilea și-a început istoria astfel:

— Sunt Agib, fiul sultanului Kassib! După pogorârea în morți a tatălui meu, rânduindu-mă în stăpânirea lui, cel dintâi gând mi-a fost să-mi cunosc pământul și supușii.

Am cutreierat vreme lungă pământurile și munții

stăpânirii mele. Am cercetat cetățile și sălașurile păstorești din pustie.

Eram tânăr, în floare.

Și inima mi s-a bătut în piept, când am pornit să-mi cercetez tărâmurile ostroavelor. Stăpâneam, întinderi mari de ape, ostroave multe.

Cetatea mea se găsea în țărmurii mării, pe golfuri largi, unde aveam o sută de corăbii înarmate și pregătite oricând de luptă. Alte corăbii aveam pentru călătorii în zburdăciunea tinereții.

Astfel, după cercetarea ostroavelor mele, m-a ispitit gândul și m-a îndemnat să trec și dincolo de linia zării lor.

Și mi-am gătit îndată o flotă de zece corăbii.

Veseli erau corăbierii în amurgul când am pornit către apele depărtate. Cântau la catarguri și line erau apele sub, pâlparea stelelor.

Cânta și suspina vântul înserării în pânze. Mai târziu, la pogorârea întunericului, felinarul de la catarg părea o stea, călătoare cu noi împreună.

Și am umblat pe ape necunoscute vreme de patruzeci de zile și patruzeci de nopți, și câmpia mărilor era neclătinată...

Dar în a patruzeci și una noapte, s-a stârnit întâi un vânt iute. După aceea au început ploile mărilor. Fulgerele băteau apele.

Și a crescut marea, înfoindu-se și desfoindu-se, în valuri cât munții, și umblau corăbiile noastre ca niște coji de nucă...

Trosneau catargurile.

Pânzele s-au spart și s-au sfâșiat.

Toată noaptea, pân' la arătarea luceafărului de ziuă, ne-au izbit apele, dintr-un munte de valuri în alte valuri, cât munții...

Iar la arătarea luceafărului, au încetat ploile mărilor și s-au alinat vânturile. Marea s-a întors supusă în odihnă, A

răsărit soarele în adâncul păclelor.

Îngrijorat, m-am dus lângă cârmaciul corăbiei, să-l cercetez dacă știe unde ne aflăm.

Îndată s-a suit un corăbier în vârful catargului, cercetând pustia apelor.

După o vreme s-a pogorât și ne-a grăit astfel:

— Numai ape se văd, și iar ape, dar la Răsărit, în fundul pustietății, se vede ca un întunic...

— Vai de noi, a strigat mai-marele corăbierilor. Nenorocit Agib, fiu al lui Kassib! Toată știința mea în călătoria pe ape nu mai prețuiește nimic, căci întunicul ce se vede e muntele magnetic, care trage spre el toate corăbiile... Cuiele sunt smulse din bârne și scânduri, și corăbiile se desfac... Toate uneltele de fier, în corăbii aflate, sunt trase spre munte și se lipesc de coasta lui prăpăstioasă, cu zgomot mare...

Și plângea mai-marele corăbierilor, pregătindu-se de moarte.

— Nenorocit Agib, fiu al lui Kassib! Grămezi uriașe de cuie și unelte de fier stau lipite de muntele negru, trase din mulțimi de flote, din ani vechi. Și este în vârful muntelui un altar de fier, pe care stă un călăreț de fier, pe-un cal de fier. Blestemul spune că va mântui călătorii acestor ape, cel ce se va sui în vârful muntelui și va prăbuși călărețul în fundul mării...

Dar niciun corăbier n-a putut ajunge la vârf, căci nu-i niciun urcuș, ci numai o prăpastie, dreaptă ca peretele...

Zicând aceasta, mai-marele corăbierilor și-a smuls turbanul, și zvârlindu-l în ape a început a se bate cu pumnii în piept și-n frunte, cu cutremur mare...

Și au început și ceilalți corăbieri a se tângui de moarte.

Într-o clipă corabia a fost smulsă de pe linia plutirii și zguduită: după aceea a pornit repede către muntele magnetic.

Dar aceasta n-a durat nicio clipă, căci sub ochii noștri

îngroziți, cuiele au început a ieși din bârne, unul după altul, și le auzeam cum fug pe deasupra apelor și se lipeau de munte, cu mare zgomot...

Astfel, cele zece corăbii s-au desfăcut într-o clipită și toți oamenii s-au înecat.

Eu, cu îndurarea Domnului Allah, am avut timp să mă încheștez de o scândură, pe care vântul o mâna cu repeziciune către muntele magnetic...

Și am ajuns, cu ajutorul stelei norocului meu, la poala muntelui, la niște trepte prăpăstioase, care urcau drept, în sus, către călărețul de fier... Îngustă era poteca aceea, că abia încăpeam în ea. Urca drept în sus, și călărețul de fier îl vedeam deasupra capului. Nu vă pot arăta cazna mea, dar după o zi întregă de urcuș, am ajuns sus, odată cu pogorârea nopții.

Am adormit lângă altar, zdrobit de oboseală.

Și dormind eu adânc, din adâncimea somnului mi s-a arătat în vis un moșneag, care mi-a grăit cu glas blând așa:

— Ascultă, Agib, fiu al lui Kassib! Dimineața, când te-î trezi, să sapi pe locul unde-ți stau picioarele! Ai să găsești un arc de fier și trei săgeți de plumb, care s-au făcut de către făurarii vechi, după un semn al astrelor, spre mântuirea neamului omenesc... Ia arcul și săgetează călărețul de fier! El va cădea în mare! Calul se va prăbuși lângă tine, pe locul unde vei afla arcul și săgețile! Acolo să-l îngropi. Și căzând călărețul de fier în ape, se vor frământa apele din adâncuri și vor crește până-n vârful muntelui. Nu te teme. Așteaptă până se va arăta plutind pe ape o luntre. Vei vedea la vâsle un om de metal. Urcă-te în cin și lasă-te în voia acelui om, să te ducă pe mări.

Dar ascultă, Agib, fiu al lui Kassib! Tot timpul cât te vei afla în cin, să nu-ți pierzi firea, căci dacă ți-o vei pierde, te vei căi amar... Lasă-te deci în voia vâslaşului de metal, căci el te va scoate prin alte mări, în mările tale, unde vei găsi corăbii

să te întorci acasă...

Venind ziua, m-am deșteptat îndată, și săpând la picioarele mele, am găsit arcul și săgețile din vis.

Mi-am pus arcul pe braț și am tras săgețile una după alta.

La a treia săgeată, călărețul s-a rostogolit în apele mării; calul s-a prăbușit la picioarele mele, unde l-am îngropat repede, după sfatul moșneagului din vis.

Căzând omul de fier în ape, au început apele a se frământa și a crește... Vuiiau, înălțându-se cu repeziciune, către mine...

Și cum au ajuns apele în vârful muntelui, s-a ivit cinul, cu vâslaș de metal.

M-am urcat repede, lăsându-mă în voia lui, având grijă să nu-mi arăt teama, plutind astfel vreme de nouă zile...

Iar în ziua a zecea, s-a arătat în zare un ostrov.

N-am mai putut de bucurie, ci aruncându-mă în genunchi în cin, am strigat pierzându-mi firea:

— Mărire și laudă lui Allah!...

Și s-a lăsat cinul la fund, împreună cu vâslașul ei de metal...

Ziua întreagă m-am zbătut cu moartea în gură, înotând din răsputeri, către zarea ostrovului.

Odată cu noaptea, furtuna a prins a frământa apele, și eu înotam înainte, când, deodată, un val negru și înalt cât muntele, m-a aruncat pe țarmure. Am fugit repede, înăuntrul ostrovului, spre a nu fi apucat de alți munți de valuri și zvârlit înapoi, în mare.

După ce am plâns, mulțumind celui ce în eternități stă de veghe asupra munților, care jucării sunt, și asupra mărilor, care se usucă la suflarea lui ca o lacrimă, mi-am dezbrăcat veșmântul. L-am stors de apă, întinzându-l la uscat pe nisipul încă fierbinte de arșița de peste zi.

Și până-n zori am vegheat, în vecinătatea furtunii...

Marea s-a alinat și s-a înroșit în depărtările ei. A răsărit

soarele.

Apoi m-am dus tot către fundul ostrovului, cercetându-l.

Era un ostrov mic, bogat în arbori cu rod.

Se aflau meri și peri încărcați.

Mi-am dat repede seama că mă aflu departe de mările și ostroavele mele...

Și iată: într-o dimineață, pe când soarele se arăta din apă roșu, s-a auzit ca o oftare a mării. Apele s-au frământat parcă speriate, fugind repede la țărmurile insulei. Și s-au tras după aceea tot mai departe, și mai departe, și tot mai jos, până ce insula a crescut și s-a arătat o arie de nisip, ducând la un pământ nou, ieșit deodată din negură.

Am căzut la pământ și am plâns de bucurie.

M-am ridicat apoi și am pornit spre pământul necunoscut.

Am umblat zece zile și zece nopți.

În zorii zilei a unsprezecea, am zărit în depărtări un foc roșu și am lărgit pasul, nădăjduind că voi găsi în pustiu nisipurilor vietăți omenești. Mi-am dat seama îndată că zarea aceea roșie era acoperișul de aramă al unui serai din pustiu, strălucind în puterile răsăritului.

Am grăbit și mai tare pasul, minunându-mă de frumusețea și ciudățenia seraiului. Porți și stâlpi de aur avea.

Și pe când mă minunam astfel, am văzut deodată zece feciori cu chipuri frumoase, îmbrăcați în veșminte albe, venind ca de la o preumblare, însoțiți de un bătrân cărunț, cu zâmbet bun.

Toți cei zece feciori erau chiori de ochiul drept.

S-au mirat Văzându-mă.

M-au poftit în încăperi adânci, grele de podoabe.

Mai apoi am intrat cu ei într-o încăpere, unde se aflau unsprezece divane, în unsprezece culori deosebite.

S-au așezat toți. S-a așezat și bătrânul, pe divanul lui, tras mai la o parte.

După aceea unul dintre feciori m-a poftit să mă așez jos,

pe-un adânc covor persian, în mijlocul lor, și să le spun istoria mea...

Și am început, istorisindu-mi toate întâmplările până la capăt.

Am băut după aceea împreună și am ospătat.

A coborât noaptea.

Atunci, bătrânul a adus zece vase cu cenușă și cu pulbere neagră de cărbune.

A mai adus și câte două lumânări lângă fiecare vas.

Și mi-a spus:

— Să nu întrebi nimic. Să taci la tot ce vei vedea...

Și s-au aprins pe rând lumânările, tot câte două lângă vas, iar feciorii, ungându-și obrazurile cu cenușă și cu pulbere de cărbune, au prins a se tânguî cu glasuri tari, fiecare între lumânările lui:

— Astfel ne ispășim păcatele... răcneau ei, și încăperile se cutremurau de plânsete...

Până în zori a ținut slujba aceea ciudată!

Atunci, cei zece feciori s-au spălat pe obraz și și-au schimbat veșmintele mănjite cu cenușă și pulbere de cărbune.

Cu greu m-am putut stăpâni în ziua întâia!

A coborât din nou întunericul, și iar au fost aduse cele zece vase, și iar au început gemetele între lumânări...

A trecut ziua a doua și a coborât din nou întunericul și aceeași slujbă ciudată a urmat.

În ziua a treia nu m-am mai putut stăpâni!

— Îndurați-vă, am strigat eu, și chiar cu prețul vieții mele, vă rog să-mi spuneți tainele voastre: cine v-a chiorât pe toți de ochiul drept, și de ce vă tânguîți de moarte, acoperiți de cenușă?

— Agibe! mi-a răspuns unul dintre ei. Istoria noastră e atât de lungă, că ți-ar trebui o viață de om ea s-o afli toată... Noi te rugăm înc-o dată să-ți dai astâmpăr inimii, și să nu întrebi

nimic...

— Cu prețul vieții mele, vreau să aflu... am strigat eu din nou.

— Bine... mi-a răspuns feciorul, dacă vrei numaidecât să afli, vei afla.

Și au adus un berbec, trăgând pielea de pe el.

— Iată! mi-a grăit feciorul mai departe. Ia cuțitul acesta și intră în pielea berbecului. Noi te vom coase, și îndată vei auzi văzduhurile vâjâind în zborul păsării Roch, cea atât de mare și de puternică, încât, când se bat elefantul și hipopotamul, ea îi ia pe amândoi în căngi, și-i duce puilor ei în vârful munților. Va veni Roch-pasărea, te va lua în căngi, crezându-te berbec și va străbate cu tine văzduhurile și te va pune pe-un munte.

Când vei simți pământul, ia cuțitul și taie pielea; văzându-te om, Roch-pasărea va zbura speriată, după aceea, scoală-te și mergi neîncetat, până vei da de cetatea cu o sută de uși... Mai încolo vei afla singur...

Astfel, m-a îmbrăcat în pielea berbecului. Au sunat și au vâjâit văzduhurile. Și venind pasărea Roch, m-a luat în căngi, zburând cu mine până am simțit că mă lasă pe pământ.

Am scos cuțitul... Astfel a fugit speriată Roch-pasărea, Văzându-mă.

Eu m-am ridicat și am pornit tot către Răsărit, mergând fără încetare zi și noapte, până am zărit cetatea știută.

Porțile erau deschise larg.

Prin curți cu stâlpi de aur am trecut. Havuzuri susurau, și nu vă pot arăta frumusețile fără de seamăn văzute.

Am intrat într-o încăpere adâncă și largă, având în pereții ei nouăzeci și nouă de uși în lemn de aloe și o ușă de aur.

Mult am mers – și nu-mi ieșea nimeni înainte.

Deodată, intrând într-o altă încăpere, am văzut patruzeci de sultănițe, tot una și una de frumoase, scump

înveșmântate, stând în patruzeci de sofale.

S-au înclinat, Văzându-mă.

S-a ridicat una:

— Fii binevenit, Agib, fiu al lui Kassib! Noi, aceste patruzeci de sultănițe, îți suntem din clipa asta slujnice! Tu ne ești sultanul și stăpânul... Orice vei porunci tu, sfânt va fi! Un semn e destul să faci cu ochiul tău, sau cu mâna ta, și-ți cădem la picioare...

*

* *

— Ascultătorilor! Ca să dovedească spusele, cele patruzeci de sultănițe au și început a roi în jurul meu, slujindu-mă: una a adus un vas de aur și mi-a spălat picioarele, alta mi-a pieptănat părul, alta îmi pregătea veșmintele cele noi, altele pregăteau cu grabă masa, aducând vin și bucate. Alăute au început să suspine, când m-am așezat la masă. Glasuri dulci, calde ca mângâierile, însoțeau alăutele. Dulci erau vinurile și străluceau în cupele de aur...

Astfel am petrecut ziua întreagă.

Și iar au prins alăutele a cânta, la cina de la începutul nopții. Le îngâneau glasuri înalte, înfiorate.

Vinurile aduse pentru seară erau și mai dulci.

Astfel, patruzeci de zile și patruzeci de nopți am petrecut în basmul acela...

Și au trecut alte patruzeci de zile și patruzeci de nopți, și apoi altele, până s-a scurs anul, și tare îmi era dragă una dintre cele patruzeci de sultănițe!

Iar la împlinirea anului, a pogorât în încăperi o mare tristețe.

Cele patruzeci de sultănițe se găteau de ducă. Unele suspinau, altele cântau stihuri vechi ale despărțirii.

— De ce plângeți? am întrebat eu.

— Stăpân al nostru! a răspuns aceea care-mi era mai dragă... Vremea bucuriilor a trecut. S-a veștejit anul. Frunzele și rodurile au căzut... A căzut cu frunzele și bucuria noastră. Căci, află: suntem patruzeci de sultănițe și ne petrecem traiul după cum ți-a fost dat să vezi, dar avem blestem ca la împlinirea anului să ne întoarcem la părinți! Stăm acolo patruzeci de zile, și venim iar aici, pentru alt an, al altor bucurii... Cu mare tristeță te părăsim pentru patruzeci de zile... Și află: cât vei sta singur, poți deschide toate cele nouăzeci și nouă de uși din lemn de aloe; dar pe cea de aur să n-o deschizi, căci te paște primejdia!

Și mi-a dat o sută de chei de la cele o sută de uși.

— Am putea lua cu noi cheia de la ușa de aur, dar avem credință deplină în puterea stăpânirii tale asupra cugetului tău...

Astfel și-a sfârșit ea cuvântul.

Patruzeci de inimi am simțit bătând la rând, pe pieptul meu, la despărțire...

*
* *

Și a povestit mai departe al treilea derviș, către Sovaida și către ceilalți ascultători, înlemniți pe covorul persian:

— Abia după ce s-au dus către pământurile lor cele patruzeci de sultănițe, mi-am dat seama de minunățiile ce mă înconjurau în cetățuia aceea.

În cea dintâi zi am deschis ușa întâia...

Am aflat o grădină cu arbori așa de frumoși, cum nu se mai găsesc pe tot pământul.

Și îndure-se de mine Allah, dacă îndrăznesc a spune că nici grădina făgăduită nouă, pulberii omenești, nu va fi fiind mai frumoasă...

Ape line udau pomii la rădăcini, și alte ape line, căzând de

sus, în pulberi albastre, udau rodul și crengile.

Și erau roduri care abia răsăreau din flori. Altele, aproape coapte, iar altele, în toată deplinătatea coptului, așteptau parcă niște mâini de îngeri să le culeagă și niște buze rumene să le sărute...

Am părăsit grădina, vrăjit, și am încuiat la loc ușa întâia.

Și am deschis ușa a doua...

Grădina aflată dincolo de ușa aceea, cu toate florile de pe pământ, n-o voi putea niciodată uita, cu toate nenorocirile mele...

Luceau în mii de culori și împrăștiau mii de miresme trandafirii, iasminții și nardul. Ca într-o vrajă luminau viorelele, iacintul și crinii.

Râuri și râșoare, izvoare și iazuri oglindeau ceruri adânci în străfunduri albastre.

Ca dintr-un farmec m-am smuls, și mai apoi am deschis ușa a treia, aflând altă grădină, unde străluceau din pene și ciripeau toate soiurile de păsări de pe pământ.

Vase de smaragd se vedeau prin pomi, pline cu apă curată ca lacrima, unde se adăpau păsările.

Și astfel, a doua zi, în zori, am deschis a patra ușă – și mi s-a oprit răsufletul de cele văzute...

Deschizând ușa a patra, am văzut o curte în patru colțuri, având în fund un serai cu totul bătut în pietre scumpe, și parcă ardea ca focul...

Avea seraiul de pietre scumpe patruzeci de uși deschise, ducând către patruzeci de vistierii...

Ușa întâia arăta grămezi de mărgăritare, mari cât ouăle de hulub, ușa a doua arăta vase cu diamante și rubinuri. Arăta ușa a treia smaragduri. A patra arăta aur în suluri. A cincea argintul bătut în monedă. A șasea, topazuri și arbori de coral...

Și nu voi înșira toate minunile văzute, căci zile și nopți mi-ar trebui...

Destul că pentru cercetarea celor nouăzeci și nouă de uși, mi-au trebuit treizeci și nouă de zile în capăt...

*
* *

În ziua a patruzecă, îmi suna în auz ca un cântec de bucurie, căci aveau să vină cele patruzeci de sultănițe...

Și umblând prin cetățuie, nu m-am putut stăpâni și am deschis ușa de aur...

Cum am pășit pragul, m-a pălit o mireasmă grea. Am căzut la pământ în leșin, și trezindu-mă, în loc să fug din încăperea aceea, mânat de nenorocul meu am pășit înainte...

Am ajuns sub o boltă adâncă, luminată de multe sfeșnice și policandre de aur, împrăștiind mireasmă de aloe și ambră, și multe candelă de argint luminau, arzând în untdelemnuri rare.

La o iesle de abanos, am văzut un cal negru ca abanosul, cu frâu de aur și cu șa de aur. Ochii îi luceau ca doi tăciuni roșii. Cum m-a simțit, și-a scos botul din ieslea unde rodea sesam de India, și a prins să bată din picioare, sforăind.

Nu m-am putut răbda, și apropiindu-mă de dânsul, l-am dezlegat de la iesle și l-am scos afară, să mă uit la el la lumina soarelui...

Și am sărit în șa.

Calul a nechezat o dată și zidurile s-au cutremurat...

Deodată și-a desfăcut aripile negre, pe care eu nu le văzusem, și într-o clipită îmi vâjâia în auz văzduhul, cu vânturile lui cele mai de sus.

Apoi ca săgeata s-a lăsat spre pământ și a început a se scutura, aruncându-mă jos.

Flutura coada lui puternică. Și, deodată, lovindu-mă cu coada peste obraz, mi-a scos ochiul drept... Și calul s-a făcut nevăzut... Stăm trântit la pământ, cu mâna la ochi...

Și luându-mi într-un târziu mâna de la ochi, m-am trezit într-o încăpere cu unsprezece divane, pe care stăteau și mă priveau cei zece feciori împreună cu bătrânul cărunt.

— Singur ți-ai vrut nenorocirea... mi-a grăit unul. Noi, între noi nu te putem primi, căci avem ale noastre taine, care nu trebuiesc aflate... Dar îți vom arăta calea către Bagdad... Acolo stăpânește în dreptate și-n fală Harun al Rașid, cel mai glorios calif al Răsăritului. Du-te la Bagdad și vei afla milă și cinste...

*
* *

— Astfel, aici se sfârșește istoria mea! a oftat Agib. Pornind către Bagdad, mi-am ras barba, sprâncenele și părul capului, îmbrăcând vânatul veșmânt al dervișilor. Și sosind aici, să cer puternicului și dreptului Harun al Rașid îndurare, m-a apucat întunericul pe ulițe. M-am întâlnit în ușa casei acesteia cu ceilalți doi frați derviși, și fericit sunt că le-am auzit patimile, și fericit de o mie de ori sunt că le-am făcut cunoscută pătimirea mea...

UNDE ȘEHERAZADA POVESTEȘTE CUM HARUN AL RAȘID, GIAFAR ȘI MESRUR AU SPUS CA LA ÎNCEPUT CĂ SUNT TREI NEGUȚĂTORI DE LA MOSSUL; ȘI UNDE SE PETREC ALTE LUCRURI, LA CALIF ACASĂ...

Zorile roșii ardeau în adâncul zărilor și prindeau a sclipi acoperișurile. Prin ferestre intra în suluri o lumină tulbure, scăzând para candelelor și lumânărilor.

Al treilea derviș, ridicându-se de pe covorul persian, a rostit înc-o dată:

— Asta mi-a fost istoria întâmplărilor...

Cei șapte harapi și-au îndreptat ochii, toți deodată, asupra Sovaidei, așteptând poruncă.

— Puteți pleca în socotelile voastre... a spus Sovaida către tustrei dervișii.

Harapii s-au sprijinit la loc în paloșe.

— Să ne fie îngăduit, a grăit dervișul al treilea, să stăm sub acest acoperiș tustrei, până vom auzi și istoriile neguțătorilor din Mossul...

Sovaida le-a dat îngăduință, printr-un semn, iar al treilea derviș s-a rânduie lângă ceilalți doi, pe divan, și Giafar-vizir a început:

— După cum v-am spus, la mijlocul nopții, când am sosit aici, în casa asta, suntem trei neguțători din Mossul, unde odinioară se înălța Ninivia...

— Stai... l-a oprit Sovaida. Asta vi-i toată istoria?

— Toată... a întărit Mesrur-hadâmb.

Harapii și-au ridicat capetele, așteptând poruncă. Unii din ei își și cumpăneau paloșele.

— Îndură-te... a strigat dervișul al doilea, căci ce sunt vinovați dacă n-au istorii...

— Îndurare... a strigat Agib, fiul lui Kassib, căci dacă lor nu li s-au întâmplat nenorociri, fericiți sunt ei! Am cules eu toate nefericirile de pe pământ, astfel că lor nu le-a mai rămas niciuna...

— Atunci plecați cu toții... a strigat, mânioasă, Sovaida. Și niciodată să nu vă mai întâlnesc...

Cel dintâi a luat-o spre ușă hamalul.

Dar între neguțători și derviși se întemeiase un sfat.

Întâi vorbise Harun al Rașid la urechea lui Giafar, spunându-i:

— Ia dervișii la locuința ta, până s-o lumina bine de ziuă. După aceea adă-i la mine...

Și s-a întors Giafar către derviși:

— Cinstiți pelerini în căile drepte ale proorocului! Fiindcă încă nu s-a luminat de ziuă, cuget că n-ar fi bine să bateți ulițele; de aceea vă poftesc în caravansera, unde avem pat de odihnă...

Astfel au ieșit toți, în plecăciuni adânci, și ușa de fildeș s-a închis în urma lor.

Hamalul s-a depărtat repede, spre colțurile lui de uliță, înspre partea bazarelor, Harun al Rașid și cu Mesrur-hadâmb s-au dus spre seraiuri, iar cei trei derviși au fost duși la locuința lui Giafar-vizir, cu mare cinste...

Și mult s-au minunat dervișii, aflând că au petrecut cu marele, dreptul, puternicul și vestitul Harun al Rașid!

Drept aceea, a doua zi, când au fost poftiți de către Giafar, la calif, au urcat treptele numai în temenele tustrei, unul după altul, după măsura în care și-au istorisit întâmplările.

Și le-a zâmbit Harun al Rașid cu multă bunătate, și după aceea a răs:

— Bine-ați venit, prieteni vechi...

Și cei trei ochi ai celor trei derviși au prins a clipi repede, lăcrimând.

— Dreptule... neasemuitule... bolboroseau ei, și simțeau că de acum nicio nenorocire nu li se va mai întâmpla aci, sub ocrotirea dreptului, neasemuitului calif Harun al Rașid, care a răs din nou spre ei:

— Dar au rămas istoriile neisprăvite... Și întorcându-se spre Giafar: Trimite la casa celor trei surori, să fie poftite aici. Să spună că le cheamă Harun al Rașid, califul din Bagdad...

Au intrat îndată robii cu cele de cuviință pentru îndulcirea gustului la povestit.

Au așternut în mijlocul încăperii un covor persian și când au fost înștiințați că surorile Sovaida, Safia și Amina așteptau la împărăteștile uși, ei s-au rânduie pe covor, așa cum îi așezase Sovaida la casa ei...

Intrând, cele trei surori au dat un țipăt, cunoscând îndată

în neguțatorii de la Mossul pe calif, pe Giafar și pe Mesrur, și nu mai puțin s-au mirat când au întors capetele spre dânsese cei trei derviși, chiori de ochiul drept...

Și le-a grăit Harun al Rașid așa:

— Suntem gata să vă ascultăm istorisirile. Să aflăm de ce au fost bătute cele două cățele negre și de ce această cinstită femeie are sânul mâncat de bube...

Atunci, cele trei surori, lepădându-și spaima printr-un suspin, s-au așezat pe o sofa în fața ascultătorilor și Sovaida a început:

— Dreptule, neasemuitule atotîndurătorule Harun al Rașid-calif!

Dar s-a întrerupt numaidecât și toți și-au îndreptat capetele spre ușă.

Intrase căpetenia gărzilor și da seama către calif, grăind repede:

— La porți a fost prins un om de rând, prost, din norod. Are pe cap un coș de nuiete, așa cum poartă la Bagdad hamalii...

Când au intrat aceste trei cinstite femei, el tocmai trecea prin fața porților, și a aruncat marfa ce o ducea în coș, în urma unui neguțător, și s-a repezit să intre! Socotindu-l a fi răufăcător, l-am aruncat în temnița cea mai dedesubt, însă el strigă întruna numele tău, calife prea înălțate... Poruncești să-i tai capul?

— Să mi-l aduci aici... a poruncit califul, și cu toți au rămas tăcuți, până ce omul acela de rând, bușit prin uși, a fost aruncat în încăpere.

— Iată-l... a rostit căpetenia gărzilor, iar Giafar-vizir, Mesrur-hadâmb, cei trei derviși chiori de ochiul drept și cele trei surori, într-un glas au strigat:

— Hamalul...

— Frate... a grăit Harun al Rașid, sculându-se repede de pe covor, și ridicându-l i-a șters fața cu poala veșmântului,

rostind iar: Frate...

A ieșit mirat căpetenia de străji, iar Harun al Rașid, luându-l pe hamal de mână, l-a poftit să se așeze lângă dânsul pe covorul persian.

Și fața hamalului a împietrit, când Sovaida și-a început din nou istoria:

**UNDE SOVAIDA DEZVĂLUIE TAINA DIAVOLEASCĂ A
CĂȚELELOR NEGRE; CETATEA ÎNMĂRMURITĂ; PÂNĂ
UNDE MERGE RĂUTATEA UNOR FEMEI; ȘI ALTE
ÎNTÂMLĂRI ÎNFRICOȘATE, NEPOTRIVITE LA CETIT ÎN
VREMEA NOPTII...**

Dreptule, neasemuitule în tot Răsăritul, vestitule Harun al Rașid-calif! Mare vizir Giafar și tu. Mesrur-hadâmb! Voi trei, preacinstiți derviși și tu, preafericit hamal, ajuns în seraiurile califilor, ascultând nemaipomenitele istorii din slăvită gură a sultanilor! Fără de seamă este frumusețea cerului și fericit este colbul pământului, de când s-au tipărit în ei pașii umbrei lui Allah, Mahomed-prooroc!

Fericit ești tu, glas al meu, când povestești!

Fericiți ochii mei când oglindesc în ei minunățiile lumii!

Fericită inima mea și suspinul meu, ascultând alăutele!

Fericit răsufletul meu și plânsul meu, aici sub cortul albastru al cerurilor, în singurătatea lumii!

N-am cuvinte să-mi spun și dar să-mi împodobesc isteria, pentru că prea cumplită și prea înfricoșată este!

Aflați: cele două cățele sunt surorile mele mai mari!

Murind tatăl nostru, care era neguțător vestit până dincolo de Ind, și până la Samarcand, până la Ceylonul din negură, și până la negrele mări europenești, oriunde sunt ostrovuri; murind tatăl nostru, ne-a lăsat prin așezământul diatei

dinari cinci mii.

La un an după moartea tatei, surorile mele s-au măritat, dar bărbații lor le-au dus în adânci străinătăți, lângă Streășina Lumii, și le-au părăsit.

Peste un an mi s-au întors cele două surori, galbene la față, îmbrăcate în strai rupt și aspru, căpătat de pomană, prin străini. Ca două cerșetoare arătau, când mi-au bătut în ușă.

— Laudă și slavă! Mărire și cântare lui Allah! Bucură-te, inima mea! Împăienjeniți-vă în lacrimile bucuriei, ochii mei! Fii fericit, prag al casei! Tu, ușă, ferește-te cu sfială într-o latură, căci iată, mi s-au întors surorile!

Astfel am strigat, văzându-le.

Le-am dat veșmântul meu și încălțările mele, cămara mea le-am dat-o, spunându-le:

— Cât de fericită sunt! Eu altă bucurie nu am decât pe voi!

Astfel, trăind laolaltă, s-a scurs un an. Însă ele și-au căutat iarăși bărbați și i-au găsit. Eu le-am spus:

— Păziți-vă, că prefăcuți și răi sunt unii!

Și au clătinat ele din tâmplă:

— Ești tânără încă și nu știi!

— Dar n-ați pățit-o oare cu bărbații dintâi?

— Ești tânără și proastă... mi-au răspuns ele.

Găsindu-și bărbați, aceștia au făcut ca și cei dintâi; în străinătate neagră le-au dus și abia au scăpat de nu le-au vândut la un târg de robi! Trecând anul, s-au întors iar, mai de plâns... Inima mea iar a cântat, și iar s-au împăienjenit ochii mei de bucurie, văzându-le.

Și iar le-am înveșmântat și la loc de slavă le-am ținut.

Încă un an s-a scurs. Eu am pregătit o corabie, trebuind să călătoresc în străinătăți, pe ape, la Basora.

În ajunul plecării, mi-am întrebat surorile:

— Cum veți face? Rămâneți acasă, ori veniți cu mine în străinătăți, pe ape, la Basora?

— Mergem cu tine... mi-au răspuns ele, într-un glas.

Astfel am pornit într-o dimineață, pe când mai scânteia luceafărul, ca un foc roșu, depărtat, în largul apelor. Lin plutea corabia și sunau în pânze suspinele zorilor. Munți de foc stăruiau în depărtările mărilor, și noi pluteam spre ei, și cântări de alăute sunau.

Zile și nopți multe am străbătut. Blânde erau oftările mărilor și line erau valurile! Cântau la catarg corăbierii, visând la împărățiile negurii.

Dar deodată s-a făcut o noapte neagră și ne-a învăluit! Au amuțit cântecele și felinarul de la catarg a clipit.

S-a înspăimântat mai-marele corăbierilor. Când s-au arătat zorile, el și-a dat seama că intrasem într-o mare necunoscută. Cu deznădejde am rătăcit pe ape, și iată că deodată s-a arătat din negură o cetate înaltă, puternică, sclipind în minunățiile zorilor.

— Stăpână, s-a cutremurat mai-marele corăbierilor, ia paloșul și scurtează-mă de cap! Vinovat sunt! Mult am călătorit pe ape, dar cetatea asta mi-i cu totul necunoscută...

A oprit după aceea corabia la schele. Și-a încins paloșul și a coborât, intrând în cetate...

*
* *

Minunați-vă, ascultători preaslăviți, și tu, glasul meu, înșiră cuvintele înainte...

Mult ne-am mirat, că nicio viață nu se vedea în toată cetatea aceea.

La o vreme s-a întors mai-marele corăbierilor și ne-a spus, cutremurându-se:

— Pogorâți, o, voi, corăbieri, și voi, călătoarelor! Pogorâți și minunați-vă de ce veți vedea!

Astfel, coborând la țarmuri și intrând în cetate, am văzut

toți locuitorii prefăcuți în stane de piatră neagră...

Fiecare sta așa cum îl apucase blestemul: în mijlocul ulițelor, în picioare, așternuți la pământ ca pentru rugăciune, cu mâinile întinse, sau culcați în paturi...

Peste tot locul se vedeau mărfurile neatinse, aurul și argintul, și pietrele scumpe...

S-au repezit corăbierii și s-au încărcat de lucruri.

Eu, furișându-mă printre negrele stane, m-am dus de-a dreptul către seraiul sultanului: încremenit în tron sta sultanul, prefăcut în stană, și împietrită în piatră neagră sta sultănița...

În jurul lor, prefăcuți în stane, ședeau în jilțuri sfetnicii și vizirii, îmbrăcați în mantii de purpură. Mantie de mătase, țesută în fir de aur, avea sultănița. Mantie de brocat indienesc avea sultanul, și amândurora le străluceau diademele pe frunte...

Am străbătut apoi încăperi după încăperi, am intrat în cămarile sultănițelor și-n cele ale roabelor, și toate ședeau prefăcute în stane...

Deodată am nimerit la o ușă. Am deschis-o și am coborât șapte trepte. Deschizând altă ușă, s-a arătat ochilor mei o încăpăre lucind în minunății. Numai pietre scumpe ardeau, fulgerând în toate colorile. Un mărgăritar mare cât un eu de hulub, pus într-un sfeșnic, lumina peste toate.

Mă uitam în toate părțile mirată. Deodată, am zărit într-un colț, puse în șapte sfeșnice, șapte lumânări aprinse. Mi-a sărit inima. „Trebuie să fie aici suflet de om viu...” mi-am spus eu, și am trecut alte uși, alte praguri. S-a înnoptat. Căutând calea de întoarcere, n-am mai nimerit-o, și rătăcind în seraiul acela, m-am întors la încăpărea cu cele șapte sfeșnice arzând. M-am așezat pe un divan, și rostind stihurile somnului din Cartea Cărților, am adormit...

Dar pe la miezul nopții m-a trezit un glas bărbătesc, lin, citind Koranul. M-am sculat repede și am trecut pragul într-o

încăpere unde ardeau sfeșnicele pentru rugăciune. Un fecior frumos ca lumina soarelui, așezat între sfeșnice, citea Koranul.

Am strigat:

— În numele veșnicilor adevăruri pe care le citești în cartea de temelie a Lumii, răspunde-mi, omule, cine ești?

Și a râs feciorul, răspunzându-mi:

— Întâi să-mi spui tu cum ai nimerit în această cetate încremenită...

După ce i-am înșirat întâmplările mele pe luciul mărilor, el a închis Koranul, l-a învelit într-un șal de mătasă, a surâs iar și mi-a spus așa:

Sunt feciorul sultanului și al sultăniței, stăpâni peste cetatea asta... Află că toți locuitorii, împreună cu părinții mei, n-au vrut să se supună unui șeic vrăjitor!

Într-o noapte, cerurile au vuit în tunete și fulgere. S-a hurducat pământul cu toate zidurile lui și un glas a strigat cu puterea trâmbițelor:

— O, voi, oamenilor! de ce nu vreți să vă supuneți mie? Vai vouă!

Noroadele îngrozite au alergat la tatăl meu, sultanul, și au strigat:

— Învață-ne, preamărite și strălucitorule: ce a fost strigarea aceasta? Și de ce pământul s-a hurducat și au trâmbițat cerurile?

Și a râs tatăl meu:

— Liniștiți-vă și nu dați ascultare ticălosului!

După un an, glasul a sunat din nou și iar au venit noroadele la tatăl meu, și tatăl meu iar a râs.

Și s-a auzit și a treia oară glasul, în anul al treilea.

Și pentru că tatăl meu și supușii lui n-au voit să asculte cuvântul vrăjitorului, a pogorât osânda...

Într-o dimineață toți oamenii și toate ființele din cetate s-au prefăcut în stane de piatră neagră.

Singur eu am fost cruțat, deocamdată, și trăiesc astfel, postind și rugându-mă lui Allah...

*
* *

Sfârșind feciorul sultanului, eu am strigat:

— Stăpâne! Roabă îți sunt din clipa aceasta! Rogu-te să vii cu mine la Bagdad, unde am avuții, robi și roabe...

Inima mi s-a aprins în văpaia dragostei.

M-am culcat la picioarele lui și l-am rugat atâta să vină cu mine la Bagdad, încât el a primit.

Am adormit la picioarele lui.

Dimineața, luând multe avuții din serai, am ieșit amândoi, îndreptându-ne spre țărmurile mării, la corabie.

Mult s-au minunat surorile mele și corăbierii, după ce le-am istorisit cum au fost prefăcuți locuitorii în stane!

Cu un vânt bun, am pornit iar pe mări.

Fericită cânta inima mea, lângă feciorul sultanului!

Dar într-o zi m-au întrebat surorile mele:

— Ce gânduri ai cu acest fecior?

— Să-l iau de bărbat...

— Îți dorim fericire... au răspuns ele, dar aveau la colțul gurii un surâs de șarpe.

Ne-au dus vânturi bune, și ieșind din Marea Spaimei, am intrat în mărilor dulci, către Basora.

Crâncen zgâria gelozia în inima surorilor mele, pentru bărbatul acela tânăr și ca lumina soarelui de frumos!

După patru zile de lină plutire, se zăreau minaretele la Basora și corăbierii cântau...

Eu și feciorul sultanului dormeam, iar surorile mele, ridicându-ne, ne-au aruncat pe amândoi în mare. Neștiind să înoate, bărbatul mi s-a înecat repede. Eu, apucându-mă de o bârnă ce plutea pe ape, după o vreme, cu mila cea fără hotar

a lui Allah, am fost zvârlită la un ostrov.

Și rătăcind prin ostrov, mi-a ieșit deodată înaintea un șarpe fugind, urmărit de un balaur cu gura înfricoșată.

Într-o clipă, apucând o piatră, am lovit capul balaurului și l-am omorât, iar șarpele mântuit, prinzând aripi, s-a înălțat în slava cerurilor.

Am căzut de trudă, adormind pe loc.

— Când m-am trezit, la picioarele mele stătea o fată de o frumusețe fără seamăn, mângâindu-mi tălpile...

— Cine ești? am întrebat-o, ridicându-mă.

— M-ai uitat așa de repede? s-a mirat fata. Sunt șarpele pe care l-ai mântuit de balaur și sunt Ifrit-diavolița. Îndată ce m-ai mântuit, află că am zburat către depărtările mărilor, am ajuns corabia ta, ți-am dus acasă avuțiile și le vei găsi! Pe cele două surori ale tale le-am pedepsit, prefăcându-le în două cățele... La întoarcere, le vei găsi la prag...

Și a grăit mai departe fata:

— Pentru fapta lor fără inimă, îți poruncesc să dai în fiecare seară surorilor tale, prefăcute în cățele, câte trei sute de lovituri! Iar de nu mă vei asculta, te voi preface și pe tine în cățea, cu tot binele ce mi l-ai făcut, mântuindu-mă din gura balaurului...

*

* *

A tăcut Sovaida. Cei trei ochi ai celor trei derviși păreau trei fulgere încremenite.

Harun al Rașid, Giafar-vizir și Mesrur-hadâmb o priveau nemișcați. Numai hamalul nu-și mai afla loc de mirare, pe covorul persian, parc-ar fi avut ace sub dânsul...

— Iată... a încheiat Sovaida. V-am spus taina celor două cățele și de ce le bat așa, cu toate că mi se rupe inima de milă...

— Înfricoșată istorie... a rostit Harun al Rașid.

— Întâmplările noastre, pe lângă istoria aceasta, sunt doar simple povești... a oftat unul dintre derviși.

— Dar tu? s-a întors Harun al Rașid către Safia. S-auzim izvorul suferințelor tale! Cum ai căpătat pe trup semnele acelea grozave?

— Doamne, a răspuns Safia, și gurile tuturor au amuțit.

ÎNFRICOȘĂTORUL CUVÂNT AL SAFIEI; SE ARATĂ ȘI CRUZIMEA UNOR BĂRBAȚI; ȘI ALTE SCORNIRI PENTRU CHINUIREA FEMEILOR; ȘI CUM NU TREBUIE SĂ DĂM CREZĂMÂNT BABELOR VRĂJITOARE...

Doamne... a rostit iar Safia, înfiorată. Din neamuri mari mă trag și am moștenit de la tatăl meu dinari optzeci mii.

Am trăit singură. Aveam veșminte alese, zece rânduri. Casa mea era împodobită în aurite șahmaranduri, cum au bogații cei mari ai Răsăritului.

Într-o zi mi-a ciocănit cu bățul în ușa o babă.

— Stăpână... a gemut ea, sărutându-mi mâinile și picioarele și udându-mi-le cu lacrimi. Vin din partea unei sărmane fete fără părinți, care se mărită la noapte. Îndură-te, și vino să-i fii de față la cununie, căci n-are pe nimeni și i se rupe inima că are să fie singură în cea mai fericită întâmplare din zilele ei...

Și așa de frumos m-a rugat, încât, când a venit, spre seară, să mă ia, eu eram de mult gata.

Am urmat-o, însoțită de roabe, prin strămtele ulițe ale Bagdadului.

Deodată am intrat într-o uliță largă, luminată, peste care se răspândeau îmbătătoare miresme.

Ne-am oprit în fața unei porți cu bolți adânci de marmură.

A ciocănit baba cu bățul. Am intrat în ograda unui serai măreț, cu vârful turnurilor până la nouri.

Am intrat într-o încăpere luminată cu zeci și sute de sfeșnice și candelabre. Adânci erau covoarele persiene așternute.

După aceea am pătruns în altă încăpere, împodobită cu covoare de mătasă. În fund, pe un divan de marmură, bătut cu mărgăritare și nestemate, ședea o fată frumoasă ca luna plină și blândă ca gazela.

— Bine ai venit, surioară... m-a întâmpinat ea, luându-mă de mână și așezându-mă lângă dânsa pe divan.

Și mai apoi mi-a vorbit așa:

— Să nu te miri, preafrumoasă fată, de cele ce am să ți le spun! Iată: am un frate care te-a văzut o dată și i s-a aprins inima în mare patimă și tânjește de dorul tău. Anume am trimis baba aceea cu cârja ca să te prindă în vicleșug pentru fratele meu care, după toate preasfințitele rânduieli din Islam, vrea să se însoțească cu tine...

Am răspuns:

— Mă supun voiei celui ce din nevăzut vede toate...

Atunci, fata a bătut din palme, și printr-o ușă de aur s-a arătat un fecior frumos, asemeni luminii soarelui.

— Ah... am țipat eu, văzându-l și plăcându-l dintr-odată.

El s-a așezat lângă mine, îmbrățișându-mă cu dreapta lui.

Ușa de aur s-a deschis iar, și a intrat marele cadu cu patru martori, cununându-ne.

Mi-a grăit feciorul după aceea:

— Frumoasa și dulcea sufletului meu! Asemeni grădinii Eramului ești tu!

Și după o clipă a adăugat:

— Binecuvântată fie clipa aceasta, în vecii-vecilor! Bucurâse sufletul meu, în preajma ta, grădină a Eramului...

După aceea s-a ridicat de lângă mine, și luând în mâinile lui albe ca fildeșul Cartea Koranului, mi-a poruncit:

— Jură că în zilele tale n-ai să iubești alt bărbat...

— Jur... am răspuns eu, sărutând cu evlavie Cartea legată în aur...

Vreme de o lună a trecut în dulceața cea mai deplină.

Iată însă că săvârșindu-se luna, am cerut învoire bărbatului meu să ies la bazare, spre a-mi cumpăra unele lucruri de trebuință podoabelor.

Am străbătut ulițele Bagdadului, însoțită de baba aceea încărjoiată, pân' la târgul mătăsurilor, cel în toată Asia vestit.

— Răsare luna, sau închipuirea mi s-a îmbătat? Au coborât huriile din cer, sau ce văd ochii mei?

Cu vorbele acestea m-a întâmpinat un neguțător de mătăasă, tânăr și strălucind de frumusețe.

— Alege și arată-i stăpânei mele ce ai mai bun și mai scump... a grăit șerpoaica de babă către neguțător; iar el, desfăcând în fața mea suluri peste suluri, de cea mai aleasă mătăasă, îmi zâmbea, murmurând:

...Fericit pământul călcat de-o asemenea frumusețe...

Am ales ce doream. Când să plătesc, neguțătorul mi-a spus:

— Nu pot primi plată, pentru că vii pentru întâia dată la mine...

— Nu se poate... am răspuns eu.

— Nu fi proastă... a icnit baba, ghiontindu-mă; de ce să dai atâția bani?

— Dar, a vorbit mai departe neguțătorul, cu fața îmbujorată, doar o singură plată îți cer: pentru toate aceste mătăsururi, să mă lași să te sărut o dată... Ce sunt comorile vechilor șahi persieni, pe lângă o sărutare a ta?

Și a răs baba:

— Ce om prost! Ce-i folosește o sărutare? Și întorcându-se spre mine: Lasă-l să te sărutel!...

— Am jurat pe Cartea Cărților... am răspuns eu, și cum să-mi calc jurământul?

— De o mie de ori proasto... a răs baba, ce-i o sărutare? Cum te-ar atinge o frunză sau o umbră...

Astfel, m-am tras în fundul încăperii și s-a apropiat de mine neguțătorul, mi-a luat tâmplele în mâinile lui fierbinți, dar în loc să mă sărute, m-a mușcat de obraz așa de crâncen, încât am căzut jos leșinată.

Când m-am deșteptat, baba îmi ținea capul în poală și mă alina.

— Hai, hai, odorule... Nu-i nimic! Mergem acasă, și am să-ți aduc doftorii, să te tămăduiești repede! Aibă grijă Allah de toți cei în pierzanie...

Acasă bărbatul m-a cercetat:

— Cine ți-a lovit fața, preaiubita mea?

— Stăpâne, i-am răspuns. Trecând spre bazare, m-a lovit o cămilă încărcată cu lemne...

— Oh, a gemut el, voi da poruncă să fie spânzurați toți neguțătorii de lemne...

— Ba să nu faci așa... i-am răspuns eu, încurcată. Mergând spre bazare, călăream pe un asin, și s-a speriat asinul și m-a trântit pe niște lemne...

— Prea bine... a strigat el, dacă-i așa, chiar mâine mă voi duce la Giafar-vizir, poruncindu-i să scurteze de cap pe toți cei ce au asini de închiriat...

— Doamne... am grăit eu, cum să ucizi atâta suflare omenească? Ceea ce mi s-a întâmplat a fost din voia lui Allah... Îl poți învinui pe Allah?

— Ticăloaso! a răcnit el atunci și, bătând din palme, au intrat în încăpere șapte harapi. După ce m-au smuls din pat, m-au întins cu fața-n jos la pământ. Unul mi s-a așezat pe cap, altul pe picioare, al treilea trebuia să mă taie drept în două...

— Stăpâne! a grăit cel de-al treilea. S-o tăiem drept în două și s-o aruncăm peștilor, în unda Tigrului, căci așa se pedepsesc femeile care nu-și țin credința față de bărbat...

— Lovește-o, Saad... i-a răspuns bărbatul meu.

— Mai ai un ceas de vreme... mi-a grăit după aceea harapul. Roagă-te lui Allah, pentru mântuirea sufletului...

M-am întors spre bărbatul meu, și plângând și gemând, mă rugam de iertare.

— Ticăloaso!... a scrâșnit el, nu ți se cade iertare! Vei fi tăiată în două și zvârlită peștilor din unda Eufratului...

Harapul m-a trântit iar la pământ și mi s-au așezat iar, unul pe cap, altul pe picioare, gata să mă taie în două...

Atunci a intrat în încăpere baba vicleană, și căzând la picioarele bărbatului meu, a scos mare țipăt, rugându-l:

— Iart-o, stăpâne... Iart-o! De mic te-am crescut, și dacă o ucizi, se pot abate asupra ta cum penile celui din văzduhuri...

Și atât s-a tânguit baba, și atât a plâns și s-a rugat, încât bărbatul meu i-a răspuns:

— O iert de moarte, dar am s-o bat așa de crâncen, ca să-i rămână urme pe trup toată viața ei...

Și mi-au smuls robii veșmintele, iar el, apucând un ram de gutui, m-a lovit așa de crâncen peste spate, peste coaste și piept! Am căzut în nesimțire.

Când m-am deșteptat, mă aflam în casa mea, de unde plecasem. Baba mă veghea.

Au trecut peste o mie de zile până m-am înzdrăvenită. Mi-au rămas încă vii unele din urmele rănilor, după cum ați văzut și m-ați întrebat...

Părăsindu-mi casa, m-am dus la Sovaida, sora mea vitregă – și blestemată fie, în vecii-vecilor, gura femeii care va mai rosti cuvântul măritiș...

Nu târziu după aceea, a fost primită în casă și fata aceasta, Amina, pentru a ne face târguieli.

Am trăit tustrele, singure, cu durerile noastre, până ce te-ai arătat tu, o, neasemuitule, dreptule în tot Răsăritul, vestitul Harun al Rașid!

Asta mi-i istoria...

**UNDE ȘEHERAZADA ÎNCHEIE BASMUL HAMALULUI ȘI AL
CELOR TREI FETE; URMEAZĂ MINUNI NEMAIVĂZUTE,
CUM E ACEEA CÂND SE ARATĂ PENTRU A DOUA OARĂ
IFRIT-DIAVOLIȚA; ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI, CARE VOR
BUCURA CETITORUL, SPRE LAUDA LUI ALLAH ÎN VECII-
VECILOR...**

O tăcere mare a urmat povestirii Safiei.

— Să vină vestiții mei scriitori în cronici... a poruncit Harun al Rașid.

Și după ce cele două istorii s-au însemnat de veci în cronicile califilor din Bagdad, s-a întors Harun al Rașid spre Sovaida:

— Și n-ai mai auzit, de la întâmplarea ta, despre Ifrit-diavolița?

— Doamne... a răspuns fata, Ifrit-diavolița mi-a dat trei fire de păr din cosița ei, și mi-a spus: „De m-aș găsi peste Kâf-muntele, cel care se află dincolo de Streașină Lumii, dacă vei aprinde părul acesta, eu voi veni...”

— Adu-mi cățelele și cele trei fire de păr... a poruncit califul-califilor, iar Sovaida s-a dus în grabă la casa ei și s-a întors cu cele două cățele și cu cele trei fire de păr din cosița diavoliței.

Și abia a apropiat Harun al Rașid un fir de păr de para unei candelă – și cerul și pământul au prins să se hurduce...

— Slavă lui Allah, în vecii-vecilor... a strigat Ifrit-diavolița, ivindu-se și ingenunchind la picioarele califului.

— Slavă lui Allah... a răspuns califul. Îți poruncesc, Ifrit-diavoliță, să dai cățelelor acestora înfățișarea dintâi...

— Amin... a suspinat diavolița, și descântând apa dintr-un

vas, și stropind cățelele, s-au arătat în locul lor două fete frumoase.

— Acum, a poruncit mai departe Harun al Rașid, să-mi spui ce-i cu fata aceasta, cu Safia! Să dai la iveală omul care s-a purtat cu ea ca un câine...

— Doamne... a grăit diavolița Ifrit, cum vei pedepsi pe omul acela, când el e așa de aproape de inima ta?

Califul a făcut ochii mari:

— Cine-i omul acela?

— Stăpân al tuturor dreptcredincioșilor câți s-au aflat, câți se află și câți se vor afla... Omul acela e fiul tău, El-Amin...

Acestea zicându-le, Ifrit-diavolița s-a făcut nevăzută.

— Să se arate El-Amin ochilor mei... s-a încruntat Harun al Rașid.

Și El-Amin s-a înfățișat îndată.

— Să-mi spui tot cum a fost... i-a poruncit califul.

Iar după ce El-Amin i-a istorisit înc-o dată întâmplarea Safiei, Harun al Rașid a dat poruncă:

— Să vie tot acum cadiul meu cel mai înțelept și să mai vie scriitorii în cronici...

S-au înfățișat cadiul și scriitorii în cronici.

— Luați însemnare... a rostit Harun al Rașid, și penele au prins a scârțâi:

„Noi, Harun al Rașid, califul-califilor, spre slava, mărirea și lauda lui Allah, cel ce ocârmuiește în veci și știe numărul pulberilor; noi, califul Harun al Rașid, poruncim a se face așa:

Sovaida să ia de soț pe dervișul dreptcredincios care și-a spus istoria întâi:

Cele două surori, scoase din îmbrăcământul blestemat al cățelelor, să se însoțească, spre slava lui Allah și înmulțirea pulberilor, cu ceilalți doi dreptcredincioși derviși; și să rămână dervișii cei trei în slujba mea, și viziri să-mi fie; vor căpăta ocină și haznale cu bani și pietre scânteietoare; să lepede

astfel straiul amărât și să viețuiască după rangul și înțelepciunea lor; alt ocârmuitor ar da sfoară în tot Islamul, de la Streașina Lumii până la Asfințitul din adâncul negurei, la Cordoba; și ar porunci să aprindă proorocului candelă; noi, califul din Bagdad, poruncim astfel, ca să știe viitorimile: Lui Allah, Domnului, eternităților lui Mahomed-prooroc le sunt pe plac numai faptele, și nu vorbele și tămâia, care se risipesc; sultanii lumii trebuie să fie prietenii oropsiților; ce rost ar avea lumina soarelui, dacă n-ar încălzi și n-ar da rod pământului? Ar fi lumina soarelui asemeni pietrei de preț, care nu mai dă nimic, în afară de încântare ochilor.

Fiul meu, El-Amin, s-o ia de soată, îndată, pe Safia. Spre îndestularea lor, seraiuri mândre le voi ridica la Bagdad, lângă apele Tigrului, în grădini.

Așa sa fie, în vecii-vecilor, spre lauda, mărirea și slava lui Allah și a lui Mahomed-prooroc, vizirul său!”

— Stăpâne... a îndrăznit apoi marele vizir Giafar, arătând spre hamal.

— S-a săvârșit lucru nedrept? s-a mirat califul.

Iar după o clipă a răs.

Și ridicându-se, l-a luat pe hamal de mâna dreaptă și pe Amina de mâna stângă.

— Luați însemnare mai departe... a poruncit el cronicarilor:

„Fata Amina din Bagdad se însoțește cu hamalul... Va fi hamalul pururea de-a dreapta mea, ca un fiu din norod ce se află; și să știe califii cei viitori; nicio stăpânire nu are preț și durată, dacă nu se află întemeiată pe mulțumirea celor de jos...”

SE ARATĂ IAR HARUN AL RAȘID-CALIF, GIAFAR-VIZIR ȘI

MESRUR-HADÂMB; O ÎNTÂMPLARE CU TREI MERE; ȘI ALTELE...

Zis-a Riar către Șeherazada:

— Șahiță aleasă! Dulce-i cuvântul tău ca mierea florilor și dulce-i gura ta, ca vâlceaua! După nemaipomenita istorie a celor cinci fete de la Bagdad, prinde a spune, Preaiubita mea, alte întâmplări din zările, din cetățile și din pustiile Răsăritului...

— Luminat șah! i-a răspuns ea. Pe când lumina zorilor sie făcea tot mai viorie și mai puternică. Fericit fie glasul meu care cuvântă! Fericit Allah, în cele șapte strălucitoare ceruri! Fericit pământul din care am crescut, căci odată cu laptele maicii mele, supt-am puterea plantelor, mierea florilor, taina adâncă a pădurilor! Odată cu apa izvorului, băut-am aurul și arama și pietrele scumpe din taințele subpământului, de unde pornesc apele a umbla... Și sunt, Doamne, mlădioasă ca trestia în legănarea vântului, căci am băut apa luncilor de la temeliiile trestiișuriilor. Și dacă am în glas miere de floare și lumină, laudat fie pământul și slavă soarelui...

Află, dulcele meu șah, că într-o noapte plină de negură, Harun al Rașid, califul-califilor, a grăit așa către Giafar-vizir:

— Tu, care ai în seamă împlinirea poruncilor ce le dau! Haidem să cutreierăm noaptea asta Bagdadul, spre a afla necazurile celor de jos!

Astfel zicând, Harun al Rașid a poruncit înainte, ieșind din strălucitele lui seraiuri pe o ușă dosnică. Îl urma Giafar, supus ca de obicei, cât și Mesrur-hadâmb.

Și n-au cutreierat ei multe ulițe, când, iată, de lângă un zid, au auzit un glas cântând așa:

„O deznădejde cruntă, crudă, mută, nimic pe lumea asta nu-mi ajută...”

Stăpână e, în tot, deșertăciunea...

La ce-mi slujește mie-nțelepciunea?

Condeiele și-alesele cerneluri, și scrierea, de-ar fi în mii de feluri, doi bani nu fac, cu toate la un loc...

Aruncă-le, prietene, în foc, că-n deznădejdea cruntă, crudă, mută, nimic pe lumea asta nu-ți ajută..."

— Doamne... a strigat Harun al Rașid, după ce glasul tânguitor a amuțit, ia bine seama, Giafar! Am dat de-un mare nenorocit și-i vai de cel ce-l asuprește!

Și iată, după câțiva pași, scoțând califul de sub lungul strai felinarul, a luminat deodată fața unui om istovit d bătrânețe și amărăciune.

— Să ne spui nenorocirea ta... i-a poruncit califul.

— Doamne... i-a răspuns omul, mă tângui și mă chinuiesc, dar asemenea zidurilor, oamenii sunt surzi la suferințele altuia. Mila din lume a murit, și-n tot Răsăritul nu se află om căruia să-i pese când altul se cutremură în crâșcare! Sunt, în îndeletnicirea mea. Pescar. Am casa grea de nevoi și prunci. Când nu mai pot de alean, când aleanul mă strânge de gât, ies în ulițele Bagdadului plâng...

— Frate... i-a răspuns Harun al Rașid, ia-ți tot acum uneltele meșteșugului și haidem la Eufrat, la ape. Vei arunca năvodul, și pentru fiecare pește prins, îți voi dărui câte-o sută bani aur...

Astfel zicând, au pornit către Eufrat, la ape, și ajungând acolo, pescarul și-a aruncat mreaja în sânul verde a adâncurilor, și n-a ținut-o mult, simțind că a prins ceva greu. Trăgând-o repede afară, n-a scos nici mreane lucitoare, nici crapă cu floare de rugină în solzi, nici moruni verzi ca temeliiile oceanelor – ci, trăgând din răspuțere a scos la fața plină de stele a apelor o ladă grea.

Mare a fost mirarea tuturor, dar mai mare mirarea lui Harun al Rașid, care a dat pescarului o sută de bani aur

După aceea, Giafar-vizir și Mesrur-hadâmb, luând lada pe umeri, au dus-o cu grabă în seraiuri, printr-o ușă tainică, iar la porunca lui Harun al Rașid, desfăcând lada, au găsit în ea, învelită în niște straie de aur, o fată frumoasă, așa cum e luna în domnia cerului!

Au amuțit iar de mirare, și Harun al Rașid, și Giafar, și Mesrur însă, cercetând mai bine, au văzut că minunea aceea de fată era tăiată în bucăți cu satârul...

— Allah!... striga Harun al Rașid, izbucnind în lacrimi. Să știi, Giafar-vizire, că răstignirea te-așteaptă, dacă în trei zile nu vei pune mâna și nu vei aduce în soborul judecății mele pe ucigașul acestei femei!

— Doamne! s-a cutremurat Giafar. Cum să aflu eu pe făptaș, în timp așa de scurt, într-o viermărie de oameni ca Bagdadul?

— Să se afle... striga în urma lui Harun al Rașid, că sub domnia mea toate faptele rele trebuiesc pedepsite! Dacă nu-mi aduci făptașul, nu numai pe tine te voi răstigni, ci îți vor ține tovărășie, pe patruzeci de cruci, patruzeci din neamurile tale cele mai apropiate...

Deznădăjduit, Giafar s-a furișat în locuințele sale, unde a stat cele trei zile gemând. Și iată că trecând zilele, s-a înfățișat califului, urmat de patruzeci din cele mai apropiate neamuri, gata să-și ia osânda.

Îndată, au pornit în tot Bagdadul pristavii cu trâmbițele, cu tobele și cu strigările, și noroadele au prins să alerge spre locul unde călăii și calfele călăilor pregăteau crucile.

Strigau vestitorii:

— Cine vrea să vadă cum moare în chin Giafar-vizir, să vină!

Și tot mai tare se buluceau noroadele.

Și iată că tocmai pe când Giafar se întindea pe lemn, ca să i se bată cuiele în palme și-n fluierile picioarelor, s-a arătat în fața lui un fecior tânăr și frumos, ca luceafărul în

tremurările cerurilor, după ce cântă cocoșii de miezul nopții și ziua prinde a se arăta...

— Stăpâne... a strigat feciorul, izbucnind în lacrimi; spune califului să oprească osânda, căci eu sunt ucigașul femeii aflate în Euftrat...

Și ieșind, gema de deznădejde.

— Stăpâne... a strigat feciorul, izbucnind în lacrimi; spune califului să oprească osânda, căci eu sunt ucigașul femeii aflate în Euftrat...

— Ba eu sunt ucigașul acelei femeii... a strigat deodată un bătrân, apropiindu-se repede. Nu-l asculta, vizir Giafar, pe feciorul acesta, că nu știe ce spune. Eu sunt ucigașul – și nimeni altul...

— Doamne, s-a minunat Giafar. Sculându-se de pe lemnul osândeii și apropiindu-se de Harun al Rașid. Doamne și luminate stăpâne! Iată: au venit acești doi oameni și unul și altul spun că ar fi ucis femeia aflată în ladă...

— Cu ce-mi puteți proba fapta voastră? s-a întors Harun al Rașid spre feciorul cel luminos și spre bătrân.

— Doamne și Luminăția Ta... a început feciorul, iată, gata mă aflu a istorisi și gata mă aflu a primi osânda deplină a răstignirii, căci amarnic mi-i păcatul și grozav mă zgârie unghia părerii de rău...

Și vorbea înainte feciorul și i se scutura straiul de plâns. Deodată însă vuietul noroadelor a crescut așa de strașnic, că Harun al Rașid a ridicat brațul:

— Ce vor noroadele și de ce se bulucesc?

— Preadreptele și prea înțeleptule, a strigat cu glas puțin un bătrân, noroadele se bulucesc pe dreptate! Le-ai chemat să plângă la moartea celui mai drept vizir ce l-a avut vreodată Răsăritul! Acum, când lumina a ieșit la iveală și vinovatul îți stă în față, mărturisindu-se, noroadele spun că nu-s mulțumite să stea numai așa, în priveală; noroadele vor s-asculte și ele întâmplarea acestui fecior plin de lumină și a

fetei găsită de Luminăția Ta în cufăr...

— Prea bine... a încuviințat Harun al Rașid. Dă glas noroadelor să s-aștearnă și s-asculte, căci, adevăr grăiesc, întâmplarea asta va fi scrisă în cronicile Bagdadului, pentru ca s-ajungă la viitorimi... Iar tu, feciorule, ai cuvânt mai departe...

— Luminăția Ta... a început din nou feciorul. Bătrânul de alături mi-i tată, de aceea ar vrea să moară în locul meu, dar nu-i dați ascultare, căci nu-i vinovat! Vinovat numai eu sunt și nimeni altul... Aflați, noroade, și voi obrazuri luminate, aflați: sunt neșutător cu faimă. Soața mea, femeia aflată în Eufrat, era de o frumusețe cum nu se mai află și dragă îmi era, cum vorbele cele mai meștere nu pot spune. Într-o zi, îmbolnăvinduse și arzând în friguri, mi-a cerut să-i aduc, de unde-o ști, câteva mere, să-și răcorească cerul învăpăiat al gurii... Eu am alergat prin tot Bagdadul, fiind gata să-mi dau toată avuția pe câteva mere. Și n-am aflat niciun măr, în tot cuprinsul Bagdadului. Atunci, în deznădejdea mea, am izbucnit în lacrimi, în plină uliță.

— De ce plângi, frate? m-a întrebat un bătrân, și spunându-i greul, el mi-a răspuns:

— Mere vei afla numai la Basora, în grădinile califului...

M-am dus la Basora fără întârziere; m-am dus la grădini și plătind trei dinari, am căpătat trei mere. Într-un suflet m-am întors acasă. Am dat soaței mele cele trei mere, ducându-mă din nou la casa mea de negoț. Și stând eu, după o vreme; în pragul casei de negoț, iată că văd deodată un rob, având în mână un măr mândru.

— De unde-i ai? i-am întrebat.

— Mi l-a dat iubita... mi-a răspuns robul. Ei i l-a adus bărbatul, tocmai de la Basora, din grădinile califului... A cumpărat trei mere, dând pe ele trei dinari...

— Allah... am gemut eu, în timp ce robul se îndepărta, îți arăt eu ție, femeie! Și te mai prefăceai că ești bolnavă! Îți arăt eu ție...

Și ducându-mă acasă, am ciopârțit-o cu satârul, apoi, închizând-o în ladă, am aruncat-o în Euftrat... Dar, Doamne, abia întorcându-ma de la Euftrat, mi-a ieșit înaintea băiatul meu cel mic, plângând în gura mare.

— Tată... scâncea el, am luat de la căpătâiul mamei unul dintre cele trei mere. Cum mă jucam cu el la poartă, a venit un rob și m-a întrebat:

— De unde ai măruț?

— De la Basora, din grădini! A adus tatăl meu de acolo trei mere, plătind pe ele trei dinari. I le-a adus mamei, care-i cu cerul gurii în arșiță...

Atunci, luminate fețe și voi, noroadelor, mi-am dat pe dată seama de grozăvia ce-o făptuisem, ucizându-mi soața, în urma celor spuse de către rob... Asta mi-i întâmplarea...

Un vuiet surd a trecut prin noroadele așternute.

— Răstigniți-mă... a strigat feciorul.

— Norodul ce spune? a întrebat califul.

— Doamne prealuminate... a dat cuvânt pristavul bătrânilor din Bagdad. Vechi ne sunt morile, nouă, bătrânilor, și încet umblă, încet umblă, dar scot făină bună... După socotința noastră, nu-i vinovat acest tânăr neguțator, ci robul; el să fie prins și osândit...

— Ai auzit, Giafar? s-a întors Harun al Rașid spre vizir. Dacă-n trei zile nu-mi aduci robul, răstignirea te așteaptă...

— Am priceput, Doamne... a răspuns Giafar, închizându-și chipul în cele mai grele gânduri.

Unde și cum să afle el robul acela, într-o cetate plină de robi cum e Bagdadul? S-au învăluit noroadele și s-au pus în mers către locuințe. S-a dus Harun al Rașid la seraiurile sale. La fel și ceilalți din juru-i, numai Giafar, doborât de

negre gânduri, a stat o vreme în piața pustie. Și s-a dus și el către casă, unde s-a închis într-o cămară a singurătății, stând acolo trei zile, în post negru și rugăciuni.

— O, Allah... ofta el, tu ai în seamă pulberea și deșertăciunea ei! Nimeni nu-ți cunoaște urma, cum nu cunoaște nimeni urma zborului păsărilor în văzduh și urma peștilor, când înoată... Ce vrei să spui, tu, Allah, prin floarea crinului? Ce vrei să spui prin înaltele grinzi ale cedrilor? Dar prin mâna celui ce dă altuia moarte?

Astfel grăia Giafar cu Allah, și trecând cele trei zile, în ziua a treia, odată cu seara, a prins a-și îmbrățișa pruncii, luându-și rămas bun pentru răstignire. Și după ce i-a îmbrățișat pe toți cei dragi, a venit la rând fiul său cel mai mic, pe care anume îl lăsase la urmă, ca să-l ție îmbrățișat mai mult. Și când l-a strâns la piept, a simțit deodată sub haina pruncului ceva rotund și tare...

— Ce ai aici? i-a întreat.

— Am un măr, preaiubit tată. Mi l-a dat robul nostru Reihan.

— Să fie adus Reihan robul... a strigat vizirul, și venind Reihan robul, l-a întreat:

— De unde ai mărul ce l-ai dat fiului meu?

— Doamne... i-a răspuns robul, acum câteva zile, trecând printr-o uliță, am văzut într-o poartă un copil cu un măr în mână. „De unde-i ai?” I-am întreat, luându-i-l... „L-a adus tata, tocmai de la Basora! A adus trei mere, plătind pe ele trei dinari, pentru mama!” Și plângea copilul, cerând mărul înapoi! Eu, fără să-mi pese de plânsul lui, am plecat mai departe, și întâlnind un neguțător, și întrebându-mă el de unde am mărul, m-am lăudat, spunându-i că mi l-a dat iubita. Apoi am venit acasă și am dat mărul fiului tău, pentru un dinar...

— Rob ticălos... a strigat Giafar, luându-l pe Reihan-robul și zvârlindu-l la hrube.

Și a doua zi, în zori, l-a dus în fața califului, pentru a fi răstignit.

— Chiar în casa ta se afla vinovatul... s-a minunat califul. Să vină cronicarii, să ia însemnare despre fapta asta, căci strașnică este...

Însă Giafar, făcându-i-se milă de Reihan-robul, i-a răspuns:

— Sunt și întâmplări mai mari, prealuminate Doamne... Ai aflat despre nemaipomenita istorie cu Nuredin și Simședin?

— Tot acum să mi-o spui... i-a poruncit califul, potrivit-se în jilt, gata de ascultare.

— Ți-o spun, luminate... i-a răspuns Giafar; dar în schimb îți cer și eu ceva...

— Ce? s-a mirat Harun al Rașid.

— Îți cer în schimb viața lui Reihan...

— Precum ți-i voia... a răspuns Harun al Rașid, dar începe tot acum istoria cu Nuredin și Simședin...

Și Giafar-vizir, așezându-se pe adâncul covor persian, la picioarele califului, a început a spune o istorie cum nu se mai află...

**NUREDIN ȘI SIMȘEDIN, VIZIRI MARI ÎN PĂMÂNTUL
NILULUI, CEI MAI FRUMOȘI BĂRBAȚI AI RĂSĂRITULUI;
CUM OAMENI DIN AMARA DEPĂRTARE VENEAU SĂ SE
BUCURE VĂZÂNDU-I; PĂTIMIRILE STRAȘNICE ALE
ODRASLELOR CELOR DOI VIZIRI.**

Înălțate stăpâne! Laudă în veci lui Allah și laudă mare ție, cârmuitor al celor plecați sub steagul lui Mahomed-prooroc! Ascultă, Doamne, și află că stăpânea în neagră vechime, la pământul Nilului, un sultan bun și drept cum nicipând n-au pomenit noroadele! Și avea acel preavestit sultan un vizir așa

de drept, cum nicicând nu s-a mai pomenit, în tot Răsăritul! Și iată, înălțate stăpâne, că avea vizirul acela doi feciori așa de mândri, că întreceau mândrețea cedrilor, și așa de frumoși erau, că-n fața lor păleau luceferii! Și veneau din mari depărtări sultani și hani, să-și bucure și să-și lumineze adâncimile anilor, privindu-i! Și privindu-și feciorii, rădea vizirul, în barbă, de bucurie și mulțumire.

Însă, prealuminate Doamne, fiind acel vizir vechi în ani, a trecut, spre slavă, la cele veșnice. Au rămas cei doi feciori singuri. Și i-a luat lângă jilțul său sultanul Nilului, așezându-i cu mărire în locul tatălui lor. Și domneau frații în treburile viziricești câte o săptămână, pe rând, și mare le era dragostea unul față de altul; iar când se ducea sultanul în preumblări, lua totdeauna pe unul dintre ei la dreapta sa.

Astfel, într-o noapte, hotărând acel sultan să purceadă într-o călătorie mai lungă, a hotărât să-l ia cu el pe Nuredin, fratele mai mare. Și înainte de a purcede la drum, zis-a Nuredin către fratele mai mic, Simședin:

— Preaslăvit frate! Ce-i viața, decât o călătorie? Ce-i moartea, decât un adânc întuneric? Călătoria, ce-i ea, decât o asemănare a morții? Iată, eu purced la drum, dar, înainte de ați da frățesca îmbrățișare, nimerit este să rânduim unele lucruri! Frate! Dacă ne-om întoarce, ar fi bine să ne însurăm amândoi în aceeași zi; și bine-ar fi dacă soațele noastre ar purcede grele în aceeași clipită, și amândouă să odrăslească și să nască în aceeași zi! Și bine ar fi dacă soața mea ar naște fată, iar a ta băiat! Și având eu fată și tu băiat, bine ar fi să-i însurăm, să ne ducă mai departe sângele prin veac! Frate Simședin! Dacă voi da eu fata după băiatul tău, ce zestre-mi vei cere?

— Preaiubit Nuredin! Eu aș cere zestre fetei tale treizeci mii dinari, trei moșii și trei grădini... Dar tu ce zestre ai cere băiatului meu? Când bine se știe că un fecior prețuiește de mii de ori mai mult decât o fată, că feciorul e cel ce duce mai

departe, prin viitorimi, sângele părinților... Cum ai îndrăzni tu să ceri feciorului meu zestre?

— Cum îndrăznești să vorbești așa despre fratele tău mai mare și despre fata lui? Cum îndrăznești să spui că feciorul tău e mai de preț? Fiindcă ești față de mine fără obraz, am să-ți spun ca să știi: numai de milă te-am primit lângă mine, în treburile viziricești! De-acum însă, cu aur de ți-ai cântări feciorul, eu fata nu mi-o dau după dânsul! Și frăția noastră s-a sfârșit! Află că dacă n-ar trebui să porced la drum, ți-aș da și o pedeapsă, să-ți fie spre aducere aminte...

Astfel s-au sfădit cei doi frați și Nuredin a porces la drum cu sultanul, în pustie, acolo unde veghează piramidele din veac.

Iar Simședin, întristat de moarte de vorbele fratelui său, a doua zi, în zori, și-a gătit un catâr iute de picior, cenușiu și înalt. Și împodobindu-l cu șa de aur, cu scări minunate, indienești, cu pături de catifea de Ispahan și cu o învelitoare de mătasă, și-a luat cu el un covor pentru rugăciune, o traistă plină cu aur și nestemate și a pornit la drum.

— Ascultați, robi și roabe... le-a spus el slugilor, înainte de a porcede. Neagră mi-i inima și mă trag pentru trei nopți în pustie, la Kaliub! Să nu veniți să mă căutați, ci să mă lăsați în singurătate...

Și a pornit Simședin pe drumul pustiei, către Cairo. A oprit la Bilbais, unde s-a hodinit, și a porces mai departe, ajungând, după o vreme, la cetatea vestită, Ierusalim. De-acolo, după hodină, a încălecat și a porces mai departe, către altă cetate, Alepo, unde a oprit trei zile la un caravanserai, și a pornit iar, către altă cetate, Basora. Și ajungând acolo, a tras la caravanserai. După ce și-a făcut rugăciunile, a scos de sub șa sacul cu aur și a poruncit grăjdarului să-i plimbe un pic catârul, înainte de a-l băga în grajd, la hodină.

Și iată că preumblându-i acel grăjdar catârul pe ulițe, a ajuns cu el tocmai în fața caselor vizirului din acea cetate.

Și, luminate Doamne! mult s-a minunățit vizirul de la Basora, văzând catârul acela minunat, gătit ca o mireasă! Îndată a trimis în uliță un pristav, să întrebe și să afle: al cui este catârul așa de ales împodobit? Și grăjdarul a dat răspuns așa:

— Este al unui fecior preafrumos, care se află la caravanserai. E un străin venit de departe...

Auzind astfel, vizirul a coborât în luminatele ogrăzi, și încalcându-și cel mai frumos armăsar, a pornit în grabă către caravanserai. Și ajungând, iată că Simședin s-a ridicat din rugăciune și i-a dat cuviincioasă îmbrățișare.

— Cine ești și din ce pământ vii?

— Doamne, i-a răspuns Simședin, vin tocmai din pământul Nilului, de la Cairo, și iată din care pricină am pornit eu în străină lume...

După ce i-a istorisit toate cele petrecute cu fratele său, a spus în adaus:

— De-acum, hotărât sunt să nu mă mai întorc niciodată în glia părinților, ci, cu amar în suflet, voi cutreiera cât voi trăi, toate țările și toate cetățile țărilor...

— Fiul meu! i-a răspuns vizirul. Ascultă cuvânt de la un om bătrân: nu te lăsa pornirilor inimii! Primejdioase și pustii sunt drumurile! Nu mai umbla, ci pune-ți la loc pe catâr săculețul cu bani și covorul de rugăciune, și vino la locuința mea...

— Ascult, Doamne... i-a răspuns Simședin.

Și urmându-l pe vizir, i-a dat acesta cea mai frumoasă încăpere a locuințelor sale, și l-a îndrăgît așa de mult, încât i-a grăit așa:

— Fiul meu! Cel veșnic nu m-a învrednicit să am și eu fecior, care să-mi moștenească osul în veac, dar în schimb mi-a dat o fată, frumoasă ca și tine... Spune-mi, fiul meu: n-ai vrea tu ca fiica mea să se mărite cu tine, și roaba ta să fie?

— Ascult, Doamne... i-a răspuns iar Simședin.

— Laudă cerului și luceferilor, dacă-i așa... a spus vizirul.

Și-ndată a strigat porunci către robi și roabe: cât ai bate din palme, gata să fie încăperea cea mare a musafirilor, pentru alese fețe! Lumini să ardă și cupe să strălucească! Și să se aștearnă covoarele cele adânci ca pădurile...

În toate părțile Basorei au pornit în grabă vătăjei, la porți de alese căpetenii și neguțători mari, și venind căpeteniile și neguțătorii, le-a grăit așa vizirul:

— Prea alese fețe! Aflați că am frate care-i vizir mare în pământul Nilului! Fratele acela și-a trimis feciorul să se însoare cu fata mea! Iată feciorul! V-am chemat deci să fiți față și să vă bucurați de bucuria mea!

— Ne bucurăm! au răspuns oaspeții, și îndată s-a și arătat cadiul, cununându-l pe Simședin de la Nil cu fata vizirului din Basora. Iar oaspeții, după ce s-au cinstit cu șerbet stropit cu apă de trandafiri, s-au dus fiecare la sălașul lui.

Și s-a dus după aceea Simședin la baie, și după ce și-a spălat trupul, și după ce și l-a stropit cu alese miresme, a îmbrăcat vesminte noi și mândre, și era acum Simședin de-o mie de ori mai frumos. Statura lui era ca a chiprilor, iar fața lui întuneca luceferii.

CĂINȚA LUI NUREDIN, DUPĂ ÎNTOARCEREA LUI DIN PREUMBLAREA CU SULTANUL: CUM ȘTAFETELE UMBLAU DEGEABA, CALE DE DOUĂZECI DE ZILE, ÎN CĂUTAREA LUI SIMȘEDIN.

De bună seamă, Doamne, ghicesc după strălucita-ți față, că vrei să afli numaidecât în ce val de întâmplări umbla în vremea asta Nuredin...

Află deci că întorcându-se Nuredin, împreună cu sultanul, din zarea piramidelor, amar îl muștra inima pentru vorbele

grăite fratelui său! Cum a ajuns în Cairo, s-a dus întins la locuința acestuia și a întrebat robii și roabele:

— Unde este fratele meu?

Robii și roabele i-au răspuns:

— Doamne... Îndată după purcesul tău, stăpânul nostru și-a pregătit un catâr și s-a dus la Kaliub, în pustie; s-a dus și n-a mai venit...

Și pricepând Nuredin că fratele său a pornit în pribegie, din pricina lui, s-a plâns îndată sultanului, dezvăluindu-i adevărul tot. Și îndată au pornit în tuspatri vânturile călăreți repezi să-l afle. Și au bătut călăreții Nilului caii degeaba, căci Simședin a rămas pierdut.

A trecut vremea și s-a alinat inima lui Nuredin. Într-o bună zi s-a însurat cu o preafrumoasă fată, a unui neguțător din Cairo.

Și s-a însurat chiar în ziua când fratele său se însura la Basora. Și, după rânduiala vremii, în aceeași clipă au născut amândouă: soața lui Nuredin, o fată – a lui Simședin, un băiat.

Și a crescut băiatul lui Simședin mlădios și mândru. Creștea el și îmbătrânea Simședin. Și îmbătrânind și simțindu-și apropierea îngerului, și-a chemat într-o zi feciorul:

— Hassan, fiule, eu mă duc către țarmul de unde nu s-a întors nimeni. Iată, să-ți istorisesc viața mea și pățaniile mele, pentru a ști...

Și cu lacrimi în ochi i-a istorisit sfada cu Nuredin și pricina acelei sfade. După aceea, luând condeiele, a scris pe-un sul toate întâmplările, și a mai scris pe sulul acela anul, ziua, luna și clipa nașterii lui Hassan. Și cosind sulul în tivitura tarbusului lui Hassan, a suspinat lung către frumusețile cerului și pământului și și-a dat ochii peste cap.

Jale neagră a pogorât pe inima lui Hassan, rămas singur! Și-a plâns moartea părintelui o lună în capăt. Și împlinindu-

se luna, era gata să se ducă la sultanul Basorei, pentru a se rându-l în scaunul viziricesc, după tatăl său.

Și pe când se primenea să se ducă, a venit la el un credincios rob, spunându-i cu spaimă:

— Hassane, Hassane! Vremelnice sunt inimile domnilor și trecătoare ca umbra! Vremelnică e și îndurarea lor! Află, Hassane, că sultanul a hotărât să-ți ia toate averile rămase, iar pe tine să te urce în funie... Fugi, stăpâne...

Și a fugit Hassan, sărac, gol, și de pripas, și a cutreierat o vreme Basora, și, deznădăjduit, s-a dus pe urmă, după înflorirea luceferilor, să plângă la mormântul tatălui său. Și-n timp ce se tânguia, a venit la dânsul un neguțator cu numele de Isac și l-a întrebat:

— De ce plângi, Hassan prietene?

— Cum să nu plâng? i-a răspuns Hassan, arătându-l toată nenorocirea.

Isac i-a răspuns:

— Iată: sărac ești acum, pre cât de bogat ai fost! Eu gata sunt să-ți cumpăr încărcătura celei dintâi corăbii ce va veni la schelă! Îți dau o mie de dinari și tu îmi dai iscălitură la mână... (Căci, Doamne! uitasem să amintesc că Simședin era cel mai bogat om din Răsărit; avea corăbii pe toate mările...).

A luat Hassan mia, dând lui Isac însemnarea aceasta:

„Eu, Hassan, feciorul lui Simședin, vând lui Isac-neguțatorul încărcătura celei dintâi corăbii sosită la schelă: așa să se știe”

Și mulțumindu-i lui Isac pentru facerea de bine, a rămas Hassan să plângă mai departe la țintirim. Și plângând el, cu tâmpla pe glia părintelui său, a adormit în târziul nopții.

Și iată, prealuminate Doamne! Pe când dormea el, i s-a oprit deasupra un duh al negurii, un duh de cele bune, și-l privea cum doarme și se minuna cât e de frumos. Și cum se

minuna, văzduhul a început să vuiască lin, luceferii au crescut mai tare. Din slava adâncurilor de sus, diavolița Ifrit a scoborât.

— De unde vii, Ifrit-diavoliță? a întrebat-o duhul.

Și a răspuns diavolița Ifrit:

— Vin pe sub floarea luceferilor, tocmai din pământul Nilului...

— Și ce-ai văzut tu pe-acolo, diavolițo?

— Lucruri mari am văzut... Frumos e feciorul acesta, căruia noi îi grăim la tâmplă, frumos e el; dar eu am văzut la Nil, cu un ceas înainte, o fată așa de frumoasă cum niciun poet răsăritean nu și-ar putea închipui. Află, frate, că fata aceea e fata vizirului Nuredin de la Nil. Și îndrăgostitu-s-a de ea sultanul Nilului, și a cerut-o lui Nuredin de soată. Și a răspuns Nuredin către sultan: „Doamne, e plin Răsăritul de fete mândre și mlădioase... De ce tocmai pe fata mea ți-ai pus luminații ochi? Află, Doamne, că eu am sortit-o, încă de la nașterea ei, fiului lui Simședin, fratele meu... Și nimănui altuia n-o pot da...” Atunci, sultanul Nilului i-a răspuns: „Cum cutezi, câine, să-mi grăiești astfel? Află că spre învățare de minte, o vei mărita cu cel mai netrebnic rob al meu, cu rânđașul cel cocoșat și urât ca ciurma lumii...” Și zicând astfel, a poruncit cele de trebuință, și amarnic mai plânge acum fata lui Nuredin-vizir!

Astfel a grăit diavolița Ifrit, spunând în adaus:

— N-ar fi bine oare să luăm feciorul acesta mândru, pe sus, și să-l ducem la Nil? Căci numai cu el s-ar potrivi fata aceea... Ian fă bine și apucă-l în brațe și să ne grăbim înainte de cântatul cocoșilor...

Lin răsunau văzduhurile, mai apoi, în zborul celor două duhuri! Și duhul cel bun al negurii îl ținea pe Hassan în brațe, și Ifrit-diavolița tăia înaintea lor cerurile și ferea luceferii la o parte.

Și curând au ajuns la vestita cetate Cairo, tocmai când

nunta fetei lui Nuredin era în toi. L-au pus duhurile pe Hassan jos, la pământ, pe-o piatră, și trezindu-se Hassan mult se mira, nemaivăzând glia tatălui său și cerurile cunoscute ale Basorei.

Iar diavolița Ifrit i-a răspuns:

— Hassane, Preafrumosule! Află că te-am adus la Cairo, ca să se împlinească cele însemnate în ceruri, în Cartea Domnului. Ia lumânarea asta și amestecă-te printre nuntași, iar când nunta va porni către încăperea năimită, tu așază-te la dreapta mirelui cocoșat, și de câte ori vor trece pe dinaintea ta fetele, sunându-și tamburinele, și de câte ori vor trece druștele, tu bagă mâna în buzunar și scoate bani de aur, și umple-le tamburinele cu bani de aur... Împarte bani de aur tuturor... Să n-ai grijă că ți s-or sfârși banii, să n-ai temere de nimic, căci tot ce vei face, va fi făcut cu voia Celui din Eternități, căci voia lui e fără cuprins: și-n necuprinsul voiei lui, oceanele sunt stropi de lacrimi și munții fire de nisip...

Astfel grăit-a Ifrit, și sfârșind ea cuvântul, Hassan a intrat în valul nuntașilor, aprinzându-și și el lumânarea.

Și astfel, ajungând nunta la casa miresei, la casa vizirului Nuredin, s-au rânduie pe două șiruri fetele cu tamburinele și druștele, și rânduie așa, așteptau să iasă mireasa din încăperea sa. Și Hassan a intrat și el acolo, cu toată împotrivirea străjilor, și iată cum: când i-au pus străjile în piept sulitele să-l oprească, toate druștele, toate fetele cu tamburinele, cât și toate celelalte nuntașe: neveste de viziri, bei, hani și emiri – au prins a striga:

— Aflați că dacă nu-l lăsați să intre pe acest preafrumos și prea darnic străin fecior, să știți că nici noi nu intrăm...

Astfel a intrat Hassan în încăperea nunții și s-a rânduie lângă mirele cocoșat, în așteptarea miresei...

Și i-a zis cocoșatul, văzând:

— Străine! Pân-aici a fost ce-a fost! mai încolo, dacă nu

cumva vrei să te gonesc cu străjile, du-te de bună voie!...

Dar Hassan a rămas în locul lui, în așteptarea miresei.

Și stând el așa de mândru era, că inimile druștelor și ale fetelor cu tamburinele adânc se tulburau; și adânc s-au tulburat inimile viziriților, haniților și emireselor! Pe rând și-au luat de pe față vălurile, să le vadă Hassan și să le placă... Și toate doreau să fie lângă el măcar un an, o lună, o zi sau măcar o clipă.

**UNDE NE-OM BUCURA MAI DEPARTE DE FAPTELE
DIAVOLITEI IFRIT, URMEAZĂ PĂȚANIILE COCOȘATULUI
ȘI BUCURAREA MIRESEI; HASSAN, ADORMIT ÎN
ÎMBRĂȚIȘARE, SE TREZEȘTE ÎN DAMASC...**

Și preafrumoasa fată Sitelhusn, mireasa, a venit din încăperile ei, și tamburinele au prins să sune și să răsune; și era Sitelhusn gătită în văluri ca visul de străvezii, și veșmintele ei erau mărețe ca ale vechilor șahițe persiene; și aveau pe ele, cusute în fir ales, fiare albastre și păsări în fuga zborului, și avea la gâtul ei și-n părul ei pietre de preț, scânteietoare, cum n-au avut nici măriții sultani ai Yemenului și nici haniii Chinei... Huriile ar fi părut pe lângă ea niște rândășițe... Ca luna plină strălucea ea și ca lumini de luceferi femeile ce o înconjurau.

Și intrând ea, cocoșatul a pornit s-o întâmpine, după datină... dar Sitelhusn i-a întors umărul, ducându-se, plină de zâmbet, către vărul ei, Hassan. Și arunca Hassan pumni de aur... și grăiau nuntașele, strigând:

— Tu ar trebui să fii mirele, nu pocitura asta...

Iar mireasa, ridicând glas mare către ceruri, striga:

— O, Allah! Scapă-mă de cocoșatul rânduș și dă-mi-l de bărbat pe acest fecior...

Apoi, nuntașele i-au arătat lui Hassan mireasa, rînd pe rînd, în șapte straie de șapte feluri și fără vâl pe față. După asta, nuntașele s-au dus în rosturile lor, iar femeile de casă au dus-o pe Sitelhusn într-o încăpere alăturată, a zămislirii pulberilor...

Și rămânând în încăpere numai cu Hassan, cocoșatul s-a apropiat, spunându-i:

— Pân-aici a fost ce-a fost! Acum ia-ți tălpășița!

— Facă-se voia lui Allah! a răspuns Hassan, ieșind, și iată, la prag, l-a întîmpinat diavolița Ifrit:

— Aici rămâi! Cocoșatul, lasă-l pe seama mea! El îndată are să iasă afară și atunci, tu intră în cămara miresei și ia-i vâlul de pe față!... Spune-i așa: Eu sunt bărbatul tău adevărat, și jocul cu cocoșatul e numai un joc, anume a rînduit tatăl tău așa, ca să nu ne deoache lumea...

Și nu bine și-a sfârșit cuvîntul Ifrit-diavolița, când cocoșatul a ieșit afară, și cum sta el așa, Ifrit s-a prefăcut într-un șoarece, și ieșind dintr-un vas cu apă, a început a chițcăi.

— Ce vrei? a întreat cocoșatul.

— Miau... Miau... a răspuns Ifrit, prefăcută în mătă.

— I-a!... i-a... a răspuns Ifrit, prefăcută în măgar.

— Ajutor! Ajutor! a început a răcni cocoșatul, gata s-o ia la fugă.

— Ascultă... i-a poruncit Ifrit, prefăcându-se în bivol, gata să-l ia în coarne. Să nu te miști de-aici, că-i rău! Cum ai îndrăznit să te legi de-o fată așa de frumoasă? Și punându-l cu capul în jos, i-a poruncit: Dacă până la răsăritul soarelui te clintești măcar, îți fac capătul...

Și a rămas cocoșatul așa, cu capul în jos, în paza diavoliței Ifrit, iar Hassan intrase în cămara de nuntă, și a intrat apoi și Sitelhusn în cămară, și a strigat:

— Nu-l pot îmbrățișa pe cocoșat, măcar de m-ar omori!

— Nu-i nevoie să-l îmbrățișezi, prea iubit și prea

frumoaso... i-a răspuns Hassan.

Și iată, trecând ceasul duhurilor, venit-a duhul negurii la diavolița Ifrit:

— E vremea, soră diavoliță, să-l ducem pe fecior înapoi, la Basora. Altfel, dacă întârziem, ne prind în văzduh razele soarelui...

Zicând astfel, l-a luat pe Hassan de lângă mireasă, așa adormit și numai c-un strai ușor pe dânsul. Turbanul și tarbusul i-au rămas lângă pat.

Și astfel, cele două duhuri se grăbeau zburând printre luceferi, ca să nu-i apuce ziua, însă cele dintâi raze i-au prins, fulgerându-i, tocmai pe când se găseau în slava Damascului... În pulbere a căzut Ifrit, iar duhul negurii l-a pus pe Hassan la pământ, la poarta zăvorâtă a Damascului. Și dormea Hassan în somn adânc, și când s-au deschis porțile, mult se mirau damaschinii, văzându-l ca după o noapte de petrecere.

Și trezindu-se Hassan, a intrat în Damasc, în strigătele slăvite ale muezinilor și-n larma mulțimii care-l urma; mirată...

Și s-a oprit Hassan în dreptul unei ospătării, și ieșind ospătarul în prag și văzându-l, așa de mult i-a plăcut, că l-a îmbrățișat cu dragoste de părinte, luându-l de suflet...

Și se minuna Hassan: „Oare vis să fi fost toată întâmplarea? Când bine știu că acum câteva ceasuri eram la Cairo, în pământul Nilului...”

Și nu se putea dumiri.

A trecut vreme și a murit ospătarul, lăsându-l pe Hassan în moștenirea lui, și astfel a ajuns Hassan ospătar de rând la Damasc.

**NE ÎNTOARCEM IARĂȘI LA NIL; ȘI VEDEM MAI PE URMĂ,
PRIN CE ÎNTÂMPLĂRI MAI TRECE HASSAN...**

Prea înălțate Harun al Rașid-calif! Către ziuă, Nuredin-vizir a intrat în cămara de nuntă, cu gând să-și ucidă fata, din pricina rușinii de a fi dat-o unui rândaș. Și intrând el, a întrebat-o:

— Unde-i bărbatul tău, cocoșatul?

— Cinstit părinte... a răspuns fata. Care cocoșat? Oare întâmplarea cu cocoșatul n-a fost numai un joc al tău, spre a mă feri de deochi? Bărbatul meu cel adevărat e frumos! Iată turbanul și tarbusul! A ieșit pân-afară, și până vine, caută în tarbus, că are ceva cusut în el...

Luând Nuredin-vizir tarbusul și desfăcându-i cusătura, a izbucnit în amare lacrimi, găsind scrierea fratelui său Simședin. Și plângea de bucurie și râdea, și văzând că fiul fratelui său nu mai vine de afară, l-au căutat în toate părțile, și pricepând că nu-i lucru curat la mijloc, a hotărât să lase toate lucrurile din cămara aceea așa cum se aflau; și au încuiat cămara.

Iar Sitelhusn a odrăslit un prunc frumos și mândru, la ceasul hărăzit, și l-a botezat Agib. Și la vârsta potrivită, a mers Agib la învățătură de carte cu alți copii de seama lui.

După aceea, aflând el că tatăl său e pierdut în lume, a plâns, și unchieșul său, Nuredin-vizir, înduișat de plânsul lui, a luat de la sultanul Nilului îndreptări către toate cetățile Răsăritului și a pornit, împreună cu Agib, în căutarea lui Hassan. Și după zile de mers, au ajuns la Damasc, cetatea arborilor și fântânilor. Și a poposit, împreună cu cei ce-i urmau, în Midan-el-Hasba, desfășurându-și corturile acolo...

Și iată, pornit-a Nuredin-vizir prin Damasc, și în urma lui a pornit și Agib cel preafrumos, însoțit de un rob negru, cu buzdugan în mână. Și așa de frumos era Agib, că se opreau damaschinii privindu-l și se țineau după dânsul, și abia îi deschidea cale robul cu buzdugan.

Și scris a fost, precum toate scrise se află, ca Agib să se oprească în preajma ospătăriei tatălui său Hassan. Și

văzându-l, inima lui Hassan dintr-odată s-a oprit din zbatere, și un dor crâncen l-a apucat după copilul acela... Și cu blând glas l-a poftit în ospătărie. A spus robul care-l însoțea:

— Cum îndrăznești, câine, să chemi în ospătăria ta, făcută pentru calici, o față așa de aleasă?

Și a răspuns Hassan către rob, încântându-l:

— Tu, care strălucești ca abanosul și dinții tăi sunt asemenea fildeșului! Tu, care ai statura stejarului și puterea leului, de ce să nu-l lași pe pruncul acesta dulce să se ospăteze în ospătăria mea cu cele mai dulci dulciuri? De ce?

— Să intrăm... a răspuns Agib.

— Facă-se voia ta... a spus robul, intrând în ospătăria lui Hassan, a cărui inimă cânta de o bucurie fără seamăn...

Și-ndată le-a pus dinainte bucatele cele mai bune, ieșite din mâinile lui, bucate în care era meșter. Le-a adus semințe de rodii stropite cu apă de trandafiri și răcorite cu zăpadă proaspătă din creștetele munților.

Și mare tulburare s-a făcut în inima lui Agib, privindu-l mai bine pe omul acela din Damasc!

După ce au ospătat, Agib și robul au ieșit în ulițe, iar Hassan, cu inima tulburată, se ținea după dânșii. Și ținându-se după dânșii, l-a podidit, plânsul și plângea amarnic în urma aceluși copil, fără să-și dea seama de ce. Și așa plângând, l-a urmărit pe Agib, prin multe ulițe, și l-a urmărit până la o strălucitoare moschee, și iarăși înapoi, spre corturi, către porțile de ieșire. Și văzând Agib și robul său că acel damaschin nu-i mai lasă în pace cu urmăritul, zis-a robul:

— Vezi, Agib? Dacă n-am avut de lucru și am intrat în ospătăria lui, acum nu mai scăpăm de dânsul...

— Lasă-l... i-a răspuns Agib, luând de jos o piatră. Mergem până la cotitura aceea, și dacă și de acolo înainte ne urmărește, îl ard drept în frunte...

Și venea Hassan în urma fiului său, și s-a oprit Agib și l-a

văzut venind, galben, cu ochii mari, plini de lacrimi. Și se cumpănea Hassan, gata să cadă. Și ținea brațele așa fel desfăcute, că parc-ar fi vrut să-i primească în brațe...

La cotitură l-a mai privit o dată Agib. A cumpănit bine piatra și i-a izbit-o drept în frunte.

S-a cumpănit către pământ Hassan, gata să se prăbușească. Și-a rupt din turban o fâșie și legându-și rana, s-a întrebat: „Oare de ce-l doresc eu așa de mult pe acest copil? De ce-mi arde așa inima după el?” Și a plâns mai tare, în hohote, întorcându-se către ospătăria lui.

Iar Agib nu-și mai putea fugări din gând chipul ospătarului, și mereu dorea să se ducă să-l mai vadă.

A doua zi, unchieșul său Nuredin a purces către Basora, în căutarea mamei lui Hassan, soața fratelui Simședin.

Și ajungând la Basora, a tras drept la seraiurile sultanului de-acolo, arătându-și îndreptările; și mult s-a bucurat sultanul Basorei, de plăcutele vorbe ce-i trimitea sultanul Nilului...

Și l-a primit pe Nuredin cu toată slava; iar acesta, istorisindu-i tot despre fratele său Simședin, a răspuns sultanul:

— Da. Așa este. Simședin a fost și a trăit aici, fiindu-mi vizir. S-a rânduie lângă morți, în lăcașul morților; a avut un fecior, pierdut în lume. Soața lui, însă, trăiește la Basora, jelindu-și zi și noapte soțul și feciorul pribegit de lângă prag...

Și s-a dus Nuredin, cu voia prea înțeleptului sultan, să-și vadă cumnata. Și ajungând la porțile locuinței fratelui său, a sărutat porțile și pragul porților, și intrând a auzit un plâns strașnic, plânsul cumnatei sale. Și găsimd-o, i-a istorisit cine este. Și ea a strigat:

— Laudă lui Allah, în vecii-vecilor...

— Află – a grăit mai departe Nuredin – Hassan, fiul tău, trăiește, și fata mea i-a fost soață. Și-n noaptea când i-a fost

soața s-a pierdut în lume, fără să-ți pot spune cum... Și astfel, eu mi-am luat nepotul, pe Agib, fiul fetei mele și al fiului tău, și umblu întru aflarea lui Hassan. Binevoiește, deci, și hai cu mine...

Și auzind soața lui Simședin că fiul ei poate trăiește, s-a înșeninat la chip, după aceea a pregătit pentru alesul musafir o mâncare meșteră, mâncare din semințe de rodii, îndulcite și stropite cu apă de trandafiri.

Și poftindu-l pe Nuredin să se ospăteze, spunea:

— În tot Răsăritul, numai două ființe pot găti mâncarea asta de rodii: eu și fiul meu Hassan...

Astfel, în scurt timp, Nuredin s-a plecat la genunchii sultanului Basorei, cerând îngăduință să purceadă iar la Damasc, și dându-i îngăduință, sultanul Basorei l-a încărcat cu alese daruri și cu o prea plăcută epistolie de răspuns, către sultanul Nilului. Într-o zi, pe la strigarea de seară a muezinilor, Nuredin a părăsit Basora, împreună cu cumnată-sa, către Damasc, cetatea fântânilor și-a arborilor, cetatea în inima căreia strălucește moscheea Omaiazilor, ca un juvaier cu milioane de fețe; ziua, în sulițarea soarelui, se zărește din mari depărtări, ca o scânteie și ca un foc, cu cât te-apropii; iar noaptea, sub puterea cerurilor, moscheea pare și ea un luceafăr, în depărtări, lăudat fie cel ce, zidind-o, a avut în inima lui numai luceferi...

Și au ajuns Nuredin și cumnată-sa la Damasc, ducându-se la corturile întinse.

Și-n vreme ce lipsea Nuredin, nepotul său, Agib, nemaiputând de dorul omului aceluia din ospătăria săracilor, și-a luat robul și s-a dus într-acolo, tras ca de o putere de sus. Și iar l-a ospătat Hassan cu semințe de rodii, și din nou plângea privindu-l, fără să știe de ce. Agib i-a spus:

— Nu fi mâniat că ți-am tras cu piatra, dar te-am crezut a fi răufăcător...

„Oare de ce-mi sângeră așa inima după el?” se întreba

Hassan, și-i venea să se repeadă să-l îmbrățișeze.

CE A MAI PĂȚIT HASSAN – ȘI... ÎMPLINIREA CUVÂNTULUI...

Și a istorisit mai departe Șeherazada către Riar:

— Se spune, dulce șah, că vizir Giafar a povestit mai departe, către Harun al Rașid, așa:

Ajungând Nuredin și cumnată-sa la corturi, s-a apucat să pregătească mâncare din semințe de rodii, și întorcându-se Agib din preumblare, mult s-au bucurat amândoi, văzându-se și cunoscându-se... Și s-au rânduie la masă, după slăvitul obicei dintre răsăriteni, jos, pe adânci covoare persiene. Și-l îmbia pe Agib bunică-sa, să mănânce mâncarea aceea minunată din semințe, și Agib nu putea mânca, pentru că era sătul de la ospătăria lui Hassan. Și l-a întrebat unchieșul său:

— De ce nu mănânci?

— Unchieșule... i-a răspuns pruncul, eu, mâncarea asta n-o pot mânca, pentru că nu-i destul de dulce... Acum un pătrar de ceas, am mâncat semințe de rodii mult mai dulci ca acestea, la o ospătărie...

— Doamne... a strigat bunică-sa. Voia ta faci-se! Doar un singur om ar putea face mâncarea asta mai dulce: fiul meu Hassan...

Și a poruncit Nuredin robilor săi și oștenilor ce-l însoțeau de la Nil să meargă tot atunci la ospătărie, s-o dărâme până la pământ, iar pe ospătar să-l înnoade în funii și să i-l aducă în fața ochilor, fără a i se atinge de niciun fir din părul capului.

„De ce? se întreba Hassan. Ce rău am făcut eu?”

Și a mai poruncit Nuredin că așa înnodat în funii cum era,

să-l bage într-o cușcă; și așa băgat în cușcă, l-au suit pe-o cămilă, pornind cu toți în grabă mare spre Nil...

Și cum grăbeau spre Nil, porunca Nuredin la popasuri să-l scoată pe Hassan din cușcă și să-i dea atâta mâncare, cât să nu moară de foame.

Și-l întreba Hassan:

— Stăpâne! Care mi-i vina și de ce mă chinuiești?

— Ticălosule... îi răspundea Nuredin. Vei vedea tu pentru ce, când vom ajunge la Nil...

Și ajungând la cetatea Cairo, cu moscheile și cu minaretele scăpărătoare – laudă în veci mâinilor ce le-au înălțat! ajungând la Nil, a poruncit Nuredin robilor și oștenilor să pregătească pentru Hassan o cruce, să-l răstignească. Și au pregătit ei crucea aceea după datina chinurilor.

Și dus și întins pe cruce, Hassan se căina:

— Pentru ce, Nuredin, stăpâne?

— Iată pentru ce, ticălosule; pentru că pregătind mâncare de rodii, nu le-ai pus niciodată de ajuns piper...

— Doamne... a strigat Hassan, izbucnind în râs, cu tot chipul în oare se afla. Neghiob este omul care spune că-n mâncarea de rodii se pune piper...

Și râdea mai departe, în hohote, spre înlemnirea slugilor...

Atunci, Nuredin l-a luat de pe lemnul osândeii și l-a închis iar în cușcă, până-n târzie noapte, când dorm și apele. Și a adormit Hassan; și adormind el, a venit Nuredin cu oamenii, și așa adormit, l-au lăsat numai în cămașă, ducându-l spre cămara de nuntă care rămăsese neschimbată, cum era în noaptea aceea de demult. Lucrurile toate se aflau la locul lor.

Și ajungând Hassan în prag, s-a trezit deodată și a intrat.

— Mult ai întârziat afară, prea iubitule... i-a spus frumoasa Sittelhusn, dând la o parte vălul de aur al patului.

— Visez sau sunt treaz? s-a mirat Hassan, făcând doi pași în încâpere.

Și se freca la ochi, să se deștepte mai bine. Și și-a văzut la

locul lor șalvarii, tarbusul și turbanul – acolo unde le aruncase cu ani în urmă...

— O, Allah!... se minuna el din nou. Se făcea că m-am trezit la Damasc, la porțile Damascului, numai în cămașă. Mulțime mare se ținea după mine. Apoi, m-a luat de suflet un ospătar și eu i-am rămas urmaș în moștenire; a venit, într-o zi, un copil preafrumos și eu l-am ospătat cu semințe de rodii. Mult îl dorea inima mea, nu știu de ce! Și el, pentru că mă țineam după dânsul, mi-a spart capul eu piatra... Iată...

Și pipăindu-și fruntea, a dat de semnul ranei.

— N-am visat... s-a cutremurat Hassan. Toate aieva au fost! mai apoi, a venit un străin puternic, o căpetenie de la Nil, și mi-a dărâmat, cu oamenii lui, ospătăria. În cușcă m-au pus, înnodat în funii, fără vină...

Și ca visând, s-a apropiat Hassan de pat; și căutând sub pernă, a găsit punga cu cei o mie dinari căpătați de la Isac-evreul. Și iar s-a întrebat:

— Visez, prea iubito?

Atunci a intrat în încăpere Nuredin.

— Iată omul care m-a dus în cușcă și era să mă răstignească...

Și inima lui Nuredin n-a mai putut răbda.

— Fiu al fratelui meu... a strigat el, izbucnind în hohote de plâns.

Și a intrat în încăpere Agib:

— Iată, fiul tău, Hassane... a strigat cu glas mare Nuredin-vizir. Și iată-o pe maică-ta, nefericit fiu rătăcit...

Și mare a fost bucuria tuturor! Și la ferestre râdeau zorile; și albastrele ceruri egiptienești se luminau; și sclipeau afară turnurile și păsările cântau sub ferestre...

Și au trăit toți ani adânci și bătrâni, în Cairo, slăvită cetate, laudă mâinilor care au înălțat-o!

Iar sultanul Nilului, aflând nemaipomenita istorie, și-a

poftit caligrafii săi cei mai meșteri, s-o însemneze în cronici, spre știința viitorimilor, și așa am aflat-o și noi!

— Strașnică întâmplare... s-a minunat Harun al Rașid. Viața lui Reihan-robul a ta este, Giafar-vizire! Iar pe deasupra, îi dau lui Reihan-robul, spre bucuria lui, o roabă mlădioasă! Și vreau, tot acum, să vină caligrafii mei să scrie în cronicile Bagdadului istoria lui Nuredin și Simședin, căci o istorie mai strașnică decât a lor nu se mai află...

— Ba, preaslăvite... a grăit Giafar, sunt și altele mai strașnice! Ai auzit Istoria Croitorului și a Cocoșatului?

UNDE GIAFAR-VIZIR SE ARATĂ MAI DEPARTE MARE CUNOSCĂTOR DE ISTORII STRAȘNICE; PĂȚANIA DE RÂS ȘI DE PLÂNS A UNUI GHEBOS CHINEZ. VIN LA RÂND UN CROITOR, UN HACÂM EVREU, UN BUCĂTAR ȘI UN NEGUȚĂTOR CREȘTIN...

În luminatul hanat al Chinei trăia demult un meșter croitor, căruia îi plăceau poznele.

Într-o zi, întorcându-se el dintr-o petrecere, împreună cu femeia sa, au dat într-o uliță peste un biet om ghebos, cântând din glas și din alăută.

Și așa de mult le-au plăcut lor cum cânta ghebosul, că l-au luat acasă, ei să petreacă mai departe, iar ghebosul să-i desfăteze, cântându-le.

Și au întins masă gata de petrecere, și au adus un pește. Și mâncând ei tustrei, femeia croitorului a băgat în gura ghebosului o bucată de pește cu oase multe și mari. Și încercând ghebosul să înghită, și-a dat ochii peste cap și a murit...

— Vai mie! a strigat croitorul. Ce să facem acum?

— Trebuie să scăpăm de el... i-a răspuns femeia. Tu ia-l în

brațe și haidem la doctorul cel evreu. Tu vei merge înainte, iar eu, în urma ta, voi boci așa: „Vai, vai, copilașul meu scump, cât suferi tu”... Și lumea va crede că mortul ce-l duci în brațe e copilul nostru bolnav...

Așa s-au sfătuit ei, și luând croitorul stârvul ghebosului în brațe, au ieșit în uliță, cu pas repede.

— Vai, vai... bocea femeia, copilașul meu scump, cât suferi tu...

Și oamenii se uitau în urma lor, spunând cu jale:

— Sărăcii oameni! Li s-a îmbolnăvit pruncul...

Era noapte deplină când au ajuns la doctorul evreu. Au bătut în ușă și a ieșit o roabă:

— Ce vreți? i-a întrebat ea, și croitorul i-a răspuns:

— Iată: spune stăpânului tău că am venit cu un prunc bolnav. Na-ți un sfert de dinar și spune-i să ne dea intrare la dânsul...

Și roaba a intrat în încăperi, iar femeia croitorului a spus repede către bărbatul său:

— Ce stai? Pune mortul în picioare, sus, în capul scărilor, și s-o ștergem cât mai e vreme...

Și croitorul a urcat repede treptele, punând mortul în picioare, la ușă.

Peste o clipă, ieșind doctorul, s-a lovit, fără să vrea, de mort, și l-a făcut să se prăbușească din treaptă-n treaptă, până jos.

— Vai mie! a strigat el, cercetându-l și găsindu-l fără suflet. Ce voi face acum? De vor afla chinezii că am ucis un moslemin, mă vor jupui de viu...

Fără să stea la gânduri, a luat stârvul în spate, l-a urcat pe acoperiș, iar de pe acoperiș i-a dat drumul să lunece drept la ușa marelui bucătar al hanului, vecinul său.

— A-ha... a spus bucătarul, întorcându-se acasă și văzând un străin, în pândă, la ușă. Tu-mi furai bucatele din cămară, nelegiuitule! Puteam otrăvi degeaba toți șoarecii și toate

mâțele!

Și apucând un baros, a lovit mortul drept în moalele capului.

— Ce voi face acum? s-a cutremurat, văzându-l că se prăbușește fără viață. Dacă se află, sfârșesc în spânzurătoare...

Și fără să stea la gânduri, l-a luat în cârcă, a ieșit în uliță și l-a sprijinit în picioare, de un zid. Și iată: îndată dună aceea s-a arătat la lumina vânăta a zorilor un creștin, venind dintr-o petrecere cu vin și cântări, așa cum e în obicei la creștinii Răsăritului și din toate zările...

Și văzând creștinul un om pândindu-i de după un zid, și crezând că-l va prăda, s-a repezit spre stârvul ghebosului, l-a doborât și l-a strâns de gât.

„L-am omorât... și-a spus, trezindu-se deodată din beție. Dacă voi fi prins că am ucis un moslem, ștreangul mă așteaptă!...”

Și pe când își spunea așa, gata fiind să fugă, a venit unul dintre paznicii nopții, și a prins a striga:

— Moarte de om! Moarte de om!...

Astfel, creștinul a fost dus la marele valiu al cetății, și a poruncit marele valiu să se ridice îndată spânzurătoare. Creștinul, cu mâinile legate la spate, a urcat pe scaun și călăul i-a pus funia în grumaz...

— Opriți! Opriți! a strigat deodată croitorul, oprindu-se în fața spânzurătorii. Nu creștinul e vinovat, ci eu, căci eu l-am omorât...

— Cum? s-a mirat valiul.

— Iată cum, cinstite valiul... a spus croitorul, istorisind cum a fost înecat bietul ghebos, cu un os de pește...

— Trece-i funia în gât! a poruncit valiul către călău. El e vinovatul...

Și pe când funia trecea de la gâtul creștinului la gâtul croitorului, s-a auzit deodată un glas mare:

— Opriți, căci eu sunt vinovatul... striga doctorul.

— Cum asta? s-a holbat valiul.

— Iată cum... a răspuns doctorul, arătând cum l-a răsturnat pe bietul ghebos pe trepte.

— Trece-i funia în gât, a poruncit valiul către călău, căci el este ucigașul...

Și a trecut funia din gâtul croitorului în cel al doctorului, și pe când călăul era gata să-i ia scăunașul de sub picioare, un strigăt puternic s-a auzit și s-a arătat în fugă bucătarul hanului:

— Opriți! Opriți!... răcnea el. Nu evreul e vinovat, ci eu...

— Strașnic... s-a mirat valiul. Cum asta?

— Iată cum... i-a răspuns bucătarul. L-am găsit la ușa mea și i-am tras cu barosul în moalele capului...

— Strașnic... s-a mirat călăul. Patru vinovați – și eu nu spânzur pe nimeni...

— Trece-i funia în gât... a poruncit valiul; și călăul a trecut funia din gâtul evreului în cel al bucătarului...

*

* *

Deodată însă a venit în goană un călăreț, care-l căuta pe ghebos, fiind acesta cântărețul hanului.

— Cine a ucis pe alesul acesta? întrebă călărețul.

— Iată... i-a răspuns valiul, istorisindu-i toată întâmplarea cu croitorul, eu doctorul, cu bucătarul și cu creștinul. Eu opresc osânda, căci nu știu cum s-o scot la capăt. Du știre înălțatului han despre întâmplare și cum va hotărî Luminăția Sa, așa să fie...

Strașnic s-a minunat hanul aflând istoria! Și a poruncit îndată să fie duși în seraiurile lui tusp patru vinovați, împreună cu mortul.

Și au fost duși tusp patru: croitorul, evreul, bucătarul și

creștinul, iar după ce a ascultat întâmplarea de la capăt, din gura fiecăruia, hanul a strigat:

— Strașnic! Să vină caligrafii mei și cu slove de aur să însemneze întâmplarea în cronicile chinezești! Căci întâmplare ca asta nu se mai află...

— Ba se află și altele, mai mari... i-a răspuns creștinul. Vrei, luminate han, s-ascuți întâmplarea mea?

— Vreau... i-a răspuns hanul, dar de nu va fi mai strașnică, între furci în funie vei muri...

— Așa să fie!... a răspuns creștinul, și toți s-au așternut spre ascultare.

ISTORIA CREȘTINULUI...

Iubitor strașnic de istorii, hanul a dat poruncă să se pregătească cele de cuviință ascultării, adică mirodenii fumegau în vase, vinul gâlgâia ușurel, turnat în pocale de către servi, apoi, când măria sa a făcut semn, creștinul a început, cu tremur abia stăpânit în glas:

— Han preamărit, și slăviților ascultători! Aflați că mă trag tocmai din semințiile negre ale Africii. Fac parte din ascultarea binecredincioasei biserici a coptilor. Neamul meu era bogat tare. Tata era mijlocitor în negoțuri. Cum s-a rânduit dreptilor, în tărâmul cel fără întristare, mi-a lăsat mare avere și indeletnicirea de mijlocitor. Cum stăm într-o zi la Kahirah, în târgul grânelor, numai ce văd că se apropie de mine un fecior preafrumos! După plecăciunile de cuviință, m-a întrebat ce preț va fi având susanul de Kahirah. I-am răspuns că la Kahirah susanul prețuiește o sută drahme dubla. Și i-am întors cuvânt, întrebându-l ce-l privește prețul susanului. „Fiindcă am de vânzare”, mi-a răspuns feciorul și m-a poftit să mă duc îndată, cu servii, cu cărătorii de poveri

și cu catării, la Han Aldjawali, poarta hanilor preaslăviți. După o raită repede pe la neguțători, am înțeles că prețul susanului crescuse între timp cu zece drahme la dublă și că sunt în mare câștig! Deci, mi-am chemat îndată la ascultare servii și cărătorii, am adunat catării mei și catări de tocmeală, și așa am pornit către Han Aldjawali, poarta hanilor celor vechi, lăudată fie-le pulberea! Feciorul mă aștepta... Ne-am dus la magazii și îndată a început măsurătoarea. Pârâiau sub greutate spinările servilor, cărătorilor și catârilor. Cu totul tot, am încărcat cincizeci de duble de susan, la prețul de cinci mii drahme. Și așa, după ce s-a gătit măsurătoarea, feciorul s-a întors spre mine și a cuvântat astfel:

— Pentru treaba de mijlocitor, ți se cuvin câte zece drahme de fiecare dublă. Deci, ți se cuvin drahme cinci sute...

— Prea bine! am îngânat eu răspuns.

— Nu te pripil! a reluat feciorul. Să nu ți se pară ieșit din fire ce vei auzi. Îți las și partea mea de drahme, patru mii cinci sute, în păstrare!

— Cum se poate una ca asta? m-am mirat.

— Precum îți spun! Voi veni să-mi iau banii după ce-mi voi vinde toate mărfurile... Până atunci, ține și banii mei, și slăvit fie numele Celui ce scânteiază în neanturi și poartă eternitățile ca pe un inel, la degetul lui cel mic...

Și s-a dus feciorul. O lună l-am așteptat. Și l-am mai așteptat o lună. Și iată că în luna a treia a venit. Până la pământ m-am închinat lui și l-am poftit în cămările de oaspeți.

— Nu! mi-a răspuns el. De bani încă nu am nevoie, iar în ce privește ospetia, ți-o voi primi când voi veni iar. Rămâi cu bine și spor mare să-ți aducă banii...

Într-adevăr, spor mare mi-au adus cei patru mii cinci sute drahme. Și iată că după alte trei luni, feciorul s-a arătat iar, călare pe-un catâr minunat împodobit, și era îmbrăcat

feciorul așa de frumos, încât l-ar fi poftit și huriile paradisului moslemin... Când l-am rugat să primească banii, el a zâmbit:

— Nu, încă nu! Păstrează-i, și să-ți aducă spor până la întoarcerea mea din negoțuri!

S-a dus, și un an întreg nu s-a arătat. Cum l-am văzut de data asta, l-am rugat cu glas mare să-mi fie oaspete.

— Numai dacă-mi vei îngădui să plătesc toată cheltuiala ospetiei! mi-a răspuns, și îndată am așternut în cinstea lui covoare persienești, și de Buhara, și de Tabriz, și am dat fuga să cumpăr băuturi și mâncăruri rare. Strigare de rugăciune am dat către Allah, să binecuvânteze masa și casa, și laudă am adus rânduiei celei din străbuni a ospetiei. Și așa ne-am dat să ospătăm din bucate și să gustăm licoarea cea mai dulce ca lacrimile îngerilor. Spre mirarea mea, am văzut că feciorul ia din bucate și ridică ulciorul cu vin numai cu mâna stângă. Strașnic voiam să-l întreb de ce, dar m-am ținut până la sfârșitul mesei. Atunci el a binevoit a-mi răspunde:

— Nu ospătez de voie cu stânga, prealuminată gazdă, nu mănânc de voie, ci de nevoie! Iată...

Și astfel grăind, și-a arătat dreapta, și crucit de mirare am rămas când i-am văzut toate degetele mâinii drepte lipsă...

— În ce împrejurare? i-am întrebat, zguduit de milă.

El a izbucnit în lacrimi și mi-a istorisit cele ce s-arată înaintea.

SE ÎNADEVEREAZĂ UNDE DUCE RISIPA; CUM ȘI-A PIERDUT DEGETELE MÂINII DREPTE FECIORUL CEL PREAFRUMOS...

Când creștinul a ajuns la partea asta a istorisirii, hanul a tresărit și s-a pus mai bine pe ascultare, în timp ce afară se

lăsa noapte deplină, cu scânteietoare mărgearuri. Clopote uriașe băteau în pagode. După o clipă de ascultare, creștinul a reînceput:

— O, gazdă bună! a dat glas feciorul, și umerii i se zguduiau de plâns. Află că sunt de felul meu din cetatea vestită Bagdad. Tatăl meu era neguțător bogat. Încă din copilărie m-au fermecat istoriile despre eghiptieni. Cum a murit tatăl meu, mi-am rânduit caravană cu mărfuri rare și am pornit către pământul faraonilor, la Nil. Am ajuns la Cairo și îndată s-au arătat la caravanserai feluri mijlocitori și neguțători. Sulurile de mătăsuri le-am dat unuia, Bedredin-grădinar, pe așteptate, cu tocmeala ca să-mi dea câte-o parte din bani în fiecare zi de joi. Și așa, cum stăm într-o zi în casa lui de negoț, s-a arătat o femeie preafrumoasă. Pot mărturisi că mlădierile ei întreceau mlădierile bambusului. Mie mi-a tresărit inima. Când Bedredin-Grădinar a întrebat-o ce dorește, ea a răspuns, cu dulce glas, că ar vrea o mătasă care să aibă țesută în ea întâmplări de vânătoare.

— Tot acum, poftim! a răspuns Bedredin și a desfăcut un sul din mătăsurile mele.

Ea și-a dat la o parte vălul, să se uite la întâmplările de vânătoare, și se uita la căpriorii și la șoimii țesuți în mătasă, la arcași și ogari, se uita vrăjită la câmpia de mătasă, în timp ce sufletul meu tremura de dragoste, lăudat fie cel ce a lăsat lumii acest venin!

— Împachetează mătasa și trimite-mi-o acasă! a cântat din glas preafrumoasa eghiptiană.

— Nu ți-o pot da decât pe bani gata! a răspuns Bedredin-grădinar. Până acum totdeauna ți-am dat cumpărăturile pe așteptate, dar azi nu pot decât pe bani gata, căci am de plătit o groază acestui străin de la Bagdad!

Și Bedredin-Grădinar a arătat spre mine, dar eghiptianca a ieșit mânioasă foc.

— Cine-i? i-am întrebat, simțind că se învârte lumea cu mine.

— E din osul emirilor eghiptieni. Are bogății strânse...

— Bine! Îți dau și câștig la mătasa asta. Dă-mi-o repede...

Și așa am luat mătasa și am fugit în urma eghiptiencei. Și cum am ajuns-o, i-am desfășurat-o la picioare, cu întâmplările și câmpiile de vânătoare. Ea mi-a mulțumit și a luat-o. Și am simțit că și ea mă place. Și am petrecut-o până-n fața seraiului ei; și avea la poartă un havuz cu patru șerpi de aur, care țâșneau pe gură apă răcoritoare. Și înăuntru m-a poftit eghiptianca, și la masă de oaspeți m-a așezat. Pe Allah, cum îmi mai bătea inima! Cum să-mi fi ticnit mâncarea și băutura, când sufletul meu râvnea azima dragostei? În scurt, din ziua aceea gândurile mi s-au dus de-acasă! Am început să cheltuiesc strașnic. În fiecare dimineață mă duceam la feredeurile eghiptienești, spre a fi uns cu miresme scumpe, după ce oameni anume îmi frecau trupul. Numai în daruri de aur îmi țineam preaiubita. Și ea îmi primea darurile, iubindu-mă. Astfel, în scurt timp, banii mi s-au dus pe copcă... M-am pomenit într-o zi că nu mai am para chioară. M-am pomenit sărac în țară străină. În negre gânduri am căzut.

Cum mergeam în ziua aceea printr-o uliță cu mare îngrămădeală de oameni, am văzut deodată înaintea mea o căpetenie de străji, având la spate, sub brâu, o pungă legată cu șnur de mătasă. Fără să mă gândesc mult ce fac, am apucat de șnur și am tras. Am luat punga și am; ascuns-o repede sub veșminte. Dar simțind căpetenia de străji, s-a întors repede și m-a văzut. M-a croit cu toiagul în cap și am căzut în leșin. Când m-am deșteptat, mulțimea mă înconjură. Unii răcneau spre căpetenie, suduind că degeaba mă lovise. Alții mă suduiau pe mine. Atunci, căpetenia mi-a băgat mâna în veșminte și a scos punga. Tot atunci a poruncit să mi se taie mâna dreaptă, după pravilele

tâlharilor. Văzându-mă așa tânăr și frumos, lumea s-a cutremurat de milă. Mi-au adus să beau vin, ca să prind putere, și tremuram de durere crâncenă și eram alb la față. Așa m-am dus la preaiubita mea. Cum a auzit întâmplarea, ea a poruncit să se înfățișeze cadiul și m-a luat de soț, trecând pe numele meu toate avuțiile ce le avea. Și am trăit alături ani destui, până ce ea s-a îmbolnăvit și a adormit de veci. Mi-a rămas averea ei. Susanul adus la Kahirah tot la averea ei se numără...

*
* *

— Han prea înălțat! a reluat creștinul, după o clipă. După ce feciorul mi-a istorisit întâmplarea, m-a luat părtaș la negoț, și așa am ajuns până sub Streașina Lumii, aici, la China.

El s-a întors la Nil, eu am întârziat aici. Spune-mi, o, Doamne, nu-i așa că întâmplarea mea e mai strașnică decât a ghebosului?

Hanul s-a încruntat către creștin:

— Nu! Nu e mai frumoasă! Mi-am obosit degeaba prealuminatale urechi, cu o întâmplare proastă! Aferim pierdere de vreme! Sunteți toți niște proști povestitori! Lipsiți din fața mea tot acum! Ar trebui să chem călăii să vă scurtezel!

Și pe când hanul gata era să cheme călăii, ori mângâietorii cu vergile, a ieșit la față mai-marele peste bucătari și a grăit astfel:

— Han prealuminat! Niciodată nu se știe de unde sare iepurele! Îngăduie-mi să-mi spun și eu istoria! Iar de va fi mai deosebită față de a ghebosului și a creștinului, nu cer decât să putem pleca în voie tustrei! Se poate?

— Se poate! a răspuns hanul. Istorisește! Dar înainte de

asta, să ni se mai toarne vin! De lumânări nu-i ne voie, căci scânteiază noaptea din făclii! Să se deschidă ferestrele! Sau, nu! Poftim în urma măriei mele, pe terasă, de-a dreptul sub scânteile văzduhului...

După ce s-au așternut covoarele și murmurul vinului turnat în cupe a conținut, hanul s-a întors spre mai-marele bucătarilor și s-a strâmbat:

— Dacă cumva te știi cărpaci, mai bine taci! Eu pun rău-povestitorii alături de borfași și le dau pedepse ca borfașilor, pentru că strică una din cele mai dulci plăceri omenești, plăcerea istorisitului! Te mai bizui să începi, după cele auzite?

— De ce nu? a dat răspuns meșterul bucătar. Iată, ascultați...

— Bine... i-a îngăduit hanul și și-a lăsat tâmpla în luminata sa dreaptă, după pravila ascultării istoriilor.

SE DOVEDEȘTE CĂ NICI MEȘTERUL BUCĂTAR NU E MAI BREAZ; CUM O MÂNCARE CU USTUROI TE POATE COSTA VIAȚA...

Han peste han! a început meșterul. Nu se află han care să-ți întrecă puterea și strălucirea! Domnul Mahomed-prooroc să te țină o mie de ani și să tot ascuți istorii!

Astfel începând, meșterul bucătar parcă învârtea cu polonicul într-un hârdău de ciorbă. Câteodată repezea parcă un satâr într-un but de vită, ori își lingea buzele, ca după gustarea unor mâncăruri.

— Oprește! s-a stropșit la el hanul și toți ascultătorii au rămas înmărmuriți. Doctorul și-a holbat ochii, creștinul din Africa a prins să bolborosească rugăciunile pieiră. S-auzea șopotul frunzelor în grădinile întunecate, în răstimpul tăcerii

lungi.

— Oprește! s-a stropșit a doua oară hanul. Prostul povestitor se cunoaște de la început, după lungimea predosloviei! Se mai cunoaște și după măgulele aduse ascultătorilor mai breji! Vi s-au dus scăfârliile, nepricopsiților!

De atâtea ceasuri îmi chinuiți sfintele urechi cu istorii despre șonți, ciungi și ologi! Mă prind, meștere bucătar, că și-n istoria ta se află vreunul fără mână ori fără picior! Dacă-i așa, marș din ochii mei!

— Doamne! s-a cutremurat meșterul. Adevăr ai grăit, căci și-n istoria mea se află unul, fără degete! Dar, Doamne, îngăduie-mi să-mi depăn întâmplarea, și de nu va fi mai deosebită, vrednic voi fi să fiu aruncat gădelui...

— Ei, hai! s-a învoit măria sa.

— Doamne prea înălțate! a început meșterul, cu glas înfiorat. Înainte de întâmplarea cu ghebosul, veneam de la o mare adunare de oameni, dintr-o casă unde s-au citit stihuri ale înțelepților celor vechi. După ascultare, omul de casă a întins masă mare, cu bucatele cele mai felurite. Toți am ospătat, lăudând dărnicia pământului și a gazdei, numai unul dintre ascultători, când a ajuns la o mâncare cu usturoi, s-a oprit din mestecătură și s-a tras la o parte, înfricoșat.

— De ce? a întrebat hanul, și atunci meșterul bucătar, simțind că întâmplarea lui prinde, a istorisit cu și mai multă inimă, după cum urmează:

— Așa l-am întrebat și noi! De ce nu ospătează usturoi? Abia când gazda s-a arătat pălită în inimă, omul acela, tânăr și preafrumos, a prins să ospăteze însă cu silă mare, din bucatele usturoiate. În timp ce mânca, am băgat de seamă că-i lipseau degetele mari de la amândouă mâinile. După ce a golit blidul, a cerut să i se aducă un vas cu apă, și după ce s-a clătit pe mâini de o sută douăzeci de ori la rând, și după ce

s-a șters cu prosopul, tare și îndesat, s-a așezat la loc și a început a istorisi cele ce se arată înainte, strigând cu glas tare că și degetele mari de la picioare îi lipsesc așijderea...

Ne-am strâns cap la cap, nemaiputând de mirare, și astfel am aflat că acel dușman al usturoiului era de felul lui din Bagdad. Bogat strașnic era, după moștenirea lăsată de tatăl său! Se îndeletnicea cu negoțul mătăsurilor rare. Într-o dimineață, deschizându-și el casa de negoț mai devreme, numai ce vede că se oprește la ușă o preafrumoasă fată! S-a șters pe la ochi feciorul, crezând că a răsărit luna în fapt de ziuă... Când fata și-a ridicat vălul de pe ochi, să vadă mătăsurile, el și-a dat seama că nu va mai putea trăi fără s-o vadă. Ziua sta cu ochii în pustie, noaptea ofta și suspina, ca la temeiurile din veac ale dragostei! Și iar s-a arătat fata într-o dimineață, cu serve și servi, ca o sămânță de neam. Și bietul neguțător de mătăsuri rare, după ce s-a dus ea, a ajuns din urmă un serv, ca prin vicleșugul banilor să afle cine este. Și i-a răspuns servul că e fată de suflet a Sovaidei, soaței lui Harun al Rașid, califul cel lăudat în vecii-vecilor. L-a întrebat neguțătorul cum va izbuti s-ajungă până la ea. Servul i-a răspuns că una ca asta e cu neputință fără voia ei: că dacă vrea ea, poate scoate apă din stâncă. Să nu fie îngrijorat, căci toate se vor împlini la vremea lor... Și, într-adevăr, toate s-au împlinit, după cum vom vedea în curgerea istoriei înainte...

SE ARATĂ CUM PÂNĂ ȘI UN CALIF CA HARUN AL RAȘID POATE FI DUS DE PREASFÂNTUL NAS...

Meșterul bucătar a reînceput astfel:

— Han peste han! În scurt timp, servul cel măsluit cu bani a adus neguțătorului cuvânt că fata de suflet a Sovaidei nu

mai poate nici ea de dragul lui: că s-a mărturisit Sovaidei, care i-a spus așa: „Fată dragă! Dacă într-adevăr nu mai poți după acel fecior, eu îți dau îngăduință să te măriți cu el; însă înainte de asta, trebuie să-l văd de ce e în stare. Adă-l în serai, la cămărilor mele, dar așa fel, ca Harun al Rașid, soțul meu, să nu știe nimic! Să te văd ce poți! Fi-vei în stare să-l aduci fără să simtă străjile?” Așa că fata îți trimite vorbă să fii la noapte, după întâia strigare, în moscheea cea mare de pe Euftrat. Prefă-te că stai scufundat în rugăciune, iar când vei vedea niște servi aducând câteva lăzi, să te ridici. Fără cuvânt să intri în întâia ladă și lăudat fie Allah, stăpânul vieții și al morții!

Cum a auzit una ca asta, feciorul s-a furișat în moscheea de pe Euftrat, s-a rugat până la întâia strigare a muezinului, și când a simțit că vin niște robi cu lăzi, s-a ridicat și a intrat în întâia ladă. Îndată, servii au pus capacul și l-au înțintat în cuie. Și au pornit ei cu lăzile. Și deodată au auzit strigarea străjilor:

— Ce duceți în aceste lăzi? Desfaceți-le tot acum, să vedem ce se află înăuntru lor!

— Una ca asta nu se poate! s-a auzit glasul fetei. Ducem mătăsurile pentru Sovaida!

— Vă poruncim să le desfaceți și să dați seamă!

— Nu, nu le putem desface, căci lângă mătăsurile avem și vase cu apă sfântă, de la Mecca. Dacă le clătinăm, apa se varsă și mătăsurile se udă și se șterg!

Și așa, în fața acestei dovezi tari, străjile n-au mai stărut. Însă, iar s-a auzit strigare, de data asta strigând însuși Harun al Rașid-calif să se desfacă lăzile și să dea seamă în fața strălucirii sale.

— Toate le putem desface, măria ta! s-a auzit glasul fetei. Toate, numai una nu, cea din față! Îngăduie să vezi ce are înăuntru ei, abia de față cu Sovaida!

— Așa să fie! a răspuns Harun al Rașid, că pesemne că sta

și măria sa bine de tot sub papucul soaței măriei sale...

La vorba asta, ascultătorii și-au jimbat gurile înlemnite, numai hanul sta crunt, cu tâmpla-n mână.

— Și! Și? a întrebat el.

— Și, preamărite Doamne, așa a ajuns feciorul în cămările cele mai tainice. Cum i s-a deștănat capacul de pe ladă, fata i-a poruncit să se ridice și să alerge pe niște trepte, către foișoarele tainice. Și alergând el, a stat o vreme ascuns în foișoarele cele mai de sus. Și iată că nu după târzie vreme s-a înfățișat fata la el. Și după aceea s-au auzit sunând muzici în adâncul seraiurilor. Venea Sovaida cu alaiurile ei de femei, cu dănțuitoarele și cântărețele. Dulce sunau alăutele în noapte, adânc bubuiau tamburinele, însoțindu-le. Facile luceau în mâinile făclierilor și s-a arătat feciorul și s-a prăbușit la picioarele Sovaidei, femeie vestită de la Ind până la Cordoba, în Hispania cea din negură. Și a găsit Sovaida că e vrednic feciorul să-i fie ginere. Și au început petrecerile și veselile înainte mergătoare nunții. S-a înfățișat cadiul cel mare din Bagdad și a însemnat însoțirea lor pe pergament tare, să înfrunte miile de ani ai viitorimii. Și nimeni nu era mai fericit sub soare ca feciorul din istoria noastră! Ospăț strașnic s-a încins. Și așa, preaslăvite han, după ce mirele a gustat din toate bucatele, a gustat din gros și dintr-o mâncare cu usturoi! Și uitând să-și spele mâinile după aceea, s-a înfățișat la mireasă. Și când i-a luat fața în mâini, s-o sărute și s-o alinte, ea a sărit ca arsă. A țipat că erau să se dezbine zidurile. A poruncit să i se aducă harapnic împletit în paisprezece, și-n timp ce-l izbea peste trupul gol, striga:

— Cum ai îndrăznit, câine, să te înfățișezi mie, duhnind a usturoi? De ce nu ți-ai spălat mâinile, nelegiuitule?

După ce l-a bătut până l-a umplut sângele, l-au ținut zece zile și zece nopți sub oblojeli, și iar l-a bătut până la sânge. Și iar l-a ținut sub oblojeli. Apoi, după ce s-a întremat, și credea

sărmanul că atâta i-a fost, ea a venit cu un brici și i-a tăiat degetele cele mari de la mâini și de la picioare...

— Mare cățea! a izbucnit creștinul.

— Câtă cruzime! s-a mirat doctorul.

— Strașnică muiere! s-a minunat croitorul.

— Tăcere! le-a retezat hanul cuvântul. Și după aceea, ce-a mai fost?

— Nu mare lucru, prea înălțate! Au trăit împreună, ca soț și soață, până ce ea a adormit de veci. După adormirea ei, feciorul și-a reluat îndeletnicirea de neguțător. Așa a ajuns până sub Streașina Lumii... Nu-i așa că istoria mea e mai tare decât toate cele înainte arătate?

— Nu! s-a stropșit hanul. Am părăduit noaptea degeaba! Marș din fața ochilor mei, mișeilor! Să vină străjile! Să vi se reteze capetele, cârpacilor! De ce vă apucați de depănat istorii, dacă nu le știți seama?

— Doamne! a dat atunci glas mare croitorul. Doamne prea înălțate! Îngăduie-mi să-mi spun istoria și eu! Și de nu va fi deosebită față de a celorlalți, vrednici vom fi să ne stea capetele unde ne stau picioarele!

— Să te vedem! a răspuns hanul cu răutate mare. De bună seamă, iar vreun ciung sau vreun șont!

— Doamne al îndurării! a început croitorul.

ASCULTĂM STRAȘNICA ISTORIE CU UN FECIOR ÎNDRĂGOSTIT ȘI CU UN BĂRBIER...

Înălțate! a început croitorul și glasul îi tremura de tulburare. Înainte de a se întâmpla cu ghebosul ce s-a întâmplat, am fost într-o adunare de oameni cinstiți, unde s-a cinat și s-a băut din gros. Deodată, pe când masa era în toi, pe când mâinile lucrau strașnic, ducând la gură bucatele

și ceștile, s-a arătat în prag un om întunecat la față. După pulberea de pe veșminte, după sudoarea de pe frunte, după obrazul ostenit și ochii duși în fundul capului, omul acela se vedea că vine dintr-un drum lung. Cum s-a oprit în prag, a rostit către unul dintre meseni:

— A... În sfârșit, te-am ajuns și aici, în pământul Chinei!

— Văd că m-ai ajuns! i-a întors răspuns meseanul, un tânăr frumos. Ce vrei? De ce mă urmărești tocmai de la Bagdad?

— Pentru că-ți vreau binele! a rânjit drumețul și atunci feciorul s-a întors spre gazdă, cu rugămintă mare:

— Slăvită fie datina ospetiei, însă eu nu mai înting în blid, câtă vreme se află aici acest ticălos de bărbier! Ori eu, ori el!

— Dar, pentru numele lui Allah, ce-i între voi?

— Oameni buni și preacinstiți meseni! a reînceput feciorul. Din pricina acestui ticălos, mi-am părăsit casa, averea și țara și umblu pribeag.

— Drept este? Cum asta? se întrebau mesenii și se uitau când la fecior, când la bărbier.

— Drepte sunt toate! a încuviințat bărbierul. Îl urmăresc, într-adevăr, pentru că-i vreau binele...

— Dar ce-i? De ce? continuau murmurele.

— Iată... a dat răspuns feciorul. Mesenilor preacinstiți! Dacă într-adevăr binevoii să-mi cunoașteți zbuciumata istorie, ascultați...

Mesenii s-au lăsat pe perne și pe covoare, gazda a dat poruncă șoptită să se primenească luminile și feciorul și-a început istoria astfel:

— Sunt din Bagdad și am moștenit de la tata averea mare. O meteahnă aveam: uram vița femeiască! Fugeam de femei, cum fuge de tămâie cel al cărui nume nu-i bine să-l pomenim la vreme de târzie noapte! Într-o zi, cum mergeam pe-o uliță, numai ce mă întâlnesc cu un stol de fete! Cum să le ocolesc? M-am furișat într-o ulicioară, până vor trece ele, și atunci s-a

întâmplat ceea ce mi-a fost scris să se întâmple, în cartea pecetluită a eternității: cum stăm în ulicioara aceea, s-a deschis fereastra unui serai și am văzut o fată frumoasă ca lumina soarelui. Ura mea față de fete s-a prefăcut în dragostea cea mai fierbinte, cât ai fulgera din paloș! Pe când stăm și mă boldeam la ea, l-am văzut intrând în acel serai pe marele cadiu și am înțeles că preafrumoasa era fata lui. M-am dus acasă și am căzut la pat, bolnav de cea mai crâncenă boală a sufletului. Mă topeam văzând cu ochii, spre deznădejdea neamurilor. Îmi era urât soarele.

Și așa, într-o zi, numai ce vine la căpătâiul meu o babă:

— Ascultă, fiule! Îți cunosc rădăcina răului, știu că ești îndrăgostit de fata cadiului! Nu-ți pierde inima, căci toate se pot sfârși cu bine! Am să mă duc la fata cadiului, în numele tău, și am să-i istorisesc cum te usuci de dorul ei. Inimă de piatră de-ar avea, și tot s-o înmuia!

Și așa s-a dus baba la fata cadiului și de răspunsul adus mai rău m-am îmbolnăvit. Numai n-o sfâșiase în unghii pe biata babă, când a auzit-o pomenindu-i de mine! Și iar s-a dus baba. Și iar a venit cu răspuns prost. Și iar s-a dus. Și așa a umblat ea, cu statornicia apei, până ce fata cadiului mi-a îngăduit o vedere... Lucrurile trebuiau să se petreacă așa: trebuia să mă strecur în serai, cu puțin înainte de strigarea de prânz a muezinului... Drept care, am sărit din pat și am cerut să mi se aducă repede un bărbier... de o mie de ori afurisită fie tagma bărbierilor, în vecii-vecilor!

*

* *

Și a istorisit mai departe feciorul, cum îndată s-a înfățișat la el bărbierul de față în adunare, cu sculele și uneltele meșteșugului, și poruncindu-i să-l tundă cât poate de repede, bărbierul i-a răspuns:

— De ce te grăbești? Nu știi că graba strică treaba? Ia-o mai cu domolul, tinere! De ce ești atât de slab? Ai zăcut de vreo boală?

— Lasă trâncăneala, meștere! Mă tunzi sau nu?

— Scurt sau lung? i-a întrebat bărbierul.

— Scurt, dar mai repede!

Bărbierul a răs:

— Cum îți închipui că m-aș apuca să te tund, înainte de ați face horoscopul? Află că pentru tuns sunt ceasuri faste și nefaste!

Fierbea inima în bietul fecior, însă bărbierul nu se grăbea de fel. A scos încet astrolabul, s-a dus cu el în mijlocul încăperii, și în timp ce-l privea, grăia rar:

— ...deci, azi ne aflăm în ziua a optsprezecea a lunii Safar, anul de la Hegira 653 și în anul 7320 al erei alexandrine... După socotelile slăviților astronomi răsăriteni, Marte se află în împerechere cu Mercur; Taurul e în urcare, într-un preț de opt grade și șase minute; acestea fiind arătările horoscopului, tunsul aduce noroc, însă dacă ai vreo întâlnire de dragoste, păzește-te ca de foc.

— Nu te-am chemat să tălmăcești luceferii... s-a mâniat feciorul. Te-am chemat să mă tunzi, deci tunde-mă odată! N-am chemat un tălmăcitor de luceferi, ci un bărbier!

— Ce noroc pe tine! a dat răspuns bărbierul. Chemi un bărbier, și, când colo, Allah ți-aduce și un tălmăci, care nu se mai află!

Știi oare cu cine ai a face? Mă pricep la astronomie, gramatică, limbi străine, logică, retorică, algebră, matematică, cronologie; cunosc tradițiile lui Muslem și Bachar; cărți multe am citit și descoperiri multe cunosc; am învățat toate științele de-a rostul; cunosc meșteșuguri multe; așa încât te sfătuiesc să mă ascuți, să nu-mi ieși din cuvânt cu niciun preț! Pentru tuns nu-ți cer nimic, asta întru veșnica pomenire a tatălui tău, care m-a iubit peste poate,

pentru că era om tăcut... mai tăcut decât cei șase frați ai mei... căci am avut șase frați: pe unul îl chema Bakbak, pe al doilea Hadar, pe al treilea Bakaibak, pe al patrulea Kuss, pe al cincilea Nașar, pe al șaselea Șankaik; în sfârșit, pe mine, cel de-al șaptelea, mă cheamă Sammat-tăcutul... De ce mi se spune așa, vei afla-o la vreme, căci într-adevăr om tăcut am fost!

Și așa, în timp ce bărbierul trăncănea fără alin, inima tânărului crăpa de ciudă, așteptându-se din clipă-n clipă să audă strigarea muezinului! A chemat servul și i-a poruncit să dea bărbierului patru dinari și să-l poștească afară!

— Oare îngăduie slăvitele pravili moslemine una ca asta? Cum să iau plată fără să fi făcut treabă?

Astfel zicând, bărbierul a adăugat:

— Odată, tatăl tău mi-a dat 103 dinari și un strai frumos. Cum m-am înfățișat la el... dar să-ți recit stihurile alcătuite în amintirea lui și acelei zile... căci sunt deopotrivă de mare meșter în alcătuirea stihurilor; deci, ascultă ce stihuri am alcătuit:

*„Am venit la tatăl tău, să-i slobod sângele rău:
însă-n horoscop cătând și ceas rău pe loc aflând, lângă
el m-am așezat și basme i-am depănat!*

Tatăl tău m-a lăudat:

— Tu, deștept peste deștepți, înțelept între-nțelepți!...

I-am răspuns atunci pe dată:

*— O, înțelepciunea toată o sameni măria ta și eu doar
mă-nfrupt din ea!”*

Strașnic i-au plăcut tatălui tău aceste stihuri, care întrec în armonie stihurile străvechilor poeți! Cum le-a auzit, a și poruncit cămărașului să-mi dea 103 dinari și un strai! Vrei să afli, de bună seamă, pentru ce mi-a dat tocmai 103 dinari... ascultă...

— Vorba! i-a tăiat feciorul cuvântul. Nu vezi că n-am vreme de pierdut? Mă tunzi sau nu?

— O! s-a mirat bărbierul. N-ai vreme? Hai... ascultă ce spune un poet:

„Întrebă-te mereu ce faci, și taci!

Și fii îndurător cu cei săraci!

E sărăcia boală fără leac, dar bogăția e virtute-arare, dacă și firea ta-i strălucitoare ca floarea cea deschisă pe arac!

Cu dreptii dacă vrei să te asameni, saluturi răspândește printre oameni.

Supune-te în toate cuviinții, fără-ncetare să-ți iubești părinții, iubește ochii care te-au vegheat și-ades de grija ta au lăcrămat!”

Bagă-ți bine în cap ce-ți spun eu! Am fost sfetnic și bunicului tău, și tatălui tău! Nu se clinteau un pas fără să mă întrebe! Cum spune cuvântul cel înțelept din bătrâni:

„Poți fi mare oare, dacă nu ascuți pe altul mai mare?”

Spunea un poet în trecutele timpuri:

„La drum greu de te-ai pornit, întreabă un om pățit!”

Ai la îndemnă vreun om mai pățit ca mine? N-ai! Deci, ascultă-mă, căci numai binele ți-l vreau!

— S-apropie ceasul strigării muezinului! a răcnit feciorul. Tunde-mă odată! Da sau nu?

— O! Iar te-ai supărat, flăcăule?

Și bărbierul a scos foarfeca, i-a tăiat câteva fire de păr și iar s-a oprii, amintindu-și ce spune un poet despre grabă:

— O, tinere, știi doar că graba strică treaba! Și ca să-ți dovedesc că e așa, ascultă ce rostește un stihuitor din vechimi!

Și a început să recite rar, clămpănind din foarfecă, în tactul stihurilor:

*„Mergi încet în lucrul tău, nu te grăbi!
Milă de oameni să ai și îndurarea o vei găsi!
Nu se află mână singură stăpână!
Chiar și-n adâncul somnului, mâinile toate stau sub
mâna Domnului!”*

Tu, feciorule, nu mă știi prețui destul... nu știi ce comoară de înțelepciune ai în fața ta!

— Gura! s-a răstit feciorul. Mă tunzi odată sau nu mă tunzi?

— Hm... s-a mirat bărbierul. Văd că iar te grăbești, feciorule! Tare aș vrea să știu de ce te grăbești așa! Stai un pic, să vedem cum stăm cu horoscopul, căci nu-i bine ca omul să trăiască fără să știe...

Astfel zicând, bărbierul a aruncat foarfeca, a luat astrolabul și a prins a socoti pe degete, grăind astfel:

— Hm... până la rugăciunea de scară mai sunt trei ceasuri în capăt, niciun minut mai mult sau mai puțin, după știința înțelepților astronomi...

— Taci odată, pentru numele lui Allah, și tunde-mă! a dat strigare feciorul, scos din sărite.

Atunci, bărbierul a luat iar foarfeca, i-a tăiat doi peri și a început iar:

— Văd că-mi ascunzi lucru mare, și rău faci! Nici tatăl tău, nici bunicul tău nu mi-au ascuns niciodată nimic!

Văzând în sfârșit feciorul că n-o mai scoate cu el la capăt, că ora strigării muezinului s-apropie, a grăit bărbierului astfel:

— Tunde-mă repede, căci trebuie să mă duc la niște prieteni!

La care bărbierul a sărit în sus:

— Tocmai bine! Și eu poftisem pentru azi la prânz niște prieteni, dar am uitat de ei ca de moarte și nu le-am pregătit

nimic...

— Nu-i niciun bai! i-a răspuns feciorul. Fiindcă eu sunt poftit în altă parte, poți lua toate mâncările și băuturile mele, numai tunde-mă odată!

La care, bărbierul:

— A... ce bine s-au nimerit toate! Numai că vreau să știu un lucru, vreau să știu ce anume mâncăruri și băuturi ai... Să le aducă aici servii, să le văd...

Și feciorul a dat servilor poruncă să aducă mâncărurile.

— Bine! a încuviințat bărbierul. Dar băutura unde-i?

— Am trei carafe cu vin!

— Să le aducă aici!

— Bine, să le aducă!

— O, cât ești de darnic! Mâncăruri am, băuturi am, dar unde-s fructele și dulciurile? Dar uleiurile bine mirositoare?

Auzindu-l grăind astfel, feciorul a dat câțiva dinari unui slujitor, s-aducă fructe, dulciuri și uleiuri.

După ce toate au fost aduse, a zis feciorul către bărbier:

— Ei, acum tunde-mă, căci toate-s la locul lor!

— O! s-a mirat bărbierul. De bună seamă, însă eu nu mă mulțumesc până nu văd fiecare lucru în parte!

Și așa, după ce a cotrobăit prin cele aduse, a apucat iar foarfeca și a rosti următoarele stihuri:

„Așa cum pomii cresc de la butuc, așa și firile fiilor cu firile părinților aduc!”

Și a adaus rar, din ce în ce mai rar:

— Nici nu știu cui să-i fiu recunoscător: ție sau tatălui tău? Tot timpul prânzului am să mă gândesc la tine, feciorule! De bună seamă, am și eu oaspeți de seamă: ai auzit de Santus-băieșul? Dar de Sali-măzărarul? Dar de Salut-fasolarul? Dar de Akașa-vărzarul? Dar de Saveid-cămilarul? Dar de Hamid-măturătorul? De bună seamă, n-ai auzit încă

de Abu-Mekuriah-lăptarul, nici de Subad-služnicul, nici de Kassim-paznicul de noapte, ori de Kerim-grăjdarul... Află că toți sunt oameni preacinstiți și lăudați pentru asta, în slăvita cetate Bagdad! Și unde mai pui că toți sunt meșteri mari în danțuri chiar de ei scornite... după cum știi scorni și stihuri tot din mințile lor prealuminate! Ceea ce-i deosebește însă cu totul de alți oameni, e că grăiesc puțin, ca și mine! Să tot stai și să te minunezi cum cântă la tamburină Santus-băieșul! Și în timp ce bate la tamburină, dansează și recită următoarele stihuri:

*„O, mamă, pe capul meu toarnă-ți harul!
Cumetre, umple-mi paharul!”*

Să-l auzi însă pe Sali-măzărarul cântând, și după aceea poți închide ochii pentru totdeauna! La cântarea măturătorului Hamid, păsările toate stau locului! Iată cântecul lui:

„Când soața mea află vreo noutate, n-o încuie sub nouă lăcate!”

Hamid-măturătorul e deștept, frumos și învățat, drept care am alcătuit în cinstea lui stihurile ce ți le spun acum:

„Pentru-acest măturător, mi-aș da viața, fraților!”

Și așa, alcătuirea noastră de prieteni are faimă deosebită și nume bun în tot Bagdadul! Așa că vezi, feciorule: în loc să te duci unde ești poftit, mai bine vino să-mi cunoști prietenii, căci adevăr îți grăiesc: toți sunt ca și mine de tăcuți...

— Deocamdată, tunde-mă... a răspuns feciorul. De bună seamă că am să vin într-o bună zi să-ți cunosc prietenii...

— De ce să nu vii azi? a stăruiț bərbierul. Bine! Văd că nu

vrei! Atunci, mă duc eu cu tine la prietenii tăi, căci cinste e pentru oricine să aibă un bărbier la masă...

— Nu! i-a tăiat vorba feciorul. E drumul strâmt și nu încăpem amândoi pe el!

— Hm... a mormăit bărbierul. Spune mai bine că te duci în ascuns la o femeie! Dacă-i așa... și așa este... eu mă voi ține de tine, ca să te apăr, căci într-o zi ca asta cine-i prins la femei străine o pățește rău... Vrei?

— Nu! Tunde-mă odată și ia-ți tălpășița!

— He... vasăzică așa... s-a mâniat bărbierul. Îmi respingi binele ce vreau să ți-l fac?! Bine, bine...

Temându-se să nu-l spună servilor sau vecinilor că se duce la o vedere de dragoste, feciorul și-a îndulcit cuvântul: I-a rugat pe bărbier să-i radă capul și l-a măgulit după aceea așa:

— Numai o clipă așteaptă-mă, prietene, căci mă întorc îndată. Și vom merge împreună, să petrecem cu prietenii tăi!

Astfel zicând, s-a îmbrăcat repede, și cu câteva clipe înainte de strigarea muezinului, intra în seraiul cadiului. A urcat treptele în fugă la catul de sus, unde se afla fata... Și abia a ajuns sus, când...

ISTORIA ÎȘI URMEAZĂ CURGEREA; AFLĂM DE CE NU-I BUNĂ ÎNTĂRZIEREA; ȘI CUM BINELE FĂCUT CU SILA DEVINE PACOSTE... AFLĂM ȘI CE A PĂȚIT ODATĂ BĂRBIERUL...

Cu deosebită mirare asculta hanul. Înmărmurise și doctorul evreu, și creștinul din Africa. Și meșterul bucătar sta acum în adâncă ascultare; până atunci căutase mereu la găzii cu satire, însă până și găzii își lăsaseră uneltele morții la pământ, știind bine că nu vor avea treabă după istoria

croitorului...

— Și? După aceea? a stăruit hanul.

— Înălțate! a reluat croitorul. Cum a ajuns feciorul sus, a auzit zăvorul căzând pe ușă și pașii cadiului întors de la rugăciune! A stat ce a stat dosit, până ce deodată a auzit în catul de jos țipete strașnice. Cadiul bătea cu harapnicul o roabă. I-a sărit acesteia în ajutor un rob, și cadiul a prins să-l bată și pe acesta. Și răcnea robul, ca în gură de șarpe! Atunci, bărbierul, care se afla în pândă, la poartă, crezând că răcnește așa feciorul prins și bătut de cadiu, a început să dea vaiete de spaimă. Răcnea:

— Săriți, locuitori din Bagdad! Săriți, să vedeți cum cadiul nostru căznește oameni, nevinovați! Săriți, o, voi, musulmani!

Îndată s-au adunat în fața porții cadiului suflare de oameni ea la zece mii, cu bâte și pietre. Și iatagane luceau; și buzdugane. Și arcuri. Și cuțite...

— Ce înseamnă burzuluiala asta? a întrebat cadiul, auzind răcnetele mulțimii și bufniturile în porți.

A ieșit la față bărbierul:

— Căznești oameni nevinovați, câine! Alergați să vină și Luminăția Sa, califul, să vadă ce poamă de judecător are Bagdadul!

Au alergat cete până la Seraiul califului și a venit califul. Strânsura s-a ferit să facă loc Luminăției sale, vizirilor și hadâmbilor. Cu glas mare a întrebat califul ce blestemăție se întâmplă la cadiu.

— Doamne preamărite! a răspuns acesta. N-am în casa mea vietate străină! Îmi băteam servii, după pravilele binecuvântate!

— Să cercetăm! a dat strigare bărbierul.

Auzind că năvălește mulțimea în Serai, feciorul s-a zvârlit repede într-un cufăr și a tras capacul. Deodată, a auzit deasupra glasul bărbierului:

— Aci erai, stăpâne?

Atunci, bietul fecior a țâșnit afară ca din arc! Spre a nu-i prinde mulțimea, zvârlea bani de aur în toate părțile și astfel a izbutit să părăsească Bagdadul. A tot fugit și și-a părăsit astfel familia, averea și patria. Oriunde întârzia mai mult de-o zi, se pomenea cu bărbierul! Azi, la ospățul unde mă aflam cu cinstiți oameni, bărbierul s-a înfățișat, după cum am îndrăznit a arăta. Atunci, după istoria feciorului, omul de casă s-a întors spre bărbier; s-au întors spre el toți oaspeții; și l-au întrebat:

— Drepte sunt toate cele arătate?

— Drepte sunt! a dat bărbierul răspuns. Dar înainte de toate, n-ați binevoi să cunoașteți și istoria mea?

— De ce nu? au îngânat mesenii și atunci bărbierul a început astfel:

— Vă jur, fraților, pe luceferii Răsăritului și pe toată înțelepciunea vechilor astronomi, că n-am urmărit decât binele acestui fecior! Aflați că sunt om tăcut, față de cei șase frați ai mei! Dar mai întâi să-mi cunoașteți istoria...

Trăiam la Bagdad, în zilele dreptului și milostivului calif Mustonzir, fiul vestitului Mustadi. Într-o zi, cum stam la apa Eufratului, numai ce văd o luntre cu zece oameni! „A... m-am gândit eu; toți zece se duc de bună seamă la vreo petrecere și n-are cine-i înveseli!” Astfel zicând, am sărit în luntre, între ei, și fiind om tăcut, n-am scos tot timpul niciun cuvânt! Cum am ajuns pe celălalt mal, numai ce vin deodată niște străji și-i leagă pe toți zece în lanțuri! Mi-au zvârlit și mie un lanț la grumaz, însă n-am zis nimic, fiind om tăcut! Deodată, am fost duși cu toții în fața califului! Alături, lângă butuc, sta gădele cu toporul! Abia atunci am văzut în ce lucrare intrasem! Toți cei zece erau tâlhari de drumul mare și erau osândiți la moarte prin tăierea capetelor! Fiind om tăcut, n-am spus nimic! După ce gădele a tăiat zece capete, a pus toporul jos.

— De ce? a întrebat califul.

— Pentru că zece osândiți erau și i-am tăiat pe toți!

— Dar cu acesta ce-i? a întrebat califul, arătând spre mine.

— Doamne! am răspuns eu. Iată cum stă treaba: crezându-i pe acești zece osândiți gata să treacă fluviul la vreo petrecere, am sărit între ei, să-i înveselesc, dar, fiind om tăcut, nu i-am întrebat nimic, după cum, tot din pricina felului meu, n-am întrebat nimic, nici când s-a început aici tăierea de capete! Așa sunt eu: vreau să fac binele și ies totdeauna rău!

A râs califul așa de tare, încât mereu se răsturna cu picioarele în sus.

— Mai ai frați? m-a întrebat Luminăția Sa.

— Aferim, Doamne! Am cinci, fiecare cu istoria lui. Toți, Doamne, au câte un beteșug: unul e pe jumătate orb, al doilea știrb, al treilea ghebos, al patrulea cu urechile tăiate, al cincilea are lipsă buzele, tot dintr-o tăiere! Binevoiești oare să le asculți istoriile?

— Mai încape vorbă? Tot acum, spune istoriile celor cinci frați...

ÎL CUNOAȘTEM PE ÎNTĂIUL FRATE...

Fratele meu cel mai mare, ghebosul, se îndeletnicea cu croitoria, La Bagdad. Lucra în catul de sus al unei mori. Peste drum se aflau acareturile unui bogat. Într-o dimineață, numai ce o zărește pe femeia bogatului privindu-l! Frumoasă era ca luna în asfințit. Strașnic s-a tulburat inima fratelui meu! mai ales după ce ea i-a zâmbit dulce, bietul om a căzut în leșin, și după ce s-a trezit, nu și-a mai găsit astâmpăr! A doua zi, iar: femeia bogatului îi privea și-i zâmbea. Pe când se întreba fratele meu ce noroc l-a pălit, iată că a urcat la el

serva acelei femei și i-a grăit așa:

— Stăpâna mea nu mai poate după tine! Însă, până una alta, îți trimit stofa asta, să-i coși o pereche de șalvari!

— Prea bine! a dat fratele meu răspuns, și pot spune că i-a cusut șalvarii nu cu ață, ci cu lumina ochilor.

Chiar în aceeași zi i-a isprăvit, și când a venit serva să-i ia, l-a poftit pe bietul meu frate la stăpânii ei. Și s-a dus. Și când bogatul s-a prefăcut că scoate banii de plată, soața lui a făcut semn bietului meu frate să nu primească. Și el n-a primit. Și atunci, bogatul i-a dat un balot de stofă, să-i coasă șalvari și lui, cincizeci de perechi. Și s-a dus fratele meu acasă, cu balotul, și-i era foame și frig, și-l necăjeau datornicii și chezășii lor, pentru datorii vechi, dar el cosea întruna la șalvarii bogatului, flămând și ostenit peste măsură. Și a dus bogatului șalvarii la vremea lor. Și iar, când bogatul s-a prefăcut că duce mâna la pungă, să scoată banii de plată, femeia lui a făcut semn fratelui meu să nu primească. Și el n-a primit, cu toate că abia vedea de foame, iar afară îl așteptau datornicii și chezășii. De unde să fi știut că bogatul și femeia lui s-au fost înțeleș anume, să-i ia munca pe degeaba, numai pentru că inima lui se afla aprinsă de dragoste! Și așa, a lucrat bietul meu frate baloturi întregi de stofă, fără să primească lețcaie. Pe când era aproape mort de foame, de munca de noapte și de neagră sărăcie, iată că a venit bogatul și femeia lui și i-au poruncit să se însoare cu o sclavă. Și fiind el nevoit să primească, i-au hotărât ca noaptea nunții să o petreacă în moară, adică să doarmă în moară, singur. Și adormind el în moară, deodată a venit stăpânul morii, și după ce l-a trezit în pumni, a umplut «osul cu grâu și l-a înhămat pe fratele meu la piatră și a purtat moara până-n zori.

Mai mult mort s-a dus acasă și s-a trezit în fața lui cu un scriitor în terfeloage, venit să scrie dovada de nuntă. Și așa s-a însurat cu roaba. Și pe când își blestema ceasul nașterii, de

foame și de suferință, numai ce vine la el serva femeii bogate, eu următorul cuvânt:

— Hai repede, că stăpânul e dus de-acasă, în daraverurile lui neguțătorești. Stăpâna te așteaptă să petreacă cu tine!

Astfel auzind, fratele meu s-a dus. Și cum a intrat în casa bogatului, abia a deschis gura; bogatul s-a arătat din cealaltă încăpere și i-a rupt straiul din spinare și i-a tras o sută de bice! apoi l-a legat pe un măgar, cu capul spre coadă, și l-a preumblat pe ulițele Bagdadului, în răsul lumii. După care, spre încununarea răutății bogaților, l-au izgonit din Bagdad, cetatea obârșiei lui, și de-atunci umblă pribeag prin lume...

Așa a pățit fratele meu cel ghebos!

— Strașnic! se minuna califul, și așa de tare râdea. Că mereu se răsturna cu picioarele în sus. Să ți se dea un dar, bărbierule!

— Nu, prealuminate! Nu primesc niciun dar pân' n-ascuți și istoria lui Bakbak-Știrbul...

— Fie! s-a învoit califul și bărbierul a prins a istorisi.

BAKBAK-ȘTIRBUL...

Bakbak-Știrbul, al doilea frate, a avut o întâmplare înfricoșată! Ascultând-o, ți se va învedera cât de prost e omul și ce e în stare să facă pentru un zâmbet sau o îmbrățișare! Dacă întâiul frate al meu, ghebosul, a suferit ce a suferit – laudă lui, căci era cuprins de cel mai fierbinte simțământ! Însă știrbului Bakbak nu i se cuvine milă, căci din ușurință i s-a întâmplat ce i s-a întâmplat!

Odată, cum trecea pe o uliță, numai ce-i iese înainte o babă și-l întreabă:

— Vrei, fiule, să vezi ce n-ai mai văzut... să te afli într-o grădină frumoasă ca raiul și între niște izvoare... și să-ți

cânte alăutele... și un obraz preafrumos să mângâi?

— Vreau! a dat răspuns Bakbak.

— Atunci, urmează-mă! i-a spus baba. Însă orice vei vedea, n-ai voie să întrebă nimic!

Deodată au intrat într-o grădină ca a raiului. Cum s-a așezat Bakbak la umbră, în așteptare, au venit îndată slujnici cu ciomege și l-au întrebat ce caută.

— Nu vă amestecați! le-a poruncit baba și atunci s-a auzit în grădină grindina tamburilor. O fată frumoasă ca luna în răsărit venea în mijlocul servelor. Cu gura căscată a rămas Bakbak.

— Aduceți vin! a poruncit fata.

S-a adus vin, și ea a băut o cupă până la fund. Bakbak a înghițit în sec.

— Du-te cu roaba asta! i-a poruncit fata.

— Unde? a dat să întrebe Bakbak, dar baba l-a ghiontit să tacă, după învoială. Și a tăcut Bakbak și s-a dus cu roaba într-o încăpere. A dat să murmure, când ea a prins să-i vopsească sprâncenele, dar a tăcut, după învoială. Când roaba a prins să-i radă mustața, el iar a vrut să murmure, dar amintindu-și învoiala, iar a tăcut. Apoi, când s-a arătat înaintea fetei, cu sprâncenele vopsite și fără mustăți, ea a început să râdă, că se scutura cămașa pe dânsa!

— Taci! a spus baba către Bakbak. Numai tăcând până. La capăt, vei ajunge să mângâi obrazul fetei!

— Acum, du-te să ți se radă și barba! i-a poruncit fata, și când Bakbak s-a întors și fără barbă, fata a râs cu lacrimi, și se tăvălea pe jos.

I-a poruncit lui Bakbak după aceea:

— Am auzit că ești dănțuitor vestit! Ian să ne arăți ce știi! Și a prins Bakbak să dănțuiască.

— Acum prinde-mă! i-a strigat fata și a fugit într-un serai. Cum o fugărea el, din încăpere în încăpere, s-a pomenit deodată lunecând în gol, și s-a trezit drept în mijlocul unei

mari mulțimi de oameni, în târgul de vite. Și când l-au văzut oamenii cu sprâncenele vopsite, ras de barbă și de mustăți, l-au legat pe-un măgar și l-au preumblat în strigăte și-n râsete, prin întreg Bagdadul!

Asta-i întâmplarea lui Bakbak-Știrbul, Luminăția-ta!

— Să ți se dea un dar! a poruncit califul, și se strica de răs și mereu se răsturna cu picioarele în sus.

— Nu, Luminăția Ta! Nu primesc darul până nu-ți spun și istoria celui de-al treilea frate...

— Fie!

AL TREILEA...

Fratele meu orb, într-o zi, a ajuns în fața unei case și a prins a se ruga, după obiceiul nostru musulman:

— Dăruieți, dăruieți Domnului!

— Ce vrei? s-a auzit dinlăuntru un glas.

Fratele meu orb n-a răspuns nimic nici după a treia întrebare. Atunci, ușa s-a deschis și stăpânul casei a spus:

— Dă-mi mâna, orbule!

Fratele meu i-a întins mâna și omul acela l-a urcat sus de tot, pe niște trepte. Și oprindu-se, i-a spus fratelui meu:

— N-am ce dărui Domnului!

— De ce nu mi-ai spus asta jos, la ușă?

— Dar tu de ce nu mi-ai răspuns când am întrebat cine bate?

Astfel întrebându-l, omul acela l-a repezit pe fratele meu pe scări. S-a pomenit în uliță, cu capul spart. Și băjbăind el, a nimerit alți doi orbi cerșetori. Și după ce și-a spus pățania, le-a dat cuvânt că bine ar fi să pună tustrei la un loc banii ce-i au și să viețuiască împreună. În timp ce el grăia așa, omul cel rău îi asculta. Și când au pornit tustrei, către o

casă, el i-a urmărit. Și a intrat în urma lor în casa aceea. Și spre a nu fi descoperit, sta agățat sus, de-o grindă. Și au scos cei trei orbi banii – zece mii drahme – și i-au pus la un loc, și i-au îngropat sub podea. Și pe când stăteau ei de vorbă, l-au simțit pe străin. Și au bâjbăit până l-au prins. Și l-a bătut fratele meu, până l-a bucușit sângele. Și strigau tustrei orbii:

— Săriți, dreptcredincioșilor musulmani, și prindeți hoțul!

Și la strigătele lor s-a arătat lume de peste lume. Au venit străjile, cu căpeteniile lor. Văzându-se prins, hoțul s-a prefăcut și el orb și așa au fost duși tuspătru la sultan.

— Doamne! a dat strigăt mare prefăcutul. Află că noi suntem aici patru ucigași! Ne prefacem orbi, pentru a putea astfel intra în casele oamenilor, ca să-i jefuim. Ne-am pus banii la un loc, zece mii drahme, și când eu mi-am cerut partea, ei au prins să-mi dezbată dinții! Iată, Doamne, că eu deschid ochii! Bate-i până-i vor deschide și ei!

Astfel auzind, sultanul l-a legat pe fratele meu la scară și a poruncit să i se tragă patru sute de lovituri cu biciul. Așa i-au bătut și pe ceilalți, dar cum aveau să deschidă ochii, când erau orbi din naștere? Crezând sultanul că se prefac din încăpățănare, a poruncit străjerilor să aducă cele zece mii drahme. A dat prefăcutului două mii cinci sute, iar rămășița și-a oprit-o pentru punga măriei sale.

Fratele meu a fost izgonit din Bagdad și umblă pribeag prin lume.

Asta-i istoria celui de-al treilea frate, Luminăția Ta!

— Să i se dea un dar! a poruncit califul, dar bărbierul a strigat, în timp ce califul, de-atâta râs, întruna se răsturna cu picioarele în sus:

— Încă nu, Doamne! Nu primesc nimic, până nu-ți spun și istoria celui de-al patrulea frate!

— Fie! s-a învoit califul și bărbierul a început astfel...

AL PATRULEA...

Fiind sărman tare la moartea lui, tatăl nostru, ușoară fie-i țărâna! ne-a lăsat moștenire câte o sută dirhami. Fiecare i-am cheltuit cum ne-am priceput și cum am putut.

Al patrulea frate al nostru s-a gândit să-și bage banii în sticlărie. Drept urmare, s-a dus la bazarele sticlarilor și a luat marfă de toți cei o sută dirhami. Apoi, în timp ce venea cu sticla spre locuința lui, s-a oprit să se odihnească. A pus sticla pe-o treaptă și a prins să se socotească unde va ajunge dacă va avea cap și noroc bun! Și se gândea așa: „Dacă vând sticla cu înc-o dată pe cât am dat, cumpăr înc-o dată pe-atâta sticlă, și drept urmare, în scurt timp suta de dirhami față de trei ori pe-atât, și am dintr-odată dirhami patru sute. Din patru sute, mă urc îndată la opt sute, apoi la înc-o dată pe atât, la o mie șase sute! După aceea, de la o mie șase sute la trei mii două sute, e un pas! Și având eu trei mii două sute, ușor de tot îmi va fi să-i fac să fie șase mii patru sute; și odată având șase mii patru sute, ușor îmi va fi să-i urc La douăsprezece mii opt sute”...

Așa sta el în loc și se răfuia, cu sticla la picioare. Ce nu poate începe un bun neguțător, cu douăsprezece mii opt sute dirhami? Îndată își va cumpăra un serai ca-n povești, va avea robi și roabe, muzici îi vor cânta, băuturi rare va bea, bucate rare va ospăta... Cine va avea straie mai scumpe decât el? Când va trece călare prin Bagdad, urmat de slujitori înarmați, lumea la o parte se va da, și i se va închina, și noroc mare îi va pofti. Și, bineînțeles, într-o zi se va gândi la înșurătoarele! În jur va căuta și cu greu va afla fată pe potriva stării lui! Unde va trimite peștorii, dacă nu la fata marelui vizir? Îmbujorat de plăcerea unei cinstiri atât de mari, vizirul se va ridica din jilț și-l va pofti pe el în locul lui, ca pe-un vrednic ginere și urmaș...

Și după aceea, în noaptea nunții... A... de bună seamă va trebui să se țină strașnic de țațoș, față de mireasă! Va sta aspru într-un colț, în timp ce vizirița îl va ruga:

— Dar te rog, pe Allah, ginere, aruncă-ți măcar o dată ochii spre fata mea! N-o vezi cât e de sfioasă și cât e de tristă din pricina răcelii tale?

— Nu! va răspunde el și va rămâne mai departe mut ca mormântul.

— Na-ți un pahar de vin și du-i-l... va șopti vizirița către fată: că poate așa îl vei îmbuna...

Și va veni fata, sfioasă ca o căprioară, însă el, în loc să poftască a bea vinul, se va repezi la ea, o va trânti jos și o va călca în picioare, mărunțel-mărunțel, ca să știe că intră sub stăpânire de bărbat...

Și astfel, în timp ce da din picioare, închipuindu-și cum are s-o zdrobească pe fata vizirului, fratele meu a lovit sticla și a făcut-o țândări și țândărele, iar țândărite i-au tăiat urechile.

— Vai mie! a țipat el, izbindu-și pumnii în cap. Sunt mai sărac decât toți săracii Bagdadului la un loc!

Și-și smulgea părul și barba. Bucuros ar fi fost să mai aibă o dată o sută dirhami!

Asta-i istoria fratelui al patrulea, Luminăția Ta!

— Prost om! râdea califul, de-i plesneau fălcile. Să ți se aducă darul!

— Nu, Luminăție! Nu primesc nimic, până nu-mi ascuți și istoria fratelui al cincilea și ultimul...

AL CINCILEA ȘI ULTIMUL...

Cu al cincilea frate, cel cu buza crăpată, s-a întâmplat un lucru ieșit din fire! Avusese la vremea lui avuții mari, dar a

sărăcit repede și a rămas cerșetor. Într-o zi, cum a ieșit să ceară pomană, a ajuns la poarta unui serai frumos, ca-n poveștile cele vechi. Întrebând el cine stă acolo, i-a răspuns un rob că acolo stă un coborător al vestiților Barmachizi; că, dacă vrea pomană, să intre și să ceară stăpânului, care e cum nu se poate mai milostiv. Și așa a intrat fratele al cincilea în seraiul acela. După ce a străbătut grădini și curți, a nimerit într-un serai cu porți bătute în bolți de nestemate și mărgeanuri. Și a dat înăuntru de un om înalt și prea frumos. Și întrebat fiind ce pofteste, a răspuns cerșetorul că nu vede înaintea ochilor de foame.

— Nimic mai ușor! a răspuns stăpânul. Vei ospăta cum niciodată n-ai ospătat. Se poate una ca asta? Să locuim amândoi în aceeași cetate și tu să mori de foame?

Drept aceea, a bătut din palme și s-au înfățișat robii.

— Aduceți acestui om necăjit lighean și ștergar, să-și spele pulberea!

— Tot acum! au dat robii răspuns.

— Spală-te! a spus stăpânul către cerșetor, cu glas blând.

Cu toate că robii s-au prefăcut numai că au adus lighean și ștergar, cerșetorul s-a prefăcut și el că se spală, după care s-a prefăcut că se șterge.

— Așa! a grăit stăpânul. Acum, că te-ai spălat așa de bine, poftim la masă!

A bătut din palme și s-au înfățișat robii bucătari:

— Aduceți masa repede, căci omul acesta nu vede lumea înaintea ochilor de foame!

Robii s-au prefăcut că aduc mâncarea și cerșetorul s-a așezat și se prefăcea că ospătează cu mare poftă.

— Nu te rușina! îl îndemna stăpânul. Ospătează ca la tine acasă. Ce spui de pâinea asta? Nu-i așa că are gust deosebit?

— Mai încape vorbă? a dat cerșetorul răspuns, și-i curgeau balele de dorul unei firimituri de pâine.

— Să gust și eu o pișcătură din pita asta! a spus stăpânul,

prefăcându-se că taie dintr-o pâine.

— Poftim, poftim îndeamnă! i-a răspuns cerșetorul. Pâine mai albă și mai gustoasă n-am gustat în zilele mele!

— Se cunoaște că a frământat-o o pităriță meșteră, care m-a costat 500 dinari! Dar grăim prea mult! Te iei cu vorba și nu-ți ticnesc bucatele! Hei, robi! Aduceți grâu, dar aveți grijă să fie uns din gros. Ei, ai mâncat vreodată grâu mai bun?

— De unde?

— Acum, ce spui de rața asta așa de bine rumenită? Dar de murătură?

— Nemaipomenit! a dat cerșetorul răspuns, și se prefăcea că înfulecă înainte cu deosebită poftă.

— Dar de claponul acesta gras, cu fistic, ce spui? Nu-i așa că e grozav?

— Grozav este, într-adevăr! a încuviințat cerșetorul, prefăcându-se că înfulecă. Acum, stăpâne, a adăugat el, am mâncat destul! Slavă lui Allah!

— Bine! a răspuns stăpânul și a bătut din palme să vină robii, să strângă masa. Acum, după o mâncare așa gustoasă, aduceți fructele și dulciurile! Ce spui de aceste curmale? Dar de strugurii aceștia? Uite-i ce must gros au!

— Într-adevăr! a încuviințat cerșetorul. Curmale și struguri mai buni n-am mai gustat!

— Dar un vin bun ar strica, după atâtea dulciuri? Dar de compoturile mele ce spui? Îți place mirozna moscului? Ce spui de cozonacul meu împănat cu migdale? Place-ți?

— Peste poate, Doamne!

— Acum, poftim, dă peste cap un pocal de vin!

Cerșetorul s-a prefăcut că dă repede peste cap un pocal de vin și deodată s-a prefăcut că nu mai poate de beat.

— O, stăpâne! a spus el. M-am îmbătat strașnic! Și fără să mai adauge cuvânt, i-a izbit un pumn drept în grumaz.

— Ce-i asta? l-a întrebat stăpânul, când a vrut să-i izbească alt pumn.

— Ca omul beat, Doamne! a răspuns cerșetorul, și atunci stăpânul a prins să râdă cu mare poftă:

— Mulți oaspeți am primit, multe glume mi-am îngăduit, dar nimeni n-a știut de glumă mai bine ca tine! Drept care, fii cu adevărat oaspetele meu!

Astfel zicând, vrednicul urmaș al Barmachizilor a bătut din palme și au venit robi și roabe cu toate bucatele sus amintite. Stoluri de dănțuitoare au venit și se mlădiau în sunetele alăutelor. Au băut vinuri și au ospătat vreme de câteva zile. După care, acel vrednic Barmachid l-a înfiat pe fratele meu și i-a dat toată averea în scris. Însă murind Barmachidul, sultanul i-a luat totul, încât fratele meu a fost aruncat pe gunoaie, la marginea cetății. De-acolo au venit și l-au luat rob hoții pustiei... dar de aici încep alte întâmplări.

— Aceste, Doamne, sunt întâmplările celor cinci frați ai mei! a încheiat bărbierul.

SFÂRȘIM ISTORIA GHEBOSULUI...

Croitorul a sfârșit tocmai când clipea luceafărul de ziuă. Prea mulțumit a rămas hanul de istoria lui și l-a lăudat foarte, dând tuturor iertare. A poftit însă mânia sa să fie adus în față bărbierul, să-l vadă. Și pe dată i-a fost adus. Și a aflat bărbierul despre pieirea ghebosului și a cerut să-l vadă. Și cum sta ghebosul neînmormântat, învelit sub o pânză albă, s-a plecat bărbierul asupra lui; i-a căscat gura, și băgându-i în gură un clește, i-a scos osul de pește afară, și pe dată a înviat ghebosul, spre minunarea și lauda celor de față. Hanul a pus să se însemne întâmplările în cronicile de aur, spre a le afla și noi.

După ce a sfârșit înșiruirea de basme, Șeherezada a fâgăduit șahului Riar alt basm, pentru noaptea următoare, și anume, nemaipomenitele călătorii pe ape ale lui Sindbad.

Drept care, în noaptea următoare a început astfel:

URMĂRIM STRAȘNICE CĂLĂTORII PE MĂRI...

Stăpâne prea înălțat! Șahul meu prea frumos! Trăia la Bagdad, pe vremea neuitatului calif Harun al Rașid, un om amărât tare; în chema Sindbad și își scotea pâinea de toate zilele, cărând eu umerii poverile altora. Așa de necăjit era, încât vedea negru înaintea ochilor. Într-o zi, fie în veci neuitată ziua aceea... fie ca o perlă în colierul timpurilor... Într-o zi, cum ducea o povară, s-a oprit să-și tragă sufletul, în fața unui serai cu porți bătute în bolduri de mărgean. Havuzuri împrăștiau apă răcoritoare în fața acelor porți; grădini minunate se vedeau dincolo de ziduri, glasuri line de alăute se auzeau; și tamburine vuiiau; și glasuri de fete sunau. Și văzând și auzind Sindbad toate aceste minunății, a prins a se tângui cu glas tare, întrebându-l pe Allah de ce unii trăiesc așa de bine și alții așa de rău? Și astfel, în timp ce se căina el așa, porțile s-au deschis deodată și a venit un fecior frumos ca luna plină, și l-a poftit să-i urmeze înăuntru. Și urmându-l Sindbad, crucit locului a rămas de câte vedea înaintea ochilor! A intrat într-un serai frumos ca-n basme, cu picturi și alte podoabe zugrăvite, cu covoare persienești, cu sofale adânci ca somnul, și tot seraiul acela era plin de cântări. Robi și roabe cărau bucate rare. Și iată că s-a trezit Sindbad în fața unui om frumos tare, înconjurat de prieteni. Stăteau toți pe covoare moi, roată împrejurul mâncărilor și

băuturilor. Și a zis omul acela către Sindbad:

— Frate Sindbad, căci ca pe-un frate te socotesc... de ce te tângui așa de tare la poarta mea, văzându-mi avuțiile? Află că pe mine tot Sindbad mă cheamă, și tot ce vezi aici e adunat după munci și întâmplări nemaipomenite! Dar înainte de a arăta cum am adunat averile, treci și îmbie la masă... Și după aceea, cu încuviințarea domniilor voastre, prieteni, și cu încuviințarea domniei tale, frate Sindbad, voi începe să istorisesc...

A ospătat Sindbad cel amărât și a băut vin, după aceea, poruncă a dat celălalt Sindbad, vânturătorul mărilor, să se strângă masa și să se aducă cele de cuviință pentru buna ascultare a istoriilor. Cum venea seara, au aprins luminile de seară, au adus vin rece și dulceturi. Povestitorul s-a așezat pe o sofa și ascultătorii s-au strâns roată.

— Preacinstiți ascultători ai mei! a început Sindbad, vânturătorul mărilor. Strașnic m-a bântuit pe mine setea de a cunoaște lumea! Ardeam de dor să văd târâmurii necunoscute, să văd cetăți noi, oameni și obiceiuri noi! După adormirea părinților mei, am vândut tot ce aveam, și după ce am strâns dirhami trei mii, am cumpărat mărfuri, cu gând să vântur mărire. Știm, preaiubiților frați, că o culme nu se poate atinge decât cu mari osteneți; mai știm că, pentru atingerea unei culmi, trebuie nopți albe; cine râvnește perle, trebuie să cerceteze mărire în adâncuri; cel ce umblă după mărire, fără să miște un deget, nu-și va vedea niciodată dorințele înfăptuite! Deci, fraților preaiubiți, după ce am cumpărat mărfuri de schimb, m-am suit cu ele pe o corabie mare, la Basora, și împreună cu mulți alți negustori am pornit la drum, și cânta inima în mine de setea necunoscutului, când s-a ridicat ancora și pânzele s-au umflat în vânt prielnic! Am plutit astfel, din mări în mări, zile și nopți, săptămâni și luni. Vesele erau inimile tuturor! Cântau corăbierii! Deodată, corăbierul cel din vârful

catargului a dat strigare mare de bucurie, vestind că se zărește o insulă... Într-adevăr, am ajuns îndată în fața unei insule și cârmaciul corăbiei a aruncat ancora! Care mai de care am coborât, să simțim sub picioare pământ. S-au aprins focuri. S-au întins ospățuri. Unii își spălau rufele și le întindeau la uscat. Alții dormeau. Alții cântau și dănțuiau, de bucuria pământului întâlnit! Deodată însă s-a auzit strigătul de spaimă al cârmaciului. Ne chema să ne urcăm repede pe corabie, căci insula nu era decât un pește uriaș, care-și scosese spinarea la soare... Într-adevăr, în timp ce cârmaciul striga și noi fugeam din răspuțeri către corabie, peștele a prins a se mișca. Pesemne că-l atinseseră focurile aprinse. În câteva clipe, după ce a plutit ce-a plutit, s-a rostogolit în adâncul mării și toți neguțătorii s-au înecat. Eu m-am apucat de-o scândură și am plutit în voia valurilor, pe urma corăbiei, până s-a lăsat pe ape întuneric mare. Atunci, lăsându-mi sufletul în mila celui fără de moarte, am plutit pe scândură toată noaptea. Și răsărind soarele, corabia nu s-a mai văzut, înghițită de păcelele nesfârșitului. Mult am plutit pe scândură aceea, până am zărit o insulă cu arbori, și agățându-mă de-o creangă, am sărit pe insulă. Și abia atunci am văzut că peștii îmi mâncaseră degetele picioarelor. Am rupt un toiag și am pornit către adâncul insulei. M-am hrănit cu poame. Am băut apă la un izvor. Și pe când stam și cobora seara, numai ce văd deodată un cal așa de frumos, cum se află numai în pășunile sultanilor.

Era legat strașnic de un arbore, în fața unei peșteri. Cum m-a văzut, a prins a necheza așa de înfiorător, încât am rămas înmărmurit! Îndată, din peșteră s-a arătat un om. Cum m-a zărit, m-a întrebat cine sunt și ce caut în acei țărâm din pustietatea mării. I-am răspuns:

— Sunt un nefericit vânturător pe ape și iată care mi-e istoria...

După ce i-am depănat toate întâmplările mele de până

atunci, omul acela m-a poftit în peșteră, unde se afla o încăpere căptușită cu scumpe covoare persiene. Și mâncăruri alese se aflau înăuntru. Și vinuri. Încât, după ce am ospătat din belșug, omul acela mi-a grăit așa:

— Află, Sindbad, că eu sunt grăjdarul lui Mirdjan-Șah! Pe acest ostrov iese uneori, din peșterile adâncului, un armăsar și ferice de omul ale cărui iepe se împreună cu armăsarul mării! Fată niște mânji așa de frumoși, încât de plăcere se scurg ochii celor mai vestiți sultani. Am adus deci iapa lui Mirdjan-Șah și stau și aștept ivirea armăsarului din ape! După ce toate se vor împlini cum cred eu, te voi duce la seraiurile lui Mirdjan și vei da iar de oameni, și suferințele ți se vor sfârși!

Astfel încheind, grăjdarul lui Mirdjan-Șah m-a poftit să mă odihnesc. Și, iată, noaptea târziu, după ce luna s-a arătat albă, din peșterile veșnicilor, s-au despicat apele mării și s-a arătat pe pajiște un armăsar de o mărime neobișnuită. Avea cap de leu. Când necheza se cutremura pământul.

Scurt timp după aceea, m-am dus cu grăjdarul la acareturile lui Mirdjan-Șah, în adâncul ostrovului, și auzindu-mi întâmplările, Mirdjan-Șah ca pe-un frate m-a primit și m-a pus cârmuitor peste țarmuri. Veneau la curțile lui Mirdjan feluriți călători pe ape și feluriți neguțători. Îmi sângera inima după pământul țării mele; dar cei pe care-i întrebam despre Bagdad, ridicau din umeri, în semn că nici n-au auzit de numele acelei cetăți. Vreme lungă am cârmuit țarmurile ostrovului. Schimbam și cumpăram mărfuri pentru Mirdjan-Șah și aveam și eu parte la câștig, încât am adunat astfel avere nemăsurată.

Odată, ducându-mă să mă închin șahului, am aflat la el neguțători indieni. M-am închinat lor cu slavă și le-am istorisit pătimirile mele. Și despre cetatea obârșiei mele le-am istorisit. Neguțătorii mi-au întors cuvântul grăindu-mi despre India, despre oamenii indieni, împărțiți în triburi, și despre

Şakirji; şi despre brahmanii urători ai vinului; şi despre credinţa lor împărţită în patruzeci şi două de secte. Aflaţi, ascultătorii mei, că şi insula numită Ceylon am văzut-o. Zi şi noapte, pe insula aceea se aud alăutele şi tamburinele. Am mai văzut, în mările şahului Mirdjan, doi peşti, unul de o sută, iar altul de două sute de coţi lungime. Aveau capete de bufniţă.

Şi astfel, după altă scurgere de vreme, m-am dus la ţarmul mării, unde ancorase o corabie cu mari bogăţii. După ce mi s-a dat în seamă încărcătura, cârmaciul mi-a spus că mai are mărfuri pe corabie, dar sunt ale unui călător pierdut într-o întâmplare pe o insulă; că numele acelui călător se află scris pe baloturi şi-l cheamă Sindbad. De loc din Bagdad... Şi după ce cârmaciul mi-a istorisit întâmplarea cu peştele cel uriaş, ieşit la soare, a adăugat că are de gând să vândă mărfurile călătorului pierdut „iar banii să-i trimită neamurilor lui, la Bagdad. Atunci, eu am dat mare strigare de laudă lui Allah şi am grăit:

— Eu sunt Sindbad!

Cârmaciul a ascultat ce a ascultat şi deodată a zis cu dojana uşoară în glas:

— Ce păcat că a pierit din lume cinstea şi buna-credinţă! Cum îndrăzneşti să te dai drept Sindbad cel pierdut? Oare nu l-am văzut scufundându-se, eu ochii mei?

— O, cârmaciul! am strigat eu. Crede-mă, căci şarlatania e podoaba mincinoşilor! Iată...

Şi i-am amintit multe din timpul călătoriei, de la Basora la insula plutitoare. Şi incredinţându-se cârmaciul că eu sunt cu adevărat Sindbad cel pierdut, m-a dus la prietenii săi pe corabie şi mare bucurie a fost. Şi mi-am luat mărfurile în seamă. Şi dându-mi şi Mirdjan-Şah daruri scumpe, mi-am luat rămas bun şi am călătorit de la ostrov la ostrov, din mări în mări, până la Basora; şi după o scurtă şedere la Basora, mi-am vândut mărfurile şi am ajuns la Bagdad: şi ajungând,

mi-am cercetat vecinii și prietenii, și toți erau bucuroși strașnic de întoarcerea mea. Mi-am cumpărat seraiuri și pământuri, cu robii și roabele cuvenite, însă dorul vânturării mărilor m-a cuprins iar, în scurt timp. Am vândut tot ce aveam și am cumpărat mărfuri și iar m-am dus la schelele Basorei...

Dar, preaiubiți frați, a doua călătorie vă voi istorisi-o mâine! Poftește, Sindbad, o sută dinari, să ai de cheltuială, și vino și mâine, spre a auzi călătoria a doua...

Astfel zicând, Sindbad, vânturătorul apelor, a dat lui Sindbad cel necăjit o sută dinari. Și abia aștepta Sindbad cel necăjit să treacă noaptea! Și a doua zi, către seară, s-au adunat iar cu toți în sobor de istorii, și Sindbad, vânturătorul apelor a început astfel:

VEDEM PASĂREA ROCH; ȘI UN OU CÂT UN DEAL; ȘI O CULEGERE DE DIAMANTE...

Astfel am călătorit din ostrov în ostrov, din mări în mări, și am schimbat și am cumpărat mărfuri rare. Și ajungând, după adâncă vreme, la un ostrov plin de flori, păsări și izvoare, am aruncat ancora și am coborât. După ce am mâncat poame dulci, și am mirosit florile, și ne-am răcorit cu apă de izvoare, eu am adormit la umbra unui pom. Și trezindu-mă la o vreme, m-am văzut singur în ostrov. Apele erau pustii. Corabia nu se mai vedea! Înțelegând că am fost uitat de ceilalți călători, deznădejde cumplită m-a cuprins! M-am uitat în toate părțile, dar nicăieri n-am zărit țipenie de om. M-am urcat într-un arbore înalt și am zărit un deal alb. Am coborât și m-am dus într-acolo. Dealul era rotund și neted ca marmura. Am căutat să mă sui pe el, dar întruna lunecam. Deodată, soarele s-a întunecat cu totul și un vânt

mare cutremura văzduhul. Când mi-am ridicat ochii, am văzut o gadină nemaipomenită, coborând din cer către dealul cel neted. Atunci abia am înțeles că dealul nu era deal, ci un ou al pasărei Roch, care venea să-l clocească! Într-adevăr, gadina s-a așezat pe ou și l-a învelit cu aripile ei! Ce m-am socotit eu atunci? Decât să stau să mă sfâșie dihăniile sălbătăciei, mai bine le dau toate pe una! Mi-am desfăcut deci turbanul, și pe când gadina dormea clocind, m-am legat bine de-o gheară de-a ei și toată noaptea am stat așa... Cum s-au arătat zorii pe ape, Roch-gadina și-a luat zborul cu mine legat de gheară. Și m-a urcat în înaltul văzduhului, și a trecut cu mine peste mări și țări. Deodată, când s-a lăsat asupra unui șarpe uriaș, eu m-am dezlegat repede și m-am văzut într-o prăpastie, înconjurată din toate părțile de munți stâncoși. Am dat să intru într-o peșteră, dar am văzut un șarpe încolăcit pe ouă și am fugit îngrozit. M-a apucat noaptea, și în toate părțile mișunau șerpilor și șuierau. În zori, preaiubiți frați, cum stam și mă uitam la stâncile munților, căutând scăpare, mi-a căzut deodată la picioare un berbec jupuit! M-am uitat la el și am văzut pământul presărat de diamante, perle și pietre magnetice! Tot atunci, mi-am amintit cum căutătorii de diamante aruncă în prăpăștiile unde se află ele stârvuri de oi jupuite; cum cad la pământ, cad peste diamante, care intră în carne; vin vulturii să ridice stârvurile și le ridică cu tot cu diamante; cum ajung vulturii sus, căutătorii îi alungă, și astfel culeg avuțiile... După ce am adunat pietre rare fel de fel, m-am legat de leșul berbecului, așteptând să vină vulturul. Și așa, a venit un vultur uriaș și a înșfăcat leșul în cângi, cu tot, cu mine, și m-a urcat sus, pe-o stâncă. Îndată am auzit strigăte omenești. M-am dezlegat și am ieșit la fața căutătorilor. Le-am dăruit multe diamante, și auzindu-mi istoria s-au minunat peste poate! Și m-au luat cu ei, la corabia lor, și am vândut diamante, și am cumpărat mărfuri rare, și așa am ajuns la Basora și la

Bagdad.

Dar, fraților, ceea ce am mai văzut deosebit în a doua vânturare pe mări a fost arborele de camfor, așa de mare, încât pot sta la umbra lui o sută de oameni. Sucul lăptos se scoate printr-o tăietură făcută cu cuțitul. Am mai văzut cum rinocerul ia elefantul în corn și-l ține așa până piere, și cum rinocerul, orbind de grăsimea elefantului, vine Roch-gadina și-i ia în căngi pe amândoi și-i duce puilor ei.

Mult s-au bucurat văzându-mă, vecinii, prietenii și neamurile! Cinste mare am căpătat în ochii lor. Neguțătorii, când porneau pe ape, veneau la mine, ca la un om pățit, să le dau sfaturi.

O vreme am stat acasă, la Bagdad, între avuții și-n petreceri, dar dorul de necunoscut m-a apucat iar, mai puternic, și așa am pornit în a treia călătorie. Dar vă voi istorisi-o mâine seară.

După ce a dat lui Sindbad sârmanul încă o sută dinari, l-a poftit să vină și-n seara următoare, împreună cu ceilalți prieteni, să asculte nemaipomenitele întâmplări...

OSTROVUL MAIMUȚELOR...

Așa e omul alcătuit! a început în seara următoare vânturătorul mărilor. Abia am prins sămânță în cetatea mea de baștină, și m-a și cuprins dorul depărtării și al primejdiei! Timpul spală necazurile toate, usucă lacrimile, spală sângele și închide rănilile. Într-o dimineață m-am uitat spre întinsurile pământului, peste șesuri verzi și pustietăți, peste dâmburi uscate, peste codri și munți albaștri, și așa de tare m-a bucușit dorul largului lumii, așa de tare m-a copleșit setea de cunoaștere, încât mi-am încărcat mărfuri pe o lungă caravană și așa am pornit către Basora, de unde începe

largul apelor... Mi-a sărit inima din loc când am zărit corăbiile! Astfel, am încărcat mărfurile pe-o corabie tare și cu căpitani pricepuți, am așteptat vânt prielnic, și-ntr-o bună dimineață am pornit... Mai erau pe corabie neguțatori de vază și alți călători fel de fel, și toți se bucurau de tovărășia unui om pățit ca mine, și toate erau la locul lor. Și cum pluteam așa, din mări în alte mări, din ostrovuri în alte ostrovuri, deodată căpetenia cărmacilor a prins a striga spre noi și-și sfâșia veșmintele! Am rămas înlemniți, pricepând că ne aflăm în cumpănă...

— O, voi, călătorilor, striga căpetenia cărmacilor, nu știi cum s-au petrecut lucrurile, dar marea ne-a abătut din drum și ne-a dus drept la ostrovul maimuțelor, de unde nimeni n-a scăpat cu viață! Uitați-vă...

Și când ne-am întors ochii spre o latură a mării, am văzut cum dau năvală spre noi maimuțele, înotând. Veneau în roiuri și-n cârduri, ca lăcustele. Într-o clipită au ros funiile ancorelor, au apucat corabia și au prins s-o împingă spre ostrov. Groază mare s-a răspândit printre călători! Și veneau maimuțe tot mai multe, negre, cu labe mari și cu ochi galbeni... Nici nu-mi dau seama cum am scăpat cu zile! Am fugit mai înăuntrul ostrovului și am rătăcit zile și nopți. Cu ierburi ne-am hrănit. Deodată am ajuns la un serai cu acoperiș de aur, care lumina pustia ca un foc. Am intrat într-o ogradă largă, și înmărmuriți am stat, când ne-am pomenit că-n toate părțile se aflau mormane și movile de oase. Crengi verzi și uscate se vedeau așezate în grămezi. Și cum stam în ograda aceea, deodată s-a cutremurat cerul și pământul. Parcă venea taifunul, care smulge păduri din rădăcini și cetăți din temelii. Și s-a ivit deodată, din vălmășaguri de colb, o dihanie cât palmierul de înaltă! Era neagră, și ochii roșii, înspăimântători, ne priveau țintă... Avea gura cât șura și nări largi cât să bagi pumnul... S-a așezat pe-un butuc, să se hodinească, după aceea a prins a se apropia... Întâi m-a

apucat pe mine de grumaz și m-a privit lung și m-a cântărit în labele-i uriașe. Apoi m-a zvârlit deoparte. I-a luat la rând și pe ceilalți, și tot așa i-a cântărit, aducându-i lângă mine. Când a ajuns la căpetenia cârmacilor, l-a cântărit mai mult, l-a privit mai mult, cu lăcomie, căci era om gras. L-a izbit cu fața-n jos, l-a frânt în două cu genunchiul, apoi a dat foc unei grămezi de lemne. Când era gata jarul, a înfipt prin trupul căpeteniei un par și așa l-a perpelit și l-a fript bine pe cărbuni. Ne-am îngrozit. Eram aproape morți, uitându-ne cum dihania sfâșie cu unghiile carnea friptă și o zvârle în gura largă... Era vreme de adâncă noapte. După ce a sfârșit de mâncat carne omenească, dihania s-a întins pe iarbă și a prins a sforăi strașnic, de se cutremurau arborii și zidurile. Apoi, când a prins a se zări de ziuă, s-a sculat repede și s-a dus în stihia lui, într-un huiet. Noi ne-am adunat și am prins să ne tânguim. Și iar s-a pogorât noaptea, și iar a venit dihania în cutremur și vâlmășag. A aprins foc mare, și când era gata jarul, l-a fript de viu și l-a mâncat pe alt călător. S-a întins iar la hodină și sforăială. Și iar s-a dus în huiet, când a prins a se zări de ziuă... Eu m-am hotărât să-mi apăr viața! M-am hotărât să încerc tot ce era cu putință, să scap din arderea de viu. M-am îndreptat spre ceilalți nefericiți și le-am spus vorbe de îmbărbătare. De ce să stăm ca puii de găină, fără să încercăm nimic întru scăparea de la crâncenă pieire? Ce ar fi să încercăm o fugă pe ape? O plută să alcătuim, s-o legăm bine, căci aveam curmeie din coajă tare de arbori. S-o înțepenim la țarm, la îndemnă, apoi două țepușe de fier să căutăm... și când va sforăi dihania mai zdravăn, pe iarbă, noi să înroșim țepușele în foc și să i le înfigem în amândoi ochii...

Auzind ceilalți oameni planul, au dat mare strigare de bucurie. Ne-am și apucat de lucru. Am doborât arbori, am făcut curmeie trainice și astfel am pregătit pluta. Am înțepenit-o la țarm, ia îndemnă, și spre seară tot lucrul era gata: ne-am pus la îndemnă țepușele. Și iar s-a auzit

cutremur de taifun. Dihania s-a arătat în toată urâciunea și a pus gabja pe un al treilea nefericit și l-a mâncat fript, cu o poftă groaznică. Și s-a întins iar, după nărav, să tăvălească iarba și s-o spurce cu somnul ei. Și cum a prins a sforăi, noi am pus țepușele pe jărătic și le-am lăsat să se înroșească bine. Și când s-au înroșit bine de tot, le-am luat, ne-am apropiat încet și le-am înfipt adânc, drept în ochii dihăniei! Un răcnet mai tare ca al leului a cutremurat pustia și ne-a îngrozit. Dihania oarbă a sărit de jos și a prins să ne caute. Bâjbâia cu labele, se izbea cu fruntea de ziduri. La o vreme a ieșit pe poartă, nimerind-o, și s-a dus în huiet mai tare, în stihia lui. Noi, cum l-am văzut dus, am ieșit din ograda seraiului blestemat și ne-am suit pe plută. Ne-am gândit așa: „Dacă nu se întoarce vreme de trei zile, înseamnă că a pierit; dacă vine, noi să dezlegăm pluta de la pripon și să fugim în larguri, căci mai bine e să înfrunți primejdia înecului, decât să te lași ucis ca un ticălos...” Așa ne-am sfătuit și am și dus vorba la îndeplinire. Însă, cum stam în apropierea plutei, cerul și pământul s-au cutremurat mai tare, parcă taifunul s-ar fi însoțit cu simunul și cu toate vânturile distrugătoare! Dihania se întorcea. O aduceau de subsuori alte două dihăanii mai mari. Ne-am repezit toți la plută, am dezlegat-o din pripon, am împins-o și i-am făcut vânt. Ne-am aruncat pe ea, și vâsleam din răspuțeri spre larg. Însă dihăniile ne-au văzut. S-au repezit la țărș și au prins să zvârle spre noi cu pietroaie și bolovani; mulți au fost omorâți, însă cu toată primejdia morții, vâsleam. Au pierit ceilalți călători aproape toți, dar au pierit frumos, au pierit încercând să-și scape zilele. În loc să fie arși de vii, în ticăloșie, au pierit înfruntând puterile dihăniilor și ale mării. În loc să ardă și să fie mâncați, s-au dus la fund, unde sunt pajiști și le cântă în somn armoniile veșnice ale adâncului.

*

După ce a rostit aceste vorbe de laudă asupra morților, Sindbad a tăcut. Ochii îi luceau mai tare când a început iar, astfel:

— ...și nu ne-am lăsat! Trei am mai rămas cu viață. Ne sleia setea și ne ticăloșea foamea, dar am vâslit, am vâslit neîncetat, până am făcut carne vie în palme! Și într-o bună zi am ajuns la țărmul altui ostrov. Am găsit poame și apă rece în izvoare. După ce ne-am potolit foamea și setea, ne-am întins pe iarbă. Am adormit butuc, după trudă atât de lungă...

Însă, când ne era somnul mai adânc, am auzit un zgomot mare, parcă se răscoleau nisipurile pustiei. Până să ne trezim bine, am văzut deasupra capetelor noastre un șarpe boa, cu gura căscată, într-o clipită l-a înfășurat pe unul dintre noi cu coada, i-a frânt oasele și l-a înghițit. L-a înghițit de la picioare, încât bietul om, cu capul rămas afară, răcnea din ce în ce mai încet, înăbușit de strânsoarea fiarei... Abia m-am ținut să nu pier de spaimă! Cum s-a dus fiara în coclaurul ei, să doarmă, după legea mistuirii, m-am îndreptat către prietenul de zbucium, arătându-i că nu trebuie să stăm cu mâinile în sân! A doua zi, fiara va veni iar, și ce vom face? Însă prietenul își pierduse firea, după atâta suferință. Îmbărbătarea mea i-a ajutat ca tămâia la mort... Cum s-a zărit de ziuă, eu l-am sfătuit să mă urmeze, să ne urcăm în cel mai înalt arbore de pe insulă, căci mai bine era să pierim de foame, decât în ticăloșie, mâncați de șerpi! Am ajutat prietenul, l-am aburcat întâi pe el în arbore, însă pierind din el dorul de viață, nu s-a grăbit destul, n-a urcat destul de sus, încât, când s-a arătat iar târâtoarea spurcată, și-a desfășurat inelele trupului, și-a ridicat gâtul și l-a cules din creangă... Eu mă aflam în vârful cel mai înalt, și stând așa, după năprasnă, și uitându-mă în largurile apelor, am dat

chiot către Allah, zărind o corabie apropiindu-se de țarm... Am răcnit, dar corabia s-a întors și s-a făcut una cu pustietatea apelor. Ce-mi rămânea de făcut? Mă ardea setea îngrozitoare în vârful arborelui! Soarele mă potopea și mă usca, dar voiam să trăiesc! Atunci, spre a nu pieri de sete, ori ciocănit de păsările cerului, am coborât, am băut apă îndeajuns, și spre a mă feri de fiară, m-am socotit cum să-i vin de hac. Am căutat bârne și scânduri rămase de la corăbiile înecate și am alcătuit un fel de balot și m-am băgat în el. Când a venit șarpele boa, a vrut să mă înghită cu balot cu tot. M-a prins cu coada, a strâns până i-au ieșit ochii din cap, dar bârnele și scândurile nu le-a putut frânge. Când l-am simțit că se lasă moale, după ce lemnul îi rupsese gâtița și limba, eu m-am smucit afară din gura lui. M-am urcat iar în arbore și de data asta am văzut o corabie prin vecinătatea țarmului. Am dat deznădăjduită strigare, și corăbierii m-au auzit. Au slobozit ancora, au venit cu mare bucurie și m-au luat. Masă mi-au întins. Primeneli mi-au dat. Setea mi-au potolit. Și vreme lungă am călătorit cu ei pe mări, până s-au zărit minaretele din Kalarest, parcă răsărind din albăstrimile adâncului... Acolo, la Kalarest, s-au înfățișat curând neguțătorii și ne-au întâmpinat cu bucurie, și cu setea de câștig, după pravilele negoțului. Neguțătorii de pe corabie au prins să desfășure mătăsurii rare, lemn scump de santal și fel de fel de mărfuri. Eu stam deoparte, sărman fiind, și atunci mi s-a arătat în față căpetenia cărmacilor:

— O, străin frate! Până aici te-am adus cu dragoste, iată-te între dreptcredincioși de-ai tăi. Trebuie să-ți cauți și tu un rost. Ce m-am gândit eu? Pe corabie se află mărfurile unui nefericit de la Bagdad, pierit demult într-o năprasnă, la ostrovul maimuțelor. Era acel om vestit vânturător al mărilor! Nu-l mâna setea de câștig, ci setea de necunoscut! Averi a strâns, dar nu cu alt rost, decât spre a-și putea îngădui, la adăpostul lor, vânturarea pe mările necunoscute ale lumii...

Acum, că a pierit, m-am gândit să-ți dăruiesc ție mărfurile lui, să le vinzi și să-ți încropești un negoț! E bine?

— Prea bine! i-am răspuns. Dar cum îl chema pe acel vestit om, vânturător pe mări?

Căpetenia cărmacilor s-a scărpinat în barbă, să-și amintească.

— A trecut multă vreme de la năprasna de la ostrovul maimuțelor! Aproape că uitasem numele acelui om. Îl chema Sindbad...

Auzindu-mi numele, nu m-am putut stăpâni să nu dau strigăt mare de bucurie! Însă, arătând căpeteniei de cărmaci că eu sunt Sindbad cel crezut mort, el s-a îndoit; s-au îndoit și neguțătorii aduși ca martori. Nimeni nu mă mai cunoștea. Unii mă batjocoreau, strigând că cinstea din lume a pierit. După ce fusesem scăpat de ei de la pieire, acum voiam să iau cu necinste mărfurile unui om cinstit, mort în năprasnă... Degeaba mă împotriveam! Însă, deodată, a ieșit la față un neguțător indian:

— Cu adevărat mărturisesc că acest om este Sindbad, vestitul vânturător al mărilor! Mă pun chezaș, cu obrazul meu, cu banii și cu mărfurile mele!

Și întorcându-se neguțătorul indian către cărmaciul corăbierilor și către ceilalți neguțători, a grăit astfel, cu adâncă încredințare:

— Frați ai mei! Cum vă spuneam, mă pun chezaș pentru cinstea acestui om, cu obrazul meu, cu banii și cu mărfurile! Binevoii a vă aminti domniile voastre că v-am istorisit într-o seară, în lungul călătoriei noastre, despre o vânătoare strașnică, la prăpăstiile cu diamante... Ei bine! Țineți minte cum v-am arătat atunci că-n timp ce stam și așteptam vulturii cu stârvurile de oaie din adâncuri, s-a arătat deodată un vultur cu un stârv, de care era legat un om... Vă amintiți, nu? Ei bine! Omul acela era Sindbad, același Sindbad aflat acum în fața noastră, cu cinstea pusă la îndoială...

Astfel auzindu-l grăind, au lăcrămat cărmacii și neguțătorii. Și au dat toți strigare de slavă către Allah, bucuroși de scăparea mea de moarte, ca prin urechile acului... Unii îmi dădeau laudă pentru nenorocirile prin câte am trecut, alții mă sfătuiau să-mi vând mărfurile găsite printr-o întâmplare așa de strașnică și să mă întorc acasă, la Bagdad, și să nu mai vântur măricele, căci ulciorul nu merge de multe cri la apă... Cum era să le făgăduiesc liniștirea mea, când eram născut pentru zbucium? Am vândut mărfurile și mare avere am câștigat. Am plutit împreună cu ceilalți neguțători, până la schelele Indiei. Am pogorât pe acel pământ binecuvântat în mirodenii și am cumpărat cuișoare și scorțișoară.

Și la țara Sind am ajuns, și zărind pământurile patriei noastre, am sărutat țărâna. Apoi, iar am plutit pe ape, până la Basora, dar, fraților, minunat e pământul Indiei, pentru păunii și papagalii cu pene așa de frumoase, că-ți iau ochii! Deci, dar, la Basora ajungând, am încărcat câștigurile pe lungi caravane și am pornit către Bagdad. Cum am ajuns, am miluit din belșug văduvele și orfanii, după un obicei bun, apoi m-am pus pe trai, până ce am prins iar sămânță între averi, și când îmi era lumea mai dragă, a prins iar să mă cerceteze noaptea dorul vânturării pe mări! Pățaniile rele se uită, setea și foamea se uită și ele, mai repede decât ne închipuim și astfel, într-o zi, mi-am cumpărat mărfuri, le-am încărcat în lungi caravane, și așa am pornit. Mă plângeau prietenii, după știuta și adâncă zicală că ulciorul nu merge de multe ori la apă. Rudele mă căinau, vecinii așijderea. Lăsam lacrimi în urmă, tânguiri lăsam, dar setea de necunoscut a biruit! Când am zărit pânzele corăbiilor la Basora, am strigat de bucurie! Îmi venea să iau apă din apa mării, în pumni, și s-o mângâi, și s-o sărut, ca pe-o năframă verde, pe care răsar în nopțile liniștite boldurii de argint ai constelațiilor... Iată, dar, ce mi s-a întâmplat în călătoria a

patra...

OSTROVUL NEBUNILOR; ȘI ÎNVĂȚĂM DE CE-I BINE SĂ ȘTIM DE TOATE...

Sindbad, vânturătorul mărilor, și-a început istoria astfel, odată cu seara, după ce a poftit musafirii pe covoare: – Frați ascultători! Ajungându-mă deci dorul de ducă, am încărcat mărfurile pe o corabie și am pornit. Și corabia plutea lin, cu toate pânzele întinse, către ostrovuri și cetăți necunoscute. Cântau corăbierii, căci de mult nu mai avuseseră o mare atât de bună. Însă, fraților ascultători, se vede că așa e totul, o amăgire! Când nici prin cap nu ne treceau nenorocirile, s-a stărnit o furtună îngrozitoare. Degeaba au coborât corăbierii pânzele! Catargurile s-au rupt ca niște bețe, corabia s-a dus la fund. Puțini am scăpat cu viață: câțiva am înșfăcat o scândură, și așa ne-a vânturat furtuna o noapte întreagă. Ne-a supt apa și eram înghețați de frig, și așa, când s-au arătat zorile din adâncuri, am zărit un ostrov mare, cu păduri. Valurile ne-au aruncat la țarm. Ne-am încălzit pe nisipul călduț, am mâncat poame și am adormit. Și pe când ne era somnul mai adânc, am auzit deodată vuiete amarnice de tobe! Am sărit de la pământ și ne-am pomenit înconjuțați de niște negri cu inele în urechi și cu belciug la nări. Băteau în tobe, strigau, după obiceiul lor războinic. Ne-au luat între sulite și ne-au dus la căpetenia lor, și văzându-ne, căpetenia a poruncit îndată să ni se dea mâncare. Și ni s-a adus o mâncare cu miros așa de greșos, încât mie mi s-au întors mațele pe dos! M-am stăpânit și n-am mâncat. Așa eram deprins de mic, să mă stăpânesc în fața greutăților și a lucrurilor neplăcute. Urmând deci legea asta a liniștii, m-am ținut și n-am mâncat din spurcăciunile aduse; și după cum

veți vedea îndată, de la stăpânirea de sine mi-a venit și mântuirea! Ceilalți prieteni de nenorocire s-au lăsat foamei lor și au mâncat cu multă lăcomie. Deodată li s-au întunecat mințile și au prins să grăiască și să cânte ca nebunii; după cum mi-am dat seama, bucatele negrilor erau anume făcute din buruieni otrăvite... Astfel văzând, eu m-am stăpânit zile la rând; prietenii mei, nebuni de-a binelea, au fost băgați în niște ocoale, împreună cu alți prinși înnebuniți. Erau scoși la păscut ca vitele... Rămăsesem numai cu pielea și ciolanele, așa de tare mă uscaser foamea! Văzându-mă așa, negrii și sultanul lor m-au lăsat să umblu prin insulă în voia mea. Eu m-am îndepărtat cât am putut înăuntrul insulei și am dat într-o zi de mulți oameni albi, culegând piper. M-am mărturisit lor, arătându-le cine sunt și ce am pățit. Și astfel, oamenii aceia albi m-au luat cu ei și m-au dus în alt ostrov, la sultanul lor, într-o cetate mare, cu case de negoț și cu bazare bine întemeiate. Și istorisind acelui sultan cine sunt și câte am pățit, strașnic s-a minunat! În cinste mă ținea, ca pe-un om priceput și cu multă învățătură căpătată din întâmplări. Și stând eu așa, la seraiurile acelui sultan, am băgat de seamă că nici Luminăția Sa, nici oștenii, nici dregătorii nu foloseau la călărie șaua și frâul; punând întrebare asupra acestui lucru, sultanul a făcut ochii mari, căci nu auzise despre șa și frâie, și nici nu le văzuse în viața lui. Atunci, cerându-i umilită îngăduință, m-am dus la un curelar și l-am învățat cum se face o șa, cum să fac frâiele și scările. Și după ce a făcut o șa, căptușită bine cu lână și tivită cu fire de aur și argint, după ce a făcut frâul și scările, m-am dus la grajdurile sultanului și mi-am ales cel mai bun cal; i-am pus șaua, i-am prins frâul după rânduială și l-am poftit pe sultan să urce... Mare mirare a arătat în fața acestei noutăți!

Am devenit îndată omul căutat de curelari, de fierari, de dregători și oșteni. Toți mă răsplăteau cu daruri, pentru

noutatea adusă în rânduielile călăriei. Am crescut mult în cinstea și-n dragostea sultanului. O mare avere adunasem. Într-o zi, după multă curgere de vreme, m-a poftit sultanul și mi-a grăit așa:

— Frate Sindbad, nimic nu leagă inima omenească de un loc, mai mult ca dragostea! Când ți s-aprinde inima pentru femeia iubită, lași casă și masă, lași tată și mamă, și te duci pe cărăruia iubirii!... Părăsești seraiuri și averi, și o urmezi la un bordei de lut și la un blid de lemn...

Am pus întrebare, îngăduindu-mi să-l întrerup:

— Cu ce rost îmi amintești chemarea iubirii, Luminăția Ta?

— Ascultă, Sindbad! M-am gândit să-ți caut o femeie potrivită, să te împământenești și să rămâi aici... Averi am să-ți dăruiesc, să ai cu ce trăi... Primești?

— La picioarele Luminăției tale... am răspuns, și îndată s-a înfățișat cadiful cel mare al cetății, împreună cu alți judecători. Dintr-o încăpere s-a arătat o preafrumoasă sultăniță. Ne-am plăcut de la întâia înfățișare și așa s-a iscălit hârtia de cununie, în fața judecătorilor și bătută cu pecetea sultanului.

Rău îmi părea după patria mea, Bagdad, însă, după cuvântul sultanului, trebuia să mă supun rânduielii firești, în fundul inimii mele tânjeam cumplit, cu toate că viața mea mergea din plin, încărcată de fericire și bucurii.

Toate au durat până într-o zi. Cum stam la masă împreună eu soața mea, am auzit în vecini un răcnet îngrozitor. Am sărit ca ars, să văd ce-i. Și, preaiubiților frați, iată ce era...

ÎNGROPAREA DE VIU...

Sindbad a rămas mult timp cu ochii duși în amintiri cutremurătoare. Ascultătorii tăceau. Târzie era noaptea la Bagdad și se auzeau departe, departe, strigările dinspre ziuă ale străjilor.

— O, preaiubiții mei frați! a reînceput povestitorul. Când m-am dus la vecin, l-am aflat smulgându-și părul la căpătâiul soaței lui care murise.

— Frate, am căutat eu să-l încurajez. Așa-s legile firii, frate al meu! Nu plânge! Așa îi e dat omului: azi să înflorească, mâine să putrezească! Te înțeleg, greu e să te desparți de ce ai iubit ca lumina ochilor, dar așa-s rânduite legile de nestrămutat...

— O, vecinule prea bun! mi-a răspuns omul. Viața e viață, moartea e moarte și trebuie să le primim după cum sunt rânduite! Află însă că alta e pricina deznădejdii mele: în țara asta, moștenim de la cei vechi o lege sălbatică! După rânduiala acelei legi, eu trebuie să fiu îngropat de viu, odată cu soața mea! Acestei rânduiei va trebui să te supui și tu, dacă cumva îți moare soața înainte! Dacă mori înainte tu, va fi îngropată de vie ea...

Nu vă pot mărturisi, ascultătorilor, ce spaimă îngrozitoare m-a cuprins! Sărmanul vecin a fost îngropat de viu, într-o prăpastie groaznică, locul de obște al morților din cetatea aceea. Înainte de a-l slobozi neamurile, cu o funie, în adâncul negru, i-au dat o hrincă de pâine, un ulcior cu apă, apoi au pus lespede deasupra, după rânduiala blestemată din trecut. Degeaba răcnea bietul om că vrea să trăiască...

Din ziua aceea, viața lângă soața mea era un chin. Mă rugam către Allah și dam strigare de deznădejde în sine-mi, să mor eu înainte! Însă lucrurile aveau să se întâmple cu totul altfel. Într-o zi, soața mea s-a îmbolnăvit. În scurt timp și-a dat ochii peste cap. Au venit neamurile ci, au venit dregătorii cei mari și până și sultanul, să mă deplângă pentru moartea ei, dar mai ales pentru moartea mea la o

tinerețe și la o poftă de viață așa de mare... Când i-am auzit deplângându-mă, furie strașnică m-a apucat. I-am întrebat de ce nu se lasă de obiceiul acela blestemat? De ce îngroapă oamenii de vii? Și apoi, eu eram străin de acele locuri, deci nu mă puteam supune legii lor! auzindu-mă sultanul grăind așa, a zâmbit în barbă și mi-a răspuns:

— Nu, fiul meu, n-ai dreptate în cele ce le grăiești! Odată ce te-ai însurat aici, cu o femeie a acestui pământ, dator ești să te pleci în fața rânduielilor noastre! Hai, nu te sclifosi! Fă-ți rugăciunile către sfântul soare și către iarba lumii!

În vremea asta, sicriul cu soața mea ieșea pe ușă. L-am urmat toți și eu strigam și mă împotriveam legii drăcești a acelei cetăți. Plângeam, părul mi-l smulgeam, fața mi-o zgăriam, veșmintele mi le sfășiam, dar în juru-mi erau numai inimi și chipuri împietrite. Astfel am ajuns la prăpastia morților. După ce au slobozit înăuntru sicriul cu soața mea, neamurile s-au repezit la mine, m-au legat strâns cu o funie și m-au repezit în hăul negru. Am auzit cum bufnește lespedeă potrivită repede deasupra. E nefolositor să vă spun, fraților, ce deznădejde m-a cuprins în prăpastia neagră, plină de mortăciuni, unde nu vedeai la un lat de mână! Deodată mi-a stat inima în loc, când am auzit tânguindu-se un om, îngropat, pesemne, cu câteva zile înainte! Trebuia însă să trăiesc, trebuia să înfrâng și această încercare groaznică! Am auzit deodată oase sfărâmându-se în bot de fiară. M-am uitat bine și am deslușit ochii hienei lucind. Și mârâiturile i le-am auzit. M-am gândit s-o urmăresc, să văd pe unde a intrat în gropniță. Și am urmărit-o. Am dat de-o spărtură, și când am zărit lumina sfântului soare, am prins a plânge. M-am târât prin spărtura aceea și am ieșit drept în țărmurii mării. După ce m-am uitat bine, să nu mă vadă oamenii cetății, m-am pus să pândesc târgurile, poate va trece o corabie... Când am zărit întâia corabie în zare, m-am strecurat iar în gropniță, am luat o legătură mare de pietre scumpe de pe morți, și așa

am ieșit iar la țärm. Am prins să strig cu deznădejde, când s-a apropiat corabia, până ce căpitanul cârmacilor m-a auzit și a trimis o barcă. Am vrut să-l răsplătesc cu daruri, dar n-a primit, socotindu-mă prea nefericit. Și astfel, frați ai mei, corabia aceea plutea către mările Basorei.

În scurt timp am dat chiote către țärmurii cunoscuți. Pietrele scumpe le-am vândut și am cumpărat mărfuri rare, pornind cu ele către Bagdad. S-au bucurat strașnic rudele și prietenii. Am miluit văduvele și orfanii, după pravilă. Înțelepți oameni veneau și mă sfătuiau să mă dezbar de vânturarea lumii. Îmi spuneau pilda știută cu ulciorul. Eu, în urma ultimei pățanii, le făgăduiam tuturor că voi sta acasă, și le mulțumeam de sfaturi. Într-adevăr, am stat acasă cât cioara-n par! Nenorocirile se uită mai repede decât ne închipuim, și această virtute omenească, uitarea nenorocirilor, eu o socotesc lege a mergerii înainte! Cum să stai și să trândăvești între dănțuitoare și-n sunet de alăută, când inima din tine fierbe și arde? După o vreme, am prins a astupa gurile sfătuitoarelor de bine. I-am rugat să mă lase în voia vânturilor mele și să nu se amestece. Precum vedeți, preaiubiți frați, cine mușcă o dată din mărul necunoscutului, nu se mai poate tămădui! Într-o zi, am pornit în călătoria a cincea, nemaipomenită în întâmplări, după cum înainte se va vedea...

LUPTA CU PĂSĂRILE PUSTIEI; TRÂNTORUL DIN OSTROV ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI. ÎN PĂDURILE DE COCOTIERI...

Ascultători preaiubiți! a început Sindbad, în noaptea a cincea, după ce ascultătorii s-au rânduie la locurile lor, după rang și pravilă, călătoria a cincea, preaiubiții mei ascultători, e și mai bogată în întâmplări ieșite din fire, după cum v-am

mărturisit seara trecută. După ce m-a mușcat dorul de depărtări, am adunat averea și am pornit la Basora, petrecut de suspinele prietenilor și de scâncetele neamurilor. Cum m-am văzut la Basora, am cumpărat o corabie mare, am tocmit cârmaci, am încărcat mărfuri rare, și așa am pornit spre vânturarea apelor. Mările erau bune, încât călătoream cu bucurie și desfătare. Am trecut pe lângă ostrovuri și cetăți; și pe lângă pământuri cu seminții nemaivăzute.

Într-o bună zi, fiind nevoiți să luăm apă proaspătă, am aruncat ancora la țârmurii unei insule bogate în păduri, în izvoare, în păsări și-n fiare fel de fel. Ceilalți neguțători și corăbieri s-au întins la umbră, să tragă câte un pui de somn. Unii dintre ei însă, în loc să-și vadă de hodină, au prins a umbla prin insulă, și umblând ei așa, au dat de-un ou cât un dâmb, al gadinei Roch! L-au privit ce l-au privit cu mare mirare, și deodată au băgat de seamă că în ou se zbate ceva... Au apucat pari și bolovani și au prins a izbi în el, să-l spargă. Și spărgându-l, au dat de puiul gadinei. În loc să s-astâmpere, acei corăbieri și neguțători proști au sfărâmat coaja oului și scoțând puiul afară, l-au omorât și l-au hăcuit cu hangerele și iataganele... Și, iată, pe când săvârșeau ei nebunia asta, văzduhurile s-au întunecat deodată, ca de-o furtună, și ca de-un vânt răsunau. Când ne-am ridicat ochii, am înlemnit, văzând gadinile Roch, bărbătușul și femeiușcă, venind pe aripi mari cât nourii... Am fugit toți îngroziți spre corabie și am pornit în larg, de teama răzbunării gadinelor. Însă, pe când eram destul de departe, am văzut cum femeiușcă Roch ia în căngi un bolovan cât dâmbul și vine asupra-ne. Bolovanul a nimerit însă alături, și noi n-am pățit nimic, doar valurile stârnite de bolovan au crescut până la cer, încât corabia era gata să se ducă hăului. Totul a trecut cu bine deocamdată, însă, peste câțva timp, s-a ridicat în slavă Roch-bărbătușul. Avea în căngi un bolovan cât muntele. A zburat pe deasupra corăbiei ce a zburat, să ne

țintească bine, și deodată a slobozit bolovanul peste noi! S-au rupt catargurile și s-a spart corabia; într-o clipă s-a dus la fund, cu tot cu neguțători și corăbieri! Eu m-am apucat de-o bârnă și m-am lăsat în voia valurilor.

Și plutind așa, pe bârna aceea, m-a aruncat marea într-un ostrov bogat în verdeață. Eram supt de foame, dar m-am ospătat din belșug cu poame și ierburi și mi-am potolit setea la izvoare reci, aflate acolo din belșug. Nu se vedea țipenie de om în tot ostrovul. Deodată, am rămas încremenit, când am văzut un moșneag cu barba albă, cu șorț din frunze de palmier! Sta lângă o roabă mare și mă privea. Cum m-am apropiat de el și am prins a-i grăi, am înțeles că nu știa ce e aceea grai, căci grăia numai prin semne. După câteva clipe, mi-a făcut semn să-l las să mi se urce după cap, spre a-l duce până la o fântână din apropiere. Din milă pentru bătrânețea lui, mi-am plecat grumazul, dar el, cum s-a văzut după capul meu, m-a cuprins strâns cu brațele, și cu picioarele m-a încolăcit ca șarpele. Și așa m-am căit amar că m-am lăsat păcălit. Mă purta prin ostrov, unde voia el, și mă bătea, când osteneam, cu picioarele și cu pumnii. Și când picam la pământ, frânt de oboseală, el mă ținea tot încolăcit și mă trezea când îi venea lui poftă de preumblare, izbindu-mă cu genunchii și cu pumnii. Dacă-m văzut că nu pot scăpa de el în niciun chip și că facerea de bine mă va duce la robie veșnică, m-am gândit ce să scornesc spre a-l birui. Astfel, într-o zi, am găsit un bostan. L-am golit bine, l-am pus la uscat, și după alte zile am strâns în el zeamă de struguri. L-am închis la loc și am lăsat zeama s-o fiarbă timpul. Când am crezut eu că zeama de struguri a căpătat tărie de vin, am prins a bea, și Văzându-mă dihania că beau, a poftit și ea! Eu atât am așteptat! Am golit un bostan mare, l-am umplut cu zeamă de struguri, l-am astupat la loc, și, la vreme potrivită, l-am dat ticălosului și chinuitorului meu, să-l golească pân' la fund.

Și cu adevărat vă mărturisesc, frații mei preaiubiți, că îndată ce a golit bostanul, chinuitorul meu a prins întâi a râde și a cânta ca un nebun, după aceea a căzut de după capul meu, într-un somn adânc ca al munților și ca al pământului. Atunci am apucat un bolovan, am țintit bine, i-am zdrobit capul! Cum am scăpat de el, am alergat la țarmuri, plângând de bucuria libertății. Peste puțin timp a venit o corabie la acel ostrov, și aflând corăbierii de întâmplarea mea, m-au lăudat foarte, că scăpasem lumea de Trântorul din Ostrov. M-au luat corăbierii cu ei, și corabia zbura ca rândunica pe ariile necuprinsului. Zbura, zbura, și deodată am ajuns la o cetate mare, la continentul Africii. Mari lucruri am văzut și acolo! Ziua, cetatea aceea era plină de forfotul neguțătorilor. Noaptea însă toți locuitorii se urcau în bărci și se pierdeau în largul mării. Făceau așa, pentru că noaptea veneau la ei maimuțele și-i ucideau! Așa de multe maimuțe erau în codrii întunecoși din împrejurimi, încât nimeni nu putea să le biruiască în niciun chip. Și umblând eu prin cetatea aceea, și căscând gura la câte și câte nevăzute lucruri, am întârziat peste ceasul hotărât. Când m-am dus la schelă, corabia nu mai era, pierise în largurile necuprinsului. M-a apucat jalea și deznădejdea. Umblam pe ulițe plângând și deodată m-a oprit un dreptcredincios:

— Frate, m-a întrebat el cu blândețe, care-i pricina mâhnirii tale?

— O, frate! i-am răspuns. Iată cine sunt și ce am pățit...

— Nu-i nimic! mi-a răspuns dreptcredinciosul. De foame nu vei pieri. Dar și bani pentru întoarcere acasă vei încropi, dacă ești gata să faci o treabă. Cunoști vreun meșteșug?

— Doar să vântur mărire, frate dreptcredincios!

— Asta ajută ca funia pe spânzurat... a zâmbit el amar. Urmează-mă... Vei veni cu mine la culesul nucilor de cocos... Știi cum se face treaba asta?

— Nicidecum, dreptcredincios frate!

— Vei învăța, iată: ia sacul acesta cu pietre! Vor veni și alți vecini dreptcredincioși cu sacii plini de pietre, și ne-om duce în pădurile cele mari ale cocotierilor. Vrei?

— O, nu mă mai întreba, frate!

Astfel zicând, am înșfăcat sacul cu pietre și l-am urmat către vecinii și prietenii dreptcredincioși. Ceată mare ne-am adunat și ne-am dus la pădurile veșnice ale cocotierilor!..

*
* *

— Pe Allah! a suspinat Sindbad într-un târziu, întrerupând istoria. Multe lucruri am văzut eu, mult pământ am bătut, multe mări am colindat, dar nimic nu e mai presus decât pădurile înalte de cocotier! Nimeni nu se poate urca pân' la cununa ramurilor; și stau nucile de cocos, atârânănd ca niște clopote! Doar maimuțele ajung la ele. Cum ne-am dus în codrii cei eterni, am prins a arunca pietre asupra maimuțelor de sus. Gorile rânjeau strașnic, mânioase foc că le dăm război cu bolovani! Cum păleam o maimuță, o și vedeam înșfăcând o nucă de cocos și aruncând-o asupra noastră! Așa a durat războiul acesta cu sălbăticiunile, până am sfârșit bolovanii și am socotit că avem nuci destule; atunci le-am încărcat în saci, în locul bolovanilor, și ne-am întors în cetate. Și așa, amestecat în ceata dreptcredincioșilor păcălitori ai maimuțelor, am adunat dâmb mare de nuci de cocos. La o vreme, când am socotit că am destul spre a mă putea întoarce acasă, le-am vândut, am cumpărat pe preț tare loc bun într-o corabie. Am cumpărat mirodenii din Africa, și așa am pornit spre cetatea mea de baștină, prea slăvitul Bagdad. Am vândut mirodeniile la Basora, pe preț și mai tare, mi-am luat alte lucruri de preț, și așa am ajuns la Bagdad și a cincea oară, spre bucurarea prietenilor și neamurilor, și spre mângâierea văduvelor și orfanilor, cu care

am fost mai milostiv ca niciodată!

Însă, preaiubiți frați ai mei, nimic nu-i mai nestatornic decât inima omenească! Am petrecut o vreme în desfătarea dănțuitoarelor, în mângâierea alăutelor și vinului. La o vreme, am simțit că nu mă mai mulțumește viața dusă în statornicie. Nu mă mulțumeau nici sfaturile cu prietenii, nici înfricoșata carte a Koranului! Sindbad, vânturătorul mărilor, nu putea prinde mușchi pe jilțuri! Mă simțeam străin între prieteni, cântece și bogății; mă pomeneam câteodată uitându-mă lung la drumurile caravelor, la corăbiile de pe Eufrat și oftam. „Hai, Sindbade, vino!” mă îndemna vântul de seară; „Vino!” îmi spunea soarele răsărind; „De ce nu vii?” mă întrebau pânzele și catargurile corăbiilor. „Te așteptăm, vino, Sindbade!”

Și astfel, frații mei preacinstiți, mi-am vândut avuțiile pentru a șasea oară. Am slobozit robii și roabele, dăruindu-le bani din gros. Mărfuri am cumpărat iarăși, la bazarele Bagdadului, și am pornit iar către geana mării, la Basora... Însă, a șasea călătorie, cu întâmplările ei, veți binevoi s-o ascultați mâine seară... Deocamdată, se aud strigările străjerilor dinspre ziuă...

Pe când ieșeau oaspeții, peste Bagdadul adormit cântau cocoșii și s-auzeau strigările străjilor și muezinii vesteau lumii încă o zi.

ÎN INDIA...

Frații mei preaiubiți! a început a istorisi Sindbad. Eu unul socotesc, frații mei preaiubiți, că prea puțin preț și prea puțin farmec are această viață, fără oameni îndrăzneți! Îndrăzneții, după socoteala mea, sunt înainte-mergătorii multor lucruri! De pildă, fără să-mi aduc laude, eu unul sunt primul om din

Bagdad care a văzut India și am ajuns la acele țărături depărtate, după crunte suferințe.

Când m-a mușcat de inimă, pentru a șasea oară, șarpele dorului de vânturare, mi-am slobozit robii și roabele, am vândut tot ce aveam și iată-mă din nou la schelele Basorei, și mai apoi plutind pe oglinda mării nemuritoare! Ce-i mai presus, frați preaiubiți, decât noaptea în largul necuprinsului? Să vezi cum picură, una câte una, țintele de argint ale constelațiilor... să vezi zorii încingând zarea apelor și să vezi soarele răsărind proaspăt din peșterile adâncului... Și-n vremea asta, vântul să zbârnăie lin în pânzele întinse! Să vezi cetăți necunoscute... să vezi pământuri noi! Șapte inimi ar trebui să ai, spre a ți le deschide pe toate, cum își deschid vulturii aripile!

Călătoream de mult, când deodată a bubuit tunetul pe ariile mării. Fulgerul s-a slobozit ca un paloș al pedepsei, către făpturile din negura veșnică a adâncurilor! Abia am apucat a ne înveli mărfurile, să le ferim de ploaia grozavă. Picau apele de sus ca o altă mare și corabia sălta ca o jucărie. Deodată, căpetenia cărmacilor a prins să se sfâșie cu unghiile. Răcnea și plângea, sfātuindu-ne să ne rugăm unii pe alții de iertare, să ne spunem rugăciunile sfârșitului, căci grea primejdie ne așteaptă! Ploile și furtuna abătuseră corabia către muntele de la capătul pământului, de unde nimeni nu scapă cu viață! Abia am prins noi a răcni spre Allah stihuri înfricoșate din Koran, abia am prins a ne da unii altora iertăciunea: corabia s-a izbit de munte și țândări s-a făcut! Mulți călători s-au dus hrană vietăților din adâncimi! Am scăpat cu zile doar câțiva, înșfăcându-ne de-o bârnă. Marea ne-a zvârlit la țărâm, și ce am văzut acolo, nu voi uita câte zile voi avea! Am văzut movili de cranii și oseminte ale înecaților din alte naufragii. Stăteau pe jos pietrele scumpe, ca gunoaietele, printre scândurile corăbiilor. Însă muntele era numai piatră netedă. Nicăieri nu se afla

iarbă sau măcar rădăcini, să ne astâmpărăm foamea. Curând, am început să pierim. Care cum își da ochii peste cap era îndată scaldat, după rânduiala de obște, și îngropat în căscaturile stâncilor. Astfel, a murit azi unul, mâine altul și într-o bună zi am rămas singur în pustietate. Am început să plâng. Rău îmi părea după viață. Mă căiam că n-am dat ascultare sfătuitoarelor de bine și m-am lăsat iar dorului de ducă și primejdiilor! Strigam, recitând stihuri din cartea înfricoșată a Profetului! Apoi, după o vreme, spre a nu mă lăsa mâncat de corbi, după ce voi muri, mi-am săpat singur groapa. M-am culcat în ea, mi-am pus mâinile pe piept și așteptam să vină sfârșitul întunecos. Dar am sărit deodată în picioare! M-am întrebat dacă încercasem totul spre a scăpa de moarte. Îndată m-a copleșit dorul de viață. Am alergat la rămășițele corăbiilor. Și în timp ce le priveam, am auzit sub mine un vuiet de ape în adâncul muntelui. Îndată m-am întrebat unde poate să ducă apa aceea. Și cercetând locul, am dat de un râu subpământean. Trecea în mare fugă și-n mare vuiet printr-o peșteră. M-am repezit la rămășițele corăbiilor și am ales bârne tari. Mi-am sfâșiat straietele și le-am răsucit în funii. În scurt timp am alcătuit o plută, pe râul subpământean. Am încărcat movile de diamante și mi-am dat drumul cu apele la vale. Uneori, peștera era așa de joasă, încât trebuia să mă fac una cu bârnele. Nu știu cât am plutit așa. La o vreme, istovit de foame și de sete, m-am lăsat la voia întâmplării și am adormit. Nu știu cât o fi durat somnul. Când m-am deșteptat, eram pe-o pajiște verde, la lumina soarelui. Pluta, cu pietrele scumpe, era legată ia pripon. În jurul meu stăteau niște oameni cum nu mai văzusem. Întrebându-i prin semne unde mă aflu, unul dintre ei a zâmbit cu blândețe:

— Ești în India... N-ai nicio teamă. Ia-ți pietrele scumpe și urmează-ne la rajahul nostru, spre a-i spune cine ești și din ce pământ vii...

Și astfel, luând pietrele scumpe, i-am urmat pe oamenii aceia blânzi într-o cetate cu turnuri înalte, albă ca lumina soarelui. Rajahul lor m-a întâmpinat cu deosebită blândețe; m-a pus de-a dreapta măriei sale, îndată ce a aflat că sunt supus plecat al lui Harun al Rașid, calif între califi. Și după ce m-am hodinit bine, în moliciunea paturilor, după ce m-am întremat cu bucate sățioase și cu băuturi întăritoare, mi-a spus rajahul indienesc:

— Preacinstite fiu Sindbad, ia-ți ce-i al tău și du-te cu pace și sănătate! Du din partea mea închinăciune multă către măria sa Harun! Spune-i că am auzit de bogățiile lui lumești, și de seraiurile neîntrecute, și de mulțimea dănțuitoarelor frumoase, și de talentul neîntrecut al cântărețelor din alăută; dar spune-i, rogu-te, că am mai auzit și de o altă avuție a măriei sale, mai mare ca toate: dreptatea în cârmuirea supușilor!

— Ascult, prea înălțate... am răspuns eu. Rămâi în pace și numai binele să fie în domnie peste pământurile și cetățile măriei tale!

Și așa, rajahul indienesc m-a petrecut cu dregătorii și căpeteniile oștilor până la schelă, unde mă aștepta o corabie anume.

Și bățând un vânt bun, curând eram așa departe, încât pământul Indiei, cu turnurile, cetățile și arborii, se scufunda din ce în ce în cețuri. Și având parte de același vânt prielnic, am călătorit din mări în mări, din ostrov în ostrov, din schelă în schelă, până s-au zărit minaretele slăvite de la Basora. Am ajuns la Bagdad, am dus califului între califi închinările și m-am pus pe trai.

Dar din nou am stat acasă cât cioara-n par, după cum veți binevoi a asculta mâine seară.

PĂMÂNTUL CINSTEI; OAMENII ZBURĂTORI...

Aflați, o, ascultătorilor! Când m-a înghimpat iar spinul dorului după întinderile mării, mi-am vândut toată averea, ca de obicei, și m-am urcat pe-o corabie, la Basora. Mult am colindat prin necunoscut, cu vânt prielnic în pânze. Deodată, a venit a șaptea nenorocire: furtuna a zdrobit corabia și a scufundat-o în împărățiile adâncului. Apucându-mă de-o scândură, am ajuns la un ostrov pustiu, unde am găsit movili de cranii ale scufundaților. Eram pândit de moarte, căci ostrovul era o pustietate de piatră. Ca și-n călătoria a șasea, mi-am alcătuit o plută și m-am lăsat în voia valurilor, să mă ducă încotro vor voi, decât să pier sub clonțurile păsărilor sălbaticice! Mult m-a mânat marea, până ce mi-am pierdut cunoștința, luându-mi bun rămas de la sfântul soare.

Deodată, m-am trezit prins într-o plasă. Când mi-am deschis ochii, am văzut oameni mulți pe țărmurii unei cetăți. Trăgeau plasa și strigau către mine să nu-mi fie teamă. Când m-au scos la țărm, sleit cu totul de putere, s-a înfățișat înaintea mea un bătrân cu barbă albă:

— Fii pe pace, fiule, și fii binevenit pe pământul nostru! Fii bun și urcă pe patașca asta, căci văd că nu mai poți merge, de tare ce te-au supt apele...

M-am întins pe o patașcă moale și m-au purtat robii în urma aceluia bătrân, înăuntrul cetății. Și m-am pomenit pe urmă într-un serai frumos. M-au frecat băieșii cu parfumuri și uleiuri scumpe, am mâncat bucate sățioase și am băut vinuri întăritoare, venindu-mi astfel în fire. Într-o zi a venit la mine bătrânul, binefăcătorul meu, și mi-a zis:

— Va trebui să te ostenești până la schelă, să-ți vinzi mărfurile...

L-am privit mirat, căci ajunseseam la țărmul lor, gol ca degetul, dar bătrânul mi-a făcut semn să tac și să-l urmez. M-am îmbrăcat în straie scumpe, cu fir de aur, mi-am pus turban de mătăasă rară, toate căpătate din mila și dărnicia

acelui bătrân.

Și astfel, cum am ajuns la țărături, mulțime de neguțători mă așteptau, și închinându-mi-se până la pământ, mi-au zis:

— Slăvit fie numele lui Mahomed-prooroc!

— În vecii-vecilor... am răspuns după cuviință.

— Cu ce preț vinzi bărnele plutei ce te-a adus până la noi?

Eu m-am uitat lung la cele câteva bărne, am ridicat din umeri, mirat, dar atunci a ieșit la față starostele acelor neguțători și mi-a grăit după o închinăciune mare:

— Află, străin frate! Noi am prețluit cât am prețluit în soborul nostru! Am ajuns să credem că lemnul și legăturile nu pot avea preț mai mare de zece mii dinari! Dacă binevoiești, și dacă-ți vine la socoteală, bine; nu, spune și domnia ta un preț!

— O, fraților! m-am minunat eu. Văd că am nimerit în pământul cinstei! N-am de vândut nimic, o, frații mei; bărnele sunt rămășițe ale corăbiilor!

— Taci și fă cum îți spun eu! m-a sfătuit bătrânul. Dacă ei ți-au dat dinari zece mii, eu mai pun o sută pe deasupra, și gata-i tocmeala! Poftim banii, cheltuiește-i în cinste!

Cu mirare mare am luat punga cu dinari! Bătrânul a poruncit servilor săi să ducă bărnele la magazii și după aceea m-am întors la seraiul lui. Și a trecut vremea. Tânjeam și mă uscam de dorul cetății mele. Aș fi fost gata să umblu desculț prin spini, să trec prin foc, gol, și pe jăratric desculț, numai să mai zăresc o dată sfintele minarete de la Bagdad! Însă mă aflam prea departe spre a mă mai putea întoarce! Mă aflam la mările de la capătul lumii, unde dorm în legănarea veșnică a valurilor sufletele lui Solomon-prooroc și al fiului său David. Dincolo de acele mări nu se mai afla ființă omenească. Astfel stând lucrurile, mi-a zis bunul bătrân într-un târziu:

— Sindbade, fiule! Și așa nu te poți întoarce la Bagdad! Eu sunt cu un picior în groapă și n-am alt suflet la casă, decât o fată frumoasă ca lumina soarelui. Dacă vrei, ți-o dau de

nevastă, și împreună cheltuiți-mi avuțiile în pace! Înmulțiți-vă ca Abraam cel din binecuvântatele vechimi!

— Ascult, tată! am răspuns eu, și îndată s-a înfățișat cadiul cel mare al cetății, cu pecetele și cu martorii. Și așa m-am însurat eu, la capătul lumii, cu o fată frumoasă ca lumina soarelui.

Iată însă, preaiubiților ascultători, că am băgat de seamă un lucru, târziu, după ce bătrânul a murit: în noaptea când luna se rotunjea ca banul de aur, oamenii acelei cetăți își puneau aripi și zburau până-n înălțimile cerului. N-am avut de lucru și într-o noapte am rugat niște vecini să mă ia și pe mine în văzduh. Unul dintre ei s-a prins, însă a spus să bag de seamă ca nu cumva să scot vrun cuvânt, căci poate auzi Mahomed-prooroc și s-ar mânia strașnic de îndrăzneala oamenilor de a cuceri cerul...

Și astfel, vecinul meu m-a luat pe spatele lui și am zburat atât de sus, și atât de aproape de grădinile nemuritoare, încât l-am auzit pe Mahomed-prooroc stând în sobor cu pâlcurile sale de oșteni. Nu m-am putut răbda și am strigat foarte. Atunci, un fulger a ars aripile îndrăzneților. Am picat prin scânteietoare neanturi și ne-am trezit în pustia de piatră a unor munți. Cu greu am ajuns iar în cetate, unde soața mă aștepta plângând, crezându-mă pentru de-a pururea pierdut! Tot în ziua aceea, la rugămințile ei, m-am hotărât să facem tot ce vom putea și să ne întoarcem împreună la Bagdad! Am durat o corabie puternică, am pregătit-o cu cârmaci buni și bine plătiți, am vândut tot, și după nemaipomenite întâmplări, am zărit într-o zi slăvitele minarete de la Basora...

— Iată, frate Sindbad... a reluat vânturătorul mărilor, după o clipă. Avuțiile ce le vezi sunt rodul unor întâmplări înfiorătoare, după cum bine ai auzit. Ele sunt rodul îndrăzelii mele și nu-s strânse din furțișag! Dar spre a nu mai fi nevoit să cari poveri, intră în slujba mea, căpetenie peste cămărași...

Acestea-mi sunt întâmplările din cele șapte călătorii!

*
* *

În noaptea următoare, Șeherezada a început alt basm, cel cu Aladin și lampa fermecată...

Binevoii a întoarce fila...

ALADIN ȘI LAMPA FERMECATĂ.

Trăia în vremuri vechi, într-o cetate din pământul Chinei, un sărman croitor, cu numele Mustafa, și așa de sărac era, încât abia își ducea zilele de azi pe mâine. Și avea acel croitor un fiu, cu numele Aladin. Și era Aladin nesupus și neascultător. Colinda maidanele, cu o droaie de haimanale. Degeaba îl rugau tatăl și mama să se apuce să învețe și el croitoria sau orice altă îndeletnicire; Aladin cutreiera maidanele, bătea colbul cât era ziuica de mare, cu haimanalele lui.

Când a împlinit ani cincisprezece, tatăl său l-a luat mai cu asprime, mai cu blândețe, să deprindă pe lângă el îndeletnicirea acului, dar lui Aladin numai de o astfel de treabă nu-i ardea! Cum întorcea tatăl său capul în altă parte, el o zbughea pe ușă afară, și nu mai da pe-acasă până în târzie noapte. Maică-sa încărunțea de mâhnire, din pricina lui, iar bietul croitor Mustafa se topea văzând cu ochii, căci atâta odraslă aveau și s-alegea colbul din el. Astfel, măcinat de supărare azi, măcinat mâine, Mustafa a adormit într-o zi pentru vecie. Rămânând numai cu maică-sa, Aladin s-a făcut și mai rău, și mai neascultător, învățând nu vreo îndeletnicire bună, ci știința urâtă a golăniilor. Abia aveau ce

mânca. Maică-sa, după moartea lui Mustafa, a închis croitoria, a vândut tot ce se putea vinde, și câștiga câte un ban sărman, torcând lână de pe la vecinele bogate. Degeaba îl dojenea pe Aladin; degeaba îi arăta cât de greu are să se descurce în viață, dacă nu deprinde ceva bun, la vârsta când toate lucrurile se deprind ușor. Îl ruga ades cu lacrimi, îi grăia blând, cu toată inima ei de mamă, însă Aladin una o ținea, bătând colbul din zi în noapte. Își băgase părintele în pământ, cu purtările lui, și nicio milă și nicio înțelegere nu dovedea față de buna și nefericita mamă.

Astfel, bătea maidanele înainte, fără să-i pese nici de lacrimi, nici de rugăminți, nici de asprele cuvinte de dojană.

Într-o zi, pe când se juca pe un maidan, cu alți băieți, s-a oprit lângă ei un om înalt, negru la chip, cu veșmintele pline de pulbere. Era un vestit vrăjitor african. Știa citi firea oamenilor după față. Cum l-au văzut, băieții s-au oprit din joacă.

— Cine-i și al cui este acest fecior? a întrebat vrăjitorul, de unul și de altul, după ce pusese ochii pe Aladin.

I s-a răspuns că Aladin era fiul lui Mustafa, croitor sărman, călătorit în lumea dreptilor.

Astfel auzind, vrăjitorul s-a apropiat de Aladin, l-a chemat deoparte și l-a întrebat cu prefăcătorie strașnică:

— Au nu ești tu oare Aladin, fiul fratelui meu Mustafa?

Și a prins a lăcrăma și a se tângui: cum de nu s-a întors la timp să-și mai apuce preaiubitul frate în viață? Și a continuat africanul către Aladin, cu mare grijă și dragoste:

— Aladine, Aladine! Prea mic ești spre a mă înțelege! Prea mic ești spre a pricepe bucuria că te-am găsit, o, fiu scump al fratelui meu! Ce face maică-ta, cumnata mea scumpă? Deocamdată, nu pot veni la voi, căci am treburi! Ia acești bani de aur și descurcați-vă, tu și preaiubita mea cumnată, până voi veni deseară la locuința voastră!

Și africanul și-a vârât mâna la brâu, sub straiul lung, și a

scos o pungă cu bani de aur. Aladin a ținut-o tot într-o fugă până acasă și țipa: – Mamă preaiubită! aruncă furca și fusul, căci uită-te ce noroc ne-a pălit! A venit unchieșul meu din Africa și iată ce mi-a dat!

— Care unchieș din Africa? a întrebat mama, cu mirare. După cât știi, tatăl tău n-a avut frate!

— Ba a avut, mamă! Unchieșul meu va veni deseară la noi și o să stați față-n față și o să vă cunoașteți!

Cu mirare mare și cu îndoială și mai mare a luat banii soața croitorului Mustafa. A pregătit cele de cuviință. Iar seara l-a trimis pe Aladin să stea la poartă, spre a-l întâmpina pe african. Și astfel, cum a prins să se însereze, călătorul s-a arătat la poartă. Cu sfială l-a poftit în casă soața lui Mustafa. I-a stat înaintea cu ce a putut, spre a sfîinți legea ospetiei, însă tare se mai minuna biata femeie!

— Ceas prea fericit! spunea africanul, dându-i butelci cu vin și alte bunătăți aduse. O, cumnată dragă, arată-mi repede în ce loc sta fratele meu, când cosea? Cum a murit? Cât e de atunci?

Și potopind femeia cu întrebările, ofta și lăcrăma des, ca după un frate atât de scump, pierdut pentru veșnicie.

— Fii binevenit! i-a spus femeia, cu îndoială. Îndeamnă la masă și hodinește-te! Dar tare mă minunez! După cât știi eu, bietul Mustafa n-a avut niciun frate...

— Na-ți-o bună!... a răspuns africanul. A avut, cum mă vezi și cum te văd! Poate m-a și uitat, ori n-a avut prilej să pomenească de mine, căci m-am înstrăinat demult, din întunecoase timpuri! De-o viață călătoresc prin țări străine! Am văzut India, Persia, Siria, Arabia; m-am statornicit pentru mult timp în Africa; așa că vezi, cumnată dragă... Dar Aladin, iubitul meu nepot, cum se poartă?

— Rău de tot, dragă cumnate! a răspuns femeia, încredințată aproape cu totul că străinul era într-adevăr fratele lui Mustafa. Aladin, prin purtările lui rele, și-a băgat

părintele în pământ. Nu a vrut și nu vrea să învețe nimic! Încearcă tu, cumnate, și să-l dăm la vreo învățătură, acum cât nu-i prea târziu. He, Aladine, Aladine... a oftat mama. Puțin lipsea să te izgonesc de acasă! Ai noroc că ți-a venit unchieșul...

Africanul a răs în barbă. Și-a îndreptat ochii negri, scânteietori, asupra băiatului.

— Nu, cumnată dragă. Eu unul cred că n-ai dreptate! Aladin e băiat bun și mă prind să scot dintr-însul om! Ce ai spune, Aladine, dacă am deschide o prăvălie mare, mare, cu stofe și cu mătăsuri?

— Ar fi grozav! a spus Aladin, căci știa din hoinărelile lui că în prăvăliile mari vin oameni mulți și bogați și mișună lumea de dimineață până seara.

— Așa va fi! a înclinat unchieșul din barbă. Dar întâi și-ntâi, va trebui să te duc la cel mai bun croitor, să te îmbrac în lege. După aceea vom deschide prăvălie...

Și au grăit și au plănuit până s-au auzit cocoșii de miezul nopții. Atunci, africanul s-a ridicat, și-a luat rămas bun și s-a dus să doarmă la caravanserai. S-a arătat iar în zori, și luându-l pe Aladin, l-a îmbrăcat frumos, din cap până-n picioare, cum se cade unui neguțător bogat. L-a plimbat apoi pe la moschei vestite, pe la pavilioanele hanilor. Și la caravanserai l-a adus, să-l arate prietenilor de călătorie.

Când s-au întors amândoi, seara, mama lui Aladin s-a mirat foarte de dărnicia cumnatului. I-a spus că Aladin n-are drept la atâta bine, din pricina neascultării, dar să facă cumnatul cum va ști mai bine.

— Așa va fi, dragă cumnată. Nicio grijă să n-ai! Mâine e zi de vineri în tot Islamul, și prăvăliile sunt închise. Însă poimâine, sâmbătă, îmi voi ține cuvântul și vom întemeia cea mai mare prăvălie din cetate. Iar ca să nu pierdem vremea, îl voi lua cu mine, mâine, pe Aladin, să-i arăt împrejurimile cetății... Vrea-vei, Aladine?

— Mai încapе vorbă? a răspuns băiatul și-i plesnea inima de nerăbdare să vadă împrejurimile, împreună cu acest unchieș atăt de bogat și atăt de darnic.

A doua zi, încă din zori, mereu deschidea ușa și se uita afară. Se îmbrăcase, și așa aștepta ei, nerăbdător, sosirea unchieșului african. Cum l-a zărit, a și fugit înaintea lui; l-a îmbrățișat unchieșul cu mare dragoste, ca pe un preaiubit nepot; i-a făgăduit să-i arate lucruri cum nu mai văzuse neam de neam.

Într-adevăr, după ce au ieșit din cetate, printr-o poartă mare, au ajuns la niște grădini cu seraiuri în mijlocul lor. Și ei intrau și se tot minunau, de la grădină la grădină. Au ajuns la o grădină mai frumoasă decât toate grădinile de pe pământ; avea la poartă un leu uriaș de bronz. Au intrat să se hodinească. Unchieșul a scos o bucată de cozonac și niște fructe. Au ospătat și au pornit iar, prin alte seraiuri, prin alte grădini. Și spunea africanul către Aladin numai vorbe înțelepte, ajutătoare la buna creștere. Aladin s-a uitat în urmă, la o vreme, și s-a speriat puțin:

— Dar, unchieșule, unde ne ducem noi? Prea au rămas în urmă și cetatea și grădinile...

Numai dealuri se vedeau înaintea lor și-n urmă.

— N-ai grijă, nepoate Aladine! Într-adevăr, departe au rămas toate, însă te voi duce într-o grădină cum nu s-a mai văzut! Vezi cele două dealuri din fața noastră? Ai răbdare și să mergem într-acolo cu nădejde...

Și a continuat africanul cu vorbele înțelepte, pentru ca băiatul să nu mai aibă când se gândi la depărtare și la oboseală. I-au lucit ochii mai tare, când au ajuns între cele două dealuri înalte, cu cărăruie printre ele. Acolo s-au oprit. Unchieșul african a dat foc la niște vreascuri și la niște ierburi. Fum întunecos și mare cât dealurile s-a ridicat. Și cum unchieșul african bolborosea niște cuvinte, fumul se tot da la o parte, și s-a tot dat așa fumul la o parte, până s-a

isprăvit. Deodată s-a deschis pământul. S-a văzut o mare lespede de piatră cu belciug de bronz. Rău tare s-a speriat Aladin și a năzuit s-o ia la fugă. Atunci, africanul l-a înșfăcat de grumaz și i-a trântit o palmă așa de zdravănă, încât pe bietul băiat l-au bucșit lacrimile și sângele. S-a prăbușit la pământ, înfricoșat strașnic.

— Pentru ce mă bați? a întrebat el după ce s-a ridicat. Ce rău ți-am făcut?

— Pentru ca să mă ascuți fără crâcnire! Eu îți țin loc și de tată. Să taci! Tot ce va urma, va fi spre binele tău! Bunăoară, sub piatra asta se află o comoară... Ei, ce ai spune, Aladine, dacă s-ar afla într-adevăr o comoară sub piatra asta?

Și unchieșul african a grăit mai departe, când a văzut cum ochii lui Aladin tresar și se aprind:

— Află, Aladine, că într-adevăr se află o comoară, însă nimănui nu i-i îngăduit să apuce piatra de belciug. Nici chiar mie, unchieșul tău. Deci, apuc-o de belciug și trage...

— Dar nu e prea grea? a îndrăznit băiatul.

— N-ai decât să rostești numele lui Mustafa, tatăl tău, și numele bunicului, și lespedeaua are să se facă ușoară ca o pană. Hai, îndrăznește și ridic-o...

Aladin a apucat belciugul și a ridicat lespedeaua cu ușurință. A văzut în adânc niște trepte coborând într-o prăpastie. S-a înfricoșat iar, însă africanul l-a dăscălit astfel:

— Nu te teme, nepoate Aladine! Coboară treptele! Vei da de o ușă deschisă. Intră fără frică! Vei da de o sală. Din sala aceea vei da în alte două săli, cu stâlpi și pereți de marmură și de aur. Mergi drept și vei da într-o grădină cu fructe coapte. Mergi prin grădina aceea, până vei da de o terasă. Urcă fără teamă, până vei afla la capătul terasei o lampă aprinsă. Ia-o, stinge-o, varsă uleiul din ea și întoarce-te și adu-mi-o! Ai grijă însă ca în drumul tău să nu atingi măcar cu poala veșmântului stâlpii sau pereții sălilor, căci dacă-i atingi, se prăbușesc și-ți găsești moartea. Ia acest inel, să te

apere de primejdii și du-te cu bine!

Aladin a luat inelul, a coborât treptele pân' la ușa deschisă. A dat de sălile pomenite și a trecut prin ele cu veșmântul strâns în jurul trupului, spre a nu atinge stâlpii și pereții. A nimerit apoi în grădina cu poame coapte. Și terasa amintită a urcat-o. Când a văzut lampa arzând, a luat-o, a stins-o, i-a vărsat uleiul și a băgat-o în sân. Și, întorcându-se, s-a oprit în grădină și a cules poame, fără să știe că toate erau cele mai mari pietre prețioase. Și-a căptușit bine sânul, buzunarele și punga și a pornit apoi repede, spre a nu-l face pe unchieș s-aștepte prea mult. Cum a ajuns în capătul treptelor, l-a rugat pe unchieș să-i întindă mâna să-l scoată din prăpastie mai repede, dar acesta i-a cerut să-i dea lampa mai întâi. Însă Aladin, simțind că-l paște o primejdie, n-a vrut să i-o dea. L-a amenințat africanul cu bătaia, a strigat și s-a strâmbat la el, însă Aladin sta în prăpastie, neînduplecat, cu lampa în sân. Și văzând africanul că nu-i chip să primească lampa, a scrâșnit de mânie și a repezit lespeda la loc. Tocmai din Africa venise după lampă și bătuse drumul degeaba. S-a îndepărtat repede, să nu-l afle cineva acolo.

Și s-a trezit Aladin în întunericul prăpastie. A coborât repede, să intre în grădina subpământeană, dar poarta se închisese. Și a stat el în întunecimea aceea, ca-ntr-un mormânt, vreme de două zile. Și simțind că va pieri, și-a ridicat mâinile și i-a strigat în ajutor pe Allah și Mahomed-prooroc, oșteanul său. Și când și-a împreunat mâinile, a atins inelul dat de vrăjitorul african și deodată s-a înfățișat înaintea lui un duh înfricoșat, grăindu-i cu cutremur mare:

— Ce vrei tu, Aladine? Află că eu sunt robul celui ce poartă acest inel. Ce poțtești?

— Să mă scoți la lumina soarelui... a bâlbâit Aladin, aproape mort de spaimă.

Și abia a rostit cuvintele și s-a trezit afară, pe iarbă, și aproape că-l orbea lumina soarelui, după atâta ședere în

întuneric. A văzut dealurile goale, a văzut cărăruia dintre ele, însă de piatra cu belciug nici pomeneală nu era! A văzut doar cenușa, rămășița focului. A pornit pe cărare, către cetate. Cum a ajuns acasă, ca mort a căzut de oboseală și de foame. Biata maică-sa îl crezuse pierdut pentru totdeauna. Nu știa ce să mai facă, de bucurie că s-a întors. L-a culcat în pat, și Aladin a picat într-un somn greu ca lutul. Când s-a trezit, a istorisit mamei tot ce pășise cu africanul, tot ce văzuse în prăpastia de sub lepede. Și-l asculta mama cu uimire. Și blestema clipa când i-a intrat în casă africanul cel prefăcut. Și iar a adormit Aladin. Maică-sa i-a luat pietrele prețioase și lampa și le-a pus sub căpătâiul lui. Și a dormit Aladin până a doua zi către prânz. Și cum s-a trezit, abia vedea de foame. A dat cuvânt către maică-sa, să-i dea de mâncare. Ea i-a răspuns că deocamdată n-are ce-i da, însă să aibă puțină zăbavă, căci va încropi ceva. Aladin și-a amintit atunci de lampă: n-ar fi bine să se ducă s-o vândă la bazare?

— Prea bine! a răspuns maică-sa. Însă, spre a dobândi preț mai bun pe ea, am s-o șterg bine, frecând-o cu apă și cu nisip.

Și a luat lampa de sub căpătâiul lui Aladin, dar abia și-a atins petica de ea, că îndată s-a înfățișat un duh puternic, în mare cutremur, ca al tunetului.

— Poruncește, stăpâne Aladine!

Mama a căzut în leșin, de spaimă neînchipuită.

— Ce vrei? a dat cuvânt Aladin către arătare.

— Sunt robul celui ce are lampa aceasta! a întors duhul cuvânt. Ce poruncești, stăpâne Aladine?

— Mi-i foame! a scâncit băiatul.

— Tot acum! a răspuns duhul, și s-a făcut nevăzut, și în scurt timp s-a întors cu o tavă mare, cu douăsprezece farfurii de argint, pline de mâncăruri rare, cu șase pâini albe, cu două ulcioare pline cu vinul cel mai scump. După ce a rânduie totul pe-o sofa, s-a făcut iar nevăzut. Toate s-au

petrecut așa de repede, încât biata mamă încă nu apucase a se trezi din leșin. Aladin a stropit-o cu apă și după ce ea a deschis ochii, a rămas mirată peste fire, văzând bunătățile.

— Cui trebuie să mulțumim, Aladine, pentru scumpeturile acestea? Nu cumva o fi auzit de sărăcia noastră măria sa sultanul?

— Să lăsăm vorba, mamă! a răspuns Aladin. Să trecem să mâncăm până nu se răcesc bucatele, după aceea îți voi da răspuns cuviincios. Poftim la masă!

Și s-au așezat amândoi la masă. Și au mâncat și au băut. Și împreună se mirau de bunătatea bucatelor, de frumusețea tacâmurilor, tăvilor și farfuriilor. Și au mâncat până către ceasul prânzului. După aceea, mama s-a întors către fiul ei:

— Acum, Aladine, după ce atât de bine am ospătat, fă bine și spune-mi cui datorăm această binefacere!

— Dragă mamă! a întors băiatul cuvântul. Lată ce s-a întâmplat: în timp ce tu stăteai în leșin de spaimă, eu am spus duhului că mi-i foame. Îndată după aceea, s-a făcut nevăzut. S-a întors numaidecât, cu tava încărcată de bunătăți. Dar nu era unul și același cu duhul din neagra prăpastie. Nu. Acela era robul acestui inel. Cel ivit la frecarea lămpii e robul lămpii...

— Vai mie! s-a înfricoșat mama. Neam de neam, noi am trăit în cinstită sărăcie. N-am auzit de la nicio vecină de-a mea astfel de întâmplare, să atingi o lampă și să ți s-aștearnă toate bucatele dinainte! Ca dreptcredincioasă musulmană, nu vreau să mai am de-a face cu ființele negurii, blestemate de Mahomed-prooroc! Ia lampa și du-o unde știi. Vinde-o. Zvârle și inelul, căci nu mai vreau să mai leșin de spaimă, la ivirea înfricoșăților!

Astfel auzind-o grăind, Aladin i-a răspuns cu dreaptă judecată:

— Nu așa, mamă! Eu, unul, lampa n-o vând, nici n-o arunc. La fel, n-am să vând sau n-am să arunc inelul. Ai

văzut cât bine ne poate aduce lampa! La fel, cine știe din ce primejdii ne va scoate inelul! Să le folosim cu băgare de seamă. Să nu cerem lămpii lucruri peste fire, căci dacă ne-am îmbogăți prea tare, am stârni ura vecinilor. Lasă totul așa cum îți spun eu. Îmi închipui ce lucruri mari poate săvârși lampa fermecată, dacă acel ticălos vrăjitor a venit după ea tocmai din Africa...

Găsind mama judecata lui bună și sănătoasă, a hotărât că așa să rămână, dar să nu mai grăiască niciodată despre lampă și inel. A doua zi, aducându-i din nou foamea, Aladin a luat o farfurie din cele douăsprezece și s-a dus s-o vândă. A nimerit cu ea la un neguțător. Prea mulțumit a fost când acesta i-a dat un ban de aur, cu toate că farfuria făcea de douăzeci și șapte de ori pe-atât. Aladin era bucuros. Nu se pricepea încă la prețul lucrurilor. S-a dus acasă cu o pâine și cu mult mărunțiș. Și așa, cheltuind ei banul de aur, a dus neguțătorului farfurie după farfurie, până le-a vândut pe toate douăsprezece. Și când a venit la rând tava, a vrut s-o ducă tot la același neguțător, dar era prea grea, așa încât l-a poftit acasă, s-o vadă, și neguțătorul a cântărit-o din ochi, încă de la ușă, și dându-și seama de prețul ei peste fire, a scos și a plătit băiatului zece monede. Și așa s-au descurcat ei o vreme, însă Aladin, de la întâmplarea cu africanul, nu mai bătea colburile. Intra prin casele de negoț, asculta vorbele oamenilor bătrâni. Încet-încet își lepăda năravurile rele și prindea să cunoască oamenii și lumea, din sfaturile înțelepte. Și sfârșind banii. Aladin a umblat iar la lampa fermecată. A frecat-o cu mâna și s-a arătat în mare huiet duhul înfricoșat:

— Poruncește, stăpâne Aladine!

— Mi-e foame, duhule! Adu-mi de mâncare!

— Tot acum, Aladine, stăpâne! a clămpănit din bot înfricoșatul, și îndată s-a înfățișat iar, cu o tavă încărcată de farfurii cu bunătăți.

Maică-sa nu era de față la arătarea duhului. A venit la masă întinsă. Și iar era gata să leșine, la gândul că duhul înfricoșat fusese în casa ei. Și au ospătat din gros.

Și iar s-au istovit bucatele. Aladin iar a prins să mărite farfuriile. Și în timp ce mergea el către neguțătorul cunoscut, a trecut pe lângă un bijutier bătrân; i s-a plecat cu sfială, și bijutierul l-a poftit să intre în așezarea lui.

— Nu știi, feciorule, ce ai de vânzare. Află însă, că orice ai avea, eu îți voi da prețul cuvenit.

Aladin a scos farfuria punând-o neguțătorului pe cântar, a văzut că prețuiește șaptezeci și două de monezi aur, și nu una, cum promise de la neguțătorul celălalt. Și luând banii, s-a dus Aladin acasă. Și vânzând bijutierului toate farfuriile și tava, a adunat aur, o grămăjoară bună, dar nu cheltuiau decât pentru pâinea cea de toate zilele. Și cheltuind cu zgârcenie și cumpătare, le-au ajuns banii pentru câțiva ani. Dar Aladin nu mai pierdea vremea. Sta pe lângă vestiți șlefuitori de pietre scumpe, pe lângă mătăsari, deprinzând încet-încet câte ceva din îndeletnicirea lor. Și așa și-a dat el seama că poamele din grădina subpământeană erau pietre prețioase. S-a văzut dintr-odată bogat, dar n-a spus mamei sale nimic.

Într-o zi, mare strigare s-a auzit pe ulițele cetății. Pristavii și străjile porunceau oamenilor să se ascundă în case, nu cumva să iasă vreunul pe uliță, s-o vadă pe Bedrulbudur, fata sultanului, în drumul ei spre baie! Cel ce ar îndrăzni, ar fi pedepsit cu moartea! auzind Aladin glasul pristavilor, l-a cuprins o pofta grozavă s-o vadă pe Bedrulbudur fără vâl! Până atunci, credea că toate femeile sunt ca mama lui, zbârcite de bătrânețe. Și s-a dus Aladin la baia sultănițelor și s-a ascuns după o ușă, în spatele băii. Și a venit îndată Bedrulbudur, urmată de roabe și hadâmbi. Și cum și-a scos vâlul de pe față, în baie, Aladin a rămas incremenit, ca-n fața soarelui. I-a văzut ochii negri, plini de viață și adânci, gura

era rumenă ca rodia. Și bietul Aladin era să leșine de uimire. S-a strecurat printre hadâmbi și străji și a ajuns acasă. Maică-sa s-a mirat din cale-afară, văzându-l abătut și trist. Nu mânca, nu putea dormi. Degeaba îl întreba ea ce l-a schimbat, din om neliniștit, în visător cu ochii plini de o tristețe neînchipuită. Și degeaba îl cerceta cu întrebările. Aladin sta pe gânduri, cu ochii pierduți în vedenia preafrumoasei Bedrulbudur. Maică-sa îl socotea bolnav și mereu îl ruga să-i spună ce-l doare. Aladin sta mut, cu ochii în gol.

— Draga mea mamă! i-a spus într-o bună zi. Cine mă va înțelege mai bine decât tine? Iată ce mi s-a întâmplat: m-a îndemnat inima s-o văd la față pe Bedrulbudur, fata sultanului cetății; m-am ascuns după poarta scăldătoarei și am văzut-o, și de atunci nu mai pot de dorul ei. Nu mai pot — și am să mă duc la sultan s-o pețesc.

Astfel auzindu-l, maică-sa a izbucnit în răs:

— Oare ai înnebunit, Aladine, fiul meu? Oare nu-ți dai seama ce prostii grăiești? Știi oare câți feciori de sultani vestiți și-au răcit gura de pomană, cerând-o pe Bedrulbudur? Cum m-aș duce eu, calica și sărmana nevastă a croitorului Mustafa, la sultan, să-i cer fata? Oare nu m-ar socoti nebună, după toate temeiurile sfintei dreptăți? Cu ce ai ieșit tu la fața lumii până acum? Ai săvârșit vreo faptă deosebită, pentru binele cetății tale? Hai, Aladine, grăiește și-mi răspunde!

— Prea bine, dulcea mea măicuță! a răspuns Aladin. Cu adevăr ai grăit, că prin nimic nu mi se cuvine Bedrulbudur! Însă inima mea o vrea și nu mă las! Ai pomenit cu dreptate de sărăcia noastră, că n-ai avea cu ce face față; ei bine, află că nu suntem de fel săraci! Poamele aduse din grădina de sub pământ, află că nu sunt poame, ci pietre prețioase, cum au numai sultanii cei mai vestiți! Ian fă bine și adă vasul acela de porțelan, să le potrivim după mărime și culoare!

Aducând mama vasul de porțelan, l-au umplut cu pietre scumpe; și așa de frumos luceau, fiecare în razele și culorile lor, încât amândoi și-au acoperit ochii în fața strălucirii.

— Și acum... a grăit Aladin, iată că avem cu ce sta în fața sultanului! Fă bine și du-te în pețitorie...

— Pe Allah, Aladine! s-a speriat mama. Să spunem că i-ar plăcea sultanului pietrele scumpe, să spunem că mă va primi în fața strălucirii sale, dar, oare n-are să mă stropșească, de mânie, când va afla la ce am venit?

— Să n-ai nicio grijă, scumpă măicuță! Oare n-avem noi lampa fermecată? Fără grijă să te duci, căci n-o să-ți pară rău!

Fiind târziu, s-a culcat mama, și s-a culcat Aladin. În timp ce ea dormea adânc, el sta cu ochii deschiși, cu gândul numai la Bedrulbudur. Și s-a luminat de ziuă. Mama și-a îmbrăcat veșmintele cele mai bune, a luat vasul cu pietre scumpe, într-o legătoare de pânză și a pornit către serai. N-a trebuit s-aștepte mult. Au venit vizirii să întemeieze județul și ea a intrat odată cu dâșii. S-a trezit într-o încăpere mare. Vizirii s-au așezat pe covoare și când s-a înfățișat sultanul, toți au bătut înaintea lui temenele înfricoșate. Și s-a așezat sultanul în jilț și au prins a veni pricinașii. Mama lui Aladin sta drept în fața lui și aștepta clipa potrivită, să se plece și să înceapă vorba, dar cum județul a luat sfârșit, sultanul s-a dus repede către cămări. Ea s-a ridicat și s-a întors acasă, cu tot cu vas, spre marea mâhnire a lui Aladin. A întrebat-o repede ce s-a întâmplat și ea i-a răspuns cu adevăr, așa cum s-au petrecut lucrurile, că a stat chiar față în față cu sultanul, dar n-a avut cum începe vorba, pentru că strălucirea sa s-a dus repede spre cămări, îndată după istovirea pricinilor mai mari. Aladin s-a mulțumit și cu acest răspuns, căci maică-sa, ducându-se la sultan, biruise deocamdată frica. A doua zi, iar a luat legătura și s-a dus. A aflat porțile încuiate și iar s-a întors. Și iar s-a dus zi cu zi,

până ce iar a stat față în față cu sultanul. Și poate de o sută de ori a stat cu dânsul față-n față, fără s-o întrebe de unde-i și ce pofteste. Însă n-a durat mult starea asta. Într-o zi, după istovirea județului, sultanul a grăit către întâiul vizir:

— Ian fă bine și chiar mâine dimineață să poftești femeia care stă de-atâta vreme în fața mea. Să văd ce pricini au tot adus-o de mai bine de o sută de ori...

Întâiul vizir a zâmbit ușor:

— Maria ta, fie-mi cu iertare, dar cunoști prea bine femeile! Ce plângere poate avea femeia aceea? i-o fi vândut vreun neguțător făină proastă... sau are cine știe ce altă pricină fără greutate!

Sultanul s-a strâmbat cu destulă asprime:

— Prea te grăbești, vizire, cu hotărârile! Chiar mâine, când va veni femeia aceea cu legătura, să-i dai strigare la rând, numaidecât!

Într-adevăr, cum s-a înfățișat mama lui Aladin a doua zi, a fost adusă în fața sultanului. S-a închinat până la pământ, după cum văzuse că fac alții, în cele peste o sută de zile pierdute.

— Ridică-te, femeie! a poruncit sultanul. Apropie-te și spune-mi ce durere ai! Din bun început îți spun că mare durere trebuie să ai, de vreme ce de mai bine de o sută de ori ai tot venit la județul meu! Ai îndrăzneală și grăiește!

— Ascult, Doamne! a răspuns ea. Îți voi spune ce mă doare, dar numai dacă-mi făgăduiești că mă vei ierta, oricare ar fi lăcrămarea mea...

— Făgăduiesc! a încredințat-o sultanul.

— Doamne, prealuminate! a grăit rar mama lui Aladin și s-a zvârlit pe covor, în fața jilțului; s-a ridicat și a grăit iar: Doamne, prealuminate! Eu am un fecior, Aladin. Se vede că n-a avut de lucru, nefericitul, și a îndrăznit să se uite la obrazul fetei Luminăției tale! De atunci, Doamne, fiul meu se usucă zi cu zi și mi se rupe inima văzându-l în suferință. Și

am venit, Doamne, s-o pețesc ne frumoasa ta fată, Bedrulbudur, pentru feciorul meu Aladin. Ți-i cu supărare, Doamne?

— De ce să-mi fie cu supărare? a răspuns sultanul. Dar în legătura aceea ce ai?

— Ia, colo, niște daruri, prealuminate! Să ți le arăt?

— Poftește! a îndemnat-o sultanul, dar când ea a descoperit vasul, și-a pus mâna la ochi, ca fulgerat, căci neam de neamul lui nu mai văzuse pietre prețioase atât de multe și atât de mari. A stat încremenit în jilț, apoi a grăit către întâiul vizir:

— Ce spui, vizire? Face să am un ginere cu avere așa de mare? Face sau nu face?

— Nu face, Doamne! Cum să dai fata acestui Aladin necunoscut? N-ai fângăduit-o fiului meu? Știi ce, Doamne? Te rog să mă îngădui trei luni, și dacă feciorul meu nu ți-o aduce un dar mai mare decât darul acestui Aladin, fără nicio faimă în cetate, atunci dă-o lui pe frumoasa Bedrulbudur...

S-a învoit sultanul, după vorba pe șoptite, barbă la barbă, cu vizirul și s-a întors către mama lui Aladin:

— Uite ce-i, femeie! Eu, de primit pețirea, o primesc, numai că fata mea trebuie să-și mai coasă multe lucruri pentru nuntă. Poate feciorul tău îngădui trei luni? După aceea, vom vedea și vom socoti. Poftește deci după trei luni...

Și s-a întors mama lui Aladin acasă, și Aladin numai nu cânta de bucurie, ascultând-o. Și a prins să numere zilele și săptămânile, cu ceasurile și clipele. Greu tare trecea vremea. Și iată, după ce au trecut două luni în capăt, încercând mama lui Aladin să aprindă lampa într-o seară, a văzut că s-a sfârșit uleiul. A luat un vas și a ieșit în ulițele cetății. Și strașnic se minuna ea, văzând toată cetatea în sărbătoare! Muzici cântau pe uliți, căpetenii de oștiri treceau călări, în mare fală de straie și iatagane.

— Ce o fi însemnând sărbătoarea asta? l-a întrebat mama lui Aladin pe neguțătorul de ulei.

— Cum, n-ai aflat? i-a spus acesta. Sultanul nostru își mărită fata cu feciorul vizirului celui mare!

— Nici cu spatele! a dat răspuns mama lui Aladin și a ținut-o până acasă tot într-o fugă.

Auzind Aladin vestea, l-a mușcat strașnic de inimă gelozia. S-a tras în camera lui, singur, să-și mestece gândurile și amărăciunea. Și stând el așa singur, i-a venit deodată un gând: a apucat lampa fermecată, și, frecând-o, s-a ivit pe dată duhul cel înfricoșat. În fum negru și în huiet mare, ca de furtună.

— Poruncește, Aladine, stăpâne! a dat el crâșcare înfricoșată de dinți. Pentru ce mă chemi?

— Iată, duhule! Până azi am fost om domol în poftele mele. Numai mâncare ți-am cerut. Însă azi am ați face rugăminte mare! Ascultă... Mi-i dragă foarte fata Bedrulbudur! Tatăl ei a făgăduit că mi-o dă mie, dacă în trei luni nu-i aduce un dar mai mare feciorul marelui vizir! Și, duhule, află: abia s-au împlinit două luni și fata a și fost dată acelui fecior. Azi, ei își sărbătoresc nunta. N-am altă dorință, duhule, decât să mi-i aduci pe amândoi aici, la mine, în patul lor...

— Zis și făcut! s-a strâmbat duhul și s-a pierdut în negură.

Aladin s-a dus în încăpere la maică-sa și au ospătat în liniște, ca de obicei, fără să-i spună nimic. S-au dus la culcare într-un târziu. Mama a adormit, dar Aladin sta cu ochii deschiși și aștepta. Deodată, când s-au auzit strigătele cocoșilor, la miezul nopții, în fața lui s-a ivit patul cu Bedrulbudur și cu mirele.

— Poftește, stăpâne! s-a strâmbat duhul.

— Îți mulțumesc, i-a răspuns Aladin, dar înainte de a te duce în negura ta, mai am o rugăminte: ia mirele și du-l afară, să stea acolo! Și în zori, adă-l înapoi, ia patul și du-i pe

amândoi în seraiul lor!

— Zis și făcut! a scrâșnit înfricoșatul, în timp ce mirele și mireasa stăteau albi de spaimă.

Însă ei nu-l vedeau pe înfricoșatul. Îi auzeau pașii, glasul și răsufletul, încolo, nu vedeau nimic, decât simțeau că în încăperea săracă a lui Aladin se află o dihanie. Nici când i-a luat cu tot, cu pat, ei n-au văzut duhul, încât patul parcă mergea singur, în mare repeziciune, prin văzduh. Și a suflat duhul asupra feciorului de vizir și l-a adormit. L-a scos afară, în frig, și s-a dus în stihia lui, până la ceasul zorilor, după porunca lui Aladin. Și rămânând Aladin singur cu Bedrulbudur, i-a grăit așa:

— Înaltă și preafrumoasă Bedrulbudur! N-am de gând să te pălesc la inimă! Ferească Allah și Mahomed-prooroc! Dar iată ce s-a întâmplat: tu îmi erai juruită mie. Tatăl tău, sultanul, nu s-a ținut de cuvântul dat și te-a măritat cu acest fecior! Ei bine! Iată, mă voi culca lângă tine, însă pun între noi acest paloș, ca semn al gândurilor mele cinstite! Așa că nu-ți fie teamă și dormi în pace!

Dar cum era s-adoarmă Bedrulbudur, de spaima celor petrecute?

Însă Aladin a dormit în liniște, până-n zori, când s-a auzit duhul negurii venind. Atunci, Aladin s-a ridicat din pat. Duhul l-a adus de-afară pe feciorul de vizir, și punându-l lângă mireasă, a înșfăcat patul și a ieșit cu mare cutremur.

Și iată! ducându-se sultanul în camera fetei lui, s-o întrebe, după obicei, cum a petrecut noaptea, a găsit-o mahnită din cale-afară. S-a dus la sultănița lui și i s-a plâns strașnic de mâhnirea fetei. Și s-a dus și sultănița la Bedrulbudur, și când a întrebat-o de ce-i tristă, a prins a-i istorisi tot ce i s-a întâmplat: cum au fost luați, cu tot, cu pat, și duși într-o încăpere săracă, la un necunoscut – și cum mirele a stat afară toată noaptea și a înghețat de frig...

— Drept e? a întrebat sultănița către mire.

Însă feciorul de vizir a tăcut. Atunci, sultănița și-a socotit fata sărită din minți și s-a îngrijorat tare. Și a doua noapte, după ce feciorul de vizir s-a culcat lângă mireasă iar au simțit cum îi ia pe sus un vânt, și iar s-au pomenit în încăperea săracă, la acel necunoscut. Și iar a fost adormit mirele, și iar a stat afară, la răcoare. Și Aladin iar s-a culcat lângă mireasă, cu iataganul între ei, ca o chezășie a cinstei. Și iar, când s-au arătat zorile, feciorul de vizir a fost culcat la loc și patul a fost dus în seraiul sultanului. Și a venit iar sultanul, ca-n ziua întâia, să-și întrebe fata cum a petrecut, și când a început ea să-i istorisească întâmplarea din cele două nopți, el a scos paloșul și a strigat la ea, cu strașnică amenințare:

— Dacă mai înșiri prostii, îți retez grumazul!

Biata Bedrulbudur voia însă mai degrabă să treacă prin ascuțișul paloșului, decât să mai petreacă o astfel de noapte. Sultanul s-a îngândurat foarte, văzând-o că nu se cutremură de ascuțișul iataganului. Și-a dat seama că vorbele ei pot fi adevărate, drept care a chemat vizirul și i-a spus:

— Rușine mare ne paște, cuscre vizir! Ia-ți feciorul la o parte și descoase-l; drepte sunt cele istorisite de Bedrulbudur? Însă, până una alta, eu n-am fete de batjocură! Să faci bine să chemi judecătorii și martorii și să socotim ruptă cuscria...

A vrut să spună multe vizirul, însă sultanul i-a retezat cuvântul:

— Așa să știi, cuscre vizir! Eu, fete de batjocura lumii nu am! Dă fuga și cheamă martorii și judecătorii... Rușine la obraz să-ți fie! A și început lumea să grăiască pe socoteala fetei mele, câte și mai câte! Ia-ți tălpășița, cuscre, și să ne vedem cu bine, mâine, la divan! Dă poruncă să se oprească toate petrecerile de nuntă, căci numai nuntă nu-i asta!

Și astfel, când au încetat muzicile, lumea din cetate a prins a bârfi de-a binelea, însă nimeni nu cunoștea pricina

adevărată a încurcăturii, decât numai Aladin. Așa încât el a așteptat ce a așteptat, până s-au scurs trei luni, și în ziua când s-au împlinit, a rugat-o pe maică-sa să binevoiască a se duce la sultan.

Și tocmai pe când sultanul descurca pricinile în divan, ea s-a arătat ca mai demult, drept în fața lui.

— Iat-o! a tresărit vizirul. Fă bine, măritule sultan, și cere-i ca fiul ei să aducă atâția bani, câți n-ar putea aduce nici cei mai vestiți sultani de pe pământ! Și dacă ți-ai aduce ce-i vei cere. Atunci, eu mă închin cu toată sfiala cuvenită...

Drepte a găsit sultanul aceste vorbe. S-a întors către femeie și cu glas blând i-a zis:

— Prea bine, gospodină! Eu, cuvântul dat mi-l țin, însă cer fiului tău să-mi aducă după cum urmează: patruzeci de vase mari de aur, pline cu pietre prețioase, tot așa de mari și tot așa de strălucitoare ca și cele aduse cu trei luni în urmă; vasele să fie purtate de patruzeci de robi negri, urmați de patruzeci de roabe albe! Fi-va el în stare de una ca asta? Dacă va fi în stare, fata mea Bedrulbudur va fi a lui!

Strașnic a râs în sinea ei mama lui Aladin, în drum spre casă! În ce dandana i se băgase fiul! De unde va lua el patruzeci de vase de aur, pline cu nestemate și purtate de atâția robi? Cum a intrat în casă, a istorisit feciorului tot ce s-a petrecut la divan. I-a arătat cât îi cere sultanul, și a râs, adăugând:

— Poate aștepta mult și bine, căci o astfel de avuție n-au toți sultanii la un loc, dar un biet om ca tine! Așa încât, liniștește-te, Aladine, și nu mai umbla după cai verzi!

— Ba, mamă, eu de liniștit nu mă liniștesc, până nu voi lua-o de nevastă pe Bedrulbudur! Află că îi voi duce tot ce mi-a cerut! Deocamdată du-te și cumpără ceva de mâncare, și după aceea vom mai vedea!

Sfârșindu-și cuvântul, Aladin s-a dus în încăperea lui, în timp ce maică-sa ieșea pe poartă. Cum a auzit portița

închizându-se în urma ei, el a luat lampa fermecată și a frecat-o după datină, îndată s-a înfățișat înfricoșatul:

— Stăpâne Aladine, poruncește!

— Ascultă bine, i-a spus feciorul. Te rog să mă scoți din încurcătură! Am ajuns la un greu aman în socoteala mea cu Bedrulbudur! Știi ce-mi cere taică-su? Îmi cere patruzeci de vase mari, de aur, pline cu nestemate, ca acele din grădina subpământeană. Îmi mai cere ca vasele să fie purtate de patruzeci de robi negri, urmași de patruzeci de roabe albe! Putea-vei să-mi îndeplinești dorința asta, îndată, înainte de a se istovi judecățile la divan?

— Tot acum, stăpâne! a dat răspuns înfricoșatul.

Cât ai întoarce palma, la poartă s-au arătat în șir patruzeci de robi negri ca abanosul, ducând patruzeci de vase mari, de aur, pline cu perle, cu ametiste și diamante, mari cât merele și perele. Au ferit porțile la o parte și au umplut ograda, încât întorcându-se mama lui Aladin, era să leșine de mirare. După fiecare rob negru intra câte o roabă albă, îmbrăcată în mătăsurile cele mai rare.

— Nu te mira, mamă, că n-avem vreme de pierdut! a strigat Aladin din prag. Poftim darurile, du-i-le sultanului, înainte de a istovi pricinile din divan...

Și astfel, robii, rânduți după poruncă, au făcut cale întoarsă către poartă, cu vasele pe umeri. Lângă fiecare din ei se rânduia câte o roabă albă, și așa s-au deșirat, până au ieșit din ogradă toți. S-a strâns omenirea cât frunza și iarba. Mama lui Aladin mergea în urma alaiului. Și se minunau oamenii de veșmintele roabelor, bătute în nestemate și-n fir de aur; se minunau de boldurii din turbane și de paftale. Și tot mai mare mulțime se aduna, urmând în tăcere acel lung șir de robi, cu avuții cum nu s-a mai văzut. În sfârșit, când capul șirului a ajuns la poarta seraiului, străjile s-au rânduie pe două rânduri, ca la primirea marilor bei și vestiților sultani. Căpetenia străjilor s-a aruncat la picioarele robului

din fruntea șirului, dar acesta i-a spus zâmbind:

— Nu suntem decât robi, oștene! Stăpânul nostru se va înfățișa când va fi nevoie! Vă mulțumim pentru plecăciune!

Și a intrat șirul într-o ogradă. Și a intrat în ograda a doua. Și pe urmă a urcat treptele către divan. Și care cum ajungea în fața sultanului, punea vasul jos și se închina. După ce șirul s-a sfârșit, s-a înfățișat și mama lui Aladin:

— Poftim, sultane prea înălțate, taman după pofta măriei tale!

Mirat se uita sultanul și cu gura căscată sta vizirul. De unde atâta amar de avuții, scoase ca din pământ?

— Ei, ce spui, vizire? Este vrednic acest Aladin de fata mea, sau nu este?

Deși cu multă strângere de inimă, vizirul a înclinat barba, în semn că vrednic este. Au înclinat din bărbi și ceilalți sftnici din divan.

— Bună femeie! s-a întors sultanul către mama lui Aladin. Grăbește-te și spune fiului tău să se arate tot acum în fața măriei mele! Cu cât mai repede va veni, cu atât bucuria mea mai mare va fi!

Și așa, în timp ce mama grăbea spre casă, robii și roabele au dus vasele în cămărilor fetei Bedrulbudur, să se bucure și ea.

Și cum a ajuns acasă mama și i-a spus lui Aladin că e așteptat cu nerăbdare, el îndată s-a tras în cămara sa și l-a chemat pe înfricoșatul din negură, atingând lampa fermecată. Și a venit înfricoșatul și sta în porunca lui.

— Poruncește, Aladine!

— Tot acum să-mi aduci o baie de marmură, cu tot, cu băieși, și uleiuri scumpe! Pe urmă, să-mi aduci straie așa de frumoase, cum n-a mai îmbrăcat niciun sultan de pe pământ! Să-i aduci și mamei straie scumpe, cum n-a purtat nicio sultăniță. Pe urmă să-mi aduci un cal alb, cum nu s-a mai văzut, și patruzeci de robi să mă urmeze. Și zece pungi

cu aur! Șase să le golească robii, dând banii norodului, iar patru să le golească mama, aruncând aur în dreapta și-n stânga... Ai înțeles, înfricoșatul?

— Tot acum, stăpâne Aladine! a scrâșnit înfricoșatul, și cât ai întoarce palma, o baie de marmură se afla în încăperea lui Aladin. L-au frecat robii cu uleiuri scumpe, și după ce s-a îmbăiat strașnic, a început să îmbrace straie rare, cum nu văzuseră nici sultanii. Și îndată după aceea s-au înfățișat ia prag patruzeci de robi și calul alb. Și a încălecat Aladin. Și alaiul s-a pus în mers. Robii aruncau aur mulțimilor. Aur arunca mama lui Aladin, spre marea mirare a vecinilor, prietenilor și cunoscuților. Prietenii lui de golănie nu-l mai recunoșteau, așa, îmbrăcat în firet de aur, mergând în măreț alai, s-o ceară de nevastă pe Bedrulbudur. La porțile seraiului le-au ieșit înainte căpetenia străjilor, cu închinăciuni până la pământ, și îndată au dat trâmbițele veste mare și s-au deschis ușile. Și când l-a văzut sultanul pe Aladin, îmbrăcat mai bine, și de o mie de ori mai frumos decât el, a coborât treptele jilțului, să nu-l lase să ingenucheze.

— Rob îți sunt, stăpâne! a grăit Aladin. Altă dorință n-am, decât s-o fac fericită pe frumoasa ta fată Bedrulbudur!

Și l-a cercetat sultanul la înțelepciune, punându-i întrebări grele și încâlcite și uimindu-se de răspunsurile lui. După aceea, l-a poftit în cămările mai dinlăuntru și s-a așezat la masă numai cu Aladin. Sfetnicii stăteau la alte mese, deoparte, după avuții și ranguri. Și fiind sultanul prea mulțumit de avuțiile, de frumusețea și înțelepciunea lui Aladin, a dat îndată poruncă să se înfățișeze cadiul cu pecețile și martorii.

— Iată, Aladine! i-a spus sultanul, îmbrățișându-l cu dragoste. De azi înainte ești ginerele meu. Cum poștești: să locuiești în același serai cu mine, sau în altă parte?

— Preaiubit tată socru, a răspuns feciorul. Bucuros aș

locui în seraiurile tale, însă am de gând să zidesc un serai cum nu s-a mai văzut, potrivit cu frumusețea fetei tale și nevestei mele, Bedrulbudur! Nu-ți cer altceva, decât să-mi dai un loc gol, în vecinătate. Bun cuvânt?

— Prea bun, fiule Aladin! Loc gol am berechet! Și bucuos voi fi să vă am mai aproape de mine...

Astfel zicând, sultanul iar l-a îmbrățișat cu deosebită dragoste. Și grăia Aladin așa de ales, și se purta așa de deosebit, încât se mira și el de viața lui de demult, petrecută pe maidanele și în gunoaiile cetății. A încălecat din nou și s-a întors cu același alai și în uralele mulțimii, până acasă. Și cum a ajuns acasă, a luat lampa fermecată și a chemat să vină înfricoșatul.

— Poruncește, Aladine!

— Ascultă, înfricoșatule! Până acum mi-ai împlinit toate dorințele, ca un adevărat rob al acestei fermecate lămpi. Acum îți cer alt lucru și te rog să mi-l îplinești cu multă bunăvoință: e vorba de un serai. Vreau să-l faci în cel mai scurt timp, față în față cu seraiul sultanului, să fie un serai vrednic de soața mea, Bedrulbudur! Cele de trebuință la zidire, anume: porfirul, matostatul, ametistul, lazulita sau cea mai curată marmură, le las la alegerea ta. Mai vreau ca seraiul să aibă o mare sală sprijinită pe patru turnuri cu cupole de aur și argint. Ferestrele să fie bogat împodobite cu diamante, rubine și smaralde, cum nu se mai află pe nicăieri. Lângă serai vreau o curte; și o grădină cu o comoară ascunsă și știută numai de mine. De asemenea, seraiul să fie înzestrat cu toate acareturile, bucătării, hambare, cămări, pivnițe; să aibă și grajduri cu cei mai frumoși cai de pe pământ! Vreau și o oaste de rânđași și îngrijitori. Și un car de vânătoare să nu uiți să fie, și se înțelege că nu trebuie să lipsească servii de la cămări și de la bucătării, să nu lipsească roabele. Du-te repede, înfricoșatule, și fă tot ce ți-am poruncit!

Tocmai asfințea soarele când înfricoșatul a primit

poruncile.

Iar a doua zi, cum a răsărit soarele, duhul era înfățișat la datoria sa de rob al celui ce avea în stăpânire lampa făcătoare de minuni. A rânjit a râde către Aladin:

— Poruncește, stăpâne Aladine! Seraiul e gata, la locul poruncit! Binevoiești oare să vii să ți-l dau în seamă după cuviință?

— Prea bucuros! a dat Aladin răspuns, și urmându-l pe înfricoșat, a rămas deodată înmărmurit de frumusețea seraiului. Frumos răsărise sfântul soare, puternic strălucea, dar seraiul acela era și mai frumos și strălucea și mai puternic. Și ori încotro întorcea ochii Aladin, vedea numai bogății, odoare neprețuite, roabe și robi în veșminte de aur și mătase, ca la seraiurile sultanilor din basme. A rămas de-a dreptul împietrit, când a văzut camera comorilor, cu ușa păzită de un rob, năimit drept căpetenie a tezaurilor. Stătea aurul în grămezi și pietrele scumpe în movile. Râdea și cânta inima lui Aladin. A cercetat după aceea grajdurile, la o poftire a înfricoșatului. A aflat cai cum nu aveau nici sultanii cei mai vestiți. O întreagă oștire de grăjdari îi periau, îi țesălau și-i hrăneau.

Și așa, după ce a cercetat Aladin încăpere după încăpere, acaret după acaret, a ajuns și într-o sală, unde poruncise să fie douăzeci și patru de ferestre. Și aflând totul mai presus de dorința inimii sale, s-a întors către înfricoșat și i-a zis astfel:

— Prea credincios rob al lămpii fermecate! Tot ce am văzut întrece pofta, închipuirea celor mai bogați sultani și închipuirea celor mai înflăcărați poeți! Îți mulțumesc din inimă! Însă mai am o rugămintă: fă bine și așterne un covor cum nu s-a mai văzut, de la poarta seraiului meu pân' la poarta sultanului, pentru ca văzându-l, preafrumoasa Bedrulbudur să calce pe el ca pe o iarbă verde...

— Îngăduie o clipă! i-a răspuns duhul, și în mai puțin timp decât trebuie pentru un suspin, un covor adânc și înflorit se

întindea de la un serai la altul. După ce Aladin a mulțumit înfricoșatului și pentru binele acesta, s-au dus amândoi în seraiul lor.

Și astfel, când s-au deschis porțile la seraiul sultanului, străjile și căpeteniile au rămas trăsniți de uimire. Își acopereau ochii în fața strălucirii uimitoare a seraiului lui Aladin. Vestea s-a răspândit ca fulgerul în toată cetatea și au dat oamenii buluc, frunză și iarbă, să vadă și să se minuneze. Și s-a uitat și vizirul; și s-a repezit într-un suflet la sultan; și după ce s-a uitat sultanul pe fereastră, cu gura căscată, i-a zis vizirul:

— Cred, stăpâne al dreptcredincioșilor, că la mijloc e o vrăjitorie neagră. Altfel, îți jur pe Allah și pe Mahomed-prooroc, că nu pricep nimic! Cum s-a putut zidi un serai așa de minunat doar într-o noapte?

— Te roade zavistnicia, vizire, i-a răspuns sultanul, nu se află nicio vrăjitorie la mijloc. Aladin a zidit acest serai spre a ne dovedi, nouă și lumii, ce poate puterea bogăției!

Astfel zicând, amândoi s-au dus la divan, căci veniseră pricinașii. Iar în vremea asta, Aladin s-a dus acasă, a aflat-o pe maică-sa înconjurată de roabe, gătind-o cu fel de fel de straie și mătăsuri. Aladin și-a luat din cui lampa fermecată, a ieșit în grădină și s-a avântat în șa. Înainte de a părăsi acel loc pentru totdeauna, s-a mai uitat o dată la căsuța sârmană, la ogradă; și-a zdrobit o lacrimă din geană și a dat pinteni calului, către seraiul său. Iar pe la strigarea de prânz a muezinilor, mama lui a pornit s-o ia pe Bedrulbudur, înconjurată de roabele ei gătite de sărbătoare mare. Cântau muzici în turnurile și pe terasele cetății. Trâmbițași, pristavi, călăreți vesteau oamenilor nunta preafrumoasei Bedrulbudur cu Aladin. Casele de negoț și-au tras obloanele și toate porțile și zidurile erau gătite cu covoare scumpe. Și ajungând mama lui Aladin la Bedrulbudur, a îmbrățișat-o ca pe-o preaiubită noră și fiică a ei, și a împodobit-o din cap până-n picioare cu

pietre scumpe. Și intrând la ele sultanul, a rămas uimit de straiile bogate ale cuscrei Luminăției sale, și a băgat de seamă sultanul că în tinerețea ei femeia umilită de odinioară trebuie să fi fost frumoasă din cale-afară. Cu lacrimi în ochi și-a luat Bedrulbudur rămas bun de la tatăl său. A oftat și sultanul și a lăcrămat. A îmbrățișat-o cu părintească dragoste. Apoi, ea a pornit în capul alaiului de nuntă, având-o la stânga, în partea inimii, pe soacră-sa. Și veneau roabele în urmă, în număr de sute. Vuiiau tamburinele, oftau strunele, răsunau trâmbițele. Hadâmbi cu paloșe și sulite străduiau calea de o parte și de alta, să nu dea mulțimile buluc. Veneau în urmă patru sute de feciori cu făclii aprinse.

Cele două seraiuri, făcliile, strălucirea aurului și a pietrelor scumpe se alcătuiau într-o lumină dulce și copleșitoare, sub cealaltă lumină, uriașă, largă, a soarelui fără de moarte. Răsunetele muzicilor de pe terase și din turnuri, strigătele, uralele, cântecele mulțimilor, totul se alcătuia într-un vuiet solemn și adânc, trecând dincolo de zidurile cetății, spre câmpii și spre munții încremeniți în zări.

Tulburat din cale-afară, Aladin numai că nu plângea. O aștepta pe Bedrulbudur sus, în capul treptelor. I-a ieșit înaintea cum a văzut-o și i s-a plecat, i-a sărutat mâna și a poftit-o să-l urmeze într-o sală luminată toată de flăcările mirodeniilor din vase. Pe masa pusă erau tacâmuri, potire, farfurii, toate din aurul cel mai curat.

— Aladine! a slobozit mirat cuvânt Bedrulbudur. Mă uit și parcă nu-mi vine a crede ochilor mei! Până acum, am crezut că mai multe avuții și mai multă frumusețe decât în seraiul tatălui meu, sultanul, nu se mai află. Și iată: mă uit împrejur și văd în ce înșelare am petrecut...

— Dragă Bedrulbudur! i-a întors vorba Aladin. Am făcut tot ce am putut pentru ca tu să te simți mai bine ca acasă!

Și s-au așezat la masă, Aladin, Bedrulbudur și mama, numai ei trei, după datinile nunților din Islam. Și au început

dulci cântări de alăute, dulci cântece din glasuri. Vuiiau stins tamburinele, ca o grindină îndepărtându-se. Și strunele scoteau adânci oftări.

Uimită asculta cântările Bedrulbudur, fără să înțeleagă că duhurile diavoliței Ifrit cântau așa, la porunca duhului înfricoșat. Și au venit dănțuitori și dănțuitoare. Și Aladin, îndată ce s-a sfârșit cina nunții, a poftit-o pe Bedrulbudur la danț. Și au dănțuit amândoi, cu deosebit meșteșug. Și așa s-a sfârșit seara și a trecut Bedrulbudur în camera ei, și un stol de roabe tinere au prins să-i schimbe veșmintele.

A doua zi de dimineață, Aladin a bătut din palme, după năravul stăpânilor răsăriteni. I s-au rostogolit robii la picioare. L-au întrebat, cu sfială cuvenită, ce pofteste.

— Pregățiți-mi cel mai bun cal! a poruncit Aladin cu blândețe.

Și după ce a încălecat, tot într-o fugă s-a dus la socrul său, sultanul. Mare glas de bucurie a dat acesta, Văzându-l! L-a poftit la dreapta strălucirii lui, însă Aladin a răspuns așa:

— Prea înălțate socru! Deocamdată îți mulțumesc pentru cinstea ce vrei să mi-o arăți! N-am venit spre zăbavă! Binevoiești și-ți ia sfetnicii și vizirii, și poftim la masă!

Îndată, sultanul și-a poftit vizirii, și cu toții au cerut să meargă pe jos, spre a vedea mai bine, din față, seraiul lui Aladin. Și foarte se minunau toți de atâtea bogății! Dar uimirea tuturor a trecut marginile, când Aladin i-a poftit în pavilionul cu cele douăzeci și patru de ferestre. Gratiile și pereții erau bătuți numai în smaragde, rubine și diamante.

Sultanul și-a întors deodată caierul bărbii către vizir, mirat peste măsură:

— E cu puțință oare, prietene vizir, să se fi aflat acest serai atât de aproape și eu să nu-l fi văzut? Mărturisesc drept, pe Allah și pe oștile lui Mahomed-prooroc!

— Dar adu-ți aminte, stăpâne! Acum trei zile, pe acest loc nu se afla nimic! Oare nu și-a zidit Aladin acest serai cu

îngăduința ta? Stau și eu și mă minunez: unde se mai află sub sfântul soare astfel de marmură, astfel de aur și argint? Unde se mai află zăbrele ca acestea, bătute numai în pietre scumpe? Una ca asta n-a mai fost, de când e lumea lume!

Și sta sultanul ca înmărmurit și număra ferestrele, și, numărând, a băgat de seamă că numai douăzeci și trei sunt gata isprăvite, a douăzeci și patra nu.

— N-o mai fi avut vreme s-o isprăvească și pe asta... a grăit vizirul. Dar de bună seamă, Aladin are pietre scumpe și pentru ea...

Aladin s-a plecat cu sfială:

— Nu, preacinstit vizir și tată socru! Nu că n-aș fi avut vreme pentru fereastra a douăzeci și patra! Anume am lăsat-o așa, spre ați putea arăta și strălucirea ta, puterea și avuția...

— Nimic mai ușor! a răspuns sultanul. Voi da poruncă să se adune cei mai mari șlefuitori de pietre scumpe!

Și sfârșind ei cuvântul, s-a arătat Bedrulbudur, cu fața plină de fericire. Și s-au așezat la masă; sultanul, Bedrulbudur și Aladin. La altă masă, au poftit sfetnicii și vizirii. Dar toți mai mult se mirau decât mâncau: unde s-au mai văzut atâtea cupe, tacâmuri și farfurii de aur? Dar asemenea bucate? Și în timp ce se mirau ei așa, au prins să cânte, după draperii, cântărețele diavoliței Ifrit, de sub ascultarea înfricoșatului. Și cum s-a ridicat sultanul de la masă, i s-a spus că șlefuitorii de pietre scumpe au și venit. S-au și dus, repede, în pavilionul cu douăzeci și patru de ferestre, și amarnic se mai scărpinau în bărbi șlefuitorii! Așa pietre scumpe nu aveau, nu mai văzuseră!

— Nu-i nimic! le-a grăit sultanul. Am eu ceva pietre scumpe ca acestea! Poftim cu mine să vi le dau...

Și le-a dat pietrele aduse cândva de mama lui Aladin, însă abia le-au ajuns să împodobească fereastra pe jumătate, lucrând vreme de șase săptămâni.

Iar Aladin, spre a nu-și face socrul de rușine, a poruncit șlefuitorilor să dezbată pietrele scumpe, să le ducă sultanului înapoi. Rămas singur, a frecat puțin lampa fermecată, spre ivirea în cutremur a înfricoșatului.

— La poruncă, stăpâne Aladin!

Și i-a răspuns Aladin:

— Cât mă plimb eu puțin, isprăvește și fereastra a douăzeci și patra!

Și, într-adevăr, abia s-a plimbat Aladin puțin, și când s-a întors, fereastra era gata ca de când lumea! În vremea asta, șlefuitorii de pietre scumpe se dezvinovăteau față de sultan:

— Mult ne-am căznit, Doamne! Și după ce ne-am căznit destul, că nu mai vedeam înaintea ochilor, de osteneală. Aladin ne-a poruncit să dezbatem pietrele și să ți le aducem înapoi!

Strașnic s-a uimit sultanul! În șa s-a avântat și s-a dus drept la Aladin:

— Cum poți, ginere Aladine, să lași neisprăvită fereastra aceea?

— Tată socru! a răspuns Aladin. Știu că nu ești chiar atât de tare în pietre prețioase! Am poruncit să le dezbată și să ți la aducă, luând pe seama mea și fereastra a douăzeci și patra! Iat-o, am și isprăvit-o!

— O, ginere Aladine! a strigat sultanul și l-a îmbrățișat. Cu cât mai mult te cunosc, cu atât mai mult mă minunez de tine!

Cum e în obicei la sultanii răsăriteni, socrul lui Aladin a bătut din palme, îndată ce s-a întors în seraiul său și s-a înfățișat vizirul cel mare.

— Ei, ce mai ai de spus? l-a întrebat sultanul. Iată ce s-a întâmplat cu fereastra a douăzeci și patra...

— Doamne! a strigat marele vizir, după o temenea înfricoșată. Eu, Doamne, pulbere îți sunt sub papuci! Îndrăznesc însă încă o dată să mărturisesc în fața ta, că în

seraiul lui Aladin se petrec lucruri peste fire!

— În ruptul capului, nu cred! a răs sultanul.

— Vei vedea, Doamne... a spus vizirul și a adăugat: trăind și nemurind, vom vedea cine spune drept...

Dar sultanul i-a curmat vorba. S-a tras îndată într-o încăpere, de unde se vedea bine seraiul ginerelui, și a tot stat și s-a tot uitat, ca în fiecare zi. Aladin nu stătea numai în seraiul său. Se ducea pe la moschei... slăvite fie mâinile ziditorilor lor! Se ducea în ospeție pe la viziri și bei. Când trecea pe ulițe, urmat de alaiul lui de robi, împărțea aur cu dărnicie. Se oprea prin maidane și zvârlea aurul, ca pe-un grâu, mulțimii strânse în jurul lui, buluc. Și pe Allah și pe temuta carte a Koranului: nu s-a aflat în cetatea aceea cerșetor nemiluit de el, din gros! Când ieșea la vânătoare, în împrejurimi, cu arcurile, cu ogarii și cu șoimii, oprea drumeții și le împărțea aur. Strașnic îl iubea lumea din cetate și lume de peste lume! În scurt timp, numele lui Aladin sta ca o miere, pe toate buzele, mai ceva decât numele sultanului.

ÎNSĂ, SE ARATĂ IAR VRĂJITORUL DIN AFRICA...

Slăviților ascultători! Multe ați aflat și mult v-ați mirat de întâmplările lui Aladin! E vremea acum să oprim istoria în loc și să ne strămutăm în altă parte a pământului, la continentul negru, tocmai în Africa!

După cum bine vă amintiți, vrăjitorul l-a acoperit pe Aladin sub lespede, între cele două dealuri înalte, și l-a lăsat acolo. Însă prea slăviților ascultători, după o lungă trecere de vreme, și-a adus vrăjitorul aminte de Aladin și a vrut să vadă ce mai face acolo, sub pământ. Avea o cutie fermecată. Cum se uita în ea, cum vedea oamenii și locurile din orice parte a

lumii. Deci, cum sta el, după lungă vreme, în pustia Africii, a deschis cutia și s-a uitat. Și cum s-a uitat, holbat de mirare a rămas! În loc să-l vadă pe Aladin poate putred sub pământ, l-a văzut într-un serai strălucitor ca lumina soarelui, petrecând cu o fată de sultan și înconjurat de bogății și robi! Numai n-a plesnit de mânie vrăjitorul, văzând acestea! Și s-a hotărât să nu se lase până nu-l ucide pe ticălosul fecior al croitorului Mustafa, care descoperise taina lămpii fermecate! Îndată s-a zvârlit pe un cal și a pornit în galop strașnic, din Africa spre China. Poposea puțin prin cetăți și țări. Cum a ajuns în cetatea lui Aladin, a tras la un caravanserai și s-a hodinit după drumul atât de lung. Când a ieșit în cetate după câteva zile, a umblat ce a umblat pe ulițe, apoi a intrat într-o ospătărie, să tragă cu urechea la ce spune lumea despre Aladin. Și n-a trebuit s-aștepte mult. Cum își bea ceașca de vin cald, a rămas locului, băgând de seamă că toți oamenii grăiesc numai despre Aladin și despre seraiul și bogăția lui.

— Despre ce om și despre ce bogății grăiți? s-a prefăcut africanul, trăgând un vecin de mânecă.

— Se vede că ești străin de aceste locuri! a răspuns omul.

— Cu drept grăiești, frate! a întors cuvânt africanul. Tocmai din continentul negru vin și n-am auzit despre acest om! Mi-l poți arăta și mie?

— Cu mare bucurie, frate! Vino în prag, să-ți arăt drumul către seraiul lui...

Și fierbea de mânie africanul, văzând mai apoi seraiul! S-a dus iar la caravanserai. A deschis cutia fermecată și s-a uitat să vadă unde-și ține lampa Aladin; și să vadă dacă Aladin se află acasă. A văzut lampa într-un cui și pe Aladin l-a văzut dus la vânătoare, departe, pentru vreme de o săptămână. Puțin a stat pe gânduri africanul. S-a ridicat și s-a dus drept la un neguțător de lămpi.

— Ascultă, dreptcredincios frate! Putea-vei să-mi faci rost,

chiar acum, de douăzeci și patru de lămpi noi-nouțe? Căci îmi trebuie grozav și-ți dau preț tare...

— Îți fac rost, dreptcredinciosule! a răspuns neguțătorul. Azi nu, însă mâine de bună seamă...

Și s-a dus africanul a doua zi și a încărcat lămpile noi-nouțe într-un coș, și umblând pe ulițe, mai cu seamă prin fața seraiului lui Aladin, striga, după obiceiul neguțătorilor:

— Schimb lămpi noi pe lămpi vechi! Lămpi noi pe lămpi vechi!

Râdeau trecătorii și copiii strânși droaie, de prostia neguțătoriei lui, însă africanul striga înainte, netulburat, că schimbă lămpi noi, pe lămpi vechi... cui îi pasă de neguțătoria lui? Mulțime mare s-a strâns în jurul lui, în maidanul din fața seraiului lui Aladin.

— Oare ce se întâmplă jos, în maidan? a întrebat cu mirare Bedrulbudur, stând în pavilionul cu douăzeci și patru de ferestre și privind bulucul. Ia să se repeadă o roabă mai sprintenă, să vadă ce-i...

— Stăpână! i-a adus știre roaba, râzând cu gura până la urechi. În maidan se află un om prost. Lumea râde de el, că schimbă lămpi noi pe lămpi vechi...

— Prost om, cu adevărat! a zis. Bedrulbudur.

— Stăpână! a intrat în vorbă altă roabă. Spre a ne încredința că omul acela nu minte lumea, hai să-l punem la încercare! Este, stăpână, în cămara soțului tău, o lampă veche; ce ar fi dacă i-am face o bucurie? Când s-o întoarce „să afle în locul ei una nouă...

— Prea bine! a spus Bedrulbudur, mulțumită să facă soțului o bucurie. Să coboare un hadâmb, cu lampa cea veche, și s-o schimbe...

Nu bine a zărit africanul lampa din mâna hadâmbului, că a și înșfăcat-o; a băgat-o repede în sân. Râdeau copiii de schimbul prost, dar africanul s-a făcut îndată nevăzut, cu lampă cu tot. Cum a ajuns la caravanserai, a frecat lampa, s-

a ivit înfricoșatul și i-a poruncit să ia seraiul lui Aladin, cu tot ce e viu sau mort înăuntrul lui, și să-l mute în Africa...

*
* *

Dreptilor ascultători! Să stăm în loc și să ne închipuim cum a rămas sultanul, a doua zi dimineața, când s-a uitat pe fereastră și n-a mai văzut seraiul lui Aladin! A bătut din palme, să vină vizirul cel mare. Cu gura uscată a rămas și el! Au înmărmurit de mirare străjile de la poartă, când în loc de serai au văzut loc gol ca-n palmă.

— Stăpâne! a spus vizirul. Eu am avut cinstea să-ți spus că era la mijloc vrăjitorie! N-ai vrut să mă crezi; acum, iată... Se putea oare zidi un serai așa de mare și așa de frumos, doar într-o noapte?

— Vai mie! a gemut sultanul. M-am lăsat legat la ochi de un ticălos! Vizire! Dă poruncă tot acum să alerge treizeci de călărași, să-l aducă de la vânătoare! Pe Allah jur și pe oștile lui nebiruite, că voi fulgera capul ticălosului, cu mâna mea! Au plecat călărașii, vizire?

— Tot acum, stăpâne! a îngăimat vizirul, frecându-se pe la ochi, să vadă mai bine dacă seraiul se afla sau nu la locul lui! Ca furtuna au s-alerge călărașii...

Și lăsându-l pe sultan frecându-se pe la ochi, a coborât treptele, la cămărilor călărașilor, să-i repeadă pe urma lui Aladin, să-l aducă la judecată și să dea seama...

O zi în capăt au alergat călărașii, până l-au aflat în vânătorile lui. L-au înconjurat cu lăncile și iataganele, l-au legat în funii. Când a văzut Aladin una ca asta, și-a dat seama că-l paște pierzania, fără să știe pentru ce, căci nici cu spatele nu știa ce se întâmplase în lipsa lui. Și-l duceau călărașii între sulite. Însă când au intrat în cetate, văzându-l mulțimea într-o astfel de stare, a prins a fluiera strașnic

asupra călărașilor. Au apucat pietre, care de care, strigând că dacă nu-l slobod din funii, pe bunul și dreptul Aladin, le sparg scăfârliile! Multor călărași li s-au spart capetele. Cu greu au izbutit să treacă prin mulțimea răzvrătită. Sultanul și vizirul cel mare stăteau într-un balcon și se uitau.

— Să vină gealatul, să-i rezeze grumazul! a dat strigăt sultanul, când oștenii i l-au prăbușit pe Aladin la picioare.

Gealatul a întins o piele plină încă de sânge proaspăt, al altor osândiți; a legat mai bine mâinile lui Aladin la spate, i-a legat ochii și a ridicat paloșul. Dar vuietul mulțimii, bufniturile pietrelor și bolovanilor, strigătele, răcnetele, suduiturile se apropiau tot mai tare.

— Oprește osânda, a strigat vizirul cel mare către sultan, căci altfel ne zdrobesc neamurile răsculate ale cetății!

Și când s-a uitat sultanul afară, s-a făcut alb de spaimă, văzând mii și mii de oameni, cu coase, cu bâte, cu topoare, dând buluc spre porțile seraiului. Străjile dădeau înapoi sub apăsarea valurilor de oameni.

— Zvârle satârul! a strigat sultanul către gealat. Sloboade mâinile lui Aladin!

Văzând mulțimea că puterea ei a biruit, văzând că Aladin e slobod, s-a împrăștiat pe ulițe, spre case și îndeletniciri.

— Pentru ce, tată socru? a întrebat Aladin. Care mi-i greșeala, că voi ai să mă fulgeri cu satârul?

— A... prefăcutule! a răspuns sultanul. Te prefaci că nu știi nimic? Ia uită-te pe fereastră! Unde se află seraiul tău? Unde se află fata mea, Bedrulbudur?

Năuc se uita Aladin la locul gol, unde mai ieri se înălța în soare cel mai frumos serai din Răsărit; se uita năuc și nu înțelegea ce s-a petrecut.

— Tată socru! a strigat el într-un târziu. N-am altă rugămintă decât să-mi îngădui un soroc de patruzeci de zile, și dacă în cuprinsul acestui soroc nu ți-o voi aduce înapoi pe Bedrulbudur, îmi voi tăia capul cu mâna mea...

— Bine! s-a stropșit sultanul. Dar dacă nu mi-o aduci pe Bedrulbudur în patruzeci de zile, te voi urmări și-n gaură de șarpe! Oriunde te-ai ascunde, în orice parte a lumii, eu tot te voi ajunge cu paloșul pedepsei! Ai priceput? Lipsește din ochii mei!

Cu capul plecat s-a îndepărtat Aladin; cu capul plecat a ieșit în uliță; acum, după căderea lui în rușine, vizirii și dregătorii se făceau toți că nu-l cunosc, după năravul rău al oamenilor: cât ești tare și mare, toți te linguesc; când scazi din putere, îți întorc spatele toți, nemaiavând de tine trebuință... Și a văzut Aladin din plin această urâtă scădere a firii omenești, și tare a suspinat el, văzând că simțămintele oamenilor sunt hotărâte de socoteli neguțătorești și nu de avântul sufletului! Cât ai bani, cât stai bine în ochii stăpânilor, casa ta e plină de glasurile prietenilor, însă, pe măsură ce-ți scad banii, pe măsură ce coborî treptele mării și puterii, pe aceeași măsură îți rămâne casa goală, clampa ușii prinde rugină, la prag și pe cărărușa pân' la poartă crește iarba părăsirii...

Singur și sărac, în ulița pustie, Aladin trăgea această mare învățătură din viață. Când a pornit și când a prins să întrebe oamenii dacă nu cumva au știre despre ciudata izărare a seraiului, toți se uitau la el mirați și-l socoteau sărit din minți. După trei zile, a văzut că trebuie să-și ia gândul și de la serai, și de la Bedrulbudur; cel mai bun lucru ar fi să-și curme zilele. Și a ieșit afară din cetate și cutreiera câmpurile. Și cum cutreiera câmpurile, a ajuns la o prăpastie, cu un râu repede în adâncul ei. S-a așezat pe mal, cu capul în mâini, și plângea, căci îi părea rău tare după viață. Și stând el așa și plângând, a lunecat în gol. S-a apucat de-o piatră. Și când s-a apucat, așa de tare s-a frecat inelul din degetul lui de piatra aceea, încât au sărit scânteii! S-a arătat, în vâlmășag uriaș de fum, duhul aceluia inel vrăjit:

— Poruncește, stăpâne Aladine!

— Să-mi spui tot acum, unde mi-i seraiul? Mă poți duce unde se află el?

— Tot într-o fugă, stăpâne Aladine! Cât ai clipi din gene, te vei afla sub ferestrele seraiului, tocmai în Africa!

Aladin a adormit după atâta trudă. În zori, l-au trezit cântece de păsări, într-o grădină. S-a frecat bine pe la ochi și mirare strașnică l-a cuprins când s-a văzut în grădina seraiului său. În dreptul pavilionului cu douăzeci și patru de ferestre!

În vremea asta, Bedrulbudur era trează de multă vreme, căci în fiecare dimineață venea la ea vrăjitorul, spunându-i că Aladin e mort ca toți morții, că înapoi, la China, nu se mai putea întoarce, și, deci așa stând lucrurile, de ce nu s-ar mărita cu el? Bedrulbudur suferea și răbda, după virtutea din adânci vechimi a femeilor cinstite. Și în dimineața aceea venise vrăjitorul, cu vorbele lui. După ce s-a dus, a venit repede o roabă la Bedrulbudur:

— Vino la fereastră, stăpână, vino, uită-te și te minunează!

Și Bedrulbudur nu și-a putut ține lacrimile când l-a zărit pe preaiubitul ei Aladin. I-a făcut semn către o ușă tainică, și Aladin s-a urcat în pavilionul său cu douăzeci și patru de ferestre. Limba omenească nu e în stare să tâlcuiască bucuria amândurora! Și îndată după istovirea bucuriei, Aladin a întrebat ce s-a petrecut cu lampa lui, Bedrulbudur i-a arătat tot cum a fost, și a mai aflat Aladin că acum vrăjitorul își ține lampa în sân zi și noapte.

— Prea bine! a dat Aladin răspuns. Eu, draga mea Bedrulbudur, voi coborî în cetate, căci am un plan, cum să fur lampa fermecată. Să nu te miri, nici să nu te sperii, dacă mă voi întoarce îmbrăcat altfel! Cum voi bate la ușa tainică, să-mi deschizi repede, și să ne ajute Allah și Mahomed-prooroc cu oștile lor nevăzute!

Astfel zicând, Aladin a părăsit seraiul, în mare taină, și cum a ieșit în câmp și-a schimbat veșmintele cu un plugar

sărman. S-a dus după aceea la bazare, la un anumit neguțător de pulbere adormitoare. Și cerând el pulbere, a plătit-o fără tocmeală, cu bani din gros, și s-a întors iar la seraiul său. Și întorcându-se, a grăit așa, către Bedrulbudur:

— Scumpă și iar scumpă Bedrulbudur! Până aici am lucrat cum m-am priceput și cum am putut! Acum e nevoie mare să intri tu la rând!

— Cu dragă inimă, Aladine!

— Iată ce vei face: cum va veni la tine, mâine în zori, vrăjitorul, cu planurile lui de dragoste, tu să te prefaci blândă ca mâța. Ascunde-ți ghearele, Bedrulbudur! Îmbracă-te frumos. Dă-te cu parfumuri. Zâmbește-i nelegiuitului și spune-i că ești încredințată de moartea mea, că ești gata să-l iei de soț! Dar cere-i să bei cu el un pahar de vin. Când va aduce el vinul, tu varsă în paharul tău această pulbere! Cere-i să facă schimb de pahare, după năravul țării noastre, China atât de depărtată... Și să n-ai nicio grijă, Bedrulbudur: blestematul va bea vinul amestecat cu pulberea adormitoare, și va adormi, și atunci mă voi înfățișa eu și-i voi lua preacinstita lampă din sân. Vrei, Bedrulbudur?

— Cu dragă inimă, Aladine!

Și astfel, toate întâmplându-se după cum sus s-a arătat, a adormit vrăjitorul. S-a arătat repede Aladin. A poftit-o pe Bedrulbudur să-l lase singur și a scos lampa din sânul vrăjitorului. A frecat-o ușor și s-a arătat înfricoșatul, în poruncă:

— Du-ne înapoi, în China! a spus Aladin și mutarea s-a simțit numai prin două cutremure ușurele: unul la ridicarea seraiului în văzduh, altul în așezarea pe pământ, în China...

*
* *

Trist mai era în inima lui sultanul! Nu mai avea parte să-și

desfăteze ochii ca odinioară! Când se uita în răsăritul soarelui, pe fereastră, vedea, în loc de seraiul lui Aladin, un loc pustiu. Plângea după fata lui și după măreția vieții de odinioară. Și tot așa a lăcrămat în barbă și în dimineața aceea. Dar deodată și-a șters ochii, dând parcă la o parte ceața lacrimilor, cu mâneca... Aproape că i-au picat șalvarii de mirare! Seraiul lui Aladin se afla în locul lui de demult, în toată splendoarea răsăritului de soare! Repede s-a zvârlit pe cal, mahnitul sultan, și a ținut-o într-un galop până la treptele seraiului ivit ca din pământ. Și l-a văzut pe Aladin, sus în capul treptelor. Și a văzut-o pe Bedrulbudur; amândoi se țineau de mână și coborau spre el, râzând. Și nu poate fi descrisă de nicio pană măiastră, bucuria ce i-a cuprins pe tustrei, și care le-a ținut multă vreme gurile pecetluite. Aladin a istorisit întâmplarea vrăjitorului, prefăcătoria lui spre a fura lampa. După aceea, l-a poftit pe sultan în pavilionul cu douăzeci și patru de ferestre, unde vrăjitorul zăcea mort. Și au poruncit robilor să-i ducă stârvul într-un pisc de munte, să-l ciocănească păsările sălbaticice și dihăniile. Și a poruncit sultanul zece zile și zece nopți de desfătare, pentru toată suflarea din cetate. Îndată au și pornit trâmbițași, cu pristavii lor, și cetatea s-a gătit de sărbătoare.

Însă, slăviților ascultători, încercările lui Aladin n-aveau să se sfârșească aici. Africanul avea un frate, mai prefăcut, mai meșter în talanturile vrăjitoriei. Uitându-se el după o vreme într-o cutie fermecată, l-a văzut pe fratele lui în China, pe-un munte, sub clonțurile vulturilor. Îndată a sărit pe cal și a pornit spre China, unde a ajuns după vreme lungă și pe căi îngrozitoare. Și cum a ajuns, a și tras la un caravanserai, în cetatea lui Aladin. S-a amestecat printre jucătorii în zaruri, să afle vorbă despre moartea fratelui. A aflat multe din cetatea aceea, dar îndeosebi despre femeia Fatma, una despărțită de bărbat, mare meșteră în vindecarea boalelor și

vestită pustnică. Trăia Fatma într-o umilă colibă, de unde ieșea numai luna și vinerea, să aducă vindecarea lumii. Grăiau oamenii despre ea, ca despre o proorociță binecuvântată de către Allah și de către Mahomed-prooroc. Cum a auzit fratele vrăjitorului de una ca asta, a cerut îndată să i s-arate coliba unde trăia Fatma. După ce a văzut coliba, a stat în caravanserai până la miezul nopții. Atunci s-a dus la coliba pustnicei, a rupt zăvorul și a intrat. Pustnica Fatma dormea pe pământ, la lumina lunii; când i-a pus el cuțitul în grumaz, a sărit înspăimântată.

— Nu te teme, sfântă Fatma! a spus ticălosul. Nu vreau altceva decât să-mi dai veșmintele tale. Și după ce-mi dai veșmintele, să iei penelul și zugrăvelile și să-mi zugrăvești fața așa de bine, încât să semănăm ca două picături de apă... Vrei sau nu vrei?

— Vreau! a răspuns Fatma, bucuroasă să scape cu viață. Și l-a îmbrăcat pe ticălos în veșmintele ei. I-a zugrăvit fața așa de bine, încât semănau ca două picături de apă. Dar în loc să-și țină făgăduința și s-o cruțe, ticălosul a omorât-o și a zvârlit-o într-o apă. Apoi și-a pus mătâniile ei la gât și a ieșit în cetate. Mulțimi de oameni îl întâmpinau și îl înconjurau, cerându-i povețe, ascultându-i vorbele înțelepte. Și așa de bine grăia ticălosul, încât nimic nu-l putea da de sminteală în fața lumii. Și a tot mers, din uliță în uliță, până a ajuns la seraiul lui Aladin, înconjurat de mulțime.

— Ce se petrece jos, la poartă? a întrebat Bedrulbudur.

— Trece sfânta Fatma! au răspuns roabele.

— Să alerge niște hadâmbi, s-o poftească! De multă vreme voiam eu să grăiesc cu preasfânta pustnică. Au coborât hadâmbii, s-o poftească în grabă?

În grabă mare au coborât hadâmbii. Îndată, ticălosul prefăcut a urcat treptele, bolborosind rugăciuni și stihuri din cartea de o mie de ori pecetluită a proorocului. Cu mare sfială i s-a plecat Bedrulbudur! A cerut să afle cât mai multe

din pustnicie și cât mai adânci pilde, spre priceperea vieții. Însă Bedrulbudur nu cerea să i se spună totul, pe dată. Nu. Ci pofteste sfânta în ospetie, pe câtă vreme va binevoi, și să-i mărturisească științele ei, tot când va binevoi, căci au când...

Au lucit ochii ticălosului între zugrăveli, dar Bedrulbudur a gândit că lucesc așa de bucurie că e poftit în gazdă. Îndată i s-a dat ticălosului o încăpere unde să stea. Și intrând în vorbă cu Bedrulbudur, a poftit ea să afle părerea sfintei despre pavilionul cu douăzeci și patru de ferestre.

— Bun și frumos! a îngânat prefăcutul. Tare bun și tare frumos, numai că-i lipsește acestui pavilion un lucim; ai auzit, poate, de Roch-gadina? Dacă s-ar afla în mijlocul bolții un ou de-al ei, pavilionul ar fi cel mai frumos de pe pământ!

— Dar unde se află astfel de ouă? a întrebat Bedrulbudur.

— Ziditorul acestui serai știe bine unde stă Roch-gadina, adică tocmai pe piscuri, la Caucaz... întreabă ziditorul!

Într-adevăr, Bedrulbudur s-a și dus la Aladin și i-a spus ce lipsește pentru ca pavilionul lor să fie cel mai frumos de pe pământ.

— Nimic mai ușor! a dat Aladin răspuns. S-a tras în altă încăpere, a luat lampa și frecând-o ca de obicei, s-a ivit înfricoșatul, dar nu supus, ci în întuneric mare de mânie:

— Ce vrei? Să-ți aduc oul păsării Roch? Nu știi tu, ticălosule, că pasărea Roch mi-i mamă? Cum vrei să-mi ceri să-mi spânzur în bolta pavilionului fratele din ou? Vai și amar de tine, Aladine! Fii cu băgare de seamă, căci grea primejdie te paște!

Aladin s-a domolit și nu a mai vrut să i s-aducă oul gadinei din Caucaz. S-a prefăcut că-l doare capul, după răzvrătirea înfricoșatului. Și aflând Bedrulbudur de durerea lui, l-a trimis la el pe ticălos, să-l vindece. Și cum se prefăcea ticălosul că-i caută inima, a scos deodată un cuțit, să-l străpungă! Aladin l-a văzut și l-a apucat de braț! mai apoi l-a ucis pe acel ticălos frate al africanului și l-a aruncat corbilor.

Așa a scăpat el și de cumpăna aceea. Murind într-un târziu sultanul, Aladin i-a urmat în tron și a stăpânit ani mulți, împreună cu Bedrulbudur, peste frumosul pământ, peste frumoasele cetăți și sate ale Chinei... Au domnit în pace și cu dreptate; de aceea, numele lor și faptele lor au fost trecute în cronici, ca să le afle viitorimile.

Astfel le-am aflat și noi, spre a ne bucura încă o dată de biruința binelui...

*
* *

Iar acum, ascultătorilor, veți auzi alt basm spus de Șeherazada către Riar-Șah...

ALI-BABA...

Trăiau de mult în Persia, într-o cetate de margine, doi frați săraci. Pe unul îl chema Kassim, pe celălalt Ali-Baba. Când s-a rânduit între morți tatăl lor, le-a lăsat moștenire neînsemnată. Kassim și Ali-Baba, ca frați dreptcredincioși și buni, n-au prea avut de ce să-și scoată ochii și să se pieptuiască, după năravul moștenitorilor. Ce au primit, au împărțit frumos, față cu martori, apoi și unul și altul și-a văzut de sărăcia lui. Însă soarta a fost deosebit de bună cu Kassim: cum s-a însurat nevasta lui a moștenit o avere, casă de negoț și multe acareturi, încât curând a devenit unul dintre cei mai cuprinși oameni ai cetății. Ali-Baba, însurat cu o femeie ca și el de săracă, se scula cu noaptea-n cap, își lua toporul și asinii și se ducea într-o pădure, să taie și să care lemne.

Într-o zi, după ce a încărcat lemnele pe asini, a zărit

deodată, departe, un vâlmășag mare de colb. Și tropote de cai a auzit. Speriat foarte, și-a lăsat asinii în seama lui Allah și s-a suit repede în cel mai înalt copac. Și iată că s-au apropiat călăreții, s-au oprit și au descălecat, chiar sub copacul acela. Și numărându-i Ali-Baba, a văzut că erau patruzeci. Erau înalți, pieptoși, înarmați cu lănci, iatagane și multe alte scule războinice. Și i-a văzut Ali-Baba cum pun cailor tolbe cu orz, și cum prind a scoate după aceea niște săculețe grele. Cel mai voinic dintre ei, pesemne calfa, aduna săculețele și le cântărea din ochi și în mâini. Ali-Baba a înțeles repede că are a face cu patruzeci de hoți. Nu se prea întâmplau tâlharii prin partea locului, de aceea, el a mai înțeles că toți erau de departe și că pădurea aceea le era numai loc de întâlnire. Cum sta el sus și se uita, a văzut deodată cum calfa s-a plecat la pământ și a rostit poruncind:

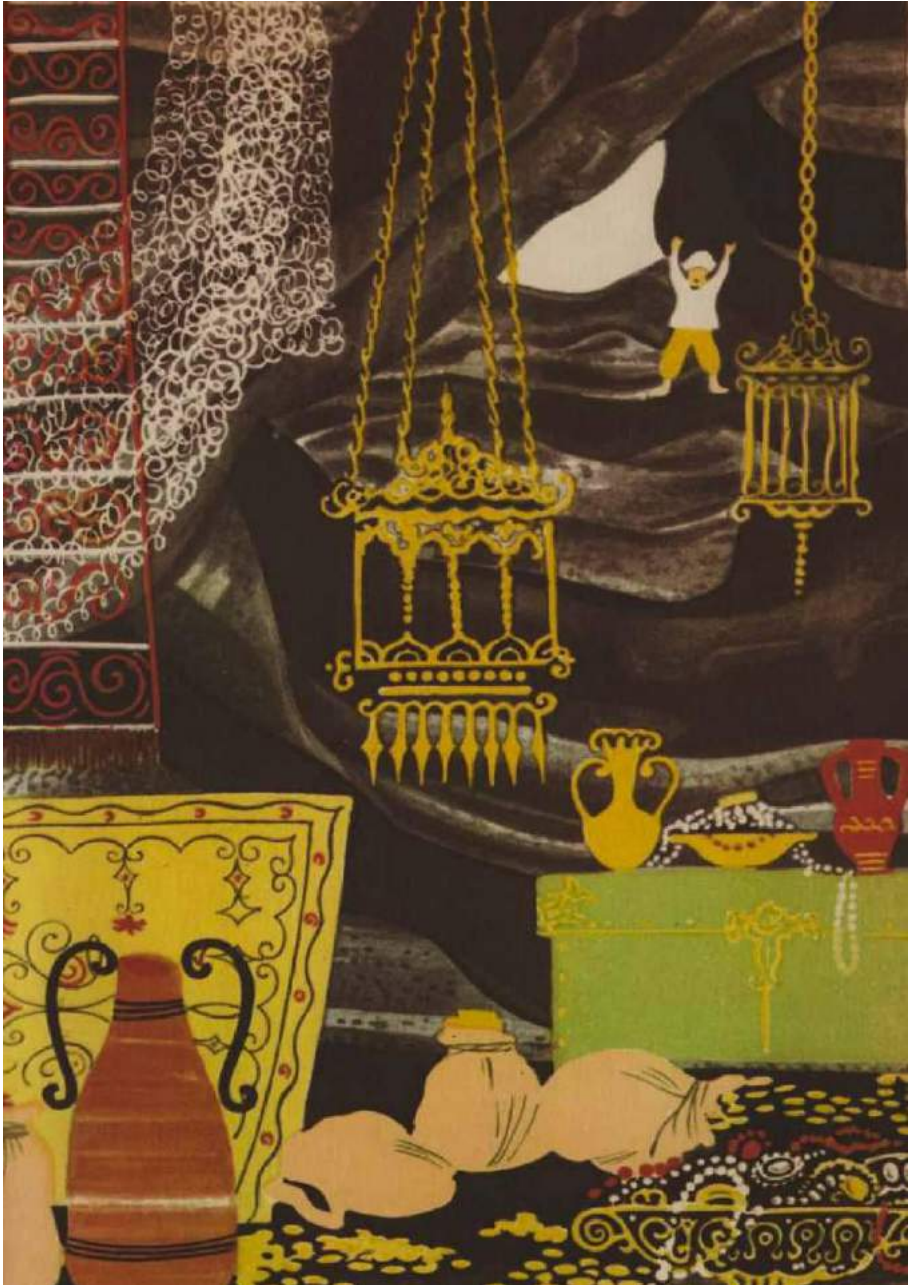
— *Sesam*, deschide-te!

În pământ s-a deschis o ușă. Hoții au intrat câte unul, cu calfa în frunte, și ușa s-a închis la loc. Uimit sta Ali-Baba! S-a gândit întâi să coboare repede, să se azvârle pe calul cel mai voinic și să-și măie asinii către casă, în galop de spaimă. Și-a dat seama însă că poate greși grăbindu-se, de aceea a rămas liniștit, să vadă mai departe desfășurarea lucrurilor. Într-adevăr, ușa s-a deschis după o vreme. Au ieșit câte unul cei patruzeci de hoți, însă de data asta cu calfa în coadă.

— *Sesam*, închide-te! a rostit calfa deodată, și ușa s-a închis, pământul s-a făcut una, ca mai înainte.

Nu s-a grăbit Ali-Baba cu coborâtul. A stat sus, până ce hoții nu s-au mai văzut, izărindu-se în pustia lor. Abia într-un târziu a coborât. S-a uitat la rădăcina copacului, cu băgare de seamă, și văzând o ușă, a rostit vorba auzită de la calfa hoților:

— *Sesam*, deschide-te!

Deodată, ușa s-a ferit și a văzut Ali-Baba o peșteră plină cu tot felul de bucate și bogății. Erau țesături scumpe, mătăsuri și brocarturi, și covoare persiene. Însă Ali-Baba a stat de-a dreptul incremenit, când a văzut aurul și argintul, pus în movili, în saci, în săculețe și în pungi. Holbat și cu gura căscată a stat întâi, și deodată s-a repezit asupra aurului, a încărcat pe asinii lui cât a putut, și a mai încărcat încă, asudând de atâta cărătură. După aceea, a poruncit ușii să se închidă și și-a mânat asinii către cetate, în graba cea mai mare. Pusese lemne deasupra aurului, să nu vadă nimeni ce are. Cum a ajuns acasă, a încuiat bine poarta, a pândit către vecini și a prins să care sacii și săculețele în casă. Femeia lui l-a privit întâi năucă, după aceea l-a luat la sfadă, bănuindu-l de tâlhărie. El a poftit-o să-și țină gura și i-a povestit toată întâmplarea din pădure. Au stat ei destul și s-au holbat la aur. Ali-Baba a spus că bine-ar fi dac-ar face cât mai repede o groapă, să-l pună la păstrare, însă femeia lui nu se putea răbda să nu vadă câți bani au, și a început să-i numere.

— Proasto și nepriceputo! i-a spus Ali-Baba. Pentru numărat, ne-ar trebui pe puțin trei zile și trei nopți...

— Atunci, măcar să-i măsurăm, Ali-Baba! s-a îndârjit femeia. Mă reped până-n vecini, la cumnată-mea, să împrumut un blid!

Și s-a dus femeia la cumnată-sa, și a rugat-o să-i împrumute un blid, căci are trebuință de el numaidecât!

„Oare pentru ce-i trebuie? s-a socotit cumnata. Ce au de măsurat, când bine se știe că în casa lor n-ai după ce bea apă?” I-a dat cumnata blidul, cu prefăcute vorbe de prietenie, ca între neamuri, dar nu i l-a dat înainte de a-i unge fundul cu aluat. Gândea cumnata mai departe: „Ungând fundul blidului, peste puțină va fi să nu aflu ce au măsurat cu el, când bine li se cunoaște sărăcia!” Femeia lui Ali-Baba s-a

întors acasă într-un suflet. Au măsurat aurul cu mare sârg, l-au îngropat în pământ, și iar a pornit nevasta cu blidul înapoi, la cumnată-sa. I-a mulțumit pentru facere de bine, spunându-i, în adaos, că așa e frumos și bine între neamuri, să sară unul pentru altul la nevoie... Iar cumnata, după ce a privit blidul, i-a întors și ea vorbe de prietenie, cu glas de miere, însă cu miez de fiere, și după aceea, cercetând fundul blidului, a găsit în aluat un ban de aur. Îndată a mușcat-o vipera pizmei. „Cum, gândea ea, Ali-Baba n-avea după ce bea apă și deodată are atâția bani, că nici nu-i mai poate număra! Lasă! Lasă!” Și abia aștepta să i se întoarcă bărbatul. Cum s-a întors, cum l-a luat în colți:

— Bogat strașnic te-ai mai crezut, Kassime! Mare fală pe capul tău! Ce, adică te credeai mai bogat decât Ali-Baba? Află! Ali-Baba are atâta bănet, încât nu-l poate număra, ci îi trebuie măsurătoarea! Știi că a fost la mine cumnată-mea, să-i împrumut blidul? Știi tu că împrumutându-i blidul, i-am uns fundul cu aluat? Și în aluat știi ce am găsit? Ian uită-te...

Astfel grăind, i-a arătat lui Kassim un ban de aur așa de vechi, încât nu se mai cunoștea pe el nici chipul, nici diadema sultanului.

O pizmă neagră l-a cuprins pe Kassim. Toată noaptea a stat cu ochii căscați în întuneric, cu inima mâncată de răutate. Cum s-a zărit de ziuă, s-a și înfățișat la Ali-Baba:

— Ascultă, Ali-Baba! De o viață de om o faci pe cerșetorul! Și, când colo, ai atâta bănet, încât nu-l mai poți număra, ci îl măsoari cu blidul! Ce înseamnă asta, Ali-Baba? Mărturisește!

Întâi, Ali-Baba s-a codit, ce s-a codit, s-a prefăcut mirat tare la astfel de vorbe, însă când Kassim i-a arătat banul de aur, n-a mai avut încotro și i-a istorisit tot ce s-a întâmplat în pădure. I-a făgăduit să împartă cu el banii, pe jumătate. I-a spus și unde se află locul, și ce vorbă trebuie să spună, spre a se deschide ușa...

— Așa, Ali-Baba! i-a răspuns la urmă Kassim. Căci altfel, dacă nu-mi spuneai, aveai de lucru cu mine. Ce, m-ai crezut prost?

Cum a aflat locul și vorba potrivită, Kassim s-a repezit acasă, a pus zece lăzi de lemn pe zece asini, a pregătit încă alte zece lăzi, acasă, la îndemână, încredințat fiind că îi vor trebui la întoarcerea din pădure. Și îndată a prins a-și bate asinii, către locul acela. Cum a ajuns la copacul știut, a rostit vorba „Sesam”, și ușa s-a deschis ca la poruncă. A intrat Kassim în încăpere și a închis ușa după el. A rămas holbat la vederea atâtor avuții. Aurul, argintul, pietrele scumpe întreceau orice închipuire, orice avuție a celui mai cuprins dintre sultani. S-a și repezit la aur. Cum umplea un sac, îl ducea repede lângă ușă. Însă, când s-a pornit să care sacii afară, și-a dat seama că a uitat vorba anumită la care ușa se deschidea. A asudat de spaimă Kassim. Întâi și-a pierdut firea, dar pe urmă a pus sacul jos și a început să roage ușa în fel și chip, s-o amăgească și s-o alinte:

— Hai, deschide-te, ușă-ușiță! Ușiță dragă și scumpă, hai, deschide-te, căci am să-ți fac și eu un bine! Ori poate nu grăiesc destul de frumos cu tine, ușițo? Ești poate portiță și eu nu știu? Hai, hai, poartă-portiță, deschide-te să ies! Mă auzi, ușițo? Hai, te rog în genunchi!

Așa ruga și măgulea ușa cu vorbe lacomul Kassim! a rostit apoi fel de fel de cuvinte, doar-doar l-o nimeri pe cel potrivit, însă în zadar! Văzând că nu mai poate ieși, a pus sacul jos și a prins să cerceteze mai bine încăperea. În vremea asta, cei patruzeci de hoți s-au întors iar, cu prada lor, și mirare mare i-a cuprins când au văzut asinii lui Kassim! Calfa s-a dus la ușă și a rostit cuvântul; ușa s-a ferit într-o latură. Kassim a sărit în grumazul calfei și s-a repezit afară. A omorât un hoț, însă l-au înconjurat ceilalți și i-au retezat gâtul. Au intrat apoi în încăpere, și văzând aurul în saci, lângă ușă, strașnic s-au mirat cum a putut intra Kassim? Spre spaima altora,

care ar îndrăzni să intre, au tăiat trupul ucisului în patru și l-au atârnat în tuspatri colțurile încăperii. Și iar au închis ușa, iar au încălecat, ducându-se la prădat, în drumul caravanelor.

În vremea asta femeia lui Kassim sta acasă ca pe jărat. Venea seara și omul ei nu se mai întorcea. S-a repezit îndată la Ali-Baba, cu o falcă-n cer și una în pământ. Însă el a liniștit-o, spunându-i că de bună seamă Kassim a întârziat anume, vrând să intre în cetate odată cu întunericul. A pogorât întunericul, s-a făcut noapte târzie, și Kassim nu se mai întorcea. Femeia lui s-a repezit iar la Ali-Baba și i-a poruncit să urce repede în codru, să vadă ce s-a întâmplat. Cum s-a zărit de ziuă, Ali-Baba și-a pus asinii la ham și a pornit. A ajuns la copacul știut. A rămas încremenit când a văzut sânge în fața peșterii. Îndată a poruncit ușii să se deschidă. Cum a intrat, s-a înspăimântat foarte, văzând trupul fratelui așa tăiat în patru. A coborât îndată bucățile din cuie și le-a pus una lângă alta, într-o legătoare. După ce a umplut trei saci cu aur, a pus trupul fratelui pe un asin, sacii cu aur pe ceilalți doi; a pus vreascuri deasupra și așa a intrat în cetate pe la pogorârea nopții. Asinii încărcăți cu aur i-a băgat în ograda lui; pe cel cu trupul lui Kassim l-a mână înaintea, către cumnată-sa. Și cum a ajuns la locuința ei, a bătut în poartă; i-a ieșit înainte roaba Margiana, o femeie harnică și isteată; și i-a zis Ali-Baba:

— Ascultă, Margiano! În acest sac se află trupul fratelui meu Kassim, tăiat în patru. Fă bine și păstrează taină deplină despre acest lucru. Pregătește-i o înmormântare în lege, ca și cum n-ar fi pierit sub paloș de hoț, ci de moarte bună! Unde-i stăpână-ta?

Îndată ce s-a înfățișat femeia lui Kassim, Ali-Baba i-a istorisit tot ce se petrecuse în pădure. Însă să nu fie supărată; singură nu va rămâne pe lume, căci o va lua de nevastă el, după pravilele Islamului, care îngăduie bărbatului

să aibă femei mai multe; vor împărți averea pe din două și toată lumea să fie mulțumită...

Dacă e drept ce spun vechii și bătrânii înțelepți persieni, că aurul astupă mormintele, închide gurile și inimile, dacă e drept că aurul aduce alinare și prea repede uitare, atunci femeia lui Kassim n-a făcut alta decât să se supună rânduiei arătate de înțelepți. Cum a aflat gândul cumnatului Ali-Baba, pesemne că și-a pus lacrimile la păstrare, pentru altă dată. A smiorcăit un pic, s-a sclifosit, după aceea a tăcut, cu gândul la aur. Roaba cea isteță, Margiana, s-a dus la un spițer și a cumpărat leacuri ca pentru un bolnav de moarte. S-a dus și a doua oară, și a treia oară, spunând vorbe cumpănite și prin vecini, că stăpânul Kassim trage de moarte. Și nu s-a mirat ulița de fel, când spre seară s-au auzit bocete la casa neguțătorului. Au venit vecinii și au rostit vorbe de mângâiere, că mortul a scăpat de pustia lumii și s-a dus la munții de pilaf și la huriile lui Mahomed-prooroc; au mângâiat vădana, arătându-i că așa se află scris în rânduiala firii, ca omul să adune ca furnica și să nu ia nimic pe ceea lume, unde, de altfel, s-ar afla toate fericirile. Plângea vădana cu un ochi, iar cu celălalt visa aurul lui Ali-Baba. Isteța Margiana s-a dus la un curelar, i-a dat un ban de aur și l-a legat la ochi. Așa l-a dus până la locuința lui Kassim și acolo, după ce i-a dezlegat ochii, i-a poruncit să cârpească mortul cum știe, numai să-l alcătuiască la loc; i-a mai dat doi bani, după săvârșirea cârpelii; i-a legat ochii iar, și l-a dus la curelăria lui. Și astfel, după cum istorisesc bătrânii, spre seară, Kassim sta cuminte în sicriu, cu mâinile pe piept, și-i cânta stihuri tânguitoare din Koran, hoga de la moscheea din vecini. Au dat buluc vecinii, să-i petreacă la țintirim. Și după ce totul s-a sfârșit, după rânduiele sfinte, Ali-Baba s-a ținut de vorbă; a luat vădana de nevastă, după îngăduința legii moștenite din bătrâni; s-a însurat cu ea, cu peceti în regulă, în fața

cadiului și martorilor. Și așa, și-a luat Ali-Baba femeia și laurul din groapă și s-a mutat la a doua nevastă, la locuința lui Kassim.

*
* *

Dar, cinstiților ascultători, să-l lăsăm pe Ali-Baba însurat, cu două neveste, după rânduielele Islamului, și să ne întoarcem și în adâncul codrului, la cei patruzeci de hoți! Neagră îngrijorare i-a cuprins, când au văzut furate cele patru hartanuri din trupul lui Kassim! S-au uitat și la lipsa unei mari părți din aur și și-au dat seama că le mai cunoaște cineva taina. Calfa i-a adunat în mare cutremur. Au jurat, pe cuțite și hangere, răzbunare! Au făcut jurământ înfricoșat, pe ascuțișul iataganelor. Sânge au băut unul de la altul, după pravilele străvechi ale tâlharilor. Au tras la sorti, și pocinogul a picat pe doi din ei, să lepede straietele de hoți și să se îmbrace în călători; să se ducă în cetate, să iscodească la ce casă s-au aflat oameni morți în zilele din urmă. Tuna din glas calfa. Cei doi hoți s-au îmbrăcat repede, în călători, și n-au părăsit peștera decât după ce au mai jurat o dată, pe hangere, că dacă nu vor afla urmele celui ce le știe taina, își vor tăia grumazul cu mâna lor! Și unul dintre ei a și coborât în cetate, înainte de răsăritul soarelui. Pustii erau maidanele. Pustii ulițele. Nicăieri nu se zărea lumină. Deodată a zărit hoțul o ușă deschisă, la o curelărie. S-a îndreptat repede într-acolo. O, fiul meu! a dat curelarul răspuns. Că pot cârpoci pe lumina asta niște hamuri netrebnice, nu-i nimic. Mă vezi? Așa cum sunt, și cum văd de prost, zilele acestea am cârpit un mort, pe o lumină tot așa de slabă!

A sărit inima în hoț, dar s-a stăpânit și i-a întors vorba, râzând:

— Poate cearșaful i-l vei fi cârpit, bătrâne! Oare de când se

cârpesc morții în Islam?

— Precum îți spun, străine: am cârpit un om tăiat în patru bucăți!

Hoțul i-a împins un ban de aur; i-a zis:

— Și mi-ai putea oare arăta și mie casa unde ai cârpit mortul? E un lucru peste fire, și strașnic aș vrea să mă încredințez și eu că e așa!

Curelarul a împins banul la o parte:

— Îmi poți da averile sultanilor, însă de arătat nu ți-e pot arăta; m-au dus cu ochii legați!...

Strașnic s-a mai mirat hoțul! i-a mai împins un ban:

— Hai să încercăm, bătrâne curelar: îți leg și eu ochii; du-mă la locul unde ți i-au legat neamurile mortului!

Curelarul a luat cei doi bani de aur, i-a pus în pungă. S-a ridicat și a ieșit în uliță:

— Iată, străine, în acest loc m-au legat la ochi. Hai. Leagă-mă și tu, și să vedem, poate nimerim. Căci n-am mers prea mult...

Astfel zicând, s-a lăsat legat la ochi. N-a mers mult și deodată s-a oprit:

— Pe aici trebuie să fie casa cu pricina. Fă bine și dezleagă-mă...

Și nu s-a înșelat bătrânul curelar: se oprise chiar în fața casei lui Kassim.

— Cred că aici am fost adus, a spus el către hoț și sa-întors, văzându-și de drum. Cum s-a văzut singur, hoțul a scos o cretă și a însemnat poarta. A grăbit spre codru. Cum a ajuns, s-au strâns în jurul lui toți ceilalți hoți, cu calfa lor. Îndată au coborât buluc către porțile cetății.

În vremea asta, ieșind isteața Margiana în uliță, a rămas mirată peste fire, văzând poarta stăpânului însemnată cu cretă. Bănuind că poate fi la mijloc vreo primejdie, a luat repede cretă și a însemnat toate porțile din vecini.

Crucit a rămas hoțul care însemnase poarta lui Ali-Baba!

S-a întors spre calfă:

— Nu pricep nimic! Eu am făcut semn numai pe-o poartă, și când colo, iată!

— Vei plăti cu capul! s-a strâmbat la el calfa.

Și s-au întors în peștera din codri, calfa în mânie neagră, hoțul mort de frică. S-a adunat ceata în poruncă:

— Luați aminte, voi, hoților! Acest ticălos s-a făcut vinovat de lipsă de istețime și dibăcie! Fulgerați-i capul și să iasă la față celălalt pe care a picat pocinogul!

A ieșit în față celălalt. S-a stropșit la el calfa. Dacă-l dă și el de sminteală, să-și taie mai bine gâtul cu mâna lui! A coborât în cetate, drept la Mustafa-curelarul, și i-a împins un ban de aur să se lase legat la ochi și să-i arate casa lui Ali-Baba; Mustafa s-a supus banilor, și a făcut proba a doua oară. L-a dus drept în fața casei cu pricina. A făcut hoțul semn cu creta, dar ca să nu pățească și el pozna, a făcut lângă semnul alb și un semn roșu, abia văzut. După aceea a urcat la peșteră, cu mare încredințare că a pus gabja pe cel ce știe taina peșterii. S-a înfățișat calfei, cu pieptul scos:

— Poftim, calfă! Și dacă vă voi da de sminteală, capul să mi se fulgere!

Însă, în vreme ce se lăuda el astfel, iar a ieșit din casă isteța Margiana. A văzut semnul alb. L-a văzut și pe cel roșu. Nu le-a șters. Dimpotrivă. A făcut semn alb și roșu, la fel, pe toate porțile din vecini. Când a venit calfa, cu hoțul, s-a mâniat peste fire. S-a întors la peșteră cu o falcă-n cer și cu una-n pământ. A strâns tâlharii în sobor și a fulgerat gâtul nedibaciului. Strașnic striga spre hoți, numindu-i tonți și mameluci! Drept este că se pricepeau la meșteșugul furțișagului. Erau viteji în paloș. Dar asta nu era destul. Le trebuia și minte, și prefăcătorie. Rușinați îl ascultau hoții.

— Dar nu-i nimic! a sfârșit calfa și a împrăștiat soborul cu scârbă. Mă voi duce eu, dacă voi nu sunteți în stare!

Îndată a și îmbrăcat veșminte de călător străin. A coborât

drept la curelar și i-a împins bani de aur, să-l ducă la casa aceea. Și a treia oară, curelarul a nimerit casa lui Ali-Baba. Însă calfa n-a făcut semne pe poartă. S-a plimbat mult, în sus și în jos, să țină minte casa. După aceea, a urcat iar la peștera din codru și a adunat tâlhării în sobor. Avea un plan dibaci. Să coboare hoții prin sate, să cumpere treizeci și opt burdufuri și nouăsprezece catâri; din cele treizeci și opt de burdufuri, numai unul să fie plin cu ulei. Celelalte să fie doar mânjite pe dinafară. A doua zi dimineața, cum i-au adus hoții burdufele, el le-a încărcat pe cei nouăsprezece catâri. A băgat câte un hoț bine înarmat în fiecare burduf. Calfa și-a oprit burduful cel plin. Și a luat calfa de hoți catârul de căpăstru și a pornit către cetate, cu tot alaiul în urma lui. A oprit drept la poarta lui Ali-Baba. N-a avut nevoie să bată în poartă. Ali-Baba sta și se răcorea, după masa de seară.

— Frate dreptcredincios! i-a rugat calfa. E seară și-s închise toate caravanseraiurile! Am treizeci și opt de burdufuri cu ulei scump adus din străine țări. N-am unde-mi pune marfa la adăpost. Fii atât de bun și primește-mă până mâine dimineață, când se deschid caravanseraiurile și bazarele!

— Cu dragă inimă! i-a răspuns Ali-Baba. Poftește, străine, și fii binevenit sub acoperișul meu!

Îndată după vorbele de bun venit, Ali-Baba a dat poruncă să fie duși catării în grajd și să fie hrăniți și adăpați. A poruncit Margianeii să pregătească străinului cină bogată și pat bun. Și după ce Ali-Baba a ținut tovărășie calfei la masă, după ce i-a poftit somn tihnit sub acoperișul lui, a chemat-o pe Margiana:

— Ascultă, Margiano! Te rog ca pentru mâine dimineață să-mi pregătești cearșafuri, căci am de gând să mă duc la baie. În afară de asta, pe când voi veni, să-mi pregătești o friptură bună, cum știi tu...

După ce a dat cearșafurile în seamă unui rob, Margiana s-

a dus la cuhnie, să pună carnea la foc, însă tocmai pe când trebăluia ea mai bine, s-a stins lampa. Ulei nu mai avea în casă. S-a gândit ce s-a gândit, și deodată i-a venit în minte că bine ar fi dacă s-ar duce să ia puțin ulei din burdufurile de afară. A luat deci o cană și a ieșit în ogradă. Deodată, cum s-a apropiat de burdufuri, a auzit întrebare șoptită:

— Oare încă nu e vremea?

Cum și-a dat seama că în burdufuri se află oameni, cum și-a dat seama că o primejdie mare îl paște pe Ali-Baba, Margiana și-a ținut cumpătul. A luat o cană de ulei din ultimul burduf și a intrat în cuhnie. A stat și s-a gândit ce să facă spre a-și apăra stăpânul. Într-un târziu, iar a ieșit în ogradă, cu un cazan. S-a dus la burduful plin și a umplut cazanul cu ulei. S-a dus în casă și a întemeiat un foc zdravăn. Când fierbea uleiul mai bine, ea a luat cazanul de torți și a pășit încet. A turnat zdravăn ulei în clocot, în cele treizeci și opt de burdufuri. Apoi, cu liniște deosebită, s-a dus iar în casă, a stins lampa și s-a culcat. Patul ei era lângă un gemuleț. Și n-a adormit Margiana. A stat în pândă, să vadă ce se mai întâmplă. La o vreme, l-a auzit pe prefăcutul neguțător de uleiuri zvârlind cu pietricele în burdufuri, pentru a da semn hoților să sară... Însă din burdufuri nu a ieșit nimeni. Și văzând calfa acest lucru, a ieșit în ogradă, și când a prins a cerceta burdufurile și-a găsit toți hoții opăriți! Aceasta văzând, a lăsat catării și burdufurile. A sărit zidul, în grădină, și a sărit alte ziduri, în alte grădini, ducându-se în lumea lui.

— Ce mai caută la noi catării și burdufurile? a întrebat-o a doua zi dimineța Ali-Baba pe Margiana.

Însă ea nu i-a spus nimic. L-a lăsat să-i tihnească baia. După ce s-a întors, l-a poftit în ogradă. Și i-a istorisit totul, după ce i-a arătat hoții opăriți. I-a povestit despre semnele de pe poartă și de toate întâmplările de peste noapte. Tare s-a minunat Ali-Baba! S-a socotit ce s-a socotit, cine puteau fi

acei oameni, și a ajuns la încredințarea că nu puteau fi alții decât hoții din codru. După cât a socotit cu Margiana, și-a dat seama că trei hoți mai erau vii, și că-l paște mare primejdie din partea lor.

— N-ai grijă, stăpâne, că le-om face noi capătul și lor! a spus Margiana.

Ali-Baba s-a întors spre ea:

— Dragă și iar dragă Margiana! Mințile mari se cunosc în prilejuri rare! Niciodată n-am crezut că poate fi cineva așa de isteț ca tine! Căci numai tu, cu istețimea ta, ne-ai scăpat pe toți de cine știe ce primejdie! Să nu mă crezi gros de obraz; eu nu sunt ca fostul tău stăpân, Kassim.

Cunosc la obraz, dragă Margiana, de aceea am să te răsplătesc cu darul cel mai de preț de pe pământ. Îți dau libertate. Slobodă ești să te duci în lumea ta, să-ți croiești fericirea cum vrei. Numai o treabă îți mai cer, să-mi ajuți să scap și de ceilalți trei hoți! Vrea-vei, Margiana? Întâi și-ntâi, trebuie să îngropăm stârvurile din butoaie, eu băgare de seamă, să nu vadă lumea...

Îndată l-au adaos tainei lor și pe un rob, anume Abdalah. Împreună au săpat gropi în fundul grădinii, între arbori. Au scos hoții din burdufuri și i-au cărat pe rând și i-au rânduit în groapă. I-au acoperit cu țărână. După aceea, Abdalah a vândut catârii, pe câte unul, astfel descotorosindu-se de nevoia aceea.

*
* *

Calfa de hoți sta tras în vremea asta în peștera din codru. Se căina groaznic, zi și noapte, că-și dusesese cu mâna lui, prin prostia lui, tovarășii, la o moarte atât de îngrozitoare. Se simțea singur. Ce rost mai aveau averile adunate? Cu cine va mai sta la pândă în crucile drumurilor mari, să pălească

bogatele caravane? Încet-încet, o mânie neagră a cuprins calfa. Trebuia o răzbunare nemaiauzită, asupra ticălosului care prădase peștera și-i ucisese soții de hoție! Și-a lăsat mânia pe altă dată. S-a îmbrăcat în cele mai scumpe veșminte de neguțător, și așa a coborât în cetate. Și-a dat numele de Hussein Hodja și a luat cu chirie o casă de negoț, drept peste drum de casa de negoț a lui Ali-Baba.

A tras cu urechea, ici-colo, printre mușterii, printre vecini, doar-doar s-a afla ceva de soarta hoților opăriți. Însă n-a putut afla nimic, ceea ce învedera că Ali-Baba ține întâmplarea în taină deosebită. Însă calfa nu s-a mulțumit cu asta. S-a împrietenit la toartă cu feciorul lui Ali-Baba, care conducea casa de negoț. Mereu grăiau, din ușile caselor lor. Se întâlneau seara și se preumblau, dezbătând socoteli neguțătorești, lumești și prea sfinte stihuri din Cartea de căpătâi a lui Mahomed-prooroc. Când a socotit că prietenia s-a copt destul, feciorul lui Ali-Baba s-a gândit să-și poftască prietenul la cină. Într-o zi de vineri, zi de odihnă în tot Islamul, s-a dus peste drum, la prietenul Hussein Hodja și l-a luat la preumblare. Au bătut ulița în sus și-n jos, dezbătând cu sârg mare socotelile lumii. Mai târziu, când a ajuns în dreptul casei părintești, feciorul lui Ali-Baba și-a poftit prietenul să intre; ba, mai mult, l-a împins ușor, la împotrivirea lui, să intre în ogradă! i-a întâmpinat Ali-Baba, cu vorbe subțiri, spuse pe vârful limbii, cum se șade bine între neguțători și la poftirea oaspeților. Strașnic se mai împotrivea Hussein Hodja, arătând că poftirea aceasta în ospeție l-a cinstit atât de mult, încât abia își mai poate ținea firea! Ali-Baba îi răspundea cu alte vorbe subțiri, mulțumindu-i îndeosebi că spune fiului său atâtea lucruri de-ale neguțătoriei. Și așa, s-au tot întrecut din vorbe, până-n casă. Când a auzit calfa de hoți poftirea la cină, a zâmbit larg; a întors lui Ali-Baba mulțumiri din adâncul inimii; i-a spus:

— Preacinstit mă simt de poftirea domniei tale! Află însă că am o pricină, o pricină mare, care mă oprește de a cina sub acoperișul vostru!

— Putem afla și noi pricina?

— Cam greu, prieteni! La drept grăind, nu e un lucru mare, ci un moft al meu! Iată: nu pot suferi bucatele sărate!

— Nimic mai ușor! a râs Ali-Baba. Voi da poruncă să ți se pregătească bucate nesărate...

Astfel zicând, Ali-Baba s-a dus îndată la Margiana, s-o roage să nu pună sare în bucate, că așa era năravul musafirului. Margiana a poftit îndată să vadă musafirul care ospătează numai lucruri nesărate. După ce a pus bucatele la foc, le-a fiert în rânduială și a rugat robul să le treacă la masă. S-a dus și ea, la vreme, și uitându-se la musafir, l-a cunoscut tot atunci că era cel venit odinioară cu burdufurile. I-a văzut și un hanger sub veșmânt și l-a priceput tot, din cap până-n picioare. A gândit isteța Margiana: „Totuși, mai ține la rânduielile din Islam! N-a vrut să ospăteze mâncăruri sărate, căci ar fi călcat legea. În pustie, când doi călători ospătează sare împreună, își jură prietenie până la moarte. Pentru nimic, doi arabi care mănâncă sare împreună, nu vor ridica unul asupra altuia hangerul! Iar cine nu ține rânduiala asta, e blestemat de toată răsufierea, în vecii-vecilor, ca un ticălos! De aceea, gândea Margiana, acest hoț a poftit bucate fără sare, să nu calce legea, ucizându-l pe Ali-Baba! Dar lasă, îi vin eu de hac!”

Cum s-au istovit bucatele, ea a pus dinaintea oaspetelui mere și pere. A adus și vin mult. Apoi, când a ieșit ea din nou, calfa de hoți s-a gândit: „Acum e vremea să mă răzbun! Am să-l îmbăta zdravăn pe feciorul lui Ali-Baba; și pe Ali-Baba și mai zdravăn! După aceea, mă pun pe lucru cu hangerul!”

Însă avea și Margiana o socoteală. Îndată ce a ieșit, s-a îmbrăcat frumos, cu vâluri de dănțuitoare. A pus în mâna

robului Abdalah o tamburină. Și-a pus un hanger sub brâu, și cum au intrat în camera de ospetie, ea a și prins a dănțui în sunetele de tamburină. Ali-Baba s-a bucurat din caleafară și a primit-o cu deosebite vorbe de prietenie. Calfa de hoți a înghițit în sec, dar s-a prefăcut că nu mai poate de plăcere. Se uita la sprinteneala Margianeii, la mlădioșia ei, și se prefăcea că o laudă, însă la drept grăind, o blestema cumplit.

După câteva danțuri iuți, ea și-a tras hangerul de la brâu și a prins a dănțui dansul vestit al hangerului. Când se prefăcea că îl împlântă în cineva, când parcă și-l împlânta în inima ei, în timp ce tamburina vuia lin și depărtat, amintind stingerea furtunilor în deșert. O privea cu adâncă bucurie Ali-Baba. Tot așa o privea și feciorul lui. Se prefăcea și calfa că o privește cu bucurie mare. Și când danțul hangerului s-a sfârșit, Margiana a luat tamburina din mâna robului. S-a înfățișat lui Ali-Baba, întinzând tamburina spre el, s-o răsplătească pentru danț. El a zvârlit în tamburină un ban mare de aur. Alt ban mare de aur a zvârlit feciorul lui Ali-Baba. A venit rândul calfei de hoți. Însă, când acesta și-a ferit straiul la o parte să scoată punga, Margiana i-a înfipt hangerul drept în inimă.

— Ce faci, ticăloaso? a dat strigăt Ali-Baba.

— Liniște, stăpâne! a răspuns ea. Uită-te mai bine la fața ticălosului: îl cunoști a fi neguțătorul cu burdufurile? Dar acest hanger, știi ce rost avea la el sub brâu? Așa că, vezi...

— Pentru a doua oară îți datorez viața... a strigat iar Ali-Baba. Ți-am dat libertatea, Margiano, și cred că nu-i destul! Vrea-vei să fii soața fiului meu?

Așa s-au petrecut lucrurile. Calfa de hoți a fost îngropat sub arborii din fundul grădinii. Peste câteva zile a venit la casa lor cadivul cu pecetele, și ulița toată s-a bucurat de bucuria Margianeii și a feciorului lui Ali-Baba în ziua nunții lor.

*
* *

Ani au trecut de la întâmplările acestea. Ali-Baba mai avea teamă, crezând că mai sunt în viață încă doi hoți. Însă, într-o zi a urcat la peșteră. A poruncit:

— Sesam, deschide-te!

Ușa s-a ferit într-o latură și el a intrat. A aflat comorile neatînse, a aflat și două stârvuri, și a văzut în ele proba că n-are de ce să se mai teamă. A încărcat mult aur pe cal și a părăsit peștera. Abia la bătrânețe adânci, când a văzut că s-apropie de tărâmurile cu munți de pilaf și hurii, a spus fiului său despre peșteră; i-a împărtășit și cuvântul deschizător de uși, spre a nu se irosi comorile în pământ. Apoi și-a dat ochii peste cap, rânduindu-se lângă străbuni. Margiana a trăit ani adânci și bătrâni; datorită istețimii ci, căpătase un bărbat bun și cel mai de preț lucru de pe lume, libertatea!

Iar comorile aflate le-au împărțit sărmanilor.

ISTORIA LUI KALAAD, SULTAN ÎN TĂRÂMUL SINDULUI; ÎL CUNOAȘTEM ȘI PE VIZIRUL SIMAZ, ȘI PE ALȚII, ÎN JURUL UNEI ÎNTÂMPLĂRI...

Prea înălțate șah! a început Șeherazada. Fie gura mea ca vâlceaua, iar glasul meu să aibă fiorii șopotului! Fie ochii mei ca luceferii în adâncul nopții, iar costița mea fie moale ca iarba și ca mătasa, spre odihna ta, șahul meu dulce... și spre fericita ascultare a istoriilor...

Ci află, luminate șah, că trăia un sultan mare în pământul Sindului. A rămas însemnat în cronică, la locul său, cu victoriile sale și cu numele său, Kalaad. Era bine potrivit la

statură, meșter la mânuirea paloșului și arcului, și bine cumpănit în gânduri.

Cronicile spun că avea acel sultan pe lângă mărița sa șaptezeci și doi de sultani mai mărunței; trei sute cincizeci de cadii, și șaptezeci de viziri se adunau în divan, împreună cu sultanii și cadiii, când erau de dezlegat pricini. Să fi văzut, prea înălțat șah, cele patru sute nouăzeci și două de bărbi albe, și să fi văzut cum fulgerau în turbane cele patru sute nouăzeci și două de bolduri de smarald... Mai mare și mai tare peste toți era Simar-vizir, lăudat fie-i numele, și neșters fie el în cartea proorocului! Nu se afla om să iasă încrunțat de la judecată, de aceea stăpânirea lui Kalaad era ca mierea, slavă și mărire lui, în prefacerea și-n cernerea veșnică a pulberilor...

Cu toată dulceața stăpânirii, cu cât se apropia de amurgul vieții lui, Kalaad-sultan sta tot mai mâhnit sub turban, parcă-i ploua și parcă-i ninge. Trecuse prin viață ca pe-o corabie frumoasă; însă acum, când intrase cu un picior pe tărâmul amurgului, se uita cu spaimă în urmă, și cu deznădejde înainte; și nici în urmă, nici înainte nu vedea nimic; ceea ce oamenii numesc „viitor” era departe de înțelegerea lui; căci, după cum cunoscut este din încercările înțelepților, viitorul nu poate fi înțeles decât prin copii. Cel ce nu are copii poate spune că nici viitor nu are; cuvântul acesta și timpul în neconținută curgere rămân neînțelese pentru cel singur! Chiar dacă a adunat averi, nici prin ele nu poate înțelege viitorul, căci ele se risipesc în mâinile furilor și-n lucrul moliilor... Sufletul celui singur piere sub piatră, fruntea lui apune după o mână de țărână...

Simțind deci apăsarea acestor strașnice adevăruri, Kalaad-sultan se topea, și degeaba înălța rugăciuni spre văzduhuri, unde sălășluiesc armile proorocului sub corturi. Iată însă că într-o noapte l-a cercetat în vis Gavriil-îngerul și i-a dat încredințare că va avea fecior... S-a trezit sultan Kalaad în

puterea nopții și a trimis străjile după Simaz. Și a venit Simaz. Și s-a bucurat de arătarea lui Gavriil. Și i-a dat laudă. Însă când l-a rugat sultan Kalaad să-i dezlege visul, el și-a pus strajă gurii. Degeaba lăcrăma Kalaad-sultan în fața lui!

— Iartă-mă și scutește-mă, Kalaade! s-a rugat Simaz, căzându-i la picioare. Eu unul visul acesta nu-l pot dezlega! mai bine spintecă-mă sau anină-mă de-o creangă...

— De ce, Simaze? s-a încruntat Kalaad.

— Kalaade! Kalaade! s-a cutremurat Simaz. Nu văd lucruri bune în visul tău! Însă îngăduie să ți le spună alții... Peste fire mă bucur că pământul Sind va avea șiruri de sultani prin fiul tău, însă află că el va fi lipsit în zilele lui de una din marile și deosebitele virtuți! Îi va lipsi stăpânirea de sine, această cârmă pe înfiorătoarea mare a lumii! Dar îngăduie, Kalaade, să nu dezleg visul mai departe! Mă uit în stihia vremii și mi-i frică, și pentru el, și pentru pământul Sind...

Astfel cutremurându-se, a ieșit Simaz cu călcăiele înainte, bătând temenele înfricoșate. Astfel văzând, a chemat Kalaad-sultan chiromanți și astrologi; unii i-au citit palma, alții s-au suit în foișoare, cu sticlute, să citească luceferii; chiromanții și-au ridicat ochii din palma lui, speriați de moarte; astrologii ar fi vrut să le crească aripi, să zboare spre Streașina Lumii, adică tocmai la munții Himalaiei, numai să nu coboare jos, cu ceea ce au citit în uimitoarea scriere a cerului... Dar n-au avut încotro; încât s-au coborât, s-au rânduie lângă chiromanți, și într-un glas au strigat:

— Bucură-te și întristează-te, Kalaade... Bucură-te că vei avea fecior, dar întristează-te pentru viitorul lui, căci îi va lipsi stăpânirea de sine... Din pricina lipsei acestei virtuți, supușii vor crâșca și vor apuca armele! Va păți ca pisica din istorie...

— Dar ce a pățit pisica aceea? s-a înspăimântat sultanul.

— Kalaade! i-a răspuns un chiromant, făcând un pas mai la față. Binevoiește și dă poruncă să fie aduse cele

trebuincioase pentru buna ascultare a istoriilor!

— Așa să fie... s-a cutremurat Kalaad-sultan, și îndată s-au rânduit toți, după vârstă și rang. Și chiromantul a început...

ISTORIA PISICII ȘI A ȘOARECELUI; DIN CARE SE VEDE LIPSA DE MĂSURĂ, MINCIUNA ȘI NERECUNOȘȚINȚA; ȘI CUM TUSTRELE DUC LA PIERZANIE...

Prea înălțate Kalaad! a început chiromantul. Trăia în vremea veche o pisică. Și cum vei binevoi a vedea, îi lipsea cu desăvârșire cinstea! Îi lipsea și măsura în lucruri! Și era și mincinoasă! Și nerecunoscătoare... Și a ieșit pisica aceea, într-o noapte, în pradă. Și a umblat ce a umblat, însă a umblat degeaba, până ce a prins-o ploaia! Și prinzând-o ploaia, s-a suit în scorbura unui copac, la adăpost. Și cum sta ea acolo, a simțit mai în adâncul scorburii un șoarecel! Strașnic s-a bucurat, și-și pregătise laba, să i-o pună după cap... Iată însă că simțind-o șoarecele a adus îndată pământ și i-a zidit între culcușul lui și laba ei... Și numai n-a crăpat pisica de ciudă, văzând acest lucru! Și-a prefăcut glasul, după regulile prefăcătoriei, așa de bine cinstită la pisici și la noi, oamenii, și a prins a mieuna astfel, încât îi plângeau de milă și arborii:

— Îndură-te, șoarece, și primește-mă în culcușul tău! Departe mă aflu de cetatea mea și de cei scumpi miei! Bătrână și bolnavă sunt, încât mă mir că prea înaltul Allah, lăudat fie-i numele! nu mă adună de pe drumuri... Mi-e frig tare, șoarece! Fă bine și ascultă numai cum îmi clănțnesc dinții... o, îndurătorule și milostivule... Amintește-ți, șoarece: oare nu spun sfintele și cutremurătoarele cărți ale Koranului și Alkoranului că cine deschide ușa unui străin deschise va

afla toate uşile în grădina Eram? Îndură-te, în numele lui Mahomed-prooroc...

— Hei, lume... s-a cutremurat şoarecele. Tu vii să ceri culcuş lângă mine... tu, duşmanca mea din vecii-vecilor? Tu, care eşti, de totdeauna, prefăcută şi vânzătoare... Cum să-ţi încredinţez viaţa mea? Oare cine îşi dă comoara pe mâna hoţului, şi care om încredinţează lemnul focului?

— Cu adevăr grăit-ai... i-a întors pisica răspuns. Drepte sunt toate ce le spui, însă a venit vremea să-mi schimb firea, şi iată: vreau să fac cu tine legământ înfricoşat, să mă muncească în chinuri pe ceea lume, să mă ardă veşnic flacăra Gheenei, dacă mă voi atinge de viaţa ta... Ajută-mă, primeşte-mă la căldură, o, şoarece...

A stat ce a stat şoarecele pe gânduri, şi i se înmuia inima, şi iar i se întărea, şi pisica îl ţinea cu rugămintea din scurt; la urmă, văzându-l aşa de tare, ea a aruncat ultima piatră de încercare:

— Sunt gata să mor, şoarece... îi spunea cu dojană şi cutremur. Măine, când mă vor afla vecinii moartă de frig la uşa ta, pe mine mă vor căina, iar pe tine te vor blestema în vecii-vecilor...

Aceste cuvinte au intrat în inima şoarecelui ca un cuţit. A sărit ca ars şi a risipit ţărâna ce-l despărţea de pisică. A poftit-o înăuntru cu adâncă plecăciune. Ba, a mai şi ajutat-o, muncindu-se s-o sprijine de subsuori. Şi după ce s-a cuibărit ea bine, prefăcându-se că tremură, s-a repezit deodată, a acoperit ieşirea cu trupul ei; a pus laba pe şoarece...

— Allah! a răcnit acesta. Aşa îţi ţii jurământul, prefăcuto? Bine a spus cine a spus că celui ce-şi dă viaţa pe mâna duşmanului nu i se cuvine să trăiască...

Şi se văita, şi se zbătea de moarte; însă tocmai atunci trecea prin dreptul acelui copac un vânător cu dinele său. Şi auzind câinele mare sfadă înăuntru, şi-a băgat botul şi a scos pisica afară, flocăind-o în lege şi sfâşiind-o bucăţi. Iar

bietului șoarece mult i-a trebuit până să-i vină inima la loc...

*
* *

— Astfel, o, Kalaade! a început din nou chiromantul, după o clipă, astfel pățesc toți cei ce sunt mârșavi, iar cei bun are parte de bucuria biruinței!

— Allah să te audă! i-a răspuns Kalaad-sultan și a împrăștiat soborul, băgându-și adânc mâna în pungă și miluindu-i din gros și pe cititorii în palmă, și pe astrologi...

Și după cum era scris, Kalaad-sultan a dat de știre Sindului că va avea un moștenitor. Bucuria lui a ajuns până la marginile Sindului.

Numai Simaz stătea tăcut și încruntat în turban.

— De ce, Simaze? i-a cercetat sultanul.

— O, Kalaade! i-a răspuns acesta. Potrivit este să nu se grăiască înainte despre trei lucruri: despre întoarcerea călătorului dus pe mări, despre oșteanul dus în război și despre pruncul aflat încă în pânțelele mamei... Cunoști istoria vecinului și a untdelemnului? Ascult-o!...

— Asta numaidecât! s-a învoit Kalaad-sultan, numai ochi și urechi. Grăiește, Simaze!

— O! Kalaade! a început acesta...

ISTORIA CU VECINUL ȘI CU UNTDELEMNUL... VEDEM CE PĂȚESC CEI CE-ȘI FAC PLANURI MARI, BIZUITE PE PULBERE ȘI UMBRĂ!

Ascultă și te cutremură, o, Kalaade! Trăia într-o cetate mare un om cumsecade, care dăduse unui sărac una din încăperile casei sale. Și îl miluia în fiecare zi cu câte o bucată

de miere, cu ceva mere și untdelemn. Și fiind pe vremea aceea untdelemnul din cale-afară de scump, acel om sărac nu-l mânca, îl punea la păstrare într-un vas. Și a tot adunat el untdelemn, până ce vasul s-a umplut, și și-a dat seama că-l va putea vinde cu preț mare. Și cum sta el întins în pat, cu vasul la căpătâi, își făcea socoteli felurite. Întâi, cum vinde untdelemnul, își cumpără o capră; apoi, când îi va veni caprei sorocul mârlițului, are să se împrietenească cu un păstor, să aibă unde-și da capra la țap. Și de bună seamă că în primul an capra are să-i fete o căpriță sau un ied; în al doilea an, un ied sau o căpriță; și așa, în câțiva ani va avea o mulțime de iezi și căprițe...

Se și vedea omul acela, o, Kalaade, vânzându-și iezii și căprițele la oboare și cumpărându-și, pe prețul lor, boi și vaci... Și se socotea, mai departe, că și vitele se vor înmulți, și vânzându-le, va putea băga banii într-un pământ rodnic; și se vedea mai apoi ridicându-și din rodul pământului un serai mare ca al slăviților sultani; și întrucât, în starea asta de bogăție, nu va putea face totul singur, își va cumpăra nenumărați robi și nenumărate roabe; apoi, înfloritoarea lui stare îi va îngădui, pe bună dreptate, să se însoare cu fata celui mai avut dintre neguțători, sau a unui vestit dregător, iar la masa lui de nuntă fripturile și dulciurile vor fi în deosebit belșug...

Simaz-vizir s-a oprit o clipă, și apoi a urmat cu un zâmbet de amărăciune...

— O, Kalaade! Își închipuia smintitul acela cum nu vor lipsi de la nunta lui dănțuitorii și dănțuitoarele, nici cântăreții cei mai vestiți, din alăută, nici povestitorii de istorii vechi, aceste bucurii deosebite ale oamenilor adunați să se înveselească... Și-și închipuia smintitul, o, Kalaade, încăperile potopite de miresme adormitoare, de dulceața muzicii și veselia danțurilor. Și a cutezat să-și închipuie mai departe cum va pofți în juru-i bogații și săracii, pe marii viziri

și chiar pe prea măritul sultan... Ba, va pofți toată suflarea din cetate, să se veselească de veselia lui, și cu toții întreolaltă! Mireasa lui va fi îmbrăcată în cele mai frumoase veșminte. „Iată, gândea smintitul, mergând cu visul mai departe, am ajuns în sfârșit să-mi îndeplinesc toate dorințele și toate năzuințele mele de om ce sade în casă străină... Aș vrea să am un fiu, pe care să-l cresc cum știu eu, înconjurat de cei mai mari învățați ai Răsăritului, iar numele fiului meu pe tot pământul să fie cunoscut!” Gândind așa, o, Kalaade, smintitul acela a ajuns cu aiurarea și mai departe: se gândea că dacă feciorul lui se va întâmpla să fie neascultător, îl va muștrului cum trebuie, cu toiagul, spre a-i urca mintea înapoi la cap... Însă, vai, o Kalaade! ridicându-se cu înverșunare împotriva fiului său închipuit, a lovit din nebăgare de seamă vasul cu untdelemn și l-a spart; și a curs untdelemnul pe barba lui, pe veșmintele lui și pe podea... Astfel, o Kalaade, acel smintit s-a învățat minte să nu mai întindă niciodată vi suri mari pe umbre nestatornice, pe lucruri care încă nu se află...

Strașnic i-a plăcut lui Kalaad-sultan istoria. A mulțumit frumos lui Simaz-vizir. Apoi, vremea a mers înainte, pe matca ei, până ce soața sa, sultănița de la Sind, i-a născut fiul mult așteptat. Bucurie mare a fost peste Sind și peste toată India. S-au strâns, la ospățul nașterii, învățații, și căpeteniile oștilor, și vizirii, de la cel mai mare pân' la cel mai mic. Și cu toții aduceau urări de bine sultanului și sultăniței. Și acoperit tot de bucurie, Kalaad-sultan întreba oaspeții ce cred despre bucuria lui. Și a ieșit la față, să-i dea răspunsul în numele tuturor, tot vizir Simaz, cel mai înțelept și mai bătrân...

ISTORIA ASINULUI SĂLBATIC ȘI A VULPII NECUMPĂTATE.

Trăia în vremea veche, prin stihiiile ei, o vulpe. Și pornind vulpea aceea într-o dimineată, întru căutarea prăzii, i-a ieșit înainte, din stihie, altă vulpe. Și cum s-au întâlnit cele două vulpi, bot în bot, grăind despre greutatea aflării unei prăzi bune, a zis vulpea a doua, cu oarecare fală:

— Eu una, dragă vecină vulpe, află că s-a îndurat de mine sultanul ființelor și am nimerit un asin mort! Cum l-am nimerit, cum m-am repezit la inima lui i-am scos-o afară din piept, și-am ros din ea trei zile! Știi, vecină de stihie, ce gust deosebit are inima asinului sălbatic?

— Stau și-mi închipui... a răspuns cealaltă vulpe și a pornit mai departe, însă nu mai căuta pradă obișnuită, ci inimă de asin sălbatic! Și umblând așa, după pradă rară, inimă de asin, și-a rânjit colții la stele vreme lungă, căci nu pe toate cărările se aflau inimi de asin! Sta vulpea acum în vizuina ei, aproape moartă de foame, și s-a întâmplat, o, cinstiților ascultători, s-a întâmplat să se arate, tocmai prin partea aceea a stihiei, niște vânători urmărind un asin sălbatic. Și urmărindu-l, unul dintre ei l-a nimerit cu săgeata drept în inimă! S-a prăbușit la pământ bietul asin și s-a târât, cu ultimele puteri, lepădând răsuflările de moarte, până la vizuina vulpii, unde vânătorii l-au ajuns. Și ajungându-l vânătorii, și vrând să-i tragă săgeata afară din inimă, au izbutit să scoată numai partea da lemn; partea de fier a rămas în inima asinului.

Îndată ce s-au dus vânătorii, văzând vulpea ce noroc i-a picat, la ușă, flutura din coadă și se lungea pe bot... Cum a ieșit afară, s-a uitat în dreapta și-n stingă, să vadă dacă s-au dus oamenii, și s-a repezit la inima bietului asin, și i-a scos-o din piept, și i-a mâncat-o cu deosebită poftă, ca după post lung... Astfel, o, cinstiților ascultători, odată cu inima a înghițit și clonțul săgeții, și în scurt timp și-a dat ochii peste cap, blestemându-se pentru necumpătarea ei.

Sfârșind, vizirul s-a închinat către ascultători, după

cuviință.

— Istoria asta... a spus alt vizir, sculându-se, istoria asta mi-a adus aminte de o altă istorie, aceea a sultanului și a pribeagului...

ISTORIA SULTANULUI ȘI A PRIBEAGULUI; VEDEM CUM SILNICIA NU RĂMÂNE NICIODATĂ NEPEDEPSITĂ, CHIAR CÂND O SĂVÂRȘESC SULTANII...

Se afla, o, sultane Kalaad, sultăniță a Sindului și cinstiților ascultători, se afla tocmai către miază noaptea îndepărtată, un sultan crunt în priviri și crunt în fapte. Călătorii îi ocoleau cetatea, pentru că îndată erau despuiți de avuție, lăsându-li-se numai o cincime...

S-a întâmplat odată să ajungă la cetatea sultanului da miazănoapte un om din cei ce bat colburile toată viața, un cm din cei ce se îmbracă aproape numai cu pânza cerului... – laudă în veci acestei năframe moi! – și se hrănesc ca păsările văzduhului... – laudă lor, căci ele râvnesc mereu spre corturile lui Mahomed-prooroc...

Și așa, cum a ajuns străinul acela la hotarul cetății de miazănoapte, îndată a și fost apucat de străji și jefuit; însă n-au prea avut ce jefui, căci mare lucru nu mai avea, în afară de șalvari și de turbanul care este ca acoperișul moscheilor... pentru că turbanul acoperă capul, unde stau gândurile, râvnele și speranțele, și unde pornesc rugăciunile către sultanul eternității. Pe când îl băteau străjile, acel om străin a început a răcni, amenințând că se va duce să se plângă sultanului...

— N-ai decât! i-au răspuns străjile. Grăiești ca și cum n-ai ști că tocmai porunca sultanului o îndeplinim...

Și astfel, s-a dus acel sărman iubitor al colburilor să se

plângă. Și ajungând la porțile seraiului, a spus străjerilor ce vrea. Și străjerii l-au luat la bătaie. Însă el nu s-a lăsat: a așteptat în preajma porților până ce sultanul s-a arătat, cu arcurile și cu șoimii, gata să meargă la vânătoare.

— Stăpâne! a răcnit străinul. M-au jefuit oamenii tăi și de șalvării ce-i aveam pe mine, și de turbanul care acoperă, la orice musulman, capul, această moschee de unde se înalță gândurile către Mahomed-prooroc... Dă poruncă să capăt lucrurile înapoi!

— Asta s-o crezi tu! i-a răspuns sultanul. Nu numai că nu vei căpăta înapoi nimic, dar vei fi pus să zaci la hrubă până mâine dimineață; atunci, voi porunci să fii scos în fața mea, să te judec și să fii trecut gădelui...

Și într-adevăr, acel iubitor al vântului și libertății a și fost aruncat în hrubă. Și cum sta el în hrubă, peste noapte s-a rugat așa către Mahomed-prooroc:

— Fă un semn, sultan al cerurilor, să se aprindă cetatea aceasta a blestemului și neomeniei! Fă un semn, sultan al munților și pulberilor, să scap cu zile!

Și s-a întâmplat, o, Kalaade și ascultătorilor... s-a întâmplat că l-a auzit cum se roagă temnicerul, și tot atunci s-a dus și a pus foc cetății...

Apoi, împreună au fugit departe, și străinul, și temnicerul, în timp ce cetatea sultanului celui crunt ardea, precum Sodoma cea din vremurile adormite...

— Strașnic... s-a mirat Kalaad-sultan.

DESPRE VARDAAN ȘI CHEMAREA ÎNȚELEPȚILOR SĂ-L ÎNVEȚE; ȘI ALTELE, SPRE STRAȘNICA MIRARE A ASCULTĂTORILOR...

Prea mulțumit de pildele vizirilor săi, Kalaad-sultan s-a

dus la leagănul fiului și i-a pus numele Vardaan.

Și așa, împlinind Vardaan vârsta de doisprezece ani, i-a zidit tatăl său un serai cu trei sute șazeci de încăperi și i-a tocmnit doi dascăli vestiți, să-l învețe toate științele acestei lumi. Și în fiecare zi învăța tot în altă încăpere a seraiului. Și cum venea seara, dascălii însemnau, la plecarea lor, pe ușă, tot ce a învățat peste zi Vardaan. Și după însemnările acelea, Kalaad-sultan își punea feciorul la încercare, din șapte în șapte zile.

S-a întâmplat însă că într-o bună zi dascălii n-au mai avut ce-l învăța. Ajunseseră, cum s-ar spune, la fundul sacului. S-au înfățișat la Kalaad-sultan, mărturisindu-i acest lucru, pentru care Kalaad-sultan le-a mulțumit și mai frumos și le-a dat și mai multă cinste, după pravilele cele vechi ale Răsăritului. Apoi l-a chemat pe Simaz-vizir și i-a destăinuit că fiul său deprinsese toate învățăturile. Și i-a răspuns Simaz:

— Înălțate stăpâne! Rubinul strălucește chiar dacă la început e colțuros ca oricare piatră; dar încă fiul tău! Cum să nu strălucească, dacă mintea lui este cea mai minunată perlă! Eu cred că ar fi bine să-i aduni mâine în sobor strașnic pe toți vizirii înălțimii tale, și pe toți învățații, și pe toți filosofii aflați în întinsa înălțimii tale stăpânire, spre a pune la încercare înțelepciunea adâncă a fiului tău Vardaan...

Și astfel, adunându-i a doua zi în sobor pe toți vizirii, pe toți înțelepții și filosofii, a intrat la urmă și vizir Simaz și li s-a închinat adânc. Și s-a închinat după aceea către Vardaan și i-a răspuns și acesta la plecăciune, închinându-i-se până la pământ. Și l-a întrebat Simaz:

— Se cuvine oare, o, Vardaane, să se închine un leu tânăr ca domnia-ta în fața unor ființe atât de mici! Și se cuvine oare să se închine lumina în fața întunericului?

Și i-a răspuns Vardaan:

— Amintește-ți, o, vizir Simaz, că până și leul tânăr trebuie

să se închine în fața leopardului, acest înfricoșat sultan al deșerturilor; iar în ce privește lumina, și ea se pleacă în fața întunericului spre a băga de seamă tainele ce se ascund în el!

Și l-a pus după aceea Simaz-vizir la câteva probe, și Vardaan a dat răspuns mulțumitor.

— Știi tu, înalte Vardaan, care este omul cel mai înțelept?

Și i-a răspuns Vardaan:

— Eu unul, înălțimea ta, vizir Simaz, socotesc că cel mai înțelept dintre oameni este cel ce știe să se bucure de frumusețile pământului, fără a se lăcomi și fără a se lăsa ispitelor.

Așa se istorisește despre niște oameni care, în clipa când s-au apucat de lucru, au văzut în fața lor un fagure. Și gustându-l ei, și aflându-l dulce peste măsură, și-au lăsat lucrul la o parte, îndeletnicindu-se numai cu dulceața. Află, înalte Simaze, că acei oameni au fost strașnic pedepsiți de către supraveghetorii lor, pentru că și-au lăsat lucrul la o parte, încurcându-se cu mierea trecătoare și amăgitoare. Și au poruncit supraveghetorii ca lucrătorilor ce nu s-au uitat la miere să li se deie răsplăți deosebite și cinste înaltă.

— Cu mare adevăr grăiești, o, Vardaane, i-a răspuns Simaz-vizir, care dintre oameni, o, Vardaane, sa lasă ușor păgubaș?

Și a răspuns Vardaan:

— Nu știi oare, vizir Simaz, că omul se poate bucura de bunurile pământului, fără a-și pierde cumpătul?

Iată, în sprijinul acestui cuvânt al meu, cu îngăduința domniilor voastre, filosofi și viziri, vă voi spune o istorie!

Și Vardaan a spus istoria următoare, în fața soborului adunat...

**VARDAAN SE DOVEDEȘTE! MAI DEPARTE ADÂNC
CUNOSCĂTOR AL LUMII, SPRE UIMIREA LUI SIMAZ-**

**VIZIR; PILDA CU CEI DOI SULTANI; ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI
VREDNICE DE ȚINUT MINTE; ISTORIA ORBULUI ȘI A
OLOGULUI; APOI O ISTORIE CU UN CORB, ÎN CARE SE
ÎNVEDEREAZĂ PEDEPSELE CE NE PÂNDESC DACA NU NE
ÎNFRÂNĂM POFTELE... SFATURI DESPRE BUNA
PURTARE A VIZIRILOR; ÎMBLÂNZIREA LEULUI ȘI
SFÂȘIEREA VÂNĂTORULUI VICLEAN, PROST ȘI
LĂUDĂROS; ADORMIREA LUI KALAAD ȘI SFATURILE LUI
ÎNAINTE DE A-ȘI DA OCHII PESTE CAP...**

Erau odată, într-un pământ depărtat al Răsăritului, doi sultani cu cetățile învecinate. Unul dintre sultanii aceștia era foarte cumsecade și foarte bun cu supușii săi; celălalt însă era zgârcit și rău. Pământul acestuia era atât de bogat, încât nu-și mai afla seamăn cu niciun alt pământ de pe lumea asta. În afară de bogățiile de pe fața pământului, se aflau bogății nesfârșite și în ascunsul lui, încât pietrele prețioase stăteau aruncate ca pietrele cele proaste.

Și era sultanul, stăpân peste acest pământ bogat, nespus de zgârcit, precum înainte s-a arătat. S-a întâmplat însă ea sultanul vecin să fie mare iubitor de pietre prețioase, și auzind că vecinul său are comori nenumărate, și-a chemat un supus și i-a dat o pungă cu foarte mulți dinari, și l-a trimis în cetatea zgârcitului, să cumpere pietre prețioase. Cum a aflat zgârcitul că pe pământul lui călătorește un om străin, a poruncit străjerilor să-l prindă, să-l lege și să-l aducă înaintea sa. Și aducându-l înaintea sa, zgârcitul l-a întrebat:

— N-ai știut, străinule, ce pătesc toți cei ce trec pe pământul meu?

Și i-a răspuns trimisul sultanului celui bun:

— Am la mine banii stăpânului meu care m-a trimis să cumpăr de la înălțimea ta pietre scumpe...

— Dacă vrei să scapi cu zile de pe meleagurile mele, i-a răspuns sultanul cel zgârcit, scoate dinarii și dă-mi-i numaidecât.

Și i-a răspuns omul:

— Înălțate sultane! Eu, unul, nu știu cum voi ieși din încurcătura asta, căci mă aflu între două puteri prea mari, între puterile și poruncile a doi sultani! Închipuiește-ți, înălțate sultane, ce aș păți din partea domniei-tale, dacă nu ți-aș da pungile cu bani! Nu-i așa că îndată ai porunci gădelui să-mi reteze capul? Dar gândește-te, prea înălțate sultane: oare nu tot așa voi păți, dacă mă voi întoarce la sultanul, stăpânul meu, fără pungi și fără pietre prețioase?

Întrebând astfel, trimisul sultanului celui bun s-a hotărât să dea zgârcitului numai o parte din bani, pentru a scăpa astfel cu zile, iar cu ce-i va rămâne să cumpere pietre scumpe, împăcându-i astfel pe amândoi stăpânii. Și făcând astfel, s-a întors la sultanul cel bun cu câteva pietre prețioase, și acesta a rămas foarte mulțumit, și l-a încărcat cu multă cinste și cu multe averi, să-i ajungă până la sfârșitul zilelor.

— Astfel, a adăugat Vardaan, sultanul cel bun închipuiește în mintea mea omul care știe să-și cumpănească râvnele și se arată darnic cu slujitorul său. Omul trimis să cumpere pietre prețioase înfățișează căutătorul. Banii înfățișează ispitele, iar pietrele scumpe sunt faptele cele bune și frumoase...

Auzindu-l grăind așa, Simaz-vizir s-a arătat foarte mulțumit și l-a întrebat:

— Îmi poți răspunde, o Vardaane, dacă la fel sunt pedepsite și trupurile, și sufletele noastre?

Și i-a răspuns Vardaan:

— Fără îndoială, o, Simaze, atât trupul cât și sufletul sunt supuse la fel pedepselor și răsplăților, pentru că amândouă se bucură deopotrivă de toate bucuriile ca și de toate

durerile... În sprijinul acestui cuvânt al meu, îmi voi îngădui, o, înalților filosofi și viziri, să vă spun istoria unui orb și a unui olog...

— Numai decît să ne-o spui... i-a răspuns vizir Simaz, iar Vardaan a prins a istorisi:

— Trăiau odată un olog și un orb, într-un depărtat pămînt al Răsăritului. Cerșeau împreună, cîntînd prin bazare și prin maidane, fiind buni prieteni. Și umblînd ei așa pe maidane și prin bazare, au cerut odată unui om să-i primească în grădina lui, măcar pentru o zi. Și iată că omul i-a primit într-adevăr în grădină, poruncindu-le ca nu cumva să se atingă de vreo roadă. Pentru a le potoli de la început orice poftă de furt, le-a dăruit un coș de poame. După ce le-au gustat și după ce s-au minunat bine de dulceața lor, amîndoi au început a ofta. Orbul ofta pentru că nu putea vedea poamele minunate, ologul pentru că nu le putea ajunge. Și în vreme ce ei oftau de-și lepădau inima, a venit un paznic al acelei grădini și i-a întrebat de ce sunt atît de triști și atît de nefericiți. Și au răspuns orbul și ologul, cu nesfârșită tristețe, arătînd că sunt nefericiți din pricina beteșugurilor. Paznicul, însă, fiind un om deosebit de înțelept, le-a răspuns:

— Dar amintiți-vă, străinilor nefericiți, de rugămîntea stăpînului meu, de a nu vă atinge de poamele grădinii!

Și l-au rugat orbul și ologul ca nu cumva să-i dea de gol în fața stăpînului, dacă ar fi să fure niște poame! Și văzînd paznicul neascultarea și nesupunerea lor, le-a răspuns că ar fi bine ca pe orb să-l ajute ochii ologului, iar pe olog să-l ajute orbul, al cărui trup sănătos...

Și astfel, s-a urcat ologul în cîrca orbului. — și așa au prădat ei toată grădina aceea... Și venind stăpînul acasă, s-a repezit asupra lor cu mare mînie, întrebîndu-i dacă asta le-a fost răsplata că au fost lăsați în grădină... Însă orbul și ologul au început să mintă, spunînd că ei nu erau în stare

să prade, deoarece unul este olog, iar celălalt e orb. Și i-a sfădit și mai strașnic stăpânul acelei grădini.

O, voi, nerecunoscătorilor! v-aș fi iertat dacă v-ați fi recunoscut vina, dar așa, vă pedepsesc, să se, audă și să se afle despre fapta voastră în tot Islamul... Și pe lângă că au rămas muritori de foame, cei doi lacomi și nerecunoscători au fost izgoșiți pretutindeni, din toate așezările Islamului.

Căci omul nestăpânit pățește cum a pățit corbul din istoria următoare:

— Aflați, înalților viziri și filosofi, că trăia în vremurile vechi un corb vestit prin adâncă lui înțelepciune și vestit între toate păsările cerului și pământului pentru cinstea sa. Trăia corbul acela într-o înfricoșată singurătate, pe vârful unui munte; și întâmplându-se să treacă pe acolo un vânător, a așezat un laț în care aruncând cuvenitele bucăți de carne, a plecat mai departe. Și văzând corbul bucățile de carne, l-a cuprins o poftă așa de mare, încât n-a băgat de seamă lațul și s-a năpustit drept în el, încurcându-se astfel de moarte. Și întorcându-se pe acolo vânătorul, după o vreme, a întrebat cu mirare deosebită:

— Pe Allah! Doar eu am așezat lațul acesta pentru păsări mici, și niciodată nu mi-am închipuit că are să se prindă în el un corb înțelept ca tine!

— Această întâmplare, a adăugat Vardaan, arată că poftele nesățioase mână spre nenorocire toate ființele, oricât de înzestrate ar fi ele cu înțelepciune și pricepere...

Și întorcându-se Simaz-vizir către Vardaan, l-a întrebat:

— Răspunde-mi dacă poți, o, Vardaane, care sunt datoriile unui vizir față de sultan, stăpânul său.

Și Vardaan a răspuns:

— Datoriile unui vizir către stăpânul său sunt multe și deosebite! Dar întâia lui datorie este de a-i împărtăși sfatul, de a-i păstra tainele, de a-i spune la timp toate câte se. Întâmplă în lume și de a-i potoli mânia! Și cred, o, înțelepților

viziri și filosofi, că un vizir bine înzestrat niciodată nu va căuta să întărite cu vorba mânia stăpânului său; căci altfel, se va întâmplă ca în istoria cu vânătorul și leii...

— Dar care este istoria aceasta? a întreat vizir Simaz; și a răspuns Vardaan:

— O, voi, înțelepților! Trăia odată un vânător de fiare sălbatice. Cum prindea o fiară, vânătorul pomenit vindea carnea și-și păstra pielea, iar ce nu putea vinde arunca unui leu aflat într-o vâgăună. Era leul acela atât de obișnuit cu darul vânătorului, încât până la urmă s-au împrietenit, și se cobora deseori vânătorul până la el, și-l mângâia pe spate, și-l apuca până și de canaful cozii... Și văzând la o vreme cât de blând devenise leul, s-a gândit că n-ar strica dacă l-ar prinde și l-ar băga în cușcă, pentru a se putea lăuda fața de prietenii lui că a prins un leu. Și astfel făcând, leul s-a mâniat. Așa de tare, încât l-a înșfăcat în labe, și trântindu-l la pământ, l-a rupt în bucăți, după ce mai întâi l-a călcat bine...

Pilda asta, o, voi, înalților viziri și filosofi, vrea să arate că așa pățește vizirul, dacă nu știe folosi blândețea stăpânului său, sultanul...

Și a mai întreat Simaz:

— Dar, Vardaane, răspunde-ne: ce ar trebui să facă un vizir și cum ar trebui să se poarte, dacă sultanul, stăpânul său, este rău din fire și săvârșește numai fapte rele, și nu ia în seamă sfaturile înțelepte ale vizirilor?

Și a răspuns Vardaan:

— Trebuie să se știe că dacă sfaturile nenumărate nu sunt luate în seamă, atunci vizirul cel înțelept trebuie să se despartă de stăpânul său!

— Dar ce sunt vinovați supușii, dacă asupra lor se abate mânia răului sultan?

— Sultanul care vrea să-și întărească stăpânirea trebuie să asculte de învățăturile lui Mahomed-prooroc din cartea

înfricoșată a Koranului, trebuie să fie drept cu toți supușii lui și neconținut să fie aproape de treburile supușilor...

Cu multă mirare îl ascultau pe Vardaan înțelepții și filosofii adunați! Și întorcându-se spre ei Kalaad, i-a întrebat ce cred despre fiul lui. Și i-au răspuns aceștia că sunt mulțumiți cu cât știe și că prin înțelepciunea lui i se cuvine să-i fie urmaș. Și i s-a dăruit lui Vardaan o diademă și i s-a făgăduit stăpânirea aceluia pământ, după admirația părintelui. Și așa, nu după multă vreme, Kalaad-sultan a pornit spre drumul veșnic al dreptilor. Și înainte de a porni, l-a chemat pe fiul său și pe toți vizirii și înțelepții, și le-a grăit tuturor cu glas stins, dându-le multe sfaturi și rugându-i să călăuzească pașii lui Vardaan pe încurcatele căi ale acestui pământ. Și înainte de a-și da duhul, i-a spus fiului său:

— Să cauți, o, Vardaane, să nu vorbești când ești mâniș! Să ai răbdare ori de câte ori se va abate asupra ta nenorocirea! De câte ori vei deschide gura să vorbești, nu rosti decât adevărul! Dacă apuci a făgădui ceva, ține-te de făgăduință numaidecât, orice s-ar întâmpla! Fii blând în poruncile tale, căci prin blândețe poruncile devin blânde ca niște sfaturi ale prietenilor! Caută, o, fiul meu, să fii pe atât de bun pe cât ești de puternic! Dacă ți se cere ceva, îndeplinește tot în clipa aceea, căci dorințele împlinite prea târziu nu mai au niciun preț! Dacă s-o întâmpla, o, fiul meu Vardaan, să fii lăudat adeseori, tu să-ți cunoști lungul nasului. Să bagi de seamă ori de câte ori ești lingușit; rămâi tot drept, chiar și în mijlocul lingușirilor!...

Și sfârșind cu aceste sfaturi înțelepte, Kalaad-sultan și-a dat ochii peste cap, și a fost îngropat cu deosebită fală, și toți supușii lui au stat la post și-n adâncă întristare, multă vreme, căci prea drag le fusese tuturor, în lungul strălucitei lui stăpâniri...

Iar după trei zile, toate cetățile și-au început viața firească, au ieșit neguțătorii prin bazare și pe la tarabe, iar Vardaan a

fost ales sultan. Și fiind el înțelept, și urmând sfaturile bătrânului adormit, și-a pornit bine toate treburile. Însă cu timpul, ochii lui au început să se uite prea des și cu prea mare bucurie la fetele frumoase ale Răsăritului; așa încât mai toată vremea și-o petrecea între ele, lăsând deoparte treburile. Și văzând Simaz-vizir că Vardaan cade în pierzare, s-a adunat în taină cu ceilalți viziri și filosofi, și într-o seară s-a hotărât să se ducă să găiască cu tânărul sultan. L-a primit acesta cu bunăvoință și l-a ascultat tot cu bunăvoință. Simaz-vizir i-a amintit de sfaturile bătrânului adormit, rugându-l să nu se lase pradă lucrurilor ușoare, căci va păți ca omul cu peștele...

— Dar ce a pățit omul acela? l-a întrebat Vardaan.

Și i-a răspuns Simaz:

— Trăia odată un pescar la malul unui râu larg și sălbatic. Și aplecându-se omul acela odată, să bea apă, a zărit un pește nemaipomenit de mare și de frumos. Și s-a oprit din băut, și se uita la ochii peștelui aceluia, și gândea: „Ce încântător pește și cât de bun trebuie să fie la gust! Dacă nu m-aș teme că mă înec, m-aș arunca în volbură să-l prind...” Și în vremea aceea, peștele se apropia de el tot mai tare, încât omul a sărit în râu, fără să se mai gândească, și a înșfăcat peștele de coadă... Însă peștele nu s-a lăsat prins, și l-a smucit în adâncul primejdios. Neștiind înota, omul acela n-a. Mai putut să iasă, și dând el drumul peștelui, și văzând că se îneacă, a început să strige după ajutor!

Și s-a întâmplat că tocmai atunci se afla pe acolo un pescar care se minunătea peste fire că un om sănătos la minte s-a putut zvârli într-o atât de mare primejdie... Și i-a aruncat pescarul acela o plasă, și după ce l-a scos pe mal, i-a spus că ar fi trebuit să-l lase să se înece, deoarece s-a supus unei dorințe nesăbuite și a încercat să prindă, cu mâna, un pește care nu putea fi prins nici într-o plasă de pescari încercați...

A ascultat Vardaan istoria aceasta; și după ce i-a mulțumit frumos lui Simaz pentru pilda strașnică, a răspuns că are dreptate. Și l-a rugat ca a doua zi să adune toți înțelepții și filosofii, pentru ca în fața lor să-și ceară iertare.

Simaz-vizir s-a dus întru ale sale, foarte mulțumit, iar seara, când Vardaan se afla din nou însoțit de o fată, a căzut deodată pe gânduri.

— Ce se întâmplă cu înălțimea ta, sultane? l-a întrebat aceasta, mirată.

Și i-a răspuns Vardaan:

— Am grăit cu vizir Simaz și m-a dojenit strașnic, pentru că mă țin de petreceri...

Și a răs fata:

— Mă mir, înălțimea ta, că leul se teme de un iepure! Fii înțelept și gândește-te ce urmăresc vizirii: oare nu cumva vor ei să te ostenească prea mult cu toate treburile grele, pentru ca plăcerile lor să fie mai multe? Să nu pățești ca în istoria tânărului și a hoțului...

— Dar care este istoria aceasta? a întrebat Vardaan.

— Ascultă... a început ea.

VARDAAN ASCULTĂ O ISTORIE CU UN FECIOR ȘI UN HOȚ, SPRE ȘI MAI ADÂNCA LUNECARE ÎN PIERZARE, ȘI SPRE MAI STRAȘNICA ÎNGRIJORARE A LUI SIMAZ; ÎNSĂ NICI SIMAZ NU NE LASĂ, ȘI SPUNE ȘI EL O PILDĂ...

S-a întâmplat odată, o, dulcele meu sultan, că au ieșit șapte hoți la prădat. Și s-a întâmplat să întâlnească un fecior orfan, care tocmai cerșea ceva de mâncare. Și i-a spus unul dintre hoți:

— Dacă vrei de mâncare, feciorule, atunci vino cu noi, și-ți vom da de băut și de mâncat, și-ți vom da și veșminte de care

duci atâta lipsă...

— Cu dragă inimă vă urmez... a răspuns feciorul. De azi înainte, voi îmi sunteți mai apropiați decât rudele mele...

Și intrând hoții într-o grădină mare și umbroasă, s-au oprit la rădăcina unui nuc încărcat de rod, și au poruncit orfanului să se suie, să-l scuture, dar să nu strice nicio nucă, până mu le-or strânge ei, de pe jos, pe toate... Și s-a urcat feciorul în nuc, și scuturându-l, hoții culegeau nucile și le mâncau, și au tot mâncat până s-au săturat. Și iată că nu după multă vreme, venind stăpânul grădinii și vrând să-i ducă pe hoți la judecată, aceștia au răspuns că ei nu poartă nicio vină; că treceau pe acolo și au găsit poarta deschisă și pe acest fecior care s-a lăudat că este stăpânul grădinii. Și au mai adăugat hoții că nici n-ar fi îndrăznit să intre să strângă nuci, dacă nu i-ar fi poftit el. Și întorcându-se stăpânul grădinii către fecior, gata să-l prindă și să-l deie judecății, acesta a început să geamă, arătând care este adevărul. Stăpânul grădinii l-a crezut și l-a lăsat să se ducă în drumul lui.

— Așa ai să pățești și tu, o, dulcele meu sultan, cu vizirii și cu înțelepții tăi, dacă le vei lua în seamă sfaturile...

Mulțumit strașnic a rămas Vardaan de istoria aceasta și a dat poruncă să se aducă în grabă mâncări și băuturi, gata de petrecere.

A doua zi dimineața, când s-au strâns în divan vizirii, și înțelepții, și conducătorii oștilor, Vardaan le-a trimis cuvânt să-și vadă de drum, că e obosit și nu mai ține divan. Și s-au dus vizirii și înțelepții în treburile lor, mâniași și păliți în inimă, iar Simaz a așteptat cu răbdare și cu înțelepciune până seara. Și intrând seara la Vardaan, i-a zis:

— Să mă ierți, înălțimea ta, de cele ce ml s-au întâmplat!

— Dar ce ți s-a întâmplat? l-a întrebat mirat Vardaan.

— Nimic, înălțate doamne, decât că m-am făcut de răs la adâncile mele bătrâneți, în fața celor mai mici... Ia aminte, o,

sultane Vardaan, că dacă vei sta și mai departe numai la petreceri, trupul ți se va moleși și-ți vei scurta zilele...

Vardaan-sultan l-a ascultat plecat și i-a făgăduit că a doua zi dimineața se va arăta în divan, numaidecât. Și văzând seara altă fată frumoasă, și văzându-l aceasta, l-a întrebat ce-l doare. Și spunându-i el despre sfatul lui Simaz-vizir, ea a răs!

— Cum se poate, o, sultan Vardaan, să te temi de supușii tăi? Ești sultan și fecior de sultan! Dacă te temi acum de vizirii tăi, cum te vei purta dacă se va arăta într-o bună zi un dușman cu oștile? Nu știi oare, din sfaturile înțelepților bătrâni, că turma trebuie să-și urmeze păstorul, și nu păstorul să-și urmeze turma? Dacă vei da ascultare vizirilor și filosofilor tăi, vei păți ca-n istoria cu neguțatorul și hoțul...

— Spune-mi și mie această istorie... a îndemnat-o sultanul Vardaan, și fata a prins a istorisi...

UN NEGUȚĂTOR ȘI UN HOȚ; PÂNĂ UNDE AJUNGE PREFĂCĂTORIA UNOR NECINSTIȚI; CE FACE LUPUL PUS SA ÎMPARTĂ PRADA

Călătorea odată un neguțator bogat. După vreme lungă de mers, s-a oprit neguțatorul acela într-o cetate mare, unde și-a tocmit cu năimeală o locuință. Și tocmai pe când își așeza mărfurile scumpe, au venit la el fel de fel de oameni, bucuroși de sosirea lui. Toți se mirau de stofele rare și de mătăsurile străvezii și ușoare. Șederea lui în cetatea aceea s-a făcut cunoscută tuturor foarte repede, încât au aflat de el și niște hoți peste măsură de îndrăzneți, care jefuiseră până atunci toate bogățiile cetății și chiar comorile sultanului.

Într-o noapte, hoții aceia s-au adunat la sfat.

— Să lăsați pe mine, fraților, a spus unul dintre ei, că știu

eu ce trebuie să fac pentru a-l jefui până la piele...

S-au bucurat ceilalți hoți, și la despărțire i-au urat noroc în drumul lui; și cum s-a luminat de ziuă, hoțul acela s-a îmbrăcat în veșmânt de doctor și a luat o trusă cu felurite doctorii și o carte de medicină la subsuoară; și s-a statornicit în vecinătatea casei unde locuia neguțătorul. Și oprindu-se hoțul acolo, și-a așezat pe frunze de palmier feluritele alifii și prafuri. Oamenii veneau la el și cumpărau leacuri; și le da el și felurite sfaturi, ca un doctor ce se prefăcuse că este.

Într-o zi, cam pe timpul amiezii, s-a dus la neguțător și l-a întrebat dacă n-are nevoie de niște leacuri. I-a răspuns neguțătorul că n-are nevoie de nimic, dar că îl pofteste la masă, întrucât îl prinsese amiaza în casa lui. Hoțul a primit cu mare și prefăcută bucurie, a ospătat cu poftă deosebită, iar la sfârșit i-a spus:

— Te văd om de treabă, cum nu se mai află... ești numai bun să fii prietenul meu nedespărțit! Iată de ce aș îndrăzni, dacă nu ai nevoie de leacurile mele, cel puțin să-ți dau un sfat... Te văd puternic și sănătos, dar ai prea mare poftă de mâncare! Și pentru că bine se știe unde duce lăcomia, te rog să-mi primești sfatul...

Neguțătorul s-a mirat de vorbele lui și i-a răspuns că să nu aibă nicio grijă, deoarece așa ospătează, mult, de când se știe, și nu i s-a întâmplat nimic...

— Ascultă bine, o, prietene, a spus mai departe hoțul. Abia mai târziu vei vedea ce vei păți din pricina lăcomiei tale! Dacă nu vrei să ajungi la un deznodământ groaznic, te rog să primești o doctorie de la mine...

Șt îndată i-a și întins o doctorie, și neguțătorul a înghițit-o tot atunci, cu toate că era amară.

A doua zi, spre seară, s-a arătat hoțul din nou și i-a adus o doctorie și mai amară, și neguțătorul a băut-o și pe aceasta. Așa a dobândit hoțul încrederea neguțătorului. Și văzând că primește orice doctorie i-ar da, într-o zi i-a adus otravă și

acesta a băut-o și a murit chiar în noaptea aceea. Hoțul a luat toate lucrurile, toate covoarele, stofele și mățăsurile, și le-a adus în fața prietenilor săi, împărțindu-le între ei.

— Vezi, dar, o, Vardaan-sultane... a adăugat fata, așa o poți păți și tu cu vizirii, pentru că ai prea mare încredere în ei!

Mult i-a plăcut lui Vardaan-sultan istoria aceasta! Și nici a doua zi nu s-a arătat în divan.

Și văzând vizirii că nu vine nici în ziua aceea, l-au chemat pe Simaz la ei, spunându-i că vor veni cu armele asupra sultanului, și-l vor sili să părăsească seraiul; apoi își vor alege alt sultan...

A doua zi, Simaz-vizir s-a și înfățișat la Vardaan:

— De ce ai fugărit înțelepciunea de la ușa ta, o, sultane? l-a întrebat cu dojană și cu lacrimi. De ce nu te deștepți înaintea de a te birui nenorocirea? Adă-ți aminte că supușii sunt ca pietrele! Adă-ți aminte că pietrele, deși stau atâta vreme sub apa râului, îndată ce le scoți la soare și se usucă, scot scânteii la lovirea cea mai ușoară... Nu vezi că supușii tăi au de gând să te piardă și să aleagă alt sultan? Dacă nu te vei îndrepta la vreme, o, Vardaane, vei păți ca lupul din istoria cu vulpea și leul...

Și vizirul Simaz a spus istoria următoare:

— Au ieșit odată la vânat o grămadă de vulpi. Și dând ele peste o cămilă moartă, și-au spus: „Avem ce roade din cămila asta o lună de zile, dar ar trebui ca una din noi să fie aleasă mai mare, să aibă grijă ca împărțeala cărnii să fie dreaptă!” Și dându-și seama vulpile că așa e bine să fie, s-au dus la un lup și l-au rugat să fie el împărțitorul prăzii.

Într-adevăr, în ziua întâia lupul a împărțit fiecareia, după sfânta dreptate, fără să părătească pe nimeni. Prea-mulțumite s-au arătat vulpile de bunul și nepărtinitorul împărțitor. Însă, a treia zi lupul a prins a se gândi ce folos are dacă va împărți până la capăt prada acestor vulpi, care

până la urma urmei au să-l scoată slab și ticălos... Și așa s-a hotărât ca încă din ziua următoare să nu le mai dea nimic, mai ales că le socotea roabe ale sale, ca fiind mai slabe la putere. Și le-a zis vulpilor în ziua următoare:

— Aflați, vulpilor! Tot ce vedeți aici, toată carnea acestei cămile moarte este a mea, și voi n-aveți decât să vă duceți încotro nimeriți... Care dintre voi va îndrăzni să mi se împotrivescă îmi va simți colții!

Au ascultat vulpile cu mare spaimă și și-au spus: „Acest nelegiuit, care nu ascultă de poruncile lui Allah, ne-a înșelat amar, și noi nu avem asupra lui nicio putere! Hai să-l lăsăm azi să se sature bine și să venim iar, mâine, să-i amintim că l-am ales și că se cuvine să se poarte cinstit”.

Însă lupul nici n-a vrut să audă dojana vulpilor; ba, a rânjit la ele plin de mânie. Și văzând vulpile că nu vor scoate nimic de la acest dușman, au hotărât să cheme leul, să facă el dreptate și să-l pedepsească...

Și astfel, a venit leul și a înșfăcat carnea cămilei și a ucis lupul...

— Ia aminte, o, sultane Vardaan, a adaus Simaz. Supușii nu trebuie niciodată nesocotiți! Pentru cea din urmă oară, te sfătuiesc cu lacrimi în ochi să-ți aduci aminte de sfaturile adormitului tău părinte și să te îndrepti!

— Facă-se voia lui Allah... a răspuns Vardaan, și vizirul Simaz s-a arătat în fața poporului din cetate, arătând hotărârea sultanului.

Auzind toate cele întâmplăte, iubita sultanului s-a mirat peste măsură și i-a spus:

— Nu cumva, înălțate sultan, vizirii aceștia te-au strâns de pe drumuri și te-au făcut sultan? Oare nu erau ei mai înainte sclavii tatălui tău? Doar tatăl tău, prea înălțatul Kalaad, te-a așezat unde te afli! Un sultan adevărat trebuie să aibă inimă de fier, altfel nu i se cuvine domnia!

Cum te lași pradă slăbiciunii tale? Păzește-te de viziri și de

filosofi, căci altfel vei păți ca în povestea ciobanului și hoțului...

Și fata a început a istorisi:

CIOBANUL ȘI HOȚUL; RĂSCOALA NORODULUI DIN SIND; UCIDERA ÎNȚELEPȚILOR; O EPISTOLA DE LA HANUL INDIEI

Trăia în vechimi un cioban care-și păzea turma ca pe lumina ochilor. Și umblând pe lângă turma lui un hoț, și văzând că nu-i poate fura nicio oaie, a luat o piele de leu, a umplut-o cu paie și a așezat-o pe un deal, așa fel ca să poată fi văzută de cioban. Și s-a dus hoțul după aceea la ciobanul pomenit și i-a spus că leul îi cere tribut. Și i-a răspuns ciobanul:

— Dacă-i vorba pe atât, ia din turma mea ce poștești...

Și astfel i-a cărat hoțul pe rând toate mioarele.

— Ți-am spus istoria asta, o, Vardaane, spre a trage învățăturile de cuviință!

Sultan Vardaan i-a găsit istoria plină de înțelepciune, și a doua zi tot nu s-a înfățișat la divan. Și în aceeași dimineață s-a adunat poporul în fața seraiului, cu armele în mână, și sileau străjerii de la porți să le deschidă. Și nevoind străjerii să asculte, poporul a dat foc porții. Și văzând Vardaan-sultan ce se întâmplă, și-a chemat iubita și i-a arătat pericolul profetit mereu de vizir Simaz...

— Cât de copil ești, o, sultane! a răs fata. De ce nu omori vizirii și înțelepții? Te sfătuiesc să-i ucizi și pe capii poporului, și ai să vezi pe urmă cât de ușor și de bine are să-ți fie!

— Ai dreptate! i-a răspuns Vardaan și, punându-și turbanul, a trimis să-l cheme pe Simaz. Și înfățișându-se

acesta, i-a grăit sultanul așa:

— Știi cât îmi ești de drag, o, Simaze! Știi cât de drag ai fost tatălui meu! Te rog deci, în numele iubirii mele, du-te și liniștește mânia oamenilor, și-ți făgăduiesc că mâine mă voi înfățișa la divan numaidecât...

Înduplecat de aceste cuvinte, vizir Simaz a alergat în fața poporului involburat, și spunând făgăduința sultanului, s-a potolit volbura.

Îndată după aceea, Vardaan-sultan a chemat la sine zece robi peste măsură de puternici și le-a poruncit:

— Aduceți-vă aminte cât de bine v-a ținut tatăl meu, și cât de bine vă țin eu. Să vă văd acum cum știți să răsplătiți viața îmbelșugată pe care ați avut-o! Supușii mei și-au pus de gând să mă ucidă. Trebuie să-i pedepsesc! M-am socotit așa: am să chem pe rând câte un vizir, un dregător și un filosof, să țin cu ei sfat scurt, după aceea îi voi trimite în încăperea asta alăturată, unde va trebui să pice în mâinile voastre...

Au ieșit robii, după ce i-au făgăduit că-i vor îndeplini porunca. Și chiar a doua zi, Vardaan s-a urcat în jilț, cu cartea de legi pe genunchi. Și au prins a intra la dânsul dregătorii, și vizirii, și înțelepții. Și care cum intrau erau trimiși în încăperea alăturată, în mâinile ucigașilor. Așa au pierit toate căpeteniile, iar oamenii simpli au fugit pe la casele lor, îngroziți.

Fiind țara sultanului Vardaan vestită prin bogățiile ei, a râvnit spre ea unul dintre vecini, hanul Indiei. Și a pornit acesta cu oștile, știindu-l slab, căzut pe mâna femeilor și părăsit de toți prietenii și sfătuitoarii. Mai întâi, i-a trimis scrisoare, dojenindu-l pentru nelegiuirile lui și poruncindu-i că de azi încolo îl socotește sclav al său. Și dacă-l socotește sclav, îi poruncește ca în trei zile să-i clădească un serai în mijlocul mării; iar dacă nu e în stare să i-l clădească, să lepede domnia; altfel, vine asupra lui cu douăsprezece mii de oști, fiecare cu câte o mie de oameni, spre a-l birui și a-l

prinde. Și primind Vardaan-sultan scrisoarea vecinului, și-a pierdut îndată cumpătul, și s-a dus la soațele lui, cerându-le sfat. Însă, după cum era de așteptat, toate au ridicat din umeri, răspunzându-i că sfaturi bune îi pot da numai bărbații, ele nefiind decât niște femei proaste și neputincioase...

Peste măsură de mâhnit. Sultan Vardaan și-a dat seama de nenorocirile lui, și le-a spus în adaus că a pățit-o ca în istoria cu potârnichea și cu broasca țestoasă...

POTÂRNICHEA ȘI BROASCA ȚESTOASĂ; ISTORIA ÎȘI URMEAZĂ CURGEREA; VEDEM CE SE ÎNTÂMPLĂ ÎNTR-O ȚARĂ FĂRĂ BĂTRÂNI; CĂINȚA PREA TÂRZIE A LUI VARDAAAN; EPISTOLA DE RĂSPUNS CĂTRE HANUL INDIEI...

Se spune că odinioară trăiau într-o insulă foarte bogată în arbori și-n fructe o mulțime de broaște țestoase. S-a întâmplat să zboare pe acolo, într-o bună zi, o potârniche, în căutarea unui loc răcoros, fiind o căldură înăbușitoare. Și întorcându-se broaștele țestoase din drumul lor prin insulă, și aflând potârnichea în vecinătatea sălașului lor, au văzut că era frumoasă, așa că s-au bucurat de întâlnire.

— Cred că aceasta este sultănița tuturor păsărilor, și-au spus broaștele.

Și s-au purtat cu potârnichea așa de frumos, încât după ce a zburat toată ziua și s-a înveselit, și după ce s-a întors seara din nou în vecinătatea broaștelor, îi plesnea inima de bucurie și de fericire. A trecut vremea, și broaștele au început să se teamă că într-o bună zi o pot pierde, sau se poate însoți cu o altă pasăre, de aceea s-au strâns la sfat și au hotărât să o țină numai în cuibul lor, sub pază. Și s-au apropiat seara de

potârniche și, după ce i s-au închinat frumos, până la pământ, i-au spus:

— Gândește-te, vecină potârniche, la bunătatea lui Allah care ți-a dăruit toată iubirea noastră! Nu ne-ai făcut niciun rău de când ne ești vecină! Am trăit numai în bună înțelegere și pace. Dar întrucât bine se știe că cel ce iubește nu-și află liniște decât în apropierea celui iubit, suntem destul de nefericite că nu poți sta aproape de noi tot timpul...

— O, prietene broaște țestoase! le-a răspuns potârnichea. Sunt nespus de fericită să stau mereu numai aproape de voi, dar ce să fac dacă Allah cel drept, singurul ocrotitor al păsărilor, mi-a dăruit aripi care mereu mă despart de voi?

Au stat ce-au stat broaștele țestoase și s-au gândit mult înainte de a-i răspunde:

— Dacă aripile tale sunt vinovate că trebuie să te desparți mereu de noi, și întrucât ele te pot duce la primejdia de a fi răpită, te-am sfătui să le lepezi și să rămâi aici, în cuibul nostru...

— Dar cum să-mi lepăd aripile? a întrebat potârnichea, cu deosebită mirare.

— Smulge-ți penele, una câte una, și atunci nu vei mai putea zbura...

Și astfel, proasta potârniche n-a stat nicio clipă la îndoială și a urmat sfatul broaștelor țestoase. Și-a smuls până cu pană, și din aripile ei n-a mai rămas nimic.

S-a întâmplat însă să treacă pe acolo tocmai o nevăstuică. Și zărind nevăstuica aceea potârnichea fără aripi, s-a repezit asupra ei și a înșfăcat-o. Și dându-și seama proasta potârniche în ce nenorocire a căzut, a început să strige broaștele țestoase în ajutor...

Însă acestea, cu lacrimi în ochi, răspundeau că nu-i pot ajuta nimic, neavând sprinteneală îndeajuns. Și a răspuns potârnichea, suspinând din adâncul inimii:

— Nu plângeți și nu vă tânguți voi, broaște țestoase, căci

voi nu sunteți vinovate cu nimic! Eu singură sunt de vină că m-am aruncat într-o asemenea nenorocire...

— Așa și eu, a adaus Vardaan-sultan. Singur, cu mâinile mele, m-am aruncat în nenorocirea aceasta...

Și astfel zicând, s-a dus în încăperea unde se aflau trupurile vizirilor, căpeteniilor și filosofilor; și plângea amar, și degeaba plângea, chemând puterea lui Allah să-l învie măcar pe unul, să-l ajute și să-l sfătuiască...

Și după ce a plâns o zi întreagă, și încă o zi, și după ce a stat în rugăciune și în post, Vardaan-sultan s-a îmbrăcat în veșminte de om simplu și a ieșit din serai, în uliță. A văzut într-un maidan doi băieți grăind între ei. Și spunea unul:

— Ai aflat ce nenorocire s-a abătut asupra cetății noastre? Ard câmpurile din pricina secetei...

Și i-a răspuns băiatul celălalt:

— Nenorocirile acestea nu sunt nimic! De când sultanul nostru și-a ucis sfătuitoarii, sultanul vecin, dușmanul lui, i-a trimis epistolă, cerându-i să clădească un serai în mijlocul mării. Iar de nu va izbuti să i-l clădească, va trimite douăsprezece mii de oști...

Auzind Vardaan-sultan cuvintele băieților, s-a minunat foarte că scrisoarea primită a ajuns la cunoștința lumii. Și s-a apropiat de băiat și l-a întrebat de unde cunoaște cele istorisite. Băiatul i-a răspuns că tatăl său avea darul de a cunoaște toate întâmplările...

A tresărit Vardaan-sultan, deodată. L-a întrebat:

— Dar oare nu l-ai putea scoate pe sultan din încurcătură?

— De ce nu? a răspuns băiatul. Dar nu pot spune acest, lucru decât sultanului, dacă m-ar chema la înălțimea sa...

— Dar cum te-ar cunoaște sultanul?

A răspuns băiatul:

— Dacă îi pare rău că și-a ucis vizirii și înțelepții, și dacă va căuta să se înconjoare de alți oameni înțelepți, atunci mă va afla și pe mine... Iar dacă n-are de gând să se facă iar om

de treabă, să se ducă să petreacă mai departe și să aștepte nenorocirea!

Acestea auzindu-le, Vardaan-sultan a urmărit băiatul, să-l vadă unde șade; și după ce și-a întipărit bine în minte casa, s-a întors la serai și s-a îmbrăcat din nou în veșmintele de sultan; a ospătat și a băut bine. După aceea l-a chemat pe unul dintre robii lui credincioși, și lămurindu-l unde se află casa băiatului, i-a poruncit să se ducă să-l cheme cu vorbe blânde. Să-i spună așa:

— Te cheamă sultanul, să-ți ceară sfat! Hai, vino, căci drumul acesta îți va aduce mult noroc...

Robul credincios a pornit repede și îndată ce a aflat băiatul, l-a poftit cu el. Și arătându-se la Vardaan-sultan, s-a plecat adânc în fața lui. Și l-a întrebat acesta:

— Știi tu oare, feciorule, cine a fost azi în fața casei tale și cu cine ai vorbit tu?

Băiatul a rămas o clipă pe gânduri; i-a răspuns:

— Tu ai fost, luminate sultane...

Și Vardaan-sultan l-a luat pe genunchii lui și l-a sărutat, și a dat poruncă să se întindă mesele. Și după ce băiatul s-a ospătat în lege, i-a zis:

— Adu-ți aminte, prietene, că azi mi-ai pomenit despre cel mai de preț lucru, mi-ai spus cum aș putea scăpa, ori cum aș putea ține piept hanului Indiei care mi-a trimis epistola! Ce mă poți sfătui? Unde aș afla puterea de a mă împotrivi și de a-l birui?

— Într-o inimă curajoasă, înălțate sultane! i-a răspuns băiatul. Să vină femeile care te-au învățat să-l ucizi pe tatăl meu, vizirul Simaz, și pe ceilalți viziri și filosofi...

Vardaan-sultan a rămas înmărmurit.

— Simaz a fost tatăl tău? O, Allah, nu mă părăsi! Mi s-a cuvenit tot ce mi s-a întâmplat, ca pedeapsă a rătăcirilor mele! Vino, băiatul meu, la dreapta mea, în locul tatălui tău, prea cinstitul Simaz-vizir, spre a preamări prin tine amintirea

lui și înțelepciunea lui fără margini...

Și după ce Vardaan-sultan a jurat băiatului că îi va urma sfaturile întocmai, l-a întrebat ce trebuie să facă. Băiatul l-a sfătuit să-l țină trei zile pe trimisul hanului indian afară din cetate. Să-l primească abia a treia zi, când el, fiul lui Simaz, îi va da epistola de răspuns.

Vardaan-sultan l-a ascultat și a făcut întocmai, iar a treia zi băiatul lui Simaz i-a adus următoarea epistolă de răspuns:

„Pace peste toți cei ce cred în Allah și în Mahomed-prooroc și în oștile lor nebiruite! Află, han al Indiei, ce te socotești han peste toți hanii lumii, că am primit scrisoarea înălțimii tale; și am aflat din scrisoarea înălțimii tale cât ești de prost! Dacă ți-am ținut trimisul trei zile la poarta seraiului nostru, l-am ținut numai pentru că te socotesc un nimic, și numai din milă pentru trimisul tău am scris epistola asta! Vei fi auzit despre soarta vizirilor noștri, și a căpeteniilor noastre, și a filozofilor noștri. Dar dacă ceea ce ai auzit este adevărat, lucrul acesta este încă o dovadă că pentru fiecare vizir, căpetenie și filozof, avem în cetatea noastră câte o mie de viziri, căpetenii și filozofi! În cetatea noastră, orice copil este mai înțelept decât sfetnicul tău cel mai bun!

Dacă vrei cumva să afli de puterea oștilor mele, atunci află că ele sunt alcătuite numai din eroi! Vrei să afli, poate, bogățiile țării mele? Află deci că noi tăiem diamante din stânci, și săpătorii îmi aduc în fiecare zi câte o mie de măsuri de pietre prețioase, și câte o mie de măsuri de argint. Nemărginită este puterea supușilor noștri! Vrei să-ți clădesc serai în mijlocul mării? Ei, bine, dorința asta te arată cât ești de nepriceput și de scăzut la minte, o, han al Indiei!

Dacă poștești să-ți clădesc serai în mijlocul mării, atunci te poftim și noi să potolești întâi valurile și vânturile; și abia atunci îți vom clădi serai!

Ți s-ar cuveni moarte îngrozitoare, dar eu, sultan Vardaan,

fîind om cu frica lui Allah și a oștilor sale, te iert, dacă îmi vei trimite haraci chiar în acest an!

Dacă nu-mi vei trimite, o, han al Indiei, voi rezezi asupra ta o înfricoșată oștire, de o sută de mii de oameni, sub căpetenia lui Sadhan-vizir, și te va birui, și te va amesteca numai cu pulberea și cu iarba, și te va ține prins trei ani, și numai după aceea te va gătui...

Deci, han al Indiei, te sfătuiesc să-ți socotești altă dată mai bine vorbele, să cumpănești mai bine cuvintele, pentru a nu-ți părea rău la urmă... Am scris acestea către hanul Indiei eu, Vardaan-sultan”.

Și astfel, după ce Vardaan-sultan a citit epistola, și-a apăsat pe ea pecetea și a rezezit-o printr-un sol la hanul Indiei.

Și ajungând solul la hanul Indiei, acesta s-a speriat strașnic.

Cum a rupt pecetea, și după ce a citit, l-a cuprins spaima de moarte și s-a și văzut răpus și lipsit de stăpânirea sa.

Și-a adunat repede vizirii și filosofii, și le-a citit-o. Și i-a răspuns vizirul cel mare, după ce a ascultat-o:

— Toate vorbele acestea nu fac doi bani! Te sfătuiesc să-i trimiți repede epistolă de iertare și să-i aduci aminte de vechea prietenie dintre stăpânirile noastre! Răspunde-i că doar ai vrut să-i încerci puterea și înțelepciunea și că acum îi dorești din toată inima viață lungă...

A răspuns hanul Indiei:

— Puternic trebuie să fie Vardaan-sultan, dacă un băiat îi scrie epistolele și poate răspunde așa cum a răspuns... Cu mâna mea am aprins un foc nefolositor, și acum trebuie numaidecât să-l sting!

Astfel hotărându-se, hanul Indiei a pregătit daruri neînchipuit de bogate, a scris cu mult meșteșug o epistolă și a trimis darurile și epistola lui Vardaan, printr-un mare

dregător.

Și ajungând dregătorul indian la Vardaan-sultan, acesta l-a chemat pe băiatul lui Simaz, să-i citească epistola. Și l-a pus să scrie și epistolă de răspuns, și dăruind dregătorului indian daruri bogate, l-a trimis înapoi spre India. Și așa, după ce s-a dus acesta, Vardaan-sultan a început o viață frumoasă și cuminte; nu-și mai petrecea vremea numai în plăceri și desfătări. Iar feciorul lui Simaz a fost ridicat la rang de vizir, înconjurat de toată cinstea. Și întrebându-l într-o zi Vardaan-sultan ce ar trebui să facă cu femeile care l-au îndemnat să-șiucidă vizirii și filosofii, băiatul i-a răspuns:

— Nu sunt ele vinovate, o, Vardaane... femeile sunt ca țesăturile cele alese!

— După cum văd, vrei să spui că numai eu sunt vinovat de toate... a zâmbit Vardaan.

A zâmbit și vizirul, răspunzându-i că numai căința îi va aduce iertarea păcatelor.

Și astfel, făgăduindu-i încă o dată că-i va asculta sfaturile, Vardaan-sultan și-a adunat înțelepți noi, a ales șapte viziri, rânduindu-i pe toți în sobor, după cuviințioasele pravile ale Răsăritului.

FEMEIA OSÂNDITĂ LA TĂIEREA BRAȚELOR; ȘI CUM ALLAH SE ÎNDURĂ DE EA ȘI O IZBĂVEȘTE, PENTRU CUVIOȘIA EI...

Se spune că trăia odată un sultan așa de rău la suflet, încât poruncise tuturor supușilor săi să nu dea nimic de pomană cerșetorilor; iar celor ce vor călca porunca, să li se taie mâinile; așa încât nimeni n-a mai îndrăznit să miluiască nefericiții. S-a întâmplat însă că într-o seară să vină la o femeie un cerșetor și să ceară pomană. I-a spus femeia:

— Cum te-aș putea milui, nefericitele, când prea bine știi că sultanul nostru mi-ar tăia amândouă mâinile?

Însă așa de frumos a rugat-o cerșetorul, și cu atâta durere, încât ea, înduplecată până la urmă, i-a dat pomană două felii de pâine. Și cum era de așteptat, sultanul a și aflat că strașnica poruncă i-a fost călcată: femeia a fost prinsă și s-a dat poruncă să i se taie mâinile.

Nu după multă vreme de la această întâmplare strașnică, vrând să se însoare acel sultan, s-a dus la maică-sa să se sfătuiască împreună asupra acestui lucru. Și i-a istorisit maică-sa cum că în vecinătate s-ar afla cea mai frumoasă femeie din cetate, însă îi lipseau mâinile amândouă. Îndată, sultanul a poruncit să i se înfățișeze femeia aceea, și când a văzut-o, și-a dat seama că era uluitor de frumoasă. Și a luat-o de nevastă așa, cu amândouă mâinile tăiate. Și prietenele și vecinele acestei femei, fiind foarte răutăcioase, au pârât-o sultanului că ea nu-i este credincioasă. Și a izgonit-o sultanul, și ea s-a dus în lume cu copilul ei. A ajuns la un râu, și când s-a plecat să bea, i-a căzut copilul în apă, și îndată s-au arătat doi bărbați care au întrebat-o dacă nu cumva vrea să i-l scape ei de la moarte. Ea plângea plină de desperare, și bărbații aceia i-au scos copilul din apă, aproape mort, și au întrebat-o dacă nu cumva ar vrea să-i crească amândouă mâinile la loc!

Cu mare cutremurare și cu mare durere le-a răspuns ea, și îndată i-au crescut amândouă mâinile, mai frumoase decât erau înainte. După aceea, la plecare, cei doi bărbați i-au spus că ei sunt cele două bucăți de pâine dăruite cerșetorului. Femeia a ridicat înaltă mulțumire lui Allah și dreptcredinciosului său prooroc, pentru că și-a recăpătat mâinile într-un chip atât de neașteptat.

SE ARATĂ MĂRINIMIA UNUI PRIETEN, CARE NE POATE

FI PILDĂ TUTUROR...

Trăia odată, într-o cetate mare a Răsăritului, un vestit șlefuitor de pietre scumpe, a cărui avere se pierdu cu desăvârșire. Într-o zi, pe când se tânguia el de pierdere, i-a spus nevastă-sa:

— În loc să te tânguești, omul meu, mai bine du-te la unul dintre prietenii tăi și cere-i ajutor...

Într-adevăr, el s-a dus la un prieten să-și istorisească nenorocirea. Și i-a dăruit prietenul său cinci sute dinari, cu care nenorocitul a putut să-și înceapă negoțul din nou. Și așa s-a apucat el să vândă și să cumpere pietre scumpe, după legile neguțătoriei.

Iată însă că într-o zi au venit la el trei bărbați. După puțină vorbă au întrebat despre tatăl său. Mirat s-a uitat la ei neguțătorul, întrucât tatăl său murise de multă vreme. Și mai mirat s-a uitat la ei neguțătorul de pietre scumpe, când cei trei bărbați l-au întrebat, stăruind, dacă nu cumva tatăl său mai are și un alt moștenitor. Mirat peste măsură i-a privit neguțătorul pe tustrei, întrucât singurul moștenitor se știa numai el. Atunci unul dintre cei trei bărbați a scos de sub veșmânt un săculeț cu bani, spunându-i că aceasta este moștenirea lui. Și îndată a intrat în încăpere o femeie; și vânzându-i ea un diamant cu preț de cinci sute dinari, neguțătorul a rămas peste măsură de mirat și de mulțumit. Și s-a întâmplat că nu după mult timp, chiar în ziua aceea, femeia s-a întors și a cumpărat diamantul tot ea, pe preț de trei mii dinari.

Și s-a dus îndată neguțătorul nostru la prietenul său, să-i înapoieze dinarii dăruți. Însă prietenul i-a răspuns că nu-i mai primește, întrucât darurile niciodată nu se iau înapoi; și i-a dat la urmă și o epistolă, cu rugămintea de a o deschide numai după ce va ajunge acasă...

Și ajungând acasă, neguțatorul nostru a citit epistola și a văzut că cei trei bărbați erau frații prietenului său, iar femeia cu diamantul fusese nevasta acestuia. Toți au fost trimiși să-l ajute să-și refacă negoțul risipit...

**CUM UN NEGUȚĂTOR DIN BAGDAD ÎȘI PIERDE AVEREA,
ȘI LUÂNDU-SE DUPĂ UN VIS AJUNGE TOCMAI LA CAIRO;
CE PĂȚEȘTE EL ACOLO, CU NIȘTE DREPTCREDINCIOȘI
FURI... DOJANA DREAPTĂ A CADIULUI ȘI ÎNTOARCEREA
RĂTĂCITORULUI LA BAGDAD... AFLAREA COMORII DIN
VISUL CADIULUI!**

Se mai istorisește, iubitorilor ascultători, că demult, demult trăia la Bagdad un om bogat, dar care și-a pierdut toată averea, și acum abia-și mai târa zilele de azi pe mâine...

S-a întâmplat însă ca într-o noapte să aibă un vis strașnic. Se făcea că în fața lui sta un om, povățuindu-l să se ducă numaidecât într-o călătorie, până la Cairo, în țara Egiptului, deoarece, cum va ajunge acolo, neîntârziat va câștiga bani buni. Și astfel, venind ziua a doua, omul acela s-a pregătit de drum lung și așa s-a dus la Cairo, în țara Egiptului.

Cum a ajuns în marea cetate egipteană, a intrat peste noapte într-o moschee, neavând prieteni și nici cunoscuți unde să măie, și neavând nici bani spre a plăti la caravanserai.

S-a întâmplat însă că tocmai în moscheea aceea să fie adunați, tot atunci, niște hoți, după ce prădaseră o casă.

Dar cum stăpânii casei aceleia s-au trezit și au strigat, după ajutor, hoții intraseră în moschee și dărdăiau de frică. Însă aflând de ascunzișul lor, străjile cetății s-au și înfățișat îndată și i-au legat în lanțuri. Neguțatorul de la Bagdad, prins și el în moschee, a avut aceeași soartă nenorocită.

Îndată, nefericitul a fost azvârlit în temniță, împreună cu hoții.

Și au trecut trei zile, și iată că tot împreună cu hoții a fost înfățișat cadiului marei cetăți și întrebat ce caută la Cairo.

A răspuns neguțătorul:

— O, vestitul cadiu al cetății Cairo, cel mai vestit și cel mai drept judecător al țării Egiptului! Am venit în cetate la Cairo, luându-mă după un vis ce l-am visat într-o noapte, și anume, am visat că, venind aici, îmi voi putea nestatornici averea pierdută. Și urmând visul meu, am venit, însă în loc de avere, n-am aflat decât bătaie și închisoarea în care ai binevoit a mă arunca, o, binevoitorule cadiu.

Auzindu-l grăind astfel, a răs cadiul din toată inima, arătându-și dinții albi și puternici:

— Prostule și încrezătorule! Și eu am visat într-o noapte că într-o anumită ogradă din cetatea Bagdad se află un pom la a cărui rădăcină stă îngropată o avere mare; cu toate acestea nu m-am mișcat din cetatea egipteană Cairo, ci am rămas aici, în timp ce tu, ca un dobitoc ce ești, ai pornit la un drum așa de lung și așa de primejdios, bizuindu-te doar pe un vis.

Și dându-i călătorului din Bagdad câteva drahme, l-a pofțit să-și vadă de drum, sfătuindu-l prietenește să se întoarcă acasă numaidecât.

Și a luat călătorul nostru banii, și se spune că îndată ce a ajuns în cetatea sa Bagdad s-a dus în ograda arătată de către cadiul cetății Cairo; și cum a săpat la rădăcina copacului văzut în vis, a și găsit o comoară neînchipuit de mare.

Și se mai istorisește că neguțătorul acela a trăit ani mulți și fericiți, bucurându-se de noroc.

**UN OM DIN SEMINȚIA UZRA ADEVEREȘTE PRIN
MOARTEA SA CĂ SE POATE MURI DIN DRAGOSTE; ȘI
OMUL DIN UZRA, ȘI IUBITA LUI ÎȘI TRIMIT STIHURI**

BINE ALCĂTUITE...

Preacinstiților și prea înțelepților ascultători! Aflați că în vremuri de demult trăia printre fiii seminției Uzra un fecior foarte schimbător la fire, care nu putea trăi dacă nu iubea câte o fată în fiecare zi. Și s-a întâmplat, preaiubiților, că într-o zi să iubească o fată preafrumoasă din seminția lui; și se spune, prea înțelepților, că fata aceea era așa de frumoasă, încât ei și-a dat seama că fără ea zilele lui n-ar mai avea nici gust, nici rost.

Și așa cum se întâmplă de când lumea între oameni, i s-a întâmplat și lui: cu cât se arăta el mai îndrăgostit, fata îi arăta tot mai multă silă și dispreț...

Și așa, după cum se istorisește mai departe, feciorul acela s-a îmbolnăvit de mâhnire, încât în scurtă vreme puterile lui s-au topit ca umbra, și era așa de slab și așa de neputincios, încât toți prietenii, vecinii, rudele și cunoscuții au început să-l deplângă pentru marea lui nefericire izvorâtă din izvorul veșnic al dragostei, lăudat fie Allah! și lăudat fie Mahomed-prooroc, scornitori ai iubirii din începutul lucrurilor!

Și văzându-l că se topește pe picioare din pricina acelei mari nefericiri, s-au dus la fata neîndurătoare și prietenii lui, și vecinii lui, și neamurile lui, însă ea a rămas ca o stană de piatră, și bietul om era acum aproape să-și dea duhul în mâinile lui Allah și ale profetului său, laudă veșnică acestor mâini, căci ele ridică sufletele sus, în grădinile veșnice la corturile huriilor, care dansează neconținut, în mantii de flăcări strălucitoare...

Și se istorisește mai departe, preaiubiților, că abia când a aflat femeia că feciorul era gata să urce în grădinile veșnice s-a clintit din neîndurare.

Și când a zărit-o feciorul, ochii aproape stinși i s-au umplut de lacrimi și buzele lui, uscate de frigul morții, au

prins să murmure următoarele stihuri:

„Iubita și preaiubita mea! Abia când vei vedea trecând sicriul meu spre mormânt, abia atunci inima ta se va îndura...”

Și i-a răspuns fata:

„Preaiubitul meu, nici prin gând nu mi-a trecut că suferința ta va fi așa de îngrozitoare!

Dar jur pe Allah, și pe cartea înfricoșată a Koranului, și pe mantia lui Mahomed-prooroc, că acum sunt gata să-ți dau sufletul meu și toată iubirea mea...”

Și i-a răspuns feciorul:

„Laudă ție, Allah! Și laudă vouă, ceruri ale huriilor! Însă ea a venit prea târziu, și iubirea ei târzie nimic nu mai ajută...”

Și după ce a rostit aceste stihuri, a răsuflat o dată adânc, și-a întors ochii peste cap, și sufletul lui a urcat la grădina cerului.

A plâns fata cu multă sfâșiere, iar după trei zile, după cum spun cronicile Bagdadului, a murit și ea, și a fost îngropată în același mormânt, spre a-i cuprinde împreună ierburile și rădăcinile, și pentru ca inimile lor să crească împreună, într-un arbore înalt, ca semn de slavă iubirii... Laudă veșnică acestui simțământ al tinereții și al bucuriei fără sfârșit...

**NEFERICIRILE LUI MATULAMUS STIHUITORUL ȘI A
PREAIUBITEI SALE UMCINA; MATULAMUS SE
PRIBEGEȘTE, ÎNSĂ PÂNĂ LA URMĂ TOATE SE SFÂRȘESC
DUPĂ PLACUL INIMII NOASTRE...**

Cinstiților și binevoitorilor ascultători! Se istorisește mai departe că un poet vestit, cu numele Matulamus, avea un dușman cu numele Munzir. Și urmărindu-l Munzir cu urgia lui, sărmanul Matulamus a trebuit să fugă din cetatea părintească și să trăiască prin străini așa de multă vreme, încât lumea l-a crezut mort.

Și s-a mai întâmplat, ascultătorilor binevoitori, că poetul Matulamus avea o soție peste măsură de frumoasă, pe care o chema Umcina. Și așa de mult îl iubea Umcina pe sărmanul Matulamus. Încât multă vreme l-a tot așteptat fugărind de la pragul ei bărbații care o cereau de nevastă și rudele care o sfătuiiau să-l uite...

Însă la urmă, după târzie vreme, sărmana Umcina a trebuit să se supună stăruințelor și să se mărite cu un bărbat din seminția ei.

Și, preaiubiților și prea răbdătorilor ascultători, Matulamus s-a întors în târzie vreme, din adâncă și amara străinătate, și s-a nimerit să ajungă acasă tocmai în noaptea nunții, și s-a oprit la poartă, auzind cântece și glasuri vesele de femei. Și întrebând pe un rob ce se petrece în casa lui, acesta i-a răspuns:

— O, străinule, află că femeia cea mai frumoasă a acestei cetăți, pe nume Umcina, și care a fost soața lui Matulamus, se mărită din nou în noaptea asta, deoarece soțul ei este de mult pierdut în lume...

Auzind acestea, nefericitul Matulamus s-a amestecat printre nuntași, și cum sta el așa, necunoscut în casa sa, l-a văzut pe mire vrând să o sărute pe Umcina. Însă Umcina ofta de-și lepăda inima și plângea în hohote și cu o sută de rânduri de lacrimi, împotrivindu-i-se astfel:

— Unde este oare Matulamus, soțul meu iubit și legiuit, pe care în mijlocul atâtor nenorociri nu-l pot uita! Unde ești tu, soțul meu, o, Matulamus!

Și i-a răspuns Matulamus, din mijlocul nuntașilor:

— O, patria mea, sfânt pământ al inimii mele! O, tu, Umcina, iubita mea și soția mea! Nicio clipă nu te-am uitat, și inima mea a pornit spre tine, ori de câte ori am văzut ridicându-se corturile caravelor...

Și auzind mirele acest schimb de vorbe, și-a dat seama că nu mai are ce căuta acolo, și a părăsit casa, pierzându-se în noapte. Și Matulamus a rămas de atunci lângă iubita lui, și au trăit împreună ani mulți și fericiți, până ce pe amândoi i-a cercetat îngerul morții, urcându-le sufletele sus, la grădinile huriilor...

**ALI PERSIANUL SPUNE O ISTORIE, SPRE BUNA
ÎNDREPTARE A INIMII LUI HARUN... CÂTE MINCIUNI POT
ÎNCĂPEA ÎNTR-UN SAC! LA URMĂ PRICINAȘII SUNT
POFTIȚI AFARĂ CU CĂLCÂIELE ÎNAINTE, PIERZÂNDU-ȘI
FESURILE ȘI PAPUCII...**

Se istorisește mai departe că într-o noapte Harun al Rașid, califul califilor, era adânc mâhnit. Și cum sta el în mâhnirea lui, l-a chemat deodată pe vizirul Djafar și i-a spus astfel:

— Ascultă, Djafar, fiu ai Barmekizilor! Sunt trist și fără măsură de mâhnit! Ajută-mă, dacă binevoiești, să-mi înlătur această stare proastă...

— O, sultan al dreptcredincioșilor! a răspuns Djafar. Voi avea grijă să-ți înlătur numaidecât tristețea! Află că am un prieten pe care-l cheamă Ali Persianul! Și întrucât Ali Persianul cunoaște foarte multe istorii, îl voi aduce la înălțimea ta...

— Numaidecât, o, Djafar! i-a răspuns Harun al Rașid, și Djafar a trimis îndată după Ali.

— Te-am poftit la seraiul meu, o, Ali, pentru a-mi înlătura tristețea acestei nopți, cu istoriile tale și cu fabulele!

Așa i-a spus Harun al Rașid lui Ali Persianul, iar acesta i-a răspuns:

— O, sultan al credincioșilor, facă-se voia ta! Cam ce istorii ai vrea să ascuți, spre a te înveseli? Să-ți spun pățaniile mele, lucruri văzute cu ochii mei, sau să-ți istorisesc lucruri din auzite?

Și i-a răspuns Harun al Rașid:

— Povestește-mi, Ali, lucruri văzute cu ochii tăi...

— Atunci, sultan al drept credincioșilor, află: călătoream odată cu un fecior din Bagdad și aveam la mine un i sac de călătorie nespus de frumos. Și cum am ajuns la ținta călătoriei mele, și m-am apucat să vând și să cumpăr, a venit la mine un sălbatic din Kurdia și mi-a luat sacul, spunându-mi:

— Sacul acesta, cu tot cuprinsul lui, e al meu!

Eu am început să strig după ajutor, și îndată s-au strâns în jurul nostru toți oamenii aflați pe acolo. Și așa, m-am dus cu omul acela din Kurdia, la marele cadiu al cetății.

— Slavă ție, cadiu al acestei cetăți, a început omul din Kurdia. Pricina dintre noi e acest sac. Află, prealuminate cadiu, că sacul acesta l-am pierdut și l-am găsit acum. În mâinile acestui om!

— Dar când l-ai pierdut? l-a întrebat cadiul.

Și a răspuns kurdul:

— Cadiu prealuminate, l-am pierdut chiar ieri!

— Dacă-i așa, a urmat cadiul, atunci spune-mi ce se află înăuntrul lui...

— Ce să se afle, i-a răspuns kurdul. Dacă vom căuta, vom afla în el două oglinjoare de argint, o apărătoare pentru ochi, un prosop de șters mâinile, două sfeșnice, două talgere, două linguri, o pernă, două rogojini, două ligheane cu cănile lor, un vas, un pieptene, doi cățeluși, o vacă, doi viței, două oi, o capră, doi mici, două pisici albe, o cămilă pe care călătoresc femeile și două cămile pe care călătoresc bărbații, un bivol,

doi tauri, o leoaică, doi lei, un lup, două vulpi, două divane, două încăperi mari și o bucătărie cu două uși! Iar dacă vei căuta mai la fundul sacului, o, luminate cadriu, atunci vei afla o mulțime de kurzi care-mi pot fi martori că al meu e tot ce se află în cuprinsul sacului...

Și abia și-a sfârșit cuvântul kurdul, că îndată cadriul s-a întors spre mine.

M-am apropiat și eu mai tare de el și i-am grăit astfel:

— Slavă lui Allah, și slavă ție, preadrechtule cadriu al acestei cetăți! Ceea ce spune acest kurd din deșert nu e adevărat! În sacul meu se află o casă dărâmată, cu o cușcă pentru câini, se mai află o școală unde feciorii noștri învață cartea Koranului! Se mai află o mulțime de oșteni cu corturile lor! Iar dacă vei căuta mai în fund vei descoperi cetățile Cairo și Bagdad; și seraiul vestit Shadad; vei mai găsi: un năvod, un ciomag, mai mulți stâlpi, nenumărate fete și nenumărați feciori! Iar dedesubtul tuturor, vei afla o mare mulțime de meșteri, martori cum că sacul acesta e al meu...

Auzind kurdul aceasta, a început a suspina și a plânge în hohote:

— Slăvit cadriu, laudă lui Allah, dreptul judecător al tuturor împricinaților! Sacul acesta este al meu, și tot ce am spus că se află înăuntrul lui este al meu! Caută bine, o, preaînțeleptule cadriu, și vei găsi în sac seraiuri mari și seraiuri mici, sate și cetăți, urși și lei! Vei găsi, de asemenea, cârduri de fiare sălbatice! Și dacă vei căuta mai în adâncul sacului, vei găsi o iapă și doi armăsari tineri, două lănci lungi și doi iepuri; se vor mai găsi o femeie bătrână și două fete, doi mari căpitani de oști, doi scamatori, un orb și un ciung! Iar de vom căuta și mai în adâncul acestui sac, vom găsi un hoge și doi dascăli, un patriarh creștin, un cadriu și doi martori care să întărească cum că sacul e al meu...

Auzindu-l grăind astfel pe acel om al deșertului, eu n-am mai putut de mânie! M-am apropiat mai tare de cadriu:

— Slavă lui Allah! Și slavă îndurătorului nostru cadiu! Îl rog, în numele Koranului, pe luminatul și prea înțeleptul cadiu să afle că dacă va căuta în sacul meu și mai adânc, va afla tot felul de arme și unelte de război! Iar dacă va căuta și mai adânc, va da peste o mulțime de vii, peste o mulțime de grădini, peste o mulțime de dumbrăvi de smochini, peste o mulțime de meri! Iar dacă va căuta și mai adânc, va da peste nenumărate butii cu vin, va da peste o mulțime de sclavi și prieteni strânși în adunări, va afla muzicanți din tot felul de talanturi, va afla cântăreți și cântărețe, o mulțime de copii cu doicele lor, două sclave etiopiene, trei sclave din India, patru sclave de la Medina, cinci sclave din Grecia, șase sclave turcoaise, șapte sclave persiene, opt kurdience și nouă egiptiene...

Luminate cadiu! Eu mărturisesc că în sacul meu se află fluviile Tigrul și Eufratul, cu peștii lor și cu năvoadele, și o fierărie, și o mie de cai, și o mulțime de băi, și o mulțime de cetăți și țări cu meșterii și cu caligrafiile lor; astfel, mărturisesc că în sacul meu se află cetățile Kufa și Ambar! Se mai află douăzeci de lăzi cu albituri și straie, și câteva depozite cu fel de fel de merinde! Iar dacă vom căuta mai în adâncul sacului meu, vom găsi cetățile Gaza și Askalonul, cât și toate cetățile ce se întind de la Damietta până la Assuan! Vom afla, de asemenea, seraiul lui Kosroes, care a fost tatăl vestitului Nușirvan! Vom găsi, de asemenea, în adâncul sacului meu, întregul pământ peste care a domnit Solomon-sultan! Vom găsi, de asemenea, Korassanul, Balhisul și Ispahanul? De asemenea, o, îndurătorule și dreptule cadiu, dacă vom căuta și mai în adâncul sacului, vom afla toate țările dintre India și Nubia!

Cu totul amețit de înșirarea acestor lucruri aflate în sac, cadiul cetății s-a scărpinat în barbă și s-a întors spre noi:

— Aflați că amândoi sunteți niște ticăloși! Însă n-o să vă îngădui să glumiți pe seama unui cadiu evlavios ca mine! S-a

mai pomenit vreodată oare ca un simplu sac de călătorie să cuprindă tot ce ați înșirat voi aici? Ar însemna, dacă ar fi adevărat ce spuneți, că sacul vostru este o mare fără fund...

Și sfârșindu-și cuvântul, cadiul a dat poruncă să se deschidă sacul. A holbat ochii, când au căzut în fața lui puțină pâine, o lămâie, puțină brânză și câteva măsline...

Ali Persianul și-a încheiat istoria astfel:

— Văzând aceasta, am aruncat sacul în mâinile kurdului și mi-am văzut de drum...

Strașnic s-a mai desfătat Harun al Rașid de istoria aceasta! Râdea așa de tare, încât s-a răsturnat pe spate, între pernele divanului. Iar pe Ali Persianul l-a răsplătit din plin, cum numai un calif poate răsplăti, spre lauda veșnică a atotștiutorului Allah...

DJAFAR, FIUL BARMEKIZILOR, E RIDICAT ÎN FURCI; UN POET DIN DEȘERT ÎNFRUNTĂ PORUNCA LUI HARUN AL RAȘID ȘI VINE LA BINEFĂCĂTORUL SĂU...

Vom ajunge acum din nou cu istoriile noastre tocmai în vremea binecuvântată a celui mai vestit dintre califi, Harun al Rașid, lăudată fie amintirea lui în vecii vecilor, din Răsărit, până unde apune soarele, peste Cordoba. Deci, pe când stăpânea dreptul și neîntrecutul Harun al Rașid, în marea cetate a Bagdadului s-a întâmplat un lucru deosebit. Poruncise califul califilor ca vizirul său, fiul Barmekizilor, să fie ridicat în ștreang. Însă nu numai atât. A poruncit să fie ridicat în ștreang, lângă el, orice om îl va jeli și-l va plânge. De aceea, nimeni din Bagdad n-a plâns după Djafar, fiul Barmekizilor.

Într-o zi s-a arătat în cetate un arab din depărtatul deșert, un deosebit poet, care în fiecare an îi dădea lui Djafar câte o poezie, primind în schimb o mie dinari. Și cum a aflat că ocrotitorul său, Djafar, a fost ridicat în ștreang, el a și venit la Bagdad și s-a dus pe maidanul unde se ridicau în ștreang oamenii. Și cum a ajuns, a coborât dintre cocoșele cămillei, a prins a suspina și a plânge, rostindu-și poezia sfâșietoare...

Iată însă că, pe când plângea așa, a adormit și l-a văzut în vis pe Djafar.

Parcă-i spunea:

— O, prietenul meu, te-ai ostenit și ai străbătut pentru mine deșertul îngrozitor! Și pentru că ai ajuns în părțile acestea, du-te repede la Bassora! Și cum ajungi la Bassora, întreabă unde stă un anumit neguțător. Și cum îl afli, spune-i că Djafar îl salută și, cu jurământul semințelor, să-ți

înmâneze numaidecât o mie dinari...

Arabul din deșert, cum s-a deșteptat din somn, s-a dus la Bassora. Și cum a ajuns, l-a căutat pe neguțător și i-a spus ce rugăminte avea Djafar.

A plâns neguțătorul din Bassora, a plâns așa de tare, încât era să moară. L-a primit pe arab în casa lui, cu nesfârșită prietenie, și l-a ținut la el trei zile, iar în ziua a patra i-a dat mia de dinari și încă cinci sute pe deasupra...

Și după aceea l-a rugat să vie la el în fiecare an pentru a primi tot câte o mie dinari.

Atunci, auzind aceasta, l-a rugat arabul să-l lămurească ce înseamnă jurământul semințelor. Și neguțătorul din Bassora i-a răspuns:

— Află, prietene din deșert, că înainte vreme eu eram un sărman neguțător de semințe... Într-o zi, demult, m-am dus cu semințele mele în maidan, și era așa de frig, și eram așa de prost îmbrăcat, și ploua așa de tare, încât îmi era lehamite de viață... Tremuram îngrozitor și de mai multe ori am căzut pe pământul ud. Și așa m-a văzut vizirul Djafar, și i-a fost milă, și s-a îndurat de mine, și m-a chemat la el:

— Ascultă, nefericit prieten: vinde semințele tale însoțitorilor mei, și are să-ți fie bine...

Eu m-am înfățișat la el din nou cu măsura de semințe, și cum i le-am dat, vizirul Djafar mi-a umplut măsura cu aur. Acum eram nespus de fericit, căci aveam cu ce trăi. Însă Djafar m-a întrebat:

— Dar nu mai ai nicio sămânță?

Eu m-am uitat în coș. Mai era numai o sămânță, și Djafar a luat-o, a rupt-o în două și s-a dus cu amândouă jumătățile la femeile sale. Și le-a întrebat:

— Care din voi, femei, vrea să cumpere o jumătate de sămânță?

Și i-a răspuns una din femeile lui:

— O cumpăr eu tot pentru măsura de aur.

— Eu, unul, i-a răspuns Djafar, iau jumătatea cealaltă, pentru două măsuri de aur...

Credeam că binecuvântatul vizir Djafar glumește. Dar îndată un rob mi-a adus aurul și mi l-a pus în coș, în locul semințelor.

Și astfel, cu ajutorul lui Allah – binecuvântat fie în veci numele său! – și prin bunătatea vizirului Djafar. M-am trezit deodată bogat. În fiecare an îți dau câte o mie de dinari, prețul acesta fiind doar o mică răsplată a bunătății ce mi-a arătat-o el, demult...

RIDICAREA DIN TICĂLOȘIE ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI CU TÂLC, DIN VREMURI STINSE.

Aflați, drept credincioșilor ascultători, că trăia odată un om așa de sărac și așa de strâmtorat de împrumutătorii săi, încât a fost nevoit să-și părăsească familia și țara și să se pribegească. Ostenit și flămând, cu inima neagră de mâhnire, a ajuns odată la o cetate mare, nespus de frumoasă, înconjurată de înalte ziduri.

Cum a intrat pribeagul nostru în cetatea aceea, a văzut pe un maidan mare niște oameni aleși intrând într-un serai ce semăna a fi seraiul sultanului. Și pribeagul s-a amestecat între oamenii aceia și a intrat și el în serai. Întâi, a ajuns într-o încăpere unde a văzut un bărbat frumos, pesemne vizir, înconjurat de o mulțime de servi și sclavi.

Îndată ce au intrat oaspeții, bărbatul acela s-a ridicat cuviincios înaintea lor și le-a urat bun-sosit. Pribeagul a făcut un pas înapoi, speriat, îndată ce a văzut mulțimea de slujitori și toate mărețiile și minunățiile. S-a așezat înspăimântat într-un ungher unde nu putea fi văzut. Și astfel, pe când ședea el acolo, a intrat în încăpere un slujitor

cu patru câini de vânatoare, acoperiți cu stofe scumpe și mățasuri, cu lanțuri de aur și clopoței de argint. Și cum i-a adus, i-a legat pe tuspatru într-un colț. După aceea, slujitorul s-a dus și s-a întors din nou, cu niște farfurii de aur pline cu cele mai minunate mâncăruri, și așezând în fața fiecărui câine câte o farfurie, s-a îndepărtat din nou.

Pribeagul nostru era așa de flămând, și se uita cu atâta poftă la mâncarea câinilor, încât îi venea să se repeadă să înșface, dacă nu l-ar fi oprit teama.

Iată însă că unul dintre câinii aceia l-a simțit și s-a îndepărtat de farfurie. Și cum s-a îndepărtat, a făcut spre pribeag un semn din ochi, parcă poftindu-l să se apropie... Și astfel, a venit pribeagul și s-a plecat asupra farfuriei și a prins să înfulece; și a înfulecat până ce s-a săturat. Însă cum a vrut să se tragă la locul lui, dinele i-a făcut din nou semn că poate să ia și farfuria... Ba, chiar a împins-o cu piciorul spre el. Pribeagul a luat-o, a ascuns-o sub strai, și a ieșit repede.

Și astfel, după cum se istorisește, a ajuns pribeagul acela în altă cetate, a vândut farfuria de aur, a cumpărat mărfuri nenumărate și s-a întors cu ele din nou în patria sa, le-a vândut pe bani buni, și-a plătit datoriile și a avut după aceea atâta noroc, încât a ajuns repede cel mai bogat dintre oamenii cetății.

Și ajungând el în această înfloritoare stare, s-a gândit:

„Oare n-ar fi bine să mă mai duc o dată în cetatea de unde am luat farfuria, să răsplătesc pe stăpânul ei pentru dărnicia arătată prin câinele său? Ce-ar fi dacă m-aș duce și i-aș plăti bani cinstiți pentru farfuria căpătată?”

Și astfel a luat-o la drum spre cetatea aceea. A căutat vreme lungă seraiul unde intrase, însă a zărit doar o movilă de pietre, deasupra căroră croncăneau corbii... Și atunci, călătorul s-a așezat la pământ, cu inima întristată, și a început să se gândească asupra timpului care distruge totul

și asupra sortii oamenilor...

Și cum se uita el împrejur la pustietate, a zărit deodată un om așa de sărac, încât și stâncile s-ar fi înmuiat de jalea lui. Și l-a întrebat omul nostru pe nefericit:

— Slavă lui Allah, străinule! N-ai putea să-mi spui ce s-a întâmplat cu stăpânul acestui serai? Unde sunt astăzi frumoasele fete din încăperi, unde sunt frumoasele fete strălucitoare ca astrele cerului și ca luna plină? Cum oare s-a năruit seraiul acela așa de frumos, și cum au rămas din el doar pietrele asupra cărora croncănesc corbii?

Și i-a răspuns omul nenorocit, oftând din adâncul inimii lui:

— Află, străinule: stăpânul seraiului de demult se află în fața ta, căci eu am fost! Eu am ridicat seraiul strălucitor de ieri, și ale mele erau toate cele aflate înăuntrul lui! Însă, străinule, s-a schimbat jocul timpului! Am pierdut toată averea mea, și mă aflu în această stare nefericită.

Și auzind omul nostru cuvântul zguduitor al nefericitului, s-a înduioșat peste măsură. După aceea i-a povestit întâmplarea cu câinele și cu farfuria, arătându-i că dacă astăzi se află bogat, numai lui îi este dator! Și a răspuns nefericitul, plângând și suspinând:

— Laudă lui Allah, în vecii vecilor, o, necunoscutule! Slavă lui Allah, pentru cuvintele tale bune, dar eu unul încredințat sunt că ți-ai pierdut buna judecată! mai bine îndur lipsurile cele mai mari, decât să iau înapoi ceea ce ți-a dat unul dintre câinii mei! O astfel de milă eu niciodată n-aș fi în stare să primesc! Du-te înapoi, în patria ta, străinule. Nu pot primi de la tine nici prețul unui cui!

Auzindu-l grăind astfel, omul nostru i-a sărutat mâinile și picioarele, după aceea i-a mulțumit din adâncul sufletului. Și-a luat rămas bun și a pornit înapoi spre patria sa...

UN PUNGAȘ NESPUS DE ISCUSIT; PRĂDAREA UNUI OȘTEAN; PĂCĂLIREA EMIRULUI ALEXANDRIEI...

Se mai spune că odată emirul cetății Alexandria a fost întrebat de către un oștean:

— Ce să fac, prea înălțate stăpâne, să capăt înapoi lucrurile de care am fost păgubit astă-noapte?

— Dar ce ai păgubit? l-a întrebat emirul.

— Înalte stăpâne! a continuat oșteanul. Cum am intrat astă-noapte în cetate, am tras la un caravanserai. M-am culcat și am adormit. Și cum m-am trezit dimineața, am găsit sacul de călătorie rupt, și punga cu dinari, aflată în el, lipsă.

Auzindu-l astfel, emirul a trimis îndată după o căpetenie a sa, și i-a chemat la sine pe toți călătorii aflați în caravanserai. A și pregătit din vreme uneltele de caznă, pentru a-i pedepsi pe vinovați. Și cum au fost aduși oamenii de la caravanserai, deodată unul dintre ei s-a repezit spre emir, strigând:

— O, emire, îndură-te și dă drumul acestor oameni, căci sunt nevinovați! Mărturisesc aici, în fața acestei lumi adunate, și în fața acestor călători aduși de la caravanserai, că eu am luat punga acestui oștean, și eu i-am luat banii!

Și nu bine și-a sfârșit cuvintele, și omul acela a și scos din mânecă punga cu bani, și a pus-o în fața emirului.

— Iată-ți banii, oștene, a spus emirul către oștean. Iar voi, oameni buni, vedeți-vă de drum în pace, căci hoțul adevărat s-a dat pe față singur!

Și toți ridicau slavă hoțului, pentru că i-a scos din încurcătură și de la caznă. Și pe când îl laudau toți mai tare, hoțul a grăit către emir:

— Nu te minuna atâta, luminat emir, căci furtul pungii n-a fost mare lucru! Ceea ce este însă lucru mare. Este aducerea acestei pungi din nou în fața înălțimii tale! Căci mă prind să o fur din nou...

L-a întrebat emirul:

— Dar cum ai furat punga?

— Foarte ușor, înălțate emir, i-a răspuns hoțul. Mă aflam în Cairo, la bazar, să schimb niște bani. L-am zărit pe oșteanul acesta schimbând aur și punându-și-l în pungă. L-am urmărit din uliță în uliță, dar nu găseam niciun prilej potrivit pentru a-i fura punga. Însă când oșteanul a ieșit din Cairo și a pornit spre Alexandria, l-am urmărit până a ajuns aici. Și văzându-l că poposește la caravansera, am poposit și eu acolo, și am așteptat până ce a adormit. L-am auzit foarte repede, sforăind puternic. M-am apropiat de el încet, i-am despicat sacul cu un cuțit, și astfel i-am scos punga...

Și în timp ce hoțul istorisea, a și șterpelit iar punga din mâinile oșteanului. A rupt-o la fugă.

Toți cei de față, împreună cu emirul, crezând că hoțul vrea să arate numai cum a săvârșit furtul, l-au lăsat în pace. Și așa, hoțul s-a zvârlit repede într-un lac. Și degeaba au fugit urmăritorii după dânsul! Până să se dezbrace ei, să-l urmărească, s-a făcut nevăzut.

Și a spus la urmă emirul către oștean:

— N-ai decât acum, oștene, să te duci să-ți cauți banii! Tuturor acestor oameni aduși aici nu le mai poți cere nimic! Prin voia lui Mahomed-prooroc, ei toți au dovedit că sunt nevinovați...

ISTORIILE EMIRILOR DIN CAIRO ȘI DIN BALAK SPUSE ÎN FAȚA SULTANULUI NASIR...

Se povestește, mai departe, despre sultanul egiptian Nasir, că i-a chemat odată pe cei doi emiri din Cairo și pe cel din Balak. Și le-a spus așa:

— Aflați, o, emirilor! Aș vrea să-mi spuneți tot acum ce

lucruri deosebite vi s-au întâmplat în lungul îndeletnicirii voastre...

Astfel auzindu-l, a făcut un pas înainte întâiul emir din Cairo:

— Stăpân este Allah peste întregul pământ și peste corturile cerului! Stăpân ești tu, o, sultan Nasir, peste viețile noastre vremelnice. Află dar, luminate sultan Nasir, că se aflau în cetatea mea doi jurați care hotărau asupra vieții și morții altora. Și erau jurații aceștia, luminate sultan Nasir, prea lacomi de băutură! Și cu toate că îmi frământam mintea cum să-i prind și să-i pedepsesc pentru faptele lor, nu i-am putut prinde multă vreme, cu toată iscusința mea...

Așa, am dat poruncă tuturor neguțătorilor de vin, neguțătorilor de fructe și până și lumânărilor, am dat poruncă tuturor acestora că dacă se vor înfățișa jurații mei la careva dintre dâșii, numaidecât să-mi aducă la cunoștință! Am așteptat mult, înălțate sultan Nasir! Într-o noapte însă au venit la mine niște oameni. Mi-au spus cu destul cutremur:

— Dacă vrei să pui mâna pe jurații tăi, vino repede cu noi, și-i vei prinde!

Auzindu-i astfel, m-am sculat repede și i-am urmat, numai singur, până la casa cu pricina. Cum am ajuns, am bătut la ușă și mi-a deschis o sclavă, întrebându-mă cine sunt. Eu n-am răspuns nimic. Am intrat de-a dreptul și l-am găsit pe stăpân lângă jurații mei, bând vin. Și cum m-au văzut, o, înălțate Nasir, ei s-au ridicat repede, mi s-au plecat cu adâncă cinste, după aceea m-au rugat să șed și eu, urându-mi fără nicio rușine:

— Ales oaspete al casei noastre, fii binevenit!

Și stăpânul casei a ieșit o clipă din încăpere. S-a reîntors numaidecât cu o pungă cu trei sute dinari:

— O, emire! m-a îmbiat el. Știu bine că ne-ai putea nenoroci și că ne-ai putea pedepsi! Dar te întreb: ce câștigi cu asta? Nu te obosi degeaba cu cercetările tale, ci mai bine

ia acești bani și fă-te că nu știi nimic! Oare bunul Allah nu acoperă și el greșelile și faptele rele ale oamenilor? Dacă te înduri de noi acum, se va îndura și Allah de tine!

Eu m-am gândit așa: „De ce n-aș lua banii și de ce nu i-aș ierta de data aceasta?” Și fără să mă mai gândesc mult. Am luat banii și mi-am văzut de drum, fără să mă vadă cineva. Iată însă că a doua zi s-a arătat la mine un slujitor al cadiului:

— O, emire! Stăpânul meu, cadiul, te roagă să poștești la domnia-sa... numaidecât vino!

L-am urmat la cadiu. Și i-am văzut pe cei doi jurați și pe stăpânul casei aceleia stând acolo. Și stăpânul casei aceleia m-a învinuit că îi sunt dator trei sute dinari. Și pentru că nu puteam să mint în fața juraților, a trebuit să înapoieze banii, și prea târziu m-am căit că i-am cruțat, dar hotărât sunt ca pe viitor să fiu necruțător! Aceasta este, o, sultan Nasir, una din întâmplările mele ieșite din fire...

ISTORIA EMIRILOR URMEAZĂ.

Luminate sultan Nasir! a început al doilea emir din Cairo. Întâmplarea mea cea mai deosebită este următoarea:

Odată eram dator trei mii dinari și nu-i puteam plăti. Am vândut tot ce aveam, dar n-am putut strânge mai mult de o mie dinari. Într-o noapte, pe când mă aflam în cele mai întunecoase gânduri, mi-a bătut cineva la ușă. Am poruncit unui slujitor să se ducă să vadă cine bate, și el s-a întors înapoi, palid și tremurând:

— O, stăpâne, stăpâne! spunea el cu groază. La ușa ta se află un om pe jumătate gol, acoperit numai cu o blană. Are în mână un paloș și sub brâu un hanger. Îl însoțesc alți câțiva, care arată la fel ca el! Du-te, stăpâne, căci vor să-ți

vorbească!

Eu mi-am luat paloșul și m-am dus la ușă. Și am văzut mai mulți oameni, așa cum i-a descris slujitorul. Cum i-am întrebat ce vor și cine sunt, ei mi-au răspuns:

— Hoți suntem și am dobândit în noaptea asta o pradă mare pe care ți-o dăm, pentru ați putea plăti datoriile...

I-am întrebat atunci:

— Dar unde este prada?

La care ei mi-au arătat un cufăr mare, plin cu vase de aur și argint. M-a cuprins o bucurie peste fire, gândindu-mă că-mi voi putea plăti datoriile, și că îmi va rămâne atâta avere pentru trai!

Și-n timp ce duceam cufărul în casă, m-am gândit că n-ar fi frumos din partea mea să nu-i răsplătesc cumva pentru fapta lor. Și așa, am adus cei o mie dinari pe care-i mai aveam și i-am dăruit. Hoții au luat banii și s-au dus în drumul lor. Nimeni nu știa nimic despre întâmplarea aceasta.

Însă cum s-a făcut ziuă, și cum m-am uitat mai bine la cufăr, am băgat de seamă că vasele erau proaste, de aramă și cositor, doar aurite și argintate, și nu făceau toate la un loc nici măcar cinci sute drahme!

Așa am pățit-o eu cu cei o mie de dinari ai mei, și acum mă găseam într-o stare și mai proastă ca înainte.

Iată, o, sultan Nasir, o întâmplare deosebită din lungul vieții mele!

Și s-a ridicat emirul din Balak:

— O, Nasir sultan! Lucrul cel mai ciudat, întâmplat mie până azi, este acesta: am poruncit odată să fie spânzurați zece hoți, însă în spânzurători deosebite. După aceea am poruncit străjilor să bage de seamă ca stârvurile lor să nu fie furate. Când însă m-am arătat la spânzurători în ziua a doua, am găsit doi hoți atârând în aceeași spânzurătoare. Am întrebat străjile și le-am cerut să-mi spună cum s-a

întâmpat una ca asta! Paznicii n-au vrut să mărturisească, până nu i-am amenințat cu caznele.

— O, emire! mi-a spus atunci unul dintre ei. Află că noi ieri noapte am adormit i Când ne-am deșteptat, am văzut lipsa unui spânzurat! Și pentru că ne-am temut de tine, am prins un felah care tocmai venea călare pe un măgar, și l-am spânzurat în grabă, în locul celui furat. Numai dintr-o greșală l-am pus așa, ca să fie doi la un loc, împotriva poruncii tale...

Eu i-am întrebat atunci:

— Ticăloșilor, și ce-ați aflat voi la felah?

— Doar un măgar încărcat cu o desagă... a răspuns unul.

— Și ce se afla în desaga aceea?

— De unde să știm noi?

Astfel auzind, am poruncit să se aducă desaga. Și când am deschis-o, am găsit un stârv de om ciopârțit. Și m-am gândit în sinea mea: De bună seamă că felahului i s-a convenit spânzurătoare, pentru cine știe ce faptă.

UN DREPTCREDINCIOS PUNGAȘ ÎȘI ARATĂ DIBĂCIA; PROSTIA UNUI ZARAF; SCĂPAREA ROABEI LUI DE LA MILUIREA CU TOIAGUL...

Și se mai istorisește că trăia odată, într-o cetate vestită, un zaraf; și tocmai când avea la el o pungă plină cu aur, trecea pe lângă o ceată de hoți. Și văzându-l hoții, a spus unul dintre ei:

— Dacă aș vrea, punga acestui om ar fi a mea! Și iată cum, a adăugat hoțul, la mirarea celorlalți. Dar aveți răbdare, căci veți vedea îndată...

Și spunând astfel, s-a luat pe urma zarafului. Cum a ajuns la casa lui, acesta a aruncat punga pe un jilț, după aceea a

ieșit în ogradă și și-a chemat o sclavă, să-i aducă ligheanul să se spele. Și ieșind sclava cu ligheanul, a lăsat deschisă ușa încăperii unde se afla punga. Hoțul dibaci s-a strecurat în casă, a luat punga și s-a dus repede cu ea la prieteni. Și i-au spus aceștia:

— Într-adevăr, ai săvârșit lucru mare, și te lăudăm pentru el. Află însă că îndată ce stăpânul intră în casă și nu-și mai găsește punga, are s-o bănuiască de furt pe sclava sa și are s-o pedepsească! După cum vezi, n-ai prea săvârșit lucru demn de laudă! Dacă ești într-adevăr hoț dibaci, precum spui, trebuie să ai grijă de sclavă, să nu fie pedepsită...

Și a răspuns hoțul că prietenii lui au deplină dreptate. S-a dus înapoi la casa zarafului, și încă de departe a auzit cum sclava este bătută pentru furtul pungii. Hoțul a ciocănit ușor la ușă, și când zaraful i-a deschis repede, el i-a spus că e servul unui vecin din bazar, și că-i aduce din partea acestuia vorbe bune, și că-l întreabă stăpânul său de ce este așa de nesocotit, că-și aruncă punga înaintea prăvăliei lui, s-o poată lua oricine...

Și zicând astfel, hoțul a scos punga și i-a arătat-o zarafului.

— Într-adevăr, pe Allah, iată punga mea! a spus zaraful.

Și astfel zicând, a întins mâna să apuce punga, dar hoțul s-a răstit la el:

— S-o crezi domnia ta, zarafule! Nu-ți dau punga, până nu-mi scrii o dovadă pecetluită cu sigiliul tău, cum că ai primit-o...

Și zaraful s-a întors în casă, pentru a scrie dovadă, și spre a-și apăsa pecetea. Hoțul a rupt-o la fugă, cu pungă cu tot, și astfel sclava a fost scăpată de pedeapsă...

**CUM CĂRTURARUL ABU HASSAN E SCĂPAT DE LA MARE
STRÂMTOARE, PRINTR-UN VIS AL CALIFULUI MAMUN;**

APOI ABU HASSAN AJUNGE CADIU LA MEDINA.

Vestitul cărturar Abu Hassan se afla odată la mare strămtoare, căci avea de plătit mulți bani brutarilor, breslașilor și chiar și zarzavagiilor. Și în timp ce stătea el în casă, gândindu-se la sărăcie, a venit deodată un serv al său și i-a spus:

— O, tu, Abu Hassan! la ușa noastră a sosit un hagiul și vrea să-ți vorbească!

Abu Hassan a poftit îndată hagiul înăuntru, cu deosebită bucurie.

— Află, Abu Hassan! sunt de felul meu din cetatea Korasanului, și mă aflu în drum spre Mecca, sfântul loc al proorocului Mahomed! Află, o, Abu Hassan, dreptcredinciosule, că am la mine foarte mulți bani, zece mii drahme, și mi-i tare greu să-i port în lungul drumului! Ci te rog, Abu Hassan, îndură-te de mine și primește-mi banii în păstrare, până mă întorc. Dacă se va întâmpla, o, Abu Hassan, să nu mă întorc odată cu caravana hagiilor, tu mă poți socoti mort și poți păstra banii ca un dar al meu...

— Facă-se voia lui Allah! a răspuns Abu Hassan, și străinul a scos îndată un sac mare cu bani, și și-a văzut de drum. Și îndată ce s-a dus hagiul, Abu Hassan și-a chemat împrumutătorii și și-a plătit datoriile, gândind astfel:

„Allah e atât de bun, încât mă va ajuta ca până la întoarcerea hagiului să câștig destui bani, pentru a-i pune la loc, în sacul său”.

S-a întâmplat însă că hagiul s-a întors chiar în ziua a doua. Abu Hassan l-a primit cu mare cinste, însă de fapt tremura de spaimă.

— Află, o, Abu Hassan! i-a grăit hagiul. Trebuia să mă duc într-adevăr la Mecca, însă în drum am aflat că a murit tatăl meu! Fă bine deci și-mi înapoiază banii încredințați ție!

În strașnică strâmtoare se afla Abu Hassan! Nici nu știa ce să răspundă. Și întrucât nu voia să-și știrbească cu nimic cinstea, i-a zis:

— Află, o, hagiule din Korasan! Casa aceasta, a mea, nu este chiar așa de potrivită pentru a păstra în ea atât de mulți bani! De aceea, află că am dat banii tăi în păstrare unui prieten al meu. Pentru a-i căpăta înapoi, te rog să poftești mâine dimineată...

Și s-a dus hagiul din Korasan în drumul său, lăsându-l pe Abu Hassan în cea mai neagră deznădejde. De unde să ia bani, pentru a umple golul? Și cu groază în suflet, a așteptat să vină noaptea, să se culce și să-și uite grijile în somn. Însă, după cum era de așteptat, n-a putut să închidă ochii. Și așa, negăsindu-și liniște, a poruncit unui serv, pe la miezul nopții, să pună șaua pe catâr și să-l pregătească de drum. Și i-a răspuns servul să nu se grăbească, pentru că până la ziuă mai este vreme. Și iar s-a culcat Abu Hassan, și iar s-a ridicat, poruncind servului să-l pregătească de drum. Și iar i-a răspuns servul că încă nu e timpul, și așa s-a chinuit Abu Hassan, până s-a arătat luceafărul de ziuă. Atunci a ieșit din cetate, călare pe catâr, și a pornit fără țintă, în voia catârului. Și s-a întâmplat că lăsându-se el așa, în voia catârului, a ajuns în partea de răsărit a cetății Bagdad. A întâlnit acolo niște oameni, însă a vrut să-i ocolească, apucând pe alt drum. Dar cum l-au văzut că e îmbrăcat ca un mare cărturar răsăritean, oamenii s-au luat pe urma lui, și neconținut îl întrebau dacă nu cumva știe unde locuiește Abu Hassan...

— Dar pe Allah, Abu Hassan sunt eu...

— Atunci, dacă tu ești într-adevăr Abu Hassan, te rugăm să vii tot acum cu noi, la sultanul tuturor dreptcredincioșilor! Vino, deci, neîntârziat, la vestitul calif Mamun!

Și urmându-i, Abu Hassan s-a văzut îndată în fața califului Mamun. Și l-a rugat acesta să-i povestească ce i s-a întâmplat. I-a spus Abu Hassan strașnica lui întâmplare cu

hagiul din cetatea Korasanului.

— Vai ție! i-a răspuns califul Mamun. Din voia lui Mahomed-prooroc. Umbra lui Allah pe pământ, toată noaptea nu m-am odihnit din pricina ta! Căci îndată ce am închis ochii, mi s-a ivit în vis Mahomed-prooroc, cu paloșul înfricoșat, și mi-a poruncit:

„Află, calif Mamun! Ți-l dau în pază pe marele învățat Abu Hassan! Ai grijă de el și ajută-l!”

Atunci eu m-am trezit și nu știam ce să fac și încotro să apuc, pentru că niciodată nu te-am mai văzut la față, o, Abu! Am adormit iar, însă iar mi s-a ivit proorocul cu paloș de foc, și din nou mi-a strigat:

„Vai ție, calif Mamun! trezește-te și caută-l pe Abu, și numaidecât ajută-l!”

Și n-am mai putut adormi la loc. Mi-am trezit oamenii și i-am trimis îndată în toate părțile Bagdadului, spre a te afla...

Și sfârșind astfel, califul Mamun i-a dat lui Abu Hassan zece mii drahme. I-a spus:

— Iată banii pentru omul din Korasan!

Și i-a mai dat zece mii drahme:

— Aceste zece mii sunt pentru tine, Abu, folosește-te de banii aceștia și trăiește în bună stare!

Și i-a mai dat încă treizeci mii, adăugând:

— Ia și acești bani, Abu Hassan, și caută-ți cu ei o slujbă...

Și se istorisește mai departe că Abu Hassan s-a întors acasă neîntârziat. Și abia a sfârșit rugăciunea de dimineață către cel prea înalt, și hagiul din Korasan s-a și arătat la pragul lui.

— Ia-ți banii! i-a spus Abu Hassan, dându-i o pungă cu zece mii drahme.

— Dar banii aceștia nu sunt cei dați de mine în păstrare... a spus hagiul.

— Ai dreptate! i-a răspuns Abu Hassan, și i-a istorisit toată întâmplarea.

Hagiul a început a plânge în hohote:

— O, Abu Hassan, prietenul meu! Dacă mi-ai fi spus adevărul, neîntârziat, află că nu ți-aș mai fi cerut banii înapoi! Nu-mi trebuie banii aceștia, ți-i dăruiesc cu tot sufletul meu, și te rog să te socotești că nu mai ai de plătit nicio datorie!

Și astfel, străinul din Korasan a părăsit casa lui Abu Hassan.

Acum Abu Hassan se afla liniștit în inima lui. Într-o zi s-a dus la califul Mamun care i-a dat un firman, spunându-i:

— Iată, Abu Hassan, firmanul prin care te numesc cadiu în partea de asfințit a sfintei cetăți Medina! Du-te deci la Medina și ia-ți în primire slujba! Cât privește lefa ce o vei primi, lasă-te în grija mea... Teme-te de Allah, o, Abu Hassan, și teme-te de Mahomed-prooroc, căci amândoi vor avea grijă de tine și mai departe!

Și auzind toate acestea, toți vizirii și filosofii aflați de față s-au mirat strașnic.

După foarte târzie vreme, Abu Hassan a murit la Medina, în slujba de cadiu, spre lauda veșnică a lui Allah și a lui Mahomed-prooroc...

RĂSĂRITEANUL MUTTAWAKEL SE ÎNDRĂGOSTEȘTE DE FRUMOASA MAHBUBAH; UN CÂNTEC DE DRAGOSTE ȘI BUNUL SFÂRȘIT AL TUTUROR LUCRURILOR...

Și se mai spune, o, ascultătorii mei:

Trăia odată un om cu numele Muttawakel, și avea acel om patru mii de sclave din toate semințiile: grecoalice, abisiniene și arabe. Printre cele patru mii de sclave se afla și una din Bassora, pe care i-o dăruise prietenul său, Obeid Ibn Taher, cu alte sclave, negre și albe, în număr de patru sute.

Sclava din Bassora se numea Mahbubah și era nemaipomenit de frumoasă. Avea glas mai dulce ca al îngerilor, și nimeni n-o întrecea în cântările din alăută. Scria mai frumos decât toți caligrafiilor Răsăritului și era poetă mai mare ca toți poeții lumii. Și o iubea Muttawakel așa de mult, încât nu se putea despărți de ea nicio clipă. Dându-și seama Mahbubah că stăpânul său nu mai poate trăi fără ea, s-a făcut atât de îndrăzneată și rea de gură, încât o dată, scoțându-l din sărite, a și izgonit-o de lângă el și a poruncit tuturor celor din jur să nu mai vorbească niciun cuvânt cu ea. Însă, după scurtă vreme, Muttawakel a început s-o dorească.

— Am visat-o astă-noapte pe Mahbubah! s-a mărturisit Muttawakel către un credincios al său. Se făcea că m-am împăcat din nou cu preafrumoasa Mahbubah!

Și i-a răspuns credinciosul:

— Cu voia bunului Allah, nădăjduiesc că visul tău se va îndeplini curând!

Și în timp ce vorbeau ei așa, a venit o slujnică și i-a șoptit lui Muttawakel ceva la ureche. Acesta s-a ridicat îndată și a pornit către locuința femeilor. Și ducându-se Muttawakel către locuința femeilor, s-a oprit la ușa frumoasei Mahbubah și a auzit-o cântând astfel:

„Singură sunt, și nimeni nu-mi vorbește în acest serai, și nimeni nu-mi ascultă tânguirea! Oare am săvârșit vărsare de sânge? Oare nimic nu mă poate duce din nou la bucurie? Cine îndrăznește și cine vrea să vorbească, în numele meu, stăpânului Muttawakel, și să-i spună că îl visez neconținut și-l văd, dezmierdându-mă!? Priviți, oameni, cum răsare luceafărul de ziuă! Se arată lumina peste lume și peste serai, dar când se va arăta iubitul meu?”

Și auzind Muttawakel stihurile acestea, mult s-a mirat că gândurile lui și ale fetei se potrivesc așa de bine! Neîntârziat s-a dus la fata Mahbubah, și aceasta i s-a aruncat la picioare

și i-a spus:

— Te-am visat astă-noapte, o, stăpânul meu, și am alcătuit versurile pe care le-ai auzit!

Muttawakel i-a istorisit și el visul lui, și s-a împăcat cu ea, petrecând împreună multe zile de fericire. Acum, fata îl iubea așa de mult, încât și-a scris numele lui pe obrazii ei. Iar când a murit Muttawakel, l-a plâns până ce a murit și ea. A fost înmormântată lângă el – slavă lui Allah și mila lui reverse-se peste toți îndrăgostiții acestui pământ...

ÎNTÂMPLAREA CASAPULUI VARDAAN; PEDEPSIREA UNEI VRĂJITOARE CARE ȘI-A PREFĂCUT SOȚUL ÎN URS...

Trăia în țara Egiptului, pe vremea sultanului Hakem, un casap cu numele Vardaan. În fiecare zi venea la acest Vardaan o femeie, să cumpere came de berbec. Cum cumpăra, o da în primire unui rob care o însoțea. Și așa, a tot venit femeia aceasta, și a tot cumpărat, zi de zi, până ce Vardaan a rămas foarte mirat de statornicia ei. Și a întrebat el într-o zi pe robul care o însoțea:

— Spune-mi, robule, dacă știi: unde duce femeia aceasta atâta carne, în fiecare zi?

Și i-a răspuns robul:

— Îți mulțumesc de întrebare, o, Vardaan! Însă și pentru mine carnea aceasta este o taină. Mai mult decât atât, pe lângă carne, femeia aceasta mai cumpără poame proaspete și uscate, vinuri și lumânări, și eu unul le duc pe toate până aproape de grădina unui vizir. Cum ajung acolo, femeia mă leagă la ochi, apoi mă duce de mână o bucată de drum. După o altă bucată de drum, îmi poruncește să pun încărcătura jos, după aceea iar mă duce de mână, legat la ochi, până departe. În fiecare zi mă răsplătește, pentru munca mea, cu

zece drahme.

— Voia lui Allah fie în vecii vecilor! a rostit Vardaan.

Și a ajuns, încet-încet, așa de nerăbdător să afle taina acelei femei, încât nu mai avea somn.

Într-o zi, nemaiputând de nerăbdare, a urmărit-o în ascuns, după ce și-a lăsat căsăpia în seama unui ucenic. Și a urmărit-o el până în afara cetății, aproape de grădinile vizirului. A văzut cum îl leagă pe rob la ochi. A urmărit-o apoi până ce a intrat între niște coline. A văzut-o cum ia sarcina din spinarea robului, în fața unei stânci mari. Și s-a apropiat Vardaan de stânca aceea și a aflat niște trepte, și coborând, a ajuns într-un gang lung, bine luminat. După aceea, a găsit o încăpere cu o ușă. Și s-a ascuns Vardaan după ușă, și s-a așezat la pândă. Femeia a început să taie carnea, bucățile cele mai bune punându-le într-un vas, iar rămășițele le arunca unui urs mare, nespun de lacom. După ce carnea a fiert, a mâncat-o repede, apoi și-a adus vin și fructe, și a băut și a mâncat iar singură. Ursului i-a dat să bea vin dintr-o farfurie de aur, și așa au mâncat și au băut, până ce au adormit.

Strașnic s-a mai supărat casapul Vardaan, văzând aceste lucruri! Nu s-a mai putut răbda, și scoțându-și cuțitul, a retezat dintr-odată capul ursului. Și cum ursul a prins a horcăi, femeia s-a trezit și a strigat îngrozită:

— O, Vardaane! Vardaane! Așa-mi plătești tu binele pe care ți l-am făcut?

— Ticăloaso! i-a răspuns Vardaan. Să-mi spui tot acum cine este acest urs și de ce trăiește în încăperea aceasta de sub stâncă?

Și i-a răspuns ea:

— Ascultă bine, o, Vardaane! Dacă vrei să-ți meargă numai bine în lucrul tău, și dacă vrei să te îmbogățești pentru tot restul zilelor tale, fă bine te rog și ucide-mă și pe mine, ia din comorile mele cât îți trebuie, și vezi-ți de drumul tău!

— Dar de ce vrei să mori, femeie? a întrebat-o Vardaan. Te-aș putea lua eu, să-mi fii soție, și ne-am putea bucura împreună de comoara aceasta...

— Oare cum aș putea trăi, o, Vardaane, după ce l-ai ucis pe ursul acesta? Dacă mă ucizi și pe mine, îmi faci binele cel mai mare, de aceea te rog îndură-te și ucide-mă!

Căci, află: ursul acesta a fost soțul meu, și printr-o vrajă l-am prefăcut în urs...

Astfel auzind-o, casapul Vardaan a înșfăcat-o de păr și a ucis-o, blestemând-o în numele lui Allah și al profetului său. Și uitându-se împrejur, a aflat atâta aur, perle și pietre prețioase, încât a umplut un coș așa de mare, că abia îl putea duce. Și după ce a acoperit coșul cu un prosop, a fugit într-un suflet către poarta cetății. Însă cum a ajuns la poartă, i s-au arătat înaintea zece oșteni mari, ieșind din seraiul califului Hakem. Și însuși califul Hakem se afla printre ei.

— Nu cumva, străine, tu vei fi fiind ucigașul ursului și al femeii? l-a întrebat califul.

Și răspunzând Vardaan că el este, califul a spus mai departe:

— Lasă-ți coșul jos și nu te teme! Tot ce ai luat este al tău, și nimeni n-are dreptul să te prade!

Vardaan a pus coșul jos, și dând prosopul la o parte, a arătat califului și celor zece oșteni aurul și pietrele prețioase.

— Să-mi spui și mie, o, Vardaan, cum ai ucis ursul și femeia?...

Așa i-a poruncit califul, iar Vardaan i-a istorisit totul, în toate amănuntele.

— Cu drept ai grăit, o, Vardaan! De aceea, vino cu mine și arată-mi unde se află aurul și celelalte comori rămase...

Vardaan a apucat înaintea califului și a oștenilor săi, către stâncă, însă a aflat locul închis. Și i-a poruncit sultanul Hakem:

— Află, casap Vardaan! Dacă vrei ca stânca aceasta să se deschidă din nou, rostește-ți numele!

Și apropiindu-se mai bine Vardaan de stâncă, a strigat deodată numele său, și stânca s-a ferit!

— Acum, o, Vardaan, coboară dedesubtul pământului și adă afară, la lumina soarelui, toate comorile!

Și coborând Vardaan, după ce a rostit numele său, a cărat afară toate comorile. Și așa, locul unde Vardaan, casapul, a vândut aurul și pietrele prețioase se numește până azi Bazarul lui Vardaan, spre amintirea acestor întâmplări și spre lauda veșnică a lui Allah...

**ÎNVĂȚĂCELUL ÎNDRĂGOSTIT; CUM ÎȘI SCRIE PE
TĂBLIȚĂ STIHUL DE MĂRTURISIRE; FATA RĂSPUNDE
PRIN ALT STIH, SCRIS TOT PE TĂBLIȚA ACEEA; SCRIE
ȘI DASCĂLUL LOR UN STIH; SCRIE UN STIH ȘI
STĂPÂNUL FETEI, SPRE BUCURAREA ÎNDRĂGOSTIȚI
LOR ȘI A NOASTRĂ...**

Se afla într-un așezământ de învățatură, din Răsărit, un fecior peste măsură de îndrăgostit de o sclavă aflată și ea acolo. Dar oricât își arăta feciorul dragostea, ea rămânea mută și neînțelegătoare. Într-o bună zi, pe când învățătorul lor era dus cu gândul în altă parte, feciorul a scris pe tăblița sclavei stihurile următoare:

„Iubirea m-a uscat ca pe o trestie, și durerea mea este așa de puternică, încât zi și noapte gem! Eu nu-mi mai pot ascunde mai mult iubirea! Îndură-te și îndreaptă-ți spre mine ochii tăi dulci ca ai gazelei...”

Și luând sclava tăblița, și găsind pe ea stihurile feciorului,

a plâns de milă. Și-a scris și ea, drept răspuns:

„Oare putem să privim ochii feciorului îndrăgostit, oare putem privi grădina în care înflorește iubirea, fără a simți cum inima noastră tremură?”

Să afle feciorul că îi răspund cu iubirea mea și vom avea împreună multe bucurii...”

Și s-a întâmplat că îndată ce a sfârșit ea de scris stihurile, învățătorul s-a uitat spre ea și i-a smucit tăblița. Și citind el cele două stihuri, s-a plecat asupra tăbliței și a adăugat:

„Nu fi crudă, deschide-ți inima și ascultă glasul iubitelui tău! De nimeni nu te teme, frumoasă fată, și îndură-te de cel chinuit de mâhnirea iubirii...”

Și se mai spune că venind tot atunci stăpânul sclavei, și luând tăblița și citind cele trei stihuri, a adăugat și el unul:

„Laudă nesfârșită lui Allah și profetului său! Laudă veșnică sfintelor corturi cerești! Laudă veșnică huriilor, care dănțuiesc pe plaiurile paradisului! Laudă veșnică învățătorilor care înțeleg rostul iubirii! Iar voi, îndrăgostiților, aveți binecuvântarea mea! Niciodată și nimeni să nu vă despartă! Chiar de-ar veni asupra voastră furtuna, voi împreună să fiți! Laudă încă o dată învățătorilor voștri și învățătorilor din lumea întreagă, înțelegători cu inimile tinerilor!”

După aceea, stăpânul sclavei a chemat în grabă cadiul și martorii, și așa s-au bătut pecetea pe hârtie de cununie.

Și a fost la nunta celor doi tineri o masă bogată ca la nunțile sultanilor, iar fericirea lor întrecea fericirea tuturor sultanilor. Și au trăit cei doi îndrăgostiți, până ce moartea i-a

despărțit, căci, după cum se știe, cu moartea se sfârșesc toate, se despart oamenii și se topesc bucuriile...

PROSTUL DIN BASSORA; PĂCĂLIREA LUI DE CĂTRE UN DREPTCREDINCIOS HOȚ; O VEDEM ȘI PE PROASTA DIN BASSORA, ADICĂ PE SOAȚA PROSTULUI...

Trăia odată, la Korasan sau la Bassora, un om cu gândurile mereu duse în altă parte. Și cum mergea omul aceia odată pe o uliță, l-au văzut niște hoți și s-au prins ei să-i fure măgarul.

— Îl fur eu, cât ai bate din palme! s-a lăudat unul.

— Dar cum vei face? l-a întrebat al doilea.

— Vino în urma mea, și vei vedea numaidecât...

Și primul hoț s-a dus îndată spre măgar, i-a luat căpăstrul de pe cap și și l-a pus lui, trecând îndată în spatele prostului. Și cum a smucit prostul de frâu, hoțul nu s-a urnit din loc. Și întorcându-se prostul, și văzându-l în spatele său, l-a întrebat:

— Dar cine ești tu? Ce cauți în locul măgarului?

— Eu sunt măgarul tău! i-a răspuns hoțul, și am să-ți spun o întâmplare ieșită din fire:

Află, deci, că bătrâna mea mamă era foarte evlavioasă. Cum mie îmi plăcea să beau zdravăn, am venit o dată acasă beat, și ea mi-a spus:

— O, fiul meu pierdut! Oare încă n-a sosit timpul să te cumițești, să te lași de beție și să te rogi de iertare stăpânului Mahomed-prooroc?

La vorbele acestea, eu am apucat toiagul și am lovit-o.

Drept pedeapsă pentru fărădelegea mea, Allah m-a prefăcut în măgar, și de-atunci îți slujesc ție! Însă astăzi mama și-a adus aminte de mine, i-a fost milă și m-a iertat. Și

așa se face că Allah mi-a dat din nou judecata și înfățișarea de om...

— Dacă-i așa, a răspuns prostul, eu unul nu am nicio putere! Totul stă în voința înaltului Allah! Te rog deci, în fața lui Allah celui veșnic, să-mi ierți greșeala că te-am chinuit atâta cu poverile și te-am purtat atâta în urma mea!

Și astfel, l-a lăsat locului, și și-a văzut de drum, și s-a întors acasă.

— Dar ce ți s-a întâmplat și unde-ți este măgarul? l-a întrebat nevastă-sa.

— Dacă ai ști ce mi s-a întâmplat, nici nu m-ai mai întrebat! i-a răspuns prostul, apoi i-a spus întâmplarea.

— Mare e vina noastră înaintea lui Allah! a strigat femeia. Am greșit înspăimântător, punând un om să lucreze în locul unui măgar...

Și aruncându-se la pământ, femeia se ruga cu lacrimi să dobândească de la Allah îndurare și iertare, apoi a împărțit săracilor nenumărate pomeni. Și așa a trecut o vreme, și prostul acela trândăvea lângă femeia lui. Dar l-a întrebat aceasta într-o zi:

— Cât ai să mai trândăvești lângă mine? Du-te în maidan, cumpără-ți alt măgar, să poți câștiga și tu un ban...

Și cum s-a dus prostul în maidan, a cumpărat un măgar, și sta lângă el așteptând mușterii pentru a căra poveri. Dar privind mai bine spre măgar, a cunoscut că era cel de odinioară. Și i-a spus prostul, plecându-se spre urechea lui:

— Nefericitul! Iar te-ai îmbătat, ticălosule, și se vede că iar ai lovit-o pe maică-ta! Mă lepăd de tine și nu te mai cumpăr!

Și așa a lăsat măgarul în maidan, și și-a văzut de drum...

O PRIMIRE DE OASPEȚI DESTUL DE CIUDATĂ; CALIFUL HAKEM BIAMR ILLAH ÎȘI BOLDEȘTE OCHII ȘI SE MIRA;

APOI ÎȘI ÎNFIGE MÂNA PÂN' LA COT ÎN HAZNAUA CU BANI...

Califul Hakem Biamr Illah, trecând odată călare în fruntea alaiului său, pe lângă o grădină, și fiindu-i sete, a cerut apă unui om.

— Sultan al tuturor dreptcredincioșilor! i-a spus omul, întinzându-i ulciorul. Fiindcă m-ai fericit cerându-mi apă, și fiindcă te-ai arătat atât de adânc binevoitor cu mine, te-aș ruga să intri în locuința mea!

Și se spune că Hakem Biamr Illah a descălecat îndată și s-a dus cu întregul lui alai la casa acelui om. Acolo, îndată au fost aduse covoare și rogojini, perne nenumărate, O sută de farfurii cu fructe, mâncăruri alese și dulciuri, și când sultanul tuturor dreptcredincioșilor a văzut toate acestea, l-a întrebat:

— Oare ai știut vreodată, omule, că voi veni la tine? Căci altfel nu te pregăteai așa de bine, pentru primirea unui calif...

— Sultan al tuturor dreptcredincioșilor! i-a răspuns omul. Află că eu sunt neguțător, supus plecat al tău! Am, între averile mele, o sută de sclavi... Cum am văzut că tu, sultan al tuturor dreptcredincioșilor, îmi faci cinstea de a poposi în grădina mea, am poruncit sclavilor să aducă așternutul divanelor lor și din mâncărurile și din băuturile lor...

Hakem Biamr Illah, califul tuturor dreptcredincioșilor, i s-a închinat, mulțumindu-i.

Apoi, se spune că binecuvântatul calif Hakem Biamr Illah a trimis la visteriile sale, spre a se aduce toate monezile bătute în anul în curgere, cam trei milioane șapte sute mii drahme! Și se spune că le-a dăruit toate acestui om, spunându-i:

— Dreptcredinciosule neguțător, rogu-te să iei banii

aceștia, ca să ai din plin, și pentru ca dărnicia ta să fie totdeauna nemărginită!

Cu aceste cuvinte, Hakem Biamr Illah, sultanul tuturor dreptcredincioșilor, a părăsit grădina neșădătorului și și-a văzut de drum mai departe...

SLĂVITUL ȘAH NUȘIRVAN SE MIRĂ DE ÎNȚELEPCIUNEA UNEI FETE; ÎNSĂ DREPT RĂSPLATĂ A BUNEI PRIMIRI, EL CREȘTE BIRURILE; SE ÎNTĂLNEȘTE A DOUA OARĂ CU ÎNȚELEAPTĂ; BIRURILE SCAD LA LOC, URMARE A UNEI DOJENI...

Stăpânea demult în Persia un șah cu numele Thorsu Nușirvan, vestit. Călătorind odată acest șah cu călăreții săi către niște locuri de vânătoare, l-a potopit setea, pe când se afla în dreptul unei colibe. Cum s-a oprit, a ieșit înaintea lui o fată, întrebându-l ce vrea.

— Mi-i sete! a răspuns șah Nușirvan.

Și fata s-a întors în colibă și a adus un pocal plin cu apă rece, îndulcită.

Cu mare poftă a sorbit șah Nușirvan! Însă, pe când bea, a băgat de seamă că în apă erau niște amestecuri.

— Îți mulțumesc! a rostit el către fată. Strașnic de bună a fost apa ta îndulcită, însă am băgat de seamă că nu era chiar așa de limpede...

— Am băgat și eu de seamă acest lucru, o, șah Nușirvan! i-a răspuns fata cu înalta ei bună cuviință. Află însă că anume am lăsat amestecul în apă, pentru a nu bea tu prea repede! Oare dacă ai fi băut pe nerăsuflăte apa așa de rece, nu te-ai fi îmbolnăvit, o, Nușirvan-șah?

Strașnic s-a mirat șah Nușirvan de răspunsul ei! A întrebat-o dacă are multe trestii de zahăr, și câte din ele a

stors în pocal.

— Trestii de zahăr am multe, o, şah Nuşirvan! Însă în pocal am stors doar una singură...

Şah Nuşirvan şi-a dat seama că dacă cu o singură trestie de zahăr se poate îndulci un pocal cu apă aşa de mare; atunci cât de bogaţi trebuie să fie oamenii de prin partea locului! Şi s-a gândit să mărească birurile, întrucât până atunci erau prea mici!

S-a întâmplat că nu după multă vreme a trecut iar prin partea locului. Şi fiindu-i sete, s-a dus şi s-a oprit la coliba de demult. Fata l-a cunoscut, şi vrând să-i potolească iar setea, s-a întors repede în colibă. Dar a întârziat foarte mult, până ce s-a întors cu un pocal plin cu apă îndulcită...

— Cam mult ai întârziat... i-a spus şah Nuşirvan, cu oarecare dojană...

— Şah Nuşirvan! i-a răspuns ea. Ai binevoit să mă dojeneşti pentru întârzierea mea, însă află: azi, trestii de zahăr nu mai au atâta dulceaţă! Aşa că în loc să storc în pocal una, a trebuit să storc trei! Dulceaţa trestiiilor noastre s-a împutinat şi a scăzut, de când şah Nuşirvan şi-a întors inima de la noi şi a mărit birurile!

Auzind-o, şah Nuşirvan a poruncit îndată să se scadă birurile la loc, şi după cum spun cronicile cetăţilor răsăritene, s-a însurat tot atunci cu fata aceea, socotind-o peste măsură de înțeleaptă, spre lauda lui Allah şi a profetului său Mahomed care au înflorit frumuseţea şi înțelepciunea femeilor...

HARUN AL RAŞID FACE O GLUMĂ PROASTĂ CU UN MOŞNEAG BETEAG DE OCHI; CE SPUNE DJAFAR ŞI CE RĂSPUNDE MOŞNEAGUL...

Odată, înainte de spânzurarea lui Djafar, Harun al Rașid mergea la un drum cu mai mulți sfetnici și cu vestiții poeți Asmar și Abu Nuvas. Și se spune că mergând ei pe drumul acela au întâlnit un moșneag călare pe un măgar. Și a spus Harun al Rașid către Djafar, fiul Barmekizilor:

— Fă bine, fiu al Barmekizilor, și întreabă-l pe acest moșneag de unde este...

— Sunt din Bassora, a răspuns moșneagul, cu deosebită cuviință.

— Și încotro te duci? a întrebat iar Djafar, fiul Barmekizilor.

— Mă duc la Bagdad, a răspuns bătrânul, cu mare cutremur. Aflați deci, înalților călători, că mă duc la binecuvântata cetate Bagdad, pentru a găsi acolo leac ochilor mei betegi...

Acestea auzindu-le, Harun al Rașid a spus din nou către Djafar, fiul Barmekizilor:

— Fă bine și glumește puțin pe socoteala acestui moșneag, spre a ne mai desfăta...

Și i-a răspuns fiul Barmekizilor:

— Cum mi-aș bate joc de el, calif al califilor, când e atât de bătrân?

Însă Harun al Rașid a stărui. Deci fiul Barmekizilor s-a întors din nou către moșneag:

— Să-mi spui ce mi-ai da dacă aș avea tocmai eu leacul potrivit pentru ochii tăi?

— Te va răsplăti Allah, binevoitorul tuturor oamenilor în suferință! i-a răspuns moșneagul.

— Prea bine atunci... a continuat fiul Barmekizilor. Te sfătuiesc deci să aduni neîntârziat trei măsurii de vânt, trei măsurii de raze de soare și alte trei măsurii de lumină de lună! După aceea, să mai iei trei măsurii de lumină dintr-o candelă cu untdelemn! După ce vei strânge toate aceste la un loc, să le amesteci bine într-o piuliță fără fund și să le lași trei luni.

Îndată ce vor trece cele trei luni, să le pisezi bine, dar bine de tot! Și după ce le pisezi, să ai grijă să le răstorni într-o cutiuță spartă și să le mai lași să stea trei luni de zile la aer curat... După ce vei săvârși toate acestea, ia acest leac și unge-te cu el pe la ochi, vreme de trei luni, și numai așa ochii tăi vor putea privi iar lumina soarelui și minunățiile acestei lumi...

Ascultându-l, moșneagul a clătinat din cap și i-a răspuns:

— Mila lui Allah să coboare asupra capului tău, o, binevoitorule! Pentru minunatul tău leac, eu îți doresc ca îndată ce vei muri sufletul tău să pogoare de-a dreptul în Gheena, iar duhurile Gheenei să ți-l tăvălească zece mii de ani prin spurcăciuni de om!

Auzind Harun al Rașid răspunsul moșneagului, s-a tăvălit pe jos de răs, apoi i-a dăruit trei mii drahme, după cum stă scris în cronicile Bagdadului, la fila de aur...

**AJUNGEM LA ISTORIA PIRAMIDELOR; MAMUN,
FECIORUL LUI HARUN AL RAȘID, CAUTĂ ÎN ZADAR
COMORI ÎN MĂRUNTAIELE LOR; CE CUPRIND
PIRAMIDELE; APOI CÂTEVA CÂNTĂRI, ARĂTÂND
ETERNITATEA LOR ȘI VREMELNICIA NOASTRĂ...**

Mamun, fiul lui Harun al Rașid, s-a dus odată la cetatea Cairo și s-a hotărât să cerceteze sub temelia piramidelor spre a afla comori ascunse.

Îndată ce a ajuns, a încercat să dărâme piramidele, spre a găsi comorile, însă i-a fost peste putință. După multă osteneală și după multă risipă de bani, a izbutit doar să facă într-una din piramide o gaură cât o ferestruică. Și se spune că banii găsiți acolo n-au fost mai mulți decât cei cheltuiți cu spargerea. Văzând una ca asta, Mamun, fiul lui Harun al

Rașid, s-a mirat peste măsură și a dat veste în toate cetățile Răsăritului, cum că piramidele sunt mari minuni ale lumii.

Într-adevăr, nicăieri nu se află monumente așa de înalte, așa de puternice, încât nu le poate roade nici vremea, nici vânturile deșertului. Piramidele sunt ridicate din bolovani mari, prin care trec drugi de fier întăriți cu plumb fierbinte; și așa, mâinile ziditorilor de demult au izbutit să ridice aceste minuni din marginea deșertului african.

Spuneau în vremuri vechi bătrânii că în piramida aflată la asfințit ar fi încăperi mari, în număr de treizeci, pline cu comori cum nu s-au mai văzut. Și se mai spune că, în afară de comori, s-ar afla și bani neînchipuit de mulți, coloane măiestre, cu zugrăvitori, felurite talanturi ale armoniei, arme stropite cu apa înțelepților, pentru a nu rugini până în ceasul judecății de apoi... Și se spune că se mai află lucruri de sticlă care se îndoiaie fără să se spargă, și nenumărate doctorii, neînțelese de nimeni astăzi.

Și dacă în piramida dinspre asfințit s-ar afla lucrurile acestea, în a doua piramidă se află frumoasa legendă a preoților egiptieni, scrisă pe niște tăblițe îngropate. Și se mai spune că tot în piramida a doua s-ar afla și preoții cei mari egiptieni, și țin în mâini tăblițele cu legendele fiecăruia în parte. Pe pereții piramidei a doua, se spune că s-ar afla zugrăvitori persiene, înfățișând faraoni și alți vestiți oameni de rang și pricepuți meșteri în lucrul de mână. Se mai istorisește că în fiecare piramidă s-ar afla câte un paznic, care le are în paza sa până în vecii vecilor. Poeți vestiți, încă din vremuri vechi, au scris despre aceste monumente poezii frumoase cum nu se mai află. Iată câteva pilde:

„O, trecătorule! Privește monumentele acestea și învață de la ele cât e de trecătoare iluzia înșelătoare a vremurilor! Dacă ar putea grăi aceste monumente, ți-ar putea istorisi totul despre timpurile trecute, prezente și

viitoare...”

Și a spus alt poet:

„Oare care din zidirile ridicate din puterea mâinilor omenești pot întrece, sau pot avea asemănare, cu piramidele Egiptului? Pe lângă ele, timpul trece neconținut, și pe când toate lucrurile și toate fînțele se tem de scurgerea vremii, piramidele stau neclintite, înfruntând timpurile...”

Și alt poet a spus:

„Voi, oameni, voi, trecătorilor ca frunza și iarba! În zadar ați căuta pulberea celor ce au zidit piramidele deșertului! Lucrul lor rămâne să înfrunte eternitățile!”

HOȚUL POCĂIT; PRĂDAREA LUI DE CĂTRE ALT HOȚ; LA URMĂ POCĂITUL ÎȘI GĂSEȘTE MARFA, PRINTR-O VICLENIE; ÎL IARTĂ PE HOȚ, SPRE LAUDA LUI ALLAH...

Se întâmplă multe pe lumea asta, și se întâmplă că uneori chiar hoții cei mai înrăiți să se pocăiască. Așa s-a întâmplat cu unul dintr-o cetate a Răsăritului. S-a pocăit din toată inima lui, s-a făcut om de treabă, deschizându-și prăvălie, ca orice neguțător cinstit.

Scrie în cronici că într-o seară hoțul acela pocăit și-a închis prăvălia și s-a dus acasă. Și îndată după ce s-a dus el, a venit la ușa prăvăliei lui un hoț, îmbrăcat la fel ca dânsul; a scos cheia din buzunar și, ducându-se la paznicul bazarului, i-a cerut o lumânare aprinsă și s-a dus să deschidă prăvălia. Și, intrând, a mai aprins o lumânare. Și trecând paznicul pe

lângă prăvălie, l-a văzut citind în catastife și făcând socoteli pe degete. Nu târziu după aceea a răsărit în slăvile cetății luceafărul de ziuă, și hoțul a ieșit din prăvălie și a chemat paznicul:

— Rogu-te, adu-mi repede o cămilă...

Și s-a dus paznicul și i-a adus o cămilă, iar hoțul a încărcat patru baloturi de marfă. După ce a dat paznicului două drahme, și-a văzut de drum în urma cămilei.

Și venind dimineața stăpânul prăvăliei, paznicul de bună-credință i-a mulțumit frumos pentru drahmele primite. Însă, cum e de la sine înțeles, stăpânul prăvăliei n-a priceput nimic. Atunci, paznicul i-a arătat în prăvălie cele două lumânări aprinse, lângă cartea cu socoteli; și uitându-se în jur, și văzând marfa lipsă, a început neguțătorul a pricepe că fusese prădat. Și cu mânie mare s-a îndreptat spre paznic, poruncindu-i să fie adus îndată stăpânul cămilei. Și a venit stăpânul cămilei, arătându-i cum a dus cele patru baloturi la schelele mării, unde au fost încărcate pe corabie. Și a pornit neguțătorul, însoțit de stăpânul cămilei, neîntârziat, la schelele mării, la corabia aceea.

— A fost dimineața la tine un neguțător cu patru baloturi de marfă. Unde ai dus baloturile acelea?

Așa l-a întrebat neguțătorul pe corăbier, iar acesta i-a răspuns:

— Voi chema îndată hamalul care a cărat baloturile...

Și a venit hamalul:

— Unde au fost duse cele patru baloturi de marfă?

Și spunând hamalul locul unde au fost duse baloturile, neguțătorul s-a îndreptat într-acolo, și găsindu-le, le-a desfăcut îndată și a cunoscut că ele cuprind marfa lui. Și luând o pătură care era a hoțului, a învelit în ea marfa și a dus-o la țärm. Însă pe drum s-a întâlnit cu hoțul. Și văzând acesta că marfa furată i-a fost luată înapoi, împreună cu pătura, o spus către neguțător:

— Cu ce drept îmi iei pătura, o, neguțătorule dreptcredincios, de vreme ce ți-ai găsit marfa?

Și astfel, prin acest șiretlic cu pătura, hoțul a fost descoperit. Dar neguțătorul a zâmbit, i-a dat pătura înapoi și l-a iertat...

ÎNTRISTAREA CALIFULUI HARUN AL RAȘID; E ADUS IBN AL ZAREBI, DEOSEBIT MEȘTER ÎN GLUME; O ÎNVOIALĂ ÎNTRE EL ȘI HADÂMB MESRUR; MILUIREA AMÂNDURORA PRIN LOVITURI DATE CU SACUL PLIN CU BOLOVANI; APOI, CALIFUL ÎȘI DESCREȚEȘTE FRUNTEA ȘI-I MILUIEȘTE CU MILĂ ADEVĂRATĂ, CU BANI ADICĂ...

Laudă veșnică amintirii lui Harun al Rașid, califul califilor! laudă veșnică cetății sale, Bagdad, unde a trăit și a stăpânit cu slavă!

Într-o noapte, Harun al Rașid era nespus de trist. Un nod amar îi stăruia ia inimă și nu putea adormi. Și auzind despre aceasta Mesrur, hadâmbul său credincios, a început să rădă în hohote.

— De ce râzi? Și de ce-ți bați joc de califul tău? l-a întrebat Harun al Rașid.

— Calif al califilor! i-a răspuns Mesrur. Să rămân eu de ocară cetății noastre, și să-și bată joc de mine Allah, și să-și bată joc de mine Mahomed, proorocul său, după cum rād și după cum îmi bat joc de tine! Cum aș îndrăzni să-mi bat joc de proorcii lui Allah și de umbra lor pe pământ? Nu rād de tine, dar mi-am adus aminte că ieri, pe când ne aflam împreună pe malul Tigrului, am văzut o mulțime rāzând împrejurul unui om...

— Dacă-i așa, preaiubite Mesrur, atunci să mi-l aduci pe omul acela aici numaidecât, căci poate numai așa voi izbuti

să-mi lepăd nodul de la inimă...

Și s-a dus tot atunci Mesrur la omul acela, numit Ibn al Zarebi, și i-a spus astfel:

— Ibn al Zarebi, supus al lui Allah și al lui Mahomed-prooroc, grăbește-te! Vrea să vorbească cu tine Harun al Rașid, stăpânul tuturor dreptcredincioșilor... Vreau să te duc la el, o, Ibn! Însă află: te duc la el și vei căpăta bani: dar ca răsplată, trebuie să-mi dai mie trei sferturi din câștig...

— Nici în ruptul capului! i-a răspuns Ibn al Zarebi.

S-au ciorovăit mult, și într-un târziu s-au înțeles ca Mesrur să primească două treimi. Astfel au ajuns amândoi în fața lui Harun al Rașid, califul califilor și stăpân al tuturor dreptcredincioșilor.

— Prietene Ibn al Zarebi! i-a spus acesta. Află că dacă vei izbuti să-mi descrețești fruntea cu glumele tale, voi ști să te răsplătesc ca un calif ce sunt! Însă dacă nu vei izbuti să-mi descrețești fruntea, îți făgăduiesc, în numele sultanului dreptății, Allah, și în numele lui Mahomed-prooroc, judecătorul său, că vei avea parte de trei lovituri cu acest sac de piele. Te învoiești așa, prietene Ibn?

S-a gândit Ibn al Zarebi cât s-a gândit, după aceea a făcut semn că se învoiește. Și a și început a spune fel de fel de glume. Credea Ibn al Zarebi că sacul de piele este gol, și dacă nu va izbuti să descrețească fruntea califului, cele trei lovituri vor fi ușoare. Și glumele lui erau așa de bune, încât ar fi izbucnit în hohote de râs până și pietrele, însă fruntea lui Harun al Rașid rămânea încrețită.

— Ibn al Zarebi! i-a spus califul, după o vreme. N-ai izbutit să câștigi decât bătaia!

Și a poruncit îndată să se ridice sacul de piele în care erau patru bolovani grei. Și primind Ibn al Zarebi întâia lovitură, s-a văietat strașnic. Însă, aducându-și aminte de învoiala sa cu hadâmb Mesrur, a strigat deodată:

— Iertare, sultan al tuturor dreptcredincioșilor! Îngăduie

să-ți spun numai două vorbe!

Și poruncind Harun al Rașid oprirea bătăii, Ibn al Zarebi i-a grăit astfel:

— O, stăpân al tuturor dreptcredincioșilor, află: înainte de a fi adus la seraiurile luminăției tale, m-am înțeles cu hadâmb Mesrur să capăt numai o treime din răsplată; restul să fie al lui! Așa că te rog, stăpân al tuturor dreptcredincioșilor, să dai celelalte lovituri hadâmbului tău Mesrur!

Auzind califul tuturor dreptcredincioșilor de înțelegerea aceasta, a început să râdă în hohote, dând poruncă numaidecât să fie bătut Mesrur. Însă acesta, după ce a primit cu toată cuvioșia prima lovitură, a strigat:

— Destul, sultan al tuturor dreptcredincioșilor! dau partea ce mi se cuvine lui Ibn al Zarebi, spre lauda lui Mahomed-prooroc!

Și califul râdea în hohote, și le-a dăruit după aceea amândurora câte cinci sute drahme. Ibn al Zarebi și Mesrur au părăsit seraiul, mulțumiți foarte de darurile primite...

**EV LAVIOSUL FIU AL LUI HARUN AL RAȘID; CUM I SE
SUPUN ȘI I SE AȘAZĂ PE UMĂR ZBURĂTOARELE.
AJUNGE ZIDAR, ÎNTR-O CETATE; APOI MOARE CA
ORICE OM SĂRMAN; CĂINȚA CALIFULUI ȘI TÂRZIA LUI
JALE...**

Istorisesc cronicile Bagdadului că Harun al Rașid, umbra lui Allah pe pământ, avea un fiu peste măsură de evlavios, încă de la vârsta de șaisprezece ani. Umbla fiul acesta numai printre morminte și striga morții:

— Voi, nefericiților, care ați stăpânit cândva lumea aceasta, mi-ați putea răspunde cum trăiți în întunericul

mormintelor? Mi-ați putea răspunde, morților, unde sunt vorbele rostite de voi pe când trăiați, și unde sunt faptele voastre?

Într-o zi, pe când se plimba printr-un cimitir din Bagdad, s-a întâlnit cu tatăl lui, care venea însoțit de mai-marii săi și de capii cetății. Și a spus unul dintre mai-marii către altul:

— Uită-te, prietene, la acest fecior al lui Harun al Rașid, nu-i așa că-l face de răs pe tatăl său, față de toți sultanii acestui pământ? Păcat că n-are cine-i învăța cum să se poarte, că poate s-ar lăsa de viața lui ciudată...

Și auzind Harun al Rașid aceste cuvinte, și-a oprit feciorul și i-a spus:

— Fiul meu, cu ce drept mă faci de răs, trăind astfel?

Și nu i-a răspuns feciorul. Și-a ridicat mâna către o pasăre aflată pe acoperișul seraiurilor.

— Pasăre, pasăre! În numele lui Allah, zămislatorul tău, coboară și așază-mi-te pe umăr!

Și pasărea și-a ridicat aripile și a coborât pe umărul său.

— Acum, pasăre, fă bine și urcă-te înapoi pe acoperiș! a rugat-o feciorul.

Pasărea s-a urcat înapoi pe creasta seraiurilor.

Și a strigat iar feciorul:

— Pasăre, pasăre! În numele lui Allah, zămislatorul tău, ridică-ți aripile și zboară, și coboară-te pe umărul califului!

Însă pasărea a rămas nemișcată La locul său. Și întorcându-se feciorul către Harun al Rașid, i-a spus astfel:

— Preaiubit tată! Oare eu te fac de răs, sau mă faci de răs tu, până și față de păsările cerului, din cauza plăcerilor lumești?... Iată de ce, preacinstit tată, eu m-am hotărât să las la o parte bucuriile lumii și să trăiesc așa...

Tatăl său l-a părăsit. Și se spune că feciorul s-a dus tot în ziua aceea la Bassora, unde a lucrat multă vreme, împreună cu zidarii, primind pe zi câte o drahmă și o centimă. Și istorisește despre el marele povestitor Abu Amer din Bassora,

că acest fecior al lui Harun al Rașid trăia printre zidari și printre alți oameni simpli. Și întâmplându-se să se dărâme zidul casei lui Abu Amer, acesta s-a dus într-un maidan să caute zidari. Cum a ajuns, a văzut un fecior frumos ca lumina zilei și s-a apropiat de el:

— Prietenul meu, dacă vrei să ai de lucru, poftește și vino cu mine...

Și a răspuns feciorul lui Harun al Rașid:

— Cu deosebită plăcere, o, Abu Amer! Îți voi ridica zidul la loc, dacă-mi vei plăti pentru fiecare zi de lucru o drahmă și o centimă, iar la strigarea muezinului să-mi îngădui să mă închin și eu cu obștea...

S-a învoit Abu Amer. Feciorul lui Harun al Rașid a muncit cu deosebită cinste, ridicând parte din zid la loc. Și venind ceasul prânzului, l-a poftit Abu Amer la masă; însă îndată și-a dat seama că feciorul lui Harun al Rașid postea neîntrerupt. Și iată că nu mult după aceea, s-a auzit în toate minaretele Bassorei strigarea muezinilor, chemând dreptcredincioșii la rugăciune. Și auzind feciorul califului strigarea, i-a adus aminte lui Abu Amer că trebuie să-i lase să se roage. Și feciorul și-a scos brâul, după cuviință, s-a spălat cu multă cucernicie, după rânduielile înfricoșatei cărți a Koranului, și s-a dus la moschee, unde a bătut temenelele cuvenite, eu întreaga obște. Și s-a întors la lucrul său, și a lucrat cu și mai multă râvnă. Iar seara, când s-au auzit iar preasfintele strigăte în minarete, și-a descins din nou brâul, și s-a dus să se închine la moscheea obștei. Și i-a zis la întoarcere Abu Amer:

— Preacinstit meșter! După pravilele luminatei cetăți Bassora, zidarii de pe la noi lucrează numai până la rugăciunile de seară. Fii bun deci și supune-te rânduielilor obștei noastre! Lasă mistria și dedă-te odihnei, ca toți meșterii din Bassora!

— O, stăpâne Abu Amer! i-a răspuns feciorul. Așa vor fi

fiind rânduielele acestei cetăți, însă eu, în meseria mea, am obicei să lucrez până târziu în noapte...

Și luându-și uneltele de muncă, feciorul lui Harun al Rașid a muncit până târziu în noapte. Și vrând Abu Amer să-i crească prețul lucrului la două drahme, feciorul nu s-a învoit cu niciun chip, luând, după învoială, numai o drahmă și o centimă.

În dimineața a doua, Abu Amer s-a dus din nou în maidan, să-l caute. Însă nu l-a mai găsit. A întrebat de el printre zidarii aflați, însă aceștia i-au răspuns că acel fecior se arată în maidan numai în ziua sabatului. Și a așteptat Abu Amer ziua sabatului. Și cum s-a dus din nou în maidan, l-a găsit pe feciorul lui Harun al Rașid. L-a poftit să vină, să-și reînceapă lucrul, și a venit feciorul, dar numai cu învoiala de mai înainte. Și cum s-a apucat de lucru, Abu Amer stătea pe lângă el și-l privea. Deodată, a băgat de seamă că feciorul lui Harun al Rașid aruncă o mistrie de lut, și îndată toți bolovanii se așază unul peste altul. Și gândea Abu Amer: „O, Allah! Cine altul decât un sfânt poate avea o astfel de putere, cine altul poate porunci bolovanilor, cine altul poate aduce bolovanii sub ascultare?”

Și în ziua aceea, feciorul lui Harun al Rașid a muncit și mai mult, iar seara și-a primit plata și s-a dus în drumul lui, mulțumindu-i adânc.

Și s-a dus Abu Amer din nou în maidan, în ziua sabatului. Însă nu l-a mai găsit. Întrebând printre zidari dacă nu știu despre dânsul, aceștia i-au răspuns că e bolnav și că zace într-un cort, lângă un cimitir. Și ducându-se Abu Amer către cort, l-a aflat locuind la o bătrână evlavioasă. Și zăcea feciorul lui Harun al Rașid pe pământ gol.

I s-a plecat Abu Amer, și i s-a așezat la căpătâi, și plângea cu o mie de rânduri de lacrimi, pentru soarta lui de om străin și nefericit. Și întrebându-l dacă-i poate fi cumva de folos, feciorul i-a răspuns:

— Află, o, prietene Abu Amer! Știu că vei veni și mâine la mine, să vezi dacă mi s-a mai alinat suferința! Află însă că mâine mă vei găsi mort, pe pământul acesta, iar sufletul meu va fi zburat de mult la corturile dreptilor... De aceea, te rog, o, prietene Abu Amer, fii așa de bun și îndură-te de un străin ca mine! Mă vei găsi mort pe pământul acesta! Fă bine, în numele lui Mahomed-prooroc, și spală-mă după cuviință, și înmormântează-mă în aceste straie ticăloase, fără să spui nimănui nimic! Însă, o, prietene Abu Amer, înainte de a mă așeza să dorm în mormânt, să cauți în buzunarul veșmântului... Apoi, după ce pământul mă va acoperi, să faci bine, o, Abu Amer, să te duci la cetatea Bagdadului și să dai ce vei găsi în buzunarul veșmântului meu califului. Să-i spui din partea mea că mi-a fost dor de el până la ultima mea suflare, că n-am stat departe de el pentru că l-aș fi urât, ci că m-am pribegit de casă, printre străini, numai pentru că sufletul meu era prea departe de sufletul lui...

Și încheindu-și feciorul rugămintea, a rostit în fața lui Abu Amer aceste stihuri tânguitoare:

„O, prietene, trecătorule! Nu te lăsa orbit de vremelnicele bucurii ale acestei lumi! Cheltuiește-ți toată inima ta spre binele semenilor tăi! Află, trecătorule, că bucuriile se trec ca frunza și ca pulberea! Adu-ți aminte câte seminții au trăit în vremuri vechi. Adu-ți aminte, când petreci morții către morminte, că nu după târzie vreme te vor petrece și pe tine alții”.

Și l-a părăsit Abu Amer. Și s-a dus din nou a doua zi, și l-a găsit pe feciorul lui Harun al Rașid mort în cortul său. L-a spălat după poruncile Koranului și l-a îmbrăcat pentru călătoria veșnică. Și căutând în buzunarul veșmântului, a găsit un rubin ce avea preț de un milion dinari. Și sa gândit Abu Amer: „Facă-se voia lui Allah! Însă acest fecior s-a

lepădat cu desăvârșire de bucuriile acestei lumi!” Și sfârșind, sa așternut la drum către Bagdad. Și a ajuns în fața seraiului. Și așteptând el, iată că întru târziu s-a arătat Harun al Rașid. Abu Amer i-a ieșit înainte și ia dat rubinul. Și văzând rubinul, Harun al Rașid și-a pierdut răsufletul, și-a dat ochii peste cap și a căzut în nesimțire. Iar însoțitorii lui, văzând aceasta, l-au prins îndată pe Abu Amer și l-au zvârlit în hrubă. Însă, venindu-și Harun al Rașid în fire, a poruncit numaidecât ca Abu Amer să fie adus în fața lui. Cum i l-au adus, la întreat:

— Răspunde-mi, în numele lui Mahomed-prooroc, o, străine de la Bassora, ce sa întâmplat cu stăpânul acestui rubin?

— S-a dus la corturile dreptilor! a răspuns Abu Amer, plângând.

Și a strigat califul Harun al Rașid, plângând în hohote:

— O, fiul meu, unde ești, fiul meu? Ce drum ți-ai ales tu în viață, pentru căutarea binelui i Iată că tu, fiul meu, te-ai dovedit mai tare, iar eu am rămas de rușine!

Și oprindu-se din plâns, Harun al Rașid a plesnit din palme, chemând la el o femeie. Și s-a arătat femeia aceea. Și văzându-l ea pe Abu Amer, s-a dat un pas înapoi. Harun al Rașid a oprit-o. I-a arătat rubinul.

— Sultan al tuturor dreptcredincioșilor! a început ea a plânge în hohote, privind rubinul. Ce soartă a avut fiul meu!

Și atunci, la un semn al califului, Abu Amer a istorisit acelei femei tot ce știa despre moartea feciorului. Și plângeau în hohote și cu mii de rânduri de lacrimi și femeia, și califul Harun al Rașid. Și după ce și-a potolit califul lacrimile, i-a povestit lui Abu Amer cum că feciorul care i-a lucrat la zid era fiul său, care trăise printre înțelepți și printre sfinți.

— S-au înțeles bine împreună atâta vreme cât el, Harun al Rașid, fusese om simplu. Dar în ziua când dreptcredincioșii l-au ales calif, fiul său a hotărât să se ducă în lume. Și așa,

atunci, la plecare, i-a dat acest rubin spre a-l folosi la nevoie.

— Ascultă bine, și înțelege-mi sufletul, și crede-mi lacrimile... a sfârșit Harun al Rașid. Fiul meu a disprețuit bucuriile acestei lumi și a trăit printre înțelepți și sfinți, pregătindu-și astfel sufletul, pentru judecata de apoi, când sublimul stăpân al cerului și al pământului va chema toate sufletele în fața sa, prin înfricoșată strigare de trâmbiță... O, Abu Amer! Îndură-te de inima mea sfâșiată, și îndură-te de lacrimile mele, și haidem împreună, spre a-mi arăta mormântul fiului meu...

Și au pornit amândoi către cetatea Bassorei, și plângea sultanul tuturor dreptcredincioșilor, și se văieta astfel, sfâșiindu-și veșmântul:

— În mâinile lui Allah stă soarta noastră și lumea aceasta este numai popas vremelnice! Oricât am rătăci pe aici și oricât ne-am bucura de vremelnicele bucurii, la urmă ne întoarcem toți la corturile dreptilor...

Apoi, vrând Harun al Rașid să-l răsplătească pe Abu Amer pentru bunătatea sa, a hotărât să-i dea o slujbă mare, însă acesta i-a răspuns:

— Sultan al tuturor dreptcredincioșilor! Am învățat de la fiul tău ce înseamnă înțelepciunea! Nu primesc înalta cinste!

Și la despărțire a spus Abu Amer acest stih pentru Harun al Rașid, cel mai vestit dintre califii Bagdadului și ai tuturor timpurilor:

„Străin sunt, și sunt al nimănui! Zăbovesc și eu, doar o clipă, pe pământul acesta trecător. Zăbovesc și eu, ca toți oamenii, pe pământul acesta plin de ispite și plin de bucurii vremelnice! N-am bucuria iubirii! N-am copii! Adăpostul meu este acoperișul moscheelor înalte”.

ÎNCEPE ISTORIA ISCUSITEI DALILA; CUM SE RĂZBUNĂ

**EA CĂ NU A FOST LUATĂ ÎN SEAMĂ! O CUNOAȘTEM ȘI
PE SEINAB, FATA EI; DALILA ÎȘI ÎNCEPE STRAȘNICELE
FAPTE, SPRE UIMIREA CALIFULUI ȘI EMIRILOR, ȘI SPRE
UIMIREA NOASTRĂ; VOM DA SLAVĂ ISCUSINȚEI
FEMEIEȘTI, CHIAR DACĂ NU NE-AR CONVENI ȘI AM
STRÂMBA DIN NAS, DUPĂ NĂRAVUL UNORA DINTRE NOI;
VOM VEDEA, PÂNĂ LA CAPĂTUL ISTORIEI, CĂ
ISCUSINȚA NU E NUMAI VIRTUTE A BĂRBAȚILOR!!! ÎN
SFÂRȘIT, VORBA LUNGĂ E SĂRĂCIA OMULUI! ȘI NUMAI
DESPRE FEMEI SE SPUNE CĂ SUNT VORBĂ LUNGĂ, ÎNSĂ
CU TOTUL PE NEDREPT, DUPĂ CUM BINE SE ȘTIE...**

I

Cele mai vestite cronici ale Răsăritului se aflau de mult în cetate la Bagdad. Și spuneau cronicile că trăiau, pe vremea prea înălțatului calif Harun al Rașid, doi oameni vestiți în tot Răsăritul pentru viclenia lor. Și aflând Harun al Rașid despre ei, i-a chemat înaintea sa și i-a ridicat la rang de emiri, dându-le poruncile de cuviință. Le-a pus la îndemână câte patruzeci de călai. Și după ce emirii, împreună cu oamenii lor, au primit din mâinile califului câte un veșmânt ales și câte o mie dinari leafă pe lună, au început să-și vadă de lucrul lor. Auzind despre toate acestea, fata fostului emir, Seinab, s-a dus la maică-sa, Dalila, și i-a spus:

— Iată, o, mamă Dalila, cum Harun al Rașid strânge în jurul său golani cetății și-i dăruiește, în timp ce noi trăim în sărăcie și umilință, când ni s-ar cuveni atâta cinste...

După cum spun cronicile, Dalila era femeia cea mai iscusită. Și mai spun cronicile că ar fi putut scoate și șarpele din culcuș, și că însuși Iblis, diavolul, ar fi putut primi de la ea învățături asupra vicleniei. Și a răspuns Dalila către fata Seinab:

— Nu-ți pierde răbdarea, fată Seinab, căci am să arăt și eu ce pot; mă voi dovedi mai șireată și mai vicleană decât emirii Ahmed Deuf și Hasan Șuman! Iar în ce-l privește pe califul Harun al Rașid, îl voi face să-mi dea mai mulți bani ca până acum și toată cinstea ce mi se cuvine!

Și spunând astfel, și-a pus Dalila un văl pe față, a îmbrăcat veșmânt de lână cu cingătoare lată, cum se îmbrăcau femeile sfinte. A luat o cană, a pus în ea câteva monezi de aur, apoi a acoperit-o cu o frunză de palmier în cealaltă mână a luat niște mătănii și un fel de steag din cârpe colorate. Și așa a prins ea să cutreiere ulițele Bagdadului, strigând cele mai înfricoșătoare stihuri din Koran. După ce a cutreierat ulițele, s-a oprit în fața seraiului unui mare dregător, om de sfat al califului Harun al Rașid. Era dregătorul acela peste măsură de bogat. Avea leafă mare din vistierii, și nenumărate case și pământuri. Seraiul său era cel mai frumos, iar despre perlele sale până azi stă scris cu mirare în cronici!

S-a întâmplat însă că acel dregător să fie totuși peste măsură de nefericit. Aleasa inimii sale, cea mai frumoasă femeie din Bagdad, nu-i născuse niciun băiat. Din pricina asta îi cercetau sufletul numai nefericirea și mâhnirea. Și iată, tocmai când Dalila s-a oprit în fața seraiului său, treceau pe acolo câțiva bărbați împreună cu copiii lor. Și văzând dregătorul copiii, s-a întristat mai tare, și ducându-se la femeia sa, i-a spus vorbe pline de întuneric. Apoi a părăsit-o, lăsând-o mâhnită. Acum, ea stătea la o fereastră, pe gânduri, împodobită cu pietre scumpe și cu inele.

— De ce ești așa de mâhnită, o, stăpâna mea? a întrebat-o Dalila.

Femeia nu i-a răspuns nimic și s-a retras în încăperi. Și văzând-o Dalila așa de împodobită, și-a pus în gând s-o scoată din casă și să-i ia toate gătelile și giuvaierurile.

Și a stăruit Dalila multă vreme în fața aceluia serai,

cântând versete tânguitoare din cărțile sfinte ale proorocului. Și auzind-o femeia, și cutremurându-se de cuvioșia ei, s-a arătat din nou la fereastră, gândind s-o cheme, că poate, prin rugăciunile ei către Allah, va avea copii. A poruncit deci să se deschidă porțile seraiului și să fie adusă Dalila. Și cum a intrat Dalila în ogrăzi, a văzut-o un om de la poartă, peste măsură de sărac, cărui stăpânul său nu-i plătise nouăzeci de zile leafa cuvenită. S-a tânguit omul acela către Dalila și a rugat-o să-i dea puțină apă sfințită din ulciorul ei. Și Dalila a ferit la o parte frunzele de palmier, și, răsturnând ulciorul, au căzut în palma străinului cele câteva monezi de aur. S-a speriat săracul și a vrut să i le înapoieze.

— Allah ți le-a dăruit, o, străinule! i-a spus Dalila. Bucură-te și primește-le, căci eu una nu am nicio legătură cu bunurile și cu bucuriile acestui pământ...

Și a petrecut-o omul acela cu adâncă cuvioșie, până la stăpâna sa. Și o aștepta stăpâna, gătită cu atâtea pietre prețioase, că părea o comoară...

După plecăriunile de cuviință, femeia i-a urat Dalilei bun sosit în seraiul său și a poruncit să se întindă mesele.

— Stăpâna mea! s-a împotrivit Dalila. Află că eu postesc cinci din cele șapte zile ale săptămânii! Ospățez numai seara, și numai mâncăruri ale paradisului, aduse mie de către sfinți! Prea înaltă și preafrumoasă stăpână! Te văd peste măsură de amărâtă! Ce-ți lipsește? Ce-ți poate lipsi, când te văd înconjurată de bogății și străluciri, și când te văd așa de tânără și frumoasă?

— Străină și sfântă femeie! Află că soțul meu mă va părăsi dintr-o pricină strașnică. N-am fost vrednică să-i dăruiesc niciun copil, de aceea mă va izgoni de la sine! De bună seamă, se va însura din nou, cu altă femeie, care îi va dăruii moștenitori și moștenitoare, iar eu voi rămâne părăsită și singură!

— Tristă și nefericită femeie! i-a spus Dalila. Vei fi auzit, de

bună seamă, despre Abu Hamlat, sfântul sfinților! Dacă n-ai auzit, află că sfinția sa știe despre toate femeile care nu pot dărui copii acestei lumi...

— Preasfântă femeie! i-a răspuns nevasta dregătorului. Află că de când m-am măritat, n-am ieșit niciodată din acest serai și n-am cunoscut nici bucurii, nici nefericiri. Și după cum vezi, n-aș fi avut de unde auzi nici despre Abu Hamlat preasfântul...

— Urmează-mă numaidecât, i-a răspuns Dalila, căci eu îl voi ruga pe Abu Hamlat, sfântul între sfinți, să se roage din toată puterea sufletului său, lui Allah, dăruitorul de copii, pentru ați îndeplini dorința și pentru pogorârea bucuriei și fericirii asupra acestui strălucit serai! Însă, pentru ea preasfântul Abu Hamlat să-ți îndeplinească dorința, să-mi făgăduiești că toate odraslele tale să crească numai în frica lui Allah, trăind în singurătate și cuvioșie...

Nevasta dregătorului a urmat-o. Ajungând ele în uliță, au mers o bună bucată de vreme. Și astfel au ajuns la prăvălia unui neguțător tânăr, numit Hasan.

Era acest Hasan om neînsurat. Și văzând-o pe preafrumoasa soție a dregătorului s-a uitat la ea și s-a minunat de frumusețea ei. Văzând aceasta, Dalila a rugat-o s-o aștepte puțin în fața prăvăliei lui Hasan. Și Dalila s-a apropiat de neguțător și l-a întrebat:

— Spune-mi, tinere neguțător, într-adevăr, tu ești Hasan, fiul lui Muhsin?

— Eu sunt acela, i-a răspuns Hasan. Dar de unde mă cunoști așa de bine?

— Am auzit despre numele tău printre oamenii buni, i-a răspuns Dalila. Feciorule Hasan, vezi fata din uliță? Ea este fata mea. Află că tatăl ei a murit nu de multă vreme. Era un neguțător bogat și i-a lăsat avere nespuse de mare. Și așa, rămânând singură numai cu ea, m-am gândit să o mărit, căci i-a venit vremea, și inima mea îmi spune că tu ai fi

bărbatul cel mai potrivit pentru fata mea! Te învoiești, o, Hasane?

— Preacinstită străină! i-a răspuns Hasan. De, multă vreme mă tot bate mama la cap să mă însor, și multe fete îmi arată, dar eu sunt hotărât să nu mă însor decât cu aceea pe care voi vedea-o fără vâl pe față... Dacă-mi vei îngădui să-ți văd fata fără vâl pe față, atunci bucuros mă însor cu ea...

— Se prea poate... i-a răspuns Dalila. Și dacă vrei s-o vezi numaidecât, fii bun și urmează-mă...

Și astfel, Hasan și-a închis îndată prăvălia și luând cu sine o mie dinari, a urmat-o în uliță. Și nu mult după aceea, Dalila mergea înainte, urmată de soția dregătorului. În urma lor venea Hasan. Și ajungând ei tustrei la prăvălia unui boiangiu, a închiriat Dalila de la omul acesta o locuință.

— Te rog însă un lucru, a rostit boiangiul. Cu plăcere mare îți pun la îndemână casa mea, însă vreau ca una din încăperi să rămână goală, drept încăpere pentru oaspeți...

— Facă-se voia ta, i-a răspuns Dalila. Și astfel a primit de la boiangiu cheile casei. Și intrând Dalila împreună cu soția dregătorului, a dus-o într-una din încăperi și i-a zis:

— Iată, nefericită femeie! Aici, în această încăpere, își are locuința vremelnică pe acest pământ Abu Hamlat preasfântul...

Și l-a dus apoi într-o altă încăpere pe neguțătorul Hasan, rugându-l să aștepte până-i va aduce fata fără vâl. Și întorcându-se Dalila la soția dregătorului, i-a spus:

— Află, o, fata mea, că sfântul Abu Hamlat nicicând nu îngăduie femeilor să se arate în fața cuvioșiei sale, îmbrăcate în mătăsurii scumpe și împodobite cu giuvaeruri! Leapădă-le cu scârbă, o, fata mea, și îmbracă veșmânt sărac, cum se cuvine să te arăți în fața sfinților!

Și spun cronicile Bagdadului că soția dregătorului a lepădat cu scârbă veșmintele și odoarele, iar Dalila le-a adunat și le-a ascuns sub o treaptă. Și s-a dus Dalila după

aceea la neguțătorul Hasan și l-a amăgit că fata vrea să-l vadă cu brațele și cu pieptul dezgolite, spre a se încredința că nu e bolnav de lepră... Și se spune că Hasan și-a dezgolit îndată pieptul și brațele. Dalila i-a luat veșmintele și punga eu o mie dinari, apoi, luând și straietele și giuvaerurile femeii, a părăsit casa în ascuns, lăsându-i dezbrăcați.

Și spun cronicile mai departe că a ajuns Dalila la boiangiu. Și întrebând-o acesta dacă-i place casa, ea a răspuns că nu s-a simțit mai bine în nicio casă de pe lume, dar că îl roagă ca atunci când robii ei vor aduce calabalâcul, boiangiul să-i ajute. Și făcându-i cinste cu un dinar, l-a trimis în bazar să-și cumpere băutură. Și cum a rămas singură în boiangerie, a înșfăcat îndată toate stofele aflate acolo, le-a împăturit bine și a chemat un om care tocmai trecea cu catârul său:

— Închiriază-mi acest catâr, omule! l-a rugat Dalila. Acasă la mine s-a întâmplat o mare nenorocire! Fiul meu, boiangiul, se află pe patul morții! Și cum este înglodat în datorii, cadiul cetății a poruncit să i se ia tot ce se află în boiangeria lui... Fii bun deci și dă-mi catârul tău, și așteaptă-mă! Iar până mă întorc eu, pentru a nu te cuprinde urâtul, te rog să spargi tot ce se găsește aici: sparge soba, sparge vasele și tot ce vei găsi, pentru ca oamenii cadiului să nu mai afle nimic!

Și așa, Dalila a încărcat totul pe catâr și a pornit repede spre locuința sa. Și istorisind ea fiicei sale Seinab cum a săvârșit într-un timp așa de scurt patru isprăvi, amândouă au prins a râde în hohote.

**CE SE ÎNTÂMPLĂ MAI DEPARTE CU STĂPÂNUL
CATĂRULUI ȘI CU BOIANGIUL, ȘI CU ALȚI
DREPTCREDINCIOȘI; STĂPÂNUL CATĂRULUI PIERDE
DOUĂ MĂSELE...**

II

Istorisesc cronicile Bagdadului că după ce și-a cumpărat puțină carne și pâine, boiangiul s-a întors la boiangeria sa, și nu mică i-a fost mirarea găsimd acolo un străin care spărsese tot ce se afla înăuntru. Mai strașnică i-a fost mirarea când a aflat toate stofele lipsă!

— Sunt aici din porunca maicii tale! i-a spus străinul. Află că maica ta a dus pe catârul meu toată marfa de aici, spre a o ascunde de oamenii cadiului! Tot ea mi-a poruncit să sparg tot ce aflu, pentru ca nimic să nu încapă întreg în mâinile stăpânirii!

Acestea auzindu-le, boiangiul a prins a se izbi cu pumnii în piept și a striga:

— O, Allah, o, Mahomed-prooroc! pedepsește pe toți hoții de pe pământ!

Și a adăugat, întorcându-se către stăpânul catârului:

— Află că maica mea a murit de zeci de ani! Iar în ce privește datoriile mele, nu sunt dator nimănui niciun capăt de ață! Unde-mi sunt stofele, o, Allah!

Văzând și auzind toate acestea, și stăpânul catârului a izbucnit în plâns:

— Vai mie, Allah! Unde mi-i catârul, stăpân al cerului și al pământului?

Și întorcându-se spre boiangiu, a adăugat:

— De la tine se cuvine să cer catârul înapoi, o, boiangiule!

Și astfel, boiangiul cerea stofele, celălalt cerea de la el catârul, și s-a stârnit între ei o sfadă așa de mare, că toți vecinii s-au adunat la ușă.

După aceea, cu toți împreună au pornit spre casa închiriată, unde i-au aflat pe neguțătorul Hasan și pe soția dregătorului.

III

Povestesc cronicile că soția dregătorului a așteptat-o pe Dalila cât a așteptat-o, dar, văzând că nu mai vine, s-a dus singură în încăperea unde se afla Hasan. Și Văzându-l, a crezut că el este sfântul între sfinți, Abu Hamlat, lăudat fie-i numele! Și văzând-o Hasan că vine spre el, s-a bucurat nespus și a întrebat-o unde este maică-sa.

— Mama mea? s-a mirat soția dregătorului. Află, străine, că mama mea a dormit de mult între drepti! Dar ce poștești de la ea?

— Au oare femeia care m-a adus aici, spre a mă logodi cu tine, nu-ți este mamă?

— Asta, de bună seamă că nu! i-a răspuns ea. Află că și pe mine m-a adus aici, mințindu-mă că tu ești Abu Hamlat, sfântul între sfinți!

Auzind-o, negustorul Hasan a priceput îndată că a fost jefuit de straie și de cei o mie dinari. Tot atunci a cerut soției dregătorului să-l despăgubească, deoarece el n-ar fi urmat-o pe bătrână, dacă n-ar fi văzut-o și pe ea în tovărășia ei. Și astfel, soția dregătorului îi cerea lui Hasan pietrele scumpe și veșmintele, socotindu-l înțeles cu bătrâna. Și atâta s-au sfădit, până au ajuns acolo boiangiul și stăpânul catârului. Și când au văzut toți că au fost înșelați, împreună s-au dus la emirul cetății, povestind cele întâmplate.

— Nu vă pot fi de folos cu nimic! le-a răspuns emirul. În Bagdad se află atâtea femei! Duceți-vă și căutați-o pe făptașă și aduceți-mi-o! Altfel, cum să vă înapoiez lucrurile furate?

Și istorisesc cronicile că în timp ce ei cotrobăiau Bagdadul, să o afle pe Dalila, aceasta stătea pe sofa, împreună cu fiica ei Seinab. Îi spunea:

— Azi am chef să mai săvârșesc și alte lucruri...

I-a răspuns fiica ei, Seinab:

— Astâmpără-te, mamă Dalila! Cum mai ai cutezanță să te arăți în ulițele cetății, după cele ce le-ai săvârșit?

Și i-a răspuns Dalila:

— Nu te teme de nimic, o, fata mea Seinab!

Și îmbrăcând veșminte de slujnică, a pornit din nou să colinde ulițele Bagdadului.

IV

Și astfel a ajuns ea la poarta unui serai, unde stătea o doică lângă un copilaș cu straie din fir de aur și la gât cu un lăntișor de pietre scumpe.

S-a întâmpat ea acel copil să fie al mai-marelui peste neguțătorii din Bagdad. Tocmai atunci, în serai, mai-marele neguțătorilor își sărbătorea logodna fiicei.

— Ce sunt cântările acestea? a întrebat-o Dalila pe doica. Ce veselie se petrece în acest serai, și de ce tu stai la poartă, departe de veselie?

— Cum să nu stau aici? i-a răspuns femeia. La stăpâna mea, mama acestui copil, se află multe femei, venite s-o laude și să-i ureze fericire la logodna fiicei sale. Dacă m-aș întoarce cu copilul în serai, el n-ar mai vrea să părăsească brațele ei, și ar încurca-o...

— Cât ești de scăzută la minte! a răspuns Dalila. Dacă acesta este într-adevăr seraiul mai-marelui peste neguțătorii din Bagdad, atunci află: m-a trimis stăpâna mea, Am Alșair, să-i doresc noroc din partea ei!

Și dând doicii o monedă de aur, a adăugat:

— Lasă-mă să-ți țin eu copilul, până te duci să spui stăpânei tale cele convenite...

Și tot atunci, doica i-a pus copilul în brațe. Îndată, Dalila a luat lanțul de aur și perlele copilului, și rupând-o la fugă, cu el cu tot, a ajuns în bazarul bijutierilor, și a intrat în prăvălia unui neguțător israelitean:

— Află, neguțătorule: sora acestui copil, fata mai-marelui peste voi neguțătorii, se logodește astăzi! Și te-a rugat sora

acestui copil, pe care o cunoști prea bine, să-mi dai repede niște cercei, niște brățări, și tot ce ai mai scump în prăvălia ta! Iar ca încredințare, îți las aici copilul: Ține-l până mă întorc...

— Prea bine!... i-a răspuns neguțătorul.

Și așa, i-a dat Dalilei ce avea mai de preț și mai frumos în prăvălia lui.

Și întorcându-se Dalila acasă, din nou a povestit fiicei sale ce isprăvi a mai săvârșit și ce podoabe a mai adus.

V

În vremea asta, doica s-a dus la stăpână-sa și i-a dus vorbele de bine de la Am Alșair.

Și întorcându-se ia poartă, n-a mai găsit copilul. Îndată s-a întors în serai, istorisind totul, și sărbătoarea s-a prefăcut în jale și întristare. Toți musafirii, împreună cu tatăl copilului, au pornit pe ulițele Bagdadului, în căutarea lui. Și trecând ei pe lângă prăvălia israeliteanului, au găsit copilul acolo, despuiat de toate odoarele. S-a repezit îndată maimarele peste neguțători și a luat copilul în brațe, plângând de bucurie. Atunci, neguțătorul israelitean i-a spus că a dat femeii giuvaeruri în preț de o mie dinari; și văzând maimarele peste neguțători și copilul despuiat, a început să ceară israeliteanului despăgubiri. Acesta a început a striga că a fost și el înșelat la rândul său.

Și astfel, pe când se certau ei, tocmai trecea pe acolo boiangiul, urmat de Hasan și de stăpânul catărului, toți căutând-o pe Dalila. Și intrând ei în prăvălia israeliteanului și aflând despre ce era vorba, au povestit, la rândul lor, cele ce li s-au întâmplat, și toți și-au dat seama că isprăvile erau ale aceleiași femei. Și unindu-se, au prins s-o caute, înțelegându-se ca după aceea să se întâlnească din nou, în prăvălia bărbierului Mahmud. Stăpânul catărului abia s-a

depărtat de locul acela, și apucând pe o uliță, a și întâlnit-o pe Dalila și s-a repezit la ea:

— Să-mi înapoiezi catârul, tot acum, o, ticăloaso!

— Nu striga așa! i-a răspuns Dalila, nespus de liniștită. Catârul tău și cu plata ce ți se cuvine se află la bărbierul Mahmud. Spre a te încredința că e așa, urmează-mă...

Ea a apucat însă înainte, și ajungând la bărbier, i-a spus repede:

— Prietenul meu! Află că în curând are să ajungă aici feciorul meu! Ia dinarul acesta și ascultă-mă! Fiul meu s-a scrântit la minte, dintr-o dragoste nenorocită, și întruna strigă să i se înapoieze nu știu ce catâr! Vracii m-au sfătuit să nu mai cheltuiesc bani de pomană! i-ar putea veni mintea la loc, numai dacă s-ar găsi cineva să-i scoată două-trei măsele...

Zicând astfel, Dalila și-a văzut de drum. Îndată ce a intrat stăpânul catârului la bărbier și a prins să-i ceară catârul, acesta a poruncit celor două calfe să-l lege și să-l așeze pe scaun, iar el s-a înfățișat cu cleștele. I-a scos două măsele, urându-i din tot sufletul să se vindece la minte... Răcnea plin de mânie stăpânul catârului și-i cerea acum despăgubiri și pentru pierderea măselelor, și pentru durerea suferită. S-a înșfăcat de straiul bărbierului Mahmud, trăgându-l spre judecata cadiului. Însă bărbierul Mahmud n-a vrut să meargă, și se certau acum așa de tare, încât toți vecinii se adunaseră.

În vremea asta, Dalila a intrat în încăperea din față a bărbieriei, și luând cu ea ce era mai de preț, și-a văzut de drum. Și intrând bărbierul în încăperea aceea, și văzând paguba, s-a repezit la stăpânul catârului, cerându-i să-l despăgubească la rândul său.

Și astfel, tocmai atunci au intrat în bărbierie boiangiul, neguțătorul Hasan, mai-marele peste neguțătorii din Bagdad, și israeliteanul. Toți au întărit spusele stăpânului acelui

catâr. Și bărbierului nu i-a mai rămas altceva, decât să-și închidă prăvălia și să pornească și el în căutarea Dalilei. Pentru a fi și mai încredințați că vor pune mâna pe ea, au cerut emirului un pâlc de zece oșteni.

Și în timp ce umblau ei ca nebunii, Dalila ședea iar lângă Seinab, istorisindu-și faptele. Și degeaba o ruga Seinab să se astâmpere, Dalila a pornit din nou.

PĂGUBAȘII SUNT VÂNDUȚI CA SCLAVI... INTRĂ ÎN ÎNCURCĂTURĂ ȘI UN BEDUIN, STRĂȘNIC POFTITOR DE TURTĂ DULCE DE LA BAGDAD; RIDICAREA LUI ÎN FURCĂ, ÎN LOCUL DALILEI...

Însă nu bine a ieșit ea în uliță, și s-a și întâlnit cu următorii. Strașnic striga la ea neguțătorul Hasan! Strașnic striga boiangiul! Și se repezeau spre dânsa stăpânul catârului, israeliteanul și bărbierul, în timp ce cei zece oșteni o apucau între paloșe. Tot atunci, isteața Dalila a fost dusă la judecata emirului. Însă emirul se afla plecat în altă parte și toți s-au așternut pe așteptare. Curând s-a lăsat noaptea. Cei zece oșteni au prins a moțai într-un colț al unei încăperi, iar păgubașii au adormit de-a binelea, pe pragul casei. Și Dalila s-a strecurat în casa emirului, în haremul acestuia, și chemând-o pe stăpână i-a spus:

— Am aflat că emirul, soțul domniei tale, ți-a dat o mie dinari, pentru cumpărarea de sclavi. Aflând soțul meu despre aceasta, a adus aici cinci sclavi aleși unul și unul! Am venit eu cu ei, pentru că bărbatul meu n-are când umbla, având multe încurcături...

Uitându-se emireasa pe fereastră, și văzându-i pe cei cinci păgubași dormind, și crezând-o pe Dalila, i-a înmănat îndată o mie dinari și i-a mai dat și două sute pe deasupra, pofbind-

o să plece printr-o ușă dosnică.

Și astfel, îndată ce s-a întors emirul, nevastă-sa i-a mulțumit cuviincios pentru cei cinci sclavi cumpărați.

— Care sclavi? a întrebat-o el nedumerit. De când sunt n-am cumpărat niciodată sclavi!

— Ești cam glumeț astăzi! i-a răspuns femeia. Oare nu ai trimis-o tu la mine pe bătrână, cu porunca de a-i da o mie dinari pentru cinci sclavi? Dacă vrei să te încredințezi că-i așa, n-ai decât să te uiți în ogradă și să-i vezi... Până una alta, am dat poruncă omului de la poartă să-i păzească...

Și coborând emirul în ogrăzile sale, și apropiindu-se de cei cinci păgubași, le-a spus:

— Sclavii mei, de-acum sunteți în stăpânirea mea și să-mi dați cuvenită ascultare!

— Glumești, înălțimea ta! i-au răspuns păgubașii. Noi nu suntem sclavii nimănui, ci locuitori liberi ai Bagdadului! Am venit aici spre a te ruga toți s-o ridici în furci pe femeia care ne-a jefuit!

— Ba nu! a răspuns emirul. Voi sunteți sclavii mei și păziți-vă gurile, dacă nu vreți să nimeriți la cazne!

— Îți cerem și despăgubire, au sărit cu gura păgubașii. Soldații tăi au adormit și n-au păzit femeia!

Astfel stând lucrurile, emirul a spus cu multă obidă:

— Rog să mă îngăduiți câteva zile, căci vă făgăduiesc s-o găsec pe femeia aceea și s-o ridic în furci!

În ziua următoare, stăpânul catărului a luat din nou zece oșteni și au pornit în căutarea Dalilei. Și tocmai pe la prânz au întâlnit-o, au legat-o zdravăn și au adus-o la seraiul emirului. Acesta a poruncit să fie aruncată numaidecât în hrubă și să fie păzită cu deosebită strășnicie. Însă temnicerul i-a răspuns că n-o poate păzi, întrucât Dalila era însuși Iblis diavolul! Spre mai bună încredințare, au dus-o la apa Tigrului și au spânzurat-o de părul capului, în așteptarea judecății. Astfel, Dalila a fost spânzurată de părul capului,

iar cei zece oșteni au rămas să o păzească. Însă cum s-a îndepărtat emirul, ei au adormit, fiind încredințați că Dalila nu se va putea coborî din furci! Și pe când dormeau ei mai bine, a trecut pe acolo un beduin, călare pe calul său, tânguindu-se:

— O, Allah, îmi lasă gura apă, numai la gândul că aș putea gusta măcar turtă dulce din cetatea Bagdadului!

Auzind Dalila această tânguire, i-a răspuns:

— O, prea cinstit șeic al arabilor din pustiu! Fie-ți milă de mine!

— Allah te ocrotească! i-a răspuns beduinul. Dar de vreme ce ești osândită astfel, se vede că ai săvârșit o faptă din caleafară de mârșavă! Căci altfel, cum ar fi îngăduit Allah, stăpânul tuturor dreptcredincioșilor, să fii atârnată de părul capului?

— O, dreptcredinciosule sultan al deșertului! s-a tânguit Dalila. N-am săvârșit nicio faptă vrednică de pedeapsa aceasta! Află, deci, de unde mi se trage răul: Ieșind eu în cetate să tânguiesc niște dulciuri, am nimerit la un neguțător care mi-i vechi dușman. Cum am ajuns în casa lui, fără voia mea am scuipat într-o turtă dulce, și pentru aceasta ticălosul m-a târât în fața cadrului! Și întrucât nici cadiul nu este un om cu frica lui Allah, a poruncit să stau astfel spânzurată; după aceea, drept pedeapsă că am scuipat, să înghit pe nerăsuflăte zece măsuri de turtă dulce! Dar închipuiește-ți și tu, o, dreptcredinciosule sultan din pustiu, cum aș fi în stare, în ticăloșia mea, să înghit zece măsuri de turtă dulce?

A ascultat-o în liniște beduinul pustiuului.

— Dreptcredincioasă femeie! i-a răspuns el. Bine ai face, dacă mi-ai da mie turta dulce!

— La ce ți-ar ajuta? l-a întrebat Dalila. Spre a o dobândi, ar trebui să stai spânzurat în locul meu!

Astfel auzind-o, beduinul s-a dezbrăcat de veșmintele deșertului, a coborât-o repede pe Dalila din furci, s-a

îmbrăcat în veșmintele ei, și s-a lăsat spânzurat de păr. Cum a simțit pământul sub tălpi, Dalila i-a luat repede veșmintele și turbanul, a încălecat pe calul său, și neîntârziat s-a întors la fiica ei Seinab.

Și stând beduinul, și văzând că Dalila nu-i mai aduce turta dulce, a început a striga:

— O, Allah, dar de ce nu mi se mai aduce turta dulce?

Și auzindu-l, soldații s-au trezit din somn și l-au întrebat:

— Cum ai ajuns în spânzurătoare, nenorocitul? Și unde este bătrâna?

— Frații mei! le-a răspuns beduinul. Aflați că eu am dezlegat-o pe osândită, învoindu-mă să înfulec eu turta dulce!

Și înțelegând oștenii că Dalila le-a scăpat, nu mai știau ce să facă. Unii spuneau că ar fi bine să stea să-l păzească pe beduin, alții că ar fi mai sănătos pentru ei s-o rupă la fugă. Deodată s-a arătat emirul:

— Grăbiți-vă, oșteni, și aduceți-o pe Dalila la judecata mea!

— Dar turta dulce mi-ai adus-o? l-a întrebat beduinul. Când s-a uitat emirul mai bine, a văzut că a fost păcălit. Și cu mare cutremur s-a repezit asupra oștenilor. După ce i-au istorisit toată întâmplarea, oștenii i-au cerut îndurare. Și i-a iertat emirul, poruncindu-le:

— Vă iert, ticăloșilor, știut fiind că nimeni nu se poate măsura cu femeia aceasta! Sloboziți beduinul la pământ!

Și aflând beduinul în ce primejdie s-a băgat singur, s-a aruncat la picioarele emirului și plângea în hohote:

— Allah te ocrotească, înțelept emir al celei mai vestite cetăți răsăritene! Te rog, pe Allah și preasfintele lui corturi, dă poruncă să-mi fie adus calul înapoi și să-mi fie aduse veșmintele! Jur pe Allah, judecătorul tuturor pricinilor, că n-am știut ce fac! Dacă aș fi știut că femeia aceea este o înșelătoare, niciodată nu o dezlegam!

Și astfel, după cum se istorisește în cronicile Bagdadului, s-au arătat tot atunci și păgubașii ceilalți, să vadă cum piere Dalila. Însă, văzând că a scăpat și de data aceasta, s-au repezit asupra emirului, cerându-i lui plata tuturor pagubelor.

Așa au ajuns la seraiul califului. Și istorisind ei toate câte s-au întâmplat, califul Bagdadului s-a întors către emir, cu ochii plini de întuneric:

— Dezvinovățește-te, dacă poți, emir al Bagdadului! Altfel, vei cunoaște înălțimea furcilor!

— Calif al califilor și stăpân al tuturor dreptcredincioșilor! a răspuns emirul. Pot dovedi că sunt nevinovat, mărturisind aici că eu însumi am fost păcălit cu o mie dinari! Pe toți acești oameni, șireata Dalila i-a vândut soției mele drept sclavi...

— Adă-mi-o numaidecât pe Dalila! a poruncit califul. Altfel îți voi lua rangul...

— Cere-mi mai bine viața, o, stăpân al tuturor dreptcredincioșilor! a răspuns emirul. Cine o poate prinde și cine o poate osândi pe vicleana Dalila! Am spânzurat-o de părul capului, nădăjduind că numai așa nu va scăpa, dar s-a dovedit mai șireată... Te rog, calif al califilor, să-mi dai drumul din slujba mea! Cheamă-i pe pricepuții Ahmed Deuf și pe Hasan Șuman, pe care-i plătești cu câte douăsprezece mii dinari și au la îndemână câte patruzeci de călăi...

— Cu adevăr grăiești! i-a răspuns califul. Tot atunci a poruncit să fie chemat Ahmed Deuf.

CAD, LA RÂND, ÎN MÂNA DALILEI ȘI AHMED DEUF ȘI HASAN ȘUMAN...

Ahmed Deuf habar n-avea de Dalila și de viclenia ei. Îndată

s-a dus la Hasan Şuman, să se sfătuiască împreună, dar nu l-a găsit acasă. Şi Ahmed Deuf şi-a împărţit cei patruzeci de călăi, prin toate uliţele Bagdadului, în căutarea Dalilei. Toată preasfânta cetate aflase întâmplările, şi toţi dreptii ei locuitori nu vorbeau decât despre aceasta. Dalila ajunsese femeia cea mai plină de faimă. Aflând deci şi ea că este urmărită de oamenii lui Ahmed Deuf, s-a mărturisit fiicei sale Seinab. Dar nu se temea deloc. A părăsit locuinţa şi a ieşit din nou în uliţe, înainte de a pleca, s-a jurat faţă de Seinab că-i va despuia de straie şi de arme, şi pe Ahmed Deuf, şi pe cei patruzeci de călăi ai săi.

Îndată s-a arătat la prăvălia unui băcan:

— Dreptcredinciosule băcan! i-a grăit ea. Am aflat din oameni cum că ai o locuinţă cu două ieşiri! Fii aşa de bun şi închiriază-mi-o mie, căci am mare nevoie!

Astfel zicând, a dat băcanului un dinar, şi îndată a făcut rost de nişte mâncăruri, de un divan şi de câteva covoare. După aceea s-a aşezat în uşă, cu vâlul pe faţă, şi a stat aşa până când a trecut pe acolo un oştean de-al lui Ahmed Deuf, unul Ali, cu zece călăi. Cum l-a văzut Dalila, s-a dus la el şi i-a sărutat mâna.

— Ahmed Deuf! i s-a tânguit ea.

— Ce poţeşti? a întrebat-o oşteanul Ali, mirat de frumuseţea ei.

— Ahmed Deuf! s-a rugat ea încă o dată. Tu eşti Ahmed?

— Nicidecum! i-a răspuns Ali. Ahmed Deuf este maimarele meu, de aceea îmi poţi spune mie ce poţeşti... Dar cine eşti tu, femeie preafrumoasă?

— Află! i-a răspuns Dalila. Părintele meu era un vestit locuitor din cetatea Mosul. După urcarea lui la corturile dreptilor, mi-a rămas mare avere şi mi-i aşa de frică, încât aş vrea să-l rog pe bunul Ahmed Deuf să o ia sub paza sa, întrucât, îndată după calif, el este omul cel mai puternic din Bagdad...

— Te poți bizui pe el! i-a răspuns Ali. Să n-ai nicio grijă...

— Prietene Ali! a grăit din nou Dalila. Dacă-i așa, te rog să poștești cu oamenii tăi în locuința mea, spre a te cinsti cum se cuvine, cu un pahar de vin și cu o gustare...

Și astfel zicând, Dalila a apucat înainte, și Ali cu cei zece călăi în urmă. Și încurcându-se la vin, au căzut ca morți. Și le-a pus Dalila în vin și un leac adormitor. Astfel a îmbătat ea toate pâlcurile de călăi ai lui Ahmed Deuf. Și chiar și Ahmed Deuf a picat în momeală. După ce toți au adormit ca morții, le-a luat veșmintele. Apoi, trezindu-se ei și văzând că au fost dezbrăcați, au început a striga:

— O, Allah! striga Ahmed Deuf, mai tare decât toți. Lămurește-mă cum m-ai lăsat să fiu înșelat de femeia aceasta? Ce voi spune califului?

Neîntârziat, Ahmed Deuf s-a repezit la prietenul său Hasan Șuman...

— O, prietenul meu! i se tânguia Ahmed Deuf. Iată ce mi s-a întâmplat...

— Nu te tângui, o, prietene Ahmed! i-a răspuns Hasan Șuman. Jur pe puterile văzduhului că voi aduce-o pe vicleana Dalila înaintea califului chiar în noaptea asta! O voi prinde, o, Ahmed Deuf, însă numai dacă voi dobândi iertarea ei! Căci femeia asta, după cât văd eu, e mai șireată decât toate femeile de pe pământ...

Amândoi emirii s-au dus tot atunci la calif.

— Prea înălțate calif! a grăit Hasan Șuman. Ți jur că voi prinde-o pe Dalila, însă te rog s-o ierți de toate faptele ei...

Califul califilor s-a învoit numaidecât la aceasta, și astfel, Hasan Șuman a descoperit îndată casa unde locuia Dalila. Și bătând el la poartă, a ieșit fata Seinab.

— Cine bate în poarta noastră, în târzie noapte? a întrebat ea.

Hasan Șuman a rugat-o să deschidă în numele califului. Și s-a mai rugat ca Dalila să vină neîntârziat, cu tot ce a furat,

căci va fi iertată.

Și auzind Dalila cuvintele acestea, a încărcat pe catâr și pe calul beduinului tot ce furase. Și ajungând în fața califului, a așezat tot calabalâcul la sfințitele sale picioare, fiecare păgubaș luându-și paguba. Numai boiangiul se văieta. Se văieta și stăpânul catârului, întrucât măselele scoase nu i se mai puteau pune la loc. Califul califilor râdea de-și dădea inima afară, și le-a dăruit tuturor câte o sută dinari. Și întrebând-o el pe Dalila pentru ce săvârșise atâtea înșelăciuni, ea a răspuns:

— Prea înălțat calif al califilor, jur pe corturile cerului și pe oștile văzduhului că nimic n-am luat din lăcomie! Tot ce am săvârșit, am săvârșit pentru ați dovedi că nu sunt mai prejos decât emirii tăi, Ahmed Deuf și Hasan Șuman! Căci prea mult se grăiește despre dibăcia și iscusința lor, o, stăpân al tuturor dreptcredincioșilor... Și a adaus: Află, sultan al tuturor dreptcredincioșilor! Tatăl meu a fost, la timpul său, cadiu în marea cetate a Bagdadului, iar eu mă îndeletniceam cu creșterea porumbeilor! Bărbatul meu a avut slujbă de emir. Nu vreau altceva nimic, decât să-mi dai drepturile ce mi se cuvin de pe urma soțului meu...

Și încuviințând califul acest lucru, a numit-o pe Dalila mai-mare peste caravanseraiul cel vestit. Și avea sub conducerea ei patruzeci de sclavi, treizeci de încăperi și patruzeci de câini păzitori la porți. Iar Seinab, fiica ei, a luat în primire o crescătorie de porumbei călători.

Aceasta este istoria Dalilei celei iscusite, și toate faptele ei se află scrise în cronici, la filă de aur.

**ÎNCEP ÎNTÂMPLĂRI NEMAIPOMENITE; ÎNTÂI VOM AFLA
DE ÎNȚELEPTUL DANIL-ELINUL ȘI DE FIUL SĂU HASEB
KERIM EDDIN...**

I

Trăia în vremuri de mult petrecute un prea învățat elin, cu numele Daniil. Despre înțelepciunea sa se auzise în toate laturile pământului, încât mari învățați călătoreau spre cetatea lui, să-l vadă. Însă Daniil n-avea copii, și din pricina asta îi mânca sufletul tristețea.

Într-o seară, după ce s-a întors acasă nespus de trist, a luat cinci file dintr-o carte. Apoi a grăit către soția sa:

— Află, prietenă a vieții mele, a bucuriilor și a tristeților mele! În curând va sosi la ușa mea îngerul cu coasa! Voi părăsi acest tărâm al umbrelor și voi trece în tărâmul vieții veșnice! Numai unul Allah știe dacă te las în stare binecuvântată, dacă vei naște după moartea mea sau nu. Dacă se va întâmpla să naști fiu, pune-i numele Haseb Kerim Eddin! Dă-i aleasă creștere, și dacă te va întreba vreodată ce i-am lăsat moștenire, dă-i aceste cinci file. Dacă le va citi și le va pricepe, află că el va fi însemna să fie bărbatul cel mai înțelept al timpului său!

Spunând acestea, Daniil și-a luat rămas bun de la ea, răsuflet o dată adânc, apoi a urcat la corturile dreptilor, în viața cea fără de sfârșit, la oștile lui Mahomed-prooroc și la cântările veșnice ale huriilor... Îndură-se de el Allah ce nemărginit în milă...

Au venit neamurile și l-au plâns. L-au spălat după legile preasfinte și l-au petrecut la groapă.

Nu târzie vreme după adormirea lui, femeia a născut un băiat frumos ca lumina soarelui, și i-a pus numele Haseb Kerim Eddin, după porunca soțului. Și îndată a chema feluriți chiromanți și cititori în stele, pentru a-i citi drumul în taina timpului. Și chiromanții i-au citit palma, cititorii în stele s-au ridicat în foișoare, după știința lor, ci tind scrierea văzduhului...

— Află... i-au spus chiromanții. Fiul tău, înțeleaptă soție a

prea înțeleptului Daniil, fiul tău va trăi timp îndelungat, dacă va izbuti să treacă cu bine prin primejdiile tinereții. Va ajunge, o, înțeleaptă femeie a lui Daniil! va ajunge să fie cel mai înțelept om al Răsăritului...

Și au adăugat cititorii în stele:

— Așa va fi, înțeleaptă femeie! Dacă fiul tău Haseb va trece prin primejdiile tinereții cu bine, va ajunge să fie cel mai înțelept om la Răsăritului...

Acestea zicându-le, și-au văzut de drum și chiromanții și cititorii în stele. Soția înțeleptului Daniil a prins să-și îngrijească fiul c-a pe lumina ochilor, în casa ei, până la cinci ani. Apoi l-a dat la o școală înaltă, iar după alți ani l-a îndemnat să se ducă la meserie. Însă Haseb Kerim Eddin nu voia să învețe nimic. Maică-sa se topea de mâhnire. Și ajungând Haseb Kerim Eddin la anii însurătoarei a hotărât maică-sa să-l însoare, nădăjduind că așa se va face om la locul lui. I-a căutat femeie potrivită. Însă Haseb Kerim Eddin nu s-a dovedit a fi om de treabă nici însurat. Într-o zi, pe când maică-sa plângea de tristețe, au sfătuit-o niște vecini:

— Femeie a înțeleptului Daniil! Decât te-ai chinui așa cu fiul tău, mai bine i-ai cumpăra un asin, o funie și o secure, căci noi vrem să-i luăm în pădure la tăiat lemne. Așa să-și câștige pâinea de azi pe mâine...

Peste măsură s-a bucurat mama lui Haseb Kerim Eddin, auzindu-i grăind astfel! Și cumpărând asin, secure și funie, le-a dat fiului său și l-a trimis în pădure, împreună cu tăietorii de lemne. La început, aceștia l-au învățat cum să taie copaci și cum să încarce lemnele pe asin. Astfel, s-au întors în cetate, au vândut lemnele pe preț bun, și așa au dobândit bani pentru pâine. Multă vreme, Haseb Kerim Eddin s-a ținut de treaba asta.

Într-o zi a căzut asupra codrului o furtună, și toți s-au ascuns într-o peșteră. Și lovind Haseb Kerim Eddin cu securea sa în stânca peșterii, a auzit un sunet în gol. Îndată

a început să sape și a găsit o lespede rotundă, cu belciug. Mult s-a bucurat el de descoperire! i-a chemat și pe ceilalți lemnari, rugându-i să-l ajute să ridice lespeda. Și astfel, cum au izbutit să repeadă lespeda, au văzut o groapă plină cu miere. Strașnic s-au mirat, uitându-se unii spre alții! apoi au hotărât să se întoarcă în cetate, să aducă vase, să încarce mierea și să o vândă, urmând a împărți banii. Însă unul dintre ei trebuia să rămână în peșteră, pentru a păzi mierea. A spus Haseb Kerim Eddin:

— Voi rămâne eu, dreptcredincioșilor prieteni! Grăbiți-vă către cetate și aduceți vasele...

Și toți au coborî! repede spre cetate și s-au întors cu niște vase mari. După ce le-au umplut, s-au pornit din nou către cetate și au vândut mierea, și iar s-au întors la peșteră cu vasele. Și așa au tot făcut ei drumul acela de nenumărate ori, ducând miere în cetate și întorcându-se cu vasele goale. Haseb Kerim Eddin rămânea mereu de pază, până ce, într-o bună zi, unul dintre lemnari a spus către soții săi:

— Prietenii mei! Știți voi la ce m-am gândit? Cred așa: acest Haseb Kerim Eddin este descoperitorul gropii! Și s-ar prea putea ca într-o bună zi să se ducă la mai-marii cetății, să ne pârască. Și dacă s-ar întâmpla așa, atunci toți banii dobândiți ar fi ai lui. Ce-ar fi, o, soții mei, să-l poftim să intre în groapă, să scoată toată mierea, după aceea să-l lăsăm acolo, să aruncăm lespeda deasupra, spre a muri el de foame?

Cu mare bucurie au primit lemnarii cuvântul soțului lor! S-au dus din nou la groapă și au grăit către Haseb Kerim Eddin:

— O, Haseb Kerim, fratele nostru! Coboară încă o dată în această groapă din peșteră și adă-ne toată mie rea...

Și intrând Haseb Kerim Eddin pentru cea din urma oară, le-a întins mierea.

— Acum faceți așa de bine și trageți-mă afară! le-a spus el.

Miere nu mai este!

Însă n-a primit niciun răspuns. Ceilalți tăietori d lemne s-au întors repede în cetate, după ce au arunca lespedea peste groapă. Degeaba răcnea sârmanul Haseb Kerim Eddin, degeaba plângea, rugându-se către stăpânul cerului și al pământului:

— O, Allah! Singura pavază a vieții mele ești tu Ajută-mă, prea îndurătorule Allah, să scap din acest mormânt, unde mă aflu îngropat de viu...

Și așa, lemnarii și-au vândut mierea în cetate și s-a dus la mama lui Haseb Kerim Eddin și i-au spus:

— Ia-ți rămas bun, nefericită mamă, căci fiul tău nu mai este!

— Dar ce i s-a întâmplat?

— Află, nenorocită mamă! Astăzi, pe când ne aflam în pădure, a pogorât asupra noastră o furtună năprasnică îndată ne-am ascuns într-o peșteră. Asinul fiului tău, speriindu-se de furtună, a rupt-o la fugă. Și voind fiul tău să-l ajungă, i-a ieșit înainte o fiară mare a pădurii și l-a ucis, și a mâncat asinul...

Auzind mama lui Haseb Kerim Eddin nenorocirea, început să-și zgârie obrazul și să-și presare țărână pe tot trupul, și așa a căzut în post negru de sufletul lui Haseb Kerim Eddin... Nu după mult timp, ceilalți tăietori de lemne au devenit neguțători vestiți. Mâncau și beau, și din când în când numai, trimiteau câte ceva și nefericitei mame.

II

Haseb Kerim Eddin a rămas multă vreme în groapa din peșteră. După un timp a căzut asupra lui un scorpion mare. Haseb Kerim Eddin l-a ucis, însă s-a gândit: „îmi aduc bine aminte că groapa asta a fost plină toată cu miere. Pe unde a putut să intre acest scorpion?” și s-a ridicat repede, pentru a

cerceta locul pe unde intrase scorpionul. A văzut o crăpătură prin care pătrundea lumina. Haseb Kerim Eddin și-a apucat hangerul și a lărgit crăpătura, până s-a putut strecura mai departe. Și astfel a nimerit într-un gang lung, și a văzut la capătul lui o ușă de fier, cu broască de argint și cu cheie de aur. Îndată ce s-a apropiat de ușă, a deschis-o, și deodată a ajuns într-un fel de încăpere largă. Strălucea acolo o movilă mare de smaragde verzi, la picioarele unui jilț de aur, împodobit cu fel de fel de pietre scumpe. În jurul jilțului se aflau alte jilțuri, unele de aur, altele de argint, altele de aramă și fier, altele din lemn de santal. Se mai aflau jilțuri de fildeș și abanos, și toate la un loc erau în număr de douăsprezece mii...

Haseb Kerim Eddin s-a așezat îndată pe jilțul cel mai înalt și a adormit, lăudat fie numele celui ce în veșnicii nu are somn, și ai cărui ochi neconținut veghează asupra cerului și pământului!

Și trezindu-se Haseb Kerim Eddin, a auzit ca un răsuflăt. Și-a deschis ochii și s-a ridicat, și a văzut pe cele douăsprezece mii de jilțuri șerpi mari, încolăciți. Și fiecare șarpe era lung de o sută de coți. Lui Haseb Kerim Eddin i s-a uscat gura de spaimă. Se și credea mort, când s-a uitat la ochii șerpilor care străluceau și fulgerau ca paloșele. Și uitându-se el mai bine, a văzut o mulțime de șerpi mai mici, atât de mulți, încât numai bunul Allah, în nețărmurita sa pricepere, i-ar fi putut număra! Și cum sta Haseb Kerim Eddin îngrozit, a pornit spre el unul dintre șerpi, puternic și mare ca un catâr, și ducea pe spinarea lui o butie de aur. În butia aceea se afla un șarpe cu față omenească, strălucind ca cristalul. Și șarpele cu fața de om a fost așezat pe un jilț. La o poruncă a lui, toți ceilalți șerpi s-au ridicat pe jilțurile lor, apoi au căzut la pământ, închinându-se. Și cum șarpele acela a făcut un semn din ochi, toți s-au așezat la locuri.

— În numele lui Allah, străinule, te rugăm să nu te temi de

noi! a grăit apoi către Haseb Kerim Eddin șarpele cu fața de om. Află că eu sunt Tamliha, sultănița șerpilor...

Haseb Kerim Eddin s-a liniștit. Iar sultănița șerpilor a poruncit îndată să se întindă mesele, și s-au dus șerpi și i-au adus mere, struguri, rodii, alune, migdale, banane și nuci și pe toate le-au așezat la picioarele lui Haseb. Iar sultănița i-a poftit încă o dată bun sosit între ei, întrebându-l de numele său și de numele cetății sale. Haseb s-a ospătat fără nicio teamă din toate bunătățile aduse.

Și după ce s-a săturat el bine, a fost întrebat încă o dată de numele său și de numele cetății sale, și de împrejurările care l-au adus acolo. I-a răspuns Haseb, cu toată bună cuviința, istorisindu-i despre înțeleptul Daniil, tată său, și istorisindu-i cum, nevoind să învețe nimic, a ajuns tăietor de lemne. Și i-a mai spus cum a aflat groapa cu miere și cum a fost închis.

— Aceasta este istoria vieții mele! și-a sfârșit cuvântul Haseb Kerim Eddin.

— Fii liniștit, o, Haseb Kerim! i-a răspuns sultănița șerpilor. Rămâi la noi cât vei voi, căci am să-ți istorisesc întâmplările vieții mele, și te încredințez că te vei minuna nespunus...

— Cu deosebită bucurie ascult istoria vieții tale... a răspuns Haseb Kerim Eddin.

Iar sultănița șerpilor a început astfel:

AICI INTRĂ ÎN ISTORIE ALT OM, UNUL DIN TĂRÂMUL EGIPTULUI, CARE AVEA UN FIU CU NUMELE BULUKIA...

Împlinească-se numai voia lui Allah, în cer și pe pământ! Află, o, Haseb Kerim Eddin! trăia demult, în țara Egiptului, un israelitean care avea un fiu cu numele Bulukia.

Așa de credincios era acel israelitean, încât toată vremea și-o petrecea în dezlegarea cărților sfinte și rugându-se neconținut lui Allah, lăudat numele lui! Iată însă că după o vreme s-a îmbolnăvit acel israelitean, și era gata să-și aștepte îngerul. Aflând despre aceasta, căpeteniile țării au venit la el în grabă, cu ochii plini de lacrimi.

— Bine ați venit, aleși bărbați egiptieni! le-a spus israeliteanul. Ceasul meu de rămas bun este aproape! Părăsesc lumea aceasta, spre a mă călători într-o altă lume! N-am strâns în zilele mele nicio avuție! Singura mea avuție este acest fiu al meu, cu numele Bulukia! Aveți grijă de el și-l creșteți, și Allah să vă ajute...

Și mărturisind încă o dată că pe pământ și în cer nu se află alt stăpân decât slăvitul Iahve, și nici nu alt prooroc decât proorocul său, Moisi, cuviinciosul israelitean și-a repezit ochii peste cap și s-a călătorit la protopărinții săi, laudă veșnică celor ce petrec pe pământ în cuvioșie și se înalță la corturile cerului curați ca lacrima!

I s-a pregătit îndată giulgiul de moarte, a fost spălat după legile sale și îngropat, dându-l pământului; iar pe feciorul său, Bulukia, l-au ridicat la rang de sultan. Și era Bulukia atât de drept cu supușii săi, și în țara Egiptului domnea atâta liniște și mulțumire, încât toți ridicau laudă sultanului și dreptului său părinte.

Însă într-o zi, umblând Bulukia la lucrurile rămase de la tatăl său, și cercetând el încăperile casei, a găsit o ușă ascunsă. A deschis-o și a nimerit într-o încăpere unde se afla un stâlp de marmură, deasupra căruia se afla un scrin de abanos. Și deschizând Bulukia scrinul, a găsit înăuntru un scrin de aur. L-a deschis și pe acesta, și a găsit o carte pe a cărei scoartă sta scris:

„Aflați, oameni vremelnici! Într-o zi se va ridica peste tot Răsăritul și peste toate semințiile un prooroc cu numele

Mahomed, cinstit fie numele său! Aflați, oameni! Proorocul ce se va ridica va fi sultanul tuturor, în trecut, în timpurile de față și în viitorimi...”

Citind Bulukia aceste cuvinte, îndată a crezut în proorocul Mahomed. I-a adunat în sobor pe mai marii egiptieni, a adunat preoții poporului Israel și le-a făcut cunoscută cartea:

— Aflați, înțelepți egiptieni, și aflați, oameni din Israel! Tatăl meu a fost un ticălos! S-ar cuveni să-l scot din mormânt, să-l dau pradă flăcărilor! Socotesc, cinstit sobor, că această carte a luat-o din înțeleaptă scriere Thora, sau din vestitele cărți ale lui Ibrahim-prooroc! Cum de l-a răbdat inima să încuie cartea asta cu atâta grijă, și să n-o arate la nimeni?

Și au răspuns mai marii egiptieni și oamenii Israelului:

— Bulukia, sultan peste Egipt! Lasă-l pe tatăl tău să se odihnească în pământ, atâta vreme cât bunul Iahve l-a luat la sânul său!

Atunci, Bulukia s-a dus la maică-sa, și arătându-i ce a aflat, i-a spus că de-acum înainte el îl iubește numai pe Mahomed-prooroc și că vrea să cutreiere semințiile și țările, până-l va întâlni. Căci, a adăugat Bulukia, dacă nu va porni să-l întâlnească, va muri de inimă rea...

Și astfel, s-a îmbrăcat Bulukia în veșmânt de hangiu, și rugând-o pe maică-sa să se roage pentru el, a pornit la drum. Și plângea maică-sa, petrecându-l:

— O, fiul meu Bulukia! Dacă tu te duci, ce se va petrece cu mine?

— Degeaba plângi, mamă! i-a răspuns el. Mă duc mai întâi spre Siria...

Și ajungând Bulukia la țărmul mării, s-a suit pe o corabie și a ajuns într-o insulă. A coborât și a adormit, lăudat fie numele celui ce niciodată nu doarme, ci veghează pururi... Și în timp ce Bulukia dormea, corabia și-a văzut de drumul ei,

iar când s-a trezit Bulukia, nu se mai vedea, pierită în zarea apelor. Așa a rămas Bulukia singur pe insula aceea. Plângea, umblând încoace și încolo. Deodată, a întâlnit niște șerpi mari cât cămilele și înalți cât curmalii. Toți dădeau laudă lui Allah și se rugau pentru Mahomed-prooroc. Foarte mirat se uita la ei Bulukia.

— Cine ești, de unde vii și încotro ți-i calea, o, străine? l-a întrebat unul dintre șerpi.

Și a răspuns Bulukia:

— Numele meu este Bulukia, și sunt fiu al lui Israel! Am pornit într-o călătorie, la semnițele pământului, din dragoste pentru Mahomed-prooroc, lăudat fie-i numele! Umblu deci și-l caut pe Mahomed-prooroc! Dar voi cine sunteți?

Și au răspuns șerpii:

— Află, o, Bulukia! Noi suntem locuitorii Gheenei și avem rostul de a-i chinui pe necredincioși!

Și a întrebat Bulukia:

— Dar cum ați ajuns în insula asta?

— Află, o, Bulukia! Gheena este și ea ființă însuflețită! Însă nu poate răsufla decât de două ori pe an, o dată vara și o dată iarna! Numai așa se poate lămuri de ce vara este căldura așa de mare! Și află mai departe, o, Bulukia: când respiră Gheena, ne repede afară, iar când își trage din nou sufletul, ne trage și pe noi înăuntrul ei...

Și i-a întrebat Bulukia dacă în Gheena se află șerpi și mai mari. Și a răspuns unul:

— Află, Bulukia! Noi suntem cei mai mici șerpi din Gheena! De bună seamă, sunt acolo și șerpi care nici nu simt răsufletul!

— Dar pe Mahomed-prooroc de unde-i știți, că vă rugați lui? i-a întrebat Bulukia.

— Află! Mahomed-prooroc ni-i prea bine cunoscut! Sfântul său nume stă scris pe poarta paradiselor! iar dacă n-ar fi fost Mahomed-prooroc, Allah n-ar fi scornit nici paradisul, nici

Gheena, nici cerul, nici pământul! Tot ce este și tot ce se vede pe lume a fost scornit numai pentru Mahomed-prooroc! Iată pentru ce ne rugăm noi lui Mahomed-prooroc, lăudat fie-i numele...

Auzind Bulukia cuvintele acestea, a simțit cum îi crește și mai tare dragostea pentru Mahomed-prooroc și cum îl cuprinde și mai fierbinte dorința de a-l întâlni.

După ce și-a luat rămas bun de la șerpi, s-a dus la țărmul mării, la o corabie. Și s-a urcat el pe corabie, și a ajuns la o altă insulă. Coborând și umblând un răstimp, a dat peste niște șerpi mici și mari. Și a văzut între ei un șarpe mai alb și mai strălucitor decât cristalul, stând într-o butie de aur, pe spinarea unui șarpe mare cât elefantul. Aceea era sultănița șerpilor, aceea eram eu... a încheiat sultănița.

A îndemnat-o Haseb Kerim Eddin:

— Istorisește-mi acum ce s-a întâmplat între tine și Bulukia.

Și a răspuns sultănița:

— Când l-am văzut pe Bulukia, m-am plecat înaintea lui și l-am întrebat de unde vine, cine este și ce caută.

Și mi-a răspuns Bulukia:

— Sunt dintre fiii Israelului, și numele meu este Bulukia! Cutreier pământul, în căutarea lui Mahomed-prooroc, cel vestit în sfintele scripturi...

— Dar tu cine ești? m-a întrebat Bulukia.

Eu i-am răspuns:

— Sunt sultănița șerpilor, și numele meu e Tamliha! Iar de-l vei întâlni pe Mahomed-prooroc, du-i plecaciunile mele!...

Apoi, luându-și rămas bun, Bulukia s-a urcat iar pe corabie și a pornit spre cetatea Ierusalimului.

AICI INTRĂ ÎN ISTORIE UN IERUSALEMIT CU NUMELE

AFAN, ISRAELITEAN ȘI EL...

Trăia pe vremea aceea, în cetatea Ierusalim, un înțelept cu numele Afan. Era priceput în toate științele, cunoștea geometria, astronomia, metafizica și chimia. Cunoștea cărțile Thora, Evangheliile și Psalmii, cât și preasfintele cărți ale proorocului Ibrahim. Și a aflat Afan în una din cărțile sale despre inelul cu pecetea proorocului Solomon. Și a mai aflat că celui ce va pune pe degetul său acest inel îi vor da ascultare păsările, fiarele, oamenii și spiritele, cât și toate ființele văzute și nevăzute. Se știe că la moartea sa prooroc Solomon a fost pus într-un sicriu și îngropat într-un munte înconjurat de șapte mări. Iar pentru a ajunge la muntele acela nu e în stare nimeni, niciun corăbier nu îndrăznește! Nimeni nu poate dobândi inelul, nimeni, nici din lumea oamenilor, nici din aceea a spiritelor. Și a aflat înțeleptul Afan, în una din cărțile sfinte, că poate ajunge la munte cel ce-și va unge picioarele cu un suc stors dintr-o anumită buruiană. Cel ce-și va unge astfel picioarele va putea umbla pe orice mare, ca pe pământ, fără a se scufunda. Însă nimeni nu poate ajunge la buruiană, fără ajutorul sultăniței șerpilor. Aceasta era starea la cetatea Ierusalim, când a ajuns acolo Bulukia.

Și pe când se ruga el într-un templu, iată că a venit Afan. Bulukia i s-a închinat după cuviință, citind mai departe în cartea sa. Afan s-a apropiat de el și l-a întrebat cine este și de unde vine. Și i-a răspuns Bulukia:

— Află, evlaviosule israelitean! Sunt din țărâmul Egiptului și cutreier în lung și-n lat pământul, pentru a-l afla pe Mahomed-prooroc...

Și înțeleptul Afan l-a poftit acasă, în ospetie. Și Bulukia l-a urmat, și i s-a dat o încăpere frumoasă, spre a se odihni. A trecut o zi. Și venind ziua a doua peste cetatea Ierusalim, l-a

întrebat pe oaspetele său cum de-l iubește pe Mahomed-prooroc atât și de unde a aflat despre dânsul. La care, Bulukia și-a istorisit întâmplările, de la început până la sfârșit. Auzindu-l Afan, s-a mirat peste măsură.

— Să mă duci neîntârziat la sultănița șerpilor! a poruncit el. Căci eu te voi duce după aceea la Mahomed-prooroc, lăudat fie numele lui! Însă pentru a ajunge la el, va trebui să treacă încă foarte mult timp! Știu, evlaviosule israelitean, taina unei buruieni! Cel ce se unge pe tălpi cu sucii ei poate cutreiera mările și toate apele scornite de atot înțeleptul Iahve... Cum vom afla buruiana asta, cu ajutorul sultăniței șerpilor, ne vom unge picioarele și vom străbate cele șapte mări, și așa vom ajunge la mormântul proorocului Solomon, lăudată fie-i pomenirea! Vom lua inelul de pe degetul său și vom fi așa de puternici, cum a fost și Solomon-prooroc! Vom dobândi după aceea tot ce vom vrea! Vom bea din izvorul vieții, aflat în Marea întunericului! Și vom trăi atât de mult, încât până în cele din urmă vom izbuti să ne întâlnim și cu Mahomed-prooroc!

Auzind Bulukia cuvintele lui Afan, a răspuns:

— Vino neîntârziat cu mine, să-ți arăt unde își are bălaș sultănița șerpilor...

Și așa, Afan și-a făcut rost de o cușcă de fier, a luat două vase, unul cu vin și celălalt cu lapte, și a pornit împreună cu Bulukia. Zi și noapte au mers până au ajuns la insulă. Afan a așezat lângă cușcă o cursă cu cele două vase înăuntru și s-a îndepărtat. Și trecând eu pe acolo, și mirosind o clipă cușca, nările mele au simțit laptele și vinul. Am coborât, și așa am intrat în cușcă! Însă îndată ce am băut vin, capul a prins a mi se învârti. Afan, aflat în apropiere, a închis îndată ușa, și așa m-au dus cu ei. Când mi-am venit în fire și când m-am văzut închisă pe vârful unui munte, am spus:

— Iată ce pătesc toți cei ce cruță mârșava ființă omenească...

Și a răspuns Bulukia:

— Nu te teme, sultăniță a șerpilor! Nu-ți vom face niciun rău, însă trebuie să ne arăți buruiana fermecată, să ne putem unge tălpile, să putem cutreiera mările... Iar îndată ce vom găsi buruiana, te vom aduce la loc aici...

Și așa, Afan și Bulukia au luat cușca și au tot umblat pe munte, pe lângă tot soiul de plante, și eu, sultănița șerpilor, le spuneam la ce folosesc toate. Și au ajuns deodată lângă o buruiană vorbitoare:

— Fericit cine mă va culege! spunea buruiana. Fericit cine-mi va storce sucul și-și va unge tălpile!

Auzind acestea, Afan și Bulukia au pus cușca jos. Au cules multe buruieni vorbitoare, apoi le-au pisat și le-au stors, și luând suc și-au uns tălpile. Apoi, m-au adus din nou pe insula unde m-au găsit. Afan a deschis ușa cuștii și m-a lăsat să ies.

— La ce vă folosește suc și acesta? am întrebat eu, după ce m-am văzut liberă.

Și au răspuns ei:

— Spre a trece peste cele șapte mări! Vrem să ajungem la mormântul sultanului nostru Solomon, să-i luăm din deget inelul cu pecete...

Și am răspuns eu:

— Asta niciodată nu se va înfăptui! Pentru că sultanul cerului și al pământului i-a dăruit puterea aceasta neînchipuită numai înțeleptului Solomon. Ce veți face voi cu inelul proorocului Solomon? Mai bine ați fi cules buruiana care dă sănătate și tinerețe fără sfârșit...

Mult s-a căit Afan auzind acestea! Însă a pornit mai departe, împreună cu Bulukia. Eu m-am întors la oștile mele de șerpi și am găsit acolo răzmeriță mare. Mulți dintre supuși se îmbolnăviseră, alții pieriseră. Când însă m-au văzut din nou au început să salte de bucurie în juru-mi, întrebându-mă de ce am lipsit așa de mult. Atunci, eu le-am povestit

toate întâmplările cu Afan și cu Bulukia... Aceasta-mi este istoria... a încheiat sultănița șerpilor.

Haseb Kerim Eddin ascultase foarte mirat. A rugat-o pe Tamliha să-i dea un soț, spre a-l duce din nou pe pământ, ia ai săi. Și i-a răspuns Tamliha, sultănița șerpilor:

— O, prietenul meu Haseb! Nu trebuie să părăsești locul acesta până la iarnă! Fă-ți ochii roată împrejur, de pe muntele Kaf, și uită-te cum toată natura dă laudă stăpânului cerului și al pământului! Bucură-te, o, Haseb, văzând dealurile, văile, arborii, râurile și păsările dând laudă veșnică celui atotputernic...

Haseb Kerim Eddin a mai întrebat-o dacă îndrăzneții Afan și Bulukia au străbătut într-adevăr cele șapte mări și au putut lua inelul din degetul lui Solomon-prooroc.

— Într-adevăr, o, Haseb Kerim Eddin, ei au străbătut cele șapte mări și s-au minunat de minunățiile lor! Și au ajuns la un munte înalt, zidit tot din smaragde verzi, la ale cărui temelii izvora un pârâu mirosind a mosc. S-au bucurat foarte crezându-se ajunși la capăt, însă Afan a văzut în depărtare o moschee cu o cupolă mare. A pornit într-acolo, împreună cu Bulukia, și intrând ei, au găsit un jilț de aur, încrustat cu fel de fel de pietre scumpe. Iar în jurul jilțului stăteau o mulțime de alte jilțuri. Și l-au văzut mai apoi, stând pe jilțul său, pe înțeleptul nostru Solomon-prooroc. Era îmbrăcat în veșmânt de mătase verde, țesut cu aur, împodobit cu perle și cu fel de fel de pietre prețioase. Mâna sa dreaptă stătea pe pieptul său, iar inelul cu pecete i se afla în deget. Și văzându-l Afan, l-a sfătuit pe Bulukia tot felul de vrăji. Și așa s-a apropiat Bulukia de jilțul lui Solomon-prooroc. Însă deodată a sărit de sub jilț un balaur, și șuiera așa de cumplit, încât împrejurimile s-au cutremurat până departe. Fulgere de foc ieșeau din gura lui.

— O, Afane! a grăit balaurul, într-o înfățișare înspăimântătoare. Vei pieri, o, Afane, dacă nu părăsești locul

acesta numaidecât!

Dar Afan nu s-a speriat. Sta la locul lui și mereu rostea vrăji. Și văzând balaurul că nu se teme de el, a răsufolat o dată atât de puternic, încât moscheea s-a cutremurat din temelii.

— Vai ție, Afane! a adăugat balaurul. Află că vei arde de viu, dacă nu vei părăsi locul acesta...

Bulukia a înghețat de groază. Afan a pornit spre jilțul lui Solomon-prooroc și a întins mâna să-i ia inelul din deget. Balaurul s-a repezit asupra lui cu o ploaie de flăcări, și astfel s-a prefăcut Afan într-o movilă de cenușă...

Văzând toate acestea, Bulukia a căzut în leșin. Însă văzând Allah, a dat poruncă îngerului său Gavriil să coboare pe pământ, să scape zilele lui Bulukia. Și a coborât pe pământ îngerul Gavriil. L-a trezit pe Bulukia din leșin, i s-a închinat, întrebându-l cum de a ajuns acolo. Și astfel, a istorisit Bulukia îngerului Gavriil tot ce a pățit până atunci, de la început până la sfârșit. Și a spus îngerul:

— Află, o, Bulukia! Cel ce-l iubește pe Mahomed-prooroc nu poate fi ars de nicio flacără...

Și Bulukia s-a rugat de îngerul Gavriil să-l ducă să i-l arate pe Mahomed.

— O, Bulukia! i-a răspuns îngerul. Vezi-ți de drumul tău în pace! Vremea lui Mahomed-prooroc este încă departe...

Astfel zicând, îngerul Gavriil a zburat la cerul său, iar Bulukia și-a dat seama de cuvântul spus cândva, că inelul lui Solomon-prooroc nu-i folosește la nimic; se căia amar pentru cele săvârșite până atunci. A coborât de pe munte și și-a petrecut noaptea plângându-l pe Afan înțeleptul și minunându-se de ciudățenia muntelui înconjurat de șapte mări. Și-a trecut ziua aceea. Și venind ziua a doua, Bulukia și-a uns iar tălpile, și a umblat multe zile și multe nopți pe cele șapte mări, până ce, într-o zi, a ajuns într-o insulă mai frumoasă ca paradisul. Mult s-a minunat el de frumusețile

găsite acolo, căci pământul era de șofran, pietrele erau de rubin și de metale scumpe, lemnul era numai de iasomie și aloe, și pretutindeni nu se vedeau decât trandafiri, garoafe, crini, viorele și toate florile binemirositoare ale acestui pământ. Păsări de toate culorile cântau pe crengile copacilor și râuri limpezi curgeau între pajiști. Animalele blânde pășteau pretutindeni. Se auzea porumbelul sălbatic gungurind și privighetoarea răspunzându-i din lăuta ei. Toate vietățile dădeau laudă sultanului celui mare al Răsăritului și al Amurgului, sultanului celui mare, de nimeni ajuns și de nimeni întrecut, laudă lui în vecii-vecilor, și laudă veșnică cereștilor sale corturi...

Și se uita Bulukia la minunățiile priveliștei. Și fără să-și dea seama, a apucat pe alt drum decât cel pe care l-a adus Afan. Și așa a umblat Bulukia, pe insula aceea, multă vreme. Deodată, marea a început să vuiască din talazuri și s-a arătat o fiară mugind așa de puternic, încât toată insula se cutremura. Și s-au arătat cârduri de lei, tigri, lupi și pantere, și toate aveau pe picioarele de dinainte pietre prețioase strălucind ca lumina soarelui. Și așa de multe erau, încât numai Allah le-ar fi putut cunoaște numărul! Se umpluse toată insula. Și s-au jucat fiarele împreună, până s-a luminat de ziuă deasupra mării. Atunci s-au făcut nevăzute. Cuprins de frică, Bulukia a coborât în marea a doua și a mers pe valuri zile și nopți, până a ajuns la un munte nespus de înalt, cu o vale adâncă. Și pământul acestei văi era de piatră magnetică. Bulukia a coborât pe pământ și a uscat la soare niște pești, spre a-și potoli foamea. Dar când gusta din peștii aceia, s-a năpustit asupra lui un tigru. Însă Bulukia și-a uns repede tălpile și a sărit în marea a treia. Era o noapte nespus de întunecată și băntuia furtunile. Și Bulukia a rătăcit mult, până a nimerit la o insulă cu pomi roditori. A cules câteva poame, și mâncându-le, ridica laudă lui Allah, și cercetând insula, a găsit-o nespus de frumoasă, încât s-a odihnit acolo

zece zile. Și venind ziua a unsprezecea, și-a uns din nou tălpile picioarelor și a pornit pe marea a patra. A cutreierat și această mare, zile și nopți, și a ajuns pe o insulă pustie, cu nisip alb. Acolo se aflau numai păsări răpitoare. Bulukia n-a întârziat deloc în insula aceea. Și-a uns din nou tălpile și a trecut în marea a cincea, străbătând-o în câteva zile, și a ajuns la o insulă al cărei pământ strălucea de cristaluri și era străbătut de vine de aur. Creșteau acolo copaci luminând ca lumina soarelui, și florile străluceau ca aurul. A petrecut Bulukia pe insula aceea toată ziua, și cum a coborât noaptea, s-a minunat mai tare, văzând cum florile luminau ca lumina stelelor. Se spuse că aceea era vestita Insulă a Florilor, și că florile erau de fapt inele și tipsii căzute din soare. A dormit Bulukia acolo o noapte. În dimineața ce-a urmat și-a uns din nou tălpile picioarelor, pășind în marea a șasea. Și așa a ajuns el, după câteva zile, pe o insulă. A văzut doi munți acoperiți de pomi, pe ale căror crengi se aflau capete omenesci atârând de păr. Și a văzut și alți pomi, de care atârnavă păsări verzi, și alții care străluceau ca focul, și cu fructe ce picurau fulgere. Și a mai văzut Bulukia poame lăcrimând. Și a văzut și alte fructe răsând. Și după ce s-a culcat sub un pom, s-au ivit din mare fel de fel de spirite străvezii, cu mâinile pline de pietre scumpe, strălucind ca lumina. Și au dăntuit spiritele în jurul lui, și s-au veselit, până s-au arătat zorii și peste marea a șasea.

Bulukia și-a uns din nou tălpile și a pășit în a șaptea mare. A mers două luni, și abia a zărit uscatul. Era topit de foame, deoarece nu putuse să se ospăteze decât cu pești cruzi.

Și astfel, a nimerit el pe o insulă, într-o dimineață. Și a văzut numai pomi și râuri. Îndată s-a dus spre un pom și a întins mâna să culeagă mere. Atunci, a auzit un glas omenesc:

— Află, străine! Dacă vei lua măcar un fruct din mărul

acesta, te voi tăia drept în două!

Și ridicându-și ochii, Bulukia a văzut o făptură mai înaltă de patruzeci de coți.

— Dar de ce nu mă lași să gust din fructele acestea? a întrebat el, răpus de frică.

— Află, nesocotitul! Nu știi oare că tu ești fiu al pământului, și că tatăl tău, Adam, a călcat porunca lui Allah, mâncând din pomul oprit?

— Dar ai cui sunt pomii aceștia? Și cine ești? a întrebat Bulukia.

— Află, omule! Numele meu este Skerahia, și insula aceasta, cu toți pomii ei, este a sultanului Sachr! Eu sunt paznicul acestei insule! Dar tu cine ești, și cum ai ajuns aici?

Bulukia și-a spus întreaga istorie. Apoi, Skerahia l-a ospătat și s-au despărțit. Și a rătăcit Bulukia pe-acolo, vreme de zece zile, a urcat munți și a străbătut vai, până ce, într-o zi, a zărit departe un sul mare de colb. Și Văzându-l el, a auzit deodată strigăte de război. Iar într-o vale lungă de două luni, a văzut niște ființe ciudate șezând călări și luptându-se cu atâta strășnicie, încât sângele curgea puhoi. Glasurile lor erau ca tunetele și erau înarmați cu paloșe, cu lănci, cu bucăți de fier, cu arcuri și săgeți. Bulukia tremura de spaimă. Dar îndată ce l-au văzut, luptătorii au sfârșit lupta și s-au despărțit.

— Cine ești și de unde vii? Cine ți-a arătat drumul acesta? l-a întrebat un războinic călare.

— Sunt om, și călătoresc din dragoste pentru Mahomed! a răspuns Bulukia. Am rătăcit drumul adevărat! Dar voi cine sunteți?

— Suntem spirite din Tărâmul Alb! i-a răspuns călărețul. Tărâmul nostru se află tocmai dincolo de muntele Kaf, la o depărtare de șaptezeci și cinci de ani...

— Dar pentru ce vă războiți? a întrebat Bulukia.

— Află! a răspuns călărețul. Tărâmul acesta este tărâmul

lui Sada, fiul lui Aad! În fiecare an, Allah ne poruncește să venim aici, să luptăm împotriva spiritelor rele! Sultanul nostru se numește Sachr! Trebuie să mergi la el, împreună cu noi, să te arătăm lui!

INTRĂ ÎN ISTORIE SACHR-SULTAN; BULUKIA E OSPĂTAT CU CĂMILE FIERTE...

Și așa, călăreții l-au petrecut pe Bulukia la corturile lor. Și a văzut Bulukia corturi de mătasă așa de numeroase, încât numai Allah le poate cunoaște numărul! Unele erau verzi, altele roșii. În mijlocul lor se afla un cort mare, de o sută de coți, cu frânghiile de mătasă albastră, cu stâlpii de argint și aur. Acela era cortul sultanului Sachr. Bulukia s-a și arătat în fața sa. Și se afla sultanul Sachr pe jilțul său de aur, împodobit numai cu perle și cu alte felurite pietre prețioase. La dreapta înălțimii sale stăteau sultanii spiritelor, iar la stânga, căpeteniile oștilor. La cel mai de cinste loc stăteau înțelepții și vizirii. Îndată ce Bulukia a pășit înaintea sultanului și s-a închinat cuviincios, acesta i-a răspuns cu deosebită bună cuviință, și l-a rugat să se apropie, să se așeze pe un jilț, lângă înălțimea sa. Și l-a întrebat sultanul Sachr:

— Cine ești tu, străine?

Și Bulukia a răspuns cu bună cuviință nemărginită:

— Prea înălțate sultan Sachr, stăpânul acestui pământ! Află că sunt unul dintre fiii lui Allah! Sunt fiu al poporului Israel...

Sachr-sultan l-a rugat după aceea să-și spună istoriile, să se minuneze și el de șirul de întâmplări nemaipomenite. Și s-a așezat Bulukia, după rânduiala în veac statornicită, pe un covor moale, și ascultătorii lui așezându-se roată, și-a

istorisit toată viața și toate pătimirile. Apoi sultan Sachr a dat porunci servilor săi să întindă mesele. Și s-au întins mese acoperite cu fel de fel de tacâmuri de argint și aur. Și iată că a rămas Bulukia peste măsură de mirat, și aproape cu gura căscată, când i s-au înfățișat pe talgere uriașe cincizeci de cămile fierte. Și mai mirat a rămas, când s-au mai adus douăzeci; și a început să ospăteze cu oarecare poftă, când au venit la rând berbecii bine pregătiți. Cu totul, se aflau la prânzul acela cam o mie de mii de tacâmuri. Și ospătau spiritele, și le cântau muzici, și Bulukia a mâncat și el până s-a săturat. Și după ce au fost istovite cărnurile, au fost aduse poamele. Și după ce au fost istovite și acestea, toată adunarea s-a ridicat, într-o înaltă cuvioșie, dând mulțumită fără margini lui Allah și profetului său Mahomed, lăudat fie numele lor în vecii vecilor, pentru atâtea și atâtea felurite bogății cu care au înzestrat pământul!

Și auzind Bulukia numele lui Allah, rostit într-o adâncă cutremurare, și auzind din glasul spiritelor numele lui Mahomed-prooroc, a rămas mirat foarte. L-a întrebat pe sultan:

— În numele lui Allah, o, sultane! Rog să mi se istorisească ce seminție sunteți voi, și de unde vă trageți, de-l cunoașteți și-l iubiți pe Mahomed-prooroc?

— O, Bulukia, prietenul meu! a răspuns sultan Sachr. Află că Allah prea înaltul a scornit șapte Gheene, așezându-le una peste alta, iar între o Gheenă și alta se află cale de o mie de ani! mai află, cuviinciosule Bulukia, că în cea dintâi Gheenă se află păcătoșii cei credincioși, care pier fără a se pocăi.

În Gheena a doua se chinuiesc cei ce-l mint pe Allah!

În a treia Gheenă stau în scrâșnirea dinților semințiile Iadjadsch și Madjudsch!

În Gheena a patra se află părtașii lui Satan!

În a cincea stau în cutremur veșnic cei ce nu se roagă când aud strigarea muezinilor!

Iar în Gheena a șasea se află cei ce se închină proorocului Iisus!

Gheena a șaptea e potopită de fățarnici.

Află mai departe, o, Bulukia! Cea dintâi Gheenă este Gheena de sus, și e cea mai dulce. În cuprinsul ei se află o mie de munți de foc, cu șaptezeci de mii de văi. În fiecare din cele șaptezeci de mii de văi se află șaptezeci de mii de cetăți de foc. Și în fiecare din cele șaptezeci de mii de cetăți se află șaptezeci de mii de mahalale. Și în fiecare din cele șaptezeci de mii de mahalale se află șaptezeci de mii de case. Și în fiecare din cele șaptezeci de mii de case se află șaptezeci de mii de jilțuri de foc. Și pe cele șaptezeci de mii de jilțuri se află șaptezeci de mii de unelte de caznă!

Și totuși, o, Bulukia, Gheena aceasta este cea mai dulce!

În ce privește numărul cetăților de foc, și în ce privește celelalte șase Gheene, numai Allah unul le cunoaște...

Bulukia a început a plânge, auzind aceste cuvinte, și venindu-și din nou în fire, l-a întrebat pe sultan Sachr:

— O, cuviinciosule sultan! Care va fi soarta noastră? În care dintre Gheene vom ajunge?

Și a răspuns sultanul:

— Nu te teme, o, Bulukia! Cel ce-l iubește pe Mahomed-prooroc, niciodată nu va ajunge în chinurile Gheenei, niciun foc nu-l poate atinge, căci Gheenele fug din fața oamenilor care cred în legile proorocului! Dacă vrei să știi ce fel de seminție suntem, atunci, o, Bulukia, află că bunul Allah ne-a scornit și ne-a dat ființă din para focului. La începutul tuturor lucrurilor, Allah a dat ființă în Gheena unor oameni ca noi, doi la număr. Amândoi erau sultani. Pe unul îl chema Kalit, pe celălalt Malit. Kalit avea statura leului, Malit statura lupului. Kalit era bărbat, Malit femeie. Și le-a poruncit Allah să se împreune, și astfel Malit a născut scorpioni și șerpi, cu care Allah a împânzit Gheena, pentru chinurile necredincioșilor. Căci află, o, Bulukia! Ființele acelea așa de

tare s-au înmulțit, încât s-au împrăștiat pe tot pământul, până la nesfârșit. După aceea, Allah a dat poruncă sultanului și sultăniței, și ea a născut șapte bărbătuși și șapte femeiuși. Și crescând bărbătușii, și crescând femeiuștele, s-au înmulțit iar. Una din aceste femeiuși a fost hărăzită de Allah să fie Iblis. Și Iblis astfel a rămas printre cei ce se tem de Allah. Și a rămas Iblis în preajma lui Allah până ce acesta a dat ființă lui Adam. Și născându-se Adam, Iblis a fost supusă de el. Și nevoind la început să se supună de bunăvoie, Allah a blestemat-o, izgonind-o din preajma sa.

Foarte mirat ascultase Bulukia! Și l-a rugat după aceea pe sultan să-i dea un spirit, să-l însoțească spre patria sa.

I-a spus sultanul:

— Noi nu facem nimic fără voia lui Allah! Totuși, dacă vrei, îți dau unul dintre caii mei, să te ducă până dincolo de hotarele țării mele. Acolo vei afla un alt sultan, cu numele Barachja. El îmi cunoaște bine calul. Cum are să te vadă, te va coborî de pe cal și mi-l va trimite înapoi. Iată tot ce pot face pentru tine!

A plâns cu o mie de rânduri de lacrimi Bulukia, auzind acestea:

— Facă-se voia ta, o, sultan Sachr!

Și atunci, sultan Sachr a dat poruncă să fie adus un cal. Și Bulukia a trebuit să fie ridicat pe sus, pentru a-l putea încăleca.

— Să ai grijă, prietene! l-a sfătuit sultan Sachr. Să nu care cumva să descaleci! Iar dacă te va ispiti șarpele măcar să dojenești calul, ești pe vecie pierdut! Lasă-l să galopeze necontenit.

Și astfel, Bulukia a pornit. Și trecând pe la cortul sultanului, a văzut înăuntru cazane mari, în care fierbeau cincizeci de cămile. Și așa de tare s-a mirat, încât a zăbovit puțin. Văzându-l sultan Sachr și crezându-l flămând, tot atunci a dat poruncă servilor să i se dea două cămile bine

fripte; și urcându-le pe spinarea calului, i-a urat lui Bulukia din suflet drum bun și călătorie bună, până la hotare.

Astfel a călătorit Bulukia până la locul hotărât, și a coborât, și calul sultanului Sachr a rămas locului.

Și au venit niște oameni care au cunoscut calul sultanului Sachr. L-au dus la grajduri, iar pe Bulukia l-au luat alți oameni, ducându-l la sultanul Barachja.

Și l-a aflat pe sultan Barachja într-o încăpere măreață, înconjurat de emirii și sultanii spiritelor. Și se aflau la dreapta sa vitejii, căpeteniile oștilor. După ce s-au închinat unii spre alții, sultan Barachja l-a rugat pe Bulukia să se apropie și să poftască a se așeza la dreapta sa. Și îndată ce Bulukia s-a apropiat și s-a așezat, s-a dat poruncă să se întindă mesele. Și a văzut Bulukia aceleași mâncăruri uriașe, ca și la sultan Sachr. Apoi, sultan Barachja l-a poftit să-i spună de ce l-a părăsit pe Sachr-sultan.

— Câtă vreme ai mers de la Sachr-sultan până aici?

— Preamărite sultan Barachja! Află că de la sultan Sachr până aici, soarele a răsărit numai de două ori...

— Dar știi tu ce drum ai străbătut în aceste două zile?

— Nu, nu știu, o, preamărite sultan Barachja!

— Atunci, prietene, află: De fapt, ai străbătut drum lung de șaptezeci și cinci de zile! Dacă ai fi lăsat frâul calului mai în voie, drumul tău ar fi durat și mai puțin!

Strașnic s-a minunat Bulukia la aceste cuvinte ale sultanului Barachja! Îndată s-a aruncat la pământ, dând laudă lui Allah și profetului său!

Și după aceea, Bulukia și-a povestit istoria călătoriilor și întâmplărilor. Cu mare bucurie, sultan Barachja l-a poftit să stea la el în ospete, șase zeci de zile...

*
* *

Auzind Haseb Kerim Eddin această istorie înfricoșată, a rugat-o pe sultănița șerpilor să-i dea un supus de-al său, spre a-l duce în patrie.

— O, Haseb Kerim Eddin! i-a răspuns sultănița. Dacă te întorci la fața pământului, vei ajunge din nou la oameni, și află că îndată ce-ți vei spăla trupul de pulbere, eu va trebui să mor...

— Jur, sultăniță a șerpilor, că dacă e așa, în zilele mele nu-mi voi spăla pulberea! Nu mă voi scărda în niciun râu, decât doar mă voi spăla în casa mea...

Și a adăugat sultănița, plângând cu lacrimi amare:

— Haseb Kerim Eddin! Te-aș putea crede numai dacă-mi juri cu o sută de jurăminte! Altfel, cu toată durerea, nu te voi lăsa să te întorci la fața pământului niciodată. Nu uit, o, Haseb Kerim Eddin, că ești fiu al lui Adam, și că fără voia ta ești blestemat să fii pururi necredincios! Oare nu străbunicul tău a călcat legământul cu Allah?

Auzind acestea, Haseb Kerim Eddin a tăcut îndelung.

— Scăparea mea se află numai în mâinile prea înaltului Allah! a gemut el.

S-au scurs așa zece zile și zece nopți. Apoi, Haseb Kerim Eddin a rugat-o din nou pe sultăniță să-i istorisească ce s-a mai întâmplat cu Bulukia după cele șaptezeci de zile petrecute la sultan Barachja...

**BULUKIA SE ÎNTÂLNEȘTE CU ÎNGERUL MIHAIL, PE
MUNTELE KAF; I SE ARATĂ CE CUPRIND MĂRILE ȘI
OCEANELE... APOI, DUPĂ CE NIMEREȘTE DREPT SUB
JILȚUL LUI ALLAH, PORNEȘTE MAI DEPARTE...**

O, Haseb Kerim Eddin! a început sultănița. Părăsind Bulukia seraiurile sultanului Barachja, a rătăcit zile și nopți

prin deserturi și singurătăți. Apoi, după o vreme, a ajuns la muntele Kaj, pe al cărui pisc se afla un înger șezând. Și strălucea îngerul, dând laudă lui Allah și preaslăvindu-l pe Mahomed-prooroc! În mâna dreaptă ținea o tăbliță pe care era scris un stih, în slovă albă și neagră. Avea aripi nespuse de luminoase, una îndreptată spre răsărit, cealaltă spre amurg. Și s-a urcat Bulukia spre înger și i s-a închinat.

— Dar cine ești, străinule? l-a întrebat îngerul.

Și așa, Bulukia și-a povestit istoria și toate întâmplările. Și l-a rugat, la rândul său, pe îngerul luminos din munte, să-și spună și el istoria. Să-l lămurească, mai ales, ce însemnează tăblița din mâna lui și stihul. Și i-a spus îngerul:

— Află, străine, că numele meu este Mihail. Rostul meu, în înălțimea acestui munte, este să păzesc curgerea zilelor și nopților. Și mi-i hărăzit să păzesc această curgere, până la învierea a doua! Pe tăblița asta sunt însemnate ceasurile zilei și ale nopții...

S-a minunat Bulukia de înfățișarea lui Mihail. După aceea a pornit din nou la drum și a mai mers o zi și o noapte, ajungând la o vâlcea bogată în poame. Și treceau prin vâlcea șapte râuri; s-a preumblat Bulukia cât s-a preumblat, și a ajuns la un pom înalt, sub care ședeau patru spirite. Cel dintâi avea chip de om. Al doilea arăta ca o fiară. Al treilea avea înfățișarea de taur. Al patrulea avea aripi de pasăre. Tuspatru ridicau slavă lui Allah, astfel:

— O, sultan al cerului și al pământului! Ne închinăm ție, și ne închinăm profetului tău Mahomed, rugându-te: iartă, o, Allah, păcatele tuturor oamenilor și tuturor ființelor care au înfățișarea noastră...

Și a pornit Bulukia mai departe. A ajuns La alt munte înalt. În al cărui pisc ședea un spirit luminos, dând laudă lui Allah și lui Mahomed. Și în timp ce se ruga, întindea mâna către cer și iar o cobora. L-a întrebat pe Bulukia:

— Cine ești și încotro ți-i drumul, străine?

— Află, spiritule! Numele meu este Bulukia și sunt unul dintre fiii lui Adam! Cutreier pământul, din iubire pentru Mahomed-prooroc, lăudat fie numele lui în vecii-vecilor...

După aceea a spus spiritului lunga lui istorie, cu toate întâmplările.

— Iar eu, Bulukia, află că sunt spiritul cutremurelor de pământ! Aduc peste lume foametea și belșugul. În puterea mea stau toate măruntaiele pământului! Muntele acesta este muntele Kaf!

— Dar după muntele Kaf se mai află pământ? a întrebat Bulukia.

— Află, călătorule! Dincolo de muntele Kaf este un pământ alb ca argintul. Nimeni nu-i cunoaște întinderea, în tot lungul lui, pământul acesta este împănat de spirite care, în loc să se ospăteze, rostesc neconținut numele lui Allah! În fiecare zi de joi, seara, vin pe muntele acesta să se închine spiritele Tărâmului de Argint! Și când se roagă, neconținut rostesc numele lui Mahomed-prooroc, rugându-l să-i ierte pe musulmanii cei păcătoși, și rugându-se mai ales pentru cei ce se duc la scaldătoare în sfânta zi de vineri... Așa trăiesc spiritele Tărâmului de Argint și așa vor trăi până în ziua de apoi...

— Dar după muntele Kaf se mai află munți? a întrebat Bulukia.

Și a răspuns spiritul:

— După muntele Kaf se mai află un munte, înalt de cincisute de ani! E acoperit de zăpadă și ghețuri, și el este hotarul lumii de apoi! Căci dacă n-ar fi muntele acela, fierbințeala Gheenei ar năvăli asupra pământului și l-ar arde. Iar după muntele acela, prietene, se află încă patruzeci de tărâmurii, fiecare din ele fiind mai mare decât lumea asta... Sunt tărâmurii de aur. Și de argint. Și de rubin. Și de smaragd. Și de șofran. Și toate sunt înțesate de spirite care laudă neconținut numele lui Allah și al lui Mahomed! Tărâmurile

acelea sunt alcătuite fiecare din câte șapte straturi. Iar spre a le descrie pe fiecare, nu poate nimeni altul decât Allah, lăudată fie-i priceperea și înțelepciunea... Și peste toate cele șapte tărâmurii, e mai mare un spirit. Dedesubtul aceluia spirit, Allah a așezat o stâncă. Sub stâncă a așezat un taur. Sub taur, o fiară a apelor. Sub fiară se află marea cea fără de sfârșit... Și mai află, prietene Bulukia, a adăugat spiritul. La acea fiară a apelor, se spune că a ajuns odată proorocul din Nazaretul Galileii. Și voind proorocul să privească și să vadă cum arată fiara apelor, aceasta s-a tras îndată din fața lui, astfel încât proorocul din Nazaret a căzut cu fața la pământ. După ce și-a venit din nou în fire, l-a întrebat Allah dacă a văzut fiara și lungimea ei. Și i-a răspuns proorocul din Nazaret:

— Cum s-o văd, o, Allah, stăpâne, când prin fața mea n-a trecut decât o lumină așa de lungă, încât ar fi trebuit să călătoresc trei zile spre a ajunge la capătul ei...

Și i-a răspuns Allah:

— Înțeleptule nazaritean! Ceea ce ai crezut tu că e lumină n-a fost decât capul fiarei apelor!

Apoi, întrebând Bulukia spiritul asupra celor ce se află în adâncul mărilor, i s-a răspuns:

— În mări, o, prietene Bulukia, se află aer. Sub aer se află foc nestins. Iar sub focul nestins se află un balaur întunecat, atât de mare, încât, dacă nu s-ar teme de Allah, l-ar înghiți de viu pe îngerul păzitor al celor șapte tărâmurii. Ar înghiți stâncă, și taurul, și fiara mării. Ar înghiți marea și aerul... Și cu toate acestea, balaurul nici n-ar simți că a înghițit ceva. Se spune, o, prietene, că atunci când Allah l-a zidit pe balaurul acela, i-a poruncit:

— Ascultă-mă bine, fiară a apelor! Deschide-ți gura... Și deschizând gura fiara apelor, Allah i-a băgat în trup Gheena și i-a poruncit: Păzește-o până la învierea de apoi! Iar la învierea de apoi, voi porunci spiritelor să vină la tine cu

lanțuri, și să aducă Gheena pe locul de adunare a înviaților din morți. Și voi porunci porților Gheenei să se deschidă, și vor țâșni din ea fulgere mai înalte decât munții...

Aflând Bulukia despre aceste lucruri, a plâns cu adâncă amărăciune. Apoi și-a luat rămas bun de la spiritul muntelui, îndreptându-se spre asfințit. Și n-a mers mult. A întâlnit alte două spirite, stând în fața unei mari porți zăvorâte. Un spirit avea înfățișarea leului, celălalt a taurului.

Bulukia s-a închinat lor, și întrebându-l ele cine este și de unde vine, le-a povestit istoria întâmplărilor. Și întrebându-le cine sunt ele și ce fac acolo, cele două spirite i-au răspuns:

— Află, străine! După cum vezi, păzim intrarea acestei porți, îl lăudăm pe Allah și ne rugăm pentru Mahomed-prooroc! Însă dacă vrei să ne întrebi ce se află dincolo de poarta aceasta, nici noi nu știm!

Și rugându-i Bulukia, în numele lui Allah, să deschidă poarta, ei au răspuns:

— Află, străine, că nimeni n-are putere să deschidă poarta aceasta. Doar îngerul Gavriil ar fi în stare!

Auzindu-i, Bulukia s-a rugat către Allah astfel:

— Trimite-l, o, Allah, pe Gavriil, să deschidă această poartă, să văd ce ascunde...

Și auzind Allah ruga lui, și îndurându-se, a poruncit îngerului Gavriil să coboare pe pământ, spre a deschide poarta. Și venind Gavriil, s-a închinat lui Bulukia, apoi a deschis poarta, poftindu-l să intre. Și intrând Bulukia, Gavriil a închis poarta la loc, și s-a urcat la văzduhurile sale. Și Bulukia a văzut deodată în fața sa un ocean nesfârșit, jumătate dulce, jumătate sărat. Și era înconjurat de doi munți de rubin, până la ceruri de înalți. Și umblau pe cei doi munți spirite, încoace și încolo, dând laudă lui Allah. A mers Bulukia spre spirite și li s-a plecat, și întrebându-le ce fel de munți erau aceia și ce ocean, au răspuns spiritele:

— Află, cutezătorule străin, că aici ești chiar sub jilțul lui

Allah, iar oceanul acesta este izvorul tuturor apelor!

Din ocean, noi scoatem apă și o împărțim după cuviință, în mări, lacuri și râuri, până la învierea de apoi! Munții aceștia, o, cutezătorule, sunt creați de Allah, pentru a stăvili oceanul...

— Dar cum aş putea ajunge în tărâmul Egiptului? a întrebat Bulukia.

— Nu-ți rămâne, cutezătorule, decât să străbați oceanul din fața ta...

Și Bulukia a scos îndată sucule buruienii și și-a uns tălpile, și a mers o zi și o noapte, în lungul oceanului. Și în timp ce mergea el pe ape, a întâlnit un fecior luminos și s-a închinat spre el. I-a spus feciorul:

— Află, cutezătorule ce străbați acest ocean! N-am când grăi cu tine, deoarece în urma mea vin alți feciori, și nu trebuie să-mi treacă înainte!

Și cum feciorul a pornit, s-au arătat alți patru feciori, străbătând pe deasupra apelor, ca fulgerele. Și se spune că Bulukia li s-a așezat în cale, și rugându-i în numele lui Allah să se oprească și să-i spună cine sunt, unul dintre ei i-a răspuns:

— Eu sunt Gavriil! Al doilea este Israfil! Al treilea este Mihail! Al patrulea, Asrail! Allah ne-a ajutat să aruncăm în Gheena o fiară a apelor, care a pustiit o mie de cetăți, înghițindu-le locuitorii...

Și Bulukia a pornit mai departe, până a ajuns la o insulă.

Îl aștepta un fecior luminos, plângând și suspinând între două morminte.

— De ce plângi așa, feciorule, și ale cui sunt mormintele acestea?

S-a întors feciorul spre Bulukia, și plângea atât de sfâșietor, și veșmintele îi erau ude de lacrimi.

— Dacă vrei, cutezătorule, să-mi ascuți istoria, așază-te lângă mine și ascultă... Oricât de zbuciumată este viața ta,

află că până acum n-ai cunoscut nimic din viața aceasta! Eu am trăit minuni fără de număr! Am apucat vremea lui Solomon-prooroc!

VIN LA RÂND SULTANUL TIG, CU FECIORUL SĂU DJAN...

Mirat ascultase Haseb Kerim Eddin istoria sultăniței Tamliha! Și rugând-o din nou să-i arate drumul spre țara sa, ea nu i-a îngăduit să plece.

Haseb Kerim Eddin a început a plânge așa de tare, încât toți șerprii din insulă lăcrimau. Și s-au apropiat toți de sultăniță, rugând-o să-i îngăduie lui Haseb Kerim Eddin să se întoarcă înapoi în țara Egiptului. Sultănița l-a pus atunci să jure, în numele lui Allah, că nu se va scâlda în nicio apă, decât la el acasă, că numai așa îi va arăta drumul spre țara Egiptului. Apoi i-a dat ca însoțitor un șarpe, însă el n-a putut porni la drum, înainte ca sultănița să-i spună mai departe istoria lui Bulukia...

— Află, o, Haseb Kerim Eddin! Feciorul luminos a istorisit mai departe:

— Tatăl meu era puternic sultan în cetatea Kabul. Îl chema Tig. Avea sub brațul său zece mii de pârçalabi, și avea sub brațul său alți șapte sultani, a căror stăpânire se întindea de la răsărit până la asfințit. Toți șapte aduceau tatălui meu haraciuri! Bunul Allah l-a ajutat pe tatăl meu în toate treburile sale. Însă tot avea o mare durere, căci încă n-avea niciun băiat.

Într-o zi i-a strâns în sobor pe înțelepții și vizirii săi, i-a chemat în grabă pe chiromanți și pe cititorii în stele, întrebându-i dacă va avea sau nu moștenitor... Chiromanții i-au citit palma, cititorii în stele s-au urcat în foșoare spre cer, citindu-le scrierea.

— Află, puternice sultan din Kabul! i-au răspuns chiromanții. Vei avea fiu cu o emiriță din Korasan!

Sultanul Tig s-a bucurat nespus de proorocirea chiromanților și cititorilor în stele. Le-a dăruit comori, poftindu-le drum bun către cetățile lor. Și chemându-l îndată pe marele său vizir Einsar, i-a arătat proorocirea și l-a trimis îndată spre pământul Korasan, în căutarea emiriței. Și vizirul Einsar a luat cu sine oști multe. Iar sultanul Tig a încărcat aur pe cinci sute de cămile, a încărcat pe alte cinci sute argint, perle, mătăsuri, și dându-le vizirului în primire, i-a mai dat pe deasupra și o epistolă, cu acest cuprins:

„Laudă veșnică lui Allah și lui Mahomed-prooroc! Laudă veșnică vestitului han Bahrawan din Korasan!

Îi arătăm prin epistola asta cum că înțelepții noștri, și cititorii în stele, și chiromanții, adică cei ce citesc zodia omului în liniile palmelor și toți înțelepții cetății noastre Kabul au vestit că vom avea fiu! Și întrucât voim ca proorocirea înțelepților noștri să se adeverească, te poftim, o, mare prieten Bahrawan, să-mi dai fata să-mi fie soață!

Cu rostul acesta îl trimitem spre cetățile tale pe vizirul nostru Einsar, cu felurite daruri; vizir Einsar având puterea de a grăi în numele nostru și de a te ruga să ne îndeplinești dorința, fără întârziere!

Află că, dacă te vei învoi, o, Bahrawan, sultan din Korasan! atunci răsplata noastră nu va cunoaște marginii!

Iar dacă nu te vei învoi, sultan Bahrawan, atunci află: Allah mi-a dăruit cea mai puternică stăpânire! Nu uita că sunt marele sultan al Kabulului! Iar dacă mi-o vei da pe fiica ta, vom fi prieteni, ne vom uni pământurile! Și în fiecare an îți vom trimite atât de multe avuții, încât nu vei avea ce să faci cu ele!

Acesta ne este cuvântul! Aceasta ne este dorința, și bine ar fi, o, Bahrawane, să ne-o îndeplinești neîntârziat!

Am semnat această epistolă noi, puternicul sultan al

Kabulului, spre știință...

Și apăsându-și pecetea pe epistolă, sultanul Kabulului a dat-o neîntârziat vizirului său, care a și purces spre Korasan.

Aflând sultan Bahrawan de sosirea lui, i-a trimis în cale mari căpetenii să-l întâmpine. A trimis și un pâlc de slugi, cu mâncăruri și băuturi scumpe și cu nutreț pentru cai. Și descălecând căpeteniile înaintea vizirului, i s-au închinat adânc, poftindu-i bun sosit în cetatea Korasan.

S-a odihnit vizirul unsprezece zile, în afara cetății, după rânduielele vechi. După aceea a intrat în cetate și s-a înfățișat la Bahrawan. I-a înmănat darurile și epistola. Mult s-a bucurat Bahrawan, sultan din Korasan!

— Aflați, trimiși ai sultanului Tig! a strigat el. Nu numai că-i dau fata, dar i-aș da și viața mea, dacă mi-ar cere-o...

Și adunându-și rudele, toți s-au bucurat de pețitorii de la Kabul. Vizirul a rămas încă două luni în ospetie la sultan Bahrawan. După aceea, luând-o pe emiriță, a pornit la drum, înapoi spre Kabul, cu o caravană de cămile încărcată cu nenumărate avuții. Toată cetatea Korasan era împodobită cu covoare, și răsunau tobele, și cântau lăutele.

Astfel, sultan Tig s-a însurat cu emirița din Korasan. Ea a născut un fiu, frumos ca luna plină. S-a bucurat nespus sultan Tig și i-a chemat încă o dată pe înțelepți, pe chiromanți și pe cititorii în stele:

— Vă poruncesc eu, sultanul vostru: tot acum să-mi arătați ce sorti va avea fiul meu în zilele sale?

Și din nou chiromanții i-au citit palma, cititorii în stele au dezlegat scrierea cerului, și au răspuns:

— Luminoasă și bună va fi soarta fiului tău o vreme! Însă, în soarta lui va avea și o întâmplare crâncenă. Dacă va trece cu bine peste vârsta de cincisprezece ani, va trăi ani mulți în fericire, va ajunge sultan vestit, mai puternic și decât tine, o, Tig-sultane! Fiul tău își va ucide toți dușmanii și va trăi

netulburat decât de bucuriile prea mari...

Auzind sultan Tig proorocirea, a rămas foarte mulțumit. A adus fiului său doici. Apoi i-a pus numele Djan; și împlinind Djan cinci ani, i-a pus tatăl său dascăli vestiți, să-l învețe cititul, încât nu peste târzie vreme putea dezlega tainele Koranului. Iar înainte de a împlini șapte ani, Djan cunoștea bine meșteșugul armelor. Era vânător neîntrecut.

Într-o zi, sultan Tig s-a dus la vânătoare împreună cu fiul său. Au cutreierat pustietăți și singurătăți. Abia în a treia zi s-a arătat în fața feciorului Djan o gazelă. A urmărit-o Djan. Însă ea sărea neconținut înaintea lui, și n-o putea ajunge. Deodată, gazela a trebuit să se arunce în mare, pentru a scăpa de moarte. Djan a sărit îndată într-o luntre. Și a urmărit-o până ce a ajuns-o și a prins-o. Mai apoi, pe când era gata să se întoarcă pe uscat, a văzut Djan o insulă. I-a rugat pe însoțitorii săi să-l lase s-o cerceteze. Și Djan a coborât în insulă și a cercetat-o îndelung. Însă pe când se întorcea din nou spre uscat, l-a prins noaptea. Și a rătăcit el pe mare, și vântul l-a dus în necunoscut.

Văzând sultan Tig lipsa fiului său, și-a trimis oștenii pe toate drumurile, să-l caute. Și ajungând niște oșteni la țărmul mării, i-au găsit pe unii din însoțitorii lui Djan. I-au întrebat unde se află feciorul. Și povestind aceștia cum Djan s-a rătăcit pe mare, îndată sultanul și-a aruncat diadema și a prins a se bate cu pumnii în piept. Tot atunci a trimis oameni cu epistole către toate insulele. A adunat o sută de corăbii, dând porunci cărmacilor să-l caute pe Djan pe toate mările. Apoi, sultan Tig s-a întors din nou în cetatea Kabul, și s-a îmbrăcat în negru, și și-a pus cenușă pe cap. Nespuse de întristată era mama lui Djan. Peste zece zile, cele o sută de corăbii s-au întors fără să-l fi găsit.

Djan a rătăcit multă vreme, cu puțini însoțitori, până ce o furtună i-a aruncat pe o insulă. A umblat Djan mult pe insula aceea și a ajuns la un izvor. A văzut un om. Djan i s-a

închinat. Omul i s-a plecat după cuviință, răspunzându-i cu un glas ce semăna cu ciripitul păsărilor. Și după ce i-a răspuns la salut, omul acela s-a despărțit deodată în două, repezindu-se spre Djan și însoțitori să-i înghită. Însă Djan a rupt-o la fugă. A urcat repede, împreună cu câțiva din însoțitori, în luntre, și așa rătăceau din nou în largul mării, spre necunoscut. Când i-a răzbit foamea, s-au hotărât să ucidă gazela. După alte câteva zile, vântul i-a dus pe o insulă atât de bogată în pomi și în ape, că semăna cu grădina paradisului. Și așa de mult i-a plăcut lui Djan insula, încât i-a trimis pe însoțitori să coboare, spre a o cerceta.

Și însoțitorii săi au coborât pe insulă, au cercetat-o spre răsărit și spre asfințit, însă n-au întâlnit țipenie de om. Ajungând însă în mijlocul ei, au văzut o cetate de marmură albă, cu un serai de cristal străveziu. În mijlocul cetății se afla o grădină frumos mirositoare. Păsările ciripeau în crengi. Și se afla la capătul grădinii un iaz mare, și pe malul lui un cort nespus de frumos. Se aflau în cort nenumărate jilțuri împrejurul unui jilț mare, de aur, încrustat cu fel de fel de pietre prețioase. Au stat încremeniți însoțitorii lui Djan. Însă n-au aflat suflare omenească nici în serai, nici în grădini. S-au întors înapoi la stăpânul lor:

— Minunate lucruri se află în insula aceasta! Însă, oricât am căutat, n-am aflat suflare de om...

— Trebuie să mă duc să cercetez eu seraiul! le-a răspuns Djan.

Și părăsind luntrea, s-a dus în insulă, împreună cu însoțitorii. Curând, a ajuns la serai. Și s-au preumblat prin grădină, mâncând poame. Apoi, seara, s-au dus la cortul de pe malul iazului, să se uite la jilțul cel mare și la cele din jur. Djan s-a urcat și s-a așezat în jilț, și deodată a prins a plânge în hohote. Plângeau împreună cu el însoțitorii. Dinspre mare a pornit o larmă neînchipuită.

NAVALA MAIMUȚELOR; DJAN E ALES SULTAN AL MAIMUȚELOR; RĂZBOIUL CU VÂRCOLACII...

Veneau asupra lor un cârd de maimuțe. Văzându-l pe Djan așezat în jilț, au sărutat pământul în fața lui și i s-au închinat cu evlavie. Și au prins a veni alte cârduri de maimuțe, aducând fiare ucise. Și după ce le-au fiert și le-au pus în vase de aur și argint, s-au întins mesele, și maimuțele l-au poftit pe Djan, și i-au poftit pe însoțitorii lui să se apropie. Djan a coborât din jilț și s-a ospătat cu poftă deosebită, împreună cu însoțitorii și maimuțele. După aceea, alte cârduri de maimuțe au dat năvală cu fructe. Djan a mâncat și fructe, mulțumind lui Allah celui preainalt! Și sfârșindu-se ospățul, s-a întors Djan către mai-marii maimuțelor:

— V-aș ruga, maimuțe preacinstite, după ce ne-ați ospătat așa de bine, să ne spuneți istoria voastră! Să ne spuneți cine sunteți și ale cui sunt cetatea aceasta, seraiul și cortul?

— Află, străinule! au răspuns maimuțele. Locul acesta este al lui Solomon-prooroc, feciorul neîntrecutului David, cântărețul de psalmi! Aici venea Solomon-prooroc, o dată pe an, pentru a-și rânduit treburile țării lui. Află mai departe, o, Djan! Fiindcă ai nimerit la noi, ne vom îngădui să te numim sultan al nostru, jurându-ți că te vom sluji cu toată credința! Ospătează și bea, o, Djan! și poruncește ce vrei, căci totul ți se va îndeplini!

Sfârșindu-și cuvântul, maimuțele s-au îndepărtat. Djan s-a urcat iar în jilț, și a adormit. Însoțitorii lui s-au așezat în alte jilțuri.

Așa a trecut o zi. Și venind ziua a doua, s-au arătat cei patru viziri ai maimuțelor, cu oștile lor, potopind împrejurimile. Și toate au trecut în pas de oșteni, prin fața lui Djan. Apoi s-au împrăștiat, dând strigăte groaznice. Doar

câteva au rămas lângă Djan, spre a-l sluji. După aceea s-au arătat cârduri de maimuțe cu niște câini mari cât caii. Toți aveau lanțuri la gât. Și căpeteniile maimuțelor i-au arătat lui Djan, prin semne, că ar fi bine să încalce pe un astfel de câine, spre a călări împreună. Djan a încalcat și a pornit îndată, împreună cu însoțitorii săi.

Ajungând la țărmul mării, a văzut Djan că luntrea fusese îngropată în pământ, și cu mare mânie s-a întors el spre căpeteniile maimuțelor, întrebându-le de ce au făcut acest lucru.

— Află, Djan, sultan al maimuțelor! Am îngropat luntrea în pământ, de teamă că te vei speria de noi și vei fugi!

Djan s-a întors cu adâncă mâhnire spre însoțitori:

— De-acum, prietenii mei, nicio viclenie nu ne-ar putea ajuta să scăpăm de aici! Va trebui să avem răbdare, pentru că răbdarea este cea mai înaltă virtute cu care Allah l-a înzestrat pe om!

Și a pornit mai departe, cu maimuțele, până au ajuns la malul unui fluviu, în fața unui munte înalt. Și s-au văzut pe înălțimi nenumărați vârcolaci. Și Djan s-a întors spre maimuțe:

— Cine sunt aceștia?

— Află, sultan al nostru! Aceștia sunt dușmanii cei mai înfricoșați ai acestor locuri, și tocmai acum suntem în război cu ei!

Mirat strașnic se uita Djan la vârcolaci! Erau mai mari decât caii și aveau capete de taur. Unii semănau cu dromaderii. Îndată, vârcolacii s-au repezit asupra maimuțelor, aruncând cu bolovani mari cât stâlpii și ucigând multe dintre ele.

— Aduceți tot acum arcurile și săgețile! a strigat Djan, în fața năvalei.

Însoțitorii lui au adus îndată arcurile și săgețile, și mulți vârcolaci au pierit, mulți s-au pus pe fugă. Apoi, Djan a urcat

cu maimuțele în piscurile unui munte înalt. În fața lui a văzut deodată o scriere, pe o tăbliță de marmură:

„Omule rătăcitor! Dacă va fi să nimerești în acest tărâm, află că maimuțele te vor ridica la rang de sultan al lor, și numai două drumuri pentru fugă îți vor fi deschise! Unul dintre drumuri duce spre răsărit, dincolo de munte, și este lung de trei luni! Drumul acela duce spre vârcolaci, spre nenumărate fiare sălbatice și spre spirite rele! Dacă vei porni pe celălalt află că vei ajunge la mare, la o mare nețarmurită, care înconjoară toată lumea asta, ca un brâu... Iar dacă vei apuca drumul al doilea, către asfințitul soarelui, vei avea de rătăcit cale de patru luni, prin Valea Furnicilor, și va trebui să te păzești de ele! Valea aceasta se sfârșește la un munte înalt de zece zile! Muntele acela arde ca focul!

Află, rătăcitorule! De cealaltă parte a muntelui curge un puhoi așa de puternic, încât dacă te uiți la el, rămâi orb pe loc! Află, rătăcitorule! În fiecare zi a sabatului, șuvoiul se usucă! Și dacă se usucă șuvoiul, se poate vedea pe malul celălalt o cetate locuită numai de israeliteni. Nu se găsește în cetatea aceea niciun supus al lui Mahomed-prooroc, și oricât ai căuta în împrejurimi, nu vei găsi!

Află, rătăcitorule! Câtă vreme va fi să rămâi în tărâmul maimuțelor, ele vor fi totdeauna biruitoare în lupta cu vârcolacii, și mai află, rătăcitorule! Solomon-prooroc, fiul lui David, cântărețul de psalmi, a săpat aceste cuvinte pe tăbliță...”

Djan a citit scrierea cutremurătoare și a plâns în hohote. După aceea s-a întors înapoi în cetate, împreună cu maimuțele biruitoare, și a rămas în insulă vreme de optsprezece luni. Și a trecut timpul. Apoi, a poruncit oștilor de maimuțe să se pregătească pentru o vânătoare mare. A pornit cu însoțitorii săi și a mers, cale de zile nenumărate,

prin pustietăți și singurătăți.

Astfel a ajuns Djan în Valea Furnicilor.

**FUGA LUI DJAN ȘI A ÎNȘOȚITORILOR; ÎNTÂMPLĂRI
NEMAIPOMENITE, PRIN VALEA FURNICILOR... ȘUVOIUL
DIN ZIUA SABATULUI; AFLAREA CETĂȚII ISRAELITENE;
DJAN E ÎNȘELAT DE UN CĂUTĂTOR DE PIETRE
PREȚIOASE, DUPĂ CE A FOST CUSUT ÎN PÂNTECUL UNUI
CATĂR; ZBORUL LUI LA CER, ÎN PLISCUȘUL PĂSĂRII
ROCH...**

Îndată a dat poruncă maimuțelor să desfășure corturile. S-au oprit în valea aceea vreme de zece zile. Însă, în prima noapte, Djan a spus însoțitorilor săi:

— Acum ar fi bine să fugim! Vom ajunge în adâncul acestei văi, apoi vom ajunge la cetatea israeliteană! Allah va sta alături de noi și vom scăpa!

I-au răspuns însoțitorii:

— Te urmăm supuși, stăpân al nostru!

Și astfel, după ce s-a scurs o parte a nopții, maimuțele sforăiau în corturi. Djan s-a sculat încet, împreună cu însoțitorii, s-au înarmat cu paloșe și hangere, și astfel au coborât în Valea Furnicilor.

Trezindu-se maimuțele în zori, și nemaigăsindu-l pe Djan și nici pe însoțitorii lui, s-au împărțit în două cete.

Au sărit pe câinii uriași. O ceată a pornit spre răsărit, către ocean, cealaltă spre apus, către Valea Furnicilor.

În vremea asta, Djan călătorea repede cu însoțitorii săi, însă deodată au auzit în urmă strigăte. Au rupt-o la fugă, dar au fost ajunși încă înainte de prânz. Maimuțele i-au repezit pe toți la pământ, gata să-i ucidă, dar tot atunci s-a arătat un cârd de furnici mari cât câinii și s-au năpustit asupra

maimuțelor, mâncându-le. Lupta dintre furnici și maimuțe a durat ziua întreagă, iar Djan, în vremea asta, fugea către adâncul văii. Însă, chiar în dimineața următoare, a auzit din nou urletele maimuțelor.

— Pregătiți-vă paloșele și năpustiți-vă asupra dușmanilor, i-a strigat el.

Însoțitorii lui și-au tras paloșele, și lupta a început. Deodată s-a arătat o gorilă uriașă, cu dinți de elefant. Și sărind asupra unui însoțitor, l-a despicat în două. Și au venit alte gorile cu dinți de elefant, încât Djan a trebuit să fugă numaidecât, pentru a-și scăpa viața; și astfel s-a aruncat într-un râu. Tot în râul acela s-au aruncat și însoțitorii lui, dar s-au înecat. Djan s-a agățat de un arbore plutitor, și așa a ajuns pe malul celălalt, viu. Toată ziua a fugit, plângând. Seara, a ajuns la o peșteră unde a adormit. Și venind ziua a treia, s-a dus în drumul lui, hrănindu-se cu ierburi și rădăcini. Apoi, a ajuns la un munte care ardea ca focul. A urcat în piscuri și deodată a zărit șuvoiul care seca în ziua sabatului; dincolo se vedea marea cetate israeliteană. A așteptat ziua sabatului. Și s-a uscat șuvoiul.

Atunci s-a dus în cetatea israeliteană. Însă ulițele erau pustii. A bătut la o ușă. I s-a deschis. Toți oamenii aflați înăuntru păreau muți.

— Îndurați-vă de un om străin și flămând! s-a tânguit Djan.

Oamenii aceia au întins masa, tăcând. Djan a mâncat și a băut, mirându-se de tăcerea lor. După aceea a adormit, și a dormit toată noaptea.

Și venind altă zi, s-a arătat în fața lui stăpânul acelei case. L-a întrebat de unde vine și cine este, iar Djan i-a istorisit plângând întâmplările sale și a adăugat că vrea să se întoarcă numaidecât în Kabul, patria sa.

I-a răspuns israeliteanul:

— O, străine și nefericite! N-am auzit de când sunt

numele acestei cetăți! Singura țară de care am auzit, de la oameni călători cu caravanele, este pământul Yemenului...

— Dar e departe de aici Yemenul? a întrebat Djan.

I-a răspuns israeliteanul:

— Află, străinule și nefericitele! După cum spun călătorii cu caravanele, tărâmul yemenului se află la o depărtare de doi ani și trei luni...

L-a întrebat iar Djan:

— Dar când va mai trece vreo caravană către Yemen?

— Peste un an, nefericitele! i-a răspuns israeliteanul.

Djan a izbucnit în hohote de plâns.

— Nu plânge și nu te tângui, feciorule! Rămâi în cetatea noastră până la sosirea caravanii.

Astfel a rămas Djan două luni de zile în cetatea israeliteană, și zi cu zi se ducea și cerceta cetatea.

Odată, pe când se afla într-o uliță, a auzit un bărbat strigând:

— Să se arate în fața mea cel ce vrea să câștige o mie dinari! Munca pe care o cer omului aceluia este ușoară și durează numai din zori până la prânz!

Auzind Djan strigătele acelui om, a gândit în sine sa: „Nu ușoară trebuie să fie munca pe care o cere omul acesta! Dar am să mă prind eu!”

— Poruncește-mi ce vrei să fac! a spus Djan.

— Vino cu mine! i-a răspuns omul.

Djan a ajuns într-un serai în a cărui curte ședea un israelitean pe un jilț de abanos. Îndată ce l-a văzut pe Djan, i-a urat cele convenite, închinându-i-se și poftindu-l să șadă. Djan s-a așezat lângă el, și îndată s-a întins masa. Au ospătat împreună, după aceea s-au spălat după legile sfinte; au și băut, până s-au săturat. Sfârșind, israeliteanul a adus o mie dinari.

— Iată răsplata, necunoscutule! a rostit el către Djan. Măine dimineață vei începe lucrul...

În dimineața următoare, după ce și-a făcut baia de cuviință, i s-a adus din partea israeliteanului un veșmânt de mătase. Și au venit tot felul de cântăreți, și s-au așternut mesele cu fel de fel de bucate și băuturi. Nu se mai sfârșeau danțurile! Și așa a petrecut Djan până la jumătatea nopții. Israeliteanul s-a dus la culcare, și Djan așijderea. Îndată ce s-a arătat steaua dimineții, s-a arătat și israeliteanul:

— Acum, să mergem La lucru!

— Sunt gata pentru toate! a răspuns Djan.

Israeliteanul a poruncit sclavilor săi să aducă doi catâri.

Și aducându-i, Djan a încălecat, și împreună cu israeliteanul au pornit la drum. Au mers, de la răsăritul soarelui până la prânz, și au ajuns la un munte nemăsurat de înalt. A descălecat israeliteanul și a poruncit lui Djan să descălece și el. După aceea, israeliteanul a scos din sacul său un cuțit și o funie:

— O, Djan! Îți poruncesc să-ți spinteci tot acum catărul!

Djan i-a îndeplinit porunca numaidecât. Și spintecând pântecul catărului, a întrebat pe israelitean ce trebuie să mai facă.

— Intră în pântecul său! i-a poruncit israeliteanul.

Și intrând Djan în pântecul catărului, israeliteanul a cusut repede tăietura la loc, lăsându-l pe Djan înăuntru. Și iată că, după aceea, s-a arătat Roch, pasărea mare de munte. Și apucând catărul, l-a ridicat în înălțimi. Și sfărtecând pasărea pântecul catărului, Djan s-a văzut din nou la lumină. Pasărea s-a speriat de el, luându-și zborul. Se uita Djan la dreapta sa și la stânga sa, însă înălțimea era cu totul pustie. Deodată, cum s-a uitat într-o parte, a văzut mormane de oseminte și stârvuri.

— O, Allah! s-a cutremurat el de spaimă. Numai la tine stă scăparea mea!

Și uitându-se în jos, l-a văzut pe israelitean și a înțeles că acesta îl îndemna să arunce pietre de pe munte. Și Djan a

început să arunce pietrele. Și a aruncat mai mult de două sute. Nu-și dădea seama că pietrele acelea erau smaragde și felurite alte pietre scumpe. Cum a adunat pietrele, israeliteanul și-a văzut de drum, încercându-le pe catârul său. Astfel a rămas Djan singur pe munte, fără să mai poată coborî, și trei zile și trei nopți s-a tânguit spre Allah, cerându-i ajutorul...

În ziua a patra, dându-și seama că nu-i poate veni scăparea de nicăieri, a pornit pe munte, și a tot mers vreme de două luni, hrănindu-se cu ierburi și rădăcini. Și ajungând la capătul muntelui, a văzut o vale cu pomi roditori și râuri. A nimerit! a o potecă și a coborât în vale, pe albia unui râuşor. Și a tot mers, și deodată a zărit un serai nespus de înalt. Înaintea porții sta un bătrân cu fața plină de smerenie și lumină. În mâna dreaptă avea o secure de rubin. S-au închinat unul spre altul, după rânduielile sfinte, răsăritene. Apoi, bătrânul l-a poftit pe Djan să se așeze lângă el, și l-a întrebat:

— Dar cum ai ajuns, străine, în acest tărâm unde n-a călcat picior de om, de la Adam?

INTRĂ ÎN ISTORIE ȘEIC NASSR; ȘI CE S-A MAI ÎNTÂMPLAT; UȘA OPRITĂ ȘI CELE TREI FETE ZBURĂTOARE...

Djan și-a istorisit toate chinurile și suferințele, și așa de tare plângea, încât cu greu își rostea cuvintele.

— Nu plânge, fiul meu! l-a mângâiat bătrânul.

Și s-au întins mesele. Apoi, mulțumind lui Allah, Djan l-a rugat pe bătrân să-i spună al cui este tărâmul acela și seraiul. Și cum se cheamă tărâmul.

— Află, o, fiul meu! Valea aceasta, cu tot ce vezi, și seraiul

acesta sunt ale proorocului nostru Solomon, fiul lui David, cântărețul de psalmi! Eu sunt șeic Nassr și sunt sultanul păsărilor. Rangul acesta mi l-a dat proorocul Solomon, după ce m-a învățat graiul păsărilor, și m-a numit căpetenia lor pe vecii vecilor! În fiecare an, păsările din toate grădinile, din toate pădurile și munții acestei lumi se adună aici, pentru a se supune muștruluii mele!

— Învață-mă, înțeleptule șeic Nassr, ce trebuie să fac ca să ajung din nou în patria mea!...

— Cu voia prea înaltului Allah, i-a răspuns șeic Nassr, nu-ți rămâne altceva, decât să aștepti adunarea păsărilor! Cum vor veni, din grădinile, din codrii și din munții acestei lumi, voi porunci uneia să te ia cu sine și să te ducă în țara ta! Până atunci poți rămâne în acest serai, și te sfătuiesc să rămâi. Ospătează-te din plin, bea bine și plimbă-te...

Și astfel a rămas Djan la șeic Nassr, și deodată au prins a veni păsările din toate părțile acestei lumi. Mirat le privea Djan! Șeic Nassr i-a dat cheile seraiului, rugându-l:

— Rămâi aici, ca un stăpân, până mă întorc eu! Ai grijă însă să nu deschizi ușa unei anumite încăperi! Dacă nu mă vei asculta, ți se vor întâmpla lucruri neplăcute!

Șeic Nassr a părăsit seraiul, ducându-se în întâmpinarea păsărilor. Și văzându-l păsările, au coborât spre el, și toate îi sărutau mâinile.

Îndată ce a intrat în serai, Djan a tot trecut dintr-o încăpere în alta, până s-a văzut în fața ușii oprite. Era ușa aceea mai frumoasă decât toate și avea zăvor de aur. A stat Djan pe gânduri câteva clipe; după aceea, nemaiputându-se stăpâni, a deschis ușa. Deodată s-a trezit în fața unui iaz mare, care avea la malul lui un serai de aur, argint și cristal. Ferestrele erau de rubin, pardoseala de smaragd verde, diamante și perle. Și se afla în mijlocul seraiului o fântână țâșnitoare, de aur, plină cu apă, și în jurul ei roiau tot felul de ființe de aur și argint, și zburau păsări de aur și argint, și

din gura lor țâșnea lumină. Și se afla lângă fântâna aceea a încăpere mare, cu jilț de rubin și perle. Și lângă jilț se afla alt jilț și un cort de mătasă verde, stropit cu giuvaeruri. Mărimea lui era de cincizeci de coți, iar pardoseala era acoperită cu covorul proorocului Solomon. Se afla în spatele seraiului o grădină cu pomi roditori, cu râuri, cu straturi de trandafiri, iasomie, garoafe, crini, narcisi, viorele, anemone, cât și alte flori frumos mirositoare, și vântul le legăna și te mlădia.

A rătăcit Djan prin grădina aceea multă vreme, minunându-se. Și din nou s-a întors la iaz, și s-a uitat în adâncul lui. Și a văzut în adânc numai pietre prețioase. La o vreme, ochii lui s-au săturat și de frumusețea grădinii, și de frumusețea fântânii. S-a dus în cort și s-a urcat în jilț. A adormit. Și trezindu-se, a ieșit în fața intrării și se uita la serai.

Deodată s-au înfățișat înaintea sa trei păsări, semănând cu porumbeii, dar mari ca vulturii. S-au lăsat repede jos, lângă iaz, și după ce s-au jucat și au glumit între ele, și-au întins aripile și au sărit în iaz! Și deodată au răsărit, în locul păsărilor, trei fete frumoase ca luna plină. Ochii lui Djan nu mai văzuseră asemenea frumuseți! Se uita când la fața lor frumoasă ca florile, când la mlădioșia trupurilor.

După ce s-au scăldat o vreme în iaz, ele au urcat pe mal și au început să se plimbe prin grădină. Djan și-a pierdut firea cu totul, când le-a văzut că se apropie. Deodată s-a plecat înaintea lor, întrebându-le:

— O, sultănițele mele! Cine sunteți voi și de unde veniți?

Cea mai tânără dintre ele i-a răspuns:

— Află, străinule, că noi venim din țărâmul lui Allah și ne plimbăm prin această grădină...

— Fie-vă milă de mine, sultănițelor! s-a rugat Djan. Multe-mi sunt suferințele, și aș vrea să mă văd din nou în țara mea!

— Nu-ți putem ajuta cu nimic! i-a răspuns o sultăniță. Allah te aibă în paza sa!

Și uitându-se Djan în urma lor, simțea cum i se topește inima de iubire. Sta parcă înmărmurit, rostind următoarele stihuri:

„Am văzut-o pe preaiubita mea, în veșmântul ei verde, plimbându-se prin grădina paradisului! Brâul ei era desfăcut și părul ei i se vărsa pe umeri, ca o holdă!

Am întrebat-o: „Care e numele tău, prea iubit?” Și ea mi-a răspuns: „Află, feciorule, că eu aprind inimile îndrăgostiților, ca să ardă ca para focului...”

Cum să-i mărturisesc ei chinurile iubirii? M-am plecat înaintea ei și am lăcrimat la gleznele ei de aur, însă inima ei părea tare ca stânca! „Gândește-te bine, prea iubit, că Allah a poruncit stâncii să se deschidă și să curgă izvorul! Stâncă de-ai fi, preaiubita mea, până la urmă tot te-i îndura de chinurile mele!”

Auzindu-l fetele, au râs spre el și au pornit mai departe, dănțuind și cântând. Djan le-a adus câteva poame din grădină, și ele au mâncat, apoi s-au culcat și au adormit.

Când s-au luminat zorile, și-au luat la loc înfățișarea de porumbețe, zburând către tărâmul lor.

A simțit Djan cum îi piere inima. A căzut în leșin și așa a rămas până la asfințitul soarelui.

Întorcându-se, șeicul Nassr era gata să-i spună să se pregătească pentru întoarcerea acasă, însă nu l-a mai găsit. L-a căutat prin toate încăperile seraiului, și ajungând la ușa oprită, și găsind-o deschisă, a înțeles că Djan îi călcase porunca. Și intrând șeicul Nassr prin ușa aceea, l-a găsit leșinat în fața seraiului. Mult l-a dojenit, după ce s-a deșteptat! Însă Djan nu mai putea grăi ca oamenii. A rostit în fața șeicului următoarele stihuri:

„Am văzut-o răsărind, ca luna plină în noaptea

mântuirii!

Șoldurile ei erau ca fildeșul, iar mijlocul ei se mlădia ca nuiiaua!

Ochii ei aveau în adânc săgeți care răpun inima oricui!

Roșeața buzelor ei era ca roșeața rubinelor! Părul lung, negru, îi acoperea umerii!

Păzește-te de ea și ferește-te, o, trecătorule, căci inima ei e mai tare decât stânca! De sub sprâncenele ei țâșnesc săgeți care niciodată nu greșesc, ci pătrund în inimile oamenilor!”

— O, fiul meu nefericit! a răspuns șeicul Nassr. Ce ai făcut, nenorocitul? Nu te-am sfătuit să nu deschizi ușa?

— Șeicul meu! plângea Djan. Nu m-am putut stăpâni, și călcându-ți porunca, am căzut în farmecul cel neîntrecut al dragostei!

Și l-a rugat pe șeicul Nassr să-i spună cine sunt cele trei fete.

— Află, nefericitele Djan! a răspuns șeicul. Cele trei porumbițe sunt fiicele unor spirite! Ele vin aici în fiecare an, spre a se odihni! După ce se odihnesc, se întorc în tărâmul lor...

— Dar unde aste tărâmul lor? a întrebat Djan.

— Fiul meu! a răspuns șeicul. Unde se află tărâmul lor nu știe nimeni! Și te sfătuiesc, nefericitele, să te scoli, căci am pregătit păsările, spre a te duce în patria ta! Uită fetele acestea, nu te mai gândi La ele, căci niciodată nu te vor iubi!

Djan a izbucnit în hohote de plâns:

— Părinte al meu! Jur pe puterea lui Allah, stăpânul cerului și al pământului, că nu mă voi întoarce în patria mea, până nu voi mai vedea o dată fetele acestea! mai bine mor aici, decât să mă întorc fără să le văd! Lasă-mă să rămân! Mă mulțumesc să le văd măcar o dată pe an... Și aruncându-se la picioarele șeicului, i le săruta plângând: îndură-te de mine,

o, șeic Nassr! Căci dacă te vei îndura de mine, se va îndura și Allah de tine!

— Nefericit fiu al meu! i-a răspuns șeicul. Ți-am spus doar că nu știi cine sunt cele trei fete! Totuși, dacă iubirea ta e așa de mare, rămâi un an. Ele se vor întoarce la anul, pe vremea asta. Tu te vei ascunde în grădină, sub un pom, și când se vor scufunda în iaz, tu te vei repezi și vei lua veșmintele aceleia pe care o iubești! Mult se va ruga ea de tine să-i înapoiezi veșmintele! Tu să o ascuți, însă să nu i le înapoiezi. Căci află: dacă se va îmbrăca din nou în veșmintele ei, va zbura la cer și n-o vei mai vedea niciodată! Cu binecuvântarea lui Allah, eu vă voi căsători după aceea, și împreună vă veți întoarce în patrie! Iată, fiul meu, a încheiat șeicul, aceasta este tot ne pot face pentru tine!

Djan s-a liniștit la aceste cuvinte și a rămas la șeicul Nassr, până la întoarcerea păsărilor. Și i-a spus șeicul atunci:

— Fiul meu! Eu îmi văd de drumul meu, mă duc să mă întâlnesc cu păsările. Ține bine minte tot ce te-am sfătuit!

Cu aceste cuvinte, șeicul și-a văzut de drum, iar Djan s-a dus în grădină și s-a ascuns sub un pom umbros și a așteptat trei zile. După o vreme, pe când se uita spre cer, iată că s-au arătat cele trei porumbețe! Îndată s-au lăsat la pământ, lângă iaz, și după ne au pândit o clipă în toate părțile, să vadă dacă nu se află cineva pe acolo, s-au dezbrăcat și au intrat în iaz, și înotau, strălucind ca argintul proaspăt.

— Surioarelor! a spus lata cea mai mare către celelalte. Ce s-ar întâmpla, dacă s-ar afla în grădina aceasta vreo ființă?

— Nici vorbă nu poate fi! i-a răspuns mijlocia.

Și a răs fata a treia, cea mai tânără:

— Eu, una, sunt încredințată că dacă s-ar afla cineva în grădină, numaidecât m-ar răpi!

Și au tot glumit ele, și trupurile lor ca argintul parcă

fulgerau prin iaz.

Astfel, Djan a pândit o clipă prielnică și a furat veșmintele preafrumoasei Semsiah. Văzându-l, ele s-au scufundat repede sub apă, dar îndată și-au ridicat capetele și l-au întrebat:

— Cine ești, străine, că vii aici să ne furi veșmintele?

A răspuns Djan:

— O, fete preafrumoase, din tărâmul păsărilor! Dacă vreți să-mi aflați istoria, vă rog să vă apropiați! Lumina ochilor mei! s-a întors el spre fata Semsiah. Apropie-te de mine, căci vreau să-ți spun cum te-am cunoscut acum un an, și cum inima mea nu mai poate suferi flacăra iubirii!

— O, Allah! Bucurie a ochilor mei! i-a răspuns fata Semsiah. Rod al inimii mele! Dă-mi veșmintele înapoi, spre a-mi putea acoperi trupul! Și-ți jur, și mărturisesc în fața lui Allah, că după ce-mi vei da veșmintele voi veni ia tine...

— Ar însemna să mă arunc de bună voie în focul Gheenei! i-a răspuns Djan. Nu-ți pot înapoia veșmintele, până nu vine șeicul.

— O, preafrumosul meu chiparos! i-a răspuns Semsiah. Dacă nu vrei să-mi înapoiezi veșmintele, așteaptă până se vor îmbrăca surorile mele, să-mi aducă ele alt veșmânt!

— Mă învoiesc! a răspuns Djan și a intrat în serai.

Cele trei fete au pășit pe uscat, și îmbrăcând-o pe cea mai mică cu o parte din veșmintele lor, s-au ridicat la cer. Însă fata Semsiah n-a putut zbura. Tustrele au venit apoi în serai, să-l caute pe Djan. Și era fata Semsiah frumoasă ca luna plină și ca gazela. S-a așezat lângă el, și glasul ei cânta parcă:

— Preafrumosule meu chiparos! Spune-mi, neîntrecutul meu chiparos, prin câte ai trecut de ai ajuns aici și m-ai văzut!

Djan a început a plânge în hohote. Veșmântul său era ud de lacrimi. Fata Semsiah i l-a uscat cu răsuflarea ei. Și el era

toropit de iubire. Și i-a spus Djan, în fața surorilor ei, lunga și zbuciumata istorie.

— O, Allah, stăpân al cerului și al pământului! a răspuns Semsiah. Dacă feciorul acesta grăiește cu adevăr, și mă iubește așa cum spune, atunci ar trebui să-mi dovedească iubirea înapoiindu-mi veșmintele, spre a mă putea întoarce la părinții mei!... Vrei, înaltul meu chiparos? l-a întrebat ea. Îți făgăduiesc, preaiubitul meu, că mă voi întoarce din nou, la vremea hotărâtă, la soborul păsărilor! Atunci îți făgăduiesc să te duc în patria ta...

— De ce mă ucizi cu zile? a întrebat Djan. Știu prea bine, frumoasă Semsiah, că îndată ce-ți vei îmbrăca veșmântul, mă vei părăsi și vei urca la cer, iar eu va trebui să mor!

A răs Semsiah și au răs surorile ei. Și a spus Semsiah:

— Bucură-te, preaiubitul meu, căci vreau să mă mărit cu fine!

Și l-a îmbrățișat, și l-a strâns la pieptul ei, și i-a sărutat obrazii și lumina ochilor. Apoi, Djan s-a urcat din nou în jilt, și Semsiah îi spunea:

„Preaiubitul meu! chiparosul meu. Nemărginită este iubirea mea pentru tine! Jur pe puterile lui Solomon-prooroc și pe lăuta psalmistului David că nu mă voi despărți de tine nicicând...”

Auzind-o, Djan s-a lăsat îndulcit de cuvintele ei și s-a luminat la față. Au ospătat împreună din fructele grădinii. Nu mult după aceea, s-a întors șeicul. Cele trei surori s-au ridicat înaintea lui și i s-au plecat. El le-a răspuns, poftindu-le bun sosit.

— Fată Semsiah! s-a întors șeicul către Semsiah. Iată feciorul acesta îndrăgostit de tine! Află că tatăl său e sultan în tărâmul Kabulului!

— Te ascult, părinte al meu! a răspuns Semsiah. Poruncește-mi orice și-ți voi dovedi supunere...

Și sărutând mâna șeicului, acesta i-a răspuns:

— Dacă într-adevăr grăiești cu inima deschisă, o, Semsiah, jură pe Allah că te vei ține de făgăduință, că nu vei fi niciodată necredincioasă!

— Jur pe puterile cerului și ale pământului! a răspuns fata. Mă voi mărita cu feciorul acesta și-i voi rămâne credincioasă până la capătul zilelor mele!

— Atunci, dați laudă mare lui Allah! a răspuns șeicul. Căci prin voia lui vă uniți pe veci!

Nespus de fericit era Djan! A rămas în tărâmul păsărilor încă trei luni, împreună cu Semsiah, în seraiul șeicului Nassr. Împlinindu-se cele trei luni, a spus ea:

— O, Djan! Aș vrea să te întorci în patria ta, și să mă iei și pe mine!

Djan s-a înfățișat îndată la șeicul Nassr.

— Într-adevăr, fecior al sultanului din Kabul, i-a spus acesta, întoarce-te în cetatea părinților tăi, căci e vremea... Ai grijă de Semsiah! Înapoiază-i veșmântul!

Și astfel, Djan i-a înapoiat veșmântul.

— Urcă-te pe spatele meu! i-a spus ea, luând înfățișare de porumbiță. Închide ochii și astupă-ți urechile, spre a nu te orbi și asurzi muzica sferelor cerești! Ține-te bine și ia seama că nu cazii!

Djan s-a urcat între aripile ei, și așa au pornit spre cetatea Kabul. Au zburat de la răsăritul soarelui până la asfințit. Și s-a zărit în depărtare o vale plină de pomi roditori și ape.

— Să ne coborâm și să ne preumblăm puțin prin valea aceasta! a spus fata.

— Facă-se voia ta! a răspuns Djan, și au coborât din cer, și s-au așezat pe malul unui fluviu. Au adormit sub un pom. Și cum s-au arătat zorile, Djan a urcat iar între aripile ei, și astfel au călătorit până la prânz. Atunci, Djan, uitându-se spre pământ, și-a recunoscut țara. Au coborât într-o câmpie cu multe râuri și cârduri de gazele. Și Djan a sărutat fata pe

lumina ochilor.

— Iubitul și preaiubitul meu! i-a spus ea, zâmbind. Află că doar în două zile am străbătut drum lung de treizeci de luni...

Djan s-a plecat lui Allah și s-a așezat lângă Semsiah, toropit de fericire.

Dar pe când ședeau așa, au venit spre ei doi hadâmbi. Djan i-a cunoscut îndată, din vremea vânătorii. Și apropiindu-se hadâmbii, i-au sărutat mâinile și picioarele.

— Află, slăvitul nostru stăpân! Tatăl tău, luminatul sultan din Kabul, se află în apropiere! Mergem numaidecât să-i spunem că ai venit...

— Numaidecât! le-a răspuns Djan. Aduceți corturi, căci vrem să ne odihnim o săptămână! După aceea, să-mi iasă în întâmpinare căpeteniile de oști, cu toți emirii și hanii, spre a intra cu strălucire în. Cetatea părintească...

Cei doi hadâmbi s-au aruncat pe cai, și neîntârziat s-au înfățișat înaintea sultanului Tig:

— O, sultan al tuturor timpurilor, bucură-te! Fiul cel pierdut s-a întors!

— Vai, vouă, nefericiților! le-a răspuns Tig, nevenindu-i să creadă.

— Află, sultan al tuturor timpurilor! au adăugat hadâmbii. Feciorul tău s-a întors și se află aproape...

Auzindu-i, sultan Tig și-a pierdut cunoștința. Când și-a venit din nou în fire, a început a plânge de bucurie, iar celor doi hadâmbi le-a dat veșminte de mătasă și câte o mie dinari.

Și toate s-au petrecut cum era scris în cărțile proorocului!

Au răsunat trâmbițele pe zidurile cetății Kabul, și soli repezi au prins a cutreiera cetățile, vestind tuturor întoarcerea fiului pierdut. Și a aflat și mama lui Djan de aceasta. Și a adunat sultan Tig, sub brațul său, oști fără număr, și a adunat emirii, beii și hanii, și împreună au pornit spre câmpia unde se afla Djan cu fata Semsiah.

Și văzând apropierea oștilor, Djan s-a ridicat și le-a ieșit în întâmpinare. Toți călăreții au descălecat, plecându-i-se și sărutându-i mâinile... Pe urmă, feciorul a ajuns în fața tatălui său, și plângea tatăl său în hohote. S-au ridicat corturi și s-au pus flamuri în țuguiurile lor, și trâmbițele răsunau. Sultanul a poruncit pentru fiul său un cort de mătăasă roșie. Și văzându-l fata Semsiah pe sultanul Tig, s-a ridicat și i s-a plecat după cuviință. Și după ce Djan a povestit tatălui său și oștilor toate întâmplările, s-a întors spre fata Semsiah:

— Lăudat fie Allah, cel ce descurcă cele un milion de căi ale sorții!

— Lăudat fie Allah, cel ce unește pe cei ce se iubesc! a adăugat sultanul Tig, uitându-se spre fată.

— Sultan Tig! a răspuns ea. Te rog, pentru a mă bucura, să ne înalți un serai în mijlocul unei grădini, pe malul unui fluviu...

— Orice dorință a ta, fiică a mea, ți se va îndeplini! i-a răspuns sultanul.

După aceea, a venit mama lui Djan, și au venit să i se închine emirii și beii. Și au venit mai-marii neguțătorilor și mai-marii tuturor breslelor din Kabul.

În vremea asta, mama lui Djan plângea de bucurie, rostind următoarele stihuri:

„M-a năpădit bucuria, și plâng de bucurie, o, fiul meu!

Căci așa de mult am plâns, și ochii mei s-au obișnuit cu plânsul așa de mult, încât până și bucuria îmi stoarce lacrimi, ca odinioară mâhnirea!”

Cu nețărmită dragoste s-a întors mama lui Djan către Semsiah. A îmbrățișat-o cu lacrimi, și trâmbițele răsunau, și vuiau tamburinele, și se bucurau emirii, beii și hani.

Cetatea Kabul era împodobită cu stofe de atlas, cu mătăsurii și eu fel de fel de pânze colorate. Dregătorii au pus la cale fel de fel de serbări, au întins mese, încât se bucurau

până și săracii și nevoiașii.

Iar după zece zile, sultan Tig a dat poruncă să vină ziditorii de seraiuri și măsurătorii. Și le-a poruncit tuturor să ridice un serai în grădinile sale. Și astfel, pe când ziditorii s-au apucat de lucru, Djan a poruncit să se ridice; o coloană de marmură albă, goală pe dinăuntru. Și fiind gata coloana, a luat veșmântul fetei Semsiah și l-a închis acolo. Apoi a îngropat coloana în pământ. Și fiind seraiul gata, sultan Tig l-a împodobit ca în basm, și astfel s-a sărbătorit ziua nunții.

FUGA FETEI SEMSIAH ȘI NEFERICIREA LUI DJAN; RĂZBOIUL CU INDIENII LUI HAN KEFID...

Către miezul nopții, Semsiah s-a sculat încet, a descoperit locul unde se afla coloana, și astfel și-a găsit veșmântul. Cum l-a îmbrăcat, a căpătat la loc înfățișare de pasăre și a zburat spre terasele seraiului și a dat poruncă paznicilor să-l trezească pe Djan. Și trezindu-se Djan, și văzând-o pe terase, i-a cuprins o spaimă neînchipuită!

— Iubitul și preaiubitul meu! Chiparosul grădinii sufletului meu! Bucurie a ochilor mei! Numai unul Allah știe cât de mult te iubesc! Te-am urmat în patria ta, la Kabul, cu toată iubirea! M-a bucurat cunoștința cu tatăl tău și cu maica ta! Dar află, preaiubitul meu și preafrumosul meu, că aici nu mai pot rămâne! Dacă mă iubești, așa cum spui, vino cu mine la Cetatea Diamantelor!

Și sfârșind, Semsiah și-a luat zborul spre cer și s-a întors la ai săi...

Djan a înnebunit de durere. Îndată, s-a arătat sultan Tig, și găsindu-și fiul aproape mort, l-a stropit cu apă de trandafiri, redându-i simțirile.

— Dar cum a zburat fata Semsiah? a întrebat sultanul.

— O, tatăl meu! a răspuns Djan. Află că Semsiah era fata unor spirite! i-am luat veșmântul, pe când se scălda într-un iaz din Tărâmul Păsărilor, spre a nu mai putea zbura! Și i l-am ascuns într-o coloană de marmură, în pământ, însă ea l-a aflat! O, tatăl meu! Semsiah a răspuns la rugămințile mele, sfătuindu-mă s-o urmez, dacă o iubesc, în Cetatea Diamantelor...

— O, fiul meu! Lasă mâhnirea, căci îi voi aduna în fața străluciților mei ochi pe toți călătorii acestui pământ, și pe toți neguțătorii care umblă, și voi porunci tuturor să afle în ce tărâm se găsește Cetatea Diamantelor! Apoi, cu voia lui Allah, ne vom mâna oștile într-acolo și o vom găsi!

Și sultan Tig și-a chemat vizirii, poruncindu-le să adune călătorii și neguțătorii. Celui ce va ști unde se află Cetatea Diamantelor, a poruncit să i se dea neîntârziat una mie dinari.

Însă, după cum era de așteptat, nimeni nu știa unde se află Cetatea Diamantelor! Spre a-și mângâia fiul, sultan Tig a trimis în fața lui fel de fel de cântăreți mari, fel de fel de sclave dănțuitoare și pe cei mai vestiți cântăreți din alăută. Și în toate părțile lumii a trimis soli, să afle Cetatea Diamantelor, însă toți solii s-au întors fără știre bună. Și întrucât Djan se usca pe picioare, a trimis alți soli spre toate tărâmurile pământului. După o vreme, sultan Tig și-a sfătuit fiul să-și caute altă iubită. Însă Djan nici n-a vrut să audă. Plângea în lungul zilelor și plângea în lungul nopților. Se usca de mâhnire și sultan Tig.

*

* *

Aflând despre toate acestea Kefid, hanul Indiei, s-a gândit îndată să se repeadă asupra sultanului Tig. Hanul Kefid cârmuia peste o mie de hani și peste o mie de seminții. Și-a

adunat îndată vizirii, sfătuitoii și emirii:

— Aflați, viziri, sfătuitoii și emiri! Sultan Tig pierde de tristețe! Trebuie să-i sărim în ajutor, neîntârziat, însă nu-i vom sări în ajutor ca unui prieten, ci ca unui dușman. Trebuie să-l lovim acum, să-i aprindem cetățile și câmpiile, spre a-l doborî pentru totdeauna! Trebuie să-l prindem și pe feciorul său Djan, iar toată țara Kabulului să fie a noastră!

Auzindu-l grăind astfel, vizirii, sfătuitoii și emirii au bătut din palme de bucurie, și îndată s-a trecut la pregătirea oștilor. După șapte zile și șapte nopți, indienii au răsunit din trâmbițe și țimbaluri, s-au ridicat steaguri și s-au înarmat oști cumplite, suindu-se pe spinările elefanților. Așa s-a îndreptat han Kefid spre Kabul, în fruntea oștilor sale.

Întâi au jefuit și au ars cetățile din margini, au ucis locuitorii vârstnici, iar pe copii i-au luat în robie. Auzind sultan Tig toate acestea, s-a aprins de mare mânie și și-a adunat vizirii, beii și emirii:

— Aflați! le-a spus el cu mare cutremur. Han Kefid, spurcatul stăpân al Indiei, care până mai ieri îmi era prieten, a purces cu oștile asupra mea! Are sub cârmuirea sa așa de multe oști, încât numai unul Allah le știe numărul! Dați-mi sfat, emiri, viziri și bei, ce să fac!

— Sultane al tuturor timpurilor! au răspuns emirii, vizirii și beii. Nu ne rămâne alta de făcut, decât să ieșim înaintea lui Kefid, să ne apărăm țara!

— Pregătiți-vă de luptă! a dat poruncă sultan Tig, și îndată oștile au îmbrăcat armuri, s-au înarmat cu paloșe, coifuri și scuturi, și așa de multe oști s-au adunat, încât foiau ca furnicile, sub răsunetele trâmbițelor. Iar când s-a înălțat steagul din fruntea oștilor, toți au înțeles că sultan Tig a pornit și merge în frunte. Și ajungând în țara Sahran, sultan Tig a descălecat, și scriind o epistolă către han Kefid, a repezit-o printr-un sol:

„Află, Kefid, han al Indiei! ești un ticălos Dacă ai fi coborât din viță aleasă, din viță cea vestită a hanilor indieni, nu te-ai fi năpustit asupra pământului meu!

Mi-ai jefuit cetățile din margini, și cu putere mi-ai ucis bătrânii și mi-ai luat copiii în robie!

Dacă aș fi ghicit ce ai de gând, ți-aș fi ieșit în întâmpinare de mult, aș fi acoperit trecătorile cu umerii oștilor mele, și niciodată n-ai fi putut pătrunde în pământul Kabul! Eu, Tig, stăpânul tuturor sultanilor de pe pământ, îți poruncesc: părăsește de bună voie pământurile mele, și vom uita cele petrecute! Iar dacă nu vei părăsi pământurile mele, tot acum pregătește-te de luptă, și îți jur pe paloșul ingerului Gavriil că te voi amesteca numai cu pulberile țării mele! Ai înțeles, han Kefid? Părăsește pământurile mele și înapoiază copiii! Pe cei morți să-i ierte Allah, căci nu-i poate învia nimeni, însă îți poruncesc să nu mai săvârșești asemenea fapte, în vecii-vecilor...”

Solul sultanului Tig a trecut îndată în tabăra vrăjmașă. A văzut ca o mare de corturi. În mijlocul lor se înălța un cort de atlas roșu. Han Kefid ședea pe jilț, înconjurat de emirii, vizirii, beii și sfătuitoarii săi. Și scoțând solul epistola sultanului Tig, i-a înmănat-o repede. Fierbând de mânie, han Kefid a răspuns printr-o altă epistolă:

„...Îți facem cunoscut noi, hanul Kefid, stăpânul tuturor tărâmurilor răsăritene! Îți facem cunoscut noi, hanul Kefid, că ești un ticălos! Află, din postea hanului Kefid, că ne vom răfui cu voi, și-ți vom pustii pământurile, și-ți vom ucide pe toți aleșii Kabulului și-i vom trece prin ascuțișul săbiilor!

Află, sultan Tig! mâine, când vor răsuna trâmbițele de bătălie, eu însumi, în toată strășnicia mea, mă voi înfățișa pe câmpul de luptă!

Ai îndrăzneala de a mă înfrunța?”

Și întorcându-se solul la sultan Tig, i-a înmânat repede epistola lui Kefid. Strașnic s-a mâniat sultan Tig! Tot atunci a dat poruncă vizirului său Einsar să tăbărăscă asupra indienilor, pe sub negura nopții, cu o mie de călăreți. Și pornind vizir Einsar cu călăreții săi, i-au ieșit înaintea cincii mii de călăreți indieni, dintre cei mai viteji, cu căpetenia lor Gatarfan. Și s-au luptat amândoi vizirii, și s-au încleștat trupele lor, drept la miezul nopții, când cânta cocoșii în toate târâmurile pământului. Și lupta a ținut până la răsăritul soarelui. Oștile lui Kefid au rămas zdrobite. Atunci, în lupta aceea, a pierit vestitul viteaz indian Sarkin.

Văzând han Kefid întoarcerea rămășițelor din oștile înfrânte, s-a aprins într-o mânie strașnică:

— O, necredincioșilor și ticăloșilor! vai de voi!

— Nu suntem vinovați! a răspuns vizir Gatarhan. Cum am pornit cu călăreții noștri, ne-a ieșit înaintea Einsar și ne-a înconjurat cu trupele sale. Am luptat până în zori, iar dacă n-am fi fugit, am fi pierit toți...

— Să se întunece soarele, o, ticăloșilor! Allah să-și întoarcă fața de la voi! striga han Kefid.

În vremea asta, sultan Tig era nespus de bucuros. Și-a numărat încă o dată oștile și a văzut că numai două sute pieriseră în luptă.

În ziua a doua, han Kefid și-a adunat oastea, și după ce a batjocorit-o pentru ticăloșia ei, el însuși s-a așezat în frunte. Veneau în cincisprezece rânduri dese, fiecare rând de câte zece mii de călăreți. Și veneau îndată după han Kefid, călări pe elefanți, două sute de eroi. S-au desfășurat steagurile, au răsunit trâmbițele, și vitejii ardeau de nerăbdare. Sultan Tig și-a așezat și el oștile în linie de bătaie. Erau zece șiruri, fiecare șir de câte zece mii de călăreți. Mai apoi, pământul se cutremura sub copitele telegarilor, răsunau trâmbițele și țimbalurile, nechezau caii și strigau oștenii. Pulberea se

ridicase deasupra câmpului de bătălie, și luptau amândouă oștile cu vitejia leilor. S-au desfăcut din încleștare, abia la coborârea nopții. S-au tras în taberele lor. Han Kefid se făcuse foc de mânie, când i s-a spus că a pierdut în ziua aceea cinci mii de oameni. La fel s-a făcut roșu ca focul, de mânie, și sultan Tig, aflând că pierduse trei mii dintre călăreții cei mai buni.

Și a venit ziua a treia. Oștile s-au înfățișat iar pe câmpul de măcel, în rânduri dese. A strigat deodată han Kefid către oștile sale:

— Oșteni indieni! Care din voi vrea să lupte corp la corp să iasă în față!

Și s-a arătat în față, călare pe elefant, vestitul erou Barkik, fiul lui Farsar. Îndată a sărit de pe elefantul său și s-a închinat în fața hanului Kefid:

— Eu, han Kefid, primesc să mă lupt singur, cu oricare din dușmanii noștri!

Și ieșind singur, cu mâinile goale, pe câmpul gol dintre cele două oști, a strigat:

— Oșteni viteji din Kabul! Care din voi este în stare să se bată cu mine, cu sulița?

Auzindu-l, sultan Tig s-a întors spre oștile sale și a strigat:

— Care din voi, oșteni din Kabul, vrea să lupte cu acest om suit pe elefant?

Și a ieșit înainte un călăreț și i s-a închinat:

— Eu vreau să lupt, o, sultane Tig!

Și zicând astfel, călărețul acela s-a repezit asupra lui Barkik.

— Cine ești și care ți-i numele? l-a întrebat Barkik.

— Sunt Gadhanfar, fiul lui Samhir!

— Am auzit despre tine! i-a răspuns Barkik. Te sfătuiesc să nu primești lupta aceasta, căci îți vei pierde toată faima!

Însă Gadhanfar și-a repezit sulița, iar Barkik i-a răspuns cu paloșul. Și s-au luptat, până ce Barkik a izbutit să dea

dușmanului său o lovitură de paloș. Gadhanfar l-a străpuns tot atunci cu sulița, încât l-a țintuit pe elefantul său. Însă tot atunci s-a repezit la Gadhanfar un indian și l-a lovit cu paloșul în șold. Gadhanfar și-a scos repede paloșul și l-a străpuns. Și s-a întors apoi la sultan Tig.

Văzând han Kefid toate acestea, și-a repezit trupele înaintea. Și-a repezit trupele și sultan Tig. S-au năpustit caii unii asupra altora, și câmpul de măcel era plin de tropote, de nechezături și de vaietele oamenilor. Soarele a asfințit într-o mare de sânge. Sultan Tig a poruncit oștilor să se întoarcă la corturi, și numărându-le, a văzut că pierduse cinci mii de călăreți și patru flamuri. Și întorcându-se și han Kefid la corturile sale, și numărându-și și el oștile, a văzut că pierduse numai șapte sute de călăreți și șapte flamuri. Astfel, cei doi dușmani au cerut unii altora trei zile îngăduință spre a aduna morții.

În una din zile, han Kefid a repezit un sol către prietenul său, han Kafun, cerându-i neîntârziat ajutor. Han Kafun a adunat repede o mulțime de călăreți și a pornit în ajutorul lui. Aflând despre aceasta, sultan Tig s-a mâniat peste măsură. Han Kafun venea în fruntea oștilor sale, stârnind pulberile până în înaltul văzduhului. Și văzând ridicarea pulberii, sultan Tig și-a repezit îndată călăreții, și s-au văzut fluturând șapte flamuri, și peste trei mii de călăreți se îndreptau spre tabăra lui Kefid.

În vremea asta, han Kefid se bucura de sosirea prietenului său Kafun.

— Soarele să te binecuvânteze, prietenul meu! i-a răspuns Kafun. Îți stau în ajutor, așa cum ți-am stat întotdeauna!

FUGA LUI DJAN; INDIENII ÎMPRESOARĂ CETATEA KABUL...

În vremea asta, Djan s-a ridicat de pe patul de suferință și a întrebat unde este tatăl său. Aflând repede de războiul cu India, a strigat:

— Aduceți-mi calul, tot acum! Vreau să mă duc la tatăl meu, pe câmpul de bătălie!

Și i s-a adus calul. Și încalcând, Djan și-a adus din nou aminte de cetatea israelitenilor. S-a bucurat și a uitat de tatăl său, gândindu-se că în cetatea aceea va afla vreun neguțător care să știe unde se află Cetatea Diamantelor.

Și luând cu el o mie de călăreți, toți credeau că se duce pe câmpul de bătălie. Cum s-a lăsat seara, a poruncit călăreților să descalece și să desfășure corturile. Și cum au adormit ei, Djan s-a ridicat, a încălecat repede și a apucat pe calea cea mare a Bagdadului. A doua zi, l-au căutat degeaba călăreții. S-au dus îndată pe câmpul de bătălie, la sultan Tig, arătându-i că Djan nu mai era. Nespuse de adânc s-a, mâhnit sultan Tig! După aceea, mânia lui lepăda fulgere. Și-a aruncat diadema de pe cap. Răcnea:

— Aflați, oști! Eu nu mai am fiu! De acum, singura scăpare ne este la unul Allah!

În zadar încercau emirii și vizirii să-l liniștească și să-l îmbărbăteze! Sultanul Tig a întrerupt războiul și s-a întors cu oștile în cetate. A zăvorit porțile, a întărit zidurile. Din treizeci în treizeci de zile, han Kefid se repezea asupra Kabulului, să-l ia cu asalt, însă era respins. Așa a durat războiul acela șapte ani...

În vremea asta, Djan a rătăcit prin singurătăți și pustietăți, neconținut întrebând de Cetatea Diamantelor. Însă nimeni nu auzise de ea. Într-un târziu a întrebat unde se află cetatea israelitenilor. A aflat de la un neguțător că cetatea aceea ar fi așezată pe cel mai depărtat vârf al munților Răsăritului. Că ar trebui să meargă vreme de treizeci de zile, întâi spre cetatea indiană Marsakan. De acolo, ar trebui să meargă spre Korasan. De la Korasan, spre Sanum. De la Sanum, spre

Hovaresm. Iar de la Hovaresm, ar mai avea de străbătut cale numai de cincisprezece zile. Așa va ajunge la cetatea israelitenilor.

Djan s-a alăturat unei caravane și a ajuns la Marsakan. Și a întrebat și acolo despre Cetatea Diamantelor, dar nimeni n-avea știință despre ea. Cu multe suspine și suferințe, și prin multe primejdii a călătorit apoi spre Korasan. Și a întrebat și acolo. I s-a arătat drumul spre cetatea israelitenilor. Și a tot mers, zile și nopți, până a ajuns la locul unde mai fusese, până ce a ajuns din nou în tărâmul maimuțelor...

Și din nou a pornit la drum, și a ajuns la șuvoi, și a văzut de partea cealaltă cetatea israelitenilor. S-a așezat pe mal, așteptând ziua sabatului. Atunci, a trecut pe malul celălalt, și intrând în cetate, a cunoscut îndată casa israeliteanului care-l găzduise. I s-a închinat israeliteanul și a întins masa. Și l-a întrebat unde a petrecut așa de mult timp.

— În tărâmurile lui Allah! a răspuns Djan.

Și a venit ziua a doua. Plimbându-se Djan prin cetate, l-a auzit din nou pe israeliteanul acela strigând și căutând un om să muncească o jumătate de zi, pentru o mie dinari.

— Eu vreau să lucrez! a răspuns Djan.

— Urmează-mă! l-a poftit omul. Și l-a dus în casa știută. Îndată s-au întins mesele, cu mâncăruri și băuturi. Și venind după aceea stăpânul casei, i-a adus o mie dinari.

Și a venit ziua a treia. Împreună cu neguțătorul au călătorit călări pe cai până la poalele unui munte nespus de înalt. A scos neguțătorul, ca și prima dată, un cuțit și o funie. Apoi a legat picioarele calului său și i-a înfipt cuțitul în inimă. După ce l-a ucis, l-a jupuit, i-a tăiat capul și picioarele, i-a despicat pânțelele, poruncind lui Djan:

— Intră în pântecul calului! Și intrând Djan în pânțelele calului, neguțătorul a cusut repede tăietura. După o vreme s-a arătat acolo pasărea Roch, și înșfăcând calul în ghearele ei, l-a ridicat pe vârful muntelui. Și vrând pasărea să sfășie

calul, și spintecându-i cusătura pântecului, Djan s-a repezit afară, și pasărea a zburat plină de spaimă. Neguțătorul sta jos la poalele muntelui. Ca și prima dată, făcea semne spre Djan să arunce pietre.

— Cum te-aș asculta, necredinciosule? a răspuns Djan. Oare nu tu mi-ai pricinuit atâtea suferințe?

Și zicând astfel, a pornit spre seraiul șeicului Nassr, sultanul tuturor păsărilor.

A călătorit nespus de mult, zile și nopți, și deodată i s-a arătat în față seraiul proorocului Solomon. Ca și mai de mult, șeicul Nassr ședea în fața porții, și văzându-l el pe Djan, s-a ridicat repede, i s-a plecat, și urându-i bun sos, i-a grăit astfel:

— O, Djan, fiul meu! Cum de te-ai întors, nefericitul? Nu-ți aduci aminte cât de fericit ai fost când fata Samsiah te-a dus spre patria ta?

Djan a izbucnit în plâns. A istorisit toate întâmplările. Și mărturisind șeicului Nassr despre Cetatea Diamantelor, acesta a spus, peste măsură de mirat:

— Fiul meu! Coboară-se asupra ta pacea proorocului Solomon! Dar niciodată n-am auzit despre cetatea aceasta!

— O, șeic Nassr! a răspuns Djan. Atunci cum voi nimeri la Cetatea Diamantelor? Află, o, șeic Nassr, că nu mai pot trăi!

— Fiul meu, i-a răspuns șeic Nassr, așteaptă adunarea păsărilor! Făgăduiesc să le întreb pe ele despre Cetatea Diamantelor!

Djan i-a mulțumit. Șeicul Nassr l-a petrecut în serai, și din nou a deschis ușa oprită. Au ajuns la iazul unde se scăldaseră cele trei fete. Însă iazul era acum sec. Și au trecut zile nenumărate.

— Sosesc păsările! a spus într-o zi șeicul Nassr. Fiul meu, învață de la mine stihurile acestea, pentru a te putea lua cu mine la adunarea păsărilor!

Și învățând Djan stihurile, l-a însoțit la adunare. Dar nicio

pasăre nu auzise despre Cetatea Diamantelor. Djan a plâns din toată inima sa și și-a pierdut cunoștința.

— Ia-l pe acest fecior între aripile tale, și du-l în tărâmul Kabul! a poruncit șeic Nassr unei păsări mari.

Și pasărea l-a luat pe Djan între aripile sale, poruncindu-i:

— La seama, feciorule! Astupă-ți bine urechile și închide ochii, spre a nu te ucide vântul și cântările sferelor cerești!

Pasărea l-a ridicat la cer și a zburat cu el o zi și o noapte. Și venind ziua a doua, s-a lăsat pasărea la pământ, în tărâmul sultanului tuturor fiarelor.

— Află că am rătăcit dramul! i-a spus pasărea. Acum trebuie să ne întoarcem din nou, spre a-l întreba încă o dată pe șeicul Nassr cum putem ajunge la Kabul...

— Du-te în drumul tău! a răspuns Djan. Eu unul vreau să mor aici...

Și pasărea s-a ridicat la cer, iar Djan a văzut un serai luminos, seraiul lui Bedr, șahul fiarelor. Și intrând, Djan și-a istorisit toate întâmplările, de la început până la sfârșit. Când a întrebat despre drumul spre Cetatea Diamantelor, Bedr șah a ridicat din umeri:

— Facă-se voia proorocului nostru Solomon, în vecii-vecilor. Facă-se voia proorocului David, cântărețul de psalmi! Niciodată n-am auzit despre Cetatea Diamantelor! Dar dacă voi afla de undeva, neîntârziat te voi trimite acolo...

Djan a început a plânge, și după ce a rămas multă vreme la șahul Bedr, când s-au strâns fiarele în adunare, șah Bedr le-a întrebat despre Cetatea Diamantelor. Însă ele au clătinat din capete, răspunzând că niciodată n-au auzit de ea.

Și a plâns din nou Djan, cu o mie de rânduri de lacrimi, lăudat fie Allah, cel ce izvorăște în lacrimile oamenilor și-n apa tuturor izvoarelor! Laudă lui Allah, ai cărui ochi strălucesc în roua răsăritului de ziuă, și strălucesc noaptea ca diamantele, prin grădinile Răsăritului! Laudă lui Allah, cel ce ne primește lacrimile tuturor la sine, și ne usucă ochii. Se

uita șeicul Bedr la sârmanul Djan și l-a potopit mila:

— Nu plânge, o, fiul meu! Află că eu am un frate mai mare! Fratele acela era necredincios între supușii proorocului Solomon! El cunoaște mult mai multe taine decât oricare alt șeic al Răsăritului! Fratele meu este sultanul tuturor spiritelor aflate în acest tărâm! Te voi trimite la el, și poate vei afla de Cetatea Diamantelor...

Și așezându-l pe Djan pe spinarea unei fiare, i-a dat și epistolă către fratele său, vestitul sultan Samah.

Și fiara a luat-o la fugă, și nu s-a oprit decât după multe zile și nopți. Djan a coborât repede și s-a dus la sultan Samah. I-a sărutat mâinile și picioarele, și i-a înmănat epistola fratelui. Și citind-o, sultanul Samah a grăit:

— Află, străinule și rătăcitorule! N-am auzit de Cetatea Diamantelor în zilele mele lungi cât eternitățile!

I se rupea inima sârmanului Djan, plângând și suspinând. Apoi și-a spus lunga și zbuciumata istorie.

— Fiul meu! a răspuns sultan Samah. Cred, o, fiul meu, că nici Solomon-prooroc și nici David n-au auzit de Cetatea Diamantelor, și nici n-au văzut-o! Cunosoc însă un șeic peste măsură de bătrân! Trăiește în munți, între fiare, și se mângâie cu cântecul păsărilor. Spiritele îl ascultă și i se pleacă. Acest șeic îmi este prieten și m-a ajutat și când m-am răzvrătit împotriva proorocului Solomon și l-am luat prins! A străbătut toate pământurile și a ascultat înțelepți vestiți din toate cetățile acestei lumi, învățând astfel meșteșugul vrăjitoriei. El cunoaște toate unghiurile acestei lumi! Am să te trimit la el, cu rugămintea să-ți arate drumul spre Cetatea Diamantelor! Căci dacă nici el nu știe unde se află cetatea aceea, nimeni nu mai știe. Numele acestui șeic este Jagmus...

După aceea, sultan Samah a chemat la sine o pasăre nespus de mare, și așezându-l pe Djan între aripile ei, și-a luat zborul spre tărâmul lui Jagmus. Pasărea avea patru

aripi de câte treizeci de coți lungime, și picioare mari ca ale elefanților. Zbura numai de două ori pe an, ca ajutor al lui Samah, aducându-i hrană tocmai din pământul Mesopotamiei. Și s-a ridicat pasărea la cer, și a zburat multe zile și multe nopți, și a ajuns deasupra munților, unde se afla sihăstria lui Jagmus. Djan a coborât dintre aripi și a intrat în sihăstrie. Jagmus se ruga. Djan i s-a închinat, iar Jagmus i-a poftit bun sosit, întrebându-l ce caută.

— Feciorul meu! Despre Cetatea Diamantelor n-am auzit în viața mea lungă cât calea eternităților! Află că sunt de pe vremea proorocului lui Allah, Noe, și cunosc toate unghiurile pământului! Nici însuși Solomon-prooroc, nici însuși David n-au văzut cetatea aceasta și n-au auzit de ea! Cu toate acestea, feciorul meu, așteaptă aici, până se vor strânge în adunare emirii, sultanii și toate căpeteniile fiarelor și păsărilor! Voi întreba soborul lor, și așa poate că vom afla...

Și așa a rămas Djan la Jagmus până la adunarea tuturor fiarelor, păsărilor și spiritelor. Cum s-au adunat, Jagmus a dat spre ele mare strigăt, întrebându-le dacă știu despre Cetatea Diamantelor.

Toată adunarea a clătinat din capete că nu, n-au auzit niciodată despre cetatea aceea...

Și astfel, s-a arătat deodată o pasăre neagră, mai mare decât elefantul și decât dâmbul. Cum a coborât din cer, s-a apropiat de Jagmus și i-a sărutat mâna. Și a întrebat-o Jagmus și pe ea despre Cetatea Diamantelor.

— Cucernice schivnic! a răspuns pasărea. Într-o vreme de mult prefăcută în pulbere, și de mult uitată, noi, păsările din seminția noastră, locuiam dincolo de Kaf, muntele de cristal! Pe vremea aceea, eu eram nespus de tânăr. Ieșeam pe munte împreună cu surorile mele și pășteam iarbă dulce! Îmi aduc aminte, prea cucernice, că părinții noștri se plimbau în fiecare zi foarte departe și ne aduceau hrană. Odată, s-au dus în plimbarea lor și au lipsit șapte zile, încât noi aproape

am murit de foame. Și iată că în ziua a opta, părinții noștri s-au întors plângând. Când i-am întrebat de ce plâng și de ce au lipsit atât, ei ne-au răspuns: „Nu plângeți, fiicele noastre! Îndată ce ne-am dus să vă căutăm hrană, am fost înșfăcați și duși la sultanul Sahlan, în Cetatea Diamantelor! Însă Sahlan-sultan ne-a pus în libertate, aflând că avem copii”...

Și pasărea a urmat:

— Dacă părinții mei mai trăiesc, ar putea să știe ei despre Cetatea Diamantelor. Însă eu nu știu nimic...

Auzind Djan spusele, a izbucnit în hohote de plâns și s-a rugat schivnicului să dea poruncă pasării să-l ducă neîntârziat la munții de cristal, dincolo de muntele Kaf, unde-și aveau cuib părinții ei. Și cerând schivnicul pasării să asculte rugăminta lui Djan și să se îndure de lacrimile lui, pasărea a făcut semn că se învoiește.

Astfel, tot atunci, Djan i s-a urcat între aripi.

— Du-mă, strălucitoare pasăre, în locurile unde se călătoreau părinții tăi să-ți aducă hrană...

— Facă-se voia ta! i-a răspuns pasărea, și ridicându-se Djan între aripile ei, au zburat șapte zile și șapte nopți. Și venind ziua a opta, pasărea l-a așezat pe un munte:

— Privește, preafericitele Djan, locul acesta! Până aici te-am putut aduce, mai departe nu știu ce se mai află!

S-a ridicat Djan în piscurile munților și a adormit. Și trezindu-se el, ochii i-au orbit aproape de strălucire, înainte, la depărtare de două luni, se afla o cetate. Acea era Cetatea Diamantelor. Și era așa de mare, și strălucea așa de puternic, că lumina întinderile până la depărtare de ani mulți. Acolo domnea sultan Sahlan, tatăl fetelor zburătoare.

LA SULTANUL SAHLAN; ÎNTÂLNIREA CU SEMSIAH; ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI...

Nădăjduia sultanul Sahlan că îndată ce i se întoarce fata, va fi din nou cel mai fericit dintre sultanii de pe pământ. Într-adevăr, întorcându-se fata după o vreme, i-a povestit ea toate întâmplările, și i-a povestit și despre Djan, și despre iubirea lui. Și nădăjduia fata că Djan o va căuta, de aceea a dat poruncă tuturor spiritelor răzvrătite că dacă vor vedea apropiindu-se ființă omenească, s-o înștiințeze.

Astfel, ajungând Djan la Cetatea Diamantelor, a fost înconjurat îndată de spiritele răzvrătite.

— Îmi spune Djan și caut o fată! Numele ei este Semsiah. Știu că și ea mă iubește, de aceea am venit s-o caut! Vreau s-o iau din nou cu mine și s-o duc la părinții mei, în țărâmul Kabulului!

Și izbucnind Djan în hohote de plâns, a înmuiat inima spiritelor.

— Nu plânge, o, Djan! i-a răspuns un spirit. Ai și ajuns la țintă! Fata Semsiah te iubește, și te iubesc și părinții ei, și toți locuitorii acestor locuri! Ai îndrăzneală, Djan, căci toate se vor sfârși cu bine...

Și ridicându-l pe umerii săi, unul dintre spiritele răzvrătite l-a dus până la Cetatea Diamantelor și l-a lăsat jos.

Aflând sultanul Sahlan despre sosirea lui, i-a venit în întâmpinare și l-a îmbrățișat, și i s-a plecat până la pământ. Și astfel, după cum se istorisește mai departe, a dat Sahlan-sultan cutremurătoare poruncă, să se adune oștile sale, împreună cu vizirii și beii săi, să se închine lui Djan.

Și l-au îmbrăcat în veșmânt de mătăasă, țesut cu fir de aur, mai frumos decât veșmintele tuturor sultanilor. Și a încălecat Djan pe cal nemaivăzut de frumos, și așa a intrat în cetate, în fruntea oștilor. Răsunau trâmbițele pe turnuri. Și ajungând la porți, Djan a descălecat, și intrând în cetate, i s-au înfățișat căpeteniile mari, cu tipsii pline de pietre prețioase, cu aur, argint, cristale. Se uita Djan și se minuna. Mai apoi, intrând într-o încăpere, a văzut atâtea divanuri moi și atâtea

covoare, încât a izbucnit din nou în plâns. Iar sultanul și soața sa s-au apropiat, și-i uscau lacrimile în năframe de mătăasă.

— Nu plânge, o, Djan, fiul nostru! Ai ajuns la țintă, și fericirea ta nu va mai avea margini...

Și ducându-l pe Djan mai înăuntrul cetății, în alte seraiuri, i s-au înfățișat sclave preafrumoase, cântând din alăute și stârnind furtuni din tamburine... Și s-au întins mesele. După aceea, sultanul l-a luat la dreapta sa, pe un jilț încrustat cu pietre scumpe. Sclavele preafrumoase au adus alte mâncăruri și băuturi. Și sosind mama fetei Semsiah i-a spus:

— O, Djan! Iată-te la capătul chinurilor, și poți fi fericit! Culcă-te și dormi, și odihnește-te, și dă laudă lui Allah, ajutătorul tău în lungul drumurilor!

Și s-a arătat Semsiah. Și au venit și surorile ei, și toate i-au sărutat mâinile.

— Iart-o pe Semsiah! spunea mama fetei. E drept că ea și-a furat veșmântul și te-a părăsit, însă a fugit din dragoste pentru noi...

Și se spune că după aceea Djan a leșinat de fericire și l-au stropit mult timp cu apă de trandafiri și mosc, redându-i simțirile.

— Lăudat fie Allah! a strigat el, îmbrățișând-o pe Semsiah.

— Allah să te ocrotească! i-a răspuns fata. Istorisește-mi, preaiubitul meu Djan, câte ai mai pățimit de la plecarea mea! Istorisește-mi, de asemenea, cum ai ajuns la Cetatea Diamantelor!

— Preaiubita mea! i-a răspuns Djan, și îmbrățișând-o iar, și-a istorisit toate pătimirile. Tot atunci, i-a spus despre războiul dintre tatăl său și hanul Kefid al Indiei.

— N-ai grijă, preaiubitul meu! Vor trece treizeci de zile și iar ne vom cununa, după temeiurile acestei Cetăți a Diamantelor. După aceea, cu voia părinților mei, vom merge împreună la Kabul și ne vor petrece o mie de spirite, care

într-o clipă îi vor ucide și îl vor face una cu pământul pe oricare dintre dușmanii cetății tale!

Și a venit sultanul, și i-a făgăduit că în fiecare an îi va trimite oaste mare de spirite, atât de puternice, încât nimeni și nimic să nu le poată sta în față!

— O, Djan! i-a spus mama fetei Semsiah. Noi îți dăm fata, du-o în țara ta, însă te rugăm să te supui temeiului nostru: veți sta un an în cetatea Kabul, și un an în Cetatea Diamantelor! Asta, până la sfârșitul zilelor...

Și trecând cele treizeci de zile, Djan s-a însurat din nou cu Semsiah preafrumoasa. Însă amintindu-și la o vreme de tatăl său, nu mai putea de durere. Seara, Semsiah s-a dus la părintele său și i-a spus:

— Sunt gata, tată, să-mi urmez soțul, în depărtatul tărâm Kabul...

Și chiar a doua zi s-au. Înfățișat la porțile seraiului oștile spiritelor. Și înainte de plecare, Djan s-a așezat lângă iubita sa, pe jilțuri mari, în întregime de aur, stropite cu perle și diamante. Și deasupra lor era întins un cort frumos ca văzduhul, țesut cu aur și zugrăvit cu toate stelele cerului. Așa și-au luat ei rămas bun de la sultan și de la sultăniță. Și au venit neamurile sultanului. Și au venit neamurile sultăniței, și împreună s-au bucurat de bucuria miresei, și împreună au plâns la despărțire. Și au pornit așa, pe jilțurile de aur, purtate de oștile spiritelor. Și în urma oștilor veneau două mii de fete preafrumoase, iar în urma lor veneau două mii de feciori.

Și au călătorit ei numai între cer și pământ, pe jilțurile lor purtate de spirite puternice. Și au mers neîntrerupt, vreme de zece zile și zece nopți, în fiecare zi străbătând un drum de treizeci de luni. Și iată că s-a sfârșit ziua a zecea. Și venind ziua a unsprezecea, unul dintre spirite a dat deodată strigare mare, zărind jos, pe pământ, cupole de moschei și săgețile minaretelor. Djan s-a uitat în jos și și-a recunoscut cetatea.

Au coborât spiritele. Și s-au înfățișat în fața porților, la seraiul sultanului Tig.

După cum s-a aflat mai înainte, sultanul Tig părăsise câmpul de luptă și se închisese în cetatea sa. Acum se afla într-o strâmtoare așa de mare, încât ar fi deschis porțile cetății, dacă i s-ar fi dat încredințare că nu-și va pierde viața și libertatea. Kefid, hanul Indiei, era însă neînduplecat. De aceea, sultan Tig era hotărât să-și curme zilele. Își luase rămas bun de la viziri și sfetnici, și de la soția sa, și se afla în mâhnirea cea mai adâncă. Deodată, cum sta el așa, au pătruns în serai oștile spiritelor. Și găsimdu-l Djan pe tatăl său într-o mâhnire atât de mare, i-a venit îndată în ajutor. A dat poruncă marelui spirit Karatej, neîntârziat să se repeadă asupra hanului Kefid și să-l prindă. Astfel, spiritul Karatej și-a luat oștile, și zburând în tabăra lui Kefid, tocmai la miezul nopții, l-au răpit așa cum stătea pe jilț, în cortul său. Toate oștile indiene au fost făcute una cu pământul. Și spiritele au înșfăcat și elefanții lui Kefid, cu tot cu oștenii aflați pe ei, și ridicându-i la cer, le-au dat drumul să se zdrobească de pietrele pământului. Alte oști de spirite aruncau drugi de fier puternici, până ce toată oastea indiană s-a amestecat cu pulberea. Iar spiritul Karatej l-a luat pe han Kefid și l-a ridicat în înaltul cerului. Apoi l-a urcat pe han Kefid și mai sus, încât acesta răcnea de spaimă.

În vremea asta, sultan Tig își primea feciorul în brațe. Și după ce a îmbrățișat-o și pe Semsiah, a început să geamă de bucurie.

— Stăpânul și tatăl meu! îi spunea fata. Vino cu mine pe terasele seraiului, să-ți arăt cum oștile mele de spirite zdrobesc oștile indienești!

Și ieșind sultan Tig pe terase, a văzut cum spiritele de sus aruncau drugi de fier, și cum alte spirite se repezeau asupra oștilor suite pe elefanți, și le ridicau la cer cu elefanți cu tot și le dădeau drumul spre pământ.

Nespuse de fericit era acum sultan Tig.

Deodată, la o poruncă a fetei Semsiah, a fost adus hanul Kefid al Indiei. Și așa, han Kefid a fost ferecat în lanțuri și închis în turnul negru. Îndată, trâmbițele și steagurile au vestit tărâmului Kabul biruința. Și s-a arătat mama lui Djan, și când l-a văzut, a leșinat de fericire. Djan a stropit-o cu apă de trandafiri și a strâns-o atâta la pieptul său, și i-a spus cuvinte atât de mângâietoare, și a sărutat-o cu atâta credință, încât a înviat-o. Și au venit după aceea cele două mii de fete, și au venit cei două mii de feciori. Astfel, porțile cetății Kabul s-au deschis din nou, și soli iuți s-au repezit spre toate cheutorile zărilor, să ducă vestea biruinței. Au venit emiri, bei și hani mari, din ținuturile cele mai depărtate, spre a-și arăta fericirea. Și toți veneau cu fel de fel de daruri încărcate pe spinările elefanților ori în care de aur, trase de tigri și leopardzi. Toată cetatea Kabul era strașnic de împodobită.

Într-o clipă de mare fericire, fata Semsiah l-a rugat pe sultanul Tig să dea drumul dușmanului său, han Kefid.

— Căci, spunea fata, dacă han Kefid se va încrunta din nou, îl voi trimite împotriva lui pe spiritul Samuel, și-l va prinde, și va cunoaște scrâșnirea dinților!

După ce sultanul Tig s-a învoit la aceasta, fata Semsiah a dat poruncă spiritului Samuel să se arate. Și arătându-se spiritul a primit poruncă să-l aducă numaidecât pe han Kefid. Și a fost înfățișat han Kefid, legat în lanțuri. Îndată s-a dat poruncă să fie dezlegat. Apoi l-au așezat pe un cal șchiop:

— Iată, han Kefid! i-a spus sultan Tig. Te-am slobozit din lanțuri, datorită rugăminții nurorii mele! Du-te din nou în țara ta, la India, dar dacă nu te astâmperi și dacă te vei încrunta din nou spre mine, află că nimic nu te va scăpa de moarte...

Astfel, han Kefid a pornit spre patria sa, cu inima ruptă de durere... și călare pe cal șchiop.

Toate aceste lucruri au fost povestite de către Djan israeliteanului Bulukia. Și sfârșind, a adăugat:

— Eu sunt Djan, cel ce a trăit toate aceste întâmplări!

Iar Bulukia, cel ce călătorea spre a-l întâlni pe Mahomed, s-a minunat strașnic:

— Spune-mi, prietenul meu, cutezătorul meu prieten de ce stai tu între aceste două morminte, și de ce plângi?

— Află, israelitean de la Egipt! Bine am petrecut an și ani lungi, un an îl petreceam în cetatea tatălui meu, ș altul în Cetatea Diamantelor, după înțelegere. Odată, pe când călătoream spre Cetatea Diamantelor, ne-am coborî de la cer pe jilțurile noastre, și ne-am întins corturile lângă fluviul acesta. După ce am mâncat și am băut, și ne-am veselit, Semsiah a spus deodată:

— Preaiubitul meu soț! Tare aș vrea să mă scald în acest fluviu!

Eu m-am învoit, și îndată au venit fetele însoțitoare, ș dezbrăcând-o, au petrecut-o la fluviu. Eu am rămas pe mal. Și iată, s-a arătat deodată un pește grozav de mare un fel de chit, și a ucis-o. Au fugit fetele și s-au întors la cort. După aceea, Semsiah a fost prinsă departe, pe apa fluviului. Eu am căzut în nesimțire. M-au stropit fetele însoțitoare cu apă, și când mi-am venit din nou în fire am plâns așa de tare, încât oftau și stâncile. Și îndată s-au dus spiritele la Cetatea Diamantelor, să dea de știre acolo de moartea fetei Semsiah. Și s-au dus spiritele, și s-au întors cu părinții ei, și au scaldat-o după cuvioșia legilor și au așezat-o în mormânt, plângând cu lacrimi de foc. Ș au vrut părinții fetei să mă ia cu ei, în Cetatea Diamantelor.

— O, nu, preaiubiții mei și nefericiții mei părinți! Lăsați-mă să rămân aici! Lângă mormântul iubitei mele Semsiah voi ridica încă un mormânt, pe când îmi va veni ș mie ceasul!

Și îndată spiritele au ridicat aceste două morminte. Eu am rămas singur, în singurătate și întristare.

— Aceasta îmi este istoria... a încheiat Djan. Iată, israelitene, pentru ce stau între aceste două morminte...

Și zicând astfel, a rostit următoarele stihuri:

„De când te-ai dus, bucurie a ochilor mei casa nu mai este casă, masa nu mai este masă Vecinul nu-mi mai este vecin, prietenul nu-mi mai este prieten!

De când te-ai dus, podoabă a lumii, florile nu mai sunt flori!

De când te-ai dus, bucurie a pământului, mantie a cerului, soarele nu mai este soare!

De când te-ai dus, holdă a iubirii, luna nu mai este lună!

Unde ești? Încotro ai zburat?

Te-ai dus și mi-ai luat inima cu tine!

De când te-ai dus, lumea mi-i urâtă, și peste fînța mea a coborât măhnirea!

De când nu te mai pot vedea, viața nu are gust și nu mă mai pot uita spre locurile tale, căci mă potopește măhnirea și mă potopește dorul! Spune-mi, pământ al patriei mele, unde este fata Semsiah? Spuneți-mi, fluvii și râuri ale patriei mele, unde este ea? Cred că de-acum înainte ierburile patriei mele nu vor mai înverzi, căci ochii iubitei nu le mai dezmiardă!

Pustie pare patria mea de când tu, fată Semsiah, nu mai ești locuitoarea ei! Nicio ploaie nu va mai cădea asupra patriei mele, și patria mea se va preface în deșert, de când te-ai dus tu. O, Semsiah!”

Sfârșindu-și tânguirea, Djan și-a luat rămas bun de la Bulukia.

REVENIM LA TAMLIHA, SULTĂNIȚA ȘERPILOR; CE MAI

**ISTORISEȘTE EA LUI HASEB KERIM EDDIN... CE I SE
MAI ÎNTÂMPLĂ LUI BULUKIA... MIEREA, MOSCUL ȘI
TĂMÂIA SUNT TOCMAI DE LA ALUNGAREA DIN PARADIS!
ȘI, ÎN SFÂRȘIT, CĂLCAREA JURĂMÂNTULUI...**

Sfârșindu-și sultănița șerpilor istoria, Haseb Kerim Eddin a întrebat-o de unde cunoaște toate acestea.

— Află, o, Haseb, că am trimis acum douăzeci și cinci de ani, în Egipt, un șarpe uriaș, să ducă israeliteanului Bulukia o epistolă din partea mea. Și văzând epistola, israeliteanul Bulukia a rugat șarpele să-l ia cu sine și să-l aducă la mine. Și șarpele l-a adus, după ce i-a poruncit să închidă ochii în timpul călătoriei. Bulukia și-a închis ochii strâns, numai o clipă, și când i-a deschis din nou, se găsea pe muntele unde locuia șarpele. Și întrebând Bulukia de mine, i s-a răspuns că eu mă aflu cu oștile mele pe muntele Kaf și că mă voi întoarce înapoi abia în vara următoare. Bulukia a răspuns:

— Te rog, prietene, arată-mi buruiana dătătoare de tinerețe fără bătrânețe!

I-a răspuns șarpele:

— Ți-o arăt, numai dacă îmi vei povesti toate întâmplările tale cu înțeleptul Afan!

Și după ce Bulukia a spus întreaga lui istorie, a cerut încă o dată planta fermecată. Șarpele a jurat, în numele proorocului Solomon, că despre o astfel de plantă nu are nicio știință. Însă a dat poruncă unui serv al său să-l întoarcă pe Bulukia neîntârziat în tărâmul Egiptului. Și spunându-i lui Bulukia să închidă ochii, el i-a închis, și când i-a deschis iar, s-a văzut deodată pe muntele Mokattan lângă cetatea Cairo. Apoi s-a întors în cetate la locuința sa.

— Și întorcându-ma eu... a istorisit mai departe sultănița șerpilor, întorcându-ma eu de pe muntele Kaf, mi-a ieșit înaintea șarpele și mi s-a închinat din partea lui Bulukia,

istorisindu-mi tot atunci nemaipomenitele lui pățanii. Astfel, o, Haseb, fiu al înțeleptului Daniil, astfel am cunoscut eu istoria lui Bulukia! Iar după ce l-a părăsit pe Djan, între mormintele sale, Bulukia a călătorit zi și noapte, până a ajuns la un ocean. Și-a uns tălpile picioarelor cu suc, și a străbătut oceanul, și a ajuns la o insula nespus de bogată în pomi și în ape, ca grădina paradisului. Și a văzut Bulukia un pom cu frunze mari cât pânzele corăbiei. Și se afla sub pom o masă întinsă. Iar în pom se afla o pasăre, zidită toată numai din perle și din smaragde verzi. Picioarele ei erau de argint, clonțul de rubin roșu, penele ei erau din pietre prețioase... Și s-a plecai Bulukia în fața lui Allah, și a pomenit cu adânc cutremur preasfântul nume al lui Mahomed, lăudat fie el în vecii-vecilor! și se uita la pasăre, și se minuna.

— Laudă lui Allah, ziditorul tău! Cine ești, pasăre a acestui paradis?

— Sunt sultănița tuturor păsărilor din paradis! i-a răspuns pasărea. Află, prieten al meu, că atunci când Allah l-a zidit pe Adam și l-a izgonit, i-a dat patru frunze, spre a se acoperi. Una din ele a căzut jos și a mâncat-o un vierme. De atunci se află pe lume viermii de mătasă! A doua a căzut la pământ și ea, și a mâncat-o o albină, și de atunci florile pământului au miere! A treia a mâncat-o o gazelă, și de atunci se află pe lume parfumul moscului atât de plăcut! Și căzând frunza a patra tocmai în India, a răsărit tămâia cu parfumul ei! Și eu am părăsit atunci paradisul, și rătăcesc pe pământ, și Allah mi-a hărăzit locul acesta, unde vin în fiecare seară a zilei de joi toți înțelepții viței omenești, spre a se ospăta cu fructele acestei grădini...

Bulukia s-a îndulcit cu fel de fel de poame, ridicând laudă lui Allah. Deodată, i s-a înfățișat proorocul Alkidar, lăudat fie-i numele și pacea coboare asupra lui! Bulukia i s-a plecat până la pământ, apoi a vrut să-și vadă de drum. Și s-a așezat prooroc Alkidar la masă întinsă, și l-a rugat pe Bulukia să-și

spună istoria, să afle și el cum a ajuns în grădina aceea.

Și istorisindu-și Bulukia nemaipomenitele întâmplări, de la început până la sfârșit, l-a întrebat pe prooroc Alkidar cam încotro se află Mahomed și ce depărtare era până acolo.

— Ca să ajungi la Mahomed ți-ar trebui o mie de mii de ani, și tot ai bate calea de pomană.

Și a izbucnit Bulukia în lacrimi, întrebându-l:

— Dar până la țara Egiptului ce depărtare se află?

— Ai mers de mers, cutezătorule, cale lungă de nouăzeci și cinci de ani...

Bulukia a izbucnit iar în hohote de plâns și s-a aruncat la picioarele proorocului:

— Te rog, în numele lui Mahomed, scoate-mă din țărâmul acesta și du-mă în patria mea...

— Roagă-te lui Allah! i-a răspuns Alkidar. Și dacă el îmi va porunci, te voi duce în țara Egiptului!

Și aruncându-se Bulukia la pământ, l-a rugat pe Allah atât de fierbinte, încât Allah a dat poruncă lui Alkidar să-ntoarcă în țara sa.

— Îmbrățișează-mă, o, Bulukia! Și ține-te bine de mine închide ochii! i-a poruncit Alkidar.

Bulukia l-a îmbrățișat și și-a închis ochii. Cum i-a deschis iar, după o clipă, s-a văzut în țara Egiptului, la ușa casei sale. Alkidar se făcuse nevăzut.

Intrând Bulukia în locuința sa, și-a văzut mama plâns când de bucurie și căzând în leșin. El i-a stropit fața cu apă, apoi a îmbrățișat-o și a plâns. Au venit neamurile și prietenii, cu multe daruri. Foarte repede, vestea întoarcerii lui s-a întins ca fulgerul și a străbătut țara Egiptului de la răsărit până la apus. Au răsunat țimbalurile pe toate ulițele, și toate seminițele cetății se mirau și se bucurau. Ascultând toate acestea, Haseb Kerim Eddin plângea.

— Du-te și tu înapoi în patria ta! l-a sfătuit sultănița șerpilor. Dar păzește-te să nu calci jurământul, să nu te

scalzi în niciun râu sau fluviu, să nu te scalzi în nicio mare!
Spală-te numai în baia din casa ta!

Haseb Kerim Eddin a făcut încă o dată legământ. Și atunci sultănița a poruncit unui șarpe să-l ducă la fața pământului. Și așa a ajuns Haseb Kerim Eddin în cetatea părinților săi, pe la asfințitul soarelui. Curând era înaintea casei. Și ciocănind la ușă, a ieșit repede maică-sa, și când l-a zărit, a răcnit așa de tare, și a plâns așa de tare, încât s-au adunat vecinii. Și a venit soția lui Haseb Kerim Eddin, și i-a sărutat mâinile. L-au dus apoi în casă. A stat o vreme între ai săi.

Într-o zi, a întrebat unde sunt tăietorii de lemne care-l îngropaseră în peșteră.

— O, fiul meu! i-a răspuns maică-sa. Află că tăietorii de lemne mi-au spus că ai murit ucis de fiară! Acum, tăietorii de lemne sunt neguțători bogați...

— Du-te mâine dimineață la ei... a rugat-o Haseb Kerim Eddin. Spune-le că m-am întors din călătorie și că-i poftesc să-mi cinstească pragul...

Și când cu voia lui Allah a venit ziua a doua, mama lui Haseb Kerim Eddin s-a dus la locuința tăietorilor de lemne.

Aceștia au făgăduit că vor veni numaidecât să-l vadă, însă ticăloșii s-au sfătuit cum să scape de Haseb Kerim Eddin, sau cum să-i astupe gura. Și așa, a venit ziua a treia, și înfățișându-se ei la Haseb Kerim Eddin, i s-au plecat sărutându-i mâna:

— La voia ta stă soarta noastră, o, Haseb!

— Cu voia lui Allah, să uităm toate cele întâmplate! a răspuns Haseb Kerim Eddin. Se vede că așa a vrut Allah, și nimic n-ar fi putut trece peste voia lui...

— Vino cu noi în cetate! l-au poftit neguțătorii. Ne vom duce împreună la baie...

— Cu plecăciune adâncă vă mulțumesc! le-a răspuns Haseb Kerim Eddin. Însă n-am voie să mă duc la baie...

— Dacă n-ai voie să faci baie, te rugăm să vii la noi la

ospăț...

Așa l-au rugat neguțătorii, și Haseb Kerim Eddin i-a urmat, petrecând la fiecare câte o zi, adică șapte zile una după alta. După aceea și-a cumpărat o mare casă de negoț, și multă vreme a trăit ca neguțător vestit, într-o bună zi, pe când se preumbla, a întâlnit un prieten vechi, stăpânul celei mai mari băi a cetății. Și Văzându-l prietenul, l-a cunoscut îndată și l-a îmbrățișat:

— Vino la baia mea, o, Haseb, să te îmbăiez și să te ospătez!

— Îți mulțumesc, dar nu pot! i-a răspuns Haseb Kerim Eddin.

Atunci, prietenul său s-a jurat cu jurăminte înfricoșate că dacă nu vine cu el să se îmbăieze, îl pierde de prieten.

— Vrei să-mi pustiești casa și să mi-o nefericești! i-a răspuns Haseb. Înțelege o dată că nu mi-i îngăduit să mă îmbăiez...

— Cadă păcatul tău asupra mea! i-a răspuns prietenul, îngenunchind la picioarele lui.

Astfel și-a urmat Haseb prietenul. Și întâlnind la baia acestuia o mulțime de alți prieteni, toți l-au primit cu brațe întinse și strigăte de bucurie. Fără voia lui, l-au dezbrăcat și l-au repezit în baie. Însă, cum a trecut pragul și cum și-a turnat apă pe cap, s-au arătat în fața lui douăzeci de oșteni:

— Haseb Kerim Eddin, ești prizonier al sultanului!

Tot atunci, unul dintre cei douăzeci a dat veste vizirului. Și venind vizirul cu șaiszeci de spahii, s-a înfățișat înaintea lui Haseb Kerim Eddin și i s-a închinat. Apoi l-a poftit să încalece, și așa a ajuns el la seraiul sultanului. Se aflau acolo, într-o încăpere largă, mese întinse. După ce au ospătat din belșug, vizirul i-a dat lui Haseb două veșminte în preț de o mie dinari. Mirat grozav se uita el la toate acestea!

— Află, Haseb Kerim Eddin! i-a răspuns vizirul. Sultanul nostru se află pe patul morții, fiind mâncat de lepră! S-a aflat

că numai tu l-ai putea vindeca...

Și sfârșindu-și cuvântul, vizirul i-a și arătat calea către patul de suferință al sultanului. A trecut mai apoi prin șapte porți. Și a ajuns în fața sultanului Kersedan, stăpân peste șapte țări și peste o sută de hani așezați în jilț de aur. Sultan Kersedan mai avea sub brațul său peste zece mii de oști. Și văzându-se Haseb Kerim Eddin în fața sultanului Kersedan, i s-a plecat după cuviință. Și a făcut sultanul Kersedan semn, și din nou s-au întins mesele.

— O, Haseb Kerim Eddin! i-a spus vizirul. Noi toți, cu supușii noștri și cu oștile noastre, și cu căpeteniile oștilor noastre, îți suntem robi în vecii-vecilor, numai dacă-l vindeci pe sultan Kersedan de lepră!

Haseb Kerim Eddin s-a apropiat de patul sultanului și i-a descoperit fața mâncată.

— Vindecă-l numaidecât, o, Haseb! îl ruga vizirul, și-l rugau toate căpeteniile din jur. Oare nu tu, fiu al înțeleptului Daniil, îl poți vindeca?

— Cu drept grăiești! a răspuns Haseb Kerim Eddin. Sunt într-adevăr fiul lui Daniil, proorocul lui Allah, însă niciodată n-am învățat meșteșugul vindecării. Mi se sfâșie inima de durere, însă nu-l pot vindeca de lepră pe Kersedan-sultan.

— Cred că nu grăiești cu adevăr! i-a răspuns vizirul. Nimeni din Răsărit și din Apus, niciun învățat din lumea aceasta nu-l poate vindeca, afară de tine...

— Dar cum să-l vindec? s-a mirat Haseb. Arătați-mi cum, și numaidecât îl voi vindeca.

— Vindecarea lui atârnă numai de Tamliha, sultănița șerpilor! O cunoști și o știi!

— Dar ce vrei de la ea? a întrebat Haseb. N-am văzut-o și nu știu unde sade!

— Minți, Haseb Kerim Eddin! i-a răspuns vizirul. Ți-o dovedesc tot acum că o cunoști și că ai locuit la ea doi ani...

— N-o cunosc și n-am fost la ea niciodată, a răspuns

Haseb Kerim Eddin.

Vizirul s-a gândit cât s-a gândit, și i-a răspuns:

— Află, o, Haseb! Noi avem în mâinile noastre o carte sfântă! Și spune cartea aceea că se va afla om să ajungă la sultănița șerpilor, și că va sta la ea doi ani! Și mai știm. Tot din cartea aceea sfântă, că omul acela va deveni negru la trup dacă va călca jurământul făcut față de sultănița șerpilor, și se va îmbăia. Arată-ți trupul!

Și dezvelindu-și trupul, Haseb Kerim Eddin s-a îngrozit văzându-și-l negru în întregime.

— Dar trupul meu a fost așa din ziua nașterii mele! a răspuns Haseb.

— Ba nu! a răspuns vizirul. Am martori că la intrarea în baie erai alb! mai bine decât te-ai împotrivi degeaba, ne-ai spune cum ai ajuns din nou la fața pământului! Dacă ne spui, noi ne putem duce la sultănița șerpilor, să aflăm leacul pentru sultan...

Prea târziu era acum orice căință! Lăsându-se în voia lui Allah, Haseb Kerim Eddin a mărturisit încă o dată că nu știe nimic despre sultănița șerpilor. Oștenii l-au dezbrăcat, l-au repezit la picioarele lor și au prins să-l bată cu vergile. A răbdat Haseb ca un sfânt, până ce era aproape mort. Și văzând vizirul că așa nu poate scoate de la el nicio vorbă, i-a sărutat fruntea și mâinile, și i-a spus cu blândețe:

— De ce ne amăgești, o, Haseb! Arată-ne locul pe unde ai venit din nou pe fața pământului, și altceva nu-ți mai cerem! Știm un om care o poate prinde pe sultăniță...

După aceea i s-a adus lui Haseb Kerim Eddin un veșmânt cusut cu aur și stropit cu pietre prețioase. Și așa, nemaiputându-se împotrivi stăruințelor, Haseb Kerim Eddin a încălecat și a pornit în fruntea oștilor egiptiene. Și ajungând la fântâna prin care ieșise la fața pământului, a descălecat împreună cu toți. S-au aprins focuri și s-au aprins candelă bine mirositoare. După aceea, vizirul a scos Cartea,

și citind într-însa, a strigat de trei ori, plecându-se asupra fântânii:

— Îți poruncesc, sultăniță a șerpilor, să te arăți în fața ochilor mei!

Și deodată apa din fântână a secat, și s-a arătat în adânc ușă. Și s-auzea strigăt înspăimântător, mai puternic decât tunetul. Toți cei de față au căzut cu fața la pământ, și unii au murit de spaimă. Și s-a arătat din adâncul fântânii un șarpe mare cât elefantul, aducând pe spinarea lui o butie de aur, cu o șerpoaică cu fața strălucitoare, omenească. Cum a ieșit la fața pământului, sultăniță șerpilor s-a uitat la dreapta sa, și la stânga sa, și l-a zărit pe Haseb Kerim Eddin.

— Unde ți-i jurământul, o, Haseb? De ce nu m-ai ascultat?

Se vede însă că așa a hotărât Allah, sultanul tuturor cerurilor. Eu voi muri, iar sultanul Kersedan va fi vindecat...

Amar plângea sultăniță șerpilor! Amar plângea Haseb Kerim Eddin! Și vrând vizirul s-o prindă pe sultăniță, a întins mâna.

— Trage-ți mâna la loc, nelegiuitule! i-a spus sultănița. Căci altfel, într-o clipă vei fi movilă de cenușă!

Și s-a întors spre Haseb:

— Vino, Haseb! Așază-mă pe tipsia aceasta și potrivește-mă pe capul tău! Așa a fost scris să mor, prin mâna ta...

Haseb Kerim Eddin a întins tipsia și sultăniță s-a încolăcit pe ea. Fântâna s-a închis la loc.

Haseb Kerim Eddin a ridicat tipsia deasupra capului său, și așa a ajuns în cetate.

— O, Haseb! a spus sultăniță deodată. Cu toate că ți-ai călcat jurământul în picioare, eu te iert, dovedindu-ți astfel că șerpii sunt mai milostivi ca oamenii... Dacă cumva îți porunci vizirul să mă ucizi, tu, Haseb, nu mă căsăpi! Lasă-l pe vizir să mă căsăpească el! Iar după ce mă va căsăpi, vizirul va fi chemat la sultan. Înainte de aceasta, el mă va pune într-o oală să mă fiarbă. Îți va porunci să mă lași să fierb până ce va ieși spumă deasupra apei. Te rog din suflet, o, Haseb: tu să iei spuma și s-o așezi pe tipsii, s-o răcești și s-o dai sultanului, căci numai așa se va vindeca de lepră. Și-ți va porunci vizirul să mă fierbi a doua oară și să iei din nou spuma. Dacă nu mă vei asculta, o, Haseb, rău va fi de tine! Scoate carnea mea din vas și așază-o pe tipsie de aramă. Așa, așezată pe tipsie, dă-o sultanului! Iar la vremea prânzului dă-i să bea puțin vin. Și va fi sultanul așa de sănătos, cum niciodată n-a fost. Nu Uita, o, Haseb, sfaturile mele...

Astfel a ajuns Haseb Kerim Eddin, cu tipsia pe cap, la seraiul sultanului Kersedan. Acolo a pus tava jos. Toate căpeteniile oștilor, hanii și beii aflați de față au rămas afară.

— Căsăpește-o pe sultănița șerpilor! a poruncit vizirul către Haseb.

— Nu pot face acest lucru! i-a răspuns Haseb. Dar dacă vrei numaidecât, căsăpește-o singur!

Și astfel, vizirul a apucat paloșul și a căsăpit-o pe Tamliha. Și văzând acest lucru, plângea Haseb cu o mie de rânduri de lacrimi.

— Prostule și necuviinciosule! îl dojenea vizirul. Plângi din cauza unui șarpe?

Și împărțind trupul Tamlihei în trei l-a pus într-un vas de aramă, la fiert. Și toate s-au întâmpat după sfatul sultăniței șerpilor.

Sultanul Kersedan a fost vindecat de lepră. Iar marele vizir

al Egiptului, bând spumă de șerpoaică, s-a îmbolnăvit deodată, și întregul său trup era acoperit de buboae, și era ros de lepră, și a murit pe loc, după cum spun cronicile.

După aceea s-au întins mesele, și au venit vizirii, beii și emirii, și au sunat trâmbițele, și au vuit tamburinele ca furtunile. Și astfel, după cum se istorisește mai departe, Haseb Kerim Eddin a fost să fie cel mai mare vizir în țara Egiptului. Spunea sultan Kersedan:

— Cel ce-l iubește pe Haseb mă iubește și pe mine! Cel ce dă cinste lui Haseb îmi dă și mie cinste! Cine-l slujește pe Haseb mă slujește pe mine...

Emirii, beii și hanii i s-au plecat lui Haseb, până la sfârșitul zilelor. Și purta Haseb Kerim Eddin veșmânt cu perle și cu fir de aur, în preț de o mie dinari. Și avea nenumărați hadâmbi, două sute de slave albe ca luna, două sute de etiopience, două sute perechi de veșminte, cinci sute catâri, două sute cămile, două sute tauri, două sute bivoli și două sute oi.

Mult s-a bucurat mama lui Haseb Kerim Eddin! Mult s-au bucurat neamurile și prietenii, și s-au bucurat până și tăietorii de lemne, pe care el i-a iertat. Astfel a ajuns Haseb Kerim Eddin, omul sărac de odinioară, neștiutorul de carte de odinioară, omul cel mai bogat și cel mai învățat al Răsăritului...

Într-o zi a întreat-o pe maică-sa:

— Nu cumva a lăsat tatăl meu vreo amintire pentru mine?

Atunci, maică-sa a adus lădița cu cele cinci file din cartea aruncată în apa Ghihonului. Și întrebând Haseb unde este cartea, i-a răspuns maică-sa:

— O, fiul meu Haseb! Tatăl tău a încercat o dată să afle leacul împotriva morții și taina vieții veșnice! Și neplăcându-i lui Allah cutezanța lui, l-a trimis pe îngerul Gavriil să-i ia cartea de cercetare și s-o arunce în apa Ghihonului... Și după ce a aruncat Gavriil-îngerul cartea aceea în apă, tatăl

tău a sărit după ea s-o scoată, dar n-a putut apuca decât cinci file. Și venindu-i timpul călătoriei de apoi, a luat cele cinci file, și punându-le în lădița aceasta, mi-a zis: „Păstrează-le, și dacă vei naște fiu, și te va întreba vreodată, dă-i-le”...

Și după cum se spune, Haseb Kerim Eddin a învățat din cele cinci file multe taine ale acestei lumi, ajungând astfel cel mai învățat om al Răsăritului și al timpului său. După nemaipomenite întâmplări, și după ce s-a săturat de ranguri, le-a lepădat de la sine. Și-a închinat restul zilelor numai izvoarelor și fântânilor înțelepciunii. Apoi, timpul, cel ce macină lucrurile și bucuriile, cel ce macină durerile și tristețile, cel ce usucă lacrimile, timpul l-a măcinat și pe el, până ce a coborât în amurgul cel mare, milostiv fie Allah cu amintirea lui, și milostiv fie cu voi toți...

**ISTORIA EGIPTIANULUI ALI; AFLĂM DIN EA UNDE DUCE
VINUL PREA MULT ȘI ÎNSOȚIREA CU OAMENI DE NIMIC;
VEDEM CUM MULȚI DIN CEI CE NI SE ARATĂ PRIETENI
LA GREU NE ÎNTORC SPATELE... ALI SE CĂLĂTOREȘTE
PRIN SIRIA, LA BAGDAD; NIMEREȘTE ÎN GAZDA LA UN
OM BUN, DAR CARE-L AVEA ÎN CASĂ PE DUCĂ-SE PE
PUSTII; NIȘTE GLASURI CIUDATE; SE ARATĂ UN SPIRIT,
ȘI DUPĂ ACEEA, BANII CURG GÂRLĂ...**

Trăia în cetatea Cairo un neguțător peste măsură de bogat. Avuțiile dăruite de Allah lui erau rubine, perle și aur. Însă cea mai mare avuție a neguțătorului era fiul său, frumos ca luna în răsărit și cu statură de chiparos. Era înzestrat fiul acesta cu înaltă știință, cunoștea înfricoșata carte a Koranului, de la început până în sfârșit, și cunoștea toate științele înțelepților și toate gândirile filosofilor.

Întâmplându-se la vremea sorocită să vină la pragul neguțătorului îngerul morții, acesta și-a chemat fiul și i-a spus:

— Ali, feciorul meu preaiubit, feciorul meu unic! Știi că viața noastră în această lume este mai scurtă ca zâmbetul și mai trecătoare ca umbra! Nimeni nu scapă de întâlnirea cu îngerul cel negru! Îți las moștenire multe lucruri și multe averi! Îți las atât de multă avere, încât dacă ai risipi în fiecare zi câte cinci sute dinari, nu s-ar simți, cum nu se simte scoaterea stropului din ocean... Fiul meu Ali, fii om cu frica lui Allah și fii milostiv! Alege-ți prieteni numai dintre oameni evlavioși! Fii îngăduitor față de cei mai mici ca tine și față de slujitorii tăi! Află, fiul meu Ali! Poate se va îndura Allah, și soția ta va naște evlavioși urmași... Îl rog pe Allah, stăpânul unic al cerului și al pământului, să te ajute în neagra cale a acestei lumi și să-ți lumineze tainele necunoscutului...

Sfârșindu-și cuvântul, neguțătorul a răsuflat o dată greu și și-a dat ochii peste cap, spre a privi drept în grădinile paradisului.

Nespus de mâhnit a rămas Ali! Au venit prietenii tatălui său să-l mângâie, după aceea a poruncit hogilor să citească patruzeci de zile cartea Koranului. Numai în zilele de vineri Ali ieșea în cetate și se ducea la mormântul părintelui. Și trecând cele patruzeci de zile de post și întristare, au venit neguțătorii cei mari și i-au spus:

— O, Ali! Tânăr ești, și noi suntem tineri! De ce plângi atât, când bine se știe că toți vom porni către amurg? Mai bine ar fi dacă te-ai duce la casa ta de negoț! Astfel vei uita durerea!

Și lăsându-se Ali ispitit de prietenii săi, s-a dus cu ei. A încălecat un catâr, și așa s-au dus la petrecere, într-o grădină cu mese întinse. Au petrecut toată ziua, au mâncat și au băut, și le-au cântat lăutele. Seara, toți s-au dus la casele lor. Așa a trecut o zi. Și venind ziua a doua, prietenii l-

au luat iar cu ei și l-au dus într-o grădină și mai frumoasă. Se aflau și acolo mese întinse. După ce au mâncat și au băut din gros, Ali i-a întrebat:

— Ce fel de băutură mi-ați dat, că mi s-a întunecat lumea înaintea ochilor?

— În băutură se uită durerea, o, Ali, au răspuns prietenii.

Și Ali a băut cu ei toată ziua, iar seara s-a întors din nou la locuința sa. Cum a ajuns, l-a apucat amețeala.

— Ce-i cu tine, Ali? l-a întrebat soția sa.

— Sunt vesel de vin, soția mea! a răspuns Ali.

— Ai călcat porunca tatălui tău! i-a răspuns soția. Oare nu ți-a poruncit el, înainte de a se călători la Allah, să nu te unești cu oameni ușuratici?

— Doar prietenii mei nu sunt ușuratici! a răspuns Ali. Sunt tineri și veseli!

Și astfel, nedând ascultare nici soției sale, zi cu zi petrecea cu prietenii, îmbătându-se.

— Acum, prietene Ali, ospătează-ne tu, că noi te-am ospătat de ajuns, i-au spus prietenii într-o zi.

— Prietenii mei, fiți bineveniți la mine! le-a răspuns Ali.

Și în ziua următoare a întins mesele. A adus băuturi, și mâncăruri, și cafele, și dulciuri, și astfel a petrecut cu prietenii săi, în grădina sa, treizeci de zile. Și încheindu-se luna, a văzut Ali că risipise bani mulți. Însă l-a ispitit din nou ochiul satanei, arătându-i că are destule averi. Așa a petrecut el și a cheltuit, vreme de trei ani, cu prietenii săi. Încet, încet, a vândut pietrele scumpe, a vândut seraiul.

Până la urmă a trebuit să vândă și casa în care locuia. Astfel a ajuns într-o locuință nemernică, în ogradă străină. Trăia în sărăcie, împreună cu soția și cu fiul său nou-născut.

— Totdeauna te-am rugat, soțul meu, să fii înțelept și să nu uiți porunca tatălui tău! îl dojenea soția. Însă tu nu m-ai ascultat, și am ajuns în cea mai adâncă ticăloșie! Cum vom trăi? Du-te la prietenii tăi și încearcă-i: îți vor dărui ei ceva?

Și s-a dus Ali la prietenii săi, pe rând, de la unul la altul. Și toți i-au întors spatele, spunându-i și vorbe neplăcute. Și s-a întors Ali la soția sa, cu mâinile goale și cu inima sfâșiată. Soția sa s-a dus la o vecină și a primit de la aceasta pomană, să aibă cu ce trăi treizeci de zile.

— Soția mea! a plâns Ali. Văd că am ajuns rău, din pricina neascultării! Mă duc încotro m-or duce ochii, doar se va îndura Allah să ajung la un bine cât de mic...

Și astfel, Ali și-a îmbrățișat nevasta, și-a îmbrățișat copilul, a părăsit casa și s-a dus în lumea lui. A ajuns pe calea Bulakului. Și ajungând la schelele din Bulak, s-a suit pe o corabie gata de plecare. Și a ajuns la Damietta. Și coborând a întâlnit un vechi prieten al părintelui său.

— Încotro ți-i drumul, Ali?

— Mă duc spre Bagdad, a răspuns Ah.

După aceea, prietenul tatălui său l-a poftit în ospete, i-a dat merinde și bani și l-a urcat pe o corabie gata de plecare către Siria.

Și a ajuns Ali în Siria. Și întrucât nu știa încotro să se mai îndrepte, s-a îndreptat spre casa unui neguțător. L-a ținut neguțătorul acela în ospete, până într-o zi, când pornea spre Bagdad o caravană. S-a adăugat Ali caravanei, și așa a pornit către Bagdad. În caravana aceea se afla un neguțător milos care i-a dat tot timpul hrană din hrana sa.

Astfel, când mai aveau de mers numai o zi, și pe când se zăreau cupolele moscheelor și strălucitele minarete, s-a frământat nisipul deșertului și au sărit hoții la drum. Puțini oameni au scăpat cu viață. Ali, scăpat și el ca prin minune, și-a urmat drumul și a ajuns la porțile Bagdadului, pe când asfințitul strălucea în cupolele moscheelor și-n săgețile minaretelor. Însă a găsit porțile cetății închise. S-a rugat de paznici să-l lase să intre, și lăsându-l ei, l-au întrebat cine este și de unde vine.

— Sunt din Cairo, cetate vestită în Egipt, și am avut cu

mine nenumărați catări cu mărfuri! Venind către cetatea voastră binecuvântată, deodată s-au stârnit colburile deșertului și s-au arătat hoții la drum!

Îndurându-se de el, paznicii i-au îngăduit să intre în cetate și chiar să petreacă noaptea la ei. Și căutându-se Ali în buzunarele veșmintelor sale, a mai găsit un dinar din banii dăruiți de către neguțatorul din Damietta.

— Fii bun, te rog, du-te și cumpără ceva din bazar, să avem ce mânca în seara aceasta.

Așa l-a îndemnat el pe un paznic, dându-i dinarul. Și s-a întors paznicul cu carne fiartă și pâine, mâncându-le cu toții împreună.

Cum s-au arătat zorile peste cetatea Bagdadului, unul dintre paznici l-a petrecut pe Ali la un neguțator bogat. Și povestindu-și Ali istoria nenorocirilor, neguțatorul s-a îndurat de el, l-a dăruit cu veșminte și hrană, l-a petrecut la baie, și la urmă i-a spus:

— Află, străinule, că eu am în cetatea aceasta trei locuințe. Ți dau un serv să te petreacă până la ele. Intră în aceea care-ți va place mai mult, și Allah să se îndure de noi.

Și s-a dus Ali cu slujnicul neguțatorului. A văzut două din cele trei locuințe.

— Mie mi-ar plăcea mai mult locuința a treia, a spus Ali. Ai cumva și cheia acesteia?

— Află, străinule Ali! i-a răspuns slujnicul neguțatorului. Oricine intră în locuința aceasta e găsit a doua zi mort... Ușa acestei locuințe nici n-o mai deschidem. Iar dacă vrei să te încredințezi de adevărul spuselor mele, poștește cu mine pe terasa acestei case vecine, și vom vedea stârvurile morților. Iată de ce casa aceasta stă mereu pustie...

— Deschide ușa numai să mă uit înăuntru! i-a răspuns Ali.

Și i s-a deschis ușa.

Ali a intrat în locuința a treia și l-a ispitit șarpele să

rămână acolo peste noapte. Casa aceea era mai frumoasă decât toate, împodobită cu toate lucrurile scumpe aflate prin bazarele Răsăritului.

Cum s-a întors servul la stăpânul său și i-a spus că Ali a poposit în locuința a treia, acesta s-a dus numaidecât la el, rugându-l cu lacrimi să nu înnopteze acolo, însă Ali a stărui în încăpățânarea sa.

— Dacă-i așa, a răspuns neguțătorul, te rog să-mi dai dovadă la mână că ai rămas aici numai cu voia ta, altfel am să am de răspuns în fața legilor.

Ali i-a dat dovadă la mână, iar neguțătorul a chemat și un martor.

Și Ali s-a statornicit în locuința aceea. Îndată a început să cerceteze încăperile, apoi ograda și grădina. Și a văzut în ogradă o fântână cu ciutură. A scos apă, s-a spălat bine, a ridicat înaltă rugăciune spre Allah, apoi s-a așezat pe bancă lângă fântână, să se odihnească. A venit după aceea servul neguțătorului cu o lampă, cu o lumânare de ceară, cu un lighean și un ulcior de apă.

Ali a aprins lumânarea, a cinat după cuviință și și-a spus rugăciunile, înainte de a se deda somnului. S-a gândit, ia o vreme, să se culce în altă încăpere, și a ajuns într-o sală largă, cu tavan aurit și cu dușumele de marmură. Acolo și-a potrivit patul, și după ce a citit un verset din Koran, s-a culcat de-a binelea. Deodată, a auzit un glas al unui spirit întrebându-l:

— Ali, fiu al lui Hasan! Îmi poruncești să vin la tine?

— Dar ce să cauți la mine? a răspuns Ali.

În clipa aceea, a început a curge de sus, din tavane, ca o ploaie, și întreaga încăpere era îndată plină de strălucirea aurului.

— Aii, fiu al lui Hasan, vrei să-mi redai libertatea, să mă duc în drumul meu? a întrebat din nou glasul spiritului. Căci rostul meu este împlinit!

— În numele lui Allah cel milostiv! a strigat Ali. Ce însemnează toate acestea?

— Aurul acesta, o, Ali, fiu al lui Hasan, e al tău, fiind hărăzit din alt veac să fie al tău. De câte ori intra cineva să petreacă în casa aceasta, noi îl sugrumam, pentru a nu afla taina acestor bani! Acum, bine-ai venit, fiu al lui Hasan! Află că se mai află o comoară, anume hărăzită ție, însă este tocmai în țara yemenului. Dă-mi libertatea, Ali, fiu al lui Hasan, spre a-mi vedea de rosturile mele...

Însă Ali s-a jurat către spirit că nu-i va da libertate, până ce nu-i va aduce și banii din Yemen.

— Află, spirite! Nu vei fi liber și nu te vei putea bucura de rosturile tale, până nu-mi vei aduce aici pe nevasta și pe copilul meu, iar călătoria lor să nu fie plină de primejdii...

Spiritul a făgăduit că-i va aduce și nevasta, și copilul, în, trei zile, și va mai aduce cu ei și un alai mare de sclavi. Acestea zicându-le, s-a făcut nevăzut, zburând spre țara yemenului. După aceea, Ali a căutat ioc să ascundă banii. A văzut o piatră de marmură rotundă, și învărtind el piatra, a dat de o ușă. Și deschizând ușa, a nimerit într-o mare încăpere, plină cu saci noi. A pus aurul în saci, apoi a închis ușa la loc și a împins piatra de marmură, și s-a așezat pe bancă.

În vremea asta, venind servul neguțătorului, a bătut la ușă și Ali i-a deschis îndată. Cu mare groază a rupt-o la fugă servul, spre a spune stăpânului său că lui Ali nu i s-a întâmplat nimic.

Îndată după aceea s-a înfățișat însuși stăpânul, nespus de bucuros, și l-a îmbrățișat, și l-a sărutat, întrebându-l cum și-a petrecut noaptea.

— Nespus de bine! a răspuns Ali. Am dormit ca mortul, sus, în sala de marmură!

Dar nu le-a trezit nimeni din somn? N-a venit nimeni la tine?

— Află, milostivule neguțător! a răspuns Ali. Toată noaptea m-am îndeletnicit cu citirea cărții înfricoșate a Koranului! Am adormit abia spre ziuă, și, după cum vezi, nu mi s-a întâmplat nimic...

Neguțătorul a ridicat înaltă rugăciune spre Allah și și-a văzut de drum, trimițând lui Ali sclavi și sclave și o mulțime de covoare și divane. Ali a oprit doar trei sclavi și trei sclave, iar pe ceilalți i-a trimis înapoi. Și s-au înfățișat la el neguțătorii din Bagdad, aducându-i fel de fel de daruri, lucruri de preț, îmbrăcăminte, mâncăruri și băuturi. După aceea l-au luat cu ei în bazar, întrebându-l când îi sosesc mărfurile. A răspuns Ali:

— Mărfurile mele, preacinstiților neguțătorii, îmi vor sosi peste trei zile!

Și au trecut cele trei zile. Și venind ziua a patra, iată ce s-a întâmplat:

ÎNTOARCEREA SPIRITULUI ȘI O CIUDATĂ PRIMIRE DE OASPEȚI...

S-a întors spiritul comorii și i s-a plecat:

— Află, fericitul Ali! Soția și copilul tău se află la poarta cetății și trebuie să te duci în întâmpinarea lor. Totodată cu ei vin și banii din Yemen!

Auzindu-l, Ali s-a dus îndată la neguțătorii și le-a spus:

— Iată, prietenii mei, a venit ceasul să mergem să întâmpinăm caravana mea! Aduceți-vă și nevestele, și copiii, căci odată cu mărfurile sosește nevasta mea și sosește și copilul meu...

Îndată după aceea, cu toți s-au repezit către marginea cetății, și privind văzduhul, au văzut colb strașnic. Și uitându-se ei mai bine, au văzut ca o mare și ca un puhoi de

capete de catâri și dromaderi. Și au văzut ca o mare de oameni dănțuind și cântând. S-auzeau țimbaluri ca o furtună. Și se auzeau tamburine și lăute.

— Cât de repede ai ajuns, stăpâne! strigau oamenii spre Ali. Noi am întârziat, pentru că ne-au ieșit înaintea alți hoți de drumul mare...

Oamenii, catârii, caii, dromaderii nu erau decât spirite. Neguțătorii au petrecut caravana în cetate, iar nevestele lor au rămas în urmă, cu soția lui Ali. Se minunau neguțătorii de mărfurile numeroase și de bogăția lor. Și se minunau nevestele neguțătorilor de veșmintele soției lui Ali și ale copilului său.

— Astfel de veșminte nu au nici califii Bagdadului! spuneau nevestele neguțătorilor.

— Astfel de mărfuri n-am mai văzut nici la neguțătorii cei mai bogați de pe pământ! spuneau neguțătorii.

Apoi s-au întins mesele, și cu toți împreună au băut și au mâncat până la prânz. După aceea, fiecare s-a dus la casa lui, dăruindu-l din nou pe Ali cu fel de fel de daruri. După care, spiritele și-au văzut de drum, zburând în pustietatea lor. Spre seară, când stăpânul casei și-a văzut și el de drum, Ali s-a înfățișat la nevasta sa și a rugat-o să-i spună câte a mai pătimit în lipsa lui. I-a răspuns ea că a cunoscut foamea și neajunsurile în îmbrăcă mite. Și a întrebat-o cum a ajuns la Bagdad.

— Soțul meu! i-a răspuns ea. Încă ieri noapte dormeam în casa mea! Deodată, am fost ridicăți pe sus! Și când am fost lăsați jos, ne-am pomenit într-o tabără ca a beduinilor deșertului. Am văzut doi catâri mari, împodobiți cu covoare, înconjurați de cămilari și servi.

— Unde suntem și ce se întâmplă cu noi? am întrebat eu.

Au răspuns cămilarii și servii:

— Află, femeie dreptcredincioasă, că noi toți suntem servii lui Ali, fiul lui Hasan! Ne-a trimis el, spre a vă petrece la

cetatea Bagdadului, unde îl veți găsi...

Întrebând eu mai departe cât de lung este drumul la Bagdad, cămilarii și servii au răspuns că vom ajunge într-o noapte. Într-adevăr, la revărsarea zorilor ne aflam la porțile Bagdadului... Și întrebând-o Ali după aceea cine a îmbrăcat-o așa frumos, ea i-a răspuns:

— Află, soțul meu, că unul dintre servi mi-a dat veșmântul acesta și mi-a mai dat o ladă plină de veșminte.

— Dar care este lada aceea? a întreat-o Ali.

— Ți-o arăt tot acum! i-a răspuns femeia, și ducându-se împreună pe locurile unde erau lăzile, i-a arătat-o.

Ali a deschis lada și a găsit atât de multe veșminte, încât nu le mai putea număra. Și deschizând el și lăzile celelalte, mult s-a minunat de comorile aflate în ele. Erau perle și briliante mai mari și mai strălucitoare decât perlele și diamantele tuturor sultanilor. Și ducând-o apoi pe soția sa în încăperea cea mare, i-a arătat comoara de sub lepede. Și la întrebarea ei plină de mirare, el i-a spus toată istoria întâmplărilor, de la părăsirea cetății Cairo până în ziua aceea.

— Pentru toate mulțumește-i tatălui tău, care s-a rugat de Allah, înainte de moarte, să-ți sară în ajutor la orice nevoie! Toate ți-au fost date pentru căința ta. Ți-a dat mai mult decât ai pierdut! Cred, soțul meu, că te-ai învățat minte și nu te vei mai însoți niciodată cu oameni ușuratici...

Ali a primit îndemnul soției sale, cu inima deschisă, și s-a rugat lui Allah să-l ierte pentru ușurătatea sa și să nu-i mai trimită niciodată prieteni bețivi!

După aceea, și-a deschis o mare casă de negoț, plină cu tot felul de giuvaeruri, și a trăit în cetatea Bagdad cu ai săi.

Auzind despre el califul Bagdadului, l-a chemat la sine, și s-a înfățișat Ali cu patru tipsii de aur pline cu pietre prețioase. A pus tuspatri tipsiile la picioarele califului, și văzând acesta giuvaerurile, le-a luat, și arătându-le mai-

marilor, spunea cu deosebită mirare:

— Niciunul dintre cei ce au râvnit spre mâna fiicei mele n-a avut cu sine astfel de comori! Iată de ce, hotărât sunt s-o dau pe fata mea de soție acestui neguțător! Ce spuneți voi despre aceasta, sfetnici?

Sfetnicii Bagdadului au răspuns cu toată bună cuviința:

— Facă-se voia ta, stăpân al tuturor dreptcredincioșilor.

Și astfel, califul a luat cele patru tipsii cu pietre scumpe și s-a dus cu ele la soția sa, spunându-i că vrea să-și mărite fata cu Ali.

Și venind ziua a doua, l-a chemat califul pe Ali, și a chemat pe toți marii și vestiții neguțători ai Bagdadului arătându-și dorința. Îndată a fost chemat cadiul, și astfel Ali era să fie însurat cu fata califului. Însă el se împotriva:

— Iartă-mă, o, sultan al tuturor timpurilor! Dar cum mi s-ar conveni mie, sărman neguțător, să fiu ginere unui calif?

Însă califul nici n-a vrut să-l asculte. L-a îmbrăcat repede în veșmânt de sărbătoare, spunându-i:

— Află, Ali, că te fac și mare vizir al acestei cetăți...

— Dar te rog, stăpân al tuturor dreptcredincioșilor! a răspuns Ali. Văd că vrei să-mi dai numaidecât fata de soție! mai bine ar fi dacă ai mărita-o cu fiul meu, care tocmai împlinește nouăsprezece ani...

— Arată-mi-l numaidecât pe fiul tău! a poruncit califul.

Și fiul său fiind adus, s-a închinat adânc în fața califului. Și era feciorul lui Ali chiar mai frumos și decât fata califului.

— Mă cheamă Hasan! a grăit feciorul, fiind întrebat de calif cum îl cheamă.

Și nu mult după aceea, cadiul a scris convenitele hrisovuri de nuntă, și astfel feciorul lui Ali a ajuns ginerele califului. Apoi, marii viziri, hanii și beii din Bagdad l-au petrecut pe Ali spre locuința sa, și-l întâmpinau pe ulițe neguțătorii vestiți, închinându-i-se.

Cum a ajuns acasă, Ali a povestit soției sale tot ce i s-a

întâmplat, și cum era să ajungă ginere de calif. Apoi, în tot calafatul s-au desfășurat serbări mari, vreme de treizeci de zile și treizeci de nopți. Hasan, feciorul lui Ali, a cunoscut fericirile cele mai mari lângă soția sa, fata califului. Apoi, califul din Bagdad a dat poruncă să vină măsurătorii și ziditorii și le-a poruncit să ridice două seraiuri, unul pentru Ali și altul pentru Hasan. Și îmbolnăvindu-se califul după o vreme, și adunându-i pe mai-marii săi, le-a spus cu lacrimi în ochi:

— Aleșii mei! Mă aflu cu un picior pe tărâmul celălalt! Trebuie să vă alegeți alt calif, chiar acum, înainte de a muri eu, spre a putea dormi liniștit în corturile dreptilor...

— Hasan să fie! au strigat într-un glas mai-marii Bagdadului.

— Dacă aceasta este voia voastră, atunci Hasan să fie! a răspuns califul.

Și venind ziua a doua, s-au strâns în mare adunare emirii, beii și hanii, și s-au strâns căpeteniile tuturor oștilor din Bagdad. Și aducându-l în fața califului pe Hasan, i-au arătat că a fost ales calif. Strașnic s-a împotrivit Hasan!

— Cum aș primi, înțelept calif și înțeleaptă adunare, cum aș primi să fiu calif, cât timp tatăl meu este puternic și mai are de trăit mult? Ar fi bine să-l alegeți calif pe tatăl meu!

Însă toate adunarea s-a împotrivit. Astfel a fost ales Hasan calif la Bagdad. Și îndată după alegerea lui, socrul său, califul, și-a îmbrățișat fiica și și-a repezit ochii peste cap, spre a privi în grădinile de sus.

Și se spune că sub domnia lui Hasan, în Bagdad a fost numai pace și fericire. Soția sa i-a născut trei feciori, vrednici urmași pe jilțul califilor din Bagdad. După aceea a venit cel ce distruge și macină toate bucuriile, a venit sfârșitul, și toți au închis ochii la vremea lor, laudă veșnică celui ce trăiește în eternitate...

ÎNTÂLNIM UN BOIANGIU CU NUMELE ABUKIR; ȘI UN BĂRBIER, IUBITOR DE STIHURI, CU NUMELE ABUSIR... CUM SUNT EI, LA ÎNCEPUT, PRIETENI LA BINE ȘI LA RĂU; CE ÎNVĂȚĂM DIN ISTORIA ACEASTA; DESEORI ÎNCĂLZIM LA SÂN CHIAR ȘARPELE, FĂRĂ SĂ NE DĂM SEAMA; DE ASTA-I BINE SĂ FIM CU OCHII ÎN PATRU CÂND NE ALEGEM PRIETENII; DAR S-O LĂSĂM PE ȘEHERAZADA SĂ SPUNĂ EA ACESTE ADEVĂRURI, MAI FRUMOS CA NOI...

Se spune astfel, înțelepților ascultători, că trăiau de mult, în cetatea Alexandriei, doi vecini. Unul era boiangiu, și-l chema Abukir; celălalt era bărbier, și-l chema Abusir. Abukir era mincinos și trândav. Nicio hoție nu era prea grea pentru el. Cum îi aducea cineva vreun lucru la boit, el cerea banii înainte, mereu spunând că nu are cu ce cumpăra boia. Dar lua banii și-i cheltuia, și vindea lucrurile încredințate. Când veneau stăpânii lucrurilor, el le spunea:

— Te rog, dreptcredinciosule musulman, poftește mâine, că vei găsi stofa boită...

Și veneau dreptcredincioșii și în ziua următoare. Le spunea Abukir:

— Vă rog să mă credeți, dreptcredincioși musulmani, că aseară am avut oaspeți mulți și n-am avut când lucra! Însă poftiți mâine dimineață, și vă încredințez că stofele cuvioșilor voastre vor fi gata...

Cum veneau dreptcredincioșii a treia zi, Abukir le istorisea cum a născut nevastă-sa peste noapte, și trebuind să vegheze, n-a avut când boi stofele. Și așa ducea Abukir dreptcredincioșii de nas, cu făgăduieli și jurămînți, până ce dreptcredincioșii răspundeau:

— Dreptcredinciosule Abukir, ne-am săturat până în gât și de făgăduințele tale și de jurămînți! Fă bine și înapoiază-ne

stofele așa, neboite!

Răspundea Abukir:

— Jur pe Allah, cutremurătorul stăpân al tuturor dreptcredincioșilor și unic sultan al cerului și al pământului! Jur că nu v-am fâgăduit și nu m-am jurat în gol! Allah să-i stropșească pe toți hoții de pe pământ! Aflați că de fapt eu v-am boit stofele chiar în ziua întâia, și le-am boit în culori minunate ca ale curcubeului! Însă cum le-am pus pe frânghii la uscat, nu le-am mai găsit, au pierit în mâinile hoților!

Făceau gură mare dreptcredincioșii musulmani, dar Abukir răspundea:

— Degeaba faceți gură, musulmanilor dreptcredincioși! Gândiți-vă că Allah e mare și nemărginit în dărnicia sa și vă va înzestra cu alte stofe...

Însă de cele mai multe ori dreptcredincioșii lui mușterii îl pârau cadiului, dar Abukir totdeauna scăpa, și păgubașii rămâneau păgubași. Astfel, toată cetatea Alexandriei îl cunoștea pe Abukir drept cel mai mare mincinos, iar prăvălia lui n-o mai cercetau decât străinii sau locuitorii altor cetăți, trecători prin Alexandria. Neavând de lucru, Abukir își petrecea tot timpul în bărbieria vecinului său Abusir, și iar se întorcea la prăvălia lui, când nimerea pe acolo vreun mușteriu.

Într-o zi, pe când se afla în bărbieria prietenului său, iată că s-a înfățișat un om al cadiului cetății, gata să-și apese pecetea pe ușa boiangeriei lui. Ce se întâmplase? Un păgubaș, ale cărui stofe Abukir le vânduse, se plânsese cadiului și ceruse scoaterea la mezat a tuturor lucrurilor aflate în prăvălie. Însă aflând trimisul cadiului numai două ulcioare vechi, n-a mai pecetluit ușa. A întrebat Abusir pe prietenul său Abukir:

— Cum se face, o, Abukir, că tot ce-ți încredințează oamenii se preface în nimic? Nu cumva în prăvălia ta se află cuib de hoți?

— Dreptcredinciosule vecin! a răspuns Abukir. Sunt încredințat că mă vei crede, și iată să-ți spun tot adevărul! n prăvălia mea n-a intrat nici picior de hoț! Însă tot ce mi se aduce spre a fi boit e vândut tot atunci, pentru că dacă n-aș vinde lucrurile, numai de pe urma boiangeriei n-aș putea trăi...

Auzindu-l Abusir, a început să se plângă și el că-i merge bărbieria prost:

— Sunt cel mai slăvit bărbier din Alexandria! Cu toate acestea, la mine vin numai oameni săraci, și rad numai bărbile săracilor! O, Abukir, mi-i silă de meșteșugul bărbieritului...

— Te cred, o, Abusir! a răspuns Abukir. Dacă prăvăliile noastre ar merge bine, ar avea rost să rămânem în cetatea aceasta! Dar cum socotelile ne merg așa de prost, hai să plecăm în lume, poate vom găsi noroc mai mult în altă parte!

Acestea zicându-le, Abukir a rostit următoarele stihuri:

„Dacă râvnești bogății, părăsește-ți țara și du-te!

Adu-ți aminte cât de frumoase sunt călătoriile! În afară de încântare, călătoriile îți pot aduce avuție, cunoașterea lumii și înțelepciunea! Nu-ți fie teamă nici de osteneală, nici de griji, să nu te întristeze despărțirile și nu te teme de primejdii!

Omul ales vrea mai bine să moară, decât să trăiască disprețuit!”

Auzind stihurile acestea, Abusir s-a lăsat îndată încredințat de Abukir. Se știe, de altfel, că bărbierii sunt buni prieteni ai poeților, ei înșiși îndeletnicindu-se, pe lângă brici, și cu meșteșugul poeziei! Iată de ce Abusir, ca vrednic prieten al alcătuitoarelor de stihuri, s-a pregătit de drum, gata să se avânte spre necunoscut, având ca arme de drum briciul său și dragostea pentru stihuri și stihuitori. Și împreună cu

prietenul său Abukir, a urcat pe o corabie pe care se aflau peste o sută douăzeci de neguțători bogăți. Și cum pe corabia aceea nu se afla niciun bărbier, Abusir a simțit deodată că-i vine apa la moară. Îndată s-a umplut de bani, și apa lui nu mai era amară, ci bine îndulcită. Tot ce câștiga împărțea frățeste cu Abukir.

Într-o zi, Abusir a avut prea înalta cinste de a-l bărbieri pe însuși cărmaciul corăbiei. La o împrejurare atât de deosebită, l-a poftit și pe prietenul său Abukir, să fie față. Dar Abukir n-a vrut să poftească, spunând că este bolnav, și l-a rugat pe Abusir să-i aducă de mâncare.

Și primind mâncare, Abukir a înșfăcat-o și a înghițit-o cu deosebită poftă, holbându-și ochii ca lupul. Așa au mers ei pe mări, vreo douăzeci de zile. Și iată, corabia a aruncat ancora într-o mare schelă a Răsăritului. Abusir a coborât în cetate, împreună cu prietenul său Abukir, și îndată au închiriat o casă. Amândoi s-au statornicit. Abukir s-a și lăsat pe covorul de la ușă și a adormit, și a dormit până seara, când a fost poftit la cină.

A doua zi în zori, Abusir, bărbierul, s-a dus în cetate cu sculele sale și cu arta sa poetică, și toată ziua a lucrat și a rostit stihuri. Seara, s-a întors și a împărțit câștigul drept în două, și împreună cu prietenul său au mâncat și au băut. Și a venit ziua a treia. Atunci, Abusir l-a întrebat pe Abukir dacă n-ar vrea să poftească în cetate, să-și afle de lucru. Însă Abukir răspunzând că-l doare pântecul, Abusir și-a văzut de drum, la bărbierit oameni și la rostit stihuri. Astfel, după cum se istorisește mai departe, a trăit Abukir pe spinarea prietenului său, vreme de optzeci și una de zile. Și venind ziua a optzeci și doua, s-a îmbolnăvit bărbierul Abusir. Abukir i-a luat banii din buzunar și a ieșit în cetate. S-a dus la bazar, și-a cumpărat veșminte deosebite, și se plimba pe ulițe și prin grădini. Toți oamenii din cetatea aceea erau îmbrăcați numai în veșminte albe și albastre. Și trecând

Abukir prin fața unei boiangerii, a scos o năframă albă și a arătat-o vopsitorului:

— Cât mi-ai cere, dreptcredinciosule musulman, pentru boirea năframei acesteia?

— Cu voia, lui Allah, îți cer numai douăzeci drahme!

— Cât?! s-a mirat peste măsură Abukir. În cetatea noastră pentru un astfel de lucru ajung numai două drahme...

— Atunci, dacă-i așa, poftește și întoarce-te și boiește-ți stofa în țara ta! Fără douăzeci de drahme nici nu stau de vorbă!

— Dar cum ai să mi-o boiești? a întrebat Abukir.

— Ce întrebare ciudată! s-a mirat boiangiul. Se știe doar că, din alb, un lucru se boiește în albastru!

— Eu însă aș vrea să-mi vopsesc năframa aceasta în roșu! a răspuns Abukir.

— Una ca asta mi-i peste puțință! a răspuns boiangiul.

— Atunci, boiește-mi-o în verde, s-a îndărătnicit Abukir.

— Așa ceva nu se poate în cetatea noastră! i-a răspuns boiangiul.

— Dacă nu se poate în verde, s-a îngrijit Abukir, atunci boiește-mi-o în galben!

— Niciuna ca asta nu se poate! Nu pot vopsi decât în albastru, și niciunul dintre boiangiile acestei cetăți, în număr de patruzeci, nu ți-o pot vopsi decât în albastru...

— Dacă-i așa, află! s-a îndârjit mai tare Abukir. Eu însumi sunt boiangiu de stofe și știu să dau stofelor orice culoare! Dacă te-nvoiești, mă prind să lucrez în boiangeria ta și te voi învăța meșteșugul meu! Astfel îi vei face de rușine pe toți boiangiile acestei cetăți...

— Cu mare bucurie aș primi, însă nu ne este îngăduit să primim la lucru oamenii străini de cetatea noastră...

— Dar ce s-ar întâmpla dacă mi-aș deschide eu însumi o boiangerie aici, în cetatea voastră?

— Niciuna ca asta nu se poate! i-a răspuns boiangiul. În

cetatea noastră n-au voie să locuiască decât patruzeci de boiangii. Când moare unul dintre noi, ne ia locul fiul nostru sau cea mai apropiată rudă...

Abukir și-a văzut de drum și s-a dus la alt boiangiu, dar a primit același răspuns. S-a dus la al treilea și la al patrulea, dar niciunul n-a vrut să-i dea de lucru. Nici nu i s-a îngăduit să-și deschidă boiangerie.

Văzând Abukir acestea, s-a înfățișat sultanului acelei cetăți:

— O, sultan al tuturor timpurilor! Sunt străin în cetatea aceasta și mă pândește moartea prin foame! Vreau să muncesc, sultan al tuturor timpurilor, însă nimeni nu vrea să-mi dea de lucru, nici ca meșter și nici măcar ca ucenic! Află, sultane al tuturor timpurilor, că toți boiangiii cetăți tale știu boi stofele numai în albastru! În ce mă privește, le pot boi în verde, în roșu, în negru, cât și în toate culorile curcubeului!

— Dacă grăiești cu adevăr, străine, atunci află... i-a răspuns sultanul. Eu însumi îți voi deschide boiangeria și-ți voi da bani trebuincioși pentru boiele, iar dacă va crâcni vreunul dintre cei patruzeci de boiangii împotriva mea, eu însumi îl voi ridica în funie, chiar în ușa boiangeriei lui...

Și astfel, sultanul l-a miluit cu o mie dinari începători, cu un cal prea frumos, cu un rând de veșminte și cu doi servi. L-a înzestrat numaidecât și cu o locuință bine potrivită, apoi a dat poruncă zidarilor să ridice numaidecât boiangerie unde va voi Abukir, în oricare din mahalalele cetății. Și fiind gata în scurtă vreme boiangeria, Abukir și-a cumpărat boiele, iar sultanul i-a și trimis peste cinci sute șaluri. Abukir le-a dat toate culorile, și punându-le la uscat în fața boiangeriei, toată cetatea a căscat ochii. S-au adunat toți oamenii din cetate, cu mare mirare, căci încă nu văzuseră șaluri verzi, roșii sau negre. Îndată au început să curgă stofele, din toate părțile cetății, spre boiangeria lui Abukir. Și banii curgeau

gârlă, spre saltarele lui Abukir. Sultanul acelei cetăți era așa de mulțumit de șalurile boite, încât, pe lângă prețul convenit, i-a trimis mii de daruri, și astfel boiangeria lui Abukir a crescut în faimă, iar sultanul o socotea drept boiangerie a seraiului său. Veneau ceilalți boiangii să ceară lui Abukir iertare și voiau să-i ia ca ucenici ai lui, dar Abukir lucra numai cu robii și cu roabele sale, dând culori nespuse de frumoase tuturor stofelor și tuturor șalurilor. În scurtă vreme a ajuns omul cel mai bogat din cetatea aceea.

**VEDEM CUM BANUL, NUMIT ȘI OCHIUL NECURATULUI,
ÎNTOARCE INIMILE DE LA PRIETENI; CÂTEODATĂ
CHIAR ȘI PRIETENUL CEL MAI BUN SE ÎNCRUNTA ȘI SE
TRAGE ÎN SINGURĂTATE, SĂ SE BUCURE SINGUR DE
BOGĂȚIE, CA NECURATUL DE PE COMOARĂ... ÎL AFLĂM
PE ABUSIR CHINUINDU-SE PE PATUL DE SUFERINȚĂ;
ABUKIR ÎL GONEȘTE DE LA UȘA SA! APOI VEDEM CĂ ȘI
ABUSIR SE ȘTIE DESCURCA; ÎNTEMEIAZĂ O BAIE, SPRE
MIRAREA OAMENILOR CARE PÂNĂ ATUNCI SE SPĂLAU
LA RÂU...**

În vremea asta, Abusir stătea bolnav pe patul de suferință, în locuința sărmană. A răbdat el în patul său trei zile. Și venind ziua a patra, și aflând ce s-a petrecut cu prietenul său, a început a ofta, și ofta așa de tare, încât l-a auzit paznicul porții. Și auzindu-l acesta, a venit la el și l-a întrebat de ce oftează. Și i-a spus Abusir că este părăsit de prietenul său. Și căutându-se sărmanul bărbier Abusir în buzunar să afle măcar un ban pentru a-și cumpăra mâncare, n-a găsit nimic; și a înțeles astfel că Abukir îl prădase și fugise. Paznicului de la poartă i s-a făcut milă de el și i-a adus supă, și l-a îngrijit vreme de șase zeci zile. Și trecând

cele șase zeci zile, Abusir, bărbierul, și-a venit bine în fire, s-a sculat și a ieșit în cetate. Și văzând el o mare mulțime de oameni strânși în fața unei boiangerii, s-a oprit și el și a întrebat ce se întâmplă.

— Dreptcredinciosule! i-a răspuns un om. Află că s-a statornicit în cetatea noastră un străin cu numele Abukir, cel mai vestit dintre boiangiii cetăților din Răsărit! Până acum, boiangiii acestei cetăți știau boi numai în albastru!

Și iată, sosind boiangiul Abukir, dă stofelor și mătasurilor toate culorile! Acum, după cum vezi și tu, străine, lumea a dat buluc la ușa lui Abukir, să-i boiască stofele...

A gândit Abusir în sinea sa: „Laudă lui Allah, că-i merge atât de bine lui Abukir! De bună seamă că dacă m-a uitat, m-a uitat numai din pricina treburilor prea multe! Dar îndată ce mă voi înfățișa lui, se va bucura nespus, căci doar eu sunt binefăcătorul său, atâta vreme ajutându-l...”

Și apropiindu-se sârmanul Abusir de prietenul său Abukir, l-a văzut înconjurat de sclavi și slave, ca un vizir, și sta pe un jilt, având dedesubtul său nenumărate perne. Și văzându-l Abukir pe sârmanul Abusir, s-a încruntat și și-a chemat servii:

— Ce stă în fața ușii mele netrebnicul acesta? Îți poruncesc să te faci nevăzut, nemernice, numaidecât, căci mă faci de râs cu sărăcia ta! Nu cumva ai venit să mă prazi?

Tot atunci, servii lui l-au apucat pe sârmanul Abusir, și după ce l-au bătut bine, l-au aruncat într-un șanț, spunându-i că dacă mai trece vreodată pe acolo, va fi repezit în spânzurătoare...

Și astfel, cu obrajii plini de lacrimi, bătut de servii prietenului său, sârmanul Abusir străbătea mulțimea și se gândea la nestatornicia prietenilor, se gândea cum cei mai mulți dintre ei te părăsesc când ajungi la greu și în sărăcie... Și se mai gândea sârmanul Abusir cum deseori unii prieteni își uită până și neamurile și frații, și-și uită până și părinții,

când se văd sus... Și ajungând acasă, sârmanul Abusir a vrut să-și spele sângele de pe trup și să-și aline durerea pricinuită de prietenul său de odinioară. Curând, a întrebat încotro să apuce spre a nimeri la o baie. Însă toți locuitorii întrebați de el au ridicat din umeri, neștiind ce e aceea baie.

— Aș vrea să mă duc în casa cuiva, să-mi curăț sângele... l-a lămurit Abusir pe unul.

— Lucrul acesta îl poți face doar la râu, i s-a răspuns. În ce privește băile, pe la noi nu se știe nimic. Când vrem să ne lepădăm pulberile și necurățeniile de pe trupurile noastre, ne ducem la râu, și însuși sultanul la râu merge...

Auzind Abusir că nimeni nu știa în cetatea aceea binefacerile băii, s-a înfățișat sultanului și i s-a plecat până la pământ:

— Lăudat fie Allah, sultanul cerului și al pământului! Lăudat fie Mahomed-prooroc, în vecii vecilor! Află, puternice sultan, sultan al tuturor sultanilor, că eu sunt străin, tocmai din cetatea Alexandriei, și sunt de meserie băiaș! Întrucât am aflat că în cetatea ta nu știe nimeni ce este baia, am venit, cu adâncă plecăciune, o, sultane, să-mi îngădui să-ți zidesc o baie...

Strașnic de mirat l-a ascultat sultanul cetății!

— Dar cum arată o baie, dreptcredinciosule băiaș alexandrin?

Auzindu-l, Abusir i-a arătat prin cuvinte meșteșugite cum arată o baie și ce binefaceri aduce. I-a arătat, în toată puterea amănunțimilor, cum sunt băile cetății Alexandria și ale cetății Cairo; și băile altor cetăți. Și a rămas sultanul atât de mirat și atât de mulțumit, încât tot atunci i-a miluit cu un rând de veșminte; l-a mai miluit cu sclavi și sclave, și cu bani. Și îndată a dat poruncă măsurătorilor, și zidarilor, și tuturor meșterilor cetății, a dat poruncă strașnică tuturor celor ce știu să ridice zidiri, să se adune și să ridice o baie, după învățămintele lui Abusir.

Și fiind baia gata repede, Abusir s-a înfățișat din nou sultanului:

— Milostive sultan al tuturor timpurilor! Baia este gata, după porunca ta și din voia lui Allah! Pentru ca totul să fie gata, spre ați îmbăia trupul preasfânt, îmi mai lipsesc numai divanele și covoarele...

Auzindu-l astfel, sultanul a dat poruncă vistiernicului său numaidecât să se înfățișeze cu zece mii dinari, spre înzestrarea băii. Abusir s-a repezit la bazare și a cumpărat covoarele cele mai scumpe, prosoapele cele mai scumpe, divanele cele mai scumpe, apoi a încălzit și a înfierbântat baia. A muștruluit mai mult de zece feciori, arătându-le cum se spală oamenii, cum se dau bine cu săpun și cum se usucă în prosoape. Și s-a înfățișat cel dintâi la baie însuși sultanul cetății! Abusir l-a slujit cu toată bună-cuviința, chiar cu mâinile sale, și așa de multă murdărie a scos de pe trupul sultanului, încât baia arăta ca o necurățenie.

Și spălându-l pe sultan, l-a poftit într-un bazin. După aceea l-a stropit cu apă de trandafiri și l-a dus într-un târziu într-o încăpere unde-i așteptau feciorii băiași cu prosoapele pentru uscare. Iar sultanul parcă a întinerit deodată!

— Cu drept ai grăit, o, Abusir! a spus sultanul. Cu baia aceasta, cetatea mea va deveni una din cele mai mari cetăți ale Răsăritului... Cât trebuie să-ți dau pentru îmbăierea mea?

— Cât crezi de cuviință, o, sultan al tuturor timpurilor, i-a răspuns Abusir.

— O mie dinari ajung?

— Prea mult, sultan al tuturor timpurilor! i-a răspuns Abusir. Dacă vom pune preț așa mare, nimeni nu va putea plăti, și nimeni nu va veni să se îmbăieze...

— Atunci, o, Abusir, hotărăște tu prețul, s-a învoit sultanul.

— Cred, preaînalte stăpân, că ar fi bine să nu hotărâm

niciun preț. Fiecare să dea cât poate; astfel putându-se spăla și săracii și bogații...

Prea mulțumiți au rămas de acest cuvânt și sultanul și însoțitorii lui.

— Însă, a adăugat sultanul, eu, unul, socotesc că omul care a înzestrat cetatea noastră cu binefacerea aceasta să fie răsplătit cum trebuie! Va trebui, o, Abusir, să-ți dăruim, deocamdată, noi toți cei de față, vizirii, hanii și beii, câte o mie dinari! Și-ți mai dăruim câte o slujnică albă și câte una neagră, câte un sclav alb și câte un sclav negru...

Apoi, într-o singură zi, s-au îmbăiat patru sute de oameni, și Abusir a câștigat patruzeci de mii dinari. Și a mai câștigat opt sute de sclave albe și opt sute de sclave negre.

— Ce voi face cu această mulțime de oameni? a întrebat Abusir.

— Cu drept grăiești, Abusir! i-a răspuns sultanul. Un număr de oameni atât de mare poate fi ținut numai de o mare căpetenie! N-ai vrea, o, Abusir, să-mi vinzi mie sclavii aceștia și sclavele acestea? Plătesc pentru fiecare câte o mie dinari.

— Cu deosebită bucurie! a răspuns Abusir.

Tot atunci, sultanul a poruncit să se înfățișeze vistiernicul, să plătească banii. După aceea, dând libertate sclavilor, s-a întors la seraiurile sale, nespus de mulțumit de baia lui Abusir...

ABUKIR AFLA DE BUNĂSTAREA PRIETENULUI, ȘI SE DOVEDEȘTE PORC ȘI MAI MARE; O ALIFIE BUNĂ PENTRU CĂDEREA PĂRULUI, DAR CARE-L ADUCE PE SCORNITORUL EI PÂNĂ LA PRAGUL MORTII; ÎNSĂ ADEVĂRUL IESE LA IVEALA, PRECUM UNTDELEMNUL DEASUPRA APELOR; ABUSIR E ÎNCHIS ÎNTR-UN SAC CU VAR NESTINS, GATA SĂ FIE ÎNECAT, ÎNSĂ SE ARATĂ

MÂNTUITORUL SĂU, UN PESCAR MILOSTIV...

Apoi, venind ziua a doua, Abusir a vestit în toată cetatea, prin bătaie de tobă și prin strigare, să poftească locuitorii la baia sa. În ce privește prețul, fiecare să dea cât poate, după punga sa și după starea sa. Și îndată, mulțimea a dat buluc. Baia s-a umplut de oameni, și fiecare îi plătea după stare și pungă. În fiecare seară, lădița lui Abusir era plină. Așa a trecut o zi; și încă una. Și a mai trecut o zi. Și venind ziua a patra, s-a înfățișat însăși sultănița cetății la baia lui Abusir. Și văzând Abusir că prind a veni și femei la baie, a împărțit ziua în două: dimineața pentru bărbați, după-masă pentru femei. Mult s-a minunat sultănița cetății de bunătatea băii, și i-a dăruit lui Abusir o mie dinari. Și văzând femeile cetății că sultănița s-a dus la baie, au început să meargă și ele. Și se-nghesuiau așa de tare, încât Abusir își astupa urechile, sub larma glasurilor lor.

Într-o zi a aflat și Abukir de baia aceasta. S-a îmbrăcat cuviincios, s-a urcat pe un catâr frumos împodobit și a pornit spre baie, urmat de opt feciori. Și văzându-l pe Abusir, i-a grăit astfel:

— Trebuie să te dojenesc, prietene Abusir! Toată cetatea aceasta mă cunoaște și știe unde stau, numai tu nu vrei să mă cunoști și te prefaci că nu știi unde stau! Ai aflat oare că eu sunt vopsitorul sultanului? De când te cauți!

I-a răspuns Abusir:

— Cum ai uitat, prietene Abukir! Oare nu m-am arătat la ușa casei, tale, și n-ai pus tu oamenii să mă bată? Oare nu m-ai alungat de la ușa ta, ca pe un hoț?

I-a răspuns Abukir:

— O, prietene! Iartă-mă, dar nu te-am cunoscut, și te-am crezut a fi hoțul care-mi furase nenumărate stofe! Și întrucât hoțul acela semăna cu tine leit, am dat poruncă să fie bătut!

Însă tot tu ești vinovat, pentru că nu mi-ai spus cine ești! Iartă-mă, Abusir! Dacă mi-ai fi spus numele tău, totul s-ar fi petrecut cu bine!

Astfel, Abusir l-a iertat pe Abukir. Și uitându-se Abukir la baia lui Abusir, foarte mult i-a plăcut și i-a spus că toate sunt bune, numai că-i lipsește un lucru...

— Ce-i lipsește? s-a mirat Abusir.

— Îi lipsește o alifie...

— Ce fel de alifie?

— O alifie care are darul de a curăți trupurile de păr.

Auzind acestea, Abusir a găsit că prietenul său are dreptate și a făgăduit că va pregăti alifia chiar în ziua aceea. Apoi, Abukir și-a văzut de drum, pe catârul său, îndreptându-se spre seraiul sultanului.

— Stăpâne al tuturor dreptcredincioșilor! a grăit el sultanului. Îngăduie-mi să-ți dau un sfat! Dacă te duci cumva la baia lui Abusir, află că vei trece printr-o mare primejdie! Căci află: omul străin, căruia i-ai dat atâta cinste și căruia i-ai dat bani nenumărați și îngăduința de a zidi baia, este cel mai mare dușman al tău! Află că el anume a zidit baia aceasta, spre a te ucide, o, stăpân al tuturor timpurilor! Află că te va ucide prin otravă! Omul acela, înalte stăpân al tuturor timpurilor, a fost anume trimis aici de către sultanul Alexandriei! Drept cheazășie că te va ucide, sultanul Alexandriei i-a luat robi pe soția sa și pe copiii săi, și nu le va da libertatea, decât după ce te va ucide! Iată cu ce rost a venit stăpânul acesta în cetate și cu ce rost a zidit baia! Dacă te vei duce la baie, el va încerca să-ți ungă trupul cu o alifie pentru căderea părului! Iar îndată ce vei folosi alifia, el va fugi din nou spre cetatea Alexandriei, căci tot atunci tu vei pieri...

Auzind toate acestea, sultanul a încălecat, negru de mânie, și a pornit spre baie să vadă care-i adevărul. Și pregătindu-se Abusir să-l slujească după cuviință, l-a poftit în baie. Și

spălându-l bine, i-a spus:

— Sultan al tuturor timpurilor! Acum, după ce te-ai îmbăiat, ar fi bine să te ungi cu alifia asta, pentru căderea părului de pe trup... Binevoiește a te unge, sultan al tuturor dreptcredincioșilor?

— Dă-mi alifia numaidecât! i-a răspuns sultanul.

Abusir i-a adus alifia numaidecât, și văzând-o sultanul că e rău mirositoare, s-a încredințat că Abusir vrea să-l otrăvească.

— Apucați-l numaidecât pe ticălosul acesta și legați-l! a răcnit el.

S-au repezit îndată străjile, și nimeni nu l-a apărut pe Abusir. Sultanul s-a îmbrăcat repede, și întorcându-se la seraiuri, a chemat un pescar și i-a poruncit să-i aducă un sac. Și aducându-i-se un sac, a poruncit să se pună numaidecât înăuntrul lui un bulgăre mare de var nestins. Astfel a fost închis în sacul acela, lângă varul nestins, și Abusir. Și legând pescarul gura sacului, l-a dus la o apă. Așa era hotărâtă moartea lui Abusir, să ardă de viu și să se înece.

*
* *

Însă Abusir a început a se tângui în sacul său, și deodată pescarului i s-a făcut milă, amintindu-și de bunătatea lui. De asemenea, și-a dat seama că un om ca el nu poate râvni la viața sultanului și că fusese, de bună seamă, victimă a invidiei și răutății. Și astfel, îndurându-se de Abusir, pescarul i-a dat drumul și a pus în locul lui un bolovan. Abusir s-a întors acasă. Sultanul dăduse poruncă pescarului să-l arunce pe Abusir în apă, într-un loc anumit și la un semn al său. Și ajungând pescarul la locul acela, și făcând sultanul semnul, i-a căzut deodată în apă inelul în care stătea toată puterea lui. Se spunea că prin puterea acelu

inel sultanul era în stare să-l ucidă pe oricare dintre dușmanii săi. Văzând că și-a pierdut inelul în apă, sultanul n-a spus nimănui nimic, pentru a nu se ivi răscoale. S-a întâmplat că așteptând trecerea unei corăbii care să-l ducă din cetatea aceea, Abusir ieșea pe ascuns la pescuit. Într-o zi, după ce a adunat o mulțime de pești, i-a spintecat pe rând. Deodată, a văzut în pântecul unui pește inelul sultanului. Și l-a pus pe deget și s-a întors acasă. Iată însă că după o vreme au venit la el doi oameni, întrebându-l dacă a prins pește mult și dacă are de vândut. Abusir a făcut semn cu mâna. Și la acest semn, cei doi oameni au căzut morți. Înmărmurit a rămas Abusir și speriat strașnic! Și venind la o vreme, la casa lui, pescarul care trebuia să-l arunce în apă, și văzând inelul în degetul lui Abusir, a strigat plin de groază:

— Nu mișca mâna, o, Abusir! Căci dacă miști mâna, mă vei vedea mort numaidecât... De unde ai inelul acesta?

— Din pântecul unui pește! a răspuns Abusir.

— Află, Abusir! Inelul acesta este inelul sultanului, și este fermecat! Am văzut cu ochii mei cum l-a scăpat în apă, când mi-a făcut semn să arunc sacul! De-acum, o, Abusir, nu te mai teme de nimic, vino cu mine în cetate, căci la cel mai mic semn al mâinii tale, capul sultanului se va afla la picioarele tale...

Nespus de fericit era Abusir acum! S-a urcat numaidecât în barca pescarului și a oprit drept în fața seraiului. Sultanul ședea peste măsură de mâhnit de pierderea inelului, și nespus de mâhniți se aflau în jurul său hanii, vizirii și beii. Cum l-au văzut pe Abusir, toți s-au întors deodată spre el. A întrebat sultanul:

— Cum ai înviat din morți, ticălosule?

— Dar nici n-am murit, o, sultane! a răspuns Abusir. Află că în locul meu pescarul a pus în sac un pietroi, știindu-mă nevinovat și victimă a răutății și nemernicei omenești. Inelul acesta l-am găsit în pântecul unui pește!

Am venit să ți-l dau înapoi, numai dacă-mi fâgăduiești că te vei căi pentru fapta ta!

Astfel spunând, și-a scos inelul din deget și l-a întins sultanului.

— Iată omul cel mai drept de pe pământ! a strigat sultanul. Cine altul, care dintre oameni mi-ar fi adus inelul înapoi, după ce l-aș fi osândit la moarte? O, Abusir, iartă-mă pentru nedreptatea mea, și Allah te va răsplăti... Vinovat este numai Abukir, boiangiul! El a venit la mine și te-a pârât că vrei să mă otrăvești!

— Laudă lui Allah! a răspuns Abusir, plecându-se cu toată bună cuviința în fața celui ce în eternități deosebește adevărul de neadevăr...

După aceea, Abusir a istorisit toate pătimirile lui. A arătat cum Abukir l-a sfătuit să facă o alifie anume pentru sultan. Și că el, Abusir, nici nu se gândise înainte la una ca asta...

— Și mai află, sultan al tuturor timpurilor! a încheiat Abusir. Alifia aceasta este binefăcătoare oricui, și nimănui nu-i este dăunătoare! Vreau să vezi tu însuși, cu luminații tăi ochi, că am dreptate...

Auzind toate acestea, sultanul a poruncit ca Abukir, necredinciosul, să fie înecat într-un sac cu var. Abusir s-a bucurat după aceea din nou de toată cinstea și de toate avuțiile. Sultanul i-a dăruit o corabie cu corăbieri destoinici și cu nesfârșite bogății. Astfel s-a întors Abusir spre Alexandria. Și ajungând la țărmul Alexandriei, corăbierii i-au adus deodată un sac aruncat de ape. Și dezlegând sacul, a găsit Abusir stârvul lui Abukir. Și l-a dus în cetatea Alexandriei, și l-a înmormântat cu deosebită cinste, iar pe mormântul său a ridicat o piatră albă de marmură. Și a trăit Abusir ani bătrâni și adânci, și după ce l-a cercetat îngerul cu coasa, a fost înmormântat și el, alături de Abukir. Până azi, pe mormântul lor se află scrise două cuvinte: „Abukir și Abusir...”

ÎNCEP ÎNTÂMPLĂRILE NEMAIPOMENITE ALE UNUI SACAGIU; CUM SE ÎNTÂLNEȘTE ACESTA CU ALI ARGINT VIU; O EPISTOLA A LUI AHMED DEUF ȘI O POFTIRE LA BAGDAD...

Se povestește că printre cei patruzeci de oameni din Cairo, vestiți pentru iscusința lor, se afla unul, Ali, numit până peste șapte hotare Ali Argint Viu. Într-o zi, fiind el foarte măhnit în inima sa, s-a dus să se înveselească la o vinărie. Și ieșind el din vinărie, Clătinându-se după pravilele bețivilor, s-a întâlnit față în față cu un prea slăvit sacagiu care striga cât îl ținea gura:

— Apă, apă de vânzare!

— Dă-mi să beau numaidecât! i-a poruncit Ali. Ard de sete și capul îmi vuuiește de băutură!

Sacagiul i-a umplut numaidecât o cană și i-a întins-o. Însă Ali n-a băut deloc, ci vărsând apa jos, i-a întins cana din nou, mai cerând, și sacagiul i-a umplut-o din nou, dar Ali a vărsat-o din nou.

— În numele lui Allah, cel ce mână toate apele acestui pământ! De ce-mi verși apa, când bine se știe că ea potolește sufletele oamenilor? Dacă nu-ți place, vezi-ți de drum și lasă-mă în pace!

Însă Ali nu s-a lăsat și i-a cerut să-i umple cana din nou. A băut foarte puțin, răsplătindu-l pe sacagiu cu un dinar de aur. Cu foarte multă obrăznicie l-a privit sacagiul, și foarte nemulțumit.

— Vai de zilele tale, căci n-o să-ți rămână os pe os! s-a stropșit la el Ali. Ți-am dat un dinar de aur, pentru un bun care nu prețuia nici trei drahme! Ce vrei de la mine? Oare în lungul zilelor tale ai întâlnit un om mai darnic?

— De bună seamă că am întâlnit! a răspuns sacagiul. Se află în cetatea Cairo un om a cărui bunătate nu o întrece

nimeni pe pământ! Află! Demult, tatăl meu era mai-marele breslei sacagiilor din Cairo și mi-a lăsat după moarte cinci cămile, un catâr, o casă de negoț și un serai. Dar scris se află în pravilele cerului ca săracul să ajungă cu mare greu la bogăție! Și tot în pravilele cerului stă scris ca săracul să moară îndată ce ajunge bogat!

Astfel, după moartea tatălui meu, am împrumutat de la un zaraf cinci sute dinari. Voiam să mă duc la preasfânta Mecca, să mă închin! Și după ce mă voi închina la Mecca, să mă întorc în țara Egiptului, cu mărfuri rare. Și pornind eu spre Mecca, iată că pe drum am pierdut banii, și n-am mai îndrăznit să mă întorc în țara Egiptului de frica zarafilor. M-am alăturat unei caravane siriene și am ajuns la Aleppo, și de acolo am mers la Bagdad. Și ajungând la Bagdad, îndată m-am înfățișat la mai-marele sacagiilor și i-am povestit istoria mea. Atunci, auzindu-mă, mai-marele sacagiilor din Bagdad m-a miluit cu toate cele trebuincioase pentru căratul apei. Și umblam de dimineață până seara, însă nu puteam vinde apă nici de o drahmă.

— Eu, unul, nu beau apa până nu ospătez! spuneau unii.

— Allah să te aibă în pază! spuneau alții. Dar apă nu beau...

Și așa s-a întâmplat, că nimeni nu cumpăra apă de la mine.

Într-o zi, pe la prânz, am văzut deodată o mare mulțime de oameni înarmați. Mulțimea fugea îngrozită din fața lor, căci veneau călări și cu paloșele ridicate.

Și apropiindu-mă eu, și întrebând ce se întâmplă, mi s-a răspuns că emirul cel nou, cu numele Ahmed Deuf, face o probă de meșteșug. Și trecând oștenii aceia prin fața mea, m-a poftit la el Ahmed Deuf, poruncindu-mi:

— Vino repede, sacagiule, și dă-mi să beau, că nu mai pot!

Și dându-i eu repede un ulcior cu apă, Ahmed Deuf a privit-o și a vărsat-o. Și dându-i eu alt ulcior, l-a vărsat din

nou. Astfel, i-am dat trei ulcioare de apă, iar Ahmed Deuf a sorbit câteva picături abia din ulciorul al treilea. După aceea m-a întrebat cine sunt și de unde sunt. I-am istorisit pătimirile mele, mărturisindu-i la început că sunt venit tocmai din Cairo...

— Binecuvântarea lui Allah peste toți locuitorii Egiptului! a strigat Ahmed Deuf. Dar cum ar ajuns tocmai la Bagdad?

Și eu i-am istorisit încă o dată pătimirile mele și lunga mea pribegie, arătându-i astfel cât sunt de străin și sărac.

Atunci, astfel auzind, Ahmed Deuf a băgat mâna în buzunar și a scos cinci dinari. Mi i-a întins și a dat poruncă oamenilor săi, fiecare să mă miluiască cu cât îl lasă inima. Și fiecare din oamenii săi mi-au dat câte un dinar. Și mi-a poruncit Ahmed Deuf că de câte ori îl voi întâlni să-i dau de băut, că voi primi câte cinci dinari de fiecare dată.

Astfel, în scurtă vreme, am adunat numai de la el o mie dinari. Și având eu banii aceștia, într-o bună zi m-am înfățișat lui și, sărutându-i mâna, i-am zis:

— Voia lui Allah peste toate vietățile pământului! Fie voia lui Allah și cu tine, o, Ahmed Deuf! Află că zilele acestea pornește spre Cairo o caravană! Te rog să-mi îngădui să mă duc și eu acasă, să-i văd pe ai mei...

Auzindu-mă, Ahmed Deuf m-a miluit cu o sută dinari și mi-a dat și un catâr bun, și mi-a dat și o epistolă, rugându-mă ca neîntârziat ce ajung la Cairo s-o dau lui Ali poreclit Argint Viu.

Și ajungând eu la Cairo, mi-am plătit datoriile, și din nou m-am făcut sacagiu. Însă neputându-l întâlni la vreme pe Argint Viu, nu i-am putut da epistola. Și de atunci nu i-am mai dat-o, pentru că nimeni nu știe unde stă Argint Viu cu locuința...

Sfârșind sacagiul, Ali a strigat deodată spre el:

— Bucură-te, sacagiule, căci Argint Viu sunt eu! Dă-mi numaidecât epistola!

Și scoțând sacagiul epistola, Argint Viu a deschis-o numaidecât, și ochii lui s-au oprit asupra următorului stih:

„Îți scriu, podoabă a oamenilor aleși! Fila pe care-ți scriu, vântul o poartă!

Dac-aș fi avut aripi, ți-aș fi adus-o eu, dar cum aș putea să zbor cu aripile tăiate?”

Și scrie în epistolă mai departe:

„Mă închin ție eu, Ahmed Deuf, emirul Bagdadului! Mă închin către ucenicul meu, Argint Viu, de la Cairo! Află, o, ucenice Argint Viu, că am ajuns unul dintre cei mai renumiți dintre oameni, așa că sultanul tuturor dreptcredincioșilor m-a ridicat în rang de emir!

Dacă vechea prietenie dintre noi mai este în floare, atunci eu unul te poftesc să vii neîntârziat la Bagdad, și-ai să te ridici în rang și-n bogăție.

Iată de ce-ți scriu rândurile acestea, prietene Argint Viu!

Pacea lui Allah asupra ta și asupra tuturor oamenilor de pe pământ!”

Citind Argint Viu rândurile acestea, a sărutat epistola, după cuviință, și a ascuns-o sub turban, și l-a miluit pe sacagiu cu zece dinari. Și s-a dus apoi la prietenii lui, și și-a luat rămas bun, făgăduindu-le că se va gândi la ei în orice depărtare s-ar afla. Și luând Argint Viu un paloș, s-a alăturat unei caravane condusă chiar de către mai-marele neguțătorilor din Cairo, și așa a ieșit în afara cetății, printre o mulțime de neguțători. Și și-a dat el seama că toți oamenii aceia plecau spre Siria, și toți erau gata, numai mai-marele neguțătorilor se tot chinuia să-și adune mărfurile, să le încarce pe catări și pe cămile. Mai-marele neguțătorilor întruna cerea ajutor, dar nimeni nu i-l da. Acestea văzându-

le, Ali Argint Viu s-a apropiat de el și l-a întrebat destul de mirat de ce a întârziat cu pregătirea.

Mai-marele neguțătorilor i-a răspuns că l-au întârziat cei doi băieți ai săi, întrucât a trebuit să-i îmbrace și să-i ospăteze. Și că, după ce i-a îmbrăcat și i-a ospătat, băieții săi au rupt-o la fugă, lăsându-l singur. Acestea auzindu-le, Argint Viu a răspuns:

— Dacă-mi este îngăduit, mai-mare peste neguțătorii din Cairo, lasă-mă să te ajut!

Și acestea zicându-le, Argint Viu a și prins să încarce catării și cămilele neguțătorului.

Astfel, din clipa aceea, mai-marele peste neguțători a prins o nemărginită dragoste față de Argint Viu. Tot drumul și-a împărțit mâncarea cu el. Și caravana lor a străbătut deserturi și singurătăți, până a fost să ajungă la Pădurea Leilor. Și ajungând caravana aici, iată că le-a ieșit înaintea un leu înfricoșat. Neguțătorii au tras la sorți, care dintre ei să iasă în fața fiarei, spre a se jertfi pentru toți. Sorții au căzut tocmai asupra mai-marelui peste neguțători. Și era acesta atât de amărât și de nefericit, și scriindu-și diata, plângea cu o mie de rânduri de lacrimi, și neconținut se ruga sultanului tuturor cerurilor și pământului să se îndure de el. Auzindu-l Ali, s-a hotărât să se lupte cu leul. Și-a pregătit sabia, și spre marea mirare, și spre spaima întregii caravane, a rămas hotărât până la urmă să înfrunte fiara. Și îndată ce s-a arătat, Ali s-a repezit asupra leului și i-a crăpat capul drept în două, miluindu-l cu o lovitură de paloș. Văzând aceasta nemaipomenită ispravă, neguțătorii i s-au închinat și i-au dat nenumărate daruri, mai adăugând pe deasupra și câte o mie dinari.

Și nu mult după aceea, au ajuns într-un ținut bântuit de hoți beduini. Mulți dintre neguțători au și rupt-o la fugă, îndată ce s-au stârnit colburile deșertului. Mai-marele peste neguțătorii din Cairo a început îndată să se tânguiască, însă

Ali l-a rugat să se liniștească, întrucât va înfrunta el pe căpetenia beduinilor, și s-a și ținut de vorbă, ieșind în fața hoților. Și dând strigăt către căpetenia beduinilor, l-a poftit, cu mare cutremur în glas, să iasă în față, să se lupte corp la corp, ca între viteji.

Căpetenia beduinilor a primit, răspunzându-i cu mare cutremur. Și așa s-au apropiat ei unul de altul. Și înainte de a se înșfăca la luptă, Argint Viu și-a apucat platoșa cu zurgălăi. Și auzind zurgălăii răsunând, caii beduinilor s-au speriat și au rupt-o la fugă. S-a speriat și căpetenia beduinilor, încât fugea de mânca pământul. Dar Ali i-a înfipt sabia în spate și l-a ucis, luându-i după aceea capul, îngroziți fugeau beduinii! Ali Argint Viu s-a întors cu capul ucisului la caravană; și astfel s-au liniștit neguțătorii, și astfel și-au văzut de drum până la Bagdad. Și ajungând la Bagdad, Argint Viu și-a luat rămas bun de la toți, și de la mai-marele neguțătorilor îndeosebi, și luând și banii și darurile primite, le-a înapoiat lor, rugându-i să miluiască mai bine niște sărmani.

Ajungând deci la Bagdad, Argint Viu s-a apucat să caute neîntârziat locuința lui Ahmed Deuf; a întrebat în dreapta și-n stânga, dar nimeni nu știa unde locuiește Ahmed Deuf. Și văzând Argint Viu niște copii jucându-se în fața unei prăvălii cu dulciuri, s-a apropiat de ei. Și cumpărând dulciuri, și dându-le copiilor, i-a rugat să-i arate casa unde stă Ahmed Deuf. Și întrebând stăruiitor, unul dintre copii i-a răspuns:

— Îți voi arăta eu casa lui Ahmed Deuf. Urmează-mă și să bagi de seamă: eu voi arunca pietricica asta într-o poartă. Să știi că acolo stă Ahmed Deuf...

Și urmându-l Argint Viu pe copilul acela, și ajungând în fața unei porți, și aruncând pietricica, Ahmed Deuf a auzit îndată și și-a trimis servul să vadă ce-i. Și venind și Ahmed Deuf la poartă, l-a văzut pe Ali Argint Viu și nespus s-a bucurat. L-a ospătat la masă întinsă, și după ce Argint Viu

și-a istorisit întâmplările drumului, Ahmed Deuf i-a răspuns că neîntârziat îi va înfățișa califului, spre a-l pune în leafă. Însă Ali a răspuns că mai are vreme și că mai întâi ar vrea să vadă Bagdadul.

— Bagă de seamă! i-a răspuns Ahmed Deuf. Cetatea Bagdad este mult mai mare decât Cairo, și nu seamănă cu Cairo nici pe departe! Știi doar atât de bine, prietene Argint Viu, că cetatea Bagdad este jilțul califilor și loc de adunare a tuturor viclenilor și iscoadelor! Aici, la Bagdad, răsar din pământ, ca iarba, toți nelegiuții și toți hoții! Te sfătuiesc deci să nu te arăți în ulițe câteva zile!

**SE ARATĂ IAR ISTEAȚA ȘI ISCUSITA DALILA, PRIETENA
NOASTRĂ; VEDEM NEÎNCHIPUITE ÎNTRECERI DE
ISCUSINȚĂ; NE BUCURAM ȘI DE ISCUSINȚA FETEI
SEINAB; ÎN SFÂRȘIT, ALI ARGINT VIU E BĂGAT ÎNTR-O
FÂNTÂNĂ, ÎN PIELEA GOALĂ...**

Urmând sfaturile, Ali Argint Viu a rămas în ospetia lui Ahmed Deuf trei zile. Și venind ziua a patra, nu a mai. Putut răbda, n-a mai putut rămâne închis în casă. Și ieșind în uliță, a văzut deodată patruzeci de sclavi înarmați, și în urma lor a văzut-o pe Dalila cocoțată pe un catâr. Și avea Dalila coif de aur și platoșă strălucitoare. Tocmai se întorcea de la divanul califului, spre hanul ei. Și văzându-l ea pe Ali Argint Viu, a crezut că este Ahmed Deuf, întrucât semăneau amândoi ca două picături. În ochii lui Argint Viu străluceau șiretenia, dibăcia și îndrăzneala. Și ajungând Dalila la hanul ei, a luat o tăbliță de gresie și a scris pe ea fel de fel de nume, până ce, prin felurite vrăji, a ajuns să ghicească numele lui Ali Argint Viu, care îi era de mult cunoscut, din povestirile lui Ahmed Deuf. Și uitându-se ea în scrierea vrăjită, a văzut

deodată că steaua lui Ali Argint Viu strălucește mai tare decât steaua ei și a fiicei ei, Seinab.

Și intrând Seinab, a întrebat-o pe maică-sa ce văzuse și ce citise în ziua aceea, în vrăjile ei. După ce i-a istorisit cum a văzut pe uliță un fecior, strașnic semănând cu Ahmed Deuf, i-a istorisit cum a cercetat în vrăji, ghicind astfel că feciorul este Ali Argint Viu din Cairo, un fost ucenic al lui Ahmed Deuf și a spus mai departe Dalila că acest Ali Argint Viu va căuta să-l răzbune pe învățătorul său, pentru rușinea suferită din pricina lor.

— O, fata mea Seinab! a încheiat Dalila. Adă-ți aminte cum ne-am bătut noi joc de Ahmed Deuf! Acum, ucenicul său de bună seamă se va răzbuna! Ce vom face, o, Seinab?

— Ne putem măsura și cu Ali Argint Viu! a răspuns fata.

Și îmbrăcându-se Seinab în cele mai frumoase veșminte, și ieșind ea pe ulițele Bagdadului, l-a întâlnit îndată pe Ali. A întârziat puțin în preajma lui, și deodată i-a spus:

— Allah să binecuvânteze pe toți oamenii isteți! Și să binecuvânteze Allah pe feciorul din fața mea, pe tine, care ești atât de frumos...

Ali Argint Viu s-a întors spre ea, întrebând-o ce înseamnă aceste cuvinte.

I-a răspuns Seinab, mințindu-l că e fata unui neguțător și că e măritată cu un neguțător, că în ziua aceea ieșea pentru prima dată în uliță.

— Nespus de mult îmi placi, o, feciorule! a continuat ea. Iată de ce as dori să te poftesc la locuința mea, la masa mea...

Ali a primit poftirea, cu deosebită bucurie, și străbătând câteva ulițe, și-a adus aminte deodată de povața lui Ahmed Deuf. Și amintindu-și el de vorbele acestuia și de arătările lui, cum că Bagdadul este leagănul viclenilor, și-a dat seama că rău face încurcându-se. Și a vrut Ali Argint Viu să se întoarcă, să-și vadă de drum, dar Seinab l-a rugat așa de

frumos, încât el nu s-a mai putut împotrivi. Au ajuns împreună în fața unui serai mare, cu poarta închisă. Seinab s-a prefăcut deodată că a pierdut cheia și s-a rugat de Ali să sfarme poarta. Ali Argint Viu n-a vrut. Însă s-a învoit să deschidă lacătul, fără să-l strice. Și astfel au intrat ei în ogradă, și Seinab și-a scos vâlul, și văzând-o Ali cât este de frumoasă, a vrut s-o sărute, dar ea l-a rugat să aștepte până seara.

Deodată, s-au întins mesele și Seinab s-a dus să scoată apă din fântână.

— Vai mie! a răcnit ea deodată. Pierdută sunt!

Și sărind Ali de la masă, a întrebat-o ce s-a întâmplat. Ea i-a răspuns repede că a scăpat în fântână un inel cu diamante lăsat chezașie de către cineva soțului ei, pe suma de cinci sute dinari. Și ea s-a prefăcut că vrea să se dezbrace repede, să coboare în fântână, să-l scoată, însă Ali nu i-a îngăduit una ca asta. Astfel, s-a dezbrăcat Ali, gata să coboare în fântână. Și slobozindu-se el la fund, Seinab i-a luat veșmintele și a povestit mamei sale strașnica întâmplare.

Ali Argint Viu a rămas în adâncul fântânii, până s-a întors acasă, de la divan, emir Hasan, stăpânul aceluia serai.

Vrând emir Hasan să-și spele mâinile, a poruncit sclavilor săi să-i aducă apă proaspătă din fântână. Și slobozind un serv ciutura, când s-o tragă afară, a văzut că era așa de grea, încât s-a plecat asupra fântânii să vadă ce se întâmplă. Și deodată a zărit în adânc un om în pielea goală, răcnind în gura mare. Și au rupt-o servii la fugă, strigând că au văzut în fântână un duh necurat. Și și-au dat mai bine seama că într-adevăr în fântână se afla cineva străin, mai ales după ce văzuseră și poarta descuiată. Emirul Hasan, auzind de acestea, a poruncit strașnic să i se înfățișeze tot atunci patru hogi mari, să citească preasfântul Koran deasupra fântânii, până ce duhul necurat se va trage în adâncul ei.

Și au venit cei patru hogi. Și au citit ei mult și bine, însă

duhul necurat tot în fântână a rămas. Și văzând astfel, s-a apropiat emirul Hasan să-l vadă și el, și și-a dat seama îndată că duhul necurat era om ca toți oamenii. A dat deci porunci strașnice să fie scos neîntârziat. Astfel a fost scos din fântână Ali Argint Viu strigând:

— Slavă lui Allah, stăpânul cerului și al pământului că am scăpat cu zile!

Și întrebându-l emir Hasan ce fel de om este și cu ce se indeletnicește, Ali i-a răspuns că nu este hoț, dar că făcând baie în Tigrul, apa l-a repezit pe dedesubtul pământului și l-a dus până la fântână lui. Însă emirul Hasan n-a crezut una ca asta. I-a poruncit să-i spună adevărul. Și neavând încotro, Ali Argint Viu i-a spus adevărul, rugându-l să-i dea niște veșminte, să se poată întoarce acasă.

Și înfățișându-se el, înaintea lui Ahmed Deuf, în niște veșminte peticite, acesta i-a spus:

— Prietenul meu Ali Argint Viu! Mi-ar părea rău, dacă nu ți-aș fi spus că Bagdadul este cetatea hoților!

Și povestindu-i Ali întâmplarea sa, Ahmed Deuf i-a răspuns că fata aceea îi jucase și lui o festă nemaipomenită, lui și celor patruzeci de oameni ce-i are sub mână sa. Apoi, Ali Argint Viu a răs, însă s-a hotărât să nu se liniștească până ce fata Seinab îi va ajunge soție.

— Lucrul acesta nu va fi ușor deloc! i-a răspuns Ahmed Deuf.

Și venind și Hasan Șuman, prietenul lor, i-a spus și acesta:

— Dacă vrei să ajungi să-ți fie soție, ascultă-mă pe mine, o, Ali! Semeni grozav cu bucătarul de la hanul Dalilei. Boiește-ți părul și boiește-te pe față, și du-te neîntârziat în maidanul unde vine în fiecare dimineață acel bucătar să cumpere carne și legume. Intră cu el în vorbă! Poftește-l la un pahar dulce! De bună seamă, bucătarul la început nu se va învoi, dar dacă vei stăruii, nu va avea încotro, mai ales

dacă-i vei pune dinainte o friptură. Apoi, pe la al treilea pahar, totul va merge bine. O, Ali Argint Viu! Ascultă-mă bine și vei ajunge bine! Privește cu băgare de seamă la acest bucătar negru! Deprinde toate mișcările lui! Află câte farfurii sunt în han, află felul mâncărilor, hrana ce se dă animalelor, află locul unde stau cheile de la cămărilor cu plăcinte! Află, o, Ali, tot ce trebuie să se știe, pentru ca nimeni să nu bage de seamă că te-ai dus tu să slujești la han în locul bucătarului!

Și astfel, Ali Argint Viu și-a boit părul, s-a înnegrit la trup și s-a dus să urmeze sfatul lui Hasan Șuman, întocmai. Și întâlnindu-l pe bucătarul Dalilei, și poftindu-l la un pahar dulce, i-a pus în pahar un leac adormitor, apoi dezbrăcându-l i-a luat veșmintele și coșul cu marfă, și astfel s-a dus La han. Și tot după sfatul lui Hasan Șuman, Ali Argint Viu trebuia să fure veșmintele Dalilei și cei patruzeci de porumbei călători.

Ajungând Ali Argint Viu la poarta hanului, Dalila l-a cunoscut îndată și a început a striga:

— Dar ce ai făcut cu bucătarul meu, ticălosule?

— Dar care bucătar, preacinstită Dalila? Oare mai ai alt bucătar în afară de mine?

— Minți cu nerușinare! i-a răspuns Dalila. Mare prefăcut ești, Ali Argint Viu...

— Ce fel de vorbă este aceasta, o, stăpâna mea? a răspuns Ali. Dacă mai grăiești astfel, eu te părăsesc!

Și auzind sclavii Dalilei că bucătarul lor era gata să plece, au început a striga, și strigau strașnic către Dalila:

— De ce vrei să ne izgonești prietenul, o, Dalila? Află că dacă-l izgonești pe el, atunci și noi te părăsim...

— Dar aflați, robi ticăloși, că omul acesta nu este bucătarul meu! Și ca încredințare, iată, să cercetăm dacă este într-adevăr negru sau numai s-a boit în negru!

Și repezindu-se toți asupra lui Ali, și spălându-l, au văzut

că culoarea neagră nu i se ia. Dalila a rămas cu o mare îndoială. Însă sclavii săi au rugat-o să-l lase să pregătească prânzul, astfel crezând ei că-l vor descoperi. Și întrebându-l pe Ali, Dalila, ce mâncări a pregătit cu o zi mai înainte, acesta a răspuns ca pe sfoară, încât Dalila a rămas peste măsură de mirată. Apoi s-a dus de-a dreptul la locul unde se aflau cheile cămărilor, a pregătit mâncarea poruncită și a turnat în mâncăruri leacuri adormitoare din belșug.

Și iată, Dalila și Seinab, ospătându-se, au adormit ca morții, și au adormit ca morții toți slujitorii lor. Și otrăvind câinii Dalilei, Ali Argint Viu și-a luat înapoi veșmintele, și a luat veșmintele Dalilei și cei patruzeci de porumbei călători.

Astfel, s-a dus de-a dreptul acasă. S-a repezit numaidecât după aceea în maidan, și găsindu-l pe bucătarul Dalilei, i-a înapoiat veșmintele și coșul luat în crâșmă.

Și ajungând bucătarul la han, și-a găsit stăpâna dormind și pe servii ei dormind. Mai tare ca toți și mai adânc dormea fata Seinab. Și a găsit bucătarul porumbeii furați și câinii otrăviți.

Trezindu-se Dalila după o vreme, a început să strige și să blesteme, căindu-se că n-a stăruit în credința ei că bucătarul nu era bucătarul ei. Și s-a îmbrăcat Dalila și s-a dus de-a dreptul la Hasan Șuman. Și l-a găsit acolo pe Ali Argint Viu, așezat la masă.

— Ce vrei? a întrebat-o Hasan Șuman. Nelegiuite! Ai uitat că împreună cu pescarul Soreic, fratele tău, mi-ai făcut atâtea neajunsuri? Ce pozne ați mai pus la cale?

— Vei fi având dreptate! a răspuns Dalila. Dar de data aceasta am fost eu păcălită! Mi s-au furat porumbeii, și am venit să ți-i cer...

— Iată porumbeii tăi, o, Dalila! i-a răspuns Hasan Șuman. Porumbeii tăi au fost tăiați și fripți!

— Poftește și ospătează-te și tu din porumbeii tăi! a spus și Ali, arătând spre niște porumbei fripți, aflați pe masă.

Astfel auzind, Dalila s-a speriat peste măsură și îndată s-a plecat asupra porumbeilor și i-a mirosit. Tot atunci și-a dat seama că nu erau porumbeii ei, că dacă erau ai ei ar fi mirosit a mosc, întrucât îi hrănea cu boabe de mosc.

— Dacă nu crezi, i-a spus Hasan Șuman, fie și așa! Ali Argint Viu îți va înapoia porumbeii, numai dacă-i vei da ce-ți va cere...

— Și ce-mi cere Ali? a întrebat Dalila.

— Ți-o cere pe fiica ta, să i-o dai de soție...

— Cu mare bucurie! a răspuns Dalila. Aflați însă că eu nu am nicio putere asupra ei i Dar dacă Ali este un viclean desăvârșit, să se ducă la unchiul ei, la pescarul Soreic, care îi este tutore. Cere-o de la el!

— Vrei oare, o, Dalila, să stricăm prietenia dintre noi? Nu știi oare că Soreic este mai pungaș decât toți pungașii Răsăritului? Știi doar cum momește el mușteriii! Când vrea să-i momească, atârnă după ușă o pungă cu două mii dinari și toată ziua strigă în gura mare:

SOREIC ARE O PUNGĂ CU CLOPOȚEI... ÎNCERCĂRILE LUI ALI DE A I-O ȘTERPELI; ÎNSĂ CLOPOȚEII SUNĂ, ȘI ÎNCERCĂRILE LUI DAU GREȘ, ȘI SE ÎNTOARCE COTONOGIT, ÎN FUGA CATĂRULUI, LA MEȘTERUL ȘI ÎNVĂȚĂTORUL SĂU ÎNTRU ISCUSINȚĂ; APOI, SOREIC E SPERIAT CU NIȘTE ȘERPI!!!

„Ascultați bine, pungași din Bagdad și spărgători din Egipt! Ascultați bine, vicleni din Persia! Dacă aveți curaj, veniți și furați-mi punga aceasta!” așa strigă Soreic, și după cum știi, o, Dalila, mulți au încercat să-i fure punga, dar toți au fost uciși, pentru că punga are niște clopoței. Cum vin hoții, clopoțeii răsună și Soreic se și înfățișează...

— Dar oare are voie să se teamă de ceva cel ce o vrea de nevastă pe fata mea? așa a întrebat Dalila, și atunci Ali a răspuns că e gata să fure punga lui Soreic.

Și înapoind Dalilei cei patruzeci de porumbei, s-au adunat la sfat, împreună cu Ahmed Deuf și cu Hasan Șuman. Strașnic îl sfătuiău amândoi să-și vadă de treabă, să nu-i mai trebuiască fata Seinab! Însă Ali nici n-a vrut să audă. Și sfârșind ei ciorovăiala, Ali Argint Viu s-a prefăcut a fi femeie însărcinată. A închiriat un catâr și așa a prins să se preumbe prin Bagdad.

Și ajungând în fața prăvăliei lui Soreic, a spus către stăpânul catârului:

— Strașnic îmi miroase a pește prăjit! Du-te și spune stăpânului acestei prăvălii să-mi pregătească un pește mare, căci nu mai pot de poftă...

Și astfel, în timp ce stăpânul catârului a intrat la Soreic, Ali a început să strige că dacă nu i se aduce pește, leapădă copilul. Și auzind astfel, pescarul Soreic a fugit neîntârziat într-o încăpere din fund, spre a aduce pește. Folosind clipa aceea, Ali a înșfăcat punga cu două mii dinari. Însă Soreic auzind sunetul clopoțelilor, a sărit numaidecât răcnind:

— O, șiretule și Prefăcutule! Iată ce ți se cuvine!

Și a început să-l lovească pe Ali Argint Viu, până ce acesta s-a îndepărtat în fuga catârului.

Cu mare rușine s-a întors la Hasan Șuman! A aruncat cu scârbă veșmintele femeiești. Neîntârziat, a îmbrăcat veșmânt de serv. Și din nou s-a dus la pescarul Soreic și i-a cerut pește cald. Și când s-a dus Soreic în bucătărie, să pregătească peștele, Ali a desprins punga, dar iar au răsunat clopoțelii și a trebuit să o rupă la fugă. Și arunca în urma lui pescarul cu nenumărate pietre. Și s-a întâmplat că una din pietre să nimerească drept în capul unui cadu care trecea pe acolo cu o farfurie plină de ciorbă fierbinte. S-a spart farfuria, iar ciorba i-a curs în mânecă și i-a pătat veșmintele. Îndată

s-au adunat în jurul lui Soreic fel de fel de oameni mânioși, poruncindu-i ca altă dată să nu mai săvârșească astfel de lucruri și să nu mai țină punga ca momeală, la ușa sa. A făgăduit Soreic, însă în ziua următoare Ali a văzut punga cu clopoței în același loc. Și a chemat Ali, tot atunci, un îmblânzitor de șerpi care tocmai trecea pe acolo. L-a rugat să meargă cu el acasă, întrucât are doi copii care ar vrea să se veselească cu meșteșugul lui. Și venind îmblânzitorul de șerpi la locuința lui, acesta a întins masa și i-a turnat leac adormitor în mâncare. Cum a adormit îmblânzitorul de șerpi, i-a luat îndată veșmintele, sacul cu cei doi șerpi și toate sculele de îmblânzit. Așa a mers Ali din nou la casa de negoț a lui Soreic și a început a cânta după pravilele îmblânzitorilor de șerpi, cerând pomană.

— Allah să te ocrotească! a răspuns Soreic. Poftește la mine, îmblânzitorule...

Și intrând Ali în casa de negoț a lui Soreic, a zvârlit la picioarele sale cei doi șerpi. Și s-a speriat Soreic așa de tare, încât a rupt-o la fugă spre adâncul încăperilor. Ali Argint Viu a vrut să apuce punga, dar și de data asta Soreic a năvălit asupra lui și l-a lovit cu pietre. Și l-a nimerit una din pietre pe sclavul unei mari căpetenii de oști care tocmai trecea. Și s-a oprit căpetenia și a poruncit lui Soreic să ia punga de la ușă numaidecât, pentru a nu se mai întâmpla astfel de lucruri. Însă Ali a văzut punga la locul său și în ziua ce a urmat. Și a încercat el în fel și chip, dar Soreic s-a dovedit viclean neîntrecut. Și temându-se Soreic că până la urmă să nu pătească ceva cu vecinii săi, s-a hotărât ca după a șaptea încercare a lui Ali să-i lase să pătrundă în casa sa.

Odată, într-o seară, Ali s-a strecurat în locuința pescarului. L-a auzit pe acesta spunând:

— Ascultă, soția mea, fostă sclavă a lui Djafar, fiul Barmekizilor! În sfârșit, soția mea, iată că nimeni n-a fost în stare să-mi fure punga cu aur! Ți-am făgăduit că ți-o voi da

de ziua fiului nostru, All Allah! Să păstrezi punga aceasta. Ai grijă de ea, pentru că azi eu mă voi duce la petrecere, la un vecin.

Soția lui a luat punga și i-a răspuns:

— Înainte de a te duce, o, soțul meu, odihnește-te puțin!

Și astfel, el s-a întins pe un divan și a adormit repede. Ali s-a strecurat în încăpere, în vârful picioarelor, a luat punga și s-a dus cu ea la vecinul unde trebuia să fie petrecerea. Și iată că dormind, pescarul Soreic a visat că s-a arătat o pasăre și i-a luat punga. A sărit speriat și a început a striga și i-a poruncit soției sale să vadă dacă punga este la locul ei. Însă punga nu mai era.

— Vai mie! se văieta Soreic. Ali mi-a furat-o!

I-a răspuns soția:

— Află că dacă nu aduci punga înapoi, nu-ți deschid ușa la întoarcere!

Soreic și-a văzut de drum și s-a dus la petrecere, știind că va veni acolo și Ali. Și văzându-l pe Ali, s-a îndosir după o perdea, gândind:

— Prea bine! Punga mea mai este la el în buzunar, și în curând mi-o voi lua înapoi...

După aceea, pescarul Soreic a părăsit casa de petrecere și s-a dus repede la Ahmed Deuf. Și intrând el nevăzut de nimeni, fiindcă toți dormeau, iată că într-un târziu a venit Ali de la petrecere și a bătut la ușă. A întrebat pescarul Soreic, cu glas prefăcut ca al lui Ahmed Deuf:

— Cine-i acolo?

— Ali Argint Viu, egiptianul!

— Dar punga lui Soreic o ai?

— O am! Deschide repede!

— N-am voie să-ți deschid! a răspuns pescarul. Dă-mi mie punga, și-ți deschid după aceea!

— Dacă-i așa, vără mâna pe sub ușă și na-ți-o...

Acestea întâmplându-se, Soreic și-a vărât mâna pe sub

ușă, a luat punga și și-a văzut de drum pe o ușă din fund. Și stând Ali în fața ușii și văzând că nu-i deschide nimeni, a prins să bată așa de tare, încât toți cei din casă s-au sculat. Ahmed Deuf i-a deschis el însuși, întrebându-l:

— Dar punga o ai?

— Îți vine să glumești! a răspuns Ali. Oare nu ți-am dat punga acum câteva clipe?

— Jur pe Allah! a răspuns Ahmed Deuf. N-am luat de la tine nicio pungă! De bună seamă, te-a păcălit Soreic, pescarul!

— Dacă-i așa, a răspuns Ali, atunci punga va fi a mea din nou...

Și astfel s-a întors el la petrecere și s-a uitat după Soreic. Și văzându-l, s-a îndesit după o perdea. Apoi s-a dus repede la casa pescarului. A urcat pe o terasă și s-a uitat în jos, înăuntrul unei încăperi, unde dormea soția acestuia. Și coborând el în încăperea, a luat veșmântul soției lui, iar pe ea a stropit-o cu un leac adormitor. Și s-a îmbrăcat Ali în veșmântul soției lui Soreic, și s-a pus pe așteptare. Și iată că deodată s-au auzit bătăi în ușă.

— Cine bate? a întrebat Ali, cu glas prefăcut.

— Eu sunt! a răspuns Soreic.

— Am jurat să nu-ți deschid, a răspuns Ali, pân' nu-mi aduci punga înapoi! Ai adus-o?

— Da, soția mea, am adus-o! a răspuns Soreic.

— Dacă-i așa, atunci dă-mi-o! a răspuns Ali, și astfel, Soreic a îndesat punga pe sub ușă. După aceea, în zadar a așteptat el să se deschidă ușa. Iar într-un târziu, după ce Ali și-a văzut de drumul lui, Soreic a bătut din nou.

— Dar punga ai adus-o? l-a întrebat soția lui.

— Dar oare nu ți-am împins-o pe sub ușă acum câteva clipe? s-a minunat Soreic.

— Despre așa ceva nu știu nimic! i-a răspuns soția.

Și iar și-a dat seama Soreic, pescarul, că Ali îi șterpeliase

punga. Și uitându-se soția lui Soreic alături de ea, a văzut că lipsea și fiul lor All Allah. A început să strige din răspuțeri:

— Feciorul meu! Unde este copilul meu? Dacă nu mi-l aduci tot acum, mâine te părăsc vizirului Djafar Barmekidul, căci numai tu, cu punga ta, ai ispitit aici fel de fel de hoți!...

— Taci! s-a stropșit spre ea pescarul Soreic. Ți jur, pe numele lui Allah, că mâine dimineață All Allah va fi din nou sub acoperișul nostru!

— Eu nu cred că va fi așa ușor! a răspuns femeia. Mai bine dă-i lui Ali punga cu aur, căci astfel ți va da copilul înapoi!

În vremea asta, Ali Argint Viu sta de vorbă cu Ahmed Deuf și cu Hasan Șuman.

— Al cui era copilul adus astă-noapte? l-a întreat Hasan Șuman.

— Dar s-a întâmplat ceva cu el? a întreat Ali.

— Păcat de el! a răspuns Hasan. Într-o clipă, m-a ispitit șarpele și i-am dat mâncare, și el s-a înecat! Iată-l aici, acoperit de veșmintele morții!

De fapt, știind Ahmed Deuf că pescarul Soreic își va căuta copilul, a tăiat un miel și l-a învelit în veșminte de mort. Și venind Soreic, și văzând mortul, a început a răcni:

— O, Allah, unde mi-i feciorul?

— Iată-l! a răspuns Ahmed Deuf.

Atunci, pescarul Soreic, dezvelind stârvul, a văzut un miel întins și a rostit:

— O, Ali Argint Viu! Iată, înapoiază-mi copilul și oprește-ți punga...

— Punga aceasta este a lui, pe sfânta dreptate! a intrat în vorbă Ahmed Deuf. De atâta vreme ai tot ispitit hoții și pungașii! Totuși, Ali ți înapoiază punga, dacă-l însori cu nepoata Seinab, fata Dalilei...

— Cum m-aș prinde la una ca asta? a întreat pescarul. Eu aș putea s-o sfātuiesc doar! Cum i-aș porunci? În ce mă privește, nu am nimic împotriva! Îmi iau banii înapoi, iar fata

Seinab să se mărite cu cel ce-i va aduce, drept dar de nuntă, veșminte și pietre scumpe de la fata Camrs, din seminția Uzra...

— Dacă nu-i voi aduce veșminte și pietre scumpe de la fata Camrs, din seminția Uzra, atunci nu sunt vrednic de fata Seinab! a răspuns Ali.

Din cale-afară de mulțumit s-a întors pescarul Soreic la locuința sa. Și întrebând după aceea Ali cine este tatăl fetei din seminția Uzra, Ahmed Deuf i-a răspuns:

— Află, o, Ali! Omul acesta, din seminția Uzra, este un deosebit vrăjitor, care te nimicește dacă îndrăznești să mergi cumva împotriva lui. Toate spiritele din Răsărit îi dau ascultare lui! Acest om vrăjitor locuiește într-un serai, afară din cetate, un serai cu pereți de aur și argint. Și seraiul acesta se vede numai atât timp cât vrăjitorul se află înăuntrul lui. Cum părăsește seraiul vrăjitorul, nu se mai vede nici urmă. În vremea zilei, vrăjitorul acesta din seminția Uzra stă în cetate, unde are o casă de negoț cu aur. Cum vine seara, se întoarce în seraiul său, la Camrs, fiica sa. Și îndată ce pune la picioarele fiicei sale veșminte și pietre scumpe, cumpărate din cetate, încarcă pe o tipsie cele mai frumoase pietre scumpe, și atârându-le pe o terasă, prinde a striga: „Apropiați-vă și veniți, hoți ai Egiptului! Apropiați-vă și veniți, oameni fără căpătâi din Mesopotamia! Îndrăzniți și apropiați-vă, tâlhari persani! Aflați că cine izbutește să fure tipsia aceasta o păstrează cu tot, cu pietrele scumpe!”

Acestea zicându-le, Ahmed Deuf a adăugat:

— Acesta este omul din seminția Uzra! Au greșit până acum hoții Egiptului și toți pungășii Mesopotamiei! Iar toți cei ce au încercat să-i fure tipsia cu pietre scumpe au fost îndată prefăcuți în măgari și maimuțe...

VRĂJITORUL DIN UZRA; CUTEZĂTORUL ALI NU SE

ASTÂMPĂRĂ; E PREFĂCUT ÎN MĂGAR; PE URMA, ÎN URS; PE URMĂ, ÎN CÂINE – DAR TOT NU SE ASTÂMPĂRĂ...

Mie nu mi-i frică de nicio primejdie! a răspuns Ali Argint Viu. Vreau s-o împodobesc pe preafrumoasa Seinab, fata Dalilei, cu veșmintele și cu podoabele fetei Camrs!

Și iată că arătându-i-se unde-și avea casa de negoț omul din Uzra, Ali a așteptat în apropiere până ce acesta a lăsat obloanele, a încărcat desaga cu aur pe catâr și și-a văzut de drum. L-a urmărit Ali până în afara cetății. Deodată, vrăjitorul din Uzra s-a oprit, a scos din buzunar o punguliță cu nisip, a mormăit câteva cuvinte, și risipind nisipul în aer, s-a arătat în fața lui un serai de aur. Catârul vrăjitorului din Uzra a urcat pe scări și s-a făcut nevăzut. Și a intrat vrăjitorul din Uzra în serai, și s-a dus cu odoarele la fata Camrs. Și ea a strigat:

— O, tatăl meu! Bine ai venit!

Și din nou, vrăjitorul din Uzra a luat tipsia cu pietre scumpe, și atârănând-o deasupra unei terase, a început a striga:

— Apropiați-vă și veniți, hoți ai Egiptului! Apropiați-vă și veniți, oameni fără căpătâi ai Mesopotamiei! Apropiați-vă și veniți, tâlhari persani! Și care din voi se va dovedi mai dibaci va dobândi tipsia aceasta și pietrele acestea...

Pe urmă, rostind niște cuvinte, a coborât din tavan o masă întinsă. Și s-a așezat vrăjitorul și a mâncat. Și săturându-se, masa aceea s-a făcut nevăzută, și rostind vrăjitorul din Uzra alte cuvinte, a coborât altă masă, încărcată cu vinurile cele mai scumpe și cupele cele mai scumpe.

Ali sta ascuns după o ușă. Se gândea că vrăjitorul din Uzra are să se îmbete, și el are să-i poată veni de hac.

Într-adevăr, vrăjitorul din Uzra s-a îmbătat curând. Ali și-a tras paloșul și s-a repezit la el. Însă vrăjitorul a strigat:

— Să-ți încremenească mâna cu paloș cu tot!

Și iată că mâna lui Aii a rămas încremenită. Și încercând să apuce paloșul cu mâna stângă, i-a încremenit și aceasta, la un cuvânt al vrăjitorului. Și i-au încremenit și picioarele. Și l-a lăsat vrăjitorul din Uzra să stea așa, nemișcat, cu mâinile întinse, încremenite. Apoi l-a întrebat:

— Cine ești și ce cauți?

— O, vrăjitor din Uzra! a răspuns Ali. Sunt Ali Argint Viu, din cetatea Cairo! Află că am cerut-o de nevastă pe fata Dalilei, Seinab! Mi s-a răspuns că nu o pot dobândi dacă nu-i aduc veșmintele și pietrele scumpe ale fiicei tale, Camrs! Dacă vrei să ai liniște, dă-mi numaidecât veșmintele și odoarele fetei Camrs!

— Îți dăruiesc viața! a răspuns vrăjitorul din Uzra. Lasă-te păgubaș de astfel de îndrăzneli, căci altfel te voi preface în gorilă sau în măgar! Nu te-aș cruța, dacă n-aș vedea deasupra frunții tale sclipind steaua fericirii...

— Află, vrăjitor din Uzra! i-a răspuns Ali. Eu, unul, când mă hotărâsc la un lucru, niciodată nu dau înapoi...

Auzindu-l astfel, vrăjitorul a umplut o ceașcă cu apă și a rostit câteva cuvinte. Și stropindu-l cu apa aceea pe Ali, a poruncit strașnic:

— Îți poruncesc ție! Părăsește-ți înfățișarea de om și prefă-te măgar!

Și abia a rostit el cuvintele acestea, și înaintea lui se afla un măgar cu copite și cu urechi binecuvântate! Scotea mugete ca măgarul. Și cu toate că auzea și pricepea totul ca înainte, sărmanul Ali nu putea grăi. După aceea, vrăjitorul din seminția Uzra a făcut cu piciorul un cerc în jurul lui, și îndată s-a ridicat zid. Și s-a așezat vrăjitorul din nou la masă, să beie mai departe. Și a mai băut câteva cupe și a adormit. Astfel a trecut ziua întâia. Și venind ziua a doua, s-a dus la Ali.

— Ascultă, măgarule! Tot aveam de gând să cruț astăzi

catârul! De aceea m-am hotărât să pun șaua pe tine, să te încălec și să merg în cetate!

Și încuind bine veșmintele și podoabele fetei Camrs într-o încăpere, a adus desaga și a pus-o pe spinarea lui Ali. Apoi a pus șaua și a încălecat. Cum a ieșit din serai, totul a dispărut.

Și ajungând în cetate, vrăjitorul din Uzra s-a oprit în fața prăvăliei lui, a coborât, a luat desaga și l-a legat pe Ali la ușă.

Și iată, venind un neguțator nenorocit, l-a rugat pe vrăjitor să-i cumpere o brățară de aur.

— Dar la ce ți-ar folosi banii? a întrebat vrăjitorul.

— Vreau să-mi cumpăr un măgar, a răspuns neguțatorul.

— Îți vând măgarul meu!

— Allah te binecuvânteze! a adăugat neguțatorul. De-acum îmi voi cumpăra o saca, voi căra apă, și așa îmi voi câștiga zilele!

Gândea Ali în sinea sa: „Dacă omul acesta mă va inhăma la saca și va trebui să străbat cetatea doar de zece ori pe zi, viața mea s-a dus...” Astfel, a fost dus el la casa omului aceluia. Și venind o dată nevasta acestui om, și aducându-i nutreț, s-a repezit Ali asupra ei, i-a căzut la picioare și a început să strige, și au dat buluc vecinii speriați de întâmplarea aceasta. Și venind soțul acestei femei, și povestindu-i ea ce s-a întâmplat, i-a poruncit, cu scrâșnirea dinților:

— Ori vinzi acest măgar, ori tot acum ne înfățișăm cadiului pentru despărțenie! Căci măgarul acesta trebuie să fie spirit rău intrupat în măgar!

Și luând omul acela măgarul, s-a dus din nou la vrăjitorul din Uzra. Și spunându-i că nu-l mai poate ține, acesta i-a răspuns:

— Prea bine, dreptcredinciosule musulman!

Și dându-i banii înapoi, l-a răscumpărat pe Ali. Apoi, seara, a pus din nou șaua pe el, și a pus pe el desaga, și a

pornit afară din cetate. Și rostind în fața lui Ali câteva cuvinte, a adăugat:

— Stă în puterea ta, nenorocitul, să fii din nou om sau să te prefac în urs! Îți poruncesc să nu mai umbli după podoabele fiicei mele, să-ți iei gândul de la fata Seinab...

Și cum Ali s-a împotrivit, vrăjitorul din Uzra a rostit câteva cuvinte, și îndată îndrăznețul Ali sta în fața lui întrupat în urs...

Și venind ziua a doua, l-a luat în oraș și l-a legat într-un lanț înaintea ușii sale, după ce i-a pus botniță.

Și iată că a venit la vrăjitorul din Uzra un neguțător, și i-a rugat să-i vândă ursul. Să i-l vândă, pentru că vrea să-i taie și să-i scoată grăsimea, spre a fi dată unei rude de-a lui, aflată pe patul morții. Astfel a vândut vrăjitorul din Uzra ursul. Și trecând omul acela prin fața unei măcelării, s-a oprit, cu Ali în urma sa, și i-a poruncit măcelarului să vie la el acasă, spre a-l tăia. Și astfel, cum a ajuns acasă, a venit măcelarul, și legându-l pe Ali cum se cuvine, l-au atârnat sus, și măcelarul își cumpănea cuțitul, gata să-lucidă. Tot atunci însă s-a arătat spiritul cel mare al urșilor, și văzând ce i se întâmplă lui Ali, l-a înșfăcat pe sus și l-a dus drept în seraiul vrăjitorului din Uzra! Și neîntârziat, spiritul urșilor a adus-o de față și pe Camrs. Și văzându-l Camrs pe Ali, s-a îndrăgostit de el și l-a rugat pe tatăl său să-l ierte, după ce-i dăduse înfățișarea firească. Însă Ali Argint Viu a rămas neînduplecat în voința sa.

Pentru că Ali voia numaidecât să ia veșmintele și podoabele fetei Camrs, vrăjitorul din Uzra l-a prefăcut în câine. Și ducându-l în cetate, toți câinii mahalalelor l-au mușcat și l-au sfâșiat. Și iată, trecând prin fața prăvăliei unui mămular i s-a făcut acestuia milă de el. A fugărit câinii și l-a luat în casa sa. Și simțind fiica mămularului apropierea câinelui, și-a acoperit repede fața și a spus:

— Preaiubit tată! De ce aduci în casa noastră bărbați

străini?

— Dar unde vezi tu bărbați străini? s-a mirat mămularul. Am adus un sârman câine scos din colții câinilor din mahala...

— Acesta nu este câine! a răspuns fata. Acesta este Ali Argint Viu, din țara Egiptului, pe care vrăjitorul din Uzra i-a prefăcut în câine!

Și fata mămularului s-a întors spre Ali:

— N-am dreptate?

Atunci, Ali a făcut un semn din cap.

— Dacă mă iei de nevastă, îți dau înfățișarea firească! Și Ali a făcut un semn din cap, că se învoiește.

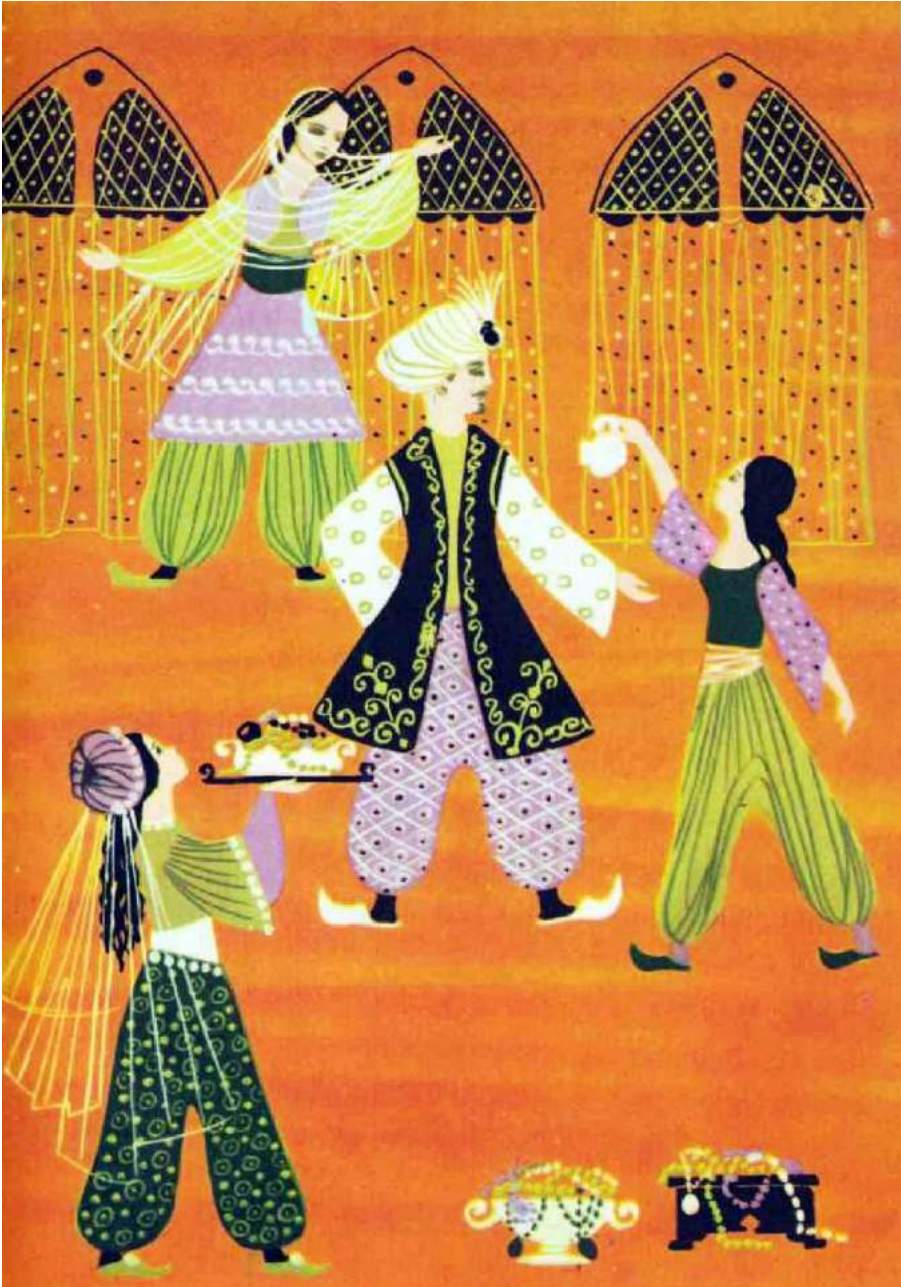
Și luând ea o ceașcă cu apă, a rostit fel de fel de cuvinte, fel de fel de nume sfinte și fel de fel de stihuri din cartea Koranului. Însă, pe când rostea ea acestea, s-a auzit un strigăt mare. O sclavă s-a repezit în încăpere.

— Așa îți ții cuvântul? s-a repezit sclava spre fata mămularului. Mi-ai făgăduit doar că n-ai să te măriți niciodată! Află! s-a întors sclava spre mămular. Înainte vreme, eu am slujit în seraiul vrăjitorului din Uzra! De câte ori lipsea el de acasă, m-am plecat peste cărțile lui de vrăji și am învățat vrăjitoria. Când m-ai luat apoi în casa ta, eu ți-am învățat fiica vrăji nenumărate.

Și sclava s-a întors spre Ali:

— Vrei să mă iei pe mine de nevastă?

Și răspunzând Ali printr-un semn din cap, sclava a ridicat ceașca și l-a stropit, și îndată și-a căpătat la loc înfățișarea de bărbat neînchipuit de frumos.

— Ești mulțumit? a întrebat mămularul.

— Sunt mulțumit! a răspuns Ali. Însă trebuie s-o iau de soție pe fata Seinab...

Tot atunci, s-a înfățișat acolo Camrs, fata vrăjitorului din Uzra.

— De obicei, a spus ea, bărbații sunt cei ce aduc femeilor daruri de nuntă! De data asta, iată că o femeie face daruri bărbaților! Îți dau veșmintele mele și-ți dau odoarele! Află, Ali Argint Viu, că astă-noapte am dat tatălui meu, care este un dușman al oamenilor, un leac adormitor! După ce a adormit, i-am tăiat capul, spre a scuti fața pământului de un astfel de ticălos!

Ali a luat tipsiile de aur și pietre scumpe, și a luat podoabele fetei Camrs, și capul tatălui ei, și așa s-a întors la locuința sa. Însă în vreme ce mergea spre locuință, s-a oprit în fața lui un neguțător de dulciuri. Și dându-i lui Ali dulceața, i-a cerut ceva în schimb. Așa de fericit era Ali, încât a luat dulceața, și mâncând-o, a adormit deodată și a căzut la pământ. Iar neguțătorul de dulciuri a luat toate averile lui și a fugit. Și apropiindu-se un cadiu, mai încolo, i-a dat și acestuia dulceața, și a mâncat-o și acesta. Și îndată a căzut și cadiul la pământ. Și mergând neguțătorul de dulciuri mai încolo, s-a întâlnit cu alt cadiu, care i-a dat o bucată de plăcintă. Și înghițind neguțătorul de dulciuri bucata de plăcintă, a căzut într-un somn mai adânc ca moartea. Cadiul i-a luat lada eu mărfuri și și-a văzut de drum.

Să se afle, o, ascultătorilor, că acel cadiu nu era altul decât iscusitul emir Hasan Șuman!

În vremea aceea, pescarul Soreic se afla la Dalila. După ce i-a spus să fie cu ochii în patru, a incredințat-o că Ali nu va putea dobândi niciodată veșmintele și odoarele fetei Camrs. Dalila l-a chemat pe nepotul ei, Ahmed Iakid, și l-a rugat să se îmbrace în straie de neguțător de dulciuri, și să-l caute pe

Ali, să-i fure odoarele. Multă vreme l-a căutat acest Ahmed Iakid! Dar în sfârșit l-a întâlnit, și dându-i dulceața, l-a adormit și i-a luat lada. Hasan Șuman se prefăcuse în cadriu și-l căuta și el pe Ali, care lipsise atâtea zile. Și venind acasă, cu odoarele și cu veșmintele fetei Camrs, și venind acolo și Ali, toate s-au petrecut cum era scris să se întâmple!

Astfel, Ali, prin iscusința sa, a dobândit veșmintele și odoarele fetei Camrs. Și venind ziua a doua, s-a înfățișat Ahmed Deuf, împreună cu Ali, la califul din Bagdad, arătându-i ca pe cel mai îndrăzneț dintre oameni. Neînchipuit de mult i-au plăcut califului înfățișarea lui Ali și faptele lui. Și povestind Ahmed Deuf toate faptele și întâmplările, mult s-a minunat califul! Numai când i s-a spus despre moartea vrăjitorului din Uzra, n-a voit să le dea crezare. Și intrând fata Camrs în divan, și întărind spusele lui Ahmed, califul din Bagdad a dat mare strigare lui Allah! Și i-a dăruit califul din Bagdad agerului Ali tot bazarul seminției Uzra, cu toate averile cuprinse. Și întrebându-l ce ar mai pofti, Ali i-a răspuns:

— Nu am altă dorință, stăpân al dreptcredincioșilor, decât să-mi fie îngăduit să calc cu tălpile mele pe sfintele tale covoare și să stau la masă întinsă lângă luminăția ta...

— Facă-se voia ta! a răspuns califul. Dar altceva nu mai dorești?

— Ba da, stăpân al tuturor dreptcredincioșilor! Aș voi, întrucât mi-au sosit patruzeci de prieteni din cetatea Cairo, să-i iei în slujba ta!

— Din nou facă-se voia ta, o, Ali! a răspuns califul.

Și dând poruncă vistiernicului, acesta s-a înfățișat numaidecât cu nenumărate pungi, și dând porunci strașnice măsurătorilor și ziditorilor, s-au înfățișat măsurătorii și ziditorii, zidind, pentru cei patruzeci de prieteni, patruzeci de seraiuri...

— Dar altă dorință nu mai ai? a întrebat califul din nou.

— Sultan al tuturor timpurilor! a răspuns Ali. Roag-o pe Dalila să mi-o dea de soție pe fata ei, Seinab! Am dobândit veșmintele și podoabele fetei Camrs! Soția mea, sclava mămularului, m-a părăsit și am rămas singur. Roag-o pe Dalila, sultan al tuturor timpurilor...

Fiind și ea de față, Dalila a clătinat din cap, spunând cu adâncă smerenie:

— Facă-se voia lui! Chiar astăzi să fie scris hrisovul de nuntă și să se bată pe el pecetea!

Și astfel, cinstiților ascultători, astfel s-au petrecut lucrurile.

Iar în ce privește istoria aceasta, ea se află scrisă la pagină de aur în cronicile Bagdadului, ca un semn de nemărginită prețuire față de tinerii iscușiți și îndrăzneți, față de tinerii care nu se lasă păgubași niciodată, când pornesc în viața lor spre încercări grele. Laudă tuturor feciorilor îndrăzneți, laudă tuturor celor ce nu șovăiesc, căci ei sunt podoaba lumii și vremurilor! Laudă lui Allah, care veghează asupra tuturor și încununează cu cununa răsplăților îndrăzneala și neșovăirea...

URMEAZĂ O ISTORIE CU ABD A BRAHMAN, BARBĂ CINSTITĂ ÎN CETATEA LUI; EL AVEA O FATĂ ȘI UN FECIOR; DAR... SĂ-I URMĂRIM ISTORIA...

Preacinstiților și evlavioșilor ascultători! Laudă lui Allah, cel ce a acoperit lumea cu mantia înstelată a cerului! Laudă lui Allah, izvorul tuturor faptelor și tuturor întâmplărilor! Laudă lui Allah, cel ce deopotrivă ocrotește furnica și elefantul, ticălosul și vrednicul! Laudă vouă, încă o dată, cuvioșilor ascultători, și aflați că într-o cetate răsăriteană trăia un neguțător nespus de bogat, cu numele Abd

Arrahman. Și avea neguțătorul acela un fecior așa de frumos, și o fată așa de frumoasă, încât feciorului i-a pus numele Luceafărul Lumii, iar fetei Lună Plină!

Și așa de tare se temea neguțătorul Abd Arrahman, ca ochii oamenilor să nu-i deoache copiii, așa de tare se temea el de viclenia, de răutatea și de pizma oamenilor, încât până la patrusprezece ani nu i-a lăsat să iasă din casă. Și după cum spun cronicile, nu le-a adus nici dascăli, ci singur îi învăța împreună cu soția sa, îi învăța scrierea, citirea Koranului, matematicile, cât și toate științele timpului. Când însă a împlinit feciorul patrusprezece ani, soția neguțătorului a spus:

— Bărbatul meu Abd Arrahman! Cât mai ai de gând să-ți ții feciorul închis în casă? Lucrul acesta ar mai putea merge cu fata noastră, Lună Plină, dar băiatul trebuie să iasă neîntârziat între oameni! Te sfătuiesc deci ca numaidecât să-l iei cu tine în bazar, arată-i prietenilor tăi și învață-l neguțătoria... De-l vei lăsa să stea mereu în casă, într-o zi nimeni nu-l va recunoaște drept fiu al tău! Iar după ce vei muri, stăpânirea îți va lua averea, eu neputând dovedi că avem fecior! Și mai cred, o, Abd Arrahman, că bine ar fi să n-o mai ții departe de lume nici pe fiica noastră! Las-o să iasă în lume, să se ducă vestea despre ea, căci numai așa va găsi un fecior de neam s-o iubească!

Abd Arrahman a răspuns:

— Știi prea bine, soția mea, că ceea ce fac fac numai din dragoste pentru copiii mei! Mă tem de ceea ce se cheamă ochiul rău al lumii...

— Încrede-te în Allah, stăpânul cerului și al pământului! i-a răspuns femeia. Căci cine se lasă sub paza sa nu are a se teme de nicio suferință! Ia-l pe feciorul tău cu tine, numai astăzi...

Și lăsându-se Abd Arrahman incredințat, și-a chemat feciorul, l-a îmbrăcat într-un veșmânt scump, și împreună au

mers la bazar. Și astfel, Luceafărul Lumii era în ziua aceea atât de fermecător, încât oricine îl vedea rămânea locului, apoi se apropia, i se închina și-l săruta. Și tot mai mulți oameni se înghesuiau în jurul lui, spre marele necaz ai lui Abd Arrahman.

— Iată! a strigat un neguțător. Astăzi peste bazarele noastre s-a ridicat soarele!

Și a adăugat altul:

— Iată! Deasupra bazarelor s-au ridicat luna și soarele.

Abd Arrahman nu s-a putut împotrivi laudelor, și-și blestema întruna femeia că l-a sfătuit să-și ia feciorul cu sine.

Și astfel, printre oamenii care se înghesuiau se afla și un derviș pribeag. Cum l-a văzut pe Luceafărul Lumii, a început să rostească stihuri. Apoi s-a apropiat de fecior și l-a dăruit cu flori. Abd Arrahman s-a scotocit în buzunarul veșmântului, și miluindu-l pe derviș, credea că se va îndepărta. Însă dervișul s-a așezat pe o treaptă înaltă, în fața feciorului, și-l privea necontenit, și plângea, și suspina.

Cu deosebită mirare se uitau neguțătorii la derviș. Unii au început a striga:

— Ce-i cu dervișul acesta? Ce vrea de la feciorul tău, o, Abd Arrahman?

Abd Arrahman era atât de supărat, încât s-a apropiat de feciorul său și i-a poruncit:

— Haidem neîntârziat acasă!

Și închizându-și prăvălia, a poruncit dervișului să părăsească locul, și astfel, Abd Arrahman s-a întors acasă împreună cu feciorul său. Însă dervișul i-a urmărit până la ușă. Și întorcându-se Abd Arrahman către el, l-a întrebat:

— În numele lui Allah, dervișule, ce poștești și de ce plângi și suspini?

— Cinstite neguțător! a răspuns dervișul. Primește-mă în noaptea aceasta la tine în ospetie! Primește-mă, căci sunt un

trimis al lui Allah!

— Fii binevenit! i-a răspuns Abd Arrahman, gândind în sine: „îl primesc, însă voi sta de veghe ca nu cumva să facă vreun rău feciorului meu...” Și poftindu-l pe derviș, l-a dus într-o încăpere și l-a sfătuit pe feciorul său să-i țină de urât.

— Așază-te lângă dânsul și glumește cu el! Iar dacă cumva îl ispitește șarpele să încerce să te răpească sau să teucidă, mă voi repezi numaidecât asupra lui!

Însă dervișul plângea fără încetare. Astfel s-au petrecut lucrurile până la cină. Și cinând Abd Arrahman, și cinând fiul său, a spus Abd Arrahman:

— Fiul meu, eu trebuie să mă întorc în cetate! Bagă de seamă să nu-ți faci dervișul vreun rău...

Și astfel, dervișul s-a dus în încăperea sa să se culce, după ce și-a rostit rugăciunile de seară. Și venind ziua a doua, Abd Arrahman avea încredere deplină în cinstea dervișului. L-a întrebat:

— De ce ai început a plânge și a suspina, văzându-l pe fiul meu?

— Află, Abd Arrahman, a răspuns dervișul. În sfânta zi de vineri, săptămâna aceasta, mă duceam spre Bassora. Și găsind în cetatea Bassora toate casele de negoț deschise, am început să le cercetez, spre a-i cunoaște pe stăpânii lor. Însă în toate casele de negoț din Bassora nu se afla nimeni. Toate ulițele Bassorei erau pustii! Nu se vedeau nici mâțele. În fața tuturor brutăriilor se aflau pâini proaspete, dar lângă ele nu se afla niciun vânzător! Pretutindeni se aflau cești și ibrice pline cu cafele, iar în casele de băutură se aflau băuturi gata pregătite, însă nicăieri nu se vedeau vânzătorii lor! O, preacinstite Abd Arrahman! După ce am mâncat și am băut, m-am gândit unde vor fi fiind locuitorii Bassorei și de ce nu mai sunt pe ulițe nici mâțele și nici câinii lor? Oare au murit toți deodată, sau au fugit de vreo frică înspăimântătoare, fără să mai aibă timp să-și închidă casele de negoț?... Și pe când

gândeam eu așa, iată că s-a auzit deodată bătaia de tobă... M-am speriat strașnic și m-am ascuns repede într-o casă. M-am uitat numaidecât în uliță, prin crăpătura unui perete. Și am văzut deodată patruzeci de fecioare trecând. În urma lor, venea o femeie călare pe cal alb, așa de frumoasă, încât și luna plină ar fi pălit în fața ei. Calul abia își mișca picioarele, așa de încărcat era de aurării. Era încărcat cu aur, argint și pietre scumpe. Și femeia aceea era împodobită și ea numai în aurării, în argintării și-n pietre scumpe. În laturile ei veneau călări fete cu paloșe cu mânere de smaragd. Și ajungând femeia aceea, a rostit către fete:

— În casa aceasta s-a auzit un zgomot! Vedeti de nu se află înăuntru vreun bărbat...

Iar fetele cercetând o casă din vecinătate, și găsind acolo un bărbat, l-au repezit numaidecât în brânci și i-au fulgerat capul cu paloșul. Și văzând eu nenorocirea omului, tremuram. Însă, în vremea asta alaiul de femei s-a îndepărtat. Și trecând primejdia, credeam că am scăpat cu zile, însă deodată s-au înapoiat din nou toți neguțatorii cetății, toți s-au înfățișat la rosturile și la tarabele lor. Și întrebând eu cine era femeia aceea, nimeni nu mi-a putut răspunde.

Și părăsind eu Bassora, abia am ieșit prin porțile ei prea sfinte, când mi-am dat seama că mă pălise în inimă o iubire neînchipuită, fără speranță. Și de atunci, prea cinstite Abd Arrahman, umblu ca nebun prin cetățile Răsăritului!

Luceafărul Lumii, ascultând istoria dervișului, și-a dat seama deodată că nu va putea trăi dacă nu va vedea femeia aceea numaidecât. Petrecea numai nopți albe, și mereu îl întreba pe străin unde ar putea-o găsi. Și l-a rugat pe tatăl său să-l trimită numaidecât cu mărfuri, să călătorească mult, fără să-și mărturisească gândul.

I-a răspuns Abd Arrahman:

— Alți neguțatori își trimit fiii cu mărfuri în mari depărtări.

Eu însă sunt așa de bogat, încât nu am nevoie de una ca asta! Ducă-se alții, mai însetați de averi. Eu nu vreau să te prăpădesc pe drumurile acestei lumi... N-aș putea trăi fără tine nicio zi, lumină a ochilor mei!

Auzindu-l astfel, Luceafărul Lumii i-a răspuns:

— Tatăl meu preaiubit! Gândește-te bine ce faci! Trebuie să ies și eu o dată în lume, să mă deprind cu furtunile și cu valurile ei! Dacă nu-mi dai mărfuri spre negoț, cel puțin lasă-mă să călătoresc așa, pentru îndestularea sufletului!

Auzindu-l, Abd Arrahman s-a sfătuit îndelung cu soția sa, și astfel, aceasta l-a rugat și ea să lase feciorul să plece împreună cu alți fii de neguțători. I-au potrivit mărfuri în caravană, în preț de nouăzeci de mii dinari. Și i-a dat maicăsa peste patruzeci de pietre prețioase, și astfel a pornit Luceafărul Lumii spre Bassora, lăudate fie toate drumurile lumii și lăudați fie toți cei ce iubesc călătoriile.

Și a călătorit Luceafărul Lumii în mare liniște, căci furtunile deșertului nu s-au răscolit. Însă în apropiere de Bassora, deșertul s-a răscolit și s-au ivit beduini tâlhari de drumul mare, răvășindu-le caravana și ucigând oameni. Însuși Luceafărul Lumii era crezut ca pierdut în vălmășag. Dar îndepărtându-se beduinii cu prăzile, Luceafărul Lumii s-a ridicat din colb, a mulțumit lui Allah pentru scăpare, și cercetându-și pietrele prețioase, a văzut că era sub brâul său. Astfel a intrat el în cetatea Bassora.

Și nimerind tocmai într-o zi de vineri, a aflat cetate în aceeași stare ca în descrierea dervișului. Foarte curând s-a arătat alaiul de fecioare, și Luceafărul Lumii s-a ascuns numaidecât într-o casă de negoț, și văzând pe mai-marea fecioarelor, s-a îndrăgostit de ea cu repeziciunea fulgerului. Apoi, după ce alaiul s-a scurs și neguțătorii s-au arătat ca din pământ pe ulițe și în casele de negoț, Luceafărul Lumii s-a înfățișat la vestitul bazar al giuvaergiilor, și vânzând una din cele patruzeci de pietre prețioase, și-a cumpărat

veșminte, s-a dus la baie și la bărbier. Și astfel, aflându-se el la bărbier, i-a povestit tot ce a văzut în Bassora și l-a întrebat cine erau femeile acelea.

— Fiul meu! a răcnit deodată bărbierul. Nu mai grai cu nimeni despre aceasta, căci nu toți oamenii sunt așa tăcuți ca mine! Dacă ar afla femeia aceea că ai văzut-o fără vâl pe față, tot atunci te-ar ucide! Căci află, străine. Tu ești cel dintâi om care a văzut alaiul acesta! Locuitorii din Bassora, în fiecare zi de vineri, se ascund în moschee și închid până și câinii și mâțele, așa încât ulițele rămân cu totul goale! Însă de ce se întâmplă așa, n-aș putea să-ți spun! Dar voi încerca să aflu și eu în seara aceasta, de la soția mea, și-ți voi spune. Căci soția mea umblă cu trebui prin casele mai mari ale cetății, și știe toate noutățile!

Luceafărul Lumii a dăruit bărbierului un pumn de au: și i-a mai dat un pumn de aur pentru femeia sa. Și văzând bărbierul atâta avere, a spus, mișcat strașnic:

— Mă duc tot acuma acasă, să-mi întreb nevasta despre ciudatul alai al fetelor! Iar tu, străine, rămâi în bărbieria mea, până mă întorc...

Și ducându-se bărbierul, și înapoindu-se după o vreme, i-a spus:

— Vino, străine, căci soția mea va încerca să-ți dezlege taina alaiului...

Astfel Luceafărul Lumii l-a urmat pe bărbier, iar femeia acestuia l-a primit cu multă bucurie. Și a mai miluit-o Luceafărul Lumii cu încă un pumn de aur, și a rugat-o încă o dată să-i spună cine era frumoasa din fruntea fecioarelor. Și a mai rugat-o să-l lămurească asupra tuturor ciudățeniilor ce se desfășurau în cetate, în sfânta zi de vineri. Și soția bărbierului a răspuns:

— Află, străine! Sultanul Indiei a dăruit sultanului din Bassora o perlă așa de frumoasă, încât au trebuit să se adune toți giuvaergii din cetate, să găurească perla aceea,

fără a o strica deloc! Cel ce va izbuti aceasta, acela va fi răsplătit! Orice va cere va primi din partea sultanului Bassorei! Iar de se va întâmplă să strice careva cât de puțin din frumusețea perlei, va fi numaidecât omorât! Și află mai departe, fiul meu! Niciun giuvaerghi din cetate n-a cutezat să se atingă de perla sultanului din India. Au spus toți giuvaerghi către sultanul nostru:

— Nimeni nu se poate prinde să săvârșească munca aceasta, nimeni în afară de Abid, mai-marele nostru! Numai el poate găuri o asemenea perlă, fără s-o strice...

Și atunci, sultanul nostru l-a chemat pe Abid. I-a dat peria, iar el a adus-o nevătămată.

— Cu ce să te răsplătesc? l-a întrebat sultanul.

— Îți voi spune mâine, sultan al tuturor timpurilor! a răspuns Abid. Mai întâi trebuie să mă sfătuiesc cu soția mea, căci niciun lucru nu săvârșesc înainte de a o întreba pe dânsa! Căci află, puternice sultan al Bassorei, că eu îmi iubesc soția așa de mult, și este așa de frumoasă, cum nu se mai află femeie în cetățile Răsăritului!

Și întorcându-se acasă, a întrebat-o Abid pe soția sa ce să ceară sultanului drept plată. I-a răspuns femeia:

— Soțul meu, deoarece nu ne lipsește nimic, căci Allah ne-a îndestulat cu de toate, roagă-l pe sultan să-mi îngăduie să mă plimb pe ulițele cetății! Deci, în fiecare zi de vineri, cu două ceasuri înainte de rugăciuni, toți locuitorii cetății trebuie să părăsească casele de negoț și ulițele, toți trebuie să se ascundă în moschee, spre a mă putea plimba prin cetate cu fața descoperită. Iar cel ce nu va da respect cuvenit și nu se va retrage în moschee să fie ucis chiar de paloșul meu!

Și ducându-se a doua zi Abid la sultan, i-a arătat ce ar pofti. Neavând încotro, sultanul a trebuit să-și țină făgăduința, și a dat poruncile cuvenite. Astfel, în fiecare zi de vineri, cu două ceasuri înainte de rugăciuni, fug toți locuitorii

cetății și se ascund în moschee, și-și închid mâțele și câinii, de teamă să nu le strice mărfurile.

— Iată, fiul meu, taina alaiului! a grăit mai departe soția bărbierului. Iată cine este ticăloasa femeie! Iar dacă vrei cumva s-o cunoști, atunci mărturisește-mi dacă ai la tine sau nu lucruri scumpe...

— Cum să nu am? s-a mirat Luceafărul Lumii. Am tot felul de pietre prețioase, în preț de cel puțin patruzeci de mii dinari... Iar în ce o privește pe femeia aceasta, care își bate joc de lume, mă voi răzbuna! Întâi am s-o las să-și săvârșească toate vicleniile, pe urmă voi mai vedea...

— Atunci prea bine! a răspuns bărbieruța. Dacă ești gata să-ți jertfești pietrele, te vei putea răzbuna asupra ei! Du-te înainte de aceasta la Abid, mai-marele giuvaergiilor, și roagă-l să-ți facă dintr-o piatră prețioasă un inel cu pecete. Tu, fiul meu, să-l miluiești pentru lucrul lui cu douăzeci dinari, iar pe calfele sale miluiește-le cu câte un dinar. Rămâi oarecare vreme în casa lui. De se va întâmpla să se arate în timpul acesta vreun cerșetor, miluiește-l cu un dinar. Într-un cuvânt, fiul meu, arată-te darnic peste măsură, pentru ca toți să se îndrăgostească de dărnicia ta. După aceea, să vii din nou la mine să mă miluiești cu o sută dinari! Și vom vedea ce mai avem de făcut...

Luceafărul Lumii i-a urmat sfaturile întocmai, și îndată s-a înfățișat la Abid, și acesta așa de mișcat a rămas de dărnicia lui, încât a luat piatra prețioasă acasă, pentru a o mai șlefui o dată, să-i facă un inel nespus de frumos. Și lucrând Abid la inelul cu pecete, a venit la el femeia sa și l-a întrebat al cui este inelul demn doar de mâinile sultanilor.

— Este al unui fecior de neguțător străin! a răspuns Abid. Și este așa de frumos feciorul, și cu purtări așa de alese, și este așa de darnic, cum n-am mai văzut!

Și așa de mult îl lăuda Abid pe Luceafărul Lumii, încât soția sa s-a îndrăgostit de el, așa, pe nevăzute.

Și fiind gata inelul, ea l-a luat și l-a pus în degetul său, potrivit-i-se nespun de bine.

— Mult îmi place inelul acesta, a spus femeia. Mi-l opresc mie! Cu niciun preț nu-l mai scot din degetul meu!

— Nu te grăbi! i-a răspuns Abid. E adevărat că feciorul este din oameni aleși, și poate că mi-l va vinde, sau poate mai are o piatră asemănătoare! Nu te grăbi, căci azi îți voi face un inel la fel...

Și a venit ziua a doua. Și ducându-se Luceafărul Lumii la bărbierul său, l-a miluit din nou cu o sută dinari, și a rugat-o pe femeia lui să-i spună ce trebuie să facă.

— Află, fiul meu! Dacă ți-ai aduce Abid inelul, prefă-te că-l potrivești în degetul tău, însă arată-i că ar fi prea strâmt. Iar dacă va voi Abid să ți-l lărgească, tu să-l rogi să-l lase așa cum este! „Dăruiește-l unei sclave de ale tale!” Așa să-i spui lui Abid. „Ia-l și dăruiește-l. Iar mie fă-mi altul, dintr-o piatră mai bună...” După aceea îi vei da o piatră prețioasă, în preț de șapte sute dinari, plătindu-i pentru luau treizeci dinari. Iar pe calfele lui le vei milui cu câte doi dinari. Iar mâine, fiul meu, vino din nou la mine și miluiește-mă cu două sute dinari! Am să-ți spun ce trebuie să faci mai departe...

Și astfel, Luceafărul Lumii s-a dus ia Abid și a făcut totul după sfaturile bărbieriței. Nespun de mirat a rămas Abid, când Luceafărul Lumii i-a dăruit inelul! S-a întors acasă bucuros, și dându-l soției sale, i-a povestit totul, minunând-o și pe ea. A spus Abid:

— Cred, frumoasa mea soție, că feciorul acesta nu poate fi din viță negustorească, căci prea este ales! Mă socotesc în fel și chip, și-mi spune inima că e fecior de sultan...

Și scoțând cea de a doua piatră prețioasă, a făcut din ea alt inel cu pecete.

Și încercând soția lui și inelul acesta, i s-a potrivit așa de bine, încât nu mai voia să-l scoată din deget.

— Nu te grăbi, preaiubite! i-a spus Abid. Îl voi ruga pe

fecior și poate mi-l va vinde...

Și, astfel, a venit ziua a treia. Și înfățișându-se Luceafărul Lumii din nou la bărbier, cu două sute dinari, i-a spus bărbierița:

— Fiul meu! Când îți va aduce Abid inelul al doilea, spune din nou că-ți este prea larg, și roagă-l să-ți ia măsură pentru al treilea. Dăruiește-i și inelul al doilea pentru una din slavele sale, și dă-i o piatră prețioasă, în preț de o mie dinari, și patruzeci dinari pentru lucru, și câte trei dinari calfelor... Arată-te din nou la noi mâine și miluiește-ne cu trei sute dinari, spre a te sfătui ce mai ai de făcut...

Astfel, Luceafărul Lumii i-a ascultat sfaturile. Și ducându-se Abid din nou la soția sa, a lăudat din nou dărnicia feciorului, și l-a lăudat așa de mult, încât soția sa i-a răspuns:

— Dacă feciorul acesta ar fi într-adevăr așa cum spui, l-ai pofti o dată la noi! Pofteste-l chiar pentru seara acestei zile! Un om ea el trebuie să fie primit cu toată slava și cu toată cinstea! Dacă vrea să vină, pregătește-te bine, ca și cum am avea de primit fecior de sultan...

Luceafărul Lumii a primit poftirea. Și astfel, s-a înfățișat el la seraiul lui Abid. Și stând soția acestuia în priveală, într-un loc ascuns, l-a văzut. Și cum l-a văzut, s-a încredințat că soțul ei nu l-a descris nici pe departe, așa de frumos era. Și sfârșindu-se cina, și trebuind să aducă o sclavă cafeaua, soția lui Abid a turnat în cești leacuri adormitoare, încât atât Abid, cât și Luceafărul Lumii au căzut într-un somn adânc ca moartea. După aceea, soția lui Abid s-a furișat în încăpere și l-a sărutat pe Luceafărul Lumii, încât a doua zi când s-a trezit, avea acesta pe obraji numai urme roșii și albastre. I-a spus Abid, Văzându-l:

— Cred că te-au mușcat țânțarii, oaspete al meu! Căci totdeauna țânțarii se năpustesc asupra oaspeților mei, care dorm la mine! Însă bărbaiților care poartă barbă ca mine,

țânțarii nu le pot face nimic, căci astfel de obrazuri cu barbă nu sunt plăcute țăntărilor...

Și a mai întârziat Luceafărul Lumii la Abid, până la prânz. După aceea, mulțumind frumos, a ieșit în cetate și s-a dus drept la casa bărbierului.

— Ei, cum ai petrecut? l-a întrebat bărbierița.

— Nu ți-aș putea spune nimic, preacinstită bărbierița, întrucât n-am văzut-o...

— Dar ce sunt semnele acestea pe buzele tale și pe obrajii tăi?

— M-au mușcat țăntării! a răspuns Luceafărul Lumii.

— Dar altceva nu ți s-a mai întâmplat nimic?

— Ba da! a răspuns Luceafărul Lumii. Am aflat în buzunarul meu o jucărie...

— Atunci, a răspuns bărbierița, lucrul acela ți l-a pus în buzunar soția lui Abid. Ți-a pus în buzunar o jucărie, ca să-ți dovedească astfel cât ești de copil și cât de prost! Iar când te vei mai duce, tu să nu dormi, și vino după aceea la mine din nou, miluindu-mă cu cinci sute dinari!

Luceafărul Lumii s-a dus din nou la casa lui Abid, și a găsit acolo destulă mâhnire, întrucât giuvaergiul era trist din pricina țăntărilor care-i mușcaseră oaspetele.

— Așa pătesc toți oaspeții noștri, dacă tu, bărbate, îi culci în această încăpere! Dacă-l vei opri pe oaspetele tău și în seara acestei zile, bine ar fi să-l poftești într-o încăpere mai îndepărtată...

Și astfel, Luceafărul Lumii a dormit acolo și noaptea aceea, și a aflat în buzunarul său, în loc de jucărie, un hanger. Îndată el s-a dus la bărbieriță, și povestindu-i, ea i-a răspuns:

— Allah să te ocrotească, fiul meu! Dacă va fi să-ți petreci noaptea din nou sub acoperișul lui Abid, află că te pândește moartea! Căci dându-ți hangerul, femeia lui ți-a dat a înțelege să-i ucizi bărbatul...

Și fiind poftit din nou la casa lui Abid, Luceafărul Lumii s-a învoit. După ce s-au întins mesele și s-au strâns, și după ce li s-au adus cafelele, Luceafărul Lumii a spus:

— Adă-mi mai bine puțină apă, căci mi s-a făcut sete... Și în timp ce sclava s-a dus să-i aducă apă, el a preschimbat îndată ceștile de cafele, dând-o lui Abid pe aceea cu leac adormitor. Și nu mult timp s-a scurs, și iată că a venit femeia lui Abid. Avea în mână un hanger.

— Cine te sfătuiește pe tine astfel? l-a întrebat ea. Căci nu-mi închipui să fii atât de viclean din naștere. Vreau străinule, să scap de bărbatul meu! Îți aduc la picioare toată bogăția lui, numai urmează-mi sfatul!

Dar el nu s-a învoit să ucidă.

Și s-au arătat zorii peste binecuvântata cetate Bassora. Și trezindu-se Abid, Luceafărul Lumii i-a spus că a dormit nespus de bine, întrucât n-au mai venit țăntării să-l muște. Și a mai petrecut Luceafărul Lumii și noaptea următoare sub acoperișul lui Abid. Și iar s-au arătat zorii peste fericita cetate Bassora. Apoi, după cum se istorisește mai departe, l-a sfătuit femeia pe Luceafărul Lumii să se mute cu casa în vecinătatea lor. Și i-a tot cărat ea în locuința banii și odoarele soțului său. Apoi, după câteva zile, ea s-a înfățișat cu un hanger în preț de peste cinci sute dinari:

— Ia hangerul acesta și du-te cu el în bazar, la soțul meu! Spune-i că l-ai cumpărat de la un fecior străin!

Și urmându-i sfatul, s-a dus Luceafărul Lumii în bazar cu hangerul. Abid și-a cunoscut îndată hangerul, și l-a apucat o strașnică mânie. Însă n-a îndrăznit să spună nimic. Credea că poate este un hanger asemănător. S-a gândit să se întoarcă repede acasă, să vadă dacă hangerul lui se afla la locul său. Însă Luceafărul Lumii a luat-o înainte, iar soția lui Abid a pus hangerul la loc. Și venind Abid și cerându-i-l, ea i l-a dat numaidecât, întrebându-l ce nevoie are de el.

— Peste fire de ciudat! a strigat Abid.

Și astfel, a dat hangerul înapoi soției sale. Și prefăcându-se ea, l-a rugat cu lacrimi să-i spună ce însemnează toate acestea:

— Nu cumva te îndoiești de credința mea? l-a întreb ea, cu dojană.

Abid și-a cerut iertare.

Și venind ziua a doua, femeia lui Abid a dat Luceafărului Lumii un ceasornic, trimițându-l la soțul său, în bazar, sa i-l arate.

— Spune soțului meu că ai cumpărat ceasornicul acesta de la un fecior prea frumos... Cum i-l arăți, adu-mi-l repede înapoi...

Și astfel, Luceafărul Lumii a luat ceasornicul și s-a dus la Abid. Și văzând Abid și ceasornicul, a intrat la bănuiele negre. Neîntârziat fugind acasă, a întrebat unde îi este ceasornicul, însă soția sa i l-a arătat îndată, cu prefăcută mirare. Și plângea ea, și el și-a cerut din nou iertare, cu lacrimi.

— Află, Abide! Dacă mă bănuiești, niciodată n-am să mă mai ospățez la aceeași masă cu tine! Te voi un, Abide, pentru întunecimea sufletului tău...

Și Abid a îngenuncheat în fața ei, rugând-o să-l ierte, căci niciodată n-o va mai bănuiești...

Și din ziua aceea, Luceafărul Lumii n-a mai fost poftit în ospeție. Abid s-a dus într-o zi la el, și a căzut cu fața la pământ, văzând în locuința lui multe din odoarele și din lucrurile sale. N-a spus nimic, și l-a poftit din nou la cină. Luceafărul Lumii s-a dus. Abid era așa de mâhnit, încât toată seara n-a scos niciun cuvânt. Și din nou, Abid a căzut într-un somn ca moartea, dându-i-se în cafea leacuri adormitoare.

— Află, Luceafăr al Lumii! a grăit femeia lui Abid către fecior. Până acum a fost ce-a fost! Astăzi trebuie să mă îmbraci în veșmânt de roabă, căci îmi stă nespuse de bine!

Află că înainte vreme, eu am fost roabă și știu cum să mă port! După ce mă îmbraci în veșmânt de roabă, du-mă în bazar, la soțul meu, și întreabă-l dacă n-ai plătit pentru mine prea mulți bani, cumpărându-mă... Cum ajungem în fața lui, ridică-mi vălul de pe față, să mă vadă. Și îndată ce mă vede el, apucă-mă de mână și neîntârziat ne vom întoarce acasă! Vreau să văd ce va mai putea face Abid, văzând și această viclenie...

Și întâmplându-se totul după sfaturile femeii, Abid a căzut în leșin când și-a recunoscut soția în veșmânt de roabă, l-a recunoscut în degete inelele, și-n urechi cerceii. Toate erau făcute de mâna lui, încât i-ar fi fost peste putință să le asemuie cu altele. Și mult s-a mirat Abid, când ea și-a rostit numele adevărat, Halimah... Numaidecât a închis casa fie negoț, și întorcându-se la locuința sa, și-a găsit soția stând liniștită, cu aceleași podoabe.

— Numai unul Allah poate face lumină în întunericul acesta! a răcnit el.

— Ce s-a mai întâmplat? l-a întrebat ea, cu prefăcută mirare.

Și Abid i-a povestit totul.

— Se vede însă că m-am înșelat! a încheiat el. De bună seamă, sclava arătată mie seamănă cu tine ca două picături de apă!

— Dacă mă bănuiești, soțul meu, a răspuns Halimah, eu una îl pun martor pe Allah, pentru nevinovăția mea! Spre a te încredința că te-ai înșelat, repede-te tot acum la Luceafărul Lumii! Te vei încredința că sclava lui seamănă cu mine, și că nu ai drept la nicio bănuială!

Și astfel, Abid s-a lăsat din nou încredințat de nevinovăția ei. A pornit repede spre locuința Luceafărului Lumii. Însă pe când bătea el în ușă, Halimah se afla de mult înăuntru, ajunsă acolo printr-un gang tainic. Și a intrat Abid, și mult s-a minunat văzând cât de leit seamănă sclava Luceafărului

Lumii cu soția lui! Așa s-a dus el din nou la bazar, la lucrul său. Iar Halimah s-a dus la Luceafărul Lumii, cu patru pungi de galbeni, și l-a sfătuit astfel:

— Fii gata, Luceafăr al Lumii! Fii gata pentru fugă! Căci în câteva zile, noi trebuie să părăsim Bassora, să ne aflăm departe, spre patria ta. Adună-ți repede banii și lucrurile de preț, apoi du-te la soțul meu și spune-i că pleci. Întreabă-l cât îi ești dator pentru că ai locuit peste drum de noi, în casa lui. Cum îi spui toate acestea, întoarce-te neîntârziat la mine...

Luceafărul Lumii a vrut să-i vadă mai departe viclenia. Și a făcut totul, după voia ei.

*
* *

Nemaipomenit de mult s-a întristat Abid, aflând că Luceafărul Lumii e gata de drum! Și sfârșind toate pregătirile, a spus Halimah:

— Ia tot ce ai adunat, tot ce-i al bărbatului meu! Lui îi va rămâne doar o sclavă pe care eu nu vreau să i-o las. Cumpără și sclava, căci este păstrătoarea tainelor mele...

Astfel, cinstiților ascultători, Halimah a pregătit totul pentru fugă, a pregătit totul pentru ca soțul ei legiuit să rămână sărac lipit pământului. Nu după mult timp, toate avuțiile erau încărcate pe înalte cămile. Deodată, s-a arătat Abid. Venea după cum se credea, pentru a-și lua rămas bun. În vremea aceasta, Halimah fugea înainte, pe alt drum, și într-un târziu s-a întâlnit din nou cu Luceafărul Lumii, și astfel au ajuns ei la hotarele Egiptului. Și Luceafărul Lumii a repezit un sol spre cetatea Cairo, la tatăl său, să-i arate că se întoarce. Și aflând tatăl său că se întoarce, după atâta vreme de tăcere, i-a ieșit în întâmpinare cu obștea neguțătorilor. L-a îmbrățișat și l-a sărutat, și întrebându-l de unde a cumpărat

sclava aceea, Luceafărul Lumii i-a răspuns:

— Nu este sclavă, o, tatăl meu! Este femeia din descrierea dervișului! Pentru ea mi-am părăsit patria și am văzut că este cea mai vicleană dintre făpturi!

După aceea, Luceafărul Lumii și-a istorisit în fața obștei toate pătimirile și toate zbuciumele.

A răspuns Abd Arrahman:

— Luceafăr al Lumii! Îți voi găsi o femeie cinstită, dintr-o familie vestită!

Îndată, Abd Arrahman a prins-o pe Halimah și a închis-o într-o încăpere întunecoasă. Nimănui nu-i era îngăduit să se apropie. Din când în când se apropia, să-i aducă mâncare, doar un etiopian negru ca abanosul. Și în vremea asta, Abd Arrahman a ales-o pentru fiul său pe fata vestitului șeic El Islam, cea mai frumoasă fată a timpului și a Răsăritului... Au venit cadiii și martorii și s-au întins mesele. Au fost poftiți oamenii de vază ai cetății și ai întregului Egipt. La urmă, s-au înfruptat și săracii și nevoiașii.

ABID SE ÎNFĂȚIȘEAZĂ ȘI EL PRINTRE NEVOIAȘI...

Deodată, printre nevoiașii veniți la urmă, Luceafărul Lumii l-a văzut pe prietenul său Abid. Era într-o stare nemernică.

Abid anume plecase spre Egipt, îndată ce s-a întors de la bazar și și-a aflat ușile larg deschise, comorile jefuite și femeia lipsă. Și pentru a nu trezi vâlvă în cetate, a spus calfelor sale că se călătorește doar din bună plăcere, spre Mecca. Pe drum, a fost jefuit de beduinii arabi. A rămas gol până la piele, și pentru a putea merge mai departe, a îmbrăcat veșmânt peticit, primit de pomană. Așa a ajuns el la cetatea Cairo, rupt și flămând. Și a cerșit o vreme, pe maidane și pe la ușile moscheelor.

Și zărindu-l acum Luceafărul Lumii, printre nevoiași, a spus tatăl său.

— Preaiubit tată! Omul acela este nespus de flămând! Lasă-l să se ospăteze până se satură, după aceea îl vom chema...

Și mâncând Abid și săturându-se, Luceafărul Lumii l-a chemat la sine, l-a îmbrățișat și a plâns la pieptul său. Dar Abd Arrahman a spus:

— Nu așa se întâmpină un prieten, fiul meu! mai întâi trimite-l la baie, îmbracă-l în alte veșminte, după aceea puteți sta de vorbă...

Și ducându-se Abid la baie, s-a întors îmbrăcat în veșmânt nou, și din nou arăta ca un mai-mare peste neguțători. Luceafărul Lumii s-a grăbit să-l facă cunoscut prietenilor săi, spunând tuturor că a fost jefuit de beduini. Și rămânând după aceea față în față cu Abd Arrahman, a spus acesta:

— Vei vedea cu ochii tăi, o, Abid, vei vedea că soția ta este mult mai vinovată decât fiul meu! Rogu-te să nu-l dușmănești! Gândește-te s-o ierți, iar ei îi va părea rău de purtarea sa, și în viitor îți va fi credincioasă... În ce privește banii pierduți, nu te mâhni, Abide! Te voi ajuta să te întorci din nou în patria ta! Însă, dacă vrei să rămâi la Cairo, te vom ține ca pe un frate, împreună cu soția ta! Iată cheia casei unde se află soția ta... Du-te la ea și împăcați-vă...

Abid a luat cheia și s-a dus la casa arătată.

Și ajungând Abid la casa aceea, și-a auzit soția plângând și tânguindu-se.

Și intrând Abid în încăperea aceea, a aflat-o moartă. După aceea, Abd Arrahman a ieșit în întâmpinarea lui Abid, spunându-i:

— Nu plânge, Abide! Așa a fost voia lui Allah! O, Abide! Dacă vrei, ți-o dau de soată pe fiica mea, Lună Plină!

Cu mare bucurie a primit Abid! Și au trăit ei mult timp în țara Egiptului. Și într-un târziu, cercetându-l dorul de patria

sa, s-a hotărât Abid să se întoarcă la Bassora. Și s-a bucurat Abd Arrahman că Abid nu și-a uitat patria! Și a călătorit Abid împreună cu soția sa, la Bassora, lăudate fie porțile ei și minaretele! Pretutindeni a fost primit cu brațe deschise și cu mese întinse. Și a murit Abid, după cinci ani. Și Lună Plină s-a întors din nou în țara Egiptului, după cum spun cronicile și după cum spun preaslăviții povestitori ai Răsăritului... Iar cine crede că toate femeile sunt necredincioase, acela se înșală. Ele sunt, la firea lor, asemeni bărbaților! Laudă lor, în vecii vecilor, pentru cinste, iar dacă pe ici-colo se afla și necinste, trebuie să ne gândim că necinste se află și la bărbați...

**ISTORIA UNEI IUBIRI ÎNFLĂCĂRATE; CUM
ÎNDRĂGOSTITUL E NEVOIT SĂ-ȘI VÂNDĂ IUBITA;
DEZNĂDEJDEA LUI ȘI REVEDEREA PE O CORABIE;
AUZIM STIHURI TÂNGUITOARE, CA TOATE STIHURILE
IUBIRII, APOI, CU VOIA LUI ALLAH, TOATE SE
SFÂRȘESC CU BINE, CĂCI IUBIREA TREBUIE
TOTDEAUNA SĂ BIRUIASCĂ...**

Se povestește că trăia odată în Bagdad un om nespus de înstărit, care moștenise de la părintele său neînchipuite averi. Era omul acela îndrăgostit de sclava sa, pe care o cumpăraseră de la târgul robilor. Cheltuia pentru ea tot ce moștenise și tot ce adunase, și la urmă nu i-a mai rămas mai nimic. Abia aveau cu ce trăi. În zilele bune, el petrecea numai între oameni aleși și bogați, între poeți și sculptori. Și cerând un sfat unuia dintre prieteni, ce să facă spre a scăpa de starea neagră, i s-a răspuns că niciun alt mijloc de câștig nu se află, în afară de știința cântecului. L-a sfătuit prietenul acela să devină cântăreț, căci astfel va câștigat bani buni și

va avea din nou masă întinsă. Dar aceluia om nu i-a plăcut sfatul. I-a spus sclava:

— Cred, o, stăpânul meu, că bine ar fi să mă vinzi! Astfel am fi scutiți de sărăcie, pentru că sunt frumoasă și doar un bărbat bogat m-ar putea cumpăra...

Și astfel, omul și-a luat sclava și a dus-o la târgul de robi. Și cum a văzut-o un bărbat ales, cu numele Îl Asmit, a plăcut-o și a cumpărat-o, plătind cincisprezece mii dinari.

Și luând banii, iubitul ei a simțit cum îl fulgeră prin inimă părerea de rău și a început a plânge în hohote. Și plângea în hohote sclava, iubita lui. A vrut s-o răscumpere, însă cumpărătorul nu s-a mai învoit.

Și astfel, punându-și banii în pungă, îndrăgostitul s-a întors acasă; însă, fără iubita sa, casa i s-a părut pustie. Plângea și ofta și se izbea cu pumnii în tâmpile, și nopțile erau nesfârșit. De lungi și zilele nu mai aveau sfârșit. Odată, omul acela a intrat într-o moschee și și-a pus sub genunchi punga cu bani în loc de periniță, cum se obișnuiește în sfintele temple ale Islamului... Și a bătut omul acela temenele înfricoșate, în număr de mii și mii, întors cu fața spre Mecca, și întors către cerurile lui Mahomed-prooroc și a plâns cu o mie de rânduri de lacrimi, și a căzut într-o sfârșeală, și a adormit în preasfântul templu al lui Mahomed. Și pe când dormea el, s-a arătat un dreptcredincios musulman, și trăgându-i punga, i-a luat-o și a fugit. Și trezindu-se omul, mare spaimă l-a cuprins și a început a răcni. Și sculându-se el, și vrând să fugă afară, să prindă hoțul, și-a dat seama că era cu picioarele legate: deodată s-a prăbușit.

— De ce mă pedepsești, Allah? răcnea el și răsuna moscheea de hohotele lui de plâns. Mi-am vândut iubita pentru ca să am cu ce trăi, și acum nici iubita nu mai este, și nici aurul...

Și era așa de deznădăjduit, încât s-a dus la apa Tigrului și acoperindu-și fața cu veșmântul a sărit cu capul în jos.

Însă aflându-se prin apropiere niște dreptcredincioși, l-au văzut, și dându-și seama că s-a înecat din pricina unei mari nenorociri, au sărit în apa Tigrului, și l-au scos, și l-au întrebat istoria lui.

Și omul acela și-a istorisit toate pătimirile și toate întâmplările. Și ascultătorii lui plângeau cu o mie de rânduri de lacrimi. Și s-a apropiat un. Dreptcredincios musulman bătrân:

— Fiul meu! Cu drept grăiești când spui că ți-ai pierdut averea, dar ai grijă să nu-ți pierzi și sufletul, repezindu-l în Gheena cu mâna ta! Vino cu mine...

Și urmându-l pe dreptcredinciosul bătrân, l-a liniștit acesta cu vorbe bune, însă îndată ce l-a părăsit, din nou a vrut să se întoarcă la apa Tigrului, să se înece. Și venind din nou la el bătrânul dreptcredincios, i-a dăruit cincizeci dinari, și sfătuindu-l să-și păstreze cumpătul, a mai adăugat că bine-ar fi să părăsească Bagdadul, să se ducă în lumea lui, până ce părerea de rău după iubita lui i se va șterge din inimă. Și astfel, s-a dus îndrăgostitul și a pornit pe întinsele drumuri ale Răsăritului, nădăjduind că va intra în leafă într-o cetate depărtată, având multă știință și multă iscusință la scris.

Și astfel, cu ajutorul lui Allah, durerea i s-a mai alinat și a plecat spre Vasit, la niște neamuri. Și ajungând el la țărmul mării, a văzut o corabie încărcată cu multe lucruri de preț, gata să plece. Și rugându-se el de corăbieri să-l ia cu dânșii, aceștia i-au răspuns:

— Află, străine, că această corabie este a unei mari căpetenii și nu te putem lua!

Însă făgăduindu-li-se o bună răsplată, ei au răspuns:

— Dacă vrei numaidecât, dezbracă-te de veșmintele alese și îmbracă-te ca noi, corăbierii... Alătură-te de noi, ca și cum ai fi și tu un oarecare corăbier...

Și întorcându-se îndrăgostitul în cetate, și-a cumpărat

veșmânt de corăbier, și așa a urcat pe corabie, și așa a călătorit spre Bassora.

Însă cum a urcat pe corabie, a văzut-o pe sclava sa, pe care o slujeau acum alte sclave. Și s-a gândit îndrăgostitul:

— Mulțumesc lui Allah că o văd!

Și venind după aceea stăpânul corăbiei, cu o mulțime de călăreți, toți s-au suit pe corabie. Stăpânul s-a așezat la masă întinsă, împreună cu sclava, și au mâncat și au băut în sunetele lăutelor. Apoi a spus stăpânul corăbiei către sclavă:

— Cât va mai ține tristețea ta? Când vei lepăda de pe față întristarea, și când vei lepăda veșmintele de doliu? De ce nu vrei să-mi cânti? Nu ești nici cea dintâi, nici cea din urmă femeie care se desparte de iubitul ei!

Și auzind iubitul vorbele acestea, și-a dat seama cât de mult îl iubea sclava. Și poruncindu-i stăpânul, sclava a luat o lăută și a cântat stihurile următoare:

„E noapte întunecoasă în răsărit și în miazănoapte! E noapte întunecoasă peste moschei și minarete, și eu singură sunt și caravana mi-a dus iubitul departe! El s-a dus fără să se gândească la durerea mea, și nu s-a gândit că-mi duce cu el bucuria inimii mele! Și de când au pornit cămilele lui în caravană și s-au pierdut în depărtarea deșertului, sufletul meu arde în flăcările Gheenei!”

Și cântând astfel, au copleșit-o deodată lacrimile, a aruncat lăuta și plângea în hohote. Toți cei de față au rămas mirați, iar îndrăgostitul a căzut în leșin. Toți cei de pe corabie l-au socotit drept stăpânit de duhuri necurate. Și s-au plecat asupra lui, și au deschis cartea Koranului, spre a alunga duhurile. Și văzând călătorii că nu ajută citirea stihurilor din Koran, au rugat-o pe sclavă așa de stăruitor să-i cânte, încât sclava a luat lăuta, și plecându-se asupra lui, a cântat mai

departe:

„Și s-a dus caravana în îndepărtările deșertului, și s-a stins ca umbra! Și eu am rămas în poarta cetății și am plâns.

Spune-mi, Allah! Oare dacă s-au dus caravanele în șir, și dacă s-a dus cu ele iubitul meu, îl pot uita? Eu am rămas să privesc urmele cămilelor și să întreb urmele unde s-a dus iubitul meu!

M-am întors la casa lui și am întrebat toate lucrurile din casă, dar toate mi-au răspuns că iubitul m-a părăsit și s-a dus departe cu caravanele deșertului...”

Și sfârșind stihul, sclava a izbucnit în hohote de plâns și a leșinat. Glas mare de tânguire s-a ridicat din sufletele oamenilor! Și îndrăgostitul s-a trezit o clipă, dar iar a căzut în leșin. L-au îngrijit corăbierii cu prietenie, însă a venit deodată un oștean:

— Cine v-a îngăduit să luați pe corabie un om stăpânit de duhuri rele? Ar fi bine ca îndată ce sosim într-o schelă, să-l aruncăm pe țârm!

Auzind aceste cuvinte, îndrăgostitul a fost cuprins de o spaimă neînchipuită. S-a gândit îndată că nu-i rămâne alta de făcut, decât să se stăpânească. Astfel, corabia despica valurile mării. Și venind seara, au ajuns într-un ținut nespus de frumos, cu flori bogate ca ale paradisiului. Și a spus stăpânul corăbiei:

— Veniți, prietenii mei, să coborâm pe țârm!

Și când toți au coborât, îndrăgostitul s-a dus și a luat lăuta, și potrivindu-i sunetele strunelor, a cântat un cântec prea binecunoscut de sclavă. Și după ce a cântat el, s-a dus înapoi la locul său. Nu după mult timp, s-au urcat pe corabie toți ceilalți, și era lună plină peste paradisi și peste ariile mării.

— În numele lui Allah! a strigat stăpânul corăbiei către sclavă. Nu ne întuneca viața cu tristețea ta! Înveselește-te odată!

Atunci, ea a luat lăuta și i-a încercat strunele și a răspuns:

— Oare cine a cântat mai înainte cântecul pe care-l știu, cântecul iubitului meu? Oare nu cumva iubitul meu se află pe corabie?

— Să-l păzească Allah! a răspuns stăpânul ei. Căci dacă s-ar afla aici, nu știu ce i-aș face!

Însă s-a răzgândit și a adăugat:

— Cred că dacă ar fi iubitul tău aici, ne-ar cânta, și astfel ne-ar înveseli! Dar cum s-ar putea să se afle pe corabie iubitul tău?

Ea a răspuns:

— Ți-aș cânta eu singură, dar nu pot cânta dacă nu mă-nsoțește, cu glasul, iubitul meu!

— Întrebați corăbierii! a poruncit stăpânul. Întrebați și cercetați dacă nu se află printre ei vreun străin...

Și întrebând corăbierii, toți au răspuns că pe corabie nu se află niciun străin. Și a răspuns îndrăgostitul:

— Eu am fost dascălul ei la învățătura cântărilor, pe când îmi era sclavă!

Și ea a strigat deodată:

— Iată glasul stăpânului meu!

Și atunci au venit servii stăpânului, și l-au dus la stăpân care a strigat:

— Pe Allah, în ce hal ai ajuns! Ce s-a întâmplat cu tine, nefericitule?

Și astfel, îndrăgostitul și-a spus toate pătimirile și plânge în hohote. Și s-a auzit îndată cum sclava suspina și cum toți cei de față plângeau.

— Îți jur pe Allah! a spus la urmă stăpânul corăbiei. Sclava aceasta, de când am cumpărat-o de la tine, într-un plânge și mereu te pomenește! Sunt om bogat nespus, am crezut că

zilele mele din lungul călătoriilor îmi vor înveselite de cântările ei! Însă, cum am dus-o în casa mea și cum am urcat-o pe corabia aceasta, întruna se tânguie și suspină după tine... Sunt om ales la sufletul meu! După cum știi, am fost la Bagdad, să-mi iau leafa de la califul califilor! Și auzind la Bagdad cântece preafrumoase, m-am gândit să-mi cumpăr o sclavă cântăreață, și luându-mi leafa și cumpărând această sclavă, am pornit la drum spre patria mea. Și jur pe Allah cel prea înalt că îndată ce ajungem la Bassora, dăruiesc acestei sclave libertatea și o las să se mărite cu tine! Sunt bogat, și vă voi da atâția bani, să aveți cu ce trăi ca niște sultani, până la capătul zilelor! Însă pentru toate acestea, cer un lucru! Ori de câte ori voi avea poftă să o aud cântând, să-mi îngăduiți să ascult de după perdele! Și în timp ce ea va cânta, tu să petreci cu mine la masă întinsă...

Mult s-a bucurat îndrăgostitul! Și îndată stăpânul corăbiei a chemat sclava și a întrebat-o dacă se învoiește cu toate cele mai sus înșirate.

Și ea a ridicat înaltă mulțumire lui Allah. Apoi, îndrăgostitul a fost îmbrăcat în veșminte scumpe, și a fost strop cu ape parfumate, iar sclava, la masă întinsă, cânta următoarele stihuri:

„Am vărsat lacrimi, când nu s-a mai văzut caravana în adâncul deșertului!

Niciodată nu mă cercetase durerea despărțirii și abia acum inima mea, a ars! Numai cei cu inimile triste înțeleg prea bine chinul meu și tristețea inimii mele...”

Toți cei de față au rămas nespuse de mulțumiți de această cântare! Îndrăgostitul a luat lăuta din mâna ei și a cântat următorul stih:

„Dacă vrei să fii fericită, privește-mă în lumina ochilor,

căci m-am întors!

Și m-am întors, preaiubita mea, doar datorită omului cu suflet ales care s-a îndurat de noi! Dă cinste înaltă oamenilor aleși, care se îndură de cei aflați în întristare...”

Și auzindu-l cântând, toți călătorii, toți corăbierii, împreună cu căpeteniile și cu stăpânul, au mulțumit îndrăgostitului, și așa, corabia spinteca apele, și marea răsuna de cântările îndrăgostiților.

Astfel a ajuns corabia la un țărm, și toți au coborât. Și a coborât și îndrăgostitul la țărm. Deodată, l-a potopit somnul. Și adormind el, a rămas pe țărmul acela, iar corabia despica mai departe întinsul apelor. Nimeni n-a văzut lipsa îndrăgostitului. Așa au ajuns la Bassora, fără el.

În vremea asta, îndrăgostitul dormea în insulă și s-a trezit sub dogoarea soarelui. Era singur, fără niciun ban, căci toți banii lui îi încredințase sclavei. Și intrucât nu știa numele stăpânului acelei corăbii și nici unde locuiește, a căzut în cea mai mare deznădejde, iar în ce privește revederea cu iubita sa, nici nu îndrăznea măcar să viseze. Și așa a stat el pe țărmul mării, până s-a arătat o corabie mare. Și a urcat îndrăgostitul pe corabie, și a ajuns în Bassora. Și întrebând de un precupeț, i-a cerut cerneală și alte cele trebuitoare pentru scris, și a înșirat câteva rânduri.

Și văzând precupețul scrisul lui, și văzându-l în niște veșminte așa de rupte și de mârșave, și-a dat seama că trebuie să fie om ales ajuns în îngrozitoare stare. Și l-a rugat precupețul să rămână la el, spre a-i scrie socotelile la catastif. L-a tocmit cu o drahmă pe zi. Astfel a rămas el la precupețul acela, vreme de treizeci de zile. Și crescând venitul precupețului, și scăzându-i cheltuielile, l-a mai miluit cu o drahmă pe zi, iar la încheierea anului l-a însurat cu fiica lui, încredințându-i negoțul.

Totuși, îndrăgostitul mereu ofta și mereu se uita departe. Inima lui era zdrobită și nici nu vrea să audă poftirile socrului său la băutură. Și întrebându-l socrul său de ce era atât de trist, el a răspuns într-o bună zi:

— Mi-i inima zdrobită și încă nu-ți pot spune pricina...

Astfel au trecut doi ani. Într-o zi – slavă zilei aceleia!

— A văzut îndrăgostitul trecând prin fața precupeții o mulțime mare de oameni cu mâncări și băuturi. Și întrebând el ce însemnează alaiul acela, i s-a răspuns:

— Azi, fiul meu, este ziua vieții vesele! Azi petrec avuții și nevoiașii! Toți oamenii se adună astăzi la țărmul Obolakanolului și petrec în cântări, sub arborii grădinilor!

Și vrând îndrăgostitul să vadă și el petrecerea, s-a amestecat în mulțime, și astfel s-a dus la țărmul Obolakanolului. Și ajungând la țărm, s-a suit într-o barcă. Și iată că deodată l-a văzut pe cârmaciul corăbiei. L-a strigat, și cârmaciul l-a cunoscut îndată, întrebându-l cum de se mai află în viață! S-au îmbrățișat, și după aceea îndrăgostitul i-a istorisit pătimirile. I-a spus cârmaciul corăbiei:

— Văzând noi într-un târziu că lipsești de pe corabie, peste măsură ne-am întristat! Sclava, iubita ta, și-a rupt veșmintele, și-a zgâriat fața, a aruncat lăuta în foc și se tânguia înspăimântător, și astfel am ajuns la Bassora. Și ajungând la Bassora, am rugat-o cu toții să lase plânsul și jalea, dar ea a răspuns că va purta veșmânt negru până la capătul zilelor, și că niciodată nu va mai cânta...

Și a istorisit cârmaciul corăbiei mai departe:

— Și așa trăiește ea până în ceasul de față, în negru doliu și întristare...

Și aflând îndrăgostitul unde locuiește iubita sa, s-a dus la dânsa. Și văzându-l ea, a răcnit atât de înspăimântător, încât el a crezut că a murit. A apucat-o în brațe și îndată s-a arătat și stăpânul ei:

— Ia-o, prietene, și fă-o fericită!

Și au căpătat multe daruri de la omul acela; au căpătat multe veșminte și o mie de divane și cincizeci de mii dinari, și le-a mai adăugat venit pe lună încă o sută de mii... Toate le-a dăruit lor, rugându-i să-i îngăduie, din când în când, să vină la ei s-o audă cântând. Și le-a dat omul acela un serai luminos. Și întorcându-se îndrăgostitul la precupeț, a aflat că fata precupețului murise cu câteva clipe mai înainte, înecată la apa Obolakanolului. Și au trăit fericiți îndrăgostitul și iubita sa, ani bătrâni și adânci.

ISTORIA LUI MARUF, DREPTCREDINCIOS CÂRPACI DIN CAIRO: O CUNOAȘTEM ȘI PE SOȚIA LUI, FATMA CEA REA DE GURA.

Trăia odată la Cairo un cârpaci cu numele Maruf. Se spune despre el că era însurat cu o femeie rea și proastă, care-i făcea tot felul de supărări, zi cu zi, încât bietul cârpaci Maruf în loc să nimerească cu acul în petece, nimerea totdeauna alături... Însă n-avea încotro, și niciodată nu ieșea din voia femeii sale Fatma, astfel dobândindu-și liniștea vremelnică. Tot ce câștigat încredința ei, și ea risipea tot, mână spartă fiind.

Într-o zi – laudă lui Allah, cârmuitorul zilelor și al nopților! – i-a spus Fatma:

— Azi, vreau să am la masă, numaidecât, turtă dulce din miere de albine!

— Pe Allah! s-a înfricoșat el. De unde să-ți aduc așa ceva? Cu toate că n-am de unde să-ți aduc, totuși, întrucât mai am o drahmă, voi încerca să-ți fac pe plac, cu voia lui Allah!

— Nu mă las dusă de vorbele tale! a răspuns femeia. Eu vreau fapte! Află că dacă nu-mi aduci ce-ți cer, să nu te mai întorci seara acasă căci noapte amară te așteaptă...

— Voia lui Allah! a răspuns Maruf, suspinând din adâncul inimii.

Și auzind strigările muezinilor, s-a întors cu fața spre Mecca și a bătut adânci și înfricoșătoare temenele, rugând pe Allah să-l ajute. După aceea a ieșit la bazare și a intra în prăvălia sa, rugându-l pe Allah să-i trimită mușterii spre a avea de lucru...

Însă se vede că Allah era surd în ziua aceea, căci nu i-a ascultat rugăciunea. A așteptat sărmanul Maruf până la prânz, însă niciun mușteriu nu i-a ros pragul. Și așa, bietul Maruf n-a câștigat nici cu cât să-și cumpere o fărâmitură de pâine, dar încă turtă dulce cu miere de albine! Și-a închis ciubotăria și a pornit spre casă, cu ochii plini de lacrimi. Și mergând el spre casă, i-a făcut deodată semn un plăcintar. Și văzându-l plăcintarul așa de mâhnit, l-a întrebat ce i s-a întâmplat.

— Jur pe Allah, o, plăcintarule, că mi-i frică să ma întorc acasă, unde mă așteaptă nevastă-meal! Mi-a poruncit să-i aduc numaidecât turtă dulce din miere de al bine, dar eu n-am câștigat azi nici măcar pentru pâine.

— Pace ție! i-a răspuns plăcintarul. Câtă turtă dulce vrei?

— Cinci măsuri! i-a răspuns Maruf.

— Prea bine! a grăit plăcintarul. Iată că eu am și unt și miere, însă nu miere de albine, ci suc de trestie de zahăr! Am să-ți fac turta dulce de care ai nevoie, și va fi așa de bună, încât s-ar cuveni să fie trecută la mesele sultanilor! Până una alta, o, Maruf, iată pâinea aceasta și brânza aceasta! Ospătează-te, și curând voia lui Allah se va împlini! Te împrumut eu cu de toate, până ce mila lui Allah va coborî asupra ta!

Și dându-i și ceva bani, l-a sfătuit să se ducă la baie, și să petreacă o seară plăcută cu nevastă-sa.

Astfel, Maruf a luat turta dulce, pâinea și brânza, și mulțumind plăcintarului, și mulțumind lui Allah pentru

îndurare, s-a înfățișat nevastei sale. Însă văzând ea că turta dulce nu era făcută cu miere de albine, l-a întrebat cu glas înfricoșat:

— De ce calci peste voința mea, o, cârpaciule? Eu ți-am cerut miere de albine și tu mi-aduci trestie de zahăr!

Văzându-i ochii plini de întuneric, sârmanul Maruf era gata să intre la douăzeci de coți sub pământ. Degeaba răspundea că n-a câștigat niciun ban, că a primit totul de pomană de la un plăcintar. Femeia lui nici nu voia să-l audă. A apucat-o o mânie atât de înfricoșată, și i-a spus niște vorbe așa de grele, și s-a repezit la el cu pumnii, scoțându-i numaidecât doi dinți. Însă nemaiputând el răbda mânia ei, și-a adus aminte că e bărbat, și a miluit-o cu o palmă. Atunci, ea l-a înșfăcat de barbă... Și țipa așa de tare, că s-au strâns vecinii, și la rugămintile lor, și la sfaturile lor, s-au împăcat iar, și nu s-au mai dus la cadiu pentru despărțenie. Și rămânând din nou față în față, el s-a apucat să se ospăteze din turta dulce și a început a râde. Ea însă blestema:

— În otravă să se prefacă turta dulce! Să se prefacă în otravă și să te otrăvești, neghiobule și ticălosule...

Maruf a lăsat-o în voia ei, să suduie după poftă, fâgăduindu-i că altă dată îi va aduce turtă dulce din miere de albine!

Astfel, a venit ziua a doua. Pe când ședea Maruf în ciubotăria sa, au venit la el niște cadii chemându-l la judecată. Cum a intrat, Maruf și-a văzut nevasta cu un braț legat, cu vâlul de pe față pătat de sânge și cu ochii plini de lacrimi. S-a întors cadiul spre Maruf:

— N-ai teamă de Allah, ticălosule! Așa se bate o nevestă?

Maruf tremura de-și dădea inima afară. Degeaba a încercat el să spună cum s-a ajuns la bătaie. A chemat și vecinii să depună mărturie. Și fiind cadiul acela om bun, l-a miluit cu o pătrime de dinar, spunându-i:

— Iată, Maruf! Ia această pătrime de dinar și cumpără soției tale turtă dulce din miere de albine, și trăiți în pace...

Însă Maruf l-a rugat pe cadiu să-i dea pătrimea de dinar soției sale și nu lui, nădăjduind că iar vor trăi în liniște câtăva vreme.

Însă abia ajungând la ciubotăria sa, au venit la el doi cadii tineri și i-au cerut bani pentru osteneala lor. A spus Maruf:

— Cum așa, preocupiți cadii? Doar cadiul vostru nu mi-a cerut nicio plată! Ba a și dăruit nevastei mele cu pătrime de dinar! Cum veniți să-mi cereți?

— Dacă nu ți-a luat cadiul nicio plată, treaba sa! În ce ne privește, trebuie să ne dai plata tot acum, căci altfel ne-o luăm singuri...

Și astfel zicând, l-au târât pe sârmanul Maruf în uliță, și după ce l-au bătut bine, l-au silit să-și vândă tot atunci sculele de cârpaci, să aibă de unde să le dea bani. Și nu mult după aceea, au venit din nou cei doi cadii, și din nou l-au poftit la judecată, pentru că-și cotonogise soția.

— Doar cadiul cel mare m-a iertat și mi-a dat drumul! a răspuns Maruf.

— Asta nu ne privește pe noi! au răspuns cei doi cadii Noi facem parte dintr-un alt scaun de judecată! Numai decît urmează-ne, dacă nu vrei să te miluim cu câteva ciomege... Află că nevastă-ta te-a pârât din nou cadiului nostru, și trebuie să ne urmezi!

Și urmându-i Maruf, a ajuns la al doilea cadiu, și povestindu-i acestuia tot ce s-a întâmplat, i-a arătat acesta ca a venit soția sa, Fatma, și l-a pârât. Și cadiul al doilea l-a lăsat liber. Și a trebuit să plătească din nou bani oamenilor care l-au chemat. Și a rămas bietul Maruf numai cu câțiva bănuți din vânzarea sculelor. Și s-a întors din nor în prăvălia lui, și a rămas mut la ușă, cuprins de adâncă mâhnire și deznădejde. Deodată, a strigat spre el un cunoscut al său:

— Grăbește-te, Maruf, și descurcă-te cum știi, căci Fatma,

soția ta, s-a plâns împotriva-ți la Sublima Poartă...

Părăsindu-și repede lucrul, Maruf și-a cumpărat puțina pâine și brânză, și într-un suflet a fugit către Sublima Poartă. S-a ascuns într-o casă dărăpănată, pentru a nu fi găsit. Și plângea el cu adâncă amărăciune, și striga:

— O, Allah! O, Mahomed-prooroc! ocrotitori ai deznădăjduiților! Sfătuiți-mă, sultani ai cerului și ai pământului adunați-vă în prea sfinte soboare și învățați-mă cum să-mi cumințesc nevasta! Îndură-te de mine, Allah, sultan al cerului, și trimite-mă de aici, într-o țară atât de depărtată încât Fatma să nu mă mai poată ajunge...

Și iată, rostind el rugăciunea aceasta din belșug stropită cu lacrimi, s-a crăpat zidul și s-a ivit deodată un spirit înalt cât un chiparos și i-a spus:

— De ce-mi tulburi liniștea, o, Maruf? De două sute de ani viețuiesc între ruinele acestea, și încă nimeni n-a venit să mă tulbure, n-a trecut pe aici nicio ființă omenească! Totuși, în loc să mă răzbun asupra ta, mă îndur de tine și te rog să-mi spui ce te doare!

Și Maruf a povestit spiritului toată istoria pătimirilor sale, i-a povestit cum îl chinuiește Fatma, și că nu vrea altceva decât să fie dus undeva departe, unde ea să nu-l mai poată găsi... Astfel auzindu-l, spiritul l-a înșfăcat pe umerii săi, și toată noaptea a zburat cu el prin văzduhuri. Și iată, cum s-a arătat lumina răsăritului, l-a așezat pe vârful unui munte și i-a spus:

— Află, o, Maruf, dreptcredinciosule cărpaci! La poalele acestui munte se află o cetate. Coboară și intră, și te încredințez că nu vei fi găsit de către Fatma!

**MARUF INTRA ÎN CETATE; O REVEDERE NEAȘTEPTATĂ,
DAR NU CU FATMA...**

Maruf a rămas pe munte, să-și tragă sufletul, apoi a coborât, gata să intre în cetate.

Era o cetate nespus de frumoasă, înconjurată de ziduri înalte și înzestrată cu seraiuri nenumărate, încât bietul Maruf strașnic se bucura în inima sa! Îndată s-au adunat în jurul său o mulțime de oameni, și toți se minunau de îmbrăcămintea lui.

— Din care cetate vii, o, străine? îl întrebau toți.

— Sunt din Cairo! răspundea Maruf.

— Și când ai pornit din cetatea Cairo? îl întrebau oamenii.

— Ieri seara...

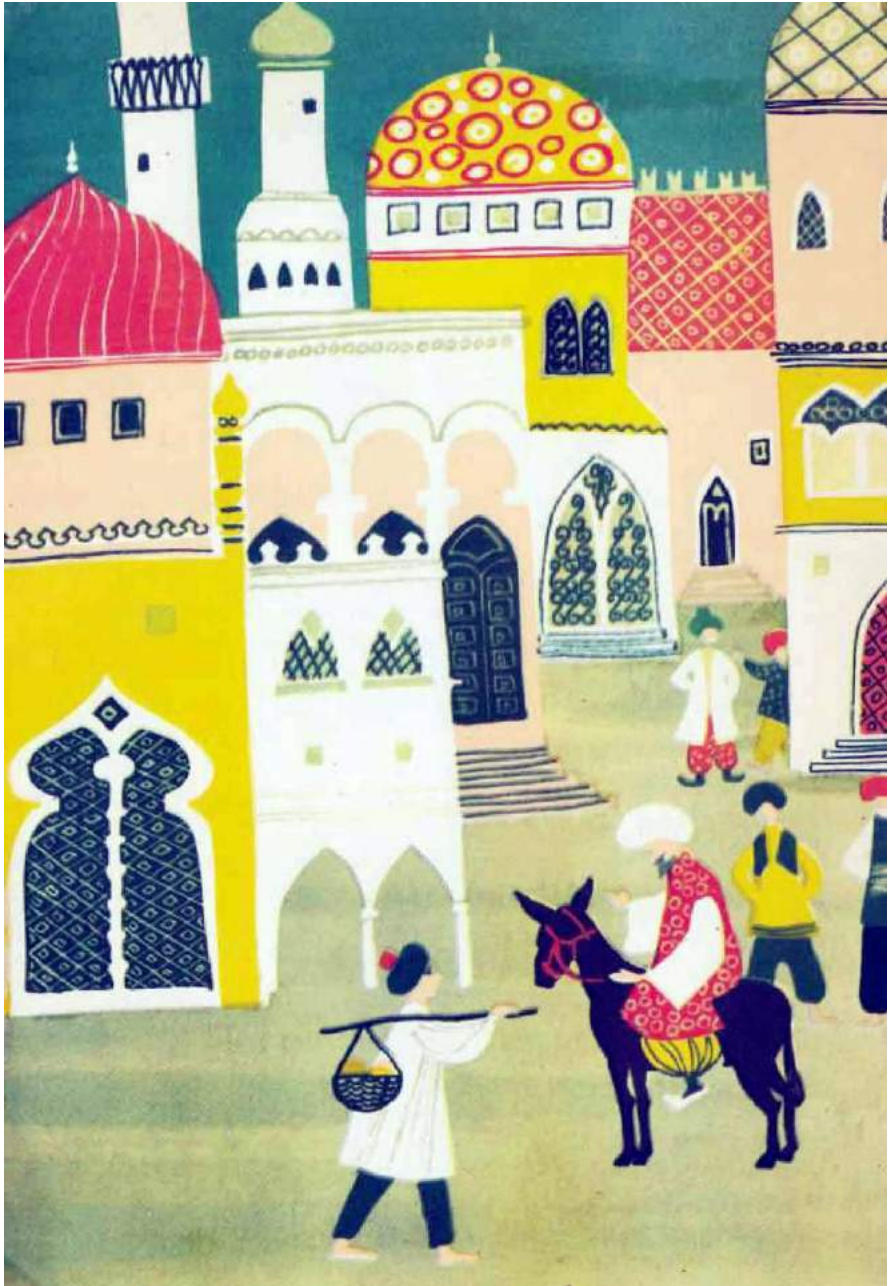
— Noi credem că ai înnebunit! s-au mirat oamenii. Cum se poate să fi fost ieri seara în Cairo, când bine se știe că din Cairo până aici ți-ar fi trebuit să călătorești ne întrerupt vreme de zece ani?

— Poate voi sunteți nebuni! a răspuns Maruf. Iată, aveți ca dovadă această pâine proaspătă, cumpărată la Cairo, abia ieri spre seară...

Și arătându-le el pâinea, toți se îmbulzeau să-l vadă, și toți se mirau de pâinea lui, fiindcă nu semăna de fel o pâinea lor.

Mulți l-au crezut pe Maruf, însă unii se încontrau cu el, socotindu-l mincinos, și-și băteau joc, râzând în gura mare.

Și astfel, pe când se îmbulzeau ei și se sfădeau, s-a arătat un neguțător călare pe catâr, urmat de doi sclavi. Îndată sclavii au fugărit oamenii la o parte, iar stăpânul lor a început să facă gură, strigând la ei că de ce-și bat joc de un biet străin... Și luându-l pe Maruf, l-a dus la seraiul său și a poruncit să i se dea veșminte frumoase, încât acum sărmanul Maruf arăta cel puțin ca o căpetenie de neguțători. S-au întins mesele și Maruf s-a ospătat din gros. Și după ce s-a ospătat cum trebuie, l-a întrebat neguțătorul:

— Dar din care parte a cetății Cairo ești tu?
— Dar cunoști cetatea Cairo? i-a întors Maruf cuvântul.
— Află că și eu sunt din Cairo... i-a răspuns neguțatorul.
— Sunt din mahalaua roșie... a reluat Maruf.
— Dacă-i așa, de bună seamă că-l cunoști pe Ahmed neguțatorul de mirodenii!
— De bună seamă că-l cunosc! a răspuns Maruf. Am fost chiar vecini...

— Dar cum îi merge lui Ahmed?
— Îi merge nespus de bine!
— Câți copii are și cum le merge?
— Află, a răspuns Maruf. Ahmed are trei fii: Mustafa Mahomed și Ali. Mustafa a ajuns mare învățat. Mahomed a ajuns preacinstit băcan, iar în ce-l privește pe Ali, a ajuns rău: fiind haimana, a părăsit cetatea Cairo, acum douăzeci de ani, și nimeni n-a mai auzit de el...

— Deci, preacinstite Maruf, îți mulțumesc pentru știrile date despre ai mei! Află deci că eu sunt Ali, haimanaua din copilăria ta! Fii bine venit și povestește-mi, rogu-te cum ai ajuns aici...

Și Maruf și-a spus întreaga poveste a pătimirilor, de la început până la sfârșit, i-a istorisit cum îl urmărea nevastă-sa, Fatma, cu neagră urgie, și cum a trebuit să fugă până la Sublima Poartă, și cum a venit spiritul, și cum l-a ridicat pe umeri, aducându-l până pe muntele din vecinătatea cetății... Și întorcând cuvânt către Ali, l-a rugat să-și spună și el istoria, și Ali a început astfel:

— Află, o, Maruf, prietenul copilăriei mele! Am pribegit ani în șir, am dormit pe treptele moscheelor și caravanseraiurilor, împreună cu mulți preacinstiți golani ai Răsăritului... Până să ajung la cetatea aceasta, am mers zece ani! Află că cetatea aceasta se cheamă Alșuta și oamenii ei sunt blânzi și neîntrecuți în milă! Am aflat, prietene Maruf,

încă din primele clipe ale șederii mele la Alșuta, că oamenii de pe aici nu știu spune minciuni! Și dându-mi eu seama de aceasta, le-am spus că sunt neguțător, și i-am rugat să-mi împrumute o mie dinari, până-mi sosesc mărfurile. Și căpătând mia de dinari, am cumpărat mărfuri și mi-am deschis casă mare de negoț, în scurt timp devenind foarte bogat. Te sfătuiesc să faci la fel, o, Maruf, să nu arăți cine ești, să nu arăți că ai fost la Cairo, un preacinstit cărpaci! Nu pomeni nimic nici despre Fatma care te urmărește cu urgia! Nu le spune nimic nici despre spiritul care te-a adus, căci vor râde de tine! Iar de nu vor râde de tine, te vor socoti vrăjitor și se vor îngrozi! Chiar mâine am să-ți dau o mie dinari și un catâr. Și am să-ți împrumut și un serv. Tu ai să vii călare pe catâr, în maidan, unde am să te aștept eu și am să te întâmpin ca pe un om mare... Am să te întreb despre felurite mărfuri, iar tu ai să-mi răspunzi că le vei primi în curând... Iar neguțătorii acestei cetăți au să mă întrebe pe urmă cine ești. Voi avea grijă, preacinstite Maruf, să grăiesc despre tine frumos, și astfel îți voi deschide vad bun! Miluiește pe toți săracii ce vor veni la tine! Eu voi avea grijă, îndată după aceea, să poftesc căpeteniile cetății la masă întinsă, în cinstea sosirii tale. Ai să găsești orice vei pofti în această cetate, și în scurt timp vei fi bogat ca mine...

Și venind ziua a doua, Maruf s-a purtat întocmai, după sfaturile lui Ali, astfel încât lumea strânsă în piață a crezut despre el că e mare neguțător din țara Egiptului, că a călătorit tocmai în India, în Arabia și în China, și că are atât de multe mărfuri, încât le-ar putea împrăști pe toată suprafața Răsăritului...

— Pe lângă avuțiile lui, spunea Ali, eu sunt simplu băcan...

Și auzind neguțătorii cuvintele acestea, au prins a-i arata lui Maruf atâta cinste, poftindu-l să cumpere de la mărfuri și să schimbe cu ei mărfuri. Și l-au poftit după aceea vestiții

neguțători, pe rând, în seraiurile lor, la mesele întinse, cinstindu-l cu cafele și șerbet, după bunele obiceiuri răsăritene.

Într-un târziu, când s-a arătat un sărman cerșetor, fiecare dintre neguțători l-au miluit cu câte un bănuț, însă Maruf și-a băgat mâna până în fundul pungii și a scos un pumn plin de dinari, miluind astfel cerșetorul. Strașnic s-au mirat neguțătorii cetății, văzându-i mila! Foarte repede s-au adunat acolo toți cerșetorii acelei cetăți, la pomană, Maruf mereu își vâra pumnul în pungi, miluindu-i cu aur. Foarte repede, cei o mie dinari s-au zvântat. Și împreunându-și mâinile către Allah, Maruf a rostit:

— Mila lui Allah peste toate făpturile acestui pământ. Bogată e în cerșetori cetatea aceasta! Dacă știam că voi întâlni atâția nefericiți, luam cu mine un burduf de dinari ca să am cu ce-i milui pe toți! Ce voi face, o, Allah, dacă nu voi avea cu ce să-i miluiesc pe toți sărmanii cetății?

Și auzindu-l, căpetenia neguțătorilor i-a răspuns:

— Nu te îngrijora, preacinstite Maruf! Îți împrumut eu oricât ai nevoie!

— Atunci fii bun și împrumută-mi, până-mi sosesc mărfurile! a răspuns Maruf.

— Cu mare bucurie, a adăugat căpetenia neguțătorilor și a repezit spre seraiul său un serv, să aducă banii.

Și Maruf, îndată ce a văzut mia de dinari, și-a umplu pumnul și i-a aruncat ca o ploaie de aur peste mulțime sărmanilor. Și se îmbulzeau sărmanii, și s-au stârnit to ologii, toți ciungii și neputincioșii de pe treptele moscheelor, să se bucure de ploaia de aur...

După aceea, când s-au auzit strigătele muezinilor în prea sfintele minarete, Maruf s-a dus la o moschee, și a bătut spre Mecca temenelele de obște. Și a mai împrumutat după aceea dinari una mie, de la alt neguțător, și din nou plouat cu aur peste sărmani. Și auzind el strigătele muezinilor către seară,

a împrumutat altă mie, și după ce a bătut temenelele către Mecca, din nou a plouat peste sărmani cu aur.

Cu multă mirare îl privea Ali! În seara acelei zile, Ali avea o mare petrecere, unde a fost poftit și Maruf. Și multă vreme s-a lăudat Maruf cu mărfurile lui nenumărate și cu pietrele prețioase. Și în ziua următoare a împrumutat de la un neguțător o mie dinari, și așa a tot împrumutat el, până a ajuns să se încarce, la catastife străine, cu dinari șase zeci mii...

Și după cum era de la sine înțeles, mărfurile făgăduite nu se mai arătau. Și au pierdut neguțătorii cetății încrederea în el. Și ducându-se la Ali, și întrebându-l de ce mărfurile lui nu mai sosesc, acesta nu le-a putut răspunde decât cu rugămintea de a mai avea răbdare, căci mărfurile vor sosi! Și aflându-se el după aceea numai cu Maruf, l-a certat și l-a sfădit, că a făcut atâtea datorii și nu mai era în stare să le plătească.

— Îți urmez sfatul, o, prietene Ali, și-ți răspund cu toată încrederea că voi plăti toate datoriile când îmi vor sosi mărfurile...

Așa i-a răspuns Maruf, râzând, iar Ali, înfuriindu-se, l-a numit mincinos și l-a amenințat că-l face de rușine față de cinstiții neguțători! Însă tot atunci Ali și-a dat seama că n-ar fi putut spune neguțătorilor adevărul, întrucât el însuși s-ar face de ocară. Spune o vorbă înțeleaptă: „Cel ce laudă pe cineva și după aceea îl defăimează, de două ori minte...”

Și venind iară neguțătorii la Ali, le-a răspuns el:

— Ce-aș îndrăzni să-i spun lui Maruf, preacinstiții neguțători, când chiar mie îmi este dator o mie dinari? De altfel eu nu v-am sfătuit să-i împrumutați bani! Prin urmare, dacă răbdarea cinstitelor voastre bărbi a ajuns la capăt, înfățișați-vă cu plângere la divan...

Astfel auzindu-l, neguțătorii au scris plângere și și-au bătut pe ea pecețile. Numele lui Maruf a ajuns la strălucitele

urechi ale sultanului și cadiilor. Însă aflând sultanul că Maruf a dat săracilor toți banii împrumutați, s-a gândit: „Dacă și-a îngăduit omul acesta să dea săracilor dinari șase zeci mii, se vede că e peste măsură de bogat! Mi-l voi face prieten, și așa mă voi înfrupta și eu din comorile și bogățiile lui! Iar ca probă, spre a-i încerca priceperea în bogății, voi arăta perla mea, să văd dacă o știe prețui...”

Astfel, l-a poftit sultanul pe Maruf, la dreapta sa. Iar în ce-i privește pe neguțatori, i-a trimis pe la casele lor înapoi, încredințându-i că Maruf le va plăti datoriile, odată cu sosirea mărfurilor.

Apoi, preacinstitul sultan i-a arătat lui Maruf o perla cât aluna, plătită cu o mie dinari. Maruf a apucat perla între degete, a privit-o și a spus răsând:

— Dar, prea strălucite sultan, perla aceasta nu are niciun preț! Dacă ar fi cât nuca, ar mai fi ce-ar mai fi! Se vede că voi, toți oamenii de pe aici, sunteți săraci și nu cunoașteți pietrele scumpe! La noi în țară se află perle preț de dinari șaptezeci mii...

Auzindu-l sultanul, lăcomia lui s-a ridicat și l-a întreb pe Maruf dacă are astfel de perle și dacă-i vor sosi.

— Aștept o mulțime de perle mari cât nuca! a răspuns Maruf. Și sunt încredințat, dreptcredinciosule sultan, că au să-ți placă dacă îți voi dărui câteva...

Și zicând astfel, Maruf și-a văzut de treburile sale, iar sultanul a dat poruncă fetei să fie gata să se mărite cu bogatul neguțător. Gândea sultanul că însurându-l cu emirița îi va putea lua toate averile!

Însă marele vizir intrase de mult la bănuială. Și în zadar a tot încercat să-l încredințeze pe sultan că Maruf nu era decât un vestit pungaș al Răsăritului! Sultanul nici n-a vrut să audă una ca asta, crezând că marele vizir grăiește așa, pentru că voia să-și însoare fiul cu emirița. Și astfel la porunca strașnică a sultanului, vizirul cel mare s-a dus la

emiriță și i-a arătat că trebuie să se mărite cu Maruf și aflând Maruf despre lucrul acesta, a răspuns că primește cu mare bucurie, însă mai întâi trebuie să-i sosească caravana cu mărfuri. Căci, spunea el, avea nevoie de cinci mi de pungi aur, pentru zestre, două mii pungi pentru sărman și tot atâtea mii pentru alte nevoi. A spus că mai are nevoie de cel puțin zece mii perle, pentru sultăniță. Și de cel puțin cinci sute de mii dinari, pentru înveșmântarea săracilor și ologilor!

Și întorcându-se marele vizir la sultan, și spunându-i dorința lui Maruf, i-a arătat încă o dată că trebuie să fie cu ochii în patru, întrucât Maruf nu este altceva decât un mare șarlatan al Răsăritului. Însă sultanul, în lăcomia lui, nici n-a vrut să audă. Și-a scos paloșul, și era gata să fulgere capul marelui vizir, dacă mai rostește astfel de vorbe. Îndată a dat poruncă să i se înfățișeze Maruf.

— O, Maruf! i-a spus el. Amânarea nunții este nespuse de bine întemeiată! Iată cheia vistieriei noastre! Ia din vistierie banii de care ai nevoie, iar la sosirea caravanei mi-i vei înapoia cu slavă...

Și arătându-se marele muftiu al cetății, s-a scris cuvenitul hrisov de nuntă. Și s-a împodobit cetatea, și răsunau trâmbițe pe metereze. Și se afla Maruf pe un jilț înalt. Și arunca Maruf banii de aur, cu amândoi pumnii, luptătorilor, scamatorilor, saltimbancilor și cântăreților vagabonzi. Și a aruncat atâta bănet, încât s-a golit vistieria sultanului. Și a ținut sărbătoarea patruzeci de zile și patruzeci de nopți. Și venind ziua a patruzeci și una, mila lui Maruf cu bani străini n-a mai cunoscut margini. Și văzându-se față în față cu emirița, Maruf a strigat:

— Nicio putere nu mă poate apăra, în afară de tine, Allah!

— Dar ce s-a întâmplat? a întrebat emirița. De ce plângi și suspini, Maruf?

— Emirițo! a răspuns Maruf. Tatăl tău prea mult s-a pripit căsătorindu-mă. Eu voiam să aștept până-mi sosesc

caravanele cu mărfuri, căci așa aș fi fost în stare să-ți fac daruri nemărginite. Însă așa mi-i rușine de tine și de sclavii tăi! Dacă așteptam până la sosirea caravelor, miluiam toată cetatea, cu nenumărate perle, încât aș fi fost pomenit în vecii-vecilor...

— Lasă măhnirea, o, Maruf! i-a răspuns emirița.

Și astfel, a petrecut Maruf încă douăzeci de zile, până a împărțit sărmanilor tot ce se mai afla în vistieria sultanului. A împărțit săracilor până și veșmintele. Și venind ziua a douăzeci și una, marele vizir împreună cu sultanul au intrat la vistiernic, iar când acesta le-a spus că vistieria era aproape goală, au rămas amândoi pe gânduri. Și din nou, marele vizir a arătat sultanului că Maruf nu este altceva decât un șarlatan al Răsăritului.

— Dacă-i adevărat ce spui, i-a răspuns sultanul, atunci află adevărul...

— Dacă vrei să afli adevărul, a răspuns marele vistier sfătuieste-o pe fiica ta să-l descoasă ea pe Maruf, spre a afla starea adevărată...

— Facă-se voia ta! a răspuns sultanul. Iar dacă într-adevăr Maruf este un mincinos, va pieri prin moartea cea mai cumplită...

Și fiind chemată fiică-sa, a învățat-o ce trebuie să-l întrebe pe Maruf, spre a afla adevărul. Și învoindu-se emirița, l-a poftit pe Maruf și a început să-l descoasă. Și cum a fost întrebat de emiriță asupra stării lui, Maruf a început a-i răspunde cu minciuni mai dulci ca mierea, că este cel mai bogat om al Răsăritului.

— Deoarece însă caravanele tale nu mai sosesc, a început emirița, tatăl meu, sultanul, a intrat la bănuieli. Spune-mi adevărul, o, Maruf, și ai încredere în mine...

— Dacă vrei să știi adevărul, a răspuns Maruf, află sunt doar un dreptcredincios cărpaci din cetatea Cairo!

Și astfel zicând, și-a istorisit toate pătimirile.

— Ești un mincinos deosebit de iscusit! i-a răspuns emirița. Minciunile tale ne-au legat la ochi pe toți, iar în ce privește pe marele vizir, a bănuit dintr-odată că ești un vestit vântură-lume răsăritean... Află însă, o, Maruf, că nu le voi spune nimic, întrucât te-ar aștepta moartea, iar eu voi rămâne văduvă de cârpaci! De aceea, o, Maruf, urmează-mi sfatul cât nu e prea târziu: iată cincizeci de dinari! Îmbracă veșmânt de hadâmb, ia un cal bun din grajdurile sultanului, și fugi tot acum, căci altfel te pândește moartea! Nu uita, după ce te vei statornici în vreo cetate, să-mi trimiți vești! Rămâi în vreo cetate străină până după moartea tatălui meu! Iar îndată ce va muri tatăl meu, te voi chema din nou. Și vom trăi împreună până învierea a doua!

Și luându-și rămas bun de la emiriță, Maruf s-a aruncat pe cal, și în zorii zilei s-a așternut la drum. Și nu mult după aceea, a poftit-o sultanul pe fiică-sa, să-i spună știe despre Maruf.

— Allah cel binecuvântat să întunece fața marelui tau vizir! a strigat emirița. Astă-noapte a intrat la mine hadâmb cu o scrisoare, spunând: „Iată scrisoarea aceasta o, emiriță! Mi-au dat-o niște hadâmbi, pe când mă aflu în fața seraiului...” Și deschizând eu scrisoarea, am aflat că era trimisă de către cei cinci sute de spahii care însoțeau caravana soțului meu. Eram înștiințată cum că beduinii atacaseră caravana și că în vremea luptelor s-au pierdut două mii vite de povară, așa că acum ei trebuie să mai întârzie. Citind scrisoarea, bărbatul meu a strigat: „Cadă trăsnetul lui Allah asupra spahiilor, că n-au fost în stare să-mi apere caravana!” Și s-a hotărât soțul meu să iasă numaidecât în întâmpinarea caravelor sale, spre a le aduce mai repede. Și îndată bărbatul meu s-a aruncat pe cal, și luând un pâlc de spahii, a și plecat întru întâmpinarea caravelor. Iată deci, precinstit tată, care este adevărul despre bogățiile lui...

Astfel, marele vizir a trebuit să-și țină gura și de data aceasta.

ABU SAADAT DESCOPERIT SUB BRAZDE; ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI DE MINUNE...

Maruf galopa tot mai departe și mai departe, copleșit de dureri amare. Și oprindu-se el în fața unui munte, a văzut o mică așezare. Și a văzut lângă așezarea aceea un om cu plugul său. L-a salutat Maruf și l-a rugat să-l miluiască. Și văzându-l omul acela îmbrăcat așa de frumos, l-a poftit să descălecă și să-i fie oaspete.

— Dar văd că tu însuși nu prea ai ce înfuleca, a spus Maruf, văzând sărăcia omului.

— Descălecă, te rog, a răspuns omul, căci eu mă reped în sat și-ți aduc de mâncare numaidecât...

— Dar mă pot duce eu singur în sat, a răspuns Maruf. Îmi voi cumpăra ceva și Allah fie mulțumit...

— Nu vei găsi nimic! a răspuns omul. De aceea te rog să mă aștepți până îți aduc eu...

Și astfel, a plecat omul spre sat. Între timp, Maruf se socotea să plece mai departe, să nu piardă vremea. Dar a văzut deodată cum boii au pornit pe brazdă și plugul a scrâșnit deodată într-un lucru tare. Și vrând Maruf să vadă ce lucru a împiedicat fierul plugului, a răscolit pământul și a văzut deodată o placă de fier. A ridicat placa și a descoperit o treaptă. Îndată, a coborât sub pământ, într-o încăpere mare, umplută cu aur, smaragde, perle, rubine și toate nestematele aflate pe fața pământului. Și se afla într-un colț un cuțar de cristal, plin cu perle de toate mărimile. Și un scrin de aur încrustat cu fel de fel de talismane scrise mărunt ca mersul furnicilor. Deodată, a auzit un glas spunându-i:

— Ia ce-ți place, o, stăpânul meu! Orice-mi vei cere, numaidecât ți se va îndeplini! Dacă vrei, poruncește-mi să dau viață unui pustiu, și îndată pustiuul înflorește. Dacă-mi poruncești să distrug o cetate, săucid un sultan, sau să ridic taifunuri pe mări, orice poruncă ți se va îndeplini!

— Dar cine ești? a întrebat Maruf.

— Află, o, Maruf! i-a răspuns glasul. Cel ce-și pune pe deget inelul acesta este stăpânul meu! Pot săvârși orice lucru, căci sunt mai-marele peste spirite! Oștile mele sunt alcătuite din miliarde de oști de spirite! Poftește inelul acesta, și freacă-l de câteva ori, și poruncește-mi ce vrei. Însă între o frecătură și alta, te rog să lași o clipă de timp, căci altfel pier numaidecât...

— Dar care e numele tău, spirite? a întrebat Maruf.

— Află, Maruf! Numele meu este Abu Saadat, părintele fericirii; și am fost sclavul sultanului Saadat, fiul lui Ad; iar locul acesta este comoara sultanului Saadat...

— Prea bine! a răspuns Maruf. Scoate toate aceste odoare la fața pământului...

— Numaidecât, o, stăpâne! a răspuns spiritul.

Și la un semn, pământul s-a deschis, și în câteva clipe s-au arătat fiii lui Abu Saadat, cu coșuri de aur, și au scos toate comorile la fața pământului. Apoi, fiii lui Saadat s-au plecat spiritului, întrebându-l ce mai poruncește.

Spiritul s-a întors către Maruf:

— Ce-mi mai poruncești, o, Maruf?

— Încarcă toate comorile acestea pe catâri!

Abu Saadat a dat strigăt, și îndată s-au arătat opt sute de feciori, și la un cuvânt al său, unii s-au prefăcut în catâri, alții în robi. Și îndată au prins a aduce cufere și sipete, și încărcând odoarele, Maruf a cerut să mai vie o sută de catâri și să i se aducă stofe din Egipt, din Siria, din Grecia, din Persia și India.

Abu Saadat a dat poruncile de cuviință, și trimițând oștile

de spirite în toate țările pomenite, s-au întors îndată cu stofele și mătăsurile. Maruf sta într-un cort, la masă întinsă. Și iată că s-a întors într-un târziu și plugarul, arătându-i un blid de linte. Și voind să-i dea blidul de linte, s-a tras înapoi speriat, văzându-l pe Maruf înconjurat de spahii înveșmântați în aur. L-a crezut a fi mare sultan și-i părea rău că nu tăiasc câteva găini să i le frigă. Și pe când voia el s-o ia la fugă, să frigă niște găini, Maruf l-a chemat înapoi:

— Ce mi-ai adus, dreptcredinciosule?

— N-am găsit decât un blid de linte! a răspuns plugarul. Am mai adus și puțin orz pentru calul tău! N-am știut că va trece pe aici un sultan atât de vestit, căci altfel căsăpeam găinile mai din vreme...

Maruf i-a făcut semn să se apropie mai tare, și luând blidul de linte s-a ospătat, spunând:

— Dreptcredinciosule musulman! M-ai ospătat fără să mă cunoști! Așa că fii bun și primește mulțumirile mele pentru bunăvoința ta... Află că nu sunt sultan, sunt însă ginere de sultan! A trebuit să părăsesc seraiul, din pricina unei neînțelegeri, dar a trimis sultanul spahiii să mă cheme înapoi. Mă întorc în cetate...

Și mâncând linta din blid, l-a umplut după aceea cu aur, și l-a poftit pe plugar să-l caute în cetate. Plugarul s-a întors fericit la vitele lui, iar Maruf a petrecut o noapte nespuse de plăcută, înconjurat de spirite.

Și întorcându-se spiritele, cu stofe din țări străine, totul a fost rânduit în caravană. Abu Saadat călărea în frunte, și-l urma Maruf preafericitul. Acesta trimisese sultanului o epistolă, vestindu-l că sosește în fruntea caravanei sale, și-l roagă să-l întâmpine cu oști de spahii. Și Abu Saadat a dat poruncă unui spirit să se întrupeze în sol și să se repeadă spre cetate. Și sosind solul în cetate, l-a aflat pe sultan la sfat cu vizirul. Și ascultând sultanul spusele vizirului despre fuga lui Maruf, n-a mai avut când răspunde, căci deodată i-a fost

adusă epistola. Și citind el epistola, s-a stropșit asupra marelui vizir și a dat poruncă să se împodobească cetatea cu flori și stofe multicolore, și și-a chemat fiica, aducându-i la cunoștință vestea. Nespuse de fericită era emirița! Gândea ea: „Se vede că Maruf m-a mințit, spre a-mi pune credința la încercare!” Mai mult decât toți se mira Ali, văzând pregătirile ce se făceau în cetate, pentru primirea lui Maruf și a caravanei sale. Astfel, a intrat Maruf în cetate, în fruntea caravanei. S-au repezit la picioarele catârilor săi neguțătorii din obște. Și ieșind Ali înaintea lui Maruf, i-a strigat cu mare frică și cutremur:

— Fii binevenit, o, Maruf!

Și Maruf râdea, și intrând în serai, în marile curți ale seraiului, a poruncit descărcarea cămilelor și catârilor și deschiderea lăzilor cu aur. Și îndată, rânduri nesfârșite de robi cărau avuțiile în haznalele sultanului. Luceau stofele scumpe, perlele și nesfârșitele lăzi cu pietre prețioase. Și alegând Maruf veșmintele cele mai scumpe și pietrele cele mai scumpe, din nou a plouat cu aur și cu avuții nespuse asupra servilor și sârmanilor. Tot atunci, Maruf și-a plătit datoriile și a miluit neguțătorii, dându-le pe deasupra nenumărate daruri. Și luând cu pumnii smaragde și rubine, le-a împărțit oștenilor.

— Destul, fiul meu! i-a spus sultanul într-un târziu. Dacă risipești, ce va mai rămâne pentru tine?

Însă Maruf împărțea mereu, cu amândoi pumnii, avuții peste avuții, și cerea să fie aduse altele, și altele, și ploaia de aur curgea neconținut asupra nevoiașilor.

Acum, nimeni nu se mai îndoia de bogăția lui. Vistiernicul s-a înfățișat deodată și a arătat că nu mai are unde pune averile. Și întorcându-se apoi Maruf spre soția sa, îi zâmbea cu inima deschisă. Și a poruncit Maruf lui Abu Saadat să aducă pentru ea un veșmânt minunat și un șirag cu patruzeci de perle. Și i-a adus brățări, cercei și centuri.

— Toate acestea le voi purta numai la zile mari! spunea emirița.

Și toate roabele emiriței sclipeau în veșmintele lor ca stelele, iar emirița strălucea în mijlocul lor, ca luna plină.

Sultanul nu știa ce să mai creadă despre bogățiile acestea!

— O, stăpân al tuturor timpurilor! i-a spus marele vizir. Niciun neguțător nu poate fi așa de bogat cum se arată a fi Maruf! Cei mai vestiți sultani pe lângă el sunt niște cerșetori! Nu știi ce să cred, stăpân al cerului și al pământului! Oricum, la mijloc se află o taină mare! Urmează-mi sfatul și roagă-l pe Maruf să se plimbe cu mine prin grădinile tale! După ce ne vom plimba, ne vom așeza la masă întinsă, și-i vom da să bea vin până se va îmbăta, și până ce-i va grăi gura lui fără el...

Găsind sultanul drept bun sfatul vizirului său, a doua zi dimineața era hotărât să-l poftască pe Maruf la preumblare, însă deodată a rămas înmărmurit! S-au repezit în încăpere servii, arătând că toate cămilele, toți catârii și toți oamenii lui Maruf se făcuseră nevăzuți. Mult s-a mirat sultanul, întrucât cămilele fuseseră în număr de mii de mii, iar însoțitorii lor așijderea.

Fiind poftit Maruf la preumblare, îndată s-au întins mesele. Și s-a amețit Maruf atât de tare, încât gura lui vorbea fără el. Și pândind clipa nimerită, l-a rugat sultanul să-i spună cât mai multe din viața sa.

— Află, o, sultane! a răspuns Maruf și limba i se împleticea. Nu sunt nici bei, nici sultan!

Și astfel și-a spus el toată viața lui.

— N-ai putea să-mi arăți inelul? l-a întrebat marele vizir.

Maruf i-a dat inelul, scoțându-și-l din deget. Și frecând marele vizir inelul, s-a ivit deodată spiritul Abu Saadat.

— Înșfacă-l tot acum pe Maruf! a poruncit marele vizir. Înșfacă-l tot acum și repede-l într-o prăpastie, unde nu se află nici de mâncat, nici de băut, și nici picior de om...

Și astfel, supunându-se Abu Saadat, l-a înșfăcat pe Maruf pe umărul său și l-a repezit tocmai în partea nelocuită a lumii.

— Ți s-ar cuveni o pedeapsă și mai grea, i-a spus Abu Saadat. Cum de ai încredințat atât de ușor inelul unui străin?

În vremea asta, sultanul își cerea iertare de la vizirul său, că nu l-a crezut până atunci în privința stării adevărate a lui Maruf, cărpaciul din Cairo.

— Ai avut dreptate, vizire, spunea sultanul. Allah să-ți dea sănătate și viață până la țărmerii timpului... Fii bun și arată-mi și mie inelul acesta.

— Prostule! a răspuns vizirul. Nu-ți dai seama că de-acum eu sunt stăpânul tău?

Și frecând inelul, s-a înfățișat Abu Saadat, și înșfăcându-l pe sultan, l-a dus și pe el lângă Maruf, în partea nelocuită a lumii. Și adunându-i vizirul pe mai-marii oștilor, le-a povestit cele întâmplate și le-a spus: – Vreți să mă cunoașteți drept sultan al vostru? Căci dacă nu, voi porunci să fiți duși și voi în partea nelocuită a lumii...

— Îndură-te de noi! au răspuns toți. Te cunoaștem drept sultan al nostru, și-ți vom îndeplini poruncile...

Și poruncind marele vizir, tot atunci s-a înfățișat emirița. Și s-a îmbrăcat ea în cea mai frumoasă rochie și și-a pus podoabele cele mai scumpe. Și a vrut marele vizir să o îmbrățișeze.

— Nu-l vezi pe bărbatul meu cum ne privește? a întrebat ea deodată.

— Dar unde se află el? s-a speriat marele vizir.

— Uită-te la piatra inelului de pe degetul tău! a răspuns ea. Pune inelul deoparte, căci mi-i frică de spirite...

Și crezând marele vizir spusele ei, și-a scos inelul din deget și l-a pus pe un divan. Ea a apucat repede inelul, a strigat să vie slujitorii, și astfel marele vizir a fost legat burduf. Și

frecând ea inelul, s-a înfățișat numaidecât Abu Saadat, și primind poruncă, l-a dus pe marele vizir în hruba cea mai întunecoasă. Apoi a poruncit să fie aduși înapoi tatăl ei și Maruf.

Astfel, sultanul era din nou sultan, iar Maruf a ajuns mare vizir. Însă emirița nu și-a mai scos inelul din deget. A doua zi au venit mai marii oștilor, și toți s-au bucurat că au scăpat de un vizir atât de rău. Și închizând ochii sultanul, când l-a cercetat îngerul, Maruf s-a ridicat cu slavă în jilțul sultanilor. Și venind și rândul emiriței să-și repeadă ochii peste cap, și-a scos inelul din deget și l-a dat soțului său care stătea lângă patul ei de suferință, împreună cu fiul lor mare de cinci ani.

Într-o noapte, pe când Maruf se afla singur, a simțit deodată lângă el răsufletul cuiva. S-a sculat repede, chemându-l în ajutor pe Allah! Deodată, a văzut-o în fața lui pe Fatma, și mai urâtă, și mai pocită ca înainte.

— Dar cum ai ajuns aici? a întrebat-o Maruf, peste măsură de mirat.

— Află, a răspuns ea. Îndată ce te-ai dus tu, mie mi-a părut rău că te-am supărat. Am ajuns cerșetoare în preaslăvita cetate Cairo. Și pe când cerșeam eu, toți locuitorii cetății mă batjocoreau și aruncau în urma mea cu pietre, într-o zi, m-am întors acasă plângând. Deodată, s-a ivit înaintea mea un spirit, întrebându-mă:

— De ce plângi așa, o, Fatma?

— Plâng după bărbatul meu! am răspuns eu. Căci mai de mult, înainte de a se pribegi el, aveam de toate...

Mi-a răspuns spiritul:

— Află, Fatma! Soțul tău e acum sultan al cetății Alșița! Dacă vrei, poruncește-mi și te duc la el numaidecât!

Astfel, spiritul acela m-a înșfăcat pe umărul lui și am călătorit între cer și pământ. Deodată, m-am văzut în seraiul acesta, lângă tine... Oare ai să mă alungi?

— O, Fatma! i-a răspuns Maruf. Acum nu-mi mai este frică

de tine, deoarece am un inel, cu ajutorul căruia nu mă tem decât de unul Allah... Când frec inelul acesta, se ivește un spirit și-mi îndeplinește orice dorință! Te las să alegi una din două: ori te întorci acasă cu averea cât să-ți ajungă pentru toată viața, ori rămâi aici și-ți rânduiesc un serai cu cele mai bune bucate și băuturi...

Fatma s-a hotărât să rămână la el. A trăit, o vreme, ca o sultăniță. După un timp, a prins mare ciudă împotriva fiului lui Maruf. Într-o noapte s-a hotărât să fure inelul, să-l ucidă pe Maruf și pe feciorul său, și să se ridice ea în jilțul sultanilor. Și astfel, s-a dus ea într-o noapte la Maruf și a căutat sub pernă. Maruf în vremea asta se afla în apropiere. Și, văzând-o fiul lui, intrând în încăperea aceea, strașnic s-a mirat! A urmărit-o, și când a văzut-o că ia inelul, și-a scos paloșul și i-a retezat capul. Astfel, a venit ziua a doua, și Fatma a fost înmormântată. Iar Maruf, rămânând singur, s-a însurat cu fata plugarului, iar plugarul a ajuns socrul lui, adică socru al marelui sultan. Astfel a trăit Maruf, până la bătrânețe adânci, până ce moartea s-a înfățișat cu coasa, și i-a secerat și lui inima, dorințele și zilele...

**NEMAIPOMENITELE ÎNTÂMLĂRI ALE PESCARULUI
DJAUDAR; ÎNSĂ ÎNTÂI VEDEM CINCI
DREPTCREDINCIOȘI MOȘNEGI, ÎNFĂȚIȘÂNDU-SE LA
SULTANUL BEIBARS...**

Mărire și slavă vestiților cronicari ai Bagdadului! Mărire și slavă tuturor celor ce ne îndulcesc zilele și nopțile cu preafrumoase istorii! Căci istoriile, alături de toate lucrurile frumoase, sunt sarea vieții noastre și bucurii ale inimilor noastre. Laudă mare povestitorilor!

Spun cronicile Bagdadului că se afla demult un sultan cu

numele Zaher Beibars. Și era sultanul Zaher Beibars atât de drept în judecățile sale și în poruncile sale, și era atât de vestit ca vorbitor neîntrecut, și era atât de frumos la față și la trup, încât tot Răsăritul îl iubea, și-l iubea îndeosebi țara Egiptului, unde domnea de ani mulți în fală și dreptate. Îl iubeau bărbații și femeile, și nu se afla om învățat care să nu i se fi plecat până la pământ. Deci, după cum scrie în cronici, sultanul Zaher Beibars și-a ales drept emir, în cetatea Cairo, un om neînchipuit de deștept și de isteț.

Se spune că emirul acela nu închidea ochii nici ziua nici noaptea, și că neconținut veghea asupra liniștei cetății. Într-o zi, pe când se afla emirul la sultan, au intrat cinci moșnegi cu bărbi lungi, albe ca bumbacul, și au rugat să li se dea ascultare...

— Ce binevoiți a cere? i-a întrebat emirul.

Atunci, cei cinci moșnegi s-au prăbușit cu fața la pământ, și sărutându-l, unul dintre ei a grăit astfel:

— Află, neîntrecut emir, că avem a ne plânge, într-o pricină cu totul ieșită din fire! Nimeni nu ne-a mai tras în judecăți în tot lungul zilelor noastre. Noi, aceștia cinci de față, suntem frați. Locuim împreună, într-o casă de lângă Lacul Elefanților! Am trăit în deosebit belșug! Însă zi cu zi norocul ne-a părăsit și am ajuns săraci lipiți pământului! Într-o seară, după ce am ros cea din urmă bucătică de pâine, ne-am hotărât ca în ziua următoare să ieșim la cerșit. Deodată s-a înfățișat nouă un fecior frumos ca luna plină, călare pe un catâr. S-a oprit în fața ușii noastre. Și dând frâul catârului în mâinile servului ce-l urma, a bătut în ușă și a intrat. Era îmbrăcat în caftan verde, dedesubt avea șalvari de mătase roșie, și pe cap turban, așa cum poartă oamenii din Yemen. După ce noi l-am întâmpinat cu vorbe de prietenie, l-am întrebat cu ce-i putem fi de folos. Ne-a răspuns feciorul:

— Aflați, cuviosilor moșnegi, că eu sunt vecinul vostru și

locuiesc de cealaltă parte a Lacului Elefanților! Aș fi nespus de bucuros dacă m-ați primi în seara aceasta ospetie...

— Allah fie binecuvântat! am răspuns noi. Te primim cu brațele deschise totdeauna, și fericit fie pragul casei noastre! Însă, preacinstitele fecior, în seara aceasta noi n-avem în casa noastră nicio fărâmitură de pâine, așa ca dacă binevoiești, poftește în ospetie mâine...

A zâmbit feciorul:

— Dacă-i așa, atunci Allah fie binecuvântat de o mie de mii de ori! Fiți oaspeții mei, și deci urmați-mă!

Noi l-am urmat cu nespusă bucurie, și lăsându-ne sufletele în paza lui Allah, am ajuns înaintea unui serai nespus de frumos și nespus de mare.

Feciorul a bătut în ușă și ușa s-a deschis îndată, iar ne-a poftit să-i fim oaspeți în numele lui Allah...

Îndată, ne-am văzut într-o încăpere plină de divane și covoare. Ne-a spus feciorul:

— Iată locuința voastră! Socotiți-mă drept servul vostru, în numele lui Allah, stăpânul cerului și al pământ lui...

Noi am îngenuncheat și i-am sărutat mâinile și picioarele.

— O, stăpâne! Poruncește-ne orice, căci suntem robii tăi!

După aceea, feciorul s-a oprit în fața unei uși încuiate și a strigat:

— Prietenie fără de moarte!

Îndată ușa s-a deschis și s-a ivit o sclavă indiană, cu ochi negri, cu sprâncene frumos arcuite, cu obraji înfloriți ca trandafirii. Părea un coral pe o marmură albă. Sau după cum ar spune poetul, dacă ar fi văzut-o cei ce se închină zeilor, ar fi pus-o înaintea tuturor zeilor! Schivnicii Apusului și-ar fi părăsit rugăciunile și zeii, spre a o urma... Și fata aceasta, pe care cuvintele noastre n-o pot descrie, a întrebat pe fecior cu glas nespus de dulce:

— Ce poruncește stăpânul meu?

— Întinde masa! i-a răspuns feciorul. Adă acestor cuvioși

moșnegi tot ce se cuvine...

Și ducându-se indianca, s-a întors numaidecât cu găini fripte, cu orez, cu fripturi și prăjituri, și ne-a poftit să ospătăm. Și după ce ne-am ospătat din gros, și după ce am mulțumit lui Allah, s-a înfățișat fata cu un lighean de aur și cu o cană de argint. Cana era plină cu apă de trandafiri. Ne-am spălat mâinile, după legiuitele temeieri ale Islamului, după aceea fata ne-a adus cinci veșminte, poftindu-ne să ne îmbrăcăm. Și după ce ne-am îmbrăcat, feciorul ne-a poftit să ne așezăm pe divane, și ne-am așezat pe divane. Și erau ele împodobite cu stofe așa de scumpe, încât noi am spus cu mirare deosebită:

— Dar, în numele lui Allah, stăpâne! Divanele acestea sunt bune numai spre odihna sultanilor... Nu ni se cade nouă, moșnegi nevoiași și sărmani, să ne așezăm pe divanele acestea!

Feciorul ne-a privit cu multă prietenie și ne-a răspuns:

— Așezați-vă, cuvioși moșnegi, și nu grațiți ce nu trebuie să fie grațit!

Și noi ne-am așezat. Feciorul s-a dus la o altă ușă, și oprindu-se, a strigat:

— Bucurie a sufletului!

Și strigând el astfel, s-a deschis ușa și s-a arătat o sclavă grecoaică, atât de albă la față, încât părea de marmură, sau părea mai curând coborâtă de-a dreptul din paradis. Și era așa de frumoasă, cum nimeni n-ar putea-o descrie. Era zveltă, avea mers de sultăniță și era nespus de plăcută.

— Poruncește-mi, stăpâne! a spus ea. De ce nu te-ai arătat azi în fața noastră? Unde ai zăbovit?

— Am zăbovit lângă acești dreptcredincioși moșnegi, oaspeții mei! a răspuns feciorul. Adu-ne băuturi...

Și fata aceea, numită Bucuria sufletului, s-a îndepărtat o clipă și s-a întors cu două solave cu câni de aur, cu vase de argint, cu pahare de cristal și tăvi chinezești.

Grecoaica a umplut vasul cu vin, a umplut paharele cu fel de fel de flori mirositoare, a umplut tăvile cu fructe. Atât de mirați ne uitam noi, încât ne mușcam degetele, crezând că visăm. Apoi, feciorul s-a îndreptat către o altă ușă și a strigat:

— O, Mântuirea mea!

Și s-a arătat atunci o fată frumoasă ca luna, cu fața luminată, cu obraji ca trandafirii, cu ochii mari, ascuțiți hangerul, și cu statura mai mlădioasă ca ramura arborelui lor Ban... Era gătită ca o mireasă și avea în mână o lăuta indiană.

— Ce poștește stăpânul meu? a întrebat ea.

— Poștește și așază-te! a răspuns el. Așază-te și cânta ceva acestor prea cuvioși moșnegi...

Și a început ea a cânta. Și așa de dulce răsuna glasul ei, și așa de dulce răsuna lăuta, încât simțeam că seraiul se ridică la ceruri cu tot cu noi!

După aceea, feciorul a chemat alte patru fete, fiecare cu câte un instrument de cântări, și așa am petrecut seara aceea, numai în vinuri și în cântece, cum nici n-am visat vreodată! Însă când am vrut să ne vedem de drum feciorul ne-a dăruit o tipsie de aur și una de argint, cele mai bune mâncăruri și cu cele mai alese fructe, petru ai noștri, și ne-a poftit să ne înfățișăm din nou seara a doua...

Noi i-am sărutat mâinile și picioarele. I-am mulțumit nespun, prin iscusite cuvinte, pentru ospetie, făgăduindu-i să venim iar în seara a doua.

Și venind seara a doua, am pornit spre el, având asupra noastră cele două tipsii. Și din nou ne-am văzut la seraiul lui. Și ne-a primit el tot așa de frumos ca și în ziua trecută, și din nou ne-a ospătat ca în seara întâi. Și am petrecut așa, în ospetia lui, cincizeci și opt de nopți pe care niciodată nu le vom uita. Și în fiecare noapte mâncărurile erau mai gustoase, vinurile mai dulci, iar podoabele fetelor erau mai valoroase ca

toate avuțiile Egiptului.

Și feciorul a desfășurat înaintea ochilor noștri atâtea mari bogății, încât până la urmă l-am crezut a fi sau emir sau vrăjitor. De aceea, prea înalte emire, am venit la tine să-ți arătăm ce ni s-a întâmplat, și spre a vedea cu luminații tăi ochi cine este feciorul acesta...

Și astfel, auzind emirul ciudata istorie a moșnegilor, a lăsat să treacă o zi. Și venind ziua a doua, a luat sub brațul său o sută de spahii, și înconjurând seraiul feciorului, marele emir a intrat înăuntru, însoțit de o căpetenie. Și găsindu-l pe fecior, l-a rugat să-l urmeze în fața sultanului Zaher Beibars.

— Cu înaltă plăcere! a răspuns feciorul.

Și-a încuiat seraiul și a mers în urma emirului, până în uliță. Și aflându-se în uliță, emirul l-a întrebat:

— Mai putea lămuri, preacinstite fecior, cum și de unde ai adunat atâtea bogății? Te sfătuiesc să-mi spui, spre a te putea apăra în fața sultanului...

— Îți mulțumesc pentru gândurile bune! a răspuns feciorul. Ajutorul meu este numai unul Allah! Voi povesti sultanului istoria vieții mele...

Astfel zicând, curând au ajuns în fața sultanului Zaher Beibars. Și ajungând feciorul, a început astfel:

DJAUDAR ÎȘI SPUNE ISTORIA; SE ARATĂ HAGIII DE LA APUS...

Sultan al tuturor timpurilor! Tatăl meu a trăit șase zeci și cinci de ani. Și îmbolnăvindu-se el de o boală îngrozitoare, a spus către soția sa: „Soția mea! Mă aflu aproape de tărâmul celălalt! Mă despart de lumea aceasta trecătoare... Toată viața mea am trăit bine! Ai grijă de fiul meu Djaudar! Nu vă las mare avere; acum, la sfârșitul zilelor, mai am doar o sută

zece dinari! O sută să-i dai fiului meu Djaudar, iar cu cei zece să-mi cumperi veșmânt pentru călătoria de obște! Plătește din ei hogilor, și muftiilor, și celor ce strigă în minarete ceasurile timpului! Sfătuiește-l pe feciorul meu să se apuce de negoțatorie, ca astfel, băgând cei o sută de dinari în mărfuri, să poată câștiga și să nu-l usuce sărăcia! Să țină seama ca în țara Egiptului, cel sărac este socotit mai prejos decât pulberea! Dacă însă nu va izbuti în negoț, să se apuce de meșteșugul pescuitului! Se află într-un scrin o plasa de pescar. Să i-o dai, dacă va avea nevoie de ea...”

Iar după trei zile, tatăl meu și-a întors ochii drept spre grădinile de sus, lăudată fie amintirea lui! Noi am petrecut zilele cuvenite în post și întristare, l-am îngropat după cuviință, și totul s-a petrecut după porunca lui. Și primind eu cei o sută dinari, m-am dus la Bulac. Pe urma m-am dus la corăbierii de pe insula Rodha. Dar nu mă puteam apuca de nimic. Am petrecut în desfătare, așa încât, în mai puțin de trei luni, cei o sută dinari de mult zburaseră...

M-am întors atunci acasă la mama, și am plâns, și i-am arătat nevoia mea și sărăcia mea.

— Doar te-am rugat atât, o, Djaudar, fiul meu! a răspuns ea. Dar ce s-a întâmplat s-a întâmplat!

— Mai dă-mi niște bani! am rugat-o eu. Vreau să ne cumpăr ceva de mâncare, căci m-a uscat foamea!

— Sunt la fel de lipsită ca și tine! mi-a răspuns mama. N-am cu ce cumpăra nici măcar un bob de muștar! Nimic nu mai am în casa mea. Deci, urmând voinței tatălui tău fă-te pescar...

Și învoindu-mă eu, am deschis scrinul, am luat plasa și am spus:

— Voia lui Allah peste toate ființele părăsite! Rămâi cu bine, mamă, și Allah să te ocrotească, și să mă ocrotească și pe mine, pentru a ne revedea în zile mai fericite.

Și zicând astfel, am părăsit-o pe mama și m-am dus în

cetatea Cairo, în mahalaua veche. Am urcat într-o luntre și am vâslit, cu neștrămutată credință în Allah, și mi-am desfășurat plasa. Însă, de câte ori o trăgeam din apă, era goală, cu toate că am încercat în mai multe locuri bogate în pește. Și eram foarte necăjit, mai ales gândindu-mă biata mea mamă, și atât am plâns, până ce ochii mi-au ieșit aproape din cap, odată cu lacrimile. Și am strâns plasa loc, și am vrut s-o vând sau s-o pun zălog pescarilor. Însă nimeni nu mi-a dat pe ea niciun ban. Eram prea mândru încă, pentru a mă hotărî să întind mâna să cerșesc la porțile moscheelor! Astfel, m-am dus la lacul Carun, care după cum se știe nu-i deloc adânc.

Și cum am ajuns la lacul Carun, l-am găsit plin, și parcă clocotea și spumega ca apa fierbând. M-am gândit eu: „Poate voi avea aici mai mult noroc decât la apa Nilului...” Și aruncând plasa, am scos-o după o vreme plină cu pietre și spurcăciuni felurite. Cu greu am curățit-o, și din nou am aruncat-o. Însă nu am prins nimic. Și m-am hotărât să-mi mai încerc o dată norocul, și dacă nu voi prinde nimic nici de data aceasta, hotărât eram să mă las de meșteșugul pescuitului. Și aruncând plasa a treia oară, am scos-o și am văzut în ea un pește nespus de mare și de strălucitor. Am strâns repede ochiurile plasei, am luat peștele și m-am întors cu el acasă. Și după ce am istorisit mamei mele cât de rău mi-a mers la apa Nilului, am adăugat după aceea, arătându-i că m-am dus la lacul Carun, aflând acolo nesperat noroc.

— Așa e hotărât să fie, fiul meu! mi-a răspuns mama. Află că un poet vestit a spus următoarele:

„Omule neștiutor, care-ți cauți norocul departe, nu te zbate zadarnic, căci avuțiile vin deseori pe neașteptate, și jug uneori tocmai de cei ce le caută...”

Și mama a mai grăit astfel:

— Fiul meu, omul nu trebuie să-și piardă curajul niciodată. Și luând mama pește, l-a curățat și l-a fript, după cuviință. L-am mâncat cu multă poftă, ridicând după aceea slavă lui Allah, singurul stăpân al tuturor apelor și al tuturor vietăților din ele. Și a trecut ziua aceea. Și venind ziua a doua, mi-am luat plasa din nou, și vream să mă duc spre Bulac. Dar mi-a spus mama:

— Du-te din nou, fiul meu, la lacul Carun! Prinde doar un singur pește, căci ni-i de ajuns, până se va îndura Allah să găsim o scăpare din sărăcia noastră, sau până va cerceta îngerul cu coasa...

Și dând eu ascultare mamei, m-am dus la lacul Carun. Mi-am aruncat plasa. Și scoțând-o, era plină cu pietre, oase și hârhuri. Și m-am gândit ia soarta mea neagră. Ma gândeam că dacă aș încerca să beau din apa mării, și apa mării s-ar face foc, și dacă m-aș bucura de trecerea soarelui, soarele s-ar opri, și dacă mi-aș da drumul în josul unei ape, apa s-ar întoarce înapoi spre izvoarele sale. Deznădăjduit ședeam pe malul lacului Carun! Deodată s-a înfățișat un hagiul de la Apus, călare pe un catar. Venea așa de repede, încât parcă zbura, cu toate că picioarele catărului erau ca niște coloane de templu. Și tot așa de ușor părea catărul, încât parcă zbura ca pasărea. Și hagiul din Apus avea un veșmânt nespus de ales, îl arăta a fi cel puțin emir.

— Pacea lui Allah asupra ta! a rostit hagiul, descălecând.

— Pacea lui Allah, binecuvântarea și îndurarea lui asupra ta! am răspuns eu.

— Nu ești tu Djaudar, feciorul pescarului Omar din cetatea Cairo?

Așa m-a întrebat hagiul din Apus, și eu am răspuns:

— Cu voia prea înaltului Allah, eu sunt!

Și m-a întrebat hagiul din Apus de ce sunt așa de trist și mahnit, și atunci eu i-am spus toată istoria pătimirilor mele, și i-am spus pătimirile mamei mele; și auzind hagiul toate

acestea, a răs cu blândețe, a scos o frânghie de mătasă și mi-a spus:

— Ascultă-mă bine, o, Djaudar! Sărăcia ta a fost vremelnică! Fii bun și leagă-mă cu frânghia aceasta și aruncă-mă în acest lac! Și după ce m-arunci în lac, arunci și plasa ta. Și vei vedea ce se va întâmpla după aceea. Fii însă cu multă băgare de seamă, ca atunci când voi ieși din apă, să mă scoți cu capul înainte! Și află, o, Djaudar că eu voi fi mort! Să mă îngropi pe malul lacului și tu duci după aceea catârul meu în bazar. Nu cumva însă încaleci pe catârul meu, căci ești pierdut! Cum vei ajunge în bazar, să cauți unde se află prăvălia unui israelitean! Israeliteanul acela, să bagi bine de seamă, are mustăți nespuse de mari, cele mai mari mustăți din bazarul cetății! Apropie-te de el și pune mâna ta pe capul lui, în semn de binecuvântare, și atunci el se va ridica, și luând catârul, îți va da un dinar de aur! Tu ia dinarul și vezi-ți de drumul tău! După aceea, mă voi întoarce eu din adâncul lacului, și răsplățile mele nu vor cunoaște margini!

Și astfel vorbind, hagiul și-a întins umerii, spre a fi legat cu frânghia. Eu l-am legat și l-am aruncat în lac. Nu mult după aceea, capul hagiului s-a văzut la fața apelor. Era cu dinții strânși și cu ochii stinși, ca un mort. L-am scos din lac și l-am îngropat. După aceea mi-am luat plasa și catârul și am ajuns în bazar, la israeliteanul pomenit. Am primit un dinar de aur. M-am întors acasă mulțumit, și arătându-i mamei dinarul, i-am istorisit toată întâmplarea. Mama m-a ascultat nespuse de mirată și a lăcrimat pentru sărmanul hagi, care singur s-a aruncat în brațele morții. Și venind ziua a doua, din nou m-am dus cu plasa la lacul Carun, și de două ori am aruncat-o și nimic n-am prins. Și pe când voiam să arunc plasa a treia oară, a venit alt hagi, tot de la Apus, și tot bogat înveșmântat. Catârul său era acoperit cu o pătură verde, și avea frâie de aur, iar la grumaz avea un lanț

de pietre prețioase. Eu m-am speriat văzându-l, și crezând că vine asupra-mi cu mânie, m-am tras la o parte. Însă hagiul al doilea m-a întrebat cu blândețe:

— Nu cumva, dreptcredinciosule pescar, tu vei fi fiind Djaudar, fiul lui Omar pescarul?

— Allah să te ocrotească! am răspuns eu.

Și răspunzând eu astfel, hagiul al doilea a coborât de pe catâr și m-a înșfăcat de grumaz, cu nespusă mânie. Ochii lui vărsau foc și buzele lui erau negre ca cărbunele:

— Dacă nu-mi spui adevărul, a strigat el, atunci ești mort numaidecât! Unde este hagiul venit dinspre Apus?

— Îndurare! am răcnit eu. Sunt într-adevăr Djaudar, fiul pescarului Omar din Cairo!

— Dacă ești într-adevăr Djaudar, de ce-ți tăgăduiești numele și neamul! Ai avut noroc că mi-ai răspuns La vreme, altfel ai fi fost de mult printre morți... Unde este hagiul de la Apus? E adevărat că l-ai legat și l-ai aruncat în lac?

— De bună seamă, înalte hagiule! am răspuns eu. Dar nu sunt vinovat cu nimic, căci dacă nu i-aș fi îndeplinit voința, m-ar fi omorât...

Astfel auzind, hagiul a început a râde, a scotocit în desagă și a scos o sfoară, poruncindu-mi:

— Leagă-mă și pe mine, cum l-ai legat pe fratele meu! Aruncă-mă în lac! Îndată ce mor, ia catârul meu și du-l aceluiași israelitean, care te va răsplăti cu un dinar de aur...

M-am gândit: „Se vede că acești hagioi de la Apus sunt nebuni de-a binelea! Totuși nu-mi rămâne decât să-l ascult și pe acesta...” Și legându-i mâinile și picioarele, l-am aruncat în lac, și foarte repede capul lui s-a ivit deasupra, cu dinții rânjiți și cu ochii întorși pe dos! Eu mi-am aruncat plasa, l-am scos pe mal și l-am îngropat. Și luând catârul său, l-am dus israeliteanului și am câpătat un dinar. Și din nou m-am întors la mama, istorisindu-i întâmplarea.

În a treia zi, eram gata să mă duc să pescuiesc la apele

Nilului. Însă fără voia mea am ajuns din nou la lacul Carun. Am aruncat plasa de trei ori, și de trei ori am scos-o goală. După aceea am așezat-o la loc, gata să-mi văd de drum, când deodată s-a arătat al treilea hagiu dinspre Apus. După ce m-a salutat cu prietenie, m-a întrebat dacă eu sunt Djaudar pescarul. Și răspunzând că eu sunt, m-a întrebat dacă nu știu despre cei doi frați ai săi înecați în lacul acesta. Eu am început să tremur, neștiind cum ar fi mai bine să răspund. Și văzându-mi al treilea hagiu nedumerirea, mi-a spus:

— În numele lui Allah, arată-mi adevărul! Nu te teme, și grăiește...

Și spunându-i totul, cel de al treilea hagiu mi-a răspuns râzând:

— Pe Allah, care cârmuiește zilele și noapțile, aerul și apele, în numele lui Allah, cel ce învie morții și ucide pe cei vii! Îți jur, o, Djaudar, că dacă i-ai fi scos vii din apă pe frații mei, acum capul tău ar fi zburat în pulbere!

Și scotocind și el în desagă, a scos o frânghie de mătasă și a grăit mai departe:

— Leagă-mi și mie mâinile și picioarele și aruncă-mă în lac! apoi așteaptă liniștit curgerea faptelor.

Mă gândeam ascultându-l: „Iată-l pe cel mai nebun dintre cei trei frați! Și legându-l eu cu frânghia, l-am aruncat în lac, însă al treilea hagiu nu și-a mai scos capul deasupra, ci mâinile: în mâna dreaptă avea un pește roșu, iar în stânga un pește negru. Striga:

— A răsărit steaua fericirii tale, o, Djaudar! Eu mi-am ajuns țelul...

Și scoțându-l repede pe uscat, al treilea hagiu a alergat spre catâr, a scos o cutiuță roșie de coral, și închizând înăuntru peștele roșu, a scos o cutiuță neagră în care a închis peștele negru. Și, îndată ce a pus peștii în cutiuțe, cel roșu s-a prefăcut într-o scursoare roșie, cel negru într-o scursoare neagră.

— Am fost și rămânem prieteni! mi-a grăit hagiul, după ce și-a așezat din nou cutiile în desagă. Ține suta asta de dinari pentru maică-ta! Du-i tot acum și întoarce-te numaidecât!

Într-un suflet am alergat acasă, și întorcându-ma după câteva ceasuri, hagiul a încălecat pe catârul său și m-a luat și pe mine dinapoia sa. Și cum m-am ridicat eu, catârul zbură ca pasărea, spre muntele Mucattam. Și ajungând la muntele Mucattam, mi-a spus hagiul:

— Află, o, Djaudar, că numai prin tine sunt în stare să ajung la rosturile mele! De aceea nu poți să mă mai părăsești! Dacă mă ascuți, vei dobândi faimă și bogății...

Și făgăduindu-i eu să-i îndeplinesc orice poruncă, și-a priponit catârul, și întinzând un covor pe iarba, a adus din desagă felurite merinde. Și ospătându-ne noi, l-am rugat după aceea să-mi spună și mie, cât de cât, de ce s-au aruncat în lac frații săi, și ce sunt cei doi pești. Al treilea hagi mi-a răspuns astfel:

**MAHMUD, HAGIUL DE LA APUS; ȘI CUTREMURĂTOAREA
SA ISTORIE; DESPRE O CARTE SFÂNTA A UNUI HOGE
DIN TUNIS... CINE SUNT CEIALȚI DOI HAGII: O
CĂLĂTORIE ÎNTRE CER ȘI PĂMÂNT, PÂNĂ ÎN VALEA
GAZELELOR; APAR NIȘTE PEȘTI; ÎNTRUPAREA LOR ÎN
FETE; FURTUL CĂRȚII...**

Află, o, Djaudar! Numele meu este Mahmud și sunt din cetatea Tunis! Aflându-mă eu la Tunis, am avut ca învățător un vestit dascâl, care m-a învățat toate tainele vrăjitoriei. Și ajungând dascâlul meu la înalta vârstă de ani trei sute, mi-a dăruit o carte, spunându-mi:

— Te sfătuiesc, o, Mahmud, să păstrezi cartea aceasta cu sfințenie! Află că toți sultanii, hogii și dervișii de pe pământ

sunt roși de ciudă că am eu cartea aceasta, deoarece cu ajutorul ei îmi pot îndeplini orice dorință.

Când ai nevoie de ceva, o, Mahmud, strigă numai așa: „Saudja, arată-te!” Și cum vei striga așa, se va ivi un spirit care-ți va aduce tot ce vei râvni, chiar dacă lucrul râvnit s-ar afla în a șaptea mare, tocmai după muntele Kaf! Eu m-am bucurat foarte, primind un astfel de dar, și amețit de bucuria mea, am arătat cartea fraților mei, celor doi hagii înecați în lac. Și știind ei că am cartea aceasta, i-a cuprins pizma împotriva mea și voiau să mi-o fure. Într-o zi, vrând să încerc în fața lor puterea cărții, am strigat: „Saudja, arată-te!” Și atunci s-a ridicat din carte un fum puternic, și se ridica la cer, și cu cât se ridica, se întrupa într-o nemaipomenită statură de om cu litrei aripi. Și întrupându-se, ființa aceea a răcnit deodată: – Aici sunt, stăpâne! Care ți-i voia?

— M-aș plimba un pic, am spus, m-aș plimba un pic, împreună cu frații mei, prin aer, până la munții de coral! Dacă binevoiești, du-ne repede la muntele de coral! Astfel zicând, spiritul cărții a întins cele trei aripi, ne-a înșfăcat pe tustrei frații, și într-o clipă ne aflam la muntele de coral. Cum am ajuns, l-am întrebat pe Saudja, spiritul cărții, ce se află după muntele acela. Și mi-a răspuns spiritul:

— Află, stăpânul meu, că după muntele acesta se întinde Valea Gazelelor. Și se mai află insula sultanului Numan al amalechiților. După insula aceea se află oceanul nețârmurit...

— Atunci, dacă-i așa, du-ne numaidecât în Valea Gazelelor! am răspuns eu, și m-am urcat numaidecât pe spinarea spiritului, împreună cu frații mei. Și spiritul s-a avântat în aer și ne-a dus într-o vale albă și moale ca bumbacul, mirosind a mosc. Și prin mijlocul văii șerpua un râușor cu apă mai proaspătă ca zăpada și mai dulce ca mierea. Pe amândouă malurile înfloreau crini, mușețel, narcisi și iasmini. Și ne-am plimbat noi pe malurile râului, și

am ajuns la un nuc rotat și umbros. Și a grăit către noi spiritul cărții:

— Dacă binevoști, urcați-vă în acest nuc! Uitați-vă drept înainte și veți zări ispititoarea insulă a sultanului Numan al amalechiților...

Nespus ne-am bucurat noi, aflând că putem privi asupra acelei insule atât de vestite! Și ne-am suit în nuc, și am văzut insula în toată lungimea ei și în toată lățimea ei, și i-am văzut satele și cetățile, munții și văile, pădurile și grădinile. Și uitându-ne noi până ne-am săturat, am vrut să coborâm, dar am văzut deodată un pește roșu, mare cât o cămilă, ieșind din ape și târându-se pe uscat, spre noi, întrupat deodată într-o fată preafrumoasă. Avea ochi nespuse de dulci, ca fetele Babiloniei. Sprâncenele ei păreau două arcuri. Fruntea lumina ca luna, iar obrajii ei erau ca trandafirii. Gura ei era o mângâiere, iar părul ei era mai negru ca noaptea și mai moale ca, mătasea. Noi ne-am simțit deodată cuprinși de farmec și era să cădem din nuc. Și abia a ieșit fata pe mal, și a strigat:

— Arată-te, soare al sultanilor!

Atunci s-a arătat din mare un pește verde, și urcându-se pe pământ, s-a ivit deodată altă fată, așa de frumoasă, încât inimile noastre au încetat din bătaie.

— Grea mi-i astăzi inima! a grăit cea dintâi. Sunt tristă și aș vrea să mă înveselesc puțin cu prietenele mele de joacă, în această vale nespus de frumoasă...

Și a strigat:

— Ochi de perle! și strigând ea așa, s-a arătat un pește galben, sărind pe mal și întrupându-se într-o fată mai frumoasă. Era așa de frumoasă, încât luna s-ar fi întunecat în fața ei, iar soarele ar fi părut serv al ei. Oricine ar fi văzut-o ar fi trebuit să strige: „Iată sora frumosului și evlaviosului Iosif!” Și așa s-au tot arătat fetele din apă, până ce au ajuns în număr de paisprezece. Strașnic de tulburat le priveam eu!

L-am chemat îndată pe spiritul cărții și i-am spus:

— O, spirite! Dacă poți, ia în stăpânirea ta fetele acestea și du-le în cetatea noastră!

— Facă-se voia ta! a răspuns spiritul și s-a făcut nevăzut. Dar s-a întors din nou, tremurând ca o trestie în vijelie:

— Află, stăpâne! Vrând eu să tăbărăsc cu supușii mei asupra acestor fete, au țâșnit deodată către noi trei coloane înalte de lumină, amenințându-mă cu mistuirea... Și s-a încins o luptă neînchipuită între coloanele de lumină și spirite. Și au fost învinse spiritele: și au spus că nu pot supune fetele, că nu au asupra lor nicio putere!

Și uitându-mă eu cum fetele se jucau în iarbă, înainte, mult m-am mirat. Și nu mult după aceea, s-au întrupat din nou în pești, în marea lor. Și când nu s-au mai văzut, am chemat din nou spiritul cărții și i-am poruncit să ne ducă la Tunis. Însă spiritul cărții era așa de istovit, încât m-a rugat să-l las să se odihnească numai câteva clipe. Auzind astfel, frații mei m-au rugat să le îngădui să doarmă puțin sub nuc, până ce spiritul cărții va prinde putere. Și s-au culcat frații mei sub nuc, dar numai s-au prefăcut că dorm. Și crezându-i eu că dorm, m-am gândit că n-ar strica dacă aș dormi și eu un pic, nemaifiindu-mi frică de ei, că-mi vor fura cartea. Însă, îndată ce am adormit, frații mei s-au sculat repede, au chemat două spirite, și poruncindu-le să ia cartea, au așezat-o în învelitoarea de mătase roșie, și legând-o în Lanțul de aur, au poruncit să le-o ducă unde vor ei. Cele două spirite au luat și cartea, și pe frații mei, și astfel au pornit spre Tunis. Însă spiritele i-au lăsat la pământ și s-au făcut nevăzute cu tot cu carte.

— Vai, nouă! se tânguiau ei. Ce vom face când se va trezi fratele nostru? Nimic nu ne va apăra de mânia lui!

Și dormind eu un timp, și trezindu-mă, am căutat cartea, dar n-am mai găsit-o. De trei ori l-am chemat pe spiritul ei, dar el nu s-a mai arătat... Și nici frații mei nu mai erau. Și

știind că ei mi-au furat cartea, am strigat:

— Facă-se voia lui Allah! Dacă cel puțin frații mei mi-ar fi furat cartea în Tunis, acum mă aflam acolo! Dar ce voi face acum, în acest tărâm străin?

Și ridicându-mă eu, mi-am încredințat sufletul în mâinile lui Allah, și așa am ajuns la un munte negru, și am văzut că de acolo izvora râșorul. Trei zile am mers pe la picioarele muntelui, și era muntele atât de prăpăstios, încât cu niciun chip nu-l puteam urca. Abia în ziua a patra am descoperit o potecă îngustă și m-am hotărât să urc. Gândeam că pe munte trebuie să se afle oameni. Căci altfel n-ar fi avut cine săpa poteca. Și nu m-am înșelat. Am mers nesfârșite ceasuri, și m-am trezit deodată în fața unei mănăstiri înconjurată cu ziduri de fier și cu porți de alamă. Și bătând eu în porți, am auzit deodată glas:

— Fii binevenit, în numele lui Allah! Intră fără frică, și-ți vei atinge țelul, iar toți dușmanii tăi vor rămâne rușinați!

Și îndată s-a arătat un negru, deschizându-mi poarta și poftindu-mă să intru. Și era negrul acela atât de înfiorător, încât n-am avut curaj să-l urmez. Și văzând el că mi-i frică, s-a dus repede în mănăstire, și întorcându-se mi-a spus:

— În numele lui Allah! mai-marele acestei mănăstiri te roagă, dacă ești într-adevăr hagiul Mahmud de la Apus, să binevoiești a mă urma numaidecât, căci vei fi bine primit! Dacă nu ești Mahmud din Tunis, poștește totuși, căci bine vei fi primit... Am răspuns eu:

— În numele lui Allah, eu sunt hagiul Mahmud de la Apus, și te urmez...

Astfel, l-am urmat înăuntrul mănăstirii, și am intrat într-o încăpere bogat împodobită, unde ședea pe un divan de mătasă un moșneag eu barbă sură. Și-i ajungea barba până la picioare. Însă cu toată adâncimea în ani, arăta ca un leu tânăr, iar glasul lui avea puterea tunetului. Eu i-am sărutat mâna, după cuviință, și el mi-a răspuns tot după cuviință.

După aceea a poruncit negrului să se întindă mesele. Și negrul a întins în fața mea o măsuță încărcată cu cele mai alese mâncăruri. Și după ce m-am ospătat, mi-a spus moșneagul:

— Știu, hagiule de la Apus, că de trei zile n-ai mâncat nimic! Ospătează-te după pofta inimii tale...

Și mâncând eu mai departe, moșneagul grăia astfel:

— Îți cunosc întreaga istorie, așa că nu-i nevoie să mi-o mai spui! Cei doi frați ai tăi ți-au furat cartea! Însă tu, în loc să te gândești la carte, te gândești la una din fetele cele frumoase din Valea Gazelelor! Află, hagiule Mahmud, că aceste fete nu s-au învoit să se mărite până acum cu nimeni! Ele sunt fetele sultanului Numan, care este stăpân al Insulei Corbilor. Și mai află că ele sunt sfătuite întru toate de schivnicul Ansarut, aflat în slujba părintelui lor. Acest Ansarut este un doftor vestit, care petrece trei zile în mijlocul spiritelor și trei zile la seraiurile sultanului Numan.

Într-o zi, după ce s-a întors Ansarut de la spirite, l-a întâmpinat sultanul Numan, spunându-i că toate fetele sale s-au îmbolnăvit. Ansarut a răspuns zâmbind: – N-ai nicio grijă, înalte sultan Numan! Fetele tale se vor însănătoși la loc, dacă se vor îndepărta puțin de insula aceasta care duhnește aer vechi! Voi avea eu grijă să le trimit pe pământ, la aer curat...

Și părăsindu-l pe sultan, Ansarut a chemat un pescar și i-a poruncit să-i aducă cincisprezece învelișuri de pești.

Și îndată ce pescarul i-a adus învelișurile, el a scris înăuntrul lor niște nume sfinte, și astfel îmbrăcându-se fetele în ele, au căpătat puterea de a înota în mări. Însă, învelișul al cincisprezecelea l-a dat fiului său, Didakam, poruncindu-i să însoțească fetele la Valea Gazelelor.

— Ai încredere în mine, o, sultane! a grăit Ansarut apoi către Numan. Dacă se va întâmpla ceva cu fetele tale, va răspunde fiul meu!

— Facă-se voia ta! a răspuns sultanul.

Și astfel, Ansarut a poruncit fiului său să coboare cu fetele în mare și să înoate spre Valea Gazelelor.

Didakam a coborât astfel cu sultănițele în apa mării. Și au înotat ca niște pești adevărați, până în valea Gazelelor, la nukul cel rotat și înalt. Și ridicându-se ele pe pământ, toată ziua au petrecut în Valea Gazelelor, și întorcându-se seara acasă, erau vesele, încât sultanul a dăruit lui Ansarut și fiului său veșminte de mare cinste.

Și de atunci, sultănițele se duc zi cu zi în Valea Gazelelor, să se joace în apropierea nukului pe care-l cunoști...

Totuși, te sfătuiesc, nu te mai gândești la fata aceea, ci gândește-te cum să capeți înapoi cartea! Întoarce-te neîntârziat la Tunis, la dascălul tău! Voi avea eu grijă să fii acolo chiar în noaptea asta. Cum ajungi la Tunis, pleacă-te din partea mea dascălului tău, și pomenește-i numele meu Sanuda! El mă știe că mă numesc Sanuda și sunt stareț al mănăstirii de fier cu poarta de aramă...

Și zicând astfel, starețul Sanuda s-a întrerupt, când s-a ivit în fața sa un spirit:

— Iartă-mă, o, Mahmud! Iată, a venit un spirit cu o epistolă chiar de la dascălul tău!

Și citind schivnicul Sanuda, s-a întors din nou spre Mahmud spunându-i:

— O, Mahmud! Spiritul acesta este trimis chiar de dascălul tău, spre a te duce de îndată la Tunis... Însă să te păzești bine! Spiritul acesta este mai rău decât satan cel pururi răzvrătit! Se poate face mie cât brațul unui om, și mai înalt decât un curmal! Zboară ca pasărea, iar răsufletul lui arde pământul cu secete cumplite! Dacă cumva se va întâmpla să cazi de pe spinarea lui, te vei topi ca plumbul fierbinte! Ia bine seama, o, Mahmud...

Și chemând spiritul, m-a așezat pe spinarea lui. Mi-am luat cuviincios rămas bun de la schivnic, iar spiritul s-a

înălțat la cer, și în mai puțin de câteva clipe mă aflam la ușa dascălului meu, Abul Adjaib din Tunis... Și punând eu piciorul pe pământ, am auzit deodată glasul dascălului:

— Ieșiți repede în întâmpinarea lui Mahmud și aduceți-i în fața mea...

Îndată s-au ivit învățăceii săi, și Văzându-mă dascălul, mi-a spus:

— Bine ai venit, o, Mahmud! Dacă n-ai fi băgat bine de seamă, fetele sultanului Numan te-ar fi pierdut! Află că nici cei doi frați ai tăi n-au ajuns mai bine, căci spiritele le-au luat cartea și au dus-o tocmai în Văgăuna Vulturilor, dincolo de cele șapte porți din spatele muntelui Mukattam! Și au pus spiritele cartea aceea într-un cufăr de alamă, lângă iataganul fermecat al vestitului hoge Sintbest. Hogele acesta cunoaște meșteșugul vrăjilor de la o fată a marelui vrăjitor Satix. Și prin puterea sa, Satix a supus cetăți și țări atât de multe, încât numai Allah le cunoaște numele! Însă nu numai oamenii și spiritele se tem de iataganul lui Satix. Oricine se pune împotriva lui e îndată ucis, căci iataganul se întrupează într-o rază de lumină, și pe oricine îl lovește se preface îndată într-o grămadă de cenușă. Iată însă că într-o zi a venit la el fata sa și i-a spus:

— Sultane, arată-mi iataganul făcător de minuni de care se teme toată lumea aceasta!

Și fata a luat iataganul în mână, și cercetându-l pe toate părțile, a spus:

— Vestite sultan! Iataganul acesta va cădea cândva în mâinile unui om care va ajunge prin el la vaza și la puterea cea mai mare! Prin el, omul acela va supune pe oricine. Cu el va tăia până și străvechiul pom al magului Bahrain.

Auzind acestea, stăpânul iataganului l-a pus într-o teacă de smaragd și a poruncit unui spirit să-l ducă în Văgăuna Vulturilor...

Abul Adjaib a istorisit mai departe:

— Află, o, Mahmud! Am citit în cărțile mele că Văgăuna Vulturilor se va deschide în fața ta, prin ajutorul unui pescar din Egipt, cu numele Djaudar! Tu vei izbuti să fii stăpân al iataganului și al cărții! Iar în ce-l privește pe Djaudar, pescarul, îl vei găsi în fața lacului Carun de lângă Cairo...

Și ducându-se dascălul meu în încăperea unde lucra, a adus o cutie neagră și una roșie. Și a mai adus și o frânghie de mătăasă. Mi-a spus:

— Tot acum du-te la lacul Carun din țara Egiptului!

Roagă-l pe pescarul Djaudar să te lege și să te arunce în lac! Vei vedea în lac un om cu barba albă și turban înalt, ținând în mâna dreaptă un pește roșu și în mâna stângă un pește negru! Cum îți va întinde peștii, ia-i numaidecât, urcă-te pe mal, încuie peștele roșu în cutia roșie, iar peștele negru în cutia neagră! Lasă-l după aceea pe Djaudar să călătorească cu tine spre muntele Mukattam! Cum ajungi acolo, îndreaptă-te spre răsărit și mergi până la o colină roșie. Aprinde focul numaidecât, deschide cutia roșie și ia o pătrime din cuprinsul ei și aruncă-l în foc. Tu, Mahmud, să nu te sperii, căci din foc se va ridica o lumină până la cer și vei vedea deodată în pământ o placă cu două belciuge. Ridică placa, și îndată vei afla o încăpere subpământeană. Coboară împreună cu Djaudar până la treapta a treizeci și una! Și ajungând la treapta a treizeci și una, veți vedea un gang cu dușumea de plumb. Și veți vedea o ușă, și în fața ei o fată așa de frumoasă, cum n-ați mai văzut. O veți afla citind într-o carte. Cum vă va vedea, se va ridica numaidecât și va ascunde cartea într-o învelitoare roșie. Vă va spune pe nume, întinzându-vă mâna și poftindu-vă bun sositor... Aflați însă că dacă veți lua mâna ei în mâna voastră, dușumeaua sub voi va prinde să fiarbă și vă veți afla în plumb topit care vă va arde! De aceea, vă sfătuiesc să nu luați mâna ei în mâna voastră! Tu, Mahmud, ia repede din cutia roșie o parte din cuprins și stropește zidurile. Astfel, fata vă va lăsa să intrați

în încăperea pe care o păzește. Veți ajunge îndată într-un gang de marmură și veți afla la capătul lui o altă fată, în fața unei uși. Cum vă va zări, ea se va ridica, dând strigăt:

— Fiți bineveniți, Mahmud din Tunis și Djaudar din Cairo!

Voi să vă plecați în fața ei, cu toată bună cuviința, și împrieteniți-vă cu ea! Fata aceea are numai gânduri bune și vă va ajuta, până ce veți lua în stăpânirea voastră cartea și paloșul! Află, Mahmud! Frații tăi au auzit totul! Ei au stat după ușă, și în timp ce noi grăim aici, două spirite i-au și dus spre țara Egiptului! Căci ei cred că dacă vor urma ce ți-am spus ție acum, vor putea lua ei cartea și iataganul! Află însă, o, Mahmud! cum vor ajunge la lacul Carun, amândoi vor fi uciși de spiritele apelor...

Sfârșind dascălul meu, a chemat din nou spiritul care mă adusese de la schivnicia din munte, și i-a poruncit să mă ducă în țara Egiptului. Iar spiritul și-a întins îndată aripile și așa m-am văzut lângă lacul Carun. Și îndată s-a înfățișat înaintea mea un catâr. Eu am încălecat. Și cu iuțeala fulgerului, am ajuns în fața ta, o, Djaudar...

— Iată tot ce știu și tot ce pot să-ți spun! a adăugat Mahmud, al treilea hagi de la Apus.

Sfârșind Mahmud nemaipomenita istorie, am prins curaj și nu mă mai îndoiam de fel de norocul meu. Multe sfaturi mi-a mai dat el asupra spiritelor! Am adormit. Și venind ziua a doua, ne-am îndreptat spre răsărit și am ajuns la colina roșie. Nespus de bucuros era Mahmud, zărind colina roșie!

— Fii fericit, o, Djaudar! Acum ne aflăm la locul poruncit de dascălul meu.

Și scoțând de sub veșmântul său scăpărători, a aprins numaidecât focul, a turnat asupra lui o parte din cuprinsul cutiutei roșii, și deodată s-a ridicat la cer o coloană mare de lumină! Și numaidecât ni s-a arătat în pământ placa și cele două belciuge ale ei. Și îndată ce Mahmud a apucat belciugele, placa s-a dat la o parte, am văzut un gang și am

coborât treizeci de trepte. Și am găsit o fată, așa cum spusese Abul Adjaib. Ni s-a închinat fata și ne-a întins mâna de trei ori, dar Mahmud a stropit pereții cu cuprinsul cutiei roșii, și fata s-a prăbușit, și noi am ajuns într-un gang de marmură. Iar la capătul gangului, ședea pe jilț de aur o fată frumoasă ca luna în noaptea a paisprezecea. Și cum ne-a zărit, fata s-a ridicat și ne-a spus, cântând din glas cu dulceața zefirului: – Bine ați venit! Bine ai venit, o, Mahmud din Tunis! Bine ai venit, o, Djaudar, stăpânul meu din Cairo! Lăudat fie Allah, care mă va mântui prin mâinile voastre. Aflați că eu lăncezesc aici de douăzeci de ani, și acum câteva nopți v-am văzut în vis, așa cum vă aflați acum în fața mea. Iar dacă vreți să știți cine sunt, înainte de a purcede mai încolo, ascultați-mi istoria...

Și astfel, fata s-a așezat din nou pe jilțul de marmură și a istorisit astfel:

O ASCULTĂM PE HEIFA, FIICA SULTANULUI SUSAN... ÎL ÎNTÂLNIM ÎNTR-UN SOBOR DE SULTANI PE ALEXANDRU AL MACHEDONIEI...

Aflați, o, Mahmud din Tunis și tu, Djaudar din Cairo! Eu sunt fata sultanului Susan, stăpân peste muntele de aer și stăpân al seraiului de aur! Numele meu este Heifa! Tatăl meu a fost unul dintre cei mai cunoscuți sultani ai vremii! Primul era totdeauna în lupte, și totdeauna au năvălit asupra lui oști nenumărate! Și neavând tatăl meu niciun copil în afară de mine, mi s-a dat creștere ca unui fecior îndeletnicindu-mă la timp cu meșteșugul armelor!

Foarte curând eram cea mai vestită războinică, încât îl întreceam în vitejie pe însuși tatăl meu! Faima mi s-a împrăștiat în lume, căci eram frumoasă și vitează, încât cei

mai vestiți bei, și emiri, și califi, din cele mai depărtate cetăți, au venit și m-au cerut să le fiu soață. Însă eu nu vream să mă mărit. Și fiind foarte mânioși împotriva mea, niște pețitori au venit cu oștile, și m-am luptat cu oștile lor, pe câmpurile de măcel. Odată, pe când mă aflam pe câmpul de măcel, tatăl meu a repezit spre mine un sol cu epistolă; era epistola sultanului Sintbest și avea acest cuprins:

„Noi, Sintbest, cel mai puternic sultan al timpului! Noi, sultanul Sintbest, îți scriem, sultane Susan, ca să afli!

Am auzit vorbindu-se așa de mult despre vitejia și despre frumusețea fetei tale, încât mi-a căzut dragă fără s-o văd, și îți-o cer să mi-o dai! Nădăduiesc, o, sultane Susan, că nu vei îndrăzni să spui nu, cunoscut fiind că am avuții fără de capăt! Îți poruncesc să-mi răspunzi, sultane Susan, și primește închinăciuni de la Sintbest, cel mai mare sultan al timpului...”

După ce tatăl meu a citit epistola lui Sintbest, a repezii spre mine trimisul, și îndată am citit epistola.

Eu însă am rupt-o. Și s-a întors trimisul lui Sintbest la stăpânul său, și istorisindu-i că i-am rupt epistola, Sintbest a chemat tot atunci să vină spiritul Dilhudj, poruncindu-i ca într-o clipă să mă răpească și să mă ducă le el. Și așa, a venit Dilhudj, spiritul înalt cât curmalul, și a tăbărât asupra mea, și m-a înșfăcat și m-a dus la sultanul Sintbest.

— Cum ai cutezat, ticăloaso? s-a stropșit spre mine Sintbest. Cum ai cutezat să rupi epistola scrisă de sfintele mele mâini? Nu știi oare că mie mi se închină sultani cei mai puternici și că se tem de mine până și sultanii spiritelor?

Însă văzându-mă el cât sunt de frumoasă, și-a împlânzit glasul:

— Te iert, numai dacă te pleci în fața mea! Vrei să-mi fii soață?

— Mai bine taie-mă în bucăți! am răspuns eu. Du-te din fața ochilor mei, să nu te mai văd!

Auzind el acestea, a scrâșnit din dinți și a poruncit lui Dilhudj, spiritul, să mă ducă în Văgăuna Vulturilor. Și astfel, au trecut douăzeci de ani de când stau aici, iar Dilhudj, spiritul, îmi aduce în fiecare zi merinde. Pierdusem nădejdea de a-mi mai căpăta vreodată libertatea! Și iată, acum zece nopți mi s-a ivit în vis un moșneag, strigând:

— Bucură-te, o, Heifa! Ceasul mântuirii tale se apropie! Sintbest este pe patul morții, iar tu te vei întoarce din nou în patria ta, și vei vrea în jilțul părintelui tău mort de mult... Rabdă până ce vor sosi aici doi oameni, Mahmud din Tunis și Djaudar din Cairo! Ajută-i, o, Heifa, să dobândească paloșul și preasfânta carte! Căci după aceea ei te vor duce în patria ta...

— Iată, a încheiat Heifa, aceasta sunt și aceasta mi-i istoria. Urmați-mă și țineți-vă numai de sfaturile mele!

Și spunând astfel, Heifa a scos o cheie de aur și a deschis încăperea. Jur împrejur se aflau divane pe care ședeau sultani cu diademe strălucitoare; în jurul gâturilor aveau lanțuri de aur, și de fiecare lanț atârna câte o tăbliță de argint.

— Ce sunt și cine sunt sultanii aceștia? am întrebat-o eu pe Heifa. Sunt vii sau morți?

— Sunt morți! a răspuns Heifa. Laudă lui Allah, care este singurul supraviețuitor peste lucruri și peste toate ființele! Aflați deci că toți aceștia sunt sultani și fii de sultani!

În mijlocul încăperii se afla o fântână țâșnitoare, având în laturi patru lei de aur și deasupra lor stăteau cu aripile întinse patru păuni alcătuiți din perle. Iar în fața legilor se aflau patru statui de aramă, înfățișând fecioare cu trâmbițe ridicate. Și lângă cele patru statui se aflau patru slave grecoice cu tamburine din piele de gazelă și cu alăute. Și fetele păreau atât de vii, încât noi ne așteptam să le auzim

grăind. Și se aflau în jurul fântânii țâșnitoare sultani șezând în jilțuri. Însă jilțul cei mai frumos și mai înalt era gol.

— Iată, acesta este jilțul sultanului Sintbest, a spus Heifa. Și spunând ea astfel, m-a rugat să mă așez pe jilț. Și îndată ce m-am așezat, leii s-au ridicat și au mișcat din cozi. Au venit la mine, și m-au mângâiat, și mi-au lins mâinile. Păunii din perle și-au deschis pliscurile și împrăștiau din pliscurile lor cele mai fine parfumuri. Statuile de aramă s-au plecat în fața mea, sunând din trâmbițe...

Înmărmurit am rămas, ascultând și privind. A spus Heifa:

— Află că dacă ai sta în jilțul acesta chiar și o mie de ani, aceste fete vor suna din trâmbițe neconținut! Căci ele nu obolesc niciodată, și au o putere tainică, știută numai de Sintbest!

Auzind eu acestea, am părăsit jilțul, și apropiindu-mă de tăblița aflată la gâtul unui sultan, am citit:

„O, călătorule! Dacă-ți va fi scris să ajungi aici vreodată, află că eu sunt puternicul Alexandru al Machedoniei și am fost învins de sultanul Sintbest! Ia pildă de la mine, și ia pildă de la alți sultani prăbușiți din culmea puterii lor în înjosirea cea mai adâncă! Află, călătorule! Am avut toate fericirile pământului! Am fost domn și stăpân peste două mii de cetăți, și în fiecare cetate am avut câte un sultan supus. Fără număr au fost oștile mele, iar tezaurele mele erau pline de aur, perle și stofe încă nevăzute!

Află, călătorule și trecătorule! Până la urmă va veni și la tine cel ce distruge bucuriile noastre, cel care strică unirile și seamănă pe pământ orfane și orfani! Va veni și la tine moartea, ea care a pustiit cetățile mele și seraiurile mele!”

Și scria dedesubt:

„Omule, fii vremelnic al acestui pământ! Nu te lăsa orbit

de trecătoarea strălucire a lumii! Află că cei ce azi stau jos, mâine vor fi ridicați! Iar cei puternici vor cădea dedesubtul treptelor! Fericitul poate primi oricând întristarea în ospete, iar ochii plini de lacrimi pot primi pe neașteptate râsul și bucuria!”

Nespus de mișcat am rămas citind stihurile acestea! Și am rugat-o pe Heifa să ne arate calea mai departe. Și deschizând ea o ușă, am ajuns într-un gang lung, și după aceea într-o încăpere cu patruzeci de perdele de mătăasă țesute cu aur. În mijlocul încăperii se afla o statuie de aramă, ținând în mână o faclă. Și din facla aceea se răspândea mosc, și chihlimbar, și parfum de tămâie. Și dând la o parte o perdea, am văzut a fată frumoasă ca lumina soarelui, înconjurată de treizeci și nouă de fete. Toate păreau căzute într-un somn adânc. Însă Heifa m-a încredințat că toate sunt moarte. După aceea, Heifa a împins la o parte un jilț, și am văzut în locul jilțului o verigă de aur. Și apucând ea veriga, a repezit la o parte o placă, și îndată am văzut o scară mare de marmură coborând într-un gang întunecos. Și luându-ne de mână, am coborât împreună o jumătate de zi. Astfel am ajuns la capătul gangului. Și din nou ne aflam sub cerul liber, într-o grădină înflorită și alcătuită numai din pomi roditori. Și roadele atârnau, părând pietre scumpe, și păsări de tot soiul cântau, laudându-l pe Allah, ziditorul lor din noaptea veacurilor...

Și după ce ne-am plimbat noi prin grădină, am văzut departe niște raze strălucind ca lumina soarelui. Și apropiindu-ne noi, ne-am dat seama că strălucea un serai mare, împodobit cu cele mai curate diamante! Însă seraiul n-avea nici uși, nici ferestre. Drept în fața lui se afla o bucată de stâncă, pe care ședea un bătrân cu barbă lungă, în veșmânt alb de mătăasă și cu o carte în mână. Și zărindu-ne, s-a ridicat, s-a aruncat la pământ în fața noastră, strigând:

— Laudă veșnică lui Allah, stăpânul cerului și al

pământului! Iată, ceasul izbăvirii mele a sosit!

PISICA DE PE COLOANA ALBĂ; ISTORIA LUI ABD ALLAH...

Și închinându-i-se, omul acela a grăit:

— Vă aștept de treizeci de ani, o, Mahmud din Tunis și Djaudar din Cairo! Aflați că am copii mulți și nu știu nimic despre ei! Se vede că acum Allah mi-a ascultat fierbințile rugăciuni și s-a îndurat! N-am putut să părăsesc locul acesta, până la sosirea voastră! Acum, după ce ați venit, vă voi ajuta să vă atingeți țelul... Vedeți această pisică?

Și întrebându-ne astfel, noi ne-am ridicat ochii, și am văzut o colonană de marmură albă în mijlocul unui iaz. Deasupra coloanei se afla o pisică neagră, legată cu lanț de aur.

— Cine ești, și cine este pisica aceasta? am întrebat eu.

— Află, a răspuns omul. Pisica aceasta se află legată aici de zece ani, din pricina voastră! Dacă roștiți numai două vorbe, ea va fi din nou liberă și vă va aduce paloșul fermecat și preasfânta carte... Pisica aceasta este cea mai vestită și cea mai temută vrăjitoare. Numele ei este Bair! În ce mă privește pe mine, aflați că sunt Abd Allah cel negru, cadiul tuturor spiritelor din Islam! Pentru a da libertate acestei pisici, strigați-o pe nume și stropiți asupra iazului cu cuprinsul din cutiuța neagră! Și aflați că, îndată ce pisica își va întinde labele, va dezlega lanțul și va zbura de aici...

Și pe când cadiul Abd Allah cel negru rostea acestea, și-a întins deodată aripile și s-a făcut nevăzut. Noi ne-am dus și am înconjurat lacul, stropindu-l cu cuprinsul cutiuței negre. Am strigat:

— Bair, împlinește-ne rugămințile!

Și abia am rostit aceste cuvinte, și mâța Bair s-a ridicat, a crescut de două ori mai înaltă decât coloana, a rupt lanțul, și deodată a zburat drept pe acoperișul seraiului... S-a întors însă repede, în înfățișare omenească, dar având șase coarne. Aducea un cufăr de alamă, pe cap avea o carte; sub braț, un paloș. După ce le-a pus jos, înaintea noastră, s-a făcut nevăzută.

Neînchipuit de bucuros se afla Mahmud! Deodată însă a văzut că cufărul era încuiat cu un lacăt de aur. Și vrând el să cerceteze lacătul, s-au pornit deodată niște strigăte înfricoșătoare. Îndată am fost înconjurați din toate părțile de niște flăcări amenințătoare. Mahmud se chinuia în zadar să deschidă cufărul. Eu tremuram, și tot sângele în mine înghețase. Însă Heifa râdea, spunând către Mahmud:

— Toarnă peste foc puțin din cuprinsul cutiuței negre, și vei vedea minunea...

Și făcând Mahmud astfel, un fum negru s-a urcat la cer, și toate flăcările s-au făcut nevăzute. Iar Mahmud s-a întors spre Heifa, și sărutând-o pe frunte, și sărutându-i mâinile, i-a spus:

— O, Heifa, cum să-ți arăt toată recunoștința mea?

— Deschide lada, o, Mahmud! i-a răspuns Heifa. Scoate paloșul din teacă! Nu trebuie să te mai temi, căci spiritele lui Sintbest au fost învinse...

— În numele lui Allah atotmilostivul! a rostit Mahmud, și cufărul s-a deschis. Și văzându-și Mahmud cartea, a leșinat de bucurie. A trebuit să-l stropim mult cu apă, până ce și-a căpătat simțirile. Și deschizând el cufărul celălalt, a aflat o pungă de mătasă verde și un inel cu pecete. Și strălucea inelul ca un luceafăr în noaptea întunecoasă. Se aflau în pungă trei bucăți de oțel. Și punându-le Mahmud alături, s-au alcătuit îndată într-un paloș strălucitor. Și scria pe paloș, cu litere mărunte ca picioarele furnicilor:

„Aflați, trecătorilor! Eu sunt paloșul cel mai ales de pe pământ! Vreau să folosesc oamenilor numai spre bine! Pe cel ce mă va lua în mână, îl voi păzi de toate nenorocirile, îl voi păzi de dușmani și de minciunile oamenilor!”

Iar pe inel scria:

„Aflați, trecătorilor! Eu sunt inelul sultanului din Egipt, Zaher Beibars!”

Și rugându-l pe Mahmud să-mi dea inelul, el mi-a răspuns:

— Află, o, Djaudar, că acest inel îl va ridica pe sultan Zaher, să fie stăpânul tuturor sultanilor și să fie cel mai puternic sultan al timpului său! Prin mine, sultan Zaher va dobândi cele mai strălucitoare victorii! Însă sultan Zaher nu va primi inelul până ce nu voi vedea din nou fata din Valea Gazelelor, fiica lui Numan...

Și a vorbit Mahmud mai departe:

— Ia paloșul acesta, căci prin el vom ajunge la țintă...

Și citind Mahmud în cartea sa, a strigat:

— Saudja, arată-te!

Și atunci s-a ridicat spre cer un fum înalt, și adunându-se fumul, s-a întrupat într-un spirit înalt cât curmalul. Avea trei aripi mari, cât pânzele corăbiilor. Și sărutând spiritul mâinile lui Mahmud, și sărutându-i picioarele, aștepta poruncă. Atunci Heifa a făcut un pas înainte, spunând:

— Vă aștept aici de douăzeci de ani! Acum nu mai aveți nevoie de mine, de aceea vă rog să mă lăsați să mă întorc în patria mea, de unde am fost pe nedrept răpită...

— Saudja! a strigat deodată Mahmud. Tot acum ia-o pe Heifa și du-o pe muntele de aer, la seraiul de aur!

Și Heifa și-a luat rămas bun de la noi, după aceea spiritul Saudja a înălțat-o în văzduh, ducând-o spre patria ei.

Noi am urmărit-o cu ochii multă vreme și am suspinat. Și ne-am întors pe același drum, în grădină, și iar am ajuns pe colina roșie de pe muntele Mucattam. Și Mahmud și-a chemat catârul și i-a poruncit să plece, să dea de știre dascălului său, Abul Adjaib, că toate treburile au fost duse la capăt. A spus Mahmud către mine:

— Iar noi ne vom duce la maică-ta, spre a nu crede că ai murit, lipsind atâta! Ce va trebui să fac mai departe îmi va arăta cartea preasfântă...

— O, Mahmud! am răspuns eu. Nespus de rău îmi pare că am lăsat-o pe Heifa să se întorcă în patria sa! De-abia acum, după ce ea nu mai este, îmi dau seama că inima mea s-a aprins de iubire pentru dânsa...

— Dacă-mi vei aduce fata din Valea Gazelelor, te vei afla și tu din nou față în față cu Heifa! a răspuns Mahmud.

Și în timp ce grăiam noi astfel, am ajuns acasă. Și oprindu-mă la poartă, am auzit plânsul sfâșietor al mamei. Și Văzându-mă ea din nou, a leșinat de fericire, și a revenit la simțirile ei, abia după câteva ceasuri.

Apoi, spre seară, Mahmud i-a spus că va trebui să fac o călătorie lungă, dar mă voi întoarce fericit.

Și a venit ziua a doua. După ce ne-am sfârșit rugăciunile către Allah și către profetul său, Mahmud și-a deschis cartea și a citit:

„Urmează-mi îndrumările!” a grăit cartea. Ridică-te îndată și du-te la Bulac. Acolo vei găsi o corabie gata să plece spre Alexandria. Du-te cu corabia aceea, și cum ajungi la Alexandria, neîntârziat repede-te la bazar, unde vei vedea casa unui persian cu turban alb. Vei vedea la dreapta lui patru sclavi albi, iar la stângă patru sclavi negri. La spatele său vei vedea un fecior cu burnuz de mătasă și cu năframă verde în mână. Persianul se va ridica și ți se va închina, întrebându-te la ce ți-ar putea fi de folos. Tu să-i răspunzi să-ți întindă mâna dreaptă. Cum îți va întinde mâna, prefă-te

că i-o săruți, însă mușcă-i degetul cel mare! Atunci persianul va striga:

— Allah! Tu ești singurul stăpân, iar Mahomed este singurul trimis al tău!

Și spunând acestea, persianul își va închide casa de negoț și te va însoți împreună cu feciorii din jurul său, până la țărmul mării. Și veți urca pe o corabie frumos împodobită. Cei opt sclavi vor cârmui corabia, iar tânărul cu năframă verde va sta la cârmă. Persianul și cu tine să stați în mijlocul corăbiei, și așa veți rămâne pe mare douăzeci de zile, până veți ajunge la o insulă verde. Încrede-te în persian și fă tot ce-ți va porunci el...”

Mahmud mi-a mai dat următoarele sfaturi, ridicându-și ochii din cartea sa:

— Află, o, Djaudar! Dacă unul dintre cele o mie de spirite mi-ar putea-o aduce pe fata lui Numan, nu te-aș mai necăji! Însă nimeni afară de tine nu poate atinge paloșul fermecat, întrucât îndată ar fi prefăcut într-o mână de cenușă! Numai tu îl poți ucide cu paloșul acesta pe tiranul Hindmar, stăpânul iazului corbilor și al seraiului săgeților! Numai tu poți tăia arborele de fier al magului Mahram, care aduce oamenilor numai nenorociri!

Și chemându-l Mahmud pe spiritul Saudja, l-a întrebat dacă Heifa a ajuns cu bine acasă...

— A ajuns cu bine, o, stăpâne! a răspuns Saudja. Heifa este acum sultăniță, căci tatăl ei a murit, iar vizirul cel mare, cu numele Dimdiman, care luase loc în jilțul sultanilor, a fost ucis așa cum i se cuvenea! M-a rugat Heifa să mă plec din partea ei înaintea voastră și să vă încredințez că niciodată nu vă va uita și că totdeauna își va aminti de voi cu iubire nespūsă...

Auzind eu cuvintele spiritului, mi s-a înviorat inima și mi-au crescut speranțele. Mi-am luat rămas bun de la mama și de la Mahmud și am pornit spre Bulac, unde se afla corabia

gata de drum spre Alexandria.

Și ajungând la Alexandria, m-am dus la persian. I-am mușcat degetul și el m-a dus vreme de douăzeci de zile către insula verde.

— Coboară pe țărm! mi-a poruncit persianul. Mergi drept înainte și vei găsi de partea cealaltă a țărmului o luntre. Vei afla și un luntraș din Apus. El îți va striga numele și va striga numele tatălui tău. Te va lua în luntre! Veți călători zece zile! Iar în ziua a unsprezecea, veți ajunge într-o insulă albă ca zăpada. Ce vei mai avea de făcut, vei vedea! Urmează sfatul luntrașului, căci are numai gânduri bune...

Și zicând astfel, persianul m-a părăsit. Am străbătut insula verde, iar spre prânz mă aflam pe celălalt țărm al mării, la luntre, și așa am călătorit zece zile. Și venind ziua a unsprezecea, luntrașul m-a lăsat pe insula albă, spunându-mi:

— Mi-am îndeplinit rostul! Acum du-te drept înainte și străbate șapte văi! Vei ajunge la un munte roșu! Deasupra muntelui vei afla o mănăstire! Du-te spre mănăstire și bate la ușa ei! Îndată ce vei auzi glas răspunzând, spune:

— O, dreptcredincioșilor! Sunt Djaudar, pescarul din Cairo...

Și ușa se va deschide, și te vei afla într-o ogradă, după aceea vei intra într-o încăpere și vei vedea, pe un jilț de fildeș, cu picioare de aur, un tânăr luminos. Acela este vestitul șeic Sanuda. Ce vei avea de făcut mai departe, îți va spune el!

Și luându-și rămas bun de la mine, luntrașul s-a întors, și eu am ajuns la mănăstire și am găsit un șeic cu șapte văluri pe față, șezând pe jilț de fildeș cu picioarele de aur. Și apropiindu-mă de el, șeicul cel tânăr s-a ridicat, și rotindu-se de șapte ori, a lepădat vălurile. Și i-am văzut fața mai frumoasă ca lumina soarelui. Și așezându-se iarăși, șeicul cel tânăr mi-a spus cuvinte de prietenie, astfel:

— Lăudat fie Allah, o, Djaudar! De mult îți duc dorul și te

aștept de mult! Lăudat fie Allah că te-a scăpat din Văgăuna Vulturilor și că l-a scăpat și pe Mahmud din Văgăuna Vulturilor! Nimeni n-a scăpat cu viață înaintea voastră! Tot ce ați dobândit datorăți numai evlaviosului învățat Abul Adjaib, care poartă în ochii săi numai binele tuturor dreptcredincioșilor musulmani! Află că prin tine trebuie să fie ucis și tiranul Hindmar, iar arborele de fier al magului Bahram va fi tăiat! Și mai află, o, Djaudar! Află că în clipa când ai intrat aici, eu am și văzut în spatele tău cele cinci sute de spirite ale paloșului! Mi s-au închinat unul după altul. Însă Misram lipsea. Și întrebând de el, mi s-a răspuns că s-ar afla la seraiul de fum, la sultănița Daruma, din Valea Cămilelor... Și întrucât tu nu-ți poți ajunge țelul fără spiritul Misram, pornește numaidecât la sultănița Daruma, pleacă-ite din partea mea și du-i tăblița aceasta cu scriere. Iar ce vei avea de făcut mai departe, îți va spune Daruma, sultănița din Valea Cămilelor...

Și grăind astfel, șeicul cel tânăr a dat poruncă să se întindă mesele. Am ospătat, înconjurat de alți șeici preasfinți. M-am dus și m-am culcat, și Heifa mi s-a ivit în vis. Eu am rostit stihurile următoare:

„O, Heifa, preaiubita mea? Încă nu mi-a venit bătrânețea cu amurgul, însă lacrimile mele mi-au încărunțit părul...”

Și trezindu-mă dimineața, m-a întrebat șeicul cel tânăr cum de am rostit prin somn stihurile acestea. Eu mi-am lăsat capul în jos, rușinat, și am răspuns la stăruința sa:

— Am visat-o pe Heifa, prea înțelept Sanuda! Și m-a întrebat Heifa în vis de ce am încărunțit. Și crezând că ea glumește, mi-a adus deodată o oglindă și m-a poftit să mă uit în ea, spre a-mi dovedi că părul meu a încărunțit. Și, uitându-mă eu în oglindă, m-am văzut deodată cu tot părul

alb... De aceea am rostit stihul.

Șeicul cel tânăr a adus o carte și a citit.

— Bucură-te, o, Djaudar! i-a spus el. Visul tău înseamnă împlinirea tuturor dorințelor! Înseamnă că vei ajunge, cu ajutorul lui Allah, la ținta tuturor dorințelor tale...

După aceea, șeicul cel tânăr mi-a adus merinde pentru drum, urându-mi să merg sănătos, până voi ajunge la un munte negru. Cum voi ajunge, să urc o potecă. Și urmând poteca, voi ajunge la seraiul sultăniței Daruma...

PE MUNTELE NEGRU... O ÎNTÂLNIM ȘI PE DARUMA!

Și pornind eu, am mers vreme de zece zile și zece nopți. Și venind ziua a unsprezecea, am urcat muntele negru și am coborât într-o vale înflorită. Am văzut îndată un serai înalt până la nouri. Și se afla pe creasta seraiului o statuie de aramă. Cum m-am apropiat, statuia a prins să sune din trâmbiță. Ușa seraiului s-a deschis, și m-au întâmpinat peste o sută de fete înveșmântate în mătăsurii, cu cingători de aur și cu diademe de diamante. După ce s-au închinat în fața mea, m-au înfățișat Darumei. Și se afla Daruma pe jilț de aur, împodobit cu pietre scumpe. Iar picioarele jilțului erau fildeșuri. Diadema ei strălucea așa de tare, încât mă orbea când îmi ridicam ochii spre ea. Și era Daruma frumoasă ca luna plină, și avea la dreapta sa și la stânga sa câte trei sute de sclave. Și Văzându-mă, Daruma s-a ridicat din jilț, și binecuvântându-mă prin ridicarea mâinii, mi-a spus pe nume și m-a poftit lângă jilțul ei. Și după ce i-am adus cuvinte de bine din partea șeicului Sanuda i-am întins tăblița cu scriere. Nespuse de mult s-a bucurat Daruma! A luat tăblița și a închis-o într-o lădița. După aceea a poruncit să se întindă mesele, și s-a așezat la masă cu mine, și cele trei sute

de fete au început să cânte din lăute. Vuiiau tamburinele ca grindinile și ca furtunile depărtate ale deșertului.

— O, Djuadar! mi-a grăit Daruma, la o vreme. Văd că ești îndrăgostit, și aș vrea să aud de la tine câteva stihuri de dragoste...

Și rostind eu câteva stihuri, ea a înțeles îndată că inima mea plânge și oftează după Heifa.

— Ascultă-mă bine, o, Djuadar! mi-a spus Daruma după aceea. Pentru a te putea uni cu Heifa, prin sfintele legi și prin sfintele așezări ale căsătoriei, trebuie să te ajute numai sărmanul Mahmud, cel îndrăgostit de una din fiicele sultanului Numan! Dar înainte de toate, trebuie ucis Hindmar, dușmanul oamenilor! Căci dacă Hindmar mai trăiește un an, se va repezi și asupra mea și-mi va distruge cetatea, și-mi va ucide oamenii.

Și sultanița a adăugat:

— Află, o, Djuadar! Tatăl meu avea la seraiul său un înțelept cu numele Kandarin! Într-o zi, întorcându-se Kandarin dintr-o călătorie, l-a întrebat tatăl meu ce a văzut frumos în călătoria sa. I-a răspuns Kandarin:

— O, sultane! Ajungând eu în cetatea Dalasului, am găsit pe toți locuitorii ei în freamăt, și toată cetatea era împodobită de sărbătoare! Am luat înfățișare de om, și întrebând pe un bătrân ce se întâmplă, el mi-a răspuns:

— Află, străinule! Sultanul acestei cetăți, pe numele său Samcar, are o fată așa de frumoasă, încât ochiul omenesc nu i-a găsit până acum asemănare! Însă fata lui s-a îmbolnăvit, și toți locuitorii cetății o jeluiau, crezând că va muri. Află că fata sultanului nostru s-a însănătoșit, și acum a ieșit să se preumbe călare. De aceea, toată cetatea Dalasului e veselă...

Auzind eu acestea, m-am hotărât să nu mai părăsesc cetatea Dalasului înainte de a o vedea pe fata sultanului. Și astfel, ea s-a ivit îndată și am văzut-o însoțită de tatăl său și de mai-marii oștilor. Înaintea lor, veneau cântăreți din

trâmbițe și purtători de facile. M-am amestecat și eu în alai, pentru a mă apropia mai bine de fată, și mi-am dat seama că-i așa de frumoasă, cum nu sunt în stare s-o descriu...

Auzind tatăl meu că m-am îndrăgostit de fata din Dalas, mi-a spus:

— Voi porni numaidecât în călătorie, lăsându-mi înfățișarea de spirit și întrupându-mă în om. Mă voi înfățișa sultanului Samcar și-i voi cere fata! De mi-o va da de bună voie, toate vor fi bune! Însă de nu mi-o va da, o voi lua cu sila... Și luând tatăl meu un pâlc de spirite, le-a poruncit: întrupați-vă în oameni și înfățișați-vă mie, pe cai ușori, în veșminte de război, bogate...

Și venind ziua a doua, s-a ivit pâlcul de spirite, în număr de douăzeci mii. Și a încălecat tatăl meu pe cal, și a zburat cu ușurătatea corbului, în fruntea spiritelor. Astfel a ajuns la cetatea Dalasului. Peste fire s-a speriat sultan Samcar, văzând o oaste așa de numeroasă la porțile cetății! Și trimițându-l pe marele vizir la tatăl meu, l-a întrebat ce pofteste. Iar tatăl meu i-a răspuns că cere mâna fiicei sale. Dacă i-o dă, bine; dacă nu, cetatea va fi spulberată de pe fața pământului. Și ducând vizirul răspuns, sultanul Samcar s-a dus la fata lui și a întrebat-o dacă vrea să se mărite cu puternicul sultan. A răspuns fata:

— Să se înfățișeze mirele pe câmpul de întrecere! Să-l văd ce poate! Eu voi sta la o fereastră și-l voi privi. Dacă îmi va place de el, mă voi învoi! Dacă nu, nu! Căci mai bine mă las tăiată în bucăți, decât să mă mărit cu un om neplăcut...

Și astfel, sultanul Samcar s-a înfățișat el însuși tatălui meu, aducându-i răspunsul. Tatăl meu s-a învoit, și venind ziua a doua, și-a luat oștile și s-a înfățișat pe câmpul de întrecere, și era atât de măreț, încât fata s-a învoit numaidecât. Samcar sultan a spus tatălui meu:

— Ia-o pe fata mea, căci inima ei este câștigată...

Îndată s-au făcut pregătirile de nuntă, și astfel fata

sultanului Samcar a părăsit cetatea Dalasului, urmându-l. Zestrea ei era încărcată pe trei sute de cămile. Și ajungând tatăl meu în patria sa, i-a spus Kandarin:

— Soața ta este pierdută! Știi doar că tu ești alcătuit din foc, iar ea numai din pământ! Cum te pleci s-o săruți, se va preface într-o mână de cenușă. Însă am eu o alifie cu care trebuie să te ungi numaidecât pe trup! Și venind ziua următoare, Kandarin i-a adus o alifie. Tatăl meu s-a uns, și astfel toate lucrurile s-au petrecut cu bine, după voia lui Allah. Astfel, din unirea tatălui meu cu fata din Dalas, m-am născut eu, Daruma, sultănița din Valea Cămilelor... Chiar din copilăria mea eram nespuse de frumoasă. Căci blândețea omenească s-a unit desăvârșit cu puterea și majestatea spiritelor. Pe la cincisprezece ani, frumusețea mea era așa de lăudată, încât a auzit despre mine și tiranul Hindmar. M-am cerut tatălui meu, dar acesta l-a chemat îndată pe Kandarin și i-a cerut sfat. Kandarin i-a răspuns că nu trebuie să mă dea crudului sultan Hindmar.

— Spune-i că fiica ta este prea slabă și prea tânără, dar să mai aștepte doi, trei ani și atunci te vei învoi... De va fi mulțumit cu acest răspuns, va fi bine. Am citit eu într-o carte că la scurgerea unui an se va arăta un pescar din Cairo, cu numele de Djaudar, fiu al lui Omar pescarul! Și va veni Djaudar încoace și-l va ucide pe Hindmar cu un paloș fermecat.

Și urmând tatăl meu sfatul lui Kandarin, trimișii lui Hindmar s-au întors înapoi, dar iar au venit cu o epistolă arătând că Hindmar așteaptă cu plăcere încă doi ani. Și Kandarin a spus din nou tatălui meu:

— Pentru ca fiica ta să nu fie răpită de crudul Hindmar dă-mi-o s-o duc în seraiul din Valea Cămilelor! Căci am pe acoperișul seraiului o statuie de aramă cu trâmbița în mână! Și îndată ce se va ivi vreo primejdie, va răsuna din trâmbițe purtători de fapte. M-am amestecat și eu în Valea Cămilelor

Djaudar, feciorul pescarului Omar. Și va veni Djaudar să-l caute în seraiul meu pe spiritul Misram! Apoi, spiritul va deschide o ușiță în trupul statuii de aramă și va găsi un scrin cu multe file. Și cercetând el filele, va afla una goală. Să arunce fila aceea în foc și îndată se va ivi Misram și-l va ajuta să-lucidă pe tiranul Hindmar.

Tatăl meu m-a încredințat lui Kandarin, și împreună cu mulțimea aceasta de fete stau aici de trei luni de zile așteptând trompeta să răsunе, vestind apropierea ta. De aceea, o, Djaudar, mă bucur așa de mult că ai venit! Iată tot ce am vrut să-ți istorisesc!

Grăind astfel, Daruma m-a luat de mână și am urcat pe acoperișul seraiului, la statuia de aramă. Am scos scrinul și am găsit pergamente din piele de gazelă. Și din toate filele numai una era albă. Și aruncând eu fila pe niște cărbuni, s-a urcat la cer un sul de fum din gura statuii. Și adunându-se fumul, a luat înfățișare de spirit înfricoșat, cu capul ca de elefant, și din nările lui țâșneau flăcări. Și oprindu-se spiritul înaintea mea a strigat cu puterea tunetului:

— Iată-mă, stăpânul meu! Ce poțtești?

— Iată puterea paloșului tău! a spus Daruma. Până și acest spirit înfricoșat tremură în fața ta ca o tulpină în uragan...

Și spiritul Misram s-a întors către Daruma și a întrebat-o dacă știi ce înseamnă celelalte foi din scrin, și a rugat-o să-mi spună însemnătatea lor.

— Află, o, Djaudar! a răspuns Daruma. Misram are doi fii. Pe unul îl cheamă Malic, pe celălalt Halic! Și îi iubește așa de mult pe amândoi, încât dacă nu-i vei îngădui să-i vadă din când în când, nu va putea trăi... Deoarece tu ești acum stăpânul acestui paloș, te rog să-l lași din când în când să-și vadă feciorii! Iar în ce privește foile acestea, vor sluji ca dovezi că se va întoarce înapoi sub paloșul tău!

Și întorcându-se către Misram, Daruma a adăugat:

— Iată, Misram! Djaudar va fi blând, deoarece este om! Întrupează-te deci într-un om plăcut, pentru ca el să se simtă bine în tovărășia ta...

Și zicând Daruma acestea, Misram s-a făcut nevăzut o clipă, și numaidecât s-a înfățișat un fecior frumos ca luna plină, cu ochi negri, plini de prietenie, cu frunte luminoasă, și fața lui strălucea ca cristalul...

— O, Djaudar, a spus spiritul. Să mergem numaidecât, dacă vrei să ajungem la potrivită vreme la tiranul Hindmar.

DJAUDAR PORNEȘTE, ÎN SFÂRȘIT, SĂ-L PEDEPSEASCĂ PE HINDMAR...

Și luându-mi eu rămas bun de la Daruma, am urmat spiritul vreme de zece zile, fără a simți cea mai mică osteneală, și deodată am ajuns la un cort mare. Și se auzea din cort un glas tânguindu-se:

— O, îndurătorule Allah, care te-ai milostivit de suferințele lui Iov, milostivește-te și de mine!

Și repezindu-mă eu spre cort, și deschizându-l, am aflat un om gol, întins pe podea. Toată pielea sa era sfâșiată și țâșnea sângele. Mâinile și picioarele îi erau legate în lanțuri de fier.

— Pacea fie cu tine! am strigat eu.

— Binecuvântarea și pacea lui Allah! a răspuns omul.

— Cine ești?

— Sunt om!

— Dar cine te-a adus în starea aceasta?

— Află! La fiecare zece zile se arată aici doi emiri și mă chinuiesc, pentru că după ce m-au luat în robie am încercat să fug.

— Dar când se arată acei emiri?

— Îi aștept să vie chiar acum. De aceea, te rog să fugi de aici numaidecât, spre a nu avea soarta mea! Află că cei doi chinuitori ai mei sunt atât de puternici, încât ar putea ucide elefanții...

— Nu te teme, omule! Voi încerca să te scap din nenorocire. Dar care e numele tău?

— Numele meu este Hatem, și sunt din cetatea Bazer! Călătoream împreună cu aleasa inimii mele, însă mi-a fost răpită și nu mai știu unde se află.

— În numele lui Allah, liniștește-te! Încrede-te în cartea Koranului și în corturile văzduhului! Știi doar că răbdarea este cheia mântuirii...

Și ieșind din cort, m-am ascuns după un arbore din apropiere și am așteptat sosirea negrilor. Și venind aceștia, i-am lăsat să intre în cort și m-am apropiat și eu, și la moment prielnic am scos paloșul și m-am repezit asupra lor. Într-o clipă ei erau una cu pământul. După ceea, dezlegându-l pe sârmanul Hatem, i-am dat mâncare, și după ce a prins putere, l-am întrebat cum a ajuns acolo.

— Nemaipomenit de mișcătoare este istoria vieții mele! mi-a răspuns Hatem. Este atât de înfricoșată, încât dacă ar fi scrisă cu acul pe lumina ochilor, toți oamenii ar fi mai băgători de seamă la toate nefericirile câte li se pot întâmpla...

Nu mult după aceea, Djaudar cu paloșul lui fermecat a și pornit spre uciderea lui Hindmar. Însă, pentru a ajunge la seraiul acestuia, a trebuit să meargă mai bine de trei mii de zile și trei mii de nopți. A străbătut prin valea focului și a ajuns la un munte nespus de înalt. A urcat muntele printr-o potecă. Și urcând, a văzut deodată un serai strălucitor, iar în vale se vedea lacul corbilor. Seraiul era nespus de mare și se sprijinea pe douăzeci și patru de coloane. N-avea nici ferestre, nici uși, încât de departe părea o stâncă. În fața seraiului se afla un lac, având pe malul lui o coloană subțire

și înaltă, cu un corb de aur, cu coada îndreptată spre cer și cu ciocul spre pământ. Și Djaudar, săpând pământul sub coloană, a aflat o tolbă cu un arc și trei săgeți. Și întinzând el arcul, a țintit. Însă n-a țintit drept în ciocul corbului. Și atunci s-a stârnit un vuiet nemaipomenit! S-au ivit spirite înfricoșătoare și s-au repezit la el să-l sfășie. Însă Djaudar nu și-a pierdut firea. A țintit a doua oară spre ciocul corbului, și deodată vuietul a crescut. Însă Djaudar a repezit și săgeata a treia și a nimerit drept în ciocul corbului. Și luând el cheile căzute din ciocul lui, s-a dus numaidecât în partea dreaptă a seraiului și a strigat:

— Abd Asurur!

— Aici sunt, stăpânul meu! i s-a răspuns, și s-a auzit după aceea un zgomot mare înăuntrul seraiului, și pe urmă din nou s-a făcut liniște și s-a deschis o ușă. Și l-a întâmpinat pe Djaudar un sclav negru, poftindu-i bun sosit și rugându-l să-i înfățișeze o filă de întărire a puterii lui Misram. Și Djaudar i-a dat o filă. Și sclavul și-a în tins aripile și a zburat la cer. La intrarea seraiului a văzut o ușă pe mâna stângă și el a deschis-o cu o cheie de aur. A ajuns într-o încăpere mare, după aceea într-un gang cu patruzeci de plăci de marmură. Douăzeci erau albe, douăzeci negre. Astfel a trecut el prin gangul acela și a ajuns la o altă ușă, deschizând-o cu cheia a doua.

Deodată, s-au năpustit asupra lui un pilc de peste șaptezeci de mii de spirite mari cât elefanții. Însă Djaudar și-a scos paloșul, și spiritele s-au prăbușit la pământ. Și a intrat într-o altă încăpere, deschizând-o cu a treia cheie. Și se aflau în încăperea aceea două statui de aramă, cu arcuri în mâini. Și cum l-au văzut intrând, statuile l-au țintit, însă el, întinzându-și paloșul, săgețile au căzut la pământ. După aceea a ajuns într-o altă încăpere, plină cu aer arzător. Și l-a cuprins o sete atât de strașnică, încât numaidecât voia să bea apă din fântâna țâșnitoare aflată în încăpere. Însă

numaidecât și-a dat seama că va pieri dacă ar sorbi un singur strop. Și a răbdat Djaudar, și setea îl ardea până în adâncul măruntaielor, însă el s-a dus mai departe, ajungând la un iaz cu o insuliță pe care se afla un cort de aur cu frânghii de mătăasă. Și se afla pe malul iazului, în vârful unei coloane, o statuie ținând în mână un disc de plumb. Și atingând el discul cu paloșul, s-a ivit o luntre împodobită, și a pornit spre el. Și s-a urcat Djaudar, și astfel a ajuns la insulă, insula mult căutată, unde locuia crudul Hindmar, în corturile sale.

Hindmar era nespus de abătut în zilele acelea. Aflase prin puterile lui că Djaudar dobândise paloșul fermecat. Și stătea Hindmar pe un jilț de aur, împodobit cu cele mai alese pietre de hiacint, safir și smaragd. Avea înaintea lui o masă încărcată cu ulcioare de vin și cu vase de cristal. Băuse mult și era aproape beat. Fața lui era ca a taurului, iar în cap avea patru coarne. Grumazul lui era de măgar, trupul îi era păros ca al gorilelor, numai mâinile și picioarele îi erau omenești. Și cum a intrat Djaudar, Hindmar l-a privit lung, i-a privit paloșul, a scrâșnit din dinți și a scos un urlet atât de puternic, încât tot seraiul s-a cutremurat.

Și astfel, Djaudar a istorisit mai departe:

— M-am dus drept la el, și abia i-am atins gâtul cu paloșul, și capul lui a zburat de pe umeri, și un sul de fum s-a ridicat către văzduh. Hindmar, cel atât de temut până atunci, rămăsese doar o mână de cenușă. Și văzând Misram acestea, m-a îmbrățișat, m-a sărutat pe lumina ochilor și mi-a spus:

— De acum, o, Djaudar, atât oamenii cât și spiritele vor putea trăi în pace, căci dușmanul lor nu mai este... Du-te în serai, iar eu rămân aici, în cortul acesta. Cum ajungi în serai, vei deschide prima încăpere și o vei găsi cu totul goală... Vei vedea în ea numai un vas de aramă pecetluit...

Și ducându-mă înăuntrul seraiului, am intrat în prima

încăpere, și deodată am auzit un glas strigând:

— Eliberator al pisicii, fii binevenit!

— Dar cine ești? am întrebat eu.

— Dar nu ești tu Djaudar, pescarul din Cairo? m-a întrebat glasul. Ai uitat de pisica care ți-a adus paloșul în Văgăuna Vulturilor? Ai uitat cum ți-a adus și cartea sfântă? Află, Djaudar, că din cauza ta lâncezesc aici, în această încăpere de aramă, de o sută cincizeci de zile și o sută cincizeci de nopți! Dacă l-ai ucis pe Hindmar, te rog eliberează-mă și pe mine!

Și eu am rupt sigiliul de pe vasul de aramă, și atunci s-a urcat la cer un fum înalt care, adunându-se, s-a întrupat numaidecât în înfățișarea Bairei, așa cum am văzut-o în Văgăuna Vulturilor! Eu am rugat-o atunci să-mi povestească cum a fost închisă acolo. Și Baira a început astfel:

— Află, o, Djaudar, că eu sunt fiica lui Abu Tavaiv, căreia i se mai spune și Iblis, și mai am un frate cu numele Samhuris, care locuiește în apropierea Tunisului. Într-o zi, când fratele meu se afla singur în locuința sa, a fost apucat de două spirite și dus în fața înțeleptului Abul Adjaib. Și întrebându-l fratele meu pe Abul Adjaib de ce i s-a întâmplat aceasta, înțeleptul i-a răspuns că nu-i poate spune nimic, decât după ce-l va chema la el pe tatăl nostru. Samhuris a trimis repede un vestitor către tatăl nostru și venind acesta la Abul Adjaib, și întrebându-l ce pofteste, Abul Adjaib i-a răspuns:

— Află că eu am lucrat mulți ani la scrierea unei sfinte cărți. Și scriind eu cartea aceea, am izbutit să supun o mie de spirite! Și am dăruit cartea evlaviosului meu învățacel Mahmud! El însă a fost trădat de către frații săi și cartea se află acum în Văgăuna Vulturilor, în seraiul lui Sintbest, lângă paloșul fermecat. Amândouă aceste lucruri sunt încredințate pazei fiicei tale Bair. Are această Bair înfățișare de pisică neagră și stă de pază pe o coloană. Dacă ții la viața

și la libertatea feciorului Samhuris, hotărăște-o pe fiica ta Bair să dea în mâinile ucenicului meu Mahmud, când va veni cu Djaudar, cartea sfântă și paloșul!

Și grăbindu-se tatăl meu către mine, m-am hotărât să ascult dorința lui Abul Adjaib. După ce ți-am dat paloșul și cartea, am zburat numaidecât la Tunis, și aflându-l pe Abul Adjaib, i-am dat de știre despre toate acestea. Astfel, Abul Adjaib a dat drumul fratelui meu Samhuris, și amândoi ne-am întors acasă. Însă după câteva zile, întrebând Sintbest și aflând de Heifa că fusese eliberată de doi oameni care aveau asupra lor paloșul și cartea, a început să urle de mânie, să spumege și să blesteme soarele și luna și pe toate spiritele cerului. După aceea, Sintbest și-a adunat toate cetele și a pornit asupra noastră. Noi i-am ținut piept o vreme, însă oștile noastre au fost măcinate curând. Tatăl meu și fratele meu au scăpat prin fugă. Însă pe mine m-au prins și m-au legat în lanțuri. Astfel am ajuns înaintea lui Sintbest. Îndată a dat poruncă să-mi taie capul, când deodată Hindmar l-a rugat să mă ierte. Dar Sintbest n-a voit. Ba i-a dat poruncă lui Hindmar să mă închidă în vasul acesta de aramă și să mă arunce în mare. Însă Hindmar l-a rugat să-mi lase viața și să mă ia așa, închisă în vas, și să mă așeze deasupra unei coloane în seraiul său. Și Hindmar a făcut astfel, jurând că niciodată nu mă ca luna în noaptea a paisprezecea. Avea caftan vechi, pe care tocmai și-l petecea, rostind următoarele stihuri:

„Disprețuit se află de oamenii vremii sale cel fără bogăție!

Numai cel bogat este dăruit cu cinste, în vremurile acestea! Dacă s-ar întâmpla să aibă mulți bani un câine, atunci mulți dintre oameni s-ar supune câinelui...”

Și uitându-mă eu prin cort, am văzut că beduinul avea și

un cocoș alb.

— Pacea lui Allah peste cortul tău, în vecii-vecilor... am spus eu.

— Arăți a fi om rătăcit de ai tăi! mi-a spus beduinul, îmi pare bine și mulțumesc lui Allah că ți-a îndreptat pașii spre cortul meu sărac! Fii binevenit...

După aceea s-a ridicat, a ieșit în ușa cortului, și luându-mi calul, mi l-a legat la țăruș. Și ducând el cocoșul într-un cort vecin, s-a întors cu un vas de vin, cu o felie de pâine și cu o farfurie de măslina. Mai aducea caise din Siria și un săculeț cu ovăz. Și după ce a pus ovăzul dinaintea calului meu, a întins masa, spunând:

— În numele lui Allah și al profetului său, poștește, străine, să ne ospătăm... De la mine puțin, de la Allah mai mult...

Și așezându-mă lângă el, am ospătat și am băut.

Și l-am întrebat ce înseamnă aceste stihuri:

— Află, străine, că sunt cel mai viteaz și cel mai sărac om din tot pustiul! Cu toată sărăcia mea, niciun străin nu trece pe lângă cortul meu, fără a-l ruga să poștească în ospeție! Azi, când mi-ai făcut cinstea de a intra în cortul meu, singura mea avere era acel cocoș alb. L-am crescut aici, în cort. Însă trebuia să-l jertfesc, spre a avea cu ce te ospăta. Și m-am și hotărât. L-am jertfit când m-am dus afară din cort. Și nu știu cum, iată... parcă și acum îl aud cântând... Stihurile le-am rostit din iubire pentru această pasăre care vestește răsăritul soarelui și sosirea oaspeților... Iartă-mă! a încheiat beduinul, însă l-am crescut de mic și-mi era drag ca ochii din cap...

Mult m-am minunat eu de dărnicia lui, și mi-am pus în gând să-l răsplătesc cu mari bogății. Toată seara nu i-am spus cine sunt, grăind doar lucruri felurite, despre vânători și despre viața beduinilor. Și așa am dormit eu, în cortul beduinului. Și venind ziua a doua, au ajuns acolo oștile mele.

Beduinul, crezând că vin niște dușmani, a vrut să-și cheme îndată oștile, însă eu i-am spus:

— Stai liniștit, prietene beduin, căci trupele care vin sunt ale mele! Află că eu sunt sultanul Taurisului și voi căuta să te răsplătesc pentru cocoșul tău și pentru buna primire în inima deșertului!

Mult s-au bucurat oștile mele, găsindu-mă! Apoi, recunoștința oștilor mele față de beduin n-a mai cunoscut margini! Au început să arunce, spre cortul sărmanului și cinstitului, pumni de bani și nenumărate veșminte. Eu am poruncit numaidecât vistiernicului să dea viteazului și cinstitului zece mii dinari, douăzeci de cai arabi și o sută de oșteni. Și adunându-i pe toți beduinii din tabără, le-am spus:

— Aflați, o, beduinilor, că în fața voastră se află sultanul Taurisului, iar acest beduin, care m-a primit în cortul său, îmi este mai scump decât un frate!

Și poftindu-l eu pe beduin cu mine, să-l înalț în ranguri, el nu s-a putut despărți de deșertul lui. Beduinii ceilalți l-au cunoscut îndată de căpetenie a lor. Am spus la despărțire:

— O, beduinule, te rog, în numele lui Allah și al proorocului său Mahomed, ori de câte ori vei avea vreo nevoie, amintește-ți de mine! Să spună trimișii tăi că vin din partea beduinului care și-a jertfit pentru mine cocoșul alb, iar dacă-mi vor cere, le voi da până și jumătate din stăpânirea mea...

Astfel, m-am întors în cetate. Dar ajungând ia porțile cetății, am auzit un vuiet neînchipuit. Credeam că se dărâmă zidurile. Întrebând eu ce înseamnă vuietul aceia, s-a arătat deodată un spirit puternic, spunându-mi cu glas de tunet:

— Vreau să răzbun moartea fiului meu!

M-a smucit din șa și s-a avântat cu mine în aer. Am leșinat. Când mi-am venit iarăși în fire, mă aflam pe o insulă locuită de spirite. Și toate spiritele din insulă plângeau în hohote, încât eu mi-am astupat urechile, să nu mă

asurzească. Și venind deodată în fața mea spiritul răpitor a spus:

— Iată ucigașul fiului meu!

Și deodată spiritele au răspuns:

— Adă-l neîntârziat, să-i mâncăm carnea și să-i bem sângele!

Însă s-a ridicat un spirit cu înfățișare de om, poruncind:

— Niciunul dintre noi n-are dreptul să-l răpună. Trebuie dus înaintea sultanului nostru!

Și astfel, a trecut o zi. Și venind ziua a doua, m-au dus spiritele într-un cort uriaș, unde se afla sultanul lor, înconjurat de viziri.

— Cu ce drept l-ai ucis pe fiul acestui spirit? m-a întrebat sultanul, arătând spre spiritul care mă răpise.

— În numele lui Allah, iartă-mă! am strigat eu. Pe fiul acestui spirit nu-l știu și nu l-am văzut niciodată.

— Cum nu-l știi? m-a întrebat spiritul, răpitorul meu. Oare nu te aflai tu alaltăieri în deșert, și n-ai ucis o gazelă? Iar ca dovadă, iată săgeata cu care ai ucis-o...

Sultanul spiritelor a apucat săgeata și a răspuns:

— Săgeata aceasta este otrăvită! Altfel n-ar fi avut putere săucidă un spirit intrupat în gazelă și să-l prefacă într-o mână de cenușă... Dar de unde era să știe acest om că fiul tău era intrupat într-o gazelă...

Și zicându-le acestea, sultanul a poruncit spiritului să mă ducă neîntârziat în patria mea. Însă în loc să mă ducă la Tauris, m-a dus drept la sultanul Hindmar. Și așa m-a spânzurat Hindmar cu capul în jos, după cum m-ai găsit. Dacă n-ai fi venit tu, o, Djaudar, mântuitorul meu, atunci mâine aș fi fost măcelărit și mâncat de către Hindmar... Iată, aceasta este istoria pătimirilor mele...

Și sfârșind feciorul, eu l-am chemat numaidecât pe Misram și i-am poruncit să-l ducă neîntârziat în Tauris. Apoi, am cercetat alte încăperi și am ajuns într-o sală mare, unde

se afla un jilț de aur, încrustat cu pietre prețioase, iar în jilț se afla o femeie frumoasă ca soarele în răsărit. Și dându-mi eu seama că poate fusese răpită din paradis, m-am plecat spre ea, însă ea și-a acoperit repede fața, strigând:

— Cum ai îndrăznit să pătrunzi în încăperea aceasta? Iar dacă ai pătruns aici, îmi dau seama că nu poți fi altul decât Djaudar, pescarul din Cairo!

Deodată, a bătut din palme și s-au ivit nenumărate femei.

— În numele lui Allah, surorilor, aflați că a sosit Djaudar, mântuitorul nostru... Și dacă Djaudar a ajuns aici, înseamnă că răpitorul nostru a fost ucis, iar voi toate vă veți putea întoarce în patriile voastre...

Și zicând astfel, femeia s-a întors spre mine:

— Află, o, Djaudar! Atât eu cât și fetele acestea am fost răpite. Pe mine m-a răpit cu mulți ani înainte. Însă am știut că va veni un pescar din Cairo, cu numele Djaudar, și mă va scăpa din robie...

Și uitându-mă eu la fetele acelea frumoase ca astrele cerului, am întrebat pe care dintre ele o cheamă Badiah, răpită acum doisprezece ani de lângă tatăl ei și de lângă sora ei. Atunci, o fată a făcut un pas înainte, și plecându-și în jos ochii de gazelă, mi-a răspuns:

— Eu sunt!

Atunci eu am dat poruncă lui Misram s-o ducă înapoi în patria sa.

După aceea am întrebat-o pe femeia așezată în jilț cum o cheamă, și ea mi-a răspuns că numele ei este Sakirsad. Și am rugat-o pe Sakirsad să deie strigăt către toate femeile aflate în robie. Și trimițând Sakirsad vești, îndată încăperea s-a umplut de femei roabe. Erau întru totul peste opt sute opt. Și după ce s-au adunat ele, a spus Sakirsad:

— Au venit toate, în afară de una, care este legată și ferecată așa de tare, încât trebuie să mergem s-o scoatem din robie...

Și astfel, trimițând eu în patria lor cele opt sute opt roabe, l-am chemat din nou pe Misram, și înfățișându-se el, ne-am dus, împreună cu Sakirsad, la roaba ferecată, și deodată am rămas încremenit locului, văzând-o pe iubita mea Heifa... De bucurie, am căzut în leșin. Și venindu-mi din nou în fire, am văzut-o pe Heifa stând înaintea mea cu cătușele rupte, și am îmbrățișat-o și am sărutat-o. Și nu mult după aceea, rugând-o să-mi istorisească cum de a ajuns în seraiul acela, în robie, ea mi-a răspuns astfel:

COPACUL MAGNETIC ȘI PRĂBUȘIREA LUI... ÎN SFÂRȘIT, CU VOIA LUI ALLAH, AJUNGEM ȘI LA CAPĂTUL ISTORIEI...

O, Djaudar! Îndată ce Saudja m-a dus acasă, și îndată ce m-am urcat în jilțul sultanilor din patria mea, s-a arătat la porțile cetății de căpetenie o oștire nenumărată, ca frunza și ca iarba. Văzând eu oștirea, am trimis înaintea ei vizirii, pentru a afla cu ce gând vin dușmanii. Însă vizirii s-au întors mârniți, arătând că oștile sunt ale lui Sintbest, și că însuși Sintbest se află în fruntea oștilor. Auzind eu acestea, am căzut leșinată. Și a năvălit în încăpere un spirit cutremurător, și m-a răpit și m-a dus în fața lui Sintbest. De față se afla și Hindmar. A dat poruncă Sintbest să fiu numaidecât înecată în mare. Însă Hindmar l-a rugat să mă dea lui, să mă închidă în seraiul său, să mor de scârbă. Astfel am ajuns eu să fiu roabă în seraiurile lui Hindmar. Însă nimic nu m-a durut mai tare, ca despărțirea de tine, iubitul meu Djaudar!

— Nici eu nu te-am putut uita, o, Heifa! am răspuns eu. Toate pătimirile mele, toată cutezanța mea, toate au urmărit doar o țintă, să te aflu pe tine, preaiubita mea Heifa! Acum,

după ce bunul Allah ne-a pus din nou față în față, va trebui să-l ajutăm pe Mahmud să o dobândească pe una din fetele sultanului Numan...

Și întârziind acolo câteva zile, împreună cu iubita mea am pornit mai departe, și împreună cu Misram ne-am sfătuit ce trebuie să fac. Misram m-a sfătuit să mă întorc în serai, să mai petrec trei zile de bucurie. Apoi, venind ziua a patra, m-a luat Misram pe sus și m-a purtat zece zile și zece nopți într-un pământ pustiu. Am ajuns la o cetate din țărmul unei mări. Ne-am urcat pe o corabie, să mergem mai departe, însă deodată s-a stârnit furtuna. Cârmaciul corăbiei a coborât pânzele, spunând că trebuie să mai întârzie zece zile. Însă au trecut zece zile și furtuna băntuia din ce în ce mai tare. Și iată că într-o bună zi s-au liniștit apele și am pornit în larg. Însă cum am pornit, furtuna s-a stârnit din nou, încât corabia zbura ca săgeata și ca fulgerul. Și poruncind cârmaciul unui corăbier să se suie pe catarg și să vadă unde ne aflăm, i s-a răspuns că se zărește departe un munte roșu, iar lângă el un munte negru. Și auzind acestea, cârmaciul a scos un strigăt puternic:

— Vai de zilele noastre! Fără scăpare suntem pierduți, și ne putem încredința sufletele în mâinile lui Allah!

Auzindu-l astfel, neguțătorii și corăbierii au prins a striga. Și ducându-mă la cârmaci, împreună cu Misram, l-am întrebat de ce e așa de deznădăjduit.

— O, voi călătorilor! a răspuns cârmaciul. Muntele roșu este muntele gorilelor care nu cruță pe nimeni! Iar muntele negru este copacul de fier, cu frunze și fructe de fier, sădit acolo de către Bahram vrăjitorul, spre pieirea tuturor călătorilor pe mări! Odinioară, unde e acum copacul, se afla pământ și se ridica un munte nespus de înalt. Pământul acela era locuit de închinătorii focului, având aceștia cetăți puternice. Neconținut, închinătorii focului se repezeau asupra corăbiilor, și le prădau, și luau călătorii în robie. Și

călătorind o dată Bahrain pe aici, și fiind prins și el, a fost strașnic batjocorit! Spre a se răzbuna, Bahram s-a urcat pe munte și a deschis cartea fermecată, și chemând spiritele, le-a poruncit să năruiască muntele în mare, iar pe locul acela a sădit cu mâna lui copacul de fier cu putere magnetică! Aflați deci, călătorilor! Toate corăbiile care trec pe aici sunt atrase de copacul de fier, încă de la o depărtare de douăzeci și patru de ceasuri... Toți călătorii, cum simt că corăbiile sunt prinse și trase către copacul magnetic, se reped către muntele roșu, însă se năpustesc asupra lor gorilele...

Auzind acestea, toți călătorii au prins a se jeli de moarte. Însă Misram, care mă însoțea sub înfățișarea unui fecior frumos, a început să râdă așa de tare, încât călătorii l-au crezut nebun. Au întrebat:

— De ce râzi de nenorocirea noastră, străine? Crezi că vei scăpa de moarte?

— În numele lui Allah, nu vă fie frică! le-a răspuns Misram. Tot ce v-a spus cârmaciul e adevărat! Însă noi avem asupra noastră un paloș, și vom izbuti să tăiem cu el copacul de fier, și toate vor fi cum trebuie!

S-au liniștit puțin călătorii. Însă din nou s-au înspăimântat, cu cât corabia se apropia mai tare de copacul magnetic. Și când a ajuns corabia foarte aproape de copac, Misram a strigat:

— Stăpâniți-vă, o, călătorilor! Dacă fugiți pe muntele roșu, vă sfâșie gorilele! Numai Djaudar singur poate merge la copacul magnetic!

Și la porunca lui Misram, am pornit spre copacul magnetic, m-am apropiat de el și, repezind paloșul, copacul magnetic s-a prăbușit în mare, cu un vuiet de tunet. Și fugind eu înapoi spre corabie, iată că furtuna s-a pornit dinspre munte și a împins corabia în marea largă. Cârmaciul sălta de bucurie și m-a sărutat de câteva ori, iar ceilalți călători nu știau cum să mă mai răsplătească.

Astfel am plutit spre răsărit, vreme de două zile și două nopți. Și venind ziua a treia, am ajuns la Insula Smaragdelor. Am coborât împreună cu Misram și am mers trei zile printr-o vale verde, pe malul unui pârâu cu apă dulce ca mierea și proaspătă ca zăpada. Se aflau tot felul de flori bine mirositoare, iar pomii erau încărcăți cu cele mai frumoase și mai gustoase poame. Deodată am ajuns la un nuc înalt și rotat, lângă un fluviu ce se revărsa în mare.

— Iată-ne ajunși la locul dorit! mi-a spus Misram. Ne aflăm în Valea Gazelelor, sub nucul unde s-a urcat Mahmud când au venit fetele sultanului Numan. Urcă-te, o, Djaudar, și așteaptă până se întorc fetele. Cum le vezi ieșind pe țarm, ascunde-te între crengile nucului. Și când își vor lua ele înfățișări de fete, repede-te asupra lor cu paloșul și prinde-o pe aceea care a răpit inima lui Mahmud... Iată, o, Djaudar, ultimul meu sfat!

Și urcându-mă eu în nuc, s-au arătat deodată trei pești. Unul albastru, unul verde și unul galben. Și aruncând ei pe țarm învelișurile, s-au ivit trei fete frumoase ca luna plină. Eu m-am ascuns cu grijă și o pândeam pe aceea pe care trebuia s-o prind. Și după ce m-am repezit și am prins-o, a venit Misram, și într-o clipită ne aflam din nou la seraiul lui Hindmar, lângă Heifa și Sakirsad.

Și am poruncit lui Misram s-o ducă pe aleasa lui Mahmud în țara Egiptului, și așa s-au întâmplat toate, după voința lui Allah, sultanul cerului și al pământului. Și foarte curând, Misram m-a ridicat la cer, încât pământul abia se zărea. Și m-a coborât deodată, și mi-a arătat un serai de aur, împodobit cu cele mai scumpe diamante. Ferestrele erau de cristal, porțile din lemn de santal. Acela era seraiul cel mai frumos și cel mai mare de pe pământ. Îl ridicase Saadad, fiul lui Ad, întemeietorul Iremului. Saadad era cândva stăpânul asupra întregului pământ și avea doi fii. Pe unul îl chema tot Saadad, pe celălalt Sadid. Într-o zi Saadad i-a adunat pe mai-

marii săi și le-a poruncit:

— O, aleșii mei! Am de gând să întemeiez o cetate pe un pământ cu miros de mosc și șofran. Pietrele acelu pământ ca diamantele să strălucească, și să fie străbătut de ape limpezi ca argintul. Duceți-vă deci și adunați veniturile stăpânirii noastre și porniți la treabă!

Și așa, în câteva luni s-au adunat aur și avuții încărcate pe cinci mii de cămile. Aurul, argintul, pietrele prețioase au fost adunate, apoi au plecat căutători în toate părțile pământului, până au aflat o vale înfloritoare. Și găsind ei că valea aceea este cea mai frumoasă de pe pământ, i-au trimis cuvânt lui Saadad să vină, și acesta a venit. Îndată s-au desfășurat corturile, în număr de o sută cincizeci mii. Și au venit apoi constructorii, prelucrătorii de aur, sculptorii și zugravii, și tot soiul de artiști, și așa au zidit ei o cetate cu patruzeci de mii de coloane. În mijlocul cetății au ridicat un serai cu o grădină mai frumoasă ca paradisul. Au folosit numai aurul cel mai curat și pietrele cele mai prețioase. Iar în grădini au fost aduși pomi din Grecia, din Persia, au fost aduse micșunele din Bassora, trandafiri din Cufa, busuioc din Mecca, iamini și crini din Sciția, șofran din Genua și santal din China. Și într-o grădină au adus cele mai frumoase gazele, și cele mai frumoase păsări cântau numai cântece de dragoste. Zidurile grădinii aceleia au fost acoperite cu cele mai alese stofe, pictate cu tot soiul de pomi și păsări. Și când s-a sfârșit tot lucrul, Saadad i-a răsplătit pe lucrători și pe meșterii lor, ca pe niște sultani.

— Iată, prea înțeleptule sultan al Egiptului, istoria mea! Astfel a încheiat Djaudar. Seraiul lui Saadad este seraiul în care i-am poftit pe acești moșnegi să-mi fie oaspeți. Aici m-am cununat cu Heifa, preaiubita inimii mele. Iar în ce-l privește pe Mahmud, tot atunci s-a cununat cu aleasa inimii sale, fata sultanului Numan. Și s-au adunat în seraiul lui Saadad și alte comori nenumărate. Am ospătat, ca un sultan,

pe toți locuitorii cetății Cairo, și după aceea mi-au mai rămas acești vecini, aflați acum de față. Însă vecinii mei s-au îndoit de cinstea mea și au venit cu pâră împotriva mea. Acum, cu voia lui Allah, o, sultane, e timpul să-ți dăruiesc paloșul, spre a ajunge cel mai vestit sultan al Răsăritului!

Și sultanul Zaher, luând paloșul lui Djaudar, i-a mulțumit adânc, și astfel s-au împrietenit ei amândoi, și au fost prieteni până la moarte.

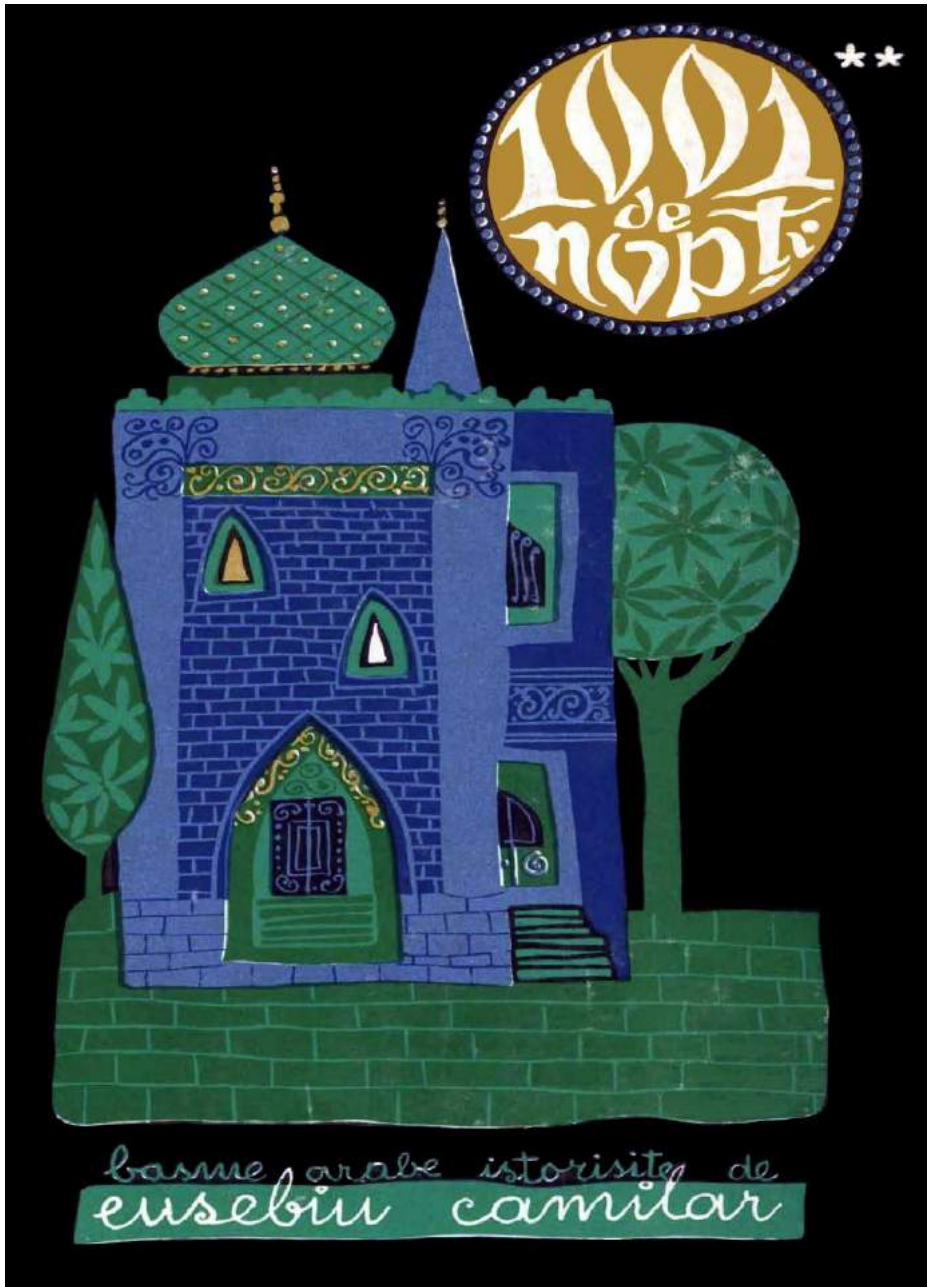
Iar poetul Hasan din Andaluzia, cel ce a binevoit a scris cartea aceasta, mărturisește despre Djaudar:

„Ochii mei l-au cunoscut pe Djaudar, când m-am călătorit spre Cairo! Iar întâmplările spuse în aceste istorii le-am auzit din gura sa și m-a poftit Djaudar la sultanul Zaher Beibars unde el avea oricând intrare! Și am scris toate întâmplările lui Djaudar, găsinde-le vrednice de a fi lăsate moștenire viitorimilor! Asta e tot ce știu despre Djaudar, lăudat fie numele lui, ș lăudat fie Allah, și lăudat fie prorocul său Mahomed, până la istovirea timpurilor...”

Volumul II

**ŞEHERAZADA POVESTEŞTE LUI RIAR-ŞAH DESPRE O
CĂLĂTORIE LA SALOM-SULTAN; VEDEM DOUA
ŞERPOAICE CU LANŢ DE AUR... ÎNTÂMPLĂRILE
SULTANULUI SEIF ALMULUK, FECIORUL SULTANULUI
ASSEM...**

Se istoriseşte, o, preafericitule şi dulcele meu ascultător, că stăpânea de mult, în tărâmul Egiptului, un sultan cu numele Assem – fiul lui Suvan – şi era drept şi cinstit, şi iubit de supuşii săi, şi stăpân peste multe tărâmurii, seraiuri, cetăţi şi munţi, şi fără de număr îi erau oştile.

Şi avea acel sultan – lăudat fie-i numele în amintiri şi-n cronici! — Un vizir cu numele Fares. Şi ajunsese Assem, fiul lui Suvan, la ani una sută optzeci, şi fiind din ce în ce mai slăbănog, se mârşea foarte, neavând fii şi fiice...

Se istoriseşte astfel că stând în jilţul său, înconjurat de viziri, sfetnici şi hadâmbi, ori de câte ori veneau în faţa sa oameni cu copii, se întrista foarte, gândind: „Toţi sunt fericiţi cu copiii lor, numai eu sunt singur... Când mi se va stinge candela, averile mele, şi ţara mea, şi jilţul meu, şi robii mei, şi toate comorile mele vor rămâne străinilor, şi nimeni nu-şi va aduce aminte de mine cu jale şi dragoste, şi până şi numele meu va fi dat uitării...”

Astfel de gânduri negre cuprindeau cugetul sultanului Assem, ori de câte ori vedea copii, şi durerea îi era atât de mare, încât de multe ori cobora din jilţ şi se jeluia, trântit pe pământul gol. Şi văzându-l mai-marii, se temeau pentru viaţa lui, şi strigau celor de faţă, veniţi la divan:

— Mergeţi şi staţi liniştiţi acasă, până-i va trece lui Assem mâhnirea...

Și toți se îndepărtau, și numai Fares-vizir rămânea, și după ce sultanul se liniștea, Fares săruta pământul în fața lui și-i spunea:

— Ce înseamnă plânsul tău, milostive stăpâne? Ți-a făcut alt sultan vreo nedreptate? Te-au jignit stăpânii peste seraiuri și fortărețe? Au crâcnit asupra-ți căpeteniile Egiptului? Spune-mi cine s-a ridicat împotriva poruncilor tale, să-i smulgem inima din piept...

Sultan Assem nu-i răspundea și nici nu-și ridica ochii. Vizirul grăia mai departe, după ce săruta pământul:

— O, milostive stăpâne! Sunt doar robul tău! Pe brațe te-am purtat! Dacă eu n-am dreptul să-ți cunosc durerea și mâhnirea, atunci cine are acest drept? Cine mă poate înlocui? Spune-mi de ce ești trist? De ce plângi?

Dar sultanul nu spunea nimic, nu deschidea gura și nu-și ridica privirea, ci plângea fără sfârșit.

Odată, după o astfel de stare, vizirul l-a privit în tăcere.

— O, sultane! a grăit după un timp. Dacă nu-mi spui ce ți s-a întâmplat, să știi că mă omor! Decât să te mai văd așa de trist, mai bine îmi înfig iataganul în inimă!

Sultanul și-a ridicat capul, și-a uscat lacrimile și a răspuns:

— O, preaînțeleptule și binesfătuitorule vizir! Lasă-mă singur cu durerea și tristețea mea! Mi-ajung mie însumi toate câte m-au lovit!...

— Spune-mi de ce plângi, poate-ți voi fi de ajutor!

— O, vizire! Nu plâng pentru bani sau stăpânire de pământuri! Dar sunt om bătrân, au trecut peste mine ani o sută optzeci, și n-am nici fii, nici fiice! Și dacă voi muri, numele meu va fi îngropat odată cu mine, și orice urmă a mea ca umbra va dispărea! Și nimeni nu-și va mai aminti de mine!

— O, stăpâne! i-a răspuns Fares-vizir. Sunt cu o sută de ani mai bătrân ca tine, și nici eu n-am copii, și trăiesc și eu

zi și noapte în mâhnire, dar ce putem face?

— O, vizire! i-a răspuns sultanul Assem, fiul lui Suvan, nu știi niciun leac, nicio ieșire din nevoia asta?

Vizirul Fares a răspuns:

— Află că am auzit că ar fi trăind în țărâmul Sabei un sultan, pe nume Salam, fiul lui David, despre care se spune că ar fi profet, că ar fi nespus de puternic, și că ar fi stăpân peste seraiuri, oameni, păsări și fiare, peste văzduh și spiritele câte se află; înțelege graiurile păsărilor și ale tuturor semințiilor. Cred, o, sultane Assem, că ar fi bine să-i trimitem sol în numele tău și să-i cerem ceea ce dorești... și poate știința lui va fi atât de tare, încât prin ea să avem amândoi fii și fiice...

— Sfatul tău e cel mai bun, și vorbele tale îmi alină durerea inimii! Dar unde găsim sol pentru un atât de greu lucru? Nu e vorba de un sultan oarecare, și lucru mare e să te arăți în fața lui Salom! Aș vrea să te duci la el chiar tu, căci ești bătrân și trecut prin multe! Vreau deci să-ți iei această osteneală, cu atât mai mult cu cât și tu te afli în aceeași nevoie ca mine. Călătorește deci la Salom-sultan...

— Voința ta pentru mine e poruncă.

— A răspuns Fares-vizir. Dar acum aburcă-te în jilț, adună beii și căpeteniile, oștile și noroadele, căci toți au plecat de la tine cu inima neliniștită, și nu mult după aceea, mărite fiu al lui Suvan, voi porni în țărâmul Sabei, la Salom...

Assem-sultan s-a aburcat în jilț, și vizirul a poruncit celui mai mare dintre străjerii ușilor să poftască beii, căpeteniile și noroadele.

Și au venit căpeteniile oștirii și toți mai-marii, și s-au întins mesele, și au mâncat, și au băut vârtos, și s-au dus fiecare întru ale sale, ploconindu-se cu călcâiele înainte.

Fares-vizir s-a îndepărtat și el, s-a dus acasă și a început să se pregătească de drum. S-a întors iar la sultan și acesta a poruncit să i se deschidă vistieria și să i se dea cele mai

prețioase stofe și cele mai neprețuite comori, pe care niciun vizir și niciun bei nu e în stare să le cuprindă cu mintea... I-a spus să se arate cum trebuie în fața lui Salom, să aibă grijă să i se închine și să nu vorbească mult.

Vizirul a sărutat mâna sultanului și a purces încărcat de daruri. A călătorit astfel zi și noapte, până a ajuns în țărâmul Saba, aflat la numai patrusprezece zile.

Și aducându-i-se știre de apropierea soliei, Salom-sultan a poruncit îndată vizirului său Asaf, fiul lui Varahia, să porceadă în întâmpinarea vizirului egiptean, însoțit de câțiva slujitori bine încărcăți cu de-ale gurii.

Asaf s-a pregătit de drum și a pornit în întâmpinarea vizirului. I s-a închinat și l-a primit bine. A pus să i se pregătească prânzuri bogate, apoi a grăit astfel:

— Bine ai venit, egiptiene Fares! Sunt preabucuros de asemenea oaspeți și rog să vă simțiți la noi ca acasă!

Și au pornit apoi mai departe, și au călătorit până au ajuns în cetatea de scaun.

Salom-sultan a poruncit îndată fiarelor să se rânduiască, după soiuri, și au apărut apoi mai multe șiruri de spirite în cele mai felurite și mai înfricoșătoare înfățișări și s-au aliniat în rânduri.

De asemenea, au venit și păsările care vorbeau în cele mai diferite limbi și graiuri. Și cum au ajuns în dreptul lor, egiptenii s-au oprit cu spaimă, nemaivând curajul să înainteze. Asaf însă le-a vorbit astfel:

— Mergeți mai departe, o, voi egipteni, și nu vă temeți! Toți aceștia nu sunt decât robii lui Salom, fiul lui David, și nimeni nu vă va face niciun rău!

Fares a pornit înainte, și ceilalți îl urmau cu spaimă, până au ajuns în cetate, la casa oaspeților străini, și timp de trei zile au fost înconjurați de mare cinste, și mereu s-au întins și s-au strâns mesele...

A treia zi, Fares-vizir s-a înfățișat la Salom-sultan, și Când

a intrat în sală cu ai săi și au dat să sărute pământul din fața lui Salom, acesta i-a spus:

— Se cade să ne plecăm numai în fața lui Alah cel atotputernic, ziditorul pământului și al cerurilor! Cine dintre voi vrea să șadă, să se așeze; cine vrea să stea în picioare, să stea sănătos! Nimeni însă să nu se așeze lângă slujitorii mei...

Fares-vizir și câțiva dintre credincioșii săi s-au așezat, numai câțiva slujitori mai tineri au rămas în picioare.

Nici n-au apucat bine a se așeza, că mesele s-au și întins! Apoi, Salom-sultan i-a vorbit vizirului egiptean, îndemnându-l să-i spună pentru ce a făcut această grea și obositoare călătorie.

— Dar, a urmat el, vreau să ți-o spun eu singur, vizire Fares! Assem-sultan este bătrân, și Alah nu l-a binecuvântat cu copii, lucru ce-l întristează și-l amărăște foarte! Așa s-a întâmplat odată, că stând în jilțul său, i s-au înfățișat vizirii, beii și toți mai-marii, fiecare cu unul sau mai mulți copii; și Assem-sultan s-a gândit cu nespusă tristețe: „Cine va domni după moartea mea peste Egipt și peste supușii mei? Eu unul voi fi dat uitării, ca și cum nici nu aș fi fost”... Și a rămas astfel scufundat în tristețe, până ce din ochii lui au prins a izvorî fluvii de lacrimi; și-a acoperit fața cu năframa și a început a plânge amarnic, și a coborât din jilț și a prins a striga. Cămărașii și ceaușii au poruncit tuturor celor de față să plece, spunându-le: „Vedeți-vă de drum, pentru că stăpânul nostru, sultanul, e bolnav...” Și au plecat toți, numai tu, vizire, ai rămas și ai sărutat pământul în fața lui și l-ai întrebat de ce plânge, dar el nu ți-a răspuns...

Când Salom și-a isprăvit cuvântul, a venit rândul vizirului Fares:

— O, profet al lui Alah! Toate astea sunt adevărate! Când am vorbit însă cu sultanul meu, nu era nimeni de față; cine deci putea să-ți fi spus toate aceste?

— Am și eu ochi de privit și urechi de auzit... a răspuns Salom, zâmbind.

— O, Saloame! Saloame! S-a minunat vizirul.

— Nu cumva ai și daruri cu tine? l-a întrebat Salom fiul lui David.

— Ba da, a răspuns vizirul.

— Primesc toate aceste daruri și ți le dăruiesc ție, a răspuns Salom; acum, du-te, vizire, și te odihnește o noapte, căci mai ești obosit de drum. Măine, cu voința lui Alah, toate vor merge bine!

Vizirul s-a dus la sălașul său. Când s-a crăpat de ziuă, s-a sculat și s-a întors la Salom, și acesta i-a grăit astfel!

— Când vei ajunge la sultan Assem și veți fi iar voi doi împreună, luați arcuri, săgeți și paloșe și mergeți până în pădurea din apropierea cetății. Urcați-vă într-un copac și veți vedea târându-se de sub el două șerpoaice, una cu cap mare, ca de vacă, cealaltă cu cap de arătare! Amândouă vor purta lanțuri de aur în jurul gâtului. Îndată ce vedeți șerpoaicele, sloboziți săgețile și ucideți-le! Apoi soațele voastre vă vor naște fii!

Sultan-Salom a pus apoi să i se aducă un inel cu sigiliu, un paloș și o lădiță cu două veșminte împodobite cu aur.

— O, Fares-vizir! a grăit el. Când copiii voștri vor fi mari, îmbrăcați-i cu veșmintele acestea! Nu-i nevoie să mai zăbovești! Du-te acasă, căci sultan-Assem te așteaptă, zi și noapte, ochii lui fiind mereu țintiți spre drumul de întoarcere...

Vizir Fares și-a luat rămas bun de la Salom-sultan și a pornit vesel, căci își dusesese așa de bine solia la capăt.

A călătorit zi și noapte, până a ajuns în apropierea cetății de scaun a Egiptului. A trimis înainte un slujitor să-i vestească sultanului sosirea.

Auzind acestea, sultanul s-a bucurat împreună cu dregătorii săi și a pornit în întâmpinarea vizirului, și când s-

au întâlnit, Fares-vizir a descălecat, i-a sărutat mâinile și picioarele și l-a vestit tot atunci că soața lui îi va naște fiu.

— Prea bine, Fares! i-a răspuns sultanul nespus de bucuros. Du-te acum acasă, fă o baie și odihnește-te o săptămână, și vino iar la mine...

Vizir Fares a sărutat pământul, s-a îndreptat spre locuința sa, cu alaiul și slujitorii, și s-a odihnit opt zile în capăt. Apoi și-a luat iar în primire slujba și i-a povestit sultanului tot ce se întâmplase între el și sultan Salom.

Mai apoi amândoi și-au luat arcurile și săgețile și s-au urcat în copacul știut, și iată că două șerpoaice s-au arătat îndată... Când sultanul le-a văzut, nu mai putea de bucurie și a spus către Fares-vizir:

— O, vizire! Aceste șerpoaice au lanțuri de aur! Pe Alah, cât de minunate sunt! Să le prindem, Fares-vizire, și să le băgăm într-o cușcă, spre a ne minuna privindu-le!

Dar vizirul a răspuns:

— Mai bine sloboade-ți săgeata asupra uneia, și eu mi-o voi slobozi asupra celeilalte...

Au coborât apoi din copac. Și iată că într-o noapte pe când sultănița ședea liniștită, a simțit pruncul. L-a chemat pe cel mai bătrân rob al ei și i-a spus:

— Fugi tot acum la sultan, și oriunde ar fi, spune-i că soața lui e binecuvântată de Alah!

Slujitorul a fugit bucuros la sultanul aflat singur și întristat, cufundat în gânduri.

— Stăpâne, îți aduc veste bună! a strigat slujitorul. Stăpâna mea, sultănița, e binecuvântată de Alah!

Când a auzit acestea, sultanul a sărit în sus de bucurie, a sărutat mâna slujitorului și l-a copleșit cu daruri, apoi a spus mai-marilor Egiptului care se apropiaseră:

— Dacă mă iubiți, arătați-vă binevoitori față de acest rob: dăruiți-i bani, pietre scumpe și rubine, asini și cai, moșii și grădini... Și toți l-au dăruit pe slujitor peste măsură.

— O, stăpâne! a strigat atunci vizir Fares, intrând repede. Stăteam singur acasă și mă gândeam, când s-a ivit un slujitor și mi-a adus vestea că soția mea e binecuvântată de Alah... De bucurie, am dăruit slujitorului toate veșmintele ce le aveam pe mine și o mie dinari pe deasupra, ba l-am și numit frunte a slujitorilor...

Sultanul a răspuns:

— Deoarece Alah a fost atât de darnic și m-a dus de la întuneric la lumină, vreau și eu să fac o bucurie tuturor oamenilor...

— Poruncește! i-a întors cuvânt vizirul.

— Du-te și eliberează osândiții din temnițe. Dă drumul datornicilor! Însă cei dintre ei care vor face fărădelegi, de azi înainte, voi pune să li se taie capul, așa cum li se cuvine... Vreau, de asemeni, ca timp de trei ani să nu mai iau dări de la mulțimi. Apoi, Fares-vizire, poruncește să se așeze jur-împrejurul cetății vedre și oale mari, și bucătarii să gătească zi și noapte, și să se ospăteze toți oamenii din cetate și din împrejurimi, să bea și să mănânce și să se simtă bine... Cetatea să fie împodobită de sărbătoare și casele de negoț să stea deschise zi și noapte. Du-te, vizire, și fă ce ți-am poruncit, altfel pun să ți se taie capul...

Fares-vizir a ieșit repede.

Toate seraiurile și cetățile Egiptului au fost împodobite. Oamenii și-au îmbrăcat cele mai bune veșminte, și mulțimea mânca, bea și dănțuia, și o ducea bine.

Când a sosit ceasul, sultan Assem a chemat înțelepții și astrologii, căpeteniile poporului și grămăticii. Și au așteptat toți, până ce o perlă a fost aruncată într-o ceașcă, semn al nașterii. Și s-a născut un fecior semănând cu luna nouă. Și au însemnat nașterea în cronicile Egiptului. Apoi, astrologii s-au suit în foisoare, mai aproape de scrierea cerului, și au privit-o și au citit-o uimiți. Apoi au sărutat pământul și au spus sultanului Assem:

— Steaua acestui copil e fericită, și ora nașterii lui binecuvântată! Totuși, în tinerețe i se vor întâmpla lucruri pe care nu cu plăcere ți le spunem...

— Spuneți și nu vă temeți! i-a îndemnat sultanul.

— O, stăpâne! au răspuns astrologii, el va părăsi țara și va umbla prin străini, va naufragia și va cădea în prinsoare, îndurând multe nevoi și înfrângând primejdiile! În cele din urmă, va trece însă cu bine prin toate, și va ajunge la țintă. Celelalte zile ale vieții lui vor fi plăcute! Se va împotrivi vrăjmașilor și va fi stăpân pe țări și seminții...

— Nu prevestiți lucruri prea rele! a spus sultanul. Laudă lui Mahomed-prooroc, care veghează din corturile sale asupra pulberii! Până ce fiul meu va trebui să treacă prin încercările suferințelor, ne va desfăta cu mii de bucurii...

Și sultanul nu s-a mai gândit la cele auzite, a dăruit astrologilor bogății și a părăsit divanul.

Vizir Fares s-a apropiat de el plin de bucurie, și după ce a sărutat pământul în fața lui, i-a spus:

— Stăpâne, un pic mai înainte soața mea a născut un fiu strălucitor ca luna...

— O, vizire! a strigat sultanul. Adu-ți copilul să crească împreună cu al meu...

Fares-vizir și-a adus soața și fiul, și doicile au purtat copiii timp de șapte zile, apoi i-au culcat pe amândoi pe-o pernă și i-au dus în fața sultanului, întrebându-l ce nume vrea să le pună.

Dați-le voi numele ce vă plac... le-a spus sultanul.

— Nimeni afară de tine nu poate hotărî una ca asta! au răspuns doicile.

— Pe fiul meu să-l numiți Seif Almuluk, adică” Paloș al sultanilor”, căci așa se numea și bunicul meu! Iar pe fiul vizirului să-l numiți Said, adică „Preafericitul”...

Doicile au îngrijit copiii până la cinci ani, apoi au fost învățați să călărească, să tragă cu arcul, să lupte cu paloșul,

și tot ce trebuie să știe niște feciori. Și au învățat așa, până la ani cincisprezece, și-i întreceau pe toți în îndemnare și iscusință. Și unul și altul erau în stare să lupte singur împotriva a o mie de călăreți și să le țină piept!

Sultan Assem îi privea ades și se bucura văzându-i, până au ajuns la douăzeci și cinci de ani, când sultanul a poruncit să fie chemat Fares-vizir.

— O, vizire Fares! i-a spus el. Mi-a venit ceva în gând și aș vrea să-ți cer sfatul!

— Fă ce-ți spune inima! Gura ta nu poate decât binecuvânta...

— Pentru că sunt bătrân foarte, aș vrea să lepăd povara stăpânirii Egiptului și să o dau fiului meu Seif Almuluk! E fecior vrednic, desăvârșit în toate virtuțile și înțelept. Iar în ce mă privește, vizire Fares, restul zilelor mi le voi petrece în restriști și rugăciuni și-n tânguiri către sultanul eternităților...

— Gura ta nu poate decât binecuvânta, a răspuns Fares-vizir. Și eu îți voi urma pilda și voi da viziratul fiului meu Said, căci și el e destoinic, bogat în cunoștințe și cu înțelegere. Astfel vor fi împreună cei doi tineri, și noi îi vom sfătui să meargă pe calea binelui, dreptății și binefacerilor...

— Întocmește firmele... a spus sultanul. Pregătește solii, să pornească în toate țările! Poruncește seraiurilor și cetăților supuse nouă să se adune toți mai-marii, într-o anumită zi, aici, în cetatea de scaun, pe câmpul de alergări...

*

* *

Apoi, Assem-sultan a poruncit curtenilor să împodobească cu covoare și cu cele mai scumpe stofe marele gang din mijlocul câmpului de alergări. Să fie dus acolo și jilțul mare, pe care sultanul obișnuia să stea numai la zile deosebite.

Toate au fost gata repede. Se adunaseră oameni din toate locurile.

Și au intrat întâi copiii de casă și ajutoarele sultanului, însoțiți de oștile de strajă. Și mai-marii Egiptului strigau:

— Apropiati-vă pentru divan...

Și s-au apropiat județii, beii și vizirii, și au pătruns în gang, după obicei și rang, și se înfățișau sultanului. Și sultanul ședea în jilțul mare, și oaspeții în picioare, și după ce au venit toți, sultanul a poruncit să se întindă mesele... Și s-au întins mesele, cu cele mai alese bucate și băuturi, și toți au mâncat și au băut. Și sultanul a dat porunci cămărașilor să nu lase pe nimeni să se îndepărteze până nu vor fi auzit toți cuvântul lui.

Și au ridicat apoi o perdea, și sultanul a grăit astfel:

— Viziri și mai-mari ai țării! Dregători mari și mici! Știți toți că am moștenit jilțul de la părinții și strămoșii mei.

— Adevărat este, o, sultane! au răspuns toți într-un glas.

— Știți că sunt bătrân foarte și slăbănog! Vreau să-mi trăiesc zilele ce le mai am, în restriște, să mă las rugăciunilor și să-i cer preaputernicului Alah iertare pentru păcatele trecute... Îl cunoașteți toți pe fiul meu Seif Almuluk, și știți că e bun, învățat, îndemânatic, înțeleghător, plin de virtuți și drept! Vreau să-i dau domnia peste Egipt, să fie el sultan în locul meu! Ce aveți de spus?

S-au sculat toți și au sărutat pământul:

— Suntem gata să ne supunem ție, o, scutul nostru. Ne-am supune dacă ai hotărî să ne cărmuiești unul dintre robii tăi, dar când ni-l dai ca ocărmuitor pe fiul tău? Jurăm deci, întru aceasta, pe capul și pe lumina ochilor noștri, și pe grădina Huriilor, și pe ochii de mărgean ai nopții...

Assem-sultan a coborât din jilț, și în timp ce-l așeza în locu-i pe fiul său, spunea celor de față:

— Iată, acesta e sultanul vostru!

Și și-a scos diadema de aur și a pus-o fiului, și l-a încins

cu brâul sultanilor, și s-a așezat pe un scaun de aur, în timp ce fiul său ședea în jilțul mare. Și rînd pe rînd. Juzii, vizirii, beii și toți mai-marii au sărutat pămîntul din fața lui Seif Almuluk.

Apoi, ceaușii au dat strigările, și împărțeau aur, și ploua peste capetele oamenilor cu pietre scumpe.

Sultanul împărțea daruri, veșminte alese și dreptate.

Și Fares-vizir s-a întors și el spre bei și mai-mari, și a vorbit astfel:

— O, voi toți cei de față! Știți că am fost vizir încă dinaintea lui Assem și că mai sunt vizir și acum, când a lepădat domnia, spre a o da fiului său! Aș vrea și eu să lepăd viziria, dînd-o fiului meu Said. Ce aveți de spus?

— Nimănui nu i se cuvine mai mult ca fiului tău să fie vizirul lui Seif Almuluk, pentru că de minune se potrivesc...

Acestea auzindu-le, Fares-vizir și-a scos turbanul de vizir și l-a așezat pe capul fiului, apoi i-a pus călimara și condeiele dinainte.

— Binecuvîntare lui! Binecuvîntare! Strigau ceaușii.

Apoi vizirul și Assem s-au ridicat, și-au deschis vistieriile și i-au dăruit pe viziri și bei și pe mai-marii Egiptului, și sultanul cel nou, Seif Almuluk, le-a scris firmane noi, bătute cu sigiliul lui și al vizirului Said.

Oamenii au rămas așa o săptămână, la un loc, apoi fiecare și-a văzut de drum. Sultan Assem s-a dus în serai, cu fiul și cu noul vizir, și chemându-l pe vistiernic, a pus să i se aducă inelul cu sigiliu, paloșul, lădița de la Salom și arcul. A spus:

— Fiecare să ia ce vrea...

Seif Almuluk a luat inelul cu sigiliu. Said a apucat paloșul. Apoi, Seif Almuluk a luat lădița, și Said arcul. Au sărutat după aceea mîna bătrînului și s-au dus acasă. Seif Almuluk a pus lădița pe jilțul de odihnă. Said s-a așezat lângă el.

La miezul nopții, Seif Almuluk s-a trezit, și-a amintit de lădiță, și voind să vadă ce cuprinde, s-a ridicat, a luat o

lumânare și a intrat în încăperea de alături. A pus lumânarea într-un sfeșnic, a deschis lădița și a găsit în ea niște veșminte lucrate de spirite, și cum l-a desfăcut pe unul, a văzut pe el chipul unei fete pictat cu aur. Seif Almuluk și-a pierdut mințile. S-a îndrăgostit de fata aceea și săruta veșmântul. A căzut la pământ, leșinat.

Apoi, trezindu-se, s-a lovit peste obraji, plângea și se jeluia. Și trezindu-se Said, și negăsindu-l lângă dânsul, și văzând o lumânare lipsă, l-a căutat până l-a găsit. L-a întrebat:

— Ce ți s-a întâmplat, o, frate al meu?

Dar Seif Almuluk nici nu l-a auzit măcar și nici nu și-a ridicat capul, ci plângea înainte.

— O, sultanul meu! Stăruia Said. Îți sunt vizir și prieten și am crescut laolaltă! De ce nu-ți deschizi inima în fața mea?

Stăruințele și rugămințile lui au fost însă zadarnice. Seif Almuluk nu mai contenea din plâns și nu scotea niciun cuvânt. În cele din urmă, Said și-a pus pieptul în iatagan. A strigat:

— O, prietene, dacă nu-mi povestești ce ți s-a întâmplat, îmi iau viața, căci nu pot să te mai văd așa!

În sfârșit, Seif Almuluk și-a ridicat capul și a grăit:

— Prieten al meu! Ți-aș mărturisi pricina suferințelor, dar mi-i rușine!

— Te rog pe Alah, unicul și atotmilostivul! Spune-mi ce ți s-a întâmplat, și nu te rușina, căci sunt robul tău, vizirul tău și sfătuitoarea ta!

— Vino și uită-te la chipul acestei fete... i-a răspuns Seif Almuluk.

Și uitându-se la chipul fetei, Said i-a văzut deasupra capului niște cuvinte brodate cu perle:

„Acesta este chipul fetei Badiala Djamal, adică Minunea Frumuseții, fata lui Sahal, fiul lui Suhrah, cel mai mare sultan

al spiritelor credincioase, ce locuiesc pe insula Babei, în grădina Irem”.

— Sultanul și prietenul meu! Știi oare ce scrie? a spus Said, după ce a citit.

— Pe Alah, prietene, nu știi! a răspuns Seif Almuluk.

— Vino și citește cu băgare de seamă...

Seif Almuluk a citit și el, și a strigat din adâncul inimii:

— Pe Alah! Prietenul meu, dacă ființa asta se află undeva pe pământ și poate fi găsită, eu o voi căuta necontenit...

— Nu mai plânge, prietenul meu! a răspuns Said. Du-te, urcă-te în jilț și lasă-i pe toți să ți se închine, apoi, când va străluci ziua, adună-i pe toți dervișii și călătorii prin țări străine și întreabă-i unde se află grădina Irem cu insula Babei...

Cum soarele s-a urcat pe cer, Seif Almuluk s-a urcat și el în jilțul său, și sufletul îi era neliniștit. Iată însă că s-au apropiat beii, vizirii și mai-marii. Și când s-au adunat toți, Seif Almuluk a spus vizirului:

— Arată-le că mi-i amară inima și că ar fi mai bine să mă lase în pace...

Auzind aceste, sultanul Assem s-a întristat foarte și a chemat vraci și cititori în stele, și s-a dus cu ei la fiul său, și i-a spus să-i prescrie doftorii și amulete; de asemenea, a dat poruncă trei zile în șir să se ardă mosc și ambră, dar Seif Almuluk era din ce în ce mai tulburat.

Când însă au trecut de la îmbolnăvire trei luni, sultan Assem a strigat vracilor și celorlalți de față:

— Vai vouă, câinilor! Dacă nu sunteți în stare să-l lecuți pe fiul meu, voi porunci numaidecât să fiți uciși...

— O, marele nostru sultan și stăpân! au răspuns vracii. Nu lăsăm nimic la o parte, chiar când avem a vindeca un străin; deci, cum să nu ne dăm toată osteneala să-l vindecăm pe sultanul nostru? Dar boala fiului tău e adâncă, și dacă

vrei, îți spunem despre ce e vorba...

— Spuneți-mi numaidecât tot ce știți despre boala lui! a strigat Assem.

— Fiul tău, Asseme, e bolnav de dragoste...

— De unde știți voi una ca asta? Cum a ajuns să se îndrăgostească?

— Întreabă-l pe prietenul său, vizirul, că știe... i-a răspuns cel mai mare vraci.

Assem s-a dus îndată în încăperea sa și a poruncit să fie chemat vizirul Said. L-a întrebat:

— Ce boală l-a lovit pe prietenul tău?

— Nu știu! i-a răspuns Said.

Atunci Assem a poruncit gădelui:

— Ia-l pe Said, leagă-i ochii și taie-i capul!

— Stăpâne! a răcnit Said, tremurând ca varga.

— Vorbește! a strigat Assem.

— Fiul tău s-a îndrăgostit de fata sultanului spiritelor!

— Unde-a văzut-o fiul meu pe fata asta? s-a mirat Assem.

— Pe veșmântul dăruit de către Salom, fiul lui David, pace lui în vecii-vecilor și cât vor scânteia luceferii...

Assem s-a dus la fiul său:

— O, fiul meu! De ce te frământă oare? Ce-i cu chipul acelei fete?

— Mi-a fost rușine să-ți spun, o, tatăl meu, a răspuns Seif Almuluk. Dar acum, dacă știi, te rog vezi ce-i de făcut...

— Dar cum am putea-o dobândi pe fata sultanului spiritelor? a răspuns tatăl. Însuși Salom, fiul lui David, în fața ei ar fi neputincios! Scoală-te și ai curaj! Du-te la vânătoare, ospătează și bea, și gonește-ți astfel amarul! În locul acestei fete, îți voi găsi o sută de beițe! Doar fata sultanului spiritelor nu e ființă omenească...

Dar Seif a răspuns:

— Pe Allah, o, tatăl meu! Nu pot trăi fără ea!

— Dar cum s-ajungem la dansa, fiul meu?

— Pune să se adune toți neguțătorii și călătorii, să-i iscodim unde se află grădina Irem cu insula Babei...

Și sultanul a poruncit să fie adunați neguțătorii, căpitanii de corăbii și toți călătorii și dervișii; și i-a întrebat pe toți de grădina Irem și insula Babei, dar niciunul nu fusese vreodată pe acolo și nici nu putea da vreo știre.

— O, stăpâne! a spus unul, la urmă. Dacă vrei să cunoști insula cu grădina aceasta, du-te în China, care este o țară mare, plină de tot felul de bogății și locuită de oameni de toate semințiile; numai de la ei vei putea afla unde se află acele locuri...

— O, tatăl meu! a spus Seif Almuluk. Pune să mi se pregătească corăbii pentru China!

— Rămâi în jilțul tău, o, fiule, și stăpânește-ți supușii! Mă voi duce eu în China în locul tău și voi afla de insula Babei și grădina Irem...

— O, nu, tată! Asta trebuie s-o fac eu. Nimeni altul în afară de mine nu poate întreba de insula Babei și de grădina Irem... Lasă-mă, tată, să călătoresc un timp! Dacă găsesc o urmă, e bine, dacă nu, în călătorii, printre străini, mi se va vindeca inima, și dacă rămân în viață mă întorc înapoi teafăr...

Assem n-a avut decât să încuviințeze plecarea. Seif Almuluk a poruncit să i se pregătească patruzeci de corăbii, o mie de robi, bani și comori, hrană și scule de război. Și-a luat rămas bun de la părinți. L-a luat cu sine pe Said, ca însoțitor.

Curând, corăbiile au ridicat ancora și au călătorit până în China.

**ÎN CHINA, LA HANUL FAGFUR... APOI ÎNCEP PĂTIMIRILE
ADEVĂRATE, SEIF ALMULUK ȘI HADÂMBII ERAU SA FIE
FĂCUȚI MĂGARI... AJUNG ÎN INSULA VÂRCOLACILOR**

**CARE DORM CU O URECHE SUB CAP ȘI CU UNA SE
ÎNVELESC... SUNT PRINȘI DE SULTANUL NEGRILOR ȘI
PUȘI ÎN COLIVII, CA PĂSĂRI CÂNTĂTOARE...
ELIBERAREA PE PLUTĂ ȘI LUPTA CU CROCODILII...**

Auzind chinezii că se apropie patruzeci de corăbii, au crezut că vor fi împresurați și că vor trebui să poarte război, deci au ferecat porțile cetăților, pregătindu-și mașinile de luptă.

Când Seif Almuluk a auzit aceasta, a chemat la sine doi hadâmbi de taină și le-a spus:

— Duceți la hanul cetății salutul meu și spuneți-i așa: „Sultanul Seif Almuluk al Egiptului este cel ce a venit la voi în ospeție și vrea să călătorească prin țara voastră un timp, și după ce va sfârși călătoria se va întoarce acasă. N-a venit ca dușman, spre a purta război. Dacă-l primești, va veni la tine, de nu, va face cale-ntoarsă și nu te va mai neliniști nici pe tine, nici pe locuitorii cetății tale...”

Și astfel, când hadâmbii de taină au ajuns la cetate, li s-au deschis porțile și au fost duși în fața hanului Fagfur.

După ce a auzit cuvintele solilor, han Fagfur i-a încărcat cu daruri, a poruncit să se deschidă porțile iar, și a ieșit în întâmpinare sultanului, însoțit de cei mai vestiți oameni. Și ajuns în fața lui Seif Almuluk, l-a îmbrățișat.

— Bine ai venit în stăpânirea mea! a strigat han Fagfur. Sunt robul tău și al tatălui tău! Cetatea mea îți stă la picioare, poruncește numai...

Apoi a pus să li se aducă daruri și merinde, și l-a petrecut pe Seif Almuluk și pe vizirul său Said în cetatea sa, împreună cu cei mai mari demnitari și mulți oșteni.

Patruzeci de zile Seif Almuluk și ai săi s-au bucurat de ospeție.

— Fiu al prietenului meu! Cum o duci și cum îți place țara

mea? l-a întrebat han Fagfur, după aceea.

— Mulțumită milei tale, mi-a plăcut totul! a răspuns Seif Almuluk.

— De bună seamă cauți ceva în țara noastră. Mi-ai putea spune? a stăruit hanul.

— Povestea mea e grozavă! a răspuns Seif Almuluk. Sunt îndrăgostit de chipul Badialei Djamal!

Spunând astfel, din ochii lui au țâșnit lacrimi, și din inimă suspine.

— Ce-i de făcut, Seif Almuluk? l-a întrebat hanul Chinei, înduioșat.

— Aș vrea să poruncești să se adune călătorii, căpitani de corăbii și dervișii, să-i pot întreba...

Hanul a poruncit pe loc să se adune cămărașii și călăuzele poruncindu-le să dea de știre tuturor călătorilor, căpitanilor de corăbii și dervișilor, să se adune pe câmpul de călărie!

Și s-au adunat toți cei vestiți, într-o mare mulțime, și Seif Almuluk îi întreba de insula Babei și grădina Irem, dar nimeni nu răspundea.

— O, preafericite sultane! a spus la urmă un căpitan de corabie. Dacă vrei să afli vești despre aceste locuri, trebuie să te îndrepti spre țările și insulele învecinate cu India...

Seif Almuluk a poruncit corăbiilor să se pregătească de drum, să se încarce apă dulce, merinde și tot ce era de lipsă. Apoi și-au luat rămas bun de la hanul Chinei și s-au suit pe corăbii.

Au călătorit patru luni, în liniște și pace, cu vânt prielnic, dar într-o zi s-a stărnit furtuna! Valurile spumegau în furie, și toți au petrecut zece zile de spaimă! Au fost loviți de un vânt atât de puternic, încât s-au înecat toți. Au scăpat pe o luntre numai Seif Almuluk și câțiva hadâmbi. Apoi furtuna și valurile s-au potolit. S-a arătat soarele. Seif Almuluk a deschis ochii și n-a văzut decât cer și apă...

— Unde ne sunt corăbiile? Unde e prietenul meu Said? a

întrebat el.

— O, stăpâne! au răspuns hadâmbii. Corăbiile s-au scufundat toate, iar oamenii slujesc ca hrană peștilor!

Seif Almuluk a prins a răcni, se lovea peste obraji și voia să se arunce în mare.

— O, stăpâne! i-au spus hadâmbii. La ce folos? Singur ți-ai făcut-o! Dacă ai fi dat ascultare tatălui tău, nu ți s-ar fi întâmplat nimic! Nu-ți rămâne decât să le înduri pe toate!

Luntrea era repezită de vânturi și nu știau încotro merg. Curând, le lipsea hrana și apa, dar prin voia lui Alah, aprinzătorul luceferilor, li s-a arătat departe o insulă! Flămânzi fiind, au lăsat un om de veghe, ceilalți au coborât pe insulă și au mâncat poame. Deodată au văzut printre pomi un om cu fața lunguiață, cu trupul alb și cu înfățișare ciudată. L-a strigat pe nume pe unul dintre hadâmbi. I-a spus:

— Nu mânca poame crude! Vino la mine să-ți dau coapte!

— De unde veniți și încotro vă duceți? a întrebat omul acela. Haideți încoace, să vă dau de mâncat și de băut! Dacă vreți să ne fiți măgari, ne vom sui în spinarea voastră, și toate se vor sfârși cu bine...

Auzind aceste, hadâmbii au prins a vâsli repede, îndepărtându-se. Au petrecut astfel o lună, până au dat peste altă insulă, și au coborât, și s-au dus într-o pădure. Au aflat poame și s-au ospătat.

Deodată au văzut ceva licărind departe, și au apucat într-acolo. Când s-au apropiat, li s-a părut că văd o coloană întinsă la pământ, dar când unul dintre ei a cercetat-o cu piciorul, coloana s-a mișcat deodată și s-a ridicat! Era un om cu urechi lungi. Nu i se putuseră vedea trăsăturile obrazului, căci pe când dormea își pusese o ureche sub cap și-și acoperise fața cu cealaltă.

A înșfăcat un hadâmb.

— O, sultane, a strigat către Seif Almuluk acesta. Fugi de

pe insula asta, căci e locuită de vârcolaci mănăcatori de oameni! Pe mine mă vor tăia și mă vor mânca îndată!

Auzind acestea, Seif Almuluk a fugit la luntre cu ai săi, lăsându-se păgubași de poame. Au mai rătăcit așa, câteva zile, până au dat de altă insulă. S-au oprit la un munte înalt. S-au urcat și au văzut o livadă cu pomi mulți roditori. Deodată însă printre pomi s-au ivit oameni în pielea goală, lungi de câte cincizeci de coți. Dinții le erau ca de elefanți și le ieșeau din gură. Unul dintre ei, sultanul, ședea pe o păslă neagră, sus, pe o stâncă, înconjurat de mulți negri care-l slujeau.

L-au prins pe Seif Almuluk și i-au prins pe hadâmbi. I-au dus în fața sultanului:

— O, sultane! Am găsit printre pomi aceste păsări...

Și fiind sultanul flămând, a pus să fie tăiați doi hadâmbi. I-a mâncat!

Văzând Seif Almuluk acestea, înfricoșat a început a plânge, dar auzindu-i plânsul, sultanul a spus mirat:

— Ce voci frumoase au aceste păsări! Faceți-le colivie, închideți-le în ele și atârnați-le deasupra capului meu, să le pot auzi glasul!

Și astfel, Seif Almuluk și hadâmbii au fost închiși în colivii, și li se dădea de mâncat și de băut. Când plângeau, sultanul se desfăta ascultându-i.

Au petrecut în colivii patru ani.

Și avea acel sultan o fată măritată pe altă insulă. Și auzind aceasta că tatăl ei are niște păsări cu voci plăcute, a trimis soli să le ceară pentru ea. Tatăl i l-a trimis pe Seif Almuluk împreună cu trei hadâmbi.

Și văzându-i, fata sultanului s-a bucurat foarte, și a pus să fie atârnați deasupra patului ei, în colivii. Seif Almuluk era nespus de trist. Se gândea la norocul lui trecut și plângea, și cei trei hadâmbi plângeau alături, iar fata sultanului credea că ei cântă și se bucură.

Alah însă a vrut ca ea să se uite mai îndeaproape la Seif Almuluk și să-i placă frumusețea lui. A dat lui Seif Almuluk și hadâmbilor libertatea, și le-a dat cinste înaltă, și s-au întins mesele.

Fiind odată singură cu Seif Almuluk, l-a rugat s-o sărute, însă Seif Almuluk s-a împotrivit și fata s-a mâniat și a poruncit ca el și hadâmbii săi să-i fie robi.

Așa au mai trecut patru ani. Locuitorii insulei îi socoteau păsări ale fetei sultanului, și nimeni nu le spunea o vorbă rea, iar fata era liniștită din partea lor, pentru că știa că nu vor mai putea scăpa de pe insulă.

Seif Almuluk și hadâmbii puteau umbla în voie, fără străjeri, și de multe ori lipseau zile întregi de acasă. Așa au trăit acolo zece ani, adunând lemne și aducându-le la bucătăriile seraiului.

Într-o zi, Seif Almuluk sta pe țărmul mării și lacrimi îi curgeau pe obraji, gândindu-se la tatăl său și la maică-sa, la familie și țară și la minunăția vieții trecute. Și-a amintit și de Said, prietenul său, și aducerea aminte i-a stârnit și mai tare lacrimile și jalea.

— O, stăpâne! i-au spus hadâmbii. Cât timp vei mai plânge oare? La ce folosește acest plâns? Nu scrie oare pana cerească tot ce trebuie să se întâmple? Nu ne rămâne decât să avem răbdare. Poate că Alah, care ne-a lovit cu toate aceste nenorociri, se va îndura iar de noi...

— O, frații mei! a răspuns Seif Almuluk. Mă întrebați ce putem face spre a ne elibera din puterea acestei afurisite? Bine este să așteptăm eliberarea de la Alah, dar am putea și fugi, prin curajul și puterea noastră...

— O, stăpâne! au răspuns hadâmbii. Oriunde ne-am opri, am fi urmăriți de vârcolacii mâncători de oameni! Nu putem scăpa de ei! Ne vor mânca sau ne vor aduce înapoi aici...

— Voi încerca o salvare!

— Cum?

— Să cojim de scoarțele lor pomii înalți și să împletim frânghii! Să legăm butuci și să facem o plută, să-i dăm drumul în mare, încărcată cu poame! Să cioplیم vâsle, apoi să ne spargem lanțurile cu topoarele! Poate vântul să ne ducă din nou spre China, și astfel vom scăpa de această grozavă sultăniță...

— Sfatul tău e bun, o, stăpâne... au spus hadâmbii bucurându-se.

Și au început îndată să doboare arbori și să alcătuiască pluta. Într-o lună totul era gata. Au lăsat pluta să lunece în mare, încărcată pe ascuns cu poame. Unul dintre ei **a** apucat un topor și i-a eliberat din lanțuri. S-au urcat pe plută și au petrecut pe mare patru luni, fără să știe încotro plutesc.

Dar iată că li s-au sfârșit merindele și sufereau amarnic de foame.

Deodată, marea a început să fiarbă, să spumege și să ridice valuri mari. Un crocodil înfricoșător s-a ridicat din adâncul mării, a apucat un hadâmb și l-a înghițit. Seif Almuluk, cu cei doi hadâmbi rămași, au început a vâsli mai repede, să scape de dihania mării. Și au vâslit astfel, înfricoșați, până ce într-o zi au văzut un munte înalt pe o insulă. S-au bucurat mult, și vâsleau voinicește, și cu cât se apropiau de insulă, cu atât bucuria le creștea.

Dar deodată marea a prins iar a se înfuria și iar s-a ivit un crocodil, înghițindu-i pe ceilalți hadâmbi. Singur a scăpat Seif Almuluk pe insulă și s-a urcat pe munte. S-a așezat să aștepte până va trece cineva pe acolo. Singurătatea îi amintea iar de patrie, de despărțirea de ai săi și plângea. Apoi s-a dus într-un desiș să caute poame. Deodată, dintre pomi au prins a veni spre el ca la douăzeci de maimuțe mai mari decât catării. L-au înconjurat din toate părțile și l-au târât până la un serai înalt, întărit, care cuprindea tot soiul de bogății. Era zidit din aur și argint. Se puteau vedea înăuntru tot felul de pietre prețioase, a căror strălucire nu

poate fi descrisă niciodată...

**ÎN INSULA MAIMUȚELOR... FATA RAJAHULUI INDIAN ȘI
ÎNTÂMLĂRILE CU FECIORUL SPIRITULUI ALBASTRU;
DUPĂ UN POPAS ÎN INDIA, SEIF ALMULUK MERGE
ÎNAINTE, SPRE ȚINTĂ...**

În acel serai nu se afla nimeni afară de un fecior, și îndată ce l-a văzut pe Seif Almuluk, l-a întrebat:

— Ce vrei? Cum te cheamă? De unde ești? Și cum ai ajuns aici? Spune-mi povestea ta și nu-mi tăinui nimic...

— Pe Alah cel atotputernic! a răspuns Seif Almuluk. Oprirea mea aici e de scurtă durată! Nu pot rămâne nicăieri până nu-mi ating ținta...

— Dar ce țintă ai? l-a întrebat feciorul. Cum te cheamă și de unde ești?

Seif Almuluk a răspuns:

— Sunt din Egipt și mă numesc Seif Almuluk...

Apoi i-a povestit totul, de la început până la sfârșit.

Feciorul s-a ridicat în fața lui:

— O, stăpâne! Încă din Egipt am auzit că ai plecat spre China...

— Drept ți s-a spus, a răspuns Seif Almuluk. Am fost în China și de-acolo am avut timp de patru luni o călătorie fericită, spre India, până a venit furtuna care ne-a înecat toate corăbiile! Am rămas singur cu hadâmbii mei, pe-o luntre! Am trecut prin multe pericole! Am rămas singur. Am ajuns aici...

— O, beiu! i-a spus feciorul. Ai îndurat destul printre străini! Rămâi la mine, și când voi muri, vei putea stăpâni tu aceste ținuturi. Nimeni nu știe cât de lungă și de lată este această insulă! Trebuie să trec multe zile pentru a o străbate.

Maimuțele pe care le-ai văzut sunt îndemânaticе foarte. Vei găsi aici tot ce ți-ai putea dori...

Seif Almuluk i-a spus că nu poate rămâne nicăieri până nu ajunge la ținta lui, că va străbate toată lumea și că ori Alah îi va ajuta, ori își va găsi undeva moartea!

Feciorul a făcut maimuțelor un semn, și ele s-au îndepărtat pentru o clipă și s-au întors îndată, încinse cu șorțuri de mătase. Au întins mesele. Și au adus mai mult de o sută de farfurii de argint și aur, și talgere pline de tot felul de mâncăruri, și au rămas locului, așa cum e obiceiul la sultani. Feciorul le-a făcut semn, și ele s-au așezat, numai una a rămas în picioare.

Seif Almuluk și cele mai nobile dintre maimuțe s-au ospătat, apoi s-au strâns mesele, a fost adusă o cană și un lighean cu apă de trandafiri și mosc, și și-au clătit mâinile. Apoi au fost aduse vinuri, mâncăruri dulci și dulceața de poame. Și au băut toți și s-au veselit.

Maimuțele au prins să joace. Seif Almuluk se mira de tot ce vedea, uitând astfel de nenorocirea lui. Când s-a făcut noapte, au aprins lumânări de ceară și le-au înfipt în sfeșnice de aur, împodobite cu pietre prețioase. Apoi au fost aduse tot felul de poame proaspete și uscate.

Mai târziu, Seif Almuluk s-a dus la culcare, într-o sală mare, unde-i fusese pregătit culcușul.

Dimineața, feciorul s-a sculat înainte de răsăritul soarelui și l-a trezit pe Seif Almuluk:

— Scoate-ți capul pe fereastră afară, și uită-te...

Când Seif Almuluk și-a scos capul afară, a văzut o atât de mare mulțime, încât singur Alah ar fi fost în stare să le numere!

— De ce s-au adunat oare?

— În fiecare zi de Sabat, toate maimuțele de pe insulă, venind de la două-trei zile depărtare, se adună aici, înainte de a mă trezi eu, și așteaptă până scot capul pe fereastră, și

cum mă văd, sărută pământul, apoi fiecare-și vede iar de ale ei...

Când maimuțele l-au văzut pe fecior la fereastră, i s-au închinat, apoi s-au împrăștiat.

Seif Almuluk a rămas la acest fecior o lună încheiată, apoi și-a luat rămas bun, călătorind mai departe. Feciorul i-a dat vreo două sute de maimuțe, să-l slujească. L-au însoțit șapte zile, până la marginea țării lor, apoi și-au luat rămas bun și s-au întors.

Seif Almuluk a călătorit patru luni singur, peste munți și dealuri, prin pustiuri și pământuri mănoase. Trebuia să se hrănească cu ierburile pustiului. Îi părea rău că l-a părăsit pe fecior și tocmai se hotărâse să se întoarne, când a văzut în depărtare ca o lumină. S-a îndreptat într-acolo.

A văzut seraiul înalt, clădit de Iafet, fiul lui Noe, și pomenit în cartea Coranului cu cuvintele: „O cetate puternică și o fântână părăsită”. Seif Almuluk s-a așezat în fața porții și gândea dacă seraiul era al unor oameni sau al unor spirite...

A stat astfel acolo o bucată de vreme, și nevăzând pe nimeni intrând sau ieșind, s-a sculat și a intrat. A numărat șapte pridvoare. La capătul celui de-al șaptelea, se afla o ușă și în fața ei o perdea. El a ridicat-o și a pășit într-o sală mare, așternută cu covoare de mătase.

În mijlocul sălii se afla un jilț de aur, pe care ședea o fată frumoasă ca strălucirea lunii, îmbrăcată în veșminte de sultăniță și împodobită ca o mireasă în noaptea nunții. La picioarele jilțului se afla o masă, și pe ea patruzeci de farfurii încărcate cu cele mai minunate mâncăruri.

Seif Almuluk s-a apropiat de fată și i s-a închinat. Ea i-a răspuns la închinare și l-a întrebat:

— Ești om sau spirit?

— Sunt unul dintre oamenii aleși, fiu de sultan și sultan eu însumi...

— Ia întâi și ospătează ceva... l-a poftit ea. Apoi povestește-

mi cum ai ajuns aici...

Seif Almuluk s-a așezat la masă și a mâncat din toate până s-a săturat îndeajuns, și s-a așezat pe jilț, lângă fată.

— Cine ești și de unde vii? Cum te cheamă și cine te-a adus încoace?

Povestea mea e nespus de lungă... a răspuns Seif Almuluk.

Atunci spune-mi numai de unde ești și ce cauți...

— Dar spune-mi și tu cine te-a dus aci și de ce stai singură? a întrebat-o el, și fata a început:

— Numele meu este Davleta Hatun, fata rajahului Indiei, care locuiește în orașul Serendib și stăpânește o grădină mare și frumoasă. În toată India nu se află alta mai frumoasă și cu un iaz atât de mare! Într-o zi, m-am dus cu roabele mele în grădina aceea, și ne-am dezbrăcat, și am intrat în iaz. Ne hârjoneam și eram vesele. Deodată a venit asupra-mi ca un nour și m-a smuls din mijlocul roabelor mele și m-a urcat până am ajuns între cer și pământ, unde mi-a grăit astfel:

— O, Davleta Hatun, nu te teme! Liniștește-ți inima!

Și a mai zburat apoi o bucată de vreme. Nu mai știam ce-i cu mine, până m-a adus în acest serai și s-a prefăcut într-un fecior frumos. M-a întrebat:

— Mă cunoști?

I-am răspuns:

— Stăpâne, nu te cunosc!

— Sunt fiul sultanului Albastru, al Spiritelor. Tatăl meu locuiește pe țărmurile Mării Roșii și domnește peste de șase ori câte o sută mii de spirite zburătoare și scufundătoare! Cum zburam pe aici, pe deasupra locului unde te scăldai, m-am îndrăgostit de tine, de aceea am coborât și te-am răpit din mijlocul roabelor și te-am adus în această cetate puternică, unde nu vine nimeni niciodată, nici om, nici spirit, și de aci până la India e drum lung de o sută douăzeci de ani. În viața ta nu-ți mai poți revedea țara tatălui și a mamei! Rămâi deci aci, la mine, și fii veselă! Eu îți voi apărea de câte ori vei dori!

Apoi spiritul m-a îmbrățișat și m-a sărutat. A adăugat:

— Așază-te și nu te teme de nimic!

M-a lăsat o clipă singură și s-a întors cu masa și covoarele pe care le vezi aci. În fiecare marți vine iar, rămâne până vineri după masă la mine și lipsește iar până marți. Tatăl meu e rajah și se numește Tajd Almuluk, sau Diadema Sultanilor. Nu știe încă nimic de soarta mea! Aceasta mi-i soarta! Și acum spune-mi-o și tu pe a ta!

— Istoria mea e lungă, și mă tem că înainte de a ți-o povesti, se întoarce spiritul...

— Azi e vineri și abia m-a părăsit, a răspuns fata. Povestește-mi de la început până la sfârșit cum ai ajuns aici...

Seif Almuluk a povestit tot, până ce a pomenit numele Badialei Djamal al cărei chip îl văzuse pe veșmântul primit de la Salom. Auzindu-i numele, fata a prins a plânge.

— Dar acesta e numele surorii mele! O, sora mea, Badiala Djama!

— O, Davleta Hatun! a strigat Seif Almuluk. Badiala Djamal e spirit, și tu ești ființă omenească: cum poți fi sora ei?

— E sora mea de lapte! În ziua când mă nășteam eu într-o parte a grădinii, în altă parte se năștea ea, și măicuțele noastre s-au împrietenit. Am crescut o vreme împreună. Înainte de a pleca, mama Badialei Djamal i-a dăruit mamei mele un talisman și i-a spus că dacă va avea nevoie de dânsa, va veni oricând, chemată prin acel talisman. Badiala Djamal venea în fiecare an la noi, cu maică-sa, și rămâneau câțeva vreme, apoi se întorceau în patrie. Dacă aș fi lângă mama, o, Seif Almuluk, și dacă te-aș fi cunoscut în țara mea, și am fi fost toți laolaltă, ca înainte, aș fi găsit vreo viclenie spre a te ajuta să-ți ajungi ținta... Dar acum sunt departe de patrie, și ai mei nu știu nimic de mine, căci dacă ar ști ar găsi o cale să mă elibereze de aci. Dar trebuie să lăsăm

treaba asta în seama aceluia ce mână nourii și pulberile...

— Hai să fugim împreună! i-a spus Seif Almuluk.

— Unde putem fugi? Chiar de am străbate cale lungă de-un an, acest blestemat ne va ajunge într-o clipită și ne va omori...

— Atunci mă voi ascunde undeva, aici, și când va trece pe lângă mine răpitorul, îl voi ucide cu paloșul...

— Nu-i poți face nimic până nu-i distrugi puterea...

— Dar în ce-i stă puterea?

— L-am tot întrebat, dar n-a vrut să-mi spună, până ce într-o zi, tot rugându-l, s-a supărat și m-a întrebat că până când am să-l tot necăjesc cu întrebarea asta?

— Mai am oare pe cineva în afară de tine? i-am răspuns. De cine oare atârnă tot restul vieții mele? Sufletul meu îl iubește pe al tău, și dacă nu veghez asupra vieții tale și n-o țin mereu în negrul ochilor mei, ce se va alege din viața mea, dacă nu vei mai fi tu? Lasă-mă să-ți cunosc puterea, ca să ți-o pot păzi ca pe lumina ochilor! i-am grăit așa, fiindcă nu-mi pierdusem speranța că-ntr-o zi voi scăpa din prinsoarea lui, și că aflarea acestei taine mă va puica ajuta.

— Ascultă, dar! mi-a răspuns spiritul. Cititorii în stele mi-au poruncit la naștere că puterea mea va fi biruită de mâna unui fecior de sultan; de aceea mi-am luat puterea și am așezat-o în capul unei vrăbii; vrabia într-o cutie, cutia în șapte sertare, sertarele în șapte lăzi într-un sicriu de marmoră, iar sicriul l-am îngropat pe țărmul acestei mări depărtate de orice țară, și unde nu poate călca picior de om. Însă, ia aminte! Ce ți-am spus să rămână o taină!

— Cine vine la mine și cine mă vede în afară de tine? i-am răspuns. Cui i-aș putea-o spune? Pe Alah, luminătorul cerului! Ți-ai ascuns puterea într-un loc minunat, unde în afară de tine nu poate nimeni ajunge. Cum l-ar putea, deci, descoperi vreun om?

— O, mi-a răspuns spiritul. Se spune că omul acela ar

avea pe deget unul dintre inelele lui Salom! Dacă va pune inelul pe fața apei și va spune câteva cuvinte, sicriul de marmoră se va ridica de la sine și se va sfărâma bucăți, odată cu toate cutiile și lădițele. Vrabia va ieși din cutie și va fi sugrumată. Eu, însă, va trebui să mor...

— Eu sunt acel fiu de sultan! a spus Seif Almuluk. Pe degetul meu se află inelul lui Salom! Vino cu mine la țărmul mării, să vedem dacă spiritul a spus sau nu adevărul!

Au pornit și au mers împreună la țărmul mării. Davleta Hatun s-a oprit cu spaimă, însă Seif Almuluk a pus inelul pe fața apei.

— Pe numele înscrise pe acest inel! a strigat el. Putere a fiului Sultanului Albastru, ieși la fața apelor!

Curând, marea a început să geamă, și sicriul a ieșit la față. Seif Almuluk l-a lovit de stâncă așa de tare, încât a pleznit țândări, apoi a sfărâmat cutiile și lădițele, a scos vrabia și s-a întors la serai împreună cu fata rajahului indian. S-a așezat alături de ea în jilț.

În timp ce ședeau așa, s-a stârnit pulbere puternică și s-a ivit o arătare uriașă.

— O, beiule egiptean! a gemut arătarea. Lasă-mă să trăiesc și dăruiește-mi libertatea, căci și eu te voi ajuta...

Davleta Hatun a spus însă către Seif Almuluk:

— Nu-ți pierde timpul! Omoară vrabia, altfel afurisitul îți va lua-o și ne va omori!

Seif Almuluk a omorât vrabia, și spiritul s-a prăbușit în fața porții seraiului și s-a prefăcut într-o grămăjoară de pulbere neagră.

— Iată-ne eliberați de sub puterea acestui blestem! a strigat fata. Acum ce facem?

— Trebuie să avem încredere în puterea noastră, și asta ne va duce spre mântuire...

Apoi Seif Almuluk a scos din țățâni câteva uși ale seraiului, făcute din lemn de aloe și santal și ferecate cu cuie

de argint și aur; a tras șnururile de la perdelele de cânepă împletite cu fibre de copac; a legat cu ele ușile, și cu ajutorul Davletei Hatun a făurit o plută. Au tras-o până la țărmul mării. Au legat-o la pripon.

S-au întors la serai și au dus pe plută farfuriile de aur, tablalele de argint, giuvaerurile și pietrele prețioase și tot ce se mai găsea. S-au urcat pe plută și ei, cu nădejde în izbândă. Drept vâsle foloseau două bucăți de lemn. Au dezlegat frânghia și au pornit în larg.

Patru luni vântul a aruncat pluta înapoi și încolo, până li s-au sfârșit merindele.

Într-o noapte, în timp ce Seif Almuluk dormea și Davleta Hatun stătea de veghe, a văzut că pluta se apropie de țărm și că intră într-un port cu multe corăbii. Uitându-se ea spre țărm, a auzit niște bărbați vorbind și și-a dat seama că ajunseseră într-un ținut locuit, într-o cetate... S-a bucurat mult și l-a trezit pe Seif Almuluk din somn:

— Scoală-te și întreabă-l pe corăbierul de pe țarm cum se cheamă cetatea asta...

Seif Almuluk s-a ridicat bucuros.

— Prietene! a strigat el către corăbier. Cum se numește cetatea și portul?

— Mincinosule și neobrăzatele! i-a răspuns corăbierul. Cum ai ajuns aici, dacă nu cunoști cetatea și portul?

— Sunt străin! i-a răspuns Seif Almuluk. Călătorind împreună cu alții, pe o corabie, am suferit un naufragiu! M-am salvat singur, pe o scândură, și astfel am ajuns aici!

— Cetatea se cheamă Cetatea Locuită, iar portul se cheamă Portul dintre două Mări...

Auzind acestea, Davleta Hatun s-a bucurat nespus:

— O, Seif Almuluk, ce veste bună! Salvarea e aproape, căci sultanul acestei cetăți e moșul meu, Ali Almuluk! Întreabă dacă nu-i așa!

— Pe sultanul acestei cetăți nu-l cheamă Ali Almuluk?

— Ce om ciudat ești! a răspuns corăbierul mânios. Mai înainte spuneai că ești străin, că n-ai fost aici niciodată, și când colo știi și numele sultanului...

Auzindu-l pe corăbier vorbind, Davleta Hatun l-a recunoscut și și-a amintit că-l chema Muin Arias.

— Cheamă-l pe nume! a spus ea către Seif Almuluk. „Vino, Muin Arias, căci vrea să-ți vorbească stăpâna ta!”

Când Seif Almuluk a rostit aceste cuvinte, corăbierul s-a înfuriat peste măsură:

— Câine ce ești! Hoțule! Ești, de bună seamă, spion! De unde mă cunoști?

Și s-a întors către alt corăbier:

— Dă-mi un băț de frasin, să mă duc la acest necurat, să-i crăp capul...

Și i s-a dat un băț, și se îndrepta amenințător spre plută, când deodată a văzut o fată frumoasă ca lumina soarelui.

Mintea i s-a tulburat.

— Cine-i fata asta? l-a întrebat pe Seif Almuluk.

— O cheamă Davleta Hatun, a răspuns Seif Almuluk, și corăbierul a leșinat, cunoscând că era nepoata rajahului său...

Când și-a venit în fire, s-a zvârlit pe-un cal și a galopat ca vântul până în cetate, ia seraiul rajahului. A strigat spre străji:

— Dați știre rajahului că Muin Arias îi aduce o veste bună!

Și Muin Arias a fost poftit la rajah, îndată. A sărutat pământul și a spus:

— O, rajahule! Îți aduc vestea că Davleta Hatun, nepoata ta, a sosit chiar acum cu bine în port, pe o plută, însoțită de un fecior frumos ca luna în a patrusprezecea noapte...

Auzind acestea, rajahul s-a bucurat foarte, i-a dăruit daruri bogate și a poruncit să se împodobească cetatea.

Nici n-au intrat bine în cetate, că rajahul a și trimis soli la fratele său, Tadj Almuluk, care a și venit la fiica sa, rămânând câtva timp împreună. Apoi Tadj Almuluk și-a luat fata, și l-a luat și pe Seif Almuluk, și au plecat împreună spre Serendib. Davleta Hatun și-a revăzut mama, bucurându-se mult.

Doliul și jalea trecuseră și se sărbătorea întâmplarea prin tot felul de serbări. Rajahul l-a înconjurat pe Seif Almuluk cu multe onoruri. I-a spus:

— Mi-ai făcut mie și fiicei mele atâta bine, încât te-ar putea răsplăti numai stăpânitorul întinderilor nesfârșite... Aș vrea, o, Seif Almuluk, să iei în primire jilțul meu și să stăpânești peste India! Îți dăruiesc țara, comorile, slujitorii și tot ce am...

Seif Almuluk s-a înclinat, a sărutat pământul din fața lui și a spus:

— O, rajah al pământului! Fie așa ca și cum aș fi primit de la tine toate și ți le-aș fi dăruit înapoi, pentru că, o, stăpâne,

nu măririi râvnesc, nici putere, ci singura mea lacrimă înaintea lui Alah e să-mi îngăduie să-mi găsesc iubita...

— Toate comorile mele sunt ale lui Seif Almuluk! a strigat rajahul, asupra oamenilor săi. Dați-i tot ce cere, fără să mă mai întrebați!

— Aș vrea să dau o raită prin cetate, prin piețe și târguri... a spus Seif Almuluk.

Auzind aceste, rajahul a dat poruncă să se pună șaua pe cai și Seif Almuluk a pornit călare prin cetate și prin bazar.

Și iată că a văzut într-un bazar un fecior, pe brațe cu un veșmânt în preț de cincisprezece dinari. Seif Almuluk a găsit că omul acela seamănă nespus cu prietenul său Said. Au fost trimiși îndată ceauși și emiri, și l-au adus pe Said, în fața lui, legat.

— Feciorule, din ce țară ești?

— Din Egipt sunt, mă numesc Said și sunt fiul vizirului Fares!...

Auzind aceste, Seif Almuluk a sărit din jilț, apoi a sărit de gâtul lui Said, plângând de bucurie.

— O, fratele meu! O, Said! Sunt fratele tău, Seif Almuluk, fiul sultanului Assem!

Și au stat o bucată de vreme îmbrățișați și plângând, și hadâmbii îi priveau mirați. Seif Almuluk a poruncit ca Said să fie dus la baie și îmbrăcat cu veșminte scumpe.

După toate aceste, Said a fost petrecut în divan, la prietenul său Seif Almuluk, și acesta l-a așezat lângă el, în jilț, și Said se bucura de revedere, și au tot grăit despre pătimirile lor.

SAID AJUNGE MĂGAR; DUPĂ CARE URMEAZĂ PĂTIMIREA DE PE INSULA CIOBANULUI...

După ce Seif Almuluk i-a povestit de la început până la sfârșit tot ce pătimise, Said a început astfel:

— O, fratele meu! Îndată ce corabia s-a scufundat, eu împreună cu un hadâmb ne-am agățat de-o scândură, care ne-a purtat pe ape timp de-o lună, apoi furtuna ne-a aruncat pe o insulă. Am coborât de pe scândură flămânzi, și umblând printre pomi, mâncam poame. Deodată, s-au năpustit asupra noastră un cârd de pocitanii și ne-au ridicat pe umerii lor strigând:

— Hai la trap, o, voi, măgarilor...

— Cine ești și de ce mă călărești? l-am întrebat pe chinuitorul meu.

El mi s-a încolăcit cu un picior în jurul gâtului și m-a strâns atât de tare, încât era să mor. Cu celălalt picior mă izbea atât de grozav în spate, încât credeam că mă rupe în două... Am căzut jos îndată, căci din cauza loviturilor și a foamei îndurate nu aveam putere. Văzând că mi-i foame, dihania m-a luat de mână și m-a dus sub un pom cu rod bogat. Mi-a spus:

— Înfilecă din poamele acestea...

Am mâncat până m-am săturat, și dihania iar m-a mânat. Am fost silit să alerg, și dihania râdea:

— În viața, mea n-am avut măgar mai bun...

Am rămas astfel rob acolo mai mulți ani. Într-o bună zi am văzut multe vii, și am adunat struguri, și am săpat o groapă, și i-am călcat până ce groapa plină de must era ca un iaz. Soarele încălzea mustul și-l prefăcea în vin. Eu și hadâmbul am băut până ne-am îmbătat. Am prins a cânta, a țopăi și a dănțui.

— Ce-i cu voi? De ce v-ați înroșit așa? Ne-au întrebat chinuitorii, iar noi le-am răspuns:

— De ce ne întrebați? Ce vă pasă? Ce vreți? Am băut vin...

— Dați-ne și nouă să bem! Au strigat chinuitorii, și noi le-am răspuns că nu mai avem struguri...

Ne-am dus seara într-o vale, nu știu cât de lungă și de lată, nici unde începea și unde sfârșea, însă toată plină de viță încărcată cu struguri grei de câte o sută ocale! Am cules mulți struguri, am umplut un hârdău mai mare ca un lac, i-am călcat în picioare și i-am lăsat să fiarbă o lună, până s-a făcut vinul. Le-am spus dihăniilor:

— Acum vinul e bun! Cu ce vreți să-l beți?

— Am avut și alți măgari ca voi, care au îmbătrânit și au murit. Carnea lor am mâncat-o, dar li se mai află craniile! Vom bea din ele!

Așa zicând, ne-am dus într-o peșteră cu multe oseminte omenеști. Am luat câteva craniile și le-am dat să bea din ele. După ce au băut, dihăniile au prins a striga că vinul era amar.

— De ce spuneți că e amar? am strigat și noi. Cine spune așa, ori bea cel puțin de optzeci ori pe atât, ori trebuie să moară chiar azi...

— Atunci dați-ne să bem mai mult, strigau ei acum, temându-se de moarte.

Și au băut până au început să le placă vinul, și îndată s-au îmbătat, și tot mai cereau de băut. În cele din urmă, așa de rău se îmbătaseră, încât nu se mai puteau ține călare în cărca noastră. Când am văzut una ca asta, am prins a fugi cu ei. I-a năpădit somnul și am mai fugit până au adormit în spatele nostru, și picioarele li se bălăbăneau pe gâtul nostru.

I-am dat jos, i-am pus laolaltă, am adunat lemne și lăstari de viță, și i-am acoperit, după aceea le-am dat foc! Într-o clipită chinuitorii au fost prefăcuți într-o movilă de cenușă. Am mulțumit lui Alah pentru scăparea noastră și ne-am dus la țărnul mării. Apoi am intrat cu hadâmbul într-o pădure mare și am mâncat poame, și deodată a venit o arătare uriașă, cu barbă lungă și urechi lungi, și cu ochi ca făcliile. Mâna o turmă mare spre păscători. Când ne-a văzut, ne-a dat binețe și se bucura, spunându-ne:

— Veniți la mine! Vreau să tai o oaie, să v-o frig și să v-o dau s-o mâncați...

— Unde locuiești? am întrebat.

— Într-o peșteră a cărei gură o veți găsi îndată ce veți ocoli muntele de pe insulă... Pofțiți deci, că veți găsi acolo mulți oaspeți ca voi...

Când am ajuns, am văzut într-adevăr oameni ca noi, însă orbi! Ne-am apropiat de ei și toți se tânguiau. I-am întrebat de ce se tânguiesc.

— Și voi ați venit s-o pățiți ca noi! Ne-au răspuns ei. Cum ați ajuns în puterea blestematului mâncător de oameni?...

— Dar cum v-a orbit?

— Și pe voi o să vă orbească, dându-vă o cupă cu lapte! Vă va pune să beți, până vă va frige carnea, dar voi, îndată ce veți bea laptele, veți rămâne orbi! „De aici putem scăpa numai prin iscusință”... m-am gândit eu. Am săpat o adâncitură în pământ. După câțva timp, a sosit și blestematul, intrând pe ușă cu două cupe cu lapte. Ni le-a întins.

— Sunteți însetați de drum! Luați laptele acesta și beți-l, până vă frig carnea...

Și eu, și hadâmbul, am luat cupele, le-am dus la gură, am vărsat laptele în groapă și am strigat amândoi plângând în hohote:

— Mi-am pierdut lumina ochilor! Sunt orb! Sunt orb!

— O, Said, a răs ciobanul uriaș. Acum ai ajuns și tu ca toți ceilalți... Căci blestematul credea că și eu, și hadâmbul meu orbiserăm. Și nelegiuitul s-a ridicat repede, a închis poarta peșterii și mi-a pipăit coastele, dar găsindu-mă slab, s-a întors spre oile lui. A tăiat trei. Le-a jupuit. Le-a prăjit pe tustrele. Și le-a mâncat. La urmă a apucat un burduf cu vin, l-a băut tot și s-a culcat cu fața în jos. A început să sforăie...

Văzând eu aceasta, mă gândeam cum să-l omor... Am văzut în foc două vătraie de fier, înroșite. M-am sculat

liniștit, am apucat vâtraiele și le-am înfipt cu toată puterea în ochii lui. El a sărit deodată în picioare, vrând să pună mâna pe mine, dar eu m-am furișat în mijlocul peșterii. El a fugit după mine. Nu mai știam cum aș putea scăpa, căci peștera era închisă cu un bolovan.

— Ce să fac cu blestematul? l-am întrebat pe unul dintre orbi.

— Sări pe fereastra asta! mi-a răspuns unul. Vei găsi un paloș de aramă! Ia-l! Lovește-l drept peste mijloc!

Am sărit pe fereastră, am apucat paloșul, am sărit iar Jos și m-am îndreptat spre uriaș. Urmărirea îl obosise foarte. Tocmai voia să omoare orbii. L-am lovit cu paloșul și a căzut rupt în două, la pământ. Striga:

— O, tu, omule! Omoară-mă cum trebuie! Fă bine și mai lovește-mă o dată!

Am vrut să-l mai lovesc o dată, peste gât, dar un orb a strigat:

— Nu-l mai lovi, căci dacă-l lovești a doua oară, învie și ne ucide pe toți!

Am ascultat sfatul, și blestematul a murit îndată.

— Deschide acum porțile peșterii, a grăit mai departe orbul. Poate că Alah ne va ajuta să putem părăsi și noi acest loc...

— Tot ce-a fost rău a trecut! Ne vom odihni, vom ospăta carne de oaie și vom bea vin...

Am mai petrecut acolo două luni. Într-o zi am văzut în depărtare o corabie mare!

I-am dat semn și am strigat. Corăbierii se temeau însă de vârcolacul de pe insulă, și nu ne-au dat ascultare. Le făceam mereu semne și strigam:

— Blestematul e mort, veniți și luați turma și tot ce se mai află...

În sfârșit, câțiva corăbieri s-au apropiat cu o barcă și au coborât pe țărm. I-am dus până la blestat, și când l-au

văzut mort, i-au luat toate veșmintele și toți banii aflați în peșteră. Au luat și oile rămase. Apoi au adunat poame, să le ajungă pentru multă vreme.

Ne-am urcat cu ei în corabie și ne-au adus încoace, unde am găsit o cetate bine întemeiată și locuită de oameni de treabă. M-am statornicit aici și trăiesc de șapte ani ca mijlocitor în negustorii. Singura mea durere era că nu știam ce-i cu tine! Mă rugam lui Alah cel atotputernic să mă lase să trăiesc ziua revederii noastre!

CU ÎNDURAREA LUI ALAH, AVENTURILE LUI SEIF ALMULUK CONTINUĂ... ÎN SFÂRȘIT, O VEDEM ȘI PE SPIRITÎȚA BADIALA DJAMAL...

Seif Almuluk s-a ridicat și s-a dus la Davleta Hatun:

— Cum rămâne, stăpână, cu făgăduiala dată în seraiul întărit? Nu mi-ai spus oare că îndată ce vei fi la ai tăi vei face tot ce-ți stă în putință spre a mă ajuta?

— Așa am spus și sunt gata de fapte! a răspuns ea.

Și nu mult după aceea, mama Davletei Hatun s-a dus în grădină, și dând foc unor mirodenii, au sosit cei chemați îndată și și-au ridicat corturile. Mama Davletei Hatun stătea de vorbă cu mama Badialei Djamal, povestindu-i despre reîntoarcerea fericită a fiicei, și fiica se bucura de revederea cu sora ei, Badiala Djamal. Și s-au întins mesele. După aceea, mama Badialei Djamal s-a întors la seraiul său.

Davleta Hatun ședea într-un jilț cu Badiala Djamal și beau, și mâncau, și veselia lor creștea:

— O, sora mea, a oftat Badiala. Despărțirea e tristă ca-n cuvântul poetului:

„Ziua despărțirii mi-a tăiat inima!

*Tăiere-ar Alah inima zilei de despărțire!
Dacă despărțirea ni s-ar fi părut cu puțință,
N-am fi fost niciodată victimele ei...”*

— Am fost mulți ani singură, închisă într-o cetate puternică, și plângeam zi și noapte. Toate gândurile mele erau la tine, la mama mea, la tatăl meu, la toți ai mei. Acum, lăudat fie Alah!

— Și cum ai izbutit să scapi de uriașul tiran, fiul Sultanului Albastru? a întrebat Badiala Djamal.

La aceste cuvinte, Davleta Hatun i-a povestit tot ce i se întâmplase cu Seif Almuluk în călătoria lor, prin ce grozăvii și pericole trecuse înainte de a ajunge în acel serai, și cum Seif Almuluk l-a ucis pe feciorul Sultanului Albastru, și cum au scos din țâțâni porțile seraiului, făcând plută și vâsle...

Badiala Djamal se minuna de faptele lui Seif Almuluk: — Pe Alah! E un om grozav, dar de ce și-a părăsit casa, spre a îndura atât?

— Ți voi spune cauza tuturor acestor suferințe, fără să mă rușinez!

— O, sora mea! a oftat Badiala Djamal. Între noi nu se află taine! Ce-mi tănuiești?

— Pe Alah! a răspuns Davleta. Acest om a pățimit numai de dragul tău...

— Cum se poate?

— Prea bine! A văzut chipul tău pe-un veșmânt de la Salom-sultan! Văzându-l, s-a îndrăgostit de tine și a pornit să te caute...

Obrajii Badialei Djamal se înroșiseră de rușine.

— Pe Alah, a spus ea, asta nu poate fi adevărat! Cum s-ar putea uni un om cu o spirițiță?

Davleta Hatun a spus apoi cât era Seif Almuluk de frumos, de fermecător și de îndemânatic, și sărutând rugătoare picioarele Badialei Djamal, i-a spus așa:

— Pe laptele care ne-a hrănit pe amândouă! Pe înscripția de pe inelul lui Salom – pace lui în veci!

— Trebuie să mi dai ascultare, căci în cetatea întărită i-am făgăduit și i-am jurat că i te voi arăta. Acum te rog, lasă-mă, de dragul jurământului meu, să i te arăt numai!

Și fata a plâns atât, și atât o ruga sărutându-i mâinile și picioarele, încât Badiala a spus:

— Numai de dragul tău îi voi îngădui să arunce o privire asupra-mi...

Davleta Hatun i-a sărutat iar mâinile și creștetul capului, și s-a dus în serai și a poruncit să fie pregătit seraiul cel din grădină. Apoi s-a dus la cei doi feciori. A spus lui Said:

— Du-te cu fratele tău în grădină și ascundeți-vă, așa ca nimeni să nu vă vadă, până vine Badiala Djamal!

Ei s-au îndreptat spre locul arătat. Seif Almuluk a sărutat fruntea Davletei Hatun și se bucura foarte.

Ajunși în grădină, au văzut un jilț de aur, cu perne brodate în aur, și cupe de aur. Și s-au întins mesele.

Seif Almuluk a rostit următoarele versuri:

*„M-a potopit iubirea ca un val!
Sunt singur pe pământ, o, Badial!
Neconținut râvnesc spre tine-n van,
Tu, dulcele speranțelor liman...
Curg lacrimile mele ca un val,
De dorul tău, frumoasă Badial,
Și deseori, de întristat ce mi-s,
Aș vrea s-adorm, să te revăd în vis.
Dacă mi-ar cere-odată cineva
Vreo plată, pentru fericirea ta,
În blid i-aș duce, fără de cuvânt,
Înaltul cer și dulcele pământ!
Spre largi pășuni, de noapte ocrotiți,
Trec cerbii alergând îndrăgostiți.*

*La prag aşteaptă luna. Tu n-o vezi?
A dus la ape călduri lungi de iezi,
Şi până-n zori la pragul tău va sta,
Geloasă-foc pe frumuseţea ta...”*

După ce Seif Almuluk a rostit versurile acestea, şi-a ridicat ochii la mărgearurile cerului şi a rostit şi versurile următoare:

*„Când gura mi-o deschid, ca să grăiesc,
Doar dulcele tău nume-l pomenesc!
Când tac adânc, şi tac, şi tac mereu,
Răsfrântă toată eşti în gândul meu...
Prin mari averi bogaţii se socot!
Dar eu un zâmbet vreau, şi asta-i tot!
M-aş socoti un ucigaş că sunt,
De mi-aş ascunde inima-n pământ.
Căci s-ar aprinde, dintr-un singur vers,
Pământul tot şi-ntregul Univers!
Ascultă-mă, frumoasă Badial:
Părinţii şi pământul meu natal
I-am părăsit, urmându-te! M-am dus
Spre Răsărit, strigând, şi spre Apus,
Şi te-am chemat întruna, dar din nou,
Nu mi-ai răspuns tu, dulcele ecou...
Cum aş putea nădejdea să mi-o iau?
Când mă aplec spre ape, ca să beau,
Când mă aplec spre valuri de pârău,
Zăresc în ape numai chipul tău...
Prin mari averi bogaţii se socot,
Dar eu un zâmbet vreau, şi asta-i tot!”*

Apoi Seif Almuluk s-a aşezat pe malul unui pârău şi a adormit. Badiala Djamal stătuse însă cu Davleta Hatun şi-l

văzuse, îi admirase tinerețea, frumusețea și statura.

— Pe Alah! a rostit ea. Sunt hotărâtă să mă duc la el, să-l văd și mai bine, și poate rămân lângă el pe veci!

Spunând astfel, Badiala Djamal s-a ridicat și s-a apropiat singură de Almuluk.

A ajuns la pârâu, unde l-a găsit dormind. I s-a așezat la căpătâi. Îi privea obrazul, și dragostea îi creștea. Și cum au bușit-o lacrimile de bucurie și fericire, a prins să rostească versuri Seif Almuluk dormea însă, iar Badiala Djamal plângea și se jeluia. O lacrimă i-a căzut pe obrazul lui Seif Almuluk. El s-a trezit, a văzut-o alături de sine, și plângând a spus următoarele versuri:

*„Unduitoare creangă – trupul ei!
Și stelele i-s la urechi cercei!
Voi n-o cunoașteți pe iubita mea!
În zvelte ierburi n-o zăriți pe Ea?
Nu-i deslușiți mijlocul diafan
În ramurile arborelui Wan?
I-s negri ochii, iar obraji ei
De anemone sunt! Cântați! Cântați!
De lună i-s obraji luminați,
Iar stelele i-s la urechi cercei!”*

Și Seif Almuluk a spus și următoarele versuri:

*„Au toți îndrăgostiții un singur cântec sfânt:
«Mereu să fie pace în cer și pe pământ!»
În timp ce ucigașii cu sânge cald se-mbuib,
Râvnesc îndrăgostiții doar liniște în cuib,
Căldură să reverse văzduhul uriaș,
Spre puful ca lumina al puiului golaș...
Ca raza și ca vinul cel dulce din pocal,
Mereu coboare pacea asupra-ți, Badial!*

*Să nu s-audă cornul de luptă niciodat',
Tu, diademă dulce, de aur preacurat..."*

Sfârșind de spus versurile, Seif Almuluk a izbucnit în lacrimi.

— O, beiule! a grăit Badiala Djamal. Mă tem că dacă voi avea credință în tine, mă vei vinde, căci oamenii sunt prea rar de bună-credință, între ei domnind răutatea și trădarea. Până și stăpânul nostru, Salom-sultan, laudat fie-i numele! S-a însurat din dragoste cu Balkir, și a părăsit-o de dragul alteia...

— Inima mea! Lumina ochilor mei! a răspuns Seif Almuluk. Alah cel mare nu i-a făcut pe toți oamenii la fel. Îți voi rămâne credincios în veci și voi muri la picioarele tale... Te vei convinge de adevărul acestor cuvinte! Îl iau pe Alah martor și chezaș!

Apoi Seif Almuluk sta drept, și dreaptă sta Badiala Djamal. Și-au apucat mâinile și și-au jurat iubire... Și s-au îmbrățișat.

Apoi Badiala Djamal a spus lui Seif Almuluk:

— Beiul inimii mele! Dacă intri în grădina Irem, vei vedea un cort mare, din atlas roșu, și tivit jur-împrejur cu mătase roșie, și are piloni de aur. Intră în cort și vei găsi o femeie bătrână stând pe-un jilț de aur. Sub jilț vei găsi un scăunaș de aur. Să te închini la intrare, cu bună cuviință și demnitate. Ia papucii femeii și sărută-i, apoi pune-ți-i întâi pe cap, pe urmă sub brațul drept. Oprește-te apoi, tăcut, în fața ei, și așteaptă cu capul plecat. Dacă te întreabă de unde vii, cine ești și cum ai ajuns la ea, cine le-a adus acolo și de ce ai făcut așa cu papucii, tu să taci. Roaba aici de față va vorbi și va încerca să-i câștige inima...

Apoi Badiala a chemat-o pe roaba Murdjana. I-a spus:

— Te rog, pe dragostea noastră, să îndeplinești azi, fără zăbavă, o treabă pentru mine, și vei fi, spre bucuria lui Alah,

liberă, vei fi apoi stimată și cea mai apropiată mie. Numai ție vreau să-ți încredințez taina mea...

— O, stăpână! S-a bucurat Murdjana. Lumina ochilor mei! Spune-mi despre ce-i vorba...

— Du-l pe acest om în grădina Irem, în cortul mamei inele, și salut-o. Când însă omul acesta îi va lua papucii, făcându-i-se astfel folositor, ea îl va întreba: „De unde ești tu? Cine ești? Cine te-a adus încoace? Ce vrei de la mine?” Tu să intri repede la dânsa, și după ce ai să i te închini, spune-i: „O, stăpâna mea! Eu l-am adus aici pe acest fecior! E fiul sultanului Egiptului și a pătruns în seraiul cel întărit, și l-a ucis pe feciorul Sultanului Albastru, și a dat libertate Davletei Hatun, și a adus-o nevătămată înapoi la tatăl ei... Ți-a fost trimis să-l vezi, să auzi și din gura lui vestea cea bună și să-i arăți bunăvoința! Pe Alah, stăpâna mea! Se află oare fecior mai frumos?” Dacă-ți va răspunde: „Da!” tu spune-i: „Are toate bunele deprinderi: e viteaz, e stăpânitorul și sultanul Egiptului și are toate virtuțile frumoase”. Dacă întreabă apoi: „Ce vrea?” să-i răspunzi: „Stăpâna mea se înclină în fața ta și-ți spune: «Cât timp mai vrei să-ți lași fata nemăritată? Cât timp să mai trăiască singură și întristată?»” Fă tot ce știi, buna mea Murdjana, spre a căpăta învoirea. Dacă vrea, spre cinstirea lui Alah, vei fi liberă! Vorbește-i cu înțelepciune, poate ne-ar face în voie, și atunci nimeni nu-mi va fi mai scumpă decât tine...

— O, stăpâna mea! a răspuns Murdjana. Jur pe capul și pe ochii mei că-ți voi sluji și-ți voi face pe voie...

Spunând acestea, l-a luat pe Seif Almuluk și i-a spus:

— O, beiule! Închide ochii!

Seif Almuluk a închis ochii, și după câțeva vreme ea i-a spus iar:

— O, beiule, acum deschide-i! Și deschizând Seif Almuluk ochii, a văzut grădina Irem.

— Intră în acest cort și nu te teme! i-a spus roaba.

El a intrat în cort, rostind numele lui Alah. A ridicat ochii și a văzut-o pe mama Badialei Djamal în jilț, înconjurată de multe roabe. A salutat-o după cuviință, i-a luat papucii și i-a pus sub brațul său drept, oprindu-se în fața ei cu capul plecat.

— Cine ești? l-a întrebat femeia. Din ce țară? Cine te-a adus? De ce mi te arăți atât de îndatoritor? Cu ce-ți pot fi de folos?

După ce a spus toate aceste, a intrat Murdjana și i s-a închinat supusă:

— O, stăpână! Eu l-am adus pe acest fecior. El este cel ce a pătruns în seraiul întărit și l-a ucis pe feciorul sultanului, eliberând-o pe Davleta Hatun și aducând-o înapoi la părinții ei! El este fiul sultanului de la Egipt, și e viteaz, virtuos și demn nespus de a fi iubit...

— Cu adevărat, pe Alah! a răspuns bătrâna din jilț și Murdjana a început să vorbească așa cum o învățase Badiala Djamal. Auzindu-le toate, mama Badialei a prins a striga:

— Dar când oare s-a mai unit un om cu vreo spirițiță?

Apoi a tăcut o bucată de vreme. A întrebat:

— O, feciorule! Îți vei ține în credință făgăduiala?

— Da! a răspuns Seif Almuluk. În numele celui ce a întins pământul și a înălțat cerul...

— Fie! Poruncește, roabă Murdjana, să se întindă mesele! Până atunci, eu am să-l chem în grădină pe fiul meu, Sabhan, să-l întreb și pe el!

Seif Almuluk s-a ridicat, a sărutat mâna bătrânei și a ieșit în grădină, iar ea i-a poruncit Murdjanei să se ducă să se uite în ce părți ale cerului și pământului se afla Sabhan. Murdjana l-a căutat și l-a adus.

**RĂPIREA LUI SEIF ALMULUK! APOI, BUNA ÎMPLINIRE,
CU VOIA CELUI CE ÎNTINDE ȘI STRÂNGE TOATE**

MESELE...

Cum Seif Almuluk se afla în grădină, deodată au venit spirite din cetatea Sultanului Albastru, și când l-au văzut s-au întrebat:

— Cine să-l fi adus încoace? De bună seamă că el l-a ucis pe fiul stăpânului nostru! Hai să-l privim mai bine și să vedem dacă nu-l putem prinde cu vreun vicleșug...

Și s-au dus spiritele încet spre Seif Almuluk, s-au așezat lângă el:

— O, preafrumos fecior! Bine ai făcut că l-ai ucis pe fiul Sultanului Albastru și ai eliberat-o pe Davleta Hatun din labela acestui câine furios! Fără tine n-ar fi fost liberă niciodată, cu toate că e fata rajahului din Serendib! Dar spune-mi, cum l-ai putut ucide?

— L-am ucis cu inelul de pe degetul meu, le-a răspuns Seif Almuluk, crezându-le spirite ale grădinii.

Având deplină credință că el era ucigașul, spiritele l-au apucat de cap și de picioare, și după ce i-au astupat gura ca să nu poată striga ajutor, au zburat cu el la Sultanul Albastru, l-au trântit la pământ și au dat seama astfel:

— O, sultane al timpurilor! L-am găsit pe ucigașul fiului tău...

— Unde este? S-a stropșit sultanul.

— Iată-l...

Sultanul Albastru s-a strâmbat spre Seif Almuluk:

— Cum l-ai ucis pe fiul meu, și de ce?

— L-am ucis cu inelul cu pecete, de pe deget, din cauza fărâdelegilor și silniciilor lui! Alah să-l arunce pe fiul tău în iad și să-l așeze într-un loc cât mai prost!

Sultanul și-a adunat vizirii și mai-marii.

— Iată ucigașul fiului meu! a strigat el. Cum să-lucid? La ce chinuri să-l supun?

— În fiecare zi să i se taie câte o parte a trupului, și-a dat cu părerea marele vizir.

— Să fie bătut zilnic! a spus altul.

— Taie-i toate degetele și arde-i-le în foc! a spus altul.

— Spintecă-l în două! a spus altul.

— Taie-i capul! a spus al zecelea.

Însă Sultanul Albastru avea un emir bătrân foarte și înțelept, și acesta a venit, și sărutând pământul a spus:

— O, sultane al timpului! O, fiul meu! Vei auzi oare cuvintele mele și-mi făgăduiești ascultare?

— Vorbește fără frică!

— O, stăpâne! Dacă-mi ascuți sfatul, nu-l vei ucide pe acest bărbat, căci a fost în grădina Irem și se știe acolo de el! Spiritul Sabhan va întreba unde e, și ți-l va cere, lovindu-te cu puteri mai presus de puterea ta...

*
* *

În vremea asta, după sosirea lui Sabhan, mama Badialei Djamal a trimis roaba în grădină, să-l cheme pe Seif Almuluk, și după ce l-a căutat și nu l-a găsit, întreba de el peste tot, zadarnic.

— Ba, l-am văzut! a spus un grădinar. Dormea sub un pom. Deodată, au coborât din cer cinci hadâmbi ai Sultanului Albastru și s-au așezat lângă el, ținându-l puțin de vorbă, apoi i-au astupat gura și au zburat cu dânsul...

Auzind aceasta, mama Badialei s-a mâniat foarte. A spus fiului ei Sabhan:

— Ești mare sultan, și totuși hadâmbii Sultanului Albastru vin în grădina noastră și se duc nestingheriți, cu oaspetele nostru...

— O, mamă! a răspuns Sabhan. Oaspetele l-a ucis pe fiul Sultanului Albastru, și acum Alah l-a dat pe mâna lui!

Sultanul Albastru e spirit ca și mine, și cum să mă duc să-l calc cu război și să stârnesc dihonie între noi din pricina unui om?

— Pe Alah! i-a răspuns mama. Trebuie să te războiești cu el și să i-l ceri pe fiul și oaspetele nostru! Dacă mai trăiește, trebuie să ți-l dea să-l aduci aici, iar dacă l-au ucis, ia-l pe Sultanul Albastru și pe fiii săi de grumaz, și adă-i încoace, să-i spintec cu mâna mea, apoi să-i pustiesc cetățile! Ai înțeles, Sabhane?

— Da, mamă! a răspuns Sabhan și a pornit război asupra Sultanului Albastru și l-a bătut, și i-a luat prinși, pe el și pe fiii săi, și pe căpeteniile sale, și toți au fost duși în fața lui Sabhan.

— Unde-i oaspetele tău? l-a întrebat acesta pe sultan.

— O, Sabhane, a răspuns sultanul. Ești spirit ca și mine, și te porți așa din pricina unui om, ucigașul fiului meu, adâncul inimii mele și puterea mea! Pentru un om nemernic îmi porți dușmănie și ai vărsat sângele atâtor spirite!

— Nu știi oare că în ochii lui Alah un om e mai bun decât o mie de spirite? a răspuns Sabhan. Iar în ce-l privește pe Almuluk, s-a dovedit drept și curajos prin faptele lui. Dacă mai trăiește, adu-l, și vă las, pe tine și pe ai tăi, să plecați în voie! Dacă l-ai omorât însă, te voi tăia și-ți voi pustii cetățile...

— O, Sabhane! a răspuns Sultanul Albastru. El mi-a făcut mult rău. L-a ucis pe fiul meu!

— Fiul tău a fost un chinuitor al oamenilor! a răspuns Sabhan.

— Ei bine, a răspuns sultanul. Seif Almuluk e aici! Să fie pace!

Apoi, Sultanul Albastru l-a dăruit pe Seif Almuluk cu daruri scumpe și i-a dat și un firman de libertate și iertare în privința uciderii fiului său.

Și s-au întins mesele.

Sabhan l-a luat pe Seif Almuluk și l-a dus bătrânei din jilț, și ea s-a bucurat foarte. Și lui Sabhan i-a plăcut Seif Almuluk, după ce bătrâna i-a povestit întreaga istorie de la un capăt la altul și a încheiat:

— Ia-l, fiule, și du-l la Serendib și sărbătoriți acolo nunta, căci ea e frumoasă și el așijderea, și a îndurat din cauza ei atâtea suferințe.

Tatăl Davletei Hatun a pus să fie adunați toți mai-marii, și între Badiala Djamal și Seif Almuluk a fost scris hrisovul de nuntă. Și s-au întins mesele. Și peste capul lor ploua cu aur și argint.

Seif Almuluk s-a ridicat, a sărutat pământul din fața lui Tadj Almuluk și a spus:

— O, sultan al timpului, mai am o singură dorință!

— Pe Alah! Dacă-mi ceri stăpânirea mea și viața mea, ți le dau, căci mult bine mi-ai făcut!

— Vreau s-o măriți pe Davleta Hatun cu fratele meu Said...

— Sunt gata și mă supun! a răspuns Tadj.

Și s-au adunat mai-marii și s-a poruncit să se scrie hrisov de nuntă între fiica sa și Said. De asemeni, a dat poruncă să se împodobească toată cetatea. Și s-au întins mesele!...

Apoi, după ce Badiala Djamal a petrecut patruzeci de zile cu Seif Almuluk, acesta a spus către Tadj:

— O, sultane, am dobândit tot ce-am râvnit! Nu mai vreau decât să-mi revăd părinții și țara Egiptului...

Și înainte de a porni spre țara Egiptului, s-au întins mesele.

Apoi au pornit spre țara Egiptului. Seif Almuluk a ajuns la tatăl său și la mama sa și a rămas acolo trei ani. Apoi și-a luat rămas bun și s-au întors în Serendib. Și au trăit mulți ani și el și soața sa, până i-a călcat și pe ei distrugătorul bucuriilor și destrămătorul tuturor unirilor!

**ȘEHERAZADA ÎNCEPE BASMUL CU PESCARUL SĂRAC ȘI
CU HARUN-AL-RAȘID, CALIFUL DIN BAGDAD... ÎNTÂI
VEDEM O MAIMUȚĂ ȘCHIOAPĂ ȘI CHIOARĂ; APOI ALTA,
CU CERCEL LA URECHE ȘI ÎNCINSĂ CU BRĂU
ALBASTRU...**

Trăia de mult, la Bagdad, un pescar cu numele Halif, așa de sărac, încât n-avea ce mânca, nici noroc la pescuit n-avea. Într-o zi, pe când stătea în ograda lui, scufundat în gânduri, și-a spus: „Nimeni în afară de Alah nu mă poate ocroti! Cu ce am păcătuit eu față de sultanul cerurilor, că dintre toți pescarii, eu am cel mai puțin noroc? Pot spune că nu se află în Bagdad pescar mai priceput și mai îndemânic ca mine, și totuși...”

Locuia Halif în locul pustiu, numit Han, și într-o odaie fără ușă. Când se ducea la pescuit, își punea plasa pe umeri, fără să ia coșul și pânda.

— Halife, de ce nu-ți iei și coșul pentru peștii pe care-i vei prinde? îl întrebau oamenii.

— De ce să-l mai iau, dacă tot l-aș aduce gol? răspundea Halif.

Într-o zi, s-a sculat dimineață, și-a pus plasa pe umeri, a iscodit cerul și și-a spus oftând: „O, tu, Alah, care ai înfrânat marea pentru Moise, fiul lui Amram! Ajută-mă să am cu ce trăi, căci numai în puterea ta stă pâinea de toate zilele!...”

Apoi a aruncat plasa în mare și a așteptat până s-a lăsat la fund, și când, după un timp, a tras-o afară, a găsit în ea un câine mort! Halif l-a scos din plasă și l-a aruncat, spunând: „O, dimineață nefericită! Am găsit un stârv, după ce mă bucurasem atât de greutatea prinsă...”

Apoi și-a cârpit plasa ruptă de greutatea stârvului și și-a spus: „Mirosul acestui câine mort a atras de bună seamă în acest loc mulți pești”. Și astfel zicând, a aruncat din nou

plasa, și a scos, după un timp, doar un schelet de cămilă! Plasa se rupsese în mai multe locuri, și când Halif a văzut una ca asta, a început a plânge: „Alah! spunea el. Nu se află nicăieri ocrotire! Cu ce am păcătuit oare, că am mai puțin noroc decât ceilalți pescari?”.

Și a aruncat iar plasa.

Când însă a scos-o, după un răstimp, a găsit în ea o maimuță râioasă, chioară, gheboasă și șchioapă, ca un băț îndoit în mână.

— Iată un început binecuvântat! a spus pescarul. Cine ești?

— Dar nu mă cunoști? l-a întrebat maimuța.

— Nu! a răspuns Halif.

— Eu sunt norocul tău!

— Ce să fac cu tine, maimuțo? s-a mirat Halif.

— Îți voi aduce în fiecare dimineață ceea ce Alah ți-a hărăzit ca hrană...

Astfel auzind-o, pescarul a rostit mânios:

— Ți-ai făcut datoria până acum! Deci, ca plată, te voi chiori și de ochiul celălalt și-ți voi tăia piciorul beteag! Acum, blestemato, vei fi cu totul oarbă și șchioapă! Dar ce rost are bățul din mâna ta?

— Cu el fugăresc peștii, să nu-ți intre în plasă...

Astfel auzind-o, Halif s-a mâniat foarte:

— Pentru asta te voi bate cum ți se cuvine și te voi chinui în fel și chip. Îți voi rupe carnea de pe oase... Iată deci, Alah, cine-mi purta norocul...

Aceste spunându-le, Halif a luat o funie și a legat maimuța de-un copac:

— Iată, maimuță afurisită: mai arunc plasa o dată, și dacă prind ceva, norocul tău; de nu, te voi ucide în chinurile cele mai groaznice!

Și iar a aruncat plasa și a scos altă maimuță.

— Binecuvântat fie Alah cel preamărit! a strigat Halif, cu

scârbă. Credeam că în apa Tigrisului trăiesc numai pești, și acum văd că sunt numai maimuțe...

Și s-a uitat la a doua maimuță, și a văzut-o că avea fața rotundă, purta la ureche un inel de aur și era încinsă cu brâu albastru, și strălucea toată ca o lampă aprinsă.

— Cine ești? a întrebat-o Halif.

— O, Halife! a răspuns ea. Sunt maimuța zarafului califului, a preafericitului pe care-l ajut să câștige zece monezi de aur în fiecare dimineață...

— Pe Alah! a strigat Halif. Ești frumoasă și nici nu semeni cu cealaltă...

Și apucând un băț, s-a aruncat asupra maimuței chioare și a bătut-o până i-a rupt coastele. Maimuța sărea de durere.

— O, Halife! i-a spus maimuța a doua. La ce ți-ar folosi bătaia, chiar dacă ai bate-o până ai omorâ-o!

— Dar ce să fac? S-o las să-mi fugărească peștii, mai departe? Am s-o omor, ca să am liniște, și te voi lua în locul ei pe tine, să câștig pe zi zece monezi...

— Îți dau mai bine un sfat! a răspuns maimuța cu cercel și cu brâu. Dacă mă ascuți, ai să ai liniște, și eu voi fi maimuța ta. Acum aruncă-ți plasa și vei scoate un pește frumos și scump, cum nu s-a mai văzut! Am să-ți spun după aceea ce să faci cu el...

— Bagă de seamă! a rostit Halif. Dacă mai scot o maimuță, vă tai în șase pe tustrele...

— Bine, Halife, așa să fie!

Halif a aruncat iar plasa, și când a scos-o, a văzut un pește minunat, cu capul rotund, și cum l-a văzut, aproape și a pierdut mințile de bucurie. Striga:

— Mulțumescu-ți ție, Alah! Ce frumos pește! De bună seamă, dacă aceste maimuțe ar mai fi fost în apă, nu l-aș fi putut scoate niciodată...

Dacă mă vei asculta, are să-ți meargă bine! L-a încredințat maimuța cu cercel și brâu.

— Să mă bată Alah, dacă voi ieși din cuvântul tău! a încredințat-o Halif.

— Atunci ia acest pește, pune-l într-un coș, cu puțină iarbă sub el și puțină deasupra, cumpără de la florar câteva flori și bagă-le în gura peștelui; acoperă-l cu o pânză și colindă cu el ulițele Bagdadului; dacă cineva va vrea să ți-l cumpere, tu nu-l vinde, până nu ajungi în bazarul giuvaergiilor și zarafilor. Numără cinci case de negoț, pe dreapta, și intră în a șasea. Acolo se va afla zaraful, fericitul despre care ți-am vorbit! Când te va întreba ce vrei, să-i spui că ești pescar, și aruncând plasa la noroc, ai scos acest pește frumos și prețios pe care i-l aduci în dar... Când îți va da banii, să nu primești nimic, nici puțini, nici mulți, altfel socoteala noastră nu poate izbuti. Să-i spui numai atât: «Nu-ți cer decât să rostești un singur cuvânt: „Îți vând maimuța mea pe maimuța ta, și soarta mea pe a ta...”» După ce zaraful va fi spus aceste cuvinte, să-i dai peștele, iar eu voi fi norocul tău, și această maimuță chioară, oloagă și râioasă va fi norocul lui...

Și Halif a făcut totul după cuvântul maimuței. A ajuns la zaraf și l-a văzut stând înconjurat de mulți slujitori, poruncind, lăudând, luând și dând.

— Sultane! i-a spus Halif, punându-i peștele dinainte. Fiind pescar, m-am dus azi la apa Tigrisului, și aruncând plasa în numele tău, am scos acest pește frumos și ți l-am adus în dar...

Aceste fiind spuse, Halif a scos peștele la vedere, și când l-a văzut, zaraful a strigat:

— Slăvit fie Alah în vecii vecilor!

Și a dat pescarului un dinar, și cum acesta nu l-a primit, el i-a întins doi, și tot nu i-a primit, cum n-a vrut să primească nici zece...

— Cu adevărat, musulmane, lacom ești foarte, a spus zaraful la urmă. Spune-mi cât vrei...

— Nimic, decât să rostești un singur cuvânt.

— Ce cuvânt?

— „Îți dau maimuța mea pe a ta, și soarta mea pe a ta...”

— Îți dau maimuța mea pe-a ta, și soarta mea pe a ta...

Și întorcându-se apoi spre martori, zaraful a spus batjocoritor:

— Îmi sunteți toți martori că acum nemernicul n-are să mai primească nimic pentru pește...

Halif și-a văzut de drum, și-i părea rău că nu luase banii, și se certa pe sine, dar când a ajuns la malul Tigrisului, n-a mai găsit maimuțele, și a început să se lovească peste obraji, și plângea, și striga, punându-și cenușă pe cap:

— O, Alah! De nu m-ar fi înșelat maimuța a doua, n-ar fi fugit nici prima...

Și așa a plâns toată ziua, într-o arșiță înăbușitoare, chinuit de o foame cumplită, apoi, apucând plasa, a spus: — O voi arunca din nou, și cu vrerea lui Alah, poate voi prinde un peștișor...

Și aruncând plasa, a lăsat-o să se ducă la fund, și când a scos-o era plină de pești, încât, bucuros foarte, Halif a scos peștii și i-a așezat în fața lui, jos, și iată că pe când făcea el aceasta, a venit o femeie, și spunându-i că în cetate e lipsă mare de pește, l-a întrebat dacă-i vinde și cum îi dă...

— Vrei poate să-mi croiesc din ei veșmânt? a râs Halif, cu obidă. Vând tot, afară de barba mea...

Femeia i-a dat un dinar și el i-a umplut coșulețul cu pește. Dar abia a plecat femeia, când iată că a venit un slujitor, cerând pește pe un dinar, și nici n-a sfârșit bine cu slujitorul, și a venit un al treilea, și așa mai departe, până când, spre seară, făcuse vânzare de zece monezi aur...

Mai apoi, Halif și-a strâns plasa și s-a dus în bazar, și-a cumpărat un veșmânt de lână, cămașă și turban, iar din restul de două drahme și-a luat brânză și miere, și a mâncat până s-a săturat, simțind că-i revin puterile. Apoi s-a dus

acasă, cu veșmântul nou, cu turban și cu nouă dinari. Era fericit cum nu fusese nicicând. A vrut să doarmă, dar nu izbutea, din cauza bucuriei, și până la miezul nopții s-a tot jucat cu banii... Gândea: «De bună seamă, azi-măine, stăpânitorul dreptcredincioșilor va auzi cât aur am și va spune vizirului său Djafar: „Du-te, Djafare, la pescarul Halif și cere-i câțiva dinari!” Și dacă n-am să vreau să-i dau, am să am de suferit, căci îndată va porunci drept pedeapsă să fiu bătut! Dar eu mai degrabă mă voi lăsa bătut, decât să-i dau banii, de aceea vreau să văd dacă pielea mea ar putea suferi loviturile...» Și zicându-și astfel Halif a și luat un bici împletit în o sută șaizeci, și s-a lovit până ce tot trupul îi era plin de sânge.

— O, musulmanilor! Striga el. Sunt om sărac! De unde să iau bani? Duceți-vă și cereți la cei ce au...

Auzind aceste strigăte, vecinii au crezut că pe Halif îl bat tâlharii, pentru a-i storce bani, și s-au adunat și au coborât de pe terase, cu arme în mâini. Însă, fiind Halif închis în odaia sa, neconținând cu strigătele, ei au spart ușa, și intrând, l-au aflat despuiat, cu capul gol, zăcând într-un lac de sânge.

— Ce-i asta? l-au întrebat. Ai înnebunit?

— Nu, a răspuns Halif. Dar am bani și mă tem ca nu cumva să mi-i ceară califul! Și fiind hotărât să nu-i dau dacă-mi cere, va porunci să fiu schingiuit, și am vrut să văd dacă am sau nu piele bună pentru bătaie...

Auzind acestea, oamenii i-au spus că e nebun și afurisit, și că mai bine s-ar culca... Ce, adică, are o mie dinari, încât să i-i ceară califul?

— Am numai nouă, a răspuns Halif.

— Pe Alah! Trebuie să aibă mulți bani! au adăugat oamenii, și l-au părăsit, minunându-se de lipsa lui de minte.

Halif a luat aurul, l-a învelit într-o basma, gândindu-se să-l ascundă. Dacă-l îngroapă, putea fi găsit și luat. De-l dădea

în păstrare cuiva, păstrătorul ar fi putut tăgădui primirea. De-l poartă sub turban, poate fi jefuit. De-l leagă în mânecă, hoții îi pot tăia mâneca...

În sfârșit, uitându-se la tivul gulerului, și-a spus:

— „Iată un loc bun, aici, sub gâtulejul meu, aproape de gură. Dacă cineva va vrea cumva să apuce banii, îi voi apuca cu gura și-i voi înghițiți”...

Deci și-a pus banii în tivul gulerului, dar n-a dormit toată noaptea, de oboseală, tulburare și teamă.

A doua zi dimineață, s-a dus iar la pescuit. A intrat până la genunchi în apă și a aruncat plasa cu atâta putere, încât, din cauza smuciturii, punga cu aur i-a căzut în apă. Halif s-a dezbrăcat repede, s-o caute. Și-a scos turbanul și s-a scufundat, dar punga n-a găsit-o.

— Nu se află ocrotire decât la Alah. Stăpânul mărilor, a spus, la urmă. Și a stat așa, la țarm, până la rugăciunea de prânz.

În vremea asta, cineva se uita la el de departe cum se tot scufundă și iar iese la fața apei. Cum veșmântul și turbanul îi zăceau departe, în soare, și cum nimeni altul nu era de față, omul acela a așteptat până ce Halif s-a scufundat iar, și s-a furișat, i-a luat veșmintele și a fugit. Când a ieșit iar la suprafață și nu și-a mai găsit veșmintele, Halif s-a întristat foarte, s-a urcat pe o movilă, poate-poate va zări pe cineva, să-l întrebe, dar n-a văzut pe nimeni.

Dar tocmai atunci Harun-al-Rașid, stăpânitorul dreptcredincioșilor, se întorcea de la vânătoare, și văzând de departe, pe-o movilă, un om în pielea goală, a spus vizirului Djafar:

— Vezi și tu ceea ce văd eu, Djafare?

— Văd un om gol pe-o movilă!

— Și cine să fie, oare?

— Poate vreun paznic de câmp!

— Poate că e om evlavios, a reluat califul. Vreau să mă duc

la el, să-i cer să se roage pentru mine... Tu rămâi aici, Djafare...

Și luminatul calif s-a dus la Halif. L-a salutat și l-a întrebat cine e, și a răspuns Halif, neștiind că-l are-n față pe calif:

— Cum, nu mă cunoști? Sunt pescarul Halif...

— Și oare un pescar nu are măcar un veșmânt de lână și un turban?

„El mi-a luat veșmântul”, s-a gândit Halif, când l-a auzit grăind astfel pe calif... Și coborând de pe movilă, Halif a spus către calif:

— Știam eu că glumești! Am văzut doar că tu mi-ai luat veșmintele!

— Ce fel de veșminte? a răs dreptcredinciosul calif.

— Pe Alah, a răspuns Halif. Dacă nu-mi dai veșmintele, îți sfărâm ciolanele cu bâta asta!

— Dar, pe Alah! S-a mirat luminatul calif de vorba lui Halif. N-am văzut niciun fel de veșminte...

Pe Alah! a adăugat Halif către calif. Am să mă țin de tine, să văd în ce casă intri, și am să te părăsc după aceea la agie, să te înveți minte, să mai glumești altă dată cu mine! Nimeni altul nu-mi putea lua veșmântul și turbanul, și dacă nu mi le dai înapoi îndată, te zvârl jos de pe măgar și te bat până nu te mai miști!

Și Halif a apucat măgarul califului de căpăstru, încât califul gândea în ce năpastă intrase cu acest nebun!...

Și și-a dezbrăcat veșmântul său în preț de o sută de dinari și a spus:

— Ia acest veșmânt și lasă-mă în plata lui Alah!

Pescarul a luat veșmântul, l-a îmbrăcat, dar fiindu-i prea lung l-a tăiat de sub genunchi, și din bucata tăiată și-a făcut turban.

— Cine ești și ce meserie ai? l-a întrebat după aceea pe calif. Ești trâmbițaș de bună seamă...

— Pe ce cunoști că aș fi trâmbițaș? s-a mirat califul.

— Te cunosc pentru că mâinile tale sunt atât de mari și gura strânsă pungă...

— Ai dreptate, i-a răspuns califul.

— Nu-i așa? a reluat Halif. Mai bine ține-te de mine și te voi învăța meseria de pescar, căci e mai bună decât cea de trâmbițaș, și e și mai cinstită...

— Cu plăcere! a răspuns califul. Vreau să văd dacă pot învăța sau nu!

Și zicând astfel, l-a urmat pe pescar la fluviu, și pescarul a intrat în apă, îndemnându-l și pe el. Harun-al-Rașid a intrat în apă, a luat plasa, și pescarul îi arăta cum s-o, arunce. Astfel, stăpânul dreptcredincioșilor aruncând plasa, când a vrut s-o scoată și-a dat seama că era nespus de grea.

— Dacă s-a prins de vreo piatră, îl învăța pescarul, s-o tragi încet, să nu rupi plasa, căci altfel, pe Alah! Îți iau măgarul...

Însă califul a început a râde, și a tras plasa încet, și a scos-o plină de pești. Și văzând pescarul una ca asta, aproape că a înnebunit de bucurie.

— Mare noroc ai la pescuit, o, trâmbițașule, a strigat el. De-acum nu te mai las să te desprinzi de lângă mine! Aș vrea însă să te duci la piața de pește, să-l cauți pe pescarul Hamid în prăvălia lui și să-i spui așa: „învățătorul meu! Pescarul Halif te salută și te roagă să-i trimiți două bucăți de brânză și un coș, căci azi îți va aduce mai mult pește decât ieri...”

— Jur pe capul meu, învățătorule! a spus califul râzând, și s-a urcat pe măgar, și a mânăat să-l ajungă pe Djafar, și i-a spus ce i s-a întâmplat cu Halif pescarul:

— Ascultă bine, Djafare! Spune hadâmbilor că voi da câte un dinar celor ce-mi vor aduce câte un pește de la acest pescar, căci vreau să și gust din ce-am prins...

Djafar a spus îndată hadâmbilor porunca stăpânului, arătându-le unde se află pescarul. Și s-au dus hadâmbii și

au cumpărat peștii, încât în cele din urmă îi rămăseseră lui Halif doar doi. Halif a intrat cu ei în apă, și iată că tocmai atunci a venit ultimul hadâmb, și văzându-l cum mereu se scufundă cu doi pești în mâini, l-a întrebat:

— Ce ai în mână, Halife?

— Doi pești!

— Dă-mi-i mie, Halife, și-ți dau o sută dinari...

— Dă-i încoace! a răspuns pescarul, și hadâmbul a adăugat:

— Urmează-mă în seraiul califului, și-i vei primi acolo...

Hadâmbul a luat peștii și s-a dus la seraiul califului, iar Halif a ieșit din apă și s-a îmbrăcat, dar veșmântul primit de la stăpânitorul dreptcredincioșilor abia îi ajungea până la genunchi. S-a încins cu o funie, a luat bucata tăiată ca turban și a pornit spre cetate. Toți oamenii râdeau și se minunau:

— De unde ai acest veșmânt, Halife?

El însă nu le răspundea, ci întreba, la rândul-i, unde stă califul cu locuința, și a tot întrebat, până a nimerit. Cum a ajuns la poarta seraiului, l-a văzut chiar croitorul care cususe veșmântul califului, și cunoscându-l pe pescar, l-a întrebat:

— De unde ai acest veșmânt stricat așa de îngrozitor?

— De la un trâmbițaș tânăr... a răspuns Halif, și s-a dus la ușă, și l-a văzut pe hadâmbul cu cei doi pești.

— Dă-mi suta de dinari! a strigat Halif.

— O să-i primești, n-ai grijă! a răspuns hadâmbul, și tocmai atunci s-a arătat Djafar, și auzindu-l pe Halif cerând una sută dinari, s-a dus tot atunci la calif:

— O, stăpânitor al dreptcredincioșilor! A venit Halif, învățătorul tău, și cere slujitorului suta de dinari...

Califul i-a spus să-l cheme numaidecât. Djafar a ieșit repede.

— Halife, i-a spus el, băiatul acela, trâmbițașul, vrea să-ți

judece pricina...

Halif a intrat cu Djafar în serai, și văzându-l pe calif cu un turban mare și scriind, l-a întrebat:

— Te-ai lăsat de trâmbiță, flăcăule, și te-ai făcut cetitor în stele?

— Ia aminte! i-a răspuns califul. Am în față trei file scrise! Fă bine și alege una!

Pe o filă scria că pescarul să primească un dinar, pe a doua, o sută, iar pe a treia, o sută de lovituri, și se vede că Alah a vrut ca Halif să apuce chiar fila cu bătaia, și a fost culcat la pământ și miluit cu suta de ciomege.

— Pe Alah! Striga el. Tare frumos din partea ta, trâmbițașule! După ce te-am făcut om, învățându-te a pescui, tu te-ai făcut astrolog, să capăt din cauza ta bătaie! Rușine să-ți fie...

— O, pescarule! a răspuns califul, și leșina de răs. Nu te teme, căci atâta ți-a fost nenorocirea!

Și a poruncit vistiernicului să-i dea suta de dinari. Cum a luat banii, Halif s-a dus în piața de lăzi și a văzut acolo multă lume adunată. Portărelul striga:

— Vindem o ladă încuiată! Nouăzeci și nouă dinari!

Halif și-a făcut loc prin mulțime:

— Dau eu o sută! a strigat el, și portărelul a luat banii. Îndată hamalii au și început să se certe între ei, care să ducă lada.

— O ladă ca asta se cuvine să fie dusă numai de Sarik, a strigat unul, și a înșfăcat lada, și a pornit în urma lui Halif. „Acum n-am nici cu ce plăti hamalul... își spunea Halif, îngândurat foarte. Alah, cum să ies din încurcătură? Am să-l port pe ulițe până nu mai poate, după aceea iau eu lada și o duc acasă...”

Și astfel au rătăcit de la amiază până seara târziu, și hamalul ofta și întreba:

— Pe Alah, stăpâne! Unde ți-i casa?

— Ieri am știut, dar azi am uitat deodată... răspundea Halif.

— Dă-mi ce-i al meu, și să-ți rămână lada de cap... bombănea hamalul.

— De ce te mâinii așa de repede, omule? Mergi încet, înainte, până-mi aduc aminte unde mi-i casa, căci și banii îi am acasă, și uite, de azi dimineață îmi bat capul să-mi aduc aminte unde stau...

Deodată a trecut un cunoscut și l-a întrebat ce caută...

— Caută nevoia, sau o bătaie! a răspuns Sarik, hamalul. Acest mincinos dreptcredincios spune că nu știe unde stă... Unde-i casa lui Halif?

— Iat-o! a răspuns trecătorul și i-a arătat numaidecât o casă.

— Aș fi vrut, dreptcredinciosule șarlatan, să nu te fi născut... l-a binecuvântat Sarik pe Halif, apoi a pornit iar în urma lui, până au ajuns.

Sarik a pus lada jos:

— O, tu dreptcredinciosule pungaș! Fie-ți partea sărăcia și suferința! De douăzeci de ori am trecut pe-aici, și dacă mi-ai fi spus, n-ar fi curs din mine atâta sudoare... Fă bine și-mi dă banii, că n-am când sta...

— Dar cum vrei să fie banii: de aur, sau de argint? Până te gândești tu cum să fie, eu intru în casă și mă și întorc...

Și Halif a intrat în casă, a apucat un ciocan bătut cu patruzeci de ținte, potrivit de ucis cămila, și cum a ieșit, s-a aruncat asupra hamalului.

— Stai! Stai! Pe Alah, dreptcredinciosule, nu-mi datorezi nimic! a răcnit Sarik și a rupt-o la fugă.

*
* *

Când vecinii l-au văzut pe Halif venind acasă, întâi l-au

întrebat de unde are veșmântul, pe urmă de unde are lada.

— O am de la băiatul meu, Harun-al-Rașid, califul din Bagdad! a răspuns Halif, și ei și-au spus că e nebun de-a binelea, și dacă-l va auzi califul, va porunci să fie spânzurat de ușa casei, împreună cu toți vecinii...

Apoi l-au ajutat să bage lada în casă și s-au dus la culcare, căci de mult muezinii strigaseră ceasurile nopții.

După însemnările marilor cronicari din Bagdad, cu lada cumpărată de Halif era o istorie lungă și încurcată; după cum se spune în cronici, având stăpânitorul dreptcredincioșilor o roabă turcoaică, numită Cuta Alculuba, sau Pâinea Inimii, și iubind-o foarte, a stârnit asupra-i dușmănia califoaei Sovaida. Aflând deci aceasta de Cuta Alculuba, o suferea ca sarea-n ochi, și într-o zi, în timp ce califul era la vânatoare, califoai a chemat-o pe turcoaică la dânsa, și s-au întins mesele. Și dându-i să bea vin, a pus în cupă un adormitor, încât Cuta Alculuba a adormit ca moartă. Îndată, califoai Sovaida a chemat un slujitor de taină, și acesta a închis-o pe Cuta Alculuba în ladă, și a pus-o pe un catâr, și a și pornit s-o arunce în apa Tigrisului, dar trecând pe la piața de lăzi, careva s-a arătat gata să cumpere lada.

— O vând, însă numai așa, încuiată! a spus slujitorul, și tocmai atunci trecea pe-acolo Halif, și a cumpărat-o cu suta de dinari...

Într-un târziu, pe când Halif dormea pe ladă, Cuta Alculuba s-a trezit din somn, și văzându-se închisă, a strigat o dată, încât Halif a sărit ca împuns cu acul, a deschis fereastra și a prins a răcni:

— Săriți, musulmani! Ajutor! Ajutor, bunilor musulmani, căci în lada mea sunt diavoli...

— Ce-i cu tine, nebunule? Îl întrebau vecinii mai apoi.

— În ladă sunt diavoli! i-am auzit cum strigă... Jur pe Alah și pe mantia Proorocului...

— Culcă-te și dormi, că ne-ai chinuit destul, afurisite-ar Alah! Lasă nebunia...

— Dar cum să dorm eu cu diavolii în casă? se văieta Halif, și vecinii l-au tot ocărât, și în cele din urmă el s-a întors în casă.

— Unde mă aflu? a întrebat numaidecât Cuta Alculuba din ladă, și Halif a țâșnit afară:

— Săriți, vecini! Nu mai stați, vecini! Săriți...

— Ce-i cu tine? De ce ne chinuiești? l-au luat vecinii la zor.

— Jur, vecini, că în lada mea sunt diavoli, căci l-am auzit pe unul întrebând unde se află...

— Unde se află? Se află, ca și tine, în iad, Halife, și-ți chinuiești vecinii! Du-te și te culcă! Mai bine nu te-ai fi născut, nenorocitul!

Astfel auzind, Halif s-a întors în casă, tremurând de spaimă, și după câțva timp iar a auzit-o pe Cuta Alculuba:

— Mi-i foame, dreptcredincioșilor! Unde mă aflu?

— Săriți, vecini! Săriți! Dați năvală, vecini! Ajutor... Așa răcnea Halif, zbughind-o pe ușă afară, și vecinii iar au ieșit în uliță:

— Dar ce ți s-a mai întâmplat, nebunule?

— Dracii din ladă cer mâncare! Iată, jur pe Alah că i-am auzit cu urechile mele...

Vecinii s-au sfătuit între dânșii, și crezând că lui Halif îi era foame și că-i va necăji toată noaptea, i-au adus un coș cu pâine, carne, legume și ridichi.

I-au hotărât:

— Dacă mai scoți o vorbă după ce înfuleci, te batem până-ți rupem coastele...

Halif le-a mulțumit bucuros, a luat coșul cu merinde și a intrat în casă, s-a așezat pe ladă și a început să-și care bucatele la gură cu amândouă mâinile.

— O, musulmani! Descuiați lada! a strigat Cuta Alculuba, pe când mânca el mai bine.

Halif s-a ridicat, a luat o piatră, și spărgând lada, a văzut o fată frumoasă ca soarele. Avea fruntea luminoasă, fața ca luna, obrajii îmbujorați și glas cald. Veșmântul ei prețuia pe puțin o mie dinari, dacă nu mai mult.

— Pe Alah! a strigat Halif, privind-o cu gura căscată. Cât de frumoasă ești!

— Taci și spune-mi cine ești? l-a întrerupt ea.

— N-ai auzit de Halif, pescarul?

— Lasă asta! De unde să aud? Cum am ajuns aici?

— Te-am cumpărat, și acum ești roaba mea...

Văzându-l ea îmbrăcat în veșmântul califului, a vrut să știe de unde-i are, și el i-a spus toată istoria de la un capăt la altul, și Cuta Alculuba și-a dat seama că e vinovată Sovaida, califoia. A stat de vorbă cu Halif până dimineața, și pe la întâia strigare a muezinilor ia cerut toate cele trebuitoare scrisului, și după ce a sfârșit de alcătuit epistola, a împăturit-o și i-a dat-o:

— Ia epistola, Halife, și du-o la bazarul giuvaergiilor, și dă-o lui Ibn Alucab...

Și astfel Halif l-a găsit pe Ibn Alucab și i-a dat epistola, și acesta a sărutat-o, apoi a citit-o. Iată cuprinsul ei:

„De la femeia Cuta Alculuba, către dreptcredinciosul giuvaergiu Ibn Alucab; să afle slăvitul giuvaergiu că îndată ce va primi aceste rânduri, să ne pregătească o locuință înzestrată cu covoare, vase, robi și roabe, și tot ce e de trebuință pentru a se putea locui într-însa. Și după ce tot lucrul va fi gata, să binevoiască a-l duce pe purtătorul acestei epistole la baie, și să-l îmbrace cu veșmintele cele mai de preț; și în toate, slăvitul Ibn Alucab să se poarte bine cu purtătorul”...

— Cuvântul ei e poruncă pentru mine, a spus giuvaergiul, și a încuiat casa de negoț, și s-a dus cu Halif la baie, și a

poruncit unui băieș să-l slujească cum se cuvine. Apoi a făcut rost de tot ce-i poruncise Cuta Alculuba.

— Pe Alah, musulmani! Ce-am făcut că m-ați închis aici? întreba Halif în vremea asta, crezând că baia e închisoare.

Băieșii au răs de el, l-au așezat pe marginea căzii, i-au apucat picioarele și au prins să-i frece tălpile, dar crezând Halif că vor să-l bată, s-a smucit și l-a apucat pe unul de picioare, l-a ridicat în sus și la trântit așa de tare de pământ, încât aproape că i-a rupt coastele! Și văzând ceilalți băieși una ca asta, abia și-au smuls prietenul din mâinile lui Halif. Apoi l-au spălat cum trebuie, și Ibn Alucab i-a adus un veșmânt de preț și un catâr bine înșeuat.

— Cum să-l încălec? S-a speriat Halif. Dacă mă zvârle și-mi rup coastele?

A încălecat totuși, după multă bătaie de cap, și împreună cu Ibn Alucab au mers spre casa pregătită.

Cum au ajuns, Halif a văzut-o pe Cuta Alculuba înconjurată de robi și roabe. La ușă sta un paznic cu toiag. Cum l-a văzut pe Halif, i s-a închinat și i-a sărutat mâna.

Și a văzut Halif înăuntru atât de frumoase lucruri, încât aproape i-au luat ochii și mințile.

Robii, roabele și slujitorii i-au sărutat mâna pe rând, urându-i să-i fie de bine, iar când s-a apropiat de Cuta Alculuba. Ea s-a ridicat, l-a luat de mână și l-a așezat pe-un divan înalt, și i-a dus apoi un castronaș cu sirop de trandafiri, și Halif l-a băut până la strop, și după aceea își linge degetele, după ce mai întâi linsese castronul gol... Cuta Alculuba l-a oprit de la astfel de deprinderi, râzând binevoitoare, dar Halif a răspuns:

— Chiar dacă năravul miroase rău, siropu-i bun...

Apoi, ea a poruncit să i se aducă în față o masă plină cu mâncăruri, și el a mâncat până s-a săturat, și i s-a adus un vas de aur și un lighean, și el și-a spălat mâinile și s-a simțit fericit foarte...

*
* *

În vremea asta, întorcându-se califul de la vânătoare și nemaigăsind-o pe Cuta Alculuba, și întrebând de ea, califoia Sovaida i-a spus că a murit!

— Să dea Alah să trăiești tu ani mulți, preamărite stăpân al dreptcredincioșilor! a adăugat califoia. Iată aici mormântul Cutei Alculuba...

Califoia Sovaida săpase, într-adevăr, în mijlocul seraiului, un mormânt, și ridicase deasupra o cupolă. Acum își pusese veșmânt de doliu și se arăta îndurerată nespuse spre a-l păcăli pe stăpânul dreptcredincioșilor în lege...

Și aflând Cuta Alculuba între timp de întoarcerea dreptcredinciosului calif, a spus către Halif:

— Du-te repede și fă o baie și întoarce-te repede...

Și cum s-a întors el, Cuta Alculuba l-a îmbrăcat într-un veșmânt în preț de o mie de dinari, l-a învățat cum să se poarte și l-a trimis la stăpânitorul dreptcredincioșilor să-l poftască să-i fie noaptea aceea oaspetele său...

Halif a încălecat pe catâr, apoi, însoțit de un alai de feciori și robi, a pornit spre seraiul lui Harun-al-Rașid, și toți se minunau de frumusețea lui.

Când l-a văzut hadâmbul care-i cumpăraseră cei doi pești cu o sută dinari, s-a dus la calif și i-a spus aproape speriat:

— O, stăpânitor al dreptcredincioșilor! Halif, pescarul, a ajuns sultan, căci poartă veșmânt de o mie dinari...

— Pace ție! a început mai apoi Halif, în fața califului. O, tu, stăpânitor al dreptcredincioșilor și înlocuitor al stăpânului lumii! Ocrotitor al credinței celei drepte! Alah cel preamărit să-ți dea o mie de ani luminoși și fericiți! Hotărârile tale să fie tari ca piatra și fără moarte ca marmura, și să urci scara cea mai înaltă a rangurilor!

Califul îl privea uimit.

— Spune-mi, Halife, de unde ai acest veșmânt?

— Din casa mea, stăpân al dreptcredincioșilor!

— Dar cum? Ai casă?

— Da, am! Și te rog, preaînalte stăpâne, să poștești pentru astă-seară la mine, în ospeție...

— Singur?

— Vino cu cine vrei!

— Îți vom fi oaspeți la noapte, i-a spus califul, și Halif a sărutat pământul din fața lui, a încălecat și s-a întors acasă, însoțit de mulți hadâmbi.

— Uită-te la Halif, Djafare! se minuna apoi califul. Ai văzut ce catâr are, ce veșmânt și câți hadâmbi? Și când te gândești că până ieri era de mila lumii...

Apoi, seara, cu cât califul se apropia, Halif îi așternea drumul cu mătăsuri, damascuri și atlasuri.

— În numele lui Alah, poștește, stăpânitor al dreptcredincioșilor! a strigat apoi Halif către calif, la prag.

— A cui e casa asta? l-a întrebat califul pe Djafar.

— Ea neguțătorului Ibn Alucab, starostele giuvaergiilor...

Califul a descălecat, a intrat împreună cu ai săi și a văzut o sală înaltă și largă, acoperită cu covoare. S-a dus la jilțul pregătit, așternut cu șapte covoare și sprijinit în patru coloane de fildeș, și mult îi plăcea califului tot ce vedea! I s-a înfățișat Halif, urmat de servi și hadâmbi, cu felurite băuturi și siropuri de lămâie și trandafiri, amestecate cu mosc. Întâi a îmbiat Halif, apoi l-a cinstit și pe calif, și s-au întins mesele...

— O, stăpâne! a spus Halif către calif, sărutând pământul din fața lui de trei ori. Îngăduit fie-mi să poruncesc vinului să vină și lumânărilor să fie aprinse...

Și primind Halif încuviințarea, a părăsit încăperea, și califul s-a întors spre Djafar, vizirul său:

— Jur pe capul meu, o, Djafare! Casa și tot ce cuprinde

casa e a lui Halif! El poruncește aici ca un stăpân, și mă mir foarte de unde i-a venit norocul și bunăstarea! Mai mult mă mir de înțelepciunea acestui om, o, Djafare! Cum oare și-a însușit așa, deodată, atâtea virtuți și bună cuviință? Dar când Alah vrea să binecuvânteze omul, întâi îi înmulțește mintea, pe urmă îi dă averile...

În timp ce vorbeau ei așa, Halif se întorsese cu un slujitor, amândoi încinși cu brăie de aur, strălucitoare ca luna. Și au întins pe masă o pânză roșie ca para focului, și au așezat pe ea vase chinezești, sticle zvelte, cupe de cristal, burdufuri și câni de toate culorile. Și pe toate le-au umplut cu vin limpede și vechi, mirosind ca moscul cel mai fin, îndreptățind cuvântul poetului:

*„Din tâmpine cântați-mi mereu, și din țimbal!
Înveșmântarăm vinul în auriu pocal!
Sunt stropii lui, cerceii cu perle, la urechi;
Frumos ca o mireasă acum e vinul vechi...”*

Cupele cu vin răspândeau miresme îmbătătoare și cele mai ademenitoare zaharicale erau așezate lângă ele. Și a închinat Halif pentru calif, urându-i viață lungă și plină de fapte de vitejie.

— Dar, a adăugat Halif către calif: îl rog pe stăpânul dreptcredincioșilor să-mi îngăduie acum să-i înfățișez o cântăreață cu lăută...

— Facă-se voia ta! a răspuns preamăritul calif către Halif, iar acesta, după ce a sărutat pământul în fața lui, a intrat într-o încăpere alăturată și s-a întors cu frumoasa Cuta, care avea acum vâl pe față și era împodobită cu giuvaeruri.

A sărutat și ea pământul în fața stăpânitorului dreptcredincioșilor. Apoi și-a strunit lăuta. Și a cântat atât de frumos, încât toți cei de față se înălțaseră într-o culme a desfătării. La urmă ea a cântat următoarele versuri:

*„Te-ntreb, pe toate farmecele Firii:
Se pot întoarce zilele iubirii?
Mai gunguri-va dulcele hulub,
În inimă la Cuta Alculuba?”*

Ascultând-o, califul nu-și mai putea stăpâni durerea. Și-a sfâșiat veșmântul, și când a căzut în leșin, Cuta Alculuba i-a făcut lui Halif un semn și i-a spus să se ducă să deschidă lada și să-i aducă ce va găsi în ea, căci pusese în ladă un veșmânt de-al califului. Când acesta s-a trezit și și-a văzut veșmântul, s-a încredințat că într-adevăr cântăreața era Cuta Alculuba.

— O! a strigat el. Oare e ziua învierii din morți? Oare visez?

— Ba, a răspuns Cuta Alculuba. Trezi suntem, preafericite stăpâne! Mai trăiesc, și încă din cupa morții nu am gustat...

Apoi i-a povestit tot ce s-a întâmplat până în ziua aceea, și califul s-a ridicat, a îmbrățișat-o, și luând-o de mână era gata să pornească spre seraiul său, când deodată pescarul Halif a strigat:

— Pe Alah! Purtare e aceasta? De la început ai fost nedrept cu mine, și ai rămas nedrept...

— Așa este... a răspuns măritul calif către Halif.

Și a poruncit vizirului Djafar să-i dea pescarului cât și ce va vrea, încât acesta i-a dat în dar o cetate, al cărei venit era de zece mii dinari pe an, iar Cuta Alculuba i-a dăruit casa cu tot ce se afla: covoare, perdele, hadâmbi, roabe și robi, slujitori tineri și bătrâni.

Astfel, prin istețimea lui, Halif a câștigat o avuție mare, s-a însurat și a trăit în fericire și bunăstare și ținut în cinste de toți. Iar califul i-a făcut marea cinste de a-l numi soț de chefuri, și astfel pescarul a dus o viață din cele mai frumoase, mai plăcute și mai vesele, până la moarte! Cât a trăit, la casa lui mereu se întindeau și se strângeau mesele...

Sfârșind acest basm, Șeherazada a spus:

— Dar basmul n-a fost nimic, față de cel al neguțătorului Ghanem...

— Dar cum e acel basm? a întrebat Riar-Șah.

Și Șeherazada a început, în timp ce seara se lăsa și Alah cu mâna lui de mătasă aprindea luceferii... laudă lui, în vecii vecilor, pân-la istovirea pulberilor și timpului...

ISTORIA LUI GHANEM; ÎNTÂMPLĂRILE ȘI PĂTIMIRILE LUI...

Află, o, preafericite șah, că trăia în vremuri de demult un neguțător bogat, care avea un fecior frumos ca luna plină și deosebit meșter al cuvântului. Numele lui era Ghanem Ibn Ejub. Și avea Ghanem o soră frumoasă și drăgăstoasă, numită Fitnah.

Și iată că murind tatăl lor, le-au rămas moștenire multe bogății, printre altele și o sută de baloturi de mătăsuri, mosc și scoici de mărgean, și toate trebuiau duse la Bagdad, și după câtva timp Ghanem se și pregătea de plecare.

Și-a luat rămas bun de la mamă, soră și vecini, și a pornit la drum, încrezător în Alah cel preamărit, care i-a hărăzit o călătorie fericită până la Bagdad, în tovărășia unor neguțători. Și cum a ajuns, a închiriat o casă frumoasă, a înzestrat-o cu covoare, perne și perdele, apoi a dus la bazar mărfurile, cămilele și catârii, și el a rămas în casă, să se odihnească.

Neguțătorii de vază au venit să i se închine. Și după ce s-a odihnit, Ghanem s-a dus la bazar, și neguțătorii l-au întâmpinat și i s-au plecat cu cinste. El și-a dus mărfurile la starostie. Astfel și-a vândut, timp de un an întreg, toate mărfurile, bucată cu bucată.

Însă într-o zi, la începutul celui de-al doilea an, când a vrut să intre în bazar, a găsit poarta închisă, și întrebând, i s-a spus că murise un neguțător și că ceilalți se duseseră să-l însoțească până la hotarul celor veșnice. Ghanem a aflat unde se afla locul de strângere a neguțătorilor, și s-a dus și el unde se făceau rugăciunile, apoi trista adunare s-a pus în mers spre cimitir, în urma mortului.

Și așa, au ieșit din cetate, au trecut printre morminte, până au ajuns la groapă, și au fost aprinse lumânările și lămpile. Mortul a fost coborât în mormânt și s-au citit versetele din Koran, și neguțătorii s-au așezat și s-a așezat și Ghanem.

Și au stat și au ascultat cu evlavie versetele tânguitoare, până la ceasul înserării, când a fost adusă cina și au mâncat până s-au săturat, apoi și-au spălat mâinile. Când s-au așezat din nou, Ghanem era neliniștit foarte, căci se temea de hoți și se gândea că era străin și cunoscut ca om bogat, și dacă-și petrecea toată noaptea în afara casei, hoții ar putea să-l prade. De aceea s-a ridicat și și-a cerut iertare și a pornit spre porțile cetății. Însă fiind pe la miezul nopții, a găsit porțile încuiate. De mult nu mai intra și nu mai ieșea nimeni. Căinii lătrau și lupii urlau prin apropiere. Ghanem s-a întors și și-a spus: „Până mai înainte eram îngrijorat de avutul meu, și acum trebuie să-mi fie frică și pentru viața mea”...

S-a întors deci și și-a căutat un loc unde să-și poată petrece noaptea, și a găsit un mormânt înconjurat de patru ziduri, având lângă el un curmal. Ușa era de piatră. A intrat în mormânt să doarmă, dar n-a pus geană pe geană, de frică și groază. S-a sculat, a deschis ușa să iasă și a zărit departe, dinspre porțile cetății, o lumină palidă, venind spre dânsul. S-a înspăimântat. A închis ușa la loc, s-a urcat în curmal și s-a ascuns între crengi. Când lumina s-a apropiat, a zărit trei robi negri. Doi purtau o ladă, al treilea un topor și un coș. Când au ajuns foarte aproape de mormânt, cel cu topor a

întrebat:

— Ce ai, Savab?

— Dar tu ce ai, Kafur?

— Oare n-am fost astă seară aici și am lăsat ușa deschisă?

— Așa e!

— Și acum ușa e încuiată...

— O, voi, oameni lipsiți de minte, a strigat al treilea, nu știți oare că aici vin păstorii din Bagdad și-și pasc turmele, și că la căderea nopții închid ușa, de teamă să nu iasă din mormânt niște spirite?

— Ai dreptate! Au spus ceilalți. Cu toate că ești cel mai prost, de data asta ai nimerit-o bine...

— O, a răspuns acesta. N-aveți decât să nu mă credeți, până vom ajunge la mormânt!

Auzind Ghanem aceste cuvinte, gândea:” O, tu, cel mai afurisit dintre robi, să nu-ți ierte Alah păcatele, cu mintea și înțelepciunea ta! Nu se află altă ocrotire, decât la Alah cel preamărit! Cum să scap din mâinile acestor robi?”

În vremea asta, cei cu lada îl îndemneau pe cel cu topor:

— Hei, Savab! Urcă-te pe zid și deschide ușa, căci noi am obosit de când tot purtăm lada asta!

— Prea bine! a spus Savab. Mintea mea puțină mă sfătuiește să ne temem și că e mai bine să aruncăm lada peste zid...

— De ce? l-au întrebat ceilalți. Dacă o aruncăm, se sparge!

— Mi-i teamă să nu fie pe-aici niște hoți, să ne omoare. Oare nu vin noaptea astfel de oameni, în astfel de locuri, pentru a-și împărți prada?

— Prostănacule! i-au răspuns cei cu lada. Cum să vină hoții aici?

Și au pus lada jos.

— O, prietene! a spus unul. După atâta drum, cu lada în spinare, suntem prea obosiți! Ne aflăm în plin adânc al nopții! Putere să ascundem lada nu mai avem! Eu unul spun

să ne odihnim trei ceasuri, și după aceea să facem ce avem de făcut... Și ca să nu adormim, între timp să ne istorisim ce ni s-a întâmplat mai grozav în viața noastră...

AGĂȚAT ÎN CURMAL, GHANEM ASCULTĂ ISTORIA LUI KAFUR, ROBUL CU BETEȘUG...

— O, fraților! a început primul, pe nume Kafur. Istoria mea începe de la vârsta de opt ani, când am fost răpit de la ai mei. De atunci, o dată pe an, păcăleam neguțatorii de robi și-i ațâțam pe unii împotriva altora, astfel încât până la urmă se săturau de mine și mă duceau la târg să mă vândă iar.

Odată, pe când vânzătorul striga că vinde un rob cu beteșug, fiind întrebat ce beteșug am, el a răspuns că în fiecare an trânteam câte o minciună! Auzindu-l astfel. S-a apropiat un mare negustor, călare pe catâr:

— Și cât ceri pentru robul acesta cu beteșug?

— Șase sute dirhami! a răspuns vânzătorul, și neguțătorul a adăugat:

— Prea bine! Îți dau și douăzeci pe deasupra!

Astfel, fraților, am fost dus în casa noului meu stăpân, și am fost îmbrăcat cum se cuvine, și l-am servit cu credință. După o jumătate de an binecuvântat și îmbelșugat, neguțatorii dădeau pe rând ospete, până a venit și rândul stăpânului meu să dea un mare ospăț, într-o grădină din afara cetății. Mâncăruri de tot felul au fost puse dinaintea oaspeților, și au mâncat, și au băut, și au petrecut în veselie, până la amiază, când stăpânul meu, având nevoie de un lucru de acasă, mi-a spus:

— Hei, robule! Ia catârul și trage un galop până acasă și adă-mi de la stăpâna ta cutare lucru!

Eu m-am suit pe catâr și am mânat galop spre casă. Dar

pe când mă apropiam, am început a plânge și a striga așa de tare, încât s-au adunat oamenii din mahala, cu mic cu mare, bătrâni și tineri. Și auzindu-mă, nevasta și fiicele stăpânului mi-au deschis ușa și m-au întrebat ce s-a întâmplat, și eu le-am răspuns plângând că stăpânul meu, în timp ce sta sub un zid vechi, zidul s-a prăbușit peste dânsul și l-a omorât; și că văzând eu una ca asta, am luat catârul și am venit galop să le dau de știre... Auzind acestea, soața și fiicele stăpânului au început să strige, să-și rupă veșmintele, să se lovească peste obraji, iar în jurul lor se adunau în vremea asta toți vecinii și slujitorii. Și ieșindu-și din fire, soața stăpânului a răvășit toate lucrurile din casă, a stricat divanurile și pervazurile, a spart geamurile și dulapurile, și după ce a murdărit totul cu noroi, a închis casa.

— Vai ție Kafure, mi-a spus ea. Ajută-mă! Ce stai ca prostul? Sparge vasele chinezești și sticlele!

Eu i-am îndeplinit porunca și am pustiit toate rafturile, cu tot ce era pe ele, am ieșit apoi pe terasă și am pustiit și acolo totul, apoi am strigat:

— Vai! Sărmanul stăpânul meu!

După aceea, stăpâna a părăsit casa, împreună cu fiii și fiicele, și mi-a poruncit să apuc înainte, să le arăt unde zăcea stăpânul mort, să-l scoatem de sub dărâmături, să-l ducem acasă într-o ladă și să-l înmormântăm cu cinste... Și eu mergeam înaintea lor și-l strigam cu jale pe stăpân, în timp ce ele răcneau în urma mea, care mai de care, și toată mahalaua s-a luat după noi: bărbați, femei, fete, băieți, tineri și bătrâni, și toți strigau grozav, se loveau peste obraji, plângeau. Am străbătut astfel, cu ei, toată cetatea, și toți oamenii ne întrebau ce s-a întâmplat, și aflând despre ce era vorba, spuneau că nu se află ocrotire decât la Alah cel preamărit, că stăpânul a fost bărbat ales, și fugeau la agie, să arate acolo cele întâmplate...

Și povestind ei acolo întâmplarea, agiul cel mare a luat cu

sine muncitori cu târnăcoape și coșuri, și a pornit și el, călare, în urma noastră. Eu mergeam în frunte și mă loveam peste față, mă văităm întruna, îmi puneam țărână pe cap...

Când am intrat în grădina unde era ospățul, am strigat tare:

— Vai de mine! Oh, vai, sărmana stăpâna mea! Cine se îndură de mine! Mai bine m-aș fi prăpădit eu în locul ei!...

Când m-a auzit, stăpânul meu s-a înspăimântat și a pălit:

— Ce-i cu tine, Kafure? Ce s-a întâmplat?

— Stăpâne! i-am răspuns. Când m-ai trimis acasă să-ți aduc nu știu ce, am văzut gardul casei prăbușit peste stăpâna mea și peste copiii ei...

— Și stăpâna a murit?

— Da! Stăpâne! Pe Alah! Nimeni n-a fost salvat, și bătrâna mea stăpână a murit prima!

— Nici măcar o fată n-a scăpat? m-a întrebat stăpânul, alb de groază.

— Nu! Nici măcar o fată!

— Dar cel puțin catârul a scăpat?

— Nu, stăpâne! Jur pe Alah! Și catârul e mort... Zidurile casei și ale grajdului s-au prăbușit și au acoperit și oile, și găștele, și găinile, și toate sunt acum o grămadă de carne. Nimic nu a fost cruțat!

— Nici măcar bătrânul tău stăpân, tatăl meu?

— Pe Alah, nu! N-a scăpat nimeni! Nu a rămas nici urmă din casă și din locuitorii ei...

Auzind acestea, stăpânul meu s-a îngrozit mai tare, și-a pierdut firea cu totul, și nu se mai putea ținea pe picioare sau să facă vreo mișcare! Parcă se frânsese de la jumătate. A prins să-și sfâșie veșmintele, și-a smuls barba, și-a lovit obraji până la sânge și striga:

— Vai! Copiii mei! Soața mea! Ce nenorocire, Alah! Cui i s-a mai întâmplat una ca asta?

Prietenii săi, neguțătorii, se jeluiau și ei, plângeau și-l

căinau și-și sfâșiau veșmintele.

Apoi, stăpânul meu a ieșit din grădină, amețit de durere, și neguțătorii îl urmau. Deodată însă au văzut un nour de pulbere și au auzit strigăte și vaiete, și uitându-se la cortegiul care se apropia, l-au cunoscut întâi pe agiu, venind cu tot poporul și cu familia neguțătorului, și toți strigau și plângeau.

Cum și-a văzut soața și copiii, stăpânul meu a sărit înspăimântat:

— Dar ce-i cu voi? Ce s-a întâmplat acasă?

— Alah fie binecuvântat pentru salvarea ta! au răspuns ei, și l-au înconjurat bucuroși, copiii i se agățau de gât, strigau și-l binecuvântau pe Alah...

— Ești teafăr și sănătos, stăpânul meu? Striga soața. Cum te-ai salvat? Și ce fac prietenii tăi, neguțătorii?

— Dar acasă ce s-a întâmplat?

— Suntem toți bine sănătoși. Casei noastre nu i s-a întâmplat nimic, a răspuns ea. Robul Kafur a venit acasă cu capul gol și cu veșmintele sfâșiate, strigând, și când l-am întrebat: „Ce s-a întâmplat, Kafure?” El mi-a răspuns că s-a prăbușit, peste tine și peste ceilalți neguțători, un zid al grădinii, și că toți ați murit...

— Pe Alah! a răcnit atunci stăpânul meu. Robul Kafur mi-a spus și mie, acum câteva clipe, că ați murit toți...

Și zicând acestea, stăpânul s-a uitat la mine cum strigam întruna și-mi puneam țărână pe cap; s-a uitat cum îmi spânzura după cap turbanul sfâșiat, și a prins a striga:

— Vai ție, Kafure, rob afurisit și fiu de cățea! Cu ce rost ai pus la cale toată blestemăția? Pe Alah jur că am să-ți smulg pielea de pe ciolane!

— Ba, stăpâne, am răspuns eu. Nu-mi poți face nimic, căci doar m-ai cumpărat cu tot cu beteușug! Am martori că ai convenit ca în fiecare an să spun câte-o minciună... Află însă că asta a fost numai jumătate de minciună. La sfârșitul

anului, am să spun și cealaltă jumătate, să fie minciuna întreagă...

— Câine și fiu de câine! Striga stăpânul. Asta înseamnă jumătate de minciună? Du-te de la mine! Mi-i martor Alah că ești liber...

— Pe Alah! am răspuns eu. Nu primesc libertatea, până nu trece anul, să împlinesc minciuna! Abia când minciuna va fi întregită, ai să mă poți vinde, cu beteșugul meu, cum m-ai cumpărat...

Pe când vorbeam noi așa, a ajuns și tot poporul, oamenii din mahala, bărbații și femeile. Și după ce au spus marelui agiu toată istoria, i-au arătat că aceasta ar fi doar o jumătate de minciună. Și auzind una ca asta, marele agiu și gealații lui au început să mă blesteme și să mă suduie. Însă eu râdeam și-l întrebam cum s-ar putea să-mi facă cineva vrun rău, când doar fusesem cumpărat cu beteșug...

Și întorcându-se acasă stăpânul meu, și găsind totul pustii, și stăpâna dând vina numai pe mine, că adică eu aș fi spart totul, stăpânul s-a înfuriat mai tare, spunând că în viața lui nu văzuse un mai mare ticălos ca mine, care mai are gură să spună că ceea ce a făcut ar fi doar jumătate de minciună! Dacă-i așa, cum arată atunci o minciună întreagă? De bună seamă că una întreagă ar distruge o cetate, dacă nu chiar două... Astfel zicând, stăpânul meu s-a dus la marele agiu și m-a pârât, și am căpătat o ciomăgeală pe cinste!

Apoi am fost vândut iar, la târgul de robi. Și am trecut astfel de la stăpân la stăpân, de la mărime la mărime, mereu am fost vândut și cumpărat, până am ajuns în seraiul stăpânitorului atoteredincioșilor. Însă sufletul meu este adânc mâhnit. Sunt la capătul puterilor!

În timp ce Kafur istorisea, ceilalți doi râdeau grozav. Și venind rândul următorului la povestit, acesta a spus că istoria lui era lungă, și nu mai era vreme, căci ziua era

aproape...

Și robii au prins a săpa o groapă între patru morminte, lungă și lată cât lada. Kafur săpa, și Savab căra pământul cu coșul, până ce au ajuns la adâncimea de jumătate stat de om. Apoi au slobozit lada în groapă, au acoperit-o cu pământ și și-au văzut de drum, încât curând Ghanem nu i-a mai văzut în negura nopții!

CE A MAI PĂȚIT GHANEM. FATA DIN LADĂ ȘI ALTE ÎNTÂMPLĂRI NEMAIPOMENITE...

Ghanem a așteptat până s-a făcut ziuă, și coborând din curmal, a ferit țărâna la o parte, până a dat de ladă, și a spart lacătul cu un pietroi, și când a luat capacul și s-a uitat înăuntru, a văzut o fată, numai ameită pesemne, căci respira încet... Era nespus de frumoasă și avea bijuterii scumpe poate cât prețul unui sultanat.

Ghanem și-a dat îndată seama că era la mijloc o lucrătură, și vrând s-o ajute, a scos-o din ladă și a culcat-o sub cerul liber, și respirând ea aer proaspăt, a început să strănute, să se înece și să tușească. Deodată, a lepădat din gât o bucată atât de mare de cretă otrăvită, încât ar fi putut ucide și elefantul.

Apoi, fata a deschis ochii, s-a uitat în jur și a început a se tângui cu glas limpede:

— Vai ție, vântule, că nu-l înviiorezi pe cel însetat! O, trandafir al disperaiților! Unde ești tu, floare a grădinii?

Și cum nimeni nu-i răspundea, ea a început iar:

— Unde ești, tu, Lumină a Zorilor? Dar tu, Pom al Perlelor?

Apoi, uitându-se mai speriată în jur, a adăugat:

— O, vai mie! Iată-mă-s îngropată printre morminte! Tu,

Alah, care cunoști cele tănuite și răsplătești toate în ziua învierii! Cine m-a adus, din încăperile mele, între aceste patru morminte?

— O, stăpâna mea! a grăit Ghanem în cele din urmă. Lasă încăperile, seraiurile și mormintele! În față îți stă robul tău, Ghanem, fiul lui Ejub, pe care, cel ce cunoaște toate tainele l-a trimis la tine, să te salveze din această nenorocire...

— O, fecior binecuvântat! Cum am ajuns eu aici?

— Stăpâna mea! a răspuns el. Te-au adus trei robi închisă în lada asta...

Și Ghanem i-a povestit apoi tot ce se întâmplase, cum și-a petrecut noaptea în locul acela și cum a scăpat-o de la moarte.

După ce a dat binecuvântare lui Alah, ea l-a rugat s-o așeze înapoi în ladă și să se ducă în cetate, să cheme numaidecât hamali cu măgari sau catâri, să ia lada s-o ducă acasă la Ghanem...

El a ieșit repede din cimitir. Se luminase de-a binelea. Oamenii intrau și ieșeau pe poarta cetății. El a năimit repede un hamal cu catâri. Au intrat în cimitir și au încărcat lada cu fata. După ce a ajuns acasă la el, a scos fata din ladă, și ea s-a pomenit într-o locuință ca lumea, cu covoare în culori plăcute, și după ce a văzut și mărfuri multe, și-a dat seama că Ghanem era neguțător bogat.

Când i-a spus că-i era foame, Ghanem s-a dus repede în piață și a cumpărat friptură de berbec, o farfurie cu dulciuri, fructe, vin și parfumuri, și fata a început a râde cu prietenie și l-a îmbrățișat...

— E vremea să afli ce-i cu mine... a spus ea, seara, și și-a descins un brâu, și citind Ghanem ce scria pe el, în scriitură de aur, a înțeles că fata era de rang și a rugat-o să-și spună istoria...

— O, feciorule! a început ea. Mă cheamă Cuta Alculuba și sunt aleasa califului, stăpânitorul dreptcredincioșilor! Am

fost crescută în seraiul său. Când m-am făcut mare, și califul m-a văzut, s-a îndrăgostit de mine, mi-a dat casă și roabe și aceste pietre scumpe. Într-o zi, când califul era dus la vânătoare, califoaia Sovaida, soața sa, a chemat-o la ea pe una din roabele mele, și făgăduindu-i bună răsplată, i-a poruncit ca în timp ce eu voi dormi să-mi bage în gură cretă otrăvită. După cum vezi, roaba a fost bună bucuroasă de cuvântul ei, și bucurându-se de banii primiți, a luat bucata de cretă, și când dormeam, mi-a băgat-o în gură. Am amețit. Nu m-am mai trezit. Eram ca moartă, ca pe ceea lume! După ce șiretlicul a reușit, m-au băgat în lada asta, și noaptea am fost scoasă din cetate și adusă în locul unde ai stat tu în curmal, și acolo s-au întâmplat lucrurile pe care le-ai văzut chiar tu, și m-ai adus aici, și m-ai îngrijit cu atâta credință... Ce s-o fi întâmplat între timp cu califul, nu știu! Iată-mi deci și rangul, și istoria!

*
* *

În vremea asta, califoaia Sovaida, cu cât se apropia timpul întoarcerii califului, se străduia să găsească un viclesug pentru a-i putea răspunde dacă o va întreba de Cuta Alculuba. S-a destăinuit unei babe, și întrebând-o ce trebuia să facă, ea a răspuns că bine ar fi dacă ar pune meșterii să facă un chip cioplit din lemn, după asemănarea și chipul Cutei Alculuba!

Și chemând califoaia meșterii, i-au cioplit un chip de lemn, după chipul și asemănarea Cutei Alculuba, și a poruncit apoi să se sape o groapă în mijlocul Seraiului. Și săpându-se groapa, au slobozit în ea chipul de lemn, zidind deasupra boltă și aprinzând lumânări de ceară și lămpi. Și poruncind apoi tuturor celor din serai să se înveșmânteze în negru, toți s-au înveșmântat în negru; apoi, califoaia a dat poruncă și

robilor, și hadâmbilor, și cămărașilor, să-și arunce noroi pe cap, la porțile seraiului, când se va ivi califul, și să strige toți, tânguindu-se:

— A murit Cuta Alculuba! Alah să se îndure, stăpâne, să-ți dea în loc alta, mai frumoasă!

Și a mai sfătuit-o baba pe Sovaida să spună califului că a înmormântat-o pe Cuta Alculuba în serai, pentru că i-a fost atât de dragă, și auzind aceste, califul va plânge și o va regreta; va porunci să se dea citire coranului și va veghea la mormânt. Iar dacă va fi să poruncească scoaterea fetei din mormânt, Sovaida să-l oprească, și chemând martori oamenii din jur, să-i spună ce păcat e să te uiți la o fată moartă. Și califul va crede că fata a murit cu adevărat, și va porunci să fie din nou coborâtă în mormânt, și va mulțumi Sovaidei pentru purtare...

Găsind Sovaida acest sfat bun, a dăruit babei o rochie scumpă și bani, și a poruncit să facă totul mai departe.

Și întorcându-se califul, și ajungând la serai, și văzând robii și roabele înveșmântate în negru, s-a cutremurat în inima sa foarte! S-a dus repede la Sovaida, și a găsit-o și pe ea înveșmântată în negru, și întrebând-o, ea i-a spus că murise Cuta Alculuba! Și auzind califul, s-a întristat, apoi, după trecerea clipei grele, a întrebat unde-i era mormântul.

— Află, o, stăpâne al dreptcredincioșilor! i-a spus Sovaida. Cuta Alculuba îmi era atât de dragă, încât am poruncit să fie înmormântată chiar în serai...

Așa cum sosise, în veșmintele de călătorie, califul s-a îndreptat spre mormânt, și a văzut covoare așternute, și lumânări de ceară, și lămpile aprinse.

Și mulțumind Sovaidei pentru buna purtare față de fată, califul se îndoia în sufletul lui, neștiind dacă trebuie s-o creadă sau nu, și a dat poruncă să fie scoasă din groapă. Cum însă a văzut giulgiul, s-a temut de Alah – așa cum bine spusese baba – și a poruncit să fie astupată groapa. A

chemat deci hogi și cititori în cărți și le-a cerut să citească neconținut la groapă cartea coranului. Apoi, califul s-a așezat el însuși la căpătâiul gropii, și a plâns, și s-a tânguit așa treizeci de zile și treizeci de nopți...

Odată, după ce vizirii și mai-marii plecaseră de la priveghere, au mai rămas două roabe, una la capul și cealaltă la picioarele califului. Și deșteptându-se califul din ațipeală, a auzit ce grăiau roabele.

— Vai ție, Haizaran! a spus întâia.

— De ce, Kadib? a întrebat a doua.

— Stăpânul nostru nu știe ce s-a întâmplat! Veghează lângă un mormânt în care zace un chip de lemn cioplit de un tâmplar...

— Ce s-a întâmplat cu fata Cuta Alculuba? a întrebat Haizaran.

— Află, a răspuns Kadib. Stăpâna noastră, Sovaida, a poruncit unei roabe să-i dea Cutei Alculuba un leac adormitor, apoi adormind ca moartă, a fost băgată într-o ladă și îngropată într-un cavou de către robii Savab și Kafur...

— Prin urmare, Cuta Alculuba n-a murit? S-a cutremurat Haizaran.

— Nu! a răspuns Kadib. A scăpat de moarte! Locuiește de patru luni la un tânăr neguțător din Damasc, pe nume Ghanem, în timp ce stăpânul nostru plânge nopți întregi...

Sfârșindu-și cuvântul roabele, și aflând califul starea adevărului, că mormântul fusese făcut numai spre a-l înșela, s-a mâniat foarte și a poruncit să fie chemați mai-marii. A sosit astfel Djafar, și după ce a sărutat pământul în fața lui, s-a cutremurat de groază.

— Vai ție, Djafare! a răcnit califul. Tot acum, du-te și întreabă de casa lui Ghanem, fiul lui Ejub! Pătrunde în casa lui și numaidecât adu-mi-o pe roaba mea Cuta Alculuba, și adă-mi-l și pe neguțătorul Ghanem, să-l învăț minte...

Astfel, Djafar s-a dus la casa lui Ghanem, însoțit de agiul

mare și de toți oamenii acestuia.

Ghanem tocmai se întorsese acasă, cu niște carne, urmând s-o fiarbă, și uitându-se în jur, și văzând casa împresurată din toate părțile de viziri, agii, robi și hadâmbi, s-a speriat foarte. Cuta Alculuba a înțeles îndată că stăpânul său aflase de dânsa. Se făcuse albă la față. S-a uitat la Ghanem:

— O, Ghanem, binefăcătorul meu, salvează-ți viața!

— Cum să fug, când toți banii mei și toată averea mea sunt aici, în casă?

— Nu șovăi, Ghanem! i-a răspuns ea. Altfel îți pierzi și viața și averea!

— Iubito și lumină a ochilor mei! a adăugat el. Cum să fug, când casa e împresurată?

— N-ai grijă de asta! i-a răspuns Cuta Alculuba, și l-a îmbrăcat în niște veșminte vechi și cârpite, l-a boit bine pe față, i-a pus pe cap oala adusă cu carne, și încredințându-l că prin acel vicleșug va scăpa, și rugându-l să nu se mai gândească la dânsa, Cuta Alculuba i-a făcut vânt pe ușă. Și a trecut el printre viziri, agii și hadâmbi, fără să-l cunoască nimeni!

Intrând vizirul Djafar în casă, a găsit-o pe Cuta Alculuba gătită și împodobită și punând într-o ladă mare aur, giuvaeruri, pietre prețioase și alte lucruri mai mici, dar de preț mare. După ce s-a ridicat în fața lui Djafar și a sărutat pământul în fața lui, ea a grăit astfel:

— O, milostive stăpâne! Pana sfântă a și scris pentru mine hotărârea lui Alah... Hai, ucide-mă, dacă mi-a fost scris să primesc moartea din mâna ta, o, Djafare...

— Ba, pe Alah! a răspuns Djafar. Califul a poruncit numai uciderea neșăpătorului Ghanem...

— Dar el și-a strâns mărfurile și s-a întors la Damasc... Nu mai știu de el nimic. Vreau însă să iau lada asta și să poruncești să fie dusă la stăpânitorul dreptcredincioșilor...

— Sunt gata să-ți ascult porunca! a răspuns Djafar, și a și poruncit ridicarea lăzii, și s-au îndreptat cu Cuta Alculuba spre seraiul califului, și toți câți o vedeau i se închinau. Apoi, în timp ce ea ajunsese la calif, casa lui Ghanem era jefuită din pod până-n pământ.

Deocamdată, până la mai buna lumânare a lucrurilor, califul a poruncit ca fata să fie închisă într-o încăpere întunecoasă, sub paza unei babe. Apoi, a chemat la sine caligrafii Bagdadului și le-a poruncit să-și ascută bine penele.

— Începeți! a poruncit califul, cu mare cutremur, și ei au început:

„Către sultanul Suleiman, la Damasc! Înfricoșată poruncă! Vai ție, Suleimane! Dacă la primirea acestei porunci nu-l vei apuca de grumaz pe Ghanem, fiul lui Ejub și nu mi-l vei trimite la Bagdad, unde-ți stă capul îți vor sta picioarele...”

Primind porunca, sultanul Suleiman a sărutat sigiliile și a dat poruncă să iasă numaidecât străjile, pe ulițe, și să strige că oricine are chef să jefuiască să se ducă la casa lui Ghanem. Și îndată s-au adunat în droaie hoți și golani, și intrând în casa lui Ghanem, le-au găsit pe mama și pe sora lui, care plâneau și-l jeluiau. Într-o clipită, casa a fost prădată și pustiiată, și ele luate de străji, fără a ști de ce. Au fost aduse la sultan și întrebate despre Ghanem. Au răspuns că de un an nu mai știu de el nimic, și au fost lăsate să se întoarcă.

*
* *

În vremea asta, gândindu-se Ghanem la trista lui soartă, a

plâns până aproape i s-a mistuit inima, și a căzut la pământ, în nesimțire. Apoi, trezindu-se, a început să umble din loc în loc, până ce într-o zi a ajuns, obosit și flămând, într-un sat. S-a dus la moschee, s-a așezat pe-un covor și s-a sprijinit de perete, cu fața spre Mecca, și a rămas așa, până a doua zi dimineța, aproape leșinat de foame, asudat și plâns.

Și venind dimineța dreptcredincioșii, la rugăciune, l-au găsit acolo slăbit și sfârșit de foame, dar se mai puteau vedea la el urme ale buneii stări de odinioară. Și sfârșindu-și dreptcredincioșii rugăciunea, i-au adus apă, să-și spele mâinile și picioarele, i-au adus și un veșmânt vechi, cu mânecile rupte, și l-au îmbrăcat, întrebându-l:

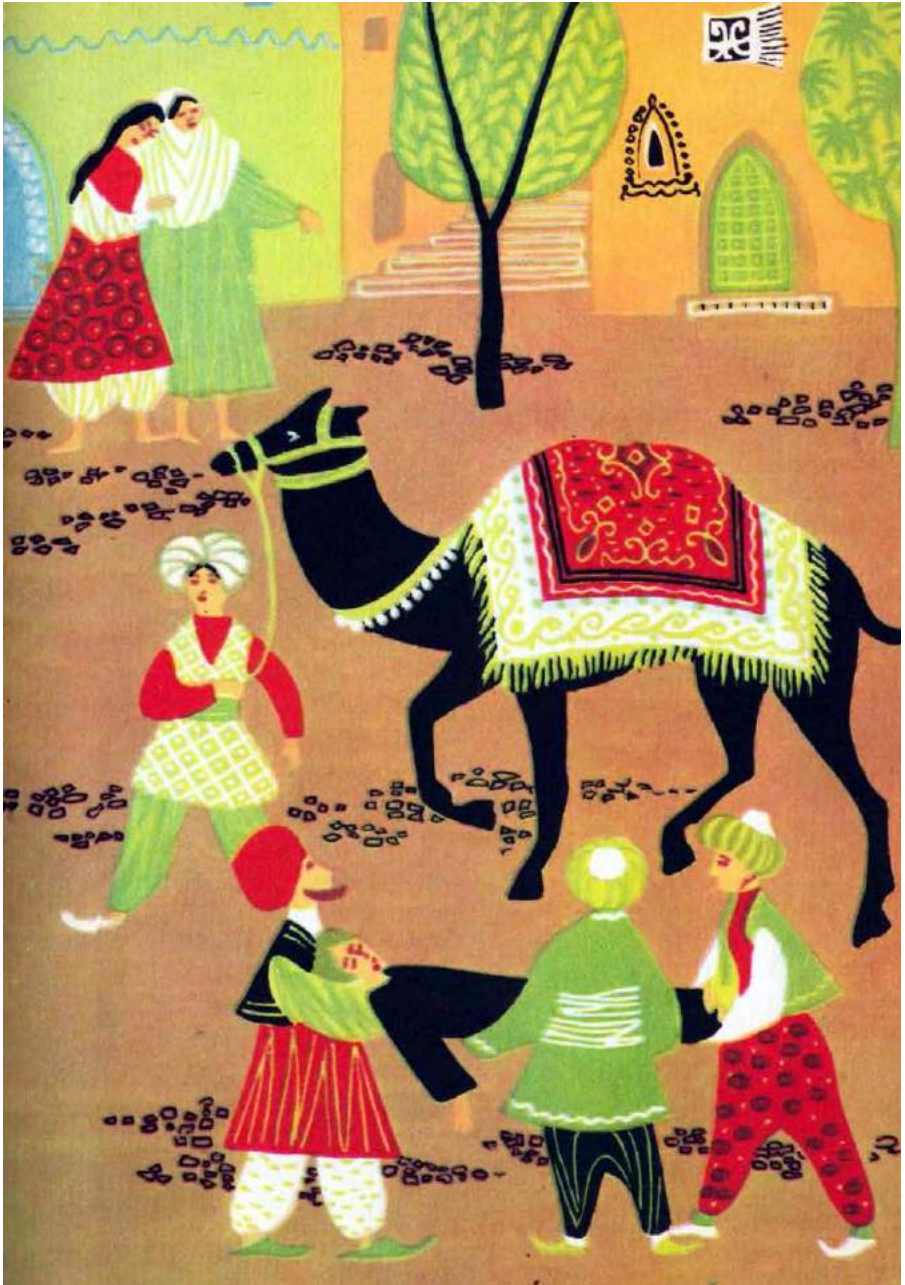
— De unde vii și de ce ești atât de slab, o, străine?

Însă Ghanem abia a deschis ochii și a început a plânge. Fără să răspundă. Când unul dintre ei a văzut că nu mai poate de foame, i-a adus pâine și miere, și el a mâncat puțin, și dreptcredincioșii s-au așezat lângă dânsul și au stat așa până la răsăritul soarelui, când toți s-au dus la muncă.

Ghanem a rămas la ei o lună, mai slab, mai bolnav. Triști și mâhniți din pricina stării lui, dreptcredincioșii au hotărât să-l trimeată la Bagdad, într-un spital.

Între timp, au ajuns în acel sat două cerșetoare, mama și sora lui Ghanem, și fără să le cunoască, el le-a dat din pâinea sa și ele au stat lângă el o noapte, fără să se cunoască. A doua zi, oamenii din sat au venit cu o cămilă cu cămilarul ei, să-l ia pe Ghanem să-l ducă la Bagdad, la spital, căci poate se va vindeca, și Alah va răsplăti pe toți binefăcătorii...

Și l-au urcat pe sârmanul Ghanem pe cămilă, după ce i se potrivise sub el covorul din moschee. Și mama și sora nu l-au recunoscut nici atunci, dar uitându-se la el mai îndeaproape, și-au spus că acel bolnav seamănă cu Ghanem al lor. Oare n-o fi chiar Ghanem al lor?

Dar Ghanem era în nesimțire, și și-a revenit abia după ce fusese legat pe cămilă. Cum și-a revenit, a început a plânge și a se văita, iar mama și sora îi plângeau de milă, fără să-l recunoască nici acum.

Și așa, Ghanem a fost dus la Bagdad, și a fost așezat la ușa spitalului, unde a stat până a doua zi. Se opreau trecătorii, văzând un om slab ca paiul. Mai apoi, venind paznicul bazarului, după ce s-a uitat la Ghanem, a fugărit adunătura de gură-cască și și-a spus că prin acel om tânăr ar putea să-și câștige un loc în paradis.

Astfel, socotindu-se, paznicul bazarului a poruncit fiului său să-l ducă pe Ghanem în casa lor, să i se pregătească pat și așternut curat, și omul acela a grăit cu soața, rugând-o să aibă grijă de Ghanem, și ea a răspuns că îl va îngriji cu dragă inimă... Încât, îndată și-a suflecat mânecile, ca o gospodină vrednică, a încălzit apă și i-a spălat mâinile, și picioarele, și tot trupul, apoi l-a îmbrăcat cu veșmântul unei roabe, i-a dat o cupă cu vin și l-a stropit cu apă de trandafir. Ghanem se văita însă, înainte.

În vremea asta, Cuta Alculuba sta de optzeci de zile în încăperea întunecoasă, și trecând califul într-o zi prin fața ușii, a auzit-o rostind următoarele versuri:

*„De-atâta vreme în zadar te chem!
De ce nu-mi vii, iubitul meu Ghanem?
Zăcând într-un mormânt întunecos,
Mereu te chem, feciorule frumos!
Cum n-a gândit califul din Bagdad,*

*Că în zadar osândește ne cad?
Așa cum azi dureri nu-l mai ajung,
Doar pulberea din el va face hram,
Și dintr-un somn cât vremile de lung
Nu-l va trezi nici cornul lui Adam...”*

Auzind califul aceste versuri, și-a dat seama că a fost nedrept și s-a întors din drum spre serai și l-a trimis la Cuta Alculuba pe hadâmbul Masrur. Și venind apoi Cuta Alculuba în fața califului, și-a plecat fruntea și plângea cu adâncă tristețe.

— O! Cuta Alculuba! a spus califul. Dojenește-mă, Cuta Alculuba, și învinovățește-mă! Am fost nedrept! Te-am auzit spunând că omul căruia eu îi fac rău ți-a făcut bine; cine e acel om? Spune-mi mai deslușit!

— Acel om e Ghanem, fiul lui Ejub, pus în lanțuri și prădat din pricina geloziei tale! Jur că omul acesta n-are nicio vină, ci m-a scăpat de la îngrozitoare moarte... Înalte stăpâne! a strigat Cuta Alculuba. În cer pe iubitul meu, Ghanem!

Și văzând că stăpânul dreptcredincioșilor se arată binevoitor, a continuat, spunându-i că-l va căuta pe Ghanem până-l va găsi.

— Facă-se voia lui Alah, stăpânul tuturor califilor câți au fost, câți sunt și vor fi... a răspuns califul și astfel auzindu-l, Cuta Alculuba nu mai putea de bucurie. A împărțit săracilor, tot atunci, o mie dinari în sănătatea lui Ghanem...

A doua zi, Cuta Alculuba s-a dus la bazar, și dând paznicului câteva monezi de aur, l-a rugat să le împartă străinilor, iar o săptămână mai târziu, s-a dus în bazarul giuvaergiilor și a împărțit străinilor o mie dinari. Și pe când peste sărmani ploua cu aur, paznicul bazarului i-a spus că în casa lui se afla un fecior străin, și a întrebat-o dacă nu cumva vrea să meargă să-l vadă... Bineînțeles că era Ghanem, crezut de către paznic drept un datornic ce nu-și

poate plăti datoriile. Auzind Cuta Alculuba, inima ei a început să bată strașnic. A întreat paznicul:

— N-ai putea trimite pe cineva să mă însoțească la ușa ta?

Paznicul i-a dat drept călăuză un băiețaș, și intrând ea în casa paznicului, soția acestuia, cunoscând-o, i s-a închinat și a sărutat pământul în fața ei, și cum Cuta Alculuba a întreat-o unde se afla străinul, ea a răspuns plângând că se afla pe pat, dacă voia să-l vadă pe acest om sărman, care mai păstra în fire parcă ceva dintr-o măreție stinsă...

Cuta Alculuba s-a uitat la el, dar era așa de slăbit și schimbat la față, încât nu l-a cunoscut.

— Nefericitul de el! a spus ea, plângând, fără să știe că e Ghanem, dar îi era milă și i-a pregătit vin și leacuri. După ce i-a stat un timp la căpâtai, s-a întors la serai, și după aceea venea să-l vadă zi cu zi.

— Pe Alah, stăpână! i-a spus într-o zi paznicul. De bună seamă, intrarea în paradis nu-ți va fi oprită! În cetatea noastră tocmai a sosit o femeie frumoasă cu fata ei, și se află într-o mare sărăcie, însă și una și alta mai arată că au trăit cândva în fericire și bunăstare, însă azi poartă veșminte ponosite și traiste la gât. Ochii lor plâng și inima li-i îndurerată. Ți le-am adus, să le găzduiești și să le ferești de cerșit...

— Vreau să le văd! a spus Cuta Alculuba. Unde sunt?

— Ți le aduc numaidecât... a răspuns paznicul, plin de bucurie, și le-a adus îndată, pe mama și pe sora lui Ghanem.

Și văzându-le, ea le-a găsit nespuse de frumoase și îi era milă de ele.

Cele două femei plângeau, gândind la bunăstarea de odinioară și când și-au amintit de Ghanem, au plâns mai tare, și Cuta Alculuba a plâns cu ele.

— Liniștiți-vă! Le ruga Cuta Alculuba. De ce plângeți așa?

— Ne rugăm lui Alah să ne unească cu omul pe care-l căutăm, Ghanem, fiul meu și al lui Ejub...

Auzind Cuta Alculuba una ca asta, a înțeles numaidecât că una din femei e mama iubitului ei, și cealaltă sora, și au plâns tustrele până la leșin.

— Nu vă temeți și nu fiți întristate! le-a spus ea apoi. Ziua de azi e prima zi a fericirii voastre, și cea din urmă a nenorocirilor...

Și a poruncit paznicului să le îmbrace frumos, să le ducă la baie, să le păzească și să se poarte cu ele cu toată cinstea.

A doua zi, Cuta Alculuba a venit iar la casa paznicului, și soția acestuia s-a ridicat, i-a sărutat mâinile și i-a mulțumit pentru binefacerile ei. Acum, mama și sora lui Ghanem, după ce fuseseră la baie și erau îmbrăcate cu veșminte frumoase, arătau cu totul altfel, și Cuta Alculuba s-a așezat lângă ele și au vorbit un timp, apoi a întrebat de bolnav.

— Tot așa de rău se simte! a răspuns soața paznicului. Dacă vreți, veniți să-l vedeți...

Și toate patru s-au apropiat de Ghanem și i s-au așezat la capătai. Deodată, Ghanem și-a ridicat capul și a strigat:

— O! Cuta Alculuba...

Și Cuta Alculuba s-a dat mai aproape, și privindu-l, a strigat:

— Iată-mă-s, o, Ghaneme!

— Vino mai aproape, Cuta Alculuba! Tu ești oare?

— Tu ești, într-adevăr, Ghanem, fiul lui Ejub? a strigat ea.

— Da! Eu sunt! a răspuns el, și auzind acestea, Cuta Alculuba a leșinat. Mama și sora lui Ghanem îl lăudau cu glas tare pe Alah, pentru bunătatea sa, apoi Cuta Alculuba, trezindu-se din leșin, a strigat și ea:

— Binecuvântat fii, Alah, binefăcătorul nostru!

Și i-a povestit lui Ghanem toate cele întâmplate, apoi i-a părăsit, spunându-le că se întoarce repede, și s-a dus la seraiul ei, și a adus lada cu averile lui Ghanem, apoi dând paznicului bani, i-a poruncit să cumpere pentru mama și sora iubitului ei câte patru rânduri de veșminte scumpe și

câte zece rânduri de năframe. Apoi a poftit femeile la baie și a poruncit băieșitelor să aibă grijă să li se dea după aceea carne și apă de nufăr, și după ce au ieșit din baie și s-au ospătat și și-au pus veșmintele cele mai noi, arătau ca două sultănițe.

Cuta Alculuba a rămas trei zile cu ele și cu Ghanem, și ținându-i din scurt, cu carne de pasăre și siropuri, în trei zile toți erau iarăși pe picioare! Și iar au fost poftiți toți la baie și la schimbarea veșmintelor cu altele și mai bune, și așa i-a lăsat Cuta Alculuba în casa paznicului. Ea s-a dus la serai și a trimis cuvânt califului că-l roagă să-i îngăduie să-l vadă. Și califul i-a îngăduit.

Cuta Alculuba a sărutat pământul în fața lui și i-a povestit cum i-a găsit pe Ghanem, pe mama și pe sora lui, și califul a poruncit să-i fie toți înfățișați numaidecât!

— Ascultă bine, Djafare! s-a strâmbat califul către vizirul său, și acesta s-a dus numaidecât la Ghanem.

Cuta Alculuba i-o luase însă înainte, spunând lui Ghanem că era chemat, și l-a sfătuit să grăiască frumos și cu înțelepciune, să îmbrace un veșmânt nou-nouț. Și pe când îl sfătuia așa, a sosit și vizir Djafar, călare pe vestitul său catâr Nubia.

S-a ridicat Ghanem și a mers în întâmpinarea lui, și i s-a închinat, și steaua fericirii lui răsărise iar, și strălucea! Astfel, Ghanem s-a dus cu Djafar la stăpânul dreptcredincioșilor, și sărutând pământul în fața lui, și văzând adunat soborul mare al beilor, vizirilor și cămărașilor, văzând strânși capuchihăi turcești, arabe și persiene, a rostit câteva cuvinte alese, apoi, plecându-se până la pământ, a rostit următoarele versuri:

*„Mai mult de ani o mie poeți te vor cânta!
Pentru supuși, ca roua-i de bună mâna ta!
Ți se supun sultanii cei mari și haniii cruzi,*

*De la Persani și până în zări, la Andaluzi!
Doar la un semn, din mândrul puterilor temei,
Umili îngenunchează nepotoliții bei
Și-n pulberi, la picioare trufia și-o depun,
Cum piere-ngrozitorul pustiului simun
În fața unui munte! Poeți te vor cânta!
Pentru supuși, ca roua-i de bună mâna ta!
Pustiurile lumii oștirea nu-ți cuprind,
Iar corturile tale până-n Saturn se-ntind!
Mai mult de ani o mie poeți te vor cânta!
Pentru supuși, ca roua-i de bună mâna ta...”*

I-a lăudat califul frumusețea cuvântului, și poftindu-l să se apropie, l-a rugat să-și spună toate pătimirile. Și Ghanem i-a povestit cum a dormit în cavou, cum a luat lada, după ce s-au dus robii, și tot ce s-a mai petrecut, de la început până la sfârșit, și califul și-a dat seama că Ghanem spune adevărul, și l-a cinstit cu daruri scumpe, și l-a ținut la dreapta sa, rugându-l de iertare pentru toate cele întâmplare.

Ghanem i-a răspuns că-l iartă pentru toate, și califul se bucura foarte auzindu-l, și a poruncit să i se dea nenumărate daruri, și i-a hotărât multe venituri, dându-i și un serai, unde Ghanem s-a mutat cu mama și sora. Și califul i-a mulțumit încă o dată pentru toate, și dându-i o sută mii dinari, a poruncit să vină cadiul și martorii, și tot atunci a fost scris hrisovul de nuntă.

Astfel, Ghanem s-a însurat cu frumoasa Cuta Alculuba, laudă celui ce unește pulberile!

Apoi, califul a poruncit caligrafilor și cronicarilor să însemne numaidecât în cronicile Bagdadului cele întâmplare, spre a fi păstrate în vistierie, să le afle și alte generații.

Și după ce caligrafii și cronicarii au luat însemnarea, nunta feciorului Ghanem și a fetei Cuta Alculuba s-a încins în lege! Afumat de vin, așa cum îi stă bine omului la nuntă,

califul din Bagdad mereu da laudă fetei Cuta Alculuba, pentru curajul ei, și feciorului Ghanem, fiul lui Ejub, pentru neînfricarea sa! Căci și unul, și altul, numai prin foc nu trecuseră, spre a birui totul.

Apoi, către ziuă, s-au primenit lumânările, și lăutele au prins putere, parcă din aerul tare și proaspăt, și din lumina zorilor. Tamburinele aminteau tropotele călăreților în deșert.

**ȘEHERAZADA ÎNCEPE ALT BASM, AL FETEI DE VIZIR,
POETA VARDA FIL ACMAM, ADICĂ TRANDAFIRUL
ÎMBOBOCIT, ȘI A LUI VUS ALVUDJUD, FECIORUL
SULTANULUI SAMEH...**

Se istorisește – și numai unul Alah le știe toate!

— Se istorisește că în timpuri vechi trăia un sultan cu numele Sameh, tare în oști și temut în stăpânirea sa! Și spun cronicile că Sameh-sultan avea un fiu numit Vus Alvudjud, adică „Dulceața Vieții”, iar vizirul său o fată frumoasă foarte, pricepută în cărți, și-i plăcea poezia și prietenia oamenilor învățați. Și ea însăși era vestită poetă. Se numea Varda Fil Acmam, adică „Trandafir îmbobocit”, iar tatăl ei, vizirul, o iubea nespus.

Și era Varda Fil Acmam frumoasă ca luna, gingașă ca floarea, și când vorbea, dulceața glasului și cuvintele ei puteau vindeca bolnavii și învia morții din morminte. Peste toate aceste mari însușiri, avea încă multe altele, încât ferma pe oricine era luat în seamă, iar cel căruia îi întorcea spatele se usca pe picioare și murea cu zile! Într-un cuvânt, Varda Fil Acmam era, după cuvântul poetului:

*„Mă-ntrebi Frumoasa Lumii cum era?
Ca luna printre stele arăta!*

*Ca de gazelă, pașii ușurei!
Ca luna strălucea obrazul ei...”*

Obișnuia Sameh-sultan să pună la cale, în fiecare an, întreceri între călăreți, pe câmpul de alergări, și într-o zi, în timpul întrecerilor, fata vizirului a văzut de la fereastra seraiului ei un fecior frumos, cum nu mai văzuse, și frumusețea lui a fermecat-o într-atât, încât l-a privit din nou și și-a întreat doica:

— O, tu, care m-ai alăptat și m-ai crescut! Cine e frumosul acela?

— Toți sunt frumoși, i-a răspuns doica. Despre care-i vorba?

Fata vizirului a rugat-o să aștepte până ce feciorul va trece iar prin fața lor, și când acesta a trecut, ea a luat un măr și l-a aruncat spre el.

Și ridicând capul să vadă cine i-a aruncat mărul, el a zărit-o pe fata vizirului, și parcă era luna strălucind în întinsul nemărginit al cerului, și inima lui s-a aprins de iubire. Când s-au sfârșit întrecerile, el s-a îndepărtat cu tatăl său, dar cu inima plină de chipul fetei.

— Nu mi-ai spus cum îl cheamă pe feciorul acela... a grăit Varda Fil Acmam către doică.

— Îl cheamă Vus Alvudjud și e fiul sultanului! a răspuns doica, și de bucurie că a aflat cum îl cheamă, poetă Varda Fil Acmam a alcătuit următoarele versuri:

*„Frumoasă zi, când mi-a fost dat s-aud
De numele tău dulce, Alvudjud!
Iubitul meu e soare pe pământ!
Sultan al frumuseții, eu te cânt;
Și ochii tăi, ca perlele căprui,
Le-a șlefuit Alah, cu mâna lui!
Statura ta, copac din Galaad,*

*Și ochii tăi ca litera Saad!
Sprâncenele, Alah cel pururi bun
Le-a arcuit ca literele Nun...”*

Alcătuind stihurile, poeta Varda Fil Acmam le-a scris, a împăturit epistola și a pus-o sub pernă. Și văzând aceasta o roabă isteată nespus, a luat-o cu vorba, până a adormit-o și i-a furat epistola, și citind-o, a înțeles că versurile erau scrise pentru Vus Alvudjud.

Cum a înțeles, a pus epistola la locul ei, a așteptat până s-a trezit stăpâna, și i-a spus astfel:

— O, poetă a lumii! O, trandafir al pământului! Știu că ai scris niște versuri pentru feciorul stăpânului nostru, Vus Alvudjud! O, poetă a răsăritului de ziuă și cântare a luceafărului! Trandafir al iubirii și dulceață a mângâierii! Deschide-ți inima înaintea mea, cum se deschid porțile moscheii, când se apropie cei cu inima plină de rugăminți! Dacă ai ceva de încredințat lui Vus Alvudjud, voi păstra cea mai adâncă taină și-i voi duce orice, și cu agerimea săgeții, și cu sprinteneala rândunicii...

Auzind acestea, poetă s-a bucurat foarte.

— Dar n-am spus nimănui taina, s-a mirat ea. De unde știi că am scris versuri pentru Vus Alvudjud?

— Poetă a răsăritului de ziuă! a răspuns roaba. Mi-a șoptit cineva în vis: „Stăpâna ta, Varda, și stăpânul tău, Vus, se iubesc! Ajută-i, poartă-le epistolele, ascultă-le poruncile și păstrează-le taina, căci vei fi bine răsplătită...” Așa am auzit eu glas în somnul meu, și e rândul tău acum, poetă a zorilor, să-mi spui care-i adevărul...

— Dar oare nu mă vei vinde? a întrebat Varda Fil Acmam.

— Mi-i martor Alah! a răspuns roaba, și poetă a luat epistola și i-a încredințat-o, s-o ducă lui Vus Alvudjud și să-i aducă răspuns!

Și ducând roaba scrisoarea, și primind-o Vus Alvudjud, a

răspuns cu următoarele versuri:

*„Obrajii tăi, frumoaso, totdeauna
Să ți-i slujească soarele și luna!
Iar ramurile ucenice-ți fie,
În marea și nespusa gingășie!
Și în a vremii cale, neștiuta,
Vreau robul tău să fiu, să-ți port lăuta,
Și când va obosi de câte-o spune,
Cu genele să o desmierd pe strune...”*

Și sfârșind de scris, Vus Alvudjud a împăturit epistola, a sărutat-o, a dat-o roabei; și dând-o aceasta stăpânei ei, ea a citit-o, după ce a sărutat-o, și aflându-i cuprinsul, a răspuns cu următoarele versuri:

*„Te preamăresc, o, tu, iubitul meu!
Ca pe-un stejar te-oi admira mereu!
Și cum tot urci peste dumbrăvi, stingher,
Cu crengile o să ajungi în cer!
Iubitul meu, nestăvilil talaz,
Cu genele te mângâi pe obraz.*

Scriind ea aceste versuri, a împăturit epistola, a dat-o roabei s-o ducă, dar deodată i-a ieșit înainte vizirul și a întrebat-o unde se duce, roaba a răspuns că se duce la baie, dar de spaimă a scăpat epistola din mână, fără să-și dea seama. A văzut abia pe drum că n-o mai are. S-a întors deci la stăpână și i-a spus totul.

Între timp, un rob îi adusese vizirului epistola, spunându-i unde și cum a găsit-o. Și citind vizirul versurile, și cunoscând scrisul fiicei sale, a început să plângă și s-a dus tot atunci la mama ei, și întrebat fiind de ce plânge, el i-a dat epistola, rugând-o s-o citească. Și citind-o ea, și văzând că

fata era îndrăgostită de Vus Alvudjud, a prins a boci și a spune:

— O, vizire! Ce se va întâmpla, oare, o, vizire?

— De un lucru mă tem! a răspuns vizirul. Știu cât de mult ține sultanul la feciorul lui, și întâmplarea asta ar putea să aibă pentru noi urmări grozave! Ce mă sfătuiști să fac? Mă voi ruga la noapte lui Alah, poate mă luminează și aflu un mijloc de scăpare!

În cele din urmă, părinții poetei au hotărât să zidească un serai pe muntele Takla, aflat pe o insulă în marea Kanus, și s-o ducă pe fata lor acolo...

POETA VARDA FIL ACMAM E DUSĂ ȘI ASCUNSĂ ÎN SERAI. SE DOVEDEȘTE ÎNSĂ CĂ IUBIREA MACINĂ MUNȚII ȘI USUCĂ MĂRILE... ÎNTÂLNIREA LUI VUS ALVUDJUD CU LEUL; FECIORUL ÎI SPUNE VERSURI, ȘI OCHII FIAREI DEȘERTULUI LĂCRĂMEAZĂ DE DUIOȘIE... APOI, AJUNGEM LA PEȘTERA SIHASTRULUI DIN MUNTE, ȘI LĂCRĂMĂM CU EL. CUM INTRĂM ÎN CURTEA SERAIULUI, ASCULTĂM VERSURI, SUB ȘAPTE COLIVII DE AUR, ȘI ÎNȚELEM MAI BINE CĂ IUBIREA TRĂIEȘTE ÎN INIMILE TUTUROR FĂPTURILOR...

Vizirul a trimis numaidecât măsurători și zidari pe muntele Takla și le-a poruncit să construiască un serai înalt și frumos, și când, după un an, seraiul era gata, vizirul s-a dus la fiică-sa, și ea i-a ieșit înaintea și i-a sărutat mâinile, dar el i-a spus să se pregătească de călătorie. Când ea l-a întrebat încotro, tatăl n-a răspuns, însă cum ea n-a vrut să pornească noaptea, vizirul a silit-o.

Ieșind ea deci din serai, și văzând marile pregătiri, a bănuit numaidecât că se desparte de iubitul ei! a început a plânge,

apoi a luat pana și a scris pe pragul ușii următoarele versuri, încunostiințându-l de nenorocirea ei pe Vus Alvudjud:

*„Iubitul meu, în grabă te vestesc,
Am părăsit căminul părintesc
Și mi-i cumplită jalea, căci de az’
N-o să-mi mai vezi surâsul în pervaz...
Îmi pare rău, tu, omul cel mai demn!
Cu șalul cine îți va face semn?
Suspîn adânc și lacrimi mă cuprind!
Cum pasărea suspînă gungurînd
După iubitul ei, așa și eu
O, Alvudjud, voi suspîna mereu...”*

După ce a scris aceste versuri, poeta Varda Fil Acmam a fost dusă fără să știe unde. A călătorit în lungul și latul pusturilor, până la marea Kanus. Și așteptând, au fost ridicate corturi, până ce a ancorat o corabie mare. Curând, Varda Fil Acmam a fost urcată pe corabie, împreună cu robi și roabe. Și cum au coborât pe insula din mijlocul mării Kanus, corabia a fost scufundată, după porunca vizirului, pentru ca să piardă orice urmă...

În vremea asta, Vus Alvudjud, trecând călare prin cetate, pe lângă casa vizirului, nădăjduind să vadă fata, s-a apropiat de ușă și a găsit pe prag versurile sus-amintite. Cum le-a citit, și-a ieșit din fire, un foc de nestins arzându-i inima. S-a întors și nu-și mai găsea liniște, era ca porumbelul înainte de tăiere!

Peste noapte, durerea lui crescând, și-a dezbrăcat veșmintele alese, și îmbrăcând strai de pribeag a apucat încotro l-or duce ochii, și toată noaptea a rătăcit. Dimineața, când soarele a început să-l ardă și dealurile dogoreau de arșiță, l-a cuprins setea, și văzând un copac, și sub el un pârâu limpede, s-a plecat să bea, și și-a zărit în apă chipul

palid. Picioarele îi erau umflate de mers.

A plâns acolo, până ce straiul i s-a muiat de lacrimi, apoi s-a ridicat și a pornit mai departe, și Alah, în atotputernicia lui, l-a călăuzit prin pustiri, peste munți și stânci. Și pe când rătăcea așa, a întâlnit un leu uriaș, cu coamă stufoasă. Capul îi era mare cât o ladă, gura cât intrarea unei peșteri, și colții cât ai elefantului. Cum l-a zărit, Vus Alvudjud s-a înspăimântat de moarte; s-a așezat cu fața spre Mecca, și mărturisindu-și credința în Alah și în Mahomed-prooroc, și-a adus aminte că citise cândva în niște cărți străvechi că dacă întâlnești leul, e bine să încerci să-l potolești grăindu-i. Și încercând, Vus Alvudjud a spus leului următoarele versuri:

*„Sunt trist și singur și mi-i drumul greu!
O, cruță-mă, te rog, sultane-leu!
De mă ucizi, te-i rușina apoi,
O, tu, cel mai viteaz dintre eroi!
Sunt trist și singur, fără de noroc!
M-a mistuit al despărțirii foc!
Iubita mi s-a dus, fără să știu,
Și rătăcesc, și-o caut în pustiu...”*

Și auzind leul aceste versuri, s-a tras înapoi, s-a așezat în genunchi, apoi cu botul pe labe, și-l asculta pe nefericit recitându-i mai departe, plângând:

*„O, nu mă omori, sultane-leu,
Pân' nu-mi găsesc iubita-n drumul meu!
O, cruță-mă, căci nu sunt vânător,
Ci om sărman și mistuit de dor!
De mă ucizi, tu, leule-ntre lei,
În pumni vor râde inimicii mei!
Până de trudă m-oi întinde mort,
Iubirea ca pe-o flacără o port...”*

Când a sfârșit Vus Alvudjud versurile, leul s-a apropiat de el cu lacrimi în ochi, i-a lins mâinile, apoi, apucând înainte, i-a făcut semn să-l urmeze. Au urcat un munte, apoi au ajuns într-un șes, unde se zăreau urme de călători, și Vus Alvudjud se gândea că puteau fi chiar urmele răpitorilor iubitei. După ce leul s-a mai uitat o dată la dânsul, și-a văzut de drum, în pustiu, iar Vus Alvudjud a mers după urmele omenеști, până la țărnul mării, și pentru că acolo urmele încetau, a gândit că de bună seamă răpitorii s-au urcat pe o corabie, și astfel a pierit orice speranță de regăsire. Ofta și plângea, rostind următoarele versuri:

*„Departa-mi este țelul urmărit,
Și ultima speranță a murit!
Când mai aproape mă aflam de Ea,
A răsărit o mare-n calea mea!
Cămin rămas dincolo de amurg!
Ca râurile lacrimile-mi curg,
Și ca pe-o stâncă inima-mi răpun,
Ca apele grozavului Sihun;
Și lacrimile-mi curg neîncetat,
Tălăzuind ca râul Eufrat,
Și lacrimile-mi curg mereu, duios,
Neconținut, ca Nilul unduios,
În calea mea văzduhu-ntunecând,
Ca ploile cu grindină căzând...
A dorului oștire, în tumult,
Printr-un asalt, a-mprăștiat de mult
Ale răbdării tabere...
Tu, cer,
Te-ai mâniat că fata ce ți-o cer
Întrece-n frumusețe luna ta?
Voi, arbori Wan, oricât v-ați legăna,*

*Și de-ați foșni mai stins ca un suspin,
Iubita mea se leagănă mai lin...
Vă lăudați zadarnic, voi, arcași,
Că nu se află mai dibaci țintași,
Căci ochii Ei, adânci și zâmbitori,
Sunt cei mai iscușiți săgetători:
Cu-o singură săgeată, am ajuns
Până-n adâncul inimii străpuns...”*

Și sfârșind rostirea versurilor, Vus Alvudjud a vărsat lacrimi amare, până și-a pierdut lumina cunoașterii, și trezindu-se, și temându-se de fiarele sălbatice, s-a urcat pe-o înălțime și a văzut o peșteră. S-a apropiat, și deodată a auzit un glas omenesc, glasul unui sihastru, care trăia numai închinându-se lui Alah, departe de lume și deșertăciunile ei. Vus Alvudjud a bătut la ușa, dar n-a primit niciun răspuns. Astfel văzând, s-a așezat pe prag și a stat acolo trei zile, așteptând să iasă sihastrul. Și venind ziua a patra, a rostit la ușa peșterii următoarele versuri:

*„Am străbătut atâtea zări albastre,
Deserturi, munți, câmpii și codri deși!
Adânc te rog, îndură-te, sihastre,
Deschide ușa peșterii și ieși,
Căci însuși leul s-a-ndurat de mine Și-a-ngenunchiat în
față-mi lăcrămând,
Când a aflat că bat cărări străine,
Neconținut iubita căutând...”*

Sfârșind el rostirea versurilor, ușa peșterii s-a deschis.

— În numele lui Alah! a strigat Vus Alvudjud.

Sihastrul i s-a închinat. L-a întrebat:

— Cine ești, pentru numele lui Alah, și ce cauți?

— O, sihastre! a răspuns Vus Alvudjud, și și-a istorisit

toate pătimirile, încât sihastrul a început a plânge de milă.

— O, Vus Alvudjud! a spus el, trăiesc de douăzeci de ani în această peșteră, și n-am văzut pe aici pe nimeni, până acum șase zile, când am auzit larmă și am văzut oameni mulți și corturi pe țărmul mării. După puțin timp, oamenii aceia s-au urcat într-o corabie și s-au dus. O parte din ei s-au întors însă, și ajungând la țărm, au înecat corabia. Cred deci, că cei căutați de tine se află pe muntele Takla...

Și sfârșind, sihastrul a rostit următoarele versuri:

*„Din peștera adâncă te aud
Și te-nțeleg, sărmane Alvudjud,
Că-n ani trecuți, în tinerețea mea,
Cei răi și cruzi m-au despărțit de Ea,
Și după ce s-a dus, am plâns atât,
Că până la mormânt am coborât,
De-aceea stau acum ca un zălog,
În peștera aceasta, și mă rog...”*

Astfel auzindu-l, Vus Alvudjud l-a îmbrățișat și și-au amestecat lacrimile.

— O, Vus Alvudjud! a spus apoi sihastrul. La noapte am să mă rog lui Alah, sultanul sultanilor, să mă sfătuiască...

În vremea asta, Varda Fil Acmam se afla în seraiul de pe muntele Takla, și cu toate că seraiul era nespus de frumos, ea plângea spunându-și: ”Pe Alah! E frumos seraiul și plăcut, dar cât de departe e iubitul meu”. Văzând multe păsări pe insulă, a poruncit să i se facă o plasă, și prinzând câteva, le-a încuiat în colivii de aur, apoi s-a așezat la fereastră și se gândea la toate cele întâmplate.

A rostit următoarele versuri ale mâhnirii:

*„Îmi știți iubitul, voi, luceferi!
I-s ochii mari și părul negru, des!”*

*Când luna se întunecă ades,
Iubitul mi-a trecut prin fața ei...
Răsări, preasfinte soare, mai curând,
Mai luminos ca Alah-dumnezeu,
Să duci, pe calea cerului urcând,
Epistolă pentru iubitul meu...
Oprește, vânt, și ramuri nu clinti!
Degeaba legeni chiparoși destui,
Căci pe pământu-ntreg nu poate fi
Un ram mai zvelt decât statura lui!
Mai stați, amurguri! Nu mă părăsiți!
Rămâi la sânu-mi, soare, să te culci!
Voi, trandafiri, degeaba înfloriți:
Ai lui obraji sunt trandafiri mai dulci.*

Și sfârșind aceste versuri, ea a început a se gândi adânc la soarta ei, și așa a înmărmurit în marea ei durere. Iar noaptea, nemaiputând de dor, a alcătuit următoarele versuri:

*„Noaptea m-a cuprins ca un potop!
Inima când mi-o aud zvâcnind,
Parc-aud departe tropotind
Calul lui în furtunos galop...
Haide, noapte, sfetnicul meu bun,
Și mai spune-mi, spune-mi despre el!
Visul nu mai vine-n niciun fel,
Geană peste geană nu mai pun...”*

În timp ce poetă se afla în starea asta, în seraiul de pe muntele Takla, sihastrul îl trimisese pe Vus Alvudjud la poalele muntelui, să-i aducă fibre de curmal, și cum s-a întors el cu fibrele, au prins a împleti din ele frânghii și au făcut o plasă.

Apoi, sihastrul i-a spus lui Vus Alvudjud să se ducă iar în

vale, să rupă câțiva bostani, să umple cu ei plasa, apoi, înșfăcându-se bine de această legătură plutitoare, să se arunce în mare...

— Ține minte, prietene! a încheiat sihastrul. Cine se teme nu-și atinge niciodată ținta...

Vus Alvudjud și-a luat rămas bun, și coborând în vale, și luând bostani, și punându-i în plasă, s-a înșfăcat bine de ei și s-a zvârlit în mare. Un vânt bătea și l-a mânat departe de țarm, tot mai departe, și mai departe, încât în trei zile a ajuns la muntele Takla. Și sărind pe țarm, îi era atât de foame și de sete, încât se simțea ca o pasăre rănită, dar a găsit pe munte multe izvoare și păsări cântând în pomi încărcăți de poame. Și a băut, și a mâncat și din buruienile pământului, și poame.

— Binecuvântate fie toate păsările și livezile de pe pământ...

Și a pornit mai departe, și a văzut deodată strălucind ceva alb: era un serai mare și întărit. A găsit porțile încuiate și a stat trei zile, iar în ziua a patra o poartă s-a deschis și a ieșit un moșneag care văzându-l s-a înspăimântat foarte!

— Cine ești și de unde vii? l-a întrebat.

— Vin de la Ispahan, unde eram neguțător cu vază, dar, făcând o călătorie pe mare și corabia naufragiind, m-am salvat pe o scândură, și soarta m-a aruncat pe acest munte...

Când a auzit moșneagul una ca asta, a plâns, l-a îmbrățișat și i-a spus:

— Și eu sunt din Ispahan, Alah să te binecuvânteze! O, tu, floare a prieteniei! Am acolo o verișoară pe care o iubesc foarte, încă din fragedă tinerețe. Dar într-o zi au năvălit asupra noastră războinici străini; m-au prins și m-au vândut vizirului. Mă poți socoti prieten!

Și așa, l-a chemat pe Vus Alvudjud în serai, unde întâi a văzut, în mijlocul curții, pomi mari, cu colivii de aur și argint, în care cântau păsări. În prima colivie se afla o turturică, și

când a prins a gunguri, parcă se ruga spre Alah să-i redea libertatea pierdută.

— O, tu, atoadăruitorule! spunea parcă gunguritul turturelei.

Și Vus Alvudjud, auzind-o, întâi a leșinat de jale, apoi, oprindu-se sub cușca ei, a rostit următoarele versuri:

*„Suspină și oftează, turturică,
Să afle tot pământu-n lung și lat,
Până la ceruri glasul ți-l ridică,
Spre vinovatul ce te-a-nstrăinat,
Suspină, turturică prea frumoasă,
Și roagă-te mai tare, în pustiu,
Ca ticălosul ce te-a dus de-acasă
Se fie în Gheena ars de viu...”*

După ce a rostit aceste versuri, sub colivie, Vus Alvudjud a leșinat iar, dar trezindu-se și mergând mai departe, a văzut colivia a doua, cu o porumbiță, și cum l-a văzut, ea și-a ridicat glasul, parcă spunând:

— Slavă lui Alah, fântâna mulțumirilor!

Și auzind-o, Vus Alvudjud a spus următoarele versuri:

*„Îți jur, o, porumbiță frumoasă, că de-ajung
Să-mi regăsesc iubita în drumul greu și lung
O să slobod din lanțuri pe cei ce gem de dor,
Pe toți cei ce suspină după iubita lor,
Pe la răscruci să fie doar mese lungi, de hram,
Să împărțesc cu pumnii averile ce am,
Și pentru fiecare minut atât de trist
Să ia îndrăgostiții măcar un ametist...
Iar voi, o, păsări, roabe în laț și colivii,
Veți fi eliberate atunci, pe ani răsării,
Și numai bucuria iubirii s-o cântați,*

Cu cei iubiți, alături neconținut să stați.

Și ajungând la a treia colivie, și văzând o privighetoare, Vus Alvudjud a rostit următoarele versuri:

*„Ce trist e glasul tău, privighetoare!
Cum seamănă cu-adâncul meu suspin!
Peste-amândoi, mâhnite zile vin,
Și prin văzduhuri parcă trec popoare
Într-o cumplită fugă, că le-ajung
Furtunile cu tunetul prelung...
Vrăjmașii noștri să se chinuiască
Răsmii de ani și-un milion de mii!
Vrăjmașilor Alah le hărăzească
A noastră suferință, pe vecii!
Când s-or simți că sunt și ei doriți,
Neconținut să fie despărțiți...”*

Și ajungând Vus Alvudjud la colivia a patra, și văzând cum se tânguie o privighetoare de munte, s-a oprit, a suspinat și a rostit următoarele versuri:

*„Iubita mi-au răpit, în zile crunte,
Și-o caut, rătăcind din loc în loc!
Când vă aud, privighetori de munte,
Mă-năbușă suspinele de foc...
Și știu, privighetori, ce fericire
S-ar revărsa spre noi, când cei iubiți
Ne-ar dărui o singură privire,
Din ochii lor, de Alah șlefuiți...”*

Spunând și aceste versuri, Vus Alvudjud a pornit iar și a văzut colivia cea mai frumoasă, cu un porumbel sălbatic, cu colier de perle în jurul gâtului, sultanul păsărilor

îndrăgostite... Și văzându-l pe Vus Alvudjud, sultanul păsărilor îndrăgostite a suspinat, iar Vus Alvudjud a rostit următoarele versuri:

*„Pace ție, porumbel sălbatec!
Cin’ți-a hărăzit să fii stingher?
Dacă vrei să nu mai fi ostatec,
Urcă-ți uruitul pân’la cer
Și prefă-l în trăsnet de furtună,
Să despice marile țării,
Când s-o repezi către genună
Să zdrobească lanțuri, colivii...”*

Auzind aceste versuri, porumbelul sălbatic a suspinat, și părea a spune:

*„Îmi amintesc și eu de o iubită!
Cu ea cântam, zburând din pom în pom,
Dar într-o zi, cu plasa iscusită
Pândindu-ne s-a arătat un om.
Și când m-a prins în plasă, vânătorul,
Amar plângeam, și el râdea, râdea!
«O, lasă-mă spre ceruri să-mi iau zborul,
Să mă-întâlnesc din nou cu draga mea...»
Așa-l rugam, dar el, mergând pe cale,
Râdea, râdea, și rob de-atuncea sunt!
Și-mi cere ticălosul să-i tot cânt,
Când mie-mi arde inima de jale...”*

Vus Alvudjud l-a întrebat apoi pe prietenul din Ispahan al cui era seraiul, cine-i ridicase și cine locuiește în el.

— Vizirul sultanului Sameh! a răspuns prietenul. L-a construit pentru fata lui, temându-se de vitregia sorții, și a poruncit paznicilor să deschidă porțile numai o dată pe an,

când se aduce merindea.

— Iată, mi-am atins ținta, a oftat Vus Alvudjud.

ÎNSA VARDA FIL ACMAM DISPARE CA NĂLUCA...

În vremea asta, poeta Varda Fil Acmam nu mai putea suferi închisoarea de aur, și suferințele ei creșteau neconținut. Rătăcea printre coloanele seraiului, căutând o ieșire, să poată fugi. În mâhnirea ei, deseori rostea următoarele versuri:

*„O, stelelor, doar voi vedeți ce crunt e...
De toată tinerețea, ce folos?
Închisă sunt, pe vârful unui munte,
Într-un serai de aur, luminos!
Nu pot vedea măcar departe zarea,
Ca negură mă înconjoară marea.*

Într-o zi, după ce a spus aceste versuri, Varda Fil Acmam a fost cuprinsă de o durere năprasnică, Și-a îmbrăcat veșmintele cele mai prețioase, s-a împodobit cu pietre scumpe, și legând apoi mai multe pânze de mătase de altarul seraiului, s-a lăsat în jos ea pe-o frânghie...

A ajuns cu bine la pământ și s-a îndepărtat, pe insulă, până la țărmul mării, unde tocmai a zărit un pescar într-o barcă, adus de vânt. Văzând-o, pescarul s-a înspăimântat și a fugit, dar ea i-a făcut semn și a rostit următoarele versuri:

*„Pescarule, te-ndură și răspunde!
Mai stai, te rog! Așază-te din nou!
Nu-i fi zărit pe ale mării unde
Un feciorel frumos precum Crai-nou?*

*Oricine-l vede fruntea și-o ridică
Și cu-ndrăzneală merge către țel!
Decât Crai-nou ce mările despică,
E mai frumos înaltul feciorel...”*

Auzind pescarul aceste versuri, a început a plânge, amintindu-și de timpurile trecute ale tinereții, când și el cunoscuse dragostea și dorul. Se minuna de fată și a rostit și el următoarele versuri:

*„Te-apropie, străino! Ține-ți firea!
Ce-i plânsul tău? Și jalea asta ce-i?
Am cunoscut și eu cândva iubirea,
Durerile și bucuria ei!
Și ochii mei în vremuri vechi vegheară,
Și inima mi-a ars. Și mult am plâns.
Când mi s-a dus iubita într-o seară,
Năvoadele speranțelor le-am strâns,
Și am venit aici, la țărmul mării,
Și undele, de ani, la țărm se sparg;
Și-o tot aștept, prin vraja depărtării
S-apară iar, frumoasa mea, din larg...”*

Ea s-a urcat în barcă, și, după o călătorie de câteva zile, au ajuns într-o cetate, aflată pe țărmul mării, unde stăpânea un sultan poreclit pentru purtarea lui Derbas-Leul.

Și cum stătea Leul pe terasa seraiului, a zărit barca, și în barcă o fată semănând cu o gazelă rătăcită. Îndată a poruncit să fie adusă la el, și slujitorii i-au îndeplinit porunca. Și văzând-o, Leul s-a gândit că trebuie să fie fată de sultan, deoarece purta giuvaeruri așa de scumpe. Și Leul a poruncit să fie dusă în serai, și s-a dus la ea și s-a bucurat văzând-o; a întreat-o de numele ei și al tatălui ei, și de patrie, și încotro călătorește...

— O, Leule-sultane! a răspuns ea. Sunt fata lui Ibrahim, vizirul sultanului Sameh!...

Apoi și-a spus istoria tuturor întâmplărilor, de la început până la sfârșit, și a cerut lui Derbas-Leul sprijin și ocrotire, prin următoarele versuri:

*„De jale și mâhnire îndelungă,
Ca-ntr-un pustiu pe lume eu petrec!
Cum umbrele în vânturi se alungă,
Trec zilele și nopțile se trec,
Și către el mereu mă mână gândul;
Te rog, de-aceea, mila să-ți reverși!
Se luminează soarele văzându-l,
Iar marii înțelepți arabi și perși
Sfioși se trag din față-i la o parte,
Să-i facă loc, când trece majestos,
Să bucure pământul mai departe
Statura lui de mândru chiparos...
De jale și mâhnire îndelungă,
Ca-ntr-un pustiu pe lume eu petrec;
Cum umbrele în vânturi se alungă,
Trec zilele și nopțile se trec”.*

Auzind aceste versuri, lui Derbas-Leul i-a fost milă și a rostit și el următoarele versuri:

*„Am cunoscut iubirea
Ceu focul cel nestins,
Frumoasa mea, cu arcul
Sprâncenelor întins...
N-ai grijă, căci iubitul
Ți-l vom afla curând,
Și va surâde Alah
Din soare luminând...”*

Apoi, Leul l-a chemat pe vizirul său, l-a înzestrat cu daruri și i-a poruncit să gonească la sultan Sameh, să-l aducă numaidecât pe Vus Alvudjud.

— Spune-i sultanului Sameh, a adăugat Leul, că vreau să i-o dau feciorului său de soață pe fata mea! Iar de nu mi-l vei aduce, vizire, pe fiul lui Sameh, vei pierde viziria...

Vizirul a luat darurile Leului și a pornit, străbătând pustiul de-a lungul și de-a latul, până a ajuns în pământul sultanului Sameh...

Și aflând acesta despre rostul vizirului, a poruncit să fie găzduit trei zile, și a patra zi l-a chemat la sine.

Vizirul i-a dat epistola și darurile, și citind epistola, sultanul Sameh a început a plânge, întâlnind în epistolă numele fiului său.

— Dar unde se află Vus Alvudjud? a strigat el.

Vizirul Ibrahim a răspuns, ca de obicei, că nu știe. Sameh-sultan s-a întors spre vizirul sultanului Derbas-Leul:

— Află, trimis al sultanului căruia îi zice Leul, că fiul meu a plecat de multă vreme și nu știm încotro...

— O, Samehe! a oftat solul, stăpânul meu mi-a spus că, de nu i-l voi aduce pe Vus Alvudjud la sine, mă va da afară din vizirie, și deci fără el nu mă pot întoarce...

— Pleacă numaidecât! Caută-mi fiul, adu-mi fiul! a strigat Sameh-sultan către vizirul său.

Și acesta s-a supus, așa că amândoi vizirii au plecat numaidecât, în căutarea lui Vus Alvudjud.

Și ori pe unde treceau întrebau de el...

Dar nimeni nu știa nimic. Așa au călătorit ei mereu până au ajuns la marea Kanus. Și urcându-se într-o corabie, s-au îndreptat spre muntele Takla, unde au coborât pe uscat.

— De ce-i spune acestui munte Takla sau Orfana? a întrebat vizirul lui Derbas-Leul.

— Iată... i-a răspuns vizirul lui Sameh. O spiriță s-a

îndrăgostit o dată de o ființă omenească. Și pentru că se temea de neamurile ei, s-a refugiat cu iubitul ei, omul, pe acest munte îndepărtat, unde nu vin nici oamenii, nici spiritele. Și a stat ea o vreme cu iubitul, și apoi a plecat la ai săi pentru un timp. Și ori de câte ori o corabie se apropia de acest munte, oamenii aureau cum plânge spiritiță și spuneau că acolo locuiește o orfană, de aceea și muntele se chema așa...

Mult s-a minunat de istoria asta vizirul sultanului Derbas-Leul! Și s-au dus amândoi la serai, să facă popas, și bătând în poartă, li s-a deschis numaidecât. Cum au intrat, i-au și întâmpinat slujitorii, aducându-le un fecior într-o stare de plâns, și, întrebând vizirul de unde vine acel nenorocit, i s-a răspuns că a fost pe o corabie care s-a scufundat și s-a salvat pe o scândură, și așa ajunsese acel om sărman acolo!...

Vizirul i-a lăsat, și intrând în serai întrebă de fata lui. Robii și roabele au răspuns că Varda Fil Acmam stătuse acolo numai un timp, apoi dispăruse fără să știe nimeni cum și unde.

Auzind aceste, vizirul aproape că și-a frânt mâinile. După ce a recitat câteva versuri ale nedumeririi, a ieșit pe terasa seraiului, și văzând pânzele înnodate ca funie, a înțeles că fata își dăduse drumul în jos și fugise. Pe terasă croncăneau acum, a pustietate, o cioară și o bufniță.

*
* *

Vizirul sultanului Derbas-Leul și-a luat rămas bun, gata de ducă și gata să-l ia pe Vus Alvudjud cu el, spre a-l trimite la Ispahan.

— Cum binevoiești! a răspuns vizir Ibrahim, și și-au luat rămas bun, și vizirul lui Derbas-Leul a pornit și a călătorit cu

Vus Alvudjud trei zile, fără ca acesta să se trezească din leșin. Vizirul îl purta dintr-un loc în altul fără să-l știe cine este. Însă după trei zile și-a revenit, și când s-au apropiat de cetatea sultanului Derbas-Leul, acesta aflând că sosește, a trimis vizirului cuvânt că, dacă nu-l aduce cu el pe Vus Alvudjud, era dat afară din vizirie!

Auzind vizirul una ca asta, era tulburat foarte, și Văzându-l tulburat, Vus Alvudjud l-a întrebat:

— Ce ai, o, vizire?

Vizirul i-a răspuns că avusese o menire și n-o putuse duce la capăt, și chiar atunci îi trimisese vorbă sultanul, că dacă nu-i aduce ce i-a poruncit, să se socotească dat afară din vizirie...

— Și ce trebuia să-i aduci? l-a întrebat Vus Alvudjud, și vizirul i-a povestit toată istoria, apoi Vus Alvudjud l-a rugat să-l ia cu el la sultan, căci i-l va aduce pe Vus Alvudjud el, numaidecât...

— Spui drept? l-a întrebat vizirul, bucuros foarte.

— Drept grăiesc, o, vizire, a răspuns Vus Alvudjud, și s-au înfățișat amândoi sultanului.

— Adă-mi un veșmânt, a strigat Vus Alvudjud, și după ce sultanul i l-a adus, Vus Alvudjud s-a dus la baie, s-a spălat și s-a uns cu mirodenii, a îmbrăcat veșmântul cel frumos, și întorcându-se la sultan, i-a spus:

— Stăpâne, află că eu sunt Vus Alvudjud!

— Dar pe Alah, a strigat sultanul, tu ești înțelept, și vă iubiți cu adevărat, iar istoria voastră ar trebui scrisă în cronicile tuturor semințiilor...

Și după ce Derbas-Leul i-a povestit întâmplările Vardei Fil Acmam, Vus Alvudjud l-a rugat să-i spună numaidecât unde se află fata.

— Se află aici, a răspuns sultanul Derbas-Leul, și auzind aceasta, Vus a început a plânge amarnic și a leșinat de bucurie.

Tot atunci, sultanul a poruncit să fie chemați cadiul și martorii, și a poruncit numaidecât întocmirea hrisovului de nuntă! Și după ce s-a întocmit hrisovul, Derbas-Leul a trimis solie sultanului Sameh despre toate cele întâmplate, și i-au mai dat de veste că darul de nuntă îl hotărâse el! Și auzind toate Sameh-sultan, și bucurându-se foarte, a trimis Leului mulți bani și multe alte daruri și a repezit înapoi epistolă, cu următorul cuprins:

„Prea bine, Derbas-Leule! Logodna facă-se la tine, dar nunta trebuie să fie în toată strălucirea la mine! Așa te rog, Derbase...”

Și ajungând vestea înapoi la Derbas, Vus Alvudjud și Varda Fil Acmam și-au luat rămas bun și au pornit spre patrie. Și auzind că se apropie, sultan-Sameh, vizirul și toți mai-marii le-au ieșit întru întâmpinare și au intrat în cetate bucuroși cu toții, ziua aceea Socotindu-se printre cele mai fericite.

Și s-au întins mesele...

Cum au rămas singuri, cei doi iubiți au prins să-și spună versuri. A început Varda Fil Acmam:

*„În calea dulcei, gingașei iubiri,
Așterneți pe mătăsurile trandafiri!
Te-ai stins pe veci, întunecos răstimp!
Iubirea mea nu-ncapă nici în timp!
În calea dulcei, gingașei iubiri,
Așterneți pe mătăsurile trandafiri!”*

Și sfârșind ea aceste versuri, Vus Alvudjud i-a răspuns cu altele. Și totul s-a sfârșit cu aceste versuri, spuse de Varda Fil Acmam:

*„Frumosul meu, te voi iubi mereu,
Duminică a sufletului meu!
E soarele demult pierdut în zări!
Aprinde parfumate lumânări.
Apoi, în înnoptatele grădini,
Narcise adă, adă mirt și crini,
Și-așterne peste toate trandafiri,
În calea dulcei, gingașei iubiri,
Iubitul meu, căci te-oi iubi mereu,
Duminică a sufletului meu...”*

**ȘEHERAZADA ISTORISEȘTE, MAI DEPARTE,
ÎNTÂMPLĂRILE LUI ABU-HASAN... VEDEM IAR FEȚE
CUNOSCUTE: HARUN-AL-RAȘID, MESRUR ȘI DJAFAR: ȘI
CUNOAȘTEM ȘI ALTE FEȚE...**

Se povestește că Harun-al-Rașid a avut odată o noapte nespuse de neliniștită, de aceea l-a chemat la sine pe Mesrur, paloșul răzbunărilor lui, și când acesta s-a înfățișat, califul i-a spus cu mare cutremur:

— De ce stai ca mortul, Mesrur, și nu mi-l chemi numaidecât pe Djafar?

— Numaidecât! a răspuns Mesrur, și cum s-a înfățișat Djafar, califul a început:

— Vai ție, Djafare! Noaptea asta nu pot dormi, și dacă nu află leacul lipsei mele de somn, ți-o spun: vai ție, Djafare...

— O, sultan al dreptcredincioșilor! a răspuns Djafar. În privința nopților albe, înțelepții spun că nu strică o baie bună, un vin bătrân și un cântec, căci tustrele izgonesc grijile și mâhnirile!

— Le-am încercat, Djafare, dar degeaba... a răspuns califul, și mă jur pe amintirea tatălui meu, și pe amintirea

evlavioșilor mei strămoși, că dacă nu-mi izgonești neliniștea, îți tai capul...

— Ei bine, stăpâne! s-a cutremurat Djafar. Dacă-i așa, fă cum îți voi spune eu: hai să ne urcăm într-o luntre și să plecăm într-un loc numit Kavb Aserat, și poate vom vedea sau auzi acolo ceva nou; căci doar se spune: „Pe trei căi poate fi izgonită mânia omului: să vadă ce n-a mai văzut, să audă ce n-a mai auzit și să afle ce n-a mai aflat!” Poate că așa, cu vrerea lui Alah, să dispară mânia ta! Pe amândouă malurile fluviului se află case și altare, și poate vom auzi ceva să ne bucure inima...

I-a plăcut califului cuvântul lui Djafar, și îndată s-a urcat într-o luntre aurită, urmat de Fadbul, Isaak, Mesrur și Abu Nuvas.

Și cum mergeau cu luntrea, au auzit un fermecător glas de fată cântând, însoțit de lăută.

— O, Isaake, lăutare! Ce spui tu de glasul acesta? a întrebat califul.

Isaak, însoțitorul și soțul de petreceri al califului, era cel mai iscusit cântăreț din lăută al timpului său.

— O, stăpân al dreptcredinșilor! a răspuns el. Urechea mea încă n-a auzit ceva mai desăvârșit... Dacă din dosul perdelei acest glas sună așa, cum sună atunci auzit de aproape?!

— Veniți, cu mine! a spus califul. Mergem la casa asta, și poate o și vedem pe cântăreață...

Și coborând din barcă, au bătut la ușa casei și și-au cerut îngăduință să intre. I-a întâmpinat un fecior frumos și meșter la cuvânt.

— Fiți bineveniți, aleșii mei musafiri! le-a spus el. Pofțiți și simțiți-vă ca acasă!

Și i-a petrecut în altă casă, și când au intrat, au văzut tavanele încăperilor acoperite cu aur, și pereții cu pietre prețioase. În casă se afla o încăpere mare, unde, pe un divan

de fildeș și lemn de stejar, cu saltele și perne potrivite, se aflau cinci fete frumoase ca luna. Ele s-au ridicat îndată, iar feciorul a spus lui Djafar:

— O, stăpâne! Îl rog pe cel mai de seamă dintre voi să se așeze în capul mesei, și după el, să se așeze toți, după rangul lor...

Califul s-a așezat în capul mesei, și strașnic i-au plăcut cuvintele înțelepte ale feciorului! Și toți s-au așezat pe urmă la locul cuvenit, afară de Mesrur, rămas în picioare, spre a-i servi.

— Dacă-mi îngăduiți, oaspeții mei, a spus feciorul, vă voi pune dinainte cât de cât din ce mi-a dat și mie Alah...

Și s-au întins mesele...

S-au arătat, la poruncă, roabe cu vase de cristal și cu vase chinezești, aurite, pline cu unt, păsări fripte și porumbei tineri fripți.

Și au mâncat oaspeții până s-au săturat, apoi și-au spălat mâinile cu apă de trandafiri, în ligheane de argint.

— Mi-ați dovedit prietenie, le-a spus la urmă feciorul. Iar acum, dacă vreți, poate, să ne rugați ceva, rugați-ne, căci va fi o cinste pentru mine să vă îndeplinesc tot ce voi putea...

— Într-adevăr? l-au întrebat oaspeții.

— De bună seamă!

— Atunci, află: am intrat în casa ta, pentru că am auzit cântând un glas frumos. Te rugăm deci să ne lași să auzim glasul acela mai de aproape! Apoi, dacă va vrea Alah, ne vom duce de unde am venit!

— Cu plăcere! a răspuns feciorul și a poruncit unei roabe să se ducă numaidecât s-o cheme pe stăpână-sa...

Și plecând roaba numaidecât, a lipsit un timp, apoi a adus un scaun chinezesc, îmbrăcat în mătase grecească, și venea îndată în urma ei o fată frumoasă ca luna plină și cum nu s-a mai văzut pe lume.

Curând, altă fată i-a întins o cutie îmbrăcată în mătasa

roșie, și ea a scos lăuta, împodobită cu aur și pietre scumpe. Și punându-și lăuta la sân, fata s-a aplecat spre ea, ca o mamă asupra pruncului, și coardele au răsunat ca scâncetul pruncului.

După ce a sfârșit cântecul, fata a prins a plânge, iar musafirii erau încântați de glasul și frumusețea ei și a versurilor.

— Vai ție, Isaake! s-a întors califul către lăutarul său. În fața ei ești cârpaci, o Isaake!

— Stăpâne al dreptcredincioșilor! a răspuns Isaak. Drept este, căci de neîntrecut este harul ei, și mă cunosc cârpaci...

Dar califul s-a uitat la fecior și a văzut că fața îi era palidă ca înainte de moarte.

— Care vă e dorința, stăpân al dreptcredincioșilor? l-a întrebat feciorul, care aflase între timp cu cine are a face.

— Aș vrea să știu, o, tinere, dacă fața ta e galbenă din naștere, sau ai rămas așa după o boală...

— O, stăpâne al dreptcredincioșilor! a răspuns feciorul. M-am îngălbenit la față mult după naștere!

— Dar cum s-a întâmplat una ca asta?

— Preaînalte stăpân! a început feciorul...

ISTORIA FECIORULUI CU FAȚA GALBENĂ. SE ARATĂ UNDE DUCE NECUMPĂTAREA ȘI MAI CU SEAMA DARUL BEȚIEI...

— Află, o, stăpâne al dreptcredincioșilor, că sunt neguțător din cetatea Oman, slăvite fie zidurile și acoperișurile ei, în vecii-vecilor! Tatăl meu, odihnească-l Alah, era neguțător, și avea bunuri multe, și desfășura un negoț larg pe mare! Era om ales. M-a învățat să scriu și tot ce trebuie să știe un om.

Într-o zi, mă aflam în casa mea, împreună cu alți

neguțători.

— Stăpâne, mi-a spus un rob, intrând repede. La ușă se află un bărbat și cere învoirea să intre la tine...

Eu am încuviințat, și robul a intrat cu un hamal. L-am privit mirat pe hamalul acela, căci avea pe cap un coș acoperit. Și l-a luat de pe cap și l-a așezat în fața mea, și, descoperindu-l, am găsit în el poame rare. Am mulțumit hamalului și i-am dat o sută dinari precum și răsplata cuvenită pentru cărat. Hamalul și-a văzut de drum, urându-mi mult noroc. Am împărțit poamele între cei de față și i-am întrebat dacă știu de unde pot fi ele. Ei mi-au spus că sunt din Bagdad și mi-au descris această cetate, adăugând că în întreaga lume nu se află alta mai plăcută, nici oameni mai buni și mai aleși. De atunci nu mai aveam liniște, așa de tare voiam să plec la Bagdad! Am vândut toate bunurile și corăbiile, cu o sută mii dinari, și am vândut robii și roabele. Averea mea se ridica la un milion dinari, afară de giuvaeruri și pietre prețioase.

M-am urcat pe o corabie și am poruncit să se încarce pe ea tot ce aveam. Am ajuns la Bassora, unde am mas o vreme. La urmă și corabia am vândut-o, și am închiriat alta, și mi-am încărcat averea. M-am dus apoi la Bagdad.

Sosind aici, am întrebat unde locuiesc neguțătorii, și mi s-a arătat mahalaua Karh. M-am dus acolo, am închiriat o casă frumoasă, pe ulița Safran. Mi-am adus acolo toate bunurile și am trăit nespus de bine.

Într-o zi de vineri, după ce-mi făcusem rugăciunea în moschee, am plecat împreună cu alții într-un loc denumit Kavb Aserat.

Acolo, am văzut o casă veche, cu gard de fier aurit. Toți oamenii se îndreptau spre acest gard. Am urmat mulțimea și am văzut acolo un moșneag frumos, stând în fața gardului, îmbrăcat cu veșminte prețioase, parfumat cu parfumuri alese, cu barba împărțită în două, deasupra pieptului, cu

două druguri de argint. Patru roabe și cinci robi îl înconjurau spre a-l servi. Când am întrebat pe cineva cine era acel om, mi s-a răspuns că era Zaher, fiul lui Alas, binefăcătorul tuturor întristaților din Bagdad.

— Pe Alah! De mult caut eu un om ca el! am răspuns și m-am apropiat de moșneag, m-am închinat lui și i-am grăit, arătând că aș vrea să-l rog ceva, și el mi-a răspuns bucuros, și ridicându-se, am intrat cu el în casă.

— Vreau să fiu noaptea asta oaspetele tău! i-am spus.

— Cu plăcere, fiule, mi-a răspuns el. Iată, am vin bun, între zece și o sută dinari. Alege ce-ți place...

I-am plătit trei sute dinari pentru o lună înainte.

Și îndată, moșneagul a poruncit să fiu dus la baie, și de acolo într-o încăpere unde o fată, stând la o masă, îmi zâmbea.

Mi s-a adus vin, și fata a apucat lăuta și a început să cânte.

Într-o seară, am auzit deodată un zgomot mare. Am întrebat ce e, și mi s-a spus că se plimbă pe fluviu toți locuitorii cetății. Am vrut să mă duc și eu, însă moșneagul mi-a spus că dacă vreau să mă veselesc, puteam vedea totul și de acolo...

Ne-am urcat pe o terasă, de unde am văzut lume în mare îngrămădeală, cu lumânări de ceară și făclii. Când am ajuns la marginea terasei, am văzut o perdea frumoasă, în fața unei locuințe nemaipomenite. În mijlocul încăperii se afla un jilț din lemn de cireș, acoperit cu aur. Pe el sta o fată cum n-am mai văzut, o, stăpâne al dreptcredincioșilor!

După ce am coborât de pe terasă, am întrebat cine era preafrumoasa și mi s-a răspuns că era fata moșneagului Zaher, dar că să mă păzesc de ea, căci mă va îmbăta și mă va goli de toți banii, până la lețcaie, căci o cupă de vin din mâna ei m-ar costa o sută dinari aur...

— Pe Alah! am strigat. Îmi dau cu plăcere toată averea!

Și abia așteptam ivirea zorilor. M-am dus la baie, mi-am îmbrăcat apoi un veșmânt prețios, împodobit cu aur și giuvaeruri, și m-am dus la moșneag, arătându-i că vreau să beau vin de cel mai scump din mâna celei mai frumoase fete.

— Cu plăcere! mi-a răspuns moșneagul. Dă banii încoa'și bea sănătos!

Și am plătit cincisprezece mii dinari, și am fost dus într-o locuință cum n-am mai văzut alta pe lume. Când am intrat și am văzut fata, am căzut la pământ în fața lui Alah și i-am mulțumit pentru această ființă atât de înfloritoare.

— Pe scurt, o, stăpân al dreptcredincioșilor, a reluat feciorul, era de o frumusețe de nedescris. M-am închinat ei. Ea s-a ridicat în fața mea și mi s-a închinat, binecuvântat fie cel ce a creat-o! M-am așezat lângă ea și am poruncit vin.

Îndată s-au întins mesele...

Apoi o roabă i-a întins fetei o lăută, și ea și-a pus-o în poală și a acordat-o.

Și alăuta a gungurit ca un prunc chemându-și mama.

Așa am trăit, o, stăpâne al dreptcredincioșilor, de la o lună la alta, până mi-am băut toți banii. Într-o zi, pe când beam vin, și ascultam cântece, și mă gândeam că va trebui să mă despart de ea, am început să plâng.

— De ce plângi? m-a întrebat ea.

— Din cauză că va trebui să ne despărțim, lumină a ochilor mei!

— Dar de ce trebuie să ne despărțim? s-a mirat ea.

— Pe Alah! am răspuns. Nu mai am nicio lețcaie, și moșneagul nu mă va mai primi.

— Află, mi-a răspuns ea, că tatăl meu are obiceiul să dăruiască trei zile fiecărui neguțător care și-a risipit averea pe băutură, după aceea îl fugărește! Tu însă să nu te temi! Voi potrivi totul așa fel, încât nu ne vom despărți niciodată. Tatăl meu e atât de bogat, încât numai Alah știe cât are! Eu îi țin toți banii în păstrare. Eu îți voi da în fiecare zi cinci sute

dinari, să-i dai la rându-ți tatălui meu. Cum mi-i va trimite el mie, spre păstrare, eu ți-i voi da ție, înapoi, și în felul acesta vei putea să bei oricât!

Auzind acestea, o, sultane al dreptcredincioșilor, m-am sculat și i-am sărutat mâna. Și așa a trecut un an, până ce Alah a vrut să ne despartă. Ea a bătut într-o zi atât de tare o roabă, încât aceasta i-a spus, jurându-se, că-i va pricinui o durere atât de mare la inimă, încât va trebui să piară! Și spunând acestea, roaba s-a dus la moșneag și i-a povestit toată istoria de la un capăt la altul, cum adică beam acum de pomană... Auzind aceasta, moșneagul a venit la mine și mi-a spus:

— O, tu, omule prefăcut! La noi e obiceiul ca atunci când cineva sărăcește, să-i dăruim trei zile. Tu te-ai desfătat însă un an întreg...

Și astfel zicând, moșneagul a poruncit slujitorilor să-mi scoată veșmintele, și mi-au luat veșmintele scumpe, și dându-mi-se în loc altele vechi și rupte, nici măcar în preț de o drahmă, Zaher-moșneagul m-a miluit cu zece bănuți, mormăind:

— Nu te bat, nu-ți fac niciun rău, dar du-te în drumul tău! Nu mai sta la Bagdad! Nu pomeni la nimeni de noi, niciodată, căci altfel nu răspund pentru capul tău!

Astfel auzind, am părăsit casa și m-am dus fără să știu încotro.

Mă apăsau toate necazurile lumii, gândindu-mă la banii risipiți, la adevărul că venisem din Oman cu un milion dinari și-i isprăvisem în casa acestui afurisit moșneag și că acum trebuia să plec zdrobit și sărac. Și am rămas vreo trei zile în mare disperare, la Bagdad, și nu puteam nici mânca, nici bea.

În ziua a patra, am văzut o corabie gata să plece la Bassora. M-am urcat, plătind cei zece bănuți, și sosind la Bassora, m-am dus frânt de foame în piață și am văzut acolo

un neguțător de legume, cunoscut. Cum m-a văzut, s-a ridicat în fața mea, m-a îmbrățișat și m-a întrebat cum îmi merge, Văzându-mă atât de prost îmbrăcat. I-am povestit toată istoria mea, și el mi-a spus:

— Stăpâne, nu așa trebuia să se poarte un înțelept! Ce ai de gând?

— Pe Alah! am răspuns. Nu știu!

— Rămâi la mine, a adăugat neguțătorul. Ai grijă de terfeloagele mele cu socoteli. Vei primi pentru asta două drahme pe zi și mâncare!

— Prea bine! am răspuns.

Și am rămas la el, până am strâns suta de dinari, am închiriat o colibă pe malul râului și am așteptat o corabie spre Bagdad.

Într-o zi, a venit o corabie încărcată cu mărfuri, și toți neguțătorii și mai-marii cetății au venit să facă cumpărături. M-am amestecat și eu în mulțime. Doi bărbați au coborât de pe corabie și s-au așezat pe jilțuri pregătite anume. Li s-au închinat neguțătorii și locuitorii ceilalți. Ei au poruncit slujitorilor să întindă covoare, și au adus un sac cu perle, pietre prețioase, cristaluri, corali și altele. Au spus:

— Iată, neguțătorilor, astăzi vindem numai ce se vede aici!

Și negoțul a început.

Deodată am văzut că se uită la mine unul dintre bărbații de pe corabie. Era un prieten al meu. A coborât, mi s-a închinat și m-a întrebat de ce nu cumpăr nimic. Am răspuns că mă loviseră toate nenorocirile lumii, că-mi pierdusem toată averea și că aveam doar o sută dinari, ca pedeapsă a destinului...

Și, de rușine, am început a plânge, și văzând aceasta prietenul meu, m-a compătimit și a plâns, și ne-am amestecat lacrimile. Apoi, întorcându-se spre neguțătorii din jur, a spus:

— Martori sunteți că vând acest covor, cu tot ce e pe el,

acestui bărbat din Oman, pentru o sută dinari! Deși știu că valorează de două ori pe atât, cu plăcere i le dăruiesc, să-i fie de folos...

I-am urat toate cele bune, și toți neguțătorii îi laudau dărnicia. M-am dus înapoi cu mărfurile în bazarul cu perle și am făcut negoț un an încheiat.

Printre giuvaerurile primite se afla și un omuleț de corali, cu talismanuri fine de tot, scrise ca piciorușele de albină. Nimeni nu le putea citi. Am dat acest omuleț unuia să-l vândă mai departe. El l-a luat și a lipsit un timp. Când s-a întors, m-a întrebat dacă nu-l vând cu zece drahme. Cum i-am răspuns că nu, mi l-a aruncat și s-a dus.

Într-o zi, i l-am dat iar, să mi-l vândă, însă el m-a întrebat dacă-l dau cu cinci drahme. I l-am luat înapoi.

Nu mult după aceea, cum stam așa, a venit la mine un călător. M-a salutat. M-a întrebat:

— Îmi dai voie să mă uit la toată marfa ta?

— Cu plăcere! am răspuns, dar m-am supărat când dintre toate giuvaerurile mi-a cerut să cumpere omulețul! Îl privea cu o nemaipomenită bucurie.

— Îl vinzi?

— De bună seamă! am răspuns și am văzut bine că avea mare chef să-l cumpere.

— Cât costă?

— Cât ai la tine?

— Douăzeci drahme!

— Lasă-l atunci și vezi-ți de drum!

— Dar cincizeci dinari?

— Du-te, lasă-mă, căci n-am acum timp de glume, i-am răspuns, dar el m-a întrebat:

— Nu-l vinzi nici pentru o sută, pentru două sute, sau cinci sute? Nici pentru o mie dinari?

Spusese toate acestea râzând. Eu tot mai credeam că glumește. A dat ceva peste mie. Eu, de mânie, nici nu mai

răspundeam.

La urmă m-a întrebat:

— Nici pentru douăzeci mii?

Am început să râd și să glumesc și eu la rându-mi. Toți oamenii din bazar se adunaseră în jurul nostru. Strigau:

— Vinde-l! Vinde-l odată! Și dacă nu-ți va plăti, ne ridicăm toți împotriva lui și-l dăm afară din cetate...

— Câți bani ai, cu adevărat? l-am întrebat eu.

— Îl vinzi? m-a întrebat iar.

— Da! am răspuns eu, numai dacă vrei să-l cumperi...

— Am treizeci mii dinari! Îl dai cu acest preț? Ia banii și dă-mi omulețul!

— Iată, sunteți martori, am spus celor de față. Nu-l vând, până nu-mi spune pentru ce dă pe el atâția bani...

— Să încheiem întâi târgul, apoi îți voi spune, și Alah îmi stă chezaș inimii mele deschise...

Astfel zicând, omul acela s-a bucurat nespus, a scos banii și mi i-a dat. A luat omulețul, și l-a pus la gât și a mai întrebat o dată:

— Ești mulțumit?

— Oh! am răspuns eu.

— Sunteți martori că e mulțumit, a spus el către cei de față. A primit prețul omulețului.

S-a întors spre mine:

— Pe Alah! Dacă ai fi cerut mai mult, ți-aș fi dat și o sută, și două, și trei sute mii dinari!

Auzind aceasta, mă simțeam ca trezit dintr-un somn greu. Tot sângele mi-a pierit din obraji. De atunci am rămas, prin voia lui Alah, atât de galben...

— La ce-ți ajută omulețul? l-am întrebat.

El mi-a răspuns:

— Fiul meu! Află deci istoria mea...

Se strânseseră mai mult de o mie de oameni în jurul nostru, și el a început a istorisi...

O FATĂ CUPRINSĂ DE BOALA-REA, ȘI UN MOȘNEAG, ABD ALAH, DIN BABILON... APOI, TOATE SFÂRȘESC CU BINE!

— Află, fiule, și aflați voi, neguțătorilor! Marele sultan din Yemen, Kașmir, stăpân peste a treia parte a pământului, e tatăl celei mai frumoase fete din lume. Ea însă suferă de boala-rea. A chemat sultanul pe toți cititorii în stele. Unul dintre ei i-a spus:

— O, Kașmire! Cunosc un om din Babilon, cu numele Abd Alah! Acesta e cel mai iscusit medic din lume, pentru vindecarea boalei fiicei tale! Dacă vrei, trimite-mă la el...

Sultanul i-a dat o sută mii dinari, și omul a plecat la Babilon, unde a întrebat de moșneag. I-a dat darurile. Moșneagul le-a luat, și după ce a pândit stelele șapte luni, a găsit un ceas bun și a scris, pe acest omuleț, talismane și nume, după știința lui. Trimisul a luat omulețul și l-a dus sultanului, și acesta l-a pus la gâtul fiicei sale...

Fata era legată în patru lanțuri. În fiecare noapte veghea lângă ea un om, și dimineața era găsit mort. Dar îndată ce sultanul i-a pus omulețul la gât, ea s-a însănătoșit. De atunci n-a mai scuturat-o boala. Sultanul se bucura peste măsură, a dăruit multe daruri aceluia om, și toți locuitorii cetății îl cinsteau.

Într-o zi însă fata a făcut o plimbare pe fluviu, însoțită de roabele ei. O roabă a întins brațul, în glumă, spre ea, și apucând omulețul, acesta s-a desfăcut din lăntug și a căzut în apă. Fata a leșinat și s-a îmbolnăvit la loc. Sultanul mi-a dat bani și mi-a poruncit să merg la moșneag, să-mi facă alt omuleț. Dar moșneagul murise între timp! Sultanul ne-a trimis, câte zece, dându-ne mulți bani, să căutăm omulețul în toată lumea. Norocul m-a adus la tine...

Sfârșind de povestit, omul acela a luat omulețul și și-a

văzut de drum.

*
* *

— Ai aflat acum, o, stăpâne al dreptcredincioșilor, de ce fața mea e atât de galbenă! a reluat feciorul, după o clipă. M-am întors la Bagdad. Am închiriat din nou vechea mea casă. În dimineața sosirii mele, m-am îmbrăcat și m-am dus la casa lui Zaher, cu speranța că o voi revedea pe iubita mea. Dar cum am ajuns, am văzut ferestrele închise. Am stat încremenit. Am văzut un slujitor. L-am întrebat ce s-a întâmplat cu stăpânul acelei case. Mi-a răspuns că se pocăise. Și întrebându-l iar ce l-a mânăat spre pocăință, slujitorul mi-a răspuns că eu câțiva ani în urmă fusese acolo un bărbat cu numele Abu Hasan din Oman, și fiica lui Zaher îl iubea foarte. Când Abu Hasan a părăsit-o, ea s-a îmbolnăvit de mâhnire și era să moară. S-a destăinuit tatălui ei. Acesta a trimis în toate țările să-l caute pe Abu Hasan, făgăduind celui care-l va aduce o sută mii dinari. Nimeni însă nu știe unde a dispărut. Fata s-a îmbolnăvit din ce în ce mai rău. Acum e pe moarte. Din cauza mării nenorociri a fetei lui, tatăl a vândut totul. L-am întrebat pe slujitor ce ar spune dacă i l-ar arăta cineva pe Abu Hasan?

— Te rog, în numele lui Alah! a răspuns el. Ajută-ne, dacă poți, să ieșim din nenorocire...

— Atunci intră în casă și spune că Abu Hasan din Oman se află în fața ușii...

— Ce spui? a strigat omul. Te rog, în numele lui Alah, spune adevărul!...

— Intră și vorbește așa cum ți-am spus... i-am poruncit, și el a fugit din fața mea ca un catâr care fuge de la moară.

După un timp, s-a întors cu moșneagul. Când acesta m-a văzut, mi s-a închinat, m-a îmbrățișat și a strigat:

— Binecuvântat fie domnul, că te-a păstrat sănătos...

A intrat apoi în casă, a dăruit vestitorului o mie dinari și a ieșit din nou la mine, m-a îmbrățișat și a strigat încă o dată:

— Binecuvântat fie Alah, că te-a păstrat sănătos! Unde ai fost, fiul meu? Despărțirea de tine a doborât-o pe fata mea. Intră cu mine!

Am intrat în casă. M-a poftit să șed. S-a dus apoi la fata lui, și ea i-a spus că nu se însănătoșește până nu-l vede pe iubitul inimii ei.

— O, a oftat ea. De mi-ar fi hărăzit măcar să arunc o privire asupra lui!

— Suferința ta s-a sfârșit! a spus tatăl. Te vei vedea cu iubitul tău...

— Spui drept? a strigat fata.

Apoi, curând, mă aflu în fața ei. Cum m-a zărit, o, stăpân al dreptcredincioșilor, fata a căzut într-un leșin adânc. După ce și-a revenit, a strigat:

— Jur pe Alah! Pierdusem orice speranță că te voi mai vedea, decât poate în vis...

Și plângea îmbrățișându-mă.

Am petrecut o vreme acolo. Apoi, tatăl ei a chemat cadiul și martorii și s-a scris hrisovul de cununie. Acum, ea e soața mea, stăpân al dreptcredincioșilor, și de la dânsa am un fiu...

După ce Abu Hasan și-a sfârșit istoria, a fost adus un băiat frumos ca luna în răsăritul ei. Acesta a sărutat pământul în fața califului, și califul l-a sărutat, și da laudă lui Alah.

*
* *

Istoria asta a plăcut califului foarte. S-a sculat și a spus către Djafar:

— Pe Alah, o, Djafare! Iată o întâmplare minunată...

Apoi au plecat. A doua zi, stând în jilțul lui, califul l-a chemat pe Mesrur și i-a poruncit să adune trei poveri cu bani, una din Bagdad, una din Arsan și una din Bassora, să strângă atâția bani, încât numai singur Alah să-i poată număra! Apoi a poruncit lui Djafar, să-l cheme pe Abu Hasan. Și ducându-se Djafar la Abu Hasan, a bătut în ușă, și când Abu Hasan a ieșit, i-a spus:

— Sultanul dreptcredincioșilor poruncește să vii la el...

Și când s-a înfățișat califului, Abu Hasan a sărutat pământul și s-a apropiat tremurând, cu mâinile lăsate în jos, căci se temea să nu se fi făcut vinovat cu ceva. Califul a poruncit să fie ridicată perdeaua cu care erau acoperiți banii, și când Abu Hasan i-a văzut, s-a înspăimântat și i-a pierit glasul.

— Ți-i dăruiesc ție, Abu Hasane, ca despăgubire pentru pierderea omulețului...

— O, sultan al dreptcredincioșilor, a strigat Abu Hasan Ceea ce-mi dai e de cel puțin de două ori mai mult...

Califul s-a întors apoi spre cei de față:

— Sunteți martori că-i dăruiesc acestui fecior banii aceștia!...

Abu Hasan a făcut un pas înainte, a sărutat pământul și a tăcut. A început a plânge. Lacrimile îi curgeau din belșug, și tot atunci sângele i s-a întors în obraji, și din nou era frumos ca luna plină, încât Văzându-l, stăpânul dreptcredincioșilor a spus:

— Uită-te în oglindă, Abu Hasane...

Și când Abu Hasan și-a văzut obrazul în oglindă, a. Căzut la pământ. Și a mai mulțumit o dată și lui Harun-al-Rașid, stăpânul dreptcredincioșilor.

— În numele măreției lui Alah, a spus la urmă acesta, în numele lui Alah și a ființei lui neștirbite, nu iau nicio drahmă înapoi din banii de față! Ți-i dăruiesc pe toți, Abu Hasane! Și ce a dăruit o dată un om ales, nu ia niciodată înapoi.

Și a poruncit ca banii să fie duși în casa lui Abu Hasan, iar pe el l-a luat pentru totdeauna la dreapta sa, ca soț, de petreceri.

Și au trăit în bucurie și desfătare, până ce la pragul fiecăruia a sosit coasa cea de nimeni dorită, dar care-i cosește pe toți, de la cerșetori la sultani...

ȘEHERAZADA ÎNCEPE STRAȘNICA ISTORIE A LUI ARDȘIR; O CUNOAȘTEM ÎNDATĂ ȘI PE HAIATA ALNUTUS... DAR ISTORIA ÎNCEPE DE LA UN CĂMILAR...

Se istorisește că în cele mai îndepărtate veacuri ale trecutului omenirii, trăia un sultan puternic, având numeroase oști și mulți aliați, și avea un singur fiu, cu numele Ardșir, și așa de frumos și cuminte, cum nu se mai văzuse. Patima lui Ardșir era vânătoarea. Într-o zi, pe când se afla la vânătoare, a întâlnit o caravană al cărei cămilar avea înfățișare plăcută nespus, încât plăcându-i de el, Ardșir a poruncit unui vânător să-l aducă la sine. Și s-a dus vânătorul la cămilar și i-a spus că vrea să-l cunoască Ardșir.

Aceasta auzind, cămilarul și-a pus veșmintele cele mai frumoase, a luat daruri prețioase și s-a dus cu vânătorul. După ce Ardșir i-a îngăduit să se apropie, el a sărutat pământul de dinaintea lui, i-a urat viață lungă, apoi i-a întins darurile. Ardșir s-a bucurat mult și l-a poftit să șadă.

— Din ce țară vii și cu ce daraveruri? l-a întrebat Ardșir.

— Din India, vin, stăpâne, a răspuns cămilarul, și caut veselia și pacea sufletului...

Și întrebându-l Ardșir de ce caută pacea, el i-a răspuns:

— Stăpâne preamărit! Istoria mea e minunată, și toată nenorocirea mi se trage din această istorie...

Zicând acestea, a scos o bucată de mătase cu chipul unei

fete pictat pe ea. Era frumoasă nespus. Fața ei strălucea ca luna. Parcă vorbea privitorilor și le făcea semne prietenești. Când a văzut-o Ardșir, în inimă i s-a aprins ca un foc puternic.

— Omule, a spus el, de unde cunoști fata asta?

— Stăpâne, s-a cutremurat cămilarul. Te rog, în numele lui Alah, nu ațâța focul inimii mele și nu-mi învia durerea... Dar dacă-ți place mătasa cu chipul ei... poftim!

— Pe Alah, a răspuns Ardșir, trebuie să aflu fata asta, chiar dacă va trebui să cutreier lumea întregă! Cum o cheamă?

— Stăpâne! a răspuns cămilarul. Numele ei se află înscris deasupra chipului!...

Și uitându-se mai bine, Ardșir a cetit următoarea însemnare: „Haiata Alnutus, fata sultanului Kader, stăpânitorul Cetății Albe...”

Citind acest nume, Ardșir și-a pierdut firea și s-a aprins și mai mult. A luat de la cămilar pânza cu chipul.

— Ai răbdare, fiul meu, îi spunea tatăl, Văzându-l așa de neliniștit. Voi trimite la tatăl ei, s-o pețesc pentru tine. Dacă nu ne-o da-o, voi porni asupra lui cu oaste atât de mare, încât când capul ei se va afla ajuns la Cetatea Albă, coada se va mai afla aici, la noi!

— Dar grăbește-te, tată... l-a rugat Ardșir, căci altfel mor...

Și astfel, sultanul a poruncit să fie chemat marele vizir, și când acesta s-a înfățișat, i-a spus:

— Te trimit, vizire, la sultan Kader, căci ești bărbat înțelept și priceput! Pețește fata pentru feciorul meu...

Marele vizir s-a pregătit de drum, și sultanul i-a încredințat numeroase daruri, cum nu pot fi descrise. Și plecând, marele vizir a străbătut zile și nopți, pustiuri și câmpii, până a ajuns la sultan Kader. L-au întâmpinat străji și cămărași, și l-au dus numaidecât cu darurile și plecaciunile. Trei zile sultan Kader l-a înconjurat cu toată

cinstea. Apoi, în ziua a patra, l-a chemat la sine. L-a întrebat:

— Care ți-i voia, mare vizir?

— O, sultane! a răspuns marele vizir. Vin în numele puternicului sultan, stăpânul pământului, cât e el de lung și lat, să-ți pețesc fata pentru fiul său, Ardșir, frumos ca Luna strălucitoare...

Auzind acestea, Kader sultan n-a răspuns numaidecât. A gândit o vreme adânc, apoi a spus către Kafur, credinciosul său:

— Du-te, Kafure, la fata mea, Haiata Alnutus! Închină-i-te din partea mea și spune-i, cât mai blând cu putință, că a venit un sol al unuia dintre mai-marii lumii, și o cere de soață. Ce are de spus la una ca asta?

— Nu se află ocrotire decât la Alah cel preamărit și atotputernic! se văieta Kafur. Mai am doi dinți, ca să pot mânca, și mi se pare că mi se duc și ei... se tânguia Kafur, căci așa de tare ura Haiata Alnutus iubirea, încât, ori de câte ori venea la ea Kafur, să-i vestească pețitori, se arunca asupra lui și-i scotea câte doi dinți, încât acum era aproape știrb. Acum, cum a ajuns în fața încăperilor ei, Kafur s-a oprit o clipă și s-a gândit dacă să intre sau nu. Haiata tocmai se sculase din somn și tocmai poruncise unei slujitoare să-i încalțe niște pantofi de aur, bătuți cu perle. L-a văzut pe Kafur apropiindu-se, însă el, cum a dat cu ochii de ea, a și luat-o la sănătoasa...

— Pe Alah, Kafure! a strigat ea, dacă-mi cazi în mână, îți scot și ultimii doi dinți...

A poruncit slujitorilor să-l prindă, însă Kafur a fugit repede la sultan, ca un nebun.

— Cine te fugărește? l-a întrebat sultanul.

— Milostive stăpâne! a strigat Kafur. Din fericire mi-am salvat ultimii dinți!

— Iată, ai văzut și ai auzit singur, a spus apoi sultanul către sol. De aceea să-l rogi pe stăpânul tău să ne ierte, căci

fata mea nu iubește pe nimeni și nu vrea în niciun chip să se mărite, iar dacă aș sili-o, și-ar lua zilele...

Vizirul s-a întors, după ce bătuse degeaba calea mînzului.

Între timp, Ardșir se dusesese, îndată după plecarea vizirului, în seraiul său, și nici nu bea, nici nu mânca. Se culca întristat foarte, scufundat în durere. Lacrimile îi curgeau pe obraji, ca ploaia. Rostea următoarele versuri:

*„Ca un dușman noaptea se aruncă asupra celui
deznădăjduit!*

*Întrebați de mine noaptea, și ea vă va răspunde că
Sunt trist, părăsit și străin...”*

Odată, după ce a spus aceste versuri, a suspinat adânc, și cu amară tristețe, și a căzut în leșin, iar când și-a revenit, până la ziuă s-a tot uitat la stele. Apoi s-a ridicat și s-a îmbrăcat. A intrat un slujitor, și mult l-a durut Văzându-l cât slăbise, și i-a făgăduit să-l unească el până la urmă cu iubita!

În vremea asta, vizirul a călătorit zi și noapte, până a ajuns înapoi, în patrie, și s-a dus îndată la sultan, a sărutat pămîntul în fața lui și i-a povestit cum a fost, de la început până la sfârșit. Auzind acestea, sultanul s-a așezat, și iar s-a ridicat.

— Vai ție, Kader-sultane! a spus apoi. Un om ca mine să trimită sol, și să se întoarcă cu buzele umflate... Vai ție, Kadere...

Apoi a poruncit unui cămăraș să dea veste, să se scoată corturile, să se adune oștile... „îi voi pustii țara și voi șterge orice urmă a lui”, își spunea sultanul, amenințător. „îi voi prăda comorile, îi voi ucide războinicii și-i voi lua toată familia în prinsoare”...

Ardșir se afla lângă tatăl său. Auzindu-i poruncile, știa bine că e atât de puternic, încât, cu numeroasele lui oști și

cu aliații săi, putea pustii țara lui Kader, și să-i ia familia în prinsoare, dar temându-se ca nu cumva, îndurerată de o asemenea nenorocire, Haiata să-și ia zilele, Ardșir s-a apropiat de tatăl său, a sărutat pământul din fața lui și i-a spus:

— O, puternice sultan! Vrei să te duci cu vitejii tăi în război, și să-ți jertfești averea! Mai bine voi încerca eu să câștig fata, pe altă cale. Vreau să mă duc la ea, prefăcut în neguțător!

— O, Ardșire! a răspuns tatăl, dacă vrei așa, ia-ți cu tine toate comorile, și ia și vizirul să te ajute!

Și i-a dat sultanul trei sute de mii dinari, precum și mărfuri de același preț. Apoi, Ardșir s-a dus la maică-sa și i-a dat și ea o sută mii dinari, și veșminte, și giuvaeruri de același preț. După aceea, și-a luat rămas bun de la părinți. Sultanul a poruncit ca mărfurile să fie încărcate pe cămile, și toți slujitorii să se îmbrace ca neguțători. Ardșir și vizirul au călătorit zi și noapte prin pustiuri și câmpii.

Iar vizirul îl înveselea și-l mângâia, până ce, în sfârșit, într-o bună dimineață, la răsăritul soarelui, au zărit în fața lor strălucind Cetatea Albă a lui Kader, ținta călătoriei.

Ardșir abia aștepta clipa pătrunderii în Cetate... Când, în sfârșit, porțile s-au deschis, ei au întrebat de hanurile pentru neguțătorii vestiți, și au fost numaidecât îndreptați într-acolo, și au năimit casă, și au pus mărfurile la adăpost.

Și gândind mereu la rostul călătoriei lui, vizirul a hotărât că trebuiau să locuiască în bazar, și deci i-a spus și lui Ardșir că trebuiau să se mute numaidecât.

— Căci, spunea vizirul, ascultă-mă bine, Ardșire: am un gând și se va înfăptui cu bine, numai dacă locuim acolo...

— Ai dreptate, vizire, și fă cum ți-i voia! a răspuns Ardșir, ascultător.

— Iată acum ce gând am, preaiubite Ardșire! Vom închiria o prăvălie în bazar, și te voi înfățișa tuturor drept feciorul

meu, și toți neguțătorii și trecătorii vor lăuda statura ta frumoasă, și nespuse de repede toată Cetatea Albă va vorbi de tine...

— Facă-se voia ta, tată vizire! a răspuns Ardșir, și vizirul a îmbrăcat veșmintele cele mai prețioase, și a pornit la drum.

Tot așa s-a înveșmântat și Ardșir, în cele mai prețioase veșminte, și luând asupra-și una mie dinari, a pornit împreună cu vizirul.

Și cum au ieșit în ulița mare, toți îi urmăreau cu privirile, deoarece răspândeau amândoi parfum de mosc și camfor, ca toți călătorii veniți de departe...

— Lăudat fie Alah, creatorul acestui fecior! spuneau toți, văzând cât îl înzestraseră Alah pe Ardșir, cu frumusețe, cu dar al vorbirii alese și cu mers de sultan... Al cui fecior va fi fiind, oare? Din ce țară vine? E om sau înger?

Și astfel, după prevederile vizirului, multe se vorbeau despre Ardșir, ba, unul spunea că e, de bună seamă, fugit din grădina paradisului, într-o clipă când dormeau paznicii de la porțile de aur.

— E înger, de bună seamă... spunea altul.

— Ba, e spirit! spunea altul.

Și oamenii se opreau pe amândouă marginile uliței și-l urmăreau cu ochii, căci, într-adevăr, Ardșir era frumos ca-n cuvântul poetului!...

Cum au ajuns la bazar, le-a ieșit întru întâmpinare un moșneag și le-a grăit astfel:

— Fiți bineveniți, în numele lui Alah! Dar, rogu-vă, cine ești, feciorule? Și al cui ești?

— Dar tu, cinstite neguțător, cine ești? i-a întors cuvânt vizirul. Nu cumva vei fi fiind starostele bazarului?

— Întocmai! a răspuns moșneagul.

— Atunci află... a reluat vizirul. Feciorul acesta e fiul meu, și călătoresc cu el prin toate țările și cetățile pământului, și stăm în fiecare cetate câte un an în capăt, pentru ca fiul meu

să poată cunoaște negoțul și obiceiurile oamenilor...

— Prea bine! a răspuns starostele bazarului și a poruncit să li se rânduiască numaidecât o casă de negoț, la cel mai bun vad. Vizirul a poruncit slujitorilor să se facă curățenie ca-n palmă și să se întindă o saltea în preț de zece mii dinari, și a așternut deasupra un sul de piele brodat cu aur, și perne de aur, și o rezemătoare, de asemenea împodobită cu aur și umplută cu pene de struț.

Ardșir a fost înconjurat îndată de alți feciori, toți frumoși ca cerbii! Frumoși erau toți, într-adevăr, dar Ardșir semăna cu luna plină și cu o ramură în plină creștere...

Vizirul l-a rugat încă o dată să păstreze taina venirii lor, întrucât numai așa își vor putea atinge ținta, și l-a lăsat singur în casa de negoț, și și-a văzut de ale sale. Și oricine venea în bazar, se ducea numaidecât să se uite la Ardșir. Curând, atât de mult se grăia despre dânsul, încât toată Cetatea Albă se perinda pe dinaintea casei lui de negoț, să vadă cu ochii această creațiune a firii, acest dar făcut pământului de către firea ce pe toate le zidește cu mâinile ei meștere.

Acum, înghesuiala era așa de mare, încât cu greu mai puteai ajunge de la un capăt al uliței la altul. Ardșir se uita în toate părțile, vrând să afle, cât de cât, despre draga inimii sale, însă se uita, cu voia lui Alah, numai degeaba și în gol... Chinul lui neconținut creștea, încât nici dulceața somnului nu-i ticnea și, cu toate acestea, nu-i era îngăduit să întrebe niciun cuvânt...

Într-o zi, pe când se afla în casa de negoț, întristat și gânditor ca luna plină, și se socotea că toată străduința i-a fost zadarnică, a venit o babă însoțită de două roabe. S-au oprit tustrele în prag, privindu-l și laudându-l.

— Binecuvântat fie Alah, creatorul tău... a rostit baba, și s-a apropiat de Ardșir, și i s-a închinat. De unde ești, feciorule frumos ca luna în a paisprezecea noapte?

— De departe sunt! a răspuns Ardșir. Pentru prima dată văd aceste locuri și această preafrumoasă Cetate Albă...

— Ești om ales... a continuat baba. Dar să văd ce fel de mărfuri ai... Dacă poți, arată-mi ceva ca tine de frumos, căci un om frumos nu poate avea decât lucruri frumoase...

— Dar cam ce ai dori? a întrebat Ardșir.

— Bine ar fi dacă ai afla un veșmânt pentru fata sultanului nostru, dar așa de frumos să fie, încât să ia oricui lumina ochilor...

Auzind de fata sultanului, inima feciorului a început a bate strașnic. N-a spus însă nimic. A adus un balot cu lucruri scumpe și a ales o rochie în preț de o mie dinari.

— Ce preț are? l-a întrebat baba.

— Nu are niciun preț, maică... a răspuns Ardșir. Ți-o dau în dar. Binecuvântat să fie Alah, care a mijlocit cunoștința aceasta dintre noi... Spune-mi totuși unde să te caut, dacă poate voi avea vreodată nevoie de tine...

Mirată nespuse de dărnicia lui, baba l-a lăudat foarte, și aflând că-l cheamă Ardșir, adică are nume ca feciorii de sultani, l-a lăudat încă o dată. Apoi, luând rochia, și-a văzut de drum, adăugându-i feciorului și alte laude. Și ajungând ea la Haiata Alnutus, a sărutat pământul în fața ei de trei ori, după pravilele binecuvântate, și a strigat:

— O, stăpâno! Îți aduc ceva cum nu s-a mai văzut sub soare! Și desfăcând rochia, în încăperea parcă răsăriseră luceferii.

— O, doica mea bună! a strigat Haiata Alnutus. Jur, pe atotștiutorul Alah, că așa ceva n-am mai văzut!

— O, stăpâna mea bună! i-a răspuns baba. Pe Alah jur, de un milion de ori, că stăpânul care mi-a dat rochia aceasta e atât de frumos, cum nu se află altul pe fața pământului! Are ochii adânci și sprâncenele rotunde ca litera Nun, iar statura lui înaltă amintește ramura în legănarea vântului. Obrazul

lui e strălucitor ca un lampion, binecuvântare firii, singura creatoare a tuturor frumuseților și urâciunilor de pe pământ!

Auzind însă această descriere a babei, Haiata s-a mâniat foarte și a răcnit la dânsa:

— Ce, ți-ai pierdut mințile, bătrâno? Te-am întrebat vreun cuvânt despre frumusețea aceluia neguțător de stofe? Știi prea bine doar că nu-mi place să aud grăindu-se despre iubire...

Speriată foarte de mânia ei, baba a strigat:

— Pe Alah, stăpâna mea! Nici pe departe nu m-am gândit să laud neguțătorul, ci să-ți spun doar că atunci când am întrebat de prețul lucrului, el a jurat că nu primește nimic, că ți-l dăruiește!

Auzind Haiata toate acestea, s-a minunat foarte și a rostit:

— Ce întâmplare ciudată! Doar neguțătorii călătoresc prin lume numai pentru bani! Și întrucât acest om nu trebuie să ne întreacă în dărnicie, du-te și-i du numaidecât prețul acestei rochii, și vezi, totodată, dacă nu cumva are una și mai frumoasă...

— Voia ta e pentru mine poruncă! a răspuns baba, și s-a dus din nou în bazar, la Ardșir, și văzând-o, acesta s-a bucurat foarte, mai ales că nici nu nădăjduia s-o revadă atât de repede. S-a ridicat în fața ei, după cuviință, și i s-a închinat, ca un vrednic neguțător.

— Iată prețul lucrului cumpărat! i-a spus baba. Stăpâna mea, Haiata, te roagă să primești banii numaidecât, căci doar neguțătorii călătoresc prin lume numai după câștig! Și, totodată, feciorule, vezi dacă n-ai cumva o rochie și mai frumoasă ca prima...

— Cu cea mai adâncă bucurie! a răspuns Ardșir. Ceva și mai frumos am, într-adevăr, dar banii păstrează-i pentru tine, căci am jurat să nu primesc nici măcar o drahmă! Iar dacă stăpână-ta nu vrea să primească rochia în dar, ia banii tu...

Acestea zicându-le, Ardșir a adus o rochie stropită cu perle

și rubine, iar în ce privește safirele galbene, roșii și albastre, îți luau ochii, și toate prețuiau cât un hanat. Când a desfăcut rochia Ardșir, s-o arate babei, tot bazarul s-a luminat.

— Pe Alah! a strigat baba. Cât ceri pe ea, o, desăvârșitul?

— Nimic! a răspuns Ardșir. Ia-o, și nu te teme...

— O, prietenul meu! s-a mirat baba. Lasă astfel de vorbe și spune-mi cât prețuiește, și deci cât trebuie să dau...

— Cât prețuiește numai Alah o știe! a răspuns Ardșir. Dar, în numele celui care cunoaște toate prețurile lucrurilor, nu primesc nimic! Ci o dăruiesc stăpânei tale, ca răsplată pentru ospitalitatea aflată în Cetatea Albă... Astfel de rochie numai stăpânei tale i se cuvine s-o poarte.

— O, prietenul meu! i-a întors cuvânt baba. Cuvintele tale au, de bună seamă, alt rost și înțeles, ca și faptele tale! Dacă vrei să mi te destăinuiești, îți stau cu toată inima la îndemnă...

— Pe Alah! a strigat Ardșir, sărutându-i mâna, și și-a spus toată istoria, și ofta adăugând cât o iubește pe Haiata Alnutus...

Însă n-a spus al cui fecior este, încât baba îl credea neguțător.

— Îți mulțumesc că mi-ai spus adevărul... a răspuns baba și a oftat. Află însă. Fiul meu, că așa neguțător cum ești nu vei izbuti niciodată să te apropii de ea, chiar dacă ai avea averile lui Job... Totuși, feciorule, a adăugat ea, eu una nici în ruptul capului nu cred că tu vei fi fiind ceea ce spui, adică neguțător! Spune-mi adevărul până la capăt, o, fiul meu, și nădăjduiesc să-ți port noroc. Nu-i așa că nu ești neguțător? Căci, fiule, neguțătorul, dacă vrea să se ridice numai cu o treaptă deasupra rangului, se împiedică și cade... Dacă ești neguțător, cum spui, peștește fata unui cadu, sau a unui neguțător ca tine! Cum îndrăznești să-ți ridici ochii spre perla timpurilor, spre fata sultanului tuturor veacurilor? Cum îndrăznești să-ți ridici ochii spre o fată care n-a văzut

încă ulițele Cetății Albe, care încă nu cunoaște decât încăperile seraiului părintesc? Și, peste toate, Haiata Alnutus este atât de înțeleaptă, încât tatăl ei, lăudat fie-i numele! O iubește mai mult decât pe toți ceilalți copii ai săi la un loc, și nu hotărăște nimic fără să ceară părerea ei! Cum aș îndrăzni deci, fiul meu, să-i pomenesc măcar despre inima ta? Îmi pare rău că nu te pot ajuta cu nimic, deși aș vrea să te ajut, cu toată puterea mea și cu tot sufletul meu... Dacă vrei, mă duc și peșesc pentru tine cea mai frumoasă fată din Cetatea Albă...

— Nu cunosc niciuna, a răspuns Ardșir, și chiar dacă aș cunoaște, cine oare ar putea sta înaintea Haiatei Alnutus? Pe Alah jur că inima mea nu cunoaște altă lumină... Poate voi și muri din cauza stăpânei tale! Deci te rog, măicuță, fie-ți milă de mine, un sărman străin, și dă durerii mele alinare.

— Mi-i martor Alah, fiul meu! Inima mi-i zdrobită de jale, dar nu știu ce să fac!

— Bună măicuță! i-a răspuns Ardșir. Nu-ți cer să faci nimic, decât să-i duci o epistolă...

— Prea bine, a răspuns baba. Scrie epistola.

Acestea auzindu-le, Ardșir s-a bucurat nespus, și luând cele convenite pentru scris, a alcătuit o epistolă.

După ce a scris, a împăturit-o, și dând-o babei, împreună cu o pungă cu cinci sute dinari, i-a spus că așteaptă numai decît răspuns.

Și astfel, baba a luat epistola, și după oarecare târguiala a luat și punga cu dinari, și s-a dus și s-a înfățișat Haiatei. Și uitându-se Haiata la rochia a doua, și văzându-i pietrele scumpe, și-a dat seama că era de neprețuit și a rostit nespus de mirată:

— O, doica mea dulce! Luat-ai oare rochia aceasta de la același neguțător?

— Întocmai, stăpâna mea dulce!

— Și acel neguțător este din Cetatea Albă, sau din altă

cetate?

— Stăpână dulce! Neguțătorul acela e străin, venit pe aceste locuri abia de câțeva vreme.

— Ciudat de tot! Cât de bogat trebuie să fie un neguțător, ca să aibă două rochii atât de scumpe... Cât cere?

— Preaînaltă stăpână! Când mi-a dat rochia, mi-a spus s-o socotesc drept dar pentru tine, căci numai tu ești vrednică s-o porți! La fel, preaînaltă stăpână, banii dați pentru rochie mi i-a dat înapoi și s-a jurat pe Alah că nu-i primește, iar dacă nu-i vrei, să mi-i lași mie...

S-a mirat Haiata Alnutus:

— Eu, una, preaiubita mea doică, mă tem că acest neguțător urmărește vreun gând ascuns... L-ai întrebat, poate, ce vrea?

— Da, preaînaltă stăpână! L-am întrebat, și mi-a dat această epistolă...

Și luând Haiata Alnutus epistola, a citit-o, apoi s-a făcut albă ca varul.

— Vai de tine, doică ticăloasă! Cum a îndrăznit să-mi scrie câinele afurisit, pripășit în cetatea noastră? Pe Alah! Și pe Fântâna Samsamei! Și pe preasfântul zid al templului din Mecca! Dacă nu m-aș teme de Alah, stăpânul cerului și al pământului, aș porunci ca acest câine să fie adus aici în lanțuri, cu nasul și urechile tăiate, și aș da poruncă să fie spânzurat, de față fiind toți vecinii lui!

Auzind-o, baba se făcuse albă, îi tremurau umerii și-i pierise glasul.

— Dar, pentru numele lui Alah, ce cuprinde epistola, preaînaltă stăpână, că te-a mâniat așa de rău? E, poate, vreo plângere? Cere pentru cineva dreptate?

— Pe Alah, nu! Mi-a trimis versuri de iubire! Omul acesta sau e nebun, sau era beat când a alcătuit epistola, sau s-a săturat de viață, căci altfel nu îndrăznește să-mi trimită aceste versuri tulburătoare ale sufletului și cugetului!

— Pe Alah, stăpână mea are dreptate! Dar ce-ți pasă de versurile lui? Stai doar în acest măreț serai, unde nu ajunge nici pasărea! Amenință-l cu moartea, cam așa: „Tu, câine de neguțător, care în toate zilele vieții tale călătorești prin lume întru adunarea banilor, dacă nu te trezești din aiureală, jur pe Alah că voi porunci să fii spânzurat, împreună cu toți vecinii tăi de prăvălie!”

— Dacă-i scriu, doică, mă tem că va deveni și mai îndrăzneț...

— Dar cum s-ar putea una ca asta? a sărit baba.

Și atât a bătut-o la cap pe Haiata Alnutus, încât, la urmă, a scris câteva cuvinte...

Și după ce a scris, a dat babei epistola, și ducând-o aceasta lui Ardșir, i-a spus:

— Iată răspunsul! Află că citind scrisoarea ta, ea și-a ieșit din fire, și abia am liniștit-o, și am rugat-o cu cuvinte dulci, să-ți scrie acest răspuns...

Și citind epistola, Ardșir aproape că plângea de fericire.

— O, fiul meu! Îl mângâia baba.

— Alah să te binecuvânteze! Niciodată să nu plângă ochiul tău, și inima ta niciodată să nu se întristeze!

— Dar ce-ți scrie, că te-ai mâhnit așa?

— Mă amenință că dacă-i mai scriu mă spânzură! Dar pe Alah ți-o jur, milostivă măicuță, că mai curând vreau funia spânzurătorii, decât să mai trăiesc așa! Mai du-i o singură epistolă din partea mea!

— Prea bine! Așază-te și alcătuiește-o! Îți voi aduce răspuns! Iată, viața mi-o pun la bătaie pentru tine...

Și așezându-se, Ardșir a scris Haiatei Alnutus alte cuvinte...

Și sfârșind, a împăturit epistola și a dat-o babei, odată cu o pungă cu patru sute dinari, însă ea nu voia să ia banii, spunându-i:

— O, dragul meu fiu! Mă copleșești cu dărnicia ta și cu

bunătatea ta! Ai curaj mai departe și umple-ți ochii de bucuria luminii soarelui...

Și luând epistola, baba s-a dus din nou la Haiata Alnutus, care s-a făcut iar albă ca varul, și striga:

— Pe Alah, doică! Oare cât o să mai dureze acest schimb de versuri?

— Preafericită stăpână! a răspuns baba. Dă-mi răspuns după gândul tău...

Și citind epistola, Haiata Alnutus a stat ce a stat cu brațele încrucișate, simțind că o paște un mare pericol necunoscut.

— Ne putem face de răs într-o zi... a spus ea. Dacă se află în cetate că port scrisori cu un neguțător, bunul meu nume se strică pe totdeauna!

— Dar cum s-ar putea afla una ca asta?! s-a mirat baba. Ca să se sfârșească odată această primejdie, cred, preafericită stăpână, că ar fi bine să-i scrii o epistolă și mai hotărâtă... Bunăoară, că vei porunci să i se taie capul...

— O, doica mea bună! a oftat Haiata Alnutus, și așezându-se, a scris altă epistolă și a aruncat epistola în mâna babei. Și după ce a împăturit-o, aceasta s-a dus repede și a dat-o lui Ardșir. Și citind-o, Ardșir n-a rostit niciun cuvânt.

— De ce taci, fiul meu? l-a întrebat baba.

— Oh, preabună maică! a oftat Ardșir. Din nou mă amenință că mă ucide...

— Și te temi, fiule?

— Nu, preafericită maică!

— Atunci, ia din nou cele de trebuință, și scrie-i...

Și mulțumind babei pentru stăruitorul îndemn, Ardșir a scris altă epistolă...

Și sfârșind, a împăturit-o, și dând-o babei, i-a întins și o pungă cu trei sute dinari, dar ea n-a vrut să-i ia decât cu sila. Și ajungând ea la Haiata Alnutus, a sărutat epistola și i-a întins-o.

— De bună seamă, doică, ai înnebunit! De ce-mi aduci

epistolele unui om căruia îi voi întinde curând cupa morții?

Acestea spunându-le, Haiata Alnutus a citit epistola și a aruncat-o, și nimeni n-a mai putut grăi cu dânsa. S-a dus să-l caute pe tatăl său, dar i s-a spus că se afla la vânătoare. Abia după trei ore baba a îndrăznit să se apropie din nou de ea. A sărutat pământul din fața ei și a întrebat-o:

— Încotro ți-ai îndreptat pașii, stăpână preainaltă?

— Mă dusesem să-l caut pe tatăl meu! a răspuns Haiata Alnutus.

— Trebuia să te duci numaidecât, tu singură? De ce te-ai obosit, lumină a ochilor mei?

— Nu m-am obosit! a răspuns Haiata Alnutus, mânioasă. Mă dusesem la tatăl meu să-i istorisesc totul, în legătură cu acest neguțător care, în loc să-și vadă de mărfurile lui, a îndrăznit să-și ridice ochii până la mine... O să cer tatălui meu să-l pedepsească, și nu numai pe el, ci și pe ceilalți neguțători, să se învețe minte! Îl voi ruga să dea poruncă să fie spânzurați toți, în fața caselor lor de negoț, spre groaza tuturor!

— Și pentru atâta lucru te-ai dus la tatăl tău, preamăritul sultan? Și ce a hotărât luminăția sa?

— N-a hotărât încă nimic, căci era dus la vânătoare... Aștept până se întoarce!

— Prealuminată stăpână! a răspuns doica. Dacă l-ai fi găsit pe tatăl tău acasă, și i-ai fi spus toată întâmplarea și el ar fi poruncit ca neguțătorul împreună cu ai săi să fie spânzurați, oare nu s-ar fi întrebat toată Cetatea Albă ce faptă grozavă au săvârșit? Oricum, prealuminată stăpână, din întâmplarea asta ți-ar fi ieșit nume rău în cetate... Știi doar, preamărită stăpână, că zvonul e orb și cinstea albă ca laptele! Moartea neguțătorilor nu ți-ar fi folosit la nimic!

Auzind aceste cuvinte, și gândind asupra lor, ca fată înțeleaptă ce era, Haiata Alnutus a grăit astfel:

— O, doica mea! Jur și mărturisesc că numai adevărul l-ai

rostit! Mânia îmi zăvorâse mintea și-mi încuiase inima...

— Bună este hotărârea ta, preainaltă stăpână! Acest câine de neguțator trebuie pus la locul său! Scrie-i așa: „Ascultă, câine de neguțator! Dacă-l găseam acasă pe tatăl meu sultanul, acum ai atârna, împreună cu toți vecinii, de ușile prăvăliilor voastre! Dacă nu încetezi cu versurile, câine de neguțator, află că voi șterge de pe fața pământului orice urmă a ta...” Scrie-i așa, preainaltă stăpână, și eu îi voi duce epistola, s-o citească și să se trezească din somn în adâncul nopții.

— Crezi că va tremura, într-adevăr? a întrebat Haiata Alnutus, cu îndoială.

— De bună seamă! Va tremura și se va astâmpăra!

Acestea auzindu-le, Haiata Alnutus a luat cele de cuviință pentru scris și a alcătuit o epistolă...

Sfârșind de scris, a aruncat epistola babei, poruncindu-i cu mare cutremur:

— Jur pe Alah că dacă mă mai necăjește cu astfel de lucruri, va fi rău de dânsul! Te rog, bătrâno, liniștește-l, căci tu mi l-ai adus pe cap! Să nu-și închipuie cumva că, dacă nu se astâmpără, va mai afla poartă spre mântuire...

Și ducându-se baba la Ardșir, și dându-i scrisoarea, și citind-o, Ardșir a oftat cumplit.

— Ce să mă fac, bătrânico? De fier de-ar fi răbdarea, într-o bună zi tot plesnește...

— Nu pierde curajul! Nu uita că, după o stare proastă, vine alta, bună... Răspunde-i la epistolă, scriindu-i numai ce simți în inima ta...

Mulțumindu-i până la pământ, Ardșir a scris altă epistolă, și dând-o babei, împreună cu punga cu una sută dinari, a început să aștepte răspunsul. Și primind epistola, Haiata Alnutus a citi-o și s-a uitat la babă cu multă dojană:

— Unde au rămas îndemnurile mele, o, doică? Nu te rugasem să-l potolești?

— Ba da, lumină a ochilor mei! Însă, prea bine se vede că n-a înțeles ce-i spun, așa încât din nou te necăjește cu versurile lui pline de lacrimi... Fă bine, preacinstită stăpână, și curmă-i o dată orice curaj și orice îndrăzneală, printr-un răspuns tare.

— Și oare o să ajute la ceva, doică?

— Să încercăm, stăpână! Mai scrie-i...

Și astfel, urmând sfatul doicii, Haiata Alnutus a scris altă epistolă, și a aruncat-o babei, mâniaoasă foarte, hotărâtă la pedepse groaznice...

Și citind Ardșir, l-a cuprins cea mai neagră deznădejde. I-a răspuns, prin altă epistolă...

Și a dat-o babei, odată cu suta de dinari, și citind Haiata Alnutus și acest răspuns, a început a striga așa de tare, că se cutremurau seraiurile.

Și chemând hadâmbii și robii, le-a poruncit s-o apuce pe babă de cap și de picioare, s-o scoată afară din serai, și s-o bată până la marginea mormântului. Într-adevăr, înfățișându-se călăii cei vestiți, au înșfăcat-o și trântind-o la pământ, au bătut-o până au umplut-o de sânge, până au cotonogit-o și i-au rupt coastele... Într-un târziu, baba a căzut în leșin adânc, spre bucuria dușmanilor ei, căci așa sunt dușmanii de când lumea: plesnesc de ciudă la urcarea cuiva pe treptele măririi, și se bucură și bat din palme la cădere...

Și astfel, bătrâna care cunoscuse mărirea, a fost scoasă din seraiul sultanului, cu câinii și cu poruncă strașnică să nu mai calce pe-acolo niciodată, dacă vrea să mai aibă zilișoare...

Și aflând ea de porunca aceasta, a răspuns că numai o zăludă și o toantă s-ar mai întoarce, după bătaia căpătată!

Și ridicându-se din noroi și sânge, a rugat pe careva să fie bun, să-i aducă un măgar, căci pe jos nu mai putea merge. Și aducându-i-se măgarul, a pornit în lătrăturile câinilor și-n

strigătele haimanalelor, ea, care până ieri călătorise pe catări gătiți și împodobiți ca niște miri... laudă lui Mahomed-Prooroc, unicul mire care niciodată nu-și pierde podoabele și fala!

Și ajungând ea la bazar, la casa de negoț a lui Ardșir, abia o coborât de pe măgar, și Ardșir abia a cunoscut-o. Când, în sfârșit, a prins să se tânguiască, el a cunoscut-o și a început a-i plânge de milă...

— Numai din pricina ta, feciorule, trupul meu are peste una mie răni, și s-a scurs din vinele mele aproape tot sângele...

Apoi, baba și-a spus toată istoria cu bătaia, de la început până la sfârșit, și Ardșir ofta și suspina.

— Nespus de mahnit mă aflu, o, maica mea, dar și bătaia asta are, de bună seamă, un rost, în socotelile pururi drepte ale lui Alah! Dar, prea bună maică, n-ai putea să-mi spui de ce nu crede Haiata Alnutus în iubire?

— Ascultă bine, o, Ardșire... a răspuns baba.

DE CE NU CREDEA HAIATA ALNUTUS ÎN IUBIRE. ARDȘIR NU SE LASĂ BIRUIT. ALTE ÎNTÂMPLĂRI, ȘI TOATE NEMAIPOMENITE!

— Stăpâne al meu! Află că Haiata Alnutus are cea mai mare grădină din lume. Într-o noapte, dormind adânc, i s-a arătat în vis un prințător de păsări. Și întinzându-și plasa, prințătorul a presărat prin preajma ei boabe de grâu. Și iată că după un timp au început să se adune păsările, și ciuguleau boabele. Deodată, cum ciuguleau ele așa, un bărbătuș a fost prins în plasă! Toate păsările celelalte au zburat, numai femeiușca prinsului s-a întors, și dând târcoale plasei, s-a apropiat deodată și a început să muște și

să roadă sfoara, până a rupt-o, și bărbătușul ei a scăpat și și-a luat zborul...

Toate acestea se întâmplaseră în timp ce păsărarul dormea. Când s-a trezit și și-a văzut plasa ruptă, a cârpit-o și din nou a împrăștiat boabele de grâu. Păsările s-au întors. De data asta, a căzut în plasă o femeiușcă. Se zbătea cumplit și striga ajutor. Toate celelalte păsări au zburat. A zburat și bărbătușul prinsei. A zburat și nu s-a mai întors! Îndată, femeiușca a fost scoasă din plasă și i s-a tăiat capul...

Acesta a fost visul Haiatei Alnutus, o, feciorule! Și trezindu-se speriată foarte, a strigat: „Iată deci, aceasta este iubirea... Femeiușca și-a scăpat de la moarte bărbătușul, în timp ce el nici măcar nu s-a mai întors... Alah să pedepsească pe oricine îmi va grăi despre iubire...”

Și astfel, o Preafrumosule și nefericitele fecior, de atunci Haiata Alnutus nu vrea nici măcar să audă de iubire!

— Dar unde se află grădina aceea? Du-mă, dacă poți, s-o văd și eu, și doar o singură privire să pot arunca asupra Haiatei Alnutus, când iese la preumblare...

— Prietenul meu! Haiata Alnutus iese în grădină, pe o ușă tainică, doar o singură dată pe an, când se coc poamele... Vreau să-ți dau un sfat bun, prietene: până la coacerea poamelor mai e o lună în capăt, dar tu du-te în grădină încă azi și împrietenește-te cu paznicul. Dăruiește-l cu lucruri scumpe, spre a-l câștiga de partea ta! Roagă-l să te lase să vezi grădina! Și dacă te lasă, plimbă-te prin ea în fiecare zi! Iar la timp potrivit, vei rămânea în grădină și peste noapte, și toate se vor întâmpla după voia lui Alah, întemeietorul iubirii pe pământ! Bine se știe, fiule, că iubirea dărmă munții și macină stâncile, de aceea trebuie să ai încredere...

— O, i-a răspuns el, dăruindu-i o bucată de mătase cu ciucuri de aur. Ia această mătasă, maica mea bună, în locul veșmântului sfășiat în bătaia căpătată! Și mai pofțește și una sută dinari!

Îndată ce baba și-a văzut de drum, Ardșir a fost întrebat de către vizir ce a mai făcut, și el i-a povestit totul, de la un capăt la altul.

— Și acum ce ai de gând?

— Tată vizir! Dacă o voi întâlni pe Haiata Alnutus în grădină, și mă va fugări de la sine, nu-mi va rămâne decât s-o răpesc din mijlocul slujitoarelor, s-o așez pe cal, la spatele meu, și să fug cu dânsa în pustiu!

— Una ca asta nu s-ar sfârși cu bine! Nu uita că suntem aici doi sărmani străini, și patria noastră e atât de departe! Cum ai putea săvârși una ca asta, împotriva celui mai puternic sultan al timpului, care are nici mai mult nici mai puțin de una sută mii frâie? Chiar dacă am putea scăpa de oștenii lui urmăritori, ne vor ieși înainte oamenii de prin cetăți, și tot ne vor prinde și ne vor pedepsi cu moarte...

— Dar ce mai pot face, tată vizir?

— Ne vom duce mâine în grădină și vom mai vedea ce putem rându-i cu paznicii...

A doua zi, vizirul s-a sculat cu noaptea-n cap, și numaidecât l-a strigat pe Ardșir să se trezească, să lase somnul, căci venise vremea hotărârilor mari! Au pornit deci numaidecât spre grădinile vestite ale Haiatei, nu înainte de a-și căptuși bine pungile cu dinari!

Și ajungând la grădinile Haiatei, i-au uimit podurile înalte și arcuite, întinse peste râuri line, cedrii săgetând cerul ca niște monumente, în timp ce păsările strigau și gungureau, slavă lui Alah, iar florile, cu glasul miresmelor lor profunde, ridicau cântări de lumină... Cei ce și-au închipuit în Islam iluzoria grădină a paradisului, unde stau Huriile eterne, și munți de pilaf căptușesc zarea, nu văzuseră pesemne grădinile Haiatei, căci altfel poate s-ar fi lăsat păgubași! Fructe de tot felul plecau crengile, merele păreau de aur, iar cireșele pietre scumpe între frunzele cu foșnet de mătase chinezească... Poduri și punți de jad, cărărușe de mărgean și

coral, statui și monumente, chioșcuri și altare, totul îți lua ochii, în timp ce preasfântul soare, acest veșnic Alah al luminii și vieții, răsărea peste crestele pomilor și peste acoperișurile depărtate ale Cetății Albe.

La poarta grădinii sta un moșneag. Văzându-i pe vizir și pe Ardșir, s-a ridicat cuviincios și li s-a închinat.

— Ce-i spunem? a întrebat Ardșir pe bătrânul vizir.

— N-ai nicio grijă... a răspuns înțeleptul vizir către Ardșir.

Paznicul s-a întors către vizir, apoi s-a uitat lung la Ardșir.

— Semeni la chip cu un puternic vizir... a rostit el, și a răspuns Ardșir:

— Ți se pare, moșnege, că e vizir...

— Lasă-mă pe mine, Ardșir! L-a rugat înțeleptul vizir. Află, preacucernice moșnege, că nu sunt nici sultan, nici vizir, ci sărman străin, și împreună cu feciorul acesta, al meu, colindăm pământul și cetățile. Nu mai putem de căldură, o, cucernice moșnege, de aceea fii îngăduitor și primește acești dinari, și du-te și cumpără-ne ceva de-ale gurii...

— Strașnic și mare prefăcut ești... se minuna Ardșir de vizir.

— Tu fă bine și taci! a răspuns bătrânul vizir către Ardșir.

Și a reînțepit iscusitul vizir, spre bucuria lui Ardșir:

— Și te-am mai ruga, o, blagoslovitule și cucernicule moșneag, legiuitor al munților de pilaf din paradis, fii așa de bun, și până te întorci cu cele trebuincioase gurii acesteia trecătoare, deschide-ne această grădină a cerului, de unde numai corturile dreptilor lipsesc, spre a avea dinaintea noastră chiar paradisul... Și cum vei binevoi să deschizi grădina, noi vom intra, și vom sta, și te vom aștepta la umbră, căci deasă e umbra în acest paradis pământesc! Vrei, cucernice moșnege? Dacă vrei, fă bine și deschide poarta, numai atât cât să putem noi trece...

— Zi-i, tată vizir! Îl îndemna încet Ardșir pe vizir.

— Nu te amesteca, o, Ardșir! a răspuns înțeleptul vizir, și a

tăcut numaidecât Ardșir.

Apoi, gândind bine, înțeleptul vizir a scos un dinar de aur și a făcut semn spre Ardșir:

— Nu-i așa, Ardșir?

— Ba da, tată vizir! a răspuns Ardșir. Dă moșneagului un ban de aur, și porțile paradisului ne vor fi deschise și mai repede...

Și astfel, vizirul a dat paznicului dinarul, iar acesta, deoarece nu mai văzuse până atunci nimic auriu în mâna lui, afară de cojile de lămâi, întâi s-a mirat, apoi a sărutat mâna înțeleptului vizir, spre marea bucurie a lui Ardșir, și a deschis porțile interzise! Astfel, înțeleptul vizir și Ardșir au pătruns în grădină și s-au dus să se hodinească sub un pom umbros, lângă o apă curgătoare.

— Dar să nu vă duceți mai adânc în grădină... i-a rugat moșneagul.

— Până nu te întorci, nici nu ne mișcăm de aici! a răspuns înțeleptul vizir, și pentru el și pentru Ardșir.

Nu târziu apoi paznicul s-a întors cu fel de fel de bunătățuri, și au mâncat împreună, și au băut. După aceea vizirul a cercetat grădina, și a stat mirat foarte, văzând un serai bătrân cu ziduri înalte, dar mâncate de timp și gata să cadă la pământ.

— Al cui este acest serai, preamilostive moșnege? Este cumva al tău?

— O, nu, cucernice străin! Eu nu sunt decât un sărman paznic...

— Și câtă plată primești, o, moșnege?

— Un dinar pe lună, înțeleptule!

Bătrânul vizir a făcut semn tainic spre Ardșir.

— O, preacucernice! s-a prefăcut a se mira Ardșir către vizir. Doar un dinar? Și ai soață și gloată de copii?

— De bună seamă! Am soață de hrănit, iar gloata mea se ridică la numărul de opt guri...

— Pe Alah! s-a prefăcut că se miră vizirul. Însă nu te îngrijora, moșneagule dreptcredincios, căci mare este Alah, și nemărginită îndurarea sa. Ți voi da eu atât cât să astupi pentru mult timp prăpastia gurilor flămânde ale gloatei! Însă, până una-alta, n-ai vrea să-mi spui ce-i cu seraiul acesta bătrân ca pământul și ca cerul lui Alah? Aș vrea să-l repar, să pun meșterii zugravi să-l picteze, iar ca răsplată în ochii oamenilor și ai lui Alah, nu cer decât ca la urmă să mi se scrie numele pe ușă...

— Prea bine! a răspuns paznicul, cam mirat. Dar cu ce rost te apuci de ridicat din pulbere seraiurile stricate?

— Prea bine! a răspuns vizirul, fără să-și piardă cumpătul. Îl ridic într-adevăr din pulbere, numai spre a fi pe placul lui Alah, ziditorul tuturor seraiurilor! Iar dacă vine stăpânul lui și întreabă cine a săvârșit binefacerea, să-i răspunzi că tu, spre a-i intra în voie...

— Bun cuvânt!

— Deocamdată, a reluat vizirul, poștește, dreptcredinciosule moșneag, punga asta cu dinari cinci sute, ca să simți și tu, măcar la vârsta fără măsele, dulceața acestei lumi vremelnice! Iar dacă ai când, de câte ori te întorci cu fața spre prealuminata Mecca, roagă-te și pentru noi, umiliții ridicători din pulbere ai seraiurilor...

Cum a văzut atâta aur, moșneagul și-a pierdut mințile de-a binelea și s-a prăbușit la picioarele binefăcătorilor săi, și săruta țărâna, rostind fierbinți cuvinte de binecuvântare.

— Despărțirea de tine ne va pricinui durere... a adăugat vizirul. Deocamdată ne ducem înapoi, la sălașul nostru vremelnic...

— Dar cum voi trăi fără voi, o, binefăcătorilor? a întrebat moșneagul, gata să verse lacrimi.

— N-ai grijă, dreptcredinciosule! a răspuns vizirul. Cu voia lui Alah, mâine dimineață ne înfățișăm iar... Atunci, dacă Alah va binevoi, nu ne vom despărți nici zi, nici noapte!...

Într-adevăr, în dimineața zilei a doua, vizirul s-a dus la starostele zidarilor și tencuitorilor și s-a negociat cu ei în lege, au prețeluit și s-au tocmit până s-au împăcat, bătând palma și pornind îndată la treabă. Au lucrat cu spor și zidarii, și tencuitorii. Și chemând după aceea cei mai vestiți pictori ai Răsăritului, le-a grăit astfel:

— Voi, pictori, preacinstiților artiști ai penelului și culorilor! Aflați că dormeam într-o noapte în grădina aceasta și am avut un vis cutremurător...

— Care? Cum? au întrebat pictorii, și vizirul le-a povestit visul Haiatei Alnutus, ca și cum l-ar fi visat el.

— Și? au întrebat pictorii, după aceea.

— Iată, preavestiților maeștri! Vă cer să pictați pe acest perete tot visul, de la un capăt la altul, iar în ce privește soțul necredincios, care nu s-a mai întors să mântuiască de moarte pe femeiușcă prinsă, să arătați, cu arta și meșteșugul vostru, că el voia să se întoarcă, s-o scape de tăiere, dar tocmai atunci s-a repezit asupra lui un vultur, și prinzându-l, l-a sfâșiat...

Și pictând meșterii pictori visul, așa cum l-a arătat vizirul, acesta a fost preamulțumit, drept care dărnicia lui, la plată, n-a cunoscut margini. Când a venit, într-un târziu, acolo, și Ardșir, s-a minunat strașnic spre vizir:

— Îți place, o, Ardșir?

— E peste așteptări, tată vizir!

Și Ardșir întruna se minuna, uitându-se la tablou. Vedea tot visul Haiatei Alnutus, dar mai tare ca orice îl minuna partea nevisată de ea, cu bărbătușul în ghearele vulturului... Îndată, Ardșir și-a dat seama că Haiata Alnutus își va schimba credința despre iubire, când va vedea tabloul cu visul dus până la capăt...

— O, tată vizir! a strigat Ardșir. Un om ca luminăția-ta ar trebui să fie vizir peste viziri, și vizir al tuturor sultanilor de pe pământ... Cum ajung acasă, la tatăl meu, îl voi ruga să te

ridice în ranguri, căci mai rar om ca tine...

Auzindu-l vizirul grăind astfel, i-a sărutat mâna, ca unui fecior de sultan, apoi s-a dus să-l caute pe paznicul grădinii.

— Pe Alah! s-a minunat acesta, când a văzut seraiul gata și visul Haiatei Alnutus pictat pe perete.

— Și acum, binecuvântatule moșneag, ascultă bine și nu uita ce ți-am mai spus: când vei fi întrebat de stăpânul tău cine a făcut tot lucrul acesta, răspunde că tu, căci astfel vei primi toți banii cheltuiți de mine...

— Așa voi face! a răspuns moșneagul și s-a prăbușit în pulbere, și săruta picioarele vizirului.

Apoi, din ziua aceea, Ardșir sta neconținut lângă paznic, așteptând ziua cea mare a culegerii poamelor. Între timp, Haiata Alnutus, văzând că nu mai primește versuri de la dânsul, a crezut că s-a liniștit și a părăsit Cetatea Albă, și mult s-a bucurat, împreună cu roabele, dănțuitoarele și cântărețele!

Iată însă că într-o zi, tatăl ei, sultanul, a binevoit să-i trimită pe o tavă de aur poame coapte, și ea a înțeles că venise vremea culesului.

— Slavă înaltă lui Alah, cel ce coace toate poamele pământului! a strigat ea cuvânt de binecuvântare, și era veselă nespun că va ieși în grădină la cules. Însă un gând a întunecat deodată fruntea Haiatei Alnutus: cum va ieși singură, fără doica ei, ca-n toți anii?

— Cum voi ieși la culesul poamelor, fără doica mea? a strigat ea, și însoțitoarele au înclinat din capete, semn că așa era. Într-adevăr, fără doică nu vor putea ieși la cules, și atunci ce era de făcut?

— În numele lui Alah! a strigat Haiata Alnutus, îi cer iertare că am dat poruncă s-o cotonogescă, și o rog să se întoarcă. Care din voi are picioare mai sprintene să fugă să mi-o aducă? Spuneți-i că i-am pregătit, drept dar, un veșmânt frumos cum n-a mai avut...

Și îndată au ieșit la față roabele Balid și Tuvadaleir, și au și luat-o la sănătoasa, să caute baba! Îndată au și ciocănit sfioase la ușa ei. Și deschizând ușa, și văzându-le, și înțelegând la ce au venit, baba le-a apucat în brațe și le-a strâns, gata să le înăbușe de bucurie, și striga:

— Spuneți-mi repede, o, prietene ale mele, care vi-i voia? Au poate îmi poruncește ceva Haiata Alnutus?

— De bună seamă! a răspuns Balid, și Tuvadaleir a adăugat:

— Asta, de bună seamă! Haiata Alnutus, stăpână noastră, arată că-i pare rău de toate cele întâmplate și că nu mai poate de dorul tău, de aceea te roagă să poftești înapoi numaidecât! Vino deci înapoi, preacinstită bătrână...

Și astfel, baba s-a pregătit repede și le-a urmat spre seraiul Haiatei Alnutus. Și văzând-o, Haiata Alnutus și-a cerut iertare de la dânsa și numaidecât s-au pregătit pentru culesul poamelor.

Și numaidecât baba s-a și dus la Arđșir, care s-a bucurat foarte de însănătoșirea și de vederea ei. Ochii lui străluceau, deoarece o așteptase cu mare nerăbdare. Apoi, el numai n-a țipat de bucurie când ea i-a spus că în ziua următoare Haiata Alnutus va ieși în grădini, la cules.

— Acum, fiul meu, pregătește-te cum trebuie, pune-ți cele mai frumoase veșminte și să fii gata pentru ceasul cel mare! Cum îți pui veșmântul cel mai scump, du-te la paznic și înduplecă-l să te lase să rămâi în grădini și peste noapte! Și dacă izbutești, să te ascunzi în locul care ți-l voi spune eu, și să ieși la iveală numai după ce mă vei auzi strigând: „O, Alah, mântuiește-mă de mama...” Cum mă auzi strigând, ieși numaidecât la iveală, iar mai încolo va hotărî numai Alah, cel ce are grijă de toți cutezătorii...

Și astfel, Arđșir a îmbrăcat cel mai frumos veșmânt, încât arăta cel puțin ca un sultan, și semăna doar cu cedrii din munții Libanului, după cum spun cântările de laudă ale lui

David – laudă lui, până ce Alah va ține deschise ferestrele zării... Și deci luând cu sine și dinari una mie, Ardșir s-a dus la grădinile Haiatei, laudă tuturor grădinilor, aceste locuri unde cântă păsările și pasc căprioarele...

Și cum l-a văzut, paznicul îndată i s-a închinat ca unui sultan, zvrălindu-și nimicnicia și nevrednicia trupului în pulbere.

— O, înțeleptule șeic al pustietății acestui pământ! a prins a-i grăi Ardșir. După cum binevoiesc a vedea binecuvântații tăi ochi, sunt adânc mâhnit și adânc jignit...

— Dar de ce, miel al lui Alah? a întrebat paznicul, și Ardșir a răspuns:

— O, milostivule șeic! Cum să nu fiu mâhnit și lovit în inima mea, când tatăl meu, mâniindu-se asupra-mi, m-a miluit foarte cu ciomagul și m-a fugărit de-acasă aici, în această amară străinătate? Și nici prieteni nu am aici, în această Cetate Albă, albi-s-ar ochii celui ce m-a sfătuit să plec din țara părinților mei și să plâng prin străini... Deci, cuviosule șeic al pustietății acestui pământ, fii bun și lasă-mă să-mi petrec noaptea în grădini!

Astfel auzindu-l, blagoslovitul moșneag i-a deschis poarta numaidecât, și i-a adus și un pat, să nu doarmă pe pământ gol.

Și iată: ieșind dimineața Haiata Alnutus la culesul poamelor, a ajuns numaidecât la vechiul serai, și mult s-a minunat aflându-l rezidit din temelii, dar ceea ce a uimit-o nespus, a fost vederea visului ei pictat pe un perete! S-a oprit deci și a început a se uita! Iată întâi bărbătușul prins în plasă, și iată femeiușca întorcându-se să-l salveze... Iată după aceea femeiușca prinsă, și necredința bărbătușului, care o lasă să piară...

— Iată... acesta este adevărul, și din cauza aceasta niciodată nu voi iubi pe nimeni! a suspinat Haiata Alnutus, dar deodată, uitându-se ce mai cuprinde visul din pictură, a

văzut cum bărbătușul voia să se întoarcă, însă a fost prins și el și sfâșiat de un vultur... Și văzând Haiata Alnutus acest lucru, a rămas mișcată adânc.

— O, preainaltă stăpână! a rostit atunci baba. Nu se află în lume, la toate făpturile lui Alah, mai mare iubire, decât iubirea soțului pentru soața sa! Adesea, preaiubita mea stăpână, el rămâne flămând, spre a o ocroti de vânturi și frig! E gata să-și mânia chiar părinții, numai să-i între ei în voie! Îți amintești, stăpână preaiubită? Marele sultan al Nilului, când i-a murit soața, a poruncit să fie îngropat și el cu dânsa, de viu, spre a nu se despărți nicicând! Dar de sultănița din vechimi, care a cerut să fie îngropată de vie, lângă soțul ei? Îți amintești ce spun cărțile? Și văzând maimarii cetății că hotărârea ei rămâne de neclintit, i-au îmbrăcat veșmintele de moarte, au împodobit-o cu pietrele scumpe, și astfel a fost îngropată de vie, lângă bărbatul ei, după cum ceruse...

— Sărmanul bărbătuș! a oftat Haiata Alnutus. Degeaba l-am învinovățit, și din pricina asta inima mea tânără n-a vrut să primească iubirea nimănui...

Apoi, toate s-au petrecut cum trebuiau să se petreacă. Ieșind Ardșir din ascunzișul lui, și văzând-o, i s-a aprins inima și mai tare.

SE ARATĂ, CA DIN PĂMÂNT, KAFUR CEL CU DINȚII SCOȘI..

În vremea asta, văzând bătrânul vizir că Ardșir nu se mai întoarce la locul de gazdă, și crezând că a fost prins de străji și omorât, s-a gândit să se întoarcă numaidecât în țara sa, să spună sultanului. Și și-a pregătit repede cele convenite pentru cale lungă, și s-a întors... Și în timp ce vizirul plângea la

picioarele sultanului, spunând ce s-a întâmplat, Ardșir se gândea și el ce s-o fi întâmplat cu vizirul. Și ieșind în cetate, și negăsindu-l, s-a gândit că bine ar fi dacă s-ar întoarce și el numaidecât acasă, pentru un timp, să spună tatălui său că a câștigat inima Haiatei, și să vadă ce s-a întâmplat cu vizirul. Și astfel, tocmai când era gata de plecare de lângă iubita lui, s-a întâmplat ceea ce nu trebuia să se întâmple! Pe când stăteau alături și-și recitau versuri despre lumina de lună și iubire, s-a arătat în grădini vizirul Kafur, cel căruia Haiata îi scosese dinții, și văzându-i, a închis cu șapte lacăte ușa chioșcului unde se aflau, a pus pază hadâmbi cu paloșe și a fugit numaidecât la sultan...

— Pe bunul și nemuritorul Alah! striga Kafur, bătând temenele înfricoșate în fața sultanului. Fata măriei tale, o, prealuminatul sultan al Răsăritului, stă în grădină, într-un chioșc, împreună cu un fecior frumos ca lumina soarelui! Ce ai de spus despre una ca asta, o, sultane?

— Cum? S-a strâmbat sultanul. Despre ce fecior vorbești? Îți stă bine capul pe umeri, o, Kafure?

— Spune mai limpede, o, Kafure! L-a îmbiat marele vizir.

— Mai limpede, o, Kafure! L-au îmbiat și vizirii ceilalți.

— Dinte pentru dinte! a strigat Kafur. Mi-a scos ea toți dinții din gură, luminate sultan și luminați viziri, dar acum a venit vremea să-i scot și eu dinții! După cum vă spuneam, Haiata Alnutus, os din osul slăviților noștri sultani, se află acum în chioșc, cu un fecior frumos ca lumina soarelui! Am pus străji la ușă, spre a nu putea fugi, ca să vadă și luminații voștri ochi de ce e în stare Haiata Alnutus! Pofțiți în priveală...

Acestea auzindu-le, sultanul s-a sprijinit de jilț, să nu se prăbușească, iar ceilalți viziri s-au făcut albi ca varul.

— Pe Alah! a răcnit sultanul. Să vină hadâmbii mei de credință! Ați venit, hadâmbi? Ce mai stați? Alergați numaidecât la chioșcul din grădină și aduce-ți-o pe fata mea,

Haiata Alnutus, împreună cu feciorul ce-l veți afla acolo! Ce mai stați? V-ați dus? V-ați întors?

— În mâinile lui Alah fie sufletele noastre! a strigat Haiata Alnutus, când au dat năvală străjerii și au apucat-o de cozi și l-au legat în juvături pe Ardșir.

Numaidecât, amândoi se aflau în fața sultanului și a întregului divan adunat în grabă.

— Unde mi-i gealatul? a răcnit sultanul. Aici ești, gealate? Gata ți-i paloșul, gealate? Ce mai stai și nu fulgeri grumazul fetei mele?

— Opriți, în numele lui Alah! a strigat Ardșir, ocrotind trupul fetei cu trupul lui. Vă rog să mă omorâți pe mine, căci dacă poate fi vorba de vinovăție, apoi vinovat pot fi numai eu!

— Să i se taie lui capul, întâi! a strigat sultanul, dar Haiata Alnutus s-a repezit, și ocrotind trupul lui Ardșir cu trupul ei, a strigat:

— Dacă poate fi vorba de vreo vinovăție, mărite divan al Cetății Albe, și tu, preacinstit tată, vă rog să mă tăiați pe mine întâi, căci iau asupra mea toată vina...

— Cum așa? S-a stropșit sultanul, și s-a întors mirat spre marele vizir. Ce ai de spus la toate acestea, mare vizire?

— O, stăpâne al Cetății Albe! a răspuns marele vizir. Cum poți crede în sinceritatea unor oameni aflați la un pas de moarte? Eu, unul, cred că ar fi bine nu numai să li se taie capetele, dar înainte de asta să fie bătuți cu vergile, până va da sângele dintr-înșii...

— Să vină numaidecât gealatul cu verigile! a răcnit sultanul, și îndată acesta s-a arătat, însoțit de două calfe. Ce mai stați? S-a stropșit la el sultanul. Tot acum, dezbrăcați pe acești ticăloși, apoi să li se taie capetele! Am zis!

Aceste auzind, gealații i-au și apucat pe osândiți de chică, apoi, în timp ce vizirii tremurau de groază, paloșul ucigător s-a ridicat deodată sus, gata să cadă cu repeziciune și să dea moarte, când afară s-a auzit un zgomot înspăimântător, și

toți cei de față au încremenit.

— Dați-mi numaidecât seama ce se aude! a răcnit sultanul, și marele vizir, ieșind repede să vadă, a înlemnit văzând o mulțime mare venind asupra cetății.

— O, sultane! a strigat, întorcându-se alb ca varul. O oaste numeroasă, ca pulberea și iarba, împresoară Cetatea Albă! Cred că vine asupra-ne un sultan puternic, căci astfel de mulțimi n-am mai văzut, acoperind munții și văile, ca lăcustele!

— Și oare din ce pricină? Care-mi poate spune din ce pricină au năvălit asupra-ne? Du-te, mare vizir, și află. Și dă-mi seamă numaidecât...

Și ieșind marele vizir, și pătrunzând în ulițele cetății, a avut de mers de dimineață până seara, numai printre taberele vrăjmașului, și numai în temenele. Și ajungând spre seară la cortul sultanului năvălitor, a trebuit să sărute de nenumărate ori pământul, până a ajuns în fața lui, înspăimântat de moarte...

— O, stăpâne al tuturor timpurilor! a grăit el, către năvălitor. Alah să-ți dăruiască viață lungă și să-ți înmiască puterea! M-a trimis stăpânul meu la luminatele tale corturi, să te întreb cu ce ți-a greșit, că ai binevoit a năvăli cu spaima asta de oști...

Cotropitorul a rămas tăcut în mânia lui. A răspuns un vizir:

— Binevoiește și șterge-o tot acum la stăpânul tău, și dacă ți-e milă de spinarea ta, spune-i din partea noastră cele ce le auzi: iubitul și marele nostru sultan are un fecior, venit de multă vreme aici, în Cetatea Albă, și nu se știe despre dânsul nimic! Dacă cumva știți ce-i cu el, dacă trăiește, îl luăm cu noi și ne întoarcem fără să vă vătămăm oamenii și cetățile; dacă nu, aflați că vă pustiim cetățile și vi le năruim până la pământ, iar peste ruinele lor chemăm plugurile să tragă brazde... Vă vom prăda bunurile până la un fir de ață, și vă

vom ucide eroii, și vă vom spurca mormintele și altele! Ai auzit?

— Am auzit! a dat răspuns vizirul, tremurând ca frunza, și a vrut să plece cât mai repede, dar l-au oprit străjile, să sărute iar pământul în fața sultanului cotropitor...

— O, sultane, și voi, înțelepți viziri! a strigat el încă de la porțile seraiului. Ne-a cotropit un sultan puternic, care-și caută feciorul pierdut de multă vreme la noi, la Cetatea Albă... După cât cred eu, e vorba chiar de feciorul pe care ai vrut să-l omori, și dacă-i el, binecuvântare lui Alah că nu l-ai omorât, căci altfel cu pulbera ne amestecam!

— Dar oare nu chiar după sfatul tău tâmpit era să-l ucidem, o, vizire?

— E adevărat asta, preaînalte stăpâne! a răspuns marele vizir, și numaidecât s-a dat poruncă să fie chemat gădele, să dea seama dacă feciorul mai trăiește...

— Mai trăiește! a răspuns gădele, și sultanul n-a mai putut de bucurie!

Și astfel, nu mult după aceea, sultanul l-a îmbrățișat pe Ardșir, fericit foarte, și dându-i calul său alb, i-a pus șa de aur și frâu de aur. Apoi, Ardșir s-a dus la tatăl său, călare pe cal alb și în cuhnea măreției, și toată Cetatea Albă s-a bucurat că scăpase de măcel și pradă, ca prin minune, căci o clipă de-ar mai fi întârziat oștile, Ardșir și Haiata Alnutus ar fi fost dați pierzării...

Curând, istoria lui Ardșir și Haiatei era cunoscută nu numai în Cetatea Albă, ci-n toate cetățile vecine și depărtate.

Și îmbrățișându-se ei după atâta zbucium, și-au spus versuri, până i-a durut gura, laudă unicului poet al tuturor timpurilor, Alah cel preamilostiv cu sărmanii și darnic nespus cu cei ce iubesc poezii și poezia!

Și toate poeziile rostite de cei doi oameni tineri au fost însemnate anume în cronicile Cetății Albe, spre a le afla și noi, și a vi le spune vouă, spre a vă îndulci visurile tinereții și

iubirile... laudă izvorului iubirii, unde se adapă căprioarele și cerbii, tigrii și leii, elefanții și struții deșerturilor, iar oamenii dau buluc la acest izvor, căutând în ochii lui ținta cea mai dulce a fericirii; căci nimic nu-i mai deplin ca iubirea, această floare a deșertului, laudă celui ce strigă în deșert, și i se răspunde, după cum, până la urmă, și Haiata Alnutus a răspuns glasului plin de dragoste al lui Ardșir!

Și după ce s-au tras oștile năvălitoare înapoi, la margini. S-au întins mesele... Și după ce au petrecut până s-au săturat, s-au întins nuntașii la hodină, și iar s-au trezit, și iar le-a fost sete, și iar s-au întins mesele...

Și au trăit cei doi iubiți până au îmbătrânit, iar sultanii și vizirii până le-au căzut dinții... laudă unicului dinte nehărăzit căderii, dintelui timpului, care trece și prin piatră, și prin inimile omenești, rozându-le și supunându-le pulberii.

*
* *

— Dar, a reluat Șeherazada, după o clipă de tăcere, frumoasă o fi fost istoria lui Ardșir și Haiatei, însă cu nimic nu se poate asemăna următoarea...

— Care-i aceea? a întrebat Riar-Șah.

— Dacă binevoiești, ascultă... a răspuns Șeherazada, și a prins a spune...

ISTORIA LUI HASAN DIN BASSORA ȘI A FETEI- ZBURĂTOARE DIN INSULELE WAC-WAC... ÎNSĂ, ÎNTÂI APARE BAHRAM-VRAJITORUL...

Se istorisește astfel, că în cetatea Bassora trăia, în vremuri de mult apuse, un fecior minunat și frumos la stat. Îl chema

Hasan. Tatăl său fusese neguțător bogat foarte și-i lăsase moștenire la moarte mulți bani și grădini, Hasan și maică-sa fiindu-i singurii moștenitori.

Hasan a început să ducă o viață nechibzuită, dădea luni de zile în șir ospete în grădini și nu-i mai păsa deloc de negoțul tatălui său, gândindu-se numai cum să guste din plăcerile pe care i le da averea moștenită.

După câțva timp și-a pierdut toată averea. Vânduse toate moșiile tatălui și nu-i mai rămăsese nimic, nici mult, nici puțin și niciunul dintre prietenii săi nu mai voia să știe de el. Timp de trei zile, el și maică-sa au răbdat de foame, apoi Hasan a ieșit în cetate, fără să știe încotro să apuce. A întâlnit un prieten al tatălui său, care l-a întrebat cum o mai duce. Hasan i-a povestit tot ce i se întâmplase.

— Pe Alah! Rău ai făcut! L-a dojenit prietenul tatălui său. Dar am un frate aurar, și dacă vrei, poți merge la el să înveți meseria. Numai de tine atârnă să devii sau nu iscusit meșteșugar...

Hasan a primit. S-au dus împreună la făurar și a intrat ca ucenic.

Într-o zi a trecut pe acolo un persan cu barbă mare și cu turban alb. Părea a fi neguțător. I s-a închinat lui Hasan și el i-a răspuns cuviincios.

— Cum te cheamă? l-a întrebat persanul.

— Hasan...

— Ai un vas pentru topit?

Hasan a adus un vas. Persanul a aruncat în el niște aramă și l-a pus pe foc, lăsând arama până la topire. Apoi a scos din turban și a aruncat în vas niște iarbă, și arama s-a transformat în cea mai curată bară de aur.

— Ești însurat? a întrebat persanul.

— Nu! a răspuns Hasan, și persanul a adăugat:

— Ia acest aur drept dar, și însoară-te...

Apoi și-a văzut de drum. Hasan nu știa ce să mai facă de

bucurie. Inima i se aprinsese de cele văzute și aștepta întoarcerea străinului.

A doua zi, acesta a venit din nou și s-a așezat în fața prăvăliei lui Hasan, și după ce bazarul s-a golit, s-a apropiat de el și i s-a închinat. Hasan i-a răspuns după cuviință și l-a poftit să șadă. S-a așezat și el și au stat de vorbă un timp.

— Fiul meu, îți mărturisesc pe Alah că te iubesc ca un bun părinte, și iubirea mea e curată și dumnezeiască. Nu urmăresc folos! Iar dacă Alah va fi milostiv cu mine, te voi lui să-mi fii fecior... Alah m-a învățat o artă pe care n-o cunoaște nimeni și vreau să ți-o las ție. În felul acesta vei fi mereu ferit de sărăcie...

— O, stăpâne, a răspuns Hasan. Când vrei să mă înveți toate acestea?

— De vrea Alah, fiule, chiar mâine. Voi veni, și în fața ta voi transforma arama în aur...

Hasan s-a bucurat și a stat de vorbă cu persanul până spre ceasul rugăciunilor de seară, apoi s-a ridicat și s-a închinat, și luându-și rămas bun, s-a dus la maică-sa. Ea a adus cina și au mâncat împreună, dar Hasan mânca pierdut în gânduri, căci tot timpul se gândea la persan...

Când maică-sa l-a întrebat de ce șade pierdut pe gânduri el i-a povestit tot, și auzind acestea, inima ei tremura. L-a strâns la piept și i-a spus:

— Ferește-te, Hasane, de asemenea vrăjitori, magi și alchimiști, căci ei nu se gândesc decât cum să facă rău oamenilor...

— O, mamă, i-a răspuns Hasan, doar oameni săraci suntem și n-avem nimic să-l poată hotărî să ne înșele. Persanul e, în afară de asta, om bătrân și evlavios foarte, și Alah i-a inspirat mila pentru noi și m-a și luat ca fiu...

Mama a tăcut întristată. Hasan însă toată noaptea n-a putut dormi de bucurie. Când s-a făcut ziuă, a deschis ușa și s-a așezat în așteptare, și persanul îndată a sosit. Hasan s-a

ridicat în fața lui și a vrut să-i sărute mâna, dar acesta nu i-a îngăduit, ci s-a așezat și i-a spus:

— O, fiule! Pregătește vasul de topit și pune foalele lângă foc...

Hasan a făcut cele poruncite, aprinzând un foc de cărbuni, apoi persanul l-a întrebat dacă are aramă, și răspunzându-i se că are o placă spartă, persanul i-a poruncit s-o taie cu foarfeca în fâșii mici, apoi le-a aruncat în vas și a tot zborșit focul cu foalele, până ce arama s-a topit de tot. Atunci a întins mâna spre turban, a scos o hârtie împăturită, a desfăcut-o și a presărat pe deasupra topiturii o pulbere galbenă, aproape jumătate drahmă, și a poruncit lui Hasan să sufle din foale cât poate. Hasan a apucat foalele și iată că din aramă s-a făcut un drug de aur din cel mai fin.

Văzând una ca asta, fața lui Hasan strălucea de bucurie și și-a ieșit din fire. A luat drugul de aur și-l tot învărtea în mâini, apoi, luând pila și pilindu-l, s-a încredințat că era într-adevăr cel mai curat aur, și aproape că și-a pierdut mințile de tulburare, și s-a aplecat spre mâinile persanului să i le sărute, dar acesta a vorbit astfel:

— Dă-i misitului bara de aur s-o vândă și spune-i să-ți aducă banii, dar să nu vadă nimeni...

Și luând misitul bara, a cercetat-o, și găsind că era de aur curat, a început s-o prețeluiască zece mii dirhami. Neguțătorii au început să se întreacă în preț, până au ajuns la dirhami cincisprezece mii. Hasan a luat banii și s-a dus cu ei acasă, și a povestit mamei norocul ce-l pâlise...

— Și eu am învățat arta asta, a adăugat Hasan, apoi mama a oftat și a spus:

— Nu se află ocrotire decât la Alah! Și a tăcut îndurerată.

Ușuratic cum era din fire, Hasan a luat un pisălog și s-a dus cu el la persan...

— Fiule, ce vrei să faci cu pisălogul? l-a întrebat persanul.

— Să-l prefaci în aur! i-a răspuns Hasan, iar persanul a

râs și i-a zis:

— Ești nebun, fiule? Vrei să scoți în vânzare două bare de aur în aceeași zi? Nu-ți dai seama că asta ar da de bănuit și că am putea s-o plătim cu viața? Dacă vei fi învățat de la mine această artă, apoi, fiule, să te folosești de ea numai o dată pe an și câștigul trebuie să-ți ajungă de la un an la altul...

— Ai dreptate, stăpâne, a răspuns Hasan, și s-a dus acasă și a așezat pe foc vasul de topit, dar persanul l-a întrebat:

— Ce vrei să faci acum?

— Arată-mi numaidecât ce știi... a strigat Hasan, iar persanul a râs și i-a spus:

— Nu se află ocrotire decât la Alah cel atotputernic! Ești fără minte, Hasane! O artă înaltă ca asta nu se poate învăța așa, pe uliță, în văzul tuturor, căci oamenii ar spune: „Aici locuiesc făuritori de aur.” Stăpânirea ar afla-o și ne-ar lua viața, dar dacă vrei să înveți arta mea repede și în taină, vino la mine acasă...

Hasan abia aștepta să închidă casa de negoț acasă la persan, și în sfârșit, pe când mergea, și-a adus aminte de vorbele mamei. A rămas pe gânduri, o vreme, oprindu-se din drum.

Întorcând capul și văzându-l că s-a oprit, persanul l-a întrebat:

— De ce te-ai oprit și șovăi, o, păcătosule? Eu îți doresc binele din inimă și tu te gândești! La rele?

Și văzând că Hasan tot mai stă cu capul în pământ, a adăugat:

— Dacă tot te mai temi, voi merge cu tine în casa ta și te voi învăța arta mea acolo! Ia-o înainte!

Hasan s-a îndreptat spre casă urmat de persan, și a dat de știre mamei cu cine vine. Ea a dereticat repede și a împodobit casa, apoi Hasan i-a spus să se ducă pentru câțva timp în vecini, să-l lase singur cu persanul, și la timp va veni s-o

cheme acasă...

Apoi l-a poftit pe persan, și îndată a luat o farfurie și s-a dus la piață să cumpere de mâncare.

— Poftim, ospătează-te, stăpâne, din pâinea și sarea mea, ca semn al prieteniei noastre, și Alah să-l părăsească pe cel ce ar călca jurământul nostru!

Așa a grăit Hasan, iar persanul a răspuns:

— Ai dreptate, fiul meu!

Și zâmbind a adăugat:

— Cine oare cunoaște înaltul semn al pâinii și al sării?

Au mâncat împreună, apoi persanul a spus:

— O, fiul meu Hasan, adu și ceva dulce!

Și Hasan s-a dus la piață și a adus zece câni cu mâncăruri dulci, și în timp ce mâncau, persanul spunea:

— Alah să-ți răsplătească pentru asta! Oamenilor ca tine li se cuvine să le cauți vecinătatea, să le încredințezi taine și să-i înveți lucruri folositoare...

Apoi, săturându-se, persanul a adăugat:

— Adă acum cele de trebuință...

Și auzind aceste cuvinte, Hasan a fugit ca un mânz slobozit într-un lan cu trifoi, și a adus toate cele de trebuință și le-a așezat în fața persanului. Acesta a scos din turban o hârtie:

— O, Hasane, pe pâinea și sarea pe care am mâncat-o, dacă nu mi-ai fi mai drag decât copilul meu, nu ți-aș împărtăși arta mea! Această hârtie cuprinde tot ce mi-a mai rămas din praful știut, totuși voi face rost de ceea ce-mi trebuie și voi pregăti praful în fața ta, să-ți dezvălui meșteșugul. Află deci, fiule, că amestecând zece funzi de aramă cu o jumătate de drahmă din praful aflat în această hârtie, căpătăm aur curat... Fiul meu Hasan, a adăugat el, apoi, în această hârtie mai am trei măsuri egiptiene. Înainte de a le da gata, am să pregătesc alt praf...

Hasan a luat hârtia și a găsit în ea un praf mai fin decât

cel văzut înainte. A întrebat:

— Stăpâne, cum se numește acest praf? Unde se găsește și cum se prepară?

Persanul a râs și a răspuns:

— Întrebă mai degrabă cum de ești tu un tânăr dezghețat. Pregătește-ți aurul și taci!

Hasan a adus o tăblie de aramă, a tăiat-o cu foarfecele în fâșii mici, le-a aruncat în vasul de topit, și punând deasupra și un pic de praf din hârtie, i-a ieșit un drug de aur fin.

Și văzând acestea Hasan s-a bucurat și s-a minunat foarte.

În timp ce el era prins cu scoaterea drugului de aur din cazan, persanul a scos din turban o pungă cu o pulbere atât de adânc aromitoare, încât și un elefant dacă ar fi mirosit-o, ar fi adormit pentru o zi și o noapte... și punând pulberea într-o prăjitură și dându-i-o lui Hasan, i-a spus:

— O, Hasane! Acum ești fiul meu și te iubesc mai presus ca sufletul meu! Am o fată așa de frumoasă și atrăgătoare cum nu s-a mai văzut alta. Văd că numai tu ești potrivit pentru ea și ea pentru tine. De-o vrea Alah, te vei însura cu dânsa...

Hasan a răspuns:

— Stăpâne, sunt robul tău! Tot ce vrei să faci, va fi făcut în numele lui Alah...

— Fiul meu, ai răbdare, că o să-ți meargă bine!

Spunând acestea, persanul l-a îmbiat să înghită prăjitura. Hasan i-a sărutat mâna și a mâncat prăjitura, fără să știe ce-l așteaptă.

Îndată a căzut la pământ, și văzându-l adormit, persanul și-a deschis brâul, i-a legat mâinile și picioarele, apoi l-a băgat într-o ladă goală, și luând și barele de aur, le-a pus în altă ladă. A ieșit în uliță, a adus doi hamali și le-a poruncit să scoată lăzile din cetate, pe malul fluviului, unde îl aștepta o corabie...

Când căpitanul și corăbierii l-au văzut pe persan, i-au ieșit în întâmpinare și au dus lăzile pe corabie.

— Să plecăm repede! a poruncit persanul căpitanului. Mi-am atins ținta...

Căpitanul a dat poruncile și corăbierii au întins pânzele și corabia a pornit mânată de un vânt prielnic.

Între timp, mama lui Hasan a așteptat în vecini până seara, și văzând că nu mai vine Hasan s-o cheme, s-a dus acasă, unde a găsit totul deschis. Negăsind pe nimeni și nemaigăsind nici lăzile, nici aurul, și-a dat seama că fiul ei era pierdut. Și-a rupt veșmintele, și-a lovit fața cu palmele, și a început să strige și să se jeluiască:

— O, fiul meu, fiul meu! Rodul inimii mele!

Și a plâns și s-a văitat până a doua zi dimineța. Atunci au venit vecinii și au întrebat de fiul ei. Le-a povestit ce a pățit cu persanul și nu putea sta locului în marea ei durere. Plângea întruna.

Vecinii i-au urat sănătate și răbdare, precum și reîntoarcerea lui Hasan. Și au părăsit-o. Ea a poruncit să se zidească un mormânt în mijlocul casei. A scris pe el numele lui Hasan și data pierderii lui. Și nu s-a mai despărțit de acel mormânt...

*

* *

Ne întoarcem acum la Hasan și la vrăjitor, căci persanul era un vrăjitor, adorator al focului, astrolog și alchimist.

Îl chema Bahram. În fiecare an obișnuia să jefuiască un om pentru un scop numai de el știut. De data aceasta i-a izbutit vicleșugul cu Hasan.

După ce corabia a călătorit o zi întreagă, a poruncit seara să se arunce ancora. Dimineța, a poruncit robilor săi să aducă lada în care zăcea Hasan, și l-a scos, l-a stropit cu oțet

și i-a suflat în nas, și Hasan a strănutat și s-a trezit. S-a uitat în jur și a văzut că se află în largul mării, în fața lui sta persanul. Și-a dat seama că acest afurisit l-a înșelat și că singur s-a aruncat în nenorocire, după cum îi spusese mama.

S-a întors spre persan:

— Stăpâne, ce-ai făcut? Ai călcat jurământul pâinii și sării...

Persanul l-a privit crunt și s-a răstit la el:

— Câine, cunosc eu oare pâinea și sarea? Am ucis până acum 999 feciori și cu tine vor fi o mie!

Hasan a tăcut. Persanul a poruncit să fie dezlegat și să i se dea puțină apă de băut. A râs apoi și a vorbit:

— Nu mai credeam că te voi prinde! Totuși, focul mi te-a dat în mână și m-a pus în stare să-mi înfăptuiesc gândurile, de aceea i te voi jertfi, ca să fie mulțumit de mine...

— Ai călcat jurământul pâinii și sării! a răspuns Hasan.

Dar vrăjitorul a ridicat pumnul și l-a bătut până a căzut leșinat, cu dinții de pământ. Persanul a poruncit apoi robilor să se aprindă focul, și când Hasan l-a întrebat pentru ce, vrăjitorul i-a răspuns:

— Vezi acest foc? Dacă te hotărăști să-l adori ca mine, îți dăruiesc jumătate din averea mea și-ți dau de soată pe fata mea...

— Vai ție, vrăjitorule! a strigat Hasan.

Și Bahram s-a mâniat așa de tare, încât a îngenunchat în fața focului, apoi a poruncit robilor să-l întindă pe Hasan cu fața la pământ. A luat un bici de piele și l-a bătut până ce tot trupul îi era o rană. Hasan striga, cerând ajutor, dar nimeni nu sărea.

Vrăjitorul a poruncit apoi să fie ridicat în picioare și stropit cu apă. După aceea a poruncit să i se dea ceva de mâncat și de băut, dar Hasan n-a vrut nici să mănânce, nici să bea.

Afurisitul vrăjitor l-a chinuit astfel de-a lungul întregii

călătorii, dar Hasan a îndurat răbdător.

După trei luni, a venit asupra corăbiei un vânt rece și negru, și marea s-a tulburat și se înălța în valuri uriașe.

Căpitanul și corăbierii grăiau între ei spunând că toate se întâmplau din cauza feciorului chinuit de vrăjitor atât de grozav, și una ca asta nu putea fi voința Domnului și nici a Proorocului său! Și s-au unit toți și au omorât robii persanului, astfel încât acesta a rămas singur, și își teme viața, de aceea a scos lanțurile lui Hasan și și-a cerut iertare, i-a luat veșmintele rupte și i-a dat altele în loc și i-a făgăduit să-l învețe taina și să-l ducă acasă.

— Fiule! spunea el. Iartă-mi cele întâmplate, căci vei avea numai bucurii în viitor!

Hasan însă i-a zis:

— Cum mai pot să am încredere în tine?

— De n-ar fi vină, unde ar mai fi iertarea? i-a întors cuvântul Bahram-vrăjitorul. Am făcut tot ce am făcut, numai pentru a te ispiți și a încerca statornicia ta!

Și Hasan s-a lăsat din nou ispitei.

Căpitanul și corăbierii s-au bucurat foarte de salvarea lui Hasan și acesta se ruga pentru ei și mulțumea Domnului. Vântul s-a potolit, devenind prielnic, întunericul s-a ridicat și corabia plutea mai departe în vânturi bune.

— Stăpâne, încotro ne îndreptăm? l-a întrebat Hasan pe vrăjitor și acesta a răspuns:

— Spre muntele Negurilor, unde se află elixirul trebuitor lucrărilor noastre!

S-a jurat apoi pe lumină, pe umbră și arșiță, că nu-l va mai înșela, încât Hasan era voios și cu inima ușoară, mânca, bea și dormea.

Astfel au trecut încă trei luni pe mare. Au ajuns la un pustiu larg, plin de pietre albe, galbene, negre și albastre. Îndată ce corabia a aruncat ancora, persanul i-a spus lui Hasan să-l urmeze, căci au ajuns la țintă. Hasan a coborât.

Bahram a spus căpitanului corăbiei să-l aștepte treizeci de zile.

**PRIN ARȘIȚA PUSTIULUI, AJUNG LA MUNTELE
NEGURILOR; VEDEM IAR PASĂREA ROC, CARE ÎNȘFACĂ
ELEFANTUL DE GÂT ȘI-L URCA LA NOURI; HASAN ÎȘI DĂ
SEAMA PEA TÂRZIU DE NECREDINȚA LUI BAHRAM ȘI
PĂTIMEȘTE GREU, DAR MAI ÎNTÂI SĂ ASCULTAM CUM
BAT DARABANELE DEȘERTULUI...**

După ce au făcut o bună bucată de drum în deșert, persanul s-a oprit, a scos din buzunar o darabană de aramă, și bătând darabana, deodată s-a ridicat pulberea deșertului. Hasan se minuna foarte, și se temea, și se căia că a părăsit corabia. Văzând Bahram că Hasan pâlise, i-a spus:

— Fiule, jur că n-ai de ce te teme de mine, și dacă nu ar fi trebuit, nici nu te-aș fi luat cu mine. Dar așteaptă-te numai la bine! Pulberea pe care o vezi sunt viețuitoare care ne vor ajuta să trecem prin acest mare pustiu...

Într-o clipă pulberea s-a prefăcut în trei cămile puternice și personal s-a urcat pe una, pe a doua Hasan, și pe a treia au încărcat merindea.

După o călătorie de șapte zile, au ajuns într-o țară mare, cu zidiri multe. Au văzut o cupolă așezată pe patru stâlpi de aur, și au descălecat, s-au așezat sub cupolă, au mâncat și au băut și s-au odihnit, și uitându-se în jur, Hasan a zărit ca o cetățuie pe o înălțime din apropiere. Întrebându-l pe persan ce era, persanul a răspuns că era un serai, și dorind Hasan să meargă acolo să privească seraiul și să se odihnească, vrăjitorul s-a mâniat și i-a spus:

— Nu mai vorbi despre acest serai, căci acolo locuiește dușmanul meu...

Spunând aceasta, l-a apucat pe Hasan de mână și a fugit cu el și a bătut darabana și îndată au venit cămilele și au călătorit alte șapte zile.

În ziua a opta, vrăjitorul l-a întrebat ce vede înainte, și Hasan i-a răspuns că vede numai nouri și negură, de la Răsărit și până la Apus, dar vrăjitorul i-a spus că nu sunt nici nouri, nici negură, ci un munte atât de înalt, încât străbate nouri, și nici nouri nu se pot înălța mai sus de el...

— Acest munte este ținta noastră! a adăugat Bahram. Acolo, sus, se găsește ce căutăm. Pe tine însă am fost nevoit să te iau cu mine, căci numai prin tine pot dobândi ce vreau...

Hasan s-a speriat și l-a întrebat iar ce căutau acolo, iar vrăjitorul i-a răspuns:

— Meșteșugul nostru secret poate izbuti numai cu ajutorul unei plante, deasupra căreia nu se lasă niciodată umbra, și o asemenea plantă se găsește numai pe vârful acestui munte. Te voi duce deci, sus, și îți voi dezvălui secretul meșteșugului...

— Bine, stăpâne, a răspuns Hasan, și l-a părăsit orice speranță și a plâns de jalea maică-sii și a patriei. Se dojenea de asemenea că nu ascultase sfatul mamei.

Au călătorit alte patru zile, până au ajuns la poalele muntelui, și văzând sus un serai, Hasan a întrebat:

— Cine a putut zidi un serai, acolo, sus?

— Aceasta e locuința vârcolacilor și diavolilor! i-a răspuns vrăjitorul.

Și s-a apropiat de Hasan. L-a sărutat. I-a spus:

— Iartă-mă că ți-am înșelat odată credința, dar îți jur că nu te voi mai înșela! Jură-mi și tu că nu mă vei părăsi, orice s-ar întâmpla, și că vei împărți cu mine norocul și nenorocul...

— Cu toată inima! a răspuns Hasan, și vrăjitorul a scos apoi o râșniță, a luat dintr-un sac boabe de grâu și le-a

măcinat. A frământat aluatul și a făcut trei puni. A aprins focul și le-a copt. După aceea a bătut darabana și iar au venit cămilele. Și vrăjitorul, tăind o cămilă, i-a scos pielea și i-a spus lui Hasan:

— Ascultă de sfatul meu, căci altfel pieirea noastră este aproape... Îmbracă-te, Hasane, cu pielea asta, și eu o voi coase și te voi lăsa aici întins jos. Ia la tine acest cuțit. Va veni curând pasărea Roc și te va duce pe vârful muntelui. Cum ajungi sus, taie pielea și păsările vor zbura. Tu însă să te uiți repede jos, la mine, și-ți voi spune ce trebuie să faci...

După ce a spus acestea, persanul i-a dat cele trei pâini și a fugit mai încolo.

Curând a venit puiul unei păsări Roc și a zburat cu Hasan până în vârful muntelui și l-a pus jos.

Și văzând că se află pe vârful muntelui, Hasan a spintecat pielea, a ieșit afară și a prins a striga. Când vrăjitorul i-a auzit glasul, a sărit în sus de bucurie și i-a spus:

— Fă câțiva pași înapoi și spune-mi ce vezi!

Hasan i-a îndeplinit porunca și a zărit o mulțime de oseminte și lemne putrede.

— Acum mi-am atins ținta! a strigat Bahram. Ia șase legături din lemnele acelea și azvârle-mi-le!

După ce Hasan i-a aruncat lemnele, vrăjitorul a strigat:

— Dobitocule! Câine ce ești! Acum ținta mea este atinsă... Poți muri sau nu, mi-i totuna! Bine că am dobândit lemnele pentru vrăjile mele...

Și vrăjitorul s-a îndepărtat.

Hasan a tot rătăcit pe munte, cu gândul la moarte. A ajuns astfel la margine și a văzut o mare neagră cu valurile cât munții. Hasan s-a așezat și a citit câteva versete din Koran și se ruga lui Alah să-i dea o moarte ușoară sau să-l scape din nenorocire. Apoi a rostit rugăciunea morții și a sărit în mare, iar îngerul mărilor l-a păzit în apă, și l-a scos iar pe uscat, prin puterea lui Mahomed prooroc. Hasan a mulțumit lui

Alah și căuta poame, fiind flămând.

A văzut atunci că se află într-un loc unde mai poposise cu vrăjitorul. Pășind mai departe, a văzut înălțându-se în fața lui un serai mare, acela despre care vrăjitorul îi spusese că în el locuiește dușmanul său. Hasan s-a hotărât să intre, căci se gândea că poate găsi scăpare. Poarta era deschisă și la intrare, pe jilțuri, ședeau jucând șah două fete frumoase ca luna.

Una din ele, ridicându-și capul, l-a zărit pe Hasan și a strigat bucuroasă:

— Pe Alah! Iată un om! Cred că e cel adus anul acesta de vrăjitorul Bahram...

Hasan a căzut în genunchi în fața ei, a plâns și a spus:

— Eu sunt acela, stăpână! Pe Alah! Eu sunt nenorocitul!

Apoi, cea mai tânără a spus către cealaltă:

— Te iau ca martoră în fața lui Alah, că închei cu acest om o legătură de prietenie. Voi împărți cu el suferința și bucuria și la nevoie și moartea!

Și l-a îmbrățișat și l-a sărutat, și i-a apucat mâna să-l petreacă în serai. Sora ei venea în urmă. I-au luat lui Hasan veșmintele murdare și i-au dat veșminte de sultan.

Și s-au întins mesele.

S-au așezat lângă el fetele, și au ospătat împreună, apoi l-au îndemnat:

— Istorisește-ne ce ți s-a întâmplat cu acest blestemat câine, de când ai căzut în mâna lui și până în clipa salvării tale, căci și noi îți vom istorisi de la bun început până la sfârșit tot ce am pățit cu el...

Văzând Hasan buna primire, și auzind cuvintele fetelor, s-a liniștit și le-a povestit tot ce i s-a întâmplat; le-a spus și că l-a întrebat pe vrăjitor de acest serai, iar el i-a răspuns să nu-i mai pomenească de el niciodată, pentru că e locuit de diavolița Ifrit și diavoli ei. Auzindu-l, fetele s-au mâniat foarte:

— Acest câine ne socoate diavoli, a strigat fata cea mai mică, dar, pe Alah, îl vom omori!

— Cum vrei să ajungi la el, să-l omori? a întrebat-o Hasan, și ea a răspuns:

— Vrăjitorul se află într-o grădină numită Mesid și acolo îi voi pregăti curând moartea...

— Pe Alah! a strigat sora mare. Tot ce a povestit Hasan despre acest câine e adevărat, dar spune-i și istoria noastră, surioară, să și-o pună la inimă!

Și fata cea mai mică a început...

**ISTORIA CELOR ȘAPTE FETE. CUNOAȘTEM ȘI NIȘTE
FETE ZBURĂTOARE; SE ARATĂ ȘI VRĂJITORUL
BAHRAM. HASAN SE ÎNCUMETĂ SĂ SE RĂZBUNE; ÎL
UCIDE ȘI SALVEAZĂ ALT FECIOR, TOCMAI CÂND SA FIE
CUSUT ÎN PIELEA DE CĂMILĂ!**

— Află, Hasane, că suntem fetele unui puternic sultan al spiritelor, care are numeroase oști, mulți aliați și multe spirite răzvrătite, ca slujitorii! Frații cei mai mari ai tatălui nostru sunt vrăjitori. Suntem șapte fete la o mamă, dar, din prostie, mânie și gelozie, tata n-a vrut să ne mărite.

Într-o zi a spus să fie chemați vizirii și prietenii, și i-a întrebat dacă cunosc un loc unde nu vin nici oameni, nici spirite, și unde se află pomi roditori și ape... Ei au răspuns că se află undeva Muntele Negurilor, cu un serai ridicat de un duh răzvrătit, izgonit acolo de stăpânul nostru, Salom, fiul lui David, pace lui în vecii-vecilor! De când a pierit acest spirit, seraiul a rămas pustiu, pentru că se află așezat într-un loc singuratic. În jur sunt pomi roditori și curg pâraie cu apă mai dulce ca mierea și mai proaspătă ca zăpada!

Auzind de acest loc, tatăl nostru ne-a trimis aici cu oștile

sale și a poruncit să ni se dea toate mâncărurile și băuturile. Celelalte cinci surori ale noastre sunt plecate acum la vânătoare, în această vale înflorită, unde mișună gazele și vânat de tot felul. Acum e rândul nostru să gătim bucate. Ne-am rugat mereu Domnului Alah să vină la noi un om, să ne țină de urât, iar acuma, că ai venit, lăudat fie Domnul!

După câțva timp, celelalte surori s-au întors de la vânătoare și s-au bucurat când li s-a povestit despre Hasan. S-au și dus la el, i s-au închinat și l-au firitisit pentru salvare. Și el trăia în bucurii, mergea cu dânsele la vânătoare și tăia vânatul prins. Ele se bucurau, la rândul lor, de tovărășia lui. Curând se înzdrăvenise, se însănătoșise de toate relele și devenise voinic și puternic, datorită traiului bun într-un serai împodobit cu cele mai minunate lucrări de artă, în mijlocul unor grădini înflorite.

Sora mică le-a povestit celorlalte istoria vrăjitorului, care le-a dat drept diavolițe, și toate au jurat să-l omoare.

După un an, afurisitul vrăjitor Bahram a venit din nou în apropierea seraiului, ducând cu el un fecior legat în lanțuri și frumos ca luna. Hasan stătea pe marginea unui pârâu, sub un pom, și l-a văzut, și inima a început să-i bată strașnic. S-a făcut alb la față. S-a dus la fete. Le-a spus:

— Pe Alah, surorilor! Ajutați-mă să-l omor pe acest blestemat, căci acum îl putem prinde ușor! Din nou se află aci, cu un fecior musulman, pe care-l chinuie în fel și chip. Vreau să mă răzbun, să-l omor pentru a-mi răcori inima, să-l salvez pe acest fecior înainte de a-l lăsa. Așa cum s-a-ntâmplat cu mine, să fie dus pe vârful muntelui, de pasărea Roc, și părăsit acolo!

— Ascultăm de Alah și de tine, frate Hasan, au răspuns fetele.

Apoi și-au pus vălurile, s-au îmbrăcat în veșminte de război, și-au încins armele, i-au dat lui Hasan un cal minunat, un iatagan bun și tot ce trebuie pentru luptă, și s-

au îndreptat asupra vrăjitorului.

Când au ajuns aproape, au văzut o cămilă jupuită. Vrăjitorul chinuia feciorul.

Hasan a strigat o dată, și vrăjitorul a înmărmurit de spaimă.

— Lasă feciorul în pace, blestematele! a strigat iar Hasan. Tu, dușmane al lui Alah! Câine necredincios! Afurisitule! Adorator blestemat al focului! Tu care juri pe arșiță și umbră!

Întorcându-și capul vrăjitorul, și văzându-l pe Hasan, a încercat să-l amăgească din nou cu vorbe dulci:

— Fiule, a început el. Cum ai scăpat cu viață? Cum ai coborât muntele?

— Salvatorul meu a fost cel ce a pus viața ta în mâna mea! a răspuns Hasan. Te voi chinui, necredinciosule, cum m-ai chinuit și tu! Ești pierdut! Nu-ți mai ajută niciun frate, niciun prieten. N-ai spus tu singur că Alah părăsește pe cel ce jură pe pâine și sare? Și cu toate acestea, tu însuși ai călcat jurământul. Acum, Alah te-a dat în puterea mea și nu mai poți scăpa...

— O, fiul meu Hasan! a răspuns vrăjitorul. Îmi ești mai scump decât viața! O, lumină a ochilor mei!...

Hasan însă și-a scos paloșul strălucitor și l-a lovit peste umeri, străpungându-l, și Alah i-a trimis repede sufletul în iad... vai de cel ce ajunge în asemenea sălaș!...

Apoi, Hasan a luat sacul vrăjitorului și a scos darabana și bețele, și bătând darabana, au venit repede ca fulgerul cele trei cămile. Hasan a scos feciorului lanțurile, a pus șaua pe o cămilă, a dat feciorului hrană de drum și și-a luat rămas bun de la el.

Fetele s-au bucurat văzându-l pe vrăjitor omorât.

— O, Hasane! strigau ele. Ai făcut o faptă care vindecă bolnavii și prin care vei găsi iertare în fața lui Alah!

Hasan s-a întors în serai cu fetele, și trăia în bucurie, cu mâncăruri, băuturi, jocuri și glume. Nici nu se mai gândea la

maică-sa.

În timp ce ducea această viață plăcută, deodată în pustiu s-a ridicat o pulbere puternică, întunecând văzduhul. Fetele i-au spus lui Hasan să se ducă în locuința lui sau să se ascundă în grădină, printre pomi și vii, și să nu se teamă. Hasan s-a ascuns în încăperea lui. După ce pulberea s-a așezat, s-a ivit o oștire tălăzuind ca marea. Era oastea tatălui acelor fete. Și au întâmpinat ele oastea și au găzduit-o timp de trei zile. I-au întrebat pe oșteni de sănătate și ce noutăți aduc.

— Venim să vă luăm de aici, în numele sultanului! au răspuns ei. Unul dintre sultanii vecini nouă își mărită fata, iar tatăl vostru, pentru a vă face o bucurie, vă dă voie să vă duceți la nuntă...

— Cât timp vom lipsi de aci? au întrebat fetele.

— Nunta, împreună cu călătoria, dus și întors, va dura o lună...

Fetele s-au dus la Hasan și i-au spus că pleacă:

— Te lăsăm, Hasane! Trăiește fără grijă și fii vesel. Nimeni nu va veni aici. Iată cheile seraiului nostru, dar te rugăm, pe prietenia noastră, o singură ușă să n-o deschizi...

Și-au luat rămas bun și s-au dus cu oștile.

Rămânând singur în serai, el s-a simțit singur, nerăbdător și mâhnit.

Se ducea în fiecare zi călare la vânătoare, fără plăcere. După un răstimp, inima i s-a strâns de atâta durere, încât nu mai știa ce să facă. Umbla prin serai de colo până colo, cerceta toate încăperile, până a ajuns în iatacul fetelor, în care a văzut multe lucruri prețioase și comori, dar nici de ele nu se putea bucura. Inima-i ardea și din pricina ușii pe care nu trebuia s-o deschidă. Se gândea: „De bună seamă că m-au oprit să intru în încăperea aceea, pentru că în ea se află ceva ce nu trebuie să văd eu. Cu toate acestea, nu a fost încuiat aurul și giuvaerurile, și toate lucrurile prețioase stau

neîncuiate. Pe Alah! Trebuie să descui ușa, să văd ce-i înăuntru, chiar dacă ar trebui să mor...”

Și a scos cheia și a deschis ușa, și n-a găsit nimic decât o încăpere în mijloc cu o scară din piatră de Yemen. Hasan a urcat scara și a ajuns pe terasa seraiului, gândindu-se că acela era locul pe care nu trebuia să-l vadă. Și cum a ajuns pe terasă, a văzut jos, sub serai, pajiști frumoase, grădini și pomi, flori și păsări, și toate-l lăudau pe Domnul cel atotputernic! A văzut și marea cu valuri înalte.

El s-a plimbat un timp pe terasă, uitându-se în toate părțile, până a ajuns într-un pavilion împodobit cu nenumărate rubine, smaragde și diamante. Pavilionul era făcut din două părți aur și o parte argint. În mijlocul lui se afla un lac mic, și deasupra un tavan din lemn de santal, aloe și alte soiuri bine mirositoare, cu bare de argint, împodobite cu pietre prețioase și perle, și cu viță de vie cu struguri strălucind ca rubinele, fiecare bob având mărimea unui eu de porumbel. Pe o margine a lacului se afla un pom de aloe, împodobit cu perle, giuvaeruri și bare de aur. Păsările ciripeau în pomi în felurite limbi și-l lăudau pe Alah...

Văzând aceasta, Hasan se minuna și nu mai știa unde se află. S-a așezat și privea în jur, și nu mai era acolo nimeni, decât păsările și animalele. Se întreba: „Ale cui sunt oare locurile acestea? Ce sultan le stăpânește? Nu cumva aceasta era grădina Iremului cu stâlpii de aur, despre care se povestește? Cine a putut construi așa ceva?” În timp ce stătea, minunându-se de toate, au venit din pustiu zece păsări, îndreptându-se spre serai. Hasan le-a văzut zburând spre lac, să bea apă, și temându-se că se vor speria, dacă îl vor zări, s-a ascuns. Și îndată păsările s-au lăsat jos, în jurul lacului, și Hasan a putut vedea că una era mai frumoasă ca toate, și toate o înconjurau ca roabele pe o stăpână.

Hasan se uita de departe, fără să fie văzut. Apoi, păsările

s-au așezat pe-un jilt, și și-au scos veșmintele de pană – căci asemenea veșminte aveau – și s-au ivit zece fete frumoase ca luna.

Au intrat în lac și se jucau râzând. Fata cea mai mare și mai frumoasă le ridica pe celelalte în sus și le scufunda, până au fugit din fața ei, dar niciuna n-a ridicat mâna s-o lovească.

Văzând fata asta frumoasă, Hasan și-a pierdut mințile. S-a gândit că numai din cauza asta fetele îl opriseră să deschidă ușa. Îi părea rău că nu se poate apropia de ele. A căzut prins în plasa săgeților iubirii, căci ochiul vede și inima se aprinde! A plâns, simțind în inima lui arzând o flacără de nestins.

După ce au ieșit din apă fetele, și-au îmbrăcat veșmintele acoperite cu aur, perle și pietre prețioase. Numai cea mai mare și mai frumoasă a schimbat un veșmânt verde. Strălucirea feței ei întrecea strălucirea lunii și statura ei era mai frumoasă decât ramurile arborilor.

După ce s-au îmbrăcat, s-au așezat jos și petreceau vorbind și râzând. Cea mai mare glumea și niciuna nu îndrăzne să ridice glasul împotriva ei.

Hasan stătea ca pe cărbuni aprinși. Își spunea: „O, de n-aș fi deschis ușa aceea și de n-aș fi văzut niciodată fata! Cum vei putea să prinzi o pasăre care zboară în aer? Pe Allah, Hasane, te-ai aruncat într-o mare fără fund, și acum, din disperare, trebuie să mori, și nimeni nu va afla de moartea ta!” A mai privit o dată fata, care întrecea toți oamenii în frumusețe. Gura ei era ca sigiliul lui Salom, părul ca noaptea întunecoasă, ochii fermecători ca ai gazelei, nasul ca de vultur, obraji ca anemonele, buzele ca rubinele, dinții ca perlele, într-un cuvânt, era cum spune poetul:

*„Îi este ochiul ocrotit de geană,
Mai ascuțit ca spada indiană!
Cu ramurile dacă o asemeni,*

*Îți va striga: „dar înțelegeți, oameni!
Din partea voastră lucrul nu-i frumos!
În calea mea de ce ieșiți în van,
Dacă-mi aflați mijlocul mlădios,
În ramurile arborelui Wan?”*

Fetele se jucau mai departe, și râdeau, și Hasan le privea uitând de prietenele plecate, a căror lipsă atâta îl întristase. Spre seară, cea mai frumoasă a spus celorlalte:

— O, voi, sultănițelor, e târziu și avem de făcut drum lung!

Atunci toate și-au pus veșmintele de pană și au zburat, așa cum au venit, ca păsări, cu cea mai frumoasă în mijloc.

Abia târziu, Hasan a putut găsi drumul spre încăperile de jos ale seraiului. A ajuns la încăperea lui, târându-se. A încuiat ușa și s-a culcat, scufundat în gânduri. Nu mai mânca și nu mai bea, nu-și mai regăsea liniștea.

La răsăritul soarelui, a deschis iar ușa, și s-a urcat pe terasă. S-a așezat într-un loc și a rămas acolo până seara, dar păsările n-au mai venit, și el a plâns mult, până a căzut la pământ. După ce s-a trezit, a coborât, s-a culcat, dar nu s-a liniștit până dimineța, până ce soarele lumina munții și văile. Era trist și amărât, deoarece se gândea mereu la revenirea păsărilor. Deodată a văzut o pulbere mare ridicându-se în pustiu. A coborât repede și s-a ascuns, înțelegând că se întorc fetele seraiului.

Curând, cele șapte fete au venit cu soldații. Și-au dezbrăcat veșmintele de drum, iar cea mai mică s-a dus repede, să-l caute pe Hasan. Nu l-a găsit. L-a căutat în toate încăperile, până l-a găsit, în sfârșit, dar Hasan era slăbit și palid, cu ochii duși în fundul capului.

Văzându-l astfel, fata s-a întristat foarte și l-a întrebat ce i s-a întâmplat, căci era gata să-și dea și viața pentru a-l ajuta...

— O, frate! i-a spus fata. Când ți s-a întâmplat asemenea

nenorocire, că verși atâtea lacrimi? Pe Alah și pe pâinea pe care împreună o mîncăm, lămurește-mi starea ta, nu ascunde nimic, spune-mi ce ți s-a întîmplat în lipsa mea...

Hasan suspina și vărsa lacrimi ca o ploaie de vară.

— Mă tem, surioară, că nu mă vei putea ajuta, și va trebui să mor!

— Pe Alah! a strigat ea. Nu te voi părăsi, chiar cu prețul vieții mele!

Hasan i-a povestit apoi cum a deschis ușa și ce a văzut.

— Liniștește-te, Hasane, și fii vesel! i-a spus fata. Voi împărți cu tine orice primejdie! Nu spune însă surorilor mele, căci altfel suntem pierduți... Când te vor întreba dacă ai deschis ușa aceea, răspunde-le că nu, și că ești amărât din cauză că atîta vreme ai rămas singur în acest serai, și prea urât ți-a fost în lipsa lor...

— Sfatul tău e bun și-l voi urma... i-a răspuns Hasan.

Și s-a înveselit iar, dar nu mai deschidea ușa, de teama fetelor. Sora mică i-a adus mîncare și băutură și s-a dus apoi la surorile ei și le-a spus cu lacrimi în ochi că prietenul lor e bolnav și că nu a mîncat zece zile. Ele au întrebat de cauza îmbolnăvirii, și ea le-a spus că Hasan s-a îmbolnăvit de dorul lor, căci zilele cât au lipsit i s-au părut mai lungi ca un an. Și nefericitului i se cuvine să fie înțeles și iertat, întrucît e străin și a rămas și singur; e atît de tânăr și-l doare și despărțirea de maică-sa, femeie bătrână care plînge undeva departe...

Auzind acestea, surorile i-au plîns de milă. Au trimis acasă oștile și s-au dus la Hasan să-l ia cu vorba. I-au povestit despre toate minunățiile văzute în timpul călătoriei lor, și ce s-a întîmplat cu logodnicii, încercând astfel să-l înveselească cu vorba dulce, și el n-avea cum să nu rîdă în fața celor șapte fete frumoase ca luna.

După o lună, ele au hotărât să plece la vînațoare și au întrebat-o pe cea mică dacă vrea să le însoțească, dar ea a

răspuns:

— Pe Alah, surioarelor, nu mă pot duce cu voi, cât timp fratele meu zace bolnav...

Fetele au lăudat-o mult pentru această hotărâre și i-au răspuns:

— De bună seamă, într-o zi vei fi răsplătită pentru binefacerile tale față de acest străin...

Apoi și-au luat merinde pentru douăzeci zile și rămas bun de la sora mică, și s-au dus.

Îndată ce au părăsit ele seraiul, sora mică s-a dus la Hasan:

— Scoală-te și arată-mi locul unde ai văzut fetele-zburătoare...

— În numele Domnului! a strigat el, plin de bucurie, și a încercat să se ridice, dar era așa de slab, încât nu se putea scula, și fata a trebuit să-l ducă în brațe. A deschis deci ușa care ducea la scară, și a urcat cu el pe terasă, și ajungând sus, Hasan i-a arătat pavilionul și lacul în care s-au scăldat fetele-zburătoare. Apoi ea l-a rugat să-i descrie fata.

Hasan a descris-o, și ea a pălit deodată, și întrebând-o de ce a pălit, a răspuns:

— Află, prietene, că această fată e fiica puternicului sultan al spiritelor, stăpân asupra oamenilor și spiritelor, asupra vrăjitorilor și ghicitorilor, iar tatăl meu îi este vasal. Are numeroși aliați și stăpânește peste țări și mări, cetăți și insule! Nimeni nu-l poate înfrânge, atât de numeroasă îi este oastea, atât de mare îi este imperiul, atât de bogat tezaurul... A dat fetelor pe care le-ai văzut o țară care nu poate fi străbătută în mai puțin de un an, și niciun om și niciun spirit nu poate ajunge acolo, căci este înconjurată din toate părțile de un fluviu. Printre oștile sale se află și o oaste alcătuită din douăzeci și cinci mii fete războinice, care suindu-se pe caii lor pot bate eroii cei mai viteji, iar cele șapte fiice ale sale sunt mai puternice și mai curajoase ca

leii! În țara sus-amintită, care este atât de mare, încât nu poate fi străbătută decât într-un an, domnește fata cea mai mare, care e atât de deșteaptă, isteată și vitează, și cunoaște și arta vrăjitorilor, astfel încât dacă ar dori, ar putea distruge ușor țara noastră. Fetele care le însoțesc sunt dregătoarele țării și străjile lor, iar straiile de pană, cu care zboară, sunt meșteșugul spiritelor. Dacă vrei să pui mâna pe această minunată perlă și să te bucuri, așteaptă aici, căci ele vin la începutul fiecărei luni. Când vor veni, tu să te ascunzi cu grijă, căci dacă te vor zări, vom fi pierduți toți împreună cu tatăl nostru. Ține bine minte ce-ți spun, Hasane! Să stai undeva în apropiere, să le poți vedea fără a fi văzut, și când își vor dezbrăca straiile de pană uită-te bine unde-și pune straiul fata aceea, și să i-l iei, și să-l ascunzi, căci fără el nu se poate întoarce înapoi...

Nu te lăsa înduplecat de ea, să-i dai straiul, chiar dacă ți-ar spune că poți s-o ții în prinsoare, căci îndată ce pune mâna pe straiul de pană, te omoară, dărâmă seraiul nostru și-l omoară și pe tatăl nostru. Când vor vedea că i s-a pierdut straiul de pană, celelalte fete o vor părăsi. Tu însă, când vei vedea că și-a pierdut speranța de a-și revedea suratele, apropie-te de ea, apuc-o de păr, trage-o spre tine, și vei fi stăpânul ei! Dar să păstrezi bine straiul de pană, căci atâta timp cât straiul se află la tine, ea va fi în puterea ta. De aceea nici nu te sfătuiesc să-i spui că i l-ai luat...

Auzind aceste cuvinte, Hasan s-a liniștit, s-a sculat și întâi i-a sărutat fruntea și s-a rugat pentru ea lui Alah... Apoi au coborât împreună și au petrecut noaptea în serai, spunându-și versuri. A doua zi dimineața, la răsăritul soarelui, Hasan s-a urcat pe terasă și a stat acolo până seara, și fata i-a adus sus mâncare și băutură, și așa s-a întâmplat zi cu zi, până ce luna nouă i-a adus fericirea așteptată, căci odată cu luna nouă au venit și păsările.

Hasan s-a ascuns într-un loc, de unde putea să le vadă

fără a fi văzut, și ele s-au lăsat jos și și-au dezbrăcat straiiele de pană. Pasărea cea mare și-a scos straiul și a coborât în lac, lângă celelalte, și Hasan i-a luat straiul pe când ele se jucau. Apoi, sfârșind scaldătura, au ieșit pe mal, și când cea mai mare a început a striga și a se lovi peste obraji, când nu și-a găsit straiul, celelalte au venit repede s-o întrebe de ce se vaită, și când au auzit ce-a pățit, au plâns cu ea și nu știau ce să gândească despre întâmplare și nici ce să facă. Deoarece se făcuse târziu, și temându-se să nu li se întâmple și lor o nenorocire dacă mai rămân, celelalte păsări și-au luat rămas bun de la sora lor și și-au luat zborul.

— Te rog, striga cea rămasă, tu, cel ce mi-ai luat straiul, dă-mi-i înapoi, și Alah să nu te facă niciodată să simți asemenea pierdere...

Auzind aceste cuvinte, mai dulci ca mierea și ca versurile iubirii, Hasan s-a repezit asupra-i, a apucat-o de păr, și a dus-o în serai, acoperind-o cu o pânză de mătase. Apoi a încuiat ușa și s-a dus la prietena lui, să-i spună că a prins pasărea măiastră și că ea plânge și-și mușcă mâinile de disperare.

Auzind acestea, prietena l-a însoțit numaidecât, și ajungând în fața prinsei, a sărutat pământul în fața ei.

— Ce-i purtarea asta? a strigat prinșa. Îl cunoașteți doar pe tatăl meu, îi cunoașteți puterea, împărăția și oastea! Știți doar că toți sultanii tremură de frică în fața lui din cauza numeroșilor lui vrăjitori, învățați, ghicitori, spirite și dimoni, precum și din cauza oștilor sale atât de numeroase, că numai Alah le cunoaște numărul! Cu toate acestea, găzduiți la voi un om! Cum a ajuns aici acest golan străin?

— O, sultănițo! a răspuns prietena lui Hasan. Acest om nu are gânduri rele. A aruncat doar o privire asupra ta și dusu-i-s-au și liniștea și măreția...

Apoi fata i-a povestit ce a aflat de la Hasan și-i vorbea prietenos și căuta s-o mângâie, însă prinșa își pierduse

cunoștința, dar îndată ce a deschis ochii, prietena lui Hasan a început să-i sărute mâinile și picioarele, i-a adus un strai frumos și a îmbrăcat-o, i-a adus bucate și a mâncat cu ea, și căuta s-o înveselească prin cuvinte frumoase...

Prinsa a plâns toată noaptea. A doua zi dimineața, văzând că vaietele ei nu-i aduc scăpare, a încetat plânsul și s-a liniștit.

— Se vede că Alah a hotărât să trăiesc prin străini, departe de rude și de pământul meu! a spus ea. Trebuie să îndur cu supunere...

Prietena lui Hasan i-a pregătit o încăpere în serai, i-a ținut tovărășie și a tot mângâiat-o până s-a înveselit.

Hasan s-a dus la ea, i-a sărutat picioarele, fruntea și obraji, și i-a spus:

— O, sultăniță a sultănițelor! Viața sufletului meu! Bucurie a ochilor mei! Nu cer nimic împotriva poruncilor Domnului și ale profetului său! Vreau să mă însor cu tine, potrivit legii, și să plecăm în patria mea, la Bassora, unde locuiește scumpa mea mamă, care te va sluji chiar și cu lumina ochilor ei! Și să știi, sultănițo, că țara noastră e frumoasă și are oameni frumoși și prietenoși...

În timp ce Hasan îi vorbea așa s-au auzit lovituri la poarta seraiului. Hasan a ieșit să vadă cine-i, și a văzut fetele întorcându-se de la vânătoare și le-a ieșit bucuros în întâmpinare, și ele s-au bucurat foarte și i-au urat noroc și sănătate. Apoi, descălecând și schimbându-și veșmintele, au poruncit să se aducă vânatul prins, pentru moarte o parte și alta pentru împodobirea curții seraiului. Hasan și-a pus șorțul să taie vânatul pentru prânz, și fetele se bucurau văzându-l iar în mijlocul lor, și Hasan s-a îndreptat către cea mai mare și a sărutat-o pe frunte, apoi s-a dus către celelalte și le-a sărutat pe rând.

— O, Hasane! Au spus fetele. Noi ar trebui să-ți sărutăm fruntea, căci tu te-ai arătat mai nobil decât noi... Ce ai? De

ce plângi și ne întristezi cu mâhnirea ta? Dacă ți-i dor de casă, îți vom da tot ce trebuie, și poți să te întorci la maică-ta!

— Pe Alah, a răspuns el, nu vreau să vă părăsesc!

— Atunci de ce ești atât de trist? au stăruit ele, dar lui Hasan îi era rușine să le povestească despre fata-zburătoare și se temea de amestecul lor. De aceea a tăcut, însă prietena a spus surorilor:

— Hasan a prins o pasăre, și vrea să-l ajutați s-o ospăteze...

— Suntem gata să te ajutăm în toate! au răspuns fetele. Spune-ne istoria...

— Spune-le-o tu, căci mie mi-i rușine! a spus Hasan către sora mică, și după ce ea le-a povestit surorilor întâmplările lui Hasan, și după ce acesta le-a descris frumusețea fetei-zburătoare, au cerut toate să fie duse la dânsa! Hasan a pornit înainte și le-a deschis ușa.

Și văzând frumusețea prinsei, toate au sărutat pământul în fața ei, i-au admirat statura și farmecele, i s-au închinat spunându-i:

— O, sultănițo, jurăm că n-am știut nimic! Oare Hasan ți-a vorbit necuviincios?

— Nu! Pe Alah! a răspuns prinșa.

— Dacă ar fi fost necuviincios, i-am fi dat moartea cu mâna noastră, însă firesc este ca feciorii să iubească fetele! Și dacă n-am ști că ți-a ars straiul de pană, i l-am lua și ți l-am da...

Apoi, una din fete s-a împrietenit cu dânsa, dobândindu-i încrederea și sfătuind-o să se logodească cu Hasan, și ea a primit, și amândoi și-au dat mâna și îndată s-au întins mesele...

Și Hasan a recitat versuri, și iar s-au întins mesele...

Au trecut patruzeci de zile în ospete, și fetele se întreceau făcându-le bucurii fel și chip, și dându-le nenumărate daruri.

Fata-zburătoare s-a luat cu gândul și îi plăcea mult viața în serai, uitând de ai săi.

Dar iată că după patruzeci de zile, Hasan a visat-o pe maică-sa, îndoliată din cauza lui, slăbită, palidă și schimbată. Îi spunea mama: „Fiul meu, Hasane, oare mai trăiești pe lumea asta și m-ai uitat? Fiule, uită-te în ce hal am ajuns din cauza despărțirii de tine. Nu te voi uita până la moarte. Ți-am construit un cavou în casa mea, pentru că nu vreau să te uit. Fiule, ochiul meu te va mai vedea oare?”

La aceste cuvinte, Hasan s-a trezit cu ochii înlăcrimați, trist și abătut. Dimineața, când fetele l-au văzut ca de obicei, el nici nu le-a privit și nu le-a ieșit în întâmpinare. Au întrebat-o pe fata-zburătoare ce are, și aceasta a răspuns:

— Pe Alah, nu știu, nu mi-a spus nimic!...

Spre a le face pe plac, fata-zburătoare l-a întrebat ce are și el i-a povestit visul și ea l-a istorisit la rându-i fetelor.

— O, frate Hasane! i-au spus ele. Nimeni dintre noi nu te va împiedica să-ți vezi mama, ci dimpotrivă, te vom ajuta din toate puterile noastre, numai să nu te desparți de noi pe veci și să vii aici de două ori pe an...

Hasan a primit cuvântul lor, și ele i-au pregătit merindea de drum, stofe prețioase și giuvaeruri, pentru el și fata-zburătoare. Apoi, au bătut darabana, și din toate părțile pustiului s-au adunat pulberile și s-au întrupat în cămile, și le-au ales pe cele mai bune pentru călătorie. Apoi au încărcat cinci catări cu giuvaeruri și lucruri rare din țara lor, și douăzeci și cinci de catări cu hrană și alte lucruri trebuincioase.

Fetele au încălecat și ele și i-au însoțit timp de trei zile, apoi Hasan le-a rugat să se întoarcă, și ele și-au luat rămas bun. Sora mică plângea tare și a și leșinat.

L-a rugat încă o dată pe Hasan să nu uite să se întoarcă, după ce o va vedea pe maică-sa și va petrece un timp acasă. Hasan a strigat:

— O, surioară, suflet al trupului meu! Nu plec cu plăcere de aici, plec numai pentru a-mi revedea mama. Spiritul meu rămâne la voi. Cum aş putea să vă uit şi să îndur cu nepăsare despărţirea?

Apoi sora mică i-a spus:

— Când vei fi în nevoie şi pericol, bate darabana şi se vor stârni pulberile şi cămilele vor veni numaidecât la tine şi te vei putea întoarce la noi numaidecât...

După ce a jurat încă o dată că se va întoarce, şi-au luat rămas bun, cu multă părere de rău, şi îndeosebi sora mică nu se putea linişti şi nu se putea opri din plâns...

Hasan a călătorit zi şi noapte, prin pustii şi locuri părăsite, locuri aspre şi văi, până ce, în cele din urmă, Alah l-a adus cu bine la Bassora. Ajuns în faţa casei părinteşti, a aşezat încărcătura în faţa uşii şi a dat drumul cămilelor, şi tocmai voia să deschidă uşa, când a auzit-o pe maică-sa rugându-se cu glas stins. El a bătut tare în uşă.

— Cine-i? a întrebat mama.

— Deschide şi vei vedea! a răspuns el, şi când ea a deschis şi l-a văzut în faţa ei, a dat un strigăt, l-a îmbrăţişat şi a căzut leşinată.

Hasan a îngrijit-o până şi-a revenit, a îmbrăţişat-o iar, apoi a dus-o în încăpere şi a poruncit să i se aducă poverile. Fata-zburătoare se uita când la Hasan, când la maică-sa.

Apoi s-au aşezat, şi mama l-a întrebat ce i s-a întâmplat cu persanul.

Şi Hasan i-a povestit ce a păţit, cum a scăpat de el şi cum dăduse peste fetele din serai, apoi cum o prinsese pe fata-zburătoare, şi în cele din urmă cum o văzuse şi pe ea în vis.

Povestea lui a minunat-o pe maică-sa foarte şi i-a mulţumit lui Alah. În cele din urmă ea s-a apropiat de fata-zburătoare s-o vadă mai bine, admirându-i frumuseţea obrazului, zvelteţea staturii şi firea plăcută.

I-a mulţumit încă o dată lui Alah pentru salvarea şi

întoarcerea fiului, apoi s-a așezat alături de noră-sa, i-a sărutat fruntea, rostind cele mai prietenoase cuvinte.

A doua zi dimineața mama s-a dus la bazar și a cumpărat pentru fată zece rânduri de veșminte scumpe. Apoi a spus fiului ei:

— O, Hasane, nu putem rămâne în această cetate cu atâția bani! Tu știi că eram săraci și oamenii ne vor crede vrăjitori și nu ne vor da pace. Să plecăm la Bagdad, cetatea păcii, acolo unde vom trăi sub ocrotirea califului! Îți vei întemeia negoț și vei duce o viață evlavioasă, cum se cuvine unui bărbat căruia Alah i-a dăruit asemenea avere și l-a salvat într-un chip atât de minunat...

Hasan a găsit bun cuvântul și s-a dus la malul fluviului Tigru, și a închiriat o corabie spre Bagdad. A poruncit să fie aduse pe corabie toate bogățiile și banii, apoi mama și soața. Și-a vândut casa. Și s-a urcat pe corabie, și a călătorit cu un vânt prielnic zece zile până la Bagdad.

Ajuns aici, Hasan s-a dus în cetate, a închiriat într-un han un magazin, unde și-a adus lucrurile și oamenii, și s-a pregătit să înnopteze acolo. A doua zi, s-a îmbrăcat în veșminte noi și s-a dus în cetate, și s-a lăsat condus la un mijlocitor, și cum acesta l-a întrebat ce dorește, el a spus că vrea să cumpere o casă mare, frumoasă și largă. Misitul i-a arătat casele de vânzare, și Hasan, fiindcă i-a plăcut cel mai mult fosta casă a unui vizir, a cumpărat-o cu o mie cincizeci dinari, deși valora zece mii. S-a întors apoi la han și i-a dus pe ai săi și avutul său, în casa nouă.

Apoi a cumpărat și lucrurile pentru casă și robi pentru a-i sluji.

Și a trăit Hasan trei ani în mulțumire cu soața sa care-i născuse doi băieți. Pe unul îl chema Nasir, pe celălalt Mansur. Apoi, fiindu-i dor de prietenele lui, care-i făcuseră atâta bine, s-a dus în cetate, și cumpărând felurite bunătăți, dulciuri, veșminte, zahăr și poame, le-a adus acasă, și când

mama l-a întrebat la ce a cumpărat toate aceste, el a răspuns:

— Am hotărât să-mi cercetez surorile, care mi-au făcut atâta bine, și căroră, în afară de Alah, le datorez toată fericirea mea! Vreau să-mi potolesc dorul de ele, să mă arăt recunoscător și să mă întorc cu voia Domnului curând...

Mama l-a rugat să nu lipsească multă vreme. Hasan a sfătuit-o cum să se poarte cu soața lui și a rugat-o să păzească straiul ei de pană, ascuns într-o ladă în magazie, să nu-l afle soața și să zboare cu copiii, pentru totdeauna...

— Ferește-te, a spus el, să vorbești cu cineva despre aceasta, căci ușor poate să ajungă la urechile ei. Știi doar că e fata unui mare sultan, care are numeroase oști și aliați, și căruia i se supun mulți preoți și vrăjitori. Poartă-te cu ea bine și servește-o cu dragoste, dar nu o lăsa să se uite afară prin nicio ușă și prin niciun geam. Nu lăsa pe nimeni să vină la ea, căci mă tem chiar de aerul care o atinge! Dacă i se întâmplă, din vina ta, vreo nenorocire, să știi că mă omor de disperare!

— Ferească cerul! a strigat maică-sa. Doar nu mi-am pierdut mințile, să fie nevoie să-mi spui asemenea lucruri. Pleacă liniștit și întoarce-te în pace, căci o vei regăsi, și ea însăși îți va povesti cum m-am purtat. Te rog numai să nu zăbovești prea mult...

DAR FATA-ZBURĂTOARE A ASCULTAT LA UȘĂ... FUGA EI DIN BAGDAD LA INSULELE WAC-WAC...

Fata zburătoare ascultase la ușă, fără a fi văzută. Hasan a ieșit din cetate, a bătut darabana și s-au stârnit pulberile și s-au ivit îndată douăzeci de cămile, și el le-a încărcat cu fel de fel de lucruri din Irak, deosebit de prețioase. Apoi și-a luat

rămas bun, de la mamă, soață și copii.

Și mai spunând o dată mamei ce are de făcut și cum trebuie să se poarte, a pornit spre seraiul surorilor.

A călătorit zi și noapte, străbătând timp de zece zile păduri, munți și pustii, până a ajuns la țintă.

Venirea lui a fost o plăcută bucurie pentru cele șapte surori și nu mai puțin bucuroase erau ele, văzând minunatele daruri aduse de Hasan din patrie. După ce i-au dat binețe, cu toată dragostea, l-au condus în vechea lui locuință. L-au întrebat apoi de sănătatea mamei și a soaței, iar sora mică era atât de fericită că-l revede, încât, în bucuria ei, a rostit următoarele versuri:

*„Când bate vântul dinspre țara ta,
Pădurile încep a suspina,
Și când oftează chiparoși și ulmi
Ca o gazelă eu alerg pe culmi,
Ca pe-un iubit în brațe l-aș lua,
Când vine vântul dinspre țara ta...”*

Hasan a petrecut la surorile lui timp de trei luni.

În vremea asta, la Bagdad, în prima zi după plecarea lui, fata-zburătoare a spus mamei:

— O, stăpână, sunt aici de trei ani și încă nu am fost la baia din cetate...

— O, stăpână! a răspuns mama lui Hasan, cum se va întoarce soțul tău, îl voi convinge să-ți construiască o baie, așa cum vrei tu... O, fata mea, știi, doar, că suntem străini aici, și nu avem cunoștințe, astfel că trebuie să fim foarte cu grijă din cauza ta. Dacă soțul tău ar fi aici, el însuși te-ar servi, acum însă îți voi încălzi apă și-ți voi spăla capul...

— Scumpă stăpână, a răspuns fata-zburătoare, dacă ai vorbi așa uneia din roabele tale, ar cere să fie dusă la târgul robilor, spre a fi vândută...

Și fata-zburătoare a plâns, și ofta, și se văita din cauza singurătății și a despărțirii de ai ei. A plâns atât de mult, încât, nemaiaivând ce răspunde, mama lui Hasan a compătimit-o și supunându-se i-a împachetat tot de ce avea nevoie pentru baie și a doua zi dimineața s-a dus cu ea și cu copiii.

Apoi, în scurt timp, în cetate se vorbea atât de mult despre fata-zburătoare, încât femeile veneau la baie numai s-o vadă. Și s-a nimerit ca printre femeile acele să fie și o roabă a califului Harun-al-Rașid, numită Tohfat. Văzând aceasta o atât de mare mulțime de femei, îngrămădindu-se în baie, încât nici nu se putea mișca, și aflând că această îmbulzeală se întâmplă din cauza unei străine, s-a apropiat de fata-zburătoare și s-a minunat și ea de frumusețea ei, căci nici califul nu avea o fată așa de fermecătoare! Tohfat a îndrăgit-o atât de mult, încât nici nu se mai gândea să facă baie, ci o privea mereu, admirând-o, până ce fata a plecat însoțită de soacră, iar Tohfat s-a luat după ele, să vadă unde stau.

Când Tohfat s-a întors în seraiul califului, la califoia Sovaia, aceasta a întrebat-o de ce a întârziat atât, iar Tohfat i-a răspuns:

— O, stăpână prealuminată! Am văzut ceva minunat, cum nu am mai văzut vreodată, nici în seraiul califului, nici în cetatea Bagdad! Și ceea ce am văzut m-a ținut atât și a pus stăpânire pe întreaga mea ființă, încât jur pe capul tău că nici nu m-am îmbăiat și nici nu am atins o picătură de apă...

— Ce-ai văzut? a întrebat-o califoia.

— Stăpână! a răspuns Tohfat. Am văzut în baie o femeie cu doi copii frumoși ca luna. O frumusețe ca asta n-a mai fost văzută nici la perși, nici la turci, nici la arabi. Pe grația ta, stăpână! De-ar vedea-o califul, l-ar omori pe soțul ei, spre a o lua de soată...

— Cine îi este soțul?

— Hasan din Bassora! Am urmărit-o până la casa ei, casa

cea veche a vizirului, și are două porți, una spre fluviu, alta spre cetate. Mi-i frică să nu audă despre ea califul, și, cu toate că legea oprește, îl poate omorî pe soțul ei, spre a o putea lua...

— Vai ție, Tohfat, a strigat Sovaida, este oare femeia aceea atât de frumoasă, încât califul, stăpânul dreptcredincioșilor, să calce din pricina ei credința și legile? Pe Alah, trebuie s-o văd, și dacă e așa cum mi-ai spus, atunci e bine, dacă nu, voi porunci să ți se taie capul, afurisito...

— O, stăpână Sovaida! a răspuns Tohfat. Pe Alah, ca ea nu se poate afla femeie în tot Bagdadul, în toată Persia și Deilama... Alah nu a mai creat alta atât de frumoasă...

Astfel auzind, Sovaida l-a chemat pe hadâmbul Masrur:

— Știi pentru ce te-am chemat, Masrure?

— Nu, pe grația ta, stăpână, nu știu!

— Te-am chemat să mi-o aduci aici pe femeia care stă în casa vizirului... Du-te repede și adă și bătrâna și copiii. Nu întârzia, căci aștept cu nerăbdare...

— Ascult... a răspuns Masrur și tot atunci s-a dus spre casa vizirului.

A bătut la ușă. A ieșit mama lui Hasan. L-a întrebat:

— Cine bate?

— Un slujitor al califului... a răspuns Masrur.

Bătrâna i-a deschis ușa și el i s-a închinat și la întrebarea ei, ce dorește, a răspuns:

— Stăpâna mea, Sovaida, fiica lui Hasem, soața lui Harun-al-Rașid, fiul lui Abbas, moșul proorocului, vă cheamă la ea, pe tine, pe nora ta și pe copiii ei... Femeile care au văzut-o pe nora ta la baie i-au povestit Sovaidei atât de mult despre ea, încât vrea s-o vadă...

— O, stăpâne Masrur, a strigat bătrâna. Suntem străini aici, și soțul ei care e plecat, m-a oprit să ies cu soața lui sau s-o arăt cuiva! Mă tem să nu i se întâmple ceva, și din cauza aceasta fiul meu, când se va întoarce, să-și ia viața. Te rog

mult, fă bine și nu-mi cere ceea ce nu pot da...

— O, stăpână! a răspuns Masrur, de aș ști că se află vreo primejdie, nu te-aș ruga să vii cu mine, dar Sovaida nu vrea decât să vă vadă, apoi vă puteți întoarce acasă! Nu te teme, nu te vei căi, căci vă voi aduce acasă sănătoși și teferi...

Astfel auzind, bătrâna i-a pus fetei voalul și a plecat cu ea și cu copiii spre seraiul califului. Curând, Masrur a înfățișat-o pe fata-zburătoare Sovaidei.

— Scoate-ți voalul! i-a spus aceasta. Vreau să-ți văd fața lăudată de toate femeile...

Fata a sărutat pământul în fața ei și și-a descoperit obrazul care rușinează până și luna, lăudat fie cel ce a creat-o...

Sovaida și toate celelalte femei aflate de față o priveau înmărmurite. Fața ei strălucitoare lumina seraiul, așa că toate femeile aflate în veșmintele cele mai prețioase, împodobite cu giuvaeruri grele, au fost cu totul fermecate de frumusețea ei. Sovaida a îmbrățișat-o, a așezat-o lângă ea și i-a pus la gât un colier cu diamante. I-a spus:

— Îmi placi prea mult și-mi faci multă bucurie, o, sultăniță a frumoaselor! Orice mi-ai cere, nimic nu-ți va fi oprit...

— Te rog, stăpână, a spus fata, poruncește soacrei mele să-ți aducă straiul meu de pană, căci vreau să-l îmbrac în fața ta, să zbor puțin în fața voastră... Te vei mira mult de ce vei vedea, și se va povesti despre aceasta din generații în generații...

— Unde e straiul de pană? a întrebat-o Sovaida.

— Soacra mea mi-l ține ascuns. Poruncește să mi-l aducă...

Astfel, Sovaida a rugat-o pe bătrână să-i aducă straiul de pană, și i-a făgăduit că-l va înapoia numaidecât.

— Femeia aceasta minte! a spus bătrâna. Se află oare oameni care să aibă pene și să zboare?

— Pe viața ta, stăpână, a spus fata-zburătoare. Straiul de

pană e ascuns într-o ladă...

Sovaida și-a scos de la gât colierul de diamante, precum și cerceii prețioși din urechi, și dăruindu-i bătrânei, a spus astfel:

— Pe capul meu, jur! Du-te și adă straiul de pană, să ne desfătăm o clipă! Îl vei căpăta îndată înapoi...

Când bătrâna s-a jurat iar că n-a văzut asemenea strai și că nici măcar nu înțelege despre ce-i vorba, Sovaida s-a năpustit asupra-i, s-a răstit la dânsa, i-a luat cheia casei și a dat-o lui Masrur, poruncindu-i să meargă să spargă ușa încăperii cu bogățiile și să sape acolo până va găsi o ladă. Să spargă lada și să-i aducă numaidecât ce va afla în cuprinsul ei!

Când Masrur a pornit, bătrâna îl urma întristată și se căia că a dus-o pe noră-sa la baie, căci înțelesese acum că se ceruse numai din viclenie. Singură deci a deschis încăperea bogățiilor... Masrur a săpat și a scos lada, apoi a luat straiul de pană și l-a dus Sovaidei, și ea l-a privit pe toate părțile, și i-a plăcut foarte, fiind lucrat cu mult meșteșug.

— Acesta ți-i straiul de pană? a întrebat-o pe fată.

Când ea a răspuns că da, Sovaida i l-a dat, și fata se bucura foarte, găsindu-și straiul în bună stare. L-a despăturit, și-a luat copiii, și după ce și-a pus straiul, a devenit din nou pasăre...

Sovaida și toate cele de față se minunau foarte, văzând-o fâlfâind din aripi și zburând.

— Vă place? a întrebat ea la o vreme.

— Da, sultăniță a frumoaselor! a răspuns Sovaida. Tot ce faci tu e frumos...

— Atunci... a răspuns fata, acum o să vă arăt ceva și mai frumos...

Și și-a întins aripile și a zburat cu copiii ei pe cupola seraiului, apoi pe acoperiș, deasupra sălii unde se aflau femeile.

— Pe Alah! strigau ele pline de mirare.

— Coboară acum la noi, să ne bucurăm, o, tu sultăniță a frumuseții! i-a spus Sovaida. Lăudat fie Domnul că ți-a dat atâta farmec!

— Departe de mine acest gând! a răspuns fata. Trecutul nu se mai întoarce...

Apoi a spus bătrânei:

— O, mamă a sărmanului și tristului Hasan! Pe Alah, departe de tine îmi va fi urât! Fiului tău, când nopțile despărțirii i se vor părea prea lungi, când va dori să fie din nou lângă mine, să-i spui să vină la insulele Wac-Wac...

Și sfârșindu-și cuvântul, fata și-a luat zborul, împreună cu copiii ei. Mama lui Hasan a început să se lovească peste obraji, să plângă și să strige, până a căzut leșinată. Când s-a trezit, a întrebat-o pe Sovaida:

— Ce-ai făcut, stăpână?

— Nu știam că se va întâmpla una ca asta! a răspuns Sovaida. Dacă mi-ai fi spus istoria ei, n-aș fi stărut! Nu știam că poate zbura!... Dar acum, toată vorbăria nu ajută la nimic, de aceea te rog să nu fi supărată pe mine...

— Te iert de orice vină, a spus bătrâna, apoi s-a dus acasă și s-a bătut peste obraz până a leșinat.

Mai apoi a poruncit să se ridice în casa ei trei morminte de piatră și sta plângând lângă ele zi și noapte. Cu cât lipsa fiului ei se prelungea, cu atât era mai neliniștită.

În vremea asta, Hasan, după ce a stat în ospeția fetelor trei luni, ele i-au dat bani și merinde, l-au însoțit o bucată de drum și l-au rugat să le făgăduiască cum că va reveni curând.

Sora mică era așa de supărată, încât a leșinat. Hasan a strâns-o la piept, a sărutat-o până s-a trezit.

Și trezindu-se din leșin, ea a rostit următoarele versuri:

*„Ci, iartă-mă, Hasan! Mi-aș ține firea,
Dar cât de mult mă doare despărțirea!”*

Apoi, sora a doua l-a îmbrățișat și a rostit plângând următoarele versuri:

*„Când vei veni, din nou frumos ca visul,
Din nou o să-nflorească paradisul!”*

A treia soră l-a îmbrățișat și ea spunând următoarele versuri:

*„Ca inima și ochii-mi ești de scump!
De inimă și ochi cum să mă rup?”*

Și l-a îmbrățișat sora a patra și a rostit plângând următoarele versuri:

*„Când mi s-a dus iubitul, adânc la piept m-a strâns.
Putea-voi, casa goală s-o umplu cu-al meu plâns?”*

A cincea soră a rostit, îmbrățișându-l și ea, următoarele versuri:

*„Tu ce ne-ai fost în inimă ca mana
Într-un deșert adânc, de-atâtea ori —
La porți așteaptă gata caravana,
Și sună clopoței nerăbdători!
Sosiră iară zilele durerii!
O, cum aș vrea pe veci să pot mâna,
În munți, departe, caii, dromaderii,
De lângă noi să nu mai poți pleca...”*

A șasea soră îmbrățișându-l a spus:

*„Când ni s-a dus departe frumosul feciorel,
S-a dus în pribegie și-al nostru somn, cu el...”*

În cele din urmă, a șaptea soră a rostit și ea următoarele versuri:

*„Despărțirea e pentru mine băutură amară!
Sufletul meu nu vrea să se despartă nicicând!
Alah știe că te las să pleci fără să-mi iau rămas bun,
Pentru că mi-i teamă ca inima ta să nu se topească
plângând...”*

Iar Hasan, adunându-le roată, în juru-i, le-a spus ca rămas bun, tuturor deodată, următoarele versuri:

*„Nerăbdători, la ușă răsună clopoței.
În clipa cea din urmă priviți în ochii mei:
M-o duce caravana prin pulbere și vânt,
Și singur ca pustiul voi fi pe-acest pământ...
Răsună clopoțeii, la ușă, mai grăbiți...
Veniți pe rând, voi, fete, și-n ochii mei priviți:
Doar umbra dromaderii mi-or duce-o în convoi,
Căci inima și gândul rămân aici, la voi...
Zadarnic, cămărașii merinde vor să-mi dea: Speranța
revederii va fi merindea mea!
Copleșitoare ceață se lasă-n ochii mei!
Mai tare, caravane, sunați din clopoței...”*

**ÎNTOARCEREA LUI HASAN SAU SCHIMBAREA BUCURIEI
ÎN ÎNTRISTARE. S-AUDE DIN NOU DARABANA
DEȘERTULUI, SE RIDICĂ PULBERILE ȘI SE ARATĂ
CĂMILELE. DIN NOU LA MUNTELE NEGURILOR. SE
ARATĂ ȘI MOȘNEAGUL PE ELEFANT! PREGĂTIRILE
PENTRU ÎNFRUNTAREA PERICOLELOR. PLECAREA SPRE
INSULELE WAC-WAC...**

Ajuns la maică-sa, Hasan a găsit-o slăbită, trasă la față din cauza veghei, plânsului și postitului. Era așa de slăbită, încât nici nu putea răspunde la urările de bun găsit. A plâns și a leșinat, când el a întrebat-o de soață și copii.

Hasan a scotocit toată casa, dar negăsind nici urmă de ei, inima i s-a strâns de spaimă, și și-a ieșit din minți. A alergat spre încăperea unde-și ținea bogățiile și a găsit lada spartă și încăperea deschisă și nu se mai îndoia că soața își luase straiul de pană și zburase împreună cu copiii... S-a dus la maică-sa care își revenise puțin între timp, și a întrebat-o încă o dată de soață și copii, și ea a tăcut o clipă, apoi a spus:

— O, fiul meu, fie ca Alah să-ți mărească fericirea pe lumea cealaltă, pentru pierderea de pe lumea asta! Iată cele trei morminte ale lor...

Auzind acestea, Hasan a dat un strigăt înfiorător, a leșinat și a stat astfel de dimineață până la prânz. Maică-sa a rămas lângă el, plângându-l, căci nu se știa dacă-și va mai reveni sau nu. În sfârșit, el s-a trezit din nou, și-a izbit obrazul cu palmele, a plâns, și-a sfâșiat veșmintele, și a căutat din nou prin toată casa.

Apoi a luat paloșul, s-a dus spre maică-sa și i-a spus:

— Dacă nu-mi spui adevărul, îmi bag paloșul în inimă...

— Pune-ți paloșul la loc, fiul meu, și așază-te! i-a răspuns mama, tremurând. Vreau să-ți povestesc cum s-a întâmplat...

După ce el s-a așezat, ea i-a spus toată istoria, de la un capăt la altul, apoi, spre a arăta că e nevinovată, a adăugat:

— Dacă fata-zburătoare n-ar fi plâns atât, încât să mă sperii că la întoarcere vei fi supărat pe mine că n-am dus-o la baie, straiul n-ar fi ajuns niciodată în mâna ei, și nici atunci nu l-ar fi căpătat, dacă nu mi-ar fi smuls cheile cu sila Sovaida și nu le-ar fi dat lui Masrur!... Știi și tu că nimeni nu e atât de puternic, încât să nu facă voia califului! Numai așa

a ajuns ea să capete straiul de pană și a putut zbura cu copiii și cu giuvaerurile primite în dar de la Sovaida. Dar iată ce mi-a spus, de sus, de pe terasă, înainte de a zbura:

*„Când nopțile despărțirii îi vor părea fiului tău prea lungi,
Și va fi atins de vântul dorului,
Să vină la mine, pe insulele Wac-Wac!”*

— Acum, a adăugat mama, știi tot ce s-a întâmplat în lipsa ta. Pace nouă, Hasane...

Sfârșindu-și ea cuvântul, Hasan a dat un răcnet puternic, a leșinat din nou și a rămas lipsit de cunoștință până la sfârșitul zilei. Când s-a trezit, s-a lovit iar peste față, s-a încolăcit jos ca un șarpe, și maică-sa sta și plângea lângă dânsul.

A adormit abia spre ziuă. În vis a văzut-o pe soția lui, mahnită foarte, părând că regretă fuga.

Dimineața era și mai abătut. Așa a trăit el o lună întreagă. Nu dormea nopțile, mânca puțin și plângea mult.

Apoi s-a hotărât să plece la prietenele lui, să se sfătuiască cu ele. A bătut deci darabana deșertului. Și au venit cămilele în goană. Hasan le-a încărcat cu cele mai prețioase lucruri din Bagdad, drept daruri pentru prietenele lui. Apoi a încredințat mamei casa, și-a luat rămas bun de la ea, și a călătorit astfel spre Muntele Negurilor, spre seraiul fetelor.

Când s-a arătat în fața lor, cu darurile, ele s-au bucurat foarte, urându-i bun venit, iar Hasan a rostit următoarele versuri:

*„Voi, fetelor, gazele drăgălașe,
Ce preamărit sultan va fi să vie,
Că alergați ca sprintene arcașe,
Pe culmi de munți, cu-atâta măreție?
Voi, fetelor, gazelelor, nu oare
Îl așteptați așa pe sfântul soare?
Grăbiți-vă pe culmi, căci o să vină.*

*Biruator, sultanul lumii, sfântul,
Cu proaspetele ramuri de lumină
Să-mpodobească cerul și pământul,
Cetăți și fluvii, insule și delte...
Grăbiți-vă pe culmi, gazele zvelte!”*

Venirea lui neașteptată li s-a părut însă ieșită din fire, de aceea i-au grăit astfel:

— Deoarece ne-ai fost părăsit abia acum o lună, credem că întoarcerea ta pripită are, de bună seamă, o deosebită pricină...

Hasan le-a răspuns plângând, prin următoarele versuri:

*„Când bate vântul dinspre țara ta,
Pădurile încep a suspina,
Iar când oftează chiparoși și ulmi,
Ca o gazelă eu alerg pe culmi,
Ca pe-un iubit în brațe l-aș lua,
Când vine vântul dinspre țara ta...”*

Și Hasan a început iar a plânge, și a plâns până a leșinat.

Sora mică s-a așezat lângă el și a plâns din belșug. Au plâns și celelalte surori, și încet, încet, Hasan s-a trezit și le-a povestit tot ce s-a întâmplat acasă, în lipsa lui. Și când le-a spus că fata-zburătoare a luat și copiii, ele l-au întrebat dacă nu-i lăsase nicio vorbă.

— Ba da! a răspuns Hasan. A spus că dacă mi-o fi dor de ea, s-o caut pe insulele Wac-Wac...

Astfel auzindu-l, fetele și-au făcut semn, s-au uitat apoi una la alta lung și au spus cu tristețe:

— Întinde mâna ta spre cer, Hasane, și așa precum nu poți atinge cerul cu mâna, tot așa nu poți ajunge nici la soața și la copiii tăi...

Auzind acestea, lacrimile lui Hasan au început să curgă

din belșug, ca o ploaie cu cumpănă.

— Ai curaj și nu dispera, Hasane! i-a spus apoi sora mică. Cine are curaj își atinge ținta, căci doar curajul e cheia mântuirii! De aceea, fii tare! Cine are de trăit zece ani nu moare într-al șaptelea! Plânsul și tristețea te pot doar îmbolnăvi. Fii voios și rămâi liniștit la noi, până ce, cu voia lui Alah, voi găsi un mijloc să te unesc iar cu soața și copiii...

Însă Hasan nu mai contenea cu plânsul.

S-a așezat apoi lângă sora mică, și ea-l tot întreba cum a izbutit să fugă soața lui. După ce Hasan i-a povestit totul, ea a spus:

— Pe Alah! Am vrut să te sfătuiesc să distrugi straiul de pană, dar se vede că Satan mi-a luat mințile...

Zece zile a tot încercat ea să-l facă să uite, dar el nu mai putea dormi, nici mânca.

Apoi, când sora mică a văzut că și-a pierdut firea de dragoste și dor, s-a dus plângând la surorile ei, le-a sărutat picioarele și le-a rugat să-l ajute să ajungă pe insulele Wac-Wac.

Și ea a vărsat atâtea lacrimi, încât în cele din urmă surorile ei au spus mișcate:

— Ai curaj, căci ne vom strădui să-l ducem la ai lui...

Totuși, Hasan a fost nevoit să aștepte un an, căci putea fi ajutat numai de moșul fetelor, care avea multă putere, și care, în mod deosebit, o iubea nespus de mult pe nepoata mare.

Dar acest moș, dacă nu venea din întâmplare, nu putea fi chemat decât o dată pe an, prin fumul din tămâia dată nepoatei lui.

După ce a trecut și luna Muharem a Anului nou, și moșul nu s-a arătat, cea mai mare dintre surori i-a spus celei mici să se ducă să ia puțină tămâie, din punga dată de moșul lor, și să aprindă un foc... Sora mică a făcut bucuroasă cele poruncite și când sora mare a pus tămâia pe foc, gândindu-

se la moșul ei, din pustiu s-a ridicat un nour puternic de pulbere, și la iveală a ieșit un moșneag călare pe un elefant negru...

Fetele s-au bucurat mult văzându-l, apoi l-au îmbrățișat și l-au sărutat, s-au așezat în jurul lui și l-au întrebat de ce a întârziat de data aceea așa de mult.

— Până acum am fost nespus de învăluit cu treburi! a răspuns moșul. Tocmai mă hotărâsem să vin la voi, dar când am mirosit fumul din tămâia voastră am și încălecat pe elefant! Spuneți-mi ce vreți, nepoatelor?

— Știi, doar, i-a răspuns fata cea mai mare. Ți-am povestit despre prietenul nostru Hasan, adus aici de Bahram-vrăjitorul, și despre fata-zburătoare pe care Hasan a luat-o de soață și a dus-o în patria lui...

— Da, îmi amintesc, a răspuns moșul. Și ce i s-a întâmplat lui Hasan?

— Moșule! a continuat nepoata. Soața lui l-a părăsit, luând și cei doi copii... Și pe când ea se pregătea să zboare de pe seraiul califului din Bagdad, i-a spus mamei lui Hasan că atunci când el se va întoarce acasă, și nopțile despărțirii i se vor părea lungi, și-i va fi dor de ea, să se ducă s-o caute pe insulele Wac-Wac!...

Auzind acestea, moșul lor a clătinat din cap și și-a mușcat degetele. A tăcut îndelung.

— Dă-ne, moșule, un răspuns bun! L-au rugat nepoatele.

— Nepoatelor! a răspuns el. Feciorul e pierdut. S-a băgat într-un pericol îngrozitor! Niciodată nu poate ajunge pe insulele Wac-Wac!...

Fetele l-au chemat pe Hasan și el i s-a închinat moșneagului, iar acesta l-a sărutat pe obraji. L-a așezat lângă el.

— Spune-i lui Hasan, cu gura ta, tot ce ne-ai spus nouă, l-au îndemnat fetele pe moșneag.

— O, fiule, lasă-te păgubaș de îndrăznelile tale! Întinde

mâna spre cer și dacă-l poți atinge cu mâna ta, vei ajunge și la soața și copiii tăi, dar eu cred că niciodată nu vei ajunge pe insulele Wac-Wac, chiar dacă în ajutorul tău ar veni spiritele zburătoare și stelele călătoare, căci între tine și aceste insule sunt șapte mări, șapte văi și șapte munți înalți până la ceruri! Cum vrei să ajungi acolo? Cine să te ducă? Îți spun, în numele lui Alah, lasă gândul tău și închipuiește-ți că soața și copiii au murit. Nu te mai gândi la ei. Acesta e sfatul meu, dacă vrei să mi-l ascuți...

Auzind acestea, Hasan a plâns până a leșinat, și fetele au plâns și ele alături de el, și cea mai mică și-a sfâșiat veșmintele și și-a lovit fața cu palmele, până a căzut fără cunoștință la pământ.

Mișcat de suferința ei și de câtă inimă pune în nevoia prietenului, moșneagul a făgăduit ajutorul său, și adresându-se lui Hasan i-a spus:

— Curaj, fiul meu, și nu dispera, căci tot ce vrei se poate împlini! Urmează-mă...

Hasan și-a luat rămas bun de la fete, și ele se bucurau foarte, că moșul lor hotărâse să-l ajute. Apoi Hasan s-a suit pe elefant, la spatele moșneagului.

După ce au zburat trei zile și trei nopți ca fulgerul, au ajuns la un munte înalt, cu stânci albastre. Sus, în stâncă, se afla o peșteră cu o ușă de fier. Moșneagul a dat drumul elefantului. A bătut la ușa peșterii, și a ieșit un rob negru și pleșuv, semănând prin urâțenie cu diavolul, și avea în mâna dreaptă un iatagan și un scut în stânga. Recunoscându-l pe moșneag a aruncat iataganul și scutul și i-a sărutat mâna.

Moșneagul și Hasan au intrat în peșteră și robul a încuiat ușa. Peștera era încăpătoare foarte, și un drum cu boltă deasupra i-a dus într-o câmpie în numai câteva minute.

După ce au străbătut această câmpie, au ajuns la un serai cu două uși mari, turnate în alamă. Moșneagul a deschis o ușă și i-a spus lui Hasan să rămână afară, până ce se

întoarce el cu tot ce trebuie...

Și intrând pe ușa aceea, moșneagul a lipsit un timp, și s-a întors cu un cal negru, gras ca pepenele și ușor de picior, și putea alerga atât de repede, încât nici pulberea stârnită nu se putea ține de dânsul... Era gata pregătit pentru drum cu șa și frâie. Moșneagul i-a spus lui Hasan să încalce. Au intrat prin a doua ușă, și au tot mers împreună, până au ajuns într-un pustiu mare.

**SFATURILE MOȘNEAGULUI PE ELEFANT. HASAN E
HOTĂRÂT SĂ ÎNFRUNTE TOATE PERICOLELE, SPRE
MIRAREA ȘI BUCURIA MOȘNEAGULUI... SPUNE MAI
DEPARTE ȘI VERSURI, LA BINE ȘI LA RĂU, SPRE LAUDA
CELOR CE CREEAZĂ POEZII, ADICĂ SAPĂ FÂNTÂNI
RĂCORITOARE ÎN PUSTIE... TOTODATĂ, CITITORII AFLĂ
ȘI ÎNVĂȚĂ PÂNĂ LA CE PREȚ TREBUIEȘTE RIDICATĂ
IUBIREA...**

Moșneagul a scos o epistolă și i-a grăit lui Hasan astfel: – Urmează-ți călătoria, fiul meu, până unde te va duce acest cal. Când vei vedea că se oprește la ușa unei peșteri ca asta, descălecă și dă-i drumul. El va intra singur în peșteră, tu însă trebuie să rămâi afară și să nu te miști de acolo cinci zile. În ziua a șasea, va ieși la tine un moșneag îmbrăcat în negru și cu barbă lungă, albă. Tu să-i săruți mâna, să-ți atingi capul de poala veșmântului său, și să plângi în fața lui până te întreabă ce vrei. Cum te va întreba, dă-i epistola asta. El ți-o va lua, și nu va spune nimic, și te va lăsa din nou singur. Va trebui să aștepti alte cinci zile. Dacă în ziua a șasea va ieși iar, să știi că dorința ta va fi împlinită; dacă însă va ieși unul dintre feciorii săi, vei fi ucis, pacea fie cu noi, în vecii-vecilor! Deci, dacă îți temi viața, nu înfrunța primejdia

asta! Urcă-te mai bine pe elefantul meu și el te va duce la nepoatele mele, și ele îți vor da merinde pentru întoarcerea în patrie, iar acolo, Alah îți poate da ceva mai bun decât ce ai pierdut! Fă ce vrei, dar știi bine că cine nu îndrăznește mult, nu trebuie să se aștepte la mult...

Hasan a răspuns moșneagului astfel:

— Cum să mă mai bucur viața, cât timp sunt despărțit de soață și copii? Nicicând nu voi găsi liniștea! Pe Alah, nu mă întorc acasă până nu-i regăsesc pe ai mei! Sau îi regăsesc sau mor!

Și Hasan a plâns și s-a văietat, rostind următoarele versuri:

*„Stăteam aici cu inima zdrobită,
Chemându-mi pruncii și a mea iubită.
Și vântul întrebam de drumul lor,
Și pulberea o sărutam de dor...”*

Auzind aceste, moșneagul a înțeles că Hasan nu va da înapoi de la nimic. Totuși i-a spus:

— Află, fiule, că insulele Wac-Wac sunt șapte la număr! În primele șase, se află puternice cete de fete luptătoare! Iar ultima insulă, a șaptea, e locuită de spirite, diavoli, spirite răzvrătite și vrăjitori, iar până azi nimeni nu, a reușit să ajungă la ei și să se întoarcă. De aceea, te rog, fiule, în numele Domnului, să te întorci acasă, căci soața ta e chiar fata sultanului celor șapte insule! Cum vei putea ajunge la ea? Ascultă-mă, fiule, poate că Alah îți va da o soață mai bună decât ea!...

— Pe Alah, stăpâne! a răspuns Hasan. Chiar dacă m-ar rupe în bucăți, tot aș iubi-o, și vreau să mă duc la acele șapte insule, și nu mă întorc decât cu soața și copiii mei...

— Stăruiești deci să te duci? l-a întrebat moșneagul pentru ultima oară.

Hasan, arzând de nerăbdare să încalece mai repede, i-a răspuns:

— De bună seamă! Te rog să mă ajuți, și să te rogi pentru mine, și poate Alah mă va uni cu ai mei, din nou...

Sfârșind cuvântul, Hasan a leșinat, și după ce s-a trezit, moșneagul i-a spus:

— O, fiule! Ai mamă și nu o lăsa să sufere prin pieirea ta!

Hasan a mai jurat o dată că nu se va întoarce acasă fără soață și copii, și că mai degrabă va muri.

După ce a sfârșit el acest cuvânt, moșneagul și-a dat seama că într-adevăr e hotărât mai degrabă să moară decât să dea înapoi. I-a urat noroc în călătorie și i-a mai spus o dată ce avea de făcut. I-a dat epistola, adăugând că prin ea îl dă în seama bătrânului fiu al lui Balkis, nepot al blestematei Ivlis, învățătorului și maestrului său, căruia i se închină oameni și spirite.

Hasan și-a luat rămas bun, a încălecat, a slobozit frâul calului într-un zbor mai repede ca fulgerul, și a călătorit astfel zece zile.

Deodată a văzut un munte înalt, negru ca noaptea, și acoperind întreaga zare, de la Răsărit la Asfințit. Și cu cât se apropiau de munte, calul necheza mai tare, și deodată s-au arătat herghelii de cai în înfricoșător număr, atât de mulți, încât ca picăturile de ploaie roiau în jurul calului lui Hasan, dar calul lui galopa mai departe, urmat și înconjurat de hergheliile fără număr, până la peștera descrisă de moșneag.

Hasan a descălecat, și calul a intrat în peșteră, iar Hasan a rămas afară, gândindu-se la sfârșitul tuturor acestor întâmplări. Și a stat afară cinci zile și cinci nopți, trist și fără somn.

Deodată a ieșit din peșteră, în veșmânt negru, șeicul Abu Riz, fiul lui Balkis. Zărindu-l și recunoscându-l după descrierea moșneagului, Hasan i s-a aruncat la picioare, și a început a plânge și a se văita.

— Ce vrei, fiule? l-a întrebat Abu Riz șeic.

— Îndură-te, cuviosule șeic, și citește epistola asta, și vei binevoi a vedea ce vreau! a răspuns Hasan și i-a dat epistola.

Abu Riz șeic, luând-o, a intrat în peșteră, fără să rostească vreun cuvânt.

Hasan a rămas afară, la ușă, așa cum i s-a spus, și a plâns cinci zile.

Și moșneagul s-a arătat iar, într-o dimineață, îmbrăcat în alb. l-a făcut semn să-l urmeze. Hasan a intrat bucuros în peșteră, căci avea speranța că va fi ajutat.

Astfel, după un drum de o jumătate zi, au ajuns la o ușă de oțel boltită, acoperită cu pietre prețioase.

Moșneagul a deschis și au intrat, și au trecut prin șapte ganguri boltite și prin încăperi împodobite cu aur. Apoi au intrat într-o sală mare, de marmură, în mijlocul căreia era o grădină cu fel de fel de flori, pomi și poame. Cântau păsările, laudând puterea creatorului. În toate colțurile sălii se afla câte o fântână cu lei de aur, și din boturile lor țâșneau șuvoaiele de apă, iar în laturile sălii, pe terase, se vedeau divane și șeici stând și citind în cărți puse pe tăvi de aur. În jurul șeicilor stăteau roată învățăcei cititori.

Hasan a fost întâmpinat cu multă cinste. Șeicul primitor a făcut semn spre ceilalți, să trimită de acolo învățăceii, și după aceea trei șeici s-au așezat lângă Abu Riz, și l-au întrebat pe cine adusese. Abu Riz s-a întors spre Hasan:

— Spune-le tu toată istoria ta, de la început până la sfârșit...

Hasan a istorisit plângând tot ce i s-a întâmplat, și după ce a plâns, șeicii l-au întrebat:

— Tu ești cel lăsat de vrăjitorul Bahram pe Muntele Negurilor?

— Eu sunt acela! a răspuns Hasan.

— Stareț al tuturor schivnicilor! Au strigat apoi șeicii către Abu Riz. Cum a coborât acest om muntele, și ce a văzut acolo

sus?

Abu Riz i-a spus lui Hasan:

— Fă bine și istorisește-le totul, cu gura ta...

Și după ce Hasan le-a istorisit tot, șeicii se minunau foarte. S-au întors iar spre maestrul lor:

— Jurăm pe Alah că acest fecior este vrednic de îndurarea noastră... Îl poți ajuta să-și găsească soața și copiii?

— E o lucrare grea! a răspuns Abu Riz șeic. L-am sfătuit să se lase, dar nu mi-a primit sfatul, și știți cât de greu e să ajungi la insulele Wac-Wac! Cunoașteți doar puterea sultanului acestor insule! De asemenea, i-am jurat acelui sultan să nu-i calc pământul și să nu pornesc în niciun fel împotriva lui! Deci, dar cum pot să-i duc pe acest fecior la fata-zburătoare?

— O, maestre! au răspuns șeicii. Acest fecior e nefericit și e hotărât să înfrunte orice pericol, de aceea trebuie să-l ajuți, și doar ți-a adus și o epistolă de la prietenul tău!...

Hasan a sărutat picioarele lui Abu Riz, și-a pus poala veșmântului lui pe capul său, și a răspuns plângând:

— O, maestre, unește-mă cu soața și cu copiii mei, căci altfel voi muri...

Șeicii s-au pus în freamăt, adânc mișcați de soarta îndrăznețului.

— O, stăpâne, nu disprețui răsplata cerească, hărăzită ție prin salvarea acestui străin! Și mai adu-ți aminte că te roagă pentru el, prin epistolă, prietenul tău, moșneagul pe elefant...

— Atunci, cu voia lui Alah, să-l ajutăm, să ne dăm pentru el toată puterea noastră! a strigat în cele din urmă Abu Riz.

Auzind acestea, Hasan a sărutat, plin de bucurie, picioarele maestrului și ale celorlalți șeici, apoi maestrul Abu Riz a luat cerneală și hârtie și a scris epistolă, i-a pus sigiliul și a dat-o lui Hasan. I-a dat și o punguliță de piele, cu tămâie, sfătuindu-l:

— Păstrează bine această punguliță, și dacă vei fi în

nevoie, ia puțină tămâie, gândește-te la mine, și voi veni numaidecât să te scap...

Apoi, maestrul Abu Riz a poruncit unui șeic să poruncească să se arate numaidecât Dahneș, spiritul zburător. Și când Dahneș s-a arătat, maestrul Abu Riz i-a poruncit să se apropie și i-a șoptit la ureche ceva:

— Ascult, maestre! a răspuns Dahneș, iar maestrul Abu Riz s-a întors spre Hasan:

— Fiul meu! Du-te sănătos, cu acest spirit zburător! Când te vei ridica sus, până la cer, și vei auzi glasurile văzduhului, tu să nu scoți o vorbă, căci altfel amândoi veți fi pierduți... În ziua a doua a călătoriei, te va lăsa jos, într-un tărâm alb, de camfor. Aici, va trebui să călătorești zece zile, până vei ajunge la porțile unei cetăți, în care vei intra și te vei duce la sultanul cetății, i te vei închina din partea mea, și-i vei da epistola asta... Să nu te abați deloc de la cuvântul acestui sultan...

Hasan a făgăduit că va face totul cum i S-a spus, și-a luat rămas bun, și Dahneș, spiritul zburător, l-a așezat pe brațul său stâng, și a zburat o zi și o noapte atât de sus, că s-au putut auzi glasurile văzduhului. A doua zi, după ce l-a așezat într-un tărâm alb, s-a făcut nevăzut...

Hasan a călătorit prin tărâmul alb, pe jos, zece zile și zece nopți, până a ajuns la porțile unei cetăți. A intrat în cetate și a întrebat unde stă sultanul, și când a fost dus în fața lui, a sărutat pământul. Sultanul l-a întrebat ce vrea. Hasan a sărutat atunci epistola lui Abu Riz și i-a întins-o. După ce a citit-o, sultanul a poruncit unui hadâmb:

— Du-l pe acest fecior în casa străinilor!

Hasan a fost găzduit acolo trei zile, și cei mai de vază oameni ai seraiului îi țineau de urât, ascultându-i minunata istorie a călătoriei.

În ziua a patra, a venit un hadâmb și l-a dus la sultan.

— Maestrul Abu Riz îmi scrie că vrei să ajungi pe insulele

Wac-Wac! Însă, fiule, acum nu te pot trimite într-acolo! Ar trebui să înfrunți multe pericole și să străbați pustiuri îngrozitoare... Sunt sultan puternic și oștile mele umplu tot pământul, cu toate acestea socot că n-ar fi potrivit să călătorești pe pământ spre insulele Wac-Wac, pentru că la hotarele lor stă acum o oaste străină, puternică și bine înzestrată, și încearcă zadarnic să le cucerească. De aceea, așteaptă până ancorează aici o corabie din insulele Wac-Wac, și vei pleca atunci, pe calea apei, și te voi încredința corăbierilor, căci nu te pot lăsa să nu-ți atingi țelul, și nu pot uita nici rugămintea cînstitului meu prieten și maestru, Abu Riz șeic... Când vei porni cu corabia, să spui oricui te întreabă, că ești cumnatul sultanului Hasun, din tărâmul camforului. Apoi, după ce căpitanul corăbiei te va coborî, vei afla pe țărnm numeroase divane. Tu să te așezi sub unul dintre ele, și să stai liniștit. Nu scoate o vorbă, până la sosirea nopții! Când vor veni apoi cetele de fete-luptătoare, s-o apuci bine pe aceea de pe divanul tău, și s-o rogi să te ocrotească! Dacă-ți va da fata aceea ocrotirea, îți vei atinge ținta, căci ea te va duce la soață și copii; dacă nu, plânge-ți de pe acum viața pierdută fără speranță! Află, fiule, că vei fi în pericol de moarte, și eu nu voi mai putea face nimic pentru tine. Dacă nu reușești să ajungi la țintă, ești pierdut. Dar, dacă n-ai fi avut curaj, n-ai fi putut pătrunde nici până aici, după cum nimic nu te-ar fi putut scăpa din mâna moșneagului pe elefant, și nu ai fi putut ajunge în prima peșteră, și nici la Abu Riz, maestrul meu...

— O, puternice sultane, oare când vor veni corăbiile de la insulele Wac-Wac? l-a întrebat Hasan pe Hasun.

— Peste treizeci de zile. Neguțătorii vor rămâne aici, un timp, pentru daraverurile lor neguțătorești, apoi se întorc acasă și vin iar abia peste un an...

Apoi, sultanul Hasun a poruncit ca Hasan să fie dus din nou în casa străinilor, și să i se dea toate cele de lipsă. Și a

rămas Hasan acolo treizeci de zile, până au sosit corăbiile. Sultan Hasun a mers în întâmpinarea lor, cu Hasan și cu câțiva neguțători. Sosiseră corăbii numeroase, dar nu se apropiaseră de țarm. Neguțătorii s-au urcat în bărci. Au venit la țarm.

Când, după un timp, s-au pregătit să se întoarcă pe corăbii, sultanul a poruncit să se pregătească ce trebuia pentru Hasan, și a chemat la el un căpitan, și i-a spus să-l ia pe acest fecior, pe ascuns, și să-l ducă la insulele Wac-Wac, unde să-l lase să coboare și să nu-l mai aducă înapoi.

După ce căpitanul a făgăduit că-i va îndeplini porunca, sultanul i-a amintit lui Hasan că nu trebuie să spună nimănui despre pățaniile lui. Apoi și-a luat rămas bun de la el. Hasan i-a urat viață lungă și biruință asupra vrăjmașilor. Căpitanul l-a închis într-o ladă, pe care a dus-o pe corabie cu o barcă, așa încât corăbierii credeau că lada cuprinde mărfuri.

Curând, corăbiile au pornit și după o călătorie de zece zile au ajuns la insulele Wac-Wac, unde Hasan a fost coborât.

Văzând pe țarm divane numeroase, după cum îi povestise sultan Hasun, s-a ascuns sub unul dintre ele, și după apusul soarelui a văzut fete-luptătoare, multe ca lăcustele, cu iatagane și paloșe.

După ce s-au uitat un timp la mărfurile aduse de corăbii, ele s-au dus să se odihnească puțin, și una s-a așezat pe divanul sub care sta Hasan ascuns. Și el a apucat-o deodată de poalele veșmântului și-a strigat plângând:

— Ocrotire și ajutor! Ai milă de cel aflat departe de patria sa, despărțit de soața sa și de copii, și se va îndura și de tine Alah!

Auzind aceste cuvinte, spuse cu cea mai mare disperare, fata a zis:

— Curaj, necunoscutule! Rămâi ascuns aici până mâine noapte și, cu voia lui Alah, toate se vor mântui cu bine...

Hasan s-a ascuns iar, și fetele și-au petrecut noaptea prin fel de fel de jocuri, stând pe divane, între lumânări arzând și răspândind miresme de ambră, aloe și mosc.

A doua zi dimineața au venit iar bărcile de la corăbii, și toată ziua aceea s-a vândut și s-a cumpărat mult.

Odată cu noaptea, fata pe care o rugase Hasan să-l ocrotească i-a dat o platoșă, un coif, un paloș, un brâu de aur și o lance, și s-a dus repede, temându-se să nu fie văzută. Hasan și-a pus coiful, a îmbrăcat platoșa, și-a încins spada, a luat lancea și s-a așezat pe marginea divanului, lăudând pre Domnul și cerând ocrotirea lui...

Pe când sta așa, au trecut pe lângă el cete de fete-luptătoare, cu facle și lampioane, și urmându-le, Hasan s-a ținut de ele până într-un loc unde erau întinse numeroase corturi și a intrat și el cu una într-un cort, și când își scotea armura și vălul, Hasan a văzut că era bătrână și poate cea mai urâtă ființă de pe pământ. Dar și bătrâna, pe numele ei Savahia, era mirată foarte văzându-l pe Hasan.

— Cine ești și cine te-a adus aici? l-a întrebat ea.

Hasan s-a aruncat în fața ei la pământ, și-a lipit obrazii de picioarele ei, și plângea și se văita și o ruga să-l ocrotească, și Savahia a avut milă de el și i-a făgăduit ocrotirea, apoi i-a spus:

— Nu se mai află om să fi trecut prin ceea ce ai trecut tu! Dar acum liniștește-te și ai curaj, căci n-ai de ce te mai teme...

Și Savahia a chemat îndată o căpetenie, și i-a poruncit să dea cuvânt oștirii că a doua zi urmează să se pună în mers, și că oricine va rămâne acolo, va fi pedepsită cu moartea. Apoi, căpetenia s-a dus să îndeplinească porunca, și Hasan și-a dat seama că Savahia stătea în fruntea oastei. După ce a mai dat multe alte porunci, a venit dimineața, și oastea s-a pus în mers, însă Savahia a rămas lângă Hasan și i-a grăit astfel:

— Vino, fiule, mai aproape, și mai spune-mi o dată de ce ai venit în această țară, înfruntând atâtea pericole? Spune-mi adevărul și nu-mi ascunde nimic, căci acum faci parte dintre ai mei și te afli sub ocrotirea mea; dacă-mi vei spune cinstit, te voi ajuta, chiar cu prețul vieții mele!

După ce Hasan și-a povestit toată istoria, de la început până la sfârșit, ea a spus:

— Lăudat fie Alah, că te-a salvat și te-a adus la mine! De ai fi căzut în mâna alteia, te-ar fi omorât. Dar gândul tău e plăcut lui Alah și dragostea ta adevărată pentru soață și copii te va duce la țintă! Voi face tot ce pot, ca să te ajut, dar, fiule, soața ta nu e aici; se află pe insula a șaptea, și ca să ajungi acolo, trebuie să călătorești șapte luni, zi și noapte. Întâi, ajungi în țara păsărilor, unde păsările neconținut strigă și fac atâta larmă cu aripile, încât călătorii nu se mai pot auzi unii pe alții. Prin această țară călătorești unsprezece zile, și ajungi în țara fiarelor, unde hienele, lupii și leii urlă așa de strașnic, încât poți înnebuni de spaimă. Prin țara asta trebuie să călătorești douăzeci de zile și ajungi în țara spiritelor, unde spiritele scot strigăte puternice, și nu se văd decât scânteii fulgerătoare, flăcări și fum, încât nu mai poți vedea și auzi nimic, și cu greu poți merge înainte! Acolo nu ai voie să întorci capul în urmă, căci ești al morții, iar călărețul trebuie să-și țină capul aplecat pe șa și să nu-l ridice timp de trei zile. După aceea ajungi la un munte înalt cât cerul, și la un fluviu care curge spre insulele Wac-Wac. După un drum de o zi, ajungi la alt munte, numit Wac-Wac, pentru că pe acel munte sunt copaci pe care cresc capete asemănătoare capului omenesc, și la răsăritul și la apusul soarelui ele strigă: „Wac-Wac!” adică lăudată fie lumina soarelui... Oastea sultăniței acestor insule, pe care și un călăreț bun nu le poate străbate în mai puțin de un an, e alcătuită numai din fete, și niciun bărbat nu are voie să se lase văzut acolo. Un fluviu ne desparte de țara unde locuiesc bărbații supuși

sultăniței. Dar sultănița stăpânește nu numai asupra fetelor, ci și asupra unei mulțimi nenumărate de spirite și diavoli, și deci, dacă te temi cumva, și nu mai vrei să mergi cu noi, trimiț pe cineva cu tine, să te ducă la țarm, să te urce pe vreo corabie, pentru a te întoarce în patria ta. Dacă însă vrei să rămâi la noi, poți rămâne, și niciun fir din părul capului nu ți se va clinti, ca și când te-ai afla în lumina ochilor mei, până ce, cu voia lui Alah, îți vei atinge ținta...

— O, stăpână! a strigat Hasan. Nu mă voi despărți de tine cât voi trăi, până-mi voi regăsi soața și copiii...

Savahia i-a răspuns:

— Fii tare, Hasane, căci cu voia lui Alah, te voi ajuta să-ți atingi ținta! Îndată voi trimite sultăniței veste despre tine și-i voi cere ajutorul...

Hasan i-a urat fericire, i-a sărutat mâinile și obraji și i-a mulțumit pentru ajutorul făgăduit, și a rămas la Savahia mult. A plâns și a rostit următoarele versuri:

*„Plăcut adie moscul revederii!
Când bate vântul dinspre casa ei,
E, noaptea, dimineață luminoasă...”*

Apoi, Savahia a poruncit să se bată tobele și oastea să se pună în mers, iar Hasan, scufundat în marea gândurilor lui, o urma spunând fel de fel de versuri. Savahia se străduia să-l mângâie și să-l încurajeze. Și au mers așa, până au ajuns la prima insulă, a păsărilor. Au auzit strigăte atât de puternice, încât Hasan a crezut că toată lumea se prăbușește. Cu totul zăpăcit, și-a pierdut mințile, a amețit, apoi a leșinat și fiind aproape de moarte, se gândea: „Dacă în țara păsărilor aud astfel de larmă, ce mi se va întâmpla în țara fiarelor sălbatice”? Savahia a râs de el:

— Fiule, dacă aici, în prima insulă, îți pierzi firea, ce ai să te faci în celelalte?

Apoi, după ce au străbătut într-un marș neîntrerupt insula păsărilor, au ajuns în insula fiarelor. Aici, Hasan a auzit o larmă atât de puternică, încât i s-a părut că pământul se prăbușește! Apoi au intrat în țara spiritelor și Hasan a scăpat teafăr, și au ajuns la un fluviu curgând la poalele unui munte nespus de înalt; acolo oastea și-a întins corturile, pe mal, și Savahia a alcătuit pentru Hasan un divan din lemn aurit, acoperit cu pietre prețioase.

Oastea se așezase în fața cortului și Savahia a poruncit să se întindă mesele. După ce au mâncat și au băut, fetele-luptătoare s-au dezbrăcat, să se scalde în fluviu. Savahia poruncise fetelor anume, să se scalde în fața cortului ei, pentru ca Hasan să-și recunoască soața, dacă cumva s-ar afla printre ele, dar Hasan a văzut că nu se afla. În cele din urmă, a venit o fată, însoțită de zece roabe și treizeci de slujitoare. După ce stăpână s-a jucat un timp în apă cu slujitoarele, a ieșit iar pe mal, unde a fost ștearsă cu ștergare de mătase și i s-au adus veșminte și giuvaeruri lucrate de către spirite, după aceea ea s-a îndepărtat.

— Fata asta seamănă mult cu fata-zburătoare. Dar, a continuat Hasan, nu e soața mea. Niciuna dintre ele nu-i așa de frumoasă ca soața mea!

Atunci Savahia l-a rugat să-și descrie soața amănunțit.

— Soața mea, a început Hasan, are fața ca luna strălucitoare, statura ca ramurile Wan, părul negru, dinții albi, buzele de coral, obrajii ca doi trandafiri, genele negre, gura ca sigiliul sultanului Salom...

— Mai descrie-o o dată!

Hasan a adăugat:

— Soața mea are obrajii ca anemonele, gura ca sigiliul sultanului Salom, dinții ca perlele...

Auzind acestea, Savahia s-a gândit cât s-a gândit, apoi, speriată foarte, a grăit:

— Acum îmi dau seama, feciorule, că se poate să mor din

cauza ta. O, de nu te-aș fi cunoscut niciodată! Îți cunosc soața: ea e fata cea mai mare a sultanului stăpânitor al tuturor insulelor Wac-Wac! Deschide-ți ochii și ascute-ți mintea! Trezește-te din somnul tău, căci dacă asta e soața ta, nu o vei revedea niciodată, căci între tine și ea e depărtare ca de la cer la pământ! Întoarce-te, feciorule, căci altfel suntem amândoi pierduți...

Auzind acestea, Hasan a plâns până a căzut leșinat. Însă Alah i-a dăruit Savahiei atâta dragoste pentru el, ca pentru fiul ei, încât a plâns lângă dânsul până l-a deșteptat, și cum s-a deșteptat, Hasan a spus:

— O, Savahia! Cum să mă întorc, acum când am ajuns atât de departe? N-aș fi crezut niciodată că mă vei părăsi!

— Fiule, i-a răspuns Savahia. Credeam că soața ta e fată obișnuită, și de aș fi știut că e o fată de sultan, nu te-aș fi lăsat să ajungi atât de departe. Dar, fiule, ai văzut toate fetele, spune-mi care-ți place mai mult și o vei primi în locul soaței tale. Închipuie-ți că soața și copiii tăi au murit! Întoarce-te acasă, în pace, înainte de a cădea în mâna sultanului, căci atunci eu nu voi mai putea face pentru tine nimic. Te rog, fă cum îți spun, și nu mă lăsa să-ți văd pieirea...

Hasan s-a trântit la pământ, a plâns și-și arăta iubirea prin stihuri. În cele din urmă Savahia i-a spus:

— Fiule, nu știu ce să fac. Dacă te duc în cetatea de căpetenie, s-a sfârșit cu tine, căci cine știe ce va face sultănița, aflând de venirea ta! Cum să te iau cu mine în cetate, unde te vor recunoaște fetele? Întoarce-te, fiule, acasă, încearcă să-ți scapi zilele, iar eu îți voi da fata cea mai frumoasă și comorile cele mai de preț...

Hasan însă a plâns, i-a sărutat picioarele și i-a răspuns:

— Să mă întorc fără să-mi fi atins ținta după ce am ajuns atât de departe? Acum să mă întorc când sunt în țara iubitei?

Și a rostit alte versuri, și se jeluia și plângea, încât Savahia i-a jurat să-l ajute cu îndrăzneală până la capăt.

Hasan și-a simțit iar inima la loc, și toată ziua a vorbit cu Savahia. Seara, fetele s-au despărțit, unele s-au dus în cetate, altele au rămas în corturi. Savahia l-a dus pe Hasan în cetate, într-un loc singuratic, unde nu-l putea vedea nimeni, pentru ca să nu afle sultănița despre el. I-a povestit despre asprimea sultanului și Hasan a mai rugat-o o dată să nu-l părăsească, și abia atunci a început ea să se gândească mai bine cum să-l ducă la soață, căci vedea că nu se lasă speriat de nimic și că era hotărât să înfrunte orice pericole, ca-n vorba înțeleaptă a bătrânilor: „Cel ce iubește nu ascultă cuvântul nepăsătorului...” Până la urmă s-a hotărât să spună totul sultăniței insulei, Nur Alhuda, una din cele șapte surori ale soaței lui Hasan, care sta în altă insulă, despărțită de celelalte printr-o mare furioasă.

Savahia putea intra oricând în seraiul Nurei Alhuda, căci se bucura de mare vază. Când Nur Alhuda a văzut-o, s-a ridicat în fața ei, a îmbrățișat-o, a întrebat ce nevoie o mână...

— Pe Alah, sultănița a timpurilor, a răspuns ea. Mare e nevoia ce mă mână, de aceea te rog să mă ajuți...

PRIN CÂTE MAI TRECE HASAN; ÎN SFÂRȘIT, ȚINTA ZBUCIUMULUI E APROAPE, DAR ÎNTÂI HASAN LEȘINĂ DE TREI ORI...

— Care ți-i rugămintea? a întrebat Nur Alhuda. Spune-mi-o și te voi ajuta chiar cu prețul vieții... Averea mea, oastea mea, totul îți stă la îndemână!

Savahia i-a povestit istoria lui Hasan, de la început până la sfârșit, și tremura ca trestia plâpândă în furtună:

— Alah să mă ferească de asprimea ta! a sfârșit ea după ce i-a mărturisit cum i-a dat ocrotire, cum l-a înarmat și l-a luat cu oastea ei și l-a adus în cetate... A adăugat:

— Vezi, fata mea, i-am spus cât de aspră ești, dar el a plâns, a rostit versuri și a răspuns că mai degrabă vrea să moară decât să trăiască fără soață și copii! Niciodată, o, sultăniță, nu am mai văzut atâta neînfricare!

Sfârșind Savahia, Nur Alhuda s-a mâniat foarte, a stat puțin pe gânduri și a rostit:

— O, tu, afurisită babă, cine ți-a dat putere să aduci un bărbat aici? Ai mai văzut vreodată una ca asta? Pe capul meu ți-o jur, că dacă nu m-ai fi crescut, aș porunci tot acum să fii omorâtă împreună cu el, în chipul cel mai groaznic, pentru ca istoria ta să fie tuturor pildă! Dar, acum, blestemato, du-te și adă-l, căci altfel poruncesc să ți se taie capul...

Savahia a ieșit tremurând de spaimă, fără să știe dacă se află în cer sau pe pământ. Și-a spus: „Ce nenorocire mi-a trimis Alah!”

— O, tu, cel ajuns la capătul zilelor tale, scoală-te! a strigat mai apoi către Hasan. Vrea să te vadă sultănița!

În drum spre serai Savahia îl învâța cum să vorbească cu sultănița. Apoi, cum a ajuns, Hasan s-a aruncat la pământ, în fața sultăniței, și a rostit următoarele versuri:

*„Fie ca norocul tău nemăsurat să dureze cât lumea!
Alah înmulțească nemărginit gloria ta și puterea ta,
Și să-ți dea ajutor împotriva tuturor vrăjmașilor...”*

După ce a spus Hasan aceste versuri, sultănița i-a făcut semn să grăiască, să-i spună: cum îl cheamă, cum o cheamă pe soața lui? Dar pe copii?

— Sultăniță a timpurilor! a răspuns el. Pe robul tău îl cheamă Hasan, și Bassora mi-i cetatea de obârșie. Pe unul dintre copiii mei îl cheamă Nasir, pe celălalt Mansur. Numele

soaței mele nu-l cunosc nici eu...

— Dar din ce loc ți-a răpit soața ta copiii? a stăruit sultănița.

— Din Bagdad, o, sultăniță a timpurilor!

— Și ce a spus când și-a luat zborul împreună cu copiii?

— A spus mamei: „Când fiul tău se va întoarce și va găsi prea lungi nopțile despărțirii, și-i va fi dor de mine, spune-i să vină, să mă caute pe insulele Wac-Wac...”

— Asta arată că ea te mai iubește! a spus sultănița. Cum poți crede că s-a înstrăinat de tine? Dacă se înstrăina, nu ți-ar fi spus locul unde se află și nu te-ar fi îndemnat s-o urmezi într-acolo...

— O, stăpână a tuturor sultanilor! Refugiu al bogaților și săracilor! Ți-am spus totul, cum s-a întâmplat, și nu ți-am ascuns nimic. Ai milă de mine și nu te feri de la o faptă bună și de la răsplata Domnului din ceruri! Alină-mi durerea și bucură-mi ochiul, unindu-mă iar cu soața și copiii mei...

Așa s-a rugat Hasan, iar Nur Alhuda i-a răspuns:

— Îți voi înfățișa toate fetele de pe insulă, și dacă vei recunoaște-o pe soața ta, ți-o voi da, din milă... Dacă însă nu o recunoști, voi porunci să fii spânzurat în fața ușii seraiului meu!

— Bucuros! i-a răspuns Hasan. Primesc, sultăniță a tuturor timpurilor...

Nur Alhuda a poruncit apoi ca toate fetele să vină în serai, și Savahia le-a înfățișat lui Hasan, în cete de câte o sută.

— Ei, care și unde ți-i soața? a întrebat sultănița.

— N-am găsit-o! a răspuns Hasan, iar Nur Alhuda a poruncit Savahiei să aducă toate fetele din cetate, să le înfățișeze și pe ele. Și cum și încercarea asta a fost zadarnică, Nur Alhuda tremura de mânie și a poruncit celor din juru-i să-l ia pe Hasan și să-i taie capul, pentru ca altă dată niciun străin să nu se mai încumete să-i calce țara...

Hasan a fost repezit cu fața la pământ și târât de acolo.

I s-au legat ochii și gădele aștepta cu iataganul gata...

Atunci, ridicându-se căpetenia oștilor, Savahia, a sărutat pământul în fața sultăniței, și a strigat:

— O, sultăniță a timpurilor! În numele creșterii ce ți-am dat-o, nu te pripzi, ci află mai întâi ce pericole a înfruntat acest sărman om, prin câte suferințe și spaime a trecut! A biruit până acum prin curajul său, și având încredere în simțul tău de dreptate, a venit să te roage! Dacă-l omori, toți călătorii te vor numi dușmancă a străinilor și ucigașă! De altfel, va fi totdeauna sub amenințarea mâniei tale și îl poți omori oricând! Eu i-am dat ocrotire, bizuindu-mă pe bunătatea ta și pentru că m-am încrezut în spiritul tău de dreptate! Ai auzit cât de frumos vorbește și cum știe să-și arate simțămintele în versuri! Vorbele lui sunt ea perlele înșirate în colier, și fiindcă se află acum aici, trebuie să-l iubim și să ne gândim cât de greu e de răbdat despărțirea, căci despărțirea, mai ales de copii, înseamnă moarte... Dar, sultăniță, acum e timpul să-ți dai și tu jos vâlul de mătasă de pe față, să te vadă și pe tine... Dacă nu vrei, poruncește să fiu omorâtă și eu odată cu Hasan!

— Se poate să fiu eu soața acestui om? a răs sultănița. Să poftescă să mă vadă!...

Hasan a fost adus în față, și când sultănița și-a ridicat vâlul, el a scos un strigăt puternic și a căzut leșinat...

Și trezindu-se el, și mai uitându-se o dată la sultăniță, iar a leșinat. Și trezindu-se și uitându-se iar la ea, a leșinat a treia oară.

— Ce-i eu tine, Hasane? s-a mirat Savahia.

— Sultănița e chiar soața mea! a răcnit Hasan, iar sultănița a răspuns mirată:

— Eu? Soața ta? Se vede că ești nebun...

— Iartă-l! a rugat-o Savahia. Căci cel ce suferă seamănă cu nebunii...

Plângând, Hasan rostea următoarele versuri:

*„Văd chipul ei și mă topesc de dor!
Și plâng, și plâng pe pragul casei ei...”*

Apoi, întorcându-se spre sultăniță, i-a spus:

— Nu, pe Alah, nu ești soața mea, dar cât de bine semeni...

— Liniștește-te, lasă nebunia și sminteala – i-a spus ea, blând. Privește-mă mai bine!

— O, stăpână a tuturor sultanilor! Refugiu al bogaților și săracilor! Te-am privit bine și am găsit că ori ești soața mea, ori îi semeni desăvârșit...

— Dar prin ce seamănă soața ta cu mine? s-a mirat sultănița și Hasan a răspuns astfel:

— O, sultăniță a sultănițelor! Semeni eu ea la fruntea strălucitoare, la roșeața obrazilor, la statura de ramură, și la dulceața glasului...

Auzind acestea, sultănița a zâmbit. Sudoare în picuri îi luneca pe frunte. Se înroșise. Sprâncenele i se arcuiseră a mirare și ochii săgetau scânteii.

— Du-l înapoi la locuința lui! a spus ea apoi către Savahia. Unui bărbat care îndură atât pentru soață și copii, i se cuvine tot ajutorul nostru! Prin voia lui Alah, toate se vor sfârșit cu bine...

Savahia l-a dus pe Hasan acasă, apoi s-a întors la sultăniță, și aceasta i-a poruncit să-și ia armele și să plece însoțită de zece călărețe viteze, la tatăl ei, s-o salute pe sora ei mai mică și s-o roage să pună copiilor platoșele dăruite de dânsa, și să i-i trimită, căci îi e dor de ei... Totodată, i-a poruncit să nu amintească nimic despre Hasan.

— După ce vei lua copiii, a continuat sultănița, poștește-o și pe sora mea să vină la mine! Tu să te grăbești să pleci cu copiii înainte, și ea te va urma. E bine, de asemenea, să nu vii pe același drum cu sora mea; să călătorești zi și noapte,

nu te opri nicio clipă în timpul călătoriei, ca să te întorci aici împreună cu copiii cât de repede poți! Păzește-te însă să nu grăiești la nimeni despre rostul tău! Mă leg cu jurămintele cele mai sfinte, că dacă sora mea e soața lui Hasan, i-o dau cu tot cu copii, și-l las să plece în patria lui... Surorii mele să-i spui că nu am văzut-o de-atâta timp și mi-i dor s-o văd! L-am auzit pe Hasan spunând că soața lui seamănă cu mine ca două picături de apă, și numai Alah știe că nu se află altă femeie care să semene cu mine, ca Manar Alnisa, sora mea...

Savahia s-a încrezut în cuvântul sultăniței, neștiind că aceasta era hotărâtă să-l omoare pe Hasan!

— Fii vesel și curajos, Hasane! a strigat ea. Cu voia Domnului îți vei atinge ținta...

Apoi, Savahia și-a luat armele și o mie războinice înzestrate cu tot felul de arme, și s-au suit pe corăbii, și peste trei zile au ajuns la cetatea unde trăia fata Manar Alnisa. Savahia a lăsat războinicele în afara cetății și s-a dus la ea singură, și i s-a închinat și i-a spus astfel:

— Află că sora ta e supărată că vii la dânsa așa de rar...

Manar Alnisa a poruncit îndată să se aducă corturile pentru călătorie, și a pregătit și daruri pentru sora ei. Tatăl, care văzuse corturile de pe terasa seraiului, și auzise că Nur Alhuda a poftit-o pe Manar Alnisa, a poruncit să se scoată din cufere fel de fel de lucruri prețioase, pentru a le trimite fiicei lui, Nur Alhuda. A poruncit de asemeni să se pregătească oști s-o însoțească pe Manar Alnisa, căci o iubea nespus. (Pe cea mai mare fată a lui o chema „Lumina pătrunderii”, pe a doua, „Steaua dimineții”, pe a treia „Soarele dimineții”, pe a patra, „Pomul perlelor”, pe a cincea, „Desfătarea inimii” și pe a șasea, „Lumina fetelor”...)

Văzând Savahia pregătirile de călătorie, s-a dus iar la Manar Alnisa, a sărutat pământul în fața ei, și la întrebarea dacă mai are vreo rugămintă, ea i-a spus că sora ei o roagă să pună copiilor platoșele și să-i lase să plece cu dânsa

înainte, pentru ca prin ei să aducă știrea fericită despre sosire...

Auzind acestea, Manar Alnisa a pălit și și-a lăsat capul în pământ.

— O, doică, inima mea tremură de frică...

— Te temi pentru copiii tăi, deși se vor afla la sora ta? a întrebat Savahia.

— Ferească-mă Alah de un asemenea gând! Dar nu știi că dragostea e totdeauna bănuitoare?

— Lăudat fie Domnul! a răspuns Savahia. Cunoști dragostea mea pentru copii, căci doar și pe tine te-am crescut și pe toate surorile tale. Voi veghea asupra copiilor tăi și-i voi sluji ea pe ochii mei! Le voi întinde obrajii mei drept așternut și îi voi înveli cu inima mea! Nu-mi spune nimic, ci fii curajoasă și voioasă și trimite copiii! Voi sosi cu ei acolo, cu cel mult o zi sau două înaintea ta...

Și astfel, Savahia a pornit repede cu copiii și i-a dus la mătușa lor, Nur Alhuda, și aceasta s-a bucurat cu ei, i-a sărutat, i-a strâns la sânul ei, apoi a spus Savahiei:

— Adă-l acum pe Hasan! i-am făgăduit ocrotirea mea și nu are de ce să se mai teamă de mânia mea, căci a călcat în locuința mea și a trecut prin atâtea pericole...

— Ți-l voi aduce, a răspuns Savahia, dar trebuie să-mi făgăduiești că dacă copiii sunt ai lui, să-l lași să și-i ia, să plece nevătămat în patria sa...

Auzind aceasta, sultănița s-a răstit la ea mânioasă:

— De unde atâta dragoste pentru străinul care s-a încumetat să vină, să afle toate tainele noastre? După ce va pleca, va povesti că ne-a văzut și ne va face în lume nume prost! Toți sultanii și șahii vor auzi despre asta și toate caravanele vor duce pretutindeni noutatea, și chiar neguțătorii vor spune: „A fost cineva pe insulele Wac-Wac, și a străbătut, fără să i se întâmple nimic, țara vrăjitorilor, ghicitorilor, spiritelor, păsărilor și fiarelor sălbatice...”

Aceasta nu trebuie să se întâmple! Jur pe făcătorul cerului și pământului, că voi porunci să i se taie capul, dacă aceștia nu sunt copiii lui...

Și Nur Alhuda s-a mai răstit o dată la Savahia, și a trimis douăzeci de hadâmbi să-l însoțească pe Hasan la aducere.

Iar el, când a văzut hadâmbii, s-a făcut alb, îi tremurau mâinile, iar picioarele îi erau ca înlemnite, încât abia a mai putut urma hadâmbii...

— Vezi ce mi-ai făcut? L-a dojenit Savahia. De ce nu m-ai ascultat și m-ai târât și pe mine în nenorocire? Acum, du-te, căci Nur Alhuda vrea să-ți vorbească...

Hasan a pornit cu inima zdrobită.

HASAN SE APROPIE DE-A BINELEA DE ȚINTĂ, DATORITĂ STĂRUINȚEI LUI ȘI ÎNDRĂZNELII; VISUL CU CELE ȘAPTE PERLE; CUNOAȘTEREA CELOR DOI COPII; APOI, CUNOAȘTEREA SOAȚEI; ȘI ALTE LUCRURI CE VOR MIRA NESPUȘ CITITORII...

Între timp, Manar Alnisa se pregătea să plece a doua zi, dar a sosit deodată un portar al sultanului și i-a spus:

— Până la pământ închinare! Tatăl tău ți se închină, asemeni, și dorește să te vadă la el numaidecât...

Sosind ea împreună cu portarul, sultanul a așezat-o lângă dânsul:

— Află, o, fata mea, că am avut azi-noapte un vis grozav!

— Dar ce ai văzut, în vis, o, tată?

— Am văzut în vis o comoară plină cu perle și dintre toate mi-au plăcut cel mai mult șapte. Dintre aceste șapte, am ales-o pe cea mai mică, și totodată și cea mai frumoasă și mai curată. Îndată ce, bucurându-mă, că e a mea, am luat-o în mână, a venit o pasăre dintr-o țară străină, și mi-a luat

perla, și s-a dus de unde a venit... Acest lucru m-a întristat atât de mult, încât m-am trezit îndată, și chiar treaz îmi părea rău de pierderea perlei. Am chemat talmăcitorii de vise și le-am povestit și ei mi-au spus că voi pierde-o pe fata cea mai mică, și anume, că ea îmi va fi răpită. E, deci, vorba de tine, scumpa mea! Vrei să te duci acum la sora ta, însă cine știe ce ți se poate întâmpla, de aceea, întoarce-te în seraiul tău și amână-ți purcederea la drum...

Auzind Manar Alnisa, inima i s-a zbătut tare, de teamă pentru copiii ei. Și-a lăsat capul în jos, pe gânduri, și l-a ridicat iar, spre sultan, și i-a spus astfel:

— O, nobile sultan și puternice stăpân! Sultănița Nur Alhuda m-a poftit, și mă așteaptă din ceas în ceas să sosesc, căci nu m-a văzut patru ani. Dacă nu voi pleca la ea, se va supăra. Să nu-ți faci nicio grijă din cauza mea! Voi lipsi cel mult o lună, apoi, cu voia Domnului, mă voi întoarce... Cine poate ajunge la insulele noastre? Cine poate trece prin insulele camforului și intra în cetatea de cristal? Cine poate străbate insulele păsărilor, fiarelor și spiritelor? Fii liniștit, căci nimeni nu poate răzbate până în țara noastră...

Astfel a vorbit ea, până ce sultanul i-a îngăduit să plece, și i-a dat ca însoțitori una mie călăreți, cu poruncă să rămână cu ea și să o aducă înapoi.

Le-a mai poruncit, de asemenea, să n-o lase la sora ei mai mult de două zile. Manar Alnisa și-a luat apoi rămas bun, cu inima stinsă și cu presimțiri negre, adânc mișcată fiind de cuvintele tatălui ei. A pornit repede, și nu s-a oprit nicăieri, de grijă pentru copii, iar după trei zile a ajuns la fluviul învolburat, și l-a trecut, împreună cu robii, servii și vizirii, și așa a ajuns la seraiul surorii ei.

Între timp, Hasan, ducându-se la Nur Alhuda, și văzându-și copiii, a căzut la pământ, ca trăsnet. Dar și copiilor li s-a trezit dragostea pentru tatăl lor, încât sărind din poalele mătușii, s-au năpustit asupra lui Hasan, și Domnul cel

preamărit le-a pus în gură cuvintele: „o, tată!”, încât toți cei de față au strigat mișcați până la lacrimi:

— Lăudat fie Domnul, unitorul celor despărțiți!

Și trezindu-se Hasan din leșin, și-a îmbrățișat copiii, arătându-și bucuria în minunate versuri.

După ce Nur Alhuda s-a încredințat că Hasan e tatăl copiilor și soțul surorii, a strigat:

— Ridică-te și salvează-ți viața, căci dacă n-aș fi jurat că nu ți se întâmplă nimic, de mult te-aș fi ucis chiar cu mâna mea!

Apoi s-a răstit la Savahia. I-a spus:

— Pe Alah! De nu mi-aș călca jurământul, te-aș omori...

— Întoarce-te repede în patria ta! i-a spus apoi lui Hasan. Căci, ți-o jur, dacă te mai prind pe aici, îți tai capul!

Și Nur Alhuda a poruncit apoi roabelor să-l scoată pe Hasan afară. Disperarea lui era mai mare ca oricând. A înțeles că îi va fi peste poate să mai rămână în această țară, și nici nu știa cum să ajungă la Bassora. Se gândea întruna la soață, și a rostit următoarele versuri:

*„Depart ești, și totuși ești aproape!
Pe Alah, oare când te voi vedea?
Și sunt gelos și pe zefirul blând,
Frumoasa mea și preafrumoasa mea,
Că el mereu în preajma ta adie...”*

Apoi, Hasan s-a îndepărtat de serai. Se împiedica mereu de poala veșmântului, și după grozavele pățanii, nu mai avea speranță de scăpare.

Savahia era amărâtă nespus din cauza lui, dar nu se putea pune împotriva furioasei sultănițe! Hasan nu știa. Încotro să se îndrepte și ce să facă, și pământul larg i se părea atât de strâmt! Încetase să mai spere, căci, cum mai putea face singur drumul de întoarcere? Se temea, și pentru soață și

pentru copii, căci nu știa ce-i așteaptă din partea sultăniței.

ÎNCEP ȘI PĂTIMIRILE MANAREI ALNISA; DAR, DUPĂ CE SE DOVEDEȘTE ȘI AICI CĂ ATUNCI CÂND DOI SE BAT AL TREILEA CÂȘTIGĂ, APARE FESUL SALVATOR...

Hasan se căia amar că nu ascultase și venise în această țară.

În vremea asta, soața lui, sosită la câteva zile după aceste întâmplări la sora ei, a găsit copiii plângând și chemându-l întruna pe tatăl lor. Ea și i-a strâns la sân și a întrebat:

— Cum de v-ați adus aminte de tatăl vostru? Eu însămi mi-am pustiit casa. Pe Alah! Dacă l-aș ști că trăiește, v-aș duce la el numaidecât...

Apoi Manar Alnisa a prins a ofta și vărsa lacrimi de părere de rău, că fugise, și de dor după soțul ei.

Auzind-o și înțelegând sultănița Nur Alhuda că vechea dragoste a pus din nou stăpânire pe sora ei, s-a ridicat plină de mânie și a lovit-o cu cruzime peste obraz, încât Manar Alnisa s-a prăbușit la pământ. Și ocărând-o în chipul cel mai urât, Nur Alhuda striga:

— Pe Alah! Abia acum îmi dau seama că l-ai iubit pe acest vântură-vânt! Nu puteai să-ți dăruiești dragostea unui vizir sau unui fiu de vizir, sau unui emir tânăr? Cum ți-a putut place acest om de rând și i-ai născut și doi copii? Nemernicol! Vă voi tăia, pe tine și pe copiii tăi, dar întâi vreau să te chinuiesc în chinul cel mai dureros, să nu te cruț, cum nici tu nu ne-ai cruțat cinstea! Îți voi rupe carnea în bucăți, și ți-o voi da s-o înfuleci! Îi voi povesti și tatălui rușinoasa ta faptă...

Apoi, a poruncit ca Manar Alnisa să fie legată și întinsă la pământ și și-a suflecat mânecile, și s-a năpustit asupra ei cu o bătă și a bătut-o până a lăsat-o aproape moartă. A poruncit

să fie aruncată într-o groapă cu șerpi și scorpioni. A poruncit de asemeni să i se pună un lanț greu de fier în locul inelelor de aur, și zdrențe în locul veșmintelor prețioase. A poruncit să i se ia podoabele de pe cap, și după ce a așezat o strajă în fața gropii, a cercetat darurile tatălui și surorii. A scos o parte din lucruri și celelalte le-a așezat în vistieria ei. La fel a făcut și cu veșmântul fetei-zburătoare.

Apoi a scris tatălui:

„Află că fiica ta a iubit un tâlhar și un golan din Bagdad, și ai lui sunt și cei doi copii! Și nouă ne-a spus numai minciuni despre vremea când a lipsit atât! Pe cel tâlhar îl mai iubește și acum și a vrut să fugă la el, fără știrea ta, atât de puțin îi pasă de cinstea noastră fără pată. Asemenea ființă nu mai are voie să trăiască! De aceea, îndată ce am aflat că are de gând să fugă, am poruncit să fie închisă pentru a-ți cere sfatul. Ce să fac cu ea și cu copiii ei? Pentru ca această rușine să nu ne păteze pe veci...”

Această epistolă a trimis o cu oștile care o însoțiseră pe sora ei, și le-a poruncit să aducă repede răspunsul. Și citind epistola, sultanul a răspuns astfel:

„Dacă ce mi-ai scris e dovedit, fă cu ticăloasa Manar Alnisa ce vrei și ce poștești! Las totul în seama ta! Slavă lui Alah și pace vouă...”

Citind la rândul ei epistola, sultănița a poruncit să fie adusă sora ei, și ea a venit înotând în sânge, îmbrăcată în zdrențe și legată în lanțuri grele de fier; pe față i se putea citi umilința și disperarea cea mai profundă. Văzându-se atât de înjosită și gândindu-se la viața ei plăcută din trecut, nefericita plângea în hohote, și auzind-o Nur Alhuda, în a cărei inimă se stinsese orice milă, a scuipat-o și a poruncit să

fie întinsă și legată cu părul ei de o scară, și a poruncit slujitorilor s-o bată. Manar Alnisa plângea sfâșietor, strigând ajutor, dar nimeni nu venea.

— O, soră! Soră! striga ea. Cu mine poartă-te cum vrei, dar ai cel puțin milă de copilași...

La auzul acestor cuvinte, Nur Alhuda s-a mâniat și mai tare. Răcnea, blestemând-o:

— Nu se mai îndure Alah de cel ce se va îndura de tine...

— Dar ce rău am făcut, că te porți așa? a întrebat Manar Alnisa. Îl chem martor pe stăpânul pământului și al cerului, că m-am cununat după legi și nu mi se cuvine să fiu batjocorită! Alah cunoaște adevărul!

Auzind aceasta, sultănița a răcnit:

— Te mai încumeți să te aperi!

Și s-a năpustit asupra ei și a bătut-o până a lăsat-o leșinată la pământ, încât a trebuit să fie stropită cu multă apă. În cele din urmă, sârmana Manar și-a arătat simțămintele prin următoarele versuri:

*„Iubitul meu! Omul meu! Dacă sunt vinovată,
Dacă ți-am greșit cu ceva,
Iartă-mă!...”*

— Ticăloaso! a răcnit Nur Alhuda, auzind-o. Mai îndrăznești, ticăloaso, să te dezvinovățești în fața mea, prin versuri, după ce l-ai părăsit și te-ai întors aici?

Și Nur Alhuda a poruncit să i se aducă o nuia și și-a suflecat mânecile și a bătut-o înspăimântător, umplându-i de sânge tot trupul, apoi s-a odihnit o clipă și s-a năpustit iar asupra ei, până ce biata Manar nu mai da niciun semn de viață.

Văzând toate acestea, Savahia plângea și blestema și auzind-o sultănița, a poruncit călăilor s-o trântescă la pământ și apucând un bici a bătut-o până aproape a ucis-o,

apoi a poruncit să fie aruncată afară.

*
* *

Între timp, Hasan se târâse greu până în fața porților cetății și se simțea atât de întunecat la suflet, încât nu mai putea deosebi noaptea de zi. Cum a ajuns dincolo de zidurile cetății, s-a odihnit sub un copac și a plâns.

Apoi, în inima lui a început a înmuguri speranța că va fi salvat și că până la urmă se va uni cu iubita lui. Însă, abia a făcut câțiva pași în pustiul singuratic și plin de primejdii, și disperarea l-a cuprins iar.

Și cum s-a depărtat de copac și mergea de-a lungul fluviului, a văzut deodată doi băieți, fii ai vrăjitorilor, certându-se între ei. La picioarele lor se afla un sceptru de aramă cu fel de fel de cuvinte scrise cu vârful acului, și un fes de piele, pe al cărui țugui erau înțepate cu acul felurite nume și sigilii.

Hasan s-a așezat între ei, întrebându-i de ce se bat.

— Stăpâne, a spus cel mai mare. Pentru că Alah te-a adus aici, fii judecătorul nostru! Suntem frați gemeni, iar tatăl nostru a fost unul dintre cei mai puternici vrăjitori ai acestei țări. A trăit până la moarte în această peșteră și ne-a lăsat drept moștenire fesul și sceptrul. Acum, și unul și altul vrem să stăpânim acest sceptru, dar eu m-am născut întâi, și deci sceptrul e al meu!

— Dar ce deosebire e între aceste două lucruri? a întrebat Hasan. Sceptrul prețuiește cel mult șase bani de aramă, iar fesul cel mult trei!

— Stăpâne! a strigat fratele mai mic. Se vede că nu cunoști valoarea acestor lucruri!

— Dar în ce stă valoarea lor? s-a mirat Hasan.

— În aceste lucruri se ascunde o taină mare! au răspuns

copiii. Sceptrul și fesul prețuiesc mai mult ca toată avuția insulelor Wac-Wac...

— Cum așa? Lămuriți-mă mai bine!

— Iată... Tatăl nostru a trăit ani una sută treizeci și cinci, și a muncit grozav, până a putut scorni aceste comori, prin talismane secrete și desene ale firmamentului rotitor, și cum și-a atins ținta străduințelor, l-a ajuns moartea! Cât privește fesul, oricine și-l pune pe cap se face nevăzut. Iar la rândul lui, sceptrul îi dă stăpânirea peste șapte feluri de spirite, încât ori de câte ori lovești cu el pământul, spiritele vin la tine să-ți îndeplinească orice poruncă...

Auzind acestea, Hasan a stat pe gânduri o clipă.

„Într-adevăr, milă mi-i de ei, dar eu am nevoie de aceste lucruri mai mult decât dâșii, pentru a-mi salva soața și copiii din mâna grozavei sultănițe Nur Alhuda, și din această țară îngrozitoare, și se vede că însuși Alah cel preamărit mi-a scos în cale puterea salvării mele...”

— Hei, copii! le-a spus el, mai apoi. Vreau să vă fac dreptate: care din voi fuge mai repede, aceluia să fie fesul și sceptrul! Bine?

— Bine! au răspuns amândoi copiii și Hasan a aruncat o piatră atât de departe, încât locul căderii abia se vedea. Și așa, în timp ce băieții se întreceau din fugă, Hasan și-a pus repede fesul, a luat sceptrul și s-a așezat ceva mai încolo, să vadă dacă au să-l vadă copiii la întoarcere.

Și cum s-au întors ei, îl căutau pe Hasan, dar nici urmă de el!

— Unde e judecătorul nostru? au întrebat amândoi. Oare s-a urcat în ceruri sau a intrat în pământ?

L-au căutat mult și nu l-au mai găsit, și au prins a se ocări, spunându-și:

— Acum am pierdut totul și niciunul n-are nici fes, nici sceptru, taman cum prevăzuse tatăl nostru...

Și în timp ce ei se certau, Hasan s-a întors în cetate, așa

nevăzut, și a intrat în serai, în locuința Savahiei, și vrând să-i facă o bucurie, s-a apropiat de o poliță cu fel de fel de sticle și porțelanuri, și a zgâlțâit-o puțin, încât câteva lucruri au căzut jos. Savahia s-a speriat, și-a lovit fața cu palmele, s-a ridicat și a strigat:

— Cred că sultănița Nur Alhuda a trimis diavolii împotriva-i, dar eu mă rog Domnului cel preainalt să ne apere de mânia ei, pe mine și pe sârmanul Hasan, căci dacă se poartă așa cu sora ei, cum se va mai purta cu cei străini? Te rog, pe Alah atotputernicul și preainaltul, și pe semnele de pe sigiliul sultanului Salom, spirite nevăzut, răspunde-mi...

— Nu sunt spirit, ci sunt Hasan cel deznădăjduit... a răspuns Hasan și și-a scos fesul.

Savahia i s-a închinat și l-a rugat să-i povestească cum a izbutit să se facă nevăzut.

Apoi, după ce Hasan i-a povestit întâlnirea cu băieții și i-a arătat scepstrul și fesul, ea s-a bucurat foarte, și i-a spus:

— Lăudat fie Domnul, care reînvie pământul chiar după ce s-a prefăcut în pulbere... Pe Alah, noroc de tine, Hasane, căci altfel s-ar fi sfârșit și cu tine și cu soața ta! Cunosc aceste comori, căci făuritorul lor a fost maestrul meu întru ale vrăjitoriei și i-au trebuit ani una sută treizeci și cinci până le-a făurit... Am auzit și eu cum a spus copiilor săi: „Aceste comori nu sunt pentru voi. Un străin vi le va lua, cu sila!” Copiii l-au întrebat: „Dar cum ni le va lua, o, tată?” „Acest lucru e de mult hotărât de știința noastră secretă – a răspuns tatăl. Nici eu nu știu în ce chip vi le va lua...”

— Acum, Hasane, cu aceste lucruri, soața și copiii sunt la un pas de izbăvire! Ascultă-mă ce-ți spun, Hasane, nu vreau să mai rămân la această afurisită, ci mă voi duce în peștera vrăjitorilor și-mi voi sfârșit viața între ei! Tu însă pune-ți fesul, ia-ți scepstrul și du-te la soața ta și eliberează-o de lanțuri! Apoi, lovind pământul cu scepstrul, va apare și se va apropia de tine una din căpeteniile spiritelor! Poruncește-i tot

ce vrei și se va împlini!

Hasan și-a luat rămas bun de la ea, și-a pus fesul, a apucat scepstrul și a intrat în încăperea unde se afla soața lui, nemișcată, legată cu părul ei de scara pe care sta întinsă. Ochii îi erau roșii de plâns, fața plină de vânătăi.

Și văzându-și Hasan soața în starea aceea, a început a plânge, și zărindu-și copiii și-a scos deodată fesul.

— O, tatăl nostru! Au strigat copiii, văzându-l, dar Hasan și-a pus repede fesul la loc, încât nevăzând pe nimeni, soața lui s-a mirat de strigătul copiilor și i-a întrebat:

— Cum de v-ați amintit de tatăl vostru?

Și a prins a plânge mai tare, încât lacrimile îi curgeau pe pământ ca două pâraie. Țânțarii îi sugeau sângele și ea nu se putea apăra, căci era cu mâinile legate. Hasan s-a arătat copiilor iar, scoțându-și fesul, și ei iar l-au strigat, încât Manar Alnisa a plâns și mai tare:

— Cum de vă amintiți mereu de tatăl vostru? s-a mirat ea.

Hasan n-a mai putut-o lăsa să sufere și și-a scos fesul.

Când l-a recunoscut, ea a strigat așa de tare, încât aproape că s-a prăbușit seraiul.

— Cum ai ajuns aci? a întrebat apoi. Vii din cer sau din pământ?

Și plângea așa de tare, încât și pe Hasan l-au năvălit lacrimile.

— Nu avem timp de plâns, nici de vorbă lungă! a strigat ea apoi. Hasane, Hasane! Te rog salvează-ți viața, înainte de a fi văzut de cineva, căci altfel suntem amândoi pierduți...

— N-am venit aici oare cu primejdia vieții mele? Sau mor, sau mă întorc acasă, la Bagdad, cu tine și cu copiii!

Auzind aceasta, Manar Alnisa a spus surâzând cu tristețe:

— Pe mine mă poate salva doar Alah cel preamărit! Ai grijă de scăparea ta și nu te arunca singur în prăpastie, căci aici se află o oaste puternică, cu care nu se poate măsura nimeni, și chiar dacă ai putea ieși cu bine din cetate, cu copiii tăi și

cu mine, cum ai putea ajunge în patria ta, din această țară depărtată? De aceea, grăbește-te, Hasane, du-te cu bine, nu-mi mai adăuga o măhnire nouă...

— Pe viața mea, lumină a ochilor mei! Nu voi părăsi acest serai fără tine, ci te voi lua, în ciuda vrăjmașilor...

— Cum asta? Cum vrei tu să poruncești unor spirite și unor vrăjitori?

— Cu fesul acesta și cu acest sceptru te voi salva! a răspuns Hasan, și i-a povestit istoria cu cearta dintre cei doi băieți.

Deodată, a intrat în încăpere sultănița, și Hasan abia a mai avut timp să se facă nevăzut!

— Cu cine ai vorbit? a strigat sultănița către sora sa.

— Cu cine, decât cu acești copii ai mei? a răspuns Manar Alnisa, și sultănița s-a năpustit asupra ei cu biciul și a bătut-o până a leșinat, apoi a poruncit să fie târâtă în altă încăpere.

Și astfel, după ce Manar Alnisa a fost părăsită de paznici, Hasan și-a scos fesul. Manar Alnisa i-a spus:

— Vezi ce mi se întâmplă, numai pentru că nu te-am ascultat! Nu fi supărat că te-am părăsit, Hasane! Am păcătuit și cer îndurare Domnului...

— Nu tu ești vinovată, ci eu, că am plecat și te-am lăsat! Să știi, iubită a sufletului meu, că voi veni să te iau la noapte!

Manar Alnisa plângea și copiii plângeau cu ea.

Hasan a așteptat căderea nopții. Apoi a venit și a dezlegat-o. Și-a luat în brațe copiii și a părăsit seraiul, alături de soața sa.

Și găsim porțile seraiului încuiate pe dinafară, au pierdut orice speranță. Hasan a strigat:

— Nu se află ocrotire și putere decât la Alah! Am prevăzut toate, numai una ca asta nu! Zorile sunt aproape și vom cădea iar în mâinile vrăjmașei noastre! Ce-i de făcut?

— O, Hasane, a răspuns soața. Să ne omorâm mai bine, cu mâna noastră, spre a găsi, în sfârșit, liniște, și pentru a nu mai suferi alte chinuri...

În timp ce ei vorbeau așa, cineva de afară a șoptit:

— Pe Alah, vă deschid, dacă-mi făgăduiți că-mi împliniți o rugămintel!...

Auzind ei că le vorbește cineva de-afară, au fost cuprinși de o frică și mai mare, și au vrut să se întoarcă în încăperile lor, și atunci glasul de afară i-a întrebat:

— De ce nu-mi răspundeți?

Și Hasan, recunoscând glasul Savahiei, a strigat plin de bucurie:

— Deschide-ne, și rugămintea îți va fi împlinită! Acum n-avem timp de vorbă...

— Pe Alah! a stărui ea, nu vă deschid pân' nu-mi jurați că mă luați cu voi, căci aici nu vreau să mai rămân! Vreau să-mi împart cu voi soarta...

**BABA SAVAHIA CĂLARE PE-UN LEU ROȘCAT... APAR ȘI
CELE ZECE SPIRITE! APAR ȘI NIȘTE CAI NĂZDRĂVANI;
APOI, TOATE SE SFÂRȘESC CU BINE, CU MESE ÎNTINSE
ȘI CU VERSURI...**

Astfel auzind, au jurat că o vor lua pe Savahia cu ei, și cum poarta s-a deschis, au văzut-o călare pe-un leu roșcat.

— Urmați-mă și nu vă temeți! a rostit Savahia. Cunosc bine patruzeci de legi din arta vrăjitoarească, dar numai o parte din ce știu mi-i de ajuns să schimb pân' la ziuă această cetate într-o mare furioasă și pe toate fetele cetății în pești. Dar n-am îndrăznit să folosesc asemenea farmec, căci mi-a fost frică de sultan! Veți vedea ce minuni pot face eu! Veniți repede după mine...

Și au părăsit cetatea.

Hasan a lovit pământul cu scepstrul, și îndată pământul s-a despicaț, și s-au arătat zece spirite, atât de înalte, încât cu picioarele atingeau pământul și cu capul despicau cerul. Și după ce s-au înclinat în fața lui Hasan de trei ori, au întrebat:

— Ce dorește domnul și stăpânul nostru? Suntem gata să facem totul, chiar dacă ai cere să uscăm mările și să mutăm munții...

Hasan s-a bucurat mult, auzind aceste cuvinte întăritoare.

— Cum vă cheamă? a întrebat el. Cine sunteți? Din care trib sau din ce familie sunteți, spirite?

— Suntem zece sultani, Hasane! La un loc, strunim peste o sută de triburi de spirite și diavoli, care locuiesc în pustiuri și mări. Ne poți porunci orice, căci suntem robii celui ce stăpânește scepstrul...

Auzind acestea, Hasan s-a bucurat și mai mult și a poruncit:

— Arătați-mi tot acum oștile voastre și pe aliații voștri...

— O, stăpâne, au răspuns spiritele. Ne temem și pentru noi și pentru cei ce sunt cu tine, căci ai noștri sunt atât de numeroși, și au capete fără trup, trupuri fără capete, și unii seamănă cu fiarele sălbatice, de aceea, îți vom arăta numai căpeteniile fiarelor și oștilor... Dar în afară de asta, ce mai vrei?

— Să mă duceți tot acum la Bagdad, împreună cu soața și copiii mei și cu această bătrână cinstită...

— Cum vrei să te ducem? au întrebat spiritele, și Hasan le-a răspuns:

— În spatele voastre, și să zburăți atât de repede, încât să fiu la Bagdad înainte de ivirea zorilor...

— O, stăpânul și domnul nostru! Am jurat pe numele cel preaînalt, pe legătura lui Salom, proorocul Domnului, pacea fie cu el! Să nu ducem niciodată în spatele nostru niciun om,

dar îți vom aduce cai înșeuăți de spirite, și vă vor duce în patria voastră repede!

— Cât e de aci până la Bagdad?

— Șapte ani, pentru un călăreț bun!

Hasan s-a mirat:

— Dar eu am ajuns aici în mai puțin de un an!

— Alah a înclinat spre tine inimile servilor săi! Au răspuns spiritele. Altfel, n-ai fi ajuns aici și n-ai fi văzut niciodată țara asta, cu ochii tăi. Știi că ai străbătut, cu moșneagul pe elefant, un drum de trei ani în trei zile, și că celălalt moșneag a străbătut cu tine același drum într-o zi? De la Bagdad până la seraiul fetelor e drum de un an, astfel că depărtarea de aci până la Bagdad nu poate fi străbătută decât în șapte ani...

Hassan a întrebat apoi spiritele, în cât timp vor ajunge la Bagdad cu caii lor, și i s-a răspuns că în mai puțin de un an, dar aveau să înfrunte multe, căci vor trece prin pustiuri sălbatice și lipsite de apă, și se tem de locuitorii acestei insule și de răutatea puternicului sultan, a vrăjitorilor și ghicitorilor săi, căci s-ar putea să se iște războiul...

— Și vor fi furioși împotriva noastră, și ne vor socoti drept răufăcători, căci răpim o sultăniță pentru un om de rând. Dacă ai fi singur, Hasane, toate ar fi mult mai ușor de dus la capăt...

Hasan a mulțumit spiritelor și le-a rugat să aducă repede caii. Și bătând spiritele pământul cu copitele, pământul s-a despicat, și după o clipă s-au arătat trei cai înșeuăți, gata de drum, și de fiecare șa atârna un burduf cu apă și câte un sac cu merinde.

Hasan a încălecat primul cal, luând cu el pe unul dintre copii. Soția lui l-a încălecat pe-al doilea, luând al doilea copil, iar Savahia a încălecat pe-al treilea.

Și după ce au călărit prin câmpii toată noaptea, au ajuns dimineața în munți, și curând au apucat pe un drum pe sub pământ, și deodată a apărut în fața lui Hasan un spirit ca o

coloană de fum, înălțându-se până la cer. Hasan a rostit câteva versete din coran, căutându-și la Alah salvarea împotriva tuturor răilor și viclenilor. Și cu cât se apropia mai mult de arătarea aceea neagră, rostea tot mai multe versete. Când, la urmă, a ajuns în fața spiritului, a văzut că picioarele i se bălăbăneau în adâncimile pământului și capul îi ajungea până la ceruri. S-a înclinat în fața lui Hasan și i-a spus:

— Nu te teme, căci sunt și eu musulman, locuitor al acestei insule și cred ca și tine în Alah al nostru cel unic! Am aflat despre sosirea ta și despre întreaga ta istorie, și fiindcă vreau să părăsesc țara asta, și să mă statornicesc undeva departe, pentru a-l adora pe Alah în singurătate, vă voi însoți și voi fi călăuzul vostru până la capătul acestei insule. Nu vă temeți, căci numai noaptea am să mă fac văzut...

Hasan a primit bucuros cuvântul spiritului, și l-a rugat să meargă înaintea lor.

Noaptea următoare, în timp ce caii zburau, au petrecut-o în sfaturi prea plăcute. Hasan a povestit soaței toate pățaniile, și ea l-a rugat s-o ierte pentru fugă, și și-a descris viața tristă. Dimineața, au scos merindele din saci și au mâncat, și au băut, și au zburat mai departe, spiritul fugind înaintea lor, și ducându-i pe un drum neumblat de pe țărmul mării.

Astfel au călătorit zi și noapte, timp de o lună în capăt, trecând prin munți și văi. În ziua a treizeci și una, s-a ridicat deodată în spatele lor o pulbere, și s-a întunecat întreg văzduhul. Hasan a pălit când a văzut pulberea și a auzit strigăte și zgomote înspăimântătoare.

— Oștile insulei Wac-Wac ne-au ajuns și în curând ne vor prinde! a strigat Savahia. Lovește pământul cu sceptra!

Hasan i-a urmat sfatul, și s-au arătat numaidecât cei zece sultani. L-au salutat și i-au spus:

— Nu te teme, Hasane!

El s-a bucurat și a răspuns:

— Vă purtați bine, voi sultani ai spiritelor. E timpul să vă arătați puterea...

Apoi, cei zece i-au spus să se urce pe muntele din apropiere cu soața și copiii, și să-i lase pe ei să se înfrunte cu vrăjmașii.

— Știm că adevărul e de partea voastră! a adăugat ei. Alah ne va ajuta să-i răpunem...

Hasan și ai săi au descălecat și au fost urcați de către spirite pe munte.

Apoi s-au arătat oștile insulei Wac-Wac, cu căpeteniile lor împărțite în două, și s-au așezat gata de luptă. După o clipă au apărut cu oștile lor spiritele ocrotitoare ale lui Hasan, și s-au așezat în fața dușmanilor. Curând, bătălia era în toi. Spiritele scui-pau foc, încât fumul se urca până la ceruri, și nici oștile nu se mai vedeau. Capete zburau de pe trupuri, sângele curgea șiroaie, larma creștea neconținut, iataganele tăiau până la tocire. Flacăra ardea în vâlvătaia, curajoșii luptau în primele rânduri, fricoșii fugeau. Judecătorul adevărului hotărâse ca unii să piară, alții să trăiască, și așa a ținut lupta toată ziua. Seara au descălecat, și sultanii s-au înfățișat lui Hasan. După ce acesta le-a mulțumit pentru ajutor și le-a urat deplină izbândă asupra dușmanului i-a întrebat de sortii luptei cu sultănița Nur Alhuda, și spiritele au răspuns:

— Vor mai avea tărie trei zile! Azi am și avut o victorie și am omorât și făcut prizonieri mai multe mii de dușmani! Fii fără grijă...

Spiritele au plecat apoi și și-au păzit oștile toată noaptea, și se auzeau cum strigă, lăudându-l pe Mahomed-prooroc. În zori, bătălia a reînceput, și se luptau cu paloșe și sulite, și cele două oști semănau cu două mări furioase năpustindu-se una împotriva celeilalte, sau cu doi munți înalți, izbindu-se unul asupra celuilalt. Lupta a ținut iar toată ziua și n-au descălecat nici noaptea, dar oastea sultăniței a început să

scadă, și în cele din urmă a fost pusă pe fugă, cu desăvârșire nimicită.

Chiar sultănița și mai-marii au fost luați prizonieri.

În ziua următoare, cei zece sultani au venit la Hasan, i s-au înclinat și i-au făcut un jilț aurit și împodobit cu perle. Lângă acest jilț l-au făcut pe-al doilea, din fildeș, și pe-al treilea, pentru Savahia.

Și au fost aduși prizonierii în lanțuri, și a fost adusă și sultănița Nur Alhuda. Și văzând-o, Savahia a strigat:

— Ți se cuvine să fii legată de cozile a doi cai însetați, și în urma lor să fie goniți doi câini flămânzi, să te sfâșie de vie... Cum de te-ai putut purta așa cu sora ta?

Hasan a poruncit ca toți prizonierii să fie iertați, iar când Manar Alnisa și-a văzut sora în lanțuri, a izbucnit în lacrimi.

— Cine e bărbatul care ne-a înfrânt și ne-a luat prinși? a întrebat Nur Alhuda.

Alnisa i-a răspuns:

— Bărbatul care e stăpânul nostru, al tuturor, și poruncește sultanilor peste spirite, datorează toată puterea lui unui fes și unui sceptru...

Auzind aceasta, Nur Alhuda a căzut la picioarele surorii ei și a plâns până ce aceasta i-a spus lui Hasan adânc mișcată:

— Ce ai de gând în ce privește soarta surorii mele?

— Oare nu se cuvinte dinte pentru dinte?

— O, nu! a răspuns Manar Alnisa.

Hasan a tăcut în fața rugămintelor ei și a poruncit să fie slobozite din lanțuri toate femeile. Manar Alnisa a îmbrățișat-o apoi pe sora ei, au plâns împreună și s-au așezat alături. Manar Alnisa a încheiat:

— Celui ce luptă atât, pentru atingerea unui țel, numai dispreț nu i se cuvine...

— Hasan e, într-adevăr, om deosebit! s-a minunat sora ei.

Apoi, au petrecut noaptea împreună, și a doua zi și-au luat rămas bun. Hasan a lovit pământul cu sceptrul și au apărut

caii. Au pornit iar zborul, după ce sultănița s-a întors acasă, în insule.

După o călătorie de o lună, Hasan și ai săi au ajuns la o cetate înconjurată de râuri și arbori, și au descălecat, să se odihnească, și cum se odihneau, a apărut o ceată de călăreți! Hasan le-a mers în întâmpinare și l-a văzut pe sultanul Hasun, stăpânul din Kafur și al cetății de cristal. Era însoțit de cei mai mari viziri ai țării. După ce s-au închinat unii spre alții, sultanul Hasun a descălecat, s-a așezat lângă Hasan, l-a lăudat foarte și l-a rugat să-i povestească tot ce i s-a întâmplat. Iar după ce a ascultat toată istoria, sultan Hasun a zis:

— O, fiule, nimeni n-a mai izbutit, afară de tine, să se întorcă viu din insulele Wac-Wac!

Apoi Hasan și soața s-au urcat pe cai, și la rugămintea sultanului, au intrat în cetate și au fost găzduiți cu toată cinstea trei zile. Iar în ziua a patra, Hasan l-a rugat pe sultan să-i îngăduie să-și continue călătoria, și sultanul l-a însoțit cale de zece zile, și și-au luat rămas bun unul de la altul.

Hasan a călătorit mai departe, cu soața sa, timp de o lună, fără a se opri, până au ajuns la o peșteră mare.

— Așteaptă puțin aici, a spus el soaței, căci aici locuiește marele maestru Abu Riz, căruia îi datorez prietenia cu Hasun...

Dar cum a vrut să intre în peșteră, Abu Riz le-a ieșit în întâmpinare, și Hasan i s-a închinat și i-a sărutat mâna. Abu Riz i-a poftit în peșteră, și a aflat de la ei tot ce li s-a întâmplat în insulele Wac-Wac. Când a auzit de sceptru și fes, a spus:

— Nnicând n-ai fi scăpat fără aceste lucruri...

Și pe când stăteau astfel de vorbă, s-au auzit bătăi în ușă. A intrat Abd Alkaduș, moșneagul pe elefant, și Abu Riz s-a bucurat de venirea lui, foarte, și l-a poftit înăuntru.

Cum l-a cunoscut, Hasan s-a ridicat în fața lui și i s-a

închinat. Abd Alkaduș i s-a închinat de asemeni, și la rugămintea lui, Hasan și-a istorisit încă o dată toate pătimirile...

— O, fiul meu! i-a spus după aceea Abd Alkaduș. Acum, în sfârșit, ți-ai dobândit soața și copiii și nu mai ai nevoie nici de fes, nici de sceptru! Ține seamă că ai ajuns la insulele Wac-Wac numai cu ajutorul nostru, de aceea dăruiește-ne nouă sceptrul și fesul! Mie dă-mi sceptrul și lui Abu Riz fesul...

Amintindu-și de toate binefacerile lor, Hasan nu putea să nu le dea tot ce le cere. Totuși a răspuns:

— Cu bucurie v-aș împlini dorința, dar cum voi mai scăpa, dacă socrul meu mă urmărește cu oastea?

— Nu te teme! a răspuns Abd Alkaduș. Te vom ocroti noi, împotriva lui și împotriva oricui...

Hasan n-a mai avut nimic de adăugat. A dat lui Abu Riz fesul, iar pe Abd Alkaduș l-a rugat să-l însoțească la Bagdad, unde va primi sceptrul...

Abd Alkaduș a primit bucuros să-l însoțească, și i-a dăruit lui Hasan mult aur, pietre prețioase și perle.

După trei zile, Abd Alkaduș făcuse toate pregătirile pentru călătorie. Hasan și soața au încălecat pe cai, iar Abd Alkaduș s-a suit pe elefant. Și-au luat bun-rămas de la Abu Riz, care s-a întors în peșteră.

După o călătorie lungă, pe cele mai bune drumuri arătate de Abd Alkaduș, au ajuns în cele din urmă într-o țară locuită de oameni, și curând s-au zărit departe vârful Muntelui Negurilor, cupola seraiului verde și fântână țâșnitoare.

— Bucură-te, căci la noapte veți fi oaspeții nepoatei mele, a spus moșneagul pe elefant.

Hasan și soața lui s-au bucurat foarte la această veste. S-au odihnit la cupolă un timp, au mâncat și au băut, și au pornit iar, și curând s-a văzut bine seraiul.

Fetele le-au ieșit în întâmpinare și s-au închinat unii spre

alții.

— Iată-mă-s iar, nepoatelor, împreună cu prietenul vostru Hasan, care și-a regăsit prin mine soața și copiii... a strigat moșneagul.

Fetele l-au îmbrățișat pe Hasan, și de bucurie mare s-au întins mesele...

Apoi Hasan dăruind moșneagului pe elefant scepstrul, și-a luat rămas bun de la el și de la fete, și după o călătorie de șaptezeci de zile, au ajuns la cetatea păcii, Bagdad...

Cât a lipsit el, maică-sa plânsese tot timpul, pierzându-și orice bucurie, orice speranță.

Acum, când el a sosit și a bătut la ușă, ea tocmai rostea versuri de tânguire către Alah...

— O, mamă! a strigat Hasan, și auzindu-i glasul, ea n-a mai putut aștepta să intre, ci s-a repezit afară, și văzându-și fiul cu soața și copiii, a căzut leșinată. Hasan a stropit-o cu apă până s-a trezit, apoi s-au îmbrățișat și au plâns. Și Manar Alnisa o tot îmbrățișa și se ruga de iertare.

Iar a doua zi Hasan și-a îmbrăcat veșminte noi și s-a dus în târg și a cumpărat cele mai fine stofe, giuvaeruri, divane și covoare, cum au doar sultanii și șahii.

Și au trăit toți, în fericire și bucurie, până a coborât și asupra-le nourul cel de ultimă întristare.

HARUN-AL-RAȘID ȘI POEȚII

Într-o seară, văzând califul Harun-al-Rașid o roabă frumoasă, s-a apropiat de ea, vrând s-o sărute.

— O, stăpâne al dreptcredincioșilor! i-a spus ea. Te rog să îngădui până mâine, și mâine te voi lăsa să mă săruți...

Și căutând-o califul în ziua a doua, și găsind-o, a vrut s-o sărute, după făgăduială.

— O, stăpâne al dreptcredincioșilor! i-a spus ea. E drept că ți-am făgăduit, dar știi bine că ziua stinge cuvintele nopții...

Califul a tăcut și a poruncit să fie chemați poeții Rakasi. Musab și Abu Nuvaș. Și venind poeții, le-a povestit întâmplarea și le-a poruncit s-o alcătuiască în versuri.

A început poetul Rakasi:

*«Sta, sperioasă, fata, singurica,
Mlădie cum e creanga de alun,
Și s-a mirat, în fața ei, Harun,
Că singură stătea ca rândunica!
Și s-a plecat asupra-i, s-o sărute,
Dar ea, ca o pisică s-a ferit!
Și mai apoi, cum sta Harun, jignit,
Ea a răspuns: „Acum mă lasă! Du-te,
Și vino mâine...” El, cu capul greu,
Când a venit a doua zi, spre seară,
Ea a fugit ca o pisică, iară,
Și doar zâmbea, zâmbea: „Cuvântul meu,
Calif Harun, precum un porumbel,
Cu umbra nopții a zburat și el...”*

Poetul Musab a alcătuit următoarele versuri:

*„Pentr-un sărut demult făgăduit,
Stătea Harun ca un copil jignit,
Căci, cu ai nopții palizi funigei,
Se destrăma făgăduiala ei!”*

Și venind rândul lui Abu Nuvaș, a alcătuit și el următoarele versuri:

*«Cu mantia pe umeri, frumoasa cum stătea,
Foșnea, foșnea, mătasea, ușor, ca-n vis foșnea.*

*Și s-auzea în preajmă ușor și lin foșnind,
Ca-n preajma unei ramuri zefirul adiind!
Și cum stătea, mlădie ca varga de alun,
În fața ei, deodată, a răsărit Harun!
S-a repezit la dânsa, luându-i capu-n mâini!
Ea a strigat: „Harune, așteaptă! Vino mâini!”
Și când din nou în față-i a răsărit Harun,
Ea s-a ferit, mlădie ca varga de alun;
Râdea: – „Ce vrei, Harune?” – „Să te sărut, precum
Ți-a fost făgăduiala...” – „Cu noaptea, ca un fum S-a
risipit cuvântul!” a spus, vicleană, ea.
Ca-n preajma unei ramuri zefirul adia...»*

— Alah să te blesteme, Abu Nuvaș! a strigat califul. Ai alcătuit versurile ca și cum ai fost de față...

Și a poruncit vistiernicului să dea poezilor câte cinci mii drahme, iar lui Abu Nuvaș zece mii, și pe deasupra un veșmânt scump...

VEDEM ALTĂ PERINDARE DE POEȚI; CALIFUL OMAR SE DOVEDEȘTE ȘI ZGÂRCIT, ȘI PRICEPUT LA POEZIE CA UN CÂRPACI...

După ce Omar, fiul lui Abd Abazis, a urcat pe jilțul califilor din Bagdad, i s-a spus că așteaptă la prag poezii califatului.

Într-adevăr, poezii așteptau de mult în fața ușii, fără nădejde că vor fi lăsați să se înfățișeze.

— Luminate Omare! a spus la o vreme un înțelept cu numele Adi. Poezii așteaptă de mult, și nu li se îngăduie intrare. Nu știi oare, luminate Omare, că săgețile lor sunt otrăvite și cuvintele lor durează?

— Ce am eu cu poezii? s-a mirat califul Omar.

— Uiți, luminate Omare, că însuși Mahomed-prooroc a iubit aceste păsări sărmâne și pribege? Ar fi bine ca orice musulman să ia pildă de la Mahomed...

— Despre ce poeți grăiești?

— Despre Abbur, fiul lui Midas, căruia Mahomed-prooroc i-a dăruit un veșmânt de cinste...

— Poți să-mi spui ceva despre acel Abbur?

— De bună seamă, luminate Omare... a răspuns înțeleptul Adi.

— Și ce poeți se află la ușa mea? a stăruit califul.

— În fața ușii, luminate Omare, se află fiul lui Abi Rabia...

— Dacă-i el, a strigat califul, Alah să-l ocrotească de mânia mea! Ai auzit aceste versuri scrise de el, blestemând numele Domnului? Ascultă și minunează-te și tu, cum își bate joc de Alah...

*„Când răsuna-va ceasul cel neîndurător,
Alături cu iubita ușor mi-ar fi să mor,
Și de-ar șopti pe-aproape vreo undă de pârâu,
Nu mi-ar păsa de Alah, și nici de cerul său...”*

— Iată! a strigat Omar. Dacă acest om nu ar fi un dușman al cerului, l-aș chema! Pe Alah, să nu-l văd în fața mea! Cine se mai află afară?

— Afară, la prag, luminate Omare, se află poetul Giumail...

— Așa? a strigat Omar. Nu el a scris aceste versuri? Ascultă!...

*„Când voi muri, sub ale gliei pături,
În somnul lung, să fim mereu alături!”...*

— Cunoști versurile? O, înțeleptule Adi? Le cunoști sau nu? Acest poet n-are ce căuta la mine! Cine mai stă la prag?

— Mai stă la prag, luminate Omare, Astal, din tribul

Tagbleb!

— El? Oare nu acest necredincios a scris aceste versuri?
Ascultă!...

*„E glasul muezinilor în van:
Doar proștii mai postesc de Ramazan!
Răsună glasul popilor în gol:
În loc de post, beau vin de cum mă scol!”*

— Ai auzit ce scrie? S-a strâmbat califul. Acest ticălos e necredincios, și nu va păși niciodată pe covorul meu! Cine mai e afară?

— Poetul Gerir, luminate Omare!

— Gerir? Nu-l cunosc, de-aceea să poftească Gerir numai decât...

Adi a ieșit repede. Mai apoi, cum a intrat la calif, Gerir a rostit întâi următoarele versuri de lingușire:

*„E Mahomed al lumii mare dar,
Și darul nostru sfânt ești tu, Omar,
Iar eu, Gerir, copil al nimănui,
Un dar bogat aștept din partea lui.”*

— Așa te vreau, Gerire! a strigat califul. Zi-i mai departe...

— Prea bine! a răspuns Gerir, prinzând curaj, și i-a spus în față următoarele versuri:

*„În vremea cotropită de urgie,
Plâng văduvele-n neagră sărăcie.*

— Pe Alah, o, Gerire! a strigat califul, auzindu-l. Mai am la viața mea o sută drahme, și ți le dăruiesc, dar taci!

Apoi, după ce Gerir a ieșit, califul a adăugat către înțeleptul Adi:

— Într-adevăr, poeții, aceste păsări sărmane și pribege, au limbile ca săgețile otrăvite...

— Iar cuvintele lor durează... a încheiat înțeleptul Adi.

ÎN SFÂRȘIT, DUPĂ ACEASTĂ SCURTĂ PERINDARE DE POEȚI, ȘEHERAZADA ÎNCEPE ISTORIA CU CEI ZECE VIZIRI... TOATE ÎNTÂMLĂRILE PORNESC DE LA UN CORT ÎMPODOBIT CU PERLE!

Șeherezada a început astfel:

— Se spune, o, șah al timpurilor și stăpân al secolului, că în timpuri străvechi stăpânea, în Cetatea Kanim Medud, sultanul Asad Baht, și țara lui se întindea de la hotarele Indiei până la mare și până la Sebestan; avea zece viziri, și el însuși era înțelept și învățat.

Într-o zi, mergând cu câțiva însoțitori la vânătoare, a văzut un slujitor ducând de frâul împodobit cu perle un catâr care purta pe spate un cort de mătase împletit cu aur. Deodată, văzându-l, sultanul s-a despărțit de însoțitori și a întrebat al cui era catârul, cortul și călăreții care veneau în urmă. Unul dintre slujitori, necunoscându-l, i-a răspuns:

— Cortul e al vizirului Isfahend care-și duce fata, aflată în acest cort, la șahul Saad, să i-o dea de soață...

În timp ce slujitorul grăia astfel, mireasa, pe numele ei Bardjur, a ridicat perdeaua cortului, spre a vedea cu cine vorbește slujitorul, și văzând-o sultanul, a aflat-o atât de frumoasă, încât a strigat spre slujitor:

— Pe Alah! Îți poruncesc: întoarce-te cu catârul tău! Sunt sultanul Asad Baht și mă voi însura eu cu fata asta. Tatăl ei va fi mulțumit, căci doar mi-i vizir...

— O, stăpâne! a strigat slujitorul. Alah să-ți dea viață lungă, dar lasă-mă să-l vestesc pe stăpânul meu, tatăl fetei,

și după aceea, dacă vrei, poți s-o iei, căci trebuie, înalte stăpâne, să ceri învoirea tatălui...

— Nu pot și nu vreau să aștept, până te duci tu la tatăl ei și până te întorci!

— O, stăpâne! Lucrul făcut în grabă nu aduce prea multă binecuvântare! Nu te arunca în primejdie prin grabă! Răpești fata omului, și are să fie rău...

— Vizir Isfahend mi-i rob ca oricare altul! Nu-mi pasă dacă e mulțumit sau nu!

Zicând acestea, sultanul a apucat frâul catârului, și a dus-o pe Bardjur în seraiul lui, și s-a însurat cu dânsa. Slujitorul s-a întors repede, cu ceilalți călăreți, la tatăl ei, și i-a spus tot ce s-a întâmplat.

Auzind, vizirul Isfahend s-a mâniat foarte și a adunat mulți oșteni, gata să-i răscoale într-o bună zi, dar deocamdată a scris sultanului, spre a-l putea înșela, următoarele:

*„Sunt robul tău, fata mea este roaba ta!
Alah cel preamărit să-ți dăruiască viață lungă
Și plină de bucurii!”*

Repezind epistola printr-un alergător, vizirul i-a trimis și multe daruri, încât sultanul s-a bucurat foarte.

Iată însă că după câțva timp, aflând marele vizir cum sta adevărul, a venit la sultan și i-a spus:

— Află, o, sultane, că de când i-ai luat fata, vizirul Isfahan ți-a devenit cel mai mare dușman! Nu te bucura prea mult de solia lui și nu te încrede în cuvintele lui dulci...

La început sultanul a ținut seamă de sfat, dar după câțva timp a uitat.

Vizir Isfahend trimisese, între timp, soli tuturor beilor și vizirilor, chemându-i la arme. Și s-au adunat toți, la Isfahan, și au hotărât să-l omoare pe sultan, și s-au și repezii cu

armele asupra cetății de scaun.

Sultan Asad Baht n-a bănuțit nimic, pân' s-au auzit strigătele umplând cetatea, și auzindu-le, a chemat-o pe Bardjur s-o întrebe ce era de făcut, iar ea i-a răspuns ca să facă tot ce știe el, că ea îl va urma... Astfel auzind-o, sultanul a poruncit să i se aducă doi cai, atâta aur cât puteau duce, și a fugit în puterea nopții, cu soața, în pustiul Kirman, iar Isfahend a devenit stăpânul cetății și al jilțului.

Curând însă sultanul a fost nevoit să se oprească din fuga lui și să aștepte într-o peșteră să nască soața, și Alah a hotărât ca ea să nască ușor, un băiat frumos ca luna, și l-a înfășurat într-o pânză de mătase, țesută cu aur, și l-a alăptat toată noaptea.

— O, draga mea! i-a spus în zori sultanul. Nu mai putem rămâne aici mai mult, și nu putem lua băiatul cu noi, și ar fi bine să-l lăsăm aici, căci poate se găsește cineva să-l ia, să-l crească...

Și după ce au plâns amândoi în hohote, au așezat copilul lângă un izvor, au lăsat lângă dânsul o pungă cu o mie dinari, au încălecat și și-au continuat fuga.

Tocmai atunci se afla pe aproape o bandă de tâlhari care prădaseră o caravană, și au venit să-și împartă prada tocmai în peștera aceea! Când au zărit copilul în pânza de mătase, și aurul de lângă el, au strigat:

— Lăudat fie Domnul! Prin ce crimă o fi ajuns acest copil aici?

Apoi au împărțit aurul între ei, iar calfa lor a luat copilul, să-l crească mare, ca și cum ar fi fost al lui, și l-a hrănit cu lapte și curmale, iar când a ajuns acasă, i-a luat doică.

Între timp, sultanul și sultănița și-au urmat fuga, până au ajuns la șahul Persiei, și au fost primiți bine și dăruiți cu mult aur și oști. Apoi, după ce sultanul Asad Baht s-a odihnit câteva zile la șahul Persiei, a pornit cu oștile spre cetatea sa de căpetenie, a făcut una cu pământul oștile lui

Isfahend și a pus din nou stăpânire pe jilțul său. Și cum s-a făcut liniște, sultanul a trimis alergători, în munți, să-și caute copilul, dar s-au întors spunând că nu l-au găsit.

Și astfel, băiatul a crescut la tâlhari, luând parte bună la toate jafurile.

Într-o zi, în Sebestan, tâlharii au pornit împotriva unei caravane cu încărcătură deosebit de prețioasă și cu pază tare. Și, spre nenorocul lor, tot ținutul fusese împânzit cu oști. Cum s-au arătat tâlharii, caravana s-a și rânduie, gata de apărare.

Lupta a fost grea, dar până la urmă, caravana a ieșit învingătoare. O parte din tâlhari fuseseră omorâți, unii reușiseră să fugă. Tânărul fecior de sultan a fost luat prins, și văzându-l că era frumos ca luna, neguțatorii l-au întrebat cine era tatăl lui, și cum de ajunsese printre tâlhari.

— Sunt fiul calfei tâlharilor! a răspuns el.

Neguțatorii l-au dus la tatăl său, sultanul Asad Baht, și povestindu-i toată pățania cu tâlharii, sultanul s-a arătat gata să-l păstreze pe fecior la dânsul, iar neguțatorii i-au spus:

— Bine faci, sultane al timpului, căci ți l-a dăruit Alah...

Apoi, sultanul i-a trimis pe neguțatori în drumul lor, iar feciorul a rămas în serai, printre feciorii aflați acolo. După un timp, văzând sultanul la el multă știință de carte, minte bună și cunoaștere la oameni, căci între timp deprinsese învățatură multă și avea o fire aleasă, i-a încredințat comorile, ocârmuite până atunci de viziri.

Au trecut doi ani, și sultanul n-a văzut la fecior decât lucruri frumoase și bună-credință, și l-a îndrăgit tot mai mult și mai mult, încât nu mai putea trăi fără el.

Dar văzându-se vizirii dați la o parte, au început să le fie ciudă pe dânsul și s-au gândit cum să se răzbune să piardă încrederea sultanului.

Multă vreme ticăloșii n-au găsit niciun prilej, dar într-o zi,

feciorul a băut vin, și amețindu-se, și nemaștiind ce face și încotro merge, a intrat în iatacul sultanului și a căzut pe pat, și a adormit!

Iată însă că venind sultanul, și văzându-l, a întrebat:

— Ce caută acest om?

Și trezindu-se feciorul și zărindu-l pe sultan, s-a ridicat repede și i s-a închinat.

— Ce cauți, om lipsit de credință și fiu al unor oameni de nimic? S-a stropșit sultanul.

Tot atunci a poruncit să fie aruncat în temniță!

Iar dimineața, Asad Baht-sultan s-a așezat în jilț și a poruncit să se înfățișeze marele vizir. L-a întrebat:

— Știi ce a făcut fiul tâlharilor? A venit în seraiul meu și a dormit pe patul meu... Ce mă sfătuiești să fac?

— Alah să-ți dăruiască viață lungă! a răspuns marele vizir. La ce te puteai aștepta? Nu se trage el oare din oameni de rând? Nu e decât fiul unui tâlhar, și oricât te-ai chinui cu el să-l dezbari de rele, tot tâlhar rămâne... Cine crește șarpe tânăr, să se aștepte la mușcături. Dacă-mi îngădui, mă duc la soața ta s-o întreb, poate știe ea ce și cum...

Și căpătând încuviințare, vizirul s-a dus la sultăniță și i-a grăit astfel:

— Vin să-ți fac un bine, stăpână a pământului, de aceea te rog să mă ascuți! Întâi, spune-mi cum a ajuns ticălosul fiu al tâlharului în iatacul sultanului?

— Nu știi! a răspuns ea, și se jură că nu știe nimic și că nici nu are de unde să știe, și văzând că e nevinovată, vizirul a adăugat:

— Vreau să-ți arăt ce trebuie să faci, spre a scăpa de cumplită moarte! Când te va lua sultanul la întrebări, spune-i că feciorul te-a văzut și ți-a scris că-ți dă o sută din cele mai prețioase perle, dacă-l lași să te sărute... Tu să spui că ai râs când l-ai auzit, și l-ai sfătuit să fie cuviincios, dar el iar ți-a ieșit înainte și ți-a spus că dacă nu-i dai ascultare, o să vină

beat... Spune toate acestea sultanului! a continuat vizirul. Eu mă duc înainte, pentru a-l pregăti din timp...

Sultănița i-a primit sfatul și i-a făgăduit că așa va face...

Când s-a întors la sultan, vizirul i-a spus că fiului de tâlhar i se cuvine cea mai grozavă moarte, căci a fost atât de nerecunoscător, cu tot binele ce i s-a făcut...

— Dar oare, sultane Baht, se îndulcește vreodată sâmburele cel amar?

Auzind aceste, sultanul și-a sfâșiat veșmintele și a poruncit ca feciorul să-i fie adus numaidecât în față! O mulțime mare se înghesuia în jur, să vadă ce are să se întâmple. A fost chemat gâdele!

Sultanul spumega de mânie, însă feciorul răspundea nespus de potolit.

— Te-am cumpărat cu banii mei! tuna din glas sultanul. Te-am ridicat deasupra mai-marilor cetății și te-am făcut mai puternic peste toți vizirii și comorile! Cum m-ai putut necinsti?

— O, sultane! a răspuns feciorul. Jur pe Alah că nu-mi dau seama de nimic. Am intrat în iatac fără voia mea, fiind beat, și se vede că m-a împins într-acolo steaua care m-a părăsit și nenorocirea mea! M-am ferit totdeauna de fapte necinstite! Mi se întâmplă taman ce i s-a întâmplat unui neguțător...

— Dar ce i s-a întâmplat acelui neguțător? a întrebat sultanul, și feciorul a început...

**ÎN TIMP CE GÂDELE STA SPRIJINIT ÎN IATAGAN, ȘI
SULTANUL PE GÂNDURI, OSÂNDITUL ISTORISEȘTE
PĂTIMIRILE NEGUȚĂTORULUI; ÎNSĂ PILDA ASTA NU E
DE AJUNS...**

Câțiva ani, un negustor a tot câștigat și dobândit, dar deodată toate au început să dea înapoi ca racul, fără să se știe din ce cauză. Și s-a gândit neguțătorul că era destul de bogat, încât n-ar trebui să se mai chinuiască mereu călătorind de la o cetate la alta, pentru un câștig nesigur. Și s-a hotărât deci să se odihnească, făcând negoț numai acasă!

Când a luat această hotărâre, era vara. A cumpărat deci cu jumătate din bani grâu, cu gând să-l vândă iarna, cu câștig mare. Iarna însă prețul grâului a scăzut la jumătate, față de prețul plătit vara. Neguțătorul s-a întristat foarte și a păstrat grâul pentru anul următor. Dar prețul lui scădea mereu.

— N-ai noroc cu grâul, vinde-l cum poți! L-a sfătuit un prieten, și el a răspuns:

— Destul am câștigat până acum, așa că îmi dă mâna să și pierd o dată! Dar, pe Alah, nu vând grâul fără câștig, chiar de-ar trebui să-l țin zece ani...

Și neguțătorul a pus să se zidească ușa hambarului, dar se vede că Alah a vrut să cadă ploaie mare, și apa s-a scurs de pe acoperiș în hambare, și grâul a putrezit, și neguțătorul a fost silit să mai plătească hamalilor cinci sute drahme, să-l scoată afară din cetate...

Dar neguțătorul nu s-a lăsat! A construit o corabie, a încărcat-o cu tot ce avea, și a întrebat neguțătorii cu ce marfă s-ar putea dobândi câștigurile cele mai mari, și unde s-ar putea vinde la cele mai bune prețuri. Neguțătorii au rostit numele unei țări depărtate, unde se putea câștiga mie-n sută, și el și-a îndreptat corabia într-acolo.

Deodată însă s-a iscat furtună, și corabia s-a scufundat. Neguțătorul abia a izbutit să se salveze, în apropierea unei cetăți, pe o scândură aruncată de vânt. Deși pierduse tot ce avusese, a mulțumit lui Alah că scăpase cu viață, și a intrat în cetate.

Acolo a spus unui moșneag toată nenorocirea de pe mare. Moșneagului i s-a făcut milă de el și a strigat să i se aducă

de-ale gurii. I-a spus:

— Rămâi la mine, fiule, să-mi conduci treburile, și-ți voi plăti cinci drahme pe zi...

— Alah să te răsplătească pentru asta! i-a răspuns nefericitul neguțator, și a rămas la moșneag, îngrijindu-se de toate muncile câmpului, și încet, încet, acesta i-a încredințat supravegherea tuturor treburilor.

După ce recolta a fost strânsă, treierată și vânturată, neguțatorul s-a gândit: „Nu cred că moșneagul îmi va da simbrie, și cel mai bine ar fi să-mi iau din aceste grâne ce-i al meu, și dacă mai târziu îmi va plăti, îi dau înapoi ce-am luat!” Și a luat și a ascuns grâul cât făcea simbria lui, iar restul l-a adus moșneagului acasă și i l-a măsurat în față.

— Ia-ți ce-i al tău! i-a spus moșneagul, cumpără-ți veșminte și tot ce ai nevoie, și chiar dacă vei rămâne la mine zece ani, vei avea mereu aceeași simbrie...

„N-a fost frumos din partea mea! s-a gândit neguțatorul. Fără voia stăpânului mi-am pus deoparte grâul”...

S-a hotărât să aducă și partea de grâu ascunsă, dar nu l-a mai găsit, și s-a întors la moșneag întristat foarte. Când acesta l-a întrebat de ce e trist, neguțatorul i-a răspuns astfel:

— Am crezut că n-o să-mi plătești simbria, și de aceea am ascuns grâul cât mi s-ar fi convenit. Văzând însă că mi-ai dat ce-i al meu, am vrut să aduc înapoi grâul dosit, dar nu l-am găsit. De bună seamă l-a furat cineva!

Moșneagul s-a mâniat foarte, auzind acestea, și i-a răspuns:

— Iată, prostule! Ți-aș fi plătit simbria, tu însă, neavând credință în cinstea mea, ți-ai însușit singur din avutul meu! Îți poruncesc deci să părăsești tot acum casa mea și ograda mea, altfel îți sfârm ciolanele!

Neguțatorul a ieșit plângând, și trecând prin fața unor pescuitori de perle, aceștia l-au întrebat de ce e atât de

abătut. El și-a spus toată istoria, de la început până la sfârșit, iar pescuitorii de perle, care-l cunoscuseră în anii lui buni. S-au îndurat de dânsul și i-au spus:

— Rămâi la noi, neguțătorule, căci ne vom scufunda în apă, pe norocul tău, și tot ce vom scoate vom împărți drept în două...

Și s-au scufundat în apă, și au scos zece scoici, fiecare având câte două perle mari.

— Pe Alah! Au strigat ei bucuroși. Steaua ta, neguțătorule, se ridică iar! Iată partea ta, zece perle! Două vinde-le, și cu banii căpătați fă negoț, iar celelalte opt păstrează-le pentru zile negre...

Neguțătorul a luat perlele, și pe opt le-a cusut în tivul veșmântului, iar celelalte două și le-a băgat în gură. Un hoț l-a văzut însă și a dat de știre soților săi întru hoțit, și l-au atacat, și i-au luat veșmântul. Neguțătorul s-a mângâiat însă cu cele două perle rămase.

S-a dus deci în cetate, și a scos cele două perle, și le-a dat misitului să le vândă. Tot atunci însă s-au furat de la un giuvaergiu zece perle la fel. Și văzând cele două perle în mâna misitului, păgubașul l-a întrebat ale cui sunt.

— Sunt ale acestui om! a răspuns misitul, arătând spre neguțător.

— Unde sunt celelalte opt?

Crezând că giuvaergiul îl întreabă de perlele cusute în tivul veșmântului, neguțătorul a răspuns că-i fuseseră furate, cu veșmânt cu tot...

Giuvaergiul nu se mai îndoia că el îi furase cele zece perle. L-a apucat de guler și l-a dus la emirul cu paza.

— Iată hoțul! a strigat giuvaergiul. El mi-a furat cele zece perle! Două le-am găsit la dânsul, și a spus singur că celelalte opt i-au fost furate...

Emirul a poruncit ca neguțătorul să fie bătut și închis.

Și a trecut un an. Unul dintre pescuitorii de perle a fost

închis, din porunca emirului, și el, în aceeași temniță cu neguțătorul. Și cunoscându-l, neguțătorul i-a povestit ce nenoroc i-au adus perlele. Când pescuitorul a ieșit din închisoare, a povestit istoria neguțătorului, pe ici, pe colo, și aflând și sultanul, s-a milostivit de dânsul și a poruncit să i se dea drumul și să i se dea locuință lângă seraiul său, și i-a mai dat și niște bani pe deasupra.

Neguțătorul a uitat repede necazurile.

Într-o zi s-a dus la o fereastră a seraiului, astupată cu pământ și pietre. Dând la o parte pământul și pietrele, să vadă ce se află înăuntru, a văzut că nimerise chiar încăperea unde stătea sultanul și-și număra banii!

Văzând aceasta, neguțătorul s-a tras înapoi, speriat, a adus pământ proaspăt, să zidească fereastra la loc, dar sultanul, punând mâna pe dânsul, i-a spus:

— Iată care ți-i răsplata pentru binefacerile mele! De ce mă pândești când îmi număr banii?

Apoi, sultanul a poruncit să i se scoată ochii...

— Așa și eu, preamărite sultane! a reluat osânditul, după o clipă. Mi se întâmplă și mie ca și acestui neguțător! Un timp mi-a mers totul din plin. Acum însă, toate îmi merg anapoda...

Auzindu-i povestirea, sultanul s-a potolit și a poruncit să fie dus înapoi în temniță. A spus vizirilor:

— Ziua e pe sfârșite, viziri, să așteptăm până mâine...

A doua zi dimineața, al doilea vizir, pe nume Bahrin, s-a ridicat în adunarea divanului și a prins a striga împotriva osânditului, și sultanul a poruncit să fie adus numaidecât!

— Vai ție! a răcnit sultanul către osândit. Îți voi da moartea cea mai rea, căci grozavă îți este fapta! Să rămâi pildă neatinsă pentru veacuri...

— O, stăpâne! a strigat osânditul. Nu te grăbi, căci o cumpănire temeinică e cel mai bun scut al unei bune cârmuirii! Cine nu adâncește urmările faptelor, pățește ce a

pătit cândva un neguțător, iar cine prevede totul, devine fericit ca fiul acelu neguțător...

Ținând sultanul să asculte istoria, feciorul a început astfel...

SPRE NEMULȚUMIREA VIZIRILOR, FECIORUL E ÎNGĂDUIT SĂ-ȘI SPUNA ISTORIA A DOUA – ȘI O ASCULTĂM ȘI NOI!

O, sultane, și voi, crunților mei vrăjmași! Cândva, un neguțător bogat foarte trebuia să facă o călătorie, în timp ce soața lui era gata să nască. Deci, după ce a încredințat-o că trebuia să plece numaidecât și i-a făgăduit că se va întoarce repede, neguțătorul și-a luat rămas bun și s-a dus.

Și călătorind, a ajuns la cetatea unui sultan care căuta un vizir bun și înțelept. Și găsind sultanul că tocmai neguțătorul era omul căutat, l-a numit vizir mare și i-a făcut mult bine.

După câțva timp, cerând neguțătorul învoire să se întoarcă acasă, sultanul nu i-a îngăduit. Și cerând numai îngăduința să se ducă să-și vadă familia, a căpătat îngăduința aceasta, dându-i-se și o pungă cu o mie dinari. Neguțătorul s-a urcat repede pe corabie și a pornit spre patrie.

Dar chiar în ziua când pornea el spre soață, soața pornea spre dânsul, cu doi băieți gemeni, născuți îndată după plecarea lui. Se suise pe o corabie și ea, pentru că între timp aflase unde i se afla bărbatul. Când corabia cu ea și cu copiii se apropia de o insulă, cealaltă corabie cu bărbatul se apropia de aceeași insulă, venind din partea opusă.

Deodată, femeia le-a spus copiilor:

— Iată, băieți: corabia asta vine din țara unde locuiește tatăl vostru! Duceți-vă pe țărm și întrebați de el...

Copiii s-au dus, și făcând multă gălăgie, chiar pe locul

unde ancorase corabia cu tatăl lor, și cum el tocmai adormise și sărise din somn speriat, s-a ridicat să strige la ei să tacă. Și tocmai când s-a sculat, punga cu bani i-a căzut printre sacii cu mărfuri, și oricât a căutat-o n-a mai găsit-o, și își izbea obrajii cu palmele, și deodată a apucat copiii de gât și a strigat:

— Numai voi mi-ați furat punga cu bani! V-ați jucat pe aici, anume ca să mă jefuiți! Și apucând un toiag, neguțătorul a prins să-și bată copiii, și ei plângeau, și corăbierii se adunaseră în jurul lor și spuneau:

— Toți copiii de pe insula asta sunt hoți...

Grozav în mânia lui, neguțătorul s-a jurat că dacă băieții nu-i dau banii înapoi, îi azvârle în mare...

Și într-adevăr, după ce s-a jurat, a și apucat copiii. I-a legat de-un snop de trestie de zahăr. I-a aruncat în mare...

Iar în vremea asta, femeia lui văzând că nu se mai întorc copiii s-a dus la corabie să-i caute, și negăsindu-i, a început să întrebe de ei, arătând vârsta și înfățișarea lor. Corăbierii și-au dat seama repede că femeia era mama copiilor, și i-au povestit ce li s-a întâmplat.

— Păcat de frumusețea voastră, o, copiii mei! a plâns ea. Unde e ochiul tatălui vostru să vă fi văzut?

— Dar a cui soață ești? a întrebat-o un corăbier.

— A unui neguțător către care tocmai călătoream, și iată ce nenorocire m-a lovit!

Auzind acestea, neguțătorul a recunoscut-o și a îmbrățișat-o, și sfâșiindu-și veșmintele și izbindu-și obrajii, a strigat:

— Pe Alah! Mi-am omorât copiii cu mâna mea! Asta e pedeapsa dată de ceruri celui ce grăbindu-se nu se gândește la urmări... Pe Alah, n-am niciun gust să mai trăiesc, până nu știu ce s-a întâmplat cu copiii mei...

Și i-a căutat pe mare, dar nu i-a găsit, căci un vânt puternic îi mânase tocmai la celălalt țărm.

Între timp, un băiat fusese salvat chiar de niște prieteni ai sultanului unde slujise neguțatorul. Și fiind adus în fața sultanului, i-a plăcut așa de mult copilul, încât l-a luat la sine ca pe copilul lui, spunând tuturor că din dragoste profundă îl ținuse până atunci ascuns. Toată lumea era bucuroasă, și sultanul l-a numit urmaș și moștenitor.

După câțiva ani, sultanul a murit și băiatul i-a luat locul în jilț. Părinții lui scotociseră multă vreme insula, fără să găsească vreo urmă. După ce pierduseră orice speranță s-au statornicit pe insula aceea.

Într-o zi, în timp ce neguțatorul se îndrepta spre piață, a văzut un misit ținând de mână un băiat de vânzare. Neguțatorul s-a gândit să-l cumpere el, spre a se mângâia de pierderea fiilor, și dând prețul cerut, a luat băiatul și l-a dus acasă.

— Pe Alah! a strigat soața. Acesta e unul dintre fiii mei!

Și tatăl și mama s-au bucurat mult, și l-au întrebat de fratele lui.

— Ne-a despărțit marea, și nu știu ce i s-a întâmplat! a răspuns băiatul.

Câțiva ani după aceea, neguțatorul a poruncit să se încarce o corabie cu mărfuri prețioase, și l-a trimis cu ea pe fiul său chiar în cetatea de căpetenie, unde stăpânea fratele. Și auzind acesta că a sosit un neguțator străin cu mărfuri rare, a poruncit să fie chemat la el. Nu l-a recunoscut, însă s-a simțit grozav de atras spre dânsul...

— Aș vrea să rămâi la mine, i-a zis. Te voi ridica în ranguri și-ți voi da tot ce vrei...

Tânărul neguțator a rămas o vreme la fratele său, și când a văzut că acesta nu vrea să se mai despartă de el, a dat de știre părinților, rugându-i să vină și ei acolo.

Îndată după sosirea lor, sultanul s-a întors într-o zi acasă băut, și văzându-l tânărul neguțator beat, s-a gândit că ar trebui să-l păzească de vrăjmași, și s-a așezat de strajă, cu

iataganul, la ușă.

Un vizir, care de mult îl pizmuia pentru mărire, l-a văzut stând cu iataganul la ușă și l-a întrebat de ce stă așa.

— Vreau să-l păzesc pe sultan de vrăjmașii săi, căci mult bine mi-a făcut! a răspuns tânărul neguțător.

Dimineața, vizirul pizmaș a povestit soților întru dușmănie întâmplarea.

— Iată clipa prielnică să-l pierdem, au spus aceștia. E timpul ca sultanul să-și piardă încrederea în acest neguțător străin! E timpul...

Și s-au dus când la sultan și i-au spus cu plecăciune și spume la gură că vor să-i dea un sfat.

— O, sultane! strigau care mai de care. Tânărul neguțător de care te-ai lipit atât, și pe care l-ai ridicat deasupra aleșilor tăi cei mai înalți, a vrut ieri, sub ochii noștri, să se năpustească cu iataganul asupra ta!...

Sultanul s-a făcut alb și i-a întrebat dacă pot dovedi ce spun.

— Dovadă? au răs ei! Dovedim! Dacă vrei, pentru aflarea adevărului, prefă-te la noapte beat și culcă-te, și te vei încredința cu ochii tăi...

Apoi ticăloșii s-au dus la tânărul neguțător. I-au spus:

— Află că pentru fapta ta de ieri sultanul te-a lăudat foarte și te va răsplăti!

Și ascultând sultanul sfatul ticăloșilor, când l-a văzut pe neguțător noaptea următoare venind cu iataganul, s-a înspăimântat. A poruncit să fie prins. A strigat:

— Așa mă răsplătești pentru binele făcut, o, ticălosule? Te-am ridicat pe treapta măririi și puterii, și tu-mi vrei moartea...

— Când să-i tăiem capul? l-au întrebat vizirii.

— A omorî e ușor, dar și greu foarte! a răspuns sultanul. Ușor ucidem pe cel viu, dar mortului nu-i mai putem da viață! De aceea, până una alta, îl voi întemnița pe ucigaș,

până mă gândesc...

Acestea zicându-le, sultanul și-a văzut de ale sale, s-a dus la vânătoare și s-a întors, nemaigândindu-se la cel închis.

Însă dușmanii i s-au înfățișat iar, i-au spus că dacă nu-l pedepsește pe ucigaș, toți oamenii tineri vor râvni jilțul sultanilor. Acestea auzindu-le, sultanul a poruncit să fie chemați în fața lui învinuitul și gădele!

— Dacă-mi poruncești, sultane, îi retez capul! a spus gădele, ridicând paloșul.

— Oprește! a răspuns sultanul. Vreau să mă mai gândesc! De omorât îl pot omori oricând. Duceți-l înapoi în temniță...

Între timp, aflând tatăl tânărului neguțător de soarta lui, și alergând la sultan, i-a pus la picioare jalbă cu următorul cuprins:

*„Dacă te-nduri de el, Maria ta,
De tine Alah se va îndura!
Când ne pripim, păcate vin sodom...
Gândește: viața unui om
E-n mâna ta! Eu însumi m-am pripit,
Pe fiii mei în mare i-am zvârlit,
Și până azi trăiesc cu plânsu-n gât,
Căci în zadar i-am căutat atât!
...De-i vinovat, și eu socot că nu-i,
Omoară-mă pe mine-n locul lui...”*

Apoi, căzând la pământ, în fața sultanului, tatăl a început a plânge, și a istorisit de la început până la sfârșit istoria fiului pierdut, și auzindu-l, sultanul a răcnit atât de tare. Încât toți au înlemnit!

A coborât din jilț, l-a îmbrățișat pe jălbaș, cunoscând că era tatăl său și cunoscând că osânditul îi era frate...

Toți cei de față îi lăudau înțelepciunea și judecata sănătoasă. S-a întors spre tatăl său:

— Dacă nu te-ai fi pripit, atunci pe insulă, n-ai fi avut de suferit atâta durere și atâtea remușcări!

Sultanul a poruncit apoi să fie adusă maică-sa, și răsplata chibzuinței lui a fost o viață lungă și fericită...

— Ia aminte! a spus osânditul către sultan. Nu te grăbi nici tu, ca să nu te căiești, căci nimic nu-i mai grozav ca urmările faptelor necugetate...

Auzind acestea, sultanul a poruncit străjilor să-l ducă înapoi în temniță, hotărât să mai chibzuiască.

A treia zi, al treilea vizir a cuvântat astfel:

— Mărite stăpâne, nu mai amâna pedeapsa acestui om! Poruncește să fie omorât numaidecât, ca să nu se mai vorbească despre el!

Cuvântul vizirului a iscat iar mânia sultanului. A poruncit să fie adus vinovatul. A fost adus în lanțuri.

— M-ai făcut de răs, de aceea îți voi lua viața... a strigat sultanul.

— Nu uita, stăpâne! a răspuns osânditul. Să chibzuiesti mult în toate faptele tale... Numai așa îți vei atinge țelurile, căci Alah duce omul la fericire numai pe calea răbdării și chibzuinței!... Numai prin răbdare Abu-Saber s-a ridicat din groapă în jilț de sultan...

— Ce fel de istorie mai e și asta? s-a mirat sultanul, și osânditul a început...

ISTORIA LUI ABU-SABER SAU CE POATE CÂȘTIGA OMUL PRIN CHIBZUINȚĂ...

Trăia cândva, într-o cetate mică, un om, stăpân peste cirezi de vite și turme. Îl chema Abu-Saber. Avea soață frumoasă și doi copii.

Într-o zi, după ce un leu i-a sfâșiat niște vite, soața a spus:

— Vezi, omule, leul acesta ne-a sfâșiat vitele cele mai bune. Urmărește-l cu oamenii tăi și omoară-l, ca să avem liniște...

— Să mai chibzuim, femeie, a răspuns omul. Chibzuință aduce roade bune. Acest leu e ființă vătămătoare, și Alah o va nimici. Orice răufăcător își pricinuieste pieirea singur...

Într-o zi, sultanul acelei țări s-a dus cu un alai mare la vânătoare, a întâlnit leul și l-a omorât. Auzind aceasta, Abu-Saber a grăit soaței:

— Nu ți-am spus eu că răufăcătorul piere de la sine? Dacă aș fi încercat să-l omor eu, poate că n-aș fi reușit. Acum, iată răsplata chibzuinței mele...

Nu mult după aceea, când în cetate a fost ucis un om, sultanul a poruncit ca întreaga cetate să fie prădată, și așa și Abu-Saber a pierdut atunci cea mai mare parte din avere.

— Oamenii sultanului te știu ca om cinstit, a spus soața. Scrie-i sultanului, și-ți va înapoia averea...

— Femeie! a răspuns el. Nu ți-am spus eu oare că cel ce săvârșește o nedreptate va fi pedepsit? Sultanul a săvârșit o samavolnicie și a răpit averea unor oameni nevinovați, și vei vedea că-și va pierde averea și el...

Auzind aceste cuvinte un vecin, care de mult îl pizmuia, l-a pârât la sultan, și acesta a poruncit să i se ia tot ce-i mai rămăsese și să fie izgonit din cetate împreună cu soața.

Și când, în fuga lor, au ajuns într-un pustiu, soața a spus:

— Toate acestea le pătimim din pricina slăbiciunii și încetinelii tale...

— Ai răbdare! i-a răspuns Abu-Saber. Căci și asta va da rod bun!

Și făcând câțiva pași prin pustiu, iată că s-au arătat niște tâlhari, și i-au dezbrăcat de veșminte, și le-au luat tot ce mai aveau, și le-au răpit până și copiii.

— Iată, bărbate Abu-Saber! a spus femeia plângând. Lasă o dată nepăsarea ta! Să fugim după tâlhari, și poate se vor

înduioșă și ne vor da înapoi copiii...

— Ai răbdare! a răspuns Abu-Saber. Cine face rău, rău găsește! De aceea ai răbdare, căci răbdarea ne va duce la un sfârșit bun...

Și au mers până au ajuns într-o cetate din tărâmul Kirmanei. S-au oprit pe malul unui fluviu, și Abu-Saber a spus soaței:

— Tu rămâi aici, căci eu mă duc în cetate, să închiriez o locuință...

Și iată că după ce s-a îndepărtat el, a venit un călăreț, să-și adape calul la fluviu, și văzând-o pe soața lui Abu-Saber, i-a plăcut atât, încât i-a spus:

— Vino, frumoaso! Vreau să mă însor cu tine și să te fac fericită!

— Alah te aibă în pază! a răspuns ea. Sunt măritată...

— Dacă nu mă urmezi, teucid! a spus călărețul, și auzind acestea, ea a scris cu degetul în nisip: „O, Abu-Sabere! Ai avut mereu răbdare, până ți-ai pierdut averea și copiii, și acum și soața, mai scumpă ca lumina ochilor! De azi înainte vei trăi numai în întristare și vei vedea unde te-a dus răbdarea ta...”

Călărețul a așezat-o apoi la spatele lui în șa și a dat vânt calului.

Când Abu-Saber s-a întors, ea era departe, și citind cele scrise în nisip, a plâns un timp, apoi și-a spus: „O, Abu-Sabere! Și acum trebuie să ai răbdare și chibzuință, căci se află nenorociri mai mari decât ale tale”...

Și s-a dus în drumul lui, trist, și a mers până a fost oprit de niște meșteri veniți să lucreze la seraiul sultanului.

— Trebuie să lucrezi și tu cu noi! i-au spus aceștia. Altfel vei fi întemnițat pe viață...

Abu-Saber a lucrat o lună, ca salahor, și primea zilnic o pâine.

Într-o zi însă, un salahor a căzut de pe o scară și și-a frânt

un picior. Abu-Saber l-a auzit plângând și i-a spus:

— Ai răbdare și nu țipa, și cu atât mai mult îți vei găsi liniștea! Nu-ți pierde cumpătul, căci numai astfel vei putea să te ridici din groapa cea mai adâncă în jilț de sultan...

Și cum sultanul sta la fereastră, și auzind aceste cuvinte, s-a mâniat pe Abu-Saber foarte și a poruncit să fie aruncat într-o groapă adâncă, aflată lângă serai.

— Nebunule! a strigat sultanul. Vreau să văd cum te urci din groapa aceasta în jilțul meu...

Și sultanul venea în fiecare zi, în fața groapei, și spunea cuvintele acestea.

Abu-Saber tăcea și-și răbda nenorocirea. Însă în groapa aceea fusese închis și un frate al sultanului, mort acolo de mult, dar pe care oamenii îl socoteau încă în viață. Părtașii celui mort erau nemulțumiți și gata de răscoală. Sultanul era socotit de toți ca un tiran crud, și cu prilejul unei răzvrățiri a poporului, a fost ucis. Fiind luat drept fratele sultanului, Abu-Saber a fost scos din groapă, și nimeni nu și-a dat seama de greșeală. Astfel, Abu-Saber a fost ridicat sultan!

„Iată răsplata răbdării și înțelepciunii mele!” și-a spus, și s-a așezat în jilț, după ce și-a pus veșminte de sultan, și a domnit cu multă înțelepciune și dreptate, astfel că era îndrăgit de toți oamenii! De asemenea și oastea lui era din ce în ce mai puternică. Îndată după aceea, sultanul care odinioară îl jefuise a fost atacat de vrăjmașii săi, răsturnat de la mărire și izgonit. A venit la Abu-Saber, pe care nu l-a mai recunoscut. I-a lăudat purtarea față de supuși și l-a rugat să-i dea ocrotire și ajutor. Însă gândea Abu-Saber în sine: „Iată răsplata bunei chibzuințe! Acum, Alah l-a dat în mâinile mele!” A dat poruncă să fie jefuit de tot ce avea, lăsându-i doar veșmintele, și să fie izgonit din țară... Oamenii lui Abu-Saber se minunau, și gândeau de ce oare se purta așa, când un sultan străin îl roagă să-l ocrotească!

Și a auzit Abu-Saber, după un timp, că în țară se află niște

tâlhari. A poruncit să fie urmăriți, și după ce au fost. Prinși și aduși în fața lui, și-a dat seama că erau cei ce-l jefuiseră și-i răpiseră copiii. I-a întrebat:

— Unde sunt cei doi copii răpiți de voi, odinioară, în pustiu?

— Îi avem cu noi, și ți-i vom da ca robi, ție, stăpânul nostru... Îți vom da, de asemenea, toți banii strânși și ne vom lăsa de tâlhărit, și vrem să slujim ca soldați în oastea ta...

Însă Abu-Saber nu le-a dat ascultare. Le-a luat banii și copiii și a poruncit ca tâlharii să fie uciși.

— Acesta e și mai crud decât fratele său! spuneau oștenii de pază. Tâlharii îi aduc doi copii și vor să se pocăiască, și el poruncește să fie omorâți și jefuiți. Asta e mare samavolnicie...

După un timp, a venit în fața lui un călăreț cu soața, învinovățind-o de nesupunere. Abu-Saber a recunoscut-o, și a luat-o la sine, și a poruncit uciderea călărețului. Auzind însă că oștenii îl socotesc tiran, Abu-Saber a adunat soborul și a spus vizirilor săi și lumii adunate:

— Pe Alah cel preaînalt! Nu sunt decât un om aruncat în groapa în care fusese închis și fratele sultanului. Însă Alah mi-a dăruit jilțul, ca răsplată pentru buna mea chibzuință... Sultanul care mi-a cerut ocrotire, și pe care am poruncit să fie jefuit, mi-a luat mai de mult toată averea și m-a izgonit pe nedrept din țară. De aceea i-am plătit cu aceeași monedă. N-am ascultat cuvântul tâlharilor care vorbeau despre pocăință, pentru că m-au dezbrăcat la drum, luându-mi veșmintele și amândoi copiii pe care voi îi socotiți robii mei. Și hoților le-am dat o pedeapsă dreaptă. În sfârșit, l-am ucis pe călăreț, pentru că femeia adusă de el, ca vinovată, este soața mea răpită de el, și pe care acum Alah mi-a dat-o înapoi! Iată că eu am judecat totdeauna drept, iar voi, judecând după fața lucrurilor, mă socotiți tiran...

Auzindu-l grăind astfel, toți ascultătorii s-au minunat

foarte. S-au aruncat la picioarele lui și l-au iubit și mai mult și i-au cerut iertare!

Abu-Saber s-a dus apoi la soață și la copii și i-a întrebat:

— Vedeți rodul chibzuinței? Iată ce dulce este, în timp ce fructul nesocotinței e atât de amar...

— De aceea, o, sultane, a încheiat osânditul legat în lanțuri, mai ai și tu răbdare! Răbdarea e virtutea oamenilor nobili, și stă bine îndeosebi sultanilor...

La aceste cuvinte, mânia sultanului s-a potolit. A poruncit să fie dus înapoi, în temniță, și a trimis vizirii să se preumbe.

În ziua a patra s-a închinat în fața sultanului Sușad, al patrulea vizir:

— Nu te lăsa amăgit, stăpâne, de vorbele acestui fecior, căci nu spune adevărul! Cât trăiește el, oamenii vor vorbi rău de tine... Ucide-l, o, sultane, și nu șovăi...

— Pe Alah, ai dreptate! a răspuns sultanul. Voi porunci să fie omorât sub ochii mei!

Osânditul a fost adus iar.

— Vai ție! a strigat sultanul. Crezi oare că poți adormi inima mea, prin poveștile tale, și că poți câștiga timp prin vorbe? Azi vei fi omorât, căci vreau să scap o dată de tine!

— Mărite stăpâne! a răspuns feciorul. Graba stă bine numai proștilor! Oamenii vrednici au răbdare. Dacă mă vei omori, te vei căi, și dacă mai târziu ai vrea să mă învii ia loc, n-ai să mă mai poți învia! Cine se grăbește pățește ca Bahsad!

— Dar cine a fost și ce a pățit Bahsad? l-a întrebat sultanul.

— Ascultă bine! a răspuns feciorul.

CU TOATE CĂ PÂRĂTORII ASUDĂ DE CIUDĂ, ÎNVINUITUL ESTE LĂSAT SĂ SPUNĂ ALTĂ ISTORIE... CINE A FOST

BAHSAD ȘI CE I S-A ÎNTÂMPLAT; SE DOVEDEȘTE CĂ UNEORI „GRABA STRICA TREABA”...

— Mărite stăpâne! Trăia în timpuri străvechi un sultan și avea un fecior fără seamăn de frumos în tot veacul acela bătrân și demult amurgit. Îl chema Bahsad și-i plăceau învățații și neguțătorii.

Într-o zi, pe când se afla între niște prieteni, a auzit pe cineva laudându-l că într-adevăr este cel mai frumos om al timpului, dar altul a răspuns că frumos o fi, dar că fata cutărui sultan îl întrece... Auzind Bahsad una ca asta, aproape că și-a pierdut mințile, și inima a început să-i bată puternic. L-a chemat pe străin la sine și l-a rugat să-i spună numele fetei a cărei frumusețe o socotea mai presus. După ce străinul i-a spus numele fetei, Bahsad s-a făcut alb, și nu mai găsea loc în inima lui decât pentru ea.

Aflând tatăl său despre asta, l-a întrebat:

— O, Bahsade! Dacă într-adevăr o iubești pe fata aceea, ai răbdare, căci dacă o vei cere-o de soață, îți va fi numaidecât dată...

— N-am răbdare! a răspuns Bahsad, iar sultanul a trimis soli repezi la tatăl frumoasei, s-o și ceară de soață pentru fiul său. Tatăl ei a cerut însă dar de nuntă o sută mii dinari, și numărându-și toți banii din vistierie, sultanul a văzut că-i mai lipsește ceva până la o sută, și a spus fiului:

— Așteaptă până strâng ce-mi lipsește, apoi voi trimite banii socrului tău și-ți voi aduce iubita...

— Nu vreau să mai aștept! a strigat Bahsad, apucat de furie, și luând un iatagan și o sulită, a sărit pe cal și s-a făcut tâlhar de drumul mare.

Într-o zi, atacând o caravană puternică, a fost prins și pus în lanțuri. Și văzându-l sultanul acelei țări atât de frumos, s-a mirat foarte!

— Nu arăți a tâlhar! i-a spus sultanul. Mărturisește adevărul! Cine ești?

Însă lui Bahsad i-a fost rușine să mărturisească adevărul, și mai repede era gata să moară.

— Să nu ne grăbim în privința acestui om! a spus sultanul. După nechibzuință vine de cele mai multe ori căința! Să ne mulțumim deocamdată să-l ținem în temniță...

Între timp însă, tatăl lui Bahsad, văzând că fiul său lipsește și nimeni nu știe unde se află, a trimis în toate părțile alergători, să-l caute. Și au întrebat și la sultanul acela.

— Lăudat fie Domnul că nu m-am grăbit! a strigat sultanul.

A poruncit să fie adus numaidecât Bahsad. L-a întrebat:

— De ce, fiule, ai vrut să te arunci în prăpastie?

— De rușine!

— Dacă ești așa de rușinos, nu trebuia să fii nechibzuit! N-ai știut că uneori după grabă vine căința? Și eu m-aș fi căit azi, dacă m-aș fi grăbit să-ți tai capul...

Și dându-i un veșmânt scump, sultanul i-a făgăduit și banii ce-i lipseau pentru darul de nuntă, și a trimis îndată alergători la tatăl lui, să-i dea știre că fiul se află sănătos. Apoi a încercat să-l convingă pe Bahsad să se întoarcă acasă, dar el a spus:

— O, sultane! Desăvârșește-ți binefacerea și trimite-mă la mireasa mea, căci prea mult va trece până se vor pune toate lucrurile la cale...

Sultanul s-a minunat de lipsa lui de chibzuință:

— Mă tem, fiule, că graba mai degrabă te va îndepărta de țintă...

Cu toate astea i-a dat un hrisov către tatăl fetei.

Când Bahsad a ajuns la tatăl ei și i-a dat hrisovul, acesta s-a bucurat nespus. A poruncit să se grăbească pregătirile de nuntă.

Însă în ziua nunții, Bahsad era așa de nerăbdător să vadă cum arată mireasa gătită, încât s-a dus să se uite la ea printr-o gaură din perete. Și văzând soacra acest lucru, a dat poruncă unui slujitor să-i aducă două țepușe de fier, și când Bahsad s-a apropiat iar de perete, să se uite, i-a scos ochii cu țepușele! Bahsad a dat un strigăt amarnic. A leșinat și toată bucuria i s-a schimbat în întristare.

*
* *

— Vezi dar, sultane? a spus osânditul ferecat în lanțuri. Vezi acum unde duce graba nechibzuită? Nerăbdarea lui Bahsad și lipsa de judecată au avut drept urmare căința îndelungată. Și soacra s-a căit pentru fapta ei nesocotită, dar era prea târziu. De aceea, o, sultane, nu te grăbi să mă omori!

Auzind acestea, sultanul s-a potolit și a poruncit punerea osânditului înapoi în temniță.

În ziua a cincea, s-a înfățișat însă al cincilea vizir, pre nume Giabir, și s-a înclinat până la pământ:

— O, sultane! Cinstea ta cere ca oricine se uită peste gardul tău să-i fie scoși ochii numaidecât! Spală această rușine, dând acestui ticălos moartea! Te sfătuim să faci acestea, din zel pentru întărirea stăpânirii tale, și din dragoste pentru tine! Acestui om nu i se cuvine să mai trăiască niciun ceas...

Aceste cuvinte au ațâțat iar mânia sultanului, și a poruncit să fie adus osânditul!

— Vai ție! a strigat. Prea mult ți-am lăsat viața! Acum te voi omori, căci atât timp cât trăiești, nu mai avem liniște!

— O, sultane! a răspuns osânditul. Jur pe Alah că sunt nevinovat, și de aceea vreau să trăiesc, căci numai nevinovatul poate sta cu capul sus, oricât de grea ar fi

pedeapsa... Cel vinovat însă, chiar dacă trăiește mult, are până la urmă sfârșit trist, după cum ne învață istoria șahului Dadbin și a vizirului său...

— Dar ce istorie o mai fi și asta? s-a mirat sultanul.

ISTORIA ȘAHULUI DADBIN. CUNOAȘTEM O FEMEIE VREDNICĂ, NUMITĂ ARVA; ȘI UN VIZIR TICĂLOS, NUMIT CARDAN... APOI ÎL CUNOAȘTEM ȘI PE VESTITUL ȘAH COSRU, POMENIT ÎN CÂNTECELE EROICE PERSANE...

— Prea-mărite stăpâne! Află că trăia odată în pământul Tabaristan un șah numit Dadbin. Avea doi viziri, unul pre nume Surhan, celălalt Cardan. Primul avea o fată pre nume Arva, cea mai frumoasă și mai cinstită fată a timpului.

Auzind șah Dadbin atâtea cuvinte bune despre ea, l-a chemat pe vizirul Surhan la sine și i-a spus că vrea să ia fata de soață!

— O, Dadbine – a cuvântat vizirul. Îngăduie întâi s-o întreb pe Arva, și dacă vrea ea, eu nu am nimic împotrivă...

— Grăbește-te! L-a sfătuit șah Dadbin.

Vizirul s-a dus la fiica sa. I-a spus:

— Află, Arva, că șahul ți-a cerut mâna! Vrei să te măriți cu el?

— O, tatăl meu! a răspuns ea. De măritat nu vreau să mă mărit. Dar dacă totuși vei vrea cândva să-mi dai un soț, să-mi dai unul care să nu mă privească de sus în jos, ca pe-o roabă!

Vizirul s-a întors la șah, cu răspunsul fetei.

— De nu mi-o dai de bună voie, o iau cu sila! a răspuns șah Dadbin, și vizirul s-a întors la Arva, să-i spună, dar ea n-a vrut să audă!

Și trecând câțva timp, șah Dadbin se pregătea să ia fata cu

silă, și auzind tatăl ei, a fugit din cetate împreună cu ea.

Aflând aceasta, șahul a trimis oști să-i prindă, și el însuși venea în fruntea oștilor.

L-a prins pe vizir. L-a omorât, despicându-i capul cu un ciocan. A luat-o pe Arva cu silă și a dus-o în seraiul său. S-a însurat cu ea. Arva a răbdat nenorocirea cu supunere.

După un timp, vrând să facă o călătorie, Dadbin șah l-a chemat pe vizirul Cardan și i-a poruncit:

— Vai ție, Cardane! Ți-o încredințez pe soața mea, fata vizirului Surhan! Bagă bine de seamă, să nu i se întâmple ceva! Păzește-o ca pe ochii tăi, căci afară de ea nu am pe lume nimic de preț...

Cardan se simțea măgulit foarte de această încredere a șahului, și i-a făgăduit credință.

Cum s-a dus șahul în drumul lui, vizirul s-a gândit că ar trebui s-o vadă și el pe Arva. S-a ascuns deci într-un loc de unde putea s-o vadă fără a fi văzut. Pierzându-și stăpânirea de sine, s-a repezit la ea, s-o sărute. Arva i-a spus:

— Sunt un bun încredințat ție! Nu păta încrederea lui Dadbin! Altfel te voi rușina în fața tuturor oamenilor...

Vizirul se căia acum că s-a încumetat, și se temea. De aceea a hotărât s-o nimicească pe Arva prin viclenie.

Cum s-a întors șahul din călătorie și l-a întrebat ce s-a întâmplat în lipsa lui, ticălosul a grăit astfel:

— Toate-s bune, Dadbine, numai că am descoperit un lucru urât, și aș vrea să nu ți-l spun, dar temându-mă să nu mi-o ia altul înainte, să par în fața ta lipsit de credință, îți voi spune totuși ce-am aflat...

— Vorbește! i-a poruncit Dadbin. Tu ești sfetnicul meu cel mai credincios! Am deplină credință în tot ce-mi vei spune!

— O, Dadbine! a început ticălosul. Femeia pe care o iubești din toată inima ta, ea care se roagă și postește, e o fățarnică și o mincinoasă...

— Ce s-a întâmplat? l-a întrebat șahul, cuprins de spaimă.

— Află, o, Dadbine, că îndată după plecarea ta, a venit la mine cineva și mi-a spus să-l urmez, că are să-mi arate ceva, și urmându-l, am ajuns la ușa iatacului Arvei! Am văzut-o stând lângă robul tatălui ei și sărutându-se cu dânsul. Aceasta este, o, Dadbine, ceea ce am avut de spus...

— Du-te în încâperea șahiței și omoar-o tot acum! a poruncit șahul unui oștean.

— O, șah Dadbin! a răspuns oșteanul. Alah să-ți dea viață lungă, dar n-o lăsa pe soața ta să moară așa! Mai bine poruncește să fie suită pe o cămilă, și un slujitor s-o ducă într-un îndepărtat pustiu. Dacă-i vinovată într-adevăr, Alah o va nimici! Dacă însă e nevinovată, Alah o va scăpa, și tu nu vei fi păcătuit ucigând-o. Gândește-te că această femeie ți-a fost atât de scumpă și că din pricina dragostei i-ai omorât tatăl...

Dadbin șah a găsit bun cuvântul și a poruncit unui rob s-o ducă pe șahiță într-un pustiu îndepărtat și s-o lase în voia sortii, fără mâncare și apă.

Robul a îndeplinit porunca și a lăsat-o pe sărmana Arva departe, în pustiu, fără mâncare și fără apă. Cum s-a văzut părăsită, ea s-a urcat pe o colină, a așezat câteva pietre ca altar și a prins a se ruga.

În vremea asta, un păstor al șahului Cosru, pierzând niște cămile și tot căutându-le, ajunsese adânc în pustiu, până acolo unde Arva se ruga lui Alah. Și a așteptat păstorul până a sfârșit ea rugăciunea. S-a apropiat apoi, i s-a închinat și a întrebat-o:

— Cine ești?

— O roabă a lui Alah, a răspuns Arva.

— Și ce cauți în acest loc îndepărtat?

— Mă rog! a răspuns ea, și păstorul a găsit-o atât de frumoasă, încât nu s-a putut stăpâni. I-a spus:

— Ascultă, femeie, nu vrei să te măriți cu mine? Te voi ține în dragoste și gingășie și te voi ajuta mereu în rugăciunile

tale...

— Nu vreau să mă mărit! i-a răspuns ea. Vreau să trăiesc singură, însă, dacă vrei să mă ajuți făcându-mi un bine, du-mă într-un loc unde se găsește apă...

Păstorul a dus-o la un pârâu, apoi și-a văzut de drum, dar n-a făcut nici câțiva pași și și-a găsit cămilele pierdute.

Întorcându-se păstorul în cetate, la șah Cosru, acesta l-a întrebat de cămile, și el i-a povestit atât despre femeia întâlnită în pustiu, și de frumusețea ei, încât i-a căzut șahului Cosru la inimă, și însoțit de câțiva călăreți, a purces în pustiu s-o caute.

Cum a ajuns la ea, șah Cosru a găsit-o atât de fermecătoare, încât s-a apropiat și i-a spus:

— Sunt marele șah Cosru! Mă vrei de bărbat?

— Trăiesc aici, în acest pustiu, departe de oameni! i-a răspuns Arva. Ce vrei de la mine?

— Trebuie să mă însor cu tine, și dacă nu mă urmezi de bună voie, voi rămâne aici...

Și Cosru a poruncit să se facă două corturi: unul pentru ea și altul pentru el. Văzând aceasta, Arva s-a gândit că acel om era șah și nu avea dreptul să-l despartă de supuși și de oștile sale. De aceea a poruncit unui străjer să-i spună lui Cosru că ar fi mai bine să se întoarcă în cetate.

Când străjerul a spus lui Cosru acestea, el i-a trimis vorbă că nu mai are nicio bucurie de măririle lumii și că vrea să rămână în pustiu...

Încredințată până la urmă de gândurile lui bune, Arva s-a măritat cu el, însă cerându-i ca șahul Dadbin și vizirul să i se înfățișeze numaidecât!

Apoi, la întrebările stăruitoare ale lui Cosru, ea și-a povestit istoria de la început până la sfârșit, și dragostea lui pentru dânsa a crescut, încuviințându-i tot ce a cerut.

Astfel, a poruncit ca Arva să fie dusă în seraiul său, și a chemat cadiul și martorii. Îndată după aceea, a trimis o oaste

numeroasă, să-l aducă pe șah Dadbin și pe vizirul său Cardan! Și îndată ce Dadbin și Cardan au fost aduși, Cosru a poruncit să se facă pentru Arva un cort acoperit cu o perdea. Apoi, când Dadbin și vizirul s-au așezat lângă Cosru, Arva a dat perdeaua la o parte și a strigat:

— Ridică-te, Cardane, că nu ești vrednic să stai în apropierea unui om ca puternicul șah Cosru...

Când vizirul Cardan a auzit acestea, a prins a tremura, și s-a ridicat plin de spaimă.

Arva a grăit mai departe:

— Te rog, acum, Cardane, în numele celui ce te-a adus aici, spune adevărul: ce te-a îndemnat să mă grăiești da rău și să mă desparți de casa și de soțul meu? Bagă de seamă, Cardane, căci aici minciunile nu-ți mai ajută la nimic!

Cunoscând-o repede după glas, vizirul a înțeles că numai adevărul i-ar mai putea fi de folos. Și-a plecat capul și a răspuns plângând:

— Nu se află faptă fără răsplată! Pe Alah, am păcătuit!

Auzind acestea, șah Dadbin a prins a-și zgâria fața. S-a întors spre Cardan:

— Alah să-ți ia viața, că m-ai despărțit pe nedrept de soața mea!

— Alah te va nimici! a intrat în vorbă Cosru. Ți s-a cuvenit pedeapsa asta, pentru că te-ai grăbit. Dacă ai fi chibzuit și i-ai fi cercetat vina, ți-ar fi fost ușor să deosebești minciuna de adevăr. E drept că acest vizir ți-a vrut pieirea, dar unde erau mintea și chibzuința ta?

Apoi, Cosru a întrebat-o pe Arva ce pedeapsă li se cuvine.

— Judecă după cuvântul proorocului! a răspuns Arva. Ucigașul să fie ucis la rându-i, iar cel ce face rău să fie răsplătit cu răul...

Și Cosru a poruncit ca șahul Dadbin să fie Ucis cu un ciocan.

— Așa cum l-ai ucis și tu pe tatăl meu! a strigat Arva.

Iar vizirul Cardan a fost suit pe o cămilă și dus în pustiu, unde fusese dusă și părăsită Arva odinioară.

— Dacă ești vinovat, i-a spus ea, vei pieri de foame și de sete în pustiu. Dacă însă ești nevinovat, vei fi salvat cum am fost salvată eu...

Slujitorului care-l sfătuisese pe Dadbin să n-o ucidă, ci să fie dusă în pustiu, i-a dăruit un veșmânt scump și i-a grăit astfel:

— Unui om ca tine i se cuvine să trăiască în apropierea șahilor, bucurându-se de mare vază, căci ai grăit bine și drept...

Și nu și-a sfârșit ea bine cuvântul, căci șahul Cosru l-a și numit pe acel slujitor căpetenie a unei cetăți mari...

*
* *

— Vezi, așadar, puternice stăpâne! Și-a sfârșit cuvântul osânditul. Cine face bine, bine găsește. Nevinovatul nu are a se teme de un sfârșit rău, iar eu nevinovat sunt. De aceea, nădăjduiesc că Alah îți va arăta adevărul și-mi va da izbândă împotriva vrăjmașilor și bârfitorilor!

La aceste cuvinte, mânia sultanului s-a potolit și a poruncit ca osânditul să fie dus înapoi, în temniță.

În ziua a șasea, vizirii erau mârniți foarte că nu-și atinseseră ținta, și au început să-și teamă capetele. Trei deodată s-au înfățișat sultanului, și după ce au bătut înfricoșatele temenele, au strigat:

— Preaînalte stăpâne! Din dragoste pentru tine am venit să-ți spunem că prea multă vreme l-ai lăsat pe acest rău să trăiască! Nu știm ce câștigi prin asta! Zilele trec una după alta, și vorbele, și bănuielile pe seama ta cresc, de aceea, în sfârșit, poruncește să i se taie capul...

— Pe Alah! Aveți dreptate și spuneți numai adevărul! a

strigat sultanul, și a poruncit să fie adus osânditul în fața lui. I-a spus:

— Cât să mai chibzuiesc? Nu văd nicio scăpare pentru tine! Toți sfetnicii mei sunt însetați de sângele tău...

— O, a răspuns osânditul. Dacă adevărul e de partea mea, nimeni nu-mi poate face niciun rău! De asemeni, nu mă tem de nimeni, căci tot sufletul meu este plin numai de adevăr. Cine se așteaptă numai la binele altora pățește ca sultanul Baht Saman!

— Dar ce-a pățit Baht Saman?

— Ascultă, o, sultane, a început osânditul.

VIZIRII PLESNESC DE CIUDĂ ȘI MAI RĂU. ÎNSĂ OSÂNDITUL ÎȘI SPUNE ISTORIA. CE A PĂȚIT BAHT SAMAN, CEL CE NU SOCOTEA NICIODATĂ PUTEREA VRĂJMAȘILOR SĂI...

Trăia odată un sultan, pe nume Baht Saman, pentru care bucuria cea mai mare sta în mâncare și băutură. Într-o zi, dușmanii au pornit împotriva hotarelor sale, amenințând cu invazia. Prietenii îl sfătuiau să ia toate măsurile de prevedere, dar Baht Saman răspundea că are destui bani, oșteni și arme, și nu se teme de nimic...

Prietenii i-au amintit însă că în afară de bani, arme și oșteni, omul trebuie să fie și prevăzător, dar Baht Saman-sultan n-a vrut să dea ascultare sfătuitorilor. L-au împresurat dușmanii. L-au înfrânt și l-au pus pe fugă.

S-a dus Baht Saman la alt sultan.

I-a spus:

— Vin la tine, vecine, și mă apuc de poalele veșmântului tău, și te rog să mă ajuți împotriva dușmanilor mei...

Sultanul acela i-a dat atâția bani și oști, încât Baht Saman

iar și-a pierdut firea. Gândea: „Am acum din nou oaste mare, și de bună seamă că-l voi înfrânge pe dușmanul meu!” Dar din pricina neprevederii și îngâmfării, dușmanul l-a pus din nou pe fugă, bătându-i oștile, luându-i toți banii și urmărindu-l până la țărnul mării.

Trecând dincolo, Baht Saman a văzut pe țărnm o cetate mare, cu o fortăreață puternică, și întrebând a cui era, i s-a răspuns că era a sultanului Hadidan. Baht Saman s-a dus deci la seraiul lui Hadidan-sultan, și dându-se drept războinic în leafă, a cerut să fie primit în slujba lui.

Hadidan-sultan l-a primit bine și l-a încorporat în straja sa. Dar lui Baht Saman îi era mereu dor de țară.

Mai târziu, sultan Hadidan, aflându-se în război cu un dușman, l-a numit pe Baht Saman conducător al oștilor. Când însă oștile s-au așezat în liniile de luptă, sultanul Hadidan s-a pus și el însuși în fruntea lor, cu lancea în mână. Lupta s-a sfârșit în binele lui, oastea dușmană a fost pusă pe fugă.

Întorcându-se acasă, cu ai săi, Baht Saman a spus către Hadidan-sultan:

— O, stăpâne! Mă mir că tu, stăpân peste atâta oștire, ai luptat punându-ți viața în primejdie...

— O, Baht Samane! a răspuns sultanul Hadidan. Tu te dai drept războinic priceput, și mai crezi că soarta războiului stă numai în numărul oștilor?

— De bună seamă, a răspuns Baht Saman.

— Te înșeli! a răspuns sultan Hadidan. Pe lângă oști. Ne trebuie iscusința multă. Oastea nu e decât un lucru de podoabă! Și eu credeam odată că victoria stă numai în numărul soldaților, și iată însă că o dată m-a atacat un dușman cu numai opt sute de bărbați înarmați. Eu aveam de opt sute ori mai mult, și nu mă temeam! Dar dușmanul meu, cu iscusința lui, mi-a adus o înfrângere grea. Am fost nevoit să mă refugiez într-o peșteră, unde am dat peste un sihastru.

M-am plâns lui. El mi-a spus:

— Știi de ce ai fost bătut? Pentru că ai avut nădejde în oștile tale numeroase și nu le-ai știut conduce, de aceea întoarce-te și dobândește alte oști, și dacă vei fi iscusit, niciun dușman nu-ți va putea sta împotrivă!...

— Am îndeplinit sfatul sihastrului, a continuat Hadidan, și, după cuvântul lui, am devenit chibzuit și iscusit. După câțva timp, sihastrul mi-a spus:

— Du-te acum în întâmpinarea dușmanului, cu oștile, căci dacă s-a culcat pe-o ureche, îl vei învinge tu, chiar dacă ai lupta singur împotrivă-i...

Auzind acestea, am adunat oștile și l-am atacat pe dușman noaptea, pe neașteptate. Acesta, necunoscând numărul mic al oștenilor mei, s-a pus pe fugă în chip rușinos, iar eu am devenit iar stăpân în țara mea...

Auzind acestea, Baht Saman s-a trezit din îndoieli și a spus:

— Lăudat fie Alah cel atotputernic. Iată dar că mi-ai spus o istorie care seamănă așa de bine cu a mea!

Apoi Baht Saman s-a îndreptat spre munți. Într-o noapte, a auzit un glas, prin somn:

— Deșteaptă-te, Baht Samane, și ia aminte! Dacă ți-ai dobândit cumpăt și iscusință, vei răpune pe toți vrăjmașii tăi...

Baht Saman a pornit spre patrie. În drum, a întâlnit câțiva oameni.

— Întoarce-te! L-au sfătuit ei. Ești străin, și sultanul nostru ucide toți străinii, de teamă să nu intre în țară Baht Saman...

— Mă tem numai de Alah! a răspuns Baht Saman.

— Sultanul nostru crede că are multe vieți și că e de nebiruit...

— Dacă se crede nebiruit, e pierdut! a răspuns Baht Saman. Înseamnă că și-a pierdut buna judecată... Cu voia

Domnului îl voi învinge eu... Nu mă cunoașteți?

— Pe Alah, nu te cunoaștem!

— Sunt Baht Saman!

Auzind oamenii aceasta și cunoscându-l, au descălecat, au sărutat scările de la șaua sa și l-au întrebat:

— Cum te poți băga, o, Baht Samane, într-o primejdie ca asta?

— Cugetul mi-i ușor, a răspuns el. Am încredere în armele voastre!

— Asta ajunge, într-adevăr! Au spus oamenii. Și noi vom face tot ce ne cere datoria! Nu-ți pierde curajul! Îți stăm la îndemână, cu averea și viața noastră... Și pentru că noi suntem oamenii de credință ai sultanului, te putem lua cu noi, să-ți câștigăm prieteni în taină, căci toți oamenii îți sunt binevoitori!

Și l-au luat oamenii aceia pe Baht Saman cu ei, și l-au dus în cetate, și l-au ascuns.

După aceea, au vorbit despre întoarcerea lui câtorva dregători mari, prietenii lui mai înainte. N-a trecut mult și s-au alcătuit într-o ceată tainică împotriva sultanului. Nu târziu, apoi, l-au ucis, iar Baht Saman s-a urcat iar în jilțul său...

*

* *

— Vezi dar, o, sultane! a încheiat osânditul. Cine are cugetul curat, și e chibzuit, și nu se crede cel mai tare om, nu pierde niciodată! Sunt nevinovat! Nu te încrede numai în puterea paloșului tău, ci judecă bine!

Astfel auzind, mânia sultanului s-a potolit și a poruncit ca osânditul să fie dus înapoi, în temniță.

În a șaptea zi, s-a înfățișat al șaptelea vizir, pre nume Bihkamal. S-a înclinat și a grăit astfel:

— O, sultane! La ce folosește îndelunga ta șovăială? De ce, de atâta vreme, nu te hotărăști să-l dai gădelui?

Mâniat de aceste cuvinte, sultanul a poruncit să fie adus din nou osânditul.

— Vai ție, pe Alah! a strigat sultanul. De data asta nu mai scapi!

— Mărite stăpâne! Cu cât mai grozavă este învinuirea, cu atât mai de laudă este îndurarea și iertarea unui om puternic ca tine! Cine chibzuieste bine ajunge precum s-a întâmplat cu sultanul Bikeherd! Ai auzit de el?

— Ce s-a întâmplat cu acest Bikeherd?

A ȘAPTEA ISTORIE A OSÂNDITULUI. AFLĂM CE S-A ÎNTÂMPLAT CU BIKEHERD.

A fost odată un sultan numit Bikeherd, și avea mulți bani și nenumărați oșteni, dar obișnuia să pedepsească cu cruzime orice greșeală cât de mică, și niciodată nu ierta.

Într-o zi, s-a dus la vânătoare și a fost rănit la ureche de săgeata unui copil de casă, pre nume Iatro.

— Cine a slobozit săgeata asta? a strigat sultanul.

L-au adus pe Iatro în față, și sultanul a poruncit să fie omorât. Iatro a căzut la pământ în fața lui și i-a spus:

— Iartă-mă, o, sultane, pentru o faptă săvârșită fără voie, căci înțelegerea și mărinimia alcătuiesc cea mai frumoasă dintre virtuți! Mărinimia aduce înmiită dobândă și e înscrisă în cartea lumii ca o comoară!

Sultanului i-au plăcut așa de mult aceste cuvinte, încât, pentru prima dată în viața lui, a poruncit iertare unui nevinovat. Și nu avea a se căi de fapta lui, căci Iatro era fecior de sultan, fugit de acasă din cauza unei greșeli.

Nu mult după întâmplarea de la vânătoare, Iatro a fost

cunoscut de cineva, care l-a vestit pe tatăl lui unde se află. Tatăl i-a trimis o scrisoare prin care-i făcea inima ușoară și-l ruga să se întoarcă acasă. Iatru s-a întors la tatăl său, și a fost primit cu bucurie și cu părintească iubire, în cinstea lui tăindu-se vițelul cel mai gras.

În acest timp, Bikeherd-sultan, urcându-se într-o barcă și mergând la pescuit, o furtună iscată pe neașteptate l-a răsturnat în apă. Bikeherd s-a apucat de o scândură și a fost dus tocmai pe celălalt țărm al mării, în țara părintelui lui Iatru. Spre seară, Bikeherd a ajuns la porțile cetății de căpetenie, și aflându-le închise, a petrecut noaptea pe-o piatră de mormânt. Dimineața, când oamenii se îndreptau spre cetate, au zărit zăcând în apropierea mormântului un om ucis în timpul nopții. Și crezându-l ucigaș pe Bikeherd, l-au legat și l-au pârât sultanului, și astfel, din porunca acestuia, Bikeherd a fost aruncat în temniță. Bikeherd se gândea: „Toate aceste mi s-au întâmplat din cauza multelor mele fapte nelegiuite. Mulți oameni am ucis pe nedrept, și acum îmi primesc răsplata!”

Pe când sta scufundat în aceste gânduri, o pasăre s-a așezat pe zidul închisorii. Bikeherd, ca vânător pătimaș, a apucat o piatră și a aruncat-o asupra pasării, dar piatra l-a lovit tocmai pe Iatru aflat în curte, în fața închisorii! i-a rupt o ureche. Și văzând Iatru de unde fusese aruncată piatra, a poruncit ca aruncătorul să fie adus în fața lui. I s-a scos turbanul. I s-au legat ochii. Dar văzându-l Iatru că are numai o ureche, i-a spus:

— De n-ai fi om rău, nu ți s-ar fi tăiat urechea!

— Pe Alah! a răspuns Bikeherd. Urechea mi-am pierdut-o în timpul unei vânători, fiind lovit de săgeata unui copil de casă!

Iatru s-a uitat la el bine, și recunoscându-l, a strigat:

— Ești sultanul Bikeherd! Cum de ai ajuns aici?

Bikeherd i-a povestit tot ce i s-a întâmplat, și toți cei de

față s-au minunat. Iatro l-a îmbrățișat, l-a sărutat, l-a pofțit să șadă și a spus tatălui său:

— Iată sultanul care m-a iertat când i-am rupt urechea cu săgeata. De aceea, acum îl voi ierta și eu!

Apoi, întorcându-se spre Bikeherd, Iatro a adăugat:

— Iată, Bikeherde, cum mărinimia ta ți-a folosit în cele din urmă!

Și Iatro i-a dăruit bani și veșminte și a poruncit să fie dus în patria sa.

*
* *

— Află, mărite sultane! a încheiat osânditul, nimic nu e mai frumos ca îndurarea și iertarea nevinovaților! Ori de câte ori te înduri, faptele tale se înscriu în cartea timpului, și toate faptele bune se adună în comoară...

Auzind această istorie, mânia sultanului s-a potolit iar. Și a poruncit ca osânditul să fie dus în temniță.

— Vom chibzui până mâine! a încheiat sultanul.

În ziua a opta, toți vizirii s-au adunat și se văitau:

— Ce să facem, căci acest fecior ne biruie! Va scăpa cu zile și ne va prăbuși!

S-au dus deci la sultan, toți deodată, și închinându-se i-au spus:

— Preamărite stăpâne! Păzește-te și nu te lăsa amăgit de viclenia acestui om! Dacă ai auzi ce auzim noi, nu l-ai mai lăsa să trăiască nicio zi și nu i-ai mai băga în seamă vorbele! Nu suntem noi oare vizirii tăi, datori să ne îngrijim de viața ta? Cui vrei să-i dai ascultare, dacă nu nouă, celor zece viziri ai tăi? Noi toți depunem mărturie că acest om e un răufăcător! Dacă nu vrei să-l omori, cel puțin alungă-l din țară...

Cuvintele l-au ațâțat iar pe sultan și a poruncit să fie adus

osânditul, și când acesta a fost adus, toți vizirii strigau într-un glas:

— Ticălosule! Vrei să-l amăgești pe sultan cu vorbele tale? Crezi că fapta ta poate fi iertată?

— Să vină gădele, să-l omoare! a strigat sultanul, și vizirii au sărit în sus strigând:

— Îl omorâm noi! Îl omorâm noi! Îl omorâm noi...

— O, sultane preaînțelept! a grăit osânditul. Uită-te cu câtă patimă sunt porniți împotriva mea vizirii tăi, și hotărăște dacă mă pizmuiesc sau nu! Fii încredințat că vor să ne despartă, spre a-ți putea fura banii, ca înainte vreme! Gândește-te că toți depun mărturie împotriva mea, dar cum pot fi martori pentru ceea ce n-au văzut? Asta nu-i decât pizmă și ură. Vei vedea că după ce mă vei omorî te vei căi, precum s-a căit și Ilan-șah, care avea și el viziri pizmași ca și vizirii tăi...

— Ce fel de istorie mai e și asta? a întrebat sultanul.

ISTORIA LUI ILAN-ŞAH ŞI A LUI ABU TAMAN... ŞI AICI E VORBA TOT DE LUCRĂTURILE RĂILOR ŞI NEPUTINCIOŞILOR, CĂCI ÎNCĂ DIN VEACUL-VEACULUI, NUMAI RĂII ŞI NEPUTINCIOŞII UMBLĂ CU LUCRĂTURI...

— Luminat stăpâne! Odată, într-o țară stăpânită de un sultan rău și tiranic, trăia un om bun și înțelept, pe nume Abu Taman, dar avea atâta de suferit din cauza samavolniciilor sultanului, încât în cele din urmă s-a hotărât să-și părăsească patria și să se pună sub ocrotirea unui stăpân drept.

Astfel, Abu Taman și-a ales cetatea de căpetenie a lui Ilan-șah, și a poruncit să i se clădească acolo un serai și să i se aducă tot aurul acolo. Auzind de el, Ilan-șah l-a poftit la sine

și i-a spus:

— Aud că ai de gând să te statornicești la noi. Mi-ai fost lăudat pentru înțelepciunea, virtutea și mărinimia ta, de aceea fii binevenit și socotește țara asta ca patria ta... Tot ce ai nevoie îți vom da! Te rog numai un lucru: să trăiești pe lângă mine și să-mi fii sfetnic...

Abu Taman s-a înclinat și a răspuns:

— O, șah Ilane! Îți voi sluji cu bunurile și viața mea, dar să nu mă așezi lângă tine, căci mă tem că cinstea asta îmi va aduce numai dușmani...

Apoi Abu Taman i-a făcut lui Ilan-șah multe daruri și i s-a arătat plin de supunere. Curând, Ilan-șah a aflat la el atâtea virtuți, încât l-a îndrăgit foarte, incredințându-i cele mai grele treburi ale conducerii. Cei trei viziri, care până atunci avuseseră totul pe mâna lor, au luat-o la sănătoasa, Ilan-șah mulțumindu-se numai cu Abu Taman.

Vizirii s-au sfătuit între ei.

— Să ne gândim cel puțin cum l-am putea scoate din țară pe acest străin! a spus unul.

— Eu cred alta! a spus vizirul al doilea. Sultanul turcilor are o fată așa de frumoasă, încât n-are pereche în toată lumea, însă pețitorii la mâna ei sunt numaidecât uciși! Fiindcă sultanul nostru nu cunoaște încă socoteala cu turcoica, să mergem la el și să-i spunem atâtea despre ea, până-i vom aprinde inima, după aceea să-l sfătuim să-l trimită pe Abu Taman în pețitorie. Astfel, vom scăpa de Abu Taman, căci turcoica îl va omori...

Și astfel, vizirii s-au înfățișat într-o zi sultanului, în lipsa lui Abu Taman, și i-au povestit atâtea despre turcoică, încât sultanul s-a îndrăgostit de ea. A spus:

— Să tritem pe cineva la tatăl ei, s-o pețescă! Cine să fie solul?

— Abu Taman! au răspuns vizirii. Nimeni nu-i mai îndreptățit decât Abu Taman, înțeleptul și învățatul nostru...

— Aveți dreptate! a răspuns sultanul. Abu Taman e cel mai îndreptățit...

Și chemându-l pe Abu Taman, l-a întrebat dacă vrea să se ducă s-o pețescă pe turcoaică. Abu Taman s-a arătat gata la poruncă, încât sultanul a poruncit să se pregătească totul pentru călătorie, și i-a dat multe daruri și un hrisov către sultanul din pământul Turkestanului.

Abu Taman a sosit cu bine în Turkestan, și cum a aflat de sosirea lui, sultanul i-a trimis în întâmpinare un slujitor, care i-a pus la îndemână o locuință potrivită rangului și l-a găzduit trei zile.

În ziua a patra, sultanul l-a chemat la sine. Abu Taman i s-a închinat, dându-i darurile și hrisovul lui Ilan-șah.

După ce a citit hrisovul, sultanul Turkestanului a spus:

— Să vedem! Du-te la fata mea și vorbește cu ea...

Dinainte înștiințată de venirea lui Abu Taman, turcoaica își împodobise seraiul cu cele mai frumoase vase de aur și argint, se așezase pe un jilț de aur și-și pusese cele mai frumoase pietre scumpe.

Intrând în încăpere și văzând-o, Abu Taman gândea la cuvintele înțelepților: „Cine-și pleacă ochii nu pățește nimic rău, mâna ce se retrage la timp nu va fi tăiată niciodată, și cine gândește, și pe urmă grăiește, nu are a se teme de nimic!”

Și astfel, Abu Taman sta liniștit în fața ei și nici nu-și ridica ochii.

— O, Abu Taman! i-a spus ea. Ridică-ți ochii din pământ, uită-te la mine și vorbește-mi!

El însă n-a spus niciun cuvânt și nu și-a ridicat capul.

— Nu ai fost trimis aici să mă vezi și să vorbești cu mine? a stăruit ea. Însă Abu Taman tăcea mâlc.

— Ia cât vrei pietre prețioase, aur și argint! l-a îndemnat ea, dar Abu Taman nici nu și-a mișcat mâinile.

— Mi s-a trimis un sol orb, surd și tâmp! a spus turcoaica,

văzând aceasta.

Și l-a dat afară și l-a vestit pe tatăl ei, și acesta l-a chemat la sine și l-a întrebat:

— De ce nu te-ai uitat la fata mea, când doar pentru ea ai venit?

— Am văzut-o destul!

— De ce n-ai luat lucruri prețioase?

— Nu se cade să iau lucruri străine...

Auzind acestea, sultanul l-a îndrăgit mult, pe Abu Taman, i-a dăruit un veșmânt prețios și i-a spus:

— Vino să te uiți în fântâna asta...

Abu Taman a văzut o fântână plină cu capete de om.

— Iată, Abu Taman, capetele peșitorilor uciși pentru că s-au arătat lipsiți de bună purtare și înțelepciune!

M-am gândit: „Dacă solii sunt atât de neciopliți, cum trebuie să fie trimițătorii lor?...” Tu însă mi-ai cucerit inima prin modestia ta, de aceea stăpânul tău o va căpăta pe fata mea de soată...

Abu Taman a primit de la sultanul turcilor numeroase daruri și o scrisoare către Ilan-șah, prin care îi făgăduia mâna fetei, ca o cinste pentru el și pentru solul său.

Când Abu Taman s-a întors și i-a înmănat darurile și hrisovul turcului, Ilan-șah nu mai putea de bucurie. Îndată a sosit și frumoasa turcoaică. Ilan-șah a găsit-o fermecătoare, peste toate așteptările. Abu Taman s-a ridicat și mai mult în cinste. Toate însă au crescut pizma și mânia vizirilor! Își spuneau: „Dacă nu găsim alt vicleșug împotriva lui Abu Taman, vom muri de inimă rea...”

După un lung sfat, au chemat doi cămărași de-ai sultanului și, dându-le câte o mie dinari, le-au spus:

— Luați banii aceștia pentru voi, și faceți-ne un bine...

— Ce doriți?

— Acest Abu Taman ne-a săpat mărirea, și dacă lucrurile mai merg multă vreme așa, sultanul ne va izgoni de tot de

lângă dânsul. Vrem deci ca atunci când sultanul se va culca, voi, stând la căpătâiul lui, să graiți așa unul cu altul: „Stăpânul nostru s-a dat cu totul pe mâna acestui Abu Taman, și el, pe Alah, n-are gânduri bune!” „Dar ce gânduri are?” „Necinstește casa stăpânului, povestind tuturor că sultanul din Turkestan a ucis toți pețitorii, numai pe el nu, pentru că fata lui îl iubește, și numai așa a primit să se mărite cu Ilan-șah...” „Știi, de bună seamă, că-i așa?” „Pe Alah! Știe o lume, însă toți se tem s-o spună sultanului...”

Cămărașii au făgăduit vizirilor să-i ajute, și într-o noapte, pe când sultanul încă nu adormise, au prins a grai așa cum îi învățaseră vizirii. Auzindu-i, Ilan-șah gândea: „Acești cămărași, de bună seamă că n-au niciun gând rău și spun numai adevărul!”

Și cum s-a luminat de ziuă, a și poruncit să fie adus Abu Taman. L-a întrebat:

— Ce pedeapsă i se cuvine celui ce-l vinde pe stăpânul său?

— Să fie vândut și el la rându-i! a răspuns Abu Taman. Acelui om i se cuvine deplină moarte...

Atunci Ilan-șah l-a scuipat pe Abu Taman drept între ochi:

— Tu ești acela! a răcnit Ilan-șah, și i-a înfipt cuțitul în piept și a poruncit să fie zvârlit într-o fântână.

Dar după ce l-a ucis, Ilan-șah a început să se căiască, și mereu era trist și amărât.

Dacă-l întreba cineva de pricina mâhnirii, tăcea, și din dragoste pentru soața sa nu-i destăinuia nici ei nimic. Vizirii se bucurau foarte de moartea lui Abu Taman, și au înțeles bine că supărarea lui Ilan-șah își are obârșia în căință.

Însă Ilan-șah foarte des îi pândea pe cămărași în timpul nopții, să-i audă ce mai spun. Astfel, stând într-o noapte în fața ușii lui, i-a văzut așezând mult aur în fața lor și jucându-se cu el, iar pe unul l-a auzit spunând:

— Vai nouă! Ce ne folosește acest aur? Dacă nu

cumpărăm cu el ceva, vom fi descoperiți! Aurul acesta ne-a dus la moarte de om, căci noi suntem ucigașii lui Abu Taman...

— De-am fi știut că Ilan-șah îl va ucide, asemenea învinuire niciodată n-ar fi trecut pe buzele noastre!

Auzind acestea, Ilan-șah și-a pierdut firea. S-a năpustit asupra lor. Striga:

— Vai, vouă! Ce ați făcut, o, ticăloșilor!

— O, Ilane! au răspuns ei. Îndurare! Milă și îndurare...

— Lui Alah să-i cereți îndurare! a strigat Ilan-șah.

Atunci, cămărașii i s-au închinat și au grăit:

— Pe Alah, o, Ilane! Acești bani de aur ni i-au dat vizirii, spunându-ne cum să-l ponegrim pe Abu Taman, așa fel, încât să te hotărască să-l omori! Tot ce-am spus noi, la căpătâiul tău, ne-au învățat vizirii...

Auzind aceasta, Ilan-șah și-a smuls barba și-și mușca degetele, de căință că nu chibzuse.

A chemat vizirii:

— O, voi, ticăloșilor! Credeți că Alah nu vede fapta voastră rușinoasă? Acum, nenorocirea vă va lovi pe voi! Nu știți că cine sapă groapa altuia cade singur în ea?

Și a poruncit să li se taie capetele, sub ochii lui. Apoi, s-a dus la soața sa, învinuindu-se de nedreptatea făcută lui Abu Taman. Sultănița, împreună cu tot seraiul, l-au plâns pe bietul Abu Taman. Din porunca lui Ilan-șah, a fost scos din fântână și i s-a ridicat un monument.

*

* *

— Vezi bine, o, sultane! O, preafericitul! a încheiat osânditul. Iată unde duc pizma și răutatea! Iată însă cum viclenia vizirilor a fost pedepsită foarte! De aceea și eu sper că nu mă vei da vrăjmașilor mei! Nu mă tem atât pentru viața

mea, cât pentru căința ta, sultane, căci prea târziu te vei încredința de nevinovăția mea!

Aceste cuvinte l-au cutremurat pe sultan. A poruncit trimiterea osânditului înapoi, în temniță.

Dar în ziua a noua, vizirii s-au vorbit iar între dânșii.

— Iată cât ne dă de furcă! Cum se hotărăște sultanul să-l omoare, îl și înduplecă cu o istorie! Ce să facem, să-l înlăturăm din calea noastră?

În cele din urmă, au hotărât să se ducă la sultăniță.

— Nu știi cât de prost stai, o, sultănițo! Tu suferi în singurătate, în timp ce sultanul petrece în băutură și cântare! Știi cum te bârfește cetatea, o, sultănițo?

— Pe Alah! a strigat ea. Ce să fac?

— Du-te la sultan și plânge-i-te și spune-i cât rău ți-a adus acest ticălos! Întreabă-l ce-i folosește să-l lase în viață? Dacă nu vrea să-l omoare el, spune-i să te ucidă pe tine, ca să se sfârșească odată vorbele...

Sultănița și-a sfâșiat veșmintele și s-a dus la sultan. S-a aruncat la pământ în fața lui și a strigat:

— O, stăpâne! Cum rabzi rușinea asta? Nici nu-ți pasă că cetatea își bate joc de noi! Ori îl omori pe ticălos, ori omoară-mă pe mine!

Sultanul s-a mâniat foarte:

— Văd că nu voi avea liniște, dacă-l las pe acest om să trăiască. Îl voi omori azi. Du-te în iatacul tău, femeie, și fii mulțumită!

Apoi a poruncit să fie adus osânditul, și când a fost adus, vizirii au prins a striga:

— Vai ție! Moartea ta este aproape! I s-a făcut dor pământului să te înghită...

— Moartea nu stă nici în cuvintele, nici în pizma voastră! a răspuns osânditul, liniștit. Cunoașteți istoria sultanului Ibrahim? Ascultați deci și luați aminte...

ISTORIA SULTANULUI IBRAHIM ȘI A FIULUI SĂU, AJUNS VÂNĂTOR ISCUSIT ȘI TÂLHAR LA DRUMUL MARE...

— O, stăpâne! Trăia odată un sultan numit Ibrahim, sub al cărui braț se supuneau alți sultani și alte mărimi ale pământului, dar Ibrahim era mereu trist, din pricină că nu avea fii și se temea că va trebui să lase moștenirea străinilor. Însă, până la urmă, soața i-a născut un fiu, și Ibrahim s-a bucurat mult, astfel încât făcea daruri oricui venea să-l firitisească. Dar multe ca nisipul mării aveau să fie nenorocirile acestor oameni, de aceea, viziri, luați aminte, și nu întunecați și mai rău pământul, cu răutatea voastră! Știți ce s-a întâmplat fiului lui Ibrahim? Dar lui Ibrahim? Știți? Luați aminte...

Vrând să ferească nenorocirea din calea fiului său, Ibrahim a poruncit să se sape o peșteră mare, într-un munte, și a adunat acolo toate cele de trebuință traiului, merinde, veșminte și alte lucruri, și a poruncit să se facă și o conductă de apă, de pe munte până în peșteră, și a poruncit ca fiul său să fie dus acolo cu doica.

Lună de lună, Ibrahim se ducea la peșteră, cu o frânghie, îl trăgea pe fiul său sus pe munte, îl săruta, îl strângea la piept, jucându-se cu el un timp, apoi îl cobora din nou în peșteră, hotărât fiind să continue așa până la șapte ani. Când s-a apropiat timpul, când mai lipseau doar zece zile până la împlinirea celor șapte ani, pe munte s-au arătat niște vânători urmărind un leu. Și văzându-se leul înconjurat din toate părțile, a sărit în peșteră, și cum l-a zărit, doica s-a furișat în altă încăpere. Leul s-a năpustit asupra copilului, l-a rănit la umăr și a sărit în încăperea unde se afla doica și a sfâșiat-o. Copilul a rămas leșinat în prima încăpere.

Știindu-l pe leu în peșteră, vânătorii s-au așezat la intrare, și auzind răcnetele doicii și ale copilului, s-au mirat, apoi

totul s-a liniștit, astfel că vânătorii erau încredințați că leul îi ucisese pe amândoi. Au rămas însă în fața peșterii, și ori de câte ori leul încerca să iasă, aruncau în el cu pietre. Și când l-au văzut căzut la pământ, a intrat unul dintre ei și l-a omorât. Și găsimdu-l acel vânător pe copil, rănit, și găsimd în încăperea vecină doica moartă, și văzând merindele, a dat de știre soților săi, și ei au tras totul sus cu funia. În cele din urmă, vânătorul l-a scos din peșteră și pe copil. L-a dus în casa sa, i-a îngrijit rana și l-a păstrat la el, deoarece nu știa al cui este, căci nici copilul încă nu putea răspunde la întrebare, fiind prea mic. Vânătorul l-a îndrăgit repede, l-a înfiat, și-l lua cu el la vânătoare și-l învăța să călărească.

La doisprezece ani, băiatul devenise vânător iscusit, dar și vestit tâlhar la drumul mare. Odată ceata lor a atacat într-o noapte o caravană înarmată. După o luptă grea și îndelungată, caravana a învins și a omorât mulți tâlhari. Băiatul a căzut rănit.

Deschizând ochii a doua zi dimineța, și văzându-și soții morți, băiatul a vrut să fugă, dar a întâlnit un om, care l-a întrebat încotro merge. Băiatul i-a povestit cele întâmplare, iar omul acela i-a spus:

— Bucură-te, căci steaua norocului tău a răsărit. Alah îți dă ajutor prin mine. Am găsit o comoară prețioasă. Vino și ajută-mă, și-ți voi da atâția bani, să ai pentru toată viața ta...

Și l-a luat cu el, în casa lui, și i-a îngrijit rănile.

Apoi, omul acela a încărcat două cămile, cu fel de fel de merinde, și au pornit la drum, și au mers până au ajuns la un munte înalt. Ajuns acolo, omul acela a scos o carte, a citit ceva în ea, apoi a prins a săpa în munte, și a săpat până la adâncimea de aproape cinci picioare. A dat peste o piatră mare. A ridicat-o și s-au văzut deodată în fața unei peșteri. Au așteptat puțin să iasă duhoarea. Apoi omul acela l-a legat pe băiat de mijloc, cu o frânghie, și l-a coborât în adânc. Apoi, omul acela a slobozit un coș, legat de o frânghie, și

băiatul l-a umplut cu aur, și omul l-a tras sus și l-a golit, și iar l-a slobozit în adânc. Astfel, au încărcat cămilele cu atâta aur, încât li se îndoiseră spinările!

Băiatul a tot așteptat să fie tras afară din peșteră, dar omul acela n-a mai coborât frânghia, ci așezând piatra la loc, și-a văzut de drum. Băiatul nu știa ce să facă de disperare, și se gândea ce moarte amară îl așteaptă: după ce scăpase din prima peșteră și de tâlhari, iată că acum trebuia să moară de foame...

Pe când sta astfel, disperat, a auzit deodată susurul unei ape și a pornit într-acolo, și cu cât se apropia, cu atât mai limpede se auzea susurul, și băiatul și-a dat seama că se afla lângă un mare fluviu subpământean, și fiindcă tot trebuia să moară acolo, azi-măine, tot mai bine era să se arunce în apă...

Și s-a aruncat în apă, și s-a dus, pe sub pământ, până într-o vale adâncă unde apa năvălea afară, la soare. Astfel a ajuns băiatul din nou la fața pământului.

A înotat până la mal, și ajungând, a mulțumit lui Alah pentru salvarea sa, și a pornit la drum, și a mers până a ajuns într-o cetate a tatălui său!

Mare a fost mirarea locuitorilor, auzind pe ce cale minunată ajunsese la ei acest străin! Au venit la el și l-au rugat să-și povestească pățaniile, și toți erau gata să-l găzduiască, astfel că băiatul a rămas bucuros în cetatea aceea.

*
* *

În timp ce el se afla în casa vânătorului, tatăl lui s-a dus la peșteră, ca-n fiecare lună, a strigat-o pe doică, dar neprimind răspuns, a poruncit să fie coborât un om. Îndată sultanul a aflat toate cele întâmplate. Și-a izbit obrajii cu palmele și a

coborât în peșteră, să vadă totul, cu ochii lui. Când a văzut-o pe doică sfâșiată, zăcând lângă un leu mort, și pe fiul său nicăieri, s-a întors acasă și le-a spus tuturor că un leu i-a sfâșiat copilul, și s-a mângâiat că fiul i-a fost mâncat de leu...

Feciorul său însă s-a apucat iar de tâlhărie, și pălea așa de rău drumurile, încât oamenii l-au rugat pe sultan să-i ocrotească împotriva tâlharilor.

Sultanul a pornit cu oștile și i-a înconjurat pe tâlhari, dar aceștia s-au împotrivit cu îndârjire, iar feciorul a dat tatălui său lovitura de moarte, cu o săgeată!

Până la urmă, tâlharii, împreună cu feciorul, au fost prinși și duși în fața sultanului aflat pe patul morții.

Fiind întrebat ce pedeapsă li se cuvine, sultanul a răspuns:

— Sunt prea bolnav acum, ca să hotărâsc eu, de aceea, chemați-i pe viziri...

Și venind vizirii, și fiind aduși tâlharii, sultanul i-a întrebat care din ei l-a rănit.

— Acest fecior! au răspuns tâlharii.

— Spune-mi cine ești și cine e tatăl tău? a întrebat sultanul.

— Stăpâne! a răspuns feciorul, nu-l cunosc pe tatăl meu! Știu doar că m-a închis într-o peșteră, cu doica mea. Și într-o zi un leu s-a năpustit asupra noastră. Pe mine m-a rănit, pe doică a sfâșiat-o. Și Alah a trimis un om care m-a scos din peșteră și m-a crescut ca vânător și tâlhar.

Spre a-l încredința pe sultan de adevărul spuselor, și-a descoperit umerii pe care se mai puteau vedea urmele mușcăturilor.

Acestea văzându-le și auzindu-le, sultanul a adunat cititorii în stele și mai-marii oștilor. A strigat:

— Mulțumesc Domnului, că jilțul rămâne fiului meu...

Și sultanul și-a strâns feciorul la piept și l-a sărutat.

— O, fiule! a strigat el. Te-am închis în peșteră, ca măsură de prevedere împotriva răutăților lumii, dar totul a fost zadarnic!

Și luând sultanul diadema de pe capul său, a pus-o pe capul fiului său, și toți cei de față i s-au închinat.

Apoi, sultanul l-a sfătuit să fie drept cu supușii, și chiar în noaptea aceea și-a dat ochii peste cap, să vadă grădina Huriilor și munții de pilaf de pe ceea lume...

— De aceea, mărite stăpâne, a încheiat osânditul, eu sunt încredințat că dacă vrei, îmi vei da izbândă împotriva vizirilor, oricât s-ar strădui ei să mă nimicească...

Auzind aceste cuvinte, sultanul a început din nou să șovăie, și osânditul a fost dus iar în temniță.

În ziua a zecea, fiind sărbătoare mare, supușii au început să se înfățișeze sultanului, să-l firitisească, iar vizirii s-au dus la mulți dregători ai cetății și le-au zis:

— Când vă veți afla azi în fața sultanului, să-i spuneți că viața lui demnă este, și e drept față de toți supușii săi, dar ce-l mai lasă cu zile pe nemernic?

Dregătorii au făgăduit vizirilor că așa vor spune, și venind în fața sultanului, i s-au închinat și au spus tot ce-i învățaseră vizirii.

— Nu mă îndoiesc că din dragoste mă sfătuiți! a răspuns sultanul. Dar știți că am destulă putere să poruncesc să fie omorâți jumătate din supușii mei, nu un singur om! Amân mereu moartea acestui om, voind să capăt dovezi mai tari despre vinovăția lui, ca să-mi fie cugetul liniștit și să-mi păstrez încrederea supușilor. Chiar dacă îl cruț azi, mâine nu-mi va scăpa...

Și sultanul a poruncit ca osânditul să fie adus iar în fața sa, și i-a grăit:

— Vai ție! Cât timp au să mă mai dojenească oamenii din cauza ta? Chiar și dregătorii cetății îmi bat obrazul că te las în viață prea mult, de aceea, chiar azi îți voi vărsa sângele...

— Preamărite sultane! a răspuns osânditul. Dacă oamenii vorbesc despre mine, vinovați sunt numai vizirii, și Alah le va întoarce viclenia împotriva lor! Cât privește însă amenințarea că mă vei omorî, sunt doar în mâna ta, și nu trebuie să-ți pui într-atât la inimă moartea mea! Sunt doar ca vrabia în mâna vânătorului, și mă poți și tăia, și pune în libertate! Te rog, înalte stăpâne, păstrează-mi viața, că sunt tânăr! De luat viața are cine, căci cumplite sunt valurile lumii! Ai auzit de nenorocirile șahului Suleiman?

ÎN SFÂRȘIT, SPRE GROAZA VIZIRILOR ASCULTĂTORI, OSÂNDITUL SPUNE ISTORIA CU SULEIMAN-ȘAH...

— Înălțate stăpâne! A fost odată un șah, înțelept și drept, pre nume Suleiman. În casa lui trăia o nepoată, fata unui frate mort, în floarea vârstei, și Suleiman o creștea cu toată dragostea, căci fata avea minte și se deosebea de altele și printr-o mare frumusețe.

În gândul lui, Suleiman-șah voia s-o mărite cu unul dintre feciori, căci avea doi feciori: pe cel mai mare îl chema Bahlavan, pe cel mai mic Malik. Iar pe fată o chema Sah Chatun.

Într-o zi, Suleiman a venit la nepoată-sa, a sărutat-o pe frunte și i-a zis:

— O, Sah Chatun! L-am iubit pe tatăl tău foarte, încât îmi ești mai dragă ca un copil al meu, și vreau să te mărit cu unul dintre fiii mei, și să-l fac urmaș al meu. Îi cunoști pe amândoi feciorii mei, căci împreună ați crescut! Alege-l pe care-l vrei...

Sah Chatun s-a ridicat, a sărutat mâna moșului său și i-a răspuns:

— Stăpâne, sunt roaba ta, și tu ești stăpânul meu! Fă ce

vrei, voința ta stă întotdeauna mai presus ca a mea, și dacă-ți place, mai cu dragă inimă aș rămâne toată viața mea pe lângă tine, să te slujesc...

Sultanul era mulțumit foarte de acest răspuns, și i-a făcut daruri prețioase, și i l-a ales de soț pe fiul mai mic, pe care-l iubea mai mult, și l-a numit și moștenitor al jilțului.

Auzind Bahlavan că a fost ales fratele mai mic, s-a simțit atât de rușinat, încât inima i s-a umplut de ură și mânie, dar și le-a ascuns pe amândouă. Când însă după un an, Sah Chatun a născut un fiu frumos ca luna strălucitoare, pizma și gelozia lui Bahlavan nu mai cunoșteau margini.

Într-o noapte, intrând în seraiul tatălui său și trecând pe lângă locuința fratelui, a văzut-o pe doică dormind în fața ușii, și lângă ea patul cu copilul. Bahlavan s-a oprit, și după ce a admirat fața strălucitoare a nepotului, s-a gândit că de ce nu ar fi al lui acel copil? Oare nu i se cuvine tot lui și moștenirea stăpânirii jilțului. Acest gând l-a mâncat într-atât, încât a scos cuțitul și a tăiat gâtul copilului, și crezându-l mort, a plecat repede.

S-a dus apoi în iatacul fratelui său, și l-a găsit dormind alături de soață. S-a gândit întâi s-o omoare și pe ea, apoi și-a spus: „Dacă-l ucid pe el, soața lui îmi rămâne mie”! S-a aruncat asupra fratelui său și i-a tăiat gâtul, și în disperarea lui, a alergat apoi spre iatacul tatălui, să-l ucidă și pe el. Însă, neputând ajunge, a părăsit seraiul și s-a ascuns în cetate, până dimineața. Apoi, s-a refugiat în altă cetate, întărindu-se în ea.

Cum s-a trezit, doica a vrut să alăpteze copilul, și l-a găsit înotând în sângele lui și a început a țipa, încât toți oamenii din serai s-au trezit, și chiar sultanul a venit în fugă, și a căzut leșinat, văzându-și fiul și nepotul omorâți.

Cercetând însă mai de aproape copilul, i-a găsit gâtulejul neatins, și după scurtă vreme, copilul a început să dea semne de viață, și rana a putut fi cusută.

Cum s-a trezit din leșin, șah Suleiman a întrebat de fiul său Bahlavan, și auzind că acesta fugise, nu se mai îndoia că el săvârșise omorul, și asta a tulburat și mai tare întreg seraiul. Sultanul s-a îngrijit apoi de veșmintele de moarte ale fiului său, și l-a înmormântat cu toată fala, și a poruncit peste cetate îndelungă vreme de jale. Pe nepot însă l-a crescut el, l-a îndrăgit din ce în ce mai mult, și singura lui dorință era ca Alah să-l țină în viață, să-l poată așeza într-o zi în jilțul ce s-ar fi convenit tatălui său.

Toți locuitorii cetății îndrăgeau acest copil, care se numea Malik, ca și tatăl său, și sperau că va păși odată pe urmele tatălui și bunicului.

Lui Bahlavan, care între timp se întărea mai mult în cetatea sa, nu-i rămânea decât să pornească război împotriva tatălui. I-a trimis deci cuvânt sultanului grec, cerându-i ajutor, și sultanul grec i-a trimis oști multe. Auzind însă de aceste lucruri, tatăl său a scris grecului:

„Mărite și puternice sultane! Nu-i veni în ajutor unui tâlhar. Bahlavan este fiul meu, și pe lângă multele sale fărădelegi, a ucis pe fratele său și pe nepotul său...”

Și primind sultanul grec epistola, și citind-o, a repezit la Suleiman-șah răspuns:

„Dacă vrei, Suleimane, ți tai capul lui Bahlavan și ți-l trimit ție...”

Suleiman-șah însă a răspuns tot prin epistolă:

*„Nu doresc moartea fiului meu!
Pedeapsa îl va lovi, dacă nu azi, mâine...”*

Îndată după aceea, întrucât i se vorbise atât de frumusețea

Sah Chatunei, sultanul grec a trimis pețitorii la moșul ei, șah Suleiman. Neputându-l mânia pe sultanul grec, Suleiman s-a dus la Sah Chatun.

— O, fiica mea! i-a grăit el. Sultanul Greciei te cere de soață! Ce să-i răspund?

— O, moșule Suleimane! Cum de ai inimă să-mi spui una ca asta? Cum m-aș putea mărita cu alt bărbat, după moartea soțului meu?

— E adevărat ce spui, fiica mea! Dar trebuie să ne gândim la viitor; eu sunt bătrân, și moartea mi-i aproape. Mă tem pentru tine și pentru copil! Acum, când acest sultan te pețește, nu-l putem respinge de la noi, căci trebuie să ne făurim în el un sprijin trainic...

Și pentru că Sah Chatun n-a spus nimic, Suleiman a scris sultanului grec că e gata să-i dea ascultare, și îndată după aceea i-a trimis-o pe nepoată-sa, și a găsit-o sultanul grec atât de frumoasă, încât întrecea orice descriere. O iubea foarte și a înălțat-o deasupra tuturor femeilor. Inima Sah Chatunei era însă mereu la fiul ei, despre care nu putea spune bărbatului nimic.

Între timp, Malik se bucura de dragostea bunicului, care l-a numit încă de la zece ani moștenitor. Când, scurtă vreme după asta, Suleiman-șah a murit, Bahlavan s-a înțeles cu o parte din oști și s-au răsculat, și el a fost adus în taină, în cetate, și toți i s-au închinat.

— Îți dăm puterea, îi spuneau răsculații, dar să nu-l ucizi pe nepotul tău, căci ne-a fost încredințat de tatăl și bunicul său...

Bahlavan a consimțit la aceasta, și a poruncit ca nepotul său să fie închis într-o temniță.

Aflând aceasta, Sah Chatun era îndurerată foarte, dar trebuia să tacă și să se supună voinței lui Alah.

Astfel, Bahlavan a rămas în stăpânirea puterii, iar Malik a zăcut patru ani în închisoare, astfel încât era de

nerecunoscut. Dar într-o zi, câțiva viziri buni i-au spus lui Bahlavan, de față cu toți mai-marii:

— O, Bahlavane! Alah ți-a făcut voia, și domnești în liniște, în jilțul tatălui tău, dar gândește-te că nepotul tău nu a făcut niciun rău, spre a fi lipsit de orice bucurie, de când a venit pe lume. Ce vină are? De ce să fie chinuit atât? Alții erau vinovați, și pe aceștia Alah ți i-a dat în mână, însă acest sărman copil e nevinovat...

— Aveți dreptate! a răspuns Bahlavan. Dar mă tem că ar putea să țeasă ceva împotriva mea, căci are mulți părtași...

— O, Bahlavane! Au strigat vizirii. Ce poate face copilul acesta slab? Ce putere are? De altfel, dacă ți-i frică să-l ții aici, trimite-l departe, undeva, la hotarul țării...

— Sfatul vostru e bun! a răspuns Bahlavan. Îl voi trimite căpetenie de străji la hotar...

Aflându-se atunci în război cu dușmani puternici, Bahlavan spera că nepotul va pieri în luptă, și astfel a poruncit să fie scos din închisoare, și i-a dăruit un veșmânt, și l-a trimis în fruntea unor numeroase oști, împotriva unui dușman până atunci de nimeni învins...

Pe când Malik se afla cu oștile pe hotar, au fost loviți într-o noapte de vrăjmași, pe neașteptate, și unii au fugit, alții au fost luați prinși, și printre ei a fost luat și Malik și aruncat, împreună cu alții, într-o groapă, unde a rămas un an.

Și, împlinindu-se anul, a fost scos din groapă, cu ceilalți, și după obiceiul locului, a fost aruncat cu capul în jos de pe zidul unei fortărețe. Toți soții lui au fost uciși așa și sfâșiați de fiarele sălbatice, însă Malik a căzut de pe zid drept în picioare. După ce s-a înzdrăvenit la loc, a pornit la drum, fără să știe încotro, hrănindu-se cu frunzele copacilor. Ziua sta ascuns, noaptea mergea. Și a tot mers, până a ajuns într-un ținut locuit. A întâlnit oameni și și-a spus pătimirile.

Văzând oamenii că trăia, deși fusese aruncat de pe zidurile unei fortărețe, i-au dat de mâncat și de băut, și când el i-a

întrebat de drumul spre cetatea lui Bahlavan, i s-a arătat calea, și a ajuns, fără a fi recunoscut, în apropierea cetății, flămând, gol și palid. S-a așezat jos, în fața porților cetății, când iată că niște oameni de la seraiul moșului său, întorcându-se de la vânătoare, s-au așezat lângă el, să se hodonească și să-și adape caii! Malik a intrat în vorbă cu ei, și printre altele i-a întrebat dacă Bahlavan era bun cu supușii...

— Ce-ți pasă ție, cerșetorul străin, de sultanul nostru? au răspuns oamenii râzând.

— Bahlavan este moșul meu! a spus Malik.

— Ni se pare că ești nebun! Au strigat oamenii, mirați. Cunoaștem un singur nepot al sultanului! A zăcut în temniță și apoi a fost trimis împotriva necredincioșilor și ucis...

— Eu sunt acel nepot! a răspuns Malik. Necredincioșii nu m-au omorât. Ci m-au aruncat doar de pe zidurile unei fortărețe...

Privindu-l mai de aproape și recunoscându-l, oamenii s-au ridicat în fața lui, i-au sărutat mâinile plini de bucurie.

— O, stăpânul nostru! Au strigat ei. Ești fiu de sultan, și ți se cuvine să fii sultan tu însuși! Din inimă-ți dorim să rămâi în viață, deoarece Alah a zădărnicit planurile de ucigaș ale moșului tău, care, pentru a te pierde, te-a trimis într-un loc de unde nu se întoarce nimeni... Te rugăm deci: nu te arunca din nou în puterea dușmanului tău! Salvează-ți viața și nu te mai duce la moșul tău! Fugi de aici cât mai repede, căci dacă vei cădea din nou în mâna lui, nu te lasă viu niciun ceas!

Malik le-a mulțumit și i-a întrebat încotro să-și îndrepte pașii. L-au sfătuit să se ducă în Grecia, la maică-sa. El însă a răspuns:

— Când a fost pețită, mama mea n-a spus despre mine sultanului nimic, și n-aș vrea s-o dau de gol...

— Ai dreptate, i-au răspuns oamenii. Noi însă îți vrem binele, și chiar de-ar fi să fii acolo rob, e mai bine decât să

rămâi aici...

Oamenii i-au dat apoi ceva bani, veșminte și merinde, și l-au petrecut până s-a îndepărtat de cetate mult. Malik a călătorit astfel, până ce țara moșului său a rămas departe, și până a ajuns într-o cetate grecească, unde s-a tocmit lucrător la un plugar bogat.

*
* *

În vremea asta, Sah Chatun era din ce în ce mai îngrijorată de soarta fiului ei, și neliniștea îi crescuse așa de tare, încât nu mai putea dormi. Și pentru că nu putea vorbi despre Malik cu soțul ei, s-a dus la un bătrân și credincios slujitor.

— Credinciosul meu slujitor din copilărie! Nu-mi poți aduce nicio veste despre fiul meu?

— Stăpâna mea! a răspuns slujitorul. Deoarece ai ascuns că fiul tău trăiește, nici acum, dacă s-ar afla în fața ta, n-ai avea voie să-l cunoști, căci altfel ai pierde stima sultanului, și nu ar mai crede nimic din ce i-ai spune...

— Ai dreptate, a răspuns Sah Chatun. Aș vrea doar să știu dacă mai trăiește!

— Și cum aș putea afla despre dânsul? a întrebat slujitorul.

— Ia-ți din vistieria mea bani câți vrei. Voi spune soțului meu că am ascunși în patrie niște bani, și te duci să-i aduci...

Și Sah Chatun s-a dus la soțul ei și i-a spus ce hotărâse. Și el a îngăduit slujitorului să plece.

Acesta s-a dus în cetatea lui Bahlavan, îmbrăcat ca neguțător, spre a da de urma lui Malik, și acolo i s-a spus că fusese închis, apoi omorât de vrăjmași cu armele, pe graniță.

Auzind acestea, slujitorul s-a speriat foarte, neștiind ce să

facă.

Într-o zi însă, unul dintre călăreții care-l întâlniseră pe Malik, îl îmbrăcaseră și-i făcuseră daruri, l-a cunoscut pe slujitor și l-a întrebat ce caută.

— Mărfuri! a răspuns slujitorul.

— Îți voi spune o taină! a adăugat călărețul. Vei ști s-o păstrezi?

— De ce nu?

— Află că eu și câțiva prieteni l-am întâlnit pe Malik, în apropierea acestei ape și i-am dat merinde, bani și veșminte, și l-am trimis în Grecia, în apropierea maicii sale, deoarece ne temeam să nu-l omoare moșul său...

Auzind acestea, slujitorul s-a făcut alb și a prins a striga.

— N-ai de ce te teme de mine, a răspuns călărețul. Nu trebuie să te temi, chiar dacă ai venit să-l cauți pe Malik...

Atunci slujitorul i-a spus pentru ce a fost trimis de Sah Chatun.

— Du-te liniștit, căci îl vei găsi la hotarul Greciei... i-a spus călărețul, și slujitorul i-a mulțumit, și a plecat înapoi, spre Grecia, iar călărețul l-a însoțit până la locul unde se despărțise de Malik. Slujitorul a apucat în drumul lui, și pretutindeni întreba de Malik, descriindu-l cum i-a fost descris și lui de călăreț, și în cele din urmă a ajuns în cetatea unde se afla el.

Și a întrebat și în cetatea aceea, dar nimeni nu-i putea da vreo veste. Nemaștiind ce să facă, slujitorul s-a hotărât să se întoarcă, și chiar încălecase gata de drum, când a văzut niște vite legate în funie și un fecior dormind lângă ele.

Slujitorul s-a oprit și s-a gândit că dacă copilul pe care-l căuta crescuse atât de mare ca acel ce dormea, cum l-ar mai putea cunoaște? Ce chin e să cauți un om pe care nu-l cunoști, chiar dacă se află în fața ta...

Și slujitorul a sărit de pe cal, s-a apropiat de feciorul adormit și s-a așezat lângă el. Gândea privindu-l: „Cine știe

dacă băiatul acesta nu e chiar Malik...”

— Hei, băiete! a strigat el, și Malik s-a trezit.

— Cine e tatăl tău în această cetate și unde ți-i casa?

— Sunt străin! a răspuns Malik, încurcat.

— De unde ești și cine e tatăl tău? a stăruit slujitorul, și Malik i-a spus unde s-a născut, și la celelalte întrebări i-a povestit istoria vieții lui.

Slujitorul l-a îmbrățișat, l-a sărutat și i-a spus că fusese trimis de maică-sa să-l caute, dar că sultanul nu știe de toate acestea nimic. Maică-sa vrea să se încredințeze că e sănătos, dar de văzut nu-l poate vedea...

Și slujitorul i-a cumpărat un cal, și au călărit alături până în împrejurimile cetății. Acolo au fost atacați de tâlhari, care le-au luat tot ce aveau, i-au legat și i-au aruncat într-o groapă, departe de drum, lăsându-i să moară acolo, cum făcuseră cu mulți înaintea lor.

Slujitorul a început să plângă tare, și când Malik i-a arătat că lacrimile nu folosesc la nimic, i-a spus:

— Nu plâng din frică de moarte, ci de mila ta și de mila maicii tale! Sunt deznădăjduit, gândindu-mă că, după ce ai înfruntat atâtea primejdii, trebuie să mori acum atât de jalnic...

Două zile și două nopți au zăcut în groapă, chinuiți de foame, până când sultanul, aflat cu oamenii săi la vânătoare, și urmărind o fiară, au ajuns în fața acelei gropi. Un vânător s-a apropiat mai tare, și descălecând să ia vânatul, și auzind oftări și vaiete, a așteptat până s-au strâns toți vânătorii, și a spus sultanului că auzise în groapă gemete. Sultanul a poruncit unui oștean să coboare, și îndată Malik și slujitorul erau scoși afară, leșinați. Li s-au scos lanțurile, li s-a turnat vin în gură, până s-au trezit.

Cunoscându-l pe slujitorul soaței sale, sultanul l-a întrebat mirat:

— Ce ți s-a întâmplat, și cum ai ajuns aici?

— O, stăpâne! a răspuns el. M-a trimis stăpâna să-i aduc banii, și deodată, luând-o înaintea caravanei, am fost atacați de tâlhari și am fost prădat de bani și ne-au aruncat în groapa asta, să murim ca mulți alții înaintea noastră...

— Cine e feciorul acesta? l-a întrebat apoi sultanul.

— E fiul bătrânei noastre doici! a răspuns slujitorul. Mama lui m-a rugat să-l iau cu mine, și fiind deștept și priceput, m-am gândit să-l iau ca slujitor la tine...

Apoi sultanul l-a întrebat de Bahlavan și cum se poartă cu supușii. Slujitorul i-a arătat că toți sunt nemulțumiți. După aceea, sultanul s-a dus la soața sa și i-a spus că slujitorul s-a întors împreună cu un fecior din patria ei, și i-a amintit și nenorocirea întâmplată în drum. Sah Chatun aproape că și-a pierdut firea și abia și-a stăpânit un țipăt.

— Ce-i cu tine? a întrebat-o sultanul. Ți pare rău de banii luați slujitorului, sau ți-i milă de el?

— Nu-i nimic, sultane, a răspuns ea. Știi doar că femeile au inimă slabă...

Apoi i s-a înfățișat slujitorul și i-a istorisit tot ce a pățimit fiul, din ziua căsătoriei ei cu sultanul Greciei.

Sah Chatun a plâns, apoi a întrebat:

— Ce i-ai răspuns sultanului, când te-a întrebat de fiul meu?

— L-am dat drept fiul doicii, lăsat acasă de copil și adus acum ca să-l slujească pe el...

Sah Chatun era mulțumită foarte cu acest răspuns, și a poruncit slujitorului să-l îngrijească pe fiul ei bine. Și sultanul a dat slujitorului daruri din belșug, iar lui Malik i-a rânduit o simbrie însemnată. Și avea Malik intrare liberă în serai, îl slujea pe sultan, și vaza lui creștea zi cu zi. Sah Chatun se mulțumea să-l privească prin zăbrelele ferestrei.

Într-o zi însă, nemaiputându-și stăpâni dorul, l-a așteptat la ușă și l-a îmbrățișat, l-a strâns la sân și l-a sărutat pe obraji. Dar tocmai atunci îngrijitorul seraiului trecea pe acolo

și a văzut. S-a oprit înmărmurit. Întâlnindu-l, sultanul l-a întrebat de ce tremură.

— Mărite sultane! a răspuns el. Se află oare ceva mai groaznic decât ceea ce am văzut eu acum?

— Ce ai văzut? s-a mirat sultanul.

— L-am văzut pe feciorul adus de bătrânul slujitor, și m-am putut încredința că a venit la noi numai de dragul sultăniței. Tocmai treceam prin fața ușii iatacului ei, și am văzut-o cum îl aștepta! L-a îmbrățișat și l-a sărutat pe obraji...

Când sultanul a auzit acestea, aproape că și-a ieșit din fire de mânie, și aproape că și-a smuls barba. A poruncit ca Malik și slujitorul să fie prinși și aruncați într-o temniță din serai. Apoi sultanul s-a dus la soață. I-a spus:

— Pe Alah! Cum te-ai mai purtat! Tu, fiică a virtuții, pețită de sultani și socotită piatră prețioasă, datorită bunei tale purtări! Alah să-i afurisească pe cei ale căror suflete nu seamănă cu înfățișarea lor! Cum poți tu, cu o inimă atât de scârnavă, să-ți iei înfățișare atât de curată? Dar cu tine și cu acest nemernic voi da lumii o pildă! Acum știu că l-ai trimis pe slujitor cu singurul rost de a-l aduce pe acest fecior aici!...

Spunând acestea, sultanul a scuipat-o în obraz și a părăsit-o. Sah Chatun n-a scos o vorbă, căci știa bine că sultanul n-avea s-o creadă.

Câteva zile, sultanul era mahnit foarte și tulburat strașnic, și nu putea nici mânca, nici bea, nici dormi, și nu știa ce să facă. Se socotea că dacă omoară feciorul și slujitorul, va fi nedrept, căci doar sultănița l-a trimis pe slujitor să i-l aducă, și e mai vinovată ca amândoi. Inima nu-l lăsa să-i omoare pe tustrei, de aceea nu voia să se grăbească, ci mai bine să mai chibzuiască puțin, decât să se căiască pe urmă...

Avea sultanul o doică deșteaptă foarte, și văzându-l ea cu totul schimbat, n-a îndrăznit să i se înfățișeze, ci s-a dus la Sah Chatun, dar văzând-o și mai tulburată, a întrebat-o ce i

s-a întâmplat. Sultănița nu i-a spus nimic, dar doica a stăruit și i-a jurat că nu-i va destăinui nimănui secretul, încât, în cele din urmă, Sah Chatun i-a povestit întreaga istorie a fiului ei, de la un cap la altul. La urmă doica s-a închinat în fața ei și i-a zis:

— Lucrul acesta nu e încurcat deloc...

— Pe Alah, maică! a răspuns sultănița. Mai bine mor împreună cu fiul meu, decât să destăinuiesc un lucru care nu va fi crezut. Fiecare va spune: ne povestește un basm, spre a îndepărta dinspre ea rușinea...

Doicei i-au plăcut aceste înțelepte cuvinte:

— Așa e cum spui, totuși sper că Alah va scoate la iveală adevărul. Ai răbdare, voi avea eu grijă de acest lucru! Mă duc chiar acum la sultan, și văd ce spune...

Când doica s-a înfățișat sultanului, l-a găsit mâhnit, și s-a așezat lângă el, și după câteva cuvinte dulci, i-a spus:

— Măhnirea ta, fiule, îmi rănește inima. De un timp încoace ești veșnic întristat. Ce ai?

— O, măicuță, a răspuns el. Sufăr din pricina soaței mele! Dacă până acum aveam credință în ea, acum credința asta e spulberată...

Apoi, sultanul i-a spus toată istoria.

— O femeie slabă îți pricinuieste atâta mâhnire? S-a minunat doica.

— Tocmai, chibzuiesc ce moarte să hotărâsc pentru ei, spre a da lumii o pildă...

— Fiule, a răspuns doica, nu te grăbi, fiule, căci graba e totdeauna urmată de căință! De omorât îi poți omori oricând, de aceea întâi cercetează temeinic, și apoi fă ce vrei... Eu însă, îți aduc inima unei pupeze! Pune-o pe pieptul soaței tale, când doarme, și întreab-o ce vrei, și ea îți va spune adevărul...

— Așa voi face! a răspuns bucuros sultanul. Dar nu mai spune nimănui...

Doica s-a dus repede la sultăniță:

— N-ai nicio grijă, stăpână. Sultanul va veni la tine încă în noaptea asta! Prefă-te că dormi și răspunde-i prin somn la tot ce te va întreba...

Apoi doica a părăsit-o și a dus sultanului inima de pupăză.

Sultanul a așteptat cu nerăbdare noaptea, și ducându-se la sultăniță, și crezând-o adormită s-a așezat lângă ea, și după ce i-a pus inima de pupăză pe piept, a întrebat-o:

— Sah Chatun, asta mi-a fost răsplată?

— Dar ce-am făcut?

— Se află oare păcat mai mare, Sah Chatun? De ce l-ai îmbrățișat și sărutat pe omul acela?

— Pentru că el este fiul meu, o parte a inimii mele! Din dragoste de mamă l-am îmbrățișat și sărutat...

Auzind acestea, sultanul a rămas mirat foarte.

— Poți să-mi dovedești că e fiul tău? Doar se mai află aici epistola moșului tău, prin care mă înștiințează că fiul tău a fost ucis...

Apoi, după răspunsurile bune ale sultăniței, sultanul a poruncit să fie adus feciorul în fața lui, și cercetându-i gâtul, a văzut tăietura, și sultanul a căzut la pământ în fața lui Alah, mulțumindu-i că l-a salvat pe fecior din atâtea primejdii, și s-a bucurat nespus că nu l-a omorât în mânia sa.

*
* *

— Așa și eu, a adăugat osânditul. Voi birui să urc deasupra vrăjmașilor mei, voi avea biruință asupra acestor ticăloși viziri...

Sultanul a poruncit să fie dus din nou în închisoare, și le-a spus vizirilor:

— Acest om are părere proastă despre voi, cu toate acestea

știu că îmi dați sfaturi din dragoste pentru mine! Fiți mulțumiți, căci voi urma în toate sfatul vostru! Am amânat atât moartea acestui om, dar va muri. Înălțați o spânzurătoare la marginea cetății, și dați strigare noroadelor, prin crainici, și vestiți că ticălosul va fi spânzurat! Toată cetatea să se adune și să-l petreacă la moarte...

Crainicii au și pornit strigările, și vizirii numai nu plesneau de bucurie! A fost ridicată spânzurătoarea. Dimineața, oștenii au venit în fața porților seraiului și au spus sultanului că se adunaseră atâția oameni, încât umpluseră toate ulițele, până la locul de osândă, și toți voiau să-l vadă pe ticălos spânzurat...

— Iată nemernicul! strigau vizirii, când osânditul a fost scos la lumină. Te mai bucuri de viață? Mai speri că vei fi salvat?

— O, voi, vizirilor ticăloși! Își poate pierde cel înțelept încrederea în Bine și Adevăr? Nu cunoașteți istoria prinsului? Am să v-o spun eu, ca să luați aminte...

— Ce istorie mai e și asta? a strigat sultanul.

— Înălțate stăpâne! a început osânditul, încrezător în biruința adevărului, chiar înainte de a fi dus la spânzurătoare...

SE ARATĂ CUM CEL CE ARE ÎNCREDERE ÎN BIRUINȚA BINELUI ȘI ADEVĂRULUI SCAPĂ ȘI DE SUB LABA LEULUI...

Un sultan, cum sta într-o noapte pe acoperișul seraiului, la răcoare, a auzit în pușcăria din apropiere pe cineva strigând:

— Alah, liman al îndurării, scapă-mă din lanțuri și întuneric!

Auzindu-l, sultanul s-a mâniat foarte, văzând că prostul acela mai spera că va fi iertat! A întrebat cine era prinsul acela și a poruncit să-i fie adus în față! L-a întrebat:

— Cum mai poți spera că vei fi eliberat?

— Nu sunt vinovat, stăpâne! a strigat osânditul. Am încredere că Dreptatea și Adevărul vor birui și voi scăpa...

Sultanul a râs de el și a poruncit să fie spânzurat numaidecât, la marginea cetății. Oștenii l-au scos, într-adevăr, în afara cetății, dar venind o ceată de tâlhari, l-au eliberat pe prins, și acesta a fugit într-o pădure.

Acolo însă un leu înspăimântător s-a năpustit asupra lui, l-a aruncat la pământ, a smuls un copac din rădăcină, l-a așezat peste el și a alergat să-și aducă la ospăț soața. Sub copac aflându-se, osânditul nu și-a pierdut încrederea în Dreptate și Adevăr, ci dând la o parte frunzele copacului, a zărit multe oseminte ale celor sfâșiați de lei. A mai zărit jos, printre oase, o grămadă de aur. Încet-încet, a izbutit să iasă de sub tulpina copacului și să fugă din pădure.

Fugea drept înainte, până a ajuns în fața unei cetăți.

Acolo s-a întins la pământ, mort de oboseală, și s-a odihnit până în zori.

Și cum s-au arătat zorile, a îngropat aurul găsit în pădure, și a intrat în cetate, și a trăit, cu voia Domnului, din aurul găsit.

După ce osânditul a sfârșit istoria, sultanul i-a spus:

— Cât vrei să mă mai ametești cu vorbele tale? Acum a sunat ceasul să fii spânzurat!

Dar iată, tocmai când sultanul a ridicat brațul, să dea semn călăului, a sosit, în vâlmășeag mare de colb, căpetenia tâlharilor. Văzând lume adunată, a întrebat ce se întâmplă, și i s-a spus că sultanul a poruncit spânzurarea unui osândit. Și privindu-l pe osândit, căpetenia tâlharilor l-a recunoscut și l-a îmbrățișat. L-a sărutat pe gură și a grăit astfel:

— Aflați, noroade, și vă cutremurați! Pe acest om l-am găsit într-o peșteră din munte! Era învelit în pânză de mătase. L-am luat la mine. Însă într-o zi, când am atacat o caravană, am fost pus pe fugă, și mulți dintre ai noștri au fost păliți iar acest om a fost prins. De atunci l-am căutat pretutindeni, fără să izbutesc să aud ceva de el până azi...

Auzind acestea sultanul, și încredințându-se că osânditul era fiul său, a început a striga și a-l îmbrățișa:

— Am vrut să-l omor chiar pe fiul meu, și aș fi murit de căință...

Apoi a scos lanțurile osânditului.

Noutatea fiind vestită poporului cu trâmbițe și tobe, cetatea s-a împodobit, și răsuna de atâta voieșie, încât și păsările abia se puteau ține în zbor!

Venind și sultănița, și auzind cele întâmplare, și-a îmbrățișat fiul, apoi oștenii și întregul popor i-au petrecut la serai, și sultanul a dăruit libertate tuturor întemnițaților și a poruncit ca întâmplarea să fie sărbătorită șapte zile. Iar în ziua a opta și-a așezat fiul lângă sine, și a poruncit să fie chemați toți prietenii, și mai-marii cetății, și vizirii aproape morți de rușine și spaimă.

— Iată, o, voi, ticăloșilor viziri! a strigat feciorul. Am crezut până la urmă în biruința Dreptății și Adevărului, și am învins...

Dar vizirii tăceau îngroziți.

— Văd că azi se bucură toți, chiar și păsările în aer, a strigat sultanul, numai voi, vizirilor ticăloși, posomorâți sunteți! Dacă v-aș fi ascultat, o, voi, fariseilor, aș fi trebuit să mor de disperare și căință...

— Fără chibzuință ta liniștită, și fără părerea ta bună despre oameni, o, tată, nu ai fi avut parte azi de această înaltă fericire. Dimpotrivă, te-ar fi împovărat o căință și o tristețe îndelungă...

Și sultanul a poruncit să fie ridicate încă nouă

spânzurători lângă cea ridicată gata.

— Vai de voi, ticăloșilor viziri! a strigat el.

— M-au dușmănit și mi-au vrut moartea, pentru că nu i-am lăsat să-și vâre mâinile în comorile tale! a spus fiul său... Și-și primesc acum pedeapsa!

— Vai, vouă, viziri! Ce puteți spune în apărarea voastră?

— Preaînalte stăpâne! au răspuns vizirii. Nu avem niciun fel de dovadă ușurătoare! L-am urât pe fiul tău și am vrut să-l pierdem, dar ne-am nenorocit noi înșine! i-am săpat groapa, și am căzut noi singuri în ea...

Apoi, sultanul a dat poruncă să fie suiți în funii.

Și a trăit sultanul ani mulți, împreună cu fiul său, numai în bucurii, până i-a ajuns și pe ei bruma care cade pe toate inimile.

ȘEHERAZADA ÎNCEPE BASMUL CETĂȚII DE ALAMĂ; S-O ASCULTAM ȘI NOI, SPRE BUCURAREA ȘI ÎNVESELIREA INIMILOR NOASTRE, DAR MAI ÎNAINTE SĂ ASCULTAM O LAUDĂ ADUSĂ LUI SALOM-SULTAN, DE CĂTRE CĂȚIVA VIZIRI, DUPĂ CARE VOM ASCULTA DE-A BINELEA PĂTIMIRILE ȘI AVENTURILE NEMAIPOMENITE ALE EMIRULUI MUSA ȘI ALE MARELUI CĂLĂTOR ABDUL KADUS...

Într-o zi, pe când stăpânul dreptcredincioșilor, Abdul Malik, fiul lui Mervan, sta înconjurat de mai-marii săi, a venit vorba de istoria popoarelor vechi și a puternicilor lor șahi și sultani.

Unul dintre cei de față a spus:

— Nici unui muritor nu i-a fost dat cândva mai multă putere ca lui Salom, fiul lui David, căci el avea putere asupra oamenilor și spiritelor, asupra păsărilor și fiarelor. Alah a

poruncit chiar vântului să-i ducă lui Salom covorul, treizeci de zile, cât a călătorit, și să i-l aducă înapoi. Și tot Alah i-a dat lui Salom un inel cu sigiliu, să sigileze cu dânsul fierul, plumbul, piatra și alama. Pe scurt, Alah i-a dat lui Salom totul...

— E drept ce spui, a răspuns Abdul Malik. Când vreun spirit îl supăra pe Salom, îl închidea într-un vas de aramă, turna plumb pe gura vasului, îl sigila cu inelul său și-l arunca în mare...

— Preaînțelepte și drepte sunt toate! a răspuns atunci Tabb-filozof, mag vestit și cu învățătură multă, știind să scoată comorile din pământ. O, Abdul Malik, stăpâne al credincioșilor! Alah să-ți ție puterea și rangul, și pe pământ, și în ceruri! Aflați: îmi povestea de mult tatăl meu că bunicul s-a suit odată pe o corabie, vrând s-ajungă tocmai în Sicilia, însă plăcându-i lui Alah să ridice furtuna ca să zborșească marea, corabia a rătăcit drumul, încât abia după o lună a oprit lângă un munte înalt și necunoscut. Nici corăbierii nu știau unde se află. Pe țărm au întâlnit oameni cu înfățișare deosebită, cu care nu se puteau înțelege prin vorbă. Numai sultanul țării înțelegea limba arabă.

Și venind el la țărm, s-a închinat călătorilor. Le-a spus:

— Pace lui Alah, dar se vede că ați rătăcit drumul! Iată, în sfârșit, prima corabie străină oprind aci! Nu vă temeți de nimic și nimeni, căci vă veți întoarce cu bine în patria voastră...

Și sultanul i-a ospătat apoi timp de trei zile, cu păsări și pește, iar în ziua a patra i-a dus să se plimbe pe la năvoadele pescarilor! Deodată l-au văzut pe unul dintre ei aruncând plasa și scoțând un vas de alamă, sigilat cu sigiliul lui Salom! Pescarul a spart vasul, și iată că s-a ridicat un fum albastru până la cer, întrupându-se apoi în cea mai urâtă dintre pocitanii.

— Îndurare! Îndurare! O, profet al lui Alah! a prins a

striga. Nu voi mai face niciodată una ca asta!

Bunicul meu s-a dus la sultan și l-a întrebat cine-i pocitania aceea, și sultanul i-a spus că era un spirit nesupus, care, din neascultare față de Salom, a fost închis și aruncat în mare. Acum, când a fost eliberat, credea că Salom mai trăiește și că l-a iertat, de aceea a strigat așa... dar de când a pierit Salom, au secat mărilor și au înverzit pustiurile...

Abdul Malik era mirat foarte de această istorie!

— Tabb-filozoafe! a început el. Nu se află altă putere decât la Alah, căci el a dat lui Salom-sultan o stăpânire atât de mare! O, filozoafe Tabb! De-aș putea vedea măcar de departe un astfel de vas cu sigiliul lui Salom, aș fi cel mai fericit om...

— O, Abdule! a răspuns Tabb-filozof. Asemenea vase se găsesc și în cetatea de alamă, și dacă vrei, scrie-i lui Musa, emirul tău din vest și din Andaluzia, să trimită câțiva oameni cu merinde și apă într-acolo, și fără întârziere să-ți aducă vasul...

Numaidecât, califul a poruncit să fie chemat caligraful, să scrie emirului Musa. Și sfârșind hrisovul, Abdul Malik s-a întors iar spre Tabb-filozof:

— Tabb-filozoafe! Vreau să duci chiar tu epistola...

— Mă supun lui Alah și stăpânului dreptcredincioșilor... a răspuns Tabb-filozof, și cerând bani, merinde și un cal, a pornit din Damasc spre Cairo, în Egipt.

A rămas acolo o vreme, bine găzduit, apoi s-a dus în Egiptul de sus, unde se afla emirul Musa. Când acesta a aflat de sosirea lui Tabb-filozof, s-a dus la el, și i s-a închinat, și a poruncit să fie găzduit ca un oaspete de seamă. Tabb-filozof i-a dat epistola, și citind-o, emirul a spus:

— Mă supun lui Alah și stăpânului dreptcredincioșilor...

Îndată a chemat la sine câțiva călători și le-a arătat cum califul îl roagă să-i facă rost de câteva vase de ale lui Salom. Cum s-ar putea găsi astfel de vase?

— Emire Musa! Au spus călătorii. Credem că bine-ai face dacă l-ai întreba despre asta pe Abdul Kadus, căci el îți poate arăta locul unde se află vasele. Abdul Kadus a făcut multe călătorii pe apă și pe uscat, el e cea mai bună călăuză și cel mai bun sfetnic, și cunoaște toate deserturile, și locuitorii lor, precum și toate mările, și în mai multe rânduri a scăpat cu bine din primejdii!

Musa a poruncit să vină numaidecât Abdul Kadus! Curând, i s-a înfățișat un moșneag apăsător sub anii lui mulți și pe a cărui față se putea citi că trăise lucruri minunate.

— O, moșnege Abdul Kadus! i-a grăit Musa. Nu cunosc bine țara asta, dar am auzit că nimeni n-a călătorit așa departe ca tine, de aceea te rog să vii cu noi, să ne ajuți să împlinim voia califului nostru! Cu ajutorul lui Alah, vrem să aflăm vasele sigilate de Salom-sultan!

— Mă supun lui Alah și stăpânului dreptcredincioșilor! a răspuns Abdul Kadus. Dar, stăpâne, cetatea de alamă e departe tare, trebuie să străbatem drum lung și să înfruntăm, călătorind, multe pericole...

— Cât trebuie să lipsim?

— Doi ani la dus și doi la întors! Tu, emire Musa, ești bărbat vestit prin curaj, dar nu trebuie să-ți lași țara dușmanului. Musa l-a chemat îndată pe fiul său, Harun, om bun și priceput, și i-a dat în primire țara Egiptului, apoi a adunat oștile și le-a poruncit să dea ascultare în toate fiului său.

— Acum, a grăit moșneagul Abdul Kadus, poruncește, emire, să fie încărcate cu burdufuri cu apă o mie cămile, altă mie cu merinde, și altă mie eu vase de lut...

— Pentru ce ne trebuie vasele de lut?

— Află... a răspuns moșneagul. Trebuie să străbatem patruzeci de zile și patruzeci de nopți marele pustiu din Kairavan, unde nu se află decât puțină apă și unde nu întâlnești pas omenesc. Acolo suflă Simunul puternic, care

usucă burdufele, așa încât apa nu poate fi păstrată decât în vase de lut...

Musa a trimis oameni la Alexandria, să aducă vasele de acolo, și luând cu sine pe vizirul său, au pornit, cu moșneagul Abdul în frunte și însoțiți de două mii de oșteni în zale, călărind lângă cămile.

Drumul era greu foarte, străbăteau ba ținuturi locuite, ba pustii, și adesea drumul trecea prin deserturi sălbatică și lipsite de apă, sau peste munți înalți. Au călătorit astfel un an întreg, și într-o dimineață și-au dat seama că s-au rătăcit! Abdul Kadus nu mai știa unde se aflau. A strigat:

— Nu se află ocrotire, nici putere, decât la Alah cel preamărit! Jur pe stăpânul sfintei Kaabe! Am rătăcit în întunericul nopții, și mă aflu acum într-o țară cu totul necunoscută mie...

— Du-ne înapoi, până în locul unde am rătăcit drumul! i-a poruncit Musa.

Când Abdul Kadus a răspuns că nu mai poate găsi locul acela, Musa a spus cu hotărâre:

— Să mergem înainte, și poate ne vom sălta la un liman...

Au călătorit până spre amiază, când au ajuns într-o frumoasă țară de șes, netedă ca marea. În depărtări se vedea ceva înalt și negru. Când au ajuns mai aproape, și-au dat seama că era o zidire puternică și înaltă ca un munte, zidită din pietre negre, cu altare nespuse de mari și cu poartă chinezească, de fier, răsplândind o strălucire orbitoare. Nimeni nu știa ce era acea zidire uriașă, care cuprindea o mie de picioare, și ale cărei cupole de plumb, înalte de o sută de coți, arătau din depărtare ca o coloană de fum.

— Să ne apropiem de această zidire... a grăit Abdul Kadus.

Și apropiindu-se, Abdul Kadus a recunoscut-o și a strigat de bucurie...

— Ai vreo veste îmbucurătoare? l-a întrebat Musa.

— Bucură-te! a răspuns Abdul Kadus. Domnul cel

preaînalt ne-a scos din pustiurile îngrozitoare! Află că tatăl meu mi-a povestit că bunicul său a fost în această țară, și după multe rătăcirii a ajuns în cetatea asta, și de aici a ajuns într-o cetate de alamă. După cum văd, de aici până la ținta noastră mai avem de călătorit două luni. Trebuie să ținem mereu marginea pustiului. Vom găsi însă aici multe case, fântâni și pâraie. Acest ținut l-a cucerit Alexandru Macedonul, când se îndrepta spre apus. El a săpat pe acest drum cele mai multe fântâni...

Musa i-a mulțumit pentru vestea bună. I-a spus:

— Vino acum să privim minunile acestui serai...

Și s-au îndreptat spre poartă, și au văzut deasupra următoarea inscripție cu litere de aur:

*„Oprește-te o clipă, sărmane trecător,
De vrei să afli jalea unui străvechi popor.
Ce și-a lăsat, pe lungul și-adâncul vremii drum,
Averile grozave în pulbere și scrum:
De vrei vremelnicia în fața ta s-o ai,
O clipă cercetează măcar acest serai...”*

Musa a plâns citind aceste versuri, și ajungând la a doua poartă, au citit următoarea inscripție:

*„Te uită, și citește, și-ntreabă cu ce rost –,
Ca nourii trecură popoare câte-au fost?
Un trecător ca tine cândva și eu eram!
De-aș învia, tot timpul vieții, pân’la dram
L-aș cântări de-o mie de ori, ca un zgârcit!
De fiecare clipă m-aș bucura cumplit!
«Trăiți mai bine, oamenii!» mereu aș vrea să strig,
Dar gura mea-n țărână a amuțit de frig...”*

Apoi au intrat în serai, admirând în liniște frumusețea

construcției, încăperile uriașe și goale.

Când au intrat în ogradă, au văzut o cupolă cu patru sute de morminte. Și apropiindu-se de un mormânt, Musa a citit pe piatra mare, de marmură albă, următoarele versuri:

*„De câte ori, ca tine, am stat, adânc gemând,
De pe morminte versuri de jale descifrând!
M-au desfătat alese bucate, băuturi,
Și mi-au cântat fecioare cu minunate guri,
Cetăți sub pumn supus-am și am prădat comori!
Ca fulgerul trecut-am demult, printre splendori!
Un trecător ca tine și eu cândva eram.
O, cântărește-ți timpul vieții, pân’la dram...”*

Musa a plâns citind, și s-a apropiat de cupolă, și a văzut opt porți de lemn, bătute cu cuie de aur și argint, și deasupra porții din mijloc se puteau citi următoarele versuri:

*„Sub chiparoși, în țernă, acum sunt demn de plâns.
Și nu din bunătate am părăsit ce-am strâns!
De avuții imense am fost prea bucuros
Și le-am păzit ca leul flămând și furios!
De hotăra destinul de viu să ard pe jar,
N-aș fi lăsat din mână nici bobul de muștar.
Atât eram de lacom de-averile ce-am strâns...
Sub chiparoși, în țernă, acum sunt demn de plâns...”*

Musa era atât de mișcat citind, încât a leșinat, apoi trezindu-se, s-a dus înăuntrul cupolei și a văzut acolo un mormânt mare, acoperit cu fier chinezesc, pe care se puteau citi următoarele versuri:

*„În numele lui Alah, atoaterăbdător,
Drumețule, ca tine am fost încrezător:*

*N-am cunoscut ce-nseamnă iubire, jale, plâns,
Ci, avuții imense ca un smintit am strâns,
Și toate-au fost ca visul visat, fără să știu,
Amăgitoare Fata Morgana, în pustiu...
S-au dus pe apa vremii, ca umbra, avuții...
Am cunoscut și fete frumoase, patru mii,
Și mi-au născut o mie de prunci, și-a fost în van!
Nu s-a aflat sub soare un mai bogat sultan;
Trăit-am ani o mie, ca nimeni mulțumit,
Crezând mereu că viața nu va avea sfârșit,
Dar cea ce pustiește cetăți și locuinți,
Și rumpe fără milă copiii de părinți,
Dar cea ce-aruncă morții zidiri de mii de ani,
Și nu deosebește săracii de sultani,
Cu coasa ei ascunsă sub fumuriul strai
Pătruns-a într-o noapte la mine în serai...
S-apropia străina cu-al ei ciudat surâs...
Întâi, cuprins de groază, ca un smintit am râs.
Apoi, în neagra noapte răcnit-am din serai,
Spre-ai mei oșteni, să sară pe zece mii de cai,
Să-nșface iatagane și lănci, în fuga lor,
Neconținut s-alerge, să-mi sară-n ajutor,
Dar s-au mirat oștenii întâi, apoi au râs!
S-apropia străina cu-al ei grozav surâs...
Și m-am întins pe urmă într-un sicriu sărman.
Și-a scris aceste rânduri feciorul lui Hanan,
Sultanul cel mai strașnic din câți au fost cândva!
Până la dram măsoară-ți, străine, vremea ta!”*

Și Musa a citit dedesubt următoarele versuri:

*„Aici, sub piatra asta, în umilit sălaș,
Stau pulbera și praful dintr-un sultan trufaș,
Ce-a stăpânit seraiuri de marmură și jad.*

*Sunt fiul și urmașul vestitului Sadbad...
De pumnul meu, supușii au tremurat nespus.
Pe toți sultanii lumii sub arme i-am supus,
Și când ieșeam cu fală trufașă din serai,
Se arcuiam în frâie un milion de cai;
Chemam la prag hanate, prin vestitori și cărți,
Și tremura pământul în cele patru părți!
Și-acum, din înălțimea râvnitelor măriri,
Zac sub mindirul rece al pânzelor subțiri,
Și-aș da, pentru-o clipită de viață, tot ce-am strâns,
Să mă întorc sub soare cutremurat de plâns,
O clipă sub lumina de-afară să mă plimb,
Dar Alah nu primește profund-râvnitul schimb...
De-aceea, o, străine, ascultă-mă, îți zic:
Măririle, trufia n-ajută la nimic!
Zidește-ți pe de-a pururi, sub al vieții măr,
Seraiuri fără moarte, Dreptate, Adevăr...”*

Și aceste versuri l-au mișcat pe Musa. Apoi au ajuns în fața unei pietre galbene, sprijinită pe picioare din lemn de chiparos, pe care erau săpate următoarele versuri:

*„În veacurile scurse demult, în veșnicii,
La masa asta veche sultani au stat, trei mii.
Cu vinul stau și astăzi la masa lor, și-i plâng.
Au fost, în prima mie, toți chiori de ochiul stâng,
Și în zadar la masă mai stau, și-i tot aștept...
Erau, a doua mie, toți chiori de ochiul drept,
Și-i cheamă vântul nopții, gemând prin chiparoși...
Erau, a treia mie, cu ochii sănătoși,
Și totuși, laolaltă s-au dus, în veșnicii,
Pe-aceeași ușă scundă, sultanii toți, trei mii!”*

CĂLĂREȚUL DE ALAMĂ ȘI MONUMENTUL FIAREI CU CHIP DE OM ȘI CU LABE DE LEU... MUSA ȘI ABDUL KADUS MERG ÎNAINTE, SPRE CETATEA DE ALAMĂ...

După ce Musa și-a însemnat tot ce a citit, au pornit mai departe, și după trei zile au ajuns pe o colină înaltă, pe care se afla un călăreț de alamă, pe cal de alamă. În mână avea o lance strălucitoare, pe vârful căreia erau scrise, cu litere latine, următoarele:

„O, călătorule! Dacă nu cunoști drumul spre cetatea de alamă, atinge călărețul cu mâna ta, căci el se va roti, și tu să te îndrepti încotro va arăta el cu vârful lăncii...”

Musa a atins călărețul cu mâna, și călărețul s-a rotit, și au apucat încotro arăta vârful lăncii.

După un scurt timp, au ajuns pe un drum neted, iar după trei zile se aflau pe un munte uriaș, pe care au văzut o coloană mare și înaltă, și apropiindu-se de ea, au văzut o statuie de piatră neagră, înfățișând un om vârat în piatră până la subțiori, și având aripi mari. Mâinile îi erau ca laba leului. Avea gheare de fier. În vârful capului, avea un moț ca o coadă de cal și doi ochi înguști, improșcând foc. Din frunte îi țâșnea al treilea ochi, urât și roșu ca de mătă sălbatică.

— Laudă celui ce m-a pedepsit, striga arătarea, și Musa l-a rugat pe Abdul Kadus să-l întrebe cine este și de ce se află în starea aceea?

Abdul Kadus i-a răspuns că se teme să întrebe, dar Musa i-a spus că arătarea era împovărată cu destule suferințe, spre a mai putea face vreun rău cuiva... Astfel auzind. Abdul Kadus s-a apropiat și a întrebat:

— Cine ești? Cum te cheamă? Cum ai ajuns aici?

— O, Abdul Kaduse, a răspuns arătarea. Sunt un spirit

rău, mă cheamă Dasmus, și sunt torturat așa și osândit să rămân aici, înțepenit, până va buciuma Adam! În ce privește cauza pedepsei mele, află: Iblis, diavolița, blestemată fie în veacu-veacului, avea un idol de coral roșu, și mi l-a încredințat spre păstrare. Pe idolul acesta îl adora un sultan al mărilor, stăpân peste zece sute de mii oameni înarmați și peste zece sute de mii spirite! Stând eu ascuns în trupul idolului, amăgeam oamenii care mi se supuneau, și nu recunoșteau domnia lui Salom-prooroc! Acel sultan al mărilor avea o fată care zi și noapte se închina aceluia idol și care era atât de rea, încât chiar și Salom-sultan a aflat de dânsa... Și a trimis Salom pețitori la tatăl ei.

„Dacă mi-o vei da, bine! spunea epistola lui Salom; dacă nu, sultane al mărilor, pregătește-te de moarte, căci te voi păli cu oștile mele, care umplu întreg pământul, și vei fi ca ziua de ieri, care niciodată nu se mai întoarce”...

Citind această epistolă, sultanul mărilor a aruncat-o și a întrebat vizirii:

— Ce să-i răspund lui Salom, fiul lui David?

— Preamărite sultane și preaputernice stăpâne! au răspuns vizirii. Ce-ți poate face Salom? Ești atât de mare, ca și el, și chiar mai puternic! Tu ai la îndemână un milion războinici și locuiești în mijlocul acestei mări întinse, unde nimeni nu poate răzbate, și unde vor lupta pentru tine oameni și spirite! De altfel, cere sfat idolului tău, și dacă-ți va porunci să pornești împotriva lui Salom, pornește!

Sultanul mărilor s-a dus la idol, a înălțat o jertfă și s-a aruncat la pământ în fața lui:

— O, Doamne! striga el. Îți cer ocrotirea, căci sultanul Salom vrea să te distrugă! O, Doamne, poruncește-ne, și porunca ta va fi împlinită, căci cunoaștem puterea ta...

Eu, ascuns în trupul idolului, am spus, necunoscând

puterea lui Salom:

— Nu te teme de Salom! Dacă are poftă să se războiască cu mine, îl voi omorî cu paloșul și cu sulița...

Răspunsul meu l-a încurajat pe sultanul mărilor, astfel că a început războiul cu Salom. A scuipat în fața trimisului și i-a dat următorul răspuns:

— Spune-i lui Salom că se crede prea tare și mare. Să-și adune toate puterile pentru luptă! Dacă nu vine el la mine, vin eu la dânsul...

Când solul i-a dus lui Salom acest răspuns, el s-a mâniat foarte și a rămas neclintit în hotărâre. A strâns repede oameni, duhuri și păsări, și a poruncit leului, sultanul fiarelor, să strângă toate fiarele sălbatice din pustiuri și sihăstrie. A chemat apoi vulturul, sultanul păsărilor, și i-a poruncit să adune răpitoarele. Vizirului Damuriat i-a poruncit să cheme spiritele, diavolii și spiritele răzvrătite, iar pe Asaf, fiul lui Varahia, l-a pus să adune oamenii! Când toți și toate s-au înfățișat, în mulțimi fără număr, Salom, cu cetele lui, s-au așezat pe covorul dus de vânt, și păsările zburau deasupra sa, și oamenii și fiarele pășeau pe dedesubtul lor, iar când întreaga oaste a ajuns la țărmul mării, Salom a coborât și a trimis un sol la sultanul mărilor, să-i spună așa:

— Iată, a sosit Salom! Supune-te lui și dă-i pe fiica ta de soață, iar tu, împreună cu toți locuitorii țării, să strigați laudă sultanului Salom... Dacă nu faci așa, apără-te! Să nu crezi însă că marea te poate ocroti împotriva lui, căci el poruncește vântului să-l ducă la tine, și-l vei vedea în mijlocul insulei tale, venit să te nimicească...

Spunând solul cele de mai sus, sultanul a răspuns:

— Spune-i lui Salom că mâine pornesc împotriva lui, și sper să-l lovesc rău...

Solul s-a întors la Salom. Ne-am pregătit de luptă. Îndată ce solul lui Salom s-a dus, sultanul m-a chemat și mi-a

poruncit să-mi strâng toate oștile. M-am supus și am adunat un milion oameni și un milion spirite! Și sultanul și-a strâns toți oamenii, și s-au adunat atâția, încât numai Alah mai știe câți erau!

Salom a așezat fiare sălbatice la dreapta și la stânga oștilor sale și a poruncit păsărilor din aer să zboare pe deasupra lor, să lovească dușmanii cu aripile, când aceștia vor încerca atacul, și să le scoată ochii cu clonțurile! Și Salom însuși plutea prin aer, pe covorul său purtat de vânt! L-a așezat pe Damuriat în fruntea aripei drepte a oamenilor, și pe Asaf în fruntea aripei stângi. Pe sultanii oamenilor i-a așezat la dreapta, și pe ai spiritelor la stânga. Fiarele sălbatice, viperele și șerpii au fost trimiși înainte, și cu toate acestea noi i-am înfruntat și am luptat două zile. În ziua treia însă ne-a lovit nenorocirea. M-am pus în fruntea primului rând al oștilor noastre și i-am chemat pe salomieni la luptă dreaptă. S-a înfățișat Damuriat, vizirul lui Salom, mare ca un munte, scuișând foc cu toată puterea lui înfricoșătoare, și a trimis împotriva-i o săgeată de foc. Eu am izbutit să mă feresc și am aruncat la rândul meu împotriva-i o săgeată care l-a lovit, dar săgeata lui a făcut nevătămătoare flacăra mea.

Damuriat striga așa de tare, încât credeam că munții se clatină și cerul se prăbușește asupra-mi. La porunca lui, oștile ne-au lovit iar. Zgomotul era înfricoșător. Pământul tremura, flăcări țâșneau din toate părțile, către cer se ridica fum gros, zburau capete, curgeau râuri de fiere. Spirite zburătoare luptau în aer, fiare pe pământ! Eu însumi luptam cu Damuriat. Care mă încolțise și mă urmărea cu atâta înverșunare, încât m-a pus pe fugă!

S-au risipit îndată și toate oștile mele.

— Prindeți-i, împreună cu sultanul lor blestemat! a poruncit Salom oștilor, și atunci ne-au atacat fiarele sălbatice din dreapta și din stânga, păsările ne scoteau ochii și ne loveau cu aripile peste față, șerpii ne mușcau pe noi și

pe caii noștri, astfel că niciunul dintre noi n-a putut scăpa! Drept este că eu am izbutit să fug din fața lui Damuriat o bucată de drum lungă de trei luni, dar în cele din urmă am căzut sleit la pământ, și el m-a ajuns. Când m-a luat prins, i-am spus:

— În numele celui ce pe tine te-a înălțat și pe mine m-a coborât, lasă-mi viața și du-mă la Salom...

Dar Salom m-a primit foarte rău. A poruncit să i se aducă această coloană, și a scobit-o, și m-a băgat înăuntru, și și-a pus sigiliul deasupra! Damuriat m-a adus după aceea aici, punând un sultan puternic să mă păzească. Iată de ce trebuie să rămân aici, așa prins, suferind cele mai grele chinuri, până va buciuma Adam...

Mirat foarte de înfățișarea lui înspăimântătoare, Musa a strigat:

— Nu se află putere decât la Alah, care i-a dăruit lui Salom un sultanat mare!

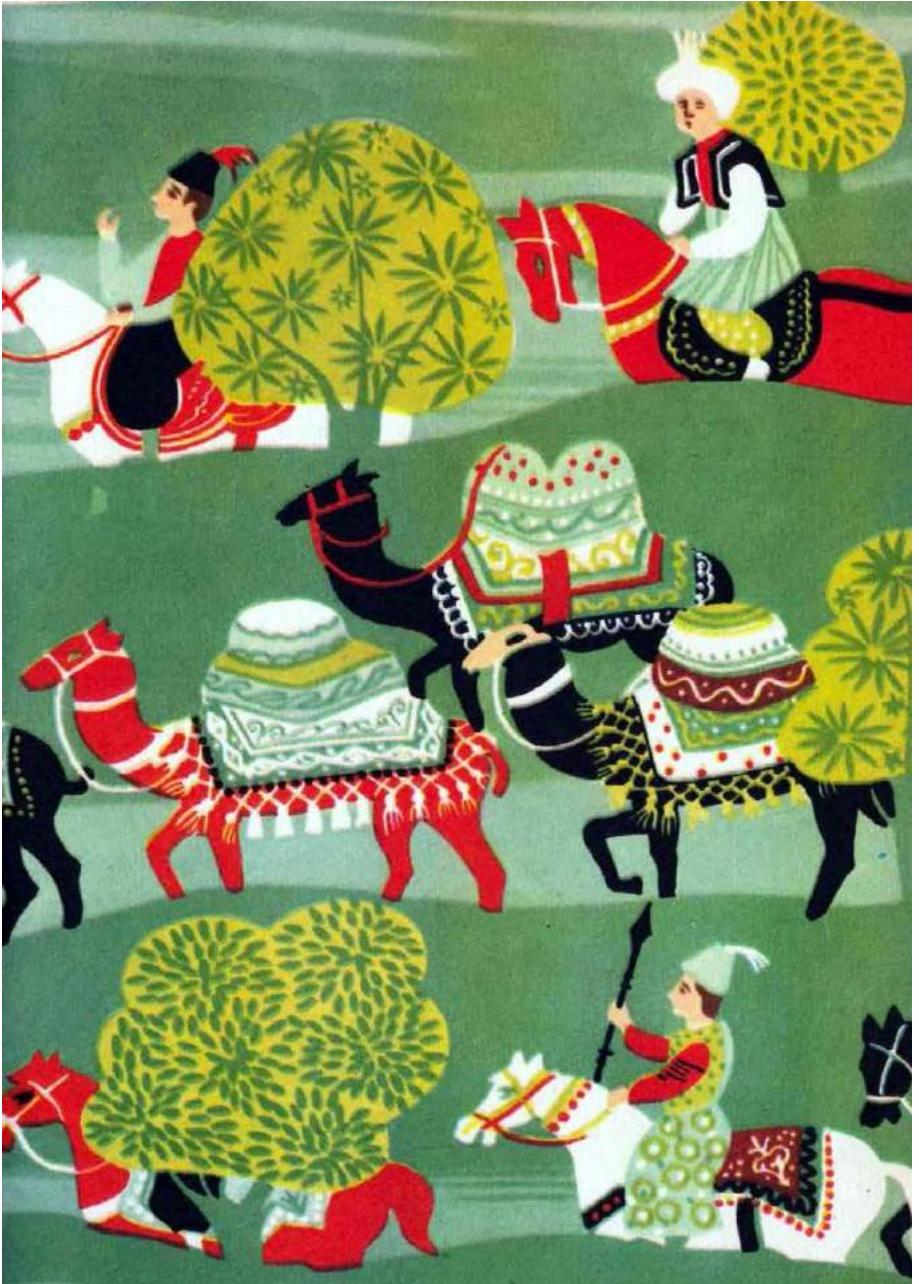
— Îmi îngădui să te întreb ceva? a intrat în vorbă Abdul Kadus.

— Întreabă-mă tot ce vrei! i-a răspuns arătarea.

— Se află aici spirite închise în vase de alamă, din timpul lui Salom?

— Da! Se află în marea Karkar, pe al cărei țărm locuiesc oameni care se trag încă din Noe, pace lui în vecii-vecilor! Acolo nu a ajuns potopul, căci acel ținut e departe de tot de restul pământului...

Apoi, Abdul Kadus cerându-i să-i arate mai amănunțit drumul spre cetatea de alamă și spre locul unde se află vasele, au pornit mai departe.

După un drum scurt, au zărit în depărtare ceva negru, înconjurat de două flăcări arzând față în față. La întrebarea lui Musa ce era acolo, Abdul Kadus a răspuns plin de bucurie:

— Află că aceea e cetatea de alamă, după cum e descrisă și în cărțile mele! Cetatea e zidită din pietre negre și are două seraiuri de alamă spaniolă, care arată ca două focuri așezate față în față...

Când s-au apropiat, au văzut că cetatea e înconjurată de ziduri înalte de optzeci de coți și avea douăzeci și cinci de porți. Dar porțile nu puteau fi deschise decât dinăuntru, de aceea Musa se afla în mare încurcătură, neputând pătrunde să vadă minunățiile.

Abdul Kadus, i-a spus că așa era descrisă cetatea și-n cartea tezaurului.

După o clipă de gândire, Musa a poruncit unui oștean să încalce și să înconjoare cetatea, să vadă dacă nu se află totuși o intrare. Oșteanul și-a luat apă și merinde, a încălecat pe cămilă, și după ce a făcut ocolul cetății în două zile, a adus știrea că cetatea era ca turnată dintr-o bucată. Nu găsisese niciun fel de deschizătură.

— Preamărite stăpâne! a încheiat oșteanul. Între aceste ziduri trebuie să fie ascunse lucruri mari! Mă minunez de întăriturile cetății, de clădirile ei frumoase și de înaltele-i turnuri...

Musa, împreună cu Abdul Kadus, s-au urcat pe cel mai înalt munte și au văzut întinzându-se în fața lor cea mai frumoasă cetate de pe pământ, cu case înalte, seraiuri întărite, pâraie curgătoare, ulițe frumos construite, dar fără niciun fel de vietate.

Cucuvelele și alte păsări de noapte roiau în cetate, iar vremea n-o rodea în niciun fel. Casele parcă jeleau după oamenii care le locuiseră odinioară, și seraiurile pe cei ce le

construiseră.

Musa a zărit pe munte șapte table de marmură, pe care erau înscrise fel de fel de îndemnuri filozoficești, și rugându-l pe Abdul Kadus să le citească, Abdul Kadus s-a apropiat de prima tablă și a citit:

*„Drumețele, pe gânduri nu mai sta!
Întreabă-te ce-a fost p-aici cândva!
Pământul cald și ierbele sunt foști
Sultani, vestiți conducători de oști,
Și pulberile ce se zbat în zări,
Sultani vestiți, cotropitori de țări,
Și toți ce-au stăpânit prin iatagan
Stau ghemuiți într-un culcuș sârman,
Și într-o groapă scundă zac atâți,
Din largile seraiuri coborâți...”*

Musa era adânc mișcat. Lacrimile îi scăldau obrazii. A poruncit să i se dea cele de trebuință și a copiat inscripțiile de pe tablă. S-a apropiat apoi de cea de-a doua, și Abdul Kadus a citit a doua tânguire:

*„Ca un suspin s-aude în vechi adânc de veac,
Cum gem în praf sultanii stăpâni peste Irak!
Cin' te-a zidit, frumoasă cetate, Korasan?
V-ați risipit ca visul, sultani din Ispahan...”*

La urmă, Abdul Kadus a citit tânguirea a treia:

*„V-ați risipit ca iarba sub flăcări, mari sultani!
Zidirile căzură de mii și mii de ani,
Și pavază la nimeni n-ați mai găsit, voi, proști,
Și doar aveți un număr nemăsurat de oști...”*

Musa plângea în hohote. Striga:

— Și totuși noi, oamenii, suntem creați pentru ceva mare!
Pe a patra tablă erau înscrise următoarele:

*Răspundeți: ticăloșii din veacuri unde sunt?
Au semănat doar lacrimi și sânge pe pământ,
Și-au cucerit tot alte cetăți, adăugând,
La mările de lacrimi și sânge, înc-un rând...
Și indieni, și mauri, și nubieni, la trunchi,
Sub paloșe grozave căzură în genunchi,
Și-acum, când prin seraiuri bat vânturi uneori,
Mă-ntreb: unde vi-i faima, străvechi cuceritori?
Ați inundat pământul cu mări și mări de oști.
Dar unde vi-i puterea din veacuri vechi, voi, proști?”*

După ce Musa a copiat și această inscripție, s-a apropiat de a șasea:

*„L-a înghițit adâncul adâncului străfund,
Cu oști cu tot, pe mândrul și dârzul crai burgund!
Ca nourii în noapte s-au risipit sub cer,
De-atâția ani, sultanii cei mândri din Tanger!
Sub nemilosul dinte al timpului hapsân,
Doar marmura, și bronzul, și faptele rămân...”*

După ce emirul Musa a copiat toate inscripțiile, a coborât de pe munte. A întrebat:

— Ce facem, să putem intra în această cetate, să-i vedem minunățiile și să-i luăm comorile?

— Maria ta, a răspuns Abdul Kadus, dacă vrei să pătrundem în cetate, trebuie să facem o scară înaltă, să putem trece peste zid, și numai după aceea vom putea deschide porțile...

Musa a găsit bun acest sfat și a poruncit oamenilor să taie

lemn... Și au lucrat cinci zile, până au făcut o scară înaltă, să ajungă până sus, pe zid.

— Care dintre voi vrea să se urce, să treacă dincolo și să ne deschidă porțile? a întrebat Musa.

— Voi urca și voi deschide eu! a răspuns unul, și cum a ajuns sus, a aruncat o privire asupra cetății și a strigat:

— Pe Alah! Ce minunăție se vede!

Apoi împreunându-și mâinile a admirație, a căzut jos, la picioarele lor, și a murit.

— Pe Alah! a strigat Musa speriat. Omul e mort!

— O, stăpâne! a spus al doilea. Acest om a fost nebun, de aceea a pierit! Mă voi urca pe zid eu, și voi deschide porțile...

— Alah să te binecuvânteze! a răspuns Musa. Dar păzește-te, să nu zbori ca acel dinaintea ta...

Omul a urcat scara, și când a ajuns sus, a râs tare și a strigat:

— Oh, pe Alah! Ce minunăție se vede!

Apoi și-a împreunat mâinile și a căzut și el la picioarele lor, mort.

— Dacă continuăm așa, pierim toți, fără ca voia stăpânului dreptcredincioșilor să se fi împlinit! a strigat Musa.

Ce au putut vedea cei doi oameni, de s-au aruncat singuri în prăpastie?

Cu toate acestea, a urcat zidul și al treilea, și s-a prăbușit și el, cum s-au prăbușit mulți încă.

— Acum mi-a venit rândul mie! a spus apoi Abdul Kadus. Cel ce cunoaște se descurcă altfel decât cel ce nu știe!

— Pe Alah! a strigat Musa. Te mai urci și tu, și dacă zbori, ca și ceilalți, ne lăsăm păgubași...

Abdul Kadus s-a urcat pe scară, chemând numele Domnului celui atotmilostiv, și când a ajuns sus, a râs și a strigat:

— Ah, cât e de frumos, pe Alah! Așa ceva nu s-a mai văzut!

— Dar ce se vede? l-a întrebat Musa.

— Zece fecioare frumoase ca luna plină! a răspuns Abdul Kadus. Părul lor, gura lor și gâtul lor amintesc Huriile paradisului! Ele fură chiar și mintea celui mai chibzuit om...

Apoi, Abdul Kadus a văzut două turnuri de alamă, nespuse de zvelte și cu două porți fără lacăte sau zăvoare.

În mijlocul unei porți se afla sculptat un călăreț de alamă, și pe mâna lui întinsă se afla scris:

„O, călătorule, dacă vrei să deschizi această poartă, atinge de douăsprezece ori cuiul de pe pieptul meu, și îndată poarta se va deschide!”

După ce Abdul Kadus a făcut întocmai, călărețul s-a învârtit în loc, repede ca fulgerul, și poarta s-a deschis. Abdul Kadus a coborât și a ajuns într-un gang subpământean, ducând spre poarta cetății, dar și aceasta era zăvorâtă cu lanțuri și lacăte. Multe stârvuri omenești zăceau acolo, și se vedeau felurite steaguri și unelte de război.

— De bună seamă, cheile porții se află la unul dintre acești oameni! s-a gândit Abdul Kadus, și s-a apropiat de ei, și a căutat până a găsit cheile, lângă un paznic al porții putrede.

Și luând Abdul Kadus cheile, a îndepărtat uneltele de război și a deschis poarta cât era de mare.

Și cum poarta s-a deschis, cei de afară au auzit un zgomot asemeni tunetului, și bucuroși l-au lăudat pe Alah, și au sărit în întâmpinarea lui Abdul Kadus, gata să intre cu el în cetate.

Abdul Kadus le-a spus:

— Numai o parte dintre voi să vină cu mine, ceilalți să rămână afară...

Și Abdul Kadus a străbătut apoi, în fruntea oamenilor, ulițele și piețele cetății, lăudând frumoasele case și seraiurile. În maidanul cel mare au găsit mărfuri rânduite pe tarabe, aur și giuvaeruri nepăzite, și nu le lua nimeni. Numai

stârvuri zăceau. Se vedeau oseminte în toate părțile.

Și ajungând apoi în piața băcanilor, au văzut bazare pline cu cel mai fin mosc, aloe, ambră și camfor, vase de fildeș, lemn de abanos, alamă spaniolă și alte metale, iar stăpânii zăceau morți în preajmă.

Apoi au ajuns la seraiul sultanilor și l-au aflat fără pază, și se vedeau paloșe împodobite cu aur, și lângă ele zăceau morți tinerii paznici ai seraiului și ajutoarele lor cu pielea uscată ca pastrama, încât puteau fi crezuți drept adormiți...

Musa a intrat înăuntrul seraiului și a găsit patruzeci de săli înalte, așezate față în față, pline cu aur, argint și pietre prețioase.

În prima sală se afla un jilț de fildeș și rubine, bătut în cel mai curat aur. Lângă jilț se ridica o coloană de aur, în vârful căreia stătea o pasăre, în cioc cu o perlă strălucind ca o stea! Pe jilț ședea o fată frumoasă ca soarele strălucitor. Veșmântul ei era tot de giuvaeruri. Pe gât purta un colier de perle, plin cu mosc și ambră, prețuind cât un sultanat.

Și cum sta în jilț, îl privea pe Musa cu ochi de gazelă.

Când Musa i s-a închinat și ea nu i-a răspuns, Abdul Kadus a zis:

— Fata asta e moartă. Ochii i-au fost scoși, și în locul lor a fost turnat argint viu, încât crezi că se mișcă ochii ei?

În fața fetei se aflau două statui: una albă, alta neagră. Una avea în mână un paloș, cealaltă o lance. Între cele două statui, așezată pe scările jilțului, se afla o tablă de aur.

Scria așa:

*„În numele lui Alah, al nostru adăpost,
Tadmora, sultănița, în veacuri vechi, am fost,
Am cunoscut mărețe seraiuri și splendori,
Am stăpânit popoare și-am adunat comori!
Urmașă glorioasă de mari sultani eu sunt,
Și-avut-am cea mai mare putere pe pământ...”*

*Am stăpânit hanate și-am înălțat cetăți,
Și-am fost mărinimoasă și dreaptă-n judecăți,
Dar s-a stârnit asupra-mi nemilostivul cer,
Și-a fost, ca împreună cu-al meu popor să pier...
Întâi, veni năprazna printr-un fierbinte vânt,
Și nicio picătură de ploaie pe pământ
N-a curs atâta vreme, și apele-au secat,
Și arborii și firul de iarbă s-au uscat...
Cumplit ca o pedeapsă, cum seceta bătea,
S-a însoțit deodată și foametea cu ea,
Când am sfârșit și pâinea și apa... Într-o zi,
Peste cetate corbii au prins a croncăni!
Năprazna înainte de a ne fi ucis,
Cumpărători la alte popoare am trimis,
Să cumpere și pâine, și apă, cât de cât,
Dar s-au întors trimișii cu lacrimile-n gât,
Căci bântuia pe lume scumpete fără frâu:
O piatră prețioasă cereau pe-un bob de grâu...
Văzând apropierea îngrozitoarei morți,
Am hotărât îndată să punem drugi pe porți
Și-așa muri în veacuri străvechi, în ani preagregi,
Tadmora, sultănița, cu tot poporul ei!
În numele lui Alah, străine, nu mai sta!
Pătrunde în cetate și ia ce poți lua!
Cu pumnii strânge perle, agate și cercei,
Căci ți le dă Tadmora cu tot poporul ei;
Cu pumnii strânge perle și vinde-le-n câștig,
Dar nu-mi lua veșmântul, că-n veșnicie-i frig..."*

După ce a citit, Musa a plâns în hohote.

— Aduceți cămilele și încărcați-le cu toate aceste bunuri! a spus soților săi.

— Într-adevăr, lăsăm tot ce e frumos în îmbrăcămintea sultăniței? a întrebat vizirul. Să luăm toate lucrurile și să le

ducem stăpânitorului dreptcredincioșilor!

— Nu ai citit ce scrie pe tabla aceasta? l-a întrebat Musa.

— Chiar dacă scrie că nu-i voie, de ce să lăsăm aceste perle? a stăruit vizirul. Tadmora e moartă! Ce-i trebuiesc aceste zădărnicii lumești? O pânză de bumbac îi e de-ajuns! Dacă nu le iei tu, Musa, le iau eu și le duc stăpânului dreptcredincioșilor...

Spunând acestea, vizirul a și început să prade, dar când a ajuns între cele două statui, cea cu paloșul i-a tăiat capul, cea cu lancea i-a spintecat pieptul.

— Să nu aibă milă Alah de sufletul tău! a strigat Musa. De ce ai fost atât de lacom?

Apoi, oamenii lui Musa au încărcat cămilele cu aur, giuvaeruri și alte lucruri prețioase, și au părăsit cetatea, călătorind mai departe, pe țărmul mării, treizeci de zile și treizeci de nopți, până au ajuns la un munte înalt cu nenumărate peșteri.

Pe munte se aflau mulți oameni negri, îmbrăcați în piei și stand ca mușii. Văzând oștile lui Musa, toți au fugit în peșteri, cu soațele și copiii, și se uitau speriați.

— Cine sunt acești oameni? l-a întrebat Musa pe Abdul Kadus.

— Sunt stăpânii peste ceea ce cauți tu! a răspuns Abdul Kadus, și Musa a descălecat în fața muntelui, și îndată ce a intrat în cortul său, a sosit sultanul negrilor, și i s-a închinat, și l-a întrebat în limba noastră arabă:

— Cine sunteți? Ce doriți? Ce căutați?

— Stăpânitorul dreptcredincioșilor, Abdul Malik, fiul lui Meran, a auzit despre stăpânul nostru Salom, fiul lui David, pace lui! Și despre marea împărăție pe care Alah i-a dăruit-o. A aflat de asemenea că Salom a domnit peste spirite, animale și păsări și că a închis spiritele răzvrătite în vase de alamă și le-a aruncat în fundul acestei mări, ce scaldă cu valurile țara voastră! Și stăpânitorul dreptcredincioșilor ne-a trimis să

căutăm asemenea vase. Te rugăm acum, o, sultane, să ne ajuți să putem împlini porunca stăpânului dreptcredincioșilor...

Așa a cuvântat Musa, iar sultanul le-a făgăduit ajutorul său, i-a poftit în casa oaspeților, a poruncit să li se aducă tot ce le trebuie și au avut parte de multă cinste...

Musa s-a bucurat foarte și a rămas acolo trei zile, apoi a poruncit să vină scufundătorii. Și s-au scufundat în mare și scoțând trei vase de alamă, le-au dat lui Musa, odată cu multe alte daruri prețioase.

Apoi, au pornit înapoi spre Damasc și când s-au apropiat de cetate, le-au venit în întâmpinare cei mai de seamă oameni. Și a povestit Musa, stăpânitorului dreptcredincioșilor, minunățiile văzute, precum și pățania vizirului ucis din pricina lăcomiei.

Apoi i-a dat vasele și darurile sultanului negrilor. Califul s-a minunat mult de atâtea lucruri și când a deschis un vas, s-a ridicat spre cer un fum negru și s-a întrupat într-un spirit înfricoșător, strigând:

— Îndurare, ție, prooroc al lui Alah!

— Întoarce-te la locul tău! i-a spus califul și duhul a intrat în vas și califul l-a pecetluit și a poruncit să fie dus în vistierie.

Atât a ajuns la cunoștința noastră din istoria cetății de alamă...

**ȘEHERAZADA ÎNCEPE ALT BASM, AL UNOR OAMENI
TINERI, ÎNDRĂGOSTIȚI, NIAMA ȘI NUAMA, PACEA FIE
CU EI ÎN VECII-VECILOR... NE APROPIEM DE SFÂRȘITUL
CĂRȚII, SPRE BUCURIA NOASTRĂ, ȘI SPRE PĂREREA DE
RĂU A VOASTRĂ...**

Se spune – și numai Alah le știe pe toate câte se spun!

— Că trăia în Kufa un om bogat foarte și cu vază, pre nume Rabia, fiul lui Chatun. Și-i dăruise Alah, acestui om, un fecior pre nume Niama.

Într-o zi, pe când Rabia se afla în târgul robilor, un mijlocitor l-a îmbiat să cumpere o femeie cu o fetiță mică și nespus de frumoasă.

— Cât ceri pe amândouă? a întrebat Rabia, și i s-a răspuns că amândouă prețuiesc cincizeci dinari.

— Iată banii, a spus Rabia mijlocitorului. Scrie hrisovul de vânzare-cumpărare!

Și dând mijlocitorului ce i se cuvenea, Rabia a luat femeia și copila, și le-a dus acasă, și când una din verișoarele lui l-a întrebat la ce a cumpărat și roaba cea bătrână, el i-a răspuns că a cumpărat-o și pe ea numai de dragul copilei, care de bună seamă va întrece într-o zi în frumusețe toate fiicele Arabiei și Persiei.

— Bine ai făcut! i-a răspuns verișoara, apoi întrebând-o pe roabă de numele ei și al copilei, i s-a răspuns că numele ei este Faufile, iar al copilei Saad...

— Cu drept grăit-ai! i-a răspuns verișoara. Pe copilă o, cheamă Purtătoarea de Noroc, căci și tu ai dat peste noroc, datorită ei...

Mai târziu, Rabia a pus copilei numele de Nuama și a crescut-o la un loc cu fiul său Niama, ca frate și soră, până la zece ani.

Atunci, Rabia s-a dus la fiul său și i-a spus:

— Fiul meu, află că Nuama nu-i sora ta, ci o roabă cumpărată pe când tu mai erai în leagăn. De aceea, de azi înainte să nu-i mai spui soră Nuama...

— Dacă-i așa, a răspuns Niama, am să mă însor cu dânsa într-o zi...

— Dar nu uita că ți-i roabă... i-a spus maică-sa.

Într-adevăr, după un timp, Niama s-a însurat cu Nuama,

și au trăit ani mulți în iubire, căci Nuama era fata cea mai frumoasă și mai plăcută din toată Kufa, și era de asemenea citită și învățată, și cânta din fel de fel de talanturi și avea glas de înger. Pe scurt, întrecea în toate fetele din vremea ei!

Într-o zi, pe când Nuama se afla lângă soț, la cină, a luat lăuta și a prins a cânta, plină de dragoste:

*„Iubitul meu, cât timp îmi ești stăpân,
Ca pe-un odor te voi păstra la sân;
Te voi iubi, te voi iubi mereu,
Tu paloșul ocrotitor al meu,
Pân' se va stinge cea din urmă stea,
Te voi iubi, tu, bucuria mea!...”*

— Cât de frumos cânti, Nuama! a strigat el. Hai, mai cântă...

*„Te voi iubi, și-n ciuda celor răi,
Mereu mă voi uita în ochii tăi!
Și pe sub lună când te văd că vii,
Mă pot lipsi de orice bucurii...
Cât veșnicia lângă mine stai,
Căci ți-am zidit în sufletu-mi serai...”*

— Cânti ea un înger! i-a spus Niama, și în timp ce ei trăiau așa de fericiți, emirul Hadjadj urzea în seraiul lui cum să pună mâna pe Nuama, s-o trimită lui Harun-al-Rașid, atotstăpânitorul dreptcredincioșilor...

— Căci, spunea emirul, califul nu are în seraiul lui o fată frumoasă și bună cântăreață ca Nuama...

Deci, emirul a poruncit unei babe să se strecoare în casa lui Rabia, să pună mâna pe Nuama, cum va ști!

Baba și-a pus un veșmânt de lână, și în jurul gâtului și-a pus un șirag de mătâni trandafirii, de pietre prețioase.

Apoi a luat un toiag și un burduf cu apă și pe la amiază s-a dus la casa lui Niama, murmurând:

— Mărire lui Alah! Laudă lui Alah! Lăudați pre Domnul...

Când a bătut la ușă, un slujitor i-a deschis, întrebând-o ce vrea, și ea a răspuns că e o sârmană femeie evlavioasă, și fiind timpul amiezii, ar vrea să facă rugăciunea în acea casă binecuvântată...

— Dar asta nu-i casă de rugăciuni sau moschee, a răspuns slujitorul. Aici stă Niama...

— Știu bine că aici stă Niama! a stăruit ea. Deschide-mi! Sunt slujitoare în seraiul stăpânitorului dreptcredincioșilor...

Și cum slujitorul nu voia să-i dea drumul în casă, ea nu se lăsa:

— Cum? O femeie ca mine, care intră și deschide când vrea toate casele vizirilor și mai-marilor, să nu pot intra în casă la Niama?

Auzind acestea, Niama a ieșit în prag, și răsând de împotrivirea slujitorilor, a poftit-o pe babă și a dus-o la Nuama, și după ce i s-a închinat cu prietenie și s-a minunat de frumusețea ei, baba i-a spus, binecuvântând-o:

— Să te ocrotească Alah, el ce a unit o pereche atât de frumoasă și primitoare!

Acestea zicându-le, s-a furișat într-un colț, și toată ziua a stat îngenuncheată rugându-se, iar seara, când Nuama a rugat-o să se odihnească, ea i-a grăit astfel:

— O, stăpâna mea! Cine vrea să fie fericit pe ceea lume, trebuie să se chinuiască pe lumea asta! Cine nu se zbate aici, nu se va putea bucura la locurile de verdeță...

Apoi, nu după mult timp, Nuama i-a spus lui Niama s-o roage pe evlavioasă să rămână în casa lor, măcar o vreme, întrucât i se putea citi evlavia pe față...

— Bine, i-a răspuns Niama. Să rămână. Pune-i la îndemână o încăpere unde nimeni să n-o supere, și poate că de dragul ei, Alah ne va binecuvânta și niciodată nu ne va

despărți...

Apoi, odată, după ce și-a petrecut noaptea în rugăciuni, baba s-a dus la Nuama și Niama, și le-a urat bună dimineața astfel:

— Alah să vă aibă în pază, o, voi, dreptcredincioșilor îndrăgostiți...

— Încotro vrei să apuci acum? a întrebat-o Nuama. Bărbatul meu m-a rugat să-ți dau un loc liniștit, unde să te rogi în pace...

— Alah să-l aibă în pază! a răspuns baba. În pază să vă aibă Alah pe amândoi și să vă dea mereu harul său! Nu vă cer decât să porunciți omului de la poartă să nu mă mai oprească, și cu voia lui Alah, mă voi duce acum la alte case binecuvântate, și pretutindeni mă voi ruga pentru voi...

Îndată ce s-a dus baba, Nuama a plâns, părăndu-i rău după ea, căci nu știa cu ce rost venise!

Însă baba s-a dus numaidecât la Hadjadj, și întrebând-o el cum merge treaba, i-a răspuns că a văzut-o pe Nuama și că, într-adevăr, nu se mai născuse asemenea frumusețe...

— Dacă duci lucrul la bun sfârșit, vei fi răsplătită cu dărnicie! a încredințat-o Hadjadj, și baba a cerut un răgaz de o lună.

Apoi a prins a se duce tot mai des în casa lui Nuama, și era totdeauna primită cu cinste. Într-o zi, pe când baba se afla singură cu Nuama, i-a spus:

— O, stăpâna mea! Cu toate că mă rog pentru tine în toate locurile sfinte, ar fi bine totuși să mă însoțești o dată la șeicii deșertului și la femeile evlavioase, spre a se ruga cerului să-ți împlinească toate dorințele...

— Pe Alah! a răspuns Nuama. Mult aș vrea să mă duc o dată, cu tine!

Și s-a dus la soacra ei și a rugat-o să pună cuvânt pe lângă Niama, s-o lase să se ducă cu baba la șeicii deșertului.

— Pe Alah! a răspuns soacra. M-aș duce și eu cu voi...

A doua zi, după ce Niama a ieșit în cetate, baba s-a dus la Nuama.

— Hai acum repede la șeicii deșertului, să poți veni înapoi înainte de întoarcerea bărbatului...

— Are să se supere Niama! a spus soacra, dar baba a încredințat-o, pe numele lui Alah, că se duc numai să se uite la Cuvioșii din deșert și se întorc numaidecât!

Astfel înșelând-o, baba afurisită a dus-o pe Nuama de-a dreptul în seraiul lui Hadjadj, a închis-o într-o încăpere și l-a înștiințat pe Hadjadj că a adus-o.

Și văzând-o, Hadjadj a mărturisit că nu mai văzuse femeie mai frumoasă, și a stat lângă dânsa, păzind-o. Apoi, repede de tot a poruncit unui cămăraș să se înfățișeze pe dată și să ducă roaba, însoțit de cincizeci de călăreți pe cămile iuți, la Bagdad, s-o dea stăpânitorului dreptcredincioșilor. Și i-a dat și o epistolă pentru calif...

Cămărașul a suit-o pe Nuama pe cămilă, și plângea Nuama de durerea despărțirii de iubitul ei, și așa a pornit spre Bagdad.

Cum au ajuns, cămărașul a cerut îngăduință să se înfățișeze stăpânitorului dreptcredincioșilor, și primind învoirea, i-a dat epistola lui Hadjadj, și citind-o, califul a întrebat:

— Unde se află roaba?

— Iat-o! a răspuns cămărașul și a arătat-o pe Nuama califului, și acesta a poruncit să i se pregătească o locuință.

Mai apoi, sora califului, ducându-se la Nuama și văzând-o, i-a spus:

— Pe Alah! Cine te are în casă nu e înșelat, chiar de-ar fi plătit pe tine o sută mii dinari...

— O, tu, femeie cu obrazul prietenos! a răspuns Nuama. Al cui e acest serai? Ce sultan îl locuiește?

— Nu știi că e seraiul fratelui meu, califul dreptcredincioșilor? s-a mirat sora califului.

— Nu, pe Alah, jur că nu știam nimic...

— Cum? Bărbatul care te-a vândut pe aur greu nu ți-a spus că ai fost cumpărată de stăpânul dreptcredincioșilor?

Auzind acestea, Nuama a tăcut, a plâns amarnic gândind: „Pe Alah, iată, viclenia le-a izbutit, dar oricât i-aș ruga, nu m-ar crede nimeni!”... Și s-a așezat pe un pat, ostenită de călătorie și de arșița soarelui.

A doua zi dimineața, sora califului a venit iar, aducându-i veșminte și giuvaeruri, și nu mult după aceea a venit califul și s-a așezat lângă ea.

— Uită-te la dânsa, o, califule, a spus sora. Alah i-a dăruit cea mai desăvârșită frumusețe.

Nuama și-a acoperit fața cu mâinile.

— Mai dă-i un răgaz de trei zile, să se împrietenească cu tine! a spus califul către soră-sa.

Apoi, rămânând singură, Nuama se gândea la starea ei și la despărțirea de Niama. Nu bea, nici nu mânca, și s-a îmbolnăvit greu.

Auzind aceasta, califul s-a întristat foarte și i-a trimis cei mai pricepuți medici. Dar niciunul nu izbutea s-o vindece.

*
* *

Între timp, sosind Niama acasă, s-a așezat pe pat și a strigat-o pe Nuama. Neprimind răspuns, și-a chemat slujitorii, dar n-a venit nimeni, căci roabele se ascuseseră de frică. Niama s-a dus la maică-sa și a găsit-o stând liniștită.

— Unde e Nuama?

— S-a dus cu baba la șeicii deșertului, dar se întoarce îndată...

— Obișnuia oare să umble pe la șeici? Când s-a dus?

— Azi dimineață!

— Cum de i-ai îngăduit?

— Fiule! Așa a vrut ea! a răspuns maică-sa, și Niama a strigat:

— Nu se află ocrotire, și nici putere, decât la Alah cel Preaînalt! Ai lăsat-o pe Nuama să-mi fie răpită prin vicleșug! a spus apoi către căpetenia străjilor cetății. Am să mă plâng stăpânitorului dreptcredincioșilor...

— Dar cine a răpit-o?

— O babă, într-un veșmânt de lână și cu mătănii la gât...

— Du-mă la ea, și-ți aduc roaba înapoi!

— Dar nu cunosc unde se află...

— Atunci cum să cunosc eu ceea ce-i ascuns și ceea ce numai Alah cunoaște? a grăit căpetenia, însă știa bine că pe Nuama o răpise slujitoarea lui Hadjadj.

— Să ne judece Hadjadj! a strigat Niama, și s-a dus tot atunci la seraiul lui Hadjadj, și ușierul i-a vestit îndată sosirea, căci tatăl lui Niama era unul dintre cei mai de vază oameni din Kufa. Când Hadjadj l-a întrebat ce vrea, Niama i-a povestit întâmplarea, și Hadjadj l-a chemat pe mai-marele străjii:

— Îți cer s-o găsești pe roaba lui Niama! Încalecă și caut-o pe toate drumurile...

— Dacă nu ți-o gășesc, îți voi dărui zece roabe din seraiul meu, și zece din seraiul mai-marelui străjii! Du-te acum și caut-o și tu...

Așa i-a grăit Hadjadj, iar Niama era disperat și și-a petrecut noaptea plângând pe ulițe.

A doua zi dimineața, tatăl lui a venit la el și i-a spus că Hadjadj o luase pe Nuama prin vicleșug, și că din mâna lui va fi scoasă cu greu. Vorbele tatălui au adâncit mâhnirea lui Niama, și grăia aiurea, și nu mai cunoștea pe nimeni și era așa de bolnav, încât tatăl n-avea nicio speranță că va trăi. Medicii au spus că nu se află alt mijloc de însănătoșire, decât întoarcerea Nuamei.

Într-o zi, Rabia a auzit vorbindu-se despre un persan medic făcător de minuni și cititor în stele. L-a chemat deci, rugându-l să-l vadă pe fiul său. Persanul a apucat mâna lui Niama, i s-a uitat în față, a râs și a spus tatălui:

— Fiul tău, o, părinte, e bolnav numai de dor...

— Ai dreptate, a răspuns tatăl, și i-a povestit toată istoria, și persanul a spus:

— Roaba asta se află la Bagdad, și fiul tău nu se va însănătoși până nu o va afla...

— Dacă-i poți uni, a spus Rabia, vei trăi toată viața ta în bogăție și fericire!

— Nu-i chiar peste putință acest lucru! a răspuns persanul. Dă-mi patru mii dinari, iar fiul tău să plece cu mine la Bagdad, și – pe Alah!

— Nu ne vom întoarce fără Nuama... În ce te privește, Niama, scoală-te încrezându-te în Alah cel preainalt... Plecăm chiar azi! Ospătează, bea și fii vesel, să ai putere pentru călătorie...

Apoi, persanul a făcut toate pregătirile, cheltuind dinari zece mii. A adus cai și cămile, și după ce Niama și-a luat rămas bun de la părinți, au purces la Habb și de acolo la Bagdad.

După trei zile de la sosire, persanul a închiriat o casă, a împodobit-o cu vase prețioase chinezești, cu capace de argint, cu aur și stofe prețioase, a pus, de asemenea, la vedere, sticle de cristal cu fel de fel de alifii și licori, apoi a pus în mijlocul casei un scaun cu un astrolab, și după aceea și-a îmbrăcat veșmântul de medic. Lui Niama i-a pus un veșmânt fin de în și un șorț de mătase.

— Să-mi zici de azi înainte „tată”, și eu îți voi spune „fiul meu”, l-a sfătuit persanul, și nu după mult, toți locuitorii Bagdadului au început a se aduna în jurul casei medicului, unii să-l vadă pe Niama și vasele prețioase, alții spre a-și arăta boalele și pentru a cumpăra leacuri. Persanul își dădea

seama ușor de boala fiecăruia, și curând devenise cunoscut în seraiurile cele mai mari ale cetății.

Într-o zi, în timp ce ședea în locuința sa, i s-a oprit la prag o femeie bătrână, călare pe un măgar cu șa de argint.

— Tu ești medicul persan venit din Irak? l-a întrebat ea.

— Da, eu sunt!

— Am o fată bolnavă și am nevoie de un leac!

— Cum o cheamă? Vreau să-i cercetez steaua, să aflu când îi poate fi leacul mai de folos...

— Pe fata mea o cheamă Nuama...

La auzul acestui nume, persanul a început să socotească pe degete. Apoi a zis:

— Nu-i pot prescrie nimic, până nu știu de unde e...

— Fata mea a crescut la Kufa, în Irak, și are acum optsprezece ani...

— De cât timp e aici?

— Abia de două luni...

Auzind aceasta, Niama nu mai avea nicio îndoială că bolnava era iubita lui, și a leșinat.

Abia acum, femeia l-a văzut și pe Niama, și l-a întrebat pe persan dacă era robul lui.

— E fiul meu! a răspuns el, și îndată i-a spus lui Niama să lege doftoriile pentru Nuama. Niama a scris repede pe o bucată de hârtie:

„Jalea mea a devenit un chin,

Și mi-i dor de tine, și suspin...”

A pus hârtia peste buruienile de leac, a pecetluit-o și a scris pe ea: „Sunt Niama, fiul lui Rabia din Kufa...” Apoi femeia s-a dus cu leacurile spre serai.

Cum a ajuns acolo, i-a dat Nuamei leacurile. I-a spus:

— Află, stăpâna mea, că a poposit la noi un medic persan, iscusit foarte, căruia i-am descris suferințele tale, și și-a dat seama de boala ta! Pe Alah! În tot Bagdadul nu se află medic mai bun, nici bărbat mai frumos ca fiul lui, și nici casă mai

frumoasă ca a lor...

Nuama a întins mâna să ia leacurile, și văzând scris pe pachet numele bărbatului ei, a pălit strașnic! a spus femeii:

— Descrie-mi-l pe fiul medicului...

— Îl cheamă Niama, a răspuns ea. Are un semn pe sprânceana dreaptă, și e de o frumusețe desăvârșită, și e îmbrăcat ca un om ales...

Nuama a înghițit leacurile, apoi a spus zâmbind:

— Acesta e leacul binecuvântat...

Și era veselă și vioaie, și îndată a și cerut mâncare și băutură.

— Iată o zi binecuvântată, spunea femeia, și intrând, califul s-a bucurat mult găsind-o pe Nuama mâncând!

Femeia i-a urat noroc pentru însănătoșirea Nuamei, și i-a spus că toate se datorează unui medic străin, priceput foarte. Califul i-a dat o mie dinari.

Femeia s-a dus iar la casa persanului, i-a dat o mie dinari. În același timp, i-a înmănat și un răvaș de la Nuama, scris repede. Persanul l-a dat lui Niama, și deschizându-l el, a aflat următoarele rânduri:

„Din partea roabei cu norocul răpit! Din partea celei înșelate de steaua ei! Din partea celei despărțite de iubitul inimii ei! Epistola ta a ajuns la mine, și eu îți răspund! Fie ca degetele care au scris să-mi fie păstrate, până vor picura cele mai plăcute mirezme...”

La citirea acestor rânduri, pe Niama l-au bușit lacrimile.

— De ce plângi? l-a întrebat femeia. Dea Alah ca niciodată din ochii tăi să nu mai picure lacrimi...

— Cum să nu plângă fiul meu? a prins a grăi persanul. El e soțul acestei femei. Îl cheamă Niama, și e fiul lui Rabia din Kufa, și ea s-a însănătoșit numai datorită lui. De aceea, stăpâna mea, ia acești o mie dinari și oprește-i pentru tine, și

vei primi mult mai mulți, dacă ne vei privi cu ochii îndurării. Numai de la tine așteptăm un sfârșit fericit al acestor chinuri...

— Ești cu adevărat soțul ei? l-a întrebat ea pe Niama.

— Într-adevăr, a răspuns Niama.

— Adevărat grăiești, căci ea se gândește mereu numai la tine...

Când Niama i-a povestit toată istoria, de la un capăt la altul, femeia i-a făgăduit să facă tot ce-i stă în puteri.

S-a întors apoi la Nuama, și s-a uitat la ea zâmbind:

— Ai dreptate să plângi după soțul tău și să te îmbolnăvești de dorul lui!

Și a adăugat că-i va întâlni și uni iar, chiar cu prețul vieții!

S-a întors după aceea la Niama:

— Iubitei tale îi e mai dor de tine, decât ție de ea.

Califul vrea să fie roaba lui, și dacă ai inima tare, poți ajunge la ea curând. M-am gândit la un vicleșug, să poți intra în serai, căci ea nu poate veni la tine...

Niama i-a mulțumit, și femeia s-a întors la Nuama. I-a spus:

— Stăpânul tău se topește de dragul și de dorul tău. Ce ai de spus?

— Și eu mă topesc de dorul lui, a răspuns Nuama, și femeia a luat niște veșminte femeiești, a făcut din ele o legăturică și le-a dus lui Niama. Și mai apoi i-a pus brățări, i-a împodobit părul, i-a legat o panglică pe frunte, l-a îmbrăcat cu o rochie de mătase și cu tot ce trebuia la veșmintele femeiești; apoi, privindu-l îmbrăcat așa, a strigat:

— Lăudat fie Domnul, cel mai bun dintre toți creatorii! Pe Alah! Ești mai frumos decât Nuama! Te sfătuiesc să încerci să mergi femeiește...

Niama a învățat bine tot ce l-a sfătuit ea.

— Voi veni mâine seară și te voi duce în serai! Vei vedea mulți cămărași și slujitori, dar să nu-ți pierzi cumpătul. Nu

scoate o vorbă!

**NIAMA PĂTRUNDE ÎN SERAI, DAR RĂTĂCEȘTE DRUMUL.
ÎNSĂ IUBIREA SE DOVEDEȘTE MAI TARE CA STÂNCILE
ȘI MAI FIERBINTE CA FOCUL...**

În dimineața următoare, femeia a venit să-l ia, și curând erau în drum spre serai. Când straja porții a vrut să-i oprească la poarta mare, ea a strigat:

— Rob afurisit, taci din gură! De ce te atingi de fata asta? Nu știi oare că e roaba Nuamei?

— Acum, Niama, întărește-ți inima și fii curajos, a spus ea, la o ușă a seraiului. Intră pe ușa a șasea. Nu te teme, căci e ușa cea bună, și în sala în care vei intra, vei auzi multe glasuri în jurul tău, dar nu te opri nicăieri și nu scoate o vorbă...

Dar când Niama a vrut să pornească mai departe, un străjer l-a oprit. A întrebat:

— Cine-i această fată?

— O roabă pe care vrea s-o cumpere stăpâna noastră! a răspuns femeia.

Dar străjerul a răspuns că nimeni n-are voie să intre fără încuviințarea califului.

— Adună-ți mințile, om cărunt și prost! a spus femeia. Află că stăpânul nostru, califul, o iubește pe Nuama din toată inima. Nu o opri pe roaba asta, căci, dacă se supără Nuama și se îmbolnăvește la loc? Pe Alah, dacă se mânie pe tine califul, poate porunci să ți se taie capul...

— Du-te înainte, roabo! a spus ea lui Niama. Nu lua în seamă ce spune el, și nici nu-i spune Nuamei că străjerul nu te-a lăsat să intri...

Niama și-a acoperit fața și a intrat în serai. Dar, în loc s-o

ia spre dreapta, a apucat spre stânga, și în loc să intre pe ușa a șasea, a nimerit pe a șaptea, într-o încăpere cu pardoseala acoperită cu covoare de mătase. Pereții erau împodobiți cu perdele de mătase, țesute cu aur. Se vedeau vase cu aloe, ambră și mosc. Niama s-a așezat pe divanul aflat la capătul de sus al încăperii, și nici nu bănuia ce-i va aduce destinul întunecat.

Deodată, în încăpere a intrat sora califului, însoțită de o roabă, și l-a întrebat mirată cine e și ce caută? Și fiindcă Niama amuțise, ea l-a întrebat iar:

— De ești roabă a califului și s-a supărat pe tine, fii liniștită, că te voi ajuta să-ți dea iar binecuvântarea...

Dar cum Niama n-a răspuns nimic, sora califului i-a poruncit roabei să stea în ușă și să nu lase pe nimeni să intre, și s-a apropiat de Niama, și după ce i-a lăudat frumusețea, i-a spus:

— O, fetițo! Spune-mi cine ești, cum te cheamă și ce cauți, căci nu te-am mai văzut până azi în seraiul nostru...

Dar mâniindu-se din cauza tăcerii lui Niama, a întins mâna spre fața lui, să-i smulgă vălul, și Niama a strigat:

— Sunt un rob! Cumpără-mă și ocrotește-mă!

— Nu-ți fie teamă, a spus sora califului. Spune-mi numai cine ești și cine te-a adus aici...

— O, stăpâna mea! a răspuns Niama. Sunt cunoscut sub numele de Niama din Kufa, și înfruntând pericole am venit pentru iubita mea Nuama, răpită prin vicleșug...

Auzind acestea, sora califului a poruncit unei roabe s-o cheme pe Nuama.

În vremea asta, la Nuama se afla femeia care tocmai o întreba dacă Niama ajunsese, dar văzând că nu știe despre el nimic, i-a spus:

— De bună seamă a greșit ușa și a nimerit în altă parte...

— Suntem pierdute! a strigat Nuama, și atunci a intrat roaba s-o poftescă la sora califului.

— Iubitul tău se află la mine, spunea mai apoi sora califului către Nuama. Se pare că a greșit ușa, nu te teme...

Auzind-o, Nuama s-a liniștit deplin. Când Niama a văzut-o pe Nuama, a alergat spre ea și a îmbrățișat-o strâns.

— Stai jos, a spus sora califului, să chibzuim cum să ieșim din încurcătură, căci – pe Alah!

— Totul trebuie să se sfârșească bine...

Apoi, a poruncit roabelor să aducă mâncăruri și vin, și au umplut cupele până au uitat de mâhnire.

— O iubești pe Nuama? l-a întrebat sora califului pe Niama.

— Pe Alah! Numai iubirea mi-a dat puterea să-mi pun viața în joc pentru ea...

— Dar tu îl iubești pe Niama? a întrebat-o și pe ea sora califului.

— Numai iubirea pentru dansul m-a slăbit și mi-a dus ochii în fundul capului...

Astfel auzind, sora califului a strigat:

— Pe Alah! Sunteți făcuți unul pentru altul! Fiți voiși și aveți curaj!

Atunci, Nuama a apucat lăuta, a acordat-o, și a prins să cânte:

*„Iubitul meu e-atâta de frumos,
Că soarele se pleacă în fața lui, sfios,
Și luna se ferește sub nouri, ușurel,
Când pe sub luna plină trece El..”*

Nuama a dat lăuta lui Niama, și el a început:

*„Să fii, iubito, binecuvântată!
Cu luna de te-asemăn câteodată,
Greșesc amar, căci luna preacurată
Se-ntunecă la față câteodată.*

Și Nuama a băut cupa până la fund, a umplut alta și a întins-o surorii califului. Aceasta a băut, a luat lăuta, a acordat-o și a început să cânte...

*„Pe patul morții sunt, de când te-ai dus!
Mă uit la Răsărit și la Apus,
Tot așteptând să vii, iubita mea!
Răsari odată, luminoasă stea...”*

După ce au petrecut un timp, a intrat în încăpere stăpânitorul dreptcredincioșilor. S-au sculat toți, închinându-se în fața sa. Când a văzut-o pe Nuama cu lăuta în mână, califul a întrebat:

— Măhnirea și durerea ți-au trecut?

Dar văzându-l pe Niama, a întrebat-o pe soră-sa cine-i.

— E o roabă cu oare Nuama s-a obișnuit până într-atât, încât fără dânsa nu poate nici mânca, nici bea...

Apoi, sora califului a rostit următoarele versuri:

*„Frumoasa mea, îndură-te și vină,
Cu dragostea profundă și deplină
S-alcătuim o rază de lumină.*

— Pe Alah, a răspuns califul. E tot atât de frumoasă și roaba asta! Într-adevăr, mâine voi porunci să i se pregătească o încăpere lângă cea a Nuamei, și-i voi da veșminte și covoare...

Sora califului i-a întins apoi fratelui ei cupa și el s-a așezat lângă Nuama, i-a umplut o cupă la rându-i și a rugat-o să cânte.

Nuama a început:

„Întinsul și mărețul califat,

*Până-n străfundul lui s-a luminat,
Și zări mai depărtate se deschid,
Când din serai coboară Al-Rașid,
Stăpânitor peste sultani și hani...
Alah să-i dea un milion de ani,
Să aibă când iubi, să aibă când
Dreptate răspândi pe-acest pământ...
Numai urări de bine să auzi,
De la Bagdad și pân'la Andaluzi,
Să-mparți și îndurare, și pomeni,
De la Tanger și pân'la Indieni..."*

După ce au petrecut aproape toată noaptea, cu vin și cântece, și se aflau în cea mai bună veselie, sora califului s-a ridicat:

— O, stăpânitor al dreptcredincioșilor! Ascultă acum o istorie citită de mine în cărțile unor bărbați demni de crezare: se spune, și numai Alah știe totul, că în cetatea Kufa trăia de mult un fecior pe nume Niama. Acesta avea o roabă. Crescuseră împreună ca frate și soră. După ce s-au luat, nenorocirile i-au despărțit. Ea a fost răpită din casă, și hoțul o vândut-o unui calif, cu zece mii dinari. Dar soțul ei o iubea atât de mult, încât și-a părăsit patria și familia și s-a dus s-o caute, și a căutat-o până a găsit-o... Când în sfârșit, Niama a ajuns, înfruntând cele mai mari primejdii, la soața lui, abia a apucat să se așeze lângă ea, când iată că a intrat califul și a dat poruncă, fără să șovăie, să fie omorâți amândoi. Ce spui, o, stăpân al dreptcredincioșilor, de această nedreptate?

— Istoria asta e minunată. Califul acela ar fi putut fi îndurător, ar fi trebuit să se gândească doar că dragostea iartă totul... De asemenea, n-ar fi trebuit să uite că vinovații se aflau în casa lui, și deci i-ar fi putut pedepsi oricând... De aceea, califul din istoria ta a săvârșit o faptă nedemnă de un calif...

— Frate! a strigat atunci sora. Te rog, în numele stăpânului cerului și pământului, ascultă un cântec al Nuamei...

Și Nuama a început să cânte...

Califului i-au plăcut versurile cântate.

— Acum, frate calif, a început sora lui, răspunde-mi la întrebarea: poate cineva călca fără temei o hotărâre? Sculați-vă! a strigat ea apoi către Niama și Nuama. O, stăpânitor la dreptcredincioșilor! Istoria spusă mai înainte era istoria Nuamei. Hadjadj a răpit-o și ți-a trimis-o. A mințit, scriindu-ți că a plătit pe ea zece mii dinari! În fața ta se află iubitul ei, Niama. Te rog, în numele lui Hamza și a lui Abba, moșii proorocului Mahom, iartă-le vina și unește-i! Vei săvârși o faptă mare și vei fi răsplătit în amintirea oamenilor... Ei sunt în puterea ta, au și gustat din mâncărurile tale, au gustat și din vinul tău. Te rog, frate, dăruiește-le viața...

— Ai dreptate, soră, a răspuns califul. Am hotărât o dată și nu am dreptul să revin asupra hotărârii mele. Omul acesta e iubitul tău? a întrebat-o pe Nuama.

— Da, o, stăpâne al dreptcredincioșilor!

— Cum ai aflat locul unde se află Nuama, și cine ți-a descris acest loc? l-a întrebat apoi califul pe Niama.

— Stăpâne al dreptcredincioșilor! Jur pe părinții și străbunii tăi neprihăniți, că nu-ți voi ascunde nimic...

Și a povestit toată istoria cu medicul persan, și cu plecarea din Kufa și cu femeia care l-a adus în serai, și cum a greșit ușa...

După ce califul a ascultat cu mirare, a poruncit să fie chemat persanul, și l-a numit mai-mare al seraiului, și i-a dăruit un veșmânt de cinste mare. Și califul s-a arătat mărinimos foarte și față de Niama, ținându-l lângă el încă șapte zile, petrecând împreună în veselie și sărbătoare.

Apoi i-a lăsat să se înapoieze la Kufa, la părinții lui Niama, unde au trăit în mare fericire, până ce distrugătorul tuturor

fericirilor i-a luat la sine... laudă iubirii, fântână unică fără de moarte, din ale cărei unde s-au adăpat, se adapă și se vor adăpa toate viețuitoarele, până-n vecii-vecilor...

ALEXANDRU CEL MARE ȘI SULTANUL CEL BINE CHIBZUIT. DESPRE MODESTIE ȘI FOLOASELE EI...

Alexandru cel Mare a ajuns odată într-o țară unde nimeni nu strângea averi.

— Să poftească să se înfățișeze mie sultanul acestei țări... a rostit el, și căpeteniile au și alergat la sultan, poftindu-l.

— Dați răspuns stăpânului vostru că nu vreau să mă înfățișez lui... a răspuns sultanul.

Astfel auzind, Alexandru s-a dus la dânsul și l-a întrebat care sunt bucuriile oamenilor de pe-acolo? Unde le sunt averile, căci nicăieri nu vede nici aur, nici argint!

— La ce ne-ar ajuta toate acestea? a răspuns sultanul. Ce mulțumire ne-ar putea aduce?

— Și de ce vă hrăniți numai cu rădăcini și plante? a stăruit Alexandru.

— Pentru că nu vrem ca trupurile noastre prea grase să fie cândva adăpost viermilor. Și oare bucatele gustoase pot alcătui fericirea?

Astfel zicând, sultanul a adus un craniu omenesc, și punându-l în fața oaspetelui, l-a întrebat:

— Știi tu cine a fost acesta, Alexandre?

— Nu, nu știu!

— Acesta a fost cândva sultan peste măsură de puternic, asupritor al celor slabi!...

Și scoțând sultanul alt craniu, a întrebat:

— Dar acesta, știi, Alexandre, cine fost-a?

— Nu!

— Acesta a fost sultan drept, și de aceea până-n veac îl preamăresc noroadele...

Alexandru cel Mare a izbucnit în plâns. L-a strâns pe sultan la inima sa, strigând:

— O, înțeleptule! Dacă vrei, vizir mi te fac, și-mi împart cu tine stăpânirea...

— Departe de mine una ca asta... a răspuns sultanul.

— De ce? a întrebat Alexandru, mirat foarte.

— Pentru că pe tine te urăsc toți oamenii, din cauza puterii și bogățiilor, în timp ce pe mine mă iubesc, pentru dreptatea ce o împart...

Alexandru cel Mare l-a strâns încă o dată la inima sa. L-a sărutat și și-a văzut de drum, în fruntea oștilor.

CREDINȚA ȘI CINSTEA CELOR DOI SOȚI DIN IZRA. CUM BUNUL SOȚ BIRUIE ÎNCERCĂRILE VRĂJMAȘULUI...

Trăia cândva în seminția Izra un bărbat ales. Își închisese inima asupra tuturor deșertăciunilor.

Își câștiga traiul, alături de soața sa, împletind evantaie și apărătoare de țăntari. Cum se însera, el cutreiera ulițele și maidanele, și vindea marfa. Cumpăra hrană și se întorcea acasă.

Într-o seară, cum trecea acel om din Izra pe-o uliță, l-a zărit soața unui om bogat și puternic. L-a găsit atât de frumos, încât s-a gândit să-l despartă de soața lui, drept care, a trimis în uliță o slujitoare să-l cheme.

Și neavând acel om din Izra nicio bănuială, a urmat-o pe slujitoare, și cum a intrat într-o încăpere, ușile s-au și închis în urma lui. S-a ivit numaidecât femeia bogatului, și grăindu-i i-a zis:

— Om din Izra! Poruncescu-ți să-ți lași soața și să-mi fii

mie bărbat... Dacă nu mi te spui de bună voie, rob te fac! Toate ușile sunt păzite de ieniceri! Şahi şi sultani puternici şi bogaţi s-au străduit degeaba să-mi cucerească dragostea, căci îmi eşti drag doar tu...

Omul din Izra nici nu şi-a ridicat ochii spre dânsa.

— Preabine! a răspuns într-un târziu. Dar înainte de a-ţi da răspuns, lasă-mă să mă duc pe acoperişul seraiului tău, să-mi spăl mâinile, după cum cer datinile poporului meu...

Şi astfel, omul din Izra s-a suit pe acoperiş. S-a spălat. Apoi, s-a uitat în jos, hotărât să sară, mai bine să moară decât să-şi părăsească soaţa! Şi şi-a făcut vânt. S-a aruncat cu capul în jos. Deodată însă s-a arătat duhul soţilor credincioşi. L-a apucat în braţe. L-a adus pe pământ nevătămat...

Şi cum a ajuns pe pământ credinciosul soţ, a mulţumit duhului şi s-a întors acasă cu mâna goală. Şi întrebându-l soaţa de ce lipsise atât şi ce s-a întâmplat cu marfa luată cu sine, el i-a spus tot ce i se întâmplase...

— Preabine! a răspuns soaţa. Ne vom culca flămânzi, dar, pentru ca vecinii noştri să nu ştie că n-avem ce mânca, să aprindem focul, ca şi cum am pregăti cina.

Şi ea a aprins focul. Şi iată că a venit numaidecât o vecină să împrumute foc. Femeia din Izra a poftit-o să se ducă la cuptor, să ia. Şi ajungând vecina la cuptor, s-a mirat foarte văzându-l ticsit cu pâini rumene! a prins a striga către femeia din Izra că, dacă nu vine mai repede să scoată pâinile, se ard...

— Ai auzit ce spune? a întrebat omul din Izra.

— Am auzit! a răspuns soaţa, şi ducându-se la cuptor, l-a aflat plin cu pâini coapte! Şi luând ea o pâine, şi aducând-o soţului său, au frânt-o şi au ospătat până la saţ... Apoi ea a întrebat:

— Oare ce-ar fi, bărbate, dacă duhul buneicredinţe ne-ar dărui ceva de preţ, să scăpăm de sărăcie şi muncă grea?

Și nu bine și-a sfârșit cuvântul, că acoperișul casei s-a despicat, și un rubin a căzut înăuntru, luminând toată încăperea! S-au bucurat nespuse soții din Izra. Au adormit târziu, fericiți! Și femeia a visat că parcă se afla într-un serai cu nenumărate tronuri. Și întrebându-l pe duhul bunei credințe pentru cine sunt, duhul i-a răspuns:

— Pentru voi sunt! Iată, ați ajuns la bogăție...

— O, nu! a răspuns soața din Izra. Fă bine și lasă-ne să muncim și să fim fericiți, căci izvoare de lacrimi sunt averile! De aceea, rogu-te, ocrotitorule spirit, ia-ți și rubinul înapoi.

Și trezindu-se femeia din visul său, a văzut că rubinul dispăruse tot prin acoperiș, așa cum venise.

ȘEHERAZADA SPUNE ISTORIA CADIULUI DIN IZRA ȘI A SOATEI SALE ÎNVINOVĂȚITĂ DE NECREDINȚĂ...

Se istorisește că trăia printre fiii seminției Izra un cadiu. Și ducându-se el odată în hagialâc la Ierusalim, fratele său a vrut să-i ia soața! Ea l-a dojenit cu cuvinte aspre. Însă, spre răzbunare, ticălosul a făcut rost de martori falși învinovățind-o de necredință. Au dus-o în fața sultanului, la judecată, și a fost osândită să fie omorâtă cu pietre... A fost deci repezită într-o groapă, și călăii au aruncat asupra-i atâtea pietre, încât au acoperit-o...

S-a lăsat noaptea. Femeia plângea și gemea. A auzit-o un călător. S-a apropiat și a scos-o din groapă. A dus-o acasă la el. A dat-o în grija soatei lui, să-i lecuiască rănilor. După ce nefericita s-a însănătoșit, soața acelui om i-a dat în seamă un copil.

Într-o noapte, un tâlhar s-a furișat în încăperea unde dormea ea. S-a năpustit cu cuțitul, s-o omoare! Însă, în loc s-o înjunghie pe ea, a omorât copilul! Când s-a trezit dimineața

și a găsit copilul mort, nefericita l-a dus la stăpână-sa, plângând, dar aceasta a strigat:

— Tu, ticăloaso, mi l-ai ucis!

A bătut-o îngrozitor. A vrut să-i taie capul, dar din fericire a venit bărbatul și a oprit-o.

Și numaidecât apoi, nefericita a pornit în lumea ei, doar cu câteva drahme la dânsa...

Și trecând printr-un sat, a văzut mulțime adunată în jurul unui om încă viu, spânzurat de-o creangă.

— Ce-a făcutuit acest om? a întrebat ea.

— Moarte de om! a răspuns careva.

— Luați aceste drahme, ca preț de răscumpărare, și lăsați-l liber... a spus nefericita, dând ultimele drahme...

Oamenii au luat banii și au eliberat făptașul, și el a îngenuncheat în fața salvatoarei sale, fângăduindu-i că va fi om de treabă până la moarte! Și a clădit nefericitei o colibă, să aibă unde locui. Și i-a adus lemne de foc și hrană. Ea vindeca bolnavii. Alina sufletele nefericiților, prin cuvânt înțelept și blând.

În vremea asta, fratele cadiului, cel vinovat de nenorocirea ei, s-a îmbolnăvit de rac la obraz. Femeia ce o bătuse din pricina copilului ucis s-a îmbolnăvit de lepră, iar tâlharul, ucigașul copilului, a rămas olog...

Și întorcându-se între timp cadiul de la Ierusalim, a aflat că soața lui fusese omorâtă cu pietre. L-a aflat și pe fratele său, cu rac la obraz.

— De ce nu te duci și tu la femeia din colibă? l-a întrebat cadiul. Am să te duc la ea. Fiindcă am auzit că știe vindeca tot felul de boale...

Și astfel, cadiul și-a dus fratele la coliba ei.

Și auzind despre dânsa și bărbatul femeii leproase, a dus-o și el pe nevastă-sa la dânsa. Și a venit chiar și pungașul rămas olog. Și așa, s-au întâlnit toți la ușa colibei. Și pustnica din colibă i-a putut vedea pe toți, fără să fie văzută.

Și cum s-au apropiat de ușă, i-a cunoscut numaidecât.

— Să nu sperați în vindecare! a strigat ea. Dacă nu vă veți recunoaște mai întâi păcatele, să nu sperați!

— Pocăiește-te și mărturisește! a strigat cadiul către fratele său.

— Vreau să-mi recunosc nelegiuirea! a strigat fratele și și-a mărturisit vina sa!

— Și eu vreau să-mi recunosc păcatul! a strigat mama copilului ucis, și a povestit cum a bătut și gonit pe nedrept o femeie nefericită...

— Și eu, a spus, în sfârșit, tâlharul, am vrut să tai capul unei femei, și în locul ei am ucis un copil!

Auzind mărturisirile, femeia din colibă a strigat către soțul ei:

— O, stăpâne! Precum vezi, nevinovată sunt...

Și toți s-au plecat în fața ei, până la pământ.

ISTORIA CELOR DOI SULTANI TRUFAȘI. AFLĂM LA CE AR FI TREBUIT SĂ AJUTE AVERILE. ȘI ALTE FAPTE, DE ADÂNCĂ ÎNVĂȚĂTURĂ...

Se istorisește despre un sultan din vechimi că a vrut să se arate poporului său, înconjurat de toți mai-marii și cu toată strălucirea. A trimis cuvânt tuturor prietenilor și emirilor să se pregătească și a poruncit să i se aducă cele mai prețioase veșminte și cei mai frumoși cai. Și după ce și-a ales tot ce era mai frumos, a pornit călare, îmbrăcat în întregime în aur și perle, în mijlocul puterii oștilor. Și și-a lăsat mândrul roib să joace în voie, iar îngâmfarea umflându-i sufletul, își spunea:

— Cine se poate măsura cu mine în lumea asta?

Dar s-a apropiat deodată de el un om îmbrăcat în zdrențe. I-a apucat calul de frâu.

— Ia mâna! a strigat sultanul. Nu știi în fața cui te afli?
— Am o rugămintă... a strigat străinul.
— Așteaptă până descalec...
— Nu pot aștepta...
— Atunci vorbește!
— Trebuie să-ți grăiesc între patru ochi... a dat străinul răspuns.

Sultanul și-a aplecat spre el urechea.

— Sunt îngerul morții... i-a șoptit străinul.

— Atunci, a rostit sultanul îngrozit, lasă-mă să-mi iau rămas bun de la soață, copii și vecini...

— Nu se mai poate! N-o să-i mai vezi niciodată pe ai tăi, căci viața ta s-a sfârșit!

Și îndată ce străinul a spus acestea, sultanul a căzut mort.

Și s-a dus străinul după aceea la un om sărman și drept, și după ce i s-a închinat, i-a zis:

— Trebuie să-ți mărturisesc o taină...

— Spune-mi-o la ureche... a răspuns cel sărman și drept.

— Sunt îngerul morții...

— Așa? Mă plec ție cu pace și întristare... a răspuns dreptul. Las în urma mea numai fapte bune, și pot pleca liniștit, căci cugetul meu e împăcat...

Și cel sărman și drept a îngenuncheat liniștit, și trimisul morții i-a luat sufletul.

Și tot așa se mai istorisește că un sultan a strâns odată comori nesfârșite, și și-a făcut rost de tot ce-i putea aduce plăcere. A poruncit să i se clădească un serai măreț, cum numai cei mai puternici sultani aveau, cu două porți uriașe, păzite de mulți străjari și oști bine întocmite.

Într-o zi, a dat poruncă bucătarului să gătească un ospăț cu cele mai alese bucate, și a poftit prietenii și pe mulți slujbași.

— Iată, ai toate plăcerile lumii, își spunea sultanul, stând mândru la masă. Gustă-le acum și bucură-te de viață și

fericire...

Dar îndată ce a rostit acestea, s-au și auzit bătăi în poartă, încât seraiul s-a cutremurat.

Și repezindu-se oaspeții și străjerii la poartă, au zărit un bărbat zdrențaros, cu desagă în spate.

— Vai ție! Au țipat ei. Ce înseamnă nerușinarea și obrăznicia ta? Cum te-ai încumetat să ne tulburi masa? Așteaptă, căci o să primești pentru asta o plată, să-ți ajungă până la moarte...

Străinul a spus atunci:

— Vestiți-l, rogu-vă, pe stăpânul vostru să poftească afară, că am să-i spun ceva...

— Cine ești tu, ticălosule, că îndrăznești să-l chemi pe sultan afară?

— Spuneți sultanului întocmai... a stăruit străinul.

Și s-au dus străjerii la stăpânul lor, și i-au dat seamă.

— Și n-ați strigat la el? Nu l-ați fugărit? s-a mirat sultanul, și-n timp ce spunea aceasta, s-au auzit iar bătăi, mai puternice, în poartă. Slujitorii s-au repezit asupra îndrăznețului cu bâte și arme, însă el a strigat:

— Stați, unde vă aflați... căci sunt trimisul morții!

Și auzind acestea, toți au rămas împietriți de groază.

Și a spus sultanul către îngerul morții:

— Ia acum în locul meu pe altcineva! Cel puțin lasă-mă să-mi sfârșesc masa...

— Am venit anume pentru tine! i-a răspuns trimisul. Cum să iau viața altcuiva? Vreau să te despart de toate comorile...

Auzind sultanul aceasta, a oftat adânc, a plâns și a strigat:

— Blestemat fie aurul amăgitor! Am crezut că-mi va folosi, însă a fost spre pierzania mea, căci acum eu plec cu mâinile goale și-l las dușmanilor mei...

— De ce ne blestemi? l-au întrebat banii de aur, căpătând glas. Blestemă-te pe tine! Noi am venit în mâna ta pentru ca să-ți fim mijloc de fapte bune, să-i ajuți pe săraci și slabi...

Tu, în schimb, ne-ai strâns doar pentru plăcerea ta, și n-ai prețuit valoarea noastră – de aceea trebuie să ne lași acum dușmanilor tăi, iar ție nu-ți rămâne decât pierzania...

Și îndată ce banii au grăit astfel, trimisul morții și-a împlinit datoria fără îndurare.

NEMAIPOMENITA ISTORIE A PITĂRIȚEI, SAU PUTEREA DRAGOSTEI...

Iată ce istorisea Abu-Bekr, fie-i gura de aur:

— Am călătorit odată din Ambar în Grecia, și m-am oprit în apropierea cetății Amuria. Acolo m-am împrietenit cu un înțelept. După ce mi-am sfârșit treburile la Amuria, m-am întors la Ambar. Peste un an, m-am dus în hagiâlăc la Mecca. Tocmai când înconjuram templul, l-am zărit pe înțeleptul din Amuria, înconjurând templul împreună cu învățăceii săi. M-am dus și l-am întrebat de sănătate. I-am sărutat barba și am plâns de bucurie. După aceea i-am luat mâna și l-am rugat să-mi spună ce s-a mai întâmplat pe la Amuria...

— O, prietene, mi-a răspuns el. Lucru mare s-a întâmplat la noi, la Amuria! Nu demult, au venit mulți oameni străini să mă vadă. Unul dintre ei, cel mai tânăr, s-a dus într-o zi în cetate, să cumpere merinde. Și ducându-se în cetate, a văzut o pităriță așa de frumoasă, încât văzând-o a căzut leșinat. Când și-a căpătat iar lumina cunoașterii, s-a dus la ceilalți călători. Le-a spus:

— Călătoriți mai departe voi, căci eu aici la Amuria rămân! Ceilalți călători s-au împotrivit, rostind cuvinte înțelepte, însă el nu i-a ascultat. S-a întors înapoi în cetate, și s-a așezat în fața pităriei unde văzuse fata. Când ea l-a întrebat ce vrea, el i-a mărturisit dragostea. Ea s-a îndepărtat repede. Feciorul a

rămas trei zile în fața ușii, flămând și însetat, uitându-se mereu la dânsa... Și dându-și seama că nu va scăpa de el cu vorbă bună, fata s-a dus la neamurile ei și le-a spus. Neamurile i-au asmuțit asupra străinului pe feciorii din cetate. Și feciorii din cetate l-au bătut cu pietre, aproape rupându-i coastele, însă străinul nu s-a clintit din loc.

— Mi-a ajuns această veste abia când locuitorii hotărâseră să-l omoare... a continuat înțeleptul din Amuria. M-am dus numaidecât, și l-am găsit întins la pământ! i-am șters sângele de pe față, l-am dus la mine acasă și timp de patru zile i-am îngrijit rănilor. După ce s-a însănătoșit și putea merge, a părăsit casa și s-a așezat iar în fața pităriei. Și când l-a văzut din nou, fata l-a rugat s-o lase în pace, să nu mai stea în fața pităriei...

— Dar cum să mă lase inima? a răspuns feciorul, cu ochii arși de fiorul iubirii.

Și iar au venit feciorii și l-au bătut cu pietre, până a căzut cu fața pe pământ și a strigat:

— Alah mi-i martor că sufăr pentru iubirea mea curată...

Cum am auzit larma, m-am dus din nou la acel fecior. I-am fugărit pe cei ce-l chinuiau.

Am vrut apoi să-l duc la mine acasă, dar murise. L-am înmormântat. Și iată: pe la miezul nopții s-au auzit deodată strigăte puternice, dinspre pitărie. Toți locuitorii s-au strâns. S-au dus să vadă ce s-a întâmplat! Și pitărița a istorisit:

— Cum am adormit, am visat că a venit la mine feciorul mort astăzi. M-a luat de mână și m-a dus într-o grădină frumoasă ca a paradisului. Când am ajuns la poarta grădinii, paznicul mi s-a închinat. Am intrat, împreună cu feciorul. Și m-a dus feciorul într-un serai mare...

— Seraiul acesta, zidit numai din pietre scumpe, ne este hărăzit nouă, dar nu vom intra până nu mă vei lăsa să te sărut... Te aștept la mormântul meu, în a cincea noapte...

Și întinzând mâna spre un pom din fața seraiului, și

culegând două mere, feciorul a adăugat:

— Ia aceste două mere... Ospătează-l pe unul, iar pe celălalt păstrează-l pentru înțeleptul din Amuria...

Am mâncat un măr, și cred că era mai gustos decât toate merele... După aceea, feciorul m-a luat iar de mână și m-a adus acasă...

*
* *

După o clipă, înțeleptul din Amuria a urmat:

— Când am luat mărul hărăzit mie, a strălucit în întunericul nopții ca o stea! Era așa de bun, cum nu se mai află altul pe pământ!

În vremea asta, pitărița nu mai voia să ia în gură nimic. În a cincea noapte s-a sculat și s-a dus la mormântul feciorului. S-a aruncat la pământ și a murit...

Și cum a trecut noaptea și a venit iar ziua, s-au arătat în acel loc doi moșnegi, însoțiți de două babe. Toți erau îmbrăcați în veșmânt de păr aspru.

— O, voi locuitori ai acestui ținut! Au strigat ei. Am venit s-o înmormântăm pe pitărița din Amuria...

Iar locuitorii cetății, găsind fata moartă pe mormântul feciorului, au spus:

— O vom înmormânta noi, dar nu aici!...

Străinii în veșmânt aspru au strigat:

— Dacă vreți s-o înmormântați, n-aveți decât să încercați... Dacă veți izbuti s-o ridicați de jos, înmormântați-o unde, vreți; dacă nu, să fie îngăduit unuia dintre noi să încerce s-o miște și, dacă va izbuti, lângă fecior să fie înmormântată!...

Locuitorii cetății au chemat numaidecât patruzeci de feciori, s-o ducă pe fată de lângă mormânt, și au legat-o cu o funie groasă, înfășurată de trupurile lor, și cum s-au opintit, funia s-a rupt! Și încercând mai apoi chiar toți oamenii din

Amuria să miște moarta, n-au izbutit nici ei!

— Încercați voi acum... au strigat oamenii din Amuria, către moșnegi. Și s-a apropiat de fata moartă un moșneag, și a apucat-o de veșmânt, și a ridicat-o ca pe-un fulg. Și luând-o în brațe, a dus-o într-o peșteră, și cele două femei în veșmânt aspru au spălat-o, au învelit-o într-un giulgiu de moarte, și au înmormântat-o lângă fecior...

— Am văzut acestea cu ochii noștri! a adăugat înțeleptul din Amuria, și a. Oftat adânc și a rostit versuri de preamărire a iubirii.

POTCOVARUL ȘI FATA

Se mai spune:

Trăia într-o cetate un potcovar, despre care se grăia că-și bagă mâna în foc și scoate fierul înroșit, fără să se frigă... Și vrând să vadă dacă-i adevărat ce se spunea, un om s-a dus în cetatea aceea, a întrebat unde stă, și aflându-l, și-a dat seama că nu i s-a spus decât adevărul. A așteptat până ce potcovarul și-a sfârșit lucrul, apoi a intrat, i s-a închinat după cuviință.

Potcovarul l-a primit cu bucurie și l-a poftit în locuința sa.

— Am auzit de minunata putere ce o ai... i-a spus oaspetele. Cum ai ajuns la aceasta?

— Vreau să-ți istorisesc... i-a răspuns potcovarul. Mai demult, mi-a fost dragă o fată, așa de neclintită în cinstea ei, încât nu-mi îngăduia s-o sărut...

Și iată că a venit asupra-ne un an de foamete. Într-o zi a bătut cineva la ușa mea. M-am dus să văd cine-i. Era fata!

— Prietene, mi-a spus ea. Mi-i foame, și-mi ridic ochii spre tine, ca spre mântuitorul meu! Miluiește-mă, căci mor de foame...

— Dar oare nu știi cât de mult sufăr din cauza ta? De cât timp mă chinuiești? Dacă ești tot așa de neclintită în cinste, nu-ți dau nimic!

— Mai bine să mor de foame... a răspuns ea, și s-a dus.

Apoi, când a venit iar, după două zile, iar mi-a cerut mâncare, și eu i-am răspuns tot așa, dar am poftit-o în casă, rugând-o să se așeze, căci abia se putea ține pe picioare. I-am pus dinainte blidul cu de-ale gurii și, pe când mânca, lacrimile îi curgeau în blid... Deodată însă eu i-am luat blidul de dinainte:

— Tot așa de neclintită ești?

— Tot! mi-a răspuns ea, și s-a ridicat. Vreau mai bine să mor, decât să mă clatin în cinstea mea!

După două zile, mi-a bătut iar la ușă, și când am ieșit, mi-a spus cu glasul și mai slăbit de foame:

— Puterea mea e pe sfârșite, și nu pot cere mâncare de la nimeni, decât de la tine!

— Nu! am răspuns eu. Nu-ți dau nimic, dacă tot mai stăruiești în neclintirea ta...

A intrat în casă, ținându-se de ușă și de pereți... Am făcut focul. Am pregătit fiertura... I-am turnat-o dinainte, în blid, ros de căința că o chinuisem.

— Poftește și ospătează! i-am spus, cu ochii plini de lacrimi.

— Dacă într-adevăr plângi cu lacrimile căinței, atunci să fii ferit în toate zilele vieții tale de arsura focului...

Așa m-a binecuvântat ea, și am lăsat-o să ospăteze. Și ducându-mă să iau foc din vatră, un cărbune mi-a căzut pe picioare, și nu m-a fript! Apoi am luat cu mâna alt cărbune, fără să mă frig... M-am întors în încăpere, să mulțumesc fetei pentru darul făcut mie, dar ea murise zâmbind, plecată asupra blidului...

ÎNTÂMPLAREA UNUI SULTAN; PILDA CU OGORUL ȘI LEUL...

Călătorind odată un sultan prin stăpânirea sa, a ajuns însetat într-un sat. S-a oprit în fața unei uși și a cerut apă. I-a deschis o femeie cu ulciorul plin. Și bând sultanul ulciorul până la fund, s-a uitat la femeie, și a găsit-o așa de frumoasă, încât a prins a spune cuvintele de mărturisire ale iubirii. Și femeia l-a poftit în casă, și mai apoi, poftindu-l în jilț, i-a pus în față o carte:

— Iată, stăpâne! Veselește-ți puțin cugetul cu aceasta, până mă întorc...

Și așezându-se sultanul, a început a citi, și aflând în carte legile de neștirbit ale buneicredințe, s-a cutremurat în sine-i și și-a văzut de drum. Și venind bărbatul acelei femei acasă, și istorisindu-i ea cele întâmplate, el s-a înfricoșat foarte, temându-se că sultanul va veni să-i răpească soața. Și nu s-a mai putut stăpâni mult. S-a dus în cetatea de scaun, la sultan.

— Alah te înalțe, stăpânul meu! a strigat el. Am auzit că un leu puternic a venit pe pământul meu, și așa de tare mă tem, încât nu mai îndrăznesc să mă apropii de ogorul meu, știind că sunt prea slab să mă împotrivesc leului...

Dându-și seama sultanul despre ce era vorba, a răspuns:

— Du-te în pace! Leul nu va mai călca niciodată pe acolo și nu-ți va mai face niciun rău!

Apoi a poruncit să aducă daruri pentru om și pentru soața sa.

ISTORIA ÎNVĂȚĂTORULUI

Am trecut odată pe lângă un învățător tânăr, frumos și îngrijit îmbrăcat. M-am oprit. S-a ridicat în fața mea și m-a poftit să mă așez. Am prins a grăi despre cartea Coranului, despre poezie și gramatică. Era priceput în toate. M-am bucurat.

Când m-am dus iar la el, în altă zi, m-a întâmpinat o roabă. M-a întrebat ce vreau.

— Să vorbesc cu stăpânul tău...

— Stăpânul meu e în doliu...

— Spune-i că prietenul său vrea să-l vadă, am adăugat eu.

Când am intrat, l-am aflat pe învățător singur și trist.

— Pacea fie cu tine... i-am urat. Trebuie să-ți porți nenorocirea cu bărbăție... L-ai pierdut poate pe tatăl tău?

— Nu...

— Poate pe mama ta?

— Nu...

— Poate vreo rudă apropiată?

— Nu...

— Atunci, pe cine?

— Am pierdut-o pe iubita mea...

— Lasă, vei găsi alta, mai frumoasă...

— Află, mi-a răspuns învățătorul, n-am văzut-o și n-am auzit-o niciodată...

— Ciudat! am răspuns. Cum ai putut-o iubi deci?

— Stăteam odată la fereastră, și am auzit un trecător cântând următoarele versuri:

*„Iubita mea, frumoasa mea Amrus,
De ce cu tine inima mi-ai dus?
Din lacomul durerilor puhoi,
Îndură-te și adă-mi-o-napoi...”*

— Atunci, m-am gândit eu, dacă Amrus n-ar fi cea mai minunată femeie, nu s-ar fi creat asemenea versuri pentru

ea! Și am iubit-o! Dar după două zile, l-am văzut din nou pe trecător. Cânta următoarele versuri:

*„Stăpâno, tu, frumoasa mea Amrus,
Mi-i vie-n suflet clipa când te-ai dus,
Și din deșert, prin pulberi în puhoi,
Venit-a roibul singur înapoi.*

Din aceste versuri, mi-am dat seama că Amrus murise! De aceea sunt de trei zile în doliu...

— Când am auzit aceasta, a continuat povestitorul, l-am părăsit pe învățător, mirat peste măsură...

ISTORIA LUI IUNUS-SCRIITORUL. VOM CUNOAȘTE ȘI O ROABĂ; ȘI PE VALID, RAJAHUL INDIEI...

Pe timpul califatului lui Hizam, fiul lui Abdul Melic, trăia un bărbat cunoscut sub numele de Iunus-scriitorul. Și călătorind odată Iunus la Damasc, cu o roabă frumoasă, de vânzare, s-a oprit cu caravana la malul unui mic lac, îndestulându-se cu merindea ce o mai avea și cu un ulcior cu vin.

Deodată, s-a arătat un călăreț tânăr și frumos, însoțit de doi slujitori. L-a salutat pe Iunus și l-a întrebat dacă-i bucuros de oaspeți...

Iunus l-a poftit la masă. I-a dat și să bea, și a rugat roaba să cânte. Călărețul a rămas cu totul fermecat de cântare. Și după ce au petrecut astfel, până după rugăciunea de noapte, călărețul l-a întrebat pe scriitorul Iunus ce anume îl duce la Damasc...

— Vreau să vând roaba asta...

— Cu ce preț?

— O vând cu cât îmi trebuie să-mi plătesc datoriile, și să-mi înfloresc starea...

— Îți dau treizeci mii drahme...

— Nu-mi ajunge!

— Dau patruzeci mii...

— Atâta mi-ar ajunge numai pentru plata datoriilor! Aș rămâne după aceea sărac și gol...

— Cincizeci mii... Și-ți mai dau pe deasupra un veșmânt, și îți voi mai da și parte din negoțatoriile mele, pe cât trăiesc...

— Ți-am vândut-o! a răspuns Iunus.

Călărețul l-a întrebat apoi dacă poate să ia numaidecât roaba cu sine, iar banii să-i plătească abia a doua zi dimineața...

Amețit de vin, Iunus s-a rușinat să-i arate neîncredere. A răspuns:

— Am încredere în tine! Ia-o!

După câteva ceasuri, Iunus și-a dat seama de ușurința sa, și i-a părut rău că dăduse roaba unui necunoscut, pe care nu știa cum și unde să-l mai găsească... Mai apoi, după rugăciunea de dimineață, caravana s-a îndreptat spre cetate, și Iunus-scriitorul ar fi urmat-o, căci în locul unde se afla dogorea soarele prea tare, dar s-a temut ca nu cumva să vină vreun trimis al călărețului cu banii, și să nu-l găsească; și s-a așezat la umbra unui zid din apropiere. Într-adevăr, la scurt timp a venit, spre marea lui bucurie, unul dintre slujitorii călărețului, și întrebându-l i-a zis:

— Îl cunoști pe cel ce ți-a cumpărat roaba?

— Nu!

— Atunci vino cu mine... Află că el este Valid, fiul lui Suheil, rajahul Indiei...

Iunus s-a suit pe un cal, adus de slujitor anume, și când a intrat în locuința lui Valid, roaba l-a întâmpinat și i s-a închinat. Iunus a întrebat-o cum îi merge.

— O, stăpâne! a răspuns ea. Am fost adusă aici, și am fost îngrijită bine, și mi s-a dat tot ce aveam nevoie...

Și îndată a venit un slujitor, și l-a dus pe Iunus într-o încăpere unde l-a văzut pe cumpărător șezând pe tron.

Și i s-a închinat cumpărătorul. L-a întrebat cum îl cheamă.

— Am avut o noapte proastă! a adăugat el. Mi-ai dat roaba, fără să mă cunoști! Nu ți-a părut rău?

Și după ce a poruncit să i se aducă cincizeci mii drahme, le-a pus în fața lui Iunus. Și poruncind să i se aducă dinari una mie cinci sute, a cuvântat astfel:

— Îți mai dau o mie dinari pentru părerea bună ce ai avut-o despre mine, și cinci sute pentru cheltuielile de drum! Iau roaba numai așa! Ești mulțumit?

— Sunt pe deplin mulțumit... a răspuns Iunus și a sărutat mâinile lui Valid.

Și Valid a lăudat mult roaba, și a spus să fie chemată, și a rugat-o să cânte în fața lui Iunus câteva versuri. Și a poruncit unui slujitor să aducă pentru Iunus un cal, și un catâr pentru calabalâc.

— Când vei mai avea nevoie de mine, să vii numaidecât... a încheiat Valid. Cât trăiesc să n-ai nicio lipsă...

Apoi Iunus și-a văzut de drum.

Când, mai târziu, Valid a ajuns calif, Iunus a venit la el, și ținându-și făgăduiala, l-a primit cu multă cinste, și i-a dăruit mulți bani, ajungând Iunus om de înaltă vază.

Și a trăit Iunus așa, în apropierea califului, până s-a rânduie și el sub cerga de pulbere, lângă străbuni.

IKIRMA ȘI HUSEIMA

În timpul califului Soliman, fiul lui Abdul Melic, trăia un urmaș din neamul fiilor Asad, renumit prin dărnicie și

omenie. Numele său era Huseima, fiul lui Baschar. După ce i-a copleșit, timp îndelungat, pe toți prietenii, cu tot felul de binefaceri, norocul l-a părăsit, încât în cele din urmă a avut el însuși nevoie de ajutorul și omenia lor. Însă toți s-au săturat de el repede, și când și-a dat seama de schimbare, Huseima s-a dus la soața sa. I-a spus:

— I-am găsit pe prietenii mei cu totul schimbați față de mine, și m-am hotărât să nu mai ies din casă, până la moarte...

Și Huseima a închis ușile, și a trăit în casă din ce-i mai rămăsese, până a sfârșit totul...

Și auzind de întâmplare Ikirma, beglerbegul Mesopotamiei, renumit prin dărnicia lui, a întrebat:

— Dar cum? Nici prietenii și nici cunoscuții nu i-au venit acestui bărbat în ajutor?

Și într-o zi, după ce s-a întunecat, a luat patru sute dinari, i-a pus într-o pungă, și a poruncit să i se înșeueze catârul. Și luând cu sine doar un slujitor, să ducă banii, a călărit până în fața casei lui Huseima. Aici, a luat punga de la slujitor. Apoi a bătut în ușă.

Ieșind Huseima să vadă cine bate, Ikirma i-a dat punga, spunându-i:

— Îndulcește-ți cu acești bani starea ta...

Huseima a scăpat punga din mână, așa de grea era, și a întrebat:

— Cine ești tu, străine? Vreau să știu, ca să-mi jertfesc viața pentru tine!

— Nu-ți spun acum... i-a răspuns Ikirma. Dacă aș fi vrut să mă cunoști, n-aș fi venit la această oră...

— Dacă nu-mi spui cine ești, nu primesc banii... i-a răspuns Huseima.

— Sunt un om care vrea să ușureze cu dragă inimă nenorocirea celor aleși și darnici...

Acestea zicându-le, Ikirma s-a îndepărtat repede. Și luând

Huseima punga cu bani, s-a dus la soața sa. I-a spus:

— Bucură-te, căci Alah ne-a ajutat, dacă punga asta e plină... Fii bună și aprinde lumina...

— Nu mai avem lumină... i-a răspuns ea.

Și astfel, au trebuit să aștepte cu nerăbdare dimineța.

Iar Ikirma, când s-a întors la seraiul său, a aflat că în lipsă îl căutase soața, mirată peste măsură că lipsește noaptea, și l-a chinuit atâta cu stăruința, până ce el i-a spus toată istoria.

Iar Huseima, dimineța, și-a plătit datoriile, și-a cumpărat tot ce-i trebuia, apoi s-a avântat în șa și s-a dus la califul Soliman. Și califul Soliman l-a poftit la sine, cum a ajuns. Și numaidecât după ce Huseima i s-a închinat, l-a întrebat de ce nu l-a mai văzut nimeni atâta vreme...

— Necazuri grele... a răspuns Huseima. Abia ieri noapte am ajuns din nou în stare să mă pot înfățișa stăpânului dreptcredincioșilor...

Și Huseima i-a istorisit cum cineva i-a adus o pungă cu bani, și Soliman abia-și stăpânea mirarea.

— Îl cunoști pe omul acela?

— Nu, a răspuns Huseima. N-a vrut să spună cine-i... A spus doar că el e cel ce ușurează nenorocirile sărmanilor...

Tot atunci, califul Soliman a dat lui Huseima tuiul de beglerbeg al Mesopotamiei, în locul lui Ikirma.

Și Huseima s-a pregătit de drum, și iată-l pornind spre Mesopotamia!

Și ajungând în apropierea cetății de scaun, l-a întâmpinat chiar Ikirma, împreună cu cei mai de vază oameni, și l-a însoțit în seraiul cel mare.

Și având Ikirma să-i dea în primire bani, și numărându-i, a văzut că lipsesc mulți, Huseima i-a cerut să-i aducă și să-i pună la loc tot atunci!

Și neputându-i pune la loc, Huseima a poruncit ca Ikirma să fie pus în lanțuri. L-a lăsat să lâncezească în temniță mai

bine de-o lună.

Dar aflând soața lui Ikirma de toate acestea, a chemat pe cea mai înțeleaptă roabă la sine. I-a spus:

— Du-te tot acuma la beglerbegul Huseima și spune-i că ai să-i dai un sfat prietenesc! Dacă te întreabă ce sfat anume, răspunde-i că nu stă bine să răsplătești cu temniță și lanțuri pe cei ce ușurează suferințele celor aleși...

Și ducându-se roaba la Huseima, și grăind cum i se poruncise, și auzind-o Huseima astfel grăind, a strigat cu glas mare:

— Vai mie, păcătosull!... Deci Ikirma îmi arătase mila?

— Ikirma și nu altul... a răspuns roaba.

Și tot atunci, Huseima a poruncit să fie chemați cei mai de vază oameni, și călărind împreună cu ei până la poarta temniței, a intrat cu tot alaiul în temniță, și l-a găsit pe Ikirma arătând ca un mort.

Și îmbrățișându-l Huseima, și sărutându-i obrazul, a strigat:

— O, vrednicule Ikirma! Înalte au fost faptele tale, și răsplata mea nevrednică!

Huseima i-a scos numaidecât lanțurile, poruncind să fie pus în lanțuri el, spre a îndura răsplata nevrednică dată binefăcătorului...

Ikirma l-a rugat, în numele lui Alah, să nu facă una ca asta, și astfel, cu toți împreună au pornit spre seraiul lui Huseima, dar Ikirma a vrut să se îndepărteze, întrebând:

— Dar de ce să vin, o, Huseima?

— Vreau să-ți înfloresc starea... Mi-i rușine de fapta mea! Și mi-i mai rușine de soața ta, decât de tine...

Și mai apoi, l-a dus pe Ikirma la baie, să se curețe, și el însuși l-a slujit, dăruindu-i un veșmânt prețios. Și dându-i mulți bani, l-a însoțit până acasă.

Și fiind Huseima în casa lui Ikirma, l-a rugat să-i îngăduie să se ducă la soața sa, să rostească cuvinte de iertare. Apoi l-

a rugat pe Ikirma să vină cu dânsul, la calif.

Și ajungând în fața seraiului, numaidecât straja le-a dat intrare.

„Ce să fie aceasta? s-a mirat califul. Nu de florile mărului o fi venit la mine, fără poruncă, Huseima, beglerbegul Mesopotamiei”...

— Ce poștești deci, beglerbegule?

— Aduc numai vești bune, o, stăpâne al dreptcredincioșilor! L-am găsit pe tămăduitorul nefericirii celor săraci! Și pentru că știam cât de mult vrei să-i cunoști, am vrut să-ți fac o bucurie...

— Și cine este tămăduitorul?

— Ikirma, căruia eu i-am luat jilțul de beglerbeg...

Și poruncind califul ca Ikirma să fie lăsat numaidecât să intre, i s-a închinat cu prietenie, zicându-i:

— O, Ikirma! Numai durere ți-au adus faptele tale bune! Îți poruncesc deci: tot acum, să-mi arăți tot ce ți-i de lipsă...

Și întocmind Ikirma o însemnare, cu tot ce avea nevoie, Soliman califul a poruncit să i se dea totul, și pe deasupra i-a mai dat și zece mii dinari și două bucăți de postav. La urmă i-a zis:

— În mâinile tale se află soarta lui Huseima! Dacă vrei, îi las rangul de beglerbeg; dacă nu, nu...

Și rugându-l Ikirma să-l lase pe Huseima în înălțimea rangului, califul i-a dat și lui, tot atunci, tuiul de beglerbeg al Adzerbaidjanului și Armeniei.

Și astfel, amândoi l-au părăsit pe califul Soliman, pornind unul spre Mesopotamia, celălalt spre Armenia și Adzerbaidjan.

CUM NIȘTE OAMENI SE REGĂSESC, CA STROPII MĂRILOR...

Trăia odată, printre fiii lui Izra, un bărbat evlavios și bogat. Și apropiindu-i-se ceasul cel ultim, a oftat către fiul său:

— O, fiule! Sfatul ce ți-l las la plecarea mea dintre oameni și dintre razele soarelui e să nu juri niciodată, în fața nimănui!

Și cum și-a dat tatăl ochii peste cap, lepădând ultima lacrimă către lume, unul dintre fiii lui Izra s-a și înfățișat feciorului, spunând:

— Tatăl tău mi-a fost dator bani mulți. Dă-mi banii, sau jură că nu știi nimic...

Și aducându-și aminte feciorul de dorința ultimă a tatălui, i-a dat suma cerută, spre a nu trebui să jure.

Apoi au prins a veni la el – cârd – hoți și șarlatani, cerând bani, și el a trebuit să-și dea până la urmă toată averea.

Și într-o zi, nemairămânându-i nimic, a spus soaței:

— Iată, am dat tot, și dacă ar veni cineva să-mi ceară, aș fi silit să jur! Hai să ne părăsim mai bine patria, să ne călătorim într-o țară unde nu ne cunoaște nimeni...

Și suindu-se pe cea dintâi corabie, omul acela s-a dus în lume, împreună cu soața și copiii.

Și în timp ce călătoreau pe ape, corabia s-a sfărâmat, și el și-a scăpat zilele, apucându-se de-o scândură. Femeia lui s-a prins de altă scândură. Și s-au apucat și cei doi copii de câte-o scândură, dar valurile mării i-au despărțit. Femeia a fost împinsă spre țărm, într-un sat mic, unul dintre fii a ajuns într-o cetate, departe, celălalt a fost pescuit de o corabie, iar tatăl a fost împins de valuri spre o insulă depărtată. Și ajungând pe insulă, s-a spălat în mare, apoi s-a dus la un pom, îndestulându-se cu poame. Și aflând un izvor, și-a potolit setea.

Astfel a trăit el trei zile în șir.

Și iată că venind ziua a patra, a auzit cum grăiesc niște făpturi ale mării, ivite pe țărm, la soare:

— Omule, nu te întrista! Tot ce ai pierdut vei recăpăta, și

tot ce nu mai nădăjduiești vei primi. Află deci că pe insulă sunt ascunse comori nemăsurate. Folosește-le bine. Insula aceasta să fie arată, și semănată, și populată, și niciodată să n-o părăsești! Vor veni aici multe corăbii cu oameni! Să fii bun cu ei și să-i poștești să rămână aici,

La tine, și prin bunătate îți vei câștiga inimile lor... Și pulberea li se va înmulți ca nisipul mării, umplând pustiul și transformându-l în crâng verde...

Și a găsit fiul lui Izra comorile, și au venit multe corăbii. Și fiind el darnic, și sprijinindu-i pe cei nevoiași și sărmani, au început a veni oameni din toate părțile; și abia zece ani au trecut, și insula era crâng verde, și oamenii se înmulțiseră ca pulberea.

Și l-au ales oamenii, pe omul acela, sultan, și a ajuns vestit pentru dărnicia lui.

Și auzind fiul său cel mai mare de faima lui, a venit la el, fără să știe că-i este tată. Sultanul l-a primit bine și l-a făcut, după scurt timp, sfetnic. Și nu mult după aceea, fiul cel mic, ajuns neguțător, auzind și el despre acel sultan drept, a venit și el în insulă, ajungând sameș al vistieriei.

Și a venit în insulă și un neguțător, aducând cu sine o femeie, salvată din apele mării, demult. Și cum au aruncat ancora în fața insulei, el a luat cu sine felurite veșminte și lucruri de preț, și s-a dus cu ele la sultan, să i le dea în dar.

Sultanul s-a bucurat nespus și i-a întors la rândul său alte daruri.

Și văzând, printre bunătățile aduse de către neguțător, și rădăcini, și medicamente necunoscute de el, l-a rugat să rămână să-i lămurească întrebuintărea lor.

— O, milostive sultan! a răspuns neguțătorul. Pe corabie se afla o femeie căreia i-am făgăduit ocrotire, și n-o pot lăsa singură...

— Vom trimite la ea oameni de bună credință, s-o păzească și s-o ocrotească... a răspuns sultanul.

Și neguțătorul, nemaivând ce spune la aceasta, a primit să rămână; iar sultanul l-a trimis pe corabie pe sfetnicul său și pe sameșul tezaurului, poruncindu-le să fie cu ochii în patru.

Și urcând ei pe corabie, unul s-a așezat într-un capăt al ei, și altul în celălalt capăt.

Și au prins a grăi. A început sfetnicul:

— Ca să nu adormim, hai să ne spunem întâmplările și pătimirile!

A răspuns sameșul tezaurului:

— Prin multe am trecut eu! Am fost despărțit de tatăl meu și de mama mea! Și am avut și un frate, pe care. Îl chema ca pe tine! Eram toți pe-o corabie! Dar venind furtuna și sfărâmând corabia, am fost despărțiți unii de alții...

Când sfetnicul a auzit acestea, l-a întrebat pe sameș de numele mamei și al tatălui. Și auzind numele mamei și al tatălui, sfetnicul i s-a aruncat în brațe, strigând:

— O, fratele meu!

Și și-au mai istorisit multe, toate întâmplările vieții lor, și auzind femeia tot ce vorbeau ei, și-a păstrat cumpătul.

Și când s-au ivit zorile, a spus un frate către celălalt:

— Să mergem acasă, și vom mai grăi și acolo...

Și ducându-se neguțătorul la corabie, a găsit-o pe femeie nespus de tulburată, și a întrebat-o ce i s-a întâmplat.

— O, dreptule și cinstitele neguțător! a răspuns ea. Ai binevoit a-mi trimite astă-noapte doi oameni, ce s-au purtat rău cu mine, de aceea sunt pornită împotriva lor nespus...

Astfel auzind, neguțătorul s-a dus plin de mânie la sultan, și istorisindu-i cum s-au purtat oamenii săi, a poruncit sultanul să fie chemați numaidecât.

Și a trimis după femeie. Și venind femeia, a întrebat-o:

— Ce rău ți-au făcut sfetnicii mei de taină?

— O, sultane! a răspuns ea. Te rog, în fața lui Alah Cel atotputernic, stăpânul cerului și pământului, poruncește lor

să spună și-n fața ta cuvintele ce le-au grăit astă-noapte între ei...

Și poruncindu-li-se, ei au spus din nou toată istoria despărțirii lor.

Și sultanul s-a sculat de pe tronul său, și i-a îmbrățișat. A strigat:

— Pe Alah, voi sunteți fiii mei!

Apoi, femeia și-a ridicat vâlul de pe față, strigând:

— Și eu, tot pe Alah jur că le sunt mamă!

Astfel au rămas împreună, și au trăit în fericire și bucurie până la moarte, lăudată fie puterea ce supune pulberile și unește stropii de rouă, după un milion de ani de la despărțirea lor! Laudă puterii ce transformă oceanul în câmpie verde...

FATA CRUCIATULUI

Un înțelept din Bagdad spunea odată o întâmplare de pe vremea războaielor numite „cruciade”. Iată întâmplarea.

Stăpânul dreptcredincioșilor, Omar, fiul lui Hatabs, a înarmat odată o oaste și a trimis-o în Siria, să asedieze o cetate a cruciaților.

Se aflau în oastea lui doi frați atât de îndrăzneți și viteji, încât emirul cruciaților spunea deseori oamenilor săi:

— „Dacă-i vom omori pe acești doi frați, de ceilalți n-o să-mi mai fie teamă...”

Și, în sfârșit, după multă osteneală și șiretenie, cruciații au izbutit să-l omoare pe unul, și să-l prindă, pe celălalt.

Și fiind cel prins dus în lanțuri. În fața emirului cruciaților, acesta a spus:

— „Păcat ar fi să omorâm un bărbat ca el! Și totuși, dacă s-ar întoarce la ai săi, ar fi rău de noi! Cred că cel mai bine ar

fi să treacă de bunăvoie de partea noastră.”

— Dacă-i așa, a spus o căpetenie, lucrul acesta se poate face numai printr-o femeie, căci acești arabi sunt deosebit de aprinși... Sunt încredințat că dacă o va vedea pe fata mea cât e de frumoasă, se îndrăgostește de ea numaidecât...

— Atunci ia-l cu tine! a spus emirul cruciaților, și căpetenia l-a luat pe arab cu sine, în casa lui, și a rugat-o pe fiica sa să-și îmbrace cele mai frumoase veșminte...

Și mai apoi, când s-au întins mesele, fata a trebuit să stea în fața arabului, așteptându-i poruncile.

Și văzându-l fata pe arab cât e de frumos, inima i s-a aprins de dragoste... laudă acestei fântâni a speranțelor, ce înfrumusețează pământul!

Și mărturisindu-se fata către arab, în taină, el i-a răspuns că ar trebui să fugă din cetate amândoi...

— Îți făgăduiesc să nu mă însor decât cu tine, a încheiat prinsul, și fata a răspuns:

— Îmi voi da osteneala să putem fugi...

Și cum a trecut noaptea și a venit ziua doua, ea s-a dus la părinții săi, spunându-le că înlănțuise inima prinsului:

— I-am spus să treacă de partea noastră, dacă vreau să fiu iubita lui, dar el a răspuns că una ca asta nu se poate, căci, cum ar rămâne într-un loc unde fratele său a fost ucis? Așa că a spus să mă lăsați să mă statornicesc cu el, în altă parte...

Auzind acestea, tatăl fetei s-a dus la emirul cruciaților, și emirul s-a bucurat de veste, dând voie prinsului să ducă fata într-o cetățuie. Și s-au dus împreună într-o cetățuie. Și au rămas acolo o zi, și cum s-a lăsat noaptea, au pornit mai departe, și mai departe, spre tabăra arabilor...

Dar iată că pe la răsăritul zorilor au auzit deodată zăngănit de arme, strigăte și tropote!

— Vin cruciații! a strigat prinsul. Calul mi-i atât de obosit, că abia își mai duce sufletul! Ce vom face?

— Vai ție! a strigat fata, dar călăreții se apropiaseră, și deodată prinsul parcă a auzit glasul fratelui său mort, îndemnându-l:

„Nu te teme, frate al meu, căci oștile ce se apropie sunt doar închipuirile venite să-ți încerce vitejia! La răsăritul soarelui veți ajunge pe munte, lângă Medina...”

Și într-adevăr, când a răsărit soarele, se aflau în fața zidurilor Medinei, și Omar, fiul lui Hatabs, i-a întâmpinat împreună cu prietenii săi... laudă celei mai clocotitoare fântâni a vieții noastre...

Și umblând îndrăgostiții numai pe căile cele drepte, au săvârșit numai fapte bune și au arat și au semănat, și niciun bob n-a căzut pe piatră.

ISTORIA UNUI OM MILOSTIV

Trăia odată, printre fiii lui Izra, un om milostiv câștigându-și traiul, cu toți ai săi, prin munca mâinilor. Vindeau bumbac urzit.

Într-o zi, după ce omul acela a vândut bumbacul, s-a întâlnit cu un prieten aflat într-o nevoie atât de mare, încât el i-a dăruit toți banii câștigați, și s-a întors acasă fără hrană.

A luat mai apoi un ulcior vechi și un fes și s-a dus cu ele la bazar, însă nimeni n-a vrut să le cumpere.

Dar iată că în cele din urmă, a trecut pe acolo un bărbat cu un pește împuțit, și oprindu-i-se în față, și întrebându-l, i-a zis:

— N-ai vrea cumva să schimbăm marfa?

Omul milostiv a încuviințat și i-a dat ulciorul și fesul, și luând peștele, s-a dus la soața sa, rugând-o să i-l prăjească.

Femeia a tăiat peștele, și aflând înăuntrul lui o perlă, a dat glas mare de bucurie.

Și trecând ziua aceea, și venind ziua a doua, omul milostiv s-a dus cu perla la un prieten cunoscător, și arătându-i-o, prietenul l-a întrebat de unde o are.

— Am aflat-o în pântecul unui pește... a răspuns omul milostiv.

— Atunci, dacă-i așa, îți pot spune că are preț de o mie drahme! Și ți-aș da eu banii cu plăcere, dar mai bine du-te la altul mai bogat, și îți va da mai mult...

Și omul milostiv a luat banii și a chemat doi hamali să-i ducă până acasă. Și ajungând, a fost întâmpinat de un cerșetor:

— Dă-mi și mie câțiva bani...

— Ieri eram tot atât de sărac ca tine, a răspuns omul milostiv. Ia jumătate din cât am...

Și după ce el a împărțit banii în două, cerșetorul a strigat cu glas mare:

— Păstrează-i, și Alah să te binecuvânteze! Am vrut numai să-ți cercetez inima, dacă n-a căzut, prin banii dobândiți, în patima rușinoasă a zgârceniei...

Și a trăit omul acela în bunăstare, împreună cu toți ai săi, până le-a bătut și lor la fereastră oaspetele cel fără îndurare...

**ÎNCEP AMINTIRILE LUI ZAHER DIN DAMASC! SULTĂNIȚA
DIN VIS. PLECAREA LUI ZAHER ÎN CĂUTAREA EI!
ÎNTÂLNIREA CU SULTANUL MUTAA ȘI PE FARHA, FATA
DIN VIS, O CUNOAȘTEM. APOI, ÎMPREUNĂ CU ZAHER, NE
TREZIM ÎNTR-O PUSTIE ÎNFRICOȘATĂ...**

Se spune că Ali, fiul lui Zaher, odată istorisea așa califului Abdul Melic, fiul lui Mervan:

— Află, o, stăpâne al dreptcredincioșilor, că tatăl meu,

Zaher din Damasc, era bogat și cu vază așa de mare, încât cei mai înalți slujbași erau adese mai prejos ca el! A trăit tatăl meu mult timp fără copii, și a avut multe nopți albe când se gândea că toate comorile strănse, după moartea sa vor trece în mâini străine.

Și iată că într-o noapte tatăl meu a văzut în vis o fată mai frumoasă ca luna. Cu surâs cald înfrumusețându-i gura de coral, descoperind un șirag de perle, a cărui strălucire se ridica până la nouri! Fruntea ei lucea ca semiluna de pe drapelul Proorocului. Părul îi atârna pe umeri ca o noapte. Obrajii ei erau ca anemonele, însuflețiți de ochi de gazelă, bolțiți de sprâncene arcuite.

— Lăudat fie cine te-a zidit! a strigat tata. Ești spirit, sau ființă omenească?

— Ce vorbă-i asta? s-a mirat ea. De când seamăn eu cu spiritele? Află că mă cheamă Farha, și că mă trag din cei mai buni oameni! Sunt fata sultanului Mutaa, stăpânul cetății de corali, dintr-o insulă a Mării Grecești! Din cauza perlelor, coralilor, safirelor și multelor pietre prețioase, cetatea mea de baștină e cercetată de mulți neguțători, care aduc în schimb tot felul de bunuri de-ale gurii. Și pentru că n-am găsit în cetatea mea niciun om destul de frumos, să mă mărit cu el, cu învoirea tatălui meu am călătorit să-mi caut un bărbat vrednic! Și tu ești singurul cu care aș vrea să mă mărit!

— Și unde te pot găsi, să mă însor cu tine? a întrebat-o tata.

— În cetatea de căpetenie a tatălui meu, sultanul Mutaa, în insula coralilor...

Fata a dispărut, acestea zicându-le, și tatăl meu toată noaptea n-a mai închis ochii. Apoi, la ivirea zorilor, a poruncit slujitorilor să alcătuiască baloturi cu bani și mărfuri, și să pregătească de călătorie la Bagdad.

— Așa de tare mă chinuia visul... istorisea tata, încât m-am grăbit strașnic, și pentru a nu pierde vreme, am lăsat

acasă parte din avere, în grija unui sameș.

Apoi în Bagdad, am schimbat mărfurile mele cu altele, mult căutate în India, și după zece zile m-am suit pe-o corabie spre India! Vântul a fost la început așa de bun, încât, când a părăsit portul, corabia în mersu-i repede era ca săgeata trimisă din arc! Timp de trei luni am călătorit bine, însă în prima zi din luna a patra, cerul s-a întunecat deodată, valurile se frământau, marea spumega, iar vântul sufla din toate părțile.

Corăbierii au început a plânge în hohote, chemând pe milostivul Alah în ajutor, dar deodată valurile s-au năpustit din tuspaturu părțile și au sfărâmat corabia în mii de bucăți, astfel încât toți oamenii s-au dus în adâncul mării! Eu totuși am izbutit să mă agăț de o scândură, și așa m-au purtat valurile trei zile. În ziua a patra însă, vântul s-a domolit și marea s-a mai liniștit. Și iată că o corabie frumoasă, cu pânze mari, s-a îndreptat spre mine, și când s-a aflat aproape, un bărbat cu înfățișare frumoasă a strigat:

— Ne-am atins țelul, corăbieri! Aruncați acestui nenorocit o scară de frânghie!

Eu am apucat scara, și cum m-am urcat pe corabie, am leșinat de bucurie, și am rămas fără simțire, până la asfințitul soarelui. Când am deschis ochii, am văzut în fața mea un sfeșnic de aur cu două lumânări de ceară de mărimea unui om, gătite cu chihlimbar și lemn de aloe, împrăștiind cele mai alese miresme. Alături, pe un covor grecesc, ședea un fecior înveșmântat în mătase țesută cu fir de aur, încins cu brâu de aur, încrustat cu pietre prețioase, și în mână cu un sceptru de smaragd verde. Am închis ochii, orbit de atâta strălucire, dar feciorul m-a întrebat:

— Ce te miră atât, o, Zahere! Află că te căutam de zece zile pe toți munții și pe toate mările, și, în afară de noi, te mai caută alte două corăbii, toate trimise de puternicul sultan Mutaa, stăpânitorul insulei coralilor. Laudă lui Alah că te-am

găsit noi, căci sultanul a făgăduit celui ce te va aduce zece mii dinari!

Mirat foarte de aceste cuvinte, am strigat:

— Te rog, în numele lui Alah, spune-mi de unde ai știut că voi veni aici, și de unde cunoști numele meu?

— Află, Zahere... Eu sunt mâna dreaptă a sultanului Mutaa, și am fost trimis de el în Siria, spre a te aduce, dar acolo am auzit că te-ai dus la Bagdad. Am călătorit în urma ta și am aflat că te-ai suit într-o corabie pentru India! Mai târziu, auzit-am de scufundarea corăbiei. Am spus aceasta sultanului Mutaa, și el a trimis îndată zece corăbii, spre a te căuta; a poruncit de asemeni căpeteniilor de pe aceste corăbii să se poarte cu tine ca față de-un om ales!

Acestea zicându-le, feciorul a tăcut și mi-a întins veșmântul de mătase și cingătoarea de aur, și a poruncit să se întindă mesele cu bucate alese, și m-a poftit să ospătez cu poftă.

După ce m-am ospătat, am văzut pe marea îndepărtată lumină, și întrebându-l pe fecior ce era aceea, el mi-a răspuns:

— E, de bună seamă, corabia sultanului Mutaa, care a aflat că noi te-am găsit, și vine el însuși în întâmpinarea ta! Deci, să ne îndreptăm repede spre el, spre a nu-l lăsa mai mult în îndoială!

Și astfel, în câteva clipe, am și ajuns în apropierea corăbiei celei mari, luminată puternic, pe care se afla într-adevăr sultanul Mutaa. Ne-a zâmbit prietenește. Eu am făcut o temenea în fața sa, mulțumindu-i pentru salvare.

El mi-a urat bun venit și, când am ajuns la țărm, a poruncit să mi se aducă un căi minunat, și am mers călare, alături de el, prin cetate, și locuitorii ne-au primit cu bucurie, în drumul nostru spre serai.

Apoi, în curtea seraiului fiind, când am vrut să descalec și eu ca ceilalți din alai, sultanul Mutaa nu mi-a îngăduit

aceasta, ci m-a lăsat să intru călare.

Și am văzut strălucire și minunăție, cum nu se poate vedea nicăieri în patria mea. Sultanul m-a dus într-o sală mare, unde-i așteptau slujitori mulți, și s-a așezat pe tronul său, și m-a poftit alături de el. Și îndată s-au întins mesele...

— În numele lui Alah! a strigat sultanul Mutaa, și mi-a întins el însuși cele mai alese bucate, și eu i-am tot sărutat mâna, de câte ori și-o întindea să-mi dea din bucate. După aceea s-au adus căni și ligheane de argint și aur, pentru spălat, apoi sultanul m-a întrebat:

— Știi tu, Zahere, de ce te-am adus aici, și de ce te primesc cu atâta dragoste? Am o fată, cum soarele încă n-a răsărit asupra alteia mai frumoase și mai vrednice! Și cunoaște fata mea, de la o doică bătrână, așa de adânc meșteșugul vrăjitoriei, încât, dacă vrea, poate zbura peste întreaga lume, într-o noapte, de la răsărit până la apus. Deseori au venit s-o pețească trimiși din țări depărtate, în numele sultanilor și beilor, dar ea îmi spunea mereu că vrea să-i vadă pe sultani și bei cu ochii ei, și pleca noaptea, și se întorcea dimineața, spunându-mi că a văzut cu ochii ei sultanii de la marginea pământului, și că nu-i place niciunul...

— Facă-se voia ta! Îi răspundeam eu. Eu, fata mea, nu te silesc și n-am să te mărit cu cine nu-ți place...

Într-o zi, în timp ce ea era la Damasc, pentru a-l vedea pe un bei damaschin, a pornit deodată prin bazarele și ulițele cetății, și negăsind nicăieri un bărbat pe plac, a început să se strecoare, prin meșteșugul vrăjilor, din casă în casă, pe la miezul nopții, până a ajuns în sfârșit la tine, o Zahere, și tu singur ai biruit inima ei... A știut socoti în scurt timp și ora când vei ajunge aici, Alah fie lăudat că te-a adus sănătos și la vreme!

— O, sultane! am răspuns eu. Sunt doar mai prejos decât robii tăi, și deci cum m-aș putea împotrivi vouă?

Apoi, sultanul s-a dus într-o încăpere vecină, și s-a întors

după o clipă surâzând. Au venit cadiul și martorii, și s-a scris hrisovul de nuntă, s-a împărțit aur și argint, s-a cădelnițat în încăperea de logodnă tămâie, și s-au dat daruri slujitorilor. Și s-a plătit cu bani grei cadiul și martorii, după legile Islamului!

— Ridică-te, Zahere, și urmează-mă! a spus sultanul după aceea.

Eu m-am ridicat, și toți vizirii de față, toți sftnicii și toți înalții slujbași s-au ridicat și s-au îndepărtat. Sultanul m-a dus prin șapte ganguri și șapte încăperi, cu o mie de hadâmbi tineri, îmbrăcați în mătase. Apoi am ajuns în încăperea cea mai dinlăuntru, având în mijloc o fântână țâșnitoare, iar într-o parte mai ridicată se înălța un turn de fildeș, împodobit cu perle și acoperit cu atlas țesut în aur. Cum ne-am apropiat de turn, s-au deschis două uși, una la dreapta și alta la stânga, și prin amândouă au intrat roabe cu tăvi de aur, încrustat cu giuvaeruri, pline de mirodenii ce împrăștiau mireisme atât de minunate, încât am crezut că s-au deschis porțile paradisului. Apoi arătat-u-s-au dintr-o încăpere o sută de roabe frumoase ca luna, și în mijlocul lor venea o fată strălucitoare ca soarele, și atât de frumoasă încât nicio limbă omenească, și nici cea a spiritelor n-ar fi fost în stare s-o descrie! Și era scump împodobită, ca o sultăniță.

Cum s-a apropiat de mine, am recunoscut-o pe fata din vis! Mi-am pierdut aproape mintea de bucurie, uitând toate primejdiile prin care trecusem de dragul ei!

— Aceasta e fata mea, Zahere! a spus sultanul. Ia-o, și Alah să vă binecuvânteze!

Apoi, sultanul s-a îndepărtat, roabele s-au dus, și s-a dus și Farha, însă în curând au apărut iar cu ea, într-un alai și mai frumos, și astfel s-au dus și s-au întors de șaptezeci și două ori, cu mireasa mea înveșmântată tot altfel, până ce fruntea ei s-a acoperit de sudoare și obrații îi ardeau ca focul!

La urmă am îmbrățișat-o, spunându-i:

— Tu, bucurie a ochilor mei! Nu-mi pare rău că de dragul tău mi-am părăsit familia și patria, și am trecut prin primejdie de moarte!

— Și eu am avut multe nopți albe și multe griji, până am biruit și am ajuns la tine! A trebuit să supun sultani și spirite, să pot căpăta, ceas cu ceas, știri despre tine! Dar să uităm trecutul și să ne dăruim luminii bucuriei... Însă, te rog, pentru că nimeni nu-i stăpân pe zilele lui, dă-mi cel puțin, ca amintire pentru noaptea asta, inelul de pe deget...

Eu mi-am scos din deget inelul, moștenit de la tatăl meu, și i l-am dat. Ea mi-a dăruit în schimb o brățară scumpă. Am adormit în brațele ei. M-am trezit târziu, când soarele era sus; și când am deschis ochii, m-am văzut într-o pustie înfricoșată, și nu era țipenie de om, nu se auzea ciripit de pasăre, nicio frunză verde nu înveselea privirea! Se auzeau lupii urlând. M-am ridicat deznădăjduit și m-am uitat în toate părțile, însă nu se zărea decât cer și nisip!

— O, Alah, am strigat. Soarele mă arde și nu știu încotro să mă îndrept!

Am căzut într-un leșin adânc și am rămas așa până ia asfințit, când un aer proaspăt m-a înviorat. M-am sculat și am mers dibuind prin întuneric, dar am căzut, de foame, de sete, oboseală și durere. Am adormit. În vis am auzit un glas:

— Fii fără grijă, o, Zahere! Scăparea ți-i aproape...

M-am sculat întărit și încurajat de visul meu, și am mers până la ivirea zorilor, la întâmplare, înainte, și deodată am zărit departe ca o lumină de foc.

Când m-am apropiat, am văzut un felinar arzând pe turnul unei mănăstiri vechi, cu ziduri puternice și foarte înalte. Și toată mănăstirea era luminată de o mie de lumânări și lămpi, și părea plină de suflare omenească.

M-am aruncat la pământ, la poartă, și am adormit iar, de prea mare oboseală. Când m-am trezit, soarele îmi dogorea în

față cu putere și eram înconjurat de o ceată de schimnici în rase negre, semănând cu corbii. Grăiau într-o limbă necunoscută. Cum m-am sculat spre a mă închina lor, nu m-au înțeles, căci nimeni n-a răspuns închinării mele.

— Pace ție! Mi-a spus însă unul. Află, străine, noi trăim în această pustietate de la șapte ani vârstă, și acum numărăm câte șaptezeci și optzeci ani! Până acum n-am zărit măcar față de om. Ne aflăm cu mănăstirea noastră pe-o insulă pătrată, înconjurată din toate părțile de mare, și cu țărături atât de înalte, că nicio corabie nu poate ancora! De pe mare, insula noastră arată ca un nour alb, iar muntele ce o înconjoară, numit „muntele de diamant”, e atât de prăpăstios, ca un lighean răsturnat! Spune-mi deci, străine, cum ai izbutit să ajungi aici?

Auzind aceste cuvinte, am strigat:

— Spune-mi, o, schimnicule, la ce depărtare se află cetatea Damascului?

Schimnicul s-a uitat la mine mirat.

— Cetatea Damascului? Află că ești tocmai pe o insulă a Oceanului Negru, care cuprinde toate mările, și că pe oceanul acesta, după cum spun călătorii, trebuie să navighezi zece ani, până ajungi în Marea Albastră, dar nici aceasta nu o poți trece în mai puțin de zece ani! Ajungi apoi în Marea Verde, pe care trebuie să navighezi alți zece ani, ca să ajungi în Marea Grecească, și abia de acolo poți ajunge în țări și insule cu oameni...

L-am întrebat de unde au hrană și băutură. Mi-a răspuns:

— Vino cu mine în mănăstire, și vei vedea totul...

Și urmându-l, am ajuns într-o curte, și am văzut o fântână cu o apă mai dulce ca mierea, și mai proaspătă ca zăpada și înconjurată de cei mai feluriți pomi roditori, cu crengile pline de cele mai frumoase păsări. L-am rugat pe schimnic să-mi dea puțină apă și câteva fructe. El m-a dus pe terasa mănăstirii și m-a lăsat să aștept câteva clipe. M-am uitat în

jur și m-am mirat, căci vedeam la lumina zilei, la o depărtare de o poștă, o noapte neagră! L-am rugat pe schimnic să-mi lămurească lucrul...

— Acesta e Oceanul Negru, mi-a răspuns schimnicul. Acum vino să-ți potolești setea și foamea...

M-a dus într-o încăpere cu o masă încrustată cu perle, mai frumoasă decât a sultanului din Damasc. Pe masă se aflau patru tăvi de aur cu felurite cărnuri, pește proaspăt și prăjituri, și o minunată pâine de orz. Totul era atât de bun, și eu atât de flămând, că în viața mea nu mai mâncasem cu atâta poftă! Și văzând schimnicul că m-am îndestulat cu toate, mi-a adus felurite poame, cum nu se află pe la noi...

— Spune-mi cum ai ajuns aici? m-a întrebat schimnicul.

I-am istorisit toate pătimirile.

Și sfârșind eu, schimnicul a izbucnit într-un râs tare:

— Află, prietene, că dacă n-ai avea pe pământ un rost mare, n-ai fi putut face niciodată drumul de la Damasc până aici, căci insula unde domnește sultanul Mutaa se află între Marea Verde și Marea Grecească, deci departe foarte de patria ta și de aici!

Și m-a dus apoi iar în ograda mănăstirii, apoi sub pământ, într-o galerie întunecoasă. În scurt timp am ajuns iar la lumină, pe un pământ ce strălucea ca argintul, în fața unui lac mic, cu apă mai dulce ca mierea și mai rece ca zăpada! În jurul lacului înfloreau cele mai minunate flori și cei mai frumoși pomi roditori în ale căror ramuri păsările cântau în cele mai felurite graiuri. Eram ca amețit de miresmele florilor și fermecat de aceste minunății nemaivăzute.

— Se află și în patria ta asemenea grădini? m-a întrebat după aceea schimnicul.

— Nu, pe Alah! am răspuns. Astfel de pomi nu se află pe tot pământul.

— Acum uită-te în urmă... mi-a spus repede schimnicul, și m-am întors, și m-am uitat în urmă, și am văzut pe cer ca un

nour, și am întrebat ce ar putea fi...

— Acela e muntele cu mănăstirea noastră! Și se află mănăstirea atât de departe și de sus, că ziua seamănă cu un nou, iar noaptea pare o stea, din pricina mulțimilor de lumini arzând...

**RĂZBOIUL SPIRITELOR. VEDEM LUMINI ZBURĂTOARE,
ÎNGHIȚINDU-SE UNELE PE ALTELE! ÎL CUNOAȘTEM PE
ÎNȚELEPTUL ABU TAVAIF. APOI PE SULAHEC ȘI TUD ȘI
PE SEISAM ȘI URMĂRIM MAI DEPARTE PĂTIMIRILE LUI
ZAHER...**

Am adăugat:

— Acum că știu de unde aveți grânele și poamele, te întreb de unde luați perlele, pietrele prețioase și peștele proaspăt?

— Află, prietenul meu! a răspuns schimnicul. Oceanul ce ne înconjoară se ridică uneori până aici, și când apele dau înapoi, rămân pești și multe pietre prețioase...

Am rămas amândoi pe malul lacului, până seara, când am văzut deodată luminile mănăstirii! Erau ca niște stelute mici, sus, deasupra mea, și după cuvântul schimnicului, puteau fi văzute până la zece poște...

Am vrut să ne întoarcem, când am auzit un strigăt atât de puternic, încât toată insula s-a cutremurat. M-am speriat și l-am întrebat pe schimnic ce înseamnă aceasta?

— Pe Alah! mi-a răspuns schimnicul. Mi-am petrecut multe nopți singur aici, dar niciodată n-am auzit nimic! Se vede că trebuie să fie niște ființe ale mării, venite pe insulă, și se află în luptă cu fiarele insulei...

Ne-am urcat pe o piatră înaltă, de lângă lac, și uitându-ne în toate părțile, am văzut deodată niște luminițe mici, zburătoare, înghițindu-se unele pe altele, și am văzut de

asemenea bărbați înarmați, luptându-se prin aer, cu paloș și lănci. Și s-au ciocnit apoi două oștiri călări, dând asemenea strigăt de luptă, că s-a cutremurat întreg pământul!

După un timp, cele două oștiri s-au descleștat, și s-a așezat între ele, pe câmpul gol, un moșneag cu înfățișare frumoasă, dar aproape orb.

— Cruțați sângele vostru! a strigat moșneagul. Popor nerod, nu vă mai nimiciți unii pe alții, din cauza unui străin!

Și s-a ivit în fața moșneagului un bărbat cu trup de elefant, cu numele Tud...

— O, tată, a strigat el. Jur pe sigiliul lui Salom, fiul lui David, că sultanul Mutaa e cu totul nevinovat de acest nenorocit război. Tot răul vine de la acel dimon nelegiuit, Sulahec, cel ce a pătruns în țara noastră, pângărind tot ce ne este sfânt, și răpind om străin, pe Zaher din Damasc, și l-a lăsat singur pe o insulă. Noi n-am vrut decât să-l aducem pe acest străin la noi, după cum ne-a poruncit Farha; să-l ocrotim și să-l aducem din nou în cetatea coralilor, la sultanul Mutaa. Însă tâlharul de Sulahec ni s-a împotrivit, și așa a izbucnit războiul nimicitor...

Moșneagul aproape orb, pe nume Abu Tavaif, a răspuns:

— O, sultane Tud, Sulahec nu-i chiar așa demn de dojană... Farha, care a fermecat prin frumusețe atâția oameni și spirite, i-a prins în plasa iubirii sale și pe Sulahec, și pe fratele său Salhuc! Și s-au războit ei din gelozie, și după îndelungată luptă, Sulahec l-a omorât pe fratele său! Însă, când a pețit-o pe Farha, ea nu l-a vrut, dar l-a vrut pe un bărbat străin, din Damasc, de aceea Sulahec și-a dat osteneală să i-l ia, și i l-a luat, și a zburat cu el pe insula asta îndepărtată...

— Și de ce nu l-a omorât? a întrebat uriașul Tud.

— Pentru că el s-a temut de răzbunarea Farhei și a tatălui său... a răspuns moșneagul. Dar mă întreb dacă acel Zaher poate fi cauza unui război atât de sângeros.

— Cu drept grăit-ai... i-a răspuns Tud; totuși, străinului i se cuvine ocrotire și ajutor. Zaher este nevinovat, și eu îndeplinesc porunca stăpânei mele Farha... Plăcut mi-ar fi dacă am pune pace, după cum credeți că-i mai bine, însă vă întreb pe voi toți, pe preasfântul sigiliu al lui Salom, fiul lui David: se află printre voi unul care să-l dea prins pe oaspetele său în mâinile dușmanului?

— Nu! Nu se află! au răspuns spiritele luptătoare. Dar ce rost are războiul?

— Drepte sunt toate! a spus Abu Tavaif. Acest om a adus printre noi multă nenorocire, însă nici cel mai înverșunat dușman al său n-a îndrăznit să se atingă de viața lui, de aceea ar fi de două ori nedrept dacă l-am omori! Aduceți-l înapoi!

Un spirit a sărit din văzduh spre mine, și m-a dus în fața lui Abu Tavaif.

— Știi tu, mi-a spus el, că o întreagă oștire a fost nimicită din cauza ta? Spune-mi odată, cum ai îndrăznit să-ți alegi o soață pentru oare atâția sultani în zadar s-au ostenit?

Și spunând eu întreaga mea istorie, de la vis până la plimbarea cu schimnicul, Abu Tavaif a grăit, zicând:

— Vă blestem, Tud și Sulahec! Încetați lupta și împrăștiați cetele! Cunoașteți bine șiretenia și puterea sultăniței Farha! Acest biet om e cu totul nevinovat, și vreau să-l trimit în patria sa, cu unul dintre robii mei!

— Una ca asta nu! a răspuns Sulahec. Dacă nu vreți să-l omorâți, să nu se întorcă liber nici în patria sa, acolo unde iubita mea l-ar putea găsi! Să-l aruncăm în mare, și vom spune sultăniței Farha, dacă ne va amenința cu război, că a fugit la vederea sângeroasei bătălii...

Adunarea a strigat că bine era așa, și niște spirite au și vrut să pună mâna pe mine, când s-au văzut deodată nenumărate luminițe și flăcări, și s-au auzit glasuri înfricoșătoare, strigând:

— Vai vouă! Opriți-vă! Aflați că noi suntem trimișii sultăniței Farha, și îndată vine în ajutorul nostru vestitul sultan Seisam, spre a-i aduce lui Zaher scăpare...

Cum Abu Tavaif a auzit numele lui Seisam, stăpânitorul Văii Chipurilor Cioplite, s-a făcut palid și a spus către Sulahec:

— Mi-am închipuit că această nelegiuită Farha va pune totul în mișcare, pentru a nu-l pierde pe iubitul său. Acum l-a câștigat de partea sa pe scumpul meu fiu Seisam, care o să vă nimicească pe toți, dacă-i faceți străinului vreun rău...

— Hotărăște cum crezi că-i mai bine, a strigat Sulahec, dar nu-l lăsa pe Zaher să se întoarcă la Farha! N-aș putea suferi una ca asta!

Abu Tavaif a căutat să-i împlinească voia lui Sulahec, și l-a înduplecat pe fiul său să îngăduie ca eu să fiu trimis înapoi în patria mea.

Când s-a uitat împrejur, căutându-mă, eu dispărusese și nu mai eram de găsit nicăieri.

— De bună seamă ai lăsat să fie răpit de vreun spirit de-al tău... a spus Seisam către Sulahec.

Sulahec s-a jurat însă pe sigiliul lui Salom că nu știe unde mă aflu, și crede că Seisam m-a trimis sultăniței Farha. N-a lipsit mult ca din această înconstrare să izbucnească o luptă sângeroasă, dacă nu i-ar fi rugat Abu Tavaif să aștepte până se va afla unde sunt.

— Eu însumi, a strigat Abu Tavaif, îl voi pedepsi pe vinovat, chiar de-ar fi fiul meu...

*
* *

— Tatăl meu, Zaher, și-a continuat Ali istoria, a fost răpit de un spirit îndărătnic, numit Dalhudj, pe când cele două căpetenii se certau, și a fost dus într-un serai întărit, aflat

pe-o insulă, în mijlocul mării întunecate. Și l-a supus chinurilor. L-a pus întâi în lanțuri și l-a aruncat într-o temniță întunecoasă. Seara, când Dalhudj s-a aflat la băutură, a poruncit să fie adus și bătut spre înveselirea mesenilor. Și l-a lăsat să stea într-un colț, și de fiecare dată când își umplea pocalul, îi zvârlea vin în față. Astfel, tatăl meu a suferit îngrozitor, zile la rând, încât păzitorului său, spiritul Mifradi, i s-a făcut milă de el. În loc să-l supună chinurilor, după poruncile lui Dalhudj, a căutat să-i ușureze suferința prin cuvinte bune:

— Cu plăcere te-aș duce într-o țară locuită de oameni, i-a spus el, însă o depărtare de zece ani ne desparte de lumea luminii, și n-am putea-o străbate fără să trecem prin cea mai mare primejdie! Și unde am putea scăpa de hainul Dalhudj? Ne-ar urmări până la capătul lumii...

În timp ce Mifradi îi fâgăduia mai departe tatălui meu că-i va sări în ajutor cât va putea, s-a arătat deodată în temniță Dalhudj, jurând pe pecetea întunericului că Mifradi trebuie să sufere pentru Zaher! Și a poruncit să i se dea o mie de lovituri. Mifradi s-a prefăcut leșinat, până a părăsit temnița Dalhudj, pe urmă a sărit de jos, l-a dezlegat pe tatăl meu, l-a luat pe brațe și a zburat cu el pe deasupra nourilor, toată noaptea...

— Știi tu, Zahere, că am și străbătut depărtare de zece ani? a întrebat spiritul, în zori.

Plin de mirare ascultase tatăl meu. Și, tot atunci, a căzut din cer o săgeată în flăcări. Spiritul Mifradi a ars de viu.

Locul necunoscut unde căzuseră era cu desăvârșire pustiu, și abia după ce a rătăcit din loc în loc o jumătate de zi, tatăl meu a ajuns într-un ținut bogat în livezi și ape. A zărit pe țărmul unui fluviu un bărbat spălându-se pentru rugăciune. S-a spălat și Zaher, și s-au rugat împreună. Apoi a întrebat Zaher:

— În ce țară sunt și printre ce făpturi?

— Află, i-a răspuns necunoscutul. Insula asta e locuită de spirite ale proorocului Hidr! Te afli pe Insula Diamantelor, înconjurată de Marea Verde, care se întinde până la muntele Kaf...

— Dar cum arată acest munte? a întrebat Zaher, și i s-a răspuns:

— Muntele Kaf e alcătuit dintr-o perlă verde, și e locuit de cele mai nobile făpturi, iar de jur împrejur e păzit de cei mai puternici îngeri! Nimeni nu poate călca acolo! Tu însă vino cu mine, la sultanul nostru, și el te va lămuri mai bine despre toate...

Și l-au dus pe tatăl meu într-o cetate mare și frumoasă, cu porțile păzite de spirite, având în mâini săgeți de argint și aur. Și nevăzând Zaher, în cetate, minarete din ale căror foișoare să se strige trecerea vremii și nimicnicia pulberii, a întrebat de ce lipsesc.

— Nicio grijă să n-ai de asta! Cum se apropie timpul strigării muezinilor, din muntele ce-l vezi, parcă acoperind cetatea, se ridică o coloană de lumină, și mii de trâmbițași se aud strigând din trâmbițe...

Și astfel grăind și minunându-se, au ajuns la seraiul sultanului Amrad. Și intrând în divan aducătorul, l-a aflat pe Amrad-sultan înconjurat de viziri, sfetnici și căpeteniile oștilor. Apoi Zaher a fost poftit în fața sultanului Amrad. I s-a poruncit, cu înfricoșător cutremur:

— Tot acum să istorisești cum ai ajuns aici! Căci nimeni până la tine n-a călcat încă pe acest pământ...

Și Zaher i-a spus toată istoria pătimirilor, de la visul cu Farha, până la fuga cu Mifradi! Și nu-și sfârșise bine cuvântul, când, deodată, s-a auzit un vuiet înfricoșător, și s-au văzut în aer nenumărate luminițe și flăcări.

— Mărite Doamne! a strigat, dând seama, un străjer venit în fugă. În fața cetății noastre se află o oaste a cărei putere o cunoaște doar unul Alah! Am poruncit numaidecât oștilor

noastre să sară la ziduri...

Și ieșind sultanul pe terasa seraiului, și văzând oștile, și-a dat seama că straja spune adevărul curat. L-a chemat deci pe marele vizir Dilhat:

— Du-te, vizire, în afara cetății, la căpeteniile oștilor străine, și întreabă-i cine sunt, ce credință au și cu ce gânduri au venit!

Dilhat-vizir a încălecat și a mână galop până la marginea cetății. Un oștean străin l-a dus spre căpeteniile oștilor.

— Dar cine sunt căpeteniile? Care le este numele? a întrebat vizirul.

— Oștile din fața ta, a spus oșteanul, sunt sub brațul a patru sultani. Pe unul îl cheamă Sulahec, pe al doilea Tud, pe al treilea Seisam, pe-al patrulea Dalhudj! Și se mai află printre ei și Abu Tavaif... Dacă vrei să vorbești cu ei, du-te jos, în livada verde, la cortul lui Abu Tavaif, căci îi găsești acolo pe toți...

Dilhat-vizir s-a dus spre locul arătat, unde era întins un cort deosebit de frumos și bogat împodobit.

Dar până va intra în cort vizirul Dilhat, noi se cuvine să istorisim de ce se zborșiseră cei patru sultani asupra lui Amrad. Să-l lăsăm deci să istorisească pe Ali, feciorul lui Zaher...

Când, după fuga tatălui meu, a intrat Dalhudj în temniță, cu gândul de a-l jertfi Zeului Întunecimii, nu l-a mai găsit nici pe el, nici pe Mifradi.

Și avântându-se în văzduh Dalhudj, a zburat în căutarea lor, spre toate mările și insulele, până a ajuns și pe Insula Diamantelor. Și ajungând, a auzit cum grăiau două spirite:

„Astăzi am văzut mare minune, spunea unul: un om dus în, cărcă de un spirit! Și deodată spiritul s-a prefăcut în scrum, iar omul a ajuns pe pământ nevătămat, și se află acum la sultanul nostru...”

Cum a auzit Dalhudj una ca asta, s-a bucurat de pieirea

lui Mifradi, și știind că Zaher se află la adăpost, s-a reîntors în patrie. Și a văzut o oaste înfricoșată la număr, ca picăturile de ploaie ale potopului:

— Pe noapte și întunecime! a răcnit el. Se vede că s-a întâmplat ceva nemaipomenit, căci n-am văzut încă atâtea oști strănse, și încă nimeni n-a îndrăznit până acum să-mi împresure cetatea...

S-a îndreptat spre unul dintre împresurători:

— De-o viață trăiesc pe insula asta, și încă n-am văzut venind asupra-ne spiritele luminii! Deci ce caută la noi o astfel de oaste mare, și sub ce poruncă se află ea?

— Oastea asta, i-a răspuns oșteanul, e alcătuită din trei pâlcuri: un pâlc ascultă de poruncile sultanului Sulahec, al doilea de sultanul Tud și al treilea de sultanul Seisam! Acesta din urmă este Abu Tavaif, aflat și el aici, căutând toți un om cu numele Zaher...

— Și de unde știu ei că Zaher a fost adus aici? a întrebat Dalhudj.

— Au aflat de la soața lui Mifradi, care pentru a mântui pe soțul său și pe Zaher, a cerut ajutor sultanului Seisam...

Cum a auzit acestea Dalhudj, a cugetat în sine că, dacă Zaher mai trăiește, n-are de ce se teme de acești sultani. S-a dus deci la Abu Tavaif, și grăindu-i i-a zis lui:

— O, înțeleptule moșneag Abu! Află că Zaher din Damasc, pentru care atâția sultani și-au involburat oștile, se află pe Insula Diamantelor, la sultanul Amrad. Dacă vreți să-l găsiți pe acel om, o să vă călăuzesc, înconjurat de oștile mele...

Abu Tavaif a primit acest cuvânt, și astfel a pornit cu cei patru sultani mai departe, în căutarea lui Zaher...

Și văzându-i vizirul Dilhat pe sultanii năvălitori, așezați în jilțuri aurite, li s-a închinat până la pământ și a grăit, întorcându-se spre Abu Tavaif:

— O, înțeleptule moșneag, pace ție! Află că sunt trimisul sultanului Amrad, cel ce se miră foarte văzând oști străine

atât de numeroase, pătrunse în stăpânirea sa! Și am binevoi să știm ce urmăriți cu involburarea oștilor? La ce ați venit încoace? Nici nu îndrăznesc să cred că n-ați venit la noi să vă desfășurați corturile păcii! Iar dacă ați venit să ne aduceți pustiirea, puterea noastră vă este binecunoscută...

— Fără îndoială! a răspuns Abu Tavaif, nu vrem să fim vrăjmașii stăpânului tău; îi vom fi prieteni, numai dacă ni-l dă prins pe omul din Damasc aflat la el! Din cauza acestui om a curs atâta sânge!

Dilhat-vizir s-a întors la Amrad, aducându-i cuvântul năvălitorilor.

Și unindu-se Amrad cu sfetnicii săi, le-a spus toată istoria cu Zaher.

— Pe razele de lumină ale lui Mahomed-prooroc! Și-a sfârșit cuvântul Amrad. Oricât de greu mi-ar fi să port război, totuși nu-l voi da niciodată prins în mâinile vrăjmașilor săi pe cel ce-mi cere să-l primesc sub corturile ocrotirii și să-i fiu cetate a salvării! Îl voi chema pe Zaher și-l voi întreba! Dacă nu va vrea să plece de la noi, sultanii năvălitori îmi vor cunoaște numaidecât puterea repeziciunii oștilor...

Și venind Zaher, l-a întrebat sultanul:

— Vrei poate să te duci împreună cu năvălitorii, sau vrei să rămâi aici?

— Spre dreaptă mărturisire, stăpâne, ar trebui să spun că mi-i dor de neamurile și prietenii mei din Damasc, dar și aici rămân cu dragă inimă...

— Ai auzit răspunsul lui Zaher... a spus hotărât sultanul către Dilhat. Întoarce-te la căpeteniile spiritelor și spune-le că eu sunt gata de luptă...

Cum Dilhat le-a dat acest răspuns, năvălitorii s-au aprins de mânie și au strigat:

— Cum? Din cauza acestui om? Să ne pregătim de atac, să nimicim cetatea și să-i luăm prinși pe locuitorii săi...

Abu Tavaif însă, grăindu-le mai apoi, le-a zis:

— Aflați, copiii mei, că sultanul Amrad nu e chiar așa de ușor de biruit! El însuși este un erou, și oastea sa se aseamănă cu marea în vijelie! Cel mai nimerit lucru ar fi să ne ridicăm corturile... Vom lăsa aici, ca iscoadă, spirite nevăzute, să-l răpească pe Zaher, cum îl vor afla stând singur... E mai nimerit așa. Fiii mei, căci totdeauna sfârșitul războaielor e îndoielnic...

Oștile și sultanii au primit cuvântul cu mare strigăt de bucurie. Îndată a fost trimis la sultanul Amrad sol, însă Amrad l-a chemat tot atunci pe Zaher. I-a spus:

— O, Zahere! Viața ta aici e în pericol! Ești înconjurat de spirite nevăzute, gata să te răpească la ceas prielnic! Te voi trimite deci fie în patria ta, fie la sultănița Farha; alege...

— O, sultane preamilosiv! a răspuns Zaher. Oricât de mult aș iubi-o pe soața mea, încă de la primul meu vis ea mi-a pricinuit prea multă suferință. Aș vrea deci să fiu dus într-un tărâm locuit de oameni...

A venit îndată un spirit zburător...

— Du-l pe omul acesta în patria sa... a poruncit sultanul. Dă-i apoi multe averi, să poată trăi toată viața fără griji, împreună cu ai săi...

Și spiritul l-a luat pe Zaher și a luat și o pungă uriașă, plină de pietre prețioase, și a zburat o jumătate de noapte, și l-a așezat pe vârful unui munte înalt, i-a dat punga și a grăit astfel:

— Eu trebuie să mă întorc numaidecât, că până la ivirea zorilor trebuie să fiu acasă! Rămâi aici, Zahere, până dimineața, după aceea coboară muntele, și te vei afla la o cetate mare, de unde vei putea ajunge ușor în patria ta...

Însă Zaher n-a vrut să rămână mult într-un loc, și cum s-a îndepărtat spiritul, a început să umble pe munte din loc în loc, rătăcindu-se și îndepărtându-se de singura cărare spre cetatea amintită. Când s-a luminat de ziuă, s-a pomenit între prăpăstii înfricoșătoare. Atunci s-a aruncat la pământ

deznădăjduit.

Și ridicându-se din pulbere, a văzut înaintea sa două vulpi bine hrănite. „Trebuie să fie în apropiere pământ roditor, altfel n-ar trăi pe aici animale”, se gândea Zaher, și urmărind vulpile, a mers peste stânci și hăuri, până s-au pierdut într-o peșteră. A intrat și Zaher în peșteră, și a găsit o scară meșteșugit săpată în stâncă și luminată puțin prin deschizătura de la intrare. Cu cât cobora în adâncime, lumina scădea, însă scara era așa de bună, încât el a putut merge înainte, chiar pe întuneric! Și nu peste mult a zărit, spre marea lui bucurie, o deschidere asemănătoare în partea dimpotrivă. Și-a urmat neobosit drumul, până a ajuns din nou la fața pământului, la țărmul mării, în cel mai roditor și înfloritor tărâm ce-l văzuse vreodată...

După ce și-a potolit foamea cu poame dulci și s-a răcorit cu apa ce țâșnea din pământ, s-a apropiat de o statuie de aramă, ce se ridica în fața sa, pe o coloană de marmoră, înaltă de douăzeci de coți. Și ținea statuia în mâna dreaptă, întinsă, o tăbliță de aur, cu următoarea scriere:

„În numele lui Alah cel Îndurător, află, o, călătorule, că te afli la hotarul cel mai îndepărtat al țării oamenilor, și că aici începe stăpânirea spiritelor! Această insulă a oceanului e piciorul celui mai înalt dintre toți munții, îndată după muntele Kaf. Iară când Salom, fiul lui David, s-a lăsat purtat prin lumea întreagă, a găsit partea de sus a muntelui atât de pustie și stâncoasă, iar partea de jos atât de frumoasă și roditoare, încât a spus către spiritele sale:

— Ce nimerită ar fi o cale care să străbată acest munte, căci venind oamenii vreodată, s-ar rătăci și ar pieri de foame și de sete!

— O, profet al lui Alah, a răspuns un spirit. Toți munții au ramuri și vine în măruntaiele adâncului, ca arborii! Și muntele acesta are, printre altele, o vână mare, care se întinde din vârf

până la insula asta! Dacă poruncești, o, Soloame, eu o lărgesc, încât să poată coborî oricine de pe munte, spre insulă...

Și apoi, la porunca lui Salom, s-a pus pe lucru spiritul, și calea a fost răzbită! Și a mai clădit în apropiere un port, bun adăpost corăbiilor, chiar la furtunile cele mai puternice”...

Citind Zaher scrierea, a cercetat portul și gândea: „Dacă n-ar veni din când în când aici corăbii, spiritele nu l-ar fi construit... Am să aștept până se va ivi prilejul să mă înapoiez în patrie.”

Și într-adevăr, nu după mult, s-a și arătat o corabie cu pânze, semănând cu aripile unei păsări uriașe, și a ancorat în portul spiritelor. Când însă au coborât pe uscat, neguțătorii s-au speriat de Zaher, de barba sa lungă, de mustățile și unghiile lui, căci semăna mai degrabă a fiară decât a om!

— Acesta e, de bună seamă, spiritul insulei! a spus unul.

Altul a răspuns:

— Nu e spirit, căci picioarele i-s de om! Poate e vreun nenorocit, și vreau să mă apropiu de el...

Și neguțătorul și-a luat paloșul și a pornit spre Zaher, spunând:

— Dacă ești spirit, fugi. Iar dacă ești om, primește închinarea mea!

— De ce mă crezi spirit? s-a mirat Zaher. Sunt om din Damasc!

— Dacă-i așa, vino cu mine, pe corabia mea, și istorisește-mi cum ai ajuns aici...

Și astfel, după ce Zaher le-a istorisit neguțătorilor întreaga lui pătimire, l-au încredințat că se poate înapoia cu ei în Siria, căci și ei, călătorind în Orient spre Latakia, fuseseră împinși de furtună, din Marea Mediterană spre ocean...

Zaher le-a dăruit câteva pietre prețioase, primind în schimb veșminte, mâncare și băutură.

Și iată-l ajuns în Latakia, unde a rămas puțin, și s-a înapoiat, spre marea bucurie a prietenilor și neamurilor, la Damasc, unde a fost înălțat până la cele mai înalte ranguri...

**DE AICI ÎNAINTE GRĂIEȘTE IAR ALI, FIUL LUI ZAHER...
CUM PORNEȘTE ALI SĂ-ȘI CAUTE TATĂL! FUGA PE
MARE ȘI DIHĂNIILE ÎNTUNERICULUI...**

— Eu, Ali, fiul lui Zaher, am fost crescut cu cea mai mare grijă. Bunicul mi-a adus cei mai buni învățători, și am învățat a scrie și a citi, iar mai târziu am învățat filosofia, istoria și astronomia. Cu cât creșteam, îmi dam seama că mama, sultănița Farha, era tot mai tristă. De câte ori mă vedea, mă îmbrățișa și plângea...

— Cât de bine semeni cu tatăl tău! Îmi spunea oftând, dar cum o întrebam cine era tatăl meu, îmi spunea numele unui sultan necunoscut. Într-o zi, certându-l pe unul dintre robii ei, i-am zis:

— Harap nelegiuit, de câte ori ți-am spus că nu vreau să te mai văd în fața ochilor mei?

— Eu sunt un simplu rob, mi-a răspuns harapul, însă o lume îi cunoaște pe părinții mei! Pe când tu știi că tatăl tău e un necunoscut? Să rătăcești și tu, ca mine, printre străinii cei nemilostivi!...

A fugit robul după aceste cuvinte, dar eu l-am urmărit cu paloșul și nu l-am mai putut ajunge!

Am stat pe gânduri câteva clipe, uimit de mărturisirea lui, după aceea m-am dus la mama. Ea m-a sărutat și m-a îmbrățișat ca de obicei, însă eu am rămas tăcut și posomorât. Când m-a întrebat ce-i cu mine, i-am răspuns, zicându-i:

— Pe slăvitul și îndurătorul Alah, trebuie să știu cine a fost

tatăl meu, sau dacă nu paloșul să pună capăt vieții mele...

— Fiul meu! mi-a răspuns mama plângând: jur că tatăl tău a fost unul dintre oamenii cei mai buni ai poporului său!

— Fără cuvinte sunătoare! am strigat eu, plin de mânie. Spune-mi cine-i tatăl meu, sau mă ucid, căci azi am auzit ceva ce-mi încărunțește buclele tinere...

— Pune-ți paloșul la loc, fiule... a răspuns mama, blând. Așază-te liniștit lângă mine, căci vreau să-ți mărturisesc totul...

Și mi-a istorisit cum atâția bei i-au cerut mâna, și cum niciunul nu i-a plăcut, și cum l-a iubit din prima privire pe tatăl meu, la Damasc, cum i s-a ivit în vis, și cum a fost găsit, și cum s-a însurat cu ea...

— Însă, a încheiat mama, fericirea mea n-a fost decât de scurtă durată. Când m-am sculat dimineța, după noaptea nunții, am întins mâna să-l aflu, și nu l-am mai găsit! L-am strigat, și nu mi-a răspuns. Am aflat pe urmă că a fost răpit de Sulahec, din gelozie, căci eu n-am vrut să-i fiu soață lui Sulahec! Nu mai am de la tatăl tău decât inelul schimbat cu dânsul în noaptea nunții, pentru o brățară... M-am zbătut să-l aflu, dar nu l-am mai găsit...

După ce mama și-a sfârșit istoria, am strigat cu adânc cutremur:

— Dacă-i așa, nu-mi rămâne decât să-l caut pe tatăl meu...

— Dar, fiul meu, nu pot suferi despărțirea de tine! a strigat mama. Și dacă ți se întâmplă vreo nenorocire?

Am părăsit-o mânios că nu mă lasă, dar în culmea fericirii că aflasem adevărul despre tata...

Nu bine m-am despărțit de ea, și am și fost chemat la bunicul meu, sultanul Mutaa. M-am bucurat, gândind că-i spusese mama că vreau să mă duc să-l caut pe tata, și că el o îndemnase să mă lase. Însă când m-am înfățișat bunicului meu, s-a uitat la mine cu mânie neagră:

— Dacă nu vrei să cunoști asprimea pedepsei mele, scoate-ți din cap și din inimă gândul călătoriei, și să nu mai vorbim de asta niciodată!

„Bine! M-am gândit. Chiar dacă vă purtați așa cu mine, tot am să mă duc să-l caut pe tatăl meu...”

Și ducându-mă la mama, am întrebat-o cum a putut lua de bună gluma cu căutarea tatei? Nu cunosc decât acest serai, și cum mi-ar putea trece măcar prin minte o călătorie? Singurul lucru ce-l vreau, ar fi să pot purta pe deget inelul tatei...

— Tot ce-i al meu e și al tău! a răspuns mama, și mi-a dat inelul.

M-am dus numaidecât la un prieten, pe care-l chema Zaher, ca și pe tatăl meu, și i-am povestit tot ce se întâmplase între mine, mama și bunicul, și i-am spus că n-aș putea avea liniște nicio clipă, dacă nu-l aflu pe tata... Prietenul a găsit bun gândul meu, și s-a jurat că mă însoțește! Și ducându-se numaidecât în port, și închiriind în taină o corabie spre Siria, am adus veșminte și o pungă cu aur și pietre prețioase, și în seara a doua am ridicat ancora!

În primele două zile, vântul ne-a fost prielnic. Dar cum a venit ziua a treia, s-a potolit tot mai mult și mai mult, pânzele s-au lăsat din ce în ce, și corabia s-a oprit, rămânând nemișcată în mijlocul mării... Căpitanul s-a speriat foarte văzând aceasta, și ne-a spus:

— Trebuie să vă păziți de înfricoșătoarele dihanii ale adâncului, căci uneori urcă pe corabie și înghit corăbierii și călătorii! Așezați-vă deci pe la marginea corăbiei, cu paloșul de-a gata!

Și astfel, venind noaptea a doua, în timp ce stam de strajă cu jumătate din neguțătorii aflați pe corabie și pe când ceilalți dormeau, am zărit deodată cum s-apropie ceva ca un munte înalt.

— Suntem pierduți! a răcnit căpitanul, căci iată, se apropie

dihania adâncului! Zadarnic vom lovi-o cu paloș sau lance, căci pielea ei e atât de tare, că e bună de scuturi...

Și în vremea asta, toți și-au scos paloșele, să sperie fiara adâncimilor! Și fiara se apropia cât muntele, și când s-a aflat doar la câțiva pași, și a văzut oamenii înarmați, s-a tras înapoi, dar numaidecât, pe când noi ne și socoteam mântuiți, înfricoșătoarea dihanie s-a întors, urmată de mai mult de două sute de munți vii ai adâncimilor...

— Luați-vă rămas bun de la prieteni și rugați-vă la Alah! a răcnit căpitanul.

Și dihăniile au înconjurat corabia, și erau gata să sară pe ea, când deodată s-a pornit un vânt puternic, azvârlind corabia ca pe o stea zburătoare, pe deasupra fiarelor, și noi toți am strigat de bucurie, iar căpitanul și-a aruncat turbanul în aer...

Apoi, ne-am continuat călătoria, timp de treizeci de zile, vântul fiind mereu prielnic, cerul senin și marea liniștită. Unii călători cântau, alții recitau versuri, alții istoriseau basme, astfel că timpul trecea repede. Dar venind ziua a treizeci și una, am văzut un punct negru pe cer, nu mai mare ca o drahmă, și îndată a început a bate vântul rece de gheață, încât a trebuit să îmbrăcăm veșmintele de iarnă. Între timp, punctul negru începuse să crească, până s-a întins la urmă, peste întreg văzduhul. Îndată a început a fulgera și a tuna, nourii vărsau lacrimi mari, rezezi și dese, marea fierbea și spumega, și împingea corabia în toate părțile. Ne munceam toți să scoatem apa din corabie, dar îndată a căzut o grindină atât de distrugătoare, încât n-am mai putut rămâne pe punte, și abia am coborât, când patru valuri cât patru munți au lovit din toate părțile corabia, și au sfărâmat-o deplin... Tot ce se aflase pe corabie s-a scufundat în adâncul genunilor nemăsurate, numai eu m-am prins de un sac cu făină, care, după cum se știe, se poate ține patruzeci de zile pe fața apei, și am înotat pe sac două zile și

două nopți, azvârlit uneori de valuri până la stele, și din nou în adâncurile genunilor... A treia zi, eram atât de slăbit de foame și sete, și atât de înțepenit de umezeală și frig, încât nu m-am mai putut ține de sac. M-am ținut totuși la suprafață, cu ajutorul valurilor, până spre seară. Și pentru că nu mai puteam spera că voi scăpa, nici nu mai înotam vrând să-mi pun capăt suferințelor, printr-o moarte cât mai repede, dar am zărit deodată în fața mea, în mijlocul mării, ca un foc uriaș. Mi-am încordat din nou ultimele puteri să mă pot apropia de foc, și îndată am văzut un serai mare, de aur, purtat de patru spirite; și era luminat așa de puternic, și atât de bogat împodobit cu pietre prețioase, strălucitoare, încât împrăștiă peste mare o lumină orbitoare, ca soarele cel mai curat din mijlocul zilei! Când mă aflam doar la câțiva pași depărtare, am auzit pe cineva strigând:

„Luați-l pe nenorocitul acesta!”

Și îndată, un spirit a zburat din serai spre mine și m-a apucat, și m-a dus înăuntru. Leșinasem când spiritul m-a scos din apă, și abia dimineața m-am trezit într-un pat, acoperit cu atlas roșu, și în fața mea se găsea un veșmânt verde, în fir de aur, și pe dușumeaua de marmură se afla un vas cu cărbuni, pe care ardea lemn de aloe, iar în apropiere era întinsă o masă cu cele mai alese bucate. Cum m-am sculat, s-au arătat doi slujitori, și m-au spălat cu apă de trandafiri, și m-au îmbrăcat. Apoi m-am așezat mort de foame la masă, și am mâncat până m-am săturat. Și slujitorii au adus felurite poame și dulciuri, apoi au adus iar apă și săpun binemirositor. Și ducându-se slujitorii întru ale lor, au intrat patru fete, frumoase ca luna, și m-au întrebat cine sunt și cum am ajuns în marea aceea...

— Bine că valurile te-au adus la noi, au spus fetele, după ce le-am istorisit pătimirea mea, căci aici te așteaptă numai fericire și bucurie...

Le-am rugat apoi să-mi spună: unde mă aflui? Al cui era

seraiul din mijlocul mării? Cine-l zidise? Cine stă într-însul?

— Află, prietene, mi-a răspuns una din fete, ești în mijlocul oceanului celui mare, cel ce înconjoară lumea, și din care izvorăsc toate mările celelalte! Oceanul cel mare are mulți locuitori, și tu te afli în fața unei insule rotunde, așezată între doi munți uriași, pe ale căror vârfuri se ridică un serai cu zidurile aurite, strălucind în lumina soarelui ca o stea. Pe insula asta crește cel mai bun lemn de aloe și țâșnește un izvor cu apă albastră-întunecată și plăcut mirositoare. Și trăiesc în apa asta pești de felurite culori, fără oase, cu ochi aurii și urechi ascuțite și tăioase, cu care pot face țândări cele mai tari stânci! Câteodată, se strânge pe unda izvorului o spumă deasă, și vântul ducând-o de-a lungul celor doi munți ajunge în Marea Albastră, unde neguțătorii o strâng și o vând sub numele de ambră! Cetatea de pe insula asta întrece în strălucire și bogăție toate cetățile lumii, și numele ei e Asaf, adică „Vai mie!” căci toți cei ce o văd cât e de sus zidită scot vaiete de mirare... Cetatea Asaf e înconjurată de ziduri aurite, cu creste de rubine, și e păzită de călăreți cu lănci mari de argint și cu vârf de smaragd! În mijlocul cetății se ridică un serai, acoperit, pe dinlăuntru și pe dinafară, cu cele mai scumpe pietre rare. Divanele, și jilțurile, și scrinurile nici nu se pot descrie! Seraiul mai cuprinde și o încăpere în patru unghiuri, așezată pe patru pilaștri de aur, iar în mijloc se află o fântână țâșnitoare, de coral roșu, împrăștiind un ocean de miresme. De asemenea, în încăperea aceea atârnă multe colivii de aur, cu încuietorile de argint și cheile de smaragd, și cele mai dulci cântări te vrăjesc... Iar în adâncul acestei încăperi, pe un tron acoperit cu mătase verde, șade cea mai frumoasă fată, puternica sultăniță Turela, fata sultanului Farkad, înconjurată de mulți oameni și spirite! Nu departe de insula sultăniței Tureia, se află o insulă mai mare, unde oameni mulți viermuiesc, insula lui Kanas sultan! Și are Kanas sultan o fată, Sultănița Albastră, cea mai vestită

vrăjitoare! Îi plac fetei lui Kanas oamenii străini, și de aceea are iscoade în toate părțile mării! Cum află om frumos, iscoadele i-l și aduc, și după o vreme fata lui Kanas îl ucide sau îl prefăce în fiară cu patru labe, sau în pasăre... Acest serai e zidit anume de către sultănița Tureia, ca salvare a naufragaților, să nu cadă în mâinile înfricoșătoarei Sultănițe Albastre! Mulțumește deci lui Alah că ai ajuns aici...

Apoi, niște roabe m-au dus în cetatea Asaf, într-o luntre acoperită cu cele mai scumpe covoare, și m-au găzduit la casa de oaspeți, unde, la drept grăind, ar fi putut sta și cel mai puternic sultan, atât de frumoasă era, și pe dinafară și pe dinlăuntru...

Am ajuns noaptea, și am fost dus într-o încăpăre cu sfeșnice de aur, cu nenumărate lumânări de ceară, încrustate cu lemn de aloe. O masă încărcată cu cele mai gustoase bucate și băuturi sta în fața unui divan adânc, și moale, și bogat împodobit. Sclavele mi-au pus mâncare în blid și mi-au turnat vin, și într-un târziu m-am culcat pe divan, dormind toată noaptea.

Și venind ziua a doua, am văzut înaintea mea o fată frumoasă nespus, într-o rochie țesută în fir de aur, împodobită cu perle.

— Vei fi fiind poate sultănița Tureia? am întrebat-o.

— Ce-ți trece prin minte, nerodule? a răspuns ea. Sunt cea mai neînsemnată roabă a sultăniței, sunt slujitoarea acestei încăperi, și-ți aștept poruncile...

— Dar când va veni oare aici sultănița Tureia?

— Cred că ți-ai pierdut mințile, dacă poți crede că sultănița Tureia va veni... Te va chema peste trei zile și te va întreba cine ești și cum ai ajuns aici, apoi îți va da cinstea potrivită rangului tău! Păzește-te de minciună! Nu-i ascunde adevărul, căci ea știe tot, prin spiritele ei,

Și dacă te află mincinos, ești pierdut...

Și-n timp ce roaba îmi grăia, s-au arătat deodată patru

sute de hadâmbi în veșminte de atlas, cu cingători de aur și cu paloșul gata...

— Stăpâne, a spus căpetenia lor. Sultănița Tureia ne-a trimis să te chemăm la ea.

Sclava s-a uitat la el mirată.

Mi-a spus:

— Află că ești primul străin chemat la serai înainte de trecerea celor trei zile... E semn bun, însă să fii cuviincios și ascultător, să nu vorbești în fața ei prea tare, și mereu să-ți cunoști lungul nasului...

Și părăsind casa oaspeților, am încălecat pe-un catâr, cu hamuri scumpe cât un sultanat, și ajungând la serai, am străbătut șapte curți, păzite de mai multe mii de spirite înfricoșătoare.

Și ajungând în sala tronului, sultănița mi-a poftit bun venit, și toți vizirii și căpeteniile oștilor s-au ridicat. După ce m-am închinat ei, poftindu-i viață lungă și belșug supușilor, ea a răspuns, zicându-mi:

— Știu cine ești, și o cunosc pe maică-ta destul de bine! Spune-mi deci pătimirile tale...

Și după ce i-am istorisit tot ce-am pățit de la fuga mea, sultănița Tureia mi-a poftit încă o dată bun venit, zicându-mi astfel:

— Socotește țara mea ca pe a ta, și slujitorii mei ca pe slujitorii tăi!

Și s-a ridicat, mi-a luat mâna și m-a dus în seraiul tatălui ei!

— O, tată! a rostit ea. Feciorul de față e cauza lipsei mele neobișnuit de lungi, căci altfel mă înfățișam ție mai repede...

Apoi, sultănița Tureia ne-a adus cele mai alese bucate, și eu mi-am sumes mânecele, și am apucat bucatele numai cu vârful degetelor, până m-am săturat.

Și clătindu-ne după aceea mâinile, cu apă de trandafiri și cu săpun parfumat, au fost aduse vase cu vin, poame atunci

culese și poame uscate, și dulciuri multe, și când vinul ni s-a urcat la cap, sultanul a poruncit unei roabe să vină cântărețele! Și curând, o sută de fete s-au înfățișat scump împodobite, în mâini cu câte un săculeț mare de atlas, încrustat cu aur și cu fireturi de mătase verde, și cu incuietorile de aur. S-au așezat, după ranguri, în jurul încăperii, și-au scos din săculețe talanturile, și când au început să cânte, am simțit cum seraiul se învârtea cu mine... Și au cântat ele mult, urcându-mă cu glasul lor în grădina paradisului. Apoi, după ce s-au dus ele și am rămas singuri, sultănița m-a întrebat dacă vreau să mă însor cu dânsa...

— Asta ar fi cea mai îmbietoare fericire... am răspuns eu.

Apoi, sultan Farkad dându-ne binecuvântarea, Tureia m-a luat de mână, însoțind-o în seraiul ei. Și aducând ea un paloș, o bucată de pâine și un coran, mi-a jurat credință fără sfârșit, pe ascuțișul paloșului, pe gustul și sațul pâinii și pe cartea poruncilor înfricoșate! Și sfârșind ea de jurat, am luat și eu paloșul, pâinea și cartea și am jurat credință...

Și ea m-a sărutat și m-a îmbrățișat.

Și trecând noaptea, și venind ziua, mi-a spus să rămân o clipă singur, căci ea se duce la tatăl ei, sultan Farkad, cu o treabă ce nu îngăduie amânare. Și ducându-se ea, eu am prins să umblu prin serai, din încăpere în încăpere. La urmă am ajuns pe o terasă sus, sus, și m-am minunat văzând priveliștea asupra întregii cetăți și mării! Când am vrut să cobor, o pasăre a zburat spre mine, și apucându-mă, m-a înălțat până la nouri, și a zburat cu mine toată ziua. S-a lăsat abia spre asfințit, spre o insulă înfloritoare și viermuind de vietăți. Și cum a atins pământul, pasărea s-a prefăcut într-un fecior frumos, îmbrăcat ca sultanii, și împodobit ca cerul în timpul nopții. L-am întrebat, în culmea mirării, ce fel de ființă e, și feciorul mi-a răspuns:

— Sunt om ca tine, și numele meu e Farad, fiul lui Anan,

sultanul Muntelui Fumegător! Dar grăbește-te și vino cu mine, căci vreau să-ți istorisesc viața mea...

**ÎNCEP ALTE ISTORII ȘI ALTE PĂTIMIRI, ÎNCÂT
ASCULTĂTORII SĂ SE PREGĂTEASCĂ BINE DE
ASCULTARE, DÂND ÎNALTĂ LAUDA ȘEHERAZADEI...**

Și ducându-mă feciorul într-un serai cu porți păzite de slujitori cu bâte de aur, și de hadâmbi cu spade indiene, toți s-au plecat până la pământ în fața noastră. Apoi, așezându-se el într-o încăpere largă, pe un divan, m-a poftit să mă așez și eu, și a început astfel:

— Află, prieten al meu, că tata, puternicul sultan Anan, are încă doisprezece fii, toți stăpâni pe cetăți și pământuri. Încă din copilăria mea, tata m-a iubit mai mult ca pe frații mei, și ei m-au pizmuit, iar pizma lor a crescut în neagră ură... Și temându-se tata să nu-mi aducă frații vreo vătămare, l-a chemat într-o zi pe un emir al spiritelor, cu numele Dahiș, supus lui, și i-a spus:

— O, spirite Dahiș, te scutesc de azi înainte de a mă sluji pe mine! Slujește-l de azi înainte pe fiul meu, Farad, îndeplinindu-i toate poruncile, chiar dacă te-ar pune să urnești munții sau să seci mările! Ocrotește-l, îndeosebi, față de pizma fraților!

Și păzit fiind de emirul Dahiș al spiritelor, m-am dedat cu totul cercetării vrăjitoriei. Și am ajuns așa de departe în meșteșug, încât am crezut că mă pot măsura cu vrăjitorii cei mai vestiți. Când am atins vârsta bărbăției. L-am chemat la mine pe Dahiș. I-am spus:

— Află că nu mai vreau să trăiesc singur, ci vreau să mă însoar! Adă-mi-o deci pe Tureia, sultănița insulei de mosc!

— O, sultane Farad, fiul lui Anan, stăpânul muntelui

fumegător! mi-a răspuns Dahiș. Nu știi, o, mărite stăpâne, că Tureia e atât de puternică, încât și muntele Kaf poate să-l răstoarne? Toți sultanii mărilor acestora îi sunt prieteni, și chiar Abu Tavaif se spune că se teme de ea! Cum o pot cere, folosind amenințarea?

— Fă cum îți poruncesc, am răspuns mânios. Nu mă tem de vrăjile ei! Totuși, pentru că paza bună trece primejdia rea, ia cu tine o mie de spirite uriașe, cu fața arsă, și adă-mi răspunsul...

Dahiș nu s-a mai împotrivit. A zburat însoțit de o mie de spirite spre insula de mosc. Și aflând sultănița Tureia de sosirea unui emir cu o mie de spirite zburătoare, a trimis un spirit, să-i întâmpine și să-i întrebe ce caută. Și zburând la Dahiș, spiritul i s-a închinat după cuviință, însă Dahiș nici n-a răspuns la închinare; și dându-și seama spiritul că cei sosiți trebuie să fie potrivnici, s-a speriat.

Dahiș a strigat:

— Am venit în numele sultanului Farad, s-o pețesc pe sultănița Tureia!

Și întorcându-se spiritul la stăpâna sa, ea a spus către dânsul:

— Du-te iar la Dahiș și spune-i că poate pofți în seraiul meu, să-mi aducă solia cu graiul său...

— Câine! a răcnit Dahiș către spirit, când acesta i-a adus răspunsul. Îndrăznești să-mi aduci asemenea știre? Cine e stăpâna ta, că îndrăznește să mă cheme să merg eu la ea, în loc să vină ea la mine?

Și acestea zicându-le, Dahiș a scos paloșul și a omorât spiritul, și a pătruns în serai cu oștile! Și pe când se socotea stăpân, pe biruință, Tureia i s-a împotrivit prin rostirea unui cuvânt, și l-a prăvălit la pământ punându-l în lanțuri, cu ajutorul spiritelor sale, venite în ajutorul ei cu miile. Și de asemenea și spiritele venite cu Dahiș au fost ucise sau prinse.

Tureia s-a așezat la loc pe tronul său, și, poruncind, a zis că Dahiș, prefăcut în găinușă, să-i fie adus numaidecât în față!

— Vai, ție, Dahișe! a strigat ea. De ce mi-ai omorât spiritul? Totuși vreau să-ți ascult solia...

— Iartă-mă, sultăniță! a strigat Dahiș, cu glas tremurând. Află că m-a trimis Farad, fiul lui Anan, sultanul muntelui fumegător...

— Și afară de asta, nu te-a mai trimis cu niciun gând stăpânul tău?

Dahiș și-a plecat capul, și n-a răspuns. Acestea văzându-le Tureia, a poruncit să i se taie capul și să fie ucise oștile sale. Apoi, l-a chemat la sine pe Harub, și poruncindu-i, i-a zis:

— Îți poruncesc, Harube: adă-mi-l încoace pe Farad, fiul lui Anan!

Harub s-a prefăcut într-o pasăre uriașă, și a zburat și a venit, și m-a ridicat de pe tronul meu, și m-a dus la sultănița Tureia.

— Fii binevenit, preaînalte! a strigat ea, în batjocură. Pe Alah! Am să te pedepsesc, să fii pildă de spaimă pentru toți sultanii, ca niciunul să nu îndrăznească măcar să-mi rostească numele!

Și a poruncit unor spirite să mă arunce în temniță și să fiu păzit cu strășnicie, până se întoarce ea de la tatăl său pe care vrea să-l întrebe cum să mă chinuiască! Dar când un spirit înfricoșător a vrut să mă ducă în temniță, și când Tureia a vrut să se îndepărteze, a intrat deodată sultan Farkad, și a întrebat-o ce i s-a întâmplat, că era așa de albă la față? Tureia i-a spus totul.

— Alah să te lase și să-i supui pe toți vrăjmașii tăi! a răspuns Farkad bucuros. Dar unde e Farad?

Când sultănița a arătat spre mine, Farkad a râs:

— Acest fir de pulbere o pețește pe fata mea? Uite-l cum tremură...

Acestea zicându-le, sultan Farkad m-a alungat, dându-mi un picior zdravăn, poruncind apoi călăului să mă spânzure! Mi-am pierdut toate speranțele un salvarea mea! Când, deodată, au venit în năvală ajutoarele sultanului, strigând:

— Află, Farkade: sultan Anan, Abu Tavaif și alți sultani domnitori peste spirite au pornit încoace, cu număr mare de oști! Solul lor se află în fața seraiului!

— Să vină tot acum! a poruncit Farkad.

Și a intrat numaidecât un moșneag, cu înfățișare de înțelept. Farkad l-a primit cu prietenie, l-a poftit să se așeze lângă el și l-a întrebat de unde vine, cine e, și ce solie aduce.

— Sunt trimisul sultanului Anan! a răspuns moșneagul. Și află că Anan, împreună cu Abu Tavaif, mă va urma curând aici, spre a te ruga să-l ierți pe fiul său ușuratic și nechibzuit...

Și Farkad a poruncit unui slujitor al său să mă ducă deocamdată într-o încăpere a seraiului, iar trimisul tatălui meu să fie dus într-una din cele mai frumoase încăperi. Și rămânând singur cu Tureia, el i-a grăit astfel:

— O, scumpa mea fiică! Chiar dacă lui Farad i se cuvine moartea, trebuie să ne gândim că e sultan și fiu de sultan puternic! Mărinimia noastră ne va ridica și mai mult în ochii sultanilor celorlalți! Ce rost ar avea să ne încleștăm într-un război cu Anan și Abu Tavaif?

— Nu am altă voință, decât voința ta! a răspuns Tureia. Mă gândesc că bine ar fi să așteptăm mai întâi sosirea lui Anan, să-i vedem purtările! Dacă va recunoaște că fiul său a greșit și se va ruga de iertare, îndurători fi-vom! Dacă ne va amenința însă că vine cu puterea, le vom dovedi că nu cunoaștem spaima...

Și trecând o zi, și încă una, și venind ziua a treia, s-a arătat sultan Anan, împreună eu Abu Tavaif...

Și aflând vestea, Farkad și Tureia au încălecat roibii, și le-au ieșit înainte, însoțiți de spirite zburătoare, cu aripi

colorate măiestrit, ca penele păunului.

Când s-au întâlnit în fața porții, Anan a descălecat, a făcut o plecăciune adâncă, și când a vrut să descălece și Farkad, Anan a jurat că nu va îngădui... Și jurându-se și Tureia că nu trebuie ca Anan să meargă pe jos, l-a îndemnat atât să urce înapoi în șa, încât Anan a încălecat la loc, și mergea acum între Farkad și Tureia, spre porțile cetății...

Între timp, în serai se orânduiseră toate, întru buna primire a lui Anan și Abu Tavaif, și s-au întins mesele, cu bucate gătite din ființe mișcătoare, înotătoare sau zburătoare... Apoi, după ce bucatele se istoviseră pe gătlejuri până la neființă și nimicnicie, după ce cupele se zvântaseră ca după arșiță, s-a ridicat moșneagul Abu Tavaif:

— Preafrumoasă Tureia și glorioase Farkade! Întâi și întâi mulțumim și ne închinăm vouă pentru bunătatea deosebită a bucatelor și pentru sațul lor! Pe urmă, îngăduit fie-ne să ne închinăm vouă și să vă sărutăm dreapta, pentru vinul zvântat!

— Amin! a oftat Farkad. Dați laudă nu nouă, nevrednicilor, ci doar puterii ce ajută strugurii să absoarbă soarele, și îngrașă mișcătoarele, zburătoarele și înotătoarele... Care vă este voia, preacinstiți oaspeți?

S-a ridicat Duna, vizirul sultanului Farkad, cel mai înțelept om al secolului său, și a strigat:

— Cunoscut este oricui că sultan Farkad e cel mai pașnic sultan din aceste insule, și că Farad, fără nicio pricină anume, și împotriva oricărui drept, a vătămat cinstea sultăniței Tureia prin trimiterea de pețitori netrebnici! Acum, Farad e prinsul ei, și ea ar fi bucuroasă să-l ierte; să-l ierte, de dragul tatălui său și al lui Abu Tavaif! Cine însă ne poate încredința că acest curajos, aflându-se din nou lin libertate, nu va unelti iar?

S-a ridicat Abu Tavaif:

— Dar noi ce suntem, Farkade? Ce suntem noi, Tureia?

Suntem butuci? Pentru Farad cel neliniștit ne punem obrazul noi, și vă încredințăm că-i vom supune volbura... Chemați-l...

Am fost dus în fața lor. Mi-am lăsat capul în jos. Inima mea era copleșită de căință, supărare, rușine și dragoste. Eram atât de mâhnit, încât toți cei de față mi-au plâns de milă.

— Nu știi tu, feciorule îndrăzneț, că binele este răsplătit cu bine, și că cel bun face începutul? Nu știi că răul e răsplătit cu rău, și că cel rău face începutul răului? Jură însă în fața noastră că nu o vei mai neliniști pe sultănița Tureia, că nu vei mai călca în țara ei niciodată, că nu-i vei rosti niciodată numele! Juri? Jură...

Astfel mi-a grăit Abu Tavaif, și eu am jurat în numele puterii ce a întins cerul ca un cort și a creat pământul ca pe un leagăn, puterii ce a înveșmântat ziua în alb și noaptea în negru...

Și, cum am rostit acest jurământ înfricoșător, am căzut într-un leșin adânc, și toată noaptea am zăcut fără știre de sine. Și trecând noaptea, și venind ziua a doua și trezindu-mă, a venit tata, spunându-mi să-l urmez. Și, urmându-l, m-am întors aici...

Cum am rămas singur, m-am gândit numai la frumusețea Turelei, și prefăcându-mă în pasăre, zbor în fiecare zi în jurul seraiului său, sperând s-o mai văd. Azi te-am găsit pe terasă pe tine și m-a cuprins pofta să te răpesc, spre a afla despre iubita mea. Și vreau să aflu cum ai ajuns pe insula sultăniței Tureia și cum de stai în seraiul ei?

După ce Farad și-a sfârșit minunata istorie, m-am gândit că trebuie să fiu prevăzător. Dacă-i voi spune că sunt soțul Turelei, mă va ucide din gelozie. I-am apus deci că sunt fiul sultăniței Farha, prietena sultăniței Tureia, și că venisem aici din porunca mamei.

Auzind acestea, Farad a strigat:

— Vai mie! Dacă Tureia va vedea lipsa ta, și va afla că te-am răpit eu, va trimite la tatăl meu și la Abu Tavaif, și mă vor învinui de călcarea cuvântului... Cel mai nimerit lucru ar fi să te trimit înapoi, și te rog spune-i să fie îndurătoare...

Cum a rostit aceste cuvinte, s-a ivit deodată un ajutor al său, spunându-i:

— Află, stăpâne: afară este un sol al sultăniței Tureia. Însoțit de peste o sută de spirite negre...

Și auzind numele Tureii, Farad a început a tremura și a îngâna cu greu:

— Să poftească solul...

Și mai apoi s-a sculat în fața solului și l-a întrebat ce cuvânt aduce. Și solul i-a dat o epistolă sigilată. Și deschizând-o repede, Farad a citit-o și a izbucnit în vorbe grele împotriva Tureii.

— Vai ție, Tureia! a strigat el. Așa se scrie unui sultan ca mine?

Și temându-mă să nu-mi afle taina, am fugit din seraiul său, și am rătăcit pe insulă, din loc în loc, fără să știu unde puneam piciorul. După câteva ceasuri, când eram destul de departe, m-am aruncat plin de deznădejde la pământ, m-am gândit la tata și la mama, și am început a plânge.

Când mi-am ridicat ochii, am zărit deasupra mea un spirit uriaș, cu trup de pasăre. L-am rugat să coboare, să-mi spună din ce oști ale spiritelor era.

— Din oștile sultanului Farad, a răspuns spiritul, coborând. Am fugit de moartea grozavă ce ne va ajunge prin paloșul sultăniței Tureia! Îndată după fuga ta din seraiul sultanului Farad, am zărit o roșeață în ceruri, încât am crezut că cerul întreg arde, dar erau cetele aruncătoare de flăcări ale sultăniței. Acum au împresurat seraiul lui Farad, ca un roi de lăcuste sau furnici, nimicind sau luând în prinsoare tot ce au aflat... Și însăși sultănița Tureia, aflată în fruntea lor, s-a năpustit, cu paloșul în mână, asupra lui

Farad, și, întrebându-l, i-a zis:

„Unde se află Ali, fiul sultăniței Farha?”

Farad a jurat pe Alah că nu știe. Însă Tureia l-a învinovățit de jurământ fals, și l-a călcat în picioare, și a poruncit unei căpetenii să-l ia prins... Acum vreau să te duc la sultănița Tureia! Trebuie să-i spui că Farad nu ți-a făcut niciun rău, și ea îl va ierta încă o dată...

— Să fie întocmai! am răspuns. Și m-a luat spiritul în cârcă, și a zburat eu mine atât de sus, că m-am aflat la o palmă depărtare de poarta cerului. Apoi s-a lăsat pe-un munte înalt, și m-a aruncat de pe spatele său, și s-a ivit iar în fața mea, sub înfățișare de corb cu cap de leu și gheare de vultur. Coloane întregi de flăcări se înălțau din gâtlejul său, ochii săi despicați în lung aruncau scânteii, cuvintele sale se asemănau cu tunetul, și respirația sa împrăștiă duhoare...

— Ce înseamnă această înfățișare înfricoșătoare? am întrebat eu, speriat.

În loc de răspuns, m-a izbit așa de tare, drept în față, încât mi-am pierdut știința de sine, și revenindu-mi, m-am văzut singur pe vârful unui munte înalt, cu o piatră atât de grea pe piept, încât nu mă mai puteam nici mișca, nici răsufla... Am stat așa toată ziua, și soarele m-a dogorât în față. Spre seară, când mi-am luat mâinile de pe ochi, am văzut în fața mea patru fete, iar înfățișarea, veșmintele și podoabele lor nu lăsau nicio îndoială că erau fete de sultan. Strălucirea lor m-a orbit mai tare ca soarele. Mi-am închis ochii și m-am prefăcut că dorm.

— Cine o fi oare acest fecior frumos? a întrebat una. Cine l-a adus pe acest munte înalt și l-a împovărat cu o piatră atât de grea?...

— Acest fecior este Ali, fiul sultăniței Farha, iubitul sultăniței Tureia... a răspuns alta. Sultan Sarech l-a adus aici, să moară de foame și de sete, însă pe sigiliul lui Salom! Chiar dacă sultan Sarech ar fi puternic ca Varachia, vizirul

lui Salom, pacea fie cu el! Acest fecior trebuie salvat...

Acestea zicându-le, fata s-a apropiat de mine și mi-a ridicat piatra de pe piept. Am deschis ochii, am răsufolat, m-am sculat și am rugat-o pe salvatoarea mea să-mi spună: cum a urcat pe munte, și de ce, și cine este ea? Mi-a răspuns:

— Mă cheamă Djanhara, și sunt fata Sultăniței Albastre, stăpâna Cetății albe! Iar aceste trei fete îmi sunt surori. Pe una o cheamă Sumurda, și mi-i soră bună; celelalte două, Murdiana și Iacuta, îmi sunt surori vitrege. Află că pentru noi nicio țară nu-i prea depărtată, și niciun munte prea înalt, nicio mare prea adâncă! Noi zburăm ca păsările în ceruri, și ne scufundăm în adâncul mărilor ca peștii! Însă pe acest munte am venit numai pentru tine, căci te-am văzut în zborul nostru, cum zăceai atât de lipsit de apărare! Acum vino cu noi, să te odihnești după atâtea chinuri! Și liber vei fi apoi să te întorci la iubita ta...

Apoi, fata a zburat cu mine, repede ca fulgerul, spre o cetate mare și minunată, dintr-o vale frumoasă. Și lăsându-se în jos, pe terasa unui serai, am coborât pe-o scară de marmoră, până am ajuns într-o încăpere. Era noapte, dar sala era luminată mai strălucitor ca la lumina soarelui de amiază! Djanhara a poruncit sclavelor să întindă mesele de seară, și îndată s-au întins măsuțe frumoase, cu vase de aur, cu farfurii de cristal și linguri de argint... Bucatele erau cu totul străine, însă minunate la gust.

Și îndestulând-ne cu de toate, au fost aduse carafele cu vin, și felurite poame, și proaspete și uscate, și o jupâneasă bătrână, cu numele Feirusadi, semănând la veșminte cu șarpele târcat, a turnat vinul în pocale și a adus cântărețele cu dulce-răsunătoarele talanturi... Și spre miezul nopții, când eram amețit de vin, Sumurda și-a scos paloșul și s-a năpustit asupra surorii sale, și scoțându-și și aceasta paloșul, s-au încleștat una de alta, într-o izbitură ca a

mărilor în vifor!

Și-n timp ce Djanhara și Sumurda se luptau, s-au apropiat de mine Murdiana și Iacuta:

— Știi că viața ta e primejduită aici? Ușor te poate ucide una din aceste fete, spre a-i face în ciudă celeilalte! Te sfătuim să te folosești de clipa asta și să vii cu noi...

M-am și dus, și una din ele m-a luat pe umăr, și cealaltă a zburat în spatele nostru, ca ochi de veghe și scut al apărării, până am ajuns cu bine în seraiul Murdianeii. Abia ne-am așezat pe un divan, că baba Feirusadi s-a și arătat, zicând:

— Aflați că Djanhara și Sumurda s-au mai luptat un timp, dar eu, cu ajutorul mai multor roabe, am izbutit să le despart! Însă, cum nu l-au mai găsit pe Ali, și-au închipuit că a fost răpit de voi și au vrut să pornească numaidecât împotriva voastră cu cetele lor războinice. După multă osteneală, le-am înduplecat să mă trimită aici, și dacă mi-l dați pe Ali înapoi, bine; dacă nu, veți cunoaște pustiirea prin mânia oștilor...

Și grăind Feirusadi astfel, Murdiana și Iacuta s-au ridicat și au spus de îndată:

— Mai bine murim, decât să-l dăm pe acest fecior! Întoarce-te și spune surorii noastre că paloșul va hotărî...

Și ducând baba răspuns Djanhareii, aceasta a fiert o rădăcină neagră, binecunoscută, și și-a spălat tot trupul cu zeama ei, încât arăta acum ca o harăpoaică... Apoi a zburat la seraiul ei, s-a amestecat printre roabe, și a intrat așa în sala unde ședeam între Murdiana și Iacuta, la un pahar cu vin... Spre ziuă, când am ieșit în curte, ea m-a urmărit, a murmurat câteva cuvinte neînțelese, și îndată a ieșit din pământ un spirit înfricoșător, și ea i-a poruncit să mă ducă la seraiul ei!

Când însă spiritul se afla cu mine sus, în văzduh, cam la jumătatea drumului între insula Djanhareii și cea a Murdianeii o săgeată în flăcări l-a lovit pe purtătorul meu și l-

a prefăcut în scrum; însă eu am căzut în adâncul mării și, spre norocul meu, marea era atât de furtunoasă, încât valurile m-au aruncat din nou la fața apelor sale, și am înotat toată ziua, fără prea mare osteneală. Spre seară, puterile mi-au slăbit. N-am mai putut mișca măcar un braț, și gândeam că adâncul mării mă va înghiți, și nimeni nu va cunoaște mormântul meu! Însă deodată valurile m-au împins spre un uriaș pește mort, în plutire pe fața apelor, și m-am agățat bine de el, și m-am lăsat astfel o parte a nopții legănat de valuri. După miezul nopții însă, au apărut din adânc fiare ale întunericului, la înfățișare și mărime ca elefanții, și s-au năpustit din toate părțile asupra peștelui, și au început să rupă din el cu atâta lăcomie, până n-a mai rămas decât bucata pe care mă afluam.

Și temându-mă să nu fiu mâncat, am sărit repede și am înotat o bucată de timp, din loc în loc, până ce am atins cu piciorul ceva tare. M-am oprit și m-am ținut pe lucrul acela, până s-au ivit zorile, și atunci am văzut că mă afluam pe o stâncă ieșită din adâncul mării, în apropierea unei cetăți, cu port frumos, plin de corăbii...

Nu m-am îndoit că în curând mă va zări cineva de pe țărm și va veni să mă ia. Nu m-am înșelat, căci îndată a fost dezlegată de la țărm o barcă. Un pescar a pornit spre mine. M-a luat în barcă. Am mulțumit salvatorului meu din cumpănă, și l-am rugat să-mi spună unde mă aflu...

— Vei ajunge numaidecât în Cetatea Albă, numită așa din pricina nenumăratelor coloane albe, pe care se ridică nu numai seraiul sultanului, ci și toate casele... Află că cetatea asta, și insula asta, sunt stăpânite de o femeie, Sultănița Albastră, una din cele mai puternice stăpâne de pe pământ! E nespus de aspră cu supușii săi, însă bună cu străinii aflați. În întristare...

Acestea zicându-le, pescarul mi-a dat o bucată din pâinea sa, și o înghițitură de apă dulce, și-am pescuit cu el toată

ziua, până ce luntrea s-a umplut de cei mai frumoși pești. Spre seară, când am intrat în port, pescarul mi-a spus astfel:

— Măine voi duce sultăniței peștii aceștia, căci eu sunt pescarul ei, și-i voi spune că i-a prins un străin găsit de mine pe o stâncă, și o voi ruga să-mi dea învoire să i te înfățișez...

Și îndată ce am sărit din barcă, au venit slujitorii sultăniței și au poruncit pescarului:

— Dă-ne repede tot ce ai prins, căci ne trebuie astă-seară pești, pentru masă mare...

Pescarul a dat peștii, și i-a însoțit pe slujitori la sultăniță, să-i spună că eu i-am prins... Sultănița a poruncit să-i fiu înfățișat numaidecât! Și înfățișându-mă ei, am făcut o închinăciune, odată cu slujitorii săi, și ea mi-a urat cu multă prietenie bun venit, și m-a poftit să stau. M-am așezat, dar m-am ridicat repede:

— De ce nu rămâi locului? m-a întrebat ea.

— M-am așezat numai pentru o clipă, spre a îndeplini porunca înaltei sultănițe... i-am răspuns. Și m-am ridicat pentru înalta cinstire a strălucitei sale fețe...

Apoi am rămas singuri. A trebuit să-i istorisesc pătimirile mele.

— Sărmane omule... a oftat ea. Ai pățimit multe, și chiar și un sugăr ar fi încărunțit de atâta suferință! Fii vesel totuși acum, căci te afli într-o casă a mângâierii și bucuriei...

Și astfel zicând, a poruncit să se întindă mesele...

Am dormit pe urmă într-un divan moale și mătășos, și m-am trezit abia dimineața, mult după răsăritul soarelui...

După ce m-am spălat și m-am rugat, au venit la mine patru slujitori, și m-au poftit la baie.

I-am urmat în baie, și slujitorii m-au spălat, apoi mi-au îmbrăcat un veșmânt minunat, m-au încins cu un cordon încrustat cu diamante, mi-au așezat pe cap coroană de aur, împodobită cu pietre prețioase, și m-au dus, așa gătit, la Sultănița Albastră. Ea s-a ridicat în fața mea și m-a întrebat

cum mi-am petrecut noaptea. I-am sărutat mâna, m-am închinat adânc, ei și vizirilor strânși în jurul ei, pentru primirea minunată.

— N-am văzut în viața mea fecior mai frumos! spuneau toți.

Apoi, după strigarea de prânz a muezinilor, iar s-au întins mesele. Însă după masă, când Sultănița Albastră era înfierbântată de vin, mi-a poruncit să-mi uit soața, pe sultănița Tureia, și să-i fiu soț ei! Eu m-am gândit la jurământul de credință, și am îndepărtat-o de la mine!

Ea a murmurat însă câteva cuvinte neînțelese, m-a împins afară și a strigat:

— Părăsește chipul omenesc și prefă-te câine știrb, scârbos la înfățișare...

CUM ALI DEVINE CÂINE ȘTIRB, ȘI CE MAI PĂTIMEȘTE...

Numaidecât, la aceste cuvinte, am început a tremura, și într-o clipă m-am prefăcut într-un câine urât, știrb, și graiul îmi pierise și el. Am început să fug pe uliți, cu alți câini, însă simțind ei la mine ceva străin, m-au urmărit lătrând și mușcându-mă, din uliță-n uliță, până am ajuns într-o înfundătură, unde n-am mai aflat nicio scăpare! Și s-au strâns mai mult de o sută de câini, și m-au mușcat din cap până-n picioare, și urlam atât de jalnic, încât i s-a făcut milă de mine unei femei, și a ieșit cu un băț, și a fugărit câinii. Apoi și-a îndreptat privirea asupra-mi și a spus:

— Acesta nu-i câine, ci om vrăjit...

Și m-a luat de-o ureche, și m-a dus în casă la ea. O chema Djarda, și ajunsese în arta vrăjitoriei chiar mai departe decât Sultănița Albastră. Cum am intrat în casă, ea s-a dus într-o încăpere și s-a întors cu un vas cu cărbuni și eu un lighean

cu apă, și m-a tămâiat, și m-a stropit, și a murmurat cuvinte tainice.

— Ia-ți vechea înfățișare... a strigat ea, și m-am și aflat în fața ei, în fireasca înfățișare. Și m-a dus vrăjitoarea la fetele ei, și fetele și-au acoperit repede fața eu mâinile, întrebând mirate:

— De unde a venit acest fecior, așa, pe neașteptate, când ușa casei e totdeauna încuiată?

— L-am adus de pe uliță, în înfățișare de câine. Îl vom duce sultăniței, să-i facem o bucurie... Aduceți repede ceva de mâncare...

Fetele au adus felurite bucate și au mâncat și ele cu mine, apoi a venit Djarda, cu carafele cu vin, și a turnat vinul în pocale, și au băut și ele până s-au amețit. Atunci eu m-am furișat încet afară... Am rătăcit prin cetate mult, până am văzut, în sfârșit, în fața unei case mari și frumoase, o bancă de piatră bună de stat pe ea, și acoperită cu o rogojină. M-am culcat și am adormit. Dar abia adormisem, când cineva m-a tras de braț, și deschizând ochii am văzut în fața mea un fecior frumos, de o înfățișare aleasă foarte. M-a întrebat:

— De ce dormi aici, afară, pe banca de piatră? Vino cu mine...

L-am urmat, în casă, cu sfială, într-o încăpere frumos clădită și cu gust împodobită. După ce m-a dus prin felurite încăperi cu fântâni țâșnitoare, s-a oprit într-o încăpere mică și frumoasă, s-a așezat pe-un divan de mătase, m-a poftit să mă așez alături și m-a întrebat: de unde vin? Cine sunt? Eu i-am spus lunga mea istorie, de la naștere până la fuga din casa vrăjitoarei.

— Grozav! a strigat feciorul. Trebuie să rămâi câteva zile ascuns la mine, căci aștept un prieten, un neguțător din ținutul Muntelui Fumegător, și el ne va aduce știri despre sultanul Anan și sultănița Tureia, apoi vom hotărî ce-i de făcut...

Am rămas trei zile la acel fecior, și el s-a purtat cu cea mai mare prietenie. Și trecând ziua a treia, și venind ziua a patra, a venit un moșneag. Feciorul i-a poftit din inimă bun venit.

— Te-am așteptat mult, o, Mahere! Mărfurile tale sunt de mult pregătite. Unde ai întârziat atât, o, Mahere?

— Toată țara mea e atât de coplesită de războinici, încât nu poți străbate drumurile, fără pericol, și numai prin ocoluri! Sultan Anan pornește cu mulți aliați război împotriva sultăniței Tureia, care nu vrea să-l predea pe fiul său Farad, înainte de a-l găsi pe iubitul său, un oarecare Ali, fiul Farhei...

— Dacă lucrurile stau așa, a spus gazda, du-te numaidecât la sultănița Tureia cu acest fecior, care nu-i altul decât Ali! Poate ajungi la timp, înainte de a curge sânge...

— Măine dimineață, a spus Maher, voi porni cu el la drum...

Și venind ziua a doua, gazda mi-a dăruit o pungă plină cu aur și pietre prețioase, patru sclavi, doi catări încărcăți cu merinde și un cal de călărie, cu hamuri scumpe, și m-a însoțit, încă înainte de răsăritul soarelui, până în afara cetății, unde mă aștepta Maher cu mulți slujitori călări. Și m-a încredințat feciorul încă o dată lui Maher, și și-a luat rămas bun de la mine, și s-a întors.

Eu am călătorit cu Maher trei zile, printr-un ținut sălbatic și neprimitor, însă în ziua a patra am ajuns într-o vale cu flori de împrăștiau miresele cele mai plăcute, cu râușoare năvalnice și păsări ciripind. L-am rugat pe Maher să desfășurăm corturile, să ne odihnim o zi. El a descălecat, și slujitorii săi au întins un cort mare, de mătase, lângă un pârâu cu valuri limpezi, dese și repezi ca lacrimile îndrăgostiților în noaptea despărțirii. După ce m-am odihnit puțin, m-am dus să mă plimb în vale. Cântecul porumbiței era ca suspinele străinului, când îl seacă dorul de patrie, ramurile legănate de vânt se îmbrățișau ca prietenii în clipa

revederii; întreaga natură era vie peste măsură, și m-a fermecat atât de mult, încât, pierdut în gândurile mele, m-am dus mereu mai departe, și mai departe, fără să știu unde, până s-a lăsat seara. L-am căutat pe Maher în zadar. Drumul înapoi nu-l m-ai cunoșteam. M-am urcat într-un pom, cu gând să înnoptez acolo, să nu mă ucidă fiarele. M-am gândit că dimineața oamenii mei mă vor căuta, și chiar eu voi găsi mai ușor drumul la ei. Iar pe când stam în pom, am văzut venind doi bărbați, unul călare pe elefant, celălalt pe leu îi urmau mulți, slujitori pe cai și cămile. S-au oprit în apropierea pomului, și unul a spus:

— N-ar fi bine să înnoptăm aici, Madjad?

— Ba da, o, Heidar! Aici nu ne va găsi nimeni...

— Ce va fi fiind oare cu cortul pe lângă care am trecut?

— Și pe mine mă miră... Să trimitem, un slujitor, să iscodească...

Eu, auzindu-i, am început să tremur ca frunza. Mi-am ținut răsufletul, să nu fiu auzit și descoperit. L-am auzit apoi pe Heidar trimițând slujitorul în iscoadă.

— Cortul e al unui bărbat din țara Muntelui Fumegător, însoțitorul lui Ali, feciorul Farhei, la sultănița Tureia! Însă Ali lipsește și rătăcește pesemne pe undeva prin valea asta...

Când Madjad a auzit acestea, a strigat:

— Ce nimereală ciudată!

Și rostind aceste cuvinte, el și-a ridicat, ochii spre cer și m-a văzut în pom! M-am speriat atât de tare, încât era să cad!

— Coboară, Ali, nu te teme! a strigat Madjad. Lăudat fie Alah, oare ne-a unit fără altă osteneală și primejdie...

M-am dat jos și i-am întrebat ce vor de la mine, și i-am rugat să mă ducă la ai mei. Ei au chemat slujitorul care le adusese vești despre mine, și ne-am dus în cortul lui Maher, și ajunși aici, i-am întrebat cine sunt? Ce vor de la mine?

— Suntem fiii sultanului Anan, frații lui Farad, care te-a răpit din seraiul sultăniței Tureia, a răspuns Madjad. Ea,

după ce te-ai pierdut, a pornit cu oaste numeroasă împotriva lui Farad, și l-a luat prins, și când tatăl meu a rugat-o să-l elibereze, ea a spus că nu i-l dă pe Farad înainte de a i-l aduce pe Ali. Zadarnic s-au jurat, și tata și Farad, că nu știu nimic despre tine, că ea spunea mereu:

— Trebuie să mi-l aduceți, chiar dacă s-ar afla sub pământ!

Tatăl meu, și noi toți, te-am tot căutat și am trimis soli în toate părțile. Osteneala noastră a fost zadarnică! Tatăl meu a scris sultăniței Tureia că dacă nu-l eliberează pe nevinovatul Farad din prinsoare, va porni împotriva ei! Însă spiritul zburător care ducea scrisoarea, nu s-a mai întors, și în locul lui, tatăl meu n-a mai zărit decât aripi în cer și pe pământ! Erau spiritele zburătoare și alte oști ale sultăniței Tureia. L-au luat pe tatăl meu prins. Eu și fratele meu tocmai ne întorceam dintr-o călătorie. Acum, Alah fie lăudat că ne-a îndreptat spre tine! Vei veni cu noi, la sultănița Tureia, și ea se va încredința de nevinovăția tatălui și fratelui meu...

Trecând noaptea și venind ziua a doua, mi-am luat rămas bun de la Maher și mi-am continuat călătoria cu frații lui Farad, spre Muntele Fumegător, unde Tureia mai ținea împresurat seraiul lui Anan.

Pe drum a trebuit să ne mai luptăm cu tâlhari și spirite trimise de Sultănița Albastră și de vrăjitoarea Djarda, și fără ajutorul unor spirite supuse sultăniței Tureia, care de asemenea erau în căutarea mea, aș fi fost luat și prins! Dar în ziua a opta, după despărțirea de Maher, am ajuns!

Tureia a fost nespus de bucuroasă când m-a văzut, și eu am uitat toate pericolele, și am căzut leșinat.

— Vezi dar, înaltă sultăniță, că nici fratele meu, nici tata nu i-au adus iubitului tău vreo vătămare! Să-ți spună singur cum s-a purtat cu el Farad, și cum ți-a fost răpit! Fii dreaptă cu tatăl meu și iertătoare cu fratele meu!

După ce am istorisit Tureii de mai multe ori toate

aventurile mele cu Farad, cu Sultănița Albastră și cu fiicele sale, cu Djarda și cu feciorul cel primitor de oaspeți, ea s-a dus la tatăl ei și i-a istorisit din nou totul, și l-a întrebat ce să facă cu Farad și Anan. Farkad a poruncit să fie chemați Anan, Farad și Abu Tavaif. A grăit lui Anan:

— Deoarece ești cu totul nevinovat de suferințele bietului Ali, nu putem decât regreta că nesocotința fiului tău te-a aruncat într-un război ce ți-a fost atât de neprielnic! Noi nu putem schimba cele întâmplate, însă tot ce ți-am luat îți va fi înapoiat. Însă fiul tău, Farad, chiar dacă el însuși nu i-a făcut lui Ali niciun rău, a fost totuși pricina tuturor nenorocirilor ce s-au abătut de atunci peste aceste țări; tot așa, el și-a călcat jurământul rostit! A zburat pe terasa seraiului fetei mele, și a răpit un oaspete! El nu mai poate fi iertat! Nici chezășia ta și a lui Abu Tavaif nu mai pot fi primite! Farad va fi trimis ca prins, în patria mea... Îl va urma în prinsoare și Sultănița Albastră, cu fetele ei.

Apoi el a căutat s-o înduplece pe Tureia să se întoarcă cu el acasă, însă dânsa nu s-a putut hotărî să părăsească această țară frumoasă, căci insula Muntelui Fumegător este, după spusele tuturor călătorilor, cea mai minunată din toate insulele de pe pământ, clădită de Salem, căruia, în timpul drumetiei, i-a plăcut aici cel mai mult, și de aceea Salom a numit-o insula paradisului. Ea l-a lăsat deci pe tatăl său să pornească înainte, cu prinșii și cu cea mai mare parte a oștirii, și i-a făgăduit că-l va urma curând, împreună cu mine.

După câteva zile, în timp ce ne plimbam, am văzut deodată coborând de pe cer un nour alb, împresurându-ne din toate părțile! Erau mai mult de două mii de spirite cu aripi albe, conduse de baba Feirusadi și de vrăjitoarea Djarda...

— Tureia, a istorisit Ali mai departe califului Abdul Melic, s-a luptat ca o leoaică și a ucis ea singură mai mult de o sută din vrăjmașii săi; însă, în cele din urmă, a fost atât de

împresurată de vrăjmași, și atât de înconjurată și strânsă, ca degetul de inelul său! Nu i-a mai rămas decât să se predea... Pe mine a pus mâna Feirusadi, și m-a dus pe un munte înalt și mi-a spus:

— Pentru ca niciodată să nu mai fie mânie din pricina ta, ai să capeți o înfățișare care să nu mai ispitească pe nimeni...

Și luând puțin pământ, a murmurat ceva, l-a scuipat. Aruncându-mi-l în față:

— Părăsește-ți înfățișarea omenească, și prefă-te corb rătăcitor pe vărfurile munților și niciun om nu se va împrieteni cu tine.

Și abia a rostit aceste cuvinte. Eu am devenit corb negru ca noaptea. Mi-am întins aripile și am zburat...

În vremea asta, Tureia a fost dusă prizonieră în fața Sultăniței Albastre, care scăpase din prinsoare. Și a poruncit Sultănița Albastră să fie legată și dusă în Cetatea Albă, purcezând și ea l-a drum, tot într-acolo. Cum a ajuns în patria sa, Sultănița Albastră s-a așezat în plină strălucire pe tronul său de aur, înconjurată de mai-marii stăpânirii, și a poruncit ca Tureia să fie adusă în fața s-a, în lanțuri. Tureia și-a plecat capul de rușine, ca la prima înfrângere, dar și l-a ridicat cu mândrie. A spus:

— Adevărații mari sultani sunt mărinimoși după război! De altfel, tu nu mi te poți lăuda că m-ai înfrânt, căci m-ai atacat pe neașteptate cu nenumăratele tale cete, deci victoria ta nu se datorează nici puterii tale, nici slăbiciunii mele! Gândește-te însă că îndată ce tatăl meu va afla că sunt prinsă aici, va sosi cu oaste puternică... De altfel, a spus Tureia, dacă mâinile și picioarele mi-ar fi libere, m-aș măsura și singură cu tine...

Auzind Sultănița Albastră aceasta, a spus fetelor sale:

— Eu cred că Tureia și-a pierdut mințile, căci altfel n-ar îndrăzni să grăiască astfel... Dar luați-i lanțurile, căci vreau

să văd ce are nebuna asta de gând, și să-i arăt că nici dezlegată nu mă tem de ea...

Și cum Djanhara i-a luat lanțurile Tureiei, ea a bătut cu piciorul în pământ, și căpătând numaidecât aripi, a zburat afară, printr-o fereastră deschisă, îndreptându-se spre patria sa. Însă Sultănița Albastră a luat înfățișare de pasăre înfricoșătoare, și a urmărit-o până s-a apropiat. A apucat-o de picior, strigând:

— Vai ție! Crezi că-i atât de ușor să scapi de mine? Te voi închide într-o cușcă, unde îți va pieri pofta să mai fugi...

Dar Sultănița Albastră nu și-a sfârșit bine cuvântul, căci Tureia s-a prefăcut într-o furnică, s-a lăsat în jos și s-a ascuns în pământ. Și luând Sultănița Albastră înfățișare de cocoș, cu clonț mare, a început a ciuguli pământul, până a ajuns la furnică, însă cum a vrut s-o prindă, furnica s-a prefăcut într-o flacăra, și a lovit-o ca un fulger, și i-a ars aripile. Apoi focul s-a ridicat și s-a îndepărtat în înălțimi. Sultănița Albastră și-a strâns iarăși oștile, și a urmărit-o pe Tureia, până a ajuns-o iar. Tureia tocmai se afla în luptă cu Feirusadi și Djanhara, când s-a văzut înconjurată deodată de vrăjmași în fruntea cărora stătea, cu obrajii strălucitori de bucurie, Sultănița Albastră.

— Vai ție, striga aceasta. Acum ți-a sunat ceasul cel din urmă!

— Ba nu! a răcnit Tureia, și deodată s-a ivit tatăl ei, Farkad, cu o oștire puternică, spre a o mântui din mâinile vrăjmașei...

Cum l-a văzut, Tureia l-a îmbrățișat și a strigat:

— Lăudat fie Alah că te-a trimis! Dacă ai fi venit puțin mai târziu, nu m-ai mai fi găsit printre cei vii...

Și ea a îndemnat apoi la luptă oștile sale, și în scurt timp ele au câștigat biruința asupra vrăjmașului. Chiar Sultănița Albastră a fost urmărită de Tureia până în cetatea ei, și ucisă, iar stăpânirea sa dăruită sultanului Anan.

— Căci, spunea Tureia, eu rămân aici numai până ce trimișii mei îl vor găsi pe Ali, apoi mă întorc cu el în patria mea...

În timp ce toate acestea se petreceau în Cetatea Albă, eu, Ali, schimbat în corb, zburam din loc în, loc, fără să știu unde mă duc! Trei zile am zburat în văzduh, flămând și însetat, și eram atât de slăbit, că nu-mi mai puteam mișca aripile! A trebuit să mă las în jos, dar am rămas atârnat de un pom, și m-am lovit și de-o stâncă, până am atins, în sfârșit, pământul, leșinat cu totul. Și deodată s-au strâns în jurul meu peste o mie de corbi; unul m-a lovit cu aripa în cap, altul m-a izbit cu clonțul, altul mi-a smuls penele și mi-a sfâșiat pielea, și a trebuit să sufăr toate, c-a vrabia în puterea vulturului! După ce m-au chinuit destul, un corb, socotindu-mă mort, m-a aruncat în plasa unui vânător, și a zburat. Eu m-am crezut salvat, și-am vrut să-mi iau zborul, însă m-am încurcat în plasă din ce în ce, până a venit vânătorul și m-a bătut, m-a apucat de un picior, spunând cu silă:

— Cioară spurcată, prieten al pustiirii și despărțirii!

Și a scos din buzunar un foarfece, și mi-a tăiat aripile, m-a legat de picior cu o sfoară, și a pornit l-a drum, trăgându-mă după dânsul. Și-a dat seama însă că prinsese totuși vânat bun căci eu ademeneam pe drum multe păsări, toate căzând în plasa mea. Când am ajuns seara într-un han, el a spus, mângâindu-mă blând:

— Ziua de azi a fost prin tine binecuvântată! Am prins mai mute păsări decât altădată!

Văzându-mă obosit, m-a așezat lângă el, pe cămila sa, și ori de câte ori cămila se oprea, o ciupeam cu clonțul, și ea mergea mai departe.

— Ești o pasăre prea deșteaptă... a spus vânătorul râzând, și spre seară am ajuns în Cetatea Nisram, unde vânătorul locuia. Era o cetate mare, cu grădini înfloritoare. Pe sultan îl

chema Rihan și avea trei fete, mai ajunse în meșteșugul vrăjitoriei chiar decât Harut și Marut! Intrând vânătorul în locuința sa, nevasta lui s-a mirat că s-a întors atât de repede...

— Înapoierea mea grabnică o datorez acestui corb! Poartă-te cu el bine, căci eu mă duc la neguțător să vând ce-am prins...

Nevasta vânătorului m-a dus într-o încăpere frumoasă, și mi-a pus înainte mâncare și apă. Am mâncat și am băut și am sărit prin încăpere, înapoi și încolo, și m-am jucat cu femeia și cu fetele ei, sărindu-le pe rând în poală, până s-a întors acasă vânătorul. Atunci am făcut o plecăciune și am rămas plecat adânc în fața lui. Și vânătorul, și toți ai săi, în scurt timp, m-au îndrăgit atât de mult, că n-au mai ieșit din casă niciodată fără mine!

Repede de tot s-a vorbit despre mine în toată cetatea. Mulți oameni au venit la vânător, să mă vadă și să se joace cu mine, și-mi aduceau mâncare. După câțva timp, a auzit și sultanul atât de multe despre deșteptăciunea mea, că a trimis un slujitor la vânător, și l-a rugat să mă aducă la seraiul său. Vânătorul m-a luat sub braț și m-a dus. Eu m-am închinat în fața sultanului de trei ori, precum se închinau toți supușii săi, astfel încât toți vizirii strigau:

— Pe Alah, ce pasăre măiastră...

Când sultanul a întins mâna spre mine, i-am sărutat-o cu evlavie, și m-am așezat plecat la picioarele sale, însă el m-a ridicat și m-a așezat în poală și m-a mângâiat, și a dat poruncă să se aducă mâncăruri dulci...

— Poftim cu mine la masă, pasăre măiastră... mă îndemna sultanul, și eu am clătinat sfios capul, arătând astfel că nu mi se cuvine asemenea cinstire! Dar sultanul a spus încă o dată:

— Hai, poftim, pasăre măiastră, și ospătează...

Am mâncat dulciuri, până m-am săturat, și mi-am curățat

de penele mele clonțul, și asta l-a încântat așa de tare pe sultan, încât m-a cumpărat de la vânător și m-a ținut mereu în apropierea sa. Într-o zi, a spus soaței sale:

— Am un corb atât de deștept, cum n-am mai văzut! M-a înveselit așa de mult, încât am uitat de toate...

— Și de ce nu-mi arăți și mie corbul? s-a mirat sultănița. Pe Alah, am auzit așa de multe despre el, că vreau de mult să-l văd!

Astfel auzind-o, sultanul a poruncit unei roabe să mă aducă, și după ce ea m-a adus, mi-a spus astfel:

— O, tu, mângâiere a inimii mele! Tu care în multe ceasuri de tristețe m-ai înveselit, înveselește-le puțin pe femeile acestea...

Eu am făcut fel de fel de glume. Pe una am sărutat-o pe obraji, alteia i-am tras șalul de pe gât, pe a treia am tras-o de bucle, iar celei de a patra i-am dansat în poală, până ce abia se mai țineau de răs toate. Sultănița s-a bucurat mult, și a trimis o roabă să-i cheme fetele, să fie și ele față la petrecerea au corbul! Și s-au înfățișat trei fete de o frumusețe minunată și de o ținută mandră, și cum fata cea mai mare s-a uitat spre mine, a spus către celelalte două:

— Pe Alah, acest corb e om vrăjit!

Fetele m-au privit bine și au strigat:

— Ai dreptate, scumpă soră... Ce ciudat lucru...

Și fetele au rugat-o pe sultăniță să le îngăduie să mă ia cu ele, și după ce sultănița a încuviințat, cea mai mare mi-a spus:

— Urmează-mă, căci vreau să-ți arăt ceva ce se cuvine să fie însemnat și să nu se uite!

Și m-au dus în încăperea lor, la doica și învățătoarea lor, o babă din țara amalekiților.

— O, preacinstită mamă! a spus către ea sora mare. Îți aducem un corb vrăjit de un om rău! Oare putea-vei să-i sari într-ajutor?

Amalekita le-a rugat să aprindă câteva lumânări, căci se însera și nu vedea bine, apoi mi-a smuls câteva pene, s-a uitat la pielea mea și a strigat:

— Cunosoc la acest corb puterea vrăjitoarească a bătrânei Feirusadi, îngrijitoarea Sultăniței Albastre!

Apoi, amalekita m-a dus într-o încăpere lăturalnică, unde i se găseau instrumentele de vrăjitorie, și a turnat apă gălbuie, dintr-o sticlă sigilată, într-o cupă de aramă, și a murmurat câteva cuvinte. Și apa a început a fierbe și a se ridica...

— Stai locului! a strigat amalekita, și apa, gata să se reverse, s-a coborât până la buza cupei. Și punând ea cupa la pământ, deodată a început să crească jur împrejur iarbă verde cu floare galbenă! Și a cules o mână de flori, și mi-a frecat cu ele picioarele și clonțul... Și stropindu-mi capul cu apa din cupă, a scos un țipăt înfricoșător! Mi s-a strâns pielea pe mine și am căzut în nesimțire! Pe urmă, când m-am trezit, eram om ca toți oamenii, amalekita sta în fața mea, prietenoasă, și m-a întrebat de numele meu și dacă o cunosoc pe Sultănița Albastră... I-am istorisit pătimirea mea...

— Vedeți dar că nu m-am înșelat! Însă ușor n-a fost să desfac fermecătura... Mult n-a lipsit să-mi pierd viața. Dar acum fie lăudat Alah, căci am trecut cu bine prin primejdie! Acest fecior frumos este iarăși om, căci puterea Sultăniței Albastre nu face doi bani în fața puterii mele!

Am rugat-o să-mi spună dacă mă aflam departe de Insula Moscului.

— Ce-ți trece prin minte? Te afli aici în apropierea întinsului hanat al întunecimii, nu departe de marea lui Alexandru cel cu două coarne și de izvorul vieții veșnice! Te sfătuiesc să rămâi la mine: te iau copil de suflet și te înfățișez sultanului drept nepotul meu, iar după moartea mea îmi vei moșteni toate comorile și te vei putea duce cu ele unde-ți place...

Fiind prea pățit ca să mă mai împotrivesc și altei

vrăjitoare, m-am prefăcut că primesc să rămân, cu toate că voiam grozav să mă întorc în țara iubitei mele... Știam că voi afla prilej bun să pot fugi, și nu m-am înșelat, căci după ce am încuviințat să rămân, vrăjitoarea mi-a grăit, zicându-mi:

— Alah fie lăudat că ți-a mișcat limba-n gură după voința mea, căci dacă nu-mi primeai propunerea, te-aș fi prefăcut la loc în corb...

Și m-a dus în încăperea ei, cu frumoasă vedere spre port și mare, și au venit roabele, și s-au întins mesele... Chiar vrăjitoarea mi-a adus o cupă cu vin, pentru înviorarea puterii și prospețimii tinerești. Și mâncând și bând zdravăn, m-a trimis la baie, unde-mi erau pregătite cele mai frumoase veșminte, și când m-am întors, arătam atât de frumos și tânăr, că abia m-a recunoscut. Și chiar și fetele, venind seara să vadă ce s-a mai întâmpnat cu mine, nu m-au cunoscut!

— Iată, aici se află un sultan al spiritelor! a rostit una. Ce frumoasă e statura lui și ce plăcut este chipul lui! Iosif cel vestit prin frumusețe ar putea fi slujitorul său...

Și toate erau atât de fermecate de frumusețea mea, încât mereu dădeau strigăte de uimire...

Și i-au mulțumit vrăjitoarei, și i-au sărutat mâna, și fetele au rămas la noi toată seara, până ce, în cele din urmă, vrăjitoarea le-a spus că dacă tatăl lor ar afla că și-au petrecut seara în preajma unui străin, se va mânia, de aceea le sfătuiește să se ducă neîntârziat acasă...

Apoi, vrăjitoarea a adus vin și alte băuturi ametoare, și mi-a turnat mult, până am adormit. Și mi s-a ivit în vis Tureia, zveltă ca Lujerul crinului, cu ochii plini de dor, ca o gazelă în căutarea puiului... Lacrimi avea pe obraji ei, ca picăturile de rouă de pe frunzele trandafirilor. M-a întrebat:

— Ali, semeni tu oare cu oamenii obișnuiți? De ce îngădui să se bucure de despărțirea noastră dușmanii? Știi cât de mult am suferit din pricina ta! Sfarmă cătușele și vino...

Am deschis ochii. M-am prefăcut deosebit de vesel și i-am

turnat vrăjitoarei așa de mult vin, încât a căzut în nesimțire pe divan. Apoi am deschis încet ușa încăperii, și mai apoi poarta, m-am strecurat afară, și-am fugit. Am rătăcit toată noaptea, și când s-au ivit zorile, mă afluam într-o pustietate, unde nu era nicio frunză verde și niciun strop de apă... Soarele dogorea atât de tare, încât pământul înfierbântat mi-a ars tălpile, și abia am mai putut merge. M-am aruncat plin de deznădejde la pământ și m-am tăvălit toată ziua într-o mare de lacrimi și sudoare. După asfințitul soarelui când a început să bată un vânt răcoritor, m-am ridicat și am rătăcit prin întuneric toată noaptea. Și venind ziua a doua, când lumea s-a împodobit iar cu veșmânt de lumină, și soarele strălucitor împrăștia stăpânirea neagră a întunericului, mă afluam pe un munte atât de înalt, încât nicio pasăre nu-i putea ajunge în vârf, și era acoperit eu toate soiurile de pomi roditori, pe ale căror ramuri cele mai frumoase păsări își cântau imnurile de dimineață. Și era muntele udat de multe pâraie, ce țâșneau în jos ca săgețile din înălțimi nevăzute. M-am răcorit bine, cu apă rece, mai albă ca laptele, mai proaspătă ca zăpada, mai dulce ca mierea, și m-am așezat sub un copac înalt, ale cărui ramuri împodobite cu frunze mari nu lăsau să pătrundă nicio rază de lumină. Eram atât de obosit și somnoros, că am adormit numaidecât. După care, trezindu-mă, m-am pregătit de drum. Deodată am zărit înaintea mea două arătări uriașe, cu înfățișări înfricoșătoare. Ochii li se aflau în mijlocul obrazilor și erau despicați în lung, și aveau dinții ieșiți afară, mari ca dinții de elefant! Am rămas tăcut, și am auzit cum unul spunea celuiilalt:

— L-ai văzut pe feciorul care dormea, Meișune? Cum o fi ajuns aici? În viața mea n-am întâlnit ființă omenească pe acest munte...

— L-am văzut, Barari, a răspuns Meișun. E frumos ca luna, și cine îl vede îl iubește.

— Îl cheamă Ali, fiul Farhei...

— Dacă spui adevărul, a răspuns Meişun, am ajuns la capătul ostenelilor, căci, află, prietene, că sunt trimis de Tureia, spre a-l căuta pe iubitul ei, Ali, și i-am jurat să nu mă întorc fără vești despre el. Călătoresc de mult, prin toate țările, prin cetăți și sate, pe munți și câmpii, și întreb de el oamenii și spiritele...

Astfel auzindu-l spunând, am strigat:

— Stai pe loc! Eu sunt Ali, fiul Farhei, cel căutat! Vrei, Meişune, să mă duci la Tureia?

— Asta nu se poate! a răspuns Meişun. M-ai împiedica la zbor, și trebuie să-i aduc Tureiei cât de curând vești, să nu moară de durere și grijă... Rămâi aici, cu Barari, prietenul meu, că eu mă duc repede la Tureia, și viu cu ea aici, numaidecât!

Și Meişun și-a întins aripile, și mi-a dispărut din fața ochilor. Cum s-a îndepărtat, Barari mi-a spus să nu mă mișc din locul acela, până se întoarce el, și și-a luat zborul, și s-a întors abia seara, cu de-ale gurii. Și venind ziua a doua, și-a luat iar rămas-bun, și îndată a coborât asupra-mi un spirit zburător, și m-a luat în cărcă, și a zburat spre cer, iar eu, de frică și groază, am leșinat, și când m-am trezit, mă aflam într-un serai de sultan, în fața unei femei, sultanița Suba, stând pe un tron de aur, împodobit cu pietre prețioase. Când am deschis ochii, ea s-a uitat la mine rău și a spus încet unei femei:

— Acest fecior e iubitul sorii mele Tureia? Uită-te ce lipsiți de strălucire îi sunt ochii și ce lipsiți de culoare obrații! Dar pentru că se află acum în puterea mea, mă voi folosi de el ca mijloc de împăcare cu sora mea, Tureia...

Și a strigat apoi spre slujitori:

— Cine se poate duce cel mai repede la sora mea, Tureia, aflată în Cetatea Albă? Faceți-i cunoscut că la mine se află Ali, fiul Farhei...

S-a ridicat spiritul Humari, cel cu statură uriașă și

înfățișare înfricoșătoare. A făcut trei pași:

— Eu, stăpână! Mă voi prăvăli ca vântul...

Și poruncind ea să i se aducă cele de trebuință scrisului, a alcătuit epistolă către Tureia, și dând-o lui Humari, acesta i-a sărutat mâna și s-a prăvălit ca vântul...

Și venind ziua a doua, un slujitor mi-a vestit că sultănița Suba mă așteaptă în fața cetății, și am văzut că pregătiseră pentru mine un catâr, și am călătorit departe, până când am găsit-o pe sultăniță, stând pe-un covor grecesc, sub un copac umbros. Și m-a dus într-o vale înverzită, cu pâraie murmurătoare, cu păsări cântând voioase, și unde ramurile copacilor se îmbrățișau cu dragoste...

ALI PĂTIMEȘTE ÎNAINTE, DOVEDIND CĂ OMUL E MAI TARE CA FIERUL... ÎL VOM VEDEA CUM ÎNCREMENEȘTE, PREFĂCUT ÎN STATUIE DE PIATRĂ...

— Dacă valea asta îți place atât de mult, mi-a spus sultănița Suba, coboară, căci n-o s-o părăsești prea repede... Dacă ai fi mare dulce și eu aș muri de sete, n-aș bea din tine...

Și astfel zicând, sultănița Suba mi-a zgâriat fața, și a strigat:

— Ali, fiul Farhei, îți poruncesc: statuie de marmură prefă-te! Să-ți piară graiul, și viu să fii, dar nimeni să nu știe că trăiești...

Și abia a rostit aceste cuvinte. Am căzut ca o piatră la pământ, și n-am mai știut nimic. Când m-am trezit, sultănița striga:

— Trebuie să mă tem oare de Tureia? Nu sunt oștile mele numeroase ca nisipul mării și picăturile de ploaie ale cerului?

Și a poruncit slujitorilor să mă ducă într-o parte a văii,

departe de drum, unde arborii erau atât de deși, încât nu putea pătrunde nicio rază de lumină...

— Dacă va întreba de el Tureia, vom spune că a ieșit din serai împotriva voinței noastre, și nu s-a mai întors...

Așa a spus sultănița Suba, și slujitorii m-au dus la locul amintit.

Când Tureia tocmai voia să plece cu Meișun la muntele păduros, a sosit Humari cu scrisoarea sultăniței Suba.

Și a poruncit îndată sultănița Tureia oștilor sale să se pregătească de drum, spre insula unde domnea sultănița Suba. Toți s-au mirat de porunca aceasta, căci între Tureia și Suba era încă din fragedă tinerețe o puternică ură. Așa de tare se dușmăneau, încât odată au hotărât să se bată în fața întregii cetăți, să pună capăt certei. Dar în lupta asta, Suba a fost rănită greu.

Iat-o deci acum pe Tureia sosind la Suba și căutându-l pe Ali...

Și negăsindu-l, era neliniștită foarte, neîndrăznind totuși s-o întrebe pe soră-sa. Și-a petrecut noaptea fără să pună geană pe geană, și cum a venit dimineața, și s-a aflat față-n față cu Suba, i-a grăit, zicându-i:

— Scumpă soră, îmi place insula asta neasemuit de frumoasă, și aș vrea să stau aici mai mult, să-mi bucur ochii, însă n-am vreme, de aceea, spune-mi, rogu-te, unde se află Ali, iubitul inimii mele...

— Soră scumpă! i-a răspuns Suba. La câteva zile după plecarea solului meu, Ali s-a dus, și nu s-a mai întors!

Am dat poruncă să fie căutat, însă nimeni nu l-a aflat!

— Nu te mâhni pentru aceasta, soră dragă, a răspuns Tureia. Poate s-a rătăcit în pădure, și se va întoarce... Rămân de aceea câteva zile la tine, să-l aștept...

Tureia s-a sculat de dimineață și s-a dus în munți, spre a-l căuta singură pe Ali. A mers toată ziua, și a strigat de o mie de ori numele lui; dar nimeni nu i-a răspuns.

— O, Alah, a strigat ea, spre seară, și s-a aruncat la pământ.

Și a pătruns Tureia și mai adânc în codri, și a auzit deodată cum grăiau spiritele Sader și Duha.

— Cine ești tu și încotro mergi? Striga Sader.

— Eu sunt Duha, fata unui emir de vază, din apropierea insulei diamantelor. L-am părăsit pe tatăl meu când a vrut să mă mărite, împotriva voinței mele, cu urâtul bei al Insulei Leului, și m-am ascuns la sultănița Farha! Am găsit-o însă pe sultănița Farha în neagră suferință, din pricina pierderii fiului ei... Starea ei m-a mișcat așa de tare, încât i-am făgăduit că-l voi căuta eu și-i voi aduce vești! Și astfel, a mai grăit Duha, am zburat dintr-o insulă într-alta, până am ajuns aici, și am auzit că Ali a fost prefăcut de sultănița Suba în statuie! Am cercetat toată pădurea, cu speranța că voi afla statuia de piatră...

— Pe Alah! a răspuns Sader. Minunată e întâlnirea noastră! Urmărim același țel, căci așa cum sultănița Farha e îndurerată din cauza fiului său, tot astfel Tureia e mâhnită de pierderea soțului! M-a trimis să-l aflu. Împreună să umblăm să căutăm...

Iar pe urmă, apropiindu-se de locul unde se afla statuia de piatră, Sader a strigat cu jale:

— Ce-o fi făptuit oare sărmanul Ali? Hai să-l ridicăm... De ce l-o fi prefăcut în statuie de piatră, să nu se poată apăra nici de frig și nici de căldură; și, pe deasupra, simte, gândește, rabdă foame și sete ca orice om. Acum să-l ducem sultăniței Tureia...

— Una ca asta nu se poate! a răspuns Duha. Ali va fi dus la sultănița Farha!

— Cred că ți-ai pierdut mințile! a răspuns Sader. Oare am cutreierat țările, pentru ca, după ce l-am găsit să ți-l las ție? Vino cu mine, la Tureia, pe urmă ne-om duce toți la Farha...

Când Duha și-a dat seama că Sader nu se va lăsa mai

prejos, s-a repezit asupra lui ca fulgerul, și l-a lovit cu o aripă în ochi, și doborându-l, a spus:

— Vai ție, inimă de câine!

Și i-a smuls statuia, și a vrut să zboare cu ea la Farha, când deodată s-a ivit Tureia și a strigat:

— Oprește-te, căci altfel a morții fi-vei...

Duha s-a întors.

— Iertare, sultăniță preamilostivă! Pe sigiliul lui Salom, iartă-mă, căci n-am vrut să-i fac niciun rău soțului tău; am vrut numai să-l duc la Farha...

— Ți-ai făcut datoria! a răspuns Tureia, însă acum dă statuia de piatră lui Sader, s-o ducă într-un loc tainic!

Și s-au dus împreună într-o peșteră, și Tureia și-a trecut mâna pe fața statuii, și a luat pământul lipit de ea, și a rostit câteva cuvinte. A presărat pământ jur împrejur, și de îndată a răsărit o plantă cu floarea roșie! Tureia a cules floarea, și i-a stors sucul gras, și a uns statuia, strigând:

— Întoarce-te la înfățișarea ta omenească, numaidecât...

— Și abia a rostit Tureia aceste cuvinte, istorisește Ali, și limba mea s-a trezit și s-a mișcat.

Și cum m-a auzit vorbind și m-a văzut în înfățișarea mea firească, Tureia m-a sărutat și m-a îmbrățișat, și a poruncit lui Sader să mă ducă în locuința sa, unde și ea a venit cu Duha. Am petrecut seara împreună, cu istorii, când spre miezul nopții Sader și Duha s-au dus întru ale lor, și eu am rămas singur cu Tureia. Și adormind, și trecând noaptea ca o clipire din geană, m-am trezit între cer și pământ, în cărca unui spirit zburător...

— Nu te teme, căci eu sunt Duha, prietena mamei tale, Farha, și te duc la maică-ta Farha...

Și cunoscând-o pe Duha, m-am liniștit, și m-am lăsat fără împotrivire dus. Mă bucura auzind că aveam s-o văd pe mama, când deodată, pe la Insula Leului, am fost împresurați de o ceată de spirite zburătoare, în frunte cu

sultan Djahac.

— Suntem pierduți! a strigat Duha.

Abia a rostit cuvintele acestea, și s-au năpustit asupra ei niște spirite mari cât munții și i-au legat mâinile în lanțuri grele.

— Tu cine ești? m-au întrebat, repezindu-se asupra-mi.

— Eu sunt Ali, fiul Farhei... am răspuns eu.

— Așadar tu ești acela din a cărui pricină au fost pustiite atâtea țări și atâția sultani doborâți din mărirea lor! Pe sigiliul lui Salom, vei plăti greu!

Și la un semn al lui Djahac, un spirit de pe muntele Kaf a vrut să se năpustească împotriva-i și împotriva Duhei, când, deodată, s-au auzit zgomote de luptă înfricoșătoare.

— Fugi cât poți, sultane Djahac! Au strigat niște spirite. Cele mai bune oști ale tale sunt nimicite sau prinse, căci sultănița Farha le-a atacat pe neașteptate, ca un fulger...

Și până să se dezmeticească Djahac, mama mea, alături de căpeteniile oștilor, stătea în fața mea! Djahac a fost pus în lanțuri. Minunată a fost salvarea mea, minunată, pentru că o datorez mamei.

Într-o zi, după ce ajunseserăm în cetatea noastră, m-am dus la o preumblare, și m-am rătăcit prin grădini, și luna luase de mult pe cer locul soarelui! Abia când s-a lăsat noaptea întunecoasă, am vrut să mă îndrept spre casă, dar m-am rătăcit și m-am tot îndepărtat, până am ajuns în fața unui cort gol, mare și frumos.

Am intrat în cort, unde am găsit divane și covoare minunate, mâncăruri și băuturi, lumânări de ceară plăcut mirositoare. Însă când m-am așezat, au intrat doi bărbați însoțiți de patru spirite zburătoare. Erau frații lui Djahac. Cum m-au văzut și m-au cunoscut, s-au și năpustit!

S-a dat poruncă unui spirit:

— Du-l pe acest om, aducătorul atâtor nenorociri, în spatele muntelui Kaf!

Și spiritul m-a luat în cârcă, și a zburat cu mine atât de sus, încât cea mai mică stea am văzut-o mare cât cel mai înalt munte.

Dar de-ndată o săgeată în flăcări l-a nimerit pe spiritul ce mă ducea, prefăcându-l cenușă! Eu însă am mai plutit mult prin văzduh, împins de vânt, până am căzut pe o terasă din Damasc! Stăpânul casei s-a trezit, și fiindcă nu de mult îl păliseră hoții, și-a trezit robii, și au urcat pe terasă. Și Văzându-mă, m-au luat drept hoț, și fără să mă asculte, s-au năpustit cu ciomegele asupra-mi! Apoi m-au legat și m-au lăsat afară până în zori. Și după răsăritul soarelui, m-au dus la emir.

— Iată acest hoț prins azi noapte pe terasa noastră! Cred că tot el m-a prădat nu de mult...

Și întrebându-mă emirul cine sunt, și spunându-i că sunt Ali, fiul Farhei, sultănița Insulei de Corali, el a răs și a poruncit unui oștean să mă întindă la pământ și să mă bată, până voi mărturisi adevărul și voi întoarce lucrurile furate... Dar tot atunci a intrat ca prin minune tatăl meu, și văzând inelul dat mamei în noaptea nunții, a tresărit și l-a întrebat plin de uimire pe emir:

— Cine este acest fecior?

— E un hoț...

— Dar nu seamănă deloc a hoț! a răspuns tata. L-ai întrebat cum îl cheamă și de unde e?

— Spune că-l cheamă Ali, fiul Farhei, din Insula Diamantelor.

Acestea auzindu-le, tatăl meu m-a îmbrățișat, strigând:

— El a grăit adevărul! E fiul meu, și-l cunosc după inelul de pe deget!

Și mi-a cerut apoi să istorisesc în fața emirului cum am ajuns pe terasa acelei case. Am istorisit toate pătimirile mele, de la naștere până la căderea pe terasă... Și m-a luat tata acasă, și m-a pus să-i mai istorisesc o dată toate peripețiile.

Și venind ziua a doua, m-a înfățișat sultanului, și am devenit cel mai de taină curtean al său...

— Aș vrea să văd și eu o dată un spirit... mi-a spus într-o zi sultanul.

— Stăpâne, i-am răspuns. Spiritele au felurite înfățișări...

Abia am rostit aceasta, și sultanul a strigat:

— Iată, Ali, colo, în depărtare, un nour negru acoperind cerul! Iată că s-a-ntunecat soarele... Ce-o fi oare?

M-am uitat într-acolo și am strigat:

— Ceea ce vezi, sultane, nu e nour, ci o, ceată de spirite zburătoare, venind asupra-ne...

Curând însă nourul negru s-a risipit deasupra cetății Damascului.

O sută de spirite s-au lăsat jos, în apropierea noastră, pornind spre cetate. M-am apropiat de căpetenia lor și am întrebat ce caută...

— Am rostul să vestesc sultanului sosirea sultăniței Tureia și a sultăniței Farha...

— Iată sultanul... am răspuns eu, și l-am rugat să-mi îngăduie să merg întru întâmpinarea celor două sultănițe. Venea și Zaher, tatăl meu!

Și nu după mult, stam toți împreună, și bucuria nu ne era mică...

Asta a fost tot ce știu despre aventurile lui Ali și Zaher din Damasc, laudă celor ce știu istorii, căci ele sunt sarea pământului...

ISTORIA LUI MAAN

Se spune că Maan, fiul lui Said, era odată la o vânătoare însetat foarte. Și iată că au venit trei fete cu vase cu apă, și i-au dat să bea...

Maan a cerut soților să dea fetelor răsplată, și cum soții nu aveau nimic la ei, Maan le-a dăruit din tolbă câte zece săgeți cu vârf de aur...

— Așa se poartă un om deosebit! a spus o fată. De aceea, ca răsplată a mărinimiei, îți vom alcătui versuri...

A început cea dintâi:

*„Ți-ai aurit săgețile, amarnic,
Vrăjmașii chiar să te găsească darnic:
Când îți împărți săgețile, așa,
Răniții au cu ce se căuta.
Iar cei străpunși de moarte, cu ce se-înmormânta!”*

Și sfârșind fata întâia, a recitat a doua:

*„Alah cel drept ziditu-te-a frumos,
Chiar în războiul crâncen să fii mărinimos,
Căci larga dărnicie, ca din străvechii ani,
Cuprinde și prieteni și dușmani!”*

Și sfârșind fata a doua, a recitat a treia:

*„Arăți mărinimia și-n fața celor răi!
Ca un erou, viteaz și darnic ești!
Săgețile acestea când le arunci, plătești
Veșmintele de moarte pentru vrăjmașii tăi...”*

MAAN ȘI BEDUINUL

Și se mai spune despre emirul Maan, că se afla odată la vânătoare, în deșert, și că a întâlnit un beduin călare pe măgar.

— De unde vii? Cine ești? Și ce faci pe aci? l-a întrebat Maan.

— De unde să vin? Cine să fiu? Ce să fac pe aici? a răspuns beduinul, necunoscându-l. Sunt și eu om ca toți oamenii din această Arabie săracă! Până în acest an ne-a omorât seceta pustiitoare, dar anul acesta am avut timp așa de bun, încât s-au făcut grozav de mulți castraveți timpurii...

— Și? a întrebat Maan.

— Și ce să mai fie? Aș culege castraveții și m-aș duce cu ei la emirul Maan, să i-i vând, poate s-o îndura de mine să-i cumpere, căci am auzit că e om de omenie, și aș câștiga și eu o para-două...

— Și cam cât i-ai cere pe ei?

— Cât să-i cer? O mie dinari...

— Prea mult...

— Cinci sute...

— Tot prea mult...

— Dar dacă-i voi lăsa la o sută?

— Și dacă nu-ți dă nici atât?

— Îi las la cincizeci...

— Și dacă va spune că-i prea mult?

— Dacă va spune că și cincizeci dinari e prea mult, îi las emirului Maan măgarul meu, să mi-l blagoslovească cu o sărutare sub coadă...

A răs strașnic emirul Maan, și dând pinteni calului, și-a ajuns soții de vânătoare și le-a spus:

— Ne întorcem în cetate, și dacă se înfățișează un beduin cu niște castraveți, să-l aduceți numaidecât la mine...

Și într-adevăr, beduinul s-a înfățișat la seraiul lui Maan, după scurt timp. Aducea castraveții. Nu l-a mai cunoscut pe cumul cu care grăise în deșert, căci era înconjurat de străji și fală.

— Ce poștești? l-a întrebat emirul Maan.

— Aduc niște castraveți, înalte stăpâne...

- Și cât ceri pe ei?
— O mie dinari...
— Prea mult, bre beduine...
— Dacă o mie e prea mult, cer cinci sute...
— Nu fi botos, bre! Și cinci sute e prea mult.
— Dar două?
— Tot prea mult!
— Dar o sută, tot prea mult e?
— Tot prea mult, bre...
— Dar cincizeci, stăpâne, tot prea mult este?
— Tot...
— Dacă-i așa, stăpâne prea înalte, miluiește-mă cu prețul de treizeci dinari! Bine? Bun cuvânt?
— E tot prea mult!
— Tot prea mult? Dacă-i așa, binevoiește și află, preaînalte stăpâne, că măgarul meu se află legat de poarta seraiului tău, și te așteaptă cu nerăbdare...
Astfel auzindu-l, Maan s-a întors spre căpeteniile sale aflate de față, și a răs până s-a răsturnat pe spate. A chemat vistiernicul și i-a poruncit:
— Dă beduinului una mie dinari... Pe urmă mai dă-i cinci sute, pe urmă trei sute, pe urmă două sute, pe urmă o sută, pe urmă cincizeci, pe urmă treizeci! În ce privește măgarul, să-l lase la ușa mea...
Beduinul a rămas încremenit când a primit atâția bani pe castraveți.

ISTORIA LUI HIRAM, FIUL LUI ABDUL MELIC

Hiram, fiul lui Abdul Melic, se afla odată la vânătoare. A întâlnit un beduin. L-a întrebat cu mânie:
— N-ai văzut o căprioară?

— De ce nu cunoști valoarea binelui și te uiți la mine cu dispreț, și vorbești așa de urât? i-a răspuns beduinul. Cuvintele tale sunt de tiran, iar purtarea de măgar...

— Nu știi cine sunt? a întrebat Hiram. Vai ție!

— Te cunosc ca pe-un om lipsit de bună-creștere, căci înainte de a mă pofti la vorbă, trebuia să-mi urezi bun găsit...

— Vai ție! a strigat Hiram. Eu sunt Hiram. Fiul lui Abdul Melic...

— Harul lui Alah să rămână departe de tine! a răspuns beduinul. Cât de multe sunt vorbele tale, și cât de puține faptele alese...

Dar înainte ca beduinul să-și fi sfârșit cuvântul, oștenii l-au înconjurat pe Hiram și au strigat:

— Pace ție, stăpâne!

— Lăsați vorba și puneți mâna pe acest păstor! a strigat califul.

Beduinul a fost luat prins. Însă nu s-a întors spre mulțimea de viziri și demnitari strânși roată, ci și-a lăsat capul în jos. A trecut liniștit prin fața lui Hiram, fără a spune un cuvânt de iertare, fără a i se închina măcar...

— Câine de beduin, a strigat un slujitor. De ce nu-l saluți pe stăpânul dreptcredincioșilor?

Beduinul s-a întors mânios:

— Cap de măgar! Am făcut drum lung, și sunt acoperit de sudoare...

— Speranța ta s-a spulberat, viața ta s-a sfârșit, ziua morții îți este apropiată! a strigat Hiram, mânios strașnic.

— Amenințările tale nu-mi pot face nici prea mult, nici prea puțin rău! i-a răspuns beduinul.

— Cum îndrăznești să-i răspunzi califului astfel? a strigat un sfetnic.

— Vai ție! a răspuns beduinul. Nu știi oare că va veni o zi când tot omul va trebui să lupte pentru sufletul său?

— Să-mi aduci, tot acum, capul acestui beduin, căci

vorbele lui întrec orice margini ale răbdării mele...

— O stăpâne al dreptcredincioșilor, a spus călăul, prinzându-l pe beduin și repezindu-l pe rogojina morții. În fața ta se află acest semeț rob, ce se îndreaptă acuma spre mormânt. Eu nu sunt vinovat de sângele ce-l vărs! Poruncești, stăpâne, să-i tai capul într-adevăr?

— Da! a răspuns califul, și călăul a întrebat a doua oară, și după ce a întrebat a treia oară, beduinul nu se mai îndoia că va fi omorât, dar a început a râde așa de tare, încât i se vedeau măselele tocmai din fundul gurii...

— Cred că ești nebun! a strigat Hiram. Vezi că trebuie să te desparti de lumea asta, și-ți bați joc de tine...

— O stăpâne al dreptcredincioșilor! a răspuns beduinul. Întrucât mă poți omorî oricând, fii bun și ascultă niște versuri ce mi-au trecut prin minte chiar acum...

— Să le auzim, a răspuns Hiram. Dar spune-le mai repede! Și beduinul a rostit următoarele versuri:

*„Un șoim, ducea odată o vrabie spre cuib...
Striga: – Am să te sfâșii, cu tine să mă-mbuib...
Și vrabia răspuns-a cu glasul ei sărman:
— Tu, șoimule, semețul văzduhului sultan,
Putea-vei să te sature cu trupul meu mărunt?
Și astfel auzind-o, zâmbit-a șoimul crunt.
Din căngi eliberând-o! Iar vrabia, strigând,
S-a bucurat, de-a dreptul în cerul larg zburând!”*

— Jur pe drapelul lui Mahomed-prooroc! a strigat Hiram. Dacă vorbeai așa de la început, ți-aș fi dăruit până și califatul...

Și a poruncit vistiernicului să-i umple beduinului gura cu perle.

*

Și venind altă noapte, Șeherezada a istorisit...

...ISTORIA LUI IBRAHIM, FECIORUL LUI MAHDI

După ce Mamun, nepotul lui Harun, a ajuns calif, moșul său, Ibrahim, nu i-a jurat credință, ci s-a dus la Reci și s-a ales calif acolo. Mamun a stăruiet un an să-l aducă pe cale pașnică, la buna-credință, apoi a pornit cu ieniceri și spahii, încât lui Ibrahim nu i-a rămas decât să fugă, să se ascundă la Bagdad. Mamun a pus pe capul lui preț o sută mii dinari...

— M-am speriat grozav când am auzit! spunea Ibrahim însuși, și n-am știut ce să fac! Mi-am părăsit casa pe la amiază, fără să știu încotro să apuc, și deodată am ajuns într-o fundătură, și am văzut un negru stând în fața unei uși. M-am apropiat de el. L-am întrebat dacă nu m-ar putea ascunde... M-a dus într-o casă curată. A închis ușa. S-a dus! Am bănuț cã m-a cunoscut, cã auzise și de prețul pus pe capul meu, și cã acum se dusese să mă vândă! Eram neliniștit ca o oală pe foc. Și-n timp ce cugetam la starea mea, negrul s-a întors cu un hamal. Îmi aducea bucate...

— Îmi dau viața pentru tine... mi-a spus el și mi-a gătit o fiertură.

Am mâncat cum nu mai mâncasem niciodată! Apoi s-a apropiat:

— Stăpâne! Nu sunt vrednic nici să grăiești cu mine, nici să-ți deznod curelele încălțămintelor!

— Mă cunoști?

— Ești stăpânul nostru! Ești stăpânul nostru cel drept, Ibrahim Mahdi, pe care Mamun a pus preț o sută mii dinari...

Auzind aceasta, mi-am dat seama ce om mare și demn
aveam dinaintea mea!

Mai apoi, de bucurie, negrul a rostit următoarele versuri:

*„Din clipa despărțirii sunt nopți și zile mii...
Cei ce-și măsoară timpul, și ei, cu insomnii,
M-au înțeles prea bine de ce sunt trist, nespus...
De-atâtea nopți și zile iubita mi s-a dus...”*

— Pe Alah! am strigat. Frumoase versuri spui, și de-acum
nu mă mai tem de tine, căci numai oamenii buni știu
versuri...

Negrul a continuat:

*„N-ar fi bătut pământul de vânturi și furtuni,
La cârma lui de-ar fi cei mulți și buni...
Alah, cum poți tu oare răbda, sub ochii tăi,
Să ne sugrume cei puțini și răi?...”*

Eram uimit că găsisem la un om ca el atâta ascuțime de
minte și har poetic! i-am dăruit o pungă plină. I-am zis lui:

— Alah să te ocrotească! Te părăsesc! Poți întrebuința
banii cum vrei! Nu uita ce-ți spun: mă voi arăta și mai
recunoscător față de tine, când nu mă voi mai teme...

— Oamenii săraci ca mine nu au în ochii tăi preț! a
răspuns negrul, și mi-a dat înapoi punga. Cum aș primi
plată pentru cinstea ce mi-a făcut-o soarta, aducându-te la
mine?

Am luat punga. Am pus-o în mânecă. M-am îndreptat spre
ușă.

— Stăpânul meu! a strigat negrul. Aici ești în afară de
primejdie, și nu-mi vine greu să-ți dau din blidul meu sărac!
Rămâi la mine...

Am mai rămas puțin. M-am îmbrăcat femeiește. Am ieșit în

uliță.

Și pe când treceam peste un pod, m-am întâlnit cu un fost slujitor de-al meu. A strigat recunoscându-mă:

— Bucură-te, Mamune, căci prins este vrăjmașul tău...

A pus mâna pe mine. L-am repezit în noroi. Am fugit.

Am ajuns în fața unei uși unde stătea o femeie.

— Cruță sângele meu! am strigat. Primește-mă la tine...

— Nu te teme de nimic, a răspuns ea.

M-a dus într-o încăpere. A rânduit divanele. Mi-a dat mâncare...

S-a arătat omul pe care-l trântisem. Era legat la cap. Sângele îi curgea pe veșminte. A istorisit femeii ce pățise. Ea l-a oblojit. L-a culcat într-un pat.

— Cred că despre tine mi-a grăit bărbatul meu, omul cu capul spart, mi-a spus femeia apoi.

Am mai rămas trei zile la ea. M-a ospătat din belșug. Și venind ziua a patra, mi-a spus astfel:

— Omul cu capul spart poate veni aici, sus! Te poate găsi! Mai bine fugi...

Am rugat-o să mă lase să mai stau la ea până noaptea. Cum s-a înserat, m-am îmbrăcat iar femeiește și m-am dus la o fostă roabă de-a mea. Cum m-a văzut, aceasta mi-a plâns de jale.

Apoi, a spus că se duce să cumpere pentru mine de-ale gurii. S-a întors însă cu Ibrahim Almosuli și cu robii și străjerii ei. Am fost prins!

Am fost dus numaidecât la seraiul califului. S-a poruncit îndată adunarea marelui divan! Am fost adus în fața lui Mamun.

— Alah să nu-ți răspundă niciodată la închinare! Mi-a spus Mamun.

— O, stăpâne al dreptcredincioșilor! am răspuns. Judecătorul meu mă poate osândi, însă cer iertare... Înălță-se deci mărinimia ta peste mărinimia tuturor califilor!

Și sfârșindu-mi cuvântul, am rostit următoarele versuri:

*„Fără de seamă e greșeala mea,
Califul poate însă să ierte dacă vrea...”*

Mamun s-a înduioșat de cuvântul meu. Am văzut că s-ar putea îmblânzi de-a binelea. S-a întors spre adunarea divanului:

— Voi ce mă sfătuiți?

Toți l-au sfătuit să mă osândească la moarte! Mamun l-a rugat pe Ahmed, fiul lui Chalid, să-i dea el un sfat bun:

— O stăpâne al dreptcredincioșilor! a răspuns Ahmed. Dacă-l ucizi, săvârșești o faptă săvârșită de toți califii dinaintea ta! Dacă ierți însă, ai, de asemenea, înaintea ta, multe pilde de îndurare...

Auzind califul cuvântul lui Ahmed, a clătinat din cap în semn că așa este...

A rostit:

— Numai cel ticălos e de neîmpăcat în răzburarea sa, când i-a căzut în mâini vrăjmașul său...

Și simțind picurând pe inima mea roua iertării, am spus califului:

— Alah va fi îndurător o dată și cu tine, o, stăpâne al dreptcredincioșilor!

— Nu te teme, a strigat Mamun. Nu numai viața ți-am dăruit-o, ci îți dau înapoi și toată averea ce ți-o luasem la răzvrătirea ta... O, unchiule, Abu Ishak și Abbas m-au sfătuit să teucid...

— Abbas și Abu Ishak te-au sfătuit ca niște lingăi ce sunt... Totuși, tu ai făcut cum ți s-a părut că e mai bine, și ai prefăcut teama mea în speranță...

— Prin iertare mi-am învins ura, căci n-am vrut ca vrăjmașii să se bucure de nefericirea ta, și am vrut să te cruț de asemenea durere...

I-am povestit apoi purtarea robului negru, a oșteanului, a femeii și a roabei vânzătoare mea. Mamun a poruncit să fie

chemată roaba vânzătoare. Ea tocmai sta acasă și-și aștepta răsplata. Când a întrebat-o Mamun ce-o îndemnase să se poarte astfel cu stăpânul ei, a răspuns:

— Lăcomia...

Mamun a mai întrebat-o dacă are feciori și soț, și după ce ea a răspuns că nu, el a poruncit să i se dea o sută de lovituri cu biciul și să fie pentru totdeauna închisă. Și au fost chemați oșteanul, femeia și robul.

— Ce te-a îndemnat să te porți așa? l-a întrebat Mamun pe oștean.

— Lăcomia...

— Dacă-i așa, fă-te jupuitor... a răspuns Mamun, și l-a trimis tot atunci ucenic la un meșter jupuitor. Pe nevastă-sa însă Mamun a cinstit-o și a luat-o în serai, socotind că o femeie înțeleaptă ca ea poate aduce mult folos...

În sfârșit, a spus negrului:

— Tu te-ai arătat atât de omenos, încât ți se cuvine cea mai înaltă cinste! Îți dăruiesc casa oșteanului, și pe deasupra o mie dinari...

*
* *

Șeherazada a mai istorisit...

...ISTORIA LUI SADDAD ȘI A CETĂȚII IREM, CEA BOGATĂ ÎN PILAȘTRI

Sultanul Saddad stăpânea tot pământul pe vremea aceea, și poporul său, saddiții, au fost înzestrați cu trupuri uriașe și cu grozavă putere de a zidi cetăți!

Și a venit cândva la sultanul Saddad un prooroc cu

numele Hud, cerându-i să creadă în Alah și-n lumea viitoare...

— Ce voi avea din asta? a întrebat Saddad.

— Îți va dărui în lumea viitoare un paradis cu seraiurile de aur, hiacinte, perle și fel de fel de pietre prețioase...

— Și dacă-mi pot face rost de toate în lumea asta? a răspuns Saddad. N-am nevoie de-un paradis pe care nu i-a văzut nimeni...

Și a poruncit numaidecât Saddad la o sută din cei mai puternici emiri să caute o țară îndepărtată, la șes, cu multă apă și aer sănătos, spre a clădi acolo o cetate de aur. Emirii au călătorit însoțiți de câte o mie oameni, și au străbătut tărâmul Yemen, până au ajuns la muntele Aden. Au găsit loc bogat în izvoare, cum dorea Saddad-sultan.

Și cum i s-a dat veste despre aceasta, Saddad a trimis într-acolo arhitecți, și a poruncit să se clădească o cetate, în patru unghiuri, cu întindere de patruzeci de poște, și s-au așezat stâlpi de temelie adânci foarte, pe care cetatea se putea înălța până la ceruri. Pentru zidurile înalte de cinci sute de coți și late de douăzeci s-au folosit pietre de Yemen și cărămizi roșii. Saddad a poruncit apoi să se clădească în cetate trei sute de mii seraiuri, sprijinite pe o mie de pilaștri de câte o sută de coți, încrustate cu smaragde, rubine și aur.

Și a poruncit apoi să se sape canale și să se planteze pe țârmuri curmali și alți pomi roditori. Apoi s-au construit patru porți înalte de câte o sută de coți și largi de douăzeci, împodobite în chipul cel mai frumos.

Și toată construcția a durat cincizeci de ani! Și după ce s-a sfârșit lucrul, Saddad a lăsat să se aducă în seraiuri, din Răsărit și Apus, fel de fel de covoare, perdele și paturi de mătase, de asemenea fel de fel de mâncăruri și băuturi, poame și dulciuri, lumânări de ceară, tămâie, aloe, ambră și camfor; apoi a poruncit să vină în cetate zece mii de fete frumoase și bogat împodobite, însoțite de slugi în alaiuri

numeroase.

Și privind Saddad cetatea, atât de mult i-a plăcut, încât a spus:

— Iată că am acum, prin iscusința mâinilor omenеști, ceea ce Hud mi-a făgăduit să am abia după moarte...

Până azi se mai pot vedea în pustietate urme ale cetății din vechimi.

ISTORIA LUI ISHAK ALMOSULI

Ishak Almosuli ne spune chiar cu gura lui:

— Într-o noapte, în timp ce mă întorceam acasă de la califul Mamun, trecând pe lângă un zid, am văzut un coș cu patru mânere, căptușit cu mătase.

Fără să mă gândesc mult, m-am băgat într-însul. Numaidecât niște mâini l-au tras sus, într-o casă. Am ieșit din el. Am văzut patru fete...

— Fii binevenit! Mi-a spus una, și mergea înaintea mea cu lumânarea, și m-a dus într-o încăpere cu covoare și divane așa de bogate, cum nu mai văzusem decât în seraiul califului...

După o clipă au fost ridicate perdelele, și au intrat slujitoare cu lumânări de ceară și vase cu cărbuni, pline cu tămâie și aloe, și în mijlocul slujitoarelor se afla o fată ca luna în răsărit.

Mi-a urat bun venit. M-a poftit să mă așez. M-a întrebat ce caut...

Și auzind ea cum am ajuns acolo, mi-a spus:

— Nu ți se va întâmpla nimic, și nădăjduiesc că vei fi mulțumit și cu urmarea...

Apoi m-a întrebat cu ce mă îndeletnicesc. I-am spus că sunt neguțător de veșminte, în Bagdad. M-a rugat să-i spun

câteva versuri. Am răspuns:

— Cunosc versuri puține, și nu prea am curaj să le spun! Mai degrabă aș vrea să te aud pe tine...

Atunci, ea a rostit versuri, ale celor mai mari poeți din vechime și din vremea noastră, și eu ascultam, și nu știam ce-mi place mai mult; frumusețea ei, ori versurile așa de frumos rostite...

— Leapădă-ți sfiala și spune versuri și tu... m-a îndemnat ea, și am rostit și eu câteva versuri vechi.

— N-aș fi crezut niciodată ca un neguțător să spună versuri așa de frumos, s-a mirat ea, și a poruncit să fie aduse felurite bucate, și le-a tăiat, și mi le-a pus dinainte. Au fost împrăștiate miresme și au fost aduse cele mai alese poame, cum se găesc numai la sultani, și vin cum se găsește numai în viile cerești...

— Acum povestește-mi ceva frumos... m-a poftit fata.

Și i-am spus felurite istorii vechi, și au bucurat-o atât, încât a strigat:

— Mă miră mult că un neguțător cunoaște istorii demne de un sultan...

— Am avut un vecin, curtean la seraiurile sultanilor, și de la acesta le-am auzit...

Mi-a lăudat ținerea de minte, și a spus și ea istorii vechi, și așa a trecut cea mai mare parte a nopții, la mirosul lemnului de aloe. Eram așa de fericit, încât însuși Mamun m-ar fi pizmuit!

— Ești, de bună seamă, unul dintre cei mai aleși și instruiți bărbați... a spus ea, la un timp. Păcat numai că nu știi să cânti...

— Pe Alah! am răspuns. Înainte eram priceput foarte în aceasta, acum însă nu mai pot cânta... Totuși, inima mea ar vrea cântece, spre a-mi petrece și restul nopții...

— Mi se pare că ai vrea să fie adusă o lăută, a spus fata, zâmbind.

— Ești binevoitoare și îți voi fi foarte recunoscător...

— Îmi ești oaspete și nu-ți pot opri nimic... a adăugat ea.

Și a poruncit să-i fie adusă lăuta, și sunetul strunelor a fost meșteșugit ca și glasul ei.

— Știi tu de cine sunt aceste versuri și melodia? m-a întrebat apoi.

— Nu, nu știu... am răspuns.

— Poezia este a unui poet din bătrâni, însă melodia a alcătuit-o cântărețul califului Ishak Almosuli...

— Într-adevăr, Ishak Almosuli a alcătuit-o?

— Ishak, căci el este maestru mare în arta asta, și mă gândesc cum ar suna melodia cântată chiar de el...

Și am tot grăit așa, până la ivirea zorilor.

— Acum e timpul... a spus o babă ivită în prag, și fata s-a ridicat. Mi-a spus:

— Să păstrezi taină asupra acestei nopți.

— Aș putea și muri pentru tine! am răspuns.

Și am părăsit-o. M-am dus acasă și m-am culcat.

Și cum am închis ochii, a venit un trimis de la Mamun, să mă cheme. M-am dus. Seara, mi-am amintit de întâmplare, și m-am gândit că prost aș fi dacă n-aș mai petrece o noapte ca aceea...

M-am așezat iar în coș, și am fost tras sus, ca în seara trecută.

— Taman la timp, gând la gând... mi-a spus fata.

Ne-am petrecut noaptea în cântări, rostiri de versuri și istorii.

Apoi, când lumina dimineții a început să strălucească, m-am dus acasă și m-am culcat.

Dar iar a venit un trimis al lui Mamun. M-am dus la el și mi-am petrecut acolo toată ziua.

— Rămâi aici și așteaptă-mă până mă întorc, mi-a spus califul, spre seară.

Și cum s-a dus el, m-am gândit cu atâta încântare la

noaptele petrecute, încât neținând seama de porunca lui, m-am îndreptat spre coș, repede.

— Se pare, prietene, că vrei să faci din casa mea ospățarie pentru tine... mi-a spus fata, și eu am încredințat-o că așa putea să-mi dau pentru ea viața.

— Știu că ospeția are trei zile durată bună, și dacă voi mai veni, după cele trei zile, vei avea dreptul să-mi verși sângele...

Am petrecut ca-n celelalte nopți. Și apropiindu-se clipa despărțirii, m-am gândit că Mamun mă va întreba unde am fost, de-aceea am spus fetei:

— Văd că ești prietenă a cântecului! Am un văr, mai frumos și mai instruit ca mine, și nimeni nu poate cânta mai bine ca el cântecele lui Ishak! Îmi vei îngădui să ți-l aduc?

— Ești lingușitor și m-am săturat de tine... a răspuns ea. Dar dacă vărul tău e așa cum spui, vreau să-l cunosc...

Am părăsit-o și m-am dus acasă, însă îndată au dat năvală slujitorii lui Mamun, și m-au prins, și m-au dus la el. L-am aflat stând mânios pe divanul său. A strigat:

— De ce ești neascultător, Ishake?

— Nu, pe Alah, nu sunt neascultător...

— Dacă-i așa, spune adevărul!

— Cu dragă inimă, însă când vom rămâne singuri.

Și Mamun i-a îndepărtat pe toți cei de față, printr-un semn, și eu i-am istorisit aventurile mele și i-am spus și că-i făgăduisem fetei să-l duc la dansa...

— Bine-ai făcut! a răspuns Mamun, căci inima lui s-a și aprins de dorul ei, și abia a mai putut aștepta noaptea, când l-am însoțit la coșul știut. Când am ajuns la zid, am găsit două coșuri, în loc de unul, și am fost trași amândoi sus. Fata ne-a ieșit bucuroasă înainte, și mi s-a închinat, și îndată am început a rosti versuri. Ochii lui Mamun ardeau de dragoste. Apoi ea a poruncit să se aducă vin, și luând lăuta, a prins să cânte.

— Și vărul tău e neguțător? m-a întrebat apoi.

— Da, și el... am răspuns, dar Mamun băuse atât de mult vin, încât, deși l-am rugat să nu mă cheme pe nume, a strigat:

— O, Ishake, Ishake! Cântă-mi un cântec...

Fata ne-a cunoscut numaidecât și a fugit într-o încăpere lăturalnică.

— Vezi cine-i stăpânul casei... mi-a poruncit mai apoi califul.

— Casa asta e a lui Hasan, fiul lui Sahal... mi-a spus o babă, și califul i-a poruncit să fie chemat Hasan, fiul lui Sahal!

— Ai o fată? l-a întrebat Mamun, după câteva clipe.

— Da, am, și o cheamă Hajija... a răspuns Hasan, fiul lui Sahal.

— Și e măritată Hajija?

— Nu...

— Dacă-i așa, mă însor eu, cu dânsa.

— Ți este roabă și-ți așteaptă porunca... a răspuns Hasan, fiul lui Sahal.

— O iau de soață, și dau poruncă să ți se aducă tot acum, în dimineața asta, zestre, treizeci mii dinari...

Apoi, califul mi-a poruncit să nu grăiesc niciodată despre cele întâmplate! Am tăcut deci, chiar până la moartea lui. N-am cunoscut alt bărbat ea Mamun și femeie ca Hajija!... Nimeni n-o ajungea în înțelepciune, frumusețe și darul vorbirii.

HALID, EMIRUL DIN BASORA, SAU PUTEREA INIMII ÎNDRĂGOSTITE... ÎNCĂ O DATĂ DEOSEBIM CĂ IUBIREA CURATA ȘI PRIN FOC TRECE...

În fața lui Halid, emirul din Basora, au venit odată mai

mulți oameni, aducând un fecior tânăr și frumos, și întrebându-l Halid ce au cu el, aducătorii au grăit:

— O, înalte Halide! Acest om e un tâlhar prins astă-noapte în casa noastră...

Și mai privind-l o dată Halid pe fecior, și văzându-i înfățișarea deosebită, s-a apropiat de el și l-a întrebat dacă într-adevăr e tâlhar...

— Așa e cum spun acești oameni! a răspuns feciorul.

— Și ce te-a îndemnat la aceasta? s-a mirat Halid.

— Lăcomia de bani...

— Mai bine maică-ta n-ar fi născut niciodată asemenea fiul a oftat Halid. Chipul tău frumos, priceperea ta aleasă, ar fi trebuit să te oprească de la fapte rele...

— Lasă acestea, o, emire, și dă-mi pedeapsa cum mi se cuvine!

Auzindu-l, Halid a cugetat puțin și l-a lăsat să se apropie...

— Chiar mărturisirea ta mă lasă să bănuiesc că nu ești hoț ca toți hoții, și că ai avut cu totul altceva de gând! Mărturisește adevărul...

— O, emire! a răspuns feciorul. Nu te gândi decât la ceea ce ți-am mărturisit eu însumi! N-am ce-ți spune, decât că m-am dus în casa acestor oameni, și am furat bani, și ei m-au prins, mi-au luat banii și m-au adus la tine...

Halid a poruncit atunci aruncarea lui în temniță, și a trimis pristavii să vestească în toată Basora că cine vrea să vadă cum i se taie mâna unui hoț să se înfățișeze mâine...

Iar când feciorul a fost pus în lanțuri și aruncat în temniță, a oftat și a rostit următoarele versuri:

*„Ascult amenințarea emirului Halid,
Dar mut eu voi rămâne, ca piatra, ca un zid!
Mă las să-mi taie mâna, mai bucuros, oricând,
Decât secretul nopții trecute să mi-l vând!”*

Și auzind străjile aceste versuri, s-au dus la Halid și i-au spus, și îndată, cum s-a înnoptat, Halid a poruncit să fie adus la el feciorul, și a găsit în cuvântul lui atâta înțelepciune și știință, încât i-a devenit drag, și a poruncit să i se pună dinainte mâncăruri felurite.

— Știu, feciorule, că ai urmărit altceva... De aceea, mâine, când judecătorii și poporul se vor aduna, tu să tăgăduiești furtul...

Și feciorul a fost dus iar în temniță.

Și venind ziua a doua, s-a adunat lumea să vadă cum i se taie mâna hoțului! Toată Basora era în picioare, de asemenea și emirul Halid a venit călare, cu cei mai de vază bărbați. Au venit și judecătorii, și în cele din urmă a fost adus și feciorul, coborându-și rușinat privirile spre lanțuri. Nimeni n-a rămas nepăsător la aceasta, și femeile dădeau vaiete puternice. După ce Halid a poruncit ca femeile să fie supuse tăcerii, a spus feciorului:

— Acești oameni mărturisesc că tu ai pătruns în casa lor, să-i prazi! Ai furat poate mai puțin decât spun ei?

— Ba, am furat mai mult... a răspuns feciorul.

— Ai poate dreptul la o parte din ceea ce ai furat?

— Nu, n-am niciun drept...

Maniat de încăpățânarea lui, Halid l-a lovit cu biciul peste obraz și a poruncit să fie chemat un casap, să-i taie mâna. Și cum a apucat casapul satârul și și-a întins mâna spre fecior, o fată a ieșit din rândurile femeilor, și s-a aruncat asupra feciorului. Și-a descoperit chipul frumos ca luna. A izbucnit în popor o larmă, semănând cu răscoala...

— O, emire! a răcnit fata. Nu te grăbi cu aducerea la îndeplinire a poruncii tale, până nu vei citi epistola aceasta!

Și i-a dat emirului epistola cu următorul cuprins:

„O, Halide! Acest om osândit la tăierea mâinii e bolnav de dragoste, și pentru boala sa nu se află leac! Vreau să

mărturisesc eu, ceea ce tăgăduiește el spre a cruța bunul nume al iubitei sale. Cruță-l pe nefericitul fecior, căci nu e tâlhar...”

Citind Halid epistola, a oftat și a chemat fata mai deoparte. Și i-a povestit ea că acel fecior o iubește, și îl iubește și ea; și vrând feciorul să vină la dânsa noaptea, a aruncat întâi o piatră în casă să o înștiințeze că vine...

— Însă se vede că soarta a vrut ca tatăl meu și surorile mele să audă căderea pietrei și să alerge tocmai când intrase el! Când i-a auzit că vin, feciorul s-a prefăcut că fură: a pus repede mâna pe felurite lucruri! De altfel, chiar în fața ta el s-a dat mai degrabă hoț, decât să vândă taina iubirii noastre...

Auzind acestea, Halid l-a chemat pe fecior la el și l-a sărutat. Și l-a chemat și pe tatăl fetei:

— Am vrut să-i tăiem acestui fecior mâna, însă acum îi dăruiesc zece mii dinari, pentru că a vrut să-și jertfească mâna, spre a cruța cinstea ta și a fiicei tale... De asemenea, și fiicei tale îi dăruiesc o mie dinari, și vreau să-ți dai consimțământul la unirea lor prin nuntă...

— Voința ta, o, emire, va fi ascultată! a răspuns tatăl fetei.

Și după ce emirul Halid a ținut și o scurtă cuvântare, feciorul i-a mulțumit, și a dus-o pe iubita sa în casa lui. Astfel, sfârșitul zilei a fost scaldat în bucurie... laudă iubirii, fântână veșnică a deșertului...

ISTORIA LUI ABU MAHOMED CEL TRÂNDĂV

Harun al Rașid ședea într-o zi pe tronul său. A intrat deodată un slujitor, aducând o coroană împodobită cu pietre prețioase.

— Stăpâne, preacinstita Sovaida, soția luminății tale, ți se

închină de sănătate și-ți spune că are nevoie de-o piatră mare, pentru țuguiul acestei coroane...

Califul a poruncit cămărașilor să caute asemenea piatră, însă nu s-a putut găsi.

— Cum? Calif sunt eu, că n-am o piatră cum trebuie pentru coroana soaței? Vai vouă!

— Se găsește astfel de piatră numai la unul din Basora, au spus niște cămărași.

— Plecați deci la Basora! a strigat califul.

Numaidecât s-a dus la Basora Mesrur, cu epistolă anume, și citind emirul Basorei epistola, a trimis mulți aleși din suita sa, împreună cu Mesrur, la unul Abu Mahomed.

Mesrur a bătut la ușă. A ieșit un slujitor.

— Spune stăpân ului tău că-l cheamă la el stăpânul dreptcredincioșilor! a strigat Mesrur, și slujitorul a fugit repede, înapoi în casă, și numaidecât s-a arătat Abu Mahomed, bătând temenele pân' la pământ:

— Gata sunt să mă supun! a rostit el, speriat foarte. Dar poftim în casă, măcar până mă pregătesc de drum...

— Trebuie să ne grăbim! a răspuns Mesrur. Stăpânul tuturor dreptcredincioșilor ne așteaptă...

Dar Abu Mahomed a stăruit să poftască, să intre, și intrând Mesrur, Abu Mahomed a poruncit să fie dus la baie, și a intrat Mesrur în baia cu pereți și dușumele de marmură, împodobite cu aur și argint, și cu apa amestecată cu apă de trandafiri... Mai mulți robi l-au slujit cu cea mai mare grijă, apoi i-au adus veșminte de mătase, cusute cu fir de aur. Și după ce Mesrur s-a înapoiat în încăperea împodobită cu perdele de mătase și divane lucrate în fir de aur. Abu Mahomed i-a urat bun venit și l-a rugat să se așeze alături. Și s-au întins mesele, cu bucate atât de bogate, încât Mesrur a strigat, plin de mirare:

— Pe Alah! Asemenea masă n-am văzut nici la stăpânul dreptcredincioșilor!

Și erau puse bucatele în vase chinezești aurite, și Mesrur a mâncat cu poftă, iar seara el și ai săi au primit câte o mie dinari.

Și trecând noaptea, și venind dimineața, i s-au dat veșminte verzi, țesute în fir de aur, și Abu Mahomed i-a arătat iar atâta respect, încât Mesrur s-a lăsat încredințat să-și amâne cu încă o zi plecarea. Și trecând ziua a doua, și venind ziua a treia, slujitorii au pregătit un catâr, și i-au pus șa de aur, împodobită cu felurite pietre prețioase. Văzând toate acestea, Mesrur s-a gândit: „Califul se va domoli când va vedea un bărbat cu un asemenea alai mare, și va întreba de unde a luat bogățiile...”

Apoi toți și-au luat rămas bun de la emirul Basorei, și au călătorit la Bagdad, și s-au înfățișat califului. Abu Mahomed s-a plecat cu sfială și bună-cuviință, grăind în cuvinte alese, pe vârful limbii:

— Ca slujitor supus ce-ți sunt, o, Harune, îngăduitu-mi-am să-ți aduc câteva daruri... Dacă poruncești, voi spune să fie numaidecât înfățișate ție; dacă nu, întristată fi-va inima mea...

Și după un semn al califului, Abu Mahomed a poruncit să fie adusă o ladă, și a scos din ea arbori de aur, cu frunzele de smaragd și cu fructe de rubine și perle albe. Și poruncind să fie adusă lada a doua, a scos la iveală un cort de mătase, lucrat în fir de aur, bogat împodobit cu perle, rubine și smaragde. Stâlpii cortului erau din lemn de aloe indian, iar marginea era împodobită cu diamante și smaragde...

— Iată, o, puternice stăpâne! a grăit Abu Mahomed. Nu crede că-ți aduc aceste nevrednice daruri de teamă, sau spre a te linguși, sau spre a cumpăra îndurarea ta, ci fiindcă m-am gândit că se potrivesc mai bine stăpân ului dreptcredincioșilor decât unui om de rând ca mine! Iar dacă îți face plăcere, o, stăpâne, pot să-ți arăt că sunt tot atât de puternic, pe cât de bogat...

— Vreau să văd... a răspuns califul, și Abu Mahomed, făcând semn cu buzele, către crestele seraiului, că vrea să le sărute, crestele seraiului s-au aplecat îndată spre el, și după ce le-a sărutat, s-au ridicat la loc. Și clipind din ochi, s-au ivit în fața privitorilor niște încăperi cu ușile încuiate. Și spunând Abu Mahomed câteva cuvinte, ușile i-au răspuns la întrebări! Apoi, la alte cuvinte, în încăpere s-au auzit păsări ciripind...

— Cum ai ajuns să poți face toate acestea? S-a minunat califul. Știu că ți se spunea „Abu Mahomed cel trândav”, și am auzit că tatăl tău a fost băiaș și nu ți-a lăsat nimic...

— Ascultă istoria mea, o, stăpâne al tuturor dreptcredincioșilor! a răspuns Abu Mahomed. Tatăl meu a fost, într-adevăr, băiaș, și eu am fost în tinerețea mea cel mai trândav om de pe pământ. Trândăvia mea era atât de mare, încât, dacă eram culcat într-un loc unde dogorea soarele, nu mi dădeam măcar osteneala să mă urnesc mai la umbră! Astfel am trăit cincisprezece ani, până ce tatăl meu a murit. El nu mi-a lăsat nimic, și mama a trebuit să mă slujească și să-mi aducă de mâncat și de băut, căci rămâneam culcat mereu în același loc... Dar la o vreme m-am rușinat de nevrednicia mea! M-am dat pe muncă...

Într-o zi, mama a venit la mine, cu cinci drahme de argint. Mi-a spus:

— O, fiul meu! Am auzit că șeicul Abu Muzfir călătorește în China! Să-i ducem niște bani și să-l rugăm să ne cumpere ceva din China, și poate, vom avea noroc de câștig...

M-am dus cu ea până la malul fluviului, și l-am găsit pe șeicul Abu Muzfir...

— Stăpâne, i-am spus eu, ia acești bani și cumpără-ne ceva din China, că poate îmi va fi dat să câștig ceva și eu...

Abu Muzfir-șeic a luat banii, și dus a fost, tocmai în China! Și-a sfârșit treburile în trei zile, și se pregătea de întoarcere, când a spus deodată soților săi să mai îngăduie, căci a uitat

de rugăminte a leneşului Abu Mahomed; să binevoiască soţii să se întoarcă la bazare... Soţii însă l-au rugat, pe Alah, să nu se întoarcă, ci să se gândească la marea călătorie periculoasă, dar el spunea că trebuie să se întoarcă, dar degeaba a stăruit...

Corabia şi-a ridicat ancora. Au călătorit până au ajuns la o insulă plină de lume. Au oprit. Au coborât cu mărfurile pe uscat, şi le-au schimbat cu alte mărfuri.

Când însă au vrut să se întoarcă pe corabie, Abu Muzfir-şaic a zărit un om cu nişte maimuţe; şi a mai văzut Abu Muzfir-şaică că de câte ori păzitorul îşi întorcea capul de la ele, toate se năpusteau asupra uneia cu părul smuls...

— Am cinci drahme la mine! a spus Abu Muzfir, către omul cu maimuţele. Sunt banii unui orfan. Vinde-mi maimuţa asta nenorocită...

— Ţi-o vând, a răspuns omul, şi Alah să te binecuvânteze!

Abu Muzfir i-a dat banii, a dus maimuţa pe corabie şi au pornit spre altă insulă, unde iar au ancorat. Au venit scufundătorii, culegătorii de perle din fundul mării. Când i-a văzut maimuţa cum se scufundă, a rupt lanţul şi s-a zvârlit în mare şi ea.

— Iată, s-a înecat maimuţa sârmanului băiat orfan! a strigat Abu Muzfir.

Însă când scufundătorii s-au arătat din adânc, a ieşit din apă şi maimuţa, cu mâinile pline de pietre preţioase, şi le-a aruncat la picioarele lui Abu Muzfir.

— Maimuţa asta ascunde taină mare! a strigat acesta, şi au călătorit mai departe, spre insula Zing, populată de mâncători de oameni...

Şi zărind mâncătorii de oameni corabia, s-au apropiat cu luntrile, s-au năpustit asupra călătorilor, şi i-au pus în lanţuri, şi i-au dus la sultanul lor. Şi a poruncit sultanul lor ca o parte din călători să fie măcelăriţi şi carnea lor mâncată, iar ceilalţi, în faţa acestei nenorociri, au plâns spre

văzduhuri. Însă, în timpul nopții, a venit maimuța și l-a dezlegat pe Abu Muzfir, și văzând ceilalți neguțatori una ca asta, au spus:

— Ajută-ne, Abu Muzfire! Poate vom putea fi eliberați prin tine...

— Datores eliberarea mea maimuței! Hotărâsc deci să dau stăpân ului ei, dacă scap și ajung acasă, o mie dinari. Vreți să-i dați și voi câte o mie, dacă scăpați?

Într-un glas neguțatorii au strigat:

— Dăm! Dăm!

Maimuța i-a dezlegat, unul câte unul, și s-au dus pe corabia aflată neatinsă, și au ajuns la Bagdad.

Cum Abu Muzfir și-a revăzut prietenii, a întrebat de Abu Mahomed... Și nici n-am deschis bine ochii, când a venit mama și mi-a spus că Abu Muzfir sosise... M-am dus la Abu Muzfir.

— Binevenit fie-mi acest om! a strigat șeic Abu Muzfir. Binevenit fie-mi el, ai cărui bani m-au salvat pe mine și pe soții mei! Ia maimuța asta cumpărată pentru tine, și așteaptă-mă acasă, că vin și eu...

— Pe Alah! Am spus către mama, în bătaie de joc. Iată ce cumpărătură prețioasă! Uită-te numai cu ochii tăi ce grozavă marfă...

Abia m-am așezat la loc, în pat, și Abu Muzfir a venit cu robii săi, și m-a rugat să mă duc acasă la el. M-am dus:

— Cele cinci drahme ale tale ți-au adus câștig mare... mi-a spus Abu Muzfir, și mi-a dat cheile de la două lăzi, poruncind robilor săi să mi le ducă acasă.

Mama s-a bucurat foarte, când m-am întors cu lăzile cu bani. Când mâncam sau beam, maimuța sta alături de mine pe divan, însă până la amiază lipsea, și venea acasă cu o pungă cu o mie dinari.

Într-o zi, pe când maimuța sta lângă mine, am văzut că parcă vrea să-mi spună ceva... M-am gândit: oare ce vrea? Și

mi-a spus într-o limbă clară:

— O, Abu Mahomed!...

Când am auzit, am vrut să fug, dar ea a strigat:

— Nu te teme, Abu Mahomed, căci nu sunt maimuță, ci un spirit îndărătnic! Am venit la tine numai pentru că erai atât de sărac! Acum, nici nu știi ce bogat ești! Nu mai vreau decât să te însor cu o fată frumoasă ca luna...

— Dar ce trebuie să fac pentru aceasta?

— Măine dimineată îmbracă veșminte prețioase, pune șa de aur catărului tău și du-te în piața neguțătorilor de cereale, și întreabă de prăvălia șerifului! Cum ajungi, așază-te alături de șerif, și cere-i mâna fetei! Dacă îți va răspunde că n-ai nici bani, nici cinste în lume, dă-i o mie dinari! Și dacă cere mai mult, dă-i oricât ar cere, până va pofti la banii tăi...

Am făgăduit maimuței ascultare, și dimineța m-am dus, însoțit de zece hadâmbi, în prăvălia șerifului.

Și întrebându-mă șeriful ce vreau, i-am spus că vreau să mă însor cu fata lui...

— Ești om de rând și n-ai bani... a răspuns el.

Eu i-am dat o pungă cu o mie dinari, zicând:

— Iată cine sunt! Cu bani se poate cumpăra și jilțul sultanului. Știi doar cum spune poetul...

*„Când cel bogat la judecată minte,
Minciunile-i sunt socotite sfînte!
Drept mincinos e dat, și-i smulgem părul,
Când cel sărman rostește adevărul!
Celor pociți, lingăi cu două fețe,
Le-aduce banul cinste, frumusețe.
Cu el la bătălie goarna cheamă.
Iar celor mulți li-i limbă de aramă...”*

Astfel auzindu-mă, șeriful mi s-a închinat strașnic, cu slugărnice, lingușindu-mă:

— Dacă e să fie, fie! Însă cer două mii pe deasupra...

— Cu plăcere, am răspuns, și am trimis hadâmbii să aducă bani.

Șeriful a închis prăvălia numaidecât, a poftit mai mulți prieteni să-l însoțească, a scris acasă hrisovul de nuntă și mi-a spus că peste zece zile mă pot pregăti... M-am întors acasă, mulțumit, și i-am spus maimuței, și ea mi-a arătat mulțumirea sa!

— Am să te rog ceva, înainte de venirea nevestei tale, mi-a spus într-o zi maimuța.

Și făgăduindu-i că o voi asculta, mi-a spus că în partea de sus a seraiului unde-mi voi sărbători nunta se află o încăpere, cu un belciug de alamă la ușa; să iau cheile de sub belciug și să deschid ușa; și voi găsi în încăpere o ladă de fier, la colțuri cu patru steaguri, având zugrăvite pe ele felurite talismane; voi găsi în ladă un lighean cu aur, un cocoș alb, cu creastă despicață, și unsprezece șerpi... Să iau repede cuțitul aflat lângă ladă și să tai în bucăți mici cocoșul și steagurile; să golesc lada și să mă întorc la mireasă...

— Asta vreau... a încheiat maimuța.

I-am făgăduit ascultare.

M-am dus la nuntă și m-am simțit nespus de fericit când am rămas singur cu mireasa, căci era de o frumusețe ca a lunii pline!

La miezul nopții, pe când ea dormea, am luat cheile și am deschis încăperea. Am pus mâna pe cuțit.

Am tăiat cocoșul, am rupt steagurile și am răsturnat lada.

S-a trezit soața mea! Când a văzut cocoșul tăiat și lada răsturnată, a strigat:

— De-acum, spiritul cel răzvrătit mă are în puterea lui!

Și cum a rostit aceste cuvinte, a și fost răpită!

Am scos un strigăt atât de puternic, încât a venit repede șeriful.

— A, Abu Mahomed! Așa ne răsplătești? De șase ani un

spirit nelegiuit vrea să-mi răpească fata, și eu am tot apărato, prin talismanele mele! Nu mai ai ce căuta aici! Vezi-ți de drumul tău!

M-am dus acasă și am căutat maimuța, însă n-am mai găsit nici urmă!

Mi-am sfâșiat veșmintele, m-am lovit peste obraji și am simțit că pământul era prea strâmt! Am fugit în pustiu, fără să știu unde mă duc. Spre seară am văzut doi șerpi, unul cafeniu și unul alb, luptându-se. Am ridicat o piatră și am omorât șarpele cafeniu, cel mai rău. Șarpele alb a dispărut. S-a întors însă eu alți zece șerpi, și au sfâșiat șarpele mort, până n-a mai rămas decât capul. S-au îndepărtat. Apoi am auzit un glas în pustiu. Mă sfătuia să am încredere în bine...

— Cine grăiește? am strigat eu. Arată-te la față...

— Nu te teme, căci noi suntem spirite dreptcredincioase. Cere-ne ce binevoiești...

— Mi s-a întâmplat cea mai mare dintre nenorociri! Am oftat eu.

— Nu ești cumva Abu Mahomed?

— Într-adevăr, eu sunt...

— Iar eu sunt fratele șarpelui alb, al cărui dușman l-ai răpus tu. Patru frați suntem, și îți suntem recunoscători! O să te ajutăm să-ți capeți înapoi soața răpită de nelegiuitul spirit prefăcut în maimuță...

Și la chemarea lui, o întreagă oaste de spirite s-a strâns. Le-a întrebat unde se află maimuța...

— Locuiește într-o cetate de aramă, unde nu strălucește niciodată soarele...

— Abu Mahomed, pregătește-te de drum! Mi-a spus spiritul. Unul dintre robii noștri te va duce într-acolo, și te va învăța ce ai de făcut...

Și m-a luat în cârcă un spirit, și a zburat cu mine atât de sus, încât am văzut stelele ca munții.

Și mi-a arătat spiritul toate minunile din văzduh.

Și deodată s-a ivit pe ceruri un bărbat în veșmânt negru, cu bucle negre, cu chip strălucitor și cu paloș scânteietor în mână. A strigat:

— Abu Mahomed, prea mare ți-i cutezanța!

Și bărbatul acela a lovit spiritul cu paloșul său, și spiritul a pierit, și s-a prefăcut într-o grămadă de cenușă, însă eu am căzut într-o mare vijelioasă. Spre norocul meu, a trecut pe lângă mine o corabie cu cinci oameni, și m-au pescuit din furtună. N-am înțeles limba acestor oameni. Am călătorit toată ziua, iar spre seară au aruncat plasa și au prins un pește, și mi-au dat și mie din el o bucată prăjită.

Și trecând întâia zi, și venind a doua, am ajuns într-un port, și am fost dus în fața sultanului, și sultanul mi-a dat daruri și m-a ales vizir. Am întrebat unde mă aflu? Cum se cheamă cetatea? Mi s-a răspuns:

— Cetatea Hunad se cheamă, și e în pământul Chinei...

Și a poruncit sultanul să mi se arate cetatea, și i-am văzut pe locuitorii vârstnici prefăcuți în stane de piatră, și am admirat nenumărații pomi roditori cu poame minunate...

Am petrecut o lună în cetatea Hunad, și fiind într-o zi pe malul unui fluviu, a venit un călăreț și m-a întrebat:

— Tu ești Abu Mahomed?

După ce am răspuns că eu eram, a adăugat:

— Nu te teme! Tu ai fost binefăcătorul nostru. Află că eu sunt fratele șarpelui salvat de tine. Soața ta se află aproape...

Și scoțându-și veșmintele, mi le-a dat mie și mi-a spus să mă sui pe-un cal. M-a dus în pustiu.

— Dă-te jos! Mi-a spus. Mergi printre acești doi munți, până vei vedea cetatea de aramă, însă să nu intri până nu mă întorc eu, să-ți spun ce ai de făcut...

M-am dus până în fața cetății, și m-am minunat de zidurile ei de fier și aramă, însă n-am găsit nicio poartă. Am auzit răcnete puternice, și am văzut o mulțime de oameni cu ochii în piept...

M-au întrebat cum am ajuns acolo, și după ce le-am spus adevărul, s-au mărturisit.

— Află că noi suntem prietenii șarpelui! Mireasa ta se află în cetatea asta! Coboară în fluviul ce-l vezi în fața ta, și intră cu el până în cetate...

M-am aruncat în fluviu. Am ajuns, printr-un șanț, în cetate. Când am ieșit la față, am văzut-o pe soața mea șezând pe tron de aur, sub baldachin de mătase. Mi s-a închinat. M-a întrebat cum am ajuns acolo. I-am povestit totul.

— Află, mi-a răspuns ea. Spiritul nelegiuit mi-a mărturisit cum poate fi răpus. Mi-a arătat un stâlp, în care s-ar afla ascuns un vultur. Cine poate răpi vulturul poate stăpâni toate spiritele și nimici până-n temelii cetatea. Du-te deci și ia vulturul, și spiritele îți vor îndeplini toate poruncile...

Am făcut cum mi-a poruncit ea. Și când spiritele m-au întrebat ce doresc, am poruncit să-l pună pe spiritul răzvrătit în lanțuri. Mi-am luat soața. Am înotat iar prin șanț. Am ajuns la mare, unde mă aștepta o corabie. Am călătorit cu vânt prielnic, înapoi la Basora; și șeriful s-a bucurat foarte...

Și cum am ajuns acasă, am tămâiat vulturul cu mosc, și îndată s-au arătat o mulțime de spirite, și m-au întrebat ce vreau... Le-am poruncit să-mi aducă toate comorile din cetatea de aramă!

Și mi-au adus aur, argint și pietre prețioase.

Le-am poruncit apoi să-mi aducă maimuța. Mi-au adus-o, într-o stare de plâns. Am strigat asupra-i:

— Fiindcă mi-ai fost necredincioasă, nelegiuito, să fii închisă pentru vecii-vecilor într-un vas de aramă, pecetluit cu plumb...

— Acum trăiesc nespuse de mulțumit! a încheiat Abu Mahomed.

Califul a rămas uimit de istoria lui.

ISTORIA LUI DJAFAR

Djafar barmekidul, cum ședea într-o zi la vin cu prietenii săi, toți în veșminte roșii și verzi, a poruncit cămărașului său să nu mai lase să intre nimeni, afară de prietenul Abdul Melik. După ce cupele pline au făcut iar înconjurul mesei, și a fost adusă lăuta, a venit la ușa lui Djafar unul numit tot Abdul Melik, om așezat și plin de evlavie.

Și crezând cămărașul că venise Abdul Melik cel așteptat, l-a poftit îndată în încăperea cu mesele întinse.

Cum l-a văzut, Djafar s-a rușinat foarte, și s-a gândit că se încurcase cămărașul, și că-l poftise pe Abdul Melik din greșeală. Văzând că nimerise la băutura, Abdul Melik s-a bucurat, și s-a bucurat și când a văzut stinghereala lui Djafar.

— O, a spus Abdul. Nu trebuie să vă temeți! Dați-mi un veșmânt colorat și mie...

Un slujitor i-a adus veșmântul, și el l-a îmbrăcat. Și s-a așezat la masă, și spunea fel de fel de glume, încât toți râdeau cu lacrimi, până ce lui Djafar i-a părut chiar bine de greșeala cămărașului.

Și într-un târziu Djafar l-a întrebat ce l-a adus la dânsul.

— Vreau să te rog să înfățișezi califului trei lucruri! a răspuns Abdul Melik. Întâi, să mi se plătească o datorie de un milion drahme! Al doilea, vreau ca fiul meu să fie numit emir, și al treilea, vreau să-l însor pe fiul meu cu fata califului...

— Alah îți îndeplinește toate cele trei dorințe, a răspuns Djafar. Banii îți vor fi aduși acasă, feciorul îți va fi numit emir al Egiptului, și fata califului îi va fi soață. Te poți duce liniștit acasă...

Când Abdul Melik a ajuns acasă, a găsit banii pe masă, iar cum s-a făcut ziuă, Djafar s-a dus la calif, și i-a spus istoria,

și nu s-a dat dus până nu i s-a dat firmanul de numire pentru fiul lui Abdul Melik, și până n-au fost chemați martori, spre întocmirea hrisovului de nuntă...

ISTORIA UNEI EPISTOLE

Djafar era în mare dușmănie cu emirul Egiptului. Se ocoleau. Se săpau unul pe altul!

Odată, un om din Bagdad a ticluit o epistolă în numele lui Djafar, chiar către acel emir. Îi scria:

„Purtătorul acestei epistole e unul dintre cei mai buni prieteni ai mei. El călătorește în Egipt. Vreau să-l primești bine...”

Ticluitorul nu știa despre dușmănie. Emirul s-a bucurat. Însă epistola i s-a părut ciudată. A arătat totuși multă cinste aducătorului, dar a trimis epistola, la Bagdad, omului său de taină, să cerceteze dacă a fost scrisă sau nu de mâna vizirului Djafar.

Cum a primit epistola, omul de taină a dus-o drept la Djafar.

Și primind-o acesta, a aruncat-o în fața prietenilor și căpeteniilor, întrebându-i dacă e scrisul său!

— Nu! Nu-i scrisul tău... au răspuns prietenii și căpeteniile.

— Ticluitorul acestei epistole se află în Egipt, la emir, și emirul așteaptă răspuns despre adevărata stare... Ce mă sfătuiți deci să fac?

— Ticluitorul să fie ucis! a spus unul.

— Să i se taie mâna dreaptă, cu care el a scris numele tău! a răspuns altul.

— Să primească o bătaie bună și să-și vadă de drum... a spus al treilea.

— Drept pedeapsă să fie exilat din Egipt, a spus cel mai blând. Va fi pentru el o pedeapsă destul de aspră, căci va fi făcut degeaba o călătorie atât de lungă...

— Pe Alah! a spus Djafar la urmă. Nimeni dintre noi n-are judecata bună! Știți doar ce dușmănie se află între mine și emirul Egiptului! Știți că și eu și el suntem prea mândri spre a întinde mâna împăcării. Acum însă iată că s-a ivit prilejul împăcării... Deci cum l-aș pedepsi pe ticluitor atât de aspru?

Și acestea zicându-le, Djafar a scris la un colț al scrisorii:

„Lăudat fie Alah! Cum te-ai putut îndoi de scrisul meu, emire? Este scrisul meu, și aducătorul este unul dintre cei mai credincioși prieteni ai mei! Nu-l ține prea mult în țara Egiptului, căci mi-i dor tare de el și am nevoie mare de el...”

Și se spune că primind emirul epistola, era nespus de bucuros, și a dat ticluitorului cele mai mari onoruri, și i-a făcut daruri prețioase.

După ce s-a întors îmbogățit la Bagdad, ticluitorul s-a dus la Djafar, a plâns și a sărutat pământul în fața lui.

INELUL LUI HARUN

Cel mai minunat lucru întâmplat califului Harun al Rașid a fost acesta: când fratele său, Mahdi, a ajuns calif, și i-a cerut un inel cu sigiliu prețios, moștenit de la tatăl său, el n-a vrut să i-l dea, căci îl socotea drept cinste a califatului.

Dar pentru că Mahdi a stăruiat foarte, Harun a aruncat inelul în apa Tigrului.

Apoi, după ce Mahdi a murit, și Harun a ajuns calif, s-a dus în locul acela, a luat un inel de plumb, l-a aruncat în apă, și a poruncit scufundătorilor să i-l caute!

Iar când scufundătorii s-au repezit în adânc, au scos primul inel...

ISTORIA LUI ALI ȘIR. ASCULTĂM O ÎNTÂMPLARE CU NIȘTE GHIUJI ȘI CUNOAȘTEM O ROABĂ ȘTIUTOARE DE VERSURI...

A trăit în Corasan, cu multe veacuri înainte, un bărbat bogat și de mare vază, cu numele Mahomed Eddin. Avea ani șaizeci, când Alah i-a mai dăruit un fiu, și i-a pus numele Ali Șir.

Când Ali Șir a ajuns vârsta bărbăției, Mahomed Eddin a căzut la pat. Și l-a chemat pe Ali Șir la sine. I-a spus astfel:

— O, fiul meu! Moartea îmi este apropiată și aș vrea să-mi știi dorința din urmă...

— Ce poruncești, tată?

— Înainte de toate, Ali Șire, ocolește oamenii destrăbălați!

— Te ascult, tată! Și ce-mi mai poruncești?

— Fii milostiv cât poți, și nu pierde niciun prilej al binefacerilor... Acestea-mi sunt dorințele din urmă...

— Bine, tată...

— Fiul meu! Păstrează-ți averea! Nu o risipi! Urmează sfatul oamenilor mai bătrâni, nu te pripi în nimic, ai milă de cei ce sunt mai prejos ca tine! Dacă ești puternic, nu întrebuința puterea față de nimeni! Dacă ochiul tău doarme, veghează ochiul celui nedreptățit... De asemenea, păzește-te de băutură! Vinul este izvorul multor nenorociri, el întunecă mintea și îndeamnă la ticăloșii... Alah vegheze asupra-ți în locul meu!

Acestea rostindu-le, Mahomed Eddin și-a dat ochii peste cap, trupul lui trecând lucrului pulberii...

Ali a plâns în hohote, dar s-a îmbărbătat și apoi a făcut pregătirile pentru cele veșnice, și cei mai aleși oameni au urmat alaiul pe drumul ultim.

Mama lui Ali Șir l-a jelit până a murit și ea, și Ali Șir a înmormântat-o cu aceeași cinste.

Apoi, un an Ali Şir s-a dedat numai neguţătoriei lui, şi nu a legat prietenie cu nimeni. Însă după un an au venit la el oameni răi, şi l-au îndemnat la o viaţă uşuratică. Ali Şir a devenit risipitor. Gândea: „Tata a strâns averea pentru mine; dar eu cui s-o las?”

Şi Ali Şir şi-a risipit averea, zi şi noapte, dar curând s-a întâmplat ca-n vorba înţeleaptă: „A cheltuit fără a socoti, şi s-a trezit sărac fără să ştie când”...

Ali Şir a trebuit să-şi vândă prăvălia şi casele, şi până la sfârşit chiar şi veşmintele.

Într-o zi, când nu mai avea nici ce pune în gură, s-a dezmeticit deodată, şi s-a căit. S-a dus la prieteni, să le ceară ajutor, însă prietenii s-au ascuns, astfel că aproape era să moară de foame. S-a dus la bazar, şi a văzut o mulţime de oameni strânşi, şi s-a jurat că nu părăseşte bazarul până nu vede de ce s-au strâns oamenii ghem.

A zărit deodată o roabă cu statură frumoasă şi cu obrajii îmbujoraţi, ca-n vorba poetului:

„Nici prea înaltă, nici prea mică, nici prea voinică, nici prea slabă; fruntea era ca luna, trupul ca lujerul crinului, respiraţia ca floarea moscului şi trupul său parcă ar fi fost turnat din mărgăritare”...

Ali Şir s-a aşezat printre ceilalţi neguţători, astfel încât ei au crezut că şi el e cumpărător, căci ştiau cât de mult a moştenit de la tatăl său.

— O, voi neguţători şi oameni bogaţi, mari şi mici... striga mijlocitorul, ce daţi pentru roaba asta, stăpâna lumii, perla strălucitoare, smaragdul nepreţuit?

Un neguţător s-a arătat gata să dea cinci sute dinari, altul cinci sute zece, iar un moşneag urât, cu ochi albaştri, şase sute.

Şi s-a ajuns la şase sute zece, şi moşneagul a dat

numaidecât o mie.

Toți neguțătorii au tăcut, și mijlocitorul l-a întrebat pe stăpânul ei dacă vrea s-o dea pe o mie dinari.

— Am jurat s-o vând numai celui pe care-l va place ea! a răspuns stăpânul. Întreab-o dacă vrea s-o cumpere acest cuvios moșneag știrb...

Mijlocitorul a arătat spre moșneag, și ea l-a privit cu silă:

— Nu, nu vreau! Nu știți oare ce a spus despre ghiuji ca el un poet vechi?

*„Îmi amintesc și astăzi cândva cum am cerut
Iubitei să mă lase o dată s-o sărut.
Și mi-a răspuns iubita, cu un surâs mărunt:
O, cum nu vezi că barba ți-i toată păr cărunt?
Bogat ești cât sultanii, dar nu am ce să-ți fac:
O, cum mi-aș umple gura, de vie cu bumbac?”*

Mijlocitorul, auzind versurile, a spus:

— Pe Alah, frumoaso, ai dreptate! Ți s-ar cuveni o mie dinari pentru versuri...

Atunci a ieșit la față alt ghiuj și a strigat:

— Dau eu mai mult...

Și privindu-l fata, l-a văzut că are barba vopsită, și a rostit următorul vers:

*„Hei, ghiujule, ce gânduri negre torci?
De-acasă pleci cu-o barbă, cu alta te întorci,
De-aceea, chiar în văzul tuturor,
Moșneagule, te cară, și fă-te scamator”...*

— Ai dreptate! a spus mijlocitorul, și a venit un ghiuj chior:

— Întreab-o dacă mă vrea de stăpân pe mine...

— Despre un bărbat ca acesta, a răspuns roaba, un poet

spune:

*„Niciun minut să nu trăiești cu el:
De totdeauna, chioru-i și mișel,
Căci de n-ar fi mișel, ascuns și rău,
Nu-l părăsea pe veci chiar ochiul său”...*

Mijlocitorul i-a arătat alt ghiuj, și a întrebat-o dacă-l vrea, însă acela era atât de închircit, încât îi atârna barba până la genunchi:

— Știți ce spune poetul despre unul ca acesta? Ascultați numai:

*„Am un prieten închircit, bărbos,
Zidit de Alah, fără de folos,
Căci nu-ncălzește ochiul, nici mâna nimănui:
Ca noaptea cea de iarnă e lungă barba lui”...*

— E frumos vers și-acesta! a spus mijlocitorul, pierzându-și răbdarea. Acum însă, sultănița mea, fă bine și uită-te în jurul tău și alege pe cine-ți place...

Roaba s-a uitat asupra tuturor celor strânși cerc în juru-i, și când l-a văzut pe Ali Șir, a simțit în inimă o durere puternică, pentru că Ali Șir semăna cu gazela și era mai delicat ca zefirul... Roaba a spus mijlocitorului, arătând spre Ali:

— Nu vreau să fiu vândută decât acestui fecior frumos la chip și ales la statură! Chiar și poetul a spus lucruri frumoase despre asemenea bărbat... Lui vreau să-i fiu vândută, căci, a urmat ea, cuvintele lui curg ca fluviul paradisului, privirea lui vindecă bolnavii și i se potrivesc următoarele versuri:

„Vin dulce este sărutarea lui!

*Răsufletul, mireasmă de ierbi și de pășuni!
Cum camforul sunt dinții de albi, și ochii buni!
Feciori frumoși ca dânsul în lume nu-s destui...
Din paradis, gelos ca un tiran,
L-a izgonit păstorul văzduhului, Ridhvan!
Ce-aveți cu el? I-s ochii de măreție grei...
E vinovată luna de măreția ei?
De ani și ani, întruna l-am visat
Pe-acest fecior cu părul inelat..."*

Auzind aceste versuri, mijlocitorul s-a dus la stăpânul roabei, și grăindu-i, i-a zis:

— Roaba ta, stăpâne, m-a înnebunit de-a binelea cu frumusețea ei, eu darul vorbirii și cuvintele ei poetice! S-ar cuveni să se dea pe ea mai mult de o mie dinari...

— Îți pot spune despre ea și mai multe! a răspuns stăpânul ei. Cunoaște cele șapte scrieri, citește cartea coranului în șapte feluri, iar mâinile ei sunt aur și argint, căci știe broda perdelor de mătase, în preț de zece dinari una, și brodează în fiecare săptămână alta... O, ce fericire e să ai în casă o roabă ca dânsa, dar vinde-o numai celui pe care-l vrea ea...

Mijlocitorul s-a dus la Ali Șir. I-a sărutat mâinile:

— Stăpâne, cumpără roaba, căci ea te-a ales pe tine...

Ali Șir a lăsat capul în jos, a râs de el însuși și s-a gândit:” Pe Alah, nici n-am mâncat azi, și el mă îndeamnă să cumpăr roabe... Mi-i rușine de neguțători să spun că n-am bani deloc...”

Roaba s-a uitat la el lung, apoi a spus mijlocitorului:

— Lui arată-mă, căci nu vreau să fiu a altuia.

— Ce hotărăști, stăpâne? l-a întrebat mijlocitorul pe Ali Șir, dar el tăcea înainte.

— O stăpâne, iubitul inimii mele! i-a spus roaba. De ce nu mă cumperi? Te voi face, de bună seamă, fericit...

— Mă poate cineva sili să te cumpăr, când ești atât de scumpă?

— Dacă sunt prea scumpă, stăpâne, cumpără-mă numai cu nouă sute dinari...

— Nici atât nu pot da... a răspuns Ali Şir.

Ea a lăsat mereu din preţ:

— Nicio sută, stăpâne? N-ai nicio sută?

— Nicio sută...

— Îți mai lipsește până la sută mult?

— N-am nici para chioară!

— Dacă-i așa, stăpâne, ia-mă de mână și du-mă într-o uliță dosnică...

Ali Şir a luat-o de mână. A dus-o într-o uliță. Ea a scos o pungă cu o mie dinari:

— Iată, stăpâne! Plătește stăpânului meu nouă sute, și păstrează o sută pentru noi...

Ali Şir a făcut cum l-a învățat ea. A cumpărat-o. A dus-o la el acasă.

Și văzând ea încăperea goală, fără divan, fără pătură și fără vase, i-a mai dat o mie dinari, rugându-l să se ducă la bazar, să cumpere de toate. Și după ce Ali s-a întors, ea i-a mai dat niște bani, zicându-i:

— O, Ali Şire! Du-te, rogu-te, și cumpără de trei dinari mâncare și băutură, și mai cumpără mătase în șapte culori pentru perdele, și mai cumpără ață de aur și argint...

Și după ce au adus divane și covoare, au aprins lămpile și s-au așezat la masă, și până spre miezul nopții au tot grăit.

Și trecând ziua întâia, și venind ziua a doua, ea a luat mătasa pentru perdea, și i-a brodat marginile cu fir de aur, înflorind-o cu flori și păsări, iar drept la mijloc a brodat tot soiul de animale sălbatice.

Și a lucrat ea opt zile, și când perdeaua era gata, a dat-o lui Ali Şir:

— O, Ali Şire! Vinde perdeaua asta numai unui neguțător

statornic! Ferește-te să-ți faci de lucru cu neguțătorii pribegi, căci așa, despărțirea noastră este aproape... Știu că ai dușmani, ai căror ochi spre noi se îndreaptă...

Ali Șir a vândut perdeaua unui neguțător, cu cincizeci dinari, și a cumpărat alte mătăsuri, alt fir de aur, și a cumpărat și mâncare...

Și astfel a trecut un an...

Iată însă că la începutul anului al doilea, Ali Șir a dat o perdea, ca de obicei, unui mijlocitor. Și trecând pe lângă ei un hagiu străin, s-a arătat gata să dea pe ea șaizeci dinari, dar mijlocitorul n-a vrut să i-o vândă, însă hagiul a tot ridicat prețul perdelei, până la o sută dinari, mai mituindu-l și pe samsar cu zece...

— Acest hagiu vrea să cumpere perdeaua, i-a spus lui Ali Șir mijlocitorul. De ce te temi de dânsul?

Și sărind cu gura și ceilalți neguțători, Ali Șir a vândut hagiului perdeaua. A luat banii tremurând, și, când a pornit spre casă, a văzut că hagiul îl urmărește...

— De ce mă urmărești? l-a întrebat el.

— Pe aici mi-i drumul... a răspuns hagiul.

Când Ali Șir a ajuns în fața casei, și l-a văzut pe hagiu în spatele său, l-a întrebat iar:

— De ce mă urmărești, nerodule?

— Stăpâne, mi-i sete!

„Pe Alah, s-a gândit Ali Șir. Nu vreau să mă fac de rușine, pentru o gură de apă...”

Și a intrat în casă, să aducă apă...

CLIPA DESPĂRȚIRII SE APROPIE! HAGIUL STRĂIN E MAI STĂRUITOR CA MUSCA! ALI ȘIR, SPRE NENOROCIREA LUI, ÎI DĂ APĂ... JALEA ÎNGROZITOARE A ROABEI. ȘI CE I SE MAI ÎNTÂMPLĂ LUI ALI ȘIR...

Cum a intrat Ali Şir în casă, roaba l-a întrebat cu jale în glas:

- Ai vândut perdeaua, Ali Şire?
- Am vândut-o...
- Unui neguţător statornic, sau unui pribeag? Căci inima mea simte jalea despărţirii...
- Am vândut-o unui neguţător de aici...
- Dar paharul cu apă cui i-l duci?
- Mijlocitorului...
- Nu se află ocrotire şi putere decât la Alah! a strigat ea, şi a rostit următorul vers:

*„Cu mâna lui adus-a despărţirea!
Cum am putut orbită să mă las
De-mbrăţişarea lui, de blându-i glas?
Ca umbrele s-a risipit iubirea,
Şi numai umbră-n cale mi-a rămas”...*

Când Ali Şir s-a dus cu apa afară, l-a găsit pe hagiul în prag, şi a strigat:

- Câine! Cum intri în casa mea fără îngăduinţă?
- O, stăpâne! a răspuns hagiul. Rogu-te, milostiveşte-te şi mă crede, că niciun pas nu voi mai face fără îngăduinţa ta! Mă crezi, binevoitorule şi binefăcătorule?

Ali Şir i-a întins apa, şi hagiul a băut-o, dar nu s-a urnit din loc.

- De ce nu-ţi vezi de drum? l-a întrebat Ali Şir.
- Stăpâne! a răspuns hagiul. Nu fi şi tu ca unii cuvioşi binefăcători, care cu o mână îţi dau şi cu alta îţi iau! Nu spune oare înţeleptul prin gura unui poet:

*„La uşa lor, săracii degeaba ar mai sta...
Cei milostivi şi darnici au fost demult, cândva!
Pomană de le-ai cere, mereu îţi spun că n-au...”*

*Și chiar o picătură de apă când îți dau,
Le pare rău! Ce lume! Toți cei mihoși s-au dus,
De-aceea mi-i durerea și jalea de nespus”...*

— Vezi-ți de drumul tău numaidecât! a strigat Ali Șir. Nu cumva să-mi ceri și mâncare, că n-am.

— N-are dreptate poetul, când grăiește despre lipsa îndurărilor? Dacă n-ai nimic în casă, iată o sută dinari, și adă ceva, și chiar dacă ar fi doar o pâine, împreună s-o frângem și s-o ospătăm...

„E nebun hagiul... își spunea Ali Șir. Pe Alah! Am să iau suta de dinari, și cumpăr ceva de doi bani, să râd de dânsul...”

— Adă ceva, să ne potolim foamea, chiar dacă ar fi pâine uscată și ceapă... a stăruit hagiul. N-a spus oare poetul:

*„O, din pricina foamei, de ce m-aș necăji,
Când pâinea cea uscată mi-o poate potoli?
Cine spunea că află dreptate pe pământ?
Califi și robi sunt una, cândva, doar în mormânt,
Milogi și cei ce umblă pe aurite roți,
Li învelește moartea, cu-același vâl, pe toți”...*

— Ieși afară! a strigat Ali Șir.

Hagiul a ieșit în uliță, și Ali Șir a pus la ușă lacăt, a băgat cheia în buzunar și s-a dus la bazar, a cumpărat brânză prăjită, miere, banane și pâine, și le-a adus hagiului.

— Stăpâne, a spus acesta. Ai adus atât de mult, încât zece oameni s-ar putea îndestula... Poftești poate să ospătezi cu mine?

Ali Șir a răspuns că nu vrea să ospăteze cu el, dar hagiul a spus zâmbind cu îngăduință:

— Se vede, fiul meu, că nu cunoști un cuvânt al înțelepților:

„Cine își lasă singur oaspetele, acela este om rău...”

Ali Şir s-a simțit silit să ospăteze cu hagiul, și mai apoi, când a vrut să se ridice, hagiul a luat o banană, și punând într-o felie o pulbere fină de opium, în stare să adoarmă și un elefant, a muiat-o în miere și i-a dat-o:

— Ali Şire, trebuie să primești de la mine aceasta, pe credința ta...

Cum a înghițit felia de banană, Ali Şir s-a prăbușit.

Hagiul a luat repede cheia casei. A fugit la fratele său, unul Raşid Eddin, un ticălos și un nelegiuit – ghiujul cel ce voise să cumpere roaba cu o mie dinari...

Și astfel, întorcându-se la locuința lui Ali Şir, hagiul a descuiat ușa și s-a năpustit cu oamenii săi asupra roabei, i-a pus căluș în gură și a târât-o de-acolo, cu puterea, iar Ali Şir a rămas întins în gang...

Și aflându-se roaba în seraiul spurcatului ghiuj Raşid, striga și răcnea, iar ghiujul îi răspundea:

— Află că eu sunt moșneagul pe care nu l-ai vrut dar acum ești în mâna mea...

— Alah te va pedepsi, ghiujule ticălos, că m-ai despărțit de stăpânul meu...

— Vei vedea ce-ai să pățești, dacă nu mi te supui.

— Chiar dacă m-ai rupe în bucăți, nu-mi voi părăsi credința în salvarea și mântuirea mea... a strigat roaba, și ghiujul Raşid Eddin și-a chemat slujitorii și le-a poruncit s-o bată până la leșin...

— Cred în mântuirea mea... a fost ultimul ei cuvânt.

După ce mânia ghiuj ului s-a mai potolit, a spus roabelor s-o târască de picioare, în bucătărie, și s-o lase acolo, și nu care cumva să-i dea mâncare sau apă, dacă le va cere...

Și trecând ziua aceea, și venind alta, nelegiuitul a poruncit să fie adusă iar în fața sa, și a poruncit să fie bătută iar și târâtă iar în bucătărie.

— Niciodată nu mă voi supune ție, afurisit ghiuj! a strigat ea, tremurând de durere...

Iar în vremea asta, întristatul Ali Şir sta întins, fără cunoștință, în gangul casei. Și a stat așa, până a trecut noaptea, și a venit ziua a doua.

A deschis ochii și a chemat-o pe Sumurda, căci Sumurda era numele roabei...

Când a văzut că nu-i răspunde nimeni, și când a găsit încăperea goală, și-a adus aminte de hagiul străin.

Și gemând de durere, Ali Şir a rostit următoarele versuri:

*„Bogat eram, și fericit am fost,
Și-s azi și trist, și făr' de adăpost...
Și glasul meu răsună stins și surd:
Întoarce-te, frumoasa mea Sumurd...”*

Apoi, Ali Şir și-a sfâșiat veșmintele, a apucat doi bolovani, și a străbătut cetatea, izbindu-se cu ei în piept și strigând-o pe iubita lui, Sumurda...

Copiii i s-au strâns în jur, și toți cei ce-l cunoșteau plângeau cu dânsul...

Astfel și-a petrecut ziua, și venind noaptea, și trecând și ea, și venind ziua a doua, Ali Şir cutreiera iar ulițele, strigând și plângând în hohote...

— Alah să te mântuiască! i-a spus o femeie, în ziua a doua. De ce ești așa nefericit, o, fiul meu?

Ali Şir a răspuns rostind următoarele versuri:

*„Mă întrebați de ce răcnesc de jale,
De ce mi-i plânsul mai adânc, mai surd,
De ce mi-i viața numai spini pe cale,
V-o știe spune draga mea Sumurd”...*

Și dându-și seama femeia că Ali Șir era îndrăgostit fără noroc, l-a rugat să-și spună toată istoria, că poate se va afla cale spre mântuire...

— O, fiul meu, Ali Șire! i-a răspuns femeia, după ce i-a ascultat istoria. Fă bine și cumpără un coș ca al argintarilor, și eu îl voi umple cu inele, brățări și tot felul de podoabe femeiești! Și voi umbla, și voi cutreiera cetatea, până ce, cu ajutorul lui Alah, voi dobândi știri...

Ali Șir i-a sărutat mâinile și îmbrăcând femeia aceea veșmânt peticit, și-a pus o basma de culoarea mierii, și și-a pus coșul pe cap. Și luându-și bățul de drum, a prins a cutreiera cetatea... Și ajungând la seraiul ghiujului Rașid, a auzit înăuntru plâns sfâșietor și vaiete.

A bătut la ușă. A spus către roaba coborâtă să deschidă, că are de vânzare tot felul de găтели femeiești... Nu cumva vor și femeile din serai să-i facă vânzare?

— Ba da... a răspuns roaba, și a dus-o sus, în bucătărie, și îndată toate roabele s-au strâns în jurul coșului cu găтели...

Și uitându-se ea la toate, le-a cercetat adânc, și a văzut-o și pe Sumurda stând și plângând...

Și întrebând de ce plânge roaba aceea, i s-a istorisit că așa poruncise stăpânul, s-o țină legată până se întoarce el...

Și rugându-le femeia s-o dezlege pe Sumurda și s-o lase așa până la întoarcerea stăpânului, ele au dezlegat-o, și i-au dat mâncare și apă, să se întărească după îndelunga suferință.

— Vin din partea lui Ali Șir! i-a șoptit femeia. Fii gata! Stăpânul tău, Ali Șir, te va aștepta mâine seară sub banca din fața seraiului! Îți va da semn, fluierând ca pasărea... Lasă-te pe o frânghie, în jos...

Apoi, femeia aceea s-a dus la Ali Șir, și i-a spus tot ce pusese la cale, iar el, de prea mare mulțumire, a rostit următorul vers:

*„Cum răsplăti-voi buzele aceste,
Că mi-au adus cea mai frumoasă veste,
Când doar pe lume, singură avere,
Mi-i inima uscată de durere?”...*

A așteptat nerăbdător, până s-a apropiat ceasul, și s-a așezat pe banca din fața seraiului, dar, spre marea lui nenorocire, a adormit...

Și tocmai atunci a trecut pe la banca aceea un hoț, și i-a luat lui Ali turbanul, și l-a pus el pe cap.

Și tocmai atunci Sumurda s-a uitat în jos, și fiindcă era întuneric mare, l-a ținut pe hoț drept iubitul ei.

S-a lăsat deci în jos, pe frânghie, cu un sac plin cu bani, și hoțul a prins-o drept în brațe, mirându-se ce chilipir îi pică.

Și s-a suit pe cal, și a fugit ca fulgerul, cu fata și cu banii!

Sumurda i-a spus mirată, crezând că se află în brațele lui Ali:

— Femeia care ne-a salvat zicea că ești bolnav de mâhnire, și acum văd că fugi ca o maimuță...

Sumurda i-a pipăit obrazul și a dat peste o barbă aspră ca o platoșă...

— Cine ești? a întrebat ea, speriată.

— Ai auzit de cei patruzeci de curzi ai temutei cete de tâlhari a lui Ahmed Danaf?

Când a auzit una ca asta, Sumurda a plâns și s-a bătut peste obraji cu pumnii! Iar răpitorul ei, Djavan, a dus-o la Ahmed Danaf, calfa, și i-a dat seama de toate:

— O, Ahmed Danaf, preacinstită calfă! După înfricoșata-ți poruncă, m-am dus la peștera din apropierea cetății, la cei patruzeci de ucenici ai tăi! Pe urmă, tot după înfricoșata-ți poruncă, m-am dus în cetate, să fac rost de-ale gurii! Și m-am întors cu acești bani și cu această preafrumoasă fată...

— Prea bine, Djavane! a răspuns calfa tâlharilor. Întoarce-te la peșteră și du-o acolo și pe fata asta! Du și banii...

ABIA ACUM ÎNCEP GROZAVELE ÎNTÂMPLĂRI ALE SUMURDEI... AJUNGE ÎNTR-O CETATE A DEȘERTULUI, ȘI E ALEASĂ SULTAN!

Cum a ajuns la peșteră, curdul a dat-o în seama unei femei bătrâne, pesemne maică-sa, cu poruncă strașnică să fie păzită ca ochii din cap.

Și după ce curdul s-a dus, Sumurda a întrebat-o pe femeie cine e, și ea a răspuns că, spre a afla mai bine în ce mâini se află, să aștepte până vor veni cei patruzeci de curzi...

— De ce nu vrei să mergem afară, la aer liber? a întrebat-o Sumurda.

— Cu plăcere mare! Pe Alah, ai dreptate, fata mea, căci n-am mai fost la scaldătoare, de cine știe când! Tâlharii mă trag mereu după dânșii, dintr-un loc într-altul...

Sumurda a grăit cu ea, până a adormit-o, apoi a îmbrăcat veșmintele unui oștean ucis de hoți în fața peșterii, s-a încins cu paloșul, și-a pus turbanul lui, și arăta ca un oștean tânăr!

S-a aruncat pe cal, și luând și sacul cu bani, a strigat:

— Tâlhari, să ne vedem cu bine!

Și galopând strașnic, s-a îndreptat țintă spre pustiul singuratic! A mers zece zile, din loc în loc, hrănindu-se doar cu ierburile deșertului.

Și venind ziua a unsprezecea, a ajuns la o cetate frumoasă și întărită. Iarna friguroasă se îndepărtase și venise primăvara cu trandafirii.

Sumurda a aflat la porțile cetății multe oști cu căpeteniile lor, și locuitorii erau toți în freamăt. „S-a întâmplat ceva neobișnuit”... s-a gândit Sumurda, și când s-a apropiat, oștile i-au venit în întâmpinare, călăreții au coborât din șei, și au sărutat pământul în fața ei, strigând:

— Alah să-ți dea biruință, sultane preainalte!

Mirată îi asculta Sumurda!

— Alah, cel nezgârcit cu harul său, te-a ridicat la rang de sultan al acestei cetăți! a strigat un pristav. Află că, dacă la noi sultanul moare fără moștenitori, oștile se adună în fața cetății și așteaptă trei zile, și cine vine cel dintâi din partea de unde ai venit tu e ales sultan, și, lăudat fie Alah, că ne-a trimis un turc așa de frumos și tânăr...

Înțeleaptă Sumurda a răspuns, după ce s-a gândit bine:

— Să nu credeți că nu sunt și eu de viță aleasă, dar certându-mă cu ai mei, i-am părăsit! Ca să vedeți că așa este, uitați-vă la sacul cu aur, din care am și împărțit, tot timpul călătoriei mele, pomeni săracilor...

Auzind-o astfel, oamenii cetății s-au bucurat, și s-a bucurat și Sumurda, căci s-a gândit că-și va putea redobândi iubitul!

A pornit numaidecât în fruntea oștilor, spre cetate, și a descălecat în fața seraiului. Au îmbrățișat-o emirii, beii și vizirii. Au așezat-o pe tron și i s-au închinat...

Ea a poruncit să se deschidă vistieria și să se împartă daruri tuturor oștenilor în leafă, și toți i-au urat noroc și domnie lungă, și toți i-au jurat credință.

Toate inimile au iubit-o, pentru dărnicie!

A desființat vămile, a dăruit tuturor prizonierilor libertatea, a alungat nedreptatea, astfel că toți o iubeau.

Când însă își amintea de zilele fericite, petrecute cu iubitul ei, rostea următoarele versuri:

*„Cu cât se duce timpul, dragul meu,
Durerea mea-i mai proaspătă, mereu!
De-atâtea lacrimi ochii mi-s răniți!
Ce lung e timpul celor despărțiți.*

Dar cum s-a așezat mai bine pe domnie, a hotărât să se plătească tuturor roabelor lefuri deosebit de mari, și astfel a trăit un an în capăt, fără să audă despre Ali Șir. A poruncit

într-o zi să fie chemați vizirii și cămărașii, și venind ei, le-a poruncit să cheme arhitecții și măsurătorii, să construiască, în fața seraiului, o arenă lungă de o milă, și tot atât de lată.

Și când arena a fost gata ridicată, întocmai după dorința ei, într-un timp scurt, a poruncit să se ridice pe arenă un cort mare, și acolo să-i fie dus tronul. Și a poruncit să se întindă mesele. Și a poftit toate măririle. Și venind măririle, ea le-a împărțit multe daruri, apoi, ridicându-se, a cuvântat:

— Voi, măriri ale acestei cetăți a deșertului! Aș vrea ca la începutul fiecărei luni să se dea strigare în toate așezările omenеști, vestindu-se ca nimeni să nu deschidă casele de negoț! Toți oamenii, fără deosebire de stare, să vină să ospăteze la masa mea...

Și astfel, după cuvântul ei, la începutul lunii vizirii i-au îndeplinit porunca, și au rânduit să se facă strigările, că cine va deschide casa de negoț și nu va veni la masa sultanului spânzurat fi-va...

Oamenii au venit grămadă, și Sumurda se uita, de pe tronul său, cum ședeau ei la masă și se ospătau cu fel de fel de bucate, fiecare după pofta inimii...

— Nu vă rușinați, și ospățați! Îndemnau vizirii.

— De când suntem n-am văzut asemenea sultan! se minunau mesenii. Alah să-l țină în viață!

Și după ce s-au ridicat de la masă toți, Sumurda s-a dus în seraiul său, și bucurându-se de fapta sa, gândea: „Poate așa, aducând lume la masă, voi căpăta știri despre iubitul meu...”

Și trecând luna aceea, și venind a doua, iar s-au întins mesele...

Și cum Sumurda se uita la oaspeți, când la unul când la altul, l-a văzut deodată pe hagiul, răpitorul ei...

„Iată, ceasul răfuielilor se apropie!” și-a spus Sumurda abia stăpânindu-se.

Hagiul tocmai se întindea spre un blid de orez cu zahăr,

aflat departe de dânsul!

— De ce nu ospătezi din ce se află dinaintea ta? l-a întrebat un comesean. Nu ți-i rușine să întinzi mâna după un blid aflat așa departe?

— Nu vreau să ospătez din alt blid... a răspuns hagiul. Cine ce are cu mine?

— Dacă-i așa, ospătează ce vrei... i-a răspuns vecinul. Numai de ți-ar prii lăcomia!...

Hagiul n-a ascultat. A luat repede o îmbucătură, și tocmai voia s-o ia pe a doua, când Sumurda a chemat câțiva oșteni:

— Aduceți-mi-l pe cel din fața blidului cu orez!

Patru oșteni i-au îndeplinit porunca. I l-au adus pe hagiul.

Mesenii s-au oprit din lucrul fălcilor.

— Așa i se cade! a spus unul. De ce a întins într-un blid nehărăzit lui?

— Vai ție, ghiujule! a spus Sumurda. Cum te cheamă, și cum ai ajuns aici?

— Ali mă cheamă... a mințit ghiujul. Țesător sunt, și mă aflu aici în treburi de negoț...

Sumurda a poruncit să i se aducă tabla și pana de cupru. A desenat o maimuță. S-a uitat la ea o clipă. Apoi s-a uitat la ghiuj, cu neagră mânie:

— Minți, câine! Ești hagiul și te cheamă Bersum! Spune adevărul, căci altfel poruncesc să ți se taie capul...

Hagiul tăcea încurcat, și toți cei de față strigau:

— Iată! Sultanul nostru știe să ghicească adevărul...

Și strigând toți să mărturisească adevărul, ghiujul a grăit, tremurând de spaimă:

— Îndurare, o, sultane! Într-adevăr, sunt hagiul, dar ce rău e în aceasta?

Sumurda a poruncit slujitorilor să-l jupuiască de viu. Pielea să i-o umple cu paie și să i-o atârne de poarta arenei. Stârvul să-i fie ars, în afara cetății. Cenușa să-i fie aruncată într-o groapă...

— Rău i-a priit îmbucătura... spuneau meseni.

Și venind luna a treia, iar s-au întins mesele.

Sumurda iar sta pe tronul său.

Oamenii din cetate au dat iar buluc, și s-au așezat, și spuneau unii, arătând spre locul gol din fața blidului:

— Iată, gol este locul din fața blidului lăcomiei...

Și-n timp ce volbura omenească aștepta semnul să înceapă munca fălcilor, Sumurda a văzut deodată un om venind repede...

VINE LA RÂND CURDUL...

Cum o părăsise pe Sumurda, curdul se înapoiase la calfă și la soții de tâlhărie, să-i poftească la peșteră, dar venind, au găsit peștera goală ca-n palmă...

— Pe Alah! a răcnit curdul, văzând una ca asta. Am s-o urmăresc pe fata aceea, până pun mâna pe dânsa! Tot o aflu, chiar dacă s-ar fi ascuns într-o coajă de fistic.

Și astfel, a călătorit din loc în loc, până a ajuns în cetatea aceea, și pentru că n-a văzut în toată cetatea niciun bărbat, a întrebat femeile ieșite la ferestre ce-nseamnă una ca asta? Unde erau bărbații?

I s-a spus că toți erau la sultan, la masă. S-a grăbit și el într-acolo, parcă tras cu ața... A intrat. S-a uitat, dar nu mai era loc, decât în fața blidului!

S-a așezat. A întins mâna...

— Astâmpără-te! Au strigat mesenii.

— De ce să mă astâmpăr? a răspuns curdul.

Și a apucat cu degetele orezul, aproape deșertând blidul, dar când să ia a doua îmbucătură, Sumurda a spus oștenilor:

— Aduceți-mi-l pe omul acela repede, înainte de a-i prii

îmbucătura...

Și oștenii s-au năpustit asupra curdului. L-au dus în fața Sumurdei.

— Așa-i trebuie! strigau mesenii. I se cuvine soarta. I-am spus să nu ia din blidul pierzaniei prin lăcomie...

— Cum te cheamă? l-a întrebat Sumurda. Cu ce te îndeletnicești? Ce cauți aici?

— Osman mă cheamă. Grădinar sunt, și caut ce am pierdut...

Sumurda a spus să i se aducă iar tabla. A scris ceva. S-a uitat la cele scrise. Apoi și-a ridicat ochii...

— Vai ție! a strigat ea. Minți, ticălosule! Tabla asta mi-a spus că Djavan te cheamă, că ești hoț și ucigaș, deloc din Curdia! Mărturisește adevărul, căci altfel poruncesc să ți se taie capul...

Curdul s-a făcut palid, dar a zâmbit, crezând că dacă va mărturisi va scăpa...

— O, sultane! a strigat el. Dacă-ți spun tot, mă primești oștean în leafă?

— N-am voie să las pe calea adevărului viu al vieții un șarpe! a strigat Sumurda. Luați-l din fața ochilor mei și pedepsiți-l ca pe cel de acum o lună...

Și astfel după ce toate s-au întâmplat cum trebuia, Sumurda a poruncit să se întindă iar mesele...

Și venind luna a patra, oamenii s-au strâns iar, și au așteptat-o pe Sumurda, și ea s-a așezat iar la locul ei.

Locul lăcomiei era așa de gol, încât ar fi putut încăpea în fața blidului patru oameni.

Deodată s-a arăta un bărbat. Venea repede. S-a așezat drept în fața blidului!

Sumurda l-a cunoscut numaidecât: era Rașid Eddin, ghiujul!

*

După ce se întorsese din călătorie, și văzuse fuga Sumurdei, și lipsa unui sac cu aur, Rașid Eddin își sfâșiasse veșmintele, își zgâriase obrazii și-și smulsese barba...

L-a trimis pe Bersum, fratele său, s-o caute unde știe, și când n-a mai auzit nimic nici de Bersum, a pornit el însuși în căutarea lui, și iată că nimerise drept în cetatea unde domnea Sumurda!

Găsise și el cetatea goală, și văzuse la ferestre numai femei... Și astfel, îndată ce s-a așezat în fața blidului și a vrut să întindă mâna, Sumurda a poruncit să fie prins...

— Vai ție! a strigat ea. Cum te cheamă? Ce îndeletnicire ai? Ce cauți pe aici?

— O, stăpâne! a răspuns ghiujul. Mă numesc Rustem, și sunt un sărman derviș...

Ea a poruncit să i se aducă tabla și pana. A scris ceva. S-a uitat. A ridicat ochii spre ghiuj:

— Minți față de sultani, câine ce ești! Te cheamă Rașid Eddin, și îndeletnicirea ta este neguțătoria de roabe! Ești și răpitor de roabe! Spune adevărul, căci altfel capul ți-l tai!

— Adevăr grăit-ai, o, sultane al timpului! a răspuns ghiujul.

Sumurda a poruncit apoi să fie întins la pământ! Să fie deocamdată miluit, ca arvună, cu câte o sută de lovituri la tălpi! Și să mai fie miluit și trupul său, tot cu două sute de lovituri, și tot ca arvună! Pe urmă să fie jupuit de viu! Pielea să-i fie umplută cu călți! Apoi, trupul nevrednic să fie ars în afara cetății și aruncat în groapă...

Și după ce s-a sfârșit și acest prânz obștesc al răsplăților, Sumurda s-a dus în seraiul ei. Și-a adus aminte de Ali Șir, și s-a gândit cât de mult durează despărțirea... A plâns până a leșinat...

Și trezindu-se din leșin, a rostit următoarele versuri:

*„Tu, unică speranță,
Mereu te voi căuta,
Căci paradis înseamnă
Apropierea ta...
Și din pământ voi-voi
Să-l văd adeseori,
Și-mi voi deschide ochii
În ape-adânci și-n flori...”*

Sumurda a trăit astfel încă o lună. Ziua iscălea hrisoave, dând pedepse și făcând dreptăți, noaptea plângând.

Și împlinindu-se luna, iar s-au întins mesele. Locul din fața blidului a rămas iar gol.

Sumurda și-a ațintit deodată ochii înainte, să vadă cine vine...

Și iată că s-a ivit un fecior subțirel. Era palid. Era cel mai frumos dintre bărbați!

S-a așezat în fața blidului, căci nu mai era loc la masă!

Sumurda l-a cunoscut pe stăpânul ei, Ali Șir!

A vrut să țipe de bucurie!

S-a stăpânit! A rămas tăcută, și o vom lăsa așa, iar noi ne vom întoarce cu istoria la întâmplările lui Ali Șir.

Când s-a. Trezit pe banca de sub fereastra ghiujului, fără turban, și-a dat seama că i-l furase cineva, pe când dormea. S-a dus repede la femeia ce-i adusese vești de la Sumurda, și a plâns în fața ei până a leșinat, și cum s-a trezit, i-a istorisit ce i s-a întâmplat și femeia l-a ocărât de ciudă, și l-a bătut până l-a bușit sângele, pe urmă, mai liniștindu-se puțin, Ali Șir a rostit următoarele versuri:

*„Amară-i despărțirea ca veninul,
Și-n pulbere ne risipește visul!
Când reveni-va, zveltă cum e crinul,*

*În ochii ei va arde paradisul,
Și-al ei cuvânt ea mierea o să fie,
Și zâmbetul, ca apa în pustie!”...*

Femeii i s-a făcut iar milă de el! i-a spus:

— Rămâi, căci eu am să cutreier iar cetatea, să-i dau de urmă...

Și a lipsit până la prânz, când s-a întors. I-a spus cu jale:

— O, Ali Șire, dacă vrei să mori din pricina pierderii Sumurdei, poți muri sănătos, căci niciodată nu o vei mai vedea! Află că locuitorii seraiului au găsit dimineața fereastra dinspre uliță scoasă din țâțâni, și au aflat repede lipsa Sumurdei și a unui sac cu bani! L-am văzut și la poarta seraiului pe emirul cel mare, cu ajutoarele...

Cum a auzit, Ali Șir a căzut la pat, și medicii spuneau că cine știe dacă mai scapă, dar femeia aceea milostivă i-a adus leacuri și i-a fiert supe un an, până l-a pus iar pe picioare.

— Fiul meu, Ali Șir! i-a spus ea, nu după mult. Dacă stai locului, n-o mai găsești pe iubita inimii tale! Pregătește-te de drum și cutreieră pământul, până dai de ea...

Și femeia aceea i-a dat atâta curaj, și i-a dat să bea și vin întăritor, și să ospăteze un cocoș, și l-a îngrijit așa de bine, încât sârmanul și-a căpătat la loc puterile!

A pornit la drum. A călătorit din loc în loc.

A ajuns și în cetatea Sumurdei, și s-a așezat la masă.

Și tocmai când a întins mâna, să ia din blid, Sumurda a spus către un cămăraș să-l cheme, dar grăindu-i blând și închinându-se cu bunăcuviință.

Apoi, când Ali Șir a ajuns la Sumurda, toți mesenii se întrebau cum are să-l pedepsească, dar Ali Șir s-a închinat în fața Sumurdei, și a răspuns închinării, întrebându-l:

— Cum te cheamă? Ce îndeletnicire ai? Ce cauți în cetatea noastră?

— O, sultane! a răspuns el. Numele meu este Ali Șir, și

sunt neguțător de la Corasan, și umblu, și o caut pe iubita mea! Asta mi-i toată istoria...

Și a început Ali Sir a plânge în hohote, și a plâns până a leșinat, și Sumurda l-a stropit cu apă de trandafiri, până s-a trezit, și a spus să i se aducă tabla și pana, și s-a prefăcut că scrie, după aceea s-a prefăcut că dezleagă taina scrierii:

— Ai grăit adevărul, Ali Sire...

— Frumos îi șade unui sultan să stea la taifas cu cerșetorii! spuneau mesenii, uitându-se la Ali Șir cu pizmă.

După aceea, mesenii s-au risipit care încotro, și Sumurda nu mai avea răbdare, și când, în sfârșit, a început luna a străluci, l-a chemat pe Ali Șir, și l-a primit stând pe tronul său, și în fața tronului ardeau lumânări de ceară.

Ali Șir i-a făcut o plecăciune adâncă și i-a urat noroc, și ea l-a chemat să se apropie, și l-a rugat să se așeze alături de ea, pe tron. Și când el s-a împotrivit, ea a strigat, îmbrățișându-l:

— Nu mă mai cunoști? Cunoaște-mă, Ali Șire! Eu sunt Sumurda...

Și trecând noaptea, și venind ziua a doua, Sumurda a poruncit să se adune mai-marii oștilor și mai-marii tuturor cetăților; le-a spus că se călătorea vremelnic, cu Ali Șir; și după ce s-a ales om în loc, până se întoarce, a început a se pregăti de călătorie.

Și a luat tain, și aur, și felurite lucruri prețioase. Și s-a dus cu Ali Șir în patria lui, și s-a statornicit în casa lui Ali Șir. A împărțit multe daruri și pomeni. Și i-a născut lui Ali Șir fii și fiice.

ISTORIA LUI IBN MANSUR ȘI A FEMEII BEDUR

Califul Harun al Rașid a avut odată o noapte proastă, și s-

a simțit atât de neliniștit, încât se învărtea încoace și-ncolo, fără să poată adormi.

— Vai ție, Mesrure! a strigat către hadâmbul său. Dă-mi sau arată-mi numaidecât un mijloc de înveselire...

— Vrei poate să vii în grădina seraiului, să te uiți la stelele răsărind, și să vezi luna oglindindu-se în apă?

— N-am poftă de așa ceva...

— Stăpâne! Ai în seraiul tău trei sute de fete. Dacă vrei, poruncește-le să-ți cânte...

— Vai ție, Mesrure! a strigat Harun. Nici asta nu m-ar bucura!

— Dacă-i așa, vreau să poruncesc curtenilor și poezilor să-ți spună versuri...

— Nici asta nu-mi place...

— Atunci poruncește să mi se taie capul, că poate pe urmă îți va fi mai bine...

Califul a răs:

— Du-te și uită-te cine-i la ușă...

— La ușă se afla Ali, fiul lui Mansur, păcăliciul Bagdadului...

— Adă-mi-l încoa'! a poruncit califul, și Ali a intrat repede și i s-a închinat.

— O, fiu al lui Mansur! i-a spus califul, răspunzându-i la închinare. Spune-mi o poveste...

— Vrei, preamărite Harune, ceva din auzite, sau din văzute?

— Povestește ceva din văzute...

— O, preamărite Harune! a început Ali. Află că eu primesc leafă și de la Mahomed, fiul lui Soliman, emirul Basorei. Când am călătorit odată să-mi iau leafa de la Basora, l-am găsit pe emir pregătit de vânatoare. M-a poftit să-l însoțesc. Am spus însă că nu știu merge călare, și l-am rugat să mă lase în casa oaspeților. Emirul m-a dat în seama cămărașilor. M-am bucurat de înaltă prețuire din parte-le.

Și stând așa, la casa oaspeților, m-am gândit: „Pe Alah, ce prost sunt! Vin de atâta timp la Basora, și nu cunosc nimic, afară de seraiul și grădina emirului! Când voi mai avea vreme, ca acum, să mă pot plimba, să văd Basora?”

M-am hotărât să ies la preumblare. Am îmbrăcat veșmintele cele mai frumoase și m-am preumblat singur, și tu știi, o, stăpâne al tuturor dreptcredincioșilor, că Basora are șaptezeci de mahalale; m-am rătăcit repede și m-a prins setea...

Deodată, am ajuns înaintea unei uși mari, cu două belciuge de alamă și perdea roșie. În față se aflau câteva bănci umbrite de viță de vie.

M-am așezat în fața ușii. Am auzit un glas cutremurător, rostind următoarele versuri:

*„Sălaș al suferinței și tristeții
Mi-i inima, căci cerbul preafrumos
Pierdutu-s-a departe, în pustiu!
O, voi, zefiri ce adiați departe,
De-l întâlniți, când răscoliți pustiu,
Din partea mea cuvinte dulci să-i spuneți!
Să-l întrebați de ce mă socotește
În fața lui atât de vinovată,
Când m-am supus, asemeni căprioarei,
Asemeni unei ape ce se culcă
Sub soarele puternic! Pentru ce,
Zefirilor ce răscoliți pustiu,
M-a părăsit? În lacrimi și suspine
Îmi putrezește vremea tinereții,
Tot așteptându-mi cerbul din pustiu!
De-l veți vedea că-l bucură cuvântul,
Să stăruiți, zefirilor! De nu,
Atunci măcar nu-i pomeniți de mine!
Lăsați-l singur în pustiu, departe:*

*Dar nu mă rabdă cugetul, zefiri,
Să nu vă spun: când doarme în pustiu,
Să-l dezmierdați pe bucle și pe gene
Și să-i furați sărutul de pe buze,
Dar nimeni să nu știe, o, zefiri...”*

Am vrut să văd cu ochii mei făptura cu glas atât de frumos.

M-am apropiat de ușă și am ridicat perdeaua. Am văzut o fată frumoasă ca luna, cu sprâncenele împreunate, cu ochi și grumaz ca de gazelă, cu buze de carmin... Gura ei semăna cu inelul lui Salom, dinții ei cu cele mai limpezi perle, și pieptul ei cu marmora albă, precum spune poetul:

*„Ea seamănă cu soarele și luna,
Și buzele-i când se deschid, atunci
Mă uit cum se deschide paradisul,
Iar peste gâtul ei atât de alb
Se vede luna plină scânteind...”*

— Vezi cine-i la ușă! a spus fata către o roabă.

— Tu, ghiujude, nu ți-i rușine să pătrunzi cu părul tău alb într-o casă străină? m-a dojenit roaba.

— Iartă-mă! am răspuns eu. Sunt străin aici, și mor de sete...

— Dă-i să bea din cupa de aur! a poruncit fata către roabă.

Și mi s-a adus o cupă de aur, garnisită cu perle și pietre prețioase, mirosind a mosc, și acoperită cu maramă de mătăasă verde.

Am băut încet, și i-am aruncat pe furiș, fetei, priviri, apoi am înapoiat cupa și-am rămas în picioare.

— Ce mai vrei? m-a întrebat ea.

— Stau și mă gândesc la soarta schimbătoare a omului...

— Ai dreptate! Timpul face minuni, însă de ce te-ai gândit

la asta?

— M-am gândit la stăpânitorul de demult al acestei case: mi-a fost prieten...

— Dar cum îl chema?

— Mahomed, fiul lui Ali, bijutierul. A avut copii?

— O fată, Bedur, căreia i-a lăsat averea...

— Mi se pare că tu ești fata lui...

— Da, eu sunt! Cred însă că tu ai pălăvrăgit destul, așa că vezi-ți de drumul tău...

— Bine! Mi se pare totuși că văd pe chipul tău griji mari. Spune-mi ce-i cu tine, să te ajut dacă pot...

— Dacă vrei să-ți încredințez taina mea, spune-mi cine ești...

— Eu, stăpâna mea, sunt Ali, fiul lui Mansur, păcăliciul Bagdadului, prieten de chef al lui Harun al Rașid, stăpânitorul tuturor dreptcredincioșilor...

Auzind ea numele meu, s-a dat jos de pe divan, mi s-a închinat, mi-a urat bun sosire, și a spus oftând:

— Iubesc, și sunt despărțită de iubitul meu...

— Ești doar atât de aleasă la fire și frumoasă... De bună-seamă că iubești un bărbat ales...

— Îl iubesc pe Djubeir, omul cel mai frumos și mai atotștiutor din timpul nostru...

— Nu schimbați între voi epistole, și nu vă întâlniți?

— Ba da. Totuși, încă nu s-a încheiat între noi hrisovul de nuntă...

— Și cum v-ați despărțit?

— Într-o zi, a intrat deodată, s-a uitat la mine și a ieșit mânios, și de-atunci n-am mai auzit de el...

— Și ce-aș putea face pentru tine?

— Să-i duci o epistolă! Dacă-ți dă răspuns, primești cincisute dinari; dacă nu, îți dau o sută, pentru osteneală...

După ce i-am răspuns că primesc, ea a poruncit să i se aducă cerneală și hârtie, și a scris următoarele versuri:

„Cât va dura tăcerea? Unde-i oare
Sclipirea minaretelor de ieri?
Îți amintești? Pe degetele noastre,
În pietrele de pe inele, noaptea,
Sclipea o stea...
Acum sunt toate duse.
Stă mâna moartă pe-amintirea ta,
Și a pierit lumina din inele...
Cu ochii mari deschiși eu caut somnul!
Ce ți-au șoptit vrăjmașii mei? Cum oare
Te-ai potrivit ce spun vrăjmașii mei?
Nu-i știi că poartă-n gură limbi de șarpe?
Fii drept și spune-mi: până când tăcerea
Va mai dura? Și până când cetatea
Va sta cu-atâtea minarete stinse,
Și mâna mea cu stinsele inele?
O, nu sunt vinovată! Și aștept
Cuvântul tău, precum cel orb, lumina
O tot așteaptă, stând în fața ei
Cu brațele întinse... Vino! Vino,
Căci la un zâmbet doar, ca niște astre
Luci-vor minaretele Basorei,
Și-atâtea pietre stinse pe inele...”

A sigilat epistola. Mi-a dat-o.

M-am dus la Djubeir. Am așteptat acasă la el, până s-a întors de la vânătoare. Mi-a spus, chiar cum m-a văzut:

— Să te întreb ceva...

— Ce?

— Nu ți-a făgăduit scriitoarea epistolei cinci sute dinari, dacă-i duci răspuns, și o sută pentru drum?

— Ba da...

— Atunci rămâi la mine, ospătează și bea, și vei căpăta

cinci sute dinari de la mine...

Am rămas la el, am ospătat și am băut, și ne-am trecut timpul cu fel de fel de istorisiri. Am întrebat la o vreme:

— Stăpâne, în casa ta nu se află cântec?

— Pe Alah, ai dreptate! Bem de prea mult timp fără cântare...

Și a chemat o roabă. Și a venit roaba cu lăuta. S-a așezat. Și-a pus lăuta în poală. A cântat următoarele versuri:

*„Cel ce nu știe dulceața și amarul iubirii
Nu știe deosebi apropierea celui iubit,
De timpul când el este de față...
Cel ce nu bate calea cea dreaptă în dragoste,
Nu știe deosebi calea cea bună
De calea cea aspră...
M-am lăsat cu totul iubirii,
Până m-am deprins cu durerile și bucuriile ei,
Încât mă umilesc și față de robi,
Și față de oamenii liberi.
Noți multe ca pulberea
A petrecut iubitul meu cu mine,
Și m-a lăsat să sorb de pe buzele lui
Băutura fericirii vieții...
Dar, deși noți multe ca pulberea
A petrecut iubitul meu cu mine,
S-a risipit tot visul, într-o clipă
Așa de scurtă, ca și când n-ar fi durată
Între amurg și auroră...”*

După ce roaba a cântat versurile acestea, stăpânul ei a răcnit îngrozitor și s-a prăbușit leșinat.

— Să nu te pedepsească Alah pentru fapta ta! Mi-a spus roaba. De multă vreme bea fără cântece, și era liniștit! Hai, cară-te în încăperea ta, și culcă-te... Stăpânul are să stea

leșinat toată noaptea...

Am dormit până dimineața.

A venit un slujitor și mi-a adus cinci sute dinari:

— Iată! Mi-a spus. Ai ce ți-a făgăduit stăpânul meu! Nu te mai întoarce la fată! Nu ne-a auzit nimeni, și noi vom păstra tăcere...

Am luat punga și am părăsit casa, gândind: „Iată, pe Alah! Fata mă așteaptă, și trebuie să mă duc la ea, să-i istorisesc ce s-a întâmplat între mine și iubitul ei, altfel îi va ocări pe toți cei dintr-o țară cu mine!...”

Și astfel, cum am ajuns la dânsa, mi-a spus:

— Nu-i așa că ai umblat degeaba...

— Da' de unde știi?

— Să-ți spun mai mult? După ce i-ai dat epistola, el a rupt-o, a aruncat-o și ți-a spus că vrea să-ți îplinească orice rugămintă, afară de a răspunde epistolei! Te-ai ridicat supărat, el însă te-a oprit, spunându-ți că-ți dă cinci sute dinari, și te-a poftit să rămâi la el. Ați grăit împreună. În cele din urmă a venit o roabă și a cântat, până ce Djubeir a căzut în leșin...

— Ai fost de față, că știi așa bine?

— Nu știi cum spune poetul?

*„Inimile îndrăgostiților văd mai bine
Decât ochii celorlalți oameni...”*

— O, Ibn Mansur! a continuat Bedur. Și ziua și noaptea își pune semnul lor peste toate lucrurile...

Apoi mi-a dat o sută dinari, și am părăsit-o, și m-am dus la emirul Basorei, întors între timp de la vânătoare. Mi-am luat leafa și m-am înapoiat la Bagdad...

Și trecând anul, m-am dus iar la Basora, și după ce mi-am sfârșit socotelile, am vrut să mă întorc la Bagdad numaidecât, dar m-am gândit că ar trebui să văd ce s-a mai

întâmpat între Bedur și iubitul ei.

M-am dus deci la casa ei, și am văzut în fața ușii proaspăt măturat și stropit, am văzut covoare frumoase și o mulțime de slugi, și m-am gândit că, de bună seamă, pe Bedur o ucisese mânăirea, și acum locuia în casa ei vr-un emir poate...

M-am dus la casa lui Djubeir, și aflând băncile distruse, și ușa fără slujitor, m-am gândit că de bună seamă și Djubeir murise...

Am stat în fața ușii o clipă, și am rostit următoarele versuri de tânguire a morților:

*„Demult, demult, de-acasă
Prietenii s-au dus.
Și gându-mi pribegeste
În urma lor, supus...
Când de grumaz amarnic
Regretele mă strâng,
Eu stau și zi, și noapte,
La ușa lor, și plâng.
Trec umbrele stinghere,
Și trec drumeți străini.
Stăpânii voștri unde-s,
O, tristelor ruini?
— O, nu grațiți prea tare,
Ruinele-au răspuns:
Ei dorm demult, sub pulberi,
În somnul nepătruns...”*

În timp ce eu mă tânguiam așa, a ieșit un rob. A strigat:

— Lasă gura, neghiobule! De ce razi ca un măgar? Ce te-a apucat?

— Îl plâng pe-un prieten, unul Djubeir, care a locuit aici...

— Djubeir? Djubeir e încă destul de voinic, dar Alah l-a

încercat cu dragostea, și l-a prefăcut în stâncă! Nu cere nici mâncare, nici apă...

M-am dus în casă, la Djubeir. I-am grăit, dar el sta ca piatra.

— Grăiește-i numai în versuri... m-a sfătuit o roabă, și eu l-am întrebat, în versuri:

*„Uitat-ai oare dragostea Bedurii?
De ce-ți stă ochiul numai împietrit?
Au ești nepăsător? Nefericit?
A împietrit pe veci sigiliul gurii,
Peste cuvântul încă nerostit?”*

Djubeir a deschis deodată ochii. Mi-a urat bun venit...

— Stăpâne, l-am întrebat, ai nevoie cumva de mine?

— Vreau să-ți dau o epistolă. Dacă-mi aduci răspuns, primești o mie dinari; dacă nu, îți dau două sute pentru drum...

— Fă cum crezi că-i mai bine... am răspuns.

Djubeir a spus să i se aducă cerneală și hârtie, și a scris următoarele versuri:

*„Cum să-ți grăiesc, să înțelegi mai bine?
Iubirea mea e astăzi vijelie,
Și-aștept al tău cuvânt, să mă aline
Când rătăcesc pe marea cea pustie.*

Și Djubeir mi-a dat epistola, și m-am dus la Bedur.

Am ridicat puțin perdeaua. Am văzut zece fecioare ca luna, și în mijlocul lor se afla Bedur, și chipul ei nu mai arăta mahnire.

Când m-a zărit, mi-a urat bun venit și m-a poftit să intru.

M-am apropiat de ea. M-am închinat ei. I-am dat scrisoarea lui Djubeir, și după ce a citit-o și a înțeles-o, a

spus r z nd:

— Vreau, Ibn Mansur, să-i răspund, ca să capeti de la Djubeir ce  i-a făgăduit...

I-am mulțumit. Ea a cerut să i se aducă cerneală  i hârtie. A scris următoarele versuri:

*„De ce m-ai părăsit, stăpânul meu,
Atunci când fost-am credincioasă eu,
 i m-ai privit cu ochi trufa i  i răi,
Când număram cu lacrimi pașii tăi?
Până acum m-am înjosit de-ajuns!
La u a ta am așteptat răspuns,
 i m-au izbit în fa   ploi  i vânt,
Vrând inima s-o dau pentr-un cuvânt!
Dar toate-au fost demult,  i s-au trecut...
Mi-i de la tine gândul abătut!”*

— Pe Alah, stăpâna mea! am strigat. Epistola asta îl va ucide...

Am rupt epistola  i am rugat-o să scrie alta.
Bedur a scris:

*„Eu te-am uitat,  i-l laud iar pre Domnul...
Asupra mea din nou coboară somnul!
 i s-au lăsat, ca adâncimea mării,
Pe tot ce-a fost, puterile uitării...”*

— Pe Alah, stăpâna mea! am strigat. Cum va citi Djubeir aceste versuri, sufletul i se va călători...

— Ei bine, Ibn Mansur, a a departe am ajuns oare?

— Crede-mă, stăpână! am strigat. Lui Djubeir i se cuvine iertarea!

Ea a cerut cerneală  i hârtie. A scris, cu lacrimi în ochi, o epistolă. Se aflau în cuprins  i următoarele versuri:

*„Te rog, din nou, pe maiestoaşa Fire:
Dac-am greşit, mă iartă, Djubeire!”*

A sfârşit scrisul.

— Epistola ta vindecă bolnavii... am spus.

Am luat epistola. M-am dus.

Bedur a strigat după mine:

— Spune-i că-i voi fi seara asta oaspete...

M-am bucurat foarte şi m-am grăbit. Djubeir sta cu ochii mereu îndreptaţi spre uşă, aşteptând răspunsul.

Cum a citit epistola, a scos un răcnet puternic. A leşinat.

— O, Ibn Mansur! A scris Bedur această epistolă cu mâna ei? m-a întrebat când s-a trezit.

— Stăpâne! am răspuns. Scriu oare oamenii cu picioarele?

Şi abia am spus vorba asta, şi am auzit sunând dulce în tindă inelele de la gleznelor Bedurei...

Şi văzând-o Djubeir, a sărit şi a îmbrăţişat-o, şi toate durerile i-au fost luate parcă cu mâna...

Apoi, el s-a aşezat şi i-a făcut şi ei semn să stea...

Bedur a rămas în picioare, în faţa lui.

Când am întrebat-o de ce nu se aşază lângă el, a răspuns:

— Mă aşez numai cu împlinirea unei dorinţe...

— Care?

— E o taină de dragoste, şi nimeni nu are voie s-o afle... mi-a răspuns ea, şi i-a şoptit ceva lui Djubeir.

Apoi, Djubeir a grăit în taină cu un cămăraş. A ieşit repede cămăraşul. S-a întors tot repede, cu cadiul şi cu doi martori.

Djubeir a adus o pungă cu o mie dinari. A spus cadiului:

— Scrie hrisovul de nuntă între mine şi această fată. Aici sunt o mie dinari ca zestre...

Cadiul a întrebat-o pe Bedur dacă-l vrea pe Djubeir drept soţ, şi după ce ea a răspuns că-l vrea, cadiul a scris hrisovul.

Apoi Bedur a luat un pumn de bani şi i-a dat cadiului şi

martorilor.

Eu am petrecut cu ei mare parte din noapte, pe urmă m-am gândit că e timpul să-i părăsesc, dar cum m-am ridicat, gata de ducă, Bedur m-a oprit. Am mai rămas, până. Aproape de ivirea zorilor.

Atunci Bedur mi-a spus să mă duc într-o încăpere, unde se afla pentru mine un pat. Am dormit adânc, până la ziua albă...

După ce m-am trezit, a venit un slujitor cu un lighean și m-am spălat, și mi-am făcut rugăciunea de dimineață.

Apoi au venit Djubeir și soața sa, de la baie, încă storcându-și bucelele de apă. Le-am urat bună dimineața și noroc.

Djubeir și-a chemat vistiernicul și i-a spus să mi se plătească o mie dinari...

Eu le-am urat încă o dată noroc. Am luat cei o mie dinari. M-am întors la Bagdad.

...Califul s-a înveselit ascultând istorisirea, și s-a înseninat.

ISTORIA CELOR ȘASE FETE

Odată, Mamun, stăpânul tuturor dreptcredincioșilor, cum sta în seraiul său, înconjurat de mulți poeți, curteni și sfătuitoari, s-a întors deodată către un sfetnic, unul Mahom:

— Ian fă bine, Mahoame, și spune-mi ce n-am mai auzit...

— Sunt gata, o, Mamune, a răspuns Mahom. Vrei să-ți spun ceva din văzute, sau din auzite?

— Să-mi spui ceva din văzute!

— Preaînalte Mamune și fericiți oaspeți! Trăia odată, în Arabia de miazăzi, un neguțator bogat. La o vreme însă, acel neguțator s-a călătorit la Bagdad.

Avea șase roabe: una albă, alta măslinie, alta voinică, a patra slabă, a cincea galbenă, a șasea neagră. Toate erau însă frumoase, și erau pricepute foarte în științe. Aveau și îndemânare la vers și cântec.

Într-o seară, pe când toate se aflau laolaltă, după ce mâncaseră, băuseră și recitaseră versuri, și după ce cântaseră, stăpânul le-a grăbit astfel:

— O, voi, frumoase și istețe fete! Bine cunoașteți istoria veche! Și mai bine cunoașteți lucrul cel mare al poezilor, adică poeziile bune! Iar acum, rogu-vă, ca prin mijlocirea pildelor, istoriilor vechi și versurilor, să glumiți, descriindu-vă una pe alta! Vrea-veți, fetelor istețe și frumoase? Folosiți din belșug poezia, istoria și legendele...

S-a ridicat roaba albă.

A spus, în glumă, uitându-se la roaba neagră:

— Vai ție! Lumină albă eu sunt, și lună clară! Port culoarea trandafirului alb, a zilei prietenoase și a stelelor strălucitoare! Ce-i mai frumos ca zăpada albă a cerurilor? Tu însă ești cărbune sub barosul fierarului! Iată ce spune despre culoarea neagră și poetul:

*„Prețioasă este perla albă!
Ea vestește bucurie, zâmbet!
Iar culoarea neagră prevestește
Numai despărțire și durere...”*

Și tăcând fata albă, s-a sculat fata neagră:

— Dacă noaptea neagră ar fi demnă de dispreț, n-ar fi pusă înaintea zilei! Și, nu e oare părul negru podoaba bărbatului, în timp ce părul alb aduce viață fără bucurii și apropierea de moarte? Pe de altă parte, nu-i este oare binevoitoare noaptea îndrăgostitului? Negre sunt moscul și ambra! a spus poetul:

*„Ce poate fi mai prețios ca moscul?
Ce poate fi mai ieftin decât ghipsul?
Fără de preț e albul ochiului.
Dar ce s-ar face ochiul fără negrul
Din adâncimea lui?”*

Neguțătorul a poruncit să se ridice fata voinică. Și s-a ridicat. Și-a dezgolit brațul, spunând către fata slabă:

— Lăudat fie Alah, că m-a zidit atât de voinică! Eu mă asemăn cu grădinile cu piersici, cu rodiile și cu toate florile! Ce să mai grăiesc cu slăbătura cu picioarele ca de vrabie și cu trupul ca stâlpul spânzurătorii?!

A râs neguțătorul auzind-o, și a poruncit să se așeze. Și, la semnul său, a început fata slabă:

— Lăudat fie Alah, că mi-a dat trup atât de frumos! N-am auzit pe nimeni asemănându-și iubita cu elefantul sau cu o cămilă grasă, ci cu ramura pomului wan, cu trestia indiană și cu gazela însetată. Eu sunt totdeauna proaspătă și sprintenă, mă mișc ușoară ca o vrabie și mă satur cu puțin... Tu însă ești precum spune poetul:

*„Dac-ai striga odată într-un amurg,
Ecoul glasului tău
Ar ajunge până în zori”...*

Și s-a ridicat fata galbenă, și a zis celei măslinii:

— Culoarea mea a ridicat-o firea peste toate culorile celelalte! Se spune doar: culoarea galbenă înveselește toți ochii! Oare nu sunt galbeni dinarii? Nu sunt galbene stelele? Dar luna? Dar merele? Dar șofranul?

Tu însă ai culoarea ruginei otrăvitoare, a grămezii de nisip! Se află oare trandafiri de culoarea ta?

S-a ridicat fata măslinie:

— Lăudat fie Alah că nu m-a făcut nici albă, nici neagră,

nici galbenă, căci culoarea mea este cea mai iubită, și de către poeți cea mai lăudată! Ce-i mai plăcut ca alunica de pe obrajii fetelor!

Sfârșind cele șase fete glumele, s-au sărutat ca surorile, și s-a pus iar pacea între ele.

După ce califul a auzit istoria, a răs până a căzut jos, apoi a poruncit să fie cumpărate cele șase roabe, pe preț de șase mii dinari.

Însă curând a primit din partea neguțătorului următoarele versuri:

*„Șase frumuseți mi-au furat inima,
Și bucuria mea s-a dus odată cu ele!
Ele au fost auzul meu,
Fața mea, hrana mea, somnul meu și viața mea!
Măhnirea mea e atât de mare,
Încât mi-i dor de mormânt...”*

Și privind califul versurile, l-au mișcat atât de mult, încât le-a trimis pe cele șase roabe înapoi, la neguțător, dăruindu-le veșminte prețioase și câte o mie dinari.

ISTORIA LUI DJAUDAR

Trăia odată un neguțător cu numele Omar, și avea trei fii. Pe unul îl chema Salem, pe al doilea Djaudar, și pe al treilea Selim. Omar l-a iubit pe Djaudar mai mult decât pe ceilalți doi, și din pricina asta ei îl urau!

Când Omar a văzut aceasta, s-a temut ca după moartea lui să nu i se facă lui Djaudar vreo nedreptate, de aceea a spus să fie chemați împărțitorii judecătorești și bărbați cunoscători în drept; a adus toți banii și mărfurile, le-a

împărțit în patru, a dat fiecărui fiu câte o parte și a oprit o parte pentru el, spre a fi dată, după moartea lui, soaței, într-adevăr, Omar a murit pe dată după împărțeală, și Salem și Selim l-au chemat pe Djaudar în fața judecătorilor, pârându-l că păstrase o parte din averea tatălui pentru sine.

Djaudar a chemat martorii ce fuseseră de față la împărțeală, și nu i s-a întâmplat nimic. Totuși, judecata l-a ținut mulți bani, și frații săi au pierdut și mai mult, prin fel de fel de mituiri.

Îndată după asta, frații s-au dus la alți judecători, și i-au mituit bine, și s-au tot judecat cu Djaudar, până, în sfârșit, au sărăcit toți trei.

Salem și Selim s-au dus la mama lor, și i-au luat banii ce-i mai avea. Ea s-a dus numaidecât la Djaudar și i s-a plâns împotriva fraților lui, și i-a blestemat.

— Lasă-i, mamă! Ne-am judecat până am sărăcit toți, și cum aş putea să încep alte judecăți? Rămâi la mine, mamă, căci îți dau pâinea mea!

Și Djaudar și-a cumpărat năvod, și pescuia în apele Bulakului și Altkahirahului. Așa câștiga hrana, pentru el și pentru maică-sa, și trăiau destul de bine. Frații săi nu aveau nicio meserie, și au risipit repede și ceea ce luaseră de la mama lor, și umblau pe drumuri goi și flămânzi ca niște cerșetori nenorociți.

Apoi, zi cu zi, în timp ce Djaudar era la pescuit, ei aut tot venit la mama lor, s-au umilit în fața ei, și s-au plâns de nevoia lor. Și fiindcă inima de mamă totdeauna e simțitoare, le-a dat pâinea uscată ce o mai avea și bucatele rămase, zicându-le:

— Mâncați repede, și duceți-vă, înainte de întoarcerea lui Djaudar!

Și ei mâncau repede, și își vedeau de drum, până ce într-o zi, pe când tocmai mâncau, Djaudar s-a întors. Mamei i-a fost rușine, și s-a temut și de mânia lui, și și-a plecat

rușinată capul la pământ, însă el a fost prietenos cu frații: le-a urat bun venit, a numit ziua aceea zi binecuvântată, i-a îmbrățișat și i-a obrăzit că n-au venit la dânsul mai repede...

— Pe Alah! au răspuns ei. Veneam mai repede, Djaudare, dar ne-a fost rușine, din pricina celor întâmplate între noi! Ne pare rău de faptele noastre. Pe cine avem noi pe lume, afară de tine și de mama?

Djaudar i-a poftit să rămână la el, și au petrecut noaptea la dânsul, și venind dimineața următoare, s-au întins mesele... Și de-atunci, Djaudar s-a tot dus cu năvodul la pescuit. Ia amiază, mama dădea fraților mâncare, și seara Djaudar se întorcea cu carne și legume, și mâncau împreună. Astfel au trăit o lună, Djaudar pescuind, și frații văzându-și de ale lor.

Într-o zi, Djaudar s-a dus ca de obicei la apa Bulakului. A aruncat năvodul de trei ori, și n-a scos nimic. S-a dus mai departe. A aruncat iar năvodul. Iar l-a scos gol. Astfel i-a tot mers, de dimineață până seara, când și-a luat năvodul în spate și s-a îndreptat spre casă, trist.

A trecut pe lângă o brutărie, unde se înghesuiau oamenii. S-a oprit și el, suspinând.

— Ai nevoie de pâine, Djaudare? l-a întrebat brutarul, însă Djaudar tăcea.

— Dacă nu ai bani, nu face nimic, i-a spus brutarul. Ia cât îți trebuie, căci îți dau pe datorie...

— Dă-mi pâine de zece fadda și ia-mi zălog năvodul... a răspuns Djaudar.

— Dar n-ai să mori de foame, dacă-mi dai năvodul? Ia pâine, și ia și zece fadda cu împrumut, și adă-mi mâine pește în preț de douăzeci fadda...

Djaudar a luat pâinea și banii. A cumpărat carne și legume. Le-a dus acasă. Mama a fiert mâncarea. Au ospătat împreună.

Și trecând noaptea, și venind ziua a doua, Djaudar s-a

sculat devreme, și s-a dus la pescuit, fără să ia nimic în gură.

Și cum a aruncat năvodul, a prins un om, un fel de hagiul, gata să se înece. Avea în mâini doi pești de coral și două cutii.

Cum a ajuns la mal, l-a rugat pe Djaudar să deschidă cele două cutii. Și cum le-a deschis Djaudar, hagiul a închis în el cei doi pești. Le-a încuiat repede.

L-a îmbrățișat pe Djaudar. L-a sărutat pe amândoi obraji. I-a grăit, zicându-i:

— Alah să te ocrotească de orice rău, o, Djaudare! Dacă nu mi-ai fi aruncat năvodul, m-aș fi înecat cu tot, cu cei doi pești...

— Stăpâne, a răspuns Djaudar. Te rog, spune-mi adevărul: cine ești?

— Află! Numele meu este Abd Asamd. Sunt feciorul scamatorului Abd Alvudud. Am mai avut frați. Ne-a învățat tatăl nostru, Alvudud scamatorul, meșteșugul de a dezlega tainele, de a descoperi comori ascunse, de a chema spiritele și de a le supune voinței noastre... Când a murit tata, ne-a lăsat multe comori și talismane, și noi le-am împărțit între noi, frățește, pe toate, dar când au ajuns la împărțeală cărțile, a izbucnit cearta. Era vorba de o carte din vechi timpuri. Se numea „Cronica din bătrâni”. Prețuia mai mult decât toate comorile, căci avea în cuprins cele mai ascunse taine. Cartea asta o întrebuița tatăl nostru, și prinseserăm și noi câte ceva din ea...

Tot cercând să punem mâna pe „Cronica din bătrâni”. Să învățăm tainele, ne sfădeam la împărțeală ca chiorâi, când, deodată, s-a arătat Ghicitorul-cel-Mai-Adânc.

— Dați cartea înoace! Ne-a spus. Va moșteni cartea aceasta cel ce va descuia comorile lui Samardal! Cu paloșul dătător de fulgere scânteietoare, aflat în comoara aceea, poți nimici dintr-odată, sau pune pe goană, o oaste de uriași. Prin globul ceresc aflat tot acolo, poți vedea lumea toată, de la

răsărit la apus, după cum îl învărți într-o parte sau alta, și vezi atât de bine totul, ca și cum ai fi în același timp peste tot! De asemenea, dacă îl învărtești spre soare, poți aprinde, cu focul din soare, orice așezare, împreună cu locuitorii săi... În sfârșit, se află și o cutioară cu pulbere, cu ajutorul căreia vezi toate comorile ascunse... Cine îmi va aduce aceste lucruri va căpăta „Cronica din bătrâni”. Să știți însă, a continuat vrăjitorul, că aceste comori se află sub pază grozavă!...

Și am pornit toți trei, însă frații mei au pierit pe drum, mâncați de șacali.

Iată deci, Djaudare, rostul drumului meu, însă comoara n-o pot dobândi decât prin tine...

— O, Abde Asamd! a răspuns Djaudar. Am mamă și frați, și trebuie să mă îngrijesc de ei!

— N-ai rostit cel mai potrivit cuvânt! a răspuns Abd Asamd. Dacă-i vorba numai de bani, îți dau o mie dinari, pentru mama, să aibă cu ce trăi, căci ai să lipsești cel mult patru luni...

— Stăpâne, dă-mi mia, și mă duc cu tine! a strigat bucuros Djaudar, și Abd Asamd i-a dat îndată banii...

Djaudar s-a dus acasă, și istorisind mamei ce s-a petrecut între el și Abd Asamd, ea a răspuns îngrijorată:

— O, fiul meu! Dor îmi va fi de tine, și teamă îmi va fi în privința vieții tale...

— Maica mea bună! Răspunse Djaudar. Abd Asamd e om bun, care nu se mai află...

— Dor îmi va fi de tine, Djaudare! a rostit mama. Du-te cu Abd Asamd, căci poate-ți vei găsi și tu norocul...

Djaudar și-a luat rămas bun. Și s-a dus la apa Carunului. Îndată Abd Asamd a dat un strigăt, și au ieșit din pământ doi catâri. S-au suit, și Abd Asamd, și Djaudar. Și după ce au mers, de la amiază până-n seară, lui Djaudar i s-a făcut foame, dar a văzut că Abd Asamd nu avea la el nici mâncare,

nici băutură.

— Stăpâne! i-a spus el. Se pare că ai uitat merindele...

— Ți-i foame tare, Djaudare?

— Mi-i foame, Abd Asamde...

— Și cam ce-ai vrea să ospătezi?

— Mă mulțumesc cu orice.

— Te rog, pe Alah, spune ce-ai vrea...

— Pâine și brânză...

— Sărmane om! Pâinea și brânza nu-s pentru tine! Cere ceva mai bun! Niște orez cu miere n-ai vrea? Dar niște găini fripte?

— De ce nu, Abd Asamde? Dar de unde?

Abd Asamd l-a întrebat dacă nu i-ar place douăzeci și patru de feluri de bucate, încât Djaudar s-a gândit că avea de-a face cu un nebun, căci de unde putea scoate douăzeci și patru de feluri de bucate, când doar n-aveau cu ei nici bucătărie, nici bucătar...

— Mi-i destul, stăpâne! a spus Djaudar. Deocamdată numai poftă îmi faci, căci de văzut nu văd nimic...

— Liniștește-te, o, Djaudare! a răspuns Abd Asamd, și băgându-și mâna într-o desagă, a scos o farfurie de aur, cu două găini fripte, încă aburind, și mai băgând mâna o dată, a scos o farfurie cu friptură, și tot așa, încă douăzeci și patru de feluri de bucate, și după ce toate s-au întins, în lege, dinaintea lor, Djaudar a întrebat mirat peste fire:

— Dar cum, stăpâne?! Ai în desagă bucătari și bucătărie?

— Am în desagă un slujitor care ne poate da, când vreau, câte o mie de felurite bucate...

Așa a răspuns râzând Abd Asamd, și au mâncat până s-au săturat, apoi Abd Asamd a pus în desagă rămășițele și farfuriile, și a scos un ulcior cu apă, și au băut, și s-au spălat pe mâini, și au mulțumit sultanului înălțimilor, de pâine și sare, și au urcat pe catâri, și au călătorit mai departe.

— Știi tu oare cât de mult am mers abia de la amiază,
O, Djaudare? l-a întrebat la o vreme Abd Asamd.

— Nu știu...

— Pe Alah, am străbătut cale de o lună, căci acești catâri,
supuși unor duhuri, merg într-o zi cale de un an, dar de
dragul tău i-am lăsat să meargă mai încet.

Apoi, la asfințitul soarelui, au poposit iar, și Abd Asamd a
scos cina, și au tot mers așa, numai spre apus, patru zile și
patru nopți, și venind ziua a cincea, au ajuns la Fez, și toți
locuitorii Fezului, cum îl vedeau pe Abd Asamd, i se închinau
și-i sărutau mâinile.

Apoi, peste puțin, s-au oprit în fața unei porți. Abd Asamd
a bătut de trei ori...

DJAUDAR AJUNGE LA FEZ. O CUNOAȘTEM PE RAMA, FATA LUI ABD ASAMD, ȘI ÎNCEP ÎNTÂMLĂRILE NEMAIPOMENITE...

— Rama, deschide-ne! a strigat Abd Asamd, și s-a arătat o
fată gingașă ca o gazelă.

— Pe capul și pe ochii mei! a strigat ea, bucuroasă, după
ce a deschis poarta și s-a închinat în fața tatălui său.

Djaudar aproape că și-a pierdut mintea, când a văzut-o
cum se legăna în mersu-i, și se gândea că trebuie să fie cel
puțin fată de emir, dar ea a luat desaga de pe catâri, și după
ce a spus câteva cuvinte, pământul s-a deschis, și catârul s-a
făcut nevăzut...

— Lăudat fie Alah, a strigat Djaudar, mirat foarte.

— Nu te mira, Djaudare! i-a spus Abd Asamd. Ți-am spus
doar că acest catâr este mânat de-un spirit! Vino cu noi, în
seraiul nostru.

Și intrând în serai, Djaudar a rămas mirat peste poate de

nenumăratele și minunatele divane, și de toate lucrurile prețioase, împodobite cu perle și pietre scumpe. Abd Asamd a spus Ramei să aducă o legătură, și aducându-i-o, Abd Asamd a desfăcut-o, și a scos un veșmânt în preț de o mie dinari, și i l-a dăruit lui Djaudar, urându-i să-l poarte sănătos, și Djaudar a îmbrăcat veșmântul, și semăna, așa, cel puțin cu unul dintre vestiții sultani de la apus!

Apoi, Abd Asamd a scos din desagă patruzeci de farfurii cu patruzeci de feluri de bucate, și l-a îndemnat pe Djaudar să poftască la masă mare:

— Vino, Djaudare, și ospătează, și dacă aceste bucate nu-ți plac, spune-ne, să-ți facem rost de altele...

— Stăpâne! a răspuns Djaudar. Ospătez cu poftă din toate! Dă-mi ce vrei, nu mă mai întreba...

Și astfel, a rămas Djaudar douăzeci de zile în acel serai, și în fiecare zi îmbrăca alt veșmânt, și ospăta numai din desagă, căci Abd Asamd nu trebuia să se ducă niciodată în bazar, să cumpere, căci putea scoate din desagă chiar fel de fel de poame.

— Vino acum, Djaudare, căci iată, aceasta este ziua împlinirii! i-a spus Abd Asamd, în ziua a douăzeci și una. Azi vom putea despecetui comorile lui Samurdal...

Și s-au dus în afara cetății, și aflând doi slujitori cu doi câțari așteptându-i, au încălecat, și au călătorit până la prânz, când au ajuns la un râu, și amândoi au descălecat.

Au venit slujitorii, și au luat câțarii, și după un timp, un slujitor a adus un cort, celălalt două divane, și au întins îndată cortul, și au rânduit covoarele și pernele. Apoi un slujitor a adus cele două cutii, și celălalt desaga. Abd Asamd a scos felurite bucate, și după ce au ospătat, Abd Asamd a tot boscorodit asupra celor doi pești niște cuvinte, și deodată cei doi pești au strigat din cutiile unde se aflau:

— O, vrăjitor al lumii, fie-ți milă de noi! Ce vrei?

Abd Asamd boscorodea însă înainte, până ce lădițele s-au

zdrobit în bucăți, și s-au arătat două dihăanii ferecate în lanțuri, răcnind de se cutremura pământul:

— Îndurare cerem, o, vrăjitor al lumii!

— Vă ard de viu, dacă nu-mi dați ajutor să deschid comorile lui Samurdal... a răcnit Abd Asamd, și dihăniile au răcnit mai strașnic, răspunzându-i:

— Una ca asta nu se poate, decât prin mâna pescarului Djaudar, fiul lui Omar...

— Prea bine! a răcnit răspuns Abd Asamd. Djaudar aici se află, și vă aude... Și, iată, dihăniilor, vă zic vouă: luați-vă tot acum picioarele la spinare, și să nu vă mai prind...

Și cum și-a sfârșit cuvântul, dihăniile s-au mistuit, iar Abd Asamd a adus cărbuni și a aprins focul, dintr-o singură suflare...

— Eu îmi încep descântecul, Djaudare, și află că îndată nu mai am voie să vorbesc, de-aceia, înainte de a pune tămăia în vas, vreau să-ți spun ce ai de făcut, spre ajungerea la țintă! Întâi, la un descântec al meu, apele acestui râu vor seca, și numaidecât ai să vezi o poartă de aur, mare cât poarta unei cetăți, cu două verigi de pietre prețioase! Bate încet la poartă, și așteaptă, pe urmă bate mai tare, și iar așteaptă, iar când vei bate a treia oară, un glas dinlăuntru va întreba: „Cine bate la poartă, fără să știe cum se dezleagă tainele?” Tu să răspunzi că ești Djaudar, fiul lui Omar, și va ieși îndată un bărbat înarmat cu paloș, și îți va spune că dacă într-adevăr ești Djaudar, să-ți întinzi gâtul, să-ți taie capul! Tu întinde-ți gâtul și nu te teme, căci cum va vrea să te lovească, se va prăbuși mort, iar tu nu vei simți nici cea mai mică durere! Dacă însă te vei împotrivi, te va ucide! Să mergi mai departe, până ajungi la poarta a doua, și să bați ca și la prima, și va ieși un călăreț cu lance, și te va întreba cine te-a adus acolo? Va învărti lancea pe deasupra ta, să te ucidă, tu însă scoate-ți pieptul înainte, căci cum va încerca să te lovească în inimă, va cădea în fața ta, mort! Dacă nu-mi

vei urma întocmai sfatul, lăncierul te va ucide... Și mergând mai departe, vei ajunge la a treia poartă! Bate și acolo! Va ieși înaintea ta un arcaș, și va arunca o săgeată împotriva ta! Tu repede-ți pieptul înainte, și el se va prăbuși mort la picioarele tale. Și ajungând la poarta a patra, bate și acolo, și o fiară cu înfățișare înfricoșătoare se va arunca asupra-ți, dar să nu te temi când ea își va deschide fălcile, și să nu fugi, ci întinde-ți mâna asupra-i, și cum va vrea să te muște, va cădea la pământ, și tu vei scăpa nevătămat! Și să mergi înainte, până la a cincea poartă, și-ți va ieși în față un harap, și te va întreba cine ești, și tu să-i răspunzi că ești pescarul Djaudar, fiul lui Omar, și harapul te va duce la a șasea poartă! Și abia la un suspin al tău, poarta se va deschide, și vei vedea doi balauri, unul la dreapta și altul la stânga, și se vor năpusti asupra-ți, cu boturile căscate, dar tu întinde-ți mâinile, și când vor încerca să ți le muște, dacă te vei teme, te vor ucide. Să bați după aceea la a șaptea poartă, și îți va ieși întru întâmpinare o femeie ce va semăna cu maică-ta... „Fii binevenit, fiul meu!” îți va spune. „Nu te apropia de mine!” să strigi tu, și femeia va încerca să se apropie, să te îmbrățișeze, dar tu să apuci paloșul, aflat sus, la intrare, și învârtește-l amenințător asupra ei, și să nu te lași înduplecat nici de rugăminți, nici de lacrimi, până se va prăbuși moartă, înaintea ochilor tăi! Așa, Djaudare, taina va fi dezlegată, și nu vei mai avea de ce te teme... Ai să vezi încăperea comorilor, plină cu grinzi de aur, dar nu ține seama de aceasta, ci să ridici o perdea, și-l vei vedea pe vrăjitorul Samurdal, șezând pe tron de aur, și pe capul său strălucind un glob rotund ca luna, globul ceresc! Îl vei vedea pe Samurdal încins cu paloș! La gât are o cutioară, și pe deget un inel de aur cu sigiliu. Tu ia-i globul ceresc, paloșul, cutioara și inelul, și adă-mi-le. Păzește-te să nu uiți ceva din tot ce ți-am spus, căci altfel te vei căi...

— Mi-am însemnat în minte tot... i-a răspuns Djaudar.

Însă cine se poate împotrivi acestor vrăji, și cine poate îndura asemenea spaime înfricoșătoare?

— Nu te teme, căci toate sunt lucruri fără viață... i-a răspuns Abd Asamd și a rostit câteva cuvinte, și râul a secat, și Djaudar a bătut la cele șapte porți, și a trecut toate împotrivirile, până s-a întâlnit cu femeia, și ea l-a rugat să o lase să se apropie de el. Și făcându-i-se lui Djaudar milă de ea, a lăsat-o să se apropie, și numaidecât s-au arătat niște harapi, și l-au bătut grozav, și l-au aruncat pe poartă afară... Abd Asamd l-a luat la sine, și râul curgea pe albie ca înainte... Abd Asamd l-a descântat pe Djaudar, până l-a trezit și l-a întrebat ce se întâmplase...

— Am biruit toate împotrivirile, până a venit femeia ce semăna cu mama. Atât de stăruitor m-a rugat, încât n-am mai putut...

— Dar nu ți-am spus să rămâi neînduplecat? i-a întors cuvânt Abd Asamd. Mi-ai stricat și mie, și ție. Trebuie să rămâi la mine, până la anul...

Și Abd Asamd a poruncit slujitorilor să strungă cortul, să aducă cei doi catâri. S-au întors în cetatea Fez, laudă minaretelor ei!

Și au rămas în cetatea Fez un an în capăt, și Djaudar a mâncat bine, și a băut bine, și a îmbrăcat în fiecare zi veșmânt nou.

Și împlinindu-se anul, s-au dus iar spre râu, și s-a întins cortul, și Abd Asamd a pregătit lucrurile de jertfă, și i-a spus iar lui Djaudar ce avea de făcut...

— Femeia ce se va ivi nu e maică-ta, așa că fii tare, Djaudare, căci dacă vei greși și acum, vei fi ucis...

— Nu-ți voi uita sfatul! a răspuns Djaudar, și iar a secat râul, iar a bătut la cele șapte porți, și a biruit toate împotrivirile, până s-a ivit femeia, și văzând că nu-l poate îndupleca s-o lase să se apropie, s-a prăbușit la pământ, fără viață, și Djaudar a intrat în încăperea comorilor, și n-a ținut

seama de grămada de aur, ci s-a dus drept la vrăjitorul Samurdal, i-a luat globul ceresc, paloșul, lădița și inelul, și le-a adus toate la Abd Asamd.

Și mergând cu ele, tot drumul a auzit cântări, și slujitorii comorii strigau:

— Fie ca aceste patru lucruri să-ți aducă noroc!

Abd Asamd s-a oprit din descântece numaidecât și l-a îmbrățișat pe Djaudar, și a poruncit slujitorilor să distrugă cortul și să fie aduși catării.

S-au întors la Fez...

**AVENTURILE LUI DJAUDAR CONTINUĂ... SE ARATA CĂ
FLĂMÂNDUL SE GÂNDEȘTE LA MÂNCARE ÎNTÂI ȘI-NTÂI;
ÎNSĂ, ABD ASAMD SE DOVEDEȘTE OM DE OMENIE.
ÎNTOARCEREA LUI DJAUDAR ÎN ȚARA EGIPTULUI**

Cum au ajuns la Fez, s-au ospătat cu bucatele din desaga, și Abd Asamd, bucuros foarte, i-a spus lui Djaudar să ceară orice răsplată, pentru binele făcut, și Djaudar a răspuns că nu vrea decât desaga cu mâncare...

— Facă-se voia ta! i-a răspuns Abd Asamd. Dar cum eu ți-am făgăduit să te fac fericit deplin, îți dau și un sac cu aur și pietre scumpe!

Și numaidecât a venit un harap, având pe catâr sacul pregătit gata.

— Încalecă, Djaudare! a spus Abd Asamd. Acest om cunoaște drumul înapoi, la țara Egiptului, și va merge înaintea ta, până la ușa casei tale. Cum ajungi, ia desaga și sacul, iar catârul mi-l va aduce înapoi acest om...

Djaudar i-a mulțumit adânc, și a încălecat, și a călătorit înapoi, spre țara Egiptului.

Și a ajuns la Cairo, la Poarta Biruințelor, și a văzut-o pe

maică-sa cerșind. Și cum a văzut-o, a sărit jos de pe catâr, și a îmbrățișat-o, și s-au dus împreună acasă, și Djaudar a întrebat-o cum de ajunsese cerșetoare, când îi lăsase o mie două sute dinari...

— Mi i-au luat frații tăi! a suspinat mama. Au spus că vor să-i bage în negoț, dar au risipit banii, și pe mine m-au scos din casă...

— Nu mai ofta, mamă! Am avut drum cu noroc, și am adus un sac cu aur...

— Fie Alah și de acum îngăduitor cu tine! Du-te repede și cumpără pâine, căci de aseară n-am mâncat nimic, și mi-i tare foame...

— Numaidecât, mamă! Spune-mi, numai, ce-ai vrea, căci n-am nevoie să cumpăr...

— Dar nu se prea vede că ai mâncare...

— Am, în desaga asta...

— Dă-mi ce poți! Când n-ai nimic, te mulțumești cu orice și oricât.

— Dar când ai de unde, alegi ce-ți place! Nu-i așa, mamă? Spune-mi ce-ți dorește inima.

— Pâine proaspătă, cu brânză...

— Asta-i prea puțin!

— Pâine cu fasole...

— E și mai puțin!

— Atunci spune tu!

— Cred că ți se cuvin găini fripte, orez cu piper, miere, costițe umplute și prăjituri...

— Râzi de mine, Djaudare? Visezi, sau ai înnebunit? De unde toate acestea?

Djaudar a băgat mâna în desaga goală. A scos, pe rând, toate bucatele pomenite... Apoi a mărturisit mamei taina, sfătuind-o că, după ce ospătează, să pună rămășițele și farfuriile la loc, și să nu mai spună despre desaga asta nimănui...

În timp ce ei ospătau, au intrat Salem și Selim, frații lui, care aflaseră despre sosire. S-au căit de reaua purtare față de mamă, și Djaudar i-a poftit să se așeze, le-a urat bun venit, și le-a dat mâncare, și după ce s-au săturat, au vrut să păstreze bucatele rămase, pentru seară, însă Djaudar le-a spus să le dea săracilor, căci le va face el rost, pentru seară, de altele. Ei au luat bucatele rămase și le-au dat săracilor, apoi au adus farfuriile goale mamei, și Djaudar le-a băgat în desagă.

Seara, la cină, Djaudar a scos patruzeci de feluri de bucate, și a rugat-o pe maică-sa să poruncească să se tot întindă mesele, și zece zile s-au tot întins mesele.

Dar, în taină, Salem și Selim se întrebau:

— Cum de a ajuns fratele nostru atât de bogat, că poate ospăta, de trei ori pe zi, ca un sultan, și mai împarte și cu alții?

— Întreabă-l mai degrabă de unde vin aceste bucate, când nu cumpără nimic, și focul nu se aprinde...

— E, într-adevăr, uimitor! Trebuie să fim șireți, să aflăm cum stau lucrurile...

Și astfel, odată, pe când Djaudar lipsea de-acasă, ei s-au înfățișat mamei, spunându-i că le era foame. Ea s-a dus în încăperea alăturată. A adus numaidecât o farfurie cu mâncare caldă.

— O, mamă! Au spus atunci Salem și Selim. Mâncarea-i caldă, și doar n-ai foc în casă. Cum se poate?

— Am scos mâncarea din desagă...

— Din care desagă?

— Din desaga adusă de Djaudar, însă să nu mai spuneți la nimeni.

— Se poate, mamă? Noi să spunem? Dar arată-ne, să vedem cu ochii noștri cum stau lucrurile...

Mai apoi, după ce ea le-a arătat desaga, Salem a spus către Selim:

— Cât să-l mai lăsăm pe Djaudar să se poarte cu noi așa, ca un stăpân față de niște slugi? Cât o să trăim din pomana lui? Trebuie să-i luăm desaga!

— Cum?

— Să-l vindem rob, să tragă la lopeți, pe mare...

— Și cum l-am putea vinde?

— Ai să vezi seara asta! Să ne ducem la căpetenia Mării Roșii, să-l poftim la noi, și dacă va veni, îi vom spune despre Djaudar...

Și cum au hotărât astfel să-l vândă pe fratele lor, ticăloșii s-au dus la căpetenia Mării Roșii, și Salem a grăit astfel:

— O, stăpâne, căpetenie a Mării Roșii! Noi avem un frate, om josnic peste închipuire, și când tatăl nostru a murit, și ne-a lăsat averea, noi am împărțit-o între noi, însă fratele nostru și-a risipit în scurt timp partea, într-un chip păcătos, și ne-a pârât că i-am dat prea puțin, și ne-a purtat prin judecăți, până am sărăcit... Iată de ce ne-ai bucura, dacă ai vrea să-l cumperi pe fratele nostru...

— Dacă mi-l puteți aduce, îl trimit numaidecât pe mare.

— De adus nu-l putem aduce, însă te poftim seara asta în ospete, cu încă doi oameni voinici, și când fratele nostru va dormi, ne vom năpusti asupra-i, îl vom lega și îl vom duce, sub ocrotirea nopții, în afara cetății...

— Bine, a răspuns căpitanul Mării Roșii. Îl dați cu patruzeci dinari?

— Cu mare bucurie... a răspuns Salem, și i-a spus unde să vină după rugăciunile de noapte.

Apoi, Salem și Selim s-au dus la Djaudar, și Salem i-a sărutat mâna, spunându-i cu glasul încărcat de rugămintă:

— Află, frate, că noi avem un prieten, și prietenul acesta ne-a poftit de multe ori, și ne-a făcut multă îndemănă... Când l-am văzut azi, și m-am închinat lui, m-a poftit iar la el, dar eu i-am spus că nu-l pot lăsa pe fratele meu Djaudar singur, și atunci el a spus să te aduc și pe tine, dar eu am

răspuns că fratele meu nu poate veni, așa că mai degrabă să poftescă el la noi, cu prietenii lui... L-am poftit într-o doară, încredințat fiind că n-o să vină, însă a primit poftirea și m-a rugat să-l aștept la poartă, la Moscheia Mică. Și acum vin la tine, cu toată rușinea, și te întreb dacă vrei să ne întărești inima, să-i primești pe acești oameni ca oaspeți, sau dacă nu, să-i primim noi, la vecinul nostru...

— De ce la vecin? s-a mirat Djaudar. E oare prea strâmtă casa noastră, sau nu avem ce le da mâncare?

Să-ți fie rușine că mă mai întreb... Nu avem noi cele mai bune bucate și dulciuri, și așa de mult, că totdeauna prisosește? Poți aduce câți oameni vrei, și dacă nu sunt eu acasă, mama vă va întinde mesele... Adă-ți oaspeții, și binecuvântarea lui Alah vină asupra-ne...

Salem i-a sărutat iar mâna, și s-a dus la poartă, la Moscheia Mică, la căpetenie și la soții săi, și mai apoi, cum au intrat ei, Djaudar s-a ridicat, le-a urat bun venit, și i-a poftit să se așeze, și a rugat-o pe maică-sa să întindă mesele, și ea a adus patruzeci de feluri de bucate. Căpetenia și soții au ospătat până s-au săturat, și au crezut că-i cinstește Salem, și după a treia parte a nopții, după ce au mâncat și dulciurile, Djaudar s-a dus să se culce. Cum a adormit, toți s-au năpustit asupra-i, și i-au astupat gura, și l-au dus în afara cetății.

A stat la Suez, un an, cu lanțuri la picioare, trebuind să facă cele mai îngrozitoare munci...

Și cum el a fost răpit, frații s-au dus numaidecât la mama lor și au întrebat-o dacă Djaudar se trezise sau încă nu...

— Încă nu.

— Dar unde doarme?

— În încăperea unde dorm și oaspeții...

— Dacă-i așa, se vede că și Djaudar s-a dus cu oaspeții să mai descopere comori! Am auzit cum oaspeții, de felul lor de pe la Fez, l-au îndemnat să meargă cu ei...

— Atunci, pesemne s-a dus cu ei, Alah să-l călăuzească, să se înapoieze cu mult belșug...

Așa a spus mama, totuși așa de greu îi era fără Djaudar, încât zi și noapte plângea.

Și frații s-au dus să caute desaga, în încăperea vecină, și s-au împiedicat de sacul cu aur și au strigat:

— O, mamă, aici erau banii rămași de la tatăl nostru?

— Nu sunt de la tatăl vostru! Sunt ai fratelui vostru, Djaudar, aduși din călătoria la Fez...

— Ba nu, sunt din averea de la tatăl nostru, și o luăm s-o împărțim frățeste...

Și așa, după ce și-au împărțit banii, Salem și Selim au început să se sfădească asupra desagei celeilalte.

— O, fiii mei! le-a spus mama. V-ați împărțit aurul și pietrele prețioase, însă această desagă n-o puteți împărți, căci n-ar mai avea preț! Lăsați-mi-o mie, căci o să vă dau eu, oricând, bucatele ce mi le veți cere, și dacă vreți să-mi cumpărați din banii voștri veșminte, mulțumită sunt, și putem trăi laolaltă liniștiți...

Însă Salem și Selim s-au sfădit toată noaptea, și auzind sfada lor, o căpetenie a sultanului Semes Addaulat, aflat la o fereastră vecină, a dat numaidecât sultanului seamă...

Sultanul Semes a trimis numaidecât după frații lui Djaudar, și cum au fost aduși, a poruncit călăilor să-i muncească, și au fost munciți, până au mărturisit. Semes a poruncit să li se ia amândoi desagii, iar ei să fie închiși.

*
* *

Și trecând anul, Djaudar a călătorit pe mare, și în timpul acestei călătorii s-a ridicat vijelie puternică, aruncând corabia în stânci și sfărâmând-o. Toți s-au înecat, numai Djaudar a scăpat, ajungând la țarm.

Și ajungând la țärm, a nimerit la un trib de arabi, și a povestit căpeteniei tot ce i se întâmplase. La acești arabi se afla și un neguțător din Djiddah, și făcându-i-se milă de Djaudar, l-a luat soț de călătorie, și împreună s-au dus la Mecca, la hagialâc. Și deodată, în timp ce Djaudar făcea ocolul templului, s-a întâlnit cu Abd Asamd, vechiul său prieten...

Și cum l-a văzut Abd Asamd i s-a închinat, și l-a întrebat cum îi merge, și când a auzit de nenorocirea lui, l-a luat cu sine în locuința sa, i-a dăruit un veșmânt nespus de frumos, apoi a adăugat, cercetând horoscopul:

— Timpul nenorocirii tale este la sfârșit! Frații tăi sunt de mult timp la închisoare, însă ție îți va merge bine! Rămâi oaspetele meu, un timp.

Mai apoi Abd Asamd i-a dat inelul din comorile lui Samurdal...

— Ia acest inel, o, Djaudare, și păstrează-l, și prin el birui-vei pe toți potrivnicii! Află că inelul lui Samurdal e supus unei dihănii înfricoșătoare, numită Distrugătorul Tunet! Cum frece inelul, cum dihania se și arată și-i poți porunci orice...

Abd Asamd a frecat inelul în fața lui Djaudar, și îndată s-a arătat Distrugătorul Tunet.

— Ce dorești, stăpâne? Dacă vrei, pustiesc cetățile sau le înfloresc pe cele pustiite... Pot nimici șahi și sultani, pot trece oști prin ascuțișurile morții...

— Ascultă bine, Distrugătorule! a răspuns Abd Asamd. Omul acesta e de azi înainte stăpânul tău, și supune-te lui! Iar tu, Djaudare, păstrează inelul bine, căci prin el îi vei birui pe toți potrivnicii...

— Cu învoirea ta, o, Abd Asamd, aș dori să mă întorc acasă...

— Freacă puțin inelul, și încă azi vei fi în țara Egiptului...

Djaudar și-a luat rămas bun de la Abd Asamd, a frecat inelul, și ivindu-se înfricoșatul, i-a poruncit:

— Du-mă tot acum în țara Egiptului, la Cairo...

— Tot acum, stăpâne! a răspuns dihania, și l-a luat în cârcă, și a zburat cu el, de dimineață până la miezul nopții, când l-a lăsat jos, în ograda casei, și s-a făcut nevăzut.

Și cum Djaudar s-a întors, mama i-a istorisit plângând cum s-au purtat cu ea cei doi frați, și cum a pierdut desagii.

— Nu te mâhni, mamă, pentru cele ce au fost! a răspuns Djaudar. Tot acum am să-ți arăt ce pot, și cum am să-i aduc aici pe frații mei...

Și cum a frecat inelul, s-a și înfățișat dihania:

— Ce poruncește stăpânul meu?

— Îți poruncesc să-i aduci aici pe frații mei, aflați în închisoare, la sultan...

Dihania s-a făcut nevăzută în pământ, și s-a ivit iar, însă drept în mijlocul închisorii, tocmai pe când Salem și Selim își doreau moartea, din pricina groaznicelor suferințe.

Au leșinat de spaimă, când dihania a intrat cu ei în pământ, și s-au speriat mai tare, când s-au văzut acasă, în fața mamei și a lui Djaudar...

Și dihania numaidecât a zburat la seraiul sultanului, și intrând în vistierie, a luat desagii și i-a adus în fața lui Djaudar, iar el i-a dat spre păstrare mamei sale.

— Iar acum, dihanie înfricoșată, să-mi ridici până mâine dimineață un serai înalt, spoit cu aur și înăuntru cu divane scumpe! Haide, treci la lucru, și să fii gata înainte de ivirea zorilor...

— Numaidecât, Djaudare! a răspuns dihania.

Mai apoi, pe când ei dormeau, dihania a dat strigare către ai săi, și le-a poruncit să clădească numaidecât seraiul. Și unii aduceau piatră, alții zideau, alții vopseau, alții zugrăveau, alții făceau divanele, încât totul era gata, înainte de ivirea zorilor.

Și cum totul a fost gata, s-a înfățișat dihania, să dea seama de toate, înaintea lui Djaudar, și să-l roage să

poftescă a vedea seraiul. Și s-a dus Djaudar cu maică-sa, și au văzut un serai cum nu se mai afla pe lume, și cu zugrăveli cum nu mai sunt.

Și Djaudar a rugat-o pe maică-sa să se mute în serai, apoi a frecat iar inelul, și când s-a arătat dihania, a poruncit:

— Să-mi aduci numaidecât, înfricoșat prieten, patruzeci de roabe albe și patruzeci de roabe negre! De asemenea, să-mi aduci patruzeci de slujitori și patruzeci de robi negri...

Și numaidecât, dihania și-a trimis supușii tocmai în India, Sind și Persia, și au adus cei mai frumoși robi și roabe.

Apoi, Djaudar i-a poruncit să aducă pentru toți veșminte prețioase. Și după ce s-au adus veșmintele, a poruncit să se aducă veșminte și pentru el și maică-sa.

**SE VEDE ÎNSĂ CĂ BINELE DEPLIN E PASĂRE
CĂLĂTOARE... NUMAIDECÂT SE STÂRNESC ALTE
VRĂJMĂȘII, TOT AȘA DE ÎNTUNECATE; DAR, PRIN
RĂBDARE ȘI VOINȚĂ, TOTDEAUNA ÎNVING NUMAI CEI
VREDNICI...**

Coborând vistiernicul sultanului, într-o dimineață, în vistierie și văzând lipsa desagilor, a răcnit înfricoșător, și a căzut leșinat. Și numaidecât după ce și-a venit în fire, s-a înfățișat sultanului Semes Addaulat:

— O, stăpâne al dreptcredincioșilor! Noaptea asta vistieria a fost prădată...

— Ce ai făcut cu lucrurile atât de prețioase, ticălosule?

— Pe Alah, nu știu nimic! Ieri erau în vistierie, și când am intrat azi, nu le-am mai aflat... Ușile totuși erau încuiate, cum le-am lăsat! Nu am aflat niciun semn al cuiva, niciun lacăt spart, și totuși...

— Să mergem împreună în vistierie... a răcnit sultanul.

— Mergem, stăpâne, de ce să nu mergem? a răspuns vistiernicul, și sultanul a intrat, și a strigat plin de mânie:

— Cine îndrăznește să se atingă de lucrurile mele și să înfrunte puterea mea?

Numaidecât și-a strâns în poruncă sfetnicii și căpeteniile oștilor, și a strigat:

— Aflați, voi sfetnici și căpetenii, că noaptea trecută parte din lucrurile mele de preț au făcut aripi! Să-mi spuneți cine a îndrăznit să săvârșească asemenea nelegiuire?

Astfel auzindu-l, a pășit în față o căpetenie:

— O, sultane! Află că eu am văzut noaptea trecută lucruri atât de minunate, încât n-am putut dormi...

— Ce-ai văzut?

— Toată noaptea am auzit larmă de construcții, și când s-a crăpat de ziuă, am văzut în fața ochilor mei un serai, și când am întrebat al cui este, mi s-a spus că e a lui Djaudar, fiul lui Omar. Înapoiat dintr-o călătorie, cu multe comori! Tot Djaudar i-a scos pe frații săi din închisoare, și trăiește în seraiul său, ca un sultan...

— Cercetați închisoarea și vedeți dacă Salem și Selim au făcut și ei aripi... a poruncit sultanul.

Și s-au deschis porțile închisorii, dar Selim și Salem nu mai erau!

— De bună seamă, cel ce i-a eliberat pe Selim și Salem a furat și comorile mele! Și acel om nu putea fi decât fratele lor, Djaudar... Trimiteți un emir, cu cincizeci de oșteni, să-i pună la popreală pe Djaudar și pe frații săi, să fie sigilate toate lucrurile lor și să-mi fie numaidecât înfățișate...

— O, sultane! a răspuns un vizir. Domolește-ți mânia! Gândește-te bine, o, sultane: dacă Djaudar, precum ai auzit, a putut să-și clădească într-o noapte un serai atât de mare, e atât de puternic, încât nimeni nu se poate măsura cu dânsul... Mă tem deci că emirul are să se întoarcă de la el cu picioarele rupte... Ai răbdare, sultane! Lasă-ne mai degrabă

să cercetăm, să căutăm alte mijloace, și până la urmă fi-va pe voia ta...

— Sfătuiește-mă ce să fac...

— Ce să faci, sultane? Trimite la el emirul, să-l poftească la tine, și eu voi căuta să văd dacă e curajos și puternic, apoi voi încerca să-l răpun prin viclesug! Dacă însă e ticălos și slab, îl poți arunca numaidecât în temnița cea mai dedesubt...

I-a plăcut sultanului vorba asta, și l-a trimis la Djaudar pe emirul Otman, să-l poftească a i se înfățișa... Însă emirul Otman era prost și încrezut în sine. Când a ajuns la seraiul, lui Djaudar, a văzut un om stând în fața porții, într-un jilț de aur, dar nu era decât dihania înfricoșată, prefăcută în paznic al porții, la porunca lui Djaudar...

Deci, văzându-l dihania pe emir, nu s-a sculat în fața lui, și n-a mers în întâmpinarea lui, deși emirul era însoțit de cincizeci oșteni.

— Robule, unde este stăpânul tău? a întrebat emirul Otman.

— În serai se află... a răspuns dihania, stând mai departe în jilț.

— Rob nelegiuit, a răcnit emirul. De ce ești așa de nerușinat, și nu te scoli când grăiești cu mine?

— Vezi-ți de drumul tău, și nu-ți irosi degeaba cuvintele... i-a răspuns dihania.

Emirul Otman și-a scos buzduganul, gata să lovească, însă dihania i l-a smuls, și întorcându-l asupra lui, l-a miluit cu patru lovituri zdravene... Oștenii emirului și-au scos paloșele, să-l ajute pe stăpânul lor, dar dihania i-a alungat din fața sa, miluindu-i pe toți cu câte o izbitură de buzdugan, încât toți au dat bir cu fugiții, buluc!

Dihania s-a așezat la loc, în jilțul său.

Mai apoi, emirul și oștenii s-au înfățișat sultanului, strigând – aman!

— Încă de departe:

— O, sultane! De când sunt n-am văzut una ca asta, și de când sunt, și pe unde am umblat, serai ca al lui Djaudar n-am mai văzut... Când am ajuns la poartă, am văzut un paznic stând pe-un jilț de aur, și era așa de mândru, că nu s-a mișcat din loc când m-a văzut venind, și mi-a vorbit stând jos! Astfel văzându-l, eu m-am mâniat și am scos paloșul împotriva lui, însă el mi-a smuls paloșul, și m-a lovit pe mine, și pe oștenii mei, încât am trebuit să dăm buluc, luând-o la sănătoasa.

— Trimiteți împotrivă-i o sută călăreți! a răcnit sultanul, scos din fire.

Și au pornit într-acolo o sută de călăreți, însă și ei au fost bătuți, și au luat-o la sănătoasa!

— O, sultane al timpului! Au strigat oștenii, întorcându-se. Paznicul ne-a bătut și ne-am speriat așa de rău, încât am luat-o și noi la sănătoasa...

Astfel auzind, sultanul a trimis două sute călăreți, și după ce au luat-o la sănătoasa și ei, sultanul a grăit către vizirul său astfel:

— Acum, vizire, trebuie să pornești împotriva acestui serai cu cinci sute călăreți, și să mi-i aduci aici, pe paznic, pe Djaudar și pe frații săi...

— Stăpâne, eu nu am nevoie de oști, i-a răspuns vizirul. Vreau să mă duc așa, cu mâinile goale...

— Fă cum vrei! a răspuns sultanul, și vizirul și-a aruncat armele, și-a îmbrăcat veșmânt alb, a luat în mână o cunună de trandafiri, și s-a dus la seraiul lui Djaudar, singur.

Și văzându-l paznicul, s-a ridicat din jilț și i s-a închinat adânc.

Vizirul și-a dat seama numaidecât că are a face cu un spirit, și a întrebat, tremurând de spaimă:

— Stăpânul tău, Djaudar, e-acasă?

— Acasă!

— Du-te și spune-i că sultanul Semes Addaulat i se închină, și-l poștește la ospăț...

— Mă duc să-i spun! Așteaptă...

Vizirul a rămas la poartă, în picioare. Dihania s-a dus în serai, la Djaudar:

— Află, stăpâne, că mai-nainte, sultanul a trimis la tine un emir, și eu l-am bătut, după cum i-am bătut și pe cei cincizeci de oameni ce-i avea cu sine! Și trimitând o sută de călăreți, pe urmă două sute, toți au luat-o la sănătoasa... Acum Stăpâne, sultanul îți trimite un vizir fără arme, numa cu mâinile goale, și te poștește ia ospăț! Ce să-i spun?

— Poștește-mi-l aici...

Și astfel, vizirul a intrat în serai, și l-a văzut pe Djaudar stând pe-un divan mai frumos decât al sultanului, și frumusețea seraiului și a podoabelor era atât de mare, încât sultanul era pe lângă Djaudar un cerșetor.

Vizirul i s-a închinat.

— Ce poștești? l-a întrebat Djaudar.

— Sultanul ți se închină, și ar vrea să cunoască aleasa ta înfățișare! Drept care, a dat poruncă să se întindă mesele, și te așteaptă cu mesele întinse! Vrei să-i faci bucuria asta?

— Dacă mi-i într-adevăr prieten, închină-i-te din partea mea și spune-i să vină el la mine...

Astfel auzindu-l, vizirul a vrut să plece, însă Djaudar a frecat inelul, și când s-a ivit dihania, i-a poruncit:

— Adă-mi tot acum unul dintre cele mai frumoase veșminte...

Și aducându-i-se un veșmânt frumos, Djaudar l-a dat vizirului, poftindu-l:

— Îmbracă-l, vizire, și spune stăpânului tău, sultanului, dorința mea...

Și astfel, vizirul s-a întors în veșmânt nou, și i-a povestit sultanului cele văzute. I-a spus și cuvântul lui Djaudar, și sultanul a pornit numaidecât asupra seraiului cu oaste

numeroasă.

Djaudar a poruncit dihanie înfricoșate să cuprindă curtea seraiului cu dihăanii sub înfățișare de oșteni puternici, înarmați până-n dinți.

Mai apoi, când sultanul a intrat în curtea seraiului și a văzut oștile înșirate, alcătuite numai din bărbați mari și puternici, și purtând cele mai minunate arme, s-a temut și a intrat cu umilință în încăperea unde sta Djaudar, înconjurat de multă strălucire...

Djaudar nu s-a ridicat, și nu l-a poftit să se așeze, și sultanul sta speriat foarte, încremenit, gândind: „Dacă Djaudar ar avea gânduri bune, nu m-ar lăsa să stau în picioare. Se vede că vrea să mă pedepsească pentru că i-am luat desagii...”

Și trecând ziua aceea, și venind ziua a doua, sultanul s-a dus iar la Djaudar, și s-a tot dus, zi cu zi închinându-i-se până la pământ, prefăcându-se că nu mai poate de căință...

— Cum să-i luăm averile? Ce mă sfătuiești? l-a întrebat într-o zi sultanul pe vizirul său.

— Dă-i-o ca soață pe fiică-ta, și veți fi încuscriți, și averile lui ale tale fi-vor...

— Vrei să mijlocești aceasta, vizire?

— Cu plăcere! Poftește-l pe Djaudar noaptea, și las-o pe fiică ta să treacă, în cel mai frumos veșmânt... Și după ce te încuscrești cu el, nu se va mai feri de tine, și așa, într-o zi, averile lui ale tale vor fi...

— Sfatul tău, o, vizire, e minunat! a strigat sultanul, și a poruncit să se întindă mesele, și l-a poftit pe Djaudar, și au chefuit până noaptea târziu, când fata s-a arătat minunat înveșmântată și împodobită. Și era așa de frumoasă și fermecătoare, încât, cum a văzut-o Djaudar, s-a făcut palid, a scos un suspin adânc, pierzându-și firea. Atunci, vizirul s-a plecat spre el, și l-a întrebat de ce oftează...

— A cui e fata ce mi-a răpit mintea și inima?

— E fata prietenului tău, sultanul, și dacă-ți place, pot vorbi cu tatăl ei să ți-o dea soață...

— Pețește-o, vizire, căci am să aduc zestre mare, cum nici nu visează nimeni, iar ție am să-ți dau ce vrei...

Vizirul s-a întors către sultan:

— Prietenul tău, Djaudar, te roagă să i-o dai pe fiică-ta...

— Fie! a strigat sultanul.

Și venind ziua a doua, sultanul și-a strâns toți prietenii și sfetnicii, și l-a chemat de asemenea și pe șeicul islamului, și i-a poruncit să întocmească hrisovul de nuntă.

Și a poruncit Djaudar să fie adusă desaga cu pietre scumpe, și tobe și surle au răsunat în toată cetatea.

Și astfel, tot în ziua aceea, sultanul a spus către vizir:

— Cât să-l mai răbdăm lângă noi pe acest nevrednic? Născocoște o șiretenie, să-l putem ucide, și să-i luăm desaga și inelul.

— Cu plăcere! a răspuns vizirul, și au otrăvit mâncarea, însă spiritul înfricoșat l-a păzit; și în loc să moară Djaudar, a pierit sultanul, și carnea și oasele lui au început să putrezească numaidecât! Și odată cu el au pierit toți nevrednicii Egiptului, iar Djaudar a trăit până a murit...

*

* *

— O, Șeherazada! a spus Riar Șah, după sfârșitul istoriei. Spune-mi acum câteva istorii cu păsări și animale...

— Cu bucurie, mărite șah! a răspuns Șeherazada, și a început astfel:

ISTORIA PĂUNULUI

Trăia în timpuri de demult un păun, și locuia cu păunița lui într-o pădure, la țărmul mării, împreună cu multe alte fiare, târătoare, mergătoare și zburătoare. Noaptea, păunul și păunița se ascundeau într-un copac, de frica răpitoarelor, iar ziua colindau împrejurimile, spre aflarea îndestulării cu hrană. Și au trăit astfel mult timp, până le-a venit în gând să-și caute altă locuință, unde ar putea trăi mai feriți de vrăjmași. Au ajuns astfel pe o insulă rodnică, bogată în arbori și ape, și s-au așezat acolo, mâncând și bând.

Deodată însă a venit la ei o rață, sfioasă nespus. Tremura îngrozitor. „De bună seamă, i s-a întâmplat ceva”, s-a gândit păunul, și s-a coborât din copac, și i s-a închinat. A rugat-o apoi să-și spună istoria...

— Apără-mă de vânători! a strigat rața, după ce și ea i s-a închinat. Apără-mă de vânători, și chiar și tu să te păzești de ei... O, păunilor, cât v-am râvnit prietenia! Hai. Rogu-te, dă fuga și cheamă-ți și nevestica, să-mi audă și ea istoria...

Păunița a coborât și ea. A urat raței bun venit. I-a spus, ca s-o liniștească:

— De unde să vină vânători pe insula asta, în mijlocul oceanului furios? Fii liniștită, nimeni nu poate ajunge până aici! Spune-mi ce ți s-a întâmplat, și de ce te temi de vânători...

— Află, o, păunele, și află, o, păunițo! Trăiesc de când mă știu pe insula asta, și multă vreme n-am știut ce-i răul. Într-o noapte însă, mi s-a arătat în vis un vânător și mi-a spus câte și mai câte, dar îndată am auzit ca un glas, sfătuindu-mă să mă păzesc, să nu mă las ademenită de cuvintele lui, căci are să-mi aducă nenorocire...

— Păzește-te deci bine! Îmi spunea glasul, căci prin iscusință, vânătorul știe prinde cei mai mari monștri marini, știe să-și aducă la picioare, cu arma sa, păsările pământului, și să arunce într-o groapă elefantul, și nimeni nu e de ajuns de ferit de iscusința lui, nici pește, nici pasăre, nici animal

sălbatic sau de casă!...

După ce am auzit acestea, m-am trezit speriată și n-am mai fost, soră scumpă, în apele mele, toată ziua, și n-am mai putut nici mânca, nici bea, așa de tare a băgat groaza în mine gândul la iscusința omului! Astfel, neliniștită, am alergat în împrejurimi, până am ajuns la peștera unui leu tânăr și galben. Acesta s-a bucurat peste măsură când m-a văzut, căci culoarea și trupul meu frumos i-au plăcut foarte, și mi-a poruncit să mă apropii. M-a întrebat de numele meu și al neamului. I-am spus:

— Sunt rață și fac parte din neamul păsărilor...

L-am întrebat și eu de ce nu fuge de-acolo?...

— Tatăl meu, leul, mă sfătuiește de mult să mă feresc de vânători, dar află că nu mă tem de oameni! M-am hotărât să aștept aici, până trece vreun om, să-l văd și eu cum arată și să-l și înșfac de grumaz...

După ce leul și-a sfârșit cuvântul, i-am spus:

— Păzește-te, și caută să ocolești omul, căci iscusința lui e atotputernică...

Și l-am sfătuit așa de tare să se păzească, încât s-a hotărât, în sfârșit, să pornească cu mine. Și cum alergam alături, am văzut pulbere înaltă apropiindu-se, și în sfârșit am văzut că vine un măgar sălbatic, mugind de spaimă...

Leul l-a chemat la sine, și măgarul s-a apropiat plin de respect, și a sărutat pământul în fața lui.

— Cum te cheamă, animal nerod? Ce cauți aici? De ce sari așa?

— O, sultane al fiarelor! a răspuns măgarul. Sunt măgar și am fugit încoace de frica vânătorilor...

— Când am auzit cuvintele măgarului, a continuat rața, m-a cuprins o groază înfricoșătoare și o teamă și mai mare, și am spus leului:

— Pe Alah! Măgarul are temei de temere...

Leul l-a întrebat apoi pe măgar încotro apucase.

— O, sultane! a răspuns măgarul. Fug cât pot de repede, căci înainte de asfințitul soarelui am zărit în depărtare un om.

Și astfel, tocmai când măgarul a vrut să-și ia de la noi rămas bun, am zărit deodată pulbere. Măgarul a scos un răget puternic. Venea în fugă cumplită o cămilă. Tremura.

S-a apropiat de noi. Leul a ținut-o drept om, și a vrut să se năpustească asupra-i, dar eu i-am spus:

— O, sultane leu! Nu te repezi, căci ceea ce vezi nu e om, ci cămilă ce fuge de oameni, ca și noi...

În timp ce eu îi spuneam aceasta leului, cămila a venit înaintea noastră, a făcut în fața leului o plecăciune. Leul i-a răspuns, plecându-i-se de asemenea, și a întrebat-o ce vânt a adus-o într-acolo...

— Fug din fața omului... a răspuns cămila, și ofta de-și da inima afară...

— Cum asta? Oare se poate teme de om o ființă cu trup atât de mare, atât de lung și atât de larg? Pe Alah, soră cămilă! Îl poți omori cu o lovitură de copită...

— O, sultane! a răspuns cămila. Omul e atât de deștept, încât numai moartea îi poate veni de hac... Mie, bunăoară, îmi trece un belciug prin nas, și leagă de belciug o funie, și îmi aruncă peste cap căpăstrul, și mă dă pe seama celui mai mic copil al său, și acesta, în ciuda mărimii și puterii mele, mă duce unde vrea el să-i port poverile.

— Dar când l-ai părăsit pe om? a întrebat leul, cu semeție.

— O, preamărite sultane! a gemut cămila și lacrimile îi curgeau șiroaie din ochii blânzi. L-am părăsit pe om la asfințitul soarelui, și cred că îndată are să fie aici! Păzește-te de el, o, sultane leu, și lasă-mă să fug mai departe, în pustietăți și deșerturi...

— Mai îngăduie aici, un pic! i-a spus leul, ca să vezi și tu cum am să-i zdrobesc oasele, cum am să-l sfâșii, cum am să te satur cu carnea lui, cum am să-ți potolesc setea cu

sângele lui...

— Ferească cerul! a strigat cămila. O, sultane leu! Nu că nu rămân să văd, ci chiar de pielea ta sunt îngrijorată...

Și cum stam și ascultam, deodată am văzut iar pulberea ridicându-se, și s-a ivit înaintea noastră un moșneag slab și închircit, ducând pe umăr un coș, plin cu felurite unelte de tâmplărie. Pe cap avea o cracă de copac și opt scânduri. În urma lui veneau câțiva copii mici. Eu, de frică, am căzut la pământ, însă leul i-a tăiat calea, scuturându-și coada și pregătindu-și ghearele, de luptă. Omul a pășit înaintea lui, prietenos, a făcut o plecăciune, i-a zâmbit, și a grăit cu grai dulce:

— O, nobile și puternice sultane! Alah să-ți dăruiască o seară frumoasă, să-ți mărească puterea și gloria, să întindă și mai mult stăpânirea ta, să-ți supună toți vrăjmașii și să-ți dea paradisul ca locuință!

Leul a văzut negru înaintea ochilor. A mârâit și a scos un răcnet. Ochii lui au început a arunca scânteii...

— Pe Alah! a strigat. Am să te sfâșii numaidecât! Pregătește-te de moarte...

— Ai un pic de răbdare! L-a rugat omul. Să-ți spun întâi unde mă duc cu uneltele acestea...

— Spune-mi mai repede, căci n-am răbdare! a mugit leul.

— Mă duc la vizirul tatălui tău, râsul, puternica fiară, stăpânul ghearelor și dinților; căci auzind râsul că oamenii vor veni asupra-i, a poruncit să fiu chemat, pentru ca să-i clădesc o casă din aceste scânduri, spre apărarea sa...

— Pe Alah! a răspuns leul pizmuindu-l pe răs. Nu te las să te duci, până nu-mi clădești și mie o casă. După aceea am să te omor...

Tâmplarul a spus însă că trebuie să se ducă la răs mai întâi, și că după aceea se va întoarce, dar leul s-a năpustit asupra lui și l-a apucat cu laba. Tâmplarul a căzut la pământ, și toate uneltele din coș i s-au împrăștiat.

— Ce slab ești, sărmane tâmplar, a mârâit leul, râzând. Cine spunea că se teme de om?

Tâmplarul și-a ascuns bine planul răsărit între timp în mintea lui. A grăit zâmbind:

— Fie! Să-ți clădesc și ție casă...

Și luând scândurile ce le avea cu sine, le-a bătut în piroane, ca pe un lădoi, și a lăsat o căscătură mare drept ușă, apoi, cum a sfârșit lucrul, a spus leului:

— O, stăpâne! Intră, rogu-te, în casa asta, să-ți iau măsura...

Leul a intrat bucuros, dar pentru că lada era cam strâmtă, tâmplarul i-a spus că trebuie să ingenuncheze!

Leul a ingenuncheat și s-a ghemuit, până i-a rămas afară numai coada.

Și după ce tâmplarul i-a băgat în ladă și coada, a pus repede capacul, și l-a bătut în cuie.

— Ce fel de casă e asta? a strigat leul. Vreau să ies!

— Află că din lada asta n-ai să mai ieși cât îi fi și-i trăi! Nu se mai află niciun drum de scăpare pentru tine! Rămâi în cușcă, tu, fiară scârnăv!

După ce leul a auzit acestea, și-a dat seama de deșertăciunea și iscusința omului...

Păunul a rămas mirat foarte, de minunata istorie a raței.

— O, sora mea, preaiubită rățușcă! a răspuns el. Nu trebuie să ne fie frică de om! Cine-i blând la fire și cinstit află dragoste multă în inima omenească! Pier de mâna omului doar prefăcuții, încrezuții și trufașii! Rămâi la noi, soră dulce, căci larg și bogat este pământul, și încap în el toate făpturile cele bune...

Astfel auzind, rața a rămas în insula păunului!

ISTORIA FECIORULUI CE SE DA DREPT CALIF, DAR HARUN, CALIFUL CEL ADEVĂRAT, NU SE LASĂ...

Și se mai istorisește că într-o noapte Harun al Rașid era mâhnit în inima sa, și a poruncit să fie numaidecât chemat vizirul Djafar.

— Mi-i inima tristă, o, Djafare! Vreau să mă duc noaptea asta în maidanele Bagdadului, să văd ce fac supușii mei, dar nimeni nu trebuie să ne cunoască...

Și amândoi și-au scos veșmintele prețioase, și și-au îmbrăcat veșminte de neguțători, și califul a umblat cu Djafar și cu Mesrur, călăul, mult timp, până au ajuns la apa Tigrului.

Și cum au ajuns, au dat un dinar unui luntraș bătrân, și l-au rugat să-i plimbe puțin pe fluviu.

— Cine poate cuteza una ca asta? s-a mirat luntrașul. Nu știți că în fiecare noapte califul se plimbă pe fluviu, și că oricine va îndrăzni să iasă în larg va fi spânzurat?... Dar ian uitați-vă: Mi se pare că luntrea califului vine chiar acum...

— O, bătrâne! a răspuns Harun, mirat. Ia acești doi dinari și du-ne sub bolta unui pod, până va trece luntrea...

— Alah să ne ajute! a oftat luntrașul, luând dinarii, și după ce a văslit puțin, s-a apropiat o luntre, cu multe lumânări de ceară și făclii...

— Nu v-am spus eu? a strigat luntrașul.

Și văslind repede, până sub o boltă a podului, i-a acoperit cu o basma neagră, și ei au putut totuși vedea cum în luntrea ce venea, stătea în față un făclier cu o tigaie de aur, în care ardea aloe. Făclierul purta veșmânt de atlas roșu și turban de Mosul. Avea o pungă de mătase verde, plină cu aloe, iar umerii îi erau acoperiți de-un șal galben. Dinapoia luntrii sta alt făclier, și două sute de robi stăteau la dreapta și la stânga, iar la mijloc ședea, pe-un tron de aur, un fecior frumos ca luna, iar alături de el un bărbat ce semăna cu vizirul Djafar. La căpătai îi sta un slujitor cu paloș, ce semăna cu Mesrur. Îl înconjurau alți douăzeci de curteni.

— Nu cumva acel om e unul dintre fiii mei, Amin sau

Mamun? a întrebat Harun. Pe Alah, Djafare! Acestui om nu-i lipsește nimic din înfățișarea mea, iar cel ce-i stă în față seamănă cu tine! Semănați ca două picături de apă! Cel ce-i stă la spate seamănă cu Mesrur, și curtenii parc-ar fi ai mei! Să nu înnebunești de mirare?

— Pe Alah! a răspuns Djafar. Și mie îmi vine să înnebunesc, o, stăpâne al dreptcredincioșilor...

Apoi, după ce luntrea aceea s-a îndepărtat, luntrea lor a ieșit de sub boltă, și luntrașul a spus:

— Lăudat fie Alah că nu ne-a văzut nimeni, și am scăpat cu bine!

Harun al Rașid l-a întrebat dacă acel calif se plimbă pe Tigru în fiecare noapte...

— Da, stăpâne, de-un an de zile se plimbă așa...

Și l-a rugat Harun al Rașid să-l aștepte și noaptea următoare, și i-a făgăduit cinci dinari, dându-se drept străin, locuind vremelnic în mahalaua Sandacului, și că venise la Bagdad să se mai veselească... Luntrașul i s-a închinat, spunând că-l plimbă și noaptea următoare, bucuros.

Harun s-a întors în serai și și-a îmbrăcat veșmintele de calif. Apoi, a doua zi, au venit ca de obicei emirii, vizirii și cămărașii.

Seara, după ce toți s-au dus la treburile lor, a spus Harun către Djafar:

— Haidem, Djafare, să-l vedem pe califul celălalt...

Și toți, și Harun, și Djafar, și Mesrur, s-au îmbrăcat iar ca neguțători, și au ieșit, veseli, printr-o ușă tainică, spre Tigru. Luntrașul îi și aștepta. S-au suit în luntre...

Și iată că nu după mult, s-a arătat și luntrea califului celuilalt... Iar au văzut două sute de curteni, și făclierii strigau, ca de obicei, că nimeni n-are voie să miște pe apa Tigrului, că-i pândește moartea!

— N-aș fi crezut una ca asta niciodată! a spus Harun către Djafar. Dacă mi s-ar fi istorisit una ca asta, aș fi răs, ca de-o

păcăleală bună. Dar iată... am văzut singur, cu ochii mei...

Și Harun s-a întors spre luntraș, dându-i zece dinari:

— Du-ne pe urmele califului! Nu te teme, căci el se află în luminăție mare, și noi, în întuneric, așa că-l vom putea privi bine, fără să fim văzuți...

Și luntrașul vâslea zdravăn, pe urma celui de-al doilea calif. Și luntrea din față s-a oprit abia la grădinile din-afara Bagdadului, în fața unui gard, unde stăteau doi slujitori cu un catâr înșeuat gata... Și așa-zisul calif a sărit din luntre și a încălecat, și a mers, în mijlocul alaiului, mai departe. Înainte mergeau, cu tărăboi mare, făclierii și ceaușii.

Harun a coborât cu Djafar și Mesrur, și s-au amestecat printre slujitorii așa-zisului calif.

Văzând însă făclierii, printre oamenii lor, trei neguțatori, s-au năpustit asupra-le și i-au dus în fața așa-zisului calif.

— Cum ați ajuns aici? i-a întrebat acesta. Ce căutați ia acest ceas târziu? O, dar ce bine semeni cu mine! Iar tu, ce bine semeni cu Djafar...

— O, stăpâne! au răspuns ei. Suntem neguțatori străini. Ne-am plimbat pe-aici, azi fiind ziua nașterii noastre, dar oamenii tăi au pus mâna pe noi și ne-au dus în fața ta...

— Fiți liniștiți! Le-a răspuns așa-zisul calif. N-o să vi se întâmple nimic, căci sunteți străini, dar dacă ați fi din Bagdad, am fi poruncit să vi se taie capul...

Și astfel zicând, așa-zisul calif s-a îndreptat apoi spre vizirul său, și i-a poruncit:

— Ia-i cu tine, să fie noaptea asta oaspeții noștri...

Și au mers împreună, până au ajuns în fața unui serai măreț, atingând nourii cu creasta, un serai cum nu avea niciun sultan de pe pământ...

Și când s-a deschis poarta de abanos și aur, au intrat într-o încăpere cu multe fântâni țâșnitoare, cu rogojini de frunze fine de palmieri, perne din stofe egiptene, perdele și covoare...

Deasupra ușii erau scrise următoarele versuri:

*„E minunat seraiul, cum nu găsești la fel...
Coboare mântuirea și pacea peste el!
Averile de-aice au raze de neșters!
Nu poate să le cânte nici cel mai meșter vers”...*

Și îndată, așa-zisul calif s-a așezat pe-un tron de aur, acoperit cu un covor verde, de mătase, și împodobit cu pietre prețioase, și curtenii s-au așezat în juru-i, și paloșul răzbunării stătea în fața sa.

S-au întins numaidecât mesele...

Apoi, s-au adus burdufurile cu vin, cănile și cupele... Și cupele au făcut ocolul încăperii, până i-a venit rândul lui Harun, și nevoind să bea, așa-zisul calif l-a întrebat pe Djafar:

— Prietenul tău de ce nu bea?

— De la un timp nu-i mai place vinul, a răspuns Djafar.

— Avem și alte băuturi... a adăugat așa-zisul calif, și a poruncit să se aducă must de mere, și l-a pus în fața lui Harun. I-a spus:

— De câte ori îți vine rândul, poți bea must...

Toți ceilalți au băut vin, până le-a cuprins mințile.

— Pe Alah! a spus la o vreme Harun către Djafar. Eu nu am vase așa de scumpe ca omul acesta... Aș vrea să știu cine e...

Și văzându-i așa-zisul calif șoptind, a spus, gata să se supere:

— Nu e cinstit a vorbi în șoptă...

— Nu-i nimic necinstit! a răspuns Djafar. Prietenul meu a străbătut aproape tot pământul, și a stat la masa șahilor și sultanilor, dar nicăieri n-a văzut încăpere mai mareț împodobită! Totuși, nu spune o vorbă din Bagdad, că la vin trebuie și cântec?

Așa-zisul calif a zâmbit și s-a bucurat, și a bătut ușor într-

o masă, și deodată s-a deschis o ușă, și dintr-o încăpere vecină a intrat un slujitor cu un tron de fildeș, împodobit cu aur, și în urma lui venea o fată frumoasă, cu lăută indiană. Și cum s-a așezat pe tron, ea s-a plecat drăgăstos asupra talantului, și talantul a scos douăzeci și patru de sunete felurite. Apoi, fata a cântat următoarele versuri:

*„Iubirea mea, cu glas de rugăciune,
Grăiește doar din inimă și-ți spune
Cât te iubesc! A inimii văpaie
Mi-i martoră!”*

Cum a auzit așa-zisul calif aceste versuri, a dat un răcnet puternic, și-a sfâșiat veșmintele și s-a acoperit cu un covor, până i s-a adus un alt veșmânt, mai frumos. Apoi s-a așezat, și când cupa cu vin a ajuns iar în dreptul lui, a lovit iar în masă, ușurel, și s-a deschis o ușă, și a intrat un slujitor cu un tron de aur, și în urma lui venea o fată și mai frumoasă...

Cum s-a așezat pe tron, ea a luat lăuta și a cântat următoarele versuri:

*„Oh, dragostea ce jertfe îmi mai cere,
Că-mi schimbă bucuria în durere?
De-atâta nopți veghez. Mi-s ochii grei...
Potop de lacrimi varsă ochii mei...”*

Așa-zisul calif a răcnit iar, și-a sfâșiat iar veșmintele, și s-a acoperit cu covorul, și i s-a adus alt veșmânt. Apoi, când cupa plină a ajuns iar în dreptul său, a bătut în masă din nou, și s-a arătat alt slujitor, cu alt tron, și altă fată cu lăuta, și a cântat și ea versuri.

Și iar a răcnit așa-zisul calif, și și-a sfâșiat veșmintele.
Și a venit altă fată. A cântat:

*„Atâția ani am vrut să-ți fiu mireasă!
Și ani la rând am tot dorit, nespus...
Și-așa departe anii mi te-au dus,
Și doar pustiul umblă azi prin casă...
În nopți adânci luceafărul mi-i ornic,
Când rătăcesc pe ulițe, oftând...
Și-n zori adorm cu tine doar în gând,
Căci până azi e dorul meu statornic.*

Iar a răcnit așa-zisul calif. Iar și-a sfâșiat veșmintele. Iar a căzut în nesimțire, și încă înainte de a fi acoperit cu covorul, Harun a văzut pe trupul său nenumărate răni.

— Pe Alah! a spus el către Djafar. Acest fecior este foarte frumos, dar trebuie să fie un ucigaș înfricoșător, căci poartă urmele multor bătăi pe trup...

Și când așa-zisul calif a îmbrăcat alt veșmânt și s-a așezat, l-a întrebat pe Djafar ce grăise cu prietenul său...

— Prietenul meu mi-a spus că a călătorit în multe țări, și a trăit în tovărășia șahilor, califilor și sultanilor, și a altor fețe mari, însă n-a văzut pe nimeni să-și sfâșie astfel niște veșminte valorând cel puțin cinci sute dinari... Nu e oare aceasta o risipă mare?

— Să nu-i pese de asta! a răspuns așa-zisul calif, căci banii sunt ai mei, și veșmintele ale mele, iar cele rupte sunt o parte a darurilor pentru curtenii și slujitorii mei, căci fiecare veșmânt rupt e dat lor cu încă cinci sute dinari pe deasupra...

Auzindu-l, Djafar i-a alcătuit numaidecât următoarele versuri:

*„Mărinimia – eu ți-o spun în treacăt —
În mâna ta o ții, ca pe un lacăt:
Și o descui când vrei și-o crezi cu cale.*

Căci cheile sunt degetele tale...”

Auzind așa-zisul calif versurile lui Djafar, a poruncit să i se dea o mie dinari și un veșmânt, apoi cupele pline au înconjurat iar masa.

— Întreabă-l ce însemnează urmele loviturilor de pe trupul său... a șoptit Harun către Djafar. Să vedem ce va răspunde...

— Nu te grăbi, stăpâne! a răspuns Djafar. Ai răbdare și gândește-te la viața ta...

Însă Harun a jurat pe viața lui și pe amintirea lui Abbas, străbunul său, că trebuie să-l întrebe, sau își pune capăt vieții...

Văzându-i așa-zisul calif că iar șoptesc, s-a îndreptat spre Djafar:

— Ce tot grăiești cu prietenul tău? Pe Alah! Vreau să cunosc tot adevărul.

— Stăpâne! a răspuns Djafar. Prietenul meu a văzut pe trupul tău urme de lovituri, și a spus că sunt urmele unor bătăi crâncene! Drept este? Poate afla cum s-a întâmplat aceasta?

Așa-zisul calif a zâmbit. A spus oftând:

— Minunată e istoria mea! Dacă ar fi înscrisă cu acul în adâncul ochiului, ar servi tuturor drept învățătură... Iată, ascultătorilor preabuni! Dacă voi face semn acestor doi slujitori, unul va spune că e Djafar, celălalt că e Mesrur. Așa e?

— Așa e! au răspuns amândoi slujitorii.

— Și totuși nu-i adevărat! a adăugat așa-zisul calif, zâmbind. Eu nu sunt stăpânitorul dreptcredincioșilor! Mă numesc Mahomed Ali, fiul lui Mahomed, bijutierul. Tatăl meu a fost om ales și mi-a lăsat la moarte avere nenumărată. Într-o zi, în timp ce ședeam în casa mea de negoț, înconjurat de oamenii mei, a venit o fată călare pe catâr, cu trei roabe ca

luna de frumoase. Ea s-a dat jos, în fața prăvăliei mele. S-a așezat lângă mine și m-a întrebat dacă sunt Mahomed-bijutierul.

Am răspuns:

— Eu sunt, și sunt în același timp supusul rob al tău...

— Ai bijuterii frumoase?

— Stăpâna mea! am răspuns. Vreau să-ți arăt tot ce am, și dacă-ți va plăcea ceva, robul tău va fi fericit; dacă nu, robul tău nemângâiat fi-va...

Aveam o sută de șiraguri de pietre prețioase, și i le-am arătat toate, însă ei nu i-a plăcut nimic. A spus:

— Trebuie să ai și mai frumoase...

Mai aveam, într-adevăr, un șirag de diamante cumpărate de tata, cu o sută mii dinari, și atât de mari, cum nu se găsesc nici la cei mai bogați sultani. Cum i-am spus despre diamante, a vrut să le vadă, și cum le-a văzut, a strigat:

— Iată ce mi-am dorit, de când mă știu! Cât ceri pe ele?

— Tata le-a cumpărat cu o sută mii dinari...

— Atunci câștigi la ele cincizeci mii...

— Și diamantele, și stăpânul lor stau la picioarele înălțimii tale...

— Pentru ca bunătatea ta să nu rămână nerăsplătită, vino să-ți primești banii. Fie pentru noi toți ziua de azi albă ca laptele...

Eu mi-am închis prăvălia și am urmat-o. Și ea a încălecat, și am mers în urmă, până la o casă minunată, arătând mare bogăție.

Pe poartă se afla următoarea înscripție, în aur și azur:

„O casă, tristețea să nu-și găsească loc înăuntrul tău, și soarta să fie totdeauna binevoitoare cu stăpânul tău! Ești loc al bucuriei pentru oaspeți”...

Fata s-a dat jos de pe catâr, și am intrat, și m-a poftit să șed până vine zaraful. M-am așezat în fața ușii, iar după câțva timp a venit afară o femeie, și mi-a spus:

— Stăpâne, vino, rogu-te, înăuntru, în acest gang, căci nu se cuvine să aștepti la ușă...

M-am așezat pe-o bancă din gangul casei, și deodată a venit altă fată, și mi-a spus:

— Vino și așază-te lângă ușa acestei încăperi, până-ți vei primi banii...

M-am așezat unde mi-a spus fata, și cum stam, am văzut un tron de aur, acoperit cu un covor, în față având o perdea de mătase. Cum perdeaua era ridicată, am cunoscut-o pe fata ce cumpăraseră de la mine diamantele. Acum le avea la gât, și chipul ei strălucea prietenos ca luna, și era atât de frumos, încât mi-am pierdut cu totul mințile... Cum m-a văzut, ea s-a sculat, mi-a venit în întâmpinare, spunându-mi:

— O, lumina ochilor mei! Un bărbat frumos ca tine nu se va îndura de-o îndrăgostită? Află că-mi ești drag... Știi cine sunt eu? m-a întrebat apoi. Numele meu este Dunia, și sunt fata lui Jahjas, și sora vizirului Djafar!... Nu te teme! a adăugat ea, văzând că m-am speriat. Gândurile mele sunt curate! Dacă vrei să te însori cu mine. Chem cadiul și martorii, numaidecât...

Cum am spus că mă învoiesc, a poruncit să fie chemați cadiul și doi martori, și cum au venit și unii și alții, ea a spus:

— Acest om, cu numele Mahomed Ali, vrea să mă ia de soață și îmi dă acest lanț de diamante...

Astfel, hrisovul de nuntă a fost numaidecât scris, și s-a adus vin, și cupele pline au făcut înconjurul mesei, și când vinul a început a ne înfierbânta capetele, a fost chemată o cântăreață cu lăuta, și s-au cântat multe și preafrumoase versuri.

Și ne-a fermecat fata cu cântările, și la porunca Duniei, au venit încă nouă cântărețe, iar pe urmă chiar Dunia a luat lăuta și a cântat:

*„Iubirea lui m-a-nlănțuit mereu.
Aduceți vin, să mă îmbăt și eu!
Cântați, lăute! Stele, răsăriți!
Voi, nuferi de pe ape, înfloriți!”*

Apoi, am luat eu lăuta, și am cântat următoarele versuri:

*„Să preamărim puterea nemărginitei Firi,
Că ți-a-nsemnat obrajiu cu crini și trandafiri!
Cântați mărire Firii, căci a prelins vâpăi,
Și raze de lumină, în dulcii ochi ai tăi”...*

Versurile mele i-au făcut multă bucurie Duniei.

Am rămas o lună în seraiul ei.

— O, lumina ochilor mei! Mi-a spus într-o zi. Vreau să mă duc azi la baie. Rămâi singur până mă întorc...

— Cu plăcere, am spus, însă ea s-a dus numai după ce am jurat că nu mă mișc din casă, dar abia a ajuns ea la capătul uliței, că ușa s-a deschis și a intrat o babă. Mi-a spus:

— O, stăpâne! Maria sa Sovaida, soața califului, vrea să te vadă, căci a auzit multe despre cântecul tău frumos...

— Nu mă pot mișca de-aici, până se întoarce soața mea... am răspuns.

— Ți-o faci pe Sovaida vrăjmașă, feciorule... Vino, și te poți întoarce numaidecât...

Am urmat-o la Sovaida.

— Tu ești iubitul uneia, Dunia? m-a întrebat Sovaida.

— Sunt...

— Cu drept mi s-a spus că ești cel mai frumos bărbat! Cântă-mi ceva, să-ți aud glasul...

— Cu plăcere... am răspuns, și Sovaida a poruncit să fie adusă o lăută, și după ce am cântat câteva versuri, a spus:

— Alah să-ți păstreze trupul sănătos și să-ți dăruiască o

viață plină de bucurii, căci frumusețea și farmecul îți sunt fără prihană! Du-te acum acasă, înainte de întoarcerea Duniei...

Eu am sărutat în fața ei pământul, și tot baba aceea m-a dus până la ușă, însă când m-am întors, soața mea se și înapoiase, și dormea pe-un divan. A deschis ochii. M-a izbit cu picioarele. Striga, plină de gelozie:

— Ți-ai călcat jurământul, și te-ai dus la Sovaida! Pe Alah, dacă nu mi-ar fi teamă de prea mare vâlvă, i-aș pustii seraiul...

Și chemând un cămăraș cu paloș, i-a poruncit:

— Taie-i capul acestui mincinos necredincios!

Cămărașul mi-a legat ochii, și a vrut să-mi taie capul, însă toate femeile din serai au alergat la Dunia, plângând:

— Oare numai acest om a fost supus greșelii? Oare e așa de mare greșeala sa?

Dunia s-a gândit puțin.

A spus:

— Pe Alah! Să-i las atunci cel puțin o amintire...

Și a dat poruncă să fiu bătut – și din bătaia aceea am rămas cu urmele ce mi se mai văd pe coaste...

Apoi a poruncit să fiu alungat din serai!

M-am târât încet până la locuința mea, și am chemat un medic, și i-am arătat rănile. Medicul m-a îngrijit și și-a dat multă osteneală să mă vindece. Apoi, după ce m-am vindecat, m-am dus la baie, mi-am deschis prăvălia din nou, am vândut tot ce mai era înăuntru, și mi-am cumpărat patru sute de hadâmbi, cum nu mai are nimeni, în toate seraiurile Răsăritului. În fiecare zi iau două sute cu mine. Am mai poruncit să mi se construiască o luntre mare, în preț de o mie două sute dinari, și am luat pe lângă mine un alai mare, alcătuit din oameni de felurite ranguri, și m-am dat drept calif, poruncind să se vestească în lungul apei Tigrului: „Cine mișcă pe apa Tigrului, își pierde capul...”

Astfel trăiesc de-un an încheiat, fără să mai știu de
Dunia...

După ce Harun a auzit aceasta, a strigat:

— Lăudat fie Alah, cel ce nu lasă să se întâmple nimic fără
temei!

Apoi l-a părăsit pe așa-zisul calif, și și-a pus în gând să-i
facă bogate daruri.

Cum a ajuns la seraiul său, a spus către Djafar:

— Adă-l pe feciorul acela numaidecât...

Feciorul s-a speriat strașnic, și când a ajuns în fața
califului, l-a recunoscut pe dată, și s-a apropiat rușinat peste
măsură, și a făcut o rugăciune adâncă, și i-a dorit glorie
veșnică și noroc fără sfârșit...

Și a rostit și următoarele versuri:

*„Seraiul tău cel binecuvântat
Ca noaptea din Mecca să fie căutat,
Și pulberea din fața-i s-o tot ia,
Cu fruntea, bătătorii de-adâncă temenea...
Și înțelept să fii, ca un profet,
Frumos ca porumbelul, în zori, pe minaret...”*

Califul i-a zâmbit cu prietenie, auzindu-l, și i-a răspuns la
închinare, și l-a poftit alături, și i-a spus:

— O, Mahomed Ali! Vreau să mai aud câte ceva din istoria
ta de ieri, căci minunată este...

— Îndurare, o, stăpâne al tuturor dreptcredincioșilor! a
strigat feciorul. Dă-mi năframa ta, în semn că nu mi se va
întâmpla nimic...

Califul i-a dat năframa, și a cerut să-i istorisească iar
aventurile cu Dunia, și înțelegând din istorie că feciorul o
mai iubea, l-a întrebat:

— Să ți-o aduc la inima ta, sărmane om?

— O, stăpâne al tuturor dreptcredincioșilor! a răspuns

feciorul. Nu s-ar afla timp mai bun și loc mai potrivit unei binefaceri!

— Ad-o numaidecât pe Dunia, sora ta... a poruncit califul către Djafar.

Și s-a supus Djafar, și când sora sa a venit în fața califului, acesta a întrebat-o, arătând spre fecior, dacă-l cunoaște...

— De unde? S-a prefăcut că se miră Dunia, iar califul a spus răsând:

— Știm toată istoria... Totul iese la lumină, oricât de adânc ar fi ascuns...

Pe urmă, califul a răs, și a poruncit să fie chemat cadiul și martorii, și să se întocmească alt hrisov de nuntă, și l-a făcut pe Mahomed Ali curtean al său.

Și au trăit fericiți, spre necazul tuturor răilor, pizmașilor și viclenilor, până le-a venit rândul să treacă și ei acolo unde peste somnul tuturor crește iarba...

HARUN AL RAȘID ASCULTĂ TREI ISTORII...

În noaptea următoare, Șeherazada a început astfel:

— Fără îndoială, preamărit stăpâne, știi și tu că uneori omul se află într-o asemenea stare bună, încât îi înveselește și pe cei din juru-i, și se bucură de bucuriile altora, după cum, de bună seamă, prea bine știi că uneori suntem așa de triști, încât nu ne putem suferi nici noi înșine, și dacă ne întrebă cineva ce avem, nu putem răspunde, oricât ne-am chinui mintea și ne-am răscoli gândurile...

Într-o stare grozav de proastă se afla odată califul Harun, când credinciosul și mult iubitul vizir Djafar a venit, parcă chemat anume... L-a găsit singur, ceea ce se întâmpla rar, și văzându-l așa de trist, că măcar nu-și ridica ochii, a tot stat

în picioare, în fața lui, până ce califul îl va învrednici cu o privire.

În sfârșit, și-a ridicat ochii și s-a uitat la Djafar, dar iar și i-a lăsat în jos și a rămas în starea de mai-nainte...

Și nevăzând Djafar în ochii califului mânie împotriva lui, a luat în cele din urmă cuvântul, și a spus astfel:

— O, stăpânitorule al dreptcredincioșilor! Îngăduie-mi numai o întrebare: de unde a izvorât tristețea asta pe fața ta, când bine se știe că nu ești din fire trist...

— E adevărat, vizire; de obicei nu prea cad în tristețe, și dacă n-ai fi venit să-mi spui, nici n-aș fi știut cât sunt de trist... Dacă nu te-a adus la mine vreo treabă ce nu suferă amânare, fă-mi plăcerea și născocește ceva, să mă înveselesc, căci tristă foarte este inima mea...

— O, stăpânitor al dreptcredincioșilor! M-a adus numai datoria, și-mi îngădui să-ți amintesc că însuși tu ți-ai luat sarcina să veghezi cu ochi neadormiți asupra bunelor rânduieli din Bagdad și împrejurimile Bagdadului! Și cum chiar ziua de azi era hotărâtă pentru a cerceta cetatea și împrejurimile, iată, ai cel mai frumos prilej să-ți alungi nourii ce-ți întunecă voioșia...

— Uitasem cu totul și tu-mi amintești la timp prielnic! Du-te deci și schimbă-ți veșmintele, căci între timp mi le voi schimba și eu...

Și astfel, îmbrăcați ca neguțători străini, au ieșit împreună printr-o poartă tainică a grădinii, într-un maidan gol. S-au îndepărtat mult de porțile seraiului, apoi au înconjurat cetatea până departe, la malul Tigrului, fără să vadă abateri de la bunele rânduieli.

Și au trecut fluviul cu prima luntre ce au găsit-o, și au cercetat și partea cealaltă a cetății, apoi și-au urmat drumul, peste podul cel mare, ce lega cele două părți ale Bagdadului.

Și întâlnind la capătul podului un moșneag orb, cerând pomană, califul s-a îndreptat spre el, și i-a pus în mână o

monedă de aur. Orbul i-a apucat mâna. L-a ținut pe loc. A vorbit:

— Oricine ai fi, omule milostiv, trimis de Alah să-mi dea pomana, ascultă-mi, rogu-te, rugăminte, miluiește-mă cu câteva perechi de palme...

Și zicând aceasta, moșneagul a lăsat mâna califului, pentru ca să-l poată pălmui, dar, spre încredințare că nu pleacă, l-a apucat de veșmânt...

Uimit la culme, califul i-a spus:

— Om bun, eu nu-ți pot îndeplini rugăminte, și mă voi feri să pângăresc pomana făcută ție, cu asemenea rea purtare...

Grăind astfel, califul a încercat să se desprindă, dar orbul și-a întrebuițat toate puterile, spre a-l ține locului.

— Stăpâne, i-a spus el, iartă îndrăzneala și obrăznicia mea, dar pălmuieste-mă, rogu-te, sau ia-ți înapoi pomana! Altfel nu mi-i îngăduit s-o țin, căci ar trebui să calc un înfricoșat jurământ! Dacă ai cunoaște pricina, mi-ai da dreptate...

Și fiindcă n-a vrut să mai piardă vreme cu el, califul i-a tras o palmă ușoară, și orbul i-a răspuns cu multe mulțumiri și urări de bine. I-a dat numaidecât drumul de poala veșmântului, și califul și vizirul au mers mai departe.

— Acest orb trebuie să aibă o istorie grozavă, că cere de la miluitorii lui perechi de palme... a spus califul. Vreau să știi ce-i cu el! Întoarce-te deci, Djafare, spune-i cine sunt și poruncește-i să vină la seraiul meu mâine, în timpul rugăciunii de după prânz...

Djafar s-a întors numaidecât, a dat orbului pomana grasă și câteva perechi de palme; i-a spus porunca și s-a întors repede la calif.

Și s-au întors în cetate, și în timp ce treceau printr-un maidan, au întâlnit o mare mulțime, uitându-se la un bărbat tânăr, călare pe-o iapă, pe care o gonea în jurul maidanului

cu frâul strâns, și izbînd-o neîntrerupt cu pîntenii și cu biciul, atît de crunt, că bietul animal era cu totul acoperit de spumă și sînge...

Califul s-a mirat grozav de cruzimea omului, și a întreat privitorii despre cauza cruzimii, dar i s-a răspuns că nimeni nu știe, însă știut este că la ceasul acela, în fiecare zi, omul își muncea iapa așa...

Și mergînd mai departe, califul a spus vizirului Djafar să țină minte maidanul, și să nu uite să-l înștiințeze pe chinuitorul iepei să se înfățișeze la serai, la același ceas cu orbul.

Și înainte de a ajunge la serai, califul a zărit pe-o uliță o clădire nouă, socotită drept locuința unui curtean al său. L-a întreat deci pe vizir dacă știe a cui era casa, și acesta a răspuns că nu știe, însă va întrea...

Și a întreat un vecin, și vecinul i-a răspuns că acea casă era a lui Hogeia Hasan, numit Alhabbal, din pricina meseriei de frînghier. Și se spunea despre acel Hogeia Hasan că fără să știe nimeni cum, dobândise asemenea avere, încât a putut plăti ușor cheltuielile clădirii acestei case mărețe...

Djafar a spus califului tot ce a auzit, iar califul a grăit, zicîndu-i:

— Vreau să-l văd numaidecât pe acest Hogeia Hasan Alhabbal. Du-te deci și fă-i cunoscut să se înfățișeze mâine la același ceas...

Djafar i-a îndeplinit numaidecât porunca...

Și astfel, a doua zi, îndată după strigările muezinilor la prînz, califul a intrat în divanul judecătorilor, și marele vizir i-a adus numaidecât pe cei trei oameni. Cum au intrat, s-au aruncat tustrei la pămînt, bătînd temenelele înfricoșate ale spaimei, în fața tronului stăpînitorului dreptcredincioșilor!

Apoi, cum s-au ridicat, califul l-a întreat pe orb cum îl cheamă:

— Baba Abdallah...

— Ascultă deci, Baba Abdallah! Felul tău de a cere pomană mi s-a părut atât de ciudat, încât, dacă nu mă grăbeam, neavând timp de pierdut, nu te miluiam cu o palmă. Să-mi spui ce anume te-a hotărât să faci un jurământ de neînțeles, și din răspunsul tău voi hotărî dacă ai făcut bine, și dacă-ți voi putea îngădui și pe viitor o purtare rea, exemplu rău pentru tot Bagdadul... Spune-mi pe față cum de ți-a venit acest gând ciudat...

Baba Abdallah s-a aruncat a doua oară cu fața la pământ, în fața tronului, și după ce s-a ridicat, a început:

— O, stăpânitorule al dreptcredincioșilor! Cu cea mai mare smerenie te rog să mă ierți pentru obrăznicia mea, silindu-te să-mi tragi palme! Îmi recunosc vina, și pentru că atunci n-am știut că în fața mea se află stăpânul și sultanul meu, îl rog acum de îndurare, și sper că vei lua neștiința mea în socoteală! În ce privește nebunia mea, trebuie să recunosc că purtarea mea nu putea să pară altceva în ochii oamenilor! E vorba de o nelegiuire groaznică, de care m-am făcut vinovat, și pe care n-aș putea-o îndestul ispăși, chiar dacă ar veni unul după altul toți oamenii și mi-ar trage palme...

Vei judeca singur, o, stăpâne, după ce, potrivit poruncii tale, îți voi spune istoria mea...

ORBUL BABA ABDALLAH ÎȘI SPUNE ISTORIA. ȘI AFLĂM LUCRURI DE MINUNE...

— Stăpânitorule al tuturor dreptcredincioșilor! a început Baba Abdallah. M-am născut la Bagdad. Tata și mama mi-au lăsat o mică avere. Și cu toate că eram tânăr, n-am risipit averea, ca alții, eu lucruri fără trebuință.

Am ajuns în cele din urmă atât de bogat, încât aveam optzeci de cămile, și le închiriam neguțătorilor cu caravanele,

care, după fiecare călătorie în cele mai îndepărtate ținuturi, îmi aduceau mari sume de bani...

Într-o zi din timpul înfloririi norocului meu, și pe când eram mistuit de dorința strașnică de a mă îmbogăți mai tare, mă înapoiam fără poveri, cu cămilele, tocmai de la Basora. La dus, fuseseră încărcate cu mărfuri pentru India. Le lăsasem să pască într-un ținut unde am găsit pășune bună. Și pe când ele pășteau, a venit un derviș, care mergea la Basora pe jos, și s-a așezat lângă mine, să se odihnească.

L-am întrebat de unde vine și încotro merge. Mi-a pus și el aceleași întrebări, la rându-i, și după ce am aflat unul de altul, de unde veneam și încotro mergeam, ne-am amestecat merindele, mâncând împreună...

Și mâncând, am tot grăit despre fel de fel de lucruri, și în cele din urmă, dervișul a spus că nu departe de locul unde stam se află o comoară, alcătuită din bogății atât de nemăsurate, încât chiar dacă aș lua aur și pietre prețioase cât ar putea duce cele optzeci de cămile, nici nu s-ar băga de seamă...

Cuvântul lui m-a mirat și m-a bucurat foarte, încât era să-mi pierd mințile. Nu credeam că dervișul râde de mine. M-am aruncat de gâtul lui. I-am spus:

— O, bunule derviș, văd că-ți pasă prea puțin de bogățiile acestui pământ! La ce-ți poate deci folosi cunoașterea unei asemenea comori? Ești singur, și poți duce foarte puțin cu tine! Arată-mi unde se află comoara, și eu o voi încărca pe cele optzeci de cămile, iar ție, drept mulțumire pentru prietenie și bucuria prilejuită, îți voi da de pomană o cămilă...

De bună seamă că numai dimonul zgârceniei m-a îndemnat să-i spun o prostie așa de mare!

Cum și-a dat seama de marea mea lăcomie de bani, dervișul nu s-a supărat când a auzit cu ce vreau să-l răsplătesc!

— O, fratele meu! a spus el, cu multă liniște. Vezi singur că ceea ce vrei să-mi dai e prea puțin față de ceea ce vreau să-ți dau eu! Puteam să nu spun despre comoară nimic, și să păstrez taina. Ceea ce ți-am împărtășit, din buna mea voie, poate fi pentru tine dovadă de cât de înclinat sunt să-ți fac un bine, și prin întemeierea fericirii tale, și a fericirii mele, să-ți las o amintire veșnică. Vreau să-ți propun altceva, un lucru mai drept. Ascultă și spune-mi dacă-ți convine... Spui că ai optzeci de cămile. Eu sunt gata să te duc la comoară și să le încarc cu atâta aur și pietre prețioase, cât pot ele duce, însă după ce le vom fi încărcat, trebuie să-mi lași mie jumătate din ele, cu tot cu încărcătură, și să te mulțumești cu cealaltă jumătate, apoi ne vom despărți, fiecare ducându-se unde vrea, cu cămilele și încărcătura lor... Vezi deci că împărțirea asta este dreaptă, căci dacă tu îmi dăruiești patruzeci de cămile, eu îți fac rost de atâția bani, încât îți poți cumpăra o mie de cămile...

Nu puteam spune că propunerea lui nu era foarte cinstită, însă, fără să mă gândesc la bogățiile mari ce le dobândeam, am socotit pierdere mare împărțirea pe din două a cămilelor, și nu mă puteam împăca nici cu gândul că dervișul va lua tot atât de mult ca mine. Pe scurt, îmi și arătam nerecunoștința, înainte ca dervișul să-mi fi făcut binele... Dar nu era timp de pierdut. Trebuia să primesc, ori nu...

Mi-am adunat cămilele numaidecât, și am pornit la drum, împreună. După câțva timp, am ajuns într-o vale întinsă, cu intrare foarte îngustă, încât cămilele mele au putut intra doar una câte una, dar îndată ce valea a început a se lărgi, le-am cârduit iar, în cea mai bună rânduială... Valea trecea acum printre doi munți, și o închideau, în urma noastră, în spate, într-un semicerc, și erau atât de înalți, de prăpăstioși și de greu de urcat, încât nu aveam a ne teme că am putea fi văzuți de vreun muritor... După ce am intrat mai bine între munți, mi-a spus dervișul:

— Să au mai înaintăm! Oprește cămilele și poruncește-le să îngenuncheze aici, să le putem încărca fără osteneală! Îndată mă duc să deschid comoara...

Am poruncit cămилелor, să îngenuncheze... M-am dus pe urma dervișului. Când l-am ajuns, am văzut că avea în mână o scăpărătoare, și tocmai strângea bucăți de lemne uscate, pentru foc. Și cum a aprins focul, a aruncat în flăcări tămâie și a rostit câteva cuvinte. S-a ridicat un fum gros. El a despicat fumul, și tot atunci a apărut în stânca dintre cei doi munți un portal uriaș, cu sculpturi ciudate.

Și cum s-a deschis portalul, am văzut în fața ochilor noștri, într-o adâncitură mare, un serai măreț, parcă nu clădit de mâini omenești, ci mai degrabă de niște spirite, căci era peste puțină ca oamenii să-și fi închipuit măcar asemenea lucrare...

— Însă, o, stăpânitorule al dreptcredincioșilor, vorba asta o spun abia acum, în fața ta, căci atunci nu mi-a venit în gând. Da, stăpâne, nici măcar m-am admirat bogățiile nemăsurate, ci m-am năpustit ca un vultur asupra prăzii, asupra celei dintâi movile de aur, și am început să-l arunc în sacii aflați în număr foarte mare... Și așa fi umplut sacii până la gură, cu dragă inimă, dar trebuia să mă gândesc cât pot duce cămilele... Dervișul a umplut și el sacii, dar am văzut că lua mai mult pietre prețioase. Pe scurt, am umplut toți sacii, și i-am urcat pe cămile. Nu ne rămânea decât să închidem comoara la loc, și să pornim pe drumul de întoarcere. Și înainte de a porni, dervișul a intrat încă o dată în încăperea comorii, și eu am văzut cum a scos dintr-un loc, unde se aflau nenumărate vase de aur măestru lucrate, o cutie mică, dintr-un lemn necunoscut, și a băgat-o în sân. Apoi, muntele s-a închis la loc.

Am îndemnat cămilele să se ridice cu poverile, și le-am împărțit în două. Eu am trecut în fruntea celor patruzeci ale mele, și dervișul în fruntea celor convenite lui. Astfel am mers

iar, pe calea îngustă, ca la pătrunderea în vale, și am tot mers departe, până la drumul mare, unde am vrut să ne despărțim, dervișul spre Basora, eu spre Bagdad.

I-am mulțumit cu cele mai călduroase cuvinte, pentru că m-a ales tocmai pe mine la împărțirea bogățiilor nemărginite, apoi ne-am îmbrățișat cu toată inima, ne-am luat rămas bun, și ne-am văzut de drum...

Dar abia am făcut câțiva pași, să-mi ajung cămilele, că dimonul pizmei și al nerecunoștinței a pus stăpânire pe inima mea! Nu mă puteam învăța cu pierderea celor patruzeci de cămile și a bogățiilor...

„Dervișul, mi-am spus eu, nu are nevoie de toate bogățiile acestea. Poate face ce vrea cu toată comoara, și-și poate lua cât și când vrea...”

Și astfel, cuprins de cea mai neagră nerecunoștința, m-am hotărât să-i iau cămilele cu încărcătura. Am oprit caravana mea. Am fugit în urma dervișului, strigându-i din răspuțeri, ca și cum aș avea să-i spun ceva. I-am făcut semn să oprească... El mi-a auzit strigătul. S-a oprit.

— Fratele meu! i-am spus ajungându-l. Cum te-am părăsit, mi-a venit în gând că ești derviș, obișnuit cu o viață liniștită, liber de toate grijile lumii. Nu știi deci ce povară ai luat asupra-ți, prin numărul atât de mare de cămile! Ascultă-mă pe mine și mulțumește-te cu treizeci, deși chiar și acestea au să-ți aducă destulă trudă! Te poți bizui pe mine, căci eu sunt, pățit...

— Cred că ai dreptate, a răspuns dervișul, și-ți mărturisesc că la asta nu m-am gândit... Chiar și începusem să mă neliniștesc! Alege deci, după placul tău, zece cămile, și du-le cu tine...

Eu mi-am ales zece cămile, și le-am îndreptat spre caravana mea. La drept grăind, nu crezusem că dervișul se va lăsa așa de ușor convins. Firea lui îngăduitoare mi-a mărit lăcomia și mai mult, și m-am gândit că pot căpăta tot așa de

ușor încă zece cămile. În loc să-i mulțumesc deci pentru prețiosul său dar, am adăugat:

— Fratele meu bun! Nu mă pot despărți de tine, fără să-ți spun ce greu e să conduci treizeci de cămile încărcate, mai ales pentru un om neobișnuit cu asemenea treburi. Cred deci că ar fi mult mai bine dacă ai vrea să-mi mai faci un dar. Vezi bine că nu grăiesc din lăcomie, ci mai degrabă pentru a-ți face un mare bine! Ușurează-ți deci povara cu încă zece cămile, și dă-mi-le, căci pentru mine-i tot una dacă am grijă de-o sută, sau de una singură...

Dervișul mi-a dat numaidecât încă zece cămile. A rămas doar cu douăzeci, însă eu aveam șaizeci, cu încărcătura întrecând bogățiile multor șahi și sultani... S-ar putea crede că mă mulțumisem deplin, cu cât aveam!

Însă, o, stăpânitor al dreptcredincioșilor, semănăm cu însetatul care, cu cât bea mai mult, cu atât setea îi crește. Ardea în mine lăcomia de a pune mâna și pe celelalte douăzeci de cămile!

Am început să-l rog iar, cu stăruință, și cu cea mai mare nerușinare, să-mi mai dea zece...

Mi le-a dat! Apoi, spre a mi le da și pe ultimele zece, l-am îmbrățișat, și l-am rugat atât de mult să-mi asculte rugămintea, încât mi le-a dat și pe ultimele zece...

— Însă să folosești bine darul, fratele meu! Spre ajutorarea săracilor...

Eram însă prea orb, spre a mă putea folosi de acest sfat înțelept. Nemulțumit cu stăpânirea celor optzeci de cămile, și cu încărcătura nemăsurată de comori, ce trebuiau să mă facă cel mai bogat om, m-a dus gândul și la cutioara luată de el din peșteră.

După ce l-am îmbrățișat și mi-am luat rămas bun, m-am întors. I-am spus:

— Încă ceva, o, cucernice derviș... La ce-ți folosește cutioara? Mi se pare atât de lipsită de valoare, încât nu i se

cuvine osteneala de a o lua cu tine, mai cu seamă un derviș, care cu silă se uită la deșertăciunile lumești...

Eram mai puternic decât el, eram hotărât să i-o iau cu sila, dacă nu mi-o dă de voie! Dervișul a scos-o din sân numaidecât, și mi-a dat-o. Mi-a spus:

— Ia și asta, pentru ca să nu lipsească nimic, spre mulțumirea ta! Dacă mai pot face pentru tine ceva, trebuie doar să poruncești...

Cum am luat cutioara, am deschis-o. Avea înăuntru alifie. Am spus dervișului:

— Fiindcă ești atât de prietenos și-mi împlinești toate rugămințile, te rog să-mi spui la ce-i bună alifia asta...

— Are întrebuințare ciudată și minunată! Dacă-ți ungi cu ea ochiul și pleoapa stângă, îți apar în fața ochilor toate comorile din sânul pământului. Dacă-ți ungi însă ochiul drept, orbești...

— Vreau să încerc alifia numaidecât! Am spus, întinzându-i cutia. Ia-o și unge-mi ochiul stâng, căci te pricepi mai bine...

Dervișul mi-a spus să închid ochiul stâng. L-a uns cu alifie. Cum l-am deschis, am văzut că-mi spusese adevărul. Am zărit, într-adevăr, o mulțime grozavă de comori, bogății atât de minunate, încât mi-ar fi peste poate să le descriu...

L-am rugat să-mi ungă puțin și ochiul drept.

— Cu plăcere! a răspuns el, însă trebuie să te gândești la urmări, căci dacă te ungi, numaidecât orbești...

Așa grăit-a dervișul, însă eu am crezut că vrea să ascundă cine știe ce taină.

I-am spus:

— Dragă frate, văd că vrei să râzi de mine. Cum se poate ca aceeași alifie să facă și bine și rău?

— Și totuși așa este, a răspuns dervișul. Poți să nu mă crezi, dar eu nu ascund niciodată adevărul...

N-am vrut să mă încred în cuvântul lui. Mi-am închipuit,

în nebunia mea, că dacă alifia pusă pe ochiul stâng a avut puterea de a mă învrednici să văd toate comorile pământului, dacă îmi voi unge cu ea ochiul drept, voi avea puterea de a fi stăpânitorul lor... Cu această credință, l-am rugat stăruitor să-mi ungă ochiul drept, dar n-a vrut...

— După ce ți-am făcut atât de mult bine, fratele meu, nu mă pot hotărî să te arunc într-o asemenea nenorocire. Gândește-te ce trist e să-ți pierzi lumina ochilor...

Eu însă am împins îndărătnicia până dincolo de margini:

— Fratele meu, am spus aproape mânios... Unge-mi numaidecât și ochiul drept, așa cum te rog eu... În numele lui Alah, arată-mi și această ultimă bucurie... Chiar dacă mi s-ar întâmpla orice, nu voi fi supărat pe tine niciodată.

Dervișul și-a pus la bătaie toată puterea cuvântului, să mă abată de la gândul meu, dar când a văzut că eram în stare să-i silesc, a spus:

— Fiindcă vrei cu tot dinadinsul, facă-se voia ta...

Și astfel, a luat puțină alifie și mi-a uns ochiul drept. L-am închis cu putere. Însă, vai! Când l-am deschis, n-am mai văzut decât un întuneric deplin, și am rămas din ceasul acela orb, precum mă vezi...

— Derviș blestemat de Alah! am strigat eu. Văd acum că tot ce mi-ai spus a fost prea adevărat! Oh, lăcomie nesățioasă! În ce prăpastie a mizeriei m-ai aruncat! Recunosc că mi-am făcut-o cu mâna mea, însă, scumpul meu frate, am continuat eu către derviș, ai fost atât de prietenos și darnic față de mine, dar oare nu cunoști tu, printre atâtea taine minunate, și taina redării luminii ochilor?

— Nefericitele, a răspuns dervișul. Eu nu sunt vinovat de căderea ta în nenorocire! De altfel n-ai căpătat decât ce ți s-a cuvenit, căci orbirea inimii e și spre orbirea ochilor... E adevărat că cunosc taine, precum te-ai putut încredința, dar taina redării luminii ochilor n-o cunosc... Bogății ai avut, și te-ai arătat nedemn de ele! Acum nu le mai ai, căci, prin

măinile mele, aceste bogății ajunge-vor la oamenii sărmani...

A tăcut dervișul. N-am știut ce să-i răspund. M-a lăsat acolo, copleșit de cea mai mare durere și disperare. A adunat cele optzeci de cămile în caravană, și le-a mânat pe drumul spre Basora.

L-am rugat să nu mă părăsească, să mă ducă cel puțin până la cel mai apropiat drum de caravane. A rămas surd față de rugămințile și vaietele mele. În felul acesta, pierzându-mi lumina ochilor și tot ce mai aveam în lume, aș fi murit de inimă rea și foame, dacă a doua zi nu m-ar fi primit de milă o caravană, ce se întorcea din Basora, și nu m-ar fi adus la Bagdad.

Așa am ajuns, de la cea mai mare bogăție, la sapă de lemn! M-am hotărât să cerșesc. Pentru a-mi ispăși însă nelegiuirea lăcomiei, m-am hotărât să cer miluitorilor mei evlavioasele palme peste obraji...

Iată, o, stăpânitor al dreptcredincioșilor, asta e pricina purtării mele! Să mă ierți și mă supun cu dragă inimă pedepsii ce mi se cuvine!

După ce orbul și-a sfârșit istoria, califul s-a minunat strașnic și i-a zis:

— O, Baba Abdallah! Mare este păcatul tău, însă ți-ai dat singur seama de urâciunea lui! Pentru ca să nu mai primești palme pe la podurile Bagdadului, îți dau pentru toată viața pomana de patru drahme de argint pe zi! Marele vizir ți le va plăti. Rămâi deci aici și așteaptă până ce marele vizir îmi va îndeplini porunca...

La aceste cuvinte, Baba Abdallah s-a aruncat la pământ, în fața tronului, și după ce s-a ridicat, a mulțumit cu smerenie și i-a urat noroc, fericire și binecuvântare...

Strașnic i-a plăcut această istorie lui Harun!

S-a întors asupra feciorului:

— Cum te cheamă?

— Sidi Numan...

— Sidi Numan, am văzut în viața mea cai mulți, și eu însumi am călărit mulți, însă neomenie ca aceea săvârșită de tine ieri, într-un maidan, n-am mai văzut! Toți privitorii erau mănioși peste măsură de cruzimea ta, și au început a răcni la tine. Eu însumi m-am mâniat, și puțin a lipsit să mă dau pe față, spre a curma cruzimea! Dar fața ta nu arată a om crud și aspru. Vreau să cred că ai avut un temei puternic... Spune-mi adevărul gol-goluț, și nu-mi ascunde nimic...

Sidi Numan a priceput ușor că nu va putea ocoli adevărul. Îi venea greu să istorisească totul, așa cum i s-a cerut. S-a schimbat la față de mai multe ori, arătând cât de mare îi era încurcătura. S-a aruncat la picioarele califului, și când s-a ridicat, a vrut să înceapă, dar a rămas în picioare, cu totul uluit și fără grai.

— Sidi Numan, i-a spus califul, liniștit. Vino-ți în fire și închipuiește-ți că nu mie ai să-mi istorisești, ei unui prieten care te roagă... Dacă în istoria ta apar anumite lucruri ce te pun în încurcătură, și despre care crezi c-ar putea să mă atingă, te iert de pe acum... Înlătură-ți deci teama, și istorisește deschis, și nu-mi ascunde nimic, ca și cum l-ai avea în față pe cel mai bun prieten...

Sidi Numan, astfel auzindu-l, a început:

— Stăpânitor al dreptcredincioșilor! Oricât de sfios și speriat ar trebui să se simtă orice muritor când se apropie de strălucirea tronului tău, eu mă simt totuși destul de puternic spre a crede că teama aceasta plină de respect nu-mi va închide gura, când voi vorbi în fața ta, căci eu știu câtă supunere îți datorez. E de datoria mea să-ți spun nu numai despre ceea ce m-ai întrebat, ci și despre multe altele! Fără a fi omul cel mai de treabă, nu sunt totuși destul de rău spre a săvârși ceva împotriva legilor! Îmi dau seama că nu sunt scutit de greșelile săvârșite din neștiință. Nu vreau să mă folosesc de iertarea făgăduită în bunătatea ta, fără să mă asculți, ci, dimpotrivă, mă supun dreptății tale și oricărei

pedepse cuvenite.

Mărturisesc că felul cum mi-am bătut iapa e ciudat, crud și pildă rea pentru alții! Nădăjduiesc însă că vei găsi întemeiate pricinile mele și mă vei găsi mai vrednic de milă decât de pedeapsă. Însă n-am voie să-ți pun la încercare răbdarea printr-o cuvântare plictisitoare. Ascultă deci ce mi s-a întâmplat...

ASCULTĂM ISTORIA FECIORULUI... DE CE-ȘI BĂTEA IAPA ȘI DE CE ERA VREDNIC DE MILĂ TOT EL...

— Stăpânitor al tuturor dreptcredincioșilor! N-am să vorbesc de ai mei, căci nu mă trag din oameni de seamă, vița mea nu e atât de strălucitoare, spre a fi vrednică de pomenire... În ce privește avutul, înaintașii mei, prin chibzuință și înțelepciune, mi-au lăsat atât cât îmi puteam dori, spre a trăi ca om cinstit, fără ambiții și fără să cad povară cuiva. Astfel stând lucrurile, singurul vis ce-l mai puteam avea, spre întregirea fericirii mele, ar fi fost o femeie de treabă, căreia să-i pot dărui întreaga mea dragoste și să fie părtașă la fericirea mea...

Însă, se vede că lui Alah nu i-a plăcut să-mi dăruiască o soață cum doream, ci mi-a dat una înspăimântătoare! Încă din prima zi după nuntă, a început să-mi pună răbdarea la încercare. M-am însurat și eu, după obiceiul țării, fără să-mi văd mireasa, decât după ce se scrie hrisovul de nuntă.

Când am văzut-o prima dată la față, m-am bucurat că, în ce privește frumusețea ei, nu fusesem amăgit! Am găsit-o cu totul după placul meu.

În prima zi după nuntă, ni s-a dat un prânz alcătuit din mai multe feluri. Am intrat în încăperea unde era pusă masa, și fiindcă n-am găsit-o pe soața mea acolo, am spus să fie

chemată. Ea a venit după ce m-a lăsat să aștept un timp. Ne-am așezat la masă. Am început cu orezul. L-am mâncat ca de obicei, cu lingura. Soața mea, dimpotrivă, în loc să se slujească de lingură, ca toți oamenii, a scos un fel de linguriță și a început să ia orez și să și-l ducă la gură, bob cu bob, căci mai mult nu putea lua cu lingurița...

Am întrebat-o mirat:

— Amino, așa ai învățat a mânca orezul? Îl mănânci așa, pentru că vrei să-l guști bob cu bob, sau vrei să-l numeri, spre a nu mânca altădată mai mult ca azi? Dacă numeri boabele din economie, spre a mă feri de ruină, n-ai a te teme în privința asta, și te pot încredința că din pricina orezului n-o să ne ruinăm... Avem destul, spre a trăi bine.

I-am făcut muștrările cu glas prietenos, nădăjduind să capăt un răspuns ca lumea, dar Amina n-a scos un cuvânt. Mânca mai departe, bob cu bob, anume spre a mă scoate din sărite. Iar când au venit la rând celelalte bucate, ducea câte-o firimitură la gură, când și când, nu mai mult, nici mai puțin decât ar fi ciugulit o vrabie... Îndărătnicia asta m-a supărat, dar am vrut să rămân la părerea cea mai bună despre ea, și spre a fi îngăduitor, am bănuit că nu era obișnuită să stea la masă de față cu bărbații... Și mă gândeam că mă cunoștea prea puțin, că așa i se spusese de-acasă, de la părinți, să nu fie lacomă, că nici chiar față de soțul tău nu-i cu cale să te arăți hulpavă la masă... Și m-am mai socotit că poate mai mâncase, sau răbda ca să poată mânca mai târziu, singură. Gândurile acestea m-au oprit să mai spun vreun cuvânt.

Apoi, după masă, mi-am luat de la ea rămas bun, tot așa de prietenos, și am lăsat-o. Seara, lucrurile s-au petrecut la fel, și tot așa și în ziua următoare... Mi-am dat seama că o femeie nu poate trăi mâncând așa de puțin, că trebuie să fie la mijloc o taină. Asta m-a dus la hotărârea de a mă prefăce. M-am prefăcut că nu mă mai uit la ea, cu speranța că se va

învăța cu timpul și se va da după mine...

Însă speranța mi-a fost deșartă, cum am trebuit să văd nu prea târziu...

Am văzut deci, preainalte calif Harune, că soața mea era prietenă cu niște spirite rele, împreună cu care mergea noaptea la ospete. Cum a aflat că știu, s-a uitat la mine cu înspăimântătoare vrajbă!

— Ticălosule! a strigat. Primește-ți pedeapsa! În câine prefă-te!

Cum a rostit aceste cuvinte ticăloasa vrăjitoare, m-am prefăcut în câine. Eram atât de mirat de schimbarea neașteptată, încât nu m-am gândit să fug de acolo numaidecât, și astfel ea a avut când pune mâna pe-o bătă. M-a bătut groaznic, încât nu înțeleg cum de n-am căzut mort pe loc. Am crezut că voi putea scăpa de furia ei, dacă mă voi ascunde în ogradă, însă ea m-a urmărit, și oricât de dibaci mă ascundeam dintr-o parte în alta, spre a ocoli loviturile, totuși n-am fost destul de sprinten, și a trebuit să-i mai simt mâna, greu și crunt... Dar, în cele din urmă, ea a obosit tot bătându-mă și urmărindu-mă, însă nu s-a necăjit că n-a izbutit să mă omoare! A născocit ceva drăcesc. A deschis poarta la drum, însă numai un pic, așa fel, ca dacă voi încerca să mă strecur, s-o trântescă și să mă strivească...

Am bănuț îndată ce ticluise. Mi-am potrivit clipa atât de bine, pândindu-i toate mișcările, încât am izbutit s-o păcălesc și să mă strecur repede afară, zădărniciindu-i astfel ticăloasele ticluri! Am scăpat într-adevăr, fără altă pagubă decât că mi-a fost știrbit puțin vârful cozii! Am urlat de durere. Alergam în lungul drumului, scheunând, încât toți câinii s-au năpustit, mușcându-mă.

Dar, spre a scăpa de urmărirea lor, am intrat într-o măcelărie, unde se vindeau capete de berbec, limbă și picioare de vită. Plin de milă, măcelarul mi-a luat îndată partea, și a fugărit câinii. M-am ascuns într-un colț. Dar nici

acolo n-am găsit scăparea și ocrotirea, căci măcelarul era unul dintre proștii ce cred că sârmanii câini sunt necurați, că nu se află pe pământ destulă apă și destul săpun spre a-și spăla veșmintele cum trece un câine pe lângă ei...

După ce s-au îndepărtat câinii, măcelarul a tot încercat mă scoată din casă, însă eu m-am ascuns bine, astfel că nu mi-a putut veni de hac! Deci, fără voia lui, mi-am petrecut noaptea la el în prăvălie, și mare nevoie am avut de odihnă, în urma bătăilor căpătate de la Amina...

A doua zi, când s-a întors măcelarul cu cumpărătură proaspătă, și a deschis prăvălia, și și-a întins marfa, am ieșit din colțul meu, și văzând mai mulți câini din vecini atrași de mirosul cărnii, m-am amestecat printre ei. Măcelarul mi-a aruncat bucăți mai mari ca celorlalți.

Apoi, după ce și-a închis mâna milostivă, am vrut să mă reîntorc în prăvălie, și am dat din coadă cu prietenie, și m-am uitat la el cu o privire rugătoare, însă măcelarul a rămas neînduplecat, și sta în ușă cu bățul în mână, și cu o față atât de neîndurătoare, încât am fost nevoit s-o șterg de-acolo.

M-am oprit în fața unei brutării, unde am văzut un om vesel și pornit pe râs. Tocmai mânca. Mi-a aruncat și mie o bucată de pâine. Nu m-am năpustit, ca alți câini, ci i-am făcut semn cu capul și am dat din coadă, ca și cum aș fi vrut să-i arăt că-i mulțumesc... I-a plăcut omului, și mi-a zâmbit. Nu-mi era foame, la drept grăind, dar am luat bucata de pâine, de dragul lui, și am mâncat-o încet.

Văzând brutarul toate acestea, a fost atât de bun, încât m-a lăsat să stau acolo, în pragul brutăriei. M-am așezat, cu capul spre drum, spre a-i arăta că de acum încolo nu vreau decât să mă ocrotească. Brutarul m-a mângâiat, și m-a încurajat astfel să intru în casă. Am intrat, cu toată sfiala cuvenită. Brutarul mi-a arătat chiar și locul unde să mă așez, fără să-i stau în drum. Am luat îndată locul în stăpânire, și l-am păstrat, cât am stat în casa lui. Mi-am

primit totdeauna partea, de la masa acelui om bun, iar eu i-am arătat cel mai mare devotament și bună credință. Ochii mei erau îndreptați spre el tot timpul, și nu făcea niciun pas fără să nu mă țin de el, prin casă sau când ieșea prin cetate, după cumpărături. Mă aflam de câțva timp în casa lui, când, într-o zi, a venit o femeie să cumpere pâine. A plătit, dându-i însă, printre banii buni, și o monedă falsă. Brutarul a băgat de seamă, și i-a dat-o înapoi, și a cerut alta, bună. Însă femeia n-a vrut s-o mai primească...

— Moneda ta, a spus brutarul, e atât de falsă, încât încredințat sunt că și câinele meu nu s-ar lăsa înșelat cu ea. Vino încoa', Obraz Negru! M-a chemat el, căci așa-mi spunea.

Am sărit sprinten pe tejghea. Brutarul mi-a aruncat monedele dinainte:

— Uită-te, Obraz Negru, dacă printre monedele acestea se află și una falsă...

M-am uitat la toate monedele, mi-am pus laba pe cea falsă și am dat-o la o parte, privindu-l pe stăpânul meu. Ca și cum aș fi vrut să i-o arăt.

Brutarul, care încercase în glumă judecata mea, a rămas peste măsură de mirat... Chiar și femeia s-a mirat, încredințându-se că moneda era falsă... A dat alta, bună!

Cum a plecat ea, stăpânul meu a chemat vecinii, le-a istorisit ce s-a întâmplat, și mi-a lăudat înțelepciunea! Și când vecinii au vrut să vadă cu ochii lor, mi-au pus în față o mulțime de monede false, amestecate cu cele bune, și eu am pus laba numai pe cele false, pe cele bune dându-le la o parte... Nici femeia nu s-a stăpânit, și a spus tuturor vecinilor ce văzuse... Astfel s-a răspândit, în scurt timp, vestea despre priceperea mea în cunoașterea banilor falși, nu numai în vecini și mahala, ci peste tot în cetate...

A trebuit să le fac pe plac tuturor celor ce veneau la stăpânul meu, și să le arăt priceperea. Lumea toată venea în prăvălie; faima mea i-a adus atâția mușterii stăpânului, încât

abia-i mai putea mulțumi pe toți.

Asta a durat mult, și stăpânul meu n-a putut să nu mărturisească vecinilor și prietenilor că eu sunt o adevărată comoară pentru el. Dar totodată priceperea mea i-a adus și mulți dușmani! Eram urmărit, să fiu răpit, și stăpânul trebuia să vegheze asupra mea neconținut!

Într-o zi, a venit o femeie, îndemnată și ea de farmecul noutății, și a cumpărat pâine. Locul meu obișnuit era pe tejghea. Mi-a aruncat dinainte șase monede, cinci bune și una falsă. Am pus laba pe moneda falsă și m-am uitat la femeie, întrebând-o din ochi dacă era adevărat sau nu...

— Da, a răspuns ea. Asta-i moneda falsă!

Și s-a tot uitat la mine. M-am uitat și eu la ea. Apoi a plătit pâinea, și înainte de a ieși, mi-a făcut semn s-o urmez... M-am gândit că femeia aceea știe ceva despre nenorocirea întâmplată mie. Nu m-am înșelat!... Am lăsat-o însă să-și vadă de drum, și m-am mulțumit s-o privesc numai!

Dar după doi-trei pași, s-a întors, și văzând că mă uitam după ea mereu, fără să mă mișc din loc, mi-a făcut semn a doua oară! N-am mai șovăit. Brutarul era tocmai prins cu curățirea cuptorului. Am sărit jos de pe tejghea! Am alergat în urma femeii. Era bucuroasă foarte! După o bucată de vreme, a ajuns acasă, a deschis ușa și mi-a spus:

— Vino înăuntru, căci n-o să-ți pară rău că m-ai urmat...

Cum am intrat, ea a închis ușa, m-a dus într-o încăpere, unde am văzut o fată de o frumusețe rară, șezând și cârpind. Era fiica acelei femei milostive.

— Fiica mea! i-a spus mama. Iată, îți aduc câinele brutarului, cel ce știe deosebi banii falși de cei buni... Îți vei aminti ce-am spus eu, chiar de la început, când i s-a dus vestea, că poate e vorba de un om, prefăcut, de răutatea cuiva, în câine. Azi m-am gândit să mă duc la brutar, să cumpăr pâine. M-am incredințat că acest câine e om, și am izbutit să-l aduc încoace. Ce spui, fată dragă? Sau poate să

mă fi înșelat în presupunere?

— Nu te-ai înșelat, mamă dragă, a răspuns fata. Ți-o voi dovedi îndată...

Și fata s-a sculat, a luat un vas cu apă, și-a muiat în el mâna, m-a stropit și a rostit:

— Dacă ești câine din naștere, câine rămâi! Dacă ești însă om din naștere, atunci ia din nou chip de om, prin puterea acestei ape...

Într-o clipă, vraja a fost desfăcută și mi-am pierdut înfățișarea de câine, și m-am preschimbat iar în om. Pătruns de măreția acestei binefaceri, m-am aruncat la picioarele fetii, i-am sărutat poala veșmântului și am strigat:

— Scumpă eliberatoare a mea! Simt în adâncul inimii mele nemaîntâlnita și nesfârșita bunătate a ta față de un necunoscut ca mine, și te rog să-mi spui ce aș putea face, să-ți pot arăta în chip demn recunoștința mea! Sau socotește-mă drept robul tău! Și spre a-l cunoaște mai bine pe omul ce l-ai primit în stăpânire, vreau să-ți spun în câteva cuvinte istoria mea...

I-am spus apoi cine sunt, cum m-am însurat cu Amina, cum i-am răbdat toanele, iar la urmă i-am mulțumit și mamei acelei fete, pentru norocul nespus de mare ce mi-l adusese, chemându-mă de la brutărie în urma ei...

— Sidi Numan, a spus către mine fata. Să nu mai vorbim așa, căci cu nimic nu-mi ești dator! Gândul că ți-am făcut un bine e mai prețios ca toate mulțumirile... Să grăim mai bine despre Amina! Eu am cunoscut-o încă înainte de a o lua tu. Precum bine am știut, ea este vrăjitoare. Știe și ea despre mine că nu sunt străină de meșteșugul vrăjitoriei! Am învățat amândouă la aceeași pricepută dascăliță... Ne-am întâlnit la baie deseori...

Trebuie să-ți spun că încă nu-i destul ce am făcut pentru tine! Vreau să sfârșesc ce-am început! Nu mă mulțumesc deloc că am rupt vraja prin care ea te-a alungat dintre

oameni, într-un chip atât de urât! Trebuie să-i dai și tu pedeapsa cuvenită! Întoarce-te în casa ta!

Apoi, eliberatoarea mea s-a dus într-o încăpere vecină, și cât a stat ea acolo, am avut timp să-i mulțumesc încă o dată mamei...

— Fiica mea, mi-a răspuns mama, este, precum vezi, tot atât de pricepută în vrăjitorie ca și Amina, însă fata mea folosește ce știe spre binele oamenilor, și te-ai mira dacă ai afla cât bine a făcut și mai face cu știința ei... Iată de ce nu i-am pus niciodată piedică în drum!...

Și tocmai când mama a început să-mi spună una din faptele minunate, fata s-a întors cu o sticlă.

— Sidi Numan, mi-a spus ea, am cercetat cărțile și am aflat că acum Amina nu-i acasă, dar că se va întoarce... Am aflat că fățarnica se prefacă în fața slujitorilor că e îngrijorată foarte de lipsa ta, și le-a spus că în timp ce sta la masă cu tine, ți-ai amintit deodată de o socoteală, și a trebuit numaidecât să pleci, și că la plecare ai lăsat ușa deschisă, și a intrat un câine, și că ea a trebuit să-l dea afară, cu lovituri de băta... Întoarce-te deci numaidecât acasă. Cum ți se va deschide, așteaptă în încăperea ta, până se reîntoarce Amina; căci ea nu va lipsi mult. Cum vine, du-te în întâmpinarea ei, și va fi atât de mirată că te vede, încât va încerca s-o ia la fugă, însă tu stropește-o cu puțină apă din sticluță și rostește cu îndrăzneală cuvintele: „Primește-ți pedeapsa pentru răutatea ta!”...

Mai mult nu-i nevoie să-ți spun, căci vei vedea singur ce se mai întâmplă...

Mi-am luat rămas bun de la fată și de la maică-sa...

M-am întors acasă! Toate s-au întâmplat cum le prevăzuse fata. Amina n-a lipsit mult. Când a intrat în ogradă, eu i-am ieșit înainte, cu apa gata pregătită!

Ea a scos un răcnet puternic, și a vrut să se întoarcă repede spre poartă.

Eu am stropit-o cu apă, și am rostit cuvintele!

Tot atunci, Amina s-a preschimbat în iapa pe care ai văzut-o ieri.

Am prins-o! Apoi am înșfăcat-o de coamă. Am tras-o, cu toată împotrivirea ei, într-un grajd.

I-am pus căpăstrul!

Și după ce am legat-o, am bătut-o cu biciul, până eram gata să pic de oboseală!

Și așa, o bat zi cu zi!

— Stăpânitorule al dreptcredincioșilor! a continuat Sidi Numan, încheindu-și istoria. Îndrăznesc să sper că nu mă vei un pentru purtarea mea...

Când califul a văzut că Sidi Numan nu mai avea nimic de adăugat a grăit astfel:

— O, Sidi Numan! Ciudată e istoria ta, și nu-ți osândesc purtarea. Totuși, dă-ți seama ce chin e pentru ea să fie înjosită la starea de animal! Dar rogu-te n-o mai bate... Ți-aș porunci, Sidi Numan, să te duci la vrăjitoare, s-o îndemni să desfacă vraja, dacă nu mi-ar fi cunoscută încăpățânarea și îndărătnicia vrăjitorilor și vrăjitoarelor, căci folosind prost știința lor, ți-ar putea face un și mai mare rău...

Califul s-a întors spre Hogeza Hasan:

— Hogeza Hasane! Trecând ieri pe lângă casa ta, am găsit-o atât de măreață, că am vrut să aflu a cui este! Am aflat că tu ai poruncit să fie clădită, după ce mai înainte abia aveai cu ce trăi din sârmană meseria ta... Mi s-a mai spus, de asemenea, că nu te fălești cu bogățiile, și le întrebuințezi bine, iar vecinii tăi spun multe lucruri bune despre tine...

— Toate acestea, a urmat califul după o clipă, m-au bucurat destul, și sunt încredințat că mijloacele și căile întrebuințate de tine trebuie să fie minunate și nemaipomenite... Vreau deci să le aflu din gura ta, Hogeza Hasane, de aceea te-am chemat, să-mi faci plăcerea... Spune-mi totul, deschis, ca să mă pot bucura și mai mult de

norocul tău... Pentru ca voința mea de a ști să nu-ți pară ciudată, și pentru ca să nu crezi că urmăresc ceva, ți-o spun deschis că nu râvnesc la bogățiile tale, ci, dimpotrivă, îți dau ocrotirea mea, ca să te poți bucura de ele...

Auzind cuvântul califului, Hogea Hasan s-a aruncat în fața tronului, a atins covorul cu fruntea și a început:

— Stăpânitor al dreptcredincioșilor! Orice om, care nu s-ar ști curat la cuget ca mine, s-ar fi speriat la primirea poruncii tale... Pentru că n-am avut niciodată pentru tine alt simțământ decât respectul profund, și niciodată n-am săvârșit ceva ce ar fi știrbit supunerea ce ți-o datorez sau legile țării, am avut doar teama că mă va opri strălucirea măreției tale! Asta pe de o parte! Pe de altă parte, cunoscut este că tu primești și ascuți cu înțelegere și milă, chiar și pe cel mai de rând supus al tău, și asta m-a liniștit, și nu m-am îndoit că-mi vei da și mie curaj să-ți spun tot ce vrei să afli... O, stăpânitor al dreptcredincioșilor, m-ai încredințat de puternica ta ocrotire, fără ca să știi prin ce mi se cuvine, și sper că vei fi întărit în starea bună față de mine!

Îți voi istorisi deci viața mea...

După acest cuvânt ales, după care a vrut să se încredințeze de bunăvoința califului, și după ce și-a mai chemat în minte cele trecute, Hogea Hasan a istorisit:

HOGEA HASAN ÎȘI SPUNE ISTORIA...

— Stăpânitor al tuturor dreptcredincioșilor! Spre a înțelege mai bine pe ce căi am ajuns la norocul meu, trebuie întâi de toate să-ți istorisesc despre doi prieteni ai mei, locuitori ca și mine ai slăvitei cetăți Bagdad! Prietenii mei trăiesc, și pot mărturisi adevărul spuselor mele. Lor le datorez cel mai mult. Acești doi prieteni se numesc Saadi și Saad. Saadi este

grozav de bogat, și are crezul că orice noroc în lume se întemeiază pe stăpânirea marilor bogății, căci bogățiile, cum spunea Saadi, îți aduc puterea de a nu atârna de nimeni...

De altă părere este Saad! Spune și el că este bine să ai ce-ți trebuie, dar numai atât cât îți trebuie de azi pe mâine, și spune că omul trebuie să-și întemeieze fericirea pe virtute, și are voie să se lase dus de bunurile lumești, numai dacă, poate ajunge prin aceasta binefăcător al oamenilor...

Saad trăiește credincios acestei virtuți, și e foarte fericit și mulțumit.

Și astfel, cei doi prieteni au ajuns într-o zi, plimbându-se, tocmai la mahalaua unde eu lucram la frânghieria mea, meserie moștenită de la tatăl meu, și moștenită de el de la părinții lui, și așa, din neam în neam, până la Adam...

Chiar după îmbrăcăminte și-au dat seama că trebuie să fiu foarte sărac.

S-au apropiat de mine. Văzând că voiau să-mi vorbească, m-am oprit din lucru. Mi s-au închinat amândoi, zicându-mi:

— Pacea fie cu tine!

Saadi și-a început apoi cuvântul. M-a întrebat cum mă cheamă.

Eu, răspunzând închinăciunii lor, am răspuns:

— Numele meu, stăpâne, este Hasan, și mi se spune „Alhabbal”, adică, „Frânghierul”, datorită meseriei mele...

— O, Hasane Alhabbal! a început Saadi. Știut fiind că nu se află meșteșug mai fără spor, nu mă îndoiesc că al tău îți aduce totuși destul spre a putea trăi binișor! Mă mir deci că, deși muncești de-atâta timp, n-ai pus nimic de-o parte, și nu ți-ai cumpărat multă cânepă!... Ai putea împleți frânghii mai multe, și ai putea avea ucenici și calfe, astfel ușurându-ți viața atât de grea...

— Stăpâne! am răspuns. Nu te-ai mai mira că n-am pus de-o parte nimic și că n-am apucat pe drumul arătat de tine spre a mă îmbogăți, dacă ai ști că eu, cu toată munca mea

din zori în noapte, câștig abia cu cât să-mi pot cumpăra, mie și familiei mele, pâine și câteva legume. Am soață și cinci copii, și niciunul nu este destul de mare spre a mă putea sprijini. Trebuie să-i hrănesc și să-i îmbrac, și dacă o gospodărie e chiar cât de mică, sunt totuși mii de trebuințe. Cânepa nu e scumpă, într-adevăr, însă trebuie să ai bani ca s-o cumperi, oricât de mic ar fi prețul ei... Din tot ce câștig, întâi pun de-o parte bani pentru cânepă, căci altfel n-aș putea face față cheltuielilor casei. Îți poți da seama ușor că mi-ar fi peste putință să economisesc, pentru a-mi crea o stare, mie și familiei. Nu avem, dar nici nu cerem nimănui nimic!

— Hasane Alhabbal! a răspuns Saadi. Nu mă mai mir.

Și înțeleg prea bine de ce ești nevoit să te mulțumești cu starea ta. Dacă ți-aș dărui o pungă cu două sute monede aur, nu i-ai întrebunța cu folos? Nu crezi că având suma asta, ai putea deveni în scurt timp bogat, cum sunt cei mai de vază bărbați din breasla ta?

— Stăpâne, am răspuns eu, pari a fi om cumsecade. Dacă vrei să-mi pui la încercare iscusința, ei, bine, pe Alah, îndrăznesc să spun, fără a mă fâli, că o sumă mult mai mică ar fi destul spre a-mi înflori nu numai starea, dar spre a ajunge la starea celor mai cuprinși breslași, iar în scurt timp aș fi mai bogat decât toți bogații Bagdadului la un loc! Iscusința este destulă, o, stăpâne, dar și angaralele mele mă trag în jos! Iar dacă ceea ce spui nu e o glumă, își aș dobândi averi, le-aș folosi spre binele sărmanilor...

Darnicul Saadi mi-a dovedit îndată că grăise cu inima deschisă. A scos punga și mi-a dat-o spunându-mi:

— Ia punga, și vei găsi în ea două sute monede aur. Poți fi incredințat că prietenul meu, Saad, aici de față, și cu mine, ne vom bucura foarte, când vom auzi că banii aceștia ți-au adus înmiită dobândă și înmiită bucurie...

După ce, o, stăpânitor al tuturor dreptcredincioșilor, am

primit punga și am băgat-o în sân, am fost atât de pătruns de mulțumire, că mi-a pierit graiul. N-am putut rosti niciun cuvânt de recunoștință față de binefăcătorul meu! N-am fost în stare decât să întind mâna spre poala veșmântului, să i-o sărut, dar Saadi s-a îndepărtat repede, cu prietenul său. Când m-am întors la munca mea, primul gând a fost să gădesc un loc unde să păstrez punga. Nu aveam în sărăcicioasa mea casă măcar o ladă, sau un dulap. Nu cunoșteam niciun loc unde să fiu încredințat că nu va fi descoperită comoara mea... Neaflând altă dezlegare, m-am hotărât să pun banii în cutele turbanului, cum fac toți cei săraci...

M-am dus acasă. Am luat turbanul, fără să mă vadă nimeni. Am scos din pungă zece monede aur și le-am pus de-o parte, pentru cheltuielile mai apropiate, iar restul l-am învelit în cutele pânzei, și așa mi-am înfășurat capul. Am cumpărat numaidecât multă cânepă. Apoi, pentru că de mult timp nu mai fusese văzută pe masa noastră o bucată de carne, m-am dus la un măcelar și am cumpărat carne pentru masa de seară.

Când am vrut însă să pornesc spre casă, cu carnea în mână, s-a repezit deodată din văzduh un vultur flămând, și mi-ar fi înșfăcat carnea, dacă n-aș fi ținut-o cu toată puterea! Însă, vai! Mai bine ar fi fost dacă l-aș fi lăsat să ia carnea, căci astfel n-aș fi pierdut punga! Cu cât s-a izbit vulturul de o împotrivire mai mare, cu atât și-a dat osteneala să-mi smulgă carnea. M-a tras când într-o parte, când în alta, fără să lase prada! Însă, din nefericire, turbanul mi-a căzut. Vulturul a dat drumul prăzii, și s-a năpustit asupra turbanului, și a zburat cu el. Am dat un răcnet atât de puternic, încât toți vecinii s-au speriat, și, bărbați, femei și copii au venit din toate părțile și au început a striga spre vultur, să dea drumul prăzii. Însă vulturul nu s-a lăsat speriat, ci s-a tot dus cu turbanul meu, departe, astfel că l-

am pierdut repede din ochi...

Ar fi fost cu totul zadarnic să fug după dânsul! M-am întors acasă, nespun de amărât. A trebuit să-mi cumpăr alt turban. Mă chinuia gândul că binefăcătorul meu, când îmi va afla nenorocirea, va găsi-o cu totul de necrezut, și o va privi ca o vorbă goală, și necăjit fi-va că darul său intrase în niște mâini nevrednice...

Am putut trăi un timp, cu ai mei, din ce-mi mai rămăsese din monedele puse de-o parte, dar foarte repede am ajuns sărac ca mai înainte. Totuși, nu m-am plâns...

Soața mea, aflând pierderea, a fost, dimpotrivă, mâhnită foarte. Fără să-mi dau seama, mi-a scăpat și față de vecini vorba că pierdusem, odată cu turbanul, și o pungă cu o sută nouăzeci monede aur. Și pentru că ei îmi știau sărăcia și nu puteau înțelege cum am putut câștiga o sumă așa de mare, au râs, și până și copiii își băteau joc de mine...

Au trecut aproape șase luni! Cei doi prieteni s-au plimbat iar prin mahalaua unde locuiam. Saad și-a adus aminte de mine și a spus către Saadi:

— Ne aflăm în apropierea uliței unde stă Hasan Alhabbal. Să ne ducem până la el și să vedem dacă cele două sute monede aur i-au deschis drumul spre mai bună stare...

— Cu plăcere, a răspuns Saadi. M-am gândit și eu la el. Vei vedea că s-a întâmplat cu el o mare schimbare. Cred că abia îl voi mai recunoaște... Sau, dimpotrivă, i-a risipit, ca un nechibzuit...

În timp ce Saadi grăia astfel, au și intrat în ulița mea. Saad, Văzându-mă de departe, a spus către prietenul său:

— Iată-l pe Hasan Alhabbal! Nu văd însă nici cea mai mică schimbare! E tot atât de prost îmbrăcat, și toată deosebirea stă doar în turbanul ceva mai curat. Uită-te singur dacă e adevărat sau nu...

Saadi a văzut prea bine că Saad avea dreptate. Era atât de uluit, încât n-a putut rosti niciun cuvânt. Saad mi s-a

închinat. Mi-a spus:

— Deci, Hasane, nici nu trebuie să mai întrebăm cum îți merg treburile... Fără îndoială că merg mai bine, și cele două sute monede aur ți-au îmbunătățit starea...

— Preaînălți stăpâni! am răspuns. Trebuie să vă mărturisesc, spre marea mea durere, că speranțele voastre s-au dus vântului, odată cu ale mele! N-o să-mi credeți poate întâmplarea ciudată! Totuși, ascultați-o, căci vreau să spun adevărul curat...

Și le-am istorisit pățania mea.

Saadi n-a vrut să creadă.

— Hasane, a spus el, vrei să-ți bați joc de mine, căci ceea ce spui e cu totul de necrezut, căci vulturii nu vânează turbane... Ai făcut și tu ce fac de obicei toți nechibzuiții: cum au un ban, își lasă îndeletnicirea și petrec toată ziua benchetuind! Trăiesc bine cât țin banii, după aceea se întorc iar la sărăcia de mai înainte. Rămâi deci în sărăcia ta, căci ți se cuvine, și nedemn ai fost de binefacere...

— Stăpâne! am răspuns. Trebuie să-ți îngădui să-mi spui aceste cuvinte, și chiar și altele, mai amare! Eu le rabd, cu atât mai mult cu cât sunt incredințat că nu mi se cuvin. Nenorocirea mea cu vulturul ți-o poate spune orice om din mahala... Întrebă și tu singur, stăpâne, și vei afla că nu mint! Trebuie să mărturisesc că nici eu n-am mai auzit despre vulturi răpitori de turbane, totuși mie mi s-a întâmplat, cum se întâmplă în fiecare zi mii de lucruri care nu s-au mai întâmplat...

Saad mi-a luat partea, și a istorisit lui Saadi atâtea povești ciudate cu vulturi, încât în cele din urmă Saadi a scos din sân punga și mi-a numărat în mână alte două sute monede aur, și le-am luat și le-am băgat în sân.

— Hasane, mi-a spus el. Îți dăruiesc încă două sute monezi aur. Păstrează-le în loc bun, să nu ajungi iar nenorocit...

Eu l-am încredințat că-i voi datora recunoștință și mai adâncă.

Și am vrut să-i mai spun multe, însă n-am mai avut când, căci Saadi s-a îndepărtat repede, cu prietenul său.

Cum s-au dus ei, mi-am lăsat lucrul și m-am dus acasă, unde n-am găsit nici nevastă, nici copii. Am pus de-o parte zece monede, iar celelalte le-am înfășurat într-o bucată de pânză, legându-le cu nod. Trebuia găsit un loc bun.

După îndelungată chibzuire, mi-a venit în sfârșit gândul să pun legătura cu bani într-o oală de lut cu tărățe, ce stătea într-un colț, căci nu-mi puteam închipui că nevasta sau copiii au să umble tocmai la oală...

Cum a venit nevasta, i-am spus că mă duc să cumpăr cânepă, însă nu i-am spus nimic despre banii ascunși.

Și în timp ce lipseam, a venit la soața mea unul ce avea de vânzare un fel de pulbere bună pentru spălat! Și fiindcă nu avea deloc bani, ea l-a întrebat dacă nu vrea să-i dea pulbere în schimbul unor tărățe...

Neguțătorul a poftit să vadă tărățele! Soața mea i-a arătat oala. Au căzut la învoială. Ea a primit pulberea, el s-a dus cu oala...

M-am întors cu cânepă cât puteam duce, eu și cinci hamali; după ce le-am plătit hamalilor pentru osteneală, și după ce s-au dus, am vrut să mă odihnesc puțin. M-am uitat numaidecât către locul unde lăsasem oala cu tărățe. Am văzut că nu mai era!

O, stăpânitor al dreptcredincioșilor! Nu-ți pot descrie groaza ce m-a cuprins! Îndată am întrebat-o pe soața mea unde-i oala, și ea mi-a istorisit despre tocmeală, adăugând că doar câștigase mult...

— Nenorocito! am strigat. Nu știi în ce nenorocire ne-ai aruncat! Ai crezut că vinzi numai tărățe, și l-ai îmbogățit cu tărățele tale pe vânzătorul de pulbere...

N-a lipsit mult, și soața mea ar fi căzut în disperare, aflând

ce greșeală făcuse în neștiința ei! A izbucnit în vaiete puternice, s-a lovit în piept, și-a smuls părul, și-a rupt veșmintele. Răcnea:

— Vai mie! Mai pot trăi după nenorocirea asta? Unde să aflu pe neguțătorul de pulbere? Nici nu-l cunosc măcar, căci a venit prima oară pe ulița noastră, și poate niciodată n-o să-l mai văd... Vai, dragul meu, ai făcut nespuse de rău! De ce nu mi-ai spus și mie că ai atâția bani?

— Dragă femeie, am spus eu, potolește-te și gândește-te că prin vaietele și prin țipetele tale aduni toți vecinii, și ei nu trebuie să afle nimic... În loc să se împărtășească din nenorocirea noastră și să ne mângâie în durere, își vor bate joc! Cel mai bun lucru, deci, e să nu spui la nimeni...

Cât de întemeiate îmi erau cuvintele, greu mi-a fost totuși s-o fac să uite. Timpul, cel ce lecuiește cele mai mari suferințe, a mângâiat-o și pe ea până la urmă...

Ne-am liniștit. M-am apucat de împletit cu atâta vioiciune, încât nimeni n-ar fi bănuțit ce nenorociri mari m-au fost lovit. Mă îndurera o grijă: cum mă voi înfățișa binefăcătorului meu, când va veni și va cere socoteală?

Cum cei doi prieteni s-au arătat iar în uliță, i-am văzut de departe, și așa de tare m-am speriat, încât am vrut să las lucrul, să fug, să mă ascund! Am rămas însă locului, prefăcându-mă că nu-i văd. Nu mi-am ridicat ochii, decât când mi-au urat bun găsit! Mi-am lăsat iar ochii în jos. Le-am spus tot ce mi s-a întâmplat. Ajuns la sfârșit cu povestea mea, am mai adăugat:

— Îmi veți spune poate că ar fi trebuit să ascund în alt loc cele o sută nouăzeci monede, dar aflați că oala stătea acolo de mai mulți ani! Cum mi-aș fi închipuit că tocmai atunci are să vină neguțătorul de pulbere?

— Stăpâne! Am continuat eu către Saadi, se vede că nu a fost cu puțință să mă îmbogățesc din dărnicia ta! Dar să vezi că nici n-am risipit ca un nevrednic. Nu voi înceta să am față

de tine aceeași recunoștință, ca și când dărnicia ta și-ar fi atins țelul...

Am tăcut. Saadi a răspuns:

— Hasane, chiar dacă aș vrea să cred că tot ce-ai spus e adevărat, nu pot crede în ruptul capului. Nu-mi pare rău după cele patru sute monede aur! Spun că mi le-am furat eu însumi, și pace bună, dar am vrut să fac o încercare... să te scot din sărăcie.

Atunci Saad mi-a dat zâmbind o bucată de plumb. Mi-a spus:

— Ia-o, Hasane! Și lasă-l pe Saadi să râdă! Vei avea ce istorisi cândva despre norocul adus în casă de plumbul acesta...

Eu am crezut că Saad glumea. Totuși, am primit bucata de plumb, cu mulțumiri și pentru a-i face pe plac, am băgat-o în sân.

Apoi, cei doi prieteni s-au dus.

M-am apucat de lucru. Seara, când m-am dezbrăcat să mă culc și mi-am scos brâul, bucata de plumb a căzut jos. Am ridicat-o și am pus-o undeva.

Tot în noaptea aceea s-a întâmplat ca unul dintre vecinii mei, un pescar, să vadă, la potrivirea năvoadelor, că la unul îi lipsea o bucată de plumb, și n-avea de unde lua, bazarele fiind toate închise.

Și cum trebuia totuși să se ducă la pescuit, cu două ore înainte de ivirea zorilor, s-a plâns soaței lui de lipsa plumbului, și a trimis-o în vecini, să caute...

Și a umblat ea din ușă-n ușă, pe amândouă părțile uliței, însă n-a găsit ce căuta, și s-a întors la bărbatul ei, și el i-a numărat mulți vecini, cu numele lor, întrebând-o dacă a fost la toți...

— Da, am fost!

— Da la Hasan Alhabbal ai fost?

— Nu, n-am fost! Mi-a fost prea departe până la casa lui, și

chiar dacă mi-aș fi dat osteneală să mă duc, crezi că aș fi găsit la el plumb? La Hasan trebuie să te duci numai când ai de toate...

— Chiar dac-ar fi așa, tot trebuia să te duci, să întrebi... căci poate să găsești tocmai la el plumbul de care am nevoie... Du-te deci numaidecât la Hogeza Hasan...

Soața pescarului a ieșit din casă, bombănind, și a bătut la ușa mea. Dormeam. M-am trezit numaidecât. Am întrebat-o ce s-a întâmplat.

— Hasan Alhabbal, a spus ea, bărbatul meu are nevoie de o bucată de plumb pentru năvoade. Dacă ai cumva, te roagă să i-l dai...

I-am răspuns deci vecinei mele că am plumb, dar să facă bine să aștepte puțin, că i-l va aduce soața mea.

Soața mea s-a sculat și a căutat pe întuneric. După ce a găsit plumbul, a deschis puțin ușa și i l-a dat.

Vecina a fost mulțumită foarte că n-a umblat degeaba.

A spus către soața mea:

— Dragă vecină, îmi faci un bine așa de mare, că-ți făgăduiesc toți peștii ce-i va prinde bărbatul meu, la prima aruncătură de năvod...

Pescarul s-a bucurat și el de bucata de plumb, și a spus că făgăduiala ei va fi adusă întocmai la îndeplinire...

După aceea, și-a dres năvoadele, și s-a dus, ca de obicei, cu două ore înainte de ivirea zorilor, la pescuit. La prima aruncătură, a scos doar un singur pește, însă mai lung de-un cot, și peste măsură de gras. Norocoase au fost și celelalte aruncături, însă niciun pește nu semăna cu cel dintâi, nici pe departe...

După ce a pescuit destul și s-a întors acasă, la mine i-a fost primul gând, și am făcut ochii mari, când l-am văzut în fața mea cu peștele...

— Vecine, a spus el, soața mea ți-a făgăduit azi noapte, drept mulțumire pentru plumbul dat, peștii prinși la cea

dintâi aruncătură. Eu am zis, așijderea, că ți se cuvin, și iată acest pește pentru tine! Te rog să-l primești! Dacă mi s-ar fi umplut năvodul, pe toți ți-i aduceam! Mulțumește-te deci cu el!

— Vecine, am răspuns. Bucata de plumb valorează așa de puțin, că n-ar trebui să pui pe ea un preț așa mare! Vecinii trebuie să se ajute! Nu ți-aș primi darul, dacă n-aș fi încredințat că mi-l dai din inimă, și că dacă nu l-aș primi te-ai simți nu știu cum... Îl primesc deci, fiindcă vrei tu, și îți aduc mulțumirea mea...

Cu asta s-au sfârșit cuvintele noastre. Am dus soaței mele peștele.

— Iată, femeie, un pește... Mi l-a adus vecinul nostru, pescarul, drept mulțumire pentru bucata de plumb...

Când a văzut peștele așa mare și gras, soața mea a rămas încurcată o clipă:

— Ce să facem cu el? Grătarul nostru e făcut numai pentru pești mici, iar dacă vreau să fierb peștele acesta cu puțin sos, n-avem oală potrivită...

— Treaba ta... Fă ce vrei, frige-l, fierbe-l, eu tot așa de mulțumit voi fi...

M-am înapoiat la lucru.

Când soața mea a tăiat peștele, i-a găsit în măruntaie un diamant mare, și spălându-l cu apă, credea că găsisese un ciob de sticlă. De fapt, auzise ea grăindu-se despre diamante, și poate chiar și văzuse, sau poate chiar le și ținuse în mână, dar, oricum, era prea puțin cunoscătoare spre a le deosebi cum trebuie. Iată de ce a dat diamantul celui mai mic copil al nostru, să se joace cu el, împreună cu surioarele și frățiorii, și copiii au luat diamantul, bucurându-se de frumusețea și strălucirea lui.

Seara, când s-a aprins lampa, copiii noștri, mai jucându-se cu diamantul, trecându-și-l din mână în mână, au văzut cum țâșnea din el o lumină scânteietoare. Au prins să se

certe, smucindu-și-l unul de la altul.

Nu mă prea amestecam în certurile dintre ei, și puțin îmi păsa când se luau la bătaie și plângeau, căci știam că până la urmă le trece. Copiii mai mărișori s-au rânduie eu noi la masă, ceilalți primindu-și și ei, deoparte, tainul de seară...

Apoi, au început a se juca mai departe, și făceau gălăgie și mai mare, încât am vrut să știu de ce se certau, și l-am chemat pe cel mai mare. L-am întrebat de ce se ceartă...

— Dragă tată, a răspuns copilul, avem un ciob de sticlă, din care țâșnește lumină, cum îl apropiem de lampă...

Am poruncit să-mi aducă ciobul. L-am apropiat de lampă, și lumina aproape că m-a orbit.

Am întrebat-o pe soața mea, tot atunci, ce fel de sticlă era aceea și de unde-o avea.

— Nu știu, a răspuns ea. Am găsit-o în pântecul peștelui...

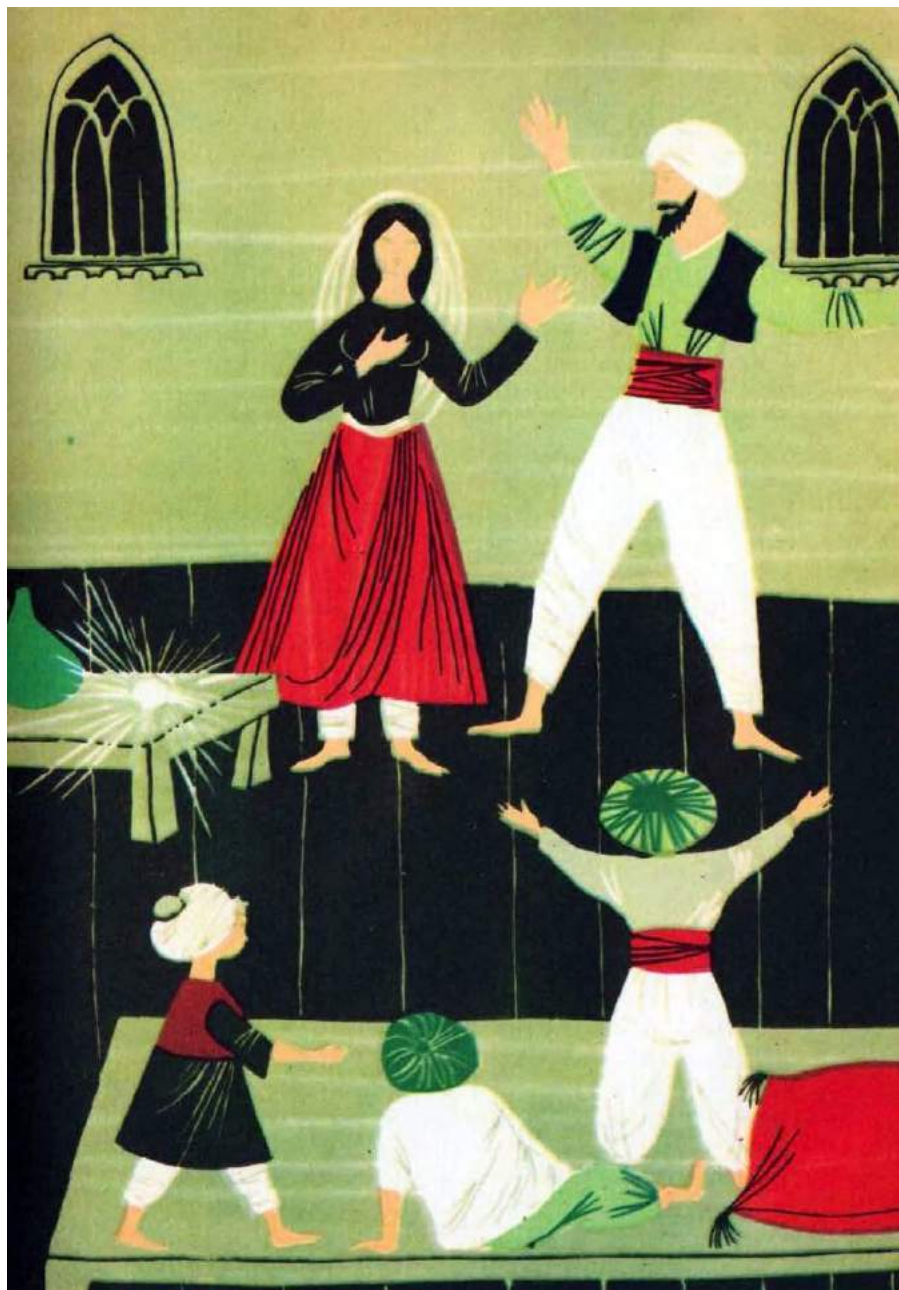
Nu m-am gândit nici eu că ar putea fi altceva decât o sticlă, totuși am vrut să fac mai multe încercări, și i-am spus soaței să ascundă lampa în horn. Și am văzut atunci că ciobul împrăștie o lumină atât de strălucitoare, încât nu mai aveam nevoie de lampă... L-am pus pe marginea hornului, stingând lampa, și ciobul ne lumina încăperea toată...

— Iată ce noroc ne-a mai adus bucata de plumb, dată mie de prietenul lui Saadi! De-acum nu va mai trebui să risipim banii pe uleiul pentru lampă.

Când au văzut copiii că am spus să se stingă lampa, și am pus sticla în locul ei, au început a striga și a țipa așa de tare de bucurie, încât au auzit vecinii. Și am mai mărit și noi gălăgia, strigând la copii să tacă, dar nu i-am putut potoli, până nu s-au culcat în paturile lor. Au mai grăit despre sticla minunată, până au adormit.

Ne-am dus și noi la culcare, și adormind, și trecând noaptea, și venind ziua, m-am dus la lucrul meu, fără să mă mai gândesc la bucata de sticlă.

Să nu se mire nimeni de asta, căci așa i se poate întâmpla oricui n-a văzut toată viața diamante, ci numai sticlă proastă, și chiar dacă a văzut diamante, niciodată nu l-a privit cât prețuiesc...

Trebuie să-ți spun, o, stăpânitorule al dreptcredincioșilor, că de vecinul meu mă despărțea doar un perete foarte subțire de lemn. Casa asta era a celui vecin, putred de bogat, după toate semnele bijutier. Încăperea unde dormeau el și nevasta era despărțită, după cum am arătat, doar de acel perete.

Se și culcaseră și adormiseră, când au început copiii mei cu gălăgia, și s-au trezit, și n-au mai putut adormi.

A doua zi dimineața, soața vecinului a venit, atât în numele ei cât și al bărbatului, să se plângă.

— Dragă vecină! i-a răspuns soața mea. Rău îmi pare de cele întâmplate, și te rog iartă-ne... Știi doar cum sunt copiii: când râd, când plâng, pentru toate nimicurile... Vino să-ți arăt pentru ce lucru de nimic au țipat așa...

Vecina a intrat în casă, și soața mea a luat diamantul de pe horn și l-a arătat:

— Vezi? S-au certat pentru bucata asta de sticlă!

Vecina se pricepea la toate pietrele prețioase. Se uita surâzând la diamant. Soața mea îi istorisea cum l-a găsit în pântecul peștelui și cum s-au întâmplat toate.

După ce soața mea a tăcut, vecina i-a dat diamantul înapoi:

— Într-adevăr, e un ciob de sticlă, dar pentru că e frumos, ți-l cumpăr cu plăcere...

Cum au auzit copiii de vânzarea jucăriei, le-au întrerupt cuvântul, cu țipete puternice, și au rugat-o pe soața mea să le-o lase, astfel că ea a trebuit să le făgăduiască, însă numai spre a-i liniști.

Vecina a trebuit să se întoarcă acasă, și a rugat-o încet pe soața mea, înainte de a se despărți, să nu arate bucata de

sticlă nimănui, înainte de a-i da și ei știință...

Soțul ei plecase mult mai dimineață, la prăvălia lui din Maidanul Bijutierilor. Vecina s-a dus la el numaidecât, făcându-i cunoscută descoperirea diamantului! Și i-a descris în amănunt mărimea, greutatea, frumusețea și strălucirea, mai ales minunatul dar de a lumina noaptea, după cum îi istorisise soața mea, în flecăreala ei nebănuitoare și fără judecată...

Vecinul a trimis-o pe soața lui înapoi numaidecât, să cumpere diamantul! La nevoie să crească prețul, să-l tot crească, până la orice sumă...

A venit deci ea, a luat-o pe soața mea deoparte și a întrebat-o dacă nu vrea să primească pe sticlă douăzeci monede aur...

Soața mea a găsit așa de mare suma, încât a rămas cu gura căscată, dar a spus că nu face nicio mișcare, niciodată, fără să mă întrebe...

Și venind vremea prânzului, m-am întors acasă, și am vrut să intru, dar m-am oprit, auzindu-le grăind...

M-a chemat soața mea și m-a întrebat dacă-i îngădui să vândă bucata de sticlă găsită în pântecul peștelui, cu douăzeci monede aur, căci atâta dă pe ea vecina noastră...

Nu i-am răspuns numaidecât, aducându-mi aminte cum spunea Saad că bucata de plumb îmi va aduce avere și fericire...

Vecina însă a crezut că nu răspund, pentru că era prea puțin cât da, așa că a spus repede:

— Îți dau, vecine, cincizeci... Ești mulțumit?

Când am văzut că a urcat așa de repede de la douăzeci la cincizeci, am spus că acesta nu era nici pe departe prețul la care mă gândesc...

— Vecine, a răspuns ea, îți dau o sută monede aur, preț, de bună seamă, peste măsură de mare, și măcar nu știi dacă bărbatul meu e gata să dea atât...

Auzind ce spune, i-am cerut o sută de mii monede aur. Totuși ca bun vecin, spre a-i face ei și bărbatului ei o îndemână, mă mulțumesc cu o sută mii monede, și mai jos nu las: dacă nu-i mulțumită, de bună seamă că mai sunt și alți bijutieri, gata să dea mai mult...

Vecina mi-a tot dat cincizeci de mii monede aur, dar n-am primit, spunând că nu-l dau decât cu o sută mii...

— Mai mult nu-ți pot da! a răspuns vecina. Nu pot, fără încuviințarea bărbatului meu. Cum se întoarce seara, grăiesc cu dânsul, dar te rog să nu vinzi sticla.

I-am făgăduit.

Când soțul ei s-a întors seara acasă, soața i-a spus că n-a izbutit nimic, nici cu mine, nici cu soața mea, cu toate că-mi dăduse cincizeci mii...

Vecinul a așteptat până m-am întors de la lucru.

— Vecine Hasane, m-a strigat el, fii bun și arată-mi diamantul...

L-am poftit la mine și i l-am arătat.

Și fiind întuneric, și-a dat seama îndată, prin lumina diamantului, și prin minunata lui strălucire, că soața lui nu se înșelase... L-a luat în mână și l-a privit mult, și nu-și putea găsi cuvintele de laudă...

— Dragă vecine, a spus el, în cele din urmă, soața mea ți-a dat, după cum spune, cincizeci mii monede aur, dar spre a fi mulțumit cu totul, iată, îți mai dau douăzeci mii...

— Vecine, am răspuns eu, soața ta ți-ar fi putut spune că am cerut o sută mii; ori îmi dai cât cer, ori rămâne al meu diamantul, căci nu pot lăsa niciun ban...

El s-a mai tocmit mult, cu speranța că voi lăsa ceva din preț, și temându-se că aș putea arăta și altor bijutieri diamantul, cum și aveam de gând, mi-a dat prețul!

A spus că de fapt nu are la sine o sută mii, bani-gheață, dar că îmi aduce a doua zi, la aceeași oră, sau chiar și mai devreme, toți banii, și pentru ca târguiala să fie socotită

încheiată, mi-a adus numaidecât două pungi cu câte o mie monede aur...

Nu știu dacă și-a împrumutat banii de la prieteni, ori s-o fi însoțit la cumpărat cu alți bijutieri, încă a doua zi mi-a numărat, la ceasul hotărât, o sută mii monede aur, bani-gheață pe masă, și eu i-am dat diamantul!

După ce m-am îmbogățit așa, pe neașteptate, cu dragă inimă m-aș fi aruncat la picioarele lui Saad, spre a-i dovedi recunoștința mea, dacă aș fi știut unde șade...

Și venind ziua a doua, m-am dus la mulți frânghieri, și le-am dat bani înainte, și i-am rugat să facă funii. I-am încredințat că dacă se vor purta bine, au să se înfrupte din bani mulți și buni... Și așa, am dat bani buni, la toți frânghierii din Bagdad, și toți îpleteau funii numai pentru mine, și toți erau mulțumiți că le plătesc la legiuitul soroc.

Și pentru că baloturile de funii erau acum așa de multe, am închiriat magazii, și la fiecare magazie am tocmit, cu bani buni, sameși. Lucrul acesta bine chibzuit mi-a adus curând însemnate câștiguri. Apoi, vrând a uni într-un singur loc toate magaziile împrăștiate, am cumpărat o clădire mare, largă, însă ruinată. Am poruncit să fie dărâmată și să se ridice în locul ei casa văzută ieri de luminații tăi ochi, o, stăpânitorule al tuturor dreptcredincioșilor... Dar oricât de grozavă pare casa, ea nu-i alcătuită decât din podurile undemi pun marfa și din încăperile de locuit, pentru mine și ai mei.

Trecuse un timp de când îmi părăsisem căsuța veche și mă mutasem în casa mare și nouă, când, într-o bună zi, Saadi și Saad și-au adus aminte de mine. S-au hotărât să facă o plimbare, și când au ajuns pe ulița unde mă vedeau de obicei altădată, s-au mirat foarte că nu m-au mai găsit lucrând.

Au întrebat ce s-a întâmplat cu mine. Poate murisem... Însă mare le-a fost mirarea când au auzit că eram acum neguțător mândru, că nu mi se mai spune, ca oricui, Hasan,

ci Hogeia-Hasan Alhabbal, ceva ce înseamnă Hasan, neguțătorul de frânghii, și că-mi ridicasem în cutare și cutare uliță o casă ca un serai...

Cei doi prieteni m-au căutat. Saadi nu și-a putut închipui că bucata de plumb dată mie de Saad îmi adusese atâta noroc...

— Mă bucur, o, Saade, i-a spus el. Peste măsură de mult, mă bucur că am putut întemeia fericirea lui Hasan Alhabbal! Căci numai prin banii mei s-a îmbogățit. Numai că nu-mi place că de două ori m-a mințit, pentru a scoate de la mine patru sute, în loc de două sute monede aur, căci bucata de plumb nu i-a putut aduce atâta noroc. Nimeni n-ar crede una ca asta...

— Așa crezi tu... a răspuns Saad. Eu însă nu cred așa, și nu văd de ce vrei să fii așa de nedrept cu Hogeia Hasan, și să-l ții drept mincinos... Îngăduit fie-mi să cred că el ne-a spus adevărul, că nu ne-a ascuns nimic, și că bucata de plumb i-a fost aducătoarea norocului... Dar Hogeia Hasan ne va da curând singur deslușirile...

Și așa, cei doi prieteni au ajuns în ulița unde mi se află casa. Au întrebat, și li s-a arătat unde stau. Când au văzut poarta din față a casei, abia le-a venit să creadă că-i a meal. Au bătut. Paznicul porții le-a deschis.

Saadi, temându-se să nu săvârșească vreo necuviință, a întrebat:

— Drept o fi, oare? Ni s-a spus că această casă e a lui Hogeia Hasan. Drept este?

— Drept este! Într-adevăr, aceasta este casa lui, și poftim înăuntru, a răspuns paznicul porții.

Cei doi prieteni au intrat. I-am cunoscut numaidecât. M-am ridicat. Le-am ieșit întru întâmpinare. Am vrut să le apuc poala veșmântului, să o sărut. Nu mi-au îngăduit. M-au îmbrățișat. I-am poftit pe o canapea, așezată spre grădină. I-am rugat să se așeze. Au cerut însă să mă așez eu pe locul de

cinste...

— Stăpânii mei! Am spus. Vă rog, nu mă rușinați mai mult, stând în picioare în fața mea...

S-au așezat. M-am așezat și eu, în fața lor.

A început a grăi Saadi:

— Hogeia Hasan, nu-ți pot spune cât mă bucur că te văd în starea asta înfloritoare! Și mulțumit sunt că ți-am dăruit de două ori două sute monede aur, și sunt încredințat că cele patru sute monede au pricinuit minunata schimbare a stării tale! Că numai banii te-au putut ajuta, dacă nu i-ai cheltuit în nimicuri, ca toți nevrednicii... Mă bucur mult, Hogeia Hasan... Numai un singur lucru nu-l pot pricepe: de ce mi-ai ascuns adevărul de două ori? Nu-i așa că atunci când te-am văzut ultima dată, ți-a fost rușine să mărturisești că încă nu te învredniciseși să te salți din greu? Aștept să-mi răspunzi, Hogeia Hasan, că e așa cum spun...

Saad a ascultat cu multă răbdare cuvântarea lui Saadi. Când a sfârșit, i-a spus:

— Iartă-mă, o, Saadi, dacă-mi spun cuvântul înaintea lui Hogeia Hasan, spre a-ți arăta că mă mir foarte că nu-l vezi cu inima deschisă față de tine, și-l crezi că te-a mințit, spunându-ți că banii dați de tine fără folos s-au pierdut... Ți-am spus, și ți-o spun și acum; eu l-am crezut pe Hogeia Hasan, chiar de la începutul istorisirii lui simple, despre cele două pierderi ciudate! Poți spune ce vrei, eu sunt însă încredințat că lucrurile stau chiar așa. Dar să-l lăsăm pe el să spună, și el ne va putea lămuri care din noi doi l-a judecat bine, și care nu...

După ce cei doi prieteni au grăit astfel, am luat cuvântul, și le-am spus:

— O, voi, înalților mei stăpâni! Lămuriri îmi cereți, și mărturisesc că mi-aș pecetlui gura pe de-a pururea, spre a nu grăi, dacă n-aș fi bine încredințat că cearta voastră, în legătură cu mine, nu poate începe decât din prietenia

inimilor voastre! Fiindcă mi-o cereți, iată, gata sunt să grăiesc, și vă rog să fiți bine încredințați că cuvintele mele vor avea, ca totdeauna, sinceritatea focului ceresc al luceferilor...

Și astfel, le-am spus apoi toată istoria. Totuși, cuvântul meu n-a fost în stare să-l clintească pe Saadi din ce credea, că adică nu pierdusem banii, și mă îmbogățisem cu ei, și nu cu bucata de plumb.

— Hogeza Hasan, mi-a spus Saadi. Întâmplarea cu peștele și cu diamantul mi se pare tot atât de necrezut ca și răpirea turbanului de către vultur, ca și schimbarea tărâțelor cu pulberea... Oricum ar fi, de altfel, m-am încredințat că tu nu mai ești sărac, ci bogat, ceea ce am urmărit de fapt de la început și mă bucur din toată inima...

Și Saadi s-a ridicat și a vrut să-și ia rămas bun.

S-a ridicat și Saad. M-am ridicat și eu. I-am oprit.

— Stăpânii mei preaiună! Dați-mi voie să vă fac o rugămintă! Faceți-mi cinstea de a cina cu mine și de a petrece la mine noaptea, să vă pot duce mâine dimineață pe apă, la o casă mică, de țară, unde mă bucur din Când în când de aer proaspăt! Vă voi întoarce apoi la Bagdad, pe drumul uscatului, cu caii mei...

— Dacă Saad nu are treburi, a spus Saadi, eu unul primesc cu dragă inimă...

— N-am treburi, a răspuns Saad, și cum aud că mă pot bucura de o petrecere plăcută, numaidecât primesc... Trebuie numai să trimitem pe cineva pe la noi pe-acasă, să înștiințeze că vom lipsi...

Am poruncit să fie chemat un slujitor, și în timp ce ei îi spuneau ce are de făcut, eu am dat poruncă să se întindă mesele...

În sfârșit, ni s-a spus că mesele s-au întins! i-am poftit pe binefăcători, și ei s-au mirat foarte de luminăția strălucitoare și de frumusețea încăperii, iar băuturile și bucatele le-au găsit, de asemenea, pe placul lor. În timpul mesei, ne-au

cântat fete cu alăutele, apoi am dat poruncă dăntuitoarelor să ne arate și ele ce știu...

Apoi, m-am înțeles cu Saadi și Saad să ne sculăm devreme, spre a ne putea bucura de aerul proaspăt, și ne-am dus, mult înainte de răsăritul soarelui, la țărmul fluviului; am găsit o luntre bună, acoperită cu covoare, și am urcat, și am ajuns, după vreo oră și jumătate de drum, cu ajutorul a șase luntrași zdraveni și a vântului prielnic, la casa mea de țară...

Cum am coborât, cei doi prieteni s-au oprit, nu atât pentru a privi casa pe dinafară, cât spre a admira felul cum era așezată, și mărețele privesți.

I-am însoțit la odăi, și aruncându-și ei ochii asupra podoabelor, le-au aflat frumoase și la locul lor.

Ne-am dus apoi în grădină, unde nimic nu le-a plăcut mai mult, ca o pădure de lămâi și portocali, ale căror flori și fructe parfumau aerul. Și portocalii și lămâii erau crescuți în rânduri, și erau udați de un pârâiaș limpede și răcoros pornit din fluviu. Umbra și răcoarea, murmurul blând al apei, cântecul fermecător al păsărilor, și multe alte frumuseți le-au plăcut așa de tare, încât întruna mă laudau... I-am dus până la capătul dumbrăvii de portocali și lămâi, apoi i-am dus într-un chioșc umbrit de palmieri. Au intrat și s-au hodinit pe o canapea acoperită cu covoare și perne.

Doi dintre băieții mei, veniți la aer cu învățătorul lor, intraseră în dumbravă mai adânc, căutând cuiburi de păsări, și la urmă au văzut un cuib sus, în ramurile unui copac mare. Au încercat la început să se suie în copac, dar lipsindu-le îndemânarea și obișnuința, au spus unui slujitor să urce, să le aducă puii...

Slujitorul s-a suit, a ajuns până la cuib, și a văzut, spre marea lui mirare, că cuibul era așezat într-un turban. A luat deci cuibul, așa cum era, a coborât cu el, și a arătat copiilor mei turbanul. Apoi l-a dat celui mai mare, să mi-l aducă...

L-am văzut de departe, venind cu mare bucurie, cum se bucură toți copiii când găsesc un cuib!

— Vezi, dragă tată, acest cuib e făcut într-un turban...

Saadi și Saad n-au fost mai puțin uluiți ca mine! M-am mirat însă și mai tare, când mi-am recunoscut turbanul răpit de vultur! După ce ne-am uitat la el bine, și l-am învățit în toate părțile, i-am întrebat pe cei doi prieteni:

— Preaînălți stăpâni, aveți, de bună seamă, ținere de minte bună, spre a vă aminti că acest turban îl purtam în ziua când mi-ați făcut prima oară cinstea de a-mi cuvânta?

— Nu cred, a răspuns Saad, că Saadi a băgat de seamă atunci, mai bine ca mine, însă nici eu, nici el nu ne vom putea îndoi, dacă se vor găsi înăuntrul turbanului cele o sută nouăzeci monede aur...

— Preaînalte stăpâne! am răspuns eu. Nu te îndoi, căci turbanul e același, și văd, după greutatea lui, că nu poate fi altul, și-ți vei da singur seama de asta, dacă te vei osteni să-l iei în mână...

I-am dat turbanul, după ce am scos din el puii.

Saad l-a luat în mână și l-a trecut lui Saadi, să se încredințeze și el de greutate.

— Vreau să cred, cu dragă inimă, că e turbanul tău, a spus Saadi. Totuși, convingerea mea ar fi mai mare, dacă aș vedea în el cele o sută nouăzeci monede aur...

— Te rog, înalte stăpâne, înainte de a mă atinge de el, încredințează-te că turbanul se afla în copac, din ziua când mi l-a răpit vulturul... Fără îndoială că vulturul acela sau l-a pus singur, sau i-a dat drumul când trecea pe deasupra copacului, și ramurile nu l-au lăsat să cadă la pământ... Cercetați bine, rogu-vă, spre a nu cădea nicio bănuială asupra-mi...

Saad a trecut numaidecât de partea mea!

— Saadi, a spus el, lucrul acesta te privește pe tine, nu pe mine, căci eu am fost încredințat dintotdeauna că Hogea

Hasan nu vrea să ne înșele.

Pe când Saad grăia astfel, am desfăcut pânza turbanului și am scos punga! Saadi a cunoscut-o numaidecât. Am deșertat-o pe covor, în fața ochilor lor, și am spus:

— Uitați-vă, preaînalți stăpâni, monedele de aur... Rogu-vă, numărați-le singuri, să vedeți dacă numărul lor e cel ce trebuie să fie...

Saadi a numărat monedele, și a găsit că erau o sută nouăzeci.

Mi-a spus:

— Recunosc, Hogeza Hasan, că nu te-ai îmbogățit cu aceste o sută nouăzeci monede aur, însă celelalte o sută nouăzeci, pe care, chipurile, le-ai ascuns într-o oală cu tărâțe, te-au ajutat, de bună seamă...

— Înalte stăpâne! am răspuns eu. Și-n privința celorlalți bani ți-am spus adevărul. Cum aș îndrăzni să-l mint pe binefăcătorul meu?

— Hogeza Hasan, mi-a spus atunci Saad. Lasă-l pe Saadi în credința lui! Îl las și eu, cu dragă inimă, la convingerea că-i datorezi jumătate din avuție; el trebuie însă să creadă că prin bucata de plumb ai câștigat jumătatea cealaltă, așa încât n-are voie să se mai îndoiască de găsirea diamantului...

Vorba s-a sfârșit așa. Ne-am ridicat, ne-am înapoiat în casă, unde ne așteptau mesele întinse.

După ce am ospătat, i-am lăsat pe oaspeții mei singuri. M-am dus la sameșul casei și la grădinar, spre a-i milui cu porunci. M-am întors apoi la oaspeți. Am grăit de una, de alta, până a trecut căldura cea mare. Apoi ne-am dus în grădină, și am stat la răcoare, până aproape de apusul soarelui.

Apoi, toți, însoțiți de un slujitor, ne-am urcat pe cai și am ajuns, pe-o lună minunată, la Bagdad, pe la cea de a doua strigare a străjilor...

Am băgat de seamă că nu mai aveam orz pentru cai.

Magaziile de cereale erau închise, și era prea târziu, oricum!

Unul dintre slujitorii mei a căutat pe la vecini, și a găsit, într-o prăvălie încă deschisă, o oală cu țărâțe. A cumpărat țărâța cu tot cu oală, spunând că a doua zi o duce înapoi!

Și când slujitorul a turnat țărâța în iesle, și când a vrut s-o împrăștie dinaintea cailor, a simțit că a pus mâna pe o legătura destul de grea! Mi-a adus-o, fără s-o desfacă, așa cum a găsit-o, și a adăugat că era poate basmaua cu bani despre care m-a tot auzit spunând de câte ori povesteam prietenilor istoria mea...

— Preaînălților stăpâni! am strigat către binefăcătorii mei. Se vede că nu sunteți cu totul convinși de adevărul spuselor mele, despre oala cu țărâțe... Aici, am continuat eu către Saadi, aici sunt celelalte o sută nouăzeci monede aur, primite de la tine! Le cunosc după legătură...

Am dezlegat tot atunci basmaua și am numărat banii în fața lor. Am spus tot atunci să mi se aducă oala. Am cunoscut-o îndată, și am trimis-o soției mele, cu întrebarea dacă o cunoaște... Ea a cunoscut-o numaidecât! A trimis răspuns că aceea era, și nu alta...

Atunci, neîncredătorul Saadi s-a dat în sfârșit bătut, și a spus către Saad:

— M-ai biruit, Saade! Recunosc că banii nu aduc totdeauna alți bani...

După ce Saadi și-a sfârșit cuvântul, i-am spus:

— Înalte stăpâne! Nu pot îndrăzni să-ți dau înapoi monezile de aur! Însă nădăjduiesc că vei încuviința să-i împart mâine săracilor și neputincioșilor...

Cei doi prieteni și-au mai petrecut o noapte în casa mea și venind dimineața, m-au îmbrățișat și s-au dus acasă. Am rămas prieten și cu Saadi, și cu Saad...

Califul Harun a ascultat, cu ochii mari, istoria lui Hogeia Hasan. Abia după ce povestitorul a tăcut, el și-a da seama că ajunsese la sfârșit...

— Hogeia Hasane, a spus califul. N-am mai auzit de mult o istorie ca a ta. Trebuie să-ți cheltuiești banii numai pentru faceri de bine! Pe urmă, am bucuria să-ți spun că diamantul ce ți-a întemeiat norocul se află în vistieria mea, și îmi face plăcere să știu cum a ajuns acolo. Deoarece, poate că în sufletul lui Saadi mai dăinuie vreo îndoială asupra acestui diamant, aș vrea să-l aduci la mine. Să poftească și Saad, numaidecât! Vistiernicul să le arate diamantul, iar Saadi, dacă nu s-a lecuit încă de necredința sa, să se convingă că banii nu sunt totdeauna mijloc de îmbogățire a sârmanilor! Bogăția cea mare stă într-adevăr numai în vrednicie, după cum bine a spus Saad! Plumbul a încăput în mâna unui pescar ce-și câștiga hrana cu sudoare; din munca lui a venit și norocul tău! Și nu uita Hogeia Hasan! Spune istoria ta și vistiernicului, iar el s adune caligrafii, s-o scrie, și să fie păstrată printre como rile mele, alături de diamant...

Apoi, printr-un semn din cap, califul a dat a înțelege și lui Hogeia Hasan, și lui Sidi Numan, și lui Baba Abdallah că a fost mulțumit de istoriile lor.

Ei și-au luat rămas bun, aruncându-se la picioarele lui. Apoi s-au dus acasă.

*
* *

Șeherazada a vrut să înceapă altă poveste, însă Riar Șal a spus că o ascultă bucuros noaptea următoare...

ISTORIA LUI ALI HOGEA, NEGUȚĂTOR DIN BAGDAD

Și venind noaptea următoare, Șeherazada a prins, în sfârșit, a spune:

— Sub cârmuirea califului Harun al Rașid, trăia la Bagdad un neguțător. Îl chema Ali Hogeia. Nu era nici bogat, nici sărac. Trăia în casa părinților, și nu avea nici nevastă, nici copii. Și cum trăia el, cu totul după pofta inimii, trei nopți la rând a avut un vis...

Se făcea că se arată un moșneag cucernic, cu privire ageră și aspră, și că-l muștră că încă nu călătorise în hagealâc, la Mecca...

Ali Hogeia s-a hotărât să nu mai zăbovească. Și-a vândut aproape tot ce avea și și-a oprit doar mărfuri cu căutare la Mecca. A închiriat casa. Astfel, când caravana din Bagdad voia să pornească, era și el gata, dar a mai vrut să pună bine o mie monezi aur. A ales un vas de mărime potrivită, a pus mie și l-a umplut-ochi cu mășline, și după ce l-a închis bine, l-a dus la un prieten bun, neguțător, și i-a spus:

— O, frate! Știi că peste câteva zile pornesc cu caravana, la Mecca, în hagiâlâc! Fii deci așa de bun și ia în păstrare acest vas cu mășline, și păstrează-l până mă întorc...

— Poftim aici cheia de ia magazia mea, a răspuns prietenul bucuros. Du-ți singur vasul și așază-l unde vrei, căci eu îți făgăduiesc că neatins îl vei găsi...

Când a sosit ziua plecării caravanei, Ali i s-a alăturat cu o cămilă, încărcată cu mărfuri rare, și a ajuns cu bine la Mecca. A cercetat și el, cu ceilalți hagogii, templul în toată lumea vestit. Apoi, cum și-a îndeplinit datoriile de hagogiu, și-a scos mărfurile, să le vândă sau să facă schimb. Și zărindu-i mărfurile doi neguțători, le-au găsit așa de frumoase, încât s-au oprit să le cerceteze mai bine, deși nu aveau nevoie de mărfuri ca acelea. După ce le-au cercetat, la plecare unul a spus celuilalt:

— Dacă neguțătorul acesta ar ști cât ar putea câștiga: a cu mărfurile lui la Cairo, le-ar duce într-acolo, și nu le-am vinde aici, unde valorează așa puțin...

Auzind Ali Hogeia ce spun ei, și pentru că frumusețea

Egiptului de o mie de ori îi fusese lăudată, s-a hotărât să se folosească de prilej și să se ducă în țara Egiptului. Și-a împachetat din nou mărfurile, și în loc să se înapoieze la Bagdad, s-a alăturat unei caravane spre Cairo. Și odată ajuns la Cairo, n-a avut de ce să-i pară rău! Și-a vândut mărfurile în câteva zile, cu mult mai mult decât nădăjduia! A cumpărat alte mărfuri, să se întoarcă cu ele la Damasc. Dar caravana spre Damasc având să pornească abia peste șase săptămâni, Ali Hoge a cercetat nu numai toate ciudățeniile din Cairo, ci a vizitat și piramidele, a călătorit o bucată bună pe Nil în sus, și a admirat cele mai renumite cetăți de pe malurile fluviului. Și trecând caravana spre Damasc, prin Ierusalim, Ali Hoge a s-a folosit și de acest prilej, și a cercetat vestitul templu al Ierusalimului...

Apoi, Ali Hoge a aflat Damascul nemăsurat de plăcut cu bogăția de ape, cu frumoasele livezi și minunatele grădini. Tot ce citise până atunci în cărțile de istorie, despre frumusețea și farmecul Damascului, i s-a părut că stă mult sub adevăr, și s-a oprit acolo timp îndelungat.

Dar pentru că nu putea uita că era tocmai de la Bagdad, în cele din urmă a trebuit să plece, și a ajuns și la Alepo, unde a rămas un timp, apoi a trecut Eufratul, și a luat-o pe drumul spre Mosul, cu gând să scoboare pe apa Tigrului, s-ajungă mai repede.

Cum a ajuns la Mosul, cu niște neguțători persieni, cu care se împrietenise bine, ei l-au hotărât, fără osteneală să-i mai însoțească până l-a Siraz, de unde s-ar putea întoarce la Bagdad ușor, și cu câștig mare! Și astfel, i-a însoțit Ali pe persieni prin cetățile Sultanieh, Rei, Kaam, Ispahan și Siraz, și a mers cu ei și în India, și iar s-a întors la Siraz, și așa trecuseră șapte ani de la plecarea din Bagdad!

În vremea asta, prietenul căruia îi încredințase vasul cu măsline nu s-a mai gândit nici la el, nici la vas. Însă tocmai când Ali venea cu caravana de la Siraz, prietenul său,

neguțătorul, ospăta într-o seară în mijlocul alor săi, iar soața lui i-a spus că ar mânca măcar câteva măslin...

— Ah! a strigat neguțătorul, auzind-o. Îmi aduc aminte că Ali Hoge a mi-a dat acum șapte ani, înainte de a porni la Mecca, un vas cu măslin, și l-a dus singur în magazie, să le găsească la întoarcere cum le-a pus... Unde să fie oare Ali Hoge? Mi-a spus unul, după întoarcerea caravanei, că el s-a dus în Egipt, și fără îndoială că a murit acolo, dacă atâția ani nu s-a arătat! Putem mânca măslinle dacă vor mai fi fiind bune... Dați-mi o farfurie și o lumânare, căci vreau să aduc îndată câteva, să le gustăm...

— Dragă bărbate, i-a răspuns femeia, te rog, nu săvârși asemenea faptă! Știi doar că nimic nu-i mai sfânt decât lucrul încredințat! Spui că au trecut șapte ani, că Ali Hoge a s-a dus la Mecca și nu s-a mai întors; ți s-a mai spus că s-a dus în țara Egiptului, și nu poți ști dacă nu s-a dus de-acolo mai departe... Oricum, nu ai nicio știre despre moartea lui, și se poate întoarce mâine, sau poimâine. Ce rușine ar fi pentru noi toți, dacă se întoarce Ali și nu-i vei putea da vasul cum l-a lăsat! Îți spun că nu mai am poftă să gust măslin! Pe de altă parte, măslinle lui Ali vor fi fiind putrede și stricate. Și dacă Ali nu s-a adăugat morților, și se întoarce și vede că te-ai atins de lucrul lui, ce va spune despre prietenia și credința ta?

Femeia i-a grăit așa de mult, numai pentru că l-a văzut încăpățânat. Într-adevăr, el nu i-a ascultat bunul sfat, ci s-a sculat, a luat o lumânare și o farfurie și s-a dus în magazie.

— Cel puțin să nu uiți că eu n-am niciun amestec! a strigat ea.

Neguțătorul a rămas totuși surd și la aceste cuvinte.

Cum a intrat în magazie, a luat vasul, a ridicat capacul și a găsit toate măslinle stricate. Dar, spre a se încredința că nu-s stricate numai cele de deasupra, a răsturnat vasul, și numaidecât au căzut în farfurie și câteva monezi de aur...

Neguțătorul, lacom din fire, a cercetat vasul mai bine, și a văzut că se află în el numai o farfurie de măslinae, restul, până la fund, fiind aur curat... A turnat măslinaele la loc și s-a înapoiat în casă.

— Femeie, a spus el, ai avut dreptate, măslinaele sunt stricate, și am închis vasul la loc, astfel că Ali Hogeaa dacă se mai întoarce cândva, nici nu-și va da seama că m-am atins de el...

— Făceai mai bine dacă mă ascultai! a răspuns femeia. Bine era dacă nu-l atingeai deloc!

Toată noaptea s-a gândit neguțătorul cum să facă să-și însușească aurul lui Ali Hogeaa...

Și trecând noaptea, și venind dimineața, a cumpărat măslinae din acel an, le-a dus în magazie. A aruncat măslinaele vechi din vasul lui Ali, a luat banii, și i-a pus, bine la păstrare. Apoi a umplut vasul cu măslinaele proaspete l-a acoperit cu același capac și l-a așezat pe locul vechi.

Cam la o lună după ce neguțătorul a săvârșit fapta mârșavă, ce avea să-i priască așa de rău, a sosit și Ali Hogeaa la Bagdad!

Și, cum înainte de plecarea sa își închinase casa, a tras la han, până se va muta chiriașul. Iar a doua zi, l-a căutat pe prietenul său, neguțătorul, și acesta i-a urat bun venit îmbrățișându-l și arătând mare bucurie...

— Căci, spunea el, pierdusem aproape orice speranță că te voi mai vedea vreodată! Se spunea, Ali Hogeaa, că te-ai adăugat strămoșilor...

După închinările obișnuite, Ali Hogeaa l-a rugat să-i aducă vasul cu măslinae.

— Scumpul meu Ali, a răspuns neguțătorul. Poftim cheia de la magazia mea; ia-ți singur vasul, căci îl vei găsi în același loc, unde l-ai pus atunci...

Ali Hogeaa s-a dus în magazie, și-a luat vasul, și după ce i-a dat cheia înapoi, și i-a mulțumit încă o dată, s-a înapoiat la

han.

Cum a deschis vasul și a băgat mâna, s-a minunat, negăsind nicio monedă! Credea că se înșală, că are vedenii, și pentru a pune repede capăt oricărei îndoieli, a luat farfurii, a deșertat în ele toate măslinile, dar n-a găsit nicio monedă! A înlemnit. Apoi și-a ridicat mâinile și ochii spre cer, și a strigat:

— E adevărat oare? Se poate? Tocmai omul socotii drept prietenul meu cel mai bun?

Și Ali Hogea s-a dus înapoi la neguțător:

— Dragă prietene, nu te mira că mă întorc așa de repede, dar mărturisesc că am recunoscut vasul cu măslinile, însă în afară de măslinile, mai pusesem în el și o mie monezi aur, și nu le mai găsesc în vas... Poate ai avut nevoie de bani, și i-ai băgat în negoțul tău? Dacă-i așa, eu îți stau la îndemână, și îți-i mai las, dar, te rog, scapă-mă de neliniștea asta și iscălește o poliță... apoi mi-i poți da când vrei...

Neguțătorul a răspuns:

— Dragă prietene Ali! Când mi-ai adus vasul cu măslinile, nici măcar nu l-am atins. Nu îți-am dat eu cheia de la magazie? Nu l-ai dus tu, singur, acolo, și l-ai găsit în același loc unde l-ai pus? Nu l-ai găsit tot acoperit? Dacă ai pus înăuntru aur trebuie să mai fie în vas, dar tu mi-ai spus că sunt numai măslinile, și eu am crezut. Mai mult nu știu nimic. De altfel poți crede ce vrei!

Ali Hogea a întrebuințat toate mijloacele, să-l înduplece să-și mărturisească nedreptatea.

— Eu, unul, trăiesc bucuros în pace cu toată lumea, a spus el. Îți mai spun o dată, mi-ar fi peste măsură de neplăcut dacă îndărătnicia ta m-ar sili să aleg calea judecății...

— Ali, a răspuns neguțătorul, tu mărturisești singur că mi-ai dat spre păstrare un vas cu măslina. Ți l-ai luat înapoi cu mâna ta, l-ai dus unde-ai vrut, și acum vii să-mi ceri o mie monezi aur! Mi-ai spus tu oare că sunt monezi în vas? Nu știu dacă au fost măcar măslina, căci nici măslina nu mi-ai arătat! De ce nu ceri și perle, și diamante? Îți dau un sfat: du-te acasă, să nu se strângă tot poporul în fața prăvăliei mele...

Într-adevăr, se și opriseră câțiva oameni, și auzind cuvintele mânioase ale neguțătorului, au început a veni chiar și neguțători vecini, spre a vedea despre ce era vorba și spre a-i împăca.

După ce Ali Hogeia le-a spus cum stau lucrurile, cei mai de văză neguțători l-au întrebat pe făptaș ce are de răspuns? Neguțătorul a recunoscut că a păstrat vasul lui Ali, tăgăduind însă că l-ar fi atins măcar, și jurând că știa că în vas erau măslina, numai pentru că așa-i spusese Ali Hogeia... În același timp, îi lua pe toți martori că Ali Hogeia îl batjocorise prin cuvinte grele...

— Îți aduni rușinea cu mâna ta! i-a răspuns Ali. Pentru că te porți așa, te voi trage în judecată...

Să vedem dacă vei avea nerușinarea să spui și-n fața cadiului tot așa...

— Foarte bine, a răspuns neguțătorul, neîndrăznind să spună că nu merge la judecată. Tocmai judecată cer și eu! Și vom vedea cine are dreptate...

Ali Hogeia l-a dus în fața cadiului, și l-a pârât că i-a furat o sumă de o mie monezi aur, și, totodată, a lămurit cum s-au petrecut lucrurile...

Cadiul l-a întrebat dacă are martori. El a răspuns că n-a socotit că-i trebuie asemenea măsură, căci a socotit pe neguțător drept prieten, și l-a cunoscut ca om cinstit... Iar neguțătorul, apărându-se, n-a spus mai mult decât spusese

lui Ali Hogeia în fața vecinilor, și a încheiat, zicând că-i gata să întărească jurământul că învinuirea de furt a o mie monezi aur este neîntemeiată! Cadiul i-a luat jurământul, și l-a, trimis acasă. Mâhnit peste măsură, Ali Hogeia a spus că nu se dă mulțumit cu hotărârea și își va duce plângerea până în fața califului Harun al Rașid!

Cadiul însă nu s-a mirat de nesupunerea lui Ali Hogeia, ci a ținut seama că era amărât. Credea că și-a făcut datoria deplin, îndreptățind un pârât împotriva căruia nu s-a putut aduce niciun temei...

În timp ce neguțătorul mergea spre casă, plin de bucuria de a-l fi biruit pe Ali Hogeia și de a fi dobândit atât de lesne o mie galbeni, bietul Ali Hogeia a întocmit o plângere și a așteptat până la rugăciunea de prânz, când califul trebuia să se întoarcă de la moschee. S-a așezat într-o uliță, în calea lui Harun al Rașid, și când a trecut, el a ridicat mâna cu plângerea, așa că un cămăraș a ieșit îndată din alai și a luat-o.

Ali Hogeia știa că Harun al Rașid avea obicei să citească plângerile îndată după întoarcerea în serai, și a mers în urma alaiului, a intrat în serai, și a așteptat până ce cămărașul a ieșit în prag și i-a spus că plângerea i-a fost citită... I-a mai spus la ce oră din ziua următoare va fi înfățișarea... Apoi cămărașul l-a întrebat unde stă neguțătorul, și l-a înștiințat și pe el, să poftască în ziua și la ceasul hotărât.

Dar venind seara, califul, împreună cu marele vizir Djafar, și cu Mesrur și-au făcut toți trei plimbarea prin cetate.

Mergând ei astfel, Harun a auzit larmă într-o ogradă, și și-a iuțit pașii. A ajuns la o poartă. S-a uitat printr-o crăpătură. A văzut o curte unde se mai jucau, la lumina lunii, vreo zece-cineisprezece copii. Harun ar fi vrut să afle ce joc anume jucau, și s-a așezat pe banca de piatră de la poartă...

— Hai să ne jucăm de-a cadiul! a strigat un băiat. Deci eu sunt cadiul, și voi trebuie să-l jucați pe Ali Hogeia și pe

neguțătorul care i-a furat cele o mie monezi aur...

Califul și-a adus aminte de plângerea primită. Și-a ațintit bine auzul, să vadă ce hotărâre va da judecata copiilor...

După cum bine se vede, gâlceava dintre Ali Hogeia și neguțător. Străbătuse în lung și lat Bagdadul, și făcuse vâlvă mare chiar și printre copii! Iată-i deci pe copiii din ograda aceea, împărțindu-și rosturile la judecată! Iată-l pe băiatul cel mai mărișor așezându-se într-un închipuit jilț de cadriu! Iată-l pe altul, luându-și rostul de staroste al strigărilor, și iată-i și pe pricinași...

— Să se înfățișeze numaidecât judecății noastre înalte Ali Hogeia! A cuvântat starostele strigărilor, și un băiat blând a făcut un pas înainte...

— Acum, a reluat starostele strigărilor, să se înfățișeze neguțătorul din Bagdad, pârât de către Ali Hogeia... Se înfățișează neguțătorul, sau nu?

— Se înfățișează! a răspuns un băiat cu ochi prefăcuți anume răi, cum i-o cerea prilejul...

— Ali Hogeia! a strigat califul. Ce vrei de la acest neguțător?

Ali Hogeia a făcut o adâncă plecaciune și a istorisit cadiului toată pătimirea lui, punct cu punct, de la început până la sfârșit, și cum s-a dus la Mecca, în cuvenitul hagiatic, și cum, înainte de a porni, a încredințat neguțătorului vasul cu măslinile; măslinile erau însă numai la față, căci în cuprins vasul avea aur greu...

Micul cadiu a ascultat până la capăt toată istoria, cu o răbdare adâncă, de cadiu adevărat și trecut prin multe. Și-a întors apoi închipuita barbă, și și-a semețit-o asupra pârâtului:

— De ce nu dai înapoi aurul lui Ali Hogeia? Ce, crezi că a pierit dreptatea la Bagdad? Dă omului aurul înapoi!...

— Preaînalte și dreptcredincios cadiu! a răspuns pârâtul. N-am luat, nu dau! Ali Hogeia putea mărturisi că avea în vas un elefant...

Freamăt mare a bântuit ceata copiilor ascultători la aceste cuvinte spuse cu fățișă obrăznicie! Pârâtul s-a întors, s-a uitat la ei chiorăș. După aceea, iar s-a întors spre cadiu, cu un aer de biruință:

— Vrea Ali Hogea să jure pe sufletul său că e adevărat ce spune? Vrea?

— Să nu ne grăbim cu jurămintele... a răspuns liniștit cadiul. Până la jurământ mai este, căci întâi și-ntâi vreau să văd vasul cu pricina! Ali Hogea, l-ai adus poate cu tine?

— Nu... a răspuns Ali Hogea.

— Atunci fă bine și repede-te și adă-l...

— Iată, l-am adus! a spus închিপuitul Ali Hogea, după o clipă, prefăcându-se că pune dinaintea cadiului un vas.

— Cunoști acest vas, pârâtule? Îl cunoști? a întrebat cadiul. Acesta este?

— Da, acesta este... a răspuns pârâtul, lăsându-și ochii în pământ.

— Și acum, a continuat cadiul, poruncesc ca vasul să fie deschis! Îl deschideți odată, sau nu?

— Numaidecât, preaînțeleptule cadiu! a răspuns Ali Hogea, și numaidecât s-a prefăcut că ia capacul de pe un vas...

Cadiul s-a plecat adânc, prefăcându-se că se uită înăuntrul unui vas:

— Aferim! Frumoase măslinile! a spus el. Se poate să gust? Îmi îngăduiți?

— Cu plăcere! a răspuns Ali Hogea, și cadiul s-a prefăcut că ia o măslină. S-a prefăcut că o duce la gură, că o mestecă. A plescăit din buze:

— Aferim! Strașnice măslinile... Crezusem însă că niște măslinile păstrate șapte ani nu mai sunt chiar atât de bune! Poruncesc să mi se înfățișeze tot acum câțiva neguțători de măslinile...

Ceata copiilor ascultători s-a involburat. Au ieșit la față doi:

— Sunteți neguțători de măslin? i-a întrebat cadiul.

— Da.

— Aferim, bre! Să-mi răspundeți numaidecât la o întrebare...

— Aferim, cadiule! S-o auzim...

— Știți cât țin măslinile puse bine la păstrare? Știți? Țin un an? Doi?

— Stăpâne! au răspuns neguțătorii. Chiar puse bine în saramura lor, și chiar dacă le-ai păstra ca pe ochii din cap, după trei ani măslinile sunt bune de zvârlit la porci... După trei ani își pierd și gustul, și culoarea, și li se chircesc chiar sâmburii...

— Aferim răspuns! a strigat cadiul. Și acesta fiind adevărul, fiți buni și uitați-vă la măslinile din acest vas: cam de când credeți că au fost puse la saramură?

Neguțătorii s-au prefăcut că se uită, că cercetează măslinile dintr-un vas.

— Sunt proaspete de tot, luminate cadiule!

— N-aveți dreptate, bre! Le-a răspuns cadiul. Ali Hogeia spune că le-a pus în vas acum șapte ani...

— Stăpâne, au răspuns neguțătorii. Orice-ar spune Ali Hogeia, măslinile din vas sunt culese anul acesta, acum câtva timp! N-aveți decât să întrebați pe cine vreți, și dacă nu va mărturisi tot așa, unde ne stau picioarele să ne stea capetele...

Pârâțul s-a mișcat cu neliniște. Era crunt sub sprâncene. A vrut să spună că neguțătorii nu mărturisesc adevărul. Dar n-a mai apucat a deschide gura. Cadiul a poruncit găzilor să-l ia între iatagane, să-l urce în furci, la luminatele porți ale Bagdadului...

Așa și-au sfârșit copiii jocul, bătând bucuroși din palme și năpustindu-se asupra închipuitului pârât.

Cine-ar fi în stare să descrie cât a admirat califul Harun înțelepciunea aceluia băiat, că dăduse o hotărâre atât de

dreaptă, într-o pricină atât de sucită?

Și astfel, după ce jocul s-a sfârșit, s-a ridicat și Harun sătul de uitat prin crăpătură, și tot atunci l-a întrebat pe Djafar dacă văzuse și el judecata copiilor, și dacă o văzuse, ce crede? Dreaptă fost-a?

— Stăpânitor al dreptcredincioșilor! a răspuns Djafar. Nimeni nu-i mai uluit ca mine! Cum, se poate înțelepciune atât de rară, la vârstă atât de fragedă?

— Dar știi tu, Djafare, că mâine am de hotărât în aceeași pricină, că adevăratul Ali Hogea mi-a dat astăzi plângere?

— Știu asta, o, preaînalte, chiar din gura ta...

— Crezi deci că aș putea da altă hotărâre decât cea auzită mai-nainte?

— Dacă lucrurile stau întocmai, cred că stăpânul meu nu poate da altă hotărâre...

— Ține minte... a spus califul mai departe. Adă mâine copilul la mine, el să hotărască... Să vină și cadiul ce l-a lăsat pe tâlhar slobod, ca să vadă, din pilda copilului,

Care-i este datoria. Pe de altă parte, aș vrea să poruncești să i se spună lui Ali Hogea să aducă cu sine vasul și totodată să vină doi neșători de măslina...

Califul își da poruncile, urmându-și raita de noapte prin Bagdad. N-a mai întâlnit însă nimic vrednic de luare aminte.

Și trecând seara, și venind dimineața, marele vizir Djafar s-a dus la casa unde fusese jocul copiilor, și a cerut să grăiască cu stăpânul. Și fiind dus stăpânul întru ale sale, Djafar s-a îndreptat spre soața lui, și i s-a închinat. A întrebat-o câți copii are? Doi? Trei?

— Trei, a răspuns ea, și a poruncit să i se înfățișeze tustrei.

— Dragilor copii! le-a spus marele vizir. Cine dintre voi era ieri seară cadiul?

Băiatul cel mare a răspuns că el, și s-a făcut deodată palid.

— Fiul meu, i-a spus marele vizir Djafar. Vino cu mine, căci vrea să te cunoască Harun al Rașid, stăpânitorul dreptcredincioșilor...

Mama băiatului s-a speriat îngrozitor, auzind aceasta:

— Dar de ce vrea stăpânul dreptcredincioșilor să-mi răpească fiul?

Marele vizir a liniștit-o, făgăduindu-i că cel târziu într-o oră fiul i se va întoarce, și va afla și ea, cu bucurie mare, pentru ce a fost chemat...

— Dacă-i adevărat ce spui, s-a liniștit mama, cel puțin îngăduie-mi să-i pun un veșmânt mai frumos, să se poată înfățișa în fața stăpânitorului dreptcredincioșilor...

Și fără să mai piardă timp, a pus băiatului un veșmânt frumos, și marele vizir l-a luat de mână, și l-a înfățișat califului. Era timpul înfățișărilor. Ali Hogea și neguțătorul veniseră.

Văzând că copilul era însă speriat un pic, Harun al Rașid i-a spus:

— Vino, fiule, apropie-te... Deci tu ești cel ce a hotărât ieri, în gălceava dintre Ali Hogea și neguțător! Te-am văzut, te-am ascultat, și sunt mulțumit. Aferim de tine...

Băiatul s-a liniștit. A răspuns sfios și la locul lui, că el a fost acela...

— Fiul meu, a continuat califul. Am să-ți arăt azi pe Ali Hogea cel adevărat și pe adevăratul neguțător! Hai, îndrăznește! Vino și așază-te lângă mine...

Cu aceste cuvinte, califul l-a luat de mână, s-a urcat pe tronul său, și băiatul s-a așezat alături!

Au început strigările numaidecât! S-au înfățișat pârători și pârâți, fiecare după numele lor mărturisit la ușă!

Toți s-au aruncat la picioarele califului, atingând cu fruntea lor covorul de acoperământ al tronului! Și după ce s-au sculat, califul le-a poruncit blând să-și spună numaidecât vinile și pricinile...

— Iată, a adăugat califul, acest copil vă va asculta, vă va judeca, și vă va da dreptate! Să nu fiți temători de aceasta, căci dacă greșește el, eu sunt alături, și-i sar în ajutor numaidecât...

Apoi, Ali Hogea și neguțătorul au grăit fiecare la rând, și când neguțătorul a vrut să jure, ca și-n fața cadiului, copilul i-a răspuns că să mai îngăduie cu jurământul, căci întâi judecata trebuie să vadă neapărat vasul cu măslinae...

Ali Hogea a adus vasul tot atunci. L-a așezat la picioarele califului. I-a scos capacul...

Califul s-a uitat la măslinae, a luat una, a gustat-o...

Apoi, vasul a fost dat neguțătorilor spre cercetare.

— Bune măslinae! Nu? i-a întrebat băiatul. De când sunt culese?

— De bune, sunt strașnic de bune! au răspuns neguțătorii. Iar de culese, au fost culese acum câteva luni...

Băiatul le-a spus că Ali Hogea mărturisește că le-a pus în vas înainte cu șapte ani. Ce au de spus neguțătorii la una ea asta? Ce erau să spună neguțătorii? au răspuns, ca și neguțătorii de la judecata copiilor, că măslinaele erau culese abia de câteva luni, după cum spusese...

Acestea auzindu-le, pârâțul nu știa ce să mai spună, văzându-se biruit... Înainte de a da hotărârea, băiatul s-a întors spre calif:

— Stăpânitor al tuturor dreptcredincioșilor! Binevoiește a ști că azi nu ne mai jucăm ca ieri, și deci binevoiește și dă osânda tu...

Încredințat deplin de vinovăția neguțătorului, califul a poruncit străjilor să-l ia și să-l ridice în furci, după ce va arăta unde a ascuns monezile lui Ali Hogea.

Iar cadiului, care dăduse nedreapta hotărâre mai înainte, califul i-a poruncit să se pună sub ascultarea băiatului, să învețe legile!...

Apoi, Harun al Rașid a sărutat băiatul pe amândoi obraji,

și i-a dat și o pungă cu o sută monezi aur.

Și s-a întors băiatul acasă, și a crescut, și a fost în zilele lui om de vază, până s-a adăugat și el la numărul morților.

ÎN ALTĂ NOAPTE, ȘEHERAZADA ISTORISEȘTE NEMAIPOMENITELE ÎNTÂMPLĂRI ALE LUI ALASMAN ZEYN...

Se afla cândva, la Basora, un sultan bogat foarte, iubit de către supuși, dar trist din pricină că n-avea fii și fiice. Și a poruncit sultanul tuturor hogilor și imamilor să se suie în minarete și să strige spre Alah, să-l învrednicească întru înmulțire, însă au coborât și hogii și imamii, mofluzi; și a poruncit sultanul și cititorilor în stele să urce în foișoare, să vadă cu lunetele ce scrie despre el în stele?... Și au coborât cititorii din foișoare, mofluzi, căci în scrierea stelelor scria rău! Atunci, îndreptându-se sultanul spre pustnicii din deșerturi de piatră, aceștia au adus sultăniței niște rădăcini, și iată că sultănița a născut un băiat, și i-au pus numele Alasman Zeyn, adică Monumentul Monumentelor...

Și iar s-a dat poruncă să se înfățișeze cititorii în stele, cu lunetele, să citească viitorul copilului, în scrierea cerească. După ce au citit, toți i-au prezis că Alasman Zeyn are să aibă viață lungă, dar că va răzbate greu printr-o nenorocire mare!

— Dacă fiul meu va avea curaj, a răspuns sultanul, nu-l plâng, căci încercările grele cresc mintea și curajul oamenilor tineri... Și socotesc că bine ar fi dacă niciun om tânăr n-ar fi scutit de încercările grele, spre a ajunge în zilele lor oameni vrednici! Cei crescuți în pene și puf se risipesc, în primul vânt greu, ca penele și ca puful, dar nimeni nu-i biruie pe cei căliți în aspre vânturi...

Și dând cititorilor în stele cuvenitul bacșiș, sultanul i-a

trimis la foișoarele lor, iar pe Alasman Zeyn l-a lăsat să crească, și i-a dat învățători aleși, la vreme potrivită, spre a se putea folosi de învățătura lor. Bunul sultan râvnea să facă din el om desăvârșit, dar n-a mai avut când, căci se vede că lipsea unul la numărul morților, și a fost ales tocmai el să umple lipsa din număr! Văzând deci că i se apropie ceasul, a poruncit să fie chemat fiul său, și i-a spus, printre altele, să caute să-și câștige mai degrabă dragostea decât teama poporului, să nu-și plece niciodată urechea spre lingușitori, să fie cumpănit în răsplăți și-n pedepse, căci des de tot cei ce conduc neamurile se lasă înșelați de fața lucrurilor, și copleșesc cu binefaceri pe cei răi, iar pe cei nevinovați supunându-i paloșului asupritor!

Cum sultanul a împlinit lipsa în numărul cel mare, Zeyn și-a pus veșminte negre, purtându-le șapte zile; și venind ziua a opta, s-a urcat pe tron, scoțând chipul tatălui de pe monede și sigilii, și punând chipul său în loc. Încet, încet a început să guste din dulceața amăgitoare a puterii, și-i plăcea să vadă cum curtenii i se plecau, făcându-și din supușenia față de el cea mai înaltă datorie a vieții; într-un cuvânt, era lingușit foarte, și-i plăcea să fie, iar puterea cea mai deplină de a stăpâni îl copleșise cu totul, încât nu mai vedea nimic înaintea ochilor. Se gândea numai la datoriile supușilor, nu și la datoriile lui față de ei, cu cârmuirea bătându-și capul prea puțin.

Se înconjurase numai de oameni răi și desfrânați, miluiri cu cele mai înalte ranguri.

Nu mai cunoștea măsura în nimic, și nu mai avea niciun țel. Dărnicia i s-a prefăcut în risipă fără frâu, și, încet-încet, cei urcați de el pe cele mai înalte trepte ale măririi i-au păpat până și ultima lețcaie, lăsându-l mofluz-sadea...

Maică-sa, sultănița, încercase de mai multe ori să-i stăvilească viața de risipă și desfrâu, arătându-i că dacă merge înainte așa, se va îndepărta de popor și va pricinui

răscoale, costându-l ușor tronul și viața. Mult n-a lipsit, și proorocirea ei era să se împlinească. Supușii începuseră să murmure, și s-ar fi ajuns, fără îndoială, la răscoală, dacă bătrâna sultaniță n-ar fi îndepărtat deznodământul, prin înțelepciunea ei.

Văzând însă Zeyn că și-a risipit toată averea, că poporul nu-l mai prețuiește, s-a căit că n-a cârmuit cum se cuvine. A căzut în adâncă tristețe, și nu-l mai putea mângâia nimic.

Într-o noapte, a văzut în vis, apropiindu-se, un moșneag cu barba albă, cu chip zâmbitor:

— O, Zeyne! Să știi că nu se află suferință nerăsplătită cu bucurie, și că nu se află nenorocire nerăsplătită cu noroc... Dacă vrei ca nefericirea ta să ia sfârșit, ridică-te și du-te numaidecât la Cairo, în țara Egiptului...

Cum s-a trezit, Zeyn s-a gândit mult la visul lui, apoi l-a spus mamei, dar ea a râs cu îngăduință:

— Fiul meu, vrei poate să urmezi visului, și să te duci în țara Egiptului?

— De ce nu, mamă?

În zadar s-a ostenit ea să-l abată de la gândul lui, căci Zeyn i-a încredințat ei jilțul de sultan, și a părăsit seraiul, noaptea, în mare taină, și a pornit, singur cum era, pe drumul spre Cairo...

A ajuns în cetatea asta renumită, după multe greutateși și osteneli, și s-a oprit, și s-a culcat la poarta unei moschei.

Cum a adormit, i s-a arătat iar în vis moșneagul cu barba albă, și grăindu-i i-a zis:

— O, fiul meu, află că sunt mulțumit cu tine, căci ai dat cuvântului meu crezământ, și nu te-ai speriat de lungimea și greutatea drumului... Iar acum, află că te-am îndemnat la călătoria asta mare, numai spre a te pune la încercare. Văd că ai tărie neclătinată și curaj, așa că ți se cuvine să te fac cel mai bogat și mai fericit sultan de pe pământ! Întoarce-te la Basora, și vei găsi în seraiul tău bogății nemăsurate, cum

nu s-au mai aflat în tezaurul nici unui sultan!

— O, Alah... și-a spus Zeyn când s-a trezit. Cum m-am înșelat! Cel mai bun lucru ar fi să mă întorc la Basora. La ce stau aici, mai mult? Bine este că n-am împărtășit decât mamei pricina călătoriei, căci dacă ar afla supușii, m-ar arăta cu degetul...

Și astfel, s-a întors Zeyn înapoi la Basora, și maică-sa l-a întrebat dacă-i mulțumit de călătorie. El i-a istorisit totul, și părea așa de mândrit, încât maică-sa, în loc să-i mărească necazul prin dojană sau luare în răs, și-a dat osteneala să-l mângâie.

— Liniștește-te, o, fiul meu! Fii fără grijă, și tot ce-ți pot spune e să fii drept și totdeauna la locul tău. Ispititoare sunt bucuriile dansului, flautului și vinului purpuriu, dar fugi de ele, căci te-au adus până aproape de marginea ruinii! Ostenește-te, și fă-i pe supușii tăi fericiți, căci prin fericirea lor vei fi fericit și tu...

Zeyn a făgăduit că-i va urma sfaturile.

Cum s-a lăsat noaptea, a văzut în vis moșneagul cu barba albă...

— Zeyne! i-a spus el. În sfârșit, a venit pentru tine clipa fericirii. Cum te scoli mâine dimineață, ia un topor și cercetează încăperea răposatului sultan, căci vei găsi o comoară mare...

Cum s-a trezit, Zeyn s-a dus numaidecât la maică-sa și i-a spus visul.

— Într-adevăr, fiul meu, moșneagul e stăruiitor, și văd că nu-i destul că te-a înșelat de două ori! Ai de gând cumva să-i dai crezare?

— Nu, mamă, a răspuns Zeyn. Nu-l mai cred! Dar vreau totuși, așa, în glumă, să cercetez încăperea unde-a stat tata...

— O, mi-am închipuit eu! a spus mama, râzând! Du-te, Zeyne, și încearcă dacă-ți place... E bine că cel puțin nu vrei

să te mai pribegesti în țara Egiptului...

— Dragă mamă, a răspuns Zeyn. Azi noapte, moșneagul mi-a arătat locul unde se află o comoară. Mai degrabă vreau să caut degeaba, decât să-mi pară rău că n-am căutat...

Astfel grăind, a poruncit să i se dea un topor, și s-a dus singur în încăperea unde stătuse tatăl său, și a început a despica dușumeaua, și a scos mai mult de jumătate din plăcile pătrate, fără a găsi nimic. S-a odihnit puțin și a început iar.

— Mă tem că maică-mea a râs de mine pe bună dreptate. Și-a spus Zeyn. Totuși nu s-a descurajat.

Deodată, a descoperit o piatră albă. A ridicat-o. A găsit sub ea o ușă cu un lacăt de oțel. A spart lacătul. A deschis ușa. A zărit o scară de marmură albă. A aprins o lumânare de ceară. A coborât scara. A ajuns într-o încăpere podită cu porțelan chinezesc. Pereții și tavanul erau de cristal. A văzut patru ridicături. Pe tuspatri stăteau câte zece amfore de porfir. S-a gândit că trebuiau să fie pline cu vin...

— Tot e bine, și-a spus Zeyn. Vinul acesta trebuie să fie foarte vechi, și fără îndoială că trebuie să aibă gust minunat...

S-a apropiat de o amforă, i-a scos capacul, și a văzut, cu mare mirare și bucurie, că era plină de monezi de aur...

A cercetat toate cele patruzeci de amfore, și toate erau pline cu bani. A luat o mână de monezi și a fugit la maică-sa.

Mare a fost mirarea ei!

— O, fiul meu! a strigat ea. Ferește-te să nu risipești prostește și bogățiile acestea. Să nu faci dușmanilor tăi bucuria asta...

— Nu, mamă, a răspuns Zeyn. Voi trăi de acum înainte altfel, și ai să fii mulțumită de mine...

Apoi, mama l-a rugat s-o ducă în încăperea minunată. Zeyn a dus-o, a ajutat-o să coboare scara de marmură, și i-a arătat încăperea cu cele patruzeci de amfore.

Ea s-a uitat mirată la toate, și a văzut într-un colț o amforă mică, tot de porfir. A deschis-o și a găsit o cheie de aur!

— Fiul meu, a spus ea. Cheia asta e de la altă comoară. Să căutăm să descoperim...

Și au cercetat încăperea, și în cele din urmă au aflat, în mijlocul peretelui, un lacăt. Zeyn a încercat cheia.

S-a deschis o ușă, și a văzut altă încăpere, și în mijlocul ei se aflau două pedestale de aur curat. Pe opt pedestale se înălțau opt statui cioplite din opt diamante uriașe, răspândind atâta strălucire, încât luminau încăperea ca ziua...

— Grozave lucruri! a strigat Zeyn, plin de mirare. De unde le-o fi primit tata?

Dar s-a mirat și mai tare la al nouălea pedestal, acoperit cu o bucată de atlas alb, cu scriere cuprinzând următoarele, după cum arată:

„O, fiul meu drag! Aceste opt statui le-am dobândit cu multă osteneală! Ele sunt frumoase foarte, și tu trebuie să știi însă că se mai află pe lume statuia a noua. Ea singură prețuiește mai mult decât o mie din cele ce le vezi. Dacă vrei să intri în stăpânirea ei, pornește spre cetatea Cairo, din Țara Egiptului. Acolo locuiește unul dintre robii mei vechi, unul Mobarek. Caută-l și-l vei găsi! Du-te deci, caută-l, și spune ce ți s-a întâmplat. El te va cunoaște ca fiu al meu, și te va duce la locul unde se află statuia a noua, a cărei stăpânire îți va aduce fericire și belșug.

— Nu vreau să mă lipsesc de statuia a noua! a spus Zeyn. Trebuie să fie lucru rar, dacă valorează mai mult decât toate celelalte... Mă gândesc să mă duc la Cairo numaidecât, și nădăjduiesc că n-ai nimic împotriva...

— Nu, fiul meu, a răspuns mama. Nu mă împotrivesc hotărârii tatălui! Pornește când vrei tu! Mă voi îndeletnici eu cu cârmuirea!

Zeyn a poruncit să se facă numaidecât pregătirile de călătorie, și a luat cu sine doar un mic număr de slujitori.

A ajuns la Cairo. A întrebat, și i s-a spus că Mobarek era unul dintre cei mai bogați oameni din cetate, trăind ca un beglerbeg, și casa lui e deschisă totdeauna, îndeosebi pentru străini. Zeyn a căutat casa. A bătut la ușă. A deschis un cămăraș. L-a întrebat:

— Cine ești? Și ce cauți?

— Sunt străin! a răspuns Zeyn. Am auzit de, mărinimia lui Mobarek, și am venit să cer găzduirea lui...

Cămărașul l-a rugat să aștepte o clipă.

Mai apoi, Zeyn a intrat, și a mers printr-o ogradă mare, și a ajuns într-o încăpere minunat împodobită, unde Mobarek îl aștepta. L-a primit cu deosebită prietenie. A mulțumit lui Zeyn pentru cinstea ce-i face.

— Află, o, Mobarek, a răspuns Zeyn, sunt fiul sultanului din Basora, și mă numesc Zeyn Alasman...

— Sultanul acela a fost stăpânul meu, și, după cât știu, n-a avut copii... Câți ani ai?

— Douăzeci... Cât a trecut de când ai părăsit slujba la tatăl meu?

— Aproape douăzeci și doi de ani. Dar cum poți dovedi că într-adevăr ești fiul lui?

— Avea tatăl meu, sub încăperea unde locuia, o tainiță! Am găsit acolo, în tainiță, patruzeci de amfore, de porfir, pline cu aur...

— Și ce-ai mai găsit?

— Am mai găsit nouă pedestale de aur curat. Pe opt pedestale se află opt statui de diamant, iar pe al nouălea, o bucată de atlas alb, cu sfatul scris al tatălui meu, învățându-mă ce trebuie să fac, spre a dobândi a noua statuie, mai prețioasă ca toate celelalte împreună! Cunoști, o, Mobarek, locul unde se află statuia asta, căci stă scris pe bucata de atlas că tu mă vei duce la a noua statuie...

Nu și-a sfârșit Zeyn bine cuvântul, că Mobarek i s-a aruncat la picioare:

— Alah fie lăudat că te-a adus! Ești, cu adevărat, fiul Sultanului din Basora! Dacă vrei să vii cu mine, acolo unde se află minunata statuie, vino... Înainte însă, trebuie să te odihnești câteva zile! Dau azi un ospăț, în cinstea căpeteniilor cetății Cairo, și tocmai eram la masă! Vrei stăpâne, să ne faci cinstea de a intra și de a te bucura cu noi împreună?

— De bună seamă! Cu toată bucuria voi fi față la ospățul tău...

Mobarek l-a dus apoi într-o încăpere cu bolți, unde căpeteniile cetății stăteau la mesele întinse. Și a poftit și Zeyn la masă, și chiar Mobarek îi da mâncărurile, stând dinainte-i în genunchi... Ceilalți oaspeți mult se mirau de una ca asta, și șopteau:

— Cine să fie oare acest străin?

Apoi, după ce bucatele s-au dus pe drumul firesc al gâtului, și după ce Mobarek și-a muiat buzele în vin, a luat cuvântul și a zis:

— Voi, oameni de vază din Cairo! Nu vă mirați că l-am slujit astfel pe acest om tânăr. Aflați că el este fiul fostului meu stăpân, sultanul din Basora! Tatăl lui m-a cumpărat cu banii lui, și a murit, fără să-mi dăruiască libertatea, așa că încă mai sunt rob, și, după cât se vede, toată averea mea aparține de drept acestui sultan tânăr, unicul său moștenitor...

Zeyn l-a întrerupt:

— O, Mobarek! Spun, sus și tare, în fața acestor aleși meseni, că în clipa asta îți dăruiesc libertatea! Averile tale se despart în clipa asta de averile mele, și stăpân ești să faci cu ele ce vrei!

Auzindu-l, Mobarek a sărutat pământul. Apoi a poruncit să vină vinul și alăutele însoțitoare! Și a împărțit oaspeților

daruri, înainte de a-și băga toți picioarele în iminei și a ieși, cu călcâiele înainte, făcând plecăciuni după plecăciuni. Cu fața la binevoitoarele gazde...

— Binevoitorule Mobarek, a spus Zeyn, a doua zi. De hodinit m-am hodinit bine – aferim ție! Dar n-am venit la Cairo spre desfătare numai, ci și cu treabă! Cum facem să pot căpăta statuia aceea?

— Stăpâne, a răspuns Mobarek, gata sunt să îndeplinesc orice poruncă a ta! Trebuie să știi însă ce n-ai știut până acum, că statuia a noua trebuie cucerită, căci se ajunge la ea prin mari pericole...

— Nu mă tem! a răspuns Zeyn. Hotărât sunt să fac acest drum al îndrăznelii, și, sau îmi ating ținta, sau pier...

Când Mobarek l-a văzut așa de hotărât, și-a chemat slujitorii și le-a poruncit să facă toate pregătirile de călătorie.

Apoi, împreună eu Zeyn, s-au lăsat în genunchi, pe chilimul pământului, ca orice om înainte de a porni în vânt și necunoscut.

Mai apoi, călătorind, văzut-au multe lucruri mari și minunate. Și deodată au ajuns într-o câmpie frumoasă și s-au oprit.

A grăit Mobarek:

— Aici să rămână slujitorii, asinii, catării și baloturile! Poruncesc să aveți grijă de toate... Haidem, Zeyne! Ne-am apropiat de locul groazei... Mergem deci să cucerim statuia!

Numaidecât au ajuns la malul unui lac larg. S-au oprit.

— Va trebui să trecem lacul, o, Zeyne, și din clipă în clipă trebuie să se arate corabia fermecată, a marelui sultan, stăpânul dihaniilor înfricoșătoare! Să nu uiți ce-ți spun: tot timpul cât vom pluti trebuie să păstrezi adâncă tăcere! Nu grăi cu corăbierul niciun cuvânt! Oricât de ciudată îți va părea înfățișarea lui, și orice ciudățeni ai să vezi, taci, căci la cel dintâi cuvânt rostit, corabia se scufundă...

— Am să tac! a răspuns Zeyn. Am să fac numai ce-mi

poruncești tu...

Și deodată, Zeyn a amuțit, văzând cum se apropie o corabie de lemn roșu, de santal... A avea catarg de ambră și steag de atlas albastru. Nu se vedea nimeni, decât cârmaciul, cu trup de tigru și cap de elefant. Corabia s-a oprit, și cârmaciul i-a luat de pe mal cu trompa, și i-a pus pe punte. Numai decît apoi se aflau pe celălalt mal... Și iar i-a luat cârmaciul cu trompa, și cum i-a pus pe mal, s-a făcut nevăzut, cu corabie cu tot...

— Acum putem grăi! a spus Mobarek. Ne aflăm pe insula sultanului dihăniilor, și insulă ca asta nu se mai află în toată lumea! Uită-te jur-împrejur, o, Zeyne, și mărturisește că loc mai fermecător nu se mai află... Cred că aici e paradisul adevărat, căci, uită-te la câmpia împodobită cu flori și plante mirositoare, uită-te la pomii frumoși, cu crengile plecate pînă la pămînt, sub greutatea minunatelor roade! Bucură-te, o, Zeyne, de cântecele armonioase a miilor de păsări! Le auzi, Zeyne! Melodiile lor fără seamăn au umplut cerul și pămîntul...

Zeyn nu se mai sătura uitându-se, și cu cât mergeau, noi minunății li se arătau...

La urmă, au ajuns în fața unui serai de smarald, înconjurat cu șanț lat, iar pe marginea șanțului, din loc în loc se ridicau copaci înalți, acoperind cu umbra tot seraiul.

În fața porții de aur curat era un pod, alcătuit dintr-un singur solz de pește, de cel puțin șase stînjeni lung, și trei stînjeni lat. Pe marginea podului, apărându-l, se vedea o ceată de dihăni de o mărime înfricoșătoare, cu măciuci groase, de oțel chinezesc.

— Să ne oprim aici! a spus Mobarek. Dihăniile ne pot ucide, dacă le înfruntăm cumva...

Cu aceste cuvinte, Mobarek a scos dintr-o pungă două brăie de tafta galbenă, și cu unul s-a încins el, și cu celălalt Zeyn. Apoi, Mobarek a întins jos două fețe de masă mari, și a

pus pe ele câteva pietre prețioase, cu mosc și ambră. Și s-a așezat el pe o față de masă, și Zeyn pe cealaltă.

— Stăpâne! i-a spus Mobarek. Acum îl voi ruga pe sultanul dihăniilor, și bine ar fi să nu ne răspundă cu toată urâciunea mâniei lui! Mărturisesc că mă cam tem! Dacă-i convine că am venit pe insulă, ne va întâmpina în chip de fecior prietenos, dacă nu, va lua chipul unei dihăanii înfricoșătoare, dar oricum va veni, ridică-te și închină-te lui, însă pe fața de masă unde te afli, căci dacă pășești alături, al morții fi-vei! Spune către sultan: „O, puternice stăpânitor al înfricoșătoarelor dihăanii! Tatăl meu, slujitorul umilit al tău, a fost luat de îngerul morții! Vrei oare să mă iei sub ocrotirea ta, cum l-ai luat totdeauna, pe tatăl meu, sub ocrotirea ta?”

Dacă te întreabă ce ai a-i cere, răspunde-i că ai vrea să-ți dea statuia a noua.

Și deodată au fost orbiți de un fulger prelung, urmat de un tunet înspăimântător! Toată insula a fost cuprinsă de întuneric. S-a dezlănțuit o furtună înfricoșătoare, și s-a auzit un țipăt îngrozitor. S-a zguduit pământul.

Zeyn și-a pierdut cumpătul o clipă, dar Mobarek zâmbea:

— Liniștește-te, Zeyne, căci totul e spre folosul nostru...

Într-adevăr, tot atunci s-a arătat sultanul dihăniilor înfricoșătoare, sub înfățișarea de fecior frumos. Zeyn i s-a închinat adânc.

— Fiul meu, i-a răspuns zâmbind sultanul dihăniilor. Pe tatăl tău l-am iubit, și ori de câte ori venea să-și mărturisească supunerea, eu îi dăruiam câte o statuie. Nu sunt mai puțin binevoitor nici față de tine. Am poruncit tatălui tău, cu câteva zile înaintea morții, să scrie ceea ce ai citit pe bucata de atlas alb. I-am făgăduit să te iau sub ocrotirea mea și să-ți dăruiesc a noua statuie, mai frumoasă decât toate celelalte la un loc. Eu te-am chemat, căci eu sunt moșneagul cu barba albă, ivit în vis! Te-am lăsat să descoperi încăperile de sub pământ, cu amforele și statuile. Eu ți-am

pricinuit tot ce ți s-a întâmplat până acum! Știu la ce-ai venit; și nu te vei întoarce cu mâna goală! Du-te liniștit acasă, și așteaptă vești...

Și cum a ajuns, supușii săi i-au sărbătorit cu bucurie mare întoarcerea, dar el s-a dus numaidecât la maică-sa.

Și coborând mai târziu în încăperea subpământeană, mare le-a fost mirarea când au zărit, pe al nouălea pedestal, în loc de statuie de diamant, o fată de o frumusețe răpitoare!

— Iubita mea! a strigat Zeyn.

— Stăpâne! a răspuns fata! Te așteptai să vezi ceva mai prețios ca mine, și-ți pare rău că te-ai trudit?

— Nu, iubita mea, Alah mi-i martor! a răspuns Zeyn. Numai eu știu cât mă bucur că tu ești statuia a noua! Oricât de prețioasă ar fi o statuie de diamant, nu prețuiește nimic, față de o ființă vie... Îmi ești mai dragă decât toate diamantele și bogățiile...

Și iată că, în timp ce el grăia astfel, tunetul a zguduit încăperea. S-a arătat sultanul insulei dihăniilor.

— Sultăniță! a bubuit el din glas, către mama lui Zeyn. Fiul tău se află sub ocrotirea mea! Să știți că nimic nu-i mai de preț ca ființa vie înfățișată prin statuia a noua...

După o clipă, sultanul dihăniilor a adăugat:

— Trăiește fericit, Zeyne, cu fata asta! Iubește-o și te va iubi!

Apoi, sultanul dihăniilor s-a făcut nevăzut, într-un bubuit de tunet.

Și s-au întins mesele la Basora.

Și au trăit, și n-au mai murit, până s-a arătat la mesele întinse un vestitor, rugându-i să se ridice, să facă loc la alții, iar ei să se întindă, să se hodinească sub o învelitoare de țărână...

*

* *

Sfârșind istoria lui Alasman Zeyn, Șeherazada era gata să înceapă altă istorie, însă Riar Șah a rugat-o să amâne pentru noaptea următoare, căci afară mijeau zorile...

ISTORIA LUI HADADAD ȘI A FRAȚILOR SĂI

Spun istoricii din Djarbekir despre un sultan bogat și puternic. Îl chema Hadadad. Leagănul său era cetatea Harran. Își iubea supușii, și era iubit de ei. Avea o mie de virtuți. Nu-i lipsea, spre a fi fericit din plin, decât un moștenitor.

Într-o noapte, i s-a arătat în vis un moșneag cu glas blând. L-a sfătuit că, dacă vrea să aibă un moștenitor, să dea iubitei lui, Piruza, să ospăteze sâmburii dintr-o rodie... Și a mâncat Piruza cei cincizeci de sâmburi, însă n-a purces grea, și Hadadad-sultan și-a zborșit asupra-i toată mânia! Când și-a tras paloșul, s-o fulgere, a sărit numaidecât marele vizir și a strigat:

— Nu te pripi cu moartea, Hadadade! Mai bine trimite-o la Samaria, în surghiun...

I-a plăcut acest sfat sultanului, și a trimis-o pe Piruza în Samaria, cu o scrisoare către vărul său de acolo, s-o primească bine.

Și cum a ajuns Piruza în Samaria, n-a trecut mult, și a născut un prunc frumos ca lumina soarelui...

Sultanul Samariei a trimis îndată știre la Harran, lui Hadadad, și bucuria lui Hadadad n-a fost proastă...

Și copilului tot numele de Hadadad i s-a pus, și a fost învățat, la timp, la meșteșugul călăriei, și la tragerea cu arcul, și știa tot ce trebuia să știe un fiu de sultan, căci la ani optsprezece, Hadadad, fiul lui Hadadad, putea fi socotit

minune adevărată. Avea curaj vrednic de viteazul neam al Harranienilor!

— Scumpă mamă! a spus el într-o zi către Piruza. Simt că-n mine arde volbura! Nu pot sta locului, când firea mea mă îndeamnă către isprăvi! Tatăl meu, Hadadad din Harran, văd că bate dintr-o ureche în privința mea, așa că am să mă duc să mă amestec cu paloșul între cei ce stăpânesc lumea! Ori trăiesc ca luceafărul de seară, ori pier, dar pier frumos, între bufniturile paloșelor, nechezatul cailor și chemarea cornului! Nu-i bine așa, mamă?

— O, fiul meu! a răspuns Piruza. Tot așa de mult ca tine vreau și eu să-ți văd numele vestit în lume, și aș vrea să-ți fi putut arăta curajul împotriva vrăjmașilor tatălui tău, dar nu uita că trebuie să aștepti să te cheme el...

— Nu, dragă mamă! Am așteptat prea mult! Mor de dorul de a-l vedea pe sultan, și mare poftă am să mă duc la el, ca un necunoscut, să intru în oastea lui, în leafă Fără îndoială că va primi puterea brațului meu în slujbe sa, și n-o să mă dau pe față, înainte de a fi săvârșit o mie de fapte de vitejie, să mă prețuiască înainte de a cunoaște cine-s...

Piruza i-a lăudat curajoasa hotărâre, și pentru a ocol: orice împotrivire din partea cuiva, Hadadad, fiul lui Hadadad, a părăsit Samaria noaptea, spunând că iese la vânătoare...

Avea cal alb, cu frâu de aur și potcoave de aur. Șaua și pătura îi erau de atlas albastru, în întregime gătite cu diamante. Mânerul paloșului era dintr-un diamant, teaca din lemn de santal, împodobit numai cu smaragde și rubine. Avea și arc și cucură. Așa, mlădiindu-și trupul în șa, a intrat în cetatea Harranului. Și nu târziu, sultanul Hadadad l-a poftit la sine, cu inima tulburată, fără a ști că e fiu său. L-a întrebat: de unde vine? Cine este? Din ce oameni se trage? Din os ales, sau din oameni de rând? Și ce caută la Harran?

— Vestite sultane Hadadad! a răspuns el. Află că sunt feciorul emirului din Cairo, și m-a gonit din pământul

părinților mei setea de a cunoaște lumea și de a-mi încerca puterea brațului în amestecul dintre viteji! Am aflat că ești pe picior de război cu niște vecini, și m-am înfățișat, spre a-ți mărturisi că brațul meu e gata să ridice, sub semnul tău, paloșul încercărilor și izbânzilor împotriva vrăjmașilor.

Sultan Hadadad l-a primit tot atunci în oastea sa, și Hadadad cel tânăr și-a arătat numaidecât puterea și destoinicia, în biruințele asupra vrăjmașului. Repede de tot, Hadadad, oșteanul, a ajuns la inima lui Hadadad, sultanul. Către Hadadad, oșteanul, au început să bată și gândurile vizirilor, vrând să se alăture de cel mai tare, după obiceiul din veac al tuturor vizirilor... Însă, Hadadad, sultanul, avea nepoți mulți, și la ei nimeni nu se uita, însă în inima lor, drept sub coastele din stânga, îi zgâria pizma ca o șerpoaică... Se vede că, dacă nu se descotoroseau din vreme de acest Hadadad-vântură-lume, li se ducea și faima, și, poate, dreptul la moștenirea tronului... Și sârmanul Hadadad-vântură-lume a fost pus de Hadadad, sultanul, chiar mai mare peste verii săi, și asta a ridicat pizma la ură!

„Cum se poate una ca asta? Se întrebau ei. Nu-i destul că sultanul iubește mai mult decât pe noi un străin, dar îl mai face și mai mare peste capetele noastre?” Asemenea lucrare nedreaptă nu puteau îngădui...

— Să ne năpustim toți asupra lui, să-l omorâm! a spus unul.

— Asta n-ajută la nimic! a spus altul. Așa ne-am săpa groapa singuri, căci moartea lui ne-ar aduce ura sultanului asupra capetelor! Trebuie să scăpăm de străin, dar nu așa, ci prin viclenie! Să-l rugăm, bunăoară, să ne îngăduie să ieșim la vânătoare! Când ne vom îndepărta destul de cetatea Harran, să ne îndreptăm spre vreo cetate, și să rămânem acolo, mai mult. Sultanul se va mira de lipsa noastră, și când va vedea că nu ne mai întorcem, își va pierde răbdarea și va porunci uciderea străinului! Oricum, îl va alunga, fiindcă, el

ne-a îngăduit să părăsim seraiul și să ieșim la vânătoare...

— Bun cuvânt... au răspuns toți nepoții, într-un glas, și s-au dus la Hadadad-vântură-lume, și l-au rugat să le îngăduie să iasă la vânătoare, făgăduind că se întorc tot în ziua aceea...

Și astfel, fiul Piruzei, dându-le învoirea, a căzut în cursa lor! Și nepoții au ieșit călări, și nu s-au mai întors!

— Unde sunt nepoții mei? Că nu i-am văzut de mult... a spus sultan Hadadad, după trei zile.

— Stăpâne! a răspuns Hadadad-vântură-lume, după o temenea adâncă. De trei zile nepoții tăi se află ia vânătoare, cu toate că mi-au făgăduit că se întorc mai repede!

Sultanul și-a stăpânit mânia, după cum vântul se domolește, întâlnind o clipă muntele. Dar când a trecut și ziua a treia, a început să spumege...

— Străin nenorocit! striga către sârmanul Hadadad. Cum i-ai putut lăsa? Așa înțelegi să-ți faci datoria? Du-te și caută-i, și adă-mi-i numaidecât! Și bagă-ți bine în cap: dacă nu mi-i aduci, al morții fi-vei!

Aceste cuvinte l-au îngrozit pe nefericitul fiu al Piruzei. Și-a pus numaidecât armura. S-a avântat pe cal. A părăsit Harranul. Și-a căutat verii pretutindenii, ca un păstor care și-a pierdut turma. A întrebat pe la toate colibe. N-a putut afla nimic. Toți cei întrebați ridicau din umeri, căci nu-i văzuse nimeni...

— Oh, voi, veri ai mei! a strigat el. Unde veți fi fiind? Ce s-a întâmplat cu voi? Poate ați căzut în mâinile vrăjmașilor noștri? Venit-am oare, la sultanul din Harran, spre a-i pricinui asemenea cruntă durere?

După căutări zadarnice și îndelungi, a ajuns într-o câmpie nemăsurat de întinsă, în mijloc cu un serai de marmură neagră. Hadadad-vântură-lume s-a apropiat și a zărit la fereastră o fată minunat de frumoasă, dar cu părul răvășit, cu veșmintele rupte și pe față cu umbra tristeții celei mai

adânci.

— O, călătorule! a strigat ea, către Hadadad. Fugi de acest serai nenorocit, altfel cazi în mâinile dihaniei ce-l stăpânește! Ai auzit de harapul ce se hrănește numai cu sânge de om? El îi prinde pe toți nenorociții, mânați încoace de soarta lor tristă, și-i închide în temnițe întunecoase, de unde îi scoate numai spre a-i înghiți...

— Stăpână! a răspuns Hadadad. Spune-mi cine ești, și la altele nici nu te gândești...

— M-am născut la Cairo și mă trag din viță aleasă! Ieri, călătorind spre Bagdad, am trecut pe lângă acest serai, și harapul mi-a ucis toți oamenii, și m-a adus aici! Oh, dacă n-ar trebui să-mi fie teamă decât de moarte, dar spre a-mi întregi nenorocirea, îmi cere să-i fiu soață, și dacă nu mă supun mâine, de bună voie, trebuie să mă aștept la cea mai groaznică pedeapsă! Încă o dată te rog, străine, fugi cât poți! Harapul se întoarce îndată, căci e dus la urmărirea unor călători văzuți pe câmpie, departe! N-ai vreme de pierdut! Nu știi dacă și tu fuga mai poți scăpa...

Dar nu și-a sfârșit ea bine cuvântul, că s-a și arătat un harap de mărime înfricoșătoare, cu înfățișare înspăimântătoare. Era călare pe-un cal tăăresc, strașnic, și purta paloș lat și greu, numai el în stare să-l mânuiască.

Hadadad s-a minunat de statura lui! Numai de cât și-a scos paloșul. L-a așteptat neclintit. Harapul a răcnit la el să se dea prins fără luptă, dacă ține la viață. Hadadad însă a dat vânt roibului înainte, asupra dihaniei, și i-a dat o lovitură puternică în ceafă. Harapul a scos un răcnet, încât toată câmpia s-a cutremurat! S-a ridicat în șa, gata să-l zdrobească pe Hadadad, cu o lovitură de paloș, și de bună seamă că Hadadad ar fi fost pierdut, dacă nu s-ar fi ferit, cu sprinteneală de rândunică. Paloșul dihaniei a șuiert prin aer, ca trăsnetul, însă Hadadad, cu o lovitură strașnică, i-a tăiat dintr-odată brațul drept! Paloșul înfricoșător a căzut la

pământ! Harapul a fost atât de zguduit de puterea loviturii, încât nu s-a mai putut ține în șa. Când s-a prăbușit, pământul s-a cutremurat. Hadadad a sărit din șa, s-a aruncat asupra lui și i-a tăiat capul!

Fata de la fereastră a țipat de bucurie!

— Laudă ție, eroule! a strigat ea apoi. Întregește-ți acum fapta: ia cheile seraiului de la harap, și scapă-mă de aici...

Hadadad a luat cheile, și cum a deschis prima poartă, a intrat într-o curte mare, unde fata i-a și ieșit în întâmpinare.

Când a vrut să i se arunce la picioare, ca semn al recunoștinței, el n-a îngăduit una ca asta, și ea i-a lăudat iar eroismul, și l-a ridicat mai presus de toți eroii de pe pământ!

Dar pe când grăiau, s-au auzit deodată țipete și vaiete. Hadadad și-a tras paloșul.

— De unde vin aceste plânsete și aceste gemete?

— Stăpâne, a răspuns fata, arătând spre o ușă joasă.

Acolo se află o mulțime de nenorociți, pe care steaua lor rea i-a lăsat să cadă în mâinile nelegiuitului!

Numaidecât au pornit spre ușa temniței, și cu cât se apropiau, cu atât auzeau mai tare vaietele. Spre a le pune capăt suferințelor cât mai repede, au vrut să descuie un lacăt, și nenorociții, crezând că vine dihania, au prins a țipa și mai îngrozitor! Glasurile lor tânguitoare răsunau ca din adâncul pământului. Hadadad a deschis ușa, și a aflat o scară îngustă, și a coborât într-o peșteră adâncă, slab luminată, unde se aflau peste o sută de oameni legați la stâlp...

— Călătorilor nefericiți! a strigat Hadadad. Sărmane jertfe ale neîndurării! Mulțumiți paloșului meu! Harapul e mort!

Auzind aceste cuvinte, prinșii au dat spre el răcnete puternice, de mirare și bucurie. Hadadad și fata au început a-i dezlega, și în scurt timp toți erau liberi, și s-au aruncat la picioarele feciorului.

Dar cât de mult s-a mirat Hadadad, când i-a văzut printre

prinși pe verii săi!

— Oh, dragii mei! a strigat el. Nu mă înșel oare? Sunteți voi, într-adevăr? Mă pot bucura că vă pot duce moșului vostru? Sunteți voi?

Și Hadadad i-a îmbrățișat, și împreună au cercetat seraiul, și au găsit bogății nemăsurate, pânză fină, brocart de aur, covoare persiene, atlas chinezesc, și multe alte mărfuri, luate de harap de la caravanele prădate...

— Dar cum vă veți duce mărfurile? i-a întrebat Hadadad pe prinși. În pustiu ne aflăm, și caravane nu avem...

— Stăpâne, a răspuns unul. Harapul ne-a furat și cămilele, așa încât poate se mai află în grajdurile seraiului...

— Se prea poate, a răspuns Hadadad. Să căutăm!

Și s-au dus la grajduri, și au găsit nu numai cămilele neguțătorilor, ci și caii nepoților sultanului Hadadad, și se aflau acolo slujitorii harapului, și văzându-i aceștia pe toți prinșii eliberați, și dându-și seama că stăpânul lor trebuie să fie mort, au fost cuprinși de spaimă, și au fugit pe căi numai de ei știute, și nimeni nu s-a gândit să-i urmărească. Neguțătorii erau plini de bucurie, și s-au pregătit de întoarcere acasă, dar nu înainte de a mai mulțumi o dată eliberatorului...

Cum s-au dus toți, Hadadad a întrebat fata:

— Încotro apuci, preafrumoaso? Te voi duce eu unde vrei, și nu mă îndoiesc că și acești nepoți de sultan tot așa spun.

Nepoții sultanului din Harran au incredințat-o că nici ei nu o vor părăsi...

— Eroul meu! a spus fata, către Hadadad. Sunt dintr-o țară foarte depărtată, și ar însemna că cer prea mult de la mărinimia ta, dacă te-aș lăsa să bați un drum atât de lung... Și, totodată, trebuie să știi că sunt pentru totdeauna despărțită de țara mea! Ți-am spus că sunt din Cairo, însă, după bunătatea ce mi-ai arătat-o, și după îndatorirea ce o am față de tine, cum ți-aș mai ascunde adevărul? Află deci că

sunt fată de sultan. Un ticălos a pus stăpânire pe tronul tatălui meu, după ce i-a răpit viața, iar eu am fost nevoită să fug!

Acestea auzindu-le, Hadadad și verii lui au rugat-o să le spună și lor istoria ei, și ea le-a mulțumit și a început astfel:

ASCULTĂM ISTORIA SULTĂNIȚEI DIN DERIABAR...

— Aflați, binevoitori și eroici frați, că cetatea mea de naștere, Deriabar, e pe o insulă mare, și acolo a domnit timp îndelungat un sultan puternic, bogat și vrednic! N-avea copii, și numai asta îi mai lipsea la deplinătatea fericirii.

După multă vreme de tristețe, cerul s-a luminat și pe acel sultan, căci sultănița i-a născut o fată. Fata aceea sunt eu. Tata, când a văzut că are o fată mai mult s-a întristat decât s-a bucurat...

Și a hotărât tatăl meu să fiu crescută cu mare grijă, s-a hotărât să mă învețe și temeiul cărmuirii, spre a putea, cândva, urca pe tronul său...

Într-o zi, pe când se afla la vânătoare, a zărit un măgar sălbatic, și l-a urmărit, îndepărtându-se de ai săi, și a său l-a făcut să fugărească măgarul până s-a-nnoptat astfel, când a sărit din șa, s-a așezat lângă pădurea în care dispăruse măgarul. Abia s-a lăsat noaptea, și a văzut printre copaci lumină. S-a bucurat, cu speranța că-și va putea petrece noaptea în vreo așezare omenească. S-a îndreptat spre lumină. Curând și-a dat seama că s-a înșelat. Lumina nu era decât un foc, într-o colibă. Tata s-a apropiat. A văzut spre mirarea lui, un uriaș înfricoșător, stând pe-un divan. Avea în față o butie mare cu vin, și frigea pe jar un bou chiar atunci jupuit. Și, când bea, când rupea hălci de carne. Deodată însă tata a văzut în colibă o femeie frumoasă pierdută în tristețe.

Era legată de mâini, și la picioare zăcea un copil, cam de doi-trei ani, plângând, umplând preajma cu țipetele lui, ca și când și el ar fi simțit nenorocirea mamei...

Tatăl meu a vrut să se repeadă în colibă, să-l pălească pe uriaș, însă gândul că ar fi fost înfrânt, poate, l-a oprit și s-a hotărât să-l învingă prin viclenie...

Între timp, uriașul golise butia și mâncase boul mai mult de jumătate.

— Frumoasa mea! a spus el către femeie. De ce mă silești, prin îndărătnicia ta, să fiu aspru? Dacă vrei să fi fericită, să te hotărăști să mă iubești și să-mi fii credincioasă...

— Dimon scârnăv! a răspuns femeia. Nu nădăjdui că timpul va micșora sila mea față de tine, ci totdeauna vei fi în ochii mei o urâciune...

— Asta-i prea mult! a strigat dihania. Dragostea mea s-a prefăcut în ură. Numai decît te voi ucide!

Astfel zicând, a apucat-o de păr, a ridicat-o în sus, cu o mână, și a scos cu cealaltă paloșul, și când a vrut să-i taie capul, tatăl meu a slobozit o săgeată, și l-a nimerit drept în pânțele! L-a văzut cum s-a clătinat și s-a prăbușit mort! Apoi, tata a intrat în colibă, a dezlegat femeia și a întrebat-o cine-i, și în urma căror întâmplări se afla acolo...

— Stăpâne, a răspuns ea. Află că la țărmul mării locuiesc câteva triburi de sarazini, și soțul meu e căpetenia lor...

Într-o zi, uriașul acesta m-a răpit, pe când mă aflam într-un loc mai depărtat, și luându-mă cu sine a părăsit meleagul sarazinilor, și m-a adus în pădurea asta, unde mă ținea de câteva zile legată. Asta mi-i toată istoria... a sfârșit sultanița sarazinilor.

— Stăpână preacinstită! a răspuns tatăl meu. Nenorocirea ta m-a cutremurat, și nimic nu voi cruța spre a-ți pregăti o soartă mai bună. Măine, îndată ce ziua va fi împrăștiat umbrele nopții, vom părăsi pădurea și vom căuta drumul spre marea cetate Deriabar, unde eu sunt sultan, și dacă vei

binevoi, vei locui în seraiul meu, până ce înaltul tău soț va veni, pentru a te lua cu sine...

Sarazina s-a bucurat strașnic, și nemaiavând ce zice, a pornit cu tatăl meu, a doua zi. Cum au ieșit din pădure, i-au aflat pe toți oamenii din alaiul său, căci aceștia, căutându-l toată noaptea, tocmai ajunseseră lângă pădure, în zori. S-au bucurat toți, dar s-au minunat foarte când l-au văzut însoțit de o femeie atât de frumoasă... El le-a istorisit cum o găsisese, și nu după mult au ajuns la serai, și tata i-a dat frumoasei sarazine o încăpere, și a poruncit ca pruncul ei să fie crescut cu multă grijă...

Și crescând fiul ei, între timp, era bine făcut la trup și isteț, încât tatăl meu l-a iubit! Toți credeau că îndată ce fiul sarazinei va crește mare, se va însura cu mine și că va ajunge moștenitorul tronului, și-l măguleau toți, de pe-acum, și lăsându-se pradă amăgitoarelor speranțe, el a îndrăznit să mă ceară tatei, de soață...

Tata i-a spus că are cu totul alte socoteli în legătură cu mine. Asta l-a îndârjit grozav pe fiul sarazinei! S-a simțit atât de jignit, trufașul, încât s-a hotărât să se răzbune, și cu o nerecunoștință fără pildă, a pus la cale răsturnarea din tron și uciderea tatei! L-a și omorât, și a fost ales sultan el. Cum l-a înlăturat pe tata, a pătruns în fruntea unui număr de hicleni în încăperea unde stam! Voia să mă omoare sau să mă silească să mă mărit cu el, dar am avut destul timp să scap! Marele vizir m-a scos din serai, și m-a dus la un prieten al lui! M-a ținut mult timp ascunsă. Apoi, cu o corabie pregătită în taină, am porni la drum. Așa am părăsit insula, însoțită numai de o slujitoare și de vizir. Dar trebuie să mai știți că acest om bun vizirul, avea de gând să mă ducă la sultanii vecini, să ceară ajutor și răzbunarea uciderii tatei; însă n-a putut să-și înfăptuiască acest gând!

După câteva zile, s-a dezlănțuit deodată, pe mare, o furtună atât de năprasnică, încât corabia, cu toată

priceperea și destoinicia corăbierilor, a fost aruncată de puterea vântului și a valurilor și sfărâmată de-o stâncă. Nu vreau să mă opresc la descrierea naufragiului. N-aș izbuti să arăt cum marele vizir și întregul echipaj au fost înghițiți de adâncurile mării! Groaza nu mi-a îngăduit să-mi dau seama de tot ce s-a petrecut! Mi-am pierdut cunoștința și niște sfărâmături ale corăbiei m-au dus la țärm!

Nenorocirea ne face deseori nedreți. Nu mi-a trecut prin gând să-i plâng, nici pe vizir și nici pe însoțitoarea mea. Dimpotrivă, i-am fericit că pieriseră, și încet-încet mintea mi s-a întunecat, la vederea înfricoșătoarelor priveliști, încât m-am hotărât să mă arunc în mare! Eram gata să mă arunc, când am auzit larmă mare de oameni și galop de cai! M-am întors să văd ce-i, și am zărit mulți călăreți înarmați, iar printre ei era unul pe cal arab Purta veșmânt brodat cu argint, cordon de pietre prețioase și coroană pe cap! Era frumos ca ziua. Mirat de vederea mea, a trimis câțiva oșteni să mă întrebe cine-s. Le-am răspuns prin lacrimi. Sfărâmăturile corăbiei erau și ele destul de grăitoare, spre a-și da seama din ce cumpănă scăpasem! Au început să-mi pună mii de întrebări, și m-am încredințat că sultanul lor e mărinimos și că la seraiul lui afla-voi mângâiere.

Dar între timp, părându-i-se sultanului că oștenii lipsesc prea mult, și vrând să afle cât mai repede cine sunt, a dat vânt calului. S-a uitat la mine lung, apoi a poruncit oștenilor să nu mă mai chinuiască cu întrebările, căci sunt destul de necăjită și așa...

— Stăpâna mea! a spus el. Te rog să-ți potolești tristețea nemăsurată. N-ai temei să te lași în voia desperării! Te rog, ai încredere în viitor! Te încredințez că aici, la noi, vei afla mângâierea pentru durerea ta... Seraiul meu îți stă la îndemână!

Am mulțumit din inimă tânărului sultan, pentru bunătate. Am primit cuvântul bun, și spre a-i arăta că nu sunt

nedemnă, i-am spus cine sunt. I-am descris obrăznicia sarazinului, apoi istoria simplă și neîmpodobită a nenorocirilor mele, și toate au stârnit milă adâncă în sufletele oștenilor.

După ce mi-am sfârșit istoria de spus, sultanul a cuvântat, răspunzându-mi că-n cetatea lui voi fi ca acasă, după aceea m-a dus în serai, și m-a înfățișat mamei sale, și i-am istorisit și ei toate întâmplările mele, vărsând alte rânduri de lacrimi... Sultănița s-a arătat, de asemenea, plină de milă pentru mine, și m-a îndrăgit foarte, iar fiul său s-a îndrăgostit de mine, și mi-a dat coroana și mâna. Nunta noastră a fost sărbătorită cu alaiuri nemaipomenite.

Dar iată că, în timp ce întregul popor de pe insulă era la nuntă și se veselea, într-o noapte a coborât un vecin vrăjmaș, cu oastea puternică. Era sultanul din Zanzibar... I-a trecut pe toți prin tăișul paloșului! N-a lipsit mult, și ne-ar fi luat prinși, pe mine și pe soțul meu, căci apucase a pătrunde în serai, cu o parte a oștilor. Am ajuns însă la țărmul mării, și am sărit într-o barcă de pescari, aflată acolo întâmplător! Două zile am plutit în jocul vântului și valurilor, fără să știm ce se va întâmpla cu noi. Și venind ziua a treia, am zărit o corabie, ce se îndrepta spre noi, cu iuțeală mare. La început ne-am bucurat, crezând că era corabie neguțătorească, și că ne va salva; însă, cine putea descrie mirarea noastră când, după ce corabia s-a apropiat, am văzut cam doisprezece pirați înarmați! Vreo cinci s-au aruncat în barca noastră și au pus mâna pe noi! L-au legat pe sultan în fiare. Ne-au urcat pe corabie! Tinerețea și frumusețea mea i-au fermecat pe pirați! În loc să tragă la sorti, să hotărască cine-mi era stăpânul, s-au înfierbântat strașnic, și s-au luat la sfadă, și s-au năpustit unii asupra altora, ca turbați. Într-o clipă, puntea era acoperită de stârvurile lor! Într-un cuvânt, au fost omorâți toți, afară de unul.

— A mea ești! Mi-a spus acesta. Am să te duc la Cairo și te

voi da unui prieten, căruia i-am făgăduit o roabă frumoasă! În ce privește bărbatul acesta, ce legături ai cu el? Ți-i iubit? Soț? Frate?

— Omule! am răspuns. Acest bărbat este soțul meu.

— Dacă-i așa, trebuie să mă scap de el, din milă, căci ar suferi prea mult, dacă ar trebui să te vadă cum te dăruiesc prietenului meu!

Astfel grăind, pe nefericitul meu soț l-a aruncat în mare! Am dat un răcnet înfricoșător! Fără nicio îndoială că m-aș fi aruncat în valuri și eu, dacă piratul nu m-ar fi ținut. M-a legat cu funia de catargul cel mare, apoi a întins pânzele și am ajuns, nu peste mult, la un țărm. M-a dezlegat și m-a dus într-o mică cetate, la bazar. A cumpărat cămile, corturi și robi. Apoi, am pornit spre Cairo Mă ducea prietenului său! Eram pe drum de câteva zile. Ieri am ajuns aici. L-am zărit pe harap. La început am crezut că era un turn, dar când s-a apropiat, ne-am dat seama că era om. Și-a scos paloșul. A strigat la pirat să să predea, cu toți robii. Piratul era om curajos. L-a atacat pe harap, cu robii săi! Lupta a durat mult. În cele din urmă, piratul a căzut sub loviturile dușmanului, de asemenea și robii săi, până la unul. Apoi, dihania m-a adus în serai, unde a adus și stârvul piratului și l-a mâncat. Văzându-mă că plâng, m-a dus într-o încăpere. A încuiat toate ușile. Azi dimineață le-a deschis și s-a dus să urmărească niște călători...

Cum și-a sfârșit ea de spus istoria nenorocirilor, Hadadad i-a arătat adâncă lui milă, zicându-i:

— O, stăpâna mea! În mână îți stă liniștea zilelor de mâine! Nepoții sultanului din Harran te poftesc la seraiul moșului lor, și eu te rog să vii la Harran! Drept cheazășie asupra bunelor și cinstitelor mele gânduri, iată, dacă vrei mă însor cu tine...

Și s-au întins în seraiul harapului mesele de nuntă căci au găsit în cămări o mulțime de fructe minunate, tot felul de

băuturi și vinuri de soi. S-au așezat la masă cu toții, și după ce au ospătat și băut după pofta inimii, au luat bunătățile rămase, și au părăsit seraiul, pornind toți, cu alai mare, spre Harran. Și au călătorit mai multe zile, și au poposit în cele mai frumoase locuri. Când se aflau la o depărtare de o zi de cetatea Harran, s-au oprit și au băut tot vinul ce-l mai aveau, și Hadadad a cuvântat astfel:

— Voi, nepoți ai lui Hadadad-sultan! Nu vreau să mai țin taina asupra vieții mele, de aceea trebuie să vă mărturisesc că eu sunt vărul vostru, Hadadad, și sunt fecior al sultanului din Harran. Emirul din Samaria m-a crescut, iar sultănița Piruza îmi este mamă... Iubito, a continuat el către sultănița din Deriabar. Iartă-mă că nu ți-am spus mai repede cine sunt!

— Stăpâne! a răspuns ea. Nu trebuie să te îngrijorezi de asta, căci, oricine ai fi, îmi ești tot atât de drag...

Nepoții sultanului Hadadad s-au prefăcut că se bucură, dar îl urau și mai tare în adâncul inimii.

În timp ce Hadadad și soața gustau dulceața somnului, în cort, ei, nerecunoscătorii și pizmăreții, au uitat că fără curajosul fiu al Piruzei ar fi fost uciși, și au hotărât să-l omoare mișelește...

— Să-l omorâm numaidecât! a spus unul. Îndată ce moșul nostru va afla că acest străin e fiul său, și că singur a fost atât de viteaz, încât a putut înfrânge un uriaș, și mai tare îl va îndrăgi, și va afla pentru el o mie de cuvinte de laudă... Îl va alege moștenitor al tronului, și noi vom fi datori să ne aruncăm în fața vărului nostru la pământ și să ne supunem lui...

Aceste cuvinte au ajuns așa de adânc la inima pizmăreților, încât s-au dus numaidecât și l-au pălit pe Hadadad, în somn. L-au străpuns cu mai multe lovituri de hanger, l-au lăsat în brațele soaței aproape mort. Și-au urmat drumul, spre cetatea Harran. Au ajuns a doua zi.

Moșul lor s-a bucurat văzându-i, căci pierduse orice speranță de a-i mai vedea vreodată. I-a întrebat unde au fost așa de mult timp, dar ei s-au ferit să mărturisească adevărul, și n-au amintit nici de harap, nici de Hadadad. Au spus doar că n-au putut birui dorința de a călători, și că au zăbovit prin câteva cetăți...

În vremea asta, Hadadad zăcea în sânge, aproape mort în cortul său, iar soața sa umplea cerul de vaiete, își smulgea părul și scâlda fața bărbatului în lacrimi!

— Hadadade! Hadadade! striga ea. Scumpul meu Hadadad, trebuie să văd cum mi te scufunzi în mormânt. Ce mâini îngrozitoare te-au lovit, Hadadad? Pot crede că verii tăi te-au sfâșiat atât de mișelește? Verii salvați de brațul tău curajos? Nu se poate, Hadadade! Nu verii tăi ci niște dimoni au luat înfățișarea lor și au venit să-ți răpească viața! Voi, neoamenilor, cum ați putut răsplăti cu atâta neagră nerecunoștința fapta acestui om?

Totuși, Hadadad nu murise. Când l-a văzut că mai respiră, ea a fugit la o așezare din apropiere, să aducă un medic, și într-adevăr, a găsit unul. Dar când au intrat în cort, nu l-au mai găsit pe Hadadad! Au crezut că vreo sălbăticiune l-a târât și l-a mâncat, și ea a început iar a se tângui. Medicul a fost adânc mișcat, și n-a vrut s-o părăsească în starea aceea îngrozitoare. A sfătuit-o să se înapoieze în așezarea omenească. Ea s-a lăsat încredințată că era bine așa, și l-a urmat.

— Stăpână! i-a spus el, într-o zi. Te rog, spune-mi și mie întâmplările tale nenorocite, căci vreau să știu: din ce țară ești? Cine-ți sunt neamurile? Ce sfat bun ți-aș putea da? Văd că te prăpădești de inimă rea, și nu te gândești că se află mijloace chiar și împotriva celor mai mai rele...

Și medicul i-a grăit cu atâta căldură, încât ea i-a spus toată istoria pătimirilor ei.

— Stăpână! a spus medicul, la urmă. Dacă așa stau

lucrurile, te rog să nu te mai lași copleșită de durere! Înarmează-te mai bine cu răbdare! Mergem la sultanul din Harran, căci îl știu că e om bun și drept. Să-i spui nefericirea lui Hadadad și răsplata verilor săi, și sunt încredințat că sultan Hadadad din Harran îți va face dreptate...

— Adevăr grăit-ai! a răspuns ea. E de datoria mea să-l răzbun pe Hadadad, fiul Piruzei! Și pentru că ești atât de îndatoritor și mărinimos, și mă însoțești, gata sunt.

Îndată, medicul a poruncit să se pregătească două cămile. Au pornit la drum. S-au îndreptat spre cetatea Harran. Cum au ajuns, au tras la cel dintâi han și l-au întrebat pe hangiu ce se mai aude pe la seraiul sultanului...

— Acolo? Acolo se află mare neliniște! Sultanul avea un fiu, care a trăit la seraiul din Harran mult timp, ca un necunoscut, după cum a povestit maică-sa Piruza, sosită între timp la Harran. Acum însă nu se știe ce s-a întâmplat cu dânsul, de când s-a dus în căutarea verilor... Toată lumea plânge pierderea acestui om, căci avea firea eroilor! O lume spune că bietul fecior e mort, și eu tot așa spun...

Auzind acestea, medicul a sfătuit-o pe sultănița din Deriabar să se înfățișeze numaidecât Piruzei, dar pasul ei nu era lipsit de primejdie, și cerea mare băgare de seamă, căci nepoții sultanului din Harran puteau să afle de sosirea și gândurile ei, și să caute să scape de dânsa... S-a gândit medicul și la tot ce i se putea întâmpla și lui, și a rugat-o pe sultănița să rămână la han, căci se va duce el singur la serai, să vadă cu ochii lui cum se putea ajunge fără pericol la Piruza!

S-a dus deci în cetate și s-a apropiat de serai, ca orice om dornic să vadă cum arată...

Și îndată a zărit o femeie pe un catâr împodobit. Era însoțită de mai multe slujitoare, tot pe catâri, iar în urma lor veneau un pâlc puternic de oșteni și o mulțime de robi negri. Toți oamenii de pe uliță s-au rânduie, s-o vadă trecând, și i s-

au închinat, căzând cu fața la pământ, în temenele adânci. A bătut și medicul o temenea temeinică, și a întrebat un derviș cine era femeia aceea...

— O, fratele meu! a răspuns dervișul. Pe femeia asta o cinstește și o iubește cel mai mult poporul, căci e mama lui Hadadad...

Medicului nu i-a trebuit mai mult! A urmat-o pe Piruza, până la o moschee. Ea a coborât de pe catâr, și a intrat, spre a împărți pomeni. Îndată a dat năvală poporul din Harran s-o vadă. Moscheea era plină. Medicul și-a croit drum prin mulțime, și a ajuns până la oștenii de pază ai Piruzei. A ascultat toate rugăciunile, și după ce ea a părăsit moscheea, s-a apropiat de un oștean. I-a șoptit la ureche:

— Frate, am să-i descopăr Piruzei o taină mare! Nu mă poți duce la dânsa?

— Dacă taina ta îl privește pe Hadadad, îți pot face rost s-o vezi chiar astăzi! Iar dacă nu, pierzi degeaba timpul, căci ea e cu gândul numai la fiul ei...

— Tocmai despre acest fiu iubit vreau să-i vorbesc... a răspuns medicul.

— Dacă-i așa, a răspuns oșteanul, urmează-ne la serai, și vei putea vorbi cu ea numaidecât...

Și lucrurile s-au întâmplat, într-adevăr, așa. Piruza abia se înapoiase în încăperea ei, când oșteanul i-a spus că un necunoscut are să-i spună multe în privința lui Hadadad. Abia a rostit oșteanul aceste cuvinte, că Piruza a arătat mare nerăbdare să vadă necunoscutul! Oșteanul l-a lăsat pe medic să intre, și cum l-a văzut, ea l-a întrebat repede ce știe...

— Stăpână, a răspuns medicul, după ce s-a aruncat cu fața la pământ. Am să-ți istorisesc o poveste lungă, care, fără îndoială, te va minuna mult!

Și i-a spus, amănunțit, tot ce s-a petrecut între Hadadad și verii săi. Ea l-a ascultat cu adâncă încordare, și când el a pomenit despre mișelescul omor, Piruza a leșinat, ca și când

ar fi fost ea însăși străpunsă de loviturile date fiului ei! Două fete i-au venit repede în ajutor, și au trezit-o. Medicul și-a depănat mai departe istoria...

— Du-te repede la sultănița din Deriabar! i-a spus Piruza, la urmă. Spune-i, în numele meu, că sultanul o va cunoaște în curând ca noră, iar în ce te privește, încredințat fii că binele tău va fi răsplătit...

După ce s-a îndepărtat medicul, Piruza a rămas într-o tristețe de nedescris, pătrunsă de amintirea lui Hadadad.

— O, fiul meu, a strigat ea. Niciodată nu te voi mai vedea! Când te-am lăsat să te duci din Samaria, să vii aici, când ți-ai luat de la mine rămas bun, nu bănuiam că te așteaptă departe o moarte groaznică! O, nefericite Hadadad, de ce m-ai părăsit? De bună seamă că n-ai fi dobândit lângă mine o glorie atât de mare, dar mai trăiai, și maică-ta n-ar fi vărsat atâtea lacrimi!

Și Piruza a plâns amarnic.

În timp ce ea sta în tristețea ei nemăsurată, a intrat sultanul, și când a văzut-o, a întrebat-o dacă plânge pentru că mai primise și alte știri proaste despre Hadadad...

— Ah, stăpâne, a spus ea. Hadadad pierdut este! E mort fiul meu, și pentru ca durerea să-mi fie deplină, nu-i pot face nici cinstea înmormântării, căci, după toate ce le știm, l-au sfâșiat fiarele!

Apoi, ea a istorisit sultanului ce aflase de la medic, arătându-i că Hadadad fusese omorât de către verii săi...

— Femeie iubită și nenorocită mamă! a strigat sultanul. Ticăloșii care te-au făcut să verși lacrimi și au pricinuit moșului lor o sfâșietoare durere își vor primi pedeapsa!

Și sultanul s-a dus, cu ochii scânteind de mânie, în încăperea divanului celui mare, unde erau strânși curtenii săi și mult popor venit cu jalbe. S-au mirat toți când l-au văzut așa de mânios, și inimile tuturor s-au înfiorat de groază. Sultanul s-a urcat pe tron. A bătut din picior să i se

înfățișeze marele vizir! A venit repede marele vizir!

— Hasane! a strigat sultanul. Fii gata să-mi îndeplinești porunca! Ia o mie de oșteni, și ia-i prinși pe toți nepoții mei... Închide-i numaidecât în turnul ucigașilor!

Toți cei de față s-au îngrozit. Marele vizir a și ieșit, să îndeplinească porunca... Sultanul s-a stropșit asupra jălbarilor, să iasă numaidecât, și marele divan a rămas gol ca-n palmă...

— Te-ai întors, vizire? Sunt toți nepoții mei în turn? a întrebat nu după mult.

— Da, stăpâne! a răspuns vizirul. Porunca ta a fost îndeplinită întocmai...

— Ascultă bine altă poruncă! Du-te la han și ad-o pel sultănița aflată acolo...

— Numaidecât! a spus marele vizir, tremurând ca varga, și s-au urcat pe cai toți emirii și curtenii, și s-au îndreptat toți spre hanul unde sta sultănița din Deriabar. Și cum au ajuns, au rugat-o să încalece pe un catâr alb, cu șa de aur și frâu de aur, bătut în rubine și smaralde, și însuși medicul a însoțit-o pe-un frumos cal tătăresc... Tot poporul din Harran sta la ferestre, să vadă trecând mărețul alai, și când s-a știut că femeia dusă la serai atât de sărbătorește era soața lui Hadadad, bucuria a cuprins inimile tuturor, și văzduhul răsuna de mii de strigăte de bucurie!

Sultănița din Deriabar a fost întâmpinată de sultan la poarta seraiului, și a luat-o de mână, și a dus-o în încăperea Piruzei, și și-au amestecat suspinele și lacrimile, și au păstrat câțva timp tăcerea suferinței celei mai adânci! Apoi, sultănița din Deriabar și-a istorisit pătimirile, și a cerut să se facă dreptate...

— Se va face, fiica mea, n-ai grijă! a strigat sultanul. Pievor nerecunoscătorii! Dar înainte, trebuie să dau strigare în fața locuitorilor cetății, să arăt crâncena moarte a lui Hadadad, pentru ca pieirea verilor săi să nu trezească în

sânul poporului volbura.

După aceea, sultanul a spus vizirului să cheme arhitectii, și numaidecât să fie clădit, în câmpia frumoasă a cetății Harranului, un mormânt cu cupolă de marmoră albă...

Marele vizir Hasan a poruncit să se lucreze la mormânt cu atâta hărnicie, și a întrebuițat atâția lucrători, încât lucrul a fost gata doar în câteva zile! Mai apoi, sub cupolă a fost ridicată statuia lui Hadadad, spre neuitare în veac. Și s-au adunat toți harranienii în câmpie, și sultanul, însoțit de marele vizir și de cei mai înalți demnitari, s-au îndreptat spre cupolă, și când au ajuns, sultanul a intrat, și s-a așezat, cu însoțitorii săi, pe covoare negre, de atlas, cu flori de aur. A trecut apoi prin fața monumentului o ceată mare de călăreți, cu capul în pământ și cu ochii numai întredeschiși. Și au înconjurat monumentul așa, de două ori, în adâncă tăcere. Apoi, când s-au arătat a treia oară, s-au oprit în fața intrării, și toți călăreții au strigat pe rând și cu glas puternic:

— Hadadade! Hadadade! Dacă prin ascuțișul paloșului nostru și prin vitejie omenească ți-am putea ușura soarta, ai vedea în curând din nou lumina!

Apoi, s-au retras călăreții, spre a face loc unui pâlț de o sută de moșnegi cu bărbi lungi, albe, călări pe catări negri. Erau pustnici, coborâți din peșteri, unde stăteau ascunși, și nu se arătau oamenilor, decât când veneau la înmormântările sultanilor din Harran... Duceau câte-o carte groasă pe cap, ținându-le cumpăna cu mâna. Și au înconjurat și ei monumentul, în tăcere, și când s-au arătat a treia oară, s-au oprit în fața ușii, și unul a strigat:

— Ce putem face pentru tine, Hadadade? Dacă ți s-ar putea da viață, prin rugăciuni sau prin știință, noi, rugându-te, ne-am atinge bărbile albe de picioarele tale...

După ce schivnicii au grăit astfel, unul câte unul s-au îndepărtat, și numaidecât s-au apropiat cincizeci de fete, de o deosebită frumusețe, călări pe cai mici, albi, și purtau coșuri de aur pline cu pietre scumpe. Au înconjurat și ele monumentul, și, oprindu-se, cea mai tânără și mai frumoasă a plâns astfel:

— Tu, Hadadade, cel ce ai fost cândva atât de frumos, cu ce-ți putem sta în ajutor? Dacă te-am putea învia prin farmecele noastre, vrem să fim, toate, roabele tale, tot acum, dar nu mai ai simțire pentru frumusețe, și de noi nu mai ai nevoie...

Apoi, după ce și fetele s-au depărtat, sultanul și curtenii s-au ridicat, și au înconjurat și ei de trei ori monumentul, și sultanul, oprindu-se, a zis, oftând și suspinând:

— O, fiul meu scump, lumina ochilor mei! Te-am pierdut pentru totdeauna!

Și plâneau toți, cu lacrimi cât boabele, apoi ușile cupolei s-au închis, și toți s-au întors în cetate. Și venind ziua a doua, sultanul a hotărât ca nepoții săi să fie trecuți prin ascuțișul paloșului. Tot Harranul era mânios de fapta lor rușinoasă, și cu nerăbdare aștepta să li se verse sângele! Și se ridicaseră schele înalte, unde să fie tăiați în văzul Harranului, când a venit vestea că sultanii vecini se apropie cu oști numeroase și că erau aproape... Știrea a stârnit spaimă, și toți plâneau după Hadadad, căci grozave fapte de eroism săvârșise el, chiar împotriva vrăjmașilor ce se apropiau acum... Spuneau harranienii:

— Dacă ar mai trăi curajosul Hadadad, prea puțin ne-ar păsa de sultanii ce ne amenință!

Sultanul nu s-a lăsat copleșit de teamă, ci a strâns repede oaste însemnată, și a pornit în întâmpinarea vrăjmașilor. Iar vrăjmașii, aflând la rândul lor că sultanul din Harran se apropie, s-au oprit pe-o câmpie, și și-au așezat oastea în

stare de luptă... Și s-au rânduie de luptă și oștile Harranului, și l-au izbit pe vrăjmaș, cu putere neasemuită. De amândouă părțile, a curs mult sânge, și mult timp nu se știa de partea cui va fi izbânda. Însă, în cele din urmă oastea Harranului a fost strânsă rău între armele vrăjmașului, și era gata să cadă cu fruntea-n sânge, când, deodată, s-au văzut apropiindu-se în galop o ceată mare de călăreți. Strigăte de mirare au dat și vrăjmașii, și harranienii, și deodată călăreții s-au năpustit cu atâta putere asupra vrăjmașului, încât l-au pus numaidecât pe fugă! Sultanul din Harran a lăudat foarte eroismul călăreților necunoscuți, și l-a văzut pe căpetenia lor luptând ca paraleul! A cerut numaidecât să cunoască numele acestui erou, și plin de nerăbdare de a-l vedea și de a-i mulțumi, a galopat spre el, și, deodată, sultanul din Harran l-a cunoscut pe fiul său, Hadadad! A rămas fără grai, de mirare și bucurie.

— Stăpâne! a spus Hadadad. Fără îndoială ești mirat foarte că vezi un om crezut mort...

— O, fiul meu! a strigat sultanul, și și-a întins brațele, și l-a strâns cu dragoste la pieptul său.

— Știu totul, o, fătul meu... a spus apoi. Știu cum te-au răsplătit verii tăi, pentru salvarea lor din mâna harapului, însă vei fi răzbunat... Să mergem acum la serai, căci mama ta a vărsat multe lacrimi, și mă așteaptă, spre a se bucura cu mine împreună de înfrângerea vrăjmașilor... Cât de mare va fi bucuria ei, când va afla că biruința mea este lucrul paloșului tău, o, Hadadade...

— Stăpâne, a răspuns Hadadad, îngăduie-mi să te întreb cum ai putut afla pătimirile mele. Ți le-or fi spus poate verii mei, chinuiți de remușcări?

— O, nu! a răspuns sultanul. Toate le știm de la sultanița din Deriabar. Ea se află aici, căci a venit să ceară răzbunare pentru crimele verilor tăi...

Hadadad nu mai putea de bucurie...

— Să ne grăbim, stăpâne! a strigat el. Să mergem la

mama, căci ne așteaptă, și ard de nerăbdare să-i usuc lacrimile și s-o văd pe sultănița din Deriabar.

Sultanul s-a întors îndată cu oastea în cetate. A intrat în serai, cu alai mare, în uralele poporului, care ridica numele eroului Hadadad până la stele...

După ce toți au plâns de bucuria revederii, fiul Piruzei a fost întrebat prin ce minune se mai află în viață, și el a răspuns cum l-a luat un pământean intrat întâmplător în cort, și l-a pus pe catărul său, și l-a dus în casa sa. Și punându-i pe răni ierburi felurite, oblojeli și iruri, în câteva zile s-a vindecat!

— Când m-am simțit în stare să merg, a continuat Hadadad, i-am mulțumit omului, și i-am dat toate diamantele ce le aveam la mine. După aceea m-am apropiat de cetatea Harran, dar aflând că sultanii vecini au strâns oști, spre a-l lovi pe tata, m-am dat pe față în așezările din împrejurimi, și am înflăcărat zelul poporului de a se ridica la apărarea țării. Am înarmat număr mare de oameni tineri, m-am pus în fruntea lor, și am ajuns în clipa când cele două oști se aflau încăierate...

— Să mulțumim lui Alah că l-a salvat pe Hadadad, a strigat sultanul. Însă ticăloșii care au vrut să-l ucidă trebuie să moară astăzi...

— Stăpâne, a răspuns bunul fiu al Piruzei. Chiar cât de nerecunoscători și răi sunt, gândește-te totuși, că se trag din sângele tău, că sunt verii mei, și le iert crima, și te rog pentru ei de îndurare!

Aceste simțăminte alese l-au mișcat pe sultan până la lacrimi. A poruncit să fie adunat poporul, și a dat strigare spre a se ști că Hadadad era moștenitorul tronului. Apoi, a poruncit să fie aduși în lanțurile lor grele vinovații, și fiul Piruzei, le-a scos lanțurile. Poporul era mulțumit foarte de bunătatea lui Hadadad. În sfârșit, medicul a fost de asemenea copleșit de daruri...

Șeherazada a istorisit atât de frumos întâmplarea asta, încât soțul ei, Riar Șah, a îmbrățișat-o, iar ea a început altă istorie, și o ascultăm și noi...

**ASCULTĂM STRAȘNICA ISTORIE A CELOR DOUĂ SURORI
PIZMAȘE! UNDE POATE DUCE URA, ȘI CÂT E DE GROZAV
ACEST SIMȚĂMÂNT, CARE ÎNTUNECĂ BUNA JUDECATĂ!
SE ARATĂ ȘI CĂ CEL TARE ÎN NENOROCIRE, PÂNĂ LA
URMĂ IESE BIRUITOR...**

Stăpâne preainalte! a început Șeherazada. A fost odată, în Persia, un șah cu numele Cosru, iubitor strașnic de întâmplări deosebite. Într-o noapte, îndată după urcare pe tron, și-a lepădat veșmântul de șah, și însoțit de un vizir, a ieșit în cetate, îndată după asfințitul soarelui, să vadă cu ochii lor tot ce se întâmplă. Cum au ajuns în mahalaua sărmanilor, Cosru a auzit, dintr-o casă, pe cineva grăind cu glas tare. S-a apropiat. S-a uitat printr-o crăpătură a ușii, și a văzut trei surori în jurul unei lumânări. Ședeau pe divan. Spunea cea mai mare:

— Pentru că am ajuns cu cuvântul nostru aici, și trebuie să ne rostim dorințele, eu una mărturisesc că aș vrea să mă mărit cu pitarul șahului, căci așa m-aș sătura cu pâinea minunată, numită pâinea șahului! Nu? Ian să vă aud și pe voi care v-ar fi cea mai mare dorință?

— Eu, a răspuns mijlocia, aș vrea să fiu nevasta calfei bucătarilor de la seraiul șahului, căci aș mânca numai bucate alese, și, pentru că sunt încredințată că toți cei ce trăiesc în serai se înfruptă din pâinea șahului, nu mi-ar lipsi nici mie... Vezi deci, surioară, că gustul meu e tot așa de bun.

— În ce mă privește, a spus sora cea mai mică și mai

frumoasă, dorința mea nu se oprește la asemenea nimicuri, ci zbor ceva mai sus, și fiind vorba de dorințe, îmi doresc să ajung nevasta șahului. Iar dacă m-ar lua, i-aș naște un băiat cu bucle jumătate aur, jumătate argint, iar lacrimile lui, dacă ar plânge, ar cădea ca perlele! Buzele lui roșii, de câte ori ar zâmbi, ar semăna cu mugurul trandafirului când se deschide.

Dorințele celor trei surori s-au părut atât de ciudate șahului Cosru, încât a hotărât să le îplinească. Fără să spună nimic marelui vizir, i-a poruncit să țină minte casa și să le aducă dimineața în fața sa. Vizirul i-a îndeplinit porunca așa de repede, încât abia a lăsat surorilor timp să-și pună veșmintele.

— Spuneți-mi, vă rog, a început Cosru, vă mai amintiți de dorințele de-aseară? Nu-mi ascundeți nimic, căci vreau să le cunosc mai bine...

Astfel auzindu-l, cele trei surori au rămas în mare încurcătură. Și-au lăsat ochii în jos. Cea mai tânără însă s-a îmbujorat la față de rușine, și-i sta așa de bine așa îmbujorată, încât a cucerit deplin inima șahului. Tustrele tăceau, și de rușine, și de teamă să nu-l supere.

— Nu vă temeți, le-a spus șah Cosru. Nu v-am chemat spre a vă face rău, și văzând că întrebarea mea vă sperie, și fiindcă vă cunosc și așa dorințele, nu vă mai cer să mi le spuneți. Tu, a continuat șahul către cea mică, ai fi vrut să-ți fiu soț, și te voi lua numaidecât de soață! Iar voi, tot acum veți fi măritate, una cu pitarul, alta cu calfa bucătarilor...

Cum șah Cosru a spus acestea, sora mică i s-a aruncat la picioare, și i s-au aruncat la picioare și celelalte, arătându-și astfel mulțumirea.

— Stăpâne, a spus cea mică. Noi am glumit aseară, și nu sunt demnă de cinstea ce mi-o faci! Te rog, să-mi ierți îndrăzneala...

Celelalte două surori au vrut și ele să se roage de iertare,

dar șah Cosru le-a cuvântat, zicându-le:

— Tot ce-am spus rămâne bun spus... Aferim!

Îndată au venit trei cadii, și s-au scris cărțile de nuntă, și s-au întins mesele, și au venit lăutarii. Nunțile însă s-au petrecut într-un fel cu totul deosebit, căci nunta surorii celei mai mici a fost însoțită de tot fastul și strălucirea, cum se cuvine la nunta unui șah și a unei șahițe a Persiei; în schimb nunțile celorlalte două surori n-au fost mai presus de rangul pitarului și calfei de bucătar...

Cele două surori au simțit adânc în inimă deosebire nemăsurată între nunțile lor și nunta surorii mai tinere, și s-au lăsat cuprinse de-o pizmă puternică, menită nu numai să le strice lor bucuria, ci să pricinuiască mari nenorociri surorii lor...

— Ce spui de sora noastră mai tânără? a întrebat mijlocia pe cea mare, când s-au văzut la o baie, în cetate, după câteva zile. Aferim șahiță!

— Trebuie să mărturisesc că nu mai înțeleg nimic! a răspuns cea mare. Nu-mi pot închipui ce a găsit șahul la ea, că s-a lăsat orbit!? Tu ai fi fost demnă de șah, nu ea...

— Dragă soră, a răspuns mijlocia. Să nu mai grăim despre mine! N-aș fi avut nimic de spus dacă șahul te alegea pe tine, dar el a ales-o pe urâcioasa aceea, și asta mă mănnește adânc! Vreau să mă răzbun... și dacă vreau să mă răzbun, trebuie să mă ajuți și tu, unindu-te gând la gând cu mine...

Și așa s-au aprins cele două vipere, să tulbure sau chiar să distrugă fericirea surorii lor mai tinere. Mergeau din când în când la sora lor, și cu prefăcătorie îi dădeau tot felul de dovezi de prietenie, spre a o încredința cât sunt de bucuroase cu ridicarea ei la rang... Ea le primea totdeauna, cu toate dovezile de prietenie, și le iubea ca mai înainte, cu toată inima ei sinceră...

La câteva luni după nuntă, șahița a purces grea, și șahul nu mai putea de bucurie, și vestea s-a răspândit în serai, pe

urmă în cetate, și au aflat de asta și cele două surori, și au venit să-i ureze surorii mai mici noroc. Au sfătuit-o ca nu cumva, când va naște, să cheme vreo moașă. Nu! Să le cheme pe ele, pentru ca ele să aibă grijă de ea și de prunc, ca niște bune surori ce-i sunt...

— Dragi surori, le-a răspuns șahița. Vă puteți închipui că asta m-ar bucura mult. Vă sunt recunoscătoare pentru buna voastră inimă, dar trebuie să mă supun voinței șahului! Grăiți cu bărbații voștri despre asta, pentru ca ei, prin prietenii lor, să-l roage pe șah, și dacă șahul va spune da, eu tot da voi spune...

Soții surorilor au grăit cu niște curteni, și curtenii au grăit cu șahul, și el a făgăduit, și s-a ținut de cuvânt. A spus șahiței că bine ar fi dacă surorile ei ar sluji-o ca moașă, când va veni vremea...

— Stăpâne! a răspuns șahița. M-am gândit să nu ies niciodată din voia ta! Dacă ai avut bunătatea să-ți arunci ochii asupra surorilor mele, îți mulțumesc!

Și astfel, șah Cosru a hotărât că surorile șahiței au voie să intre și să iasă din serai când vor, și ele au fost deosebit de bucuroase că au găsit prilej să-și înfăptuiască mârșavul gând împotriva surorii lor...

Ceasul s-a apropiat, și șahița a născut un băiat frumos ca lumina zilei, dar nici frumusețea lui, nici starea lui lipsită de apărare n-au putut mișca inima nemiloaselor surori! Cum l-au luat, l-au învelit în scutece, l-au pus într-un coșuleț de papură și l-au aruncat într-un pârâu... Au pus în leagăn, în locul băiatului, un cățel mort, și au dat strigare că șahița l-a născut!

Auzind șahul una ca asta, a izbucnit într-o mânie neagră, însă marele vizir i-a spus că ar fi nedrept s-o ucidă pe șahiță, făcând-o răspunzătoare de jocurile ciudate ale firii...

Între timp, coșulețul cu băiatul plutea pe pârâu la vale, și a ajuns până la zidul împrejmuitor, în dreptul grădinii. Și

întâmplându-se să se afle pe-acolo, la preumblare, marele grădinar al șahului, a văzut coșulețul plutind, și a chemat numaidecât un grădinar, și i-a poruncit să-i prindă coșulețul și să i-l aducă... Grădinarul s-a dus repede, și a prins coșulețul cu dibăcie, și i l-a dus...

Și s-a minunat peste măsură marele grădinar, când a găsit în coșuleț un prunc înfășat și de-o mare frumusețe! Și fiind marele grădinar dornic să aibă urmaș vrednic în meșteșug și-n știința grădinilor, a poruncit grădinarului să-i aducă acasă coșulețul cu pruncul...

— Nevastă! a strigat către soața sa. N-am avut copii până acum, și văd că Alah ne dăruiește unul... Cheamă repede o doică, și ai grijă de prunc, ca și cum ar fi fiul nostru, căci de azi înainte al nostru este...

„Îmi dau bine seama, își spunea în sinea lui marele grădinar, că pruncul acesta vine din seraiul șahiței, dar nu e treaba mea să întreb ce se petrece!”

Și trecând anii, șahița a născut tot un băiețel frumos ca lumina zilei, însă surorile ticăloase au fost tot atât de nemiloase, și l-au lepădat și pe el într-un coș, pe pârâu la vale, spunând că sora lor a născut o pisică.

Și iar, spre norocul pruncului, marele grădinar l-a scos la mal și l-a dus acasă, iubindu-l ca pe fiul său...

Șah Cosru a fost însă și mai mânios, și nu și-ar fi pus frâu mâniei, dacă cuvântul marelui vizir n-ar fi fost destul de tare, să-l potolească...

Și astfel, curând șahița a născut a treia oară, dar nu un băiețel, ci o fetiță frumoasă ca lumina, și cele două surori au lepădat-o și pe ea, într-un coșuleț, pe pârâu la vale, dar și ea a fost salvată de marele grădinar, și dusă în casa lui! Cele două surori, negre la inimă ca iadul, au arătat șahului o bucată de lemn, susținând cu obrăznicie că șahița îl născuse...

Șah Cosru nu și-a mai înfrânat mânia! Striga, scos din

minți:

— Femeia asta nedemnă îmi va umple seraiul cu dihăanii, dacă o las să mai trăiască! Îți poruncesc ție, mare vizir, tot acum s-o omori...

Dar marele vizir, și toți cei de față s-au aruncat la picioarele șahului și l-au rugat s-o ierte.

— Stăpâne! a strigat marele vizir. Fie îngăduit slujitorului tău să-ți aducă aminte că legile ce osâdesc cu moartea sunt numai pentru pedepsirea crimelor! Cele trei nașteri neașteptate ale șahiței nu sunt crime, căci cum s-ar putea spune că este ea vinovată de aceasta? Nenumărate femei au aceeași soartă, și sunt demne de mila noastră, nu de pedeapsă! Stăpânul meu poate s-o alunge pe șahiță din fața ochilor, dar s-o lase să trăiască...

Dându-și seama șah Cosru că ar fi nedrept s-o osândească la moarte, a răspuns:

— Facă-se voia ta, mare vizire! Îi dăruiesc viața, însă cu un adaos grozav: să i se clădească o locuință, la ușa moscheii celei mari! Să aibă locuința ei o fereștrică, și să stea deschisă fereștrică pururi, și ea să fie închisă acolo, îmbrăcată în veșmânt aspru, și toți trecătorii, ducându-se la rugăciune, în moschee, s-o stupească în față... Poruncesc deci: să i se zidească acolo casa, și cine nu o va stupi în față să fie trecut prin ascuțișul iataganului...

Porunca i-a închis marelui vizir gura. Casa a fost zidită, spre marea bucurie a celor două surori! Îndată ce s-a ridicat din lăuzia ei, sărmana femeie a fost închisă acolo, după porunca șahului, și supusă batjocurii întregului popor. Ea a răbdat însă, cu o înaltă stăpânire de sine ce i-a adus lauda și mila tuturor oamenilor.

Între timp, cei doi băieței și fetița au fost crescuți în casa marelui grădinar, cunoscând din adânc dragostea de tată și de mamă. Creșteau ca din apă, băieții frumoși și voinici, iar fetița frumoasă ca luna, ca florile și mărgăritarele... Tustrei

erau și cumiști. Cel mai mare se chema Baman, cel mai mic Pervis, nume vestite ale străvechilor șahi ai Persiei. Pe fetiță au numit-o Perisada, ca pe străvechile și luminatele șahițe. Marele grădinar a adus la timp dascăli vestiți, să-i învețe a citi și scrie, și Perisada s-a dovedit tot atât de iscusită ca și Baman și Pervis. Curând, erau pricepuți în geografie, în poezie, în istorie, și chiar și în științele cele tainice... Se mirau dascălii, scărpinându-se sub turbane, de atâta putere de pătrundere... Hotărât, dacă Baman, Pervis și Perisada vor învăța tot așa de bine, înainte, îi va întrece... În orele de odihnă Perisada poftea să vină meșteri cu talanturile, și învăța și arta cântării. Când băieții au învățat a merge călare, ea n-a vrut să rămână în urmă, astfel că în scurt timp sărea și ea în șa, cu iscusință, știa ca și ei să tragă cu arcul și să lupte cu lancea... În ce privește întrecerea la fugă, uneori îi întrecea.

Marele grădinar nu mai putea de bucurie, când își vedea copiii atât de pregătiți în toate puterile spiritului și trupului. A cumpărat casă, în apropierea cetății, și avea ogoare, livezi și păduri, și nepărându-i-se casa destul de frumoasă și încăpătoare, a poruncit să fie dărâmată, și n-a cruțat nicio cheltuială, încât casa ce o clădea să fie cea mai frumoasă din partea locului. Se ducea în fiecare zi să urmărească lucrul. Astfel, casa a fost în curând sfârșită, și s-a trecut îndată la grădină, după un plan al marelui grădinar, și au lărgit grădina, și au împrejmuț-o cu zid înalt, și au fost aduse tot felul de sălbăticiuni, pentru ca băieții și fata să se poată îndeletnici și cu vânătoarea...

Când totul a fost gata, marele grădinar s-a dus la șah, i s-a aruncat la picioare, și după ce i-a amintit de îndelungații ani de slujbă credincioasă, l-a rugat să-i ia sarcina de mare grădinar, căci anii lui bătrâni îi cer să trăiască liniștit.

Șahul n-a avut nimic împotrivă, și i-a îndeplinit ruga, dar l-a întrebat ce ar mai putea face pentru răsplătirea lui și mai

deplină?

— Stăpâne, a răspuns marele grădinar. Însuți tu și tatăl tău, șahul de fericită amintire, m-ați coplesit cu atâtea binefaceri, încât altă dorință n-am, decât să rămân în mila ta, până la sfârșitul zilelor.

Și și-a luat rămas bun de la șahul Cosru, și s-a statornicit în casa nouă, cu Baman, Pervis și Perisada. Soața grădinarului murise de câțiva ani, și chiar și el, după ce a trăit vreo cinci luni în casa nouă, a fost atât de repede luat de moarte, încât n-a mai avut când spune copiilor cine sunt și cum au fost găsiți...

Baman, Pervis și Perisada nu știau nimic de alt părinte, și l-au jelit, și i-au arătat și în moarte toată cinstea, dragostea și recunoștința! Mulțumiți cu marile avuții moștenite, au trăit în bună înțelegere, și nu s-au lăsat stăpâniți de ambiția de a se înfățișa lui Cosru-șah, în râvna spre treptele măririi...

Într-o zi, când Baman și Pervis se aflau la vânătoare, iar Perisada sta singură acasă, s-a arătat la poartă o babă și a cerut să i se îngăduie să intre, spre a-și face rugăciunea... Perisada a poruncit să fie lăsată să intre, și a mai poruncit ca, după ce-și va sfârși rugăciunea, să i se arate casa și grădina, apoi să-i fie înfățișată. Femeia a intrat și și-a făcut rugăciunea, și două slujitoare au dus-o să vadă casa și grădina, și când a fost dusă în încăperi, se uita la toate lucrurile cu pricepere. În sfârșit, s-a înfățișat Perisadei, într-o încăpere largă, a cărei frumusețe și bogăție întrecea tot ce admirase până atunci. Cum a văzut-o intrând, Perisada a spus:

— Vino, mamă bună, și așază-te lângă mine. Mă bucur mult că întâmplarea mi-a adus norocul să mă înalț câteva clipe, stând în preajma unei femei ca tine!

Femeia n-a vrut să se așeze pe divan, ci numai pe margine, dar Perisada nu i-a îngăduit, ci s-a ridicat, și luând-o de mână, a poftit-o să se așeze alături de ea, pe locul de cinste...

— Fată cu inimă aleasă! i-a spus baba. Nu mi se cuvine asemenea deosebită cinste, și te ascult numai pentru că poruncești...

După ce s-a așezat, o slujitoare i-a pus în față o măsuță încrustată cu sedef și abanos, și o tavă de porțelan cu cozonac, și alte tăvi cu poame proaspete.

— Ia și îmbie, mamă bună... a poftit-o Perisada. Ai nevoie de hrană multă, după lungul drum făcut până aici...

— Fată cu inima aleasă... i-a răspuns baba... Nu sunt învățată cu bucate alese, și dacă ospătez totuși, ospătez numai pentru că nu vreau să îndepărtez de la mine ceea ce Alah îmi trimite printr-o mână atât de darnică...

Și-n timp ce baba ospăta, Perisada i-a pus fel de fel de întrebări, și femeia răspundea cu modestie. Printre altele, a întrebat-o ce părere are despre casă și dacă îi place...

— Fată cu inimă bună! a răspuns baba. Ar trebui să am prost gust, dacă aș găsi ceva de cârtit în ce privește frumusețea casei. E frumoasă, și podoabele n-ar putea fi mai potrivit așezate. Totodată, e așezată pe-un loc frumos, și nu-ți poți închipui altă grădină, cu priveliște mai plăcută! Dacă îmi îngădui să-ți spun toată părerea mea, îmi iau libertatea să-ți spun că ea ar fi cu totul fără seamăn, dacă ar mai cuprinde trei lucruri...

— Care sunt cele trei lucruri, mamă bună?

— Fată cu inimă bună! Cel dintâi dintre cele trei lucruri ar fi pasărea grăitoare, numită Bulbulhesar, ceea ce înseamnă o mie de privighetori, și are însușirea de a atrage toate păsările cântătoare, încât toate se adună în jurul ei, spre a cânta împreună! Al doilea lucru ar fi copacul cântător, cu frunze ale căror glasuri alcătuiesc un cântec fără seamăn! În sfârșit, al treilea lucru ar fi apa aurie...

— Oh, mama mea bună, a strigat Perisada. Cât îți mulțumesc că mi-ai spus despre aceste lucruri minunate! Eu încă n-am auzit de ele, și fiind încredințată că cunoști locul

unde se află, aștept să mi-l arăți...

— Fată cu inimă bună! a răspuns baba. M-aș arăta nedemnă de ospetie, dacă nu ți-aș spune unde se află cele trei lucruri! Am deci cinstea să-ți arăt că cele trei lucruri se află la hotarul dintre Persia și India. Drumul într-acolo trece pe lângă casa ta. Solul trimis, are voie să-l urmeze numai douăzeci de zile, și în ziua a douăzeci și una trebuie să întrebe unde se află pasărea grăitoare, copacul cântător și apa aurie... Nu-i lucru ușor să le dobândești, și nu ți-aș fi vorbit de ele, dacă n-aș ști că ele ar fi spre folosul vostru, nu numai ca podoabe.

Acestea zicându-le, baba s-a sculat, și-a luat rămas bun și și-a văzut de drum. Perisada era așa de încântată în gânduri despre pasărea grăitoare, copacul cântător și apa aurie, încât și-a dat seama prea târziu de plecarea ei, și n-a mai avut când o întreba mai multe. Îndată, s-a gândit, cu multă bucurie, ce fericită va fi, dacă va izbuti să intre în stăpânirea unor atât de minunate lucruri! Când frații s-au întors de la vânătoare, s-au mirat că n-o află veselă ca de obicei, ci pierdută în gânduri și aproape tristă.

— Dragă surioară, i-a spus Baman, unde ți-i veselia de până acum? Poate ești bolnavă? Ți s-a întâmplat ceva rău? Te-a supărat cineva?

Perisada a rămas tăcută. Apoi și-a ridicat ochii, și-a privit frații, și iar s-a uitat în jos...

— Dragă surioară, a întrebat-o iar Baman. Pesemne că s-a petrecut ceva deosebit și tu ne ascunzi adevărul. Nu ne ascunde nimic, o, Perisada! Căci ar trebui să credem că nu mai vrei prietenia noastră...

— Pentru că stăruieți, a răspuns Perisada, vreau să vă spun totul! Ați crezut până acum că această casă e desăvârșită în toate privințele, și că nu-i lipsește nimic. Azi am aflat însă că-i lipsesc trei lucruri, care ar ridica-o mult deasupra tuturor caselor din lume. Aceste trei lucruri sunt: pasărea grăitoare,

copacul cântător și apa aurie... O babă călătoare mi-a spus despre aceste trei lucruri, și mi-a spus și locul unde se află, cât și drumul într-acolo. Veți găsi poate că aceste lucruri nu au niciun preț pentru desăvârșirea casei noastre, și că poate fi socotită frumoasă și așa, că nu avem nevoie de ele! Gândiți ce vreți, dar eu nu mă liniștesc până nu aduc cele trei lucruri... Vă rog, oricum, să mă ajutați cu sfatul vostru și să-mi spuneți pe cine aș putea trimite să le aducă din India...

— Dragă surioară, a răspuns Baman, nimic din ce-ți stă la inimă nu poate fi pentru noi fără preț. Dacă vrei așa de mult să capeți cele trei lucruri, noi socotim de datoria noastră să ți le aducem! Spune-mi numai drumul, și pornesc chiar mâine...

— Frate dragă, a spus Pervis. Eu unul nu socot că e bine ca tu, capul și sprijinul casei, să te îndepărtezi pentru atâta timp, așa că o rog pe sora noastră să mă ajute să te abatem de la hotărârea asta. Îngăduiți-mi să mă duc eu.

— Frate, a răspuns Baman. Eu sunt încredințat de buna ta voință, și nu mă îndoiesc deloc că vei trece prin această încercare tot așa de bine ca mine, dar trebuie să mă duc eu.

Și Baman și-a petrecut restul zilei cu pregătirile de călătorie lungă, și a rugat-o pe Perisada să-i mai spună o dată tot ce știa de la femeia străină. Și venind ziua a doua, Baman a încălecat, și Pervis și Perisada l-au îmbrățișat și i-au urat drum bun.

— Însă, fratele meu, a strigat Perisada. Nu m-am gândit deloc la greutățile acestei călătorii, și cine știe dacă te-oi mai vedea vreodată! Te rog, descălecă și nu te mai duce! Mai degrabă mă lipsesc de pasărea grăitoare, de copacul cântător și de apa aurie, decât să te pierd pentru totdeauna...

— Surioară, a răspuns Baman, zâmbind. Hotărârea mea e fără abatere! E adevărat că pot pieri, dar numărul celor norocoși e mult mai mare decât al nenorociților! Totuși, îți las acest cuțit.

Astfel zicând, Baman a scos un cuțit.

— Ia-l, Perisada, și dă-ți din când în când osteneala și scoate-l din teacă, și cât îl vei vedea curat ca acum, va fi semn că mai trăiesc; dar dacă vei vedea picurând sânge, să știi că am murit.

BAMAN PORNEȘTE ȘI STRĂBATE PERSIA. ÎN ZIUA A DOUĂZECI ȘI UNA, AJUNGE LA HOTARUL INDIEI ȘI TUNDE UN DERVIȘ...

Și-a luat ultima oară rămas bun și a pornit, călare pe un cal mândru, bine înarmat și bine pregătit de cale lungă. A mers pe drumul arătat, fără să se abată la dreapta sau la stânga, și a străbătut toată Persia, până ce, în ziua a douăzeci și una, a văzut, în fața unei colibe de lângă drum, un moșneag cu înfățișare îngrozitoare, cu sprâncenele, părul, mustața și barba albe ea zăpada. Mustața îi acoperea gura, barba și părul îi acopereau picioarele. Unghiile de la mâini și de la picioare îi erau nespuse de lungi, și capul îi era acoperit cu un fel de umbrelă de soare. Toată îmbrăcămintea îi era alcătuită dintr-o rogojină. Acest moșneag era un derviș, fugit de mulți ani din lume... Baman s-a oprit. A descălecat, și ducându-și calul de frâu, s-a apropiat de el și i s-a închinat, cuvântând:

— Cucernice părinte! Alah să-ți prelungească zilele și să-ți îplinească toate dorințele!

Dervișul i-a răspuns la închinare, dar Baman nu l-a auzit bine, din pricină că mustățile îi acopereau prea tare gura! Baman a scos foarfeca:

— Preacucernice părinte... Vreau să grăiesc cu tine, și nu-ți înțeleg bine cuvintele, din cauza mustăților. Te rog, deci, îngăduie-mi să ți le scurtez, și să-ți scurtez și sprâncenele, ca

să nu mai arăți ca ursul...

Dervișul nu s-a împotrivit. L-a lăsat să-l tundă. Și cu cât Baman îl tunde, de sub păr se tot arăta înfățișarea unui om frumos și tânăr...

— Bunule derviș, i-a spus Baman. Dacă aș avea oglindă, ți-aș arăta cu cât te-am întinerit...

Dervișul a zâmbit și a răspuns:

— Înalte stăpâne, oricine ai fi, îți sunt peste măsură de îndatorat că m-ai tuns, și gata să-ți arăt mulțumirea mea! N-ai descălecat degeaba; deci spune-mi despre ce-i vorba...

— Bunule derviș, a răspuns Baman. Vin de departe, și caut pasărea grăitoare, copacul cântător și apa aurie. Știu că aceste trei lucruri se află undeva, în acest ținut, însă locul nu-l cunosc. Dacă-l știi, te rog să-mi arăți drumul...

Astfel auzindu-l, dervișul s-a schimbat la față, și-a lăsat ochii în jos. A tăcut îndelung.

— Tată! a spus Baman. Cred că ai înțeles despre ce grăiesc! Spune-mi deci dacă cunoști locul, sau dacă nu-l cunoști, să nu mai pierd timpul...

— Înalte stăpâne! a răspuns dervișul. Drumul îl cunosc, dar încă nu sunt hotărât să ți-l arăt...

— De ce?

— Din pricina greutăților! Mulți ca tine au trecut pe-aici, și nu s-au mai întors... Dacă ții la viața ta și vrei să-mi urmezi sfatul, mai departe nu te duce!

— Vreau să cred, cu dragă inimă, că sfatul tău pornește din inimă bună, și dovada ta de prietenie mă mișcă! Dacă voi fi amenințat, am arme bune, și nu cred că potrivnicul va fi mai viteaz și mai curajos ca mine...

— Dar dacă cei ce te vor ataca sunt nevăzuți!

— Tată! Fiindcă cunoști drumul, te mai rog o dată, arată-mi-l!

Dervișul a băgat mâna într-un sac, a scos o minge, și i-a dat-o, cuvântând astfel:

— Văd că nu te pot hotărî să ascuți glasul meu și să urmezi sfatul meu! Ia mînea asta! Suie călare și arune-o înaintea ta! Urmeaz-o pînă la piciorul unui munte, unde mînea se va opri! Cum o vezi că s-a oprit, descălecă și zvârle calului hățurile în jurul gâtului, și el va rămâne pe loc, pînă te vei reîntoarce. Când tu vei urca muntele, vei zări la dreapta și la stînga mare număr de pietre negre, și din toate părțile vei auzi vuiete și glasuri, strigându-ți mii de cuvinte de ocară, spre a te descuraja, să nu poți atinge vârful muntelui. Bagă de seamă să nu te sperii, și înainte de toate nu te uita în urmă, căci dacă te uiți, tot atunci te prefaci în piatră neagră, ca pietrele de pe marginile drumului, căci toate au fost oameni ca tine... Dacă vei ajunge, într-adevăr, în vârful muntelui, vei găsi o colivie, și în colivie pasărea... Întreab-o unde se află copacul cîntător și apa aurie! Asta-i tot ce-aveam să-ți spun, și înc-o dată te sfătuiesc să te întorci de unde-ai venit.

— Tată! a răspuns Baman, după ce a luat mînea. În toate te voi asculta, dar voi merge înainte... Rămâi cu bine și cu sănătate...

Și a aruncat mînea înainte, și mînea s-a tot rostogolit, și la piciorul muntelui s-a oprit, cum i-a spus dervișul, și Baman a descălecat, a pus hățurile pe gâtul calului, și calul nu s-a mai mișcat! Apoi, s-a uitat bine în susul muntelui și a văzut pietrele negre. A început să urce, dar abia a făcut patru pași, și s-au auzit glasurile înspăimîntătoare...

— Unde vrea să meargă zvăpăiatul? întrebau unele. Ce vrea? Nu-l lăsați să treacă!

— Opriți-l! Atacați-l! Omorâți-l! strigau altele.

— Hoțule! Ucigașule! Netrebnicule! strigau altele, cu putere de tunete.

— Ba, lăsați-l în pace! strigau alte glasuri, batjocoritoare. Lăsați-l, căci doar pentru el a fost păstrată colivia și pasărea...

Baman urca fără să asculte, fără să se sperie, dar la un timp l-a cuprins teama și groaza... Picioarele au început să-i tremure. Se clătina... Cum a simțit că-l părăsesc puterile, a uitat cuvântul dervișului, și s-a uitat în urmă, să vadă pe unde să se întoarcă mai repede, și tot atunci s-a prefăcut într-o stană de piatră neagră... Tot în stană de piatră neagră i s-a prefăcut și calul...

Iar în vremea asta, Perisada, purtând cuțitul în teacă, mereu la sine, îl tot privea și un timp a avut mângâierea să-și știe pe Baman deplin sănătos, și grația despre el cu Pervis... Și astfel, tocmai despre el grăiau și-n ziua nefericită când Baman a fost prefăcut în stană de piatră.

— Dragă soră, a spus Pervis. Scoate cuțitul rogu-te, să aflăm cum îi merge fratelui nostru...

Perisada a scos cuțitul, și când s-a uitat la el, l-a văzut picurând sânge...

— Oh, fratele meu iubit, a strigat Perisada, îngrozită. Eu te-am ucis! O, nenorocita de mine!

Nici Pervis nu era mai puțin îndurerat.

— Dragă surioară, a spus el. Îl plângem zadarnic pe fratele nostru Baman, iar vaietele și durerea nu-i pot da viață! Și apoi socot că baba ți-a spus numai adevărul! De aceea, soră dragă, să nu ne lăsăm! Chiar de la început am spus că vreau să pornesc în locul lui. Gata sunt și acum... Pățania fratelui nu-mi poate abate gândul. Vreau să pornesc la drum chiar mâine!

Perisada s-a zbătut mult să-l abată de la hotărâre, și l-a rugat, cu cele mai mișcătoare cuvinte, dar Pervis a rămas surd în fața rugămintelor. Înainte de a porni, i-a dat un colier cu o sută de perle...

— Cât timp perlele vor rămâne lipite una de alta, să știi că trăiesc și sunt sănătos; și să știi că am murit, când perlele se vor desprinde și vor picura ca lacrimile...

Și astfel, a pornit și Pervis, călare, și în ziua a douăzeci și

una a ajuns la derviș...

**PERVIS NU SE LASĂ MAI PREJOS! URCĂ ȘI EL, ȘI-N
VREMEA ASTA PERISADA, UITÂNDU-SE LA COLIER, A
VĂZUT PERLELE PICURÂND CA LACRIMILE...**

După ce s-a închinat dervișului, l-a rugat să-i arate locul unde se află pasărea grăitoare, copacul cântător și apa aurie, iar dervișul i-a răspuns, ca și lui Baman, arătându-i greutatea și primejdiile, și a adăugat că nu de mult l-a întrebat de același drum un alt fecior ca el... Și văzând că și Pervis stăruiește atât, i-a arătat drumul, spunându-i tot ce trebuie să facă.

— Preacinstite derviș! a cuvântat Pervis. Știi cine este cel dus înaintea mea pe munte: este chiar fratele meu mai mare, și știi că a murit, dar nu știi cum...

— Ți-o voi spune eu... a răspuns dervișul. Fratele tău, ca și toți cei duși înaintea lui, a fost prefăcut în stană de piatră neagră, și te poți aștepta la una ca asta și tu, dacă nu-mi urmezi sfaturile întocmai...

— Preacinstite derviș! a răspuns Pervis. Nu-ți pot arăta mulțumirea îndeajuns, pentru grija ce o porți vieții mele!

Te rog însă, ajută-mă, cum l-ai ajutat și pe fratele meu, și poate voi izbuti eu ce n-a izbutit el...

— Pentru că văd bine că nu te pot abate de la hotărâre, făcă-se voia ta... a răspuns dervișul.

Pervis a luat mingea și și-a aruncat-o înainte... Cum a ajuns la piciorul muntelui, mingea s-a oprit, și Pervis a descălecat, a pus frâul pe gâtul calului, apoi a stat locului o clipă, să-și aducă bine aminte sfaturile dervișului. A prins curaj, în sfârșit, și a început a urca! Dar abia a făcut câțiva pași, că a și auzit în spatele său un glas:

— Oprește, îndrăznețele! O, cât de grozav te voi pedepsi pentru obrăznicia ta!...

Pervis a uitat, deodată, toate sfaturile dervișului! Și-a scos paloșul, și s-a întors să se răzbune, însă abia a mai putut vedea că nu-l urmărește nimeni... S-a prefăcut în stană de piatră neagră. În stană de piatră neagră i s-a prefăcut tot atunci și calul...

Iar în vremea asta, Perisada s-a tot uitat la colierul de perle, și în clipa când Pervis a pierit, a văzut perlele picurând ca lacrimile. N-a pierdut nici ea timp!

Cum a venit ziua a doua, s-a îmbrăcat bărbătește și s-a înarmat. A spus slujitorilor că se întoarce peste câteva zile. S-a suit pe cal, și s-a dus tot pe drumul acela. În ziua a douăzeci și una, se afla în fața dervișului. A descălecat. S-a dus cu calul de frâu până în fața lui.

— Preacinstite! Îngăduie-mi să mă odihnesc aici câteva clipe, și poate vei avea și bunătatea să-mi spui dacă n-ai auzit cumva de locul unde pot fi găsite pasărea grăitoare, copacul cântător și apa aurie...

— Frumoasă și dulce fată! Degeaba te-ai înveșmântat așa, căci glasul te dă de gol! Fără să-ți fac din asta vreo osândă, mă închin ție pentru închinare, și-ți spun, asemeni, bun venit la hotarul Indiei... Locul cu pricina îl cunosc, și ți-l și arăt, numai dacă-mi spui la ce-ți trebuie păsări grăitoare și copaci care cântă...

— Preacinstite! Mi s-au spus atâtea despre pasărea grăitoare, copacul care cântă și apa aurie, încât vreau să fie ale mele...

— Frumoasă și dulce fată! Adevăr grăit-ai! Pomenitu-ți-s-a despre tustrele minunății, dar nu ți-a spus nimeni despre greutatea ce trebuie să le învingi, spre a ajunge în stăpânirea lor! Dacă ți s-ar fi spus, de bună seamă ai fi stat acasă, la brodat perle. Primește un sfat bun: întoarce-te tot acum, și nu-mi cere să te ajut să te nenorocești...

— Preacinstite! Află că vin din depărtare mare, și acasă nu mă întorc fără dobândă... Descrie-mi toate relele acestui urcuș pe munte, pentru ca să-mi pot da seama dacă pot să mă încred sau nu în hotărârea, curajul și puterea mea.

— Preafrumoasă fată! i-a întors cuvânt dervișul, zâmbind cu bunătate. Întâi trebuie să urci muntele, să ajungi la pasărea grăitoare, și pe urmă vei afla și copacul care grăiește, și apa aurie, dar mari sunt piedicile ce te așteaptă în cale... Glasuri amenințătoare și îngrozitoare vei auzi din toate părțile.

— Cât înțeleg din cuvântul tău, preacinstite, greutatea cele mari ale acestui drum stau în strigătele și răcnetele unor ființe nevăzute, și că nu-i îngăduit să te uiți în urmă... Eu cred că am destulă stăpânire de sine, și n-am să mă uit... În ce privește strigătele și răcnetele, mărturisesc că pot fi în stare să înfricoșeze chiar și pe cei mai curajoși oameni, dar eu am de gând să mă folosesc, împotriva lor, de șiretenie, și te întreb dacă îmi e îngăduit s-o folosesc...

— Și cam ce șiretenie vrei să folosești?

— Mă gândesc că dacă-mi astup urechile cu bumbac, oricât de puternice și îngrozitoare ar fi strigătele și răcnetele, m-aș ține dreaptă până la urmă...

— Frumoasă și dulce fată! Eu unul nu știu dacă dintre toți cei ce au trecut până acum pe aici, să fi folosit vreunul șiretenia asta. Știu numai că niciunul n-a pomenit de așa ceva, și că au pierit toți. Dacă stărui totuși în hotărârea ta, poți face încercarea!

— Cucernice! Nimic nu mă poate abate de la hotărâre, cu atât mai mult cu cât vreau să-mi răzbun frații, și-mi spune inima că șiretenia îmi va folosi, și sunt hotărâtă să mă folosesc de ea! Trebuie să aflu însă ce drum trebuie să apuc!

— Ia mingea asta, fata mea! Încalecă, aruncă mingea și urmează-o...

Perisada i-a mulțumit adânc. Și-a luat rămas bun. A

încălecat. A aruncat mingea, înainte... S-a oprit la piciorul muntelui... A descălecat. Și-a astupat urechile cu bumbac. A început să urce, cu pas hotărât și cu curaj de neclintit. A auzit strigătele și răcnetele, dar și-a dat seama îndată că bumbacul îi era de folos mare. Cu cât urca mai sus, cu atât mai tari erau răcnetele, însă Perisada a început a râde... A urcat așa de sus, încât putea să vadă colivia, și a auzit pasărea strigând:

— Înapoi! Nu te apropia!

Dar Perisada și-a grăbit pasul, când s-a văzut așa de aproape de țelul călătoriei! A ajuns în vârful muntelui, fericită. A apucat colivia cu amândouă mâinile...

— O, măiastră pasăre! a strigat. Acum, oricât mi te-ai împotrivi, te afli în puterea mea...

— Curajoasă fată... i-a grăit pasărea. Nu fi mânioasă pe mine că am strigat împotriva ta; căci îmi păzesc libertatea... Deși eram închisă într-o colivie, eram totuși mulțumită cu soarta, dar văd că sunt hărăzită robiei, și vreau mai degrabă să te am ca stăpână pe tine, căci m-ai cucerit într-un chip atât de curajos și demn. Îți jur credință nemărginită, și supunere deplină sub poruncile tale! Știu cine ești și vreau chiar să-ți spun că tu nu știi cine ești, dar va veni o zi când vei ști!

— Și-mi vei fi foarte recunoscătoare. Pentru a-ți da tot acum dovezi ale sincerității mele, spune-mi ce dorești, căci gata sunt să te ascult...

De nedescris era bucuria Perisadei!

— Pasăre măiastră! De vrut vreau multe, și mă bucur deosebit că mi-ai luat-o înainte și mi-ai făgăduit sprijinul tău! Pentru început, am auzit că se află aici o apă aurie, cu minunate însușiri, și eu te rog să-mi spui: drept este? Și dacă-i drept, unde se află apa aceea?

Pasărea i-a arătat locul, și Perisada s-a dus și a umplut un vas de argint, adus anume cu sine.

— Pasăre măiastră! a grăit după aceea, nu sunt mulțumită numai cu apa, căci caut și copacul care cântă. Unde se află?

— Întoarce-te și vei vedea în spatele tău o pădure, a răspuns pasărea. Acolo se află și copacul cântător!...

Perisada s-a dus în pădure, și a rămas amețită de miile de glasuri. Cânta din frunze un copac nespus de înalt și gros... Perisada s-a întors la pasăre:

— Pasăre măiastră! Am găsit copacul cântător, dar nu-l pot scoate din pământ, să-l iau cu mine...

— Nu-i nevoie de asta, a răspuns pasărea. Trebuie să rupi doar o crenguță, s-o iei acasă și s-o sădești în grădina ta, căci ea va prinde îndată rădăcini, și în scurt timp o vei vedea crescând și devenind copac tot atât de frumos.

Mai apoi, când Perisada s-a văzut cu cele trei lucruri, a cuvântat:

— Pasăre măiastră! Cât de multe ai făcut pentru mine, totuși încă nu-i destul. Ești vinovată de moartea celor doi frați ai mei, și trebuie să se afle și ei printre pietrele negre! Aș vrea, cu dragă inimă, să-i iau acasă...

Se părea că pasărea n-ar prea fi vrut să-i îndeplinească rugămintea, dar Perisada a stărui:

— Amintește-ți, pasăre măiastră, că mai înainte ai spus că ești roaba mea. Și ești, într-adevăr, și în puterea mea îți stă viața...

— Acest adevăr nu-l pot tăgădui... a răspuns pasărea. Cu toate că ceea ce-mi ceri e mult mai greu, totuși am să-ți împlinesc dorința! Vezi acest ulcior?

— De bună seamă...

— Ia-l, și la coborâre stropește, cu apa din el, stanele...

Perisada a luat ulciorul, colivia, vasul și crenguța, și, cu cât cobora, stropea stanele de piatră, pe rând, și toate stanele se prefăceau în bărbați mândri... Și au înviat din piatră și mulțimi de cai, și la urmă au înviat din piatră și frații ei, Baman și Pervis... S-au îmbrățișat strâns, strâns...

— Ce făceați aici? i-a întrebat ea.

— Dormeam de nu știu când...

— Ați fi dormit mult și bine, dacă nu veneam eu... Nu vă amintiți că ați pornit să căutați pasărea grăitoare, copacul cântător și apa aurie, și că ați zărit și pietrele negre? Uitați-vă în jurul vostru și vedeți dacă a mai rămas măcar o piatră! Acești bărbați vrednici, și voi chiar, pietre ați fost, și pietre au fost caii voștri! Dacă vreți să aflați cum s-a petrecut minunea învierii voastre, aflați că asta s-a întâmplat prin puterea apei din acest ulcior. Eu am stropit pietrele, și voi ați înviat la viață... După ce pasărea grăitoare, aici de față, în colivie, mi-a devenit roabă, și după ce am găsit, cu ajutorul ei, copacul cântător și apa vie, n-am vrut să mă înapoiez acasă fără a vă lua cu mine. Am silit pasărea, prin puterea ce o am asupra-i, să-mi arate mijlocul de a vă învia...

S-au strâns în jurul lor și oamenii străini, înviați din pietre, și auzind-o cum cuvintează, au spus că toți sunt robii ei, gata să facă tot ce le poruncește...

— Bărbați eroi! le-a răspuns Perisada, dacă m-ați ascultat bine, ați văzut că n-am avut alt gând decât să-mi regăsesc frații, și dacă asta v-a fost de folos și vouă, nu-mi sunteți cu nimic datori! Vă socot pe toți, cu toate că ați spus că sunteți robii mei, oameni liberi, precum ați fost și înainte de nenorocirea voastră, și mă bucur împreună cu voi de norocul ce l-ați avut prin mâna mea... Să nu mai stăm însă într-un loc unde nu mai avem ce căuta! Să încălecam! Să ne întoarcem înapoi în țările și cetățile noastre...

Perisada și-a căutat calul. A încălecat. Baman a rugat-o să-i îngăduie să ducă el colivia...

— Dragă frate, pasărea este roaba mea, și vreau s-o duc eu singură! Dacă vrei însă să duci crenguța copacului cântător, pofteste... Iar tu, frate Pervis, dacă nu ți-i greu, ia în păstrare vasul cu apă aurie...

Pervis, cu mare bucurie a luat vasul, și s-a alcătuit bine

pâlcul de călăreți, și Perisada aștepta să se așeze unul dintre ei în frunte, dar toți au poftit-o în frunte pe ea...

— Dacă-i așa, înainte... a strigat Perisada.

— Dacă-i așa, precinstită fată, a spus unul, îngăduie-ne să te urmăm...

— Precinstiți feciori! a răspuns ea. Nu mi se cuvine atâta cinste, și primesc numai fiindcă vreți voi!

Și pâlcul s-a pus în mers. Și trecând, au vrut să-i mulțumească dervișului, pentru buna primire și sfaturile binevoitoare, dar el murise.

Astfel că toți și-au văzut de drum, și pâlcul se tot împutina, pe la marile răscruci, toți apucând spre țările și cetățile lor, rând pe rând... Perisada, Baman și Pervis au călătorit pe drumul lor mai departe, până au ajuns acasă.

Aici, înainte de toate, Perisada a așezat colivia în grădină, sub fereastra ei, și îndată ce pasărea a început să cânte, au zburat spre ea privighetorile, ciocârlile, sticleții și sumedenii de păsări ale țării... Crenguța a sădit-o într-o pajiște din apropierea casei, și a prins rădăcini, și a crescut în scurt timp copac puternic, și frunzele lui se auzeau cântând – armonie cerească, pe mii de glasuri... În ce privește apa aurie, a poruncit să se zidească în mijlocul grădinii un bazin de marmură, frumos și mare, și a vărsat în bazin apa aurie, și numaidecât apa a început a crește, și când a ajuns la marginea bazinului, a țâșnit din mijlocul ei un snop gros ca de aur, înalt de cincizeci de picioare, și mereu se ridica și cobora...

Vestea despre minunatele lucruri s-a răspândit în toată vecinătatea, și pentru că nici porțile grădinii, nici ușile nu erau încuiate pentru nimeni, au început a veni oameni mulți din împrejurimi... La câteva zile după întoarcere, Baman și Pervis au început a trăi ca înainte, vânătoarea fiindu-le obișnuita desfătare. S-au suit pe cai, și s-au dus departe de casa lor, și în timp ce ei vânau, șahul Persiei a ajuns și el pe-

acolo, tot la vânatoare, și îndată s-a știut, după mulțimea călăreților, că vine șahul... Baman și Pervis au vrut să curme vânatoarea, spre a ocoli întâlnirea, dar s-au găsit într-un loc atât de strâmt, încât n-au putut nici să-l ocolească, nici să se întoarcă. Au avut doar timp să descălece și să se arunce la pământ. Au rămas așa, cu fruntea-n țărână, fără să-l privească, însă șahul cum i-a văzut îmbrăcați așa de frumos, a vrut să-i vadă la chip numaidecât. S-a oprit și le-a poruncit să se ridice... Baman și Pervis s-au ridicat, și au rămas cu capetele plecate! Șahul i-a măsurat în tăcere, lung, din cap până-n picioare, apoi i-a întrebat cine-s și de unde-s...

— Stăpâne! a răspuns Baman. Suntem fiii răposatului mare grădinar, și locuim în afara cetății. Trăim așa, până vom ajunge să fim vrednici de a-l putea sluji pe stăpânul nostru, măria sa șahul Persiei...

— După cum văd, vânatoarea vă place...

— Stăpâne, a răspuns Baman. Vânăăm, dar nu întru căsăpirea ființelor, ci spre a nu ni se lenevi trupul...

S-a bucurat mult șahul de răspunsul înțelept. I-a întors cuvânt:

— Dacă lucrurile stau așa, aș vrea să vă văd vânând...

Feciorii au încălecat și l-au urmat, și deodată au văzut mai multe sălbătăciuni.

Baman și-a ales leul, Pervis ursul! S-au repezit amândoi deodată, cu un curaj ce l-a uimit pe șah. Au ajuns sălbătăciunile, și au aruncat cu atâta îndemănare sulitele, încât amândouă s-au prăbușit deodată... Fără a se opri, Baman a urmărit alt urs, și Pervis alt leu, și în câteva clipe i-au străpuns... Când au vrut să se repeadă mai departe, șahul a poruncit să fie chemați. Le-a spus:

— Dacă v-aș lăsa să vânați după placul vostru, mi-ați nimici tot vânatul. Dar nu vreau totuși să-mi cruț atât de mult vânatul, cât viața voastră, căci am convingerea că eroismul vostru îmi va fi cândva mai folositor...

Astfel, șah Cosru a simțit o dragoste atât de mare pentru ei, încât i-a poftit să-l urmeze.

— Stăpâne, a răspuns Baman. Mare cinste ne faci poftindu-ne, dar oare ni se cuvine? Cu ce suntem vrednici de ea?

— Totuși, ce vă împiedică să mă urmați? A stăruit șah Cosru.

— Stăpâne, a răspuns Baman. Noi avem o soră mai tânără, și totdeauna îi cerem sfatul, după cum nici ea nu face nimic fără să ne întrebe...

— Frățearca voastră bunăânțelegere îmi place! a răspuns șahul. Dacă-i așa, întrebați-o pe sora voastră, și veniți mâine, la vânătoare, să-mi spuneți ce a hotărât...

Cei doi frați s-au întors acasă, dar nu s-au mai gândit la întâmplarea cu șahul, și n-au spus Perisadei nimic. Când s-au înfățișat a doua zi la vânătoare, i-a întrebat șahul:

— Ei bine, ce ați vorbit cu sora voastră? Ce spune?

Cei doi frați s-au uitat unul la altul și s-au înroșit de rușine.

— Stăpâne, a răspuns Baman. Te rugăm cu umilință să ne ierți, dar am uitat, și fratele meu și eu...

— Atunci să vă gândiți azi... Nu uitați să-mi aduceți mâine răspunsul.

Baman și Pervis au uitat însă și-n ziua aceea, dar șahul nu s-a supărat, ci a scos din pungă trei bile de aur, și le-a dat lui Baman. I-a spus zâmbind:

— Bilele acestea vă vor aminti de mine. Puneți-le în sân, și când vă veți descinge, înainte de culcare, ele vor cădea pe dușumea cu atâta zgomot, că vă veți aminti de mine numaidecât...

Lucrurile s-au întâmplat chiar așa. Baman și-a adus aminte de șah Cosru și s-a dus numaidecât la Pervis, și amândoi s-au dus la Perisada, și i-au spus toată întâmplarea.

— Înainte de a ne hotărî, a răspuns ea, să întrebăm pasărea grăitoare, și să auzim ce ne sfătuiește, căci e înțeleaptă și prevăzătoare, și ne-a făgăduit ajutor în împrejurările noastre grele...

Și Perisada a spus să i se aducă colivia. A întrebat pasărea...

— Frații tăi trebuie să îndeplinească porunca șahului... a răspuns pasărea. Și ar fi bine chiar să-l poftescă și ei aici pe șah Cosru...

— Dar, pasăre măiastră, a spus Perisada, noi ne iubim fără seamăn, și printr-un asemenea pas nu ne va fi vătămată dragostea?

— Nicio grijă să n-ai! a răspuns pasărea, căci așa, dragostea voastră frățească va fi și mai puternică...

— Dar șahul va trebui să mă vadă și pe mine... a adăugat fata, și pasărea i-a răspuns că șahul trebuie s-o vadă, și toate vor merge mai bine după aceea...

Și trecând ziua aceea, și venind ziua a doua, Baman și Pervis s-au înfățișat la vânătoare, și șahul i-a întrebat de departe dacă au grăit cu sora lor.

— Stăpâne, a răspuns Baman. Poruncește-ne, și noi pulbere îți suntem la picioare...

Șah Cosru și-a întrerupt vânătoarea, căci simțea o dorință strașnică să grăiască cu cei doi feciori. A pornit spre cetate, și i-a luat alături, chiar înaintea marelui vizir, și toți se uitau la ei cu dușmănie...

Când șahul a intrat în cetate, poporul și-a îndreptat ochii numai asupra lui Baman și Pervis, și se întreba cine ar putea fi...

— Oricine ar fi ei, spuneau cei mai mulți, de-ar fi vrut Alah să aibă șahul asemenea fii bine făcuți și chipeși, ar fi fost acum mari ca acești feciori, dacă nașterile șahiței ar fi fost mai fericite!

Când a ajuns la serai, șah Cosru i-a dus pe cei doi frați în

minunatele încăperi, și le-au lăudat, ca oameni pricepuți, frumusețea, bogăția și podoabele. Șah Cosru a poruncit să se întindă mesele, și i-a poftit la dreapta și la stânga sa. La început ei n-au vrut să primească, dar s-au supus când șahul le-a spus că sunt îndatorați să-i facă voia.

„Chiar copiii mei, își spunea în sine, n-ar fi putut fi mai ageri și mai bine instruiți...”

Pe scurt, el a găsit o bucurie așa de mare să stea de vorbă cu ei, încât nu s-a despărțit de dâșii până noaptea târziu...

— N-aș fi crezut niciodată că se află în țară, printre supușii mei, tineri atât de binecrescuți, atât de înțelepți și atât de ageri... Și acum, fiii mei, pentru că nimic nu poate împrăștia mai bine gândurile, ca muzica, să auziți niște cântece de lăută...

Și numaidecât au intrat cântăreții și lăutarii, pe urmă au venit măscărici, dănțuitori și dănțuitoare...

Când cei doi frați au văzut că se apropie sfârșitul petrecerii, s-au aruncat la picioarele șahului, și după ce i-au mulțumit pentru cinste și bunătate, l-au rugat să le îngăduie să se întoarcă acasă.

Șahul le-a spus, luându-și rămas bun:

— Mă despart de voi, dar să vă gândiți că am vrut numai să vă arăt drumul spre seraiul meu, pentru ca de-acum înainte să veniți singuri. Veți fi bineveniți, și cu cât mai des veți veni, cu atât mai tare mă voi bucura.

— Stăpâne, a răspuns Baman. Ne putem oare lua libertatea de a te ruga să ne faci, nouă și surorii noastre cinstea de a veni în casa noastră, să te odihnești câteva clipe, la una din vânătorile viitoare?

— Casa unor asemenea oameni nu poate fi decât frumoasă și demnă de voi! a răspuns șahul. Voi veni cu mare plăcere! Vă voi fi oaspete vouă și surorii voastre, care mi-a devenit dragă, fără s-o fi văzut, numai din istorisirile voastre despre însușirile ei frumoase.

Baman și Pervis s-au întors acasă, și i-au spus îndată Perisadei cum i-a primit șahul, că n-au uitat să-l poftască în casa lor.

— Dacă lucrurile stau așa, a spus Perisada, trebuie să ne gândim chiar din ceasul acesta să-i pregătim un ospăț, și va fi bine dacă vom întreba în acest scop pasărea grăitoare, căci ea ne va spune ce-i place șahului și ce nu...

— Pasăre măiastră, a întrebat ea pasărea, mai apoi. Șah Cosru ne va face cinstea de a veni în casa noastră, și trebuie să-l ospătăm. Spune-ne, pasăre măiastră, ce bucate îi plac șahului? Cum să-l primim? Ce să-i pregătim?

— Stăpâna mea dragă, a răspuns pasărea. Ai bucătari meșteri, și lasă-i pe ei să facă tot ce știu că-i mai bun. Dar, mai cu seamă, să nu uite să pregătească o strachină cu castraveți umpluți cu perle! Mâncarea asta să fie trecută la masă prima...

— Castraveți umpluți cu perle?! s-a mirat Perisada. Nu ești în toate mințile, pasăre măiastră? Ce mâncare mai e și asta? Șah Cosru vine doar să ospăteze, nu să se uite la perle... De altfel, toate perlele ce le am n-ar ajunge...

— Stăpână, a răspuns pasărea. Fă cum îți spun eu, și nu te îngriji de ce va ieși la urmă! În ce privește perlele, du-te mâine dimineață, devreme de tot, la primul copac din grădina ta, și poruncește să se sape la rădăcina lui, și vei găsi perle mai multe decât ai nevoie...

Cum a trecut noaptea, și a venit dimineața, Perisada s-a dus cu un grădinar la copacul amintit, și săpând grădinarul, a nimerit cu hârlețul într-o cutiuță de aur, încuiată. Perisada a cercetat-o bine, și a deschis-o pe loc, și a văzut că era plină cu perle. Bucuroasă foarte, a încuiat-o la loc, a luat-o sub braț și s-a întors acasă.

Baman și Pervis au mers în întâmpinarea ei.

— Dragă surioară, a spus Baman, văzând cutiuța. Ai găsit, poate, o comoară?

— Frați ai mei! a răspuns ea. Vă veți mira de comoara mea și mai mult, când veți vedea ce cuprinde...

Și a deschis cutiuța, și ei s-au mirat la culme, când au văzut-o plină cu perle.

S-au întors acasă, tustrei și ea le-a istorisit, pe drum, cum a întrebat pasărea și ce i-a răspuns.

Strașnic s-a mirat meșterul bucătar, când a auzit de castraveți cu perle! S-a dat înapoi, speriat, doi pași!

— Văd prea bine că mă crezi smintită! i-a spus Perisada, însă îți poruncesc să faci totul, întocmai...

În dimineața următoare, cei doi frați s-au dus la locul de vânătoare. A sosit și șahul Persiei. Au început vânătoarea. Au tot vânat, până i-a ajuns soarele dogoritor, de prânz. Și când a sosit șahul, și a descălecat în fața casei, Perisada i-a ieșit în întâmpinare, și i s-a aruncat la picioare. Șah Cosru s-a plecat s-o ridice, și după ce i-a privit lung strălucirea orbitoare a frumuseții, grația și ținuta aleasă, a spus:

— Într-adevăr, frații sunt demni de sora lor, și sora demnă de frații ei!

— Stăpâne, a răspuns Perisada. Pulbere suntem la picioarele tale! Poftește în sărmana noastră casă, și iartă-ne puținătatea bunurilor și podoabelor...

Și l-a dus apoi prin toate încăperile, și el se uita cu multă bucurie și admirație.

— Cum, copila mea frumoasă, casă de țară e asta? Cele mai frumoase și mai mari cetăți ar fi părăsite curând, dacă toate casele de țară ar semăna cu asta! Acum nu mă mai mir că-ți place așa de mult să trăiești aici și disprețuiești cetatea! Lasă-mă să văd și grădina, căci, de bună seamă, e și ea pe potriva casei...

Perisada a deschis ușa spre grădină, și șahul a văzut numaidecât bazinul cu țâșnitura de apă aurie! A stat mult timp, tăcut și uimit.

— De unde vine apa asta minunată? a întrebat apoi. Unde-

i este izvorul, și prin ce dibăcie s-a putut face asemenea țâșnitoare, fără de seamăn în întreaga lume? Vreau să mă uit mai bine la minunea asta...

Perisada l-a dus apoi la copacul cântător, și când s-a apropiat, șahul a auzit muzică dulce, cum nu mai auzise niciodată! Se uita în toate părțile, să vadă cine cântă, și cum n-a zărit pe nimeni, a stat iar locului, fermecat...

— Dar unde sunt cântăreții, frumoasa mea? a întrebat. Sub pământ? În văzduh? Cu astfel de glasuri minunate și fermecătoare, se pot lăsa văzuți...

— Stăpâne, a răspuns Perisada, zâmbind. Cântările nu sunt ale unor cântăreți, ci copacul din fața înălțimii tale cântă din frunze... Dacă vrei să te mai ostenești câțiva pași, nu te vei mai îndoii, ci, și mai lămurit vei auzi glasurile...

Șahul s-a apropiat și a fost așa de fermecat de armonia dulce a cântărilor, încât nu se putea sătura... La urmă a rupt tăcerea:

— Te rog, frumoasa mea, spune-mi dacă acest copac se află întâmplător în grădina ta? Ți l-a dat în dar cineva, sau ți s-a adus din țări îndepărtate? Trebuie să fie de departe, căci altfel, eu ca prieten al naturii, ar fi trebuit să aud grăindu-se măcar de-un astfel de copac. Cum îi spune?

— Stăpâne, a răspuns Perisada. I se spune copacul cântător, și nu crește la noi în țară. Nu-i timpul să-ți spun cum a ajuns aici, odată cu apa aurie și cu pasărea grăitoare...

— Copilă dragă! a răspuns șahul. Ard de nerăbdare să văd și pasărea grăitoare!

Apoi, când a ajuns iar la fântână, ochii lui au rămas mult timp îndreptați spre snopul de apă aurie.

— După vorbele tale, copila mea frumoasă, apa asta nu are izvor, și nici prin țevi subpământene nu vine. Înțeleg numai că apa asta, ca și copacul cântător, sunt din țări străine... Acum, du-mă la pasărea grăitoare, a rugat-o șahul, și

mergând alături de Perisada a văzut pe toți arborii din apropiere număr uluitor de păsări, umplând văzduhul cu ciripitul și cântările... A întrebat de ce s-au strâns păsările...

— Stăpâne, a răspuns Perisada toate s-au strâns, să îngâne cântecul păsării măiestre, pe care stăpânul meu o poate vedea numaidecât...

Șahul s-a oprit dinaintea coliviei, și pasărea cânta, și Perisada a îndemnat-o, blând:

— Pasăre măiastră, arată șahului Cosru prețuirea ta...

Pasărea s-a oprit numaidecât din cântec. S-au oprit și celelalte păsări...

— Binevenit fie șahul! a dat glas pasărea.

— Îți mulțumesc, pasăre, pentru închinarea ta! a răspuns șahul. Sunt bucuros foarte să văd în tine pe sultănița și sahița păsărilor!

Cum s-au așezat apoi la masă, și a văzut strachina cu castraveți, șah Cosru a vrut să îmbie, dar s-a mirat foarte când a găsit castraveții umpluți cu perle...

— Ce ciudățenie! a spus el. Ce înseamnă umplutura asta? Doar perlele nu se pot mânca!

Grăind astfel, s-a uitat lung la cei doi frați și la Perisada.

— Stăpâne! a cuvântat atunci pasărea. Cum te poți mira de umplutura de perle, când ai putut crede așa de ușor că sahița, soața ta, a adus pe lume un câine, o pisică și o bucată de lemn?

— Am crezut, pentru că m-au încredințat moașele...

— Moașele acele, stăpâne, au fost surorile sahiței, dar, cum erau cuprinse de pizmă și ură, te-au mințit! Supune-le muncilor, și-și vor mărturisi nelegiuirea... Află, șah Cosru, că acești doi frați și fata asta sunt copiii tăi, aruncați de moașele nelegiuite în coșulețe de papură, pe pârâu la vale. Marele grădinar i-a salvat, i-a îngrijit și i-a crescut...

— Pasăre măiastră! a răcnit șahul. Nu mi-i greu să cred ce-mi spui! Dragostea ce am simțit-o de la început pentru ei

nu m-a înșelat! Veniți, dragii mei fii, vino, dragă fiică, la sânul meu, să vă îmbrățișez!

Spunând aceasta, șah Cosru i-a îmbrățișat și și-a amestecat lacrimile cu lacrimile lor.

— Dragi copii! a strigat șahul. Măine vă voi duce la maica voastră! Pregătiți-vă s-o primiți ca pe inima voastră...

Și șahul s-a întors repede în cetate. Cum a descălecat și a intrat în serai, a poruncit vizirului să adune divanul de judecată.

Cele două surori au fost aduse, judecate și muncite, apoi tăiate în patru.

Apoi, șah Cosru, însoțit de toate căpeteniile, s-au dus pe jos până la ușa moscheii celei mari. A scos-o el singur, din temnița strâmtă, pe șahiță. A îmbrățișat-o cu lacrimi. Apoi, în fața unei mari mulțimi, venite din toate părțile, șah Cosru i-a înfățișat copiii, în urale și strigăte de bucurie...

Și venind ziua a doua, șah Cosru, împreună cu șahița, și cu tot alaiul, s-au îndreptat spre casa de țară, și cei doi frați și cu sora lor au poruncit să se întindă mesele veseliei și să se aprindă făcliile bucuriei!

Și s-au așezat la masă, și după ce au ospătat, șahul a poftit-o pe șahiță în grădină, și i-a arătat copacul cântător și havuzul cu apă aurie... Iar pasării măiestre, numai cuvinte de laudă i-a adus tot timpul... Când s-au îndreptat toți, spre cetate, Perisada ducea pasărea, și cântau lăutele, și strigau mulțimile, și-n toată cetatea era numai lumină...

Și au trăit toți, în fericire și bucurie, până ce și ei și-au supus osul timpului care macină și stâncile...

ÎNCHEIERE

O mie și una de nopți trecuseră de când Riar, șahul Persiei, asculta nemaipomenitele istorii ale Șeherazadei! Deseori, rămânea pe gânduri, dându-și seama tot mai lămurit cât greșise, supunând fetele satirului, când între ele se mai pot afla atâtea perle ale gândirii, atâtea imaginații creatoare, atâta geniu în istorisirea vechilor întâmplări...

Cu cât treceau nopțile, Șeherazada îi era tot mai dragă, și nu se afla seară când să nu ofteze de dorul ei.

„O mie și una de nopți, și o singură povestitoare”... se mirau cei mai vestiți știutori de basme.

Riar-Șah ardea mereu de nerăbdare s-o mai audă pe Șeherazada. Spunea să se întindă covorul moale ca mușchiul codrului, să se aprindă luminile de noapte, și dacă se poate, înainte de a începe ea, să răsune puțin lăutele.

Și cum se potrivea covorul, și cum se aprindeau luminile, începeau lăutele a cânta, și Șeherazada făcea semn cu mâna spre noaptea împodobită cu scrierile luceferilor; și chema adâncul timpului, să se trezească; și adâncul timpului se trezea la semnul ei, reînviind șahi și sultani, emiri și bei, hogi și imami, califi și derviși; într-un cuvânt, chema lumea alcătuitoare a străvechilor întâmplări din răsărit, și parcă încăperea se umplea de umbre, de foșnetul veșmintelor, de suspine, de pași abia înăbușiți sub iminei...

Dulce sunau lăutele, dar când începea Șeherazada, cântare ca a glasului ei nu se mai afla.

Și am istorisit și noi, cum ne-am priceput și cum am putut, pentru prima oară în limbi noastră, în întregime, vestitele istorii

răsăritene, nemaipomenitele basme arabe...

POVESTITORUL